Kankanaey Bible

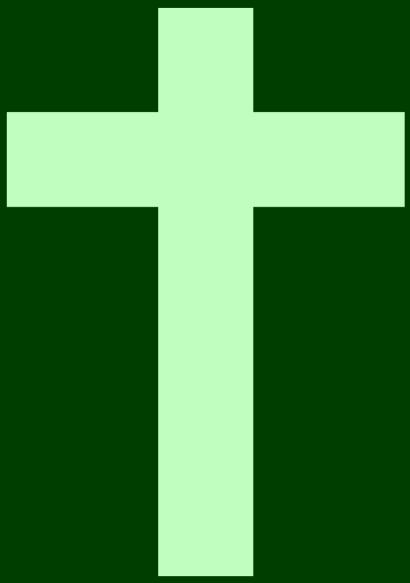

The Holy Bible in the Kankanaey language of the Republic of the Philippines

Kankanaey Bible

The Holy Bible in the Kankanaey language of the Republic of the Philippines

copyright © 2016 Wycliffe Bible Translators of Canada, Inc.

Language: Kankanaey

Translation by: Wycliffe Bible Translators of Canada, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:
You include the above copyright and source information.
You do not sell this work for a profit.
You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.
Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-06-08

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023
287e9051-f62a-52c2-b51a-3c821ef89a36

Contents

Genesis 1
Exodo 55
Levitico 92
Bilbilang 105
Deuteronomio 126
Josue 151
Papangolo 166
Ruth 182
1 Samuel 184
2 Samuel 205
1 Aari 216
2 Aari 237
1 Cronicas 255
2 Cronicas 259
Ezra 263
Nehemias 267
Job 276
Salmo 289
Proverbio 422
Ecclesiastes 457
Kantan Solomon 461
Isaias 463
Jeremias 501
Ladladingit 523
Ezekiel 524
Daniel 537
Hosea 556
Joel 562
Amos 566
Jonas 571
Mikias 574
Habakkuk 580
Zefanias 583
Zekarias 586
Malakias 595
Mateo 599
Marcos 662
Lucas 701
Juan 765
Inam-amag 811
Roma 868
1 Corinto 897
2 Corinto 924
Galacia 942
Efeso 953
Filipos 963
Colosas 970
1 Tessalonica 977
2 Tessalonica 983
1 Timoteo 987

2 Timoteo 996
Tito 1002
Filemon 1006
Hebreo 1008
Santiago 1030
1 Pedro 1038
2 Pedro 1047
1 Juan 1053
2 Juan 1061
3 Juan 1063
Jude 1065
Naipaammo 1068

Genesis
Maipanggep Sin Libro Ay Nay

Din nangisolat sin Genesis et si Moses ay nangipaisolatan met laeng Diyos sin maisned ay opat ay libro. Ad-ado di maistorya isna manlogi sin namarsuaan Diyos sin lobong enggana sin inmeyan di ipogaw Diyos ed Egipto.

Din olog di Genesis et "napoan." Mabalin ay magodwa din linaona maibasar isnan olog na ay nay. Sin kapitolo 1-11, maistorya di napoan di lobong ya ipogaw. Mabasas na din maipanggep sin damo ay ipogaw ay da Adan en Eva, din damo ay basol, din damo ay namses biyag, da Noe ya din nalbengan di lobong, ya din nankinalasian di kalin di ipogaw.

Sin maisned ay kapitolo 12-50, maistorya din napoan di ipogaw en Diyos ay makwani en Judio ono Israelita. Mabasas na din maipanggep en da Abraham, si Isaac ay anak na, ya din apo na ay si Jacob ay manngadan abe si Israel. Si Jacob ay nay di aman di sinpo ya dowa ay lallalaki ay maibilang ay aap-on di sinpo ya dowa ay tribun di Israelita. Manlogi sin kapitolo 37, madad-at din nakaskasdaaw ay naamag en Jose ay esay anak en Jacob ya din nan-etanan da Jacob ay en nakiili ed Egipto.

Peteg ay nabanol din libro ay nay en datako, tan say pan-adalan tako sin ogali ya panakabalin di tet-ewa ay Diyos, din tinawid tako ay basol, ya din iyat Diyos ay mangay-ayowan si ipogaw ay mamati en sisya ya manosa si mangam-amag si lawa.

Din Linaona

Din namarsuaan Diyos sin lobong ya din damo ay ipogaw 1:1–2:25
Din damo ay basol ya din dosa ay inkeddeng Diyos 3:1-24
Da Cain en Abel ya odom ay polin Adan 4:1–5:32
Da Noe ya din nanlebngan Diyos sin daga 6:1–10:32
Din nankinalasian di kalin di ipogaw 11:1-9
Din listaan di aap-on Abraham 11:10-32
Da Abraham en Isaac ya si Jacob 12:1–35:29
Da Jose ya din aag-i na 37:1–45:28
Din inmeyan da Jacob ed Egipto 46:1–50:26

Din Namarsuaan Diyos Sin Am-in Ay Wada

1 Sin damodamo, pinarsuan Diyos din daga ya am-in din wada ed daya.
2 Asi et din daga ay nay yan baken naolnos dowan iwed abe di maila,
tan mabolinget ya nalilim-otan si napigsa ay dalloyon. Ngem wadas di din
Ispiriton Diyos* ay mangil-ila.
3 Idi siya di, inbilin Diyos ay pomat-a, et pinmat-a.
4 Idi inila na ay napat-a, napnek sisya. Pag nan pansianen din napat-a ya
din mabolinget.
5 Nginadanana din napat-a si kaagawan ya din mabolinget si labi. Idi
nakdeng pay din labi et kasin mapat-a, say damo ay agew.
6 Asi kanan Diyos, "Mawada di mangodwa sin danom ta maitken din
danom ay wada ed kayang sin danom ay wada sin daga."

---

* **1:2** Di dowa abe ay kaiologan nina sin Hebreo et: *panakabalin Diyos* ono *dagem ay napon Diyos.*

7-8 Et natongpal, tan inamag na din nginadananas daya ay maikasinan din
danom ed kayang sin danom ed dallem.† Idi nakdeng kasin din labi yan kasin
mapat-a, say maikadwa ay agew.
9 Pag ibilin Diyos ay maolnong din danom ay wada sin labaw di daga ta
mabonsian din lota, et natongpal.
10 Din lota ay sana, say nginadananas daga, ya din naolnong ay danom,
nginadananas baybay. Et napnek sisya sin nangilaanas di.
11 Asi na pag ibilin ay mawada amin ay kalasin di gomabay isnan lota, ay
kaman din natnateng ya din kakaiw, din manlames ya din waday bin-i na.
12 Ginmabay da tet-ewa, et napnek si Diyos sin nangilaana.
13 Makdeng pay din labi yan kasin mapat-a, say maikatlo ay agew.
14 Nankali si Diyos kasin yan kanana, “Mawada di silsilaw ed daya ta say
maikasin din kaagawan ya labi ya ta mailasin abe di agew ya tawen ya siya
abe din deam ya tiyagew
15 ya ta wada abey maninggaw sin daga.” Et natongpal.
16 Nan-amag si Diyos si doway napigsa ay silaw. Din kapigsaan, siya di din
agew, et say mansey-ang sin kaagawan, yan din maikadwa pay et din bowan
ay say maningtinggaw sin labi. Inamag na abe din tatalaw.
17 In-amag na am-in dana ed daya ta tinggawan da din daga
18 sin kaagawan ya siya abe sin labi ta say maikasin din mapat-a ya din
mabolinget. Et napnek sin nangilaana.
19 Makdeng pay din labi yan kasin mapat-a, say maikap-at ay agew.
20 Asi pag kanan Diyos, “Mawada di am-in ay kalasin di matago sin baybay
ya din mantaytayaw abe ed daya.”
21 Et say namarsuaan Diyos sin am-in ay kalasin di nigay ya odom ay
manbeey sin baybay, pati din dadakke ya kaeegyat, ya am-in abe ay kalasin
di titit ed daya. Idi inila na din pinarsua na ay sana, napnek sisya.
22 Binindisyonanas daida ay mangwani, “Man-ganak kayo ta omad-ado
kayo sin baybay ya sin daga.”
23 Makdeng pay din labi yan kasin mapat-a, say maikalima ay agew.
24 Pag kanan Diyos en mawada di am-in ay kalasin di parsua isnan lota,
din matalaken ya atap ay animal, din mankodkodap ya manbodbodos, et
natongpal.
25 Inamag Diyos daida am-in, yan napnek sin nangilaana.
26 Pag nan kanan, “Manparsua takos ipogaw ay kaman si datako ta say
daida di makaoway sinan lobong ya din am-in ay parsua ay wadas na.”
27 Et pinarsuan Diyos di ipogaw ay lalaki ya babai, yan kaman sisya met
laeng di iso da.
28 Binindisyonanas daida ay mangwani, “Man-ganak kayo ta omad-ado
kayo ta mapno nan lobong. Makaoway kayo abe sin nigay ya titit ya amin
abe ay parsua sinan labaw di daga.
29 Din lames di kakaiw ya odom ay mais-is-ek et idawat ko en dakayo ta say
kanen yo.
30 Din kanen aben di titit ya am-in ay parsua ay mantee sin daga et din am-
in ay kalasin di maata ay gomabay.” Et natongpal.
31 Inilan Diyos am-in di pinarsua na yan napnenapnek sisya tan
maptemapteng. Makdeng pay din labi yan kasin mapat-a, say maikan-em
ay agew.

† **1:7-8** Din pannemnem di Judio sin timpon di Daan ay Tolag et wada di kanan da en daya ay kad-an di liboo, agew, bowan ya talaw. Wada abey nasisinop ay danom ay kaman baybay sin ngato na ay say kapoan di odan. Ilaen abe sin Genesis 7:11 ya Salmo 104:3 ya 148:4.

2

1 Siya di san nakdengan di namarsuaan Diyos sin daga ya din am-in ay wadas
di ya din am-in abe ay wada ed daya.
2 Domateng pay din maikapito ay agew et say nan-ibbayan Diyos, tan
enggay nakdeng din obla na.
3 Binindisyonana din agew ay nay et tinodingana ta mailasin sin odom ay
agew, tan say nangisaldengana sin obla na ay namarsuas am-in.

Din Siged Ay Daga Ed Eden (2:4-9,15-17)

4 Naey pay di dad-at ay maipanggep sin naamag sin lobong ya din am-in ay
wada ed daya idi nakdeng ay pinarsuan Diyos.
5 Sin damo, maga pay laeng di mola ay ginmabay ya bin-i si sinmimit,
tan maga pay laeng di pinawadan Diyos si odan. Maga abe di ipogaw si
mangsokay isnan daga.
6 Ngem olay mo siya di ay maga di odan, wada pay dedan di danom ay
mapmapo sin dallem ay say mamasas lota.
7 Siya na di inyat Diyos ay nangamag sin ipogaw. Nan-as tapok et say pinke
nas awak na. Pag nan isib-ok sin eng na din leng-ag ay mangidawat si biyag,
et pag matago din ipogaw.
8 Idi siya di, waday insaganan Diyos ay mayat ay daga ta panbeeyan din
ipogaw ay inamag na. Din daga ay sana, wada ed Eden ay maibanda sin
belaan di agew.
9 Say nangipagabayan Diyos sin am-in ay kalasin di kaiw ay din mayat di
boya na ya din makan abe di lames na. Sin gawan di daga ay sana, waday
kaiw ay mo mangan di ipogaw sin lames na, matago das eng-enggana. Wada
abey kaiw ay mo mangan das di et ammoan da din siged ya lawa.
10 11 12 13 14
15 Din daga ed Eden ay sana, say nangipay-an Diyos sin ipogaw ay inamag
na ta ay-ayowanana ay kosto.
16 Tinogonas sisya ay nangwani, “Mabalin ay mangan ka sin am-in ay
lames di kaiw ay wadas na
17 powira din esay kaiw ay pangammoam sin siged ya lawa, tan sin agew
ay panganam sidi, sigurado ay makedngan ka ay matey yan maisian ka abe
en sak-en.”

Din Nangamagan Diyos Sin Damo Ay Babai (2:18-25)

18 Pag kanan Diyos si nemnem na, “Baken siged mo man-es-esa din lalaki
ay nay. Man-amagak ngarud si kabadang na ay maibagay en sisya.”
19 Asi na pay en alaen am-in ay animal ya titit ay inamag na sin lota et in-ey
na sin lalaki ta ngadananas daida. Olay sino ay inpangadana en daida yan
say ngadan da tet-ewa.
20 Et say napoan di ngadngadan di am-in ay matalaken ya atap ay animal
ya titit. Ngem magay mabalin si pan-ib-ib-an en Adan.
21 Idi siya di, inpaseyep Diyos sisya. Idi naseseyep pay, kinaana di esay
tadlang na, et pag nan iamag din lamlames sin nangaanana.
22-25 Asi na pay alaen din tadlang ay kinaana et nanbalinenas babai. Bo-
mangon pay din lalaki, wada et din babai ay in-ey Diyos en sisya. Nakalabos
da ay dowa, ngem adi da mabain. Kanan din lalaki, “Si naey pay di bagay ko,
tan din tong-ak et tong-a na met laeng, ya din lamlames ko et lamlames na

abe. Ngadanak sisyas babai,* tan napo sin lalaki." Say gapo na ay taynan di lalaki da ama na en ina na ta ibeey na din asawa na, et manbalin das es-esa.†

3

Din Damo Ay Basol

1 Asi et wada di eweg ay kasisikapan sin am-in ay atap ay pinarsuan Diyos.
Waday esay agew, kanan din eweg sin babai, "Ay siya od ay inbagan Diyos ay
maiparit ay mangan kayo sin olay sino ay lames di kaiw ay wadas na?"
2 Kanan din babai ay sinombat, "Inbagan Diyos ay mabalin ay mangan
kami sin am-in ay lames di kaiw
3 powira din wada sin gawan di daga ay nay. Kanana en mo kanen mi di
ono giwiten mi anggoy, matey kami."
4 Asi et kanan din eweg, "Ay siya mo matey kayo?
5 Say inbagan Diyos sa en dakayo tan ammo na ay mo mangan kayos di,
mais-o kayo en sisya, et ammoen yo din siged ya lawa."
6 Pag kasin isin-eng din babai din lames di kaiw ay doy. Siged ya mam-is
di kailaana, dowan kananas nemnem na en siged ay kapoan di panlaingana,
isonga nan-a sin lames di kaiw et kinana. Asi na indawtan si asawa na yan
kinana abe.
7 Idi kosto ay kinan da, inawatan da din napasamak en daida, yan dinlaw
da ay nakalabos da. Nan-a da ngarud si bolong di kaiw ay igos et dinait da ta
say panlingeb da sin awak da.
8 Idi masmasdem pay, dinnge da ay manmandan si Diyos sin daga ay kad-
an da, et intabonan da sin kakakkaiwan.
9 Asi et kinalian Diyos din lalaki yan kanana, "Intoy kad-am?"
10 Sinongbatan din lalaki, "Dinngek ay manmandan ka sin daga ay nay, et
enak nantabon tan nakalabosak yan emegyatak en sik-a."
11 Kanan Diyos en sisya, "Intoy nangammoam ay nakalabos ka? Ay tan
nangan ka sin lames di kaiw ay inparit ko en dakayo?"
12 Kanan din lalaki ay sinombat, "Din babai dedan ay in-alim en sak-en.
Sisya di nangidawat sin lames di kaiw ay doy, et kinan ko."
13 Asi pag kanan Diyos sin babai, "Apay nga say inamag mo di?"
Sinongbatan din babai, "Inmietek tomet din eweg, isonga kinan ko din
lames di kaiw ay doy."

Din Nanosaan Diyos En Da Adan Ya Din Eweg

14 Pag kanan Diyos sin eweg, "Maitken ka sin am-in ay parsua tan dosaek
sik-a. Enggana sin kateyam, manbodbodos ka yan makiokmon moy lota.
15 Manipod abe ed wani, man-ib-ibaw kayo sin babai ya siya abe sin ipoli
yo. Katem din mokod di poli na, ngem din poli na pay et pis-itenan toktok
mo."
16 Kanan aben Diyos sin babai, "Aped na ay omad-ado di ligat mo, nam-
named no man-anak ka, ngem aklongam pay dedan si asawam yan sisya di
mangituray en sik-a."
17 Asi kanan Diyos sin lalaki, "Gapo ta pinatim din asawam yan nangan ka
sin inparit ko, lomawlawa din lota. Masapol ay manligat ka ay mangsokay ta
way omanay si kanen yo enggana ay mapospos di biyag mo,
18 tan mawada di pagat ya am-in ay kalasin di lawlawa ay logam et mangan
kayo sin owat gomabgabay ay mola.

---

* **2:22-25** Sin Hebreo, mais-o di kadngean di kali ay babai (*ishshah*) sin lalaki (*ish*). † **2:22-25** Mateo 19:5, Marcos 10:7-8, 1 Corinto 6:16, Efeso 5:31.

19 Katet-ewa na, masapol ay manling-et ka ay man-obla ta say waday kanen
yo enggana ay mantaoli ka sin lota. Tan napo kas lota, et mo matey ka, lota
met laeng di panbalinam."
20-21 Makdeng pay ay inbaga na di, en nan-as kopkop di animal et inamag
nas bado et inpabado na en daida.
Et si Adan, nginadananas asawa na si Eva,* tan sisya din napowakan di
am-in ay ipogaw.

Din Nangipakaanan Diyos En Da Adan Sin Daga Ed Eden

22 Idi siya di kanan Diyos si nemnem na, "Nais-o din lalaki ya babai en
datako, tan inammoan da din siged ya din lawa. Gapo ta say inyat da di,
sigaak mo man-a da abe sin lames di kaiw ay mangidawat si biyag. Tan mo
say kanen da di, matago da ay eng-enggana."
23 Isonga pag pakaanen Diyos daida sin siged ay daga ed Eden ta en da
oblaen din lota, tan lota met laeng di inamag Diyos si awak di lalaki ed idi.
24 Asi na ibaa di kaeegyat ay gogowardiya† ay napod langit ta siliban da
din segpan di daga ed Eden ay naibanda sin belaan di agew. Tinood na
abe di man-ganggangab ya manposposipos ay kampilan sin segpan, et say
manawsawad sin danan ay emey sin kaiw ay mangidawat si biyag ta maga
polos di omasag-en.

4

Da Cain En Abel

1 Pag siya di et nandaag da Adan en Eva ay asawa na et mawad-an sisya. Idi
nan-anak pay, lalaki, et nginadananas Cain ay nangwani, "Binadangan Diyos
sak-en ay mangipabelas lalaki."
2 Man-anak pay kasin, esa abe ay lalaki, et nginadanan das Abel.
Idi nadakdake din sin-agi ay sana, nankinalasi di obla da. Si Abel di
nangay-ayowan sin karnero da. Si Cain pay et nansamsama.
3 Idi namingsan, nan-as Cain sin naom ay lames di inis-ek na et indatona
en Diyos.
4 Mo si Abel pay yan nanpilis malames ay besag di karnero, et indatona
en Diyos din kamayatan ay parti na ay waday taba na. Idi inilan Diyos din
indaton da ay sana, napnek en Abel ya din indatona,
5 ngem adi napnek en Cain ya din indatona. Isonga palalo di bonget Cain
yan manmimidoot.
6 Asi et nginalat Diyos sisya yan kanana, "Apay nga manmimidoot kas
bonget mo?
7 Mo doy ya kosto di inamag mo koma, inawat ko abe din indaton mo.*
Ngem gapo ta lawa din inamag mo, nakasaganas Satanas ay manolisog
en sik-a kasin. Laydena ay awisen sik-a ay manbasol, isonga masapol ay
abakem sisya."
8 Idi siya di, nakingalat si Cain sin iyogtana ay si Abel yan kanana, "En ta
sin dontog." Idi nadipos da, binigla na ay pinse din iyogtana.
9 Siya pay di kanan Diyos en Cain, "Intoy kad-an iyogtan mo ay si Abel?"
"Toan adi. Ay tan sak-en od di makaammo en sisya?" kanana.
10 Asi et kanan Diyos, "Apay nga say inamag mo di? Inilak din dadan
iyogtan mo ay inmayos sin lota, yan kaman mankedaw ay maibaes.

---

* **3:20-21** Din olog di Adan sin Hebreo et "kaipoipogaw." Mo din ngadan Eva pay et mais-o di kadngeana sin kalin di Hebreo ay din olog na et "biyag." † **3:24** Din gogowardiya ay nay et napayakan ay parsua ay makwani abe en kerubim. Ilaen abe sin Exodo 25:18-22 ya Naipaammo 4:6-8. * **4:7** Di esa abe ay kaiologan nina sin Hebreo et: *masiyek ka abe.*

11 Isonga din lota met laeng di kapoan di dosam, tan sinepsepana din dadan
iyogtan mo.
12 Manipod ed wani, mo way is-ek mo sin lota et matiltil ya manngidngid.
Pilit abe ay lomikeliked kas owaoway sinan daga, tan mamaga di kosto ay
ilim."
13 Idi dinngen Cain din inkeddeng Diyos ay dosa na, kanana, "Adiak kaya
din dosa ay sana, tan nalabes ay madagsen.
14 Nay et ay omipakaan ka sin lota, yan maisianak abe en sik-a. Maga abe
di kosto ay ilik, mo adi lomikelikedak si owaoway sinan daga. Mo wada pay
di mangabet en sak-en, pomse da."
15 "Aga met a," kanan Diyos, "tan mo way mamse en sik-a, maibaes si biyag
di pito ay ipogaw." Et minalkaanas Cain ta adi peslen di mangabet en sisya.
16 Pag komaan si Cain sin kad-an Diyos et inmey ed Nod† ay esay ili ay
naibanda sin belaan di agew mo ed Eden.

Din Polin Cain

17 Idi siya di, nangasawa si Cain et nan-anak da si lalaki ay nginadanan da
si Enok. Pag man-amag sisya si siyodad, et inngadana din ngadan di anak da
ay si Enok sin siyodad ay doy.
18 Nangasawa abe si Enok et waday anak na ay manngadan si Irad ay say
aman en Mehujael. Si Mehujael et sisya di aman en Metusael ay say nangin
anak en Lamek.
19 Dowa di asawan Lamek ay da Ada en Zilla.
20 In-anak Ada si Jabal ay say nangipoli si mantaltalaken si animal ya
manbebbeey si tolda.
21 Si Jubal din iyogtan Jabal ay nangipoli si omaayam si gitara ya tongali.
22 Inmanak abe si Zilla et nangadanan si Tubal Cain, et sisya abe di
nangipoli si manpanpanday si nankakalasi ay laminta ay bronsi ya landok.
Wada di agin Tubal Cain ay babai ay manngadan si Naama.
23 Sin namingsan, inayagan Lamek din dowa ay asawa na yan kanana en
daida ay nangikanta,

"Dakayo ay asawak ay da Ada en Zilla,
dengngen yo kod nan enak ikanta.
Waday nanakit en sak-en ay baro,
et pinsek ay inbaes ko.
24 Si Cain, mo waday mamse en sisya,
maibaes si biyag di pito ay ib-a,
ngem si sak-en pay et mo pomse da,
pitopolo ya pito di matey. Siya man sa."

25 Idi nan-anak kasin da Adan si esa ay lalaki, kanan asawa na, "Indawtan
Diyos sak-en si anak ay lalaki ta waday maiskat en Abel ay pinsen Cain." Siya
di et nginadanana si Set din anak na ay doy.
26 Idi nangasawa si Set et doy bemela din anak da, nginadanana si Enos.
Din timpo ay doy et say nangilogian di ipogaw ay mangosal sin ngadan Diyos
sin panaydayawan da en sisya.

5

Din Polin Da Adan (5:1,3-32)

1a Naey di listaan di polin Adan.

† **4:16** Di olog di Nod et "lomikeliked."

1b 2 3 Idi nantawen si Adan si 130, binmala di anak na ay is-iso na, et
nginadananas Set.
4 Natago pay laeng si Adan si 800 ay tawen yan waday odom ay anak na.
5 Idi waday 930 ay tawena, natey.
6 Si Set abe, idi nantawen si 105, binmala di anak na ay si Enos.
7 Makdeng di, natago pay laeng si Set si 807 ay tawen yan waday odom ay
anak na.
8 Asi matey ay mantawen si 912.
9 Idi mantawen pay si Enos si 90, binmala di anak na ay si Kenan.
10 Nanbiyag pay laeng si Enos si 815 ay tawen yan wada abey odom ay anak
na.
11 Idi waday 905 ay tawena, natey.
12 Idi mantawen abe si Kenan si 70, naianak si Mahalalel.
13 Makdeng di, natago pay laeng si Kenan si 840 ay tawen yan wada abey
odom ay anak na.
14 Asi matey ay mantawen si 910.
15 Idi mantawen pay si Mahalalel si 65, naianak si Jared.
16 Makdeng di, nanbiyag pay laeng si Mahalalel si 830 ay tawen yan wada
abey odom ay anak na.
17 Asi matey ay mantawen si 895.
18 Idi mantawen pay si Jared si 162, naianak si Enok.*
19 Makdeng di, natago pay laeng si 800 ay tawen yan wada abey odom ay
anak na.
20 Asi matey ay 962 di tawena.
21 Idi 65 di tawen Enok, naianak si Metusela.
22 Nanipod sidi, siged di pakikadkadwaana en Diyos si 300 ay tawen yan
wada abey odom ay anak na.
23 Idi mantawen si 365,
24 makikadkadwa pay laeng en Diyos, et namaiwed, tan inan Diyos sisya.
25 Idi mantawen pay si Metusela si 187, naianak si Lamek.
26 Manipod sidi, natago pay laeng si Metusela si 782 ay tawen yan wada
abey odom ay anak na.
27 Mantawen sisya si 969, asi matey.
28 Idi nantawen pay si Lamek si 182, binmala di anak na ay lalaki,
29 et nginadananas Noe† ay nangwani, “Din anak ay nay, palaglag-anena
din ligat tako ay mangobla sin lota ay inpalawlawan Diyos.”
30 Manipod sin naianakan Noe, natago pay laeng si Lamek si 595 ay tawen
yan wada abey odom ay anak na.
31 Asi matey ay mantawen si 777.
32 Si Noe pay, idi enggay nantawen si 500, asi man-ganak si tolo ay lalaki ay
da Sem en Ham ya si Jafet.

6

Din Kinamanagbasol Di Ipogaw

1 Idi siya di, inmad-ado di ipogaw sinan daga yan inmad-ado abe din anak
da ay babai.

---

* **5:18** Da Enok en Lamek (v.25) ay naibaga sin kapitolo ay nay et polin Set. Natken di kangadngadanan da ay polin Cain sin 4:17-18. † **5:29** Mais-o di kadngean di Noe sin kalin di Hebreo ay din olog na et “nalaglag-an di ligat.”

2 Idi inilan di anan-ak di Diyos* din kinabasang di babbabai ay sana,
nanpili das layden da ay asawaen.
3 Asi et kanan Diyos, "Adi anosan din Ispiritok san iyat di ipogaw ay eng-
enggana,† tan owat dan ipogaw dedan, isonga mo emey di sin-gasot ya
dowanpo ay tawen, pap-engek din panbiyagan das nan daga."‡
4 Sin siya di ay timpo ay nandaagan di anan-ak di Diyos ya din inasawa
da ay babbabai yan sin omon-onod ay tawen abe, say binmelaan di ipogaw
ay palalo ay dadakke. Din ipogaw ay sana et ad-adoy naidaddad-at ay
maipanggep sin inam-amag da ed nabaon.
5 Idi inilan Diyos ay palalo ay lawlawa di am-amagen di ipogaw ya lawa
abe di nemnemnemen das kankanayon,
6 mansakit di nemnem na yan manbabbabawi ay namarsuas ipogaw sinan
daga.
7 Yan kanana, "Dosaek din ipogaw ay sana ay pinarsuak, pati din animal ya
titit, ta maga di mabay-an isnan labaw di daga, tan nay et ay manbabawiak
ay namarsua en daida."
8 Ngem napnek pay si Diyos en Noe.
9-10 Naey di dad-at ay maipanggep en sisya. Waday toloy anak Noe ay lalaki
ay da Sem en Ham ya si Jafet. Sin doy ay timpo, eng-enggay na si nalinteg ay
ipogaw ay magay nankolangana. Siged abe di pakikadkadwaana en Diyos.
11 Mo din odom pay ay ipogaw, peteg ay lawa di ogali da sin pangilan Diyos
yan masepsep ay mandinadael da.

Din Inyat Noe Ay Nangamag Sin Daong

12 Idi inilan Diyos ay pag lawa di am-amagen di ipogaw,
13 kanana en Noe, "Ninemnem ko ay gedngan di biyag di am-in ay ipogaw,
tan enggay napno nan lobong si lawa ay inam-amag da. Awni et dadlonak
dosaen daida pati din lobong.
14 Man-amag ka ngarud si dakdake ay daong ono bapor ay ad-adoy
kowarto na. Makneg ay tabla di iamag mo. Asi ka allidan si niket sin
nanbinas-il.
15 Din kadakdake na pay et 450 ay piya di kaando na, 75 ay piya di
kaannawa na, ya 45 ay piya di kakayang na.
16 Amagem si toloy galado yan atpam ya taangam si 18 ay polgada. Man-
amag ka abes pantew sin dingding na.
17 Say iyat mo di, tan awni et lebngek din lobong et matey am-in di waday
leng-ag na sin labaw di daga.
18 Ngem mo sik-a pay, waday ikarik en sik-a. Mo makdeng din daong ay
sana, senggep kayo ay sin-asawa pati din an-ak yo ya din as-awa da.
19-20 Ipasgep yo abe di manparis sin am-in ay kalasin di animal ya mantay-
tayaw, pati manbodbodos ya mankodkodap, ta way iyat da ay matago.
21 Man-olnong kayo abe si am-in ay kalasin di makan et ipenpen yo sin
daong ta way kanen yo ya kanen aben di animal ya titit ay sana."
22 Siya sa di inbilin Diyos en Noe, et tinongpal na am-in.

7

Din Nanlebngan Diyos Sin Daga

---

* **6:2** Toloy pangawat di ipogaw sin olog di anan-ak di Diyos: 1) aanghel (ilaen sin Jude 6-7); 2) nadiyosan ay polin Set; 3) polin di aari. † **6:3** Di dowa abe ay kaiologan nina sin Hebreo et: *Adi mantetee din Ispiritok sin ipogaw ay eng-enggana* ono *Adiak ipalobos ay matago di ipogaw ay eng-enggana.* ‡ **6:3** Di esa abe ay kaiologan nina sin Hebreo et: *isonga manipod ed wani, adi da matago si nasursurok ay sin-gasot ya dowanpo ay tawen.*

1 Idi makdeng pay din daong, kanan Diyos en Noe, “Senggep kayo am-in ay
pamilya, tan sik-a anggoy di ammok sin labaw di daga ay nalinteg di ogali na.
2 Ipasgep yo abe di manparis sin am-in ay kalasin di animal ay maibilang
ay kadodogis. Mo din maibilang ay nalinis pay,* ipasgep yo di sagpipito ay
manparis.
3 Siya abe sin am-in ay kalasin di titit, ipasgep yo di sagpipito ay manparis.
Say iyat mo di ta way iyat da am-in ay man-ganak ya maad-ado kasin isnan
daga.
4 Tan mo emey di pito ay agew, ibaak di odan, et iweswes na ay mandeges
si opatapolo ay agew ya labi enggana ay malned am-in ay pinarsuak isnan
labaw di daga.”
5 Say inbagan Diyos di, et inamag Noe amin di naitogon en sisya.
6 Enem ay gasot di tawen Noe sin sinenggepana sin daong.
7 Daida ay sin-asawa ya din an-ak da ay da Sem en Ham ya si Jafet ya din
as-awa da et sinenggep da am-in ta way iyat da ay mangilsot sin lebeng.
8 Inmey abe sin kad-an da Noe di manparis ay am-in ay kalasin di animal ya
titit, pati manbodbodos ya mankodkodap, waday maibilang ay nalinis, wada
abey kadodogis,
9 et nakisgep da am-in, tan siya met laeng di inbilin Diyos. Et asi pag in-eb
Diyos.
10 Malabas pay di pito ay agew, dinmateng tet-ewa din lebeng.
11 Naitompong sin pitsa 17 di maikadwa ay bowan sin maikan-em ay gasot
ay tawen Noe. Sin siya di ay agew, binomtak din poon di obbog ya ginawang
et kabela am-in di danom sin oneg di daga. Kabokat abes Diyos sin kad-an di
danom ed kayang
12 et logiana ay mandeges.
13 Ngem mo da Noe pay, laton ay sinesenggep da am-in ay pamilya sin
daong,
14-16 pati am-in ay kalasin di animal ya titit ay inbilin Diyos, ay din maayew
ya din atap, din dadakke ya din kinittoy ay lalaki ya babai.
17 Intoltoloy din odan ay dinmegedeges si opatapolo ay agew ya labi dowan
dinmakdake din danom enggana ay tomay-apew din daong.
18 Intoltoloy din danom pay laeng ay domakdake et tinmay-atay-apew din
daong sin labaw di danom.
19 Neyneyna et nalim-otan am-in di kakayangan ay dontog
20 enggana ay nasurok ay opat ay depa di kalosong di danom sin kayang di
dontog ay sana.
21 Et nalned am-in di ipogaw ya am-in abe ay animal ya titit isnan labaw di
daga.
22 Olay sino ay manlengleng-ag et natey,
23 tan dinosan Diyos daida. Din naipowira anggoy et da Noe ya din naitapi
en daida sin daong.
24 Et kinmakaman din lebeng sin daga si sin-gasot ya limapolo ay agew.

8

Din Natdokan Di Lebeng

1 Idi siya di, laton ay ninemnem Diyos da Noe ya am-in ay animal ay
nakisgep en daida sin daong. Yan inbaa nay napigsa ay dagem ta madage-
man din daga.

* **7:2** Din maibilang ay kadodogis et din maiparit ay maidaton en Diyos ya maisida. Din nalinis pay et din maibagay ay maidaton ya maisida.

2 Pintet aben Diyos din bemelbelaan di danom sin oneg di daga yan
inpasaldeng na abe din odan. Et pag ilogin din danom ay matyadan.
3 Idi nalabas di sin-gasot ya limapolo ay agew, binmaba din danom
4 enggana ay sinmeeng din daong sin esay dontog sin kadondontogan ed
Ararat. Say naamag di sin pitsa 17 di maikapito ay bowan.
5 Neyneyna matmatyadan din danom enggana ay nabonsian din toktok di
dontog sin omona ay agew di maikasinpo ay bowan.
6 Makdeng abe di opatapolo ay agew, binokatan Noe din inamag na ay tawa
7 et inbolos nay gayang. Din gayang ay sana et adi nantattaoli sin daong mo
adi et oway di in-inmeyana engganas namgaan din daga.
8 Inbolos na abey kalapati ta say pangammoana mo binmaba din danom,
9 ngem gapo ta deda ay nanalbeng din daga yan maga di dintenganas
ompaana, nantaoli sin daong. In-adawan Noe din takkay na ta say ompaan
din kalapati et inpasgep na kasin.
10 Nanseed pay laeng si pito ay agew, asi na kasin pabelaen.
11 Malablabi pay, nantaoli ay nangidateng si kapotpoting na ay tobon di
kaiw ay olivo. Et say nangammoan Noe ay enggay binmaba din danom sin
daga.
12 Idi inmey abe di pito ay agew, inbolos na kasin din kalapati, ngem adi
nantaoli.
13 Idi wada pay di enem ay gasot ya esay tawen en Noe sin omona ay agew
di damo ay bowan, enggay natdok din danom sin labaw di daga. Kinaan Noe
din odom ay atep din daong ta way iyat na ay mangisin-eng ay kosto, et inila
na ay mammamgaan din lota.
14 Sin pay pitsa 27 di maikadwa ay bowan, enggay namgaan din daga,
15 et kanan Diyos en Noe,
16 “Bomala kayo am-in sin daong, dakayo ay sin-asawa ya din aan-ak yo ya
din asawa da.
17 Pabelaen yo abe am-in ay titit ya animal ta say mansisian da ya man-
anak da ta way iyat da ay omad-ado kasin sin daga.”
18 Siya di et binmela da Noe ay sinpamilya,
19 yan siya abe din animal ya titit ay nakitettee en daida sin daong et
nankokoyog da insigon sin kalasi da.
20 Idi siya di, nan-amag si Noe si altar. Pag man-as saes-a sin am-in ay
kalasin di animal ya titit ay maibilang ay nalinis et pinooana sin altar ay sana
ay mangidaton en Diyos.
21 Idi sinongsong Diyos din seng-ew di indaton Noe en sisya, kananas nem-
nem na, “Laton, adiak kasin dosaen din daga begew sin amagen di ipogaw,
tan ammok ay lawlawa pay dedan din nemnemnemen da manipod sin
kakitkittoy da. Isonga adiak ipidpidwa ay dosaen din am-in ay manlengleng-
ag ay kaman din inyat ko ed wani.
22 Engganas deda nan lobong, wada di pinag-eesek ya pinag-aani, omaton-
gana ya temeg-inana, deam ya tiyagew, ya din kaagawan ya labi.”

9

Din Inkarin Diyos En Noe

1 Binindisyonan Diyos si Noe ya din an-ak na ay mangwani, “Man-ganak
kayo ta omad-ado kayo kasin isnan lobong.
2 Manipod ed wani, emegyat en dakayo am-in ay kalasin di atap ay animal,
pati manbodbodos ya mankodkodap ya am-in abe ay mantaytayaw ed daya

ya mantettees baybay, tan idawat ko en dakayo di lebbeng ay mangituray en daida.
3 Manipod ed wani abe, mabalin ay isida yo di olay sino en daida ay kaman
din in-inyat yo ay mangan sin kompormi ay gomabgabay, tan ipalobos ko ay
mangan kayo sin am-in.
4 Din iparit ko anggoy ay isida yo et din karni ay deda pay laeng di dada na,
tan din dada et say kad-an di biyag na.
5-6 “Nabanol abe di biyag yo ay ipogaw, tan inamag kos dakayo ay mais-o
en sak-en met laeng. Isonga mo sinoy manpeses ipogaw, keddengak ay man-
ikaro, tan mo waday animal ay manpeses ipogaw, dosaek ta say kateyana.
Mo wada abey ipogaw ay manpeses ib-a na, ipogaw met laeng di mamse en
sisya.
7 Isonga adi kayo manpespese mo adi et man-ganak kayo ta way iyat yo ay
omad-ado yan maiwaras kayo isnan daga.”
8 Kanan aben Diyos en Noe ya din an-ak na,
9 “Wada di ikarik en dakayo ya din ipoli yon to.
10 Mailak-am abe am-in ay parsua ay nakibela en dakayo sin daong.
11 Din ikarik en dakayo et siya na. Manlogi ed wani, adiak kasin lebngen
nan daga ta malned amin ay matmatago ya madadael am-in din wadas na.
12 “Din pangammoan yo ay komakaman si eng-enggana nan inkarik en
dakayo ya sin am-in abe ay parsua
13 et waday ipeey ko ay badkong ono abonga ed kayang, ta say sinyal di
inkarik ay nay.
14 Siya di, basta waday ipadateng ko ay liboo ed kayang yan maila di
badkong sidi,
15-17 ilaek abe yan nemnemek din inkarik en dakayo ya am-in abe ay
matmatago ay maga kasin di lebeng ay kateyan di am-in ay matmatago. Siya
adi di sinyal di inkarik en dakayo ya sin am-in abe ay parsua.”

Si Noe Ya Din Anan-ak Na

18 Da naey di anak da Noe ay binmela sin daong, da Sem en Ham ya si Jafet.
(Din si Ham ay nay et say nangipoli en Canaan.)
19 Din toloy anak na ay nay et daida di napowakan di am-in ay ipogaw isnan
labaw di daga.
20 Si Noe et say damo ay mantaltalon ay nan-esek si obas.
21 Idi namingsan, nabeteng sin ininom na ay danom di obas ay naamag si
arak. Siya et di nanlalabos ay naseyep sin beey da ay tolda.
22 Idi inilan Ham ay aman Canaan ay nanlalabos si ama da, kabela et ena
ibaga sin aag-i na.
23 Pag et man-as da Sem en Jafet si nagayad ay bado et igaley da en
ama da. Nanbindayangan da ay insasampay da sin padanga da. Pag dan
mansansanod ay sinenggep sin beey da ay nangaley en ama da ta say adi da
ilaen sisya ay nanlalabos.
24 Idi naimosngan si ama da yan inammoana din inamag Ham ay say
anongos ay anak na,
25 kanana, “Awni man et madosa si Canaan ya manbalin ay kababaan ay
bag-en di aag-i na.
26-27 Ngem sapay koma ta madaydayaw si Diyos ay din Diyos en Sem.
Paannawaen koma aben Diyos din dagan Jafet ya makilak-am koma sin
bindisyon ay gon-oden Sem. Siya man et maibag-en si Canaan en daida ay
dowa.”

28 Nanipod sin nanlebngan Diyos sin daga, natago si Noe si 350 ay tawen
pay laeng.
29 Indasana di 950 ay tawen, asi matey.

10

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32

11

Din Nankinalasian Di Kalin Di Ipogaw (11:1-9)

1 Idi siya di, es-esa di kalin di am-in ay ipogaw isnan daga.
2 Idi manbiyahi da pay ay emey sin kad-an di belaan di agew, waday
dinatngan da ay annawa ay tanap ed Sinar* et nan-ili das di.
3 Idi namingsan, nanngangalat da yan kanan da, “En tako mandamilis
linang ta way amagen tako si beey tako.” Et say inyat da di. Inset da ay
nangioto sin linang ta komenteg, et aspalto abe di inpakpak da.
4 Asi da kanan, “Man-amag tako et si siyodad ay way beey ay omdas ed daya
ta say madayaw tako ya adi tako mansisian sin labaw di daga.”
5 Osdongan pay Diyos din siyodad ya din nakayang ay beey ay am-amagen
da,
6 kanana, “Mo say iyat da sa ed wani tan es-esay nemnem ya kali da, maga
di adi da kabaelan sin tapin di agew.
7 En tako ngarud isdi ta pankinalasien tako di kali da ta say adi da
mankinaawatan.”
8 Et say inamag Diyos di, et pag mansisian din kaipoipogaw sin labaw di
daga yan adi da intoloy ay nangamag sin siyodad ay doy.
9 Say begew ay nginadanan da din ili ay doy si Babel† ono Babilonia, tan
say nangipankinalasian Diyos sin kalin di ipogaw. Et nanlogi isdi, enggay
naiwarawaras da sin intiro ay lobong.
10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26

Din Listaan Di Polin Sem Ay Ap-on Abram (11:27-32)

Naey di listaan di polin Sem ay anak Noe. Si Sem et say aman Arfaxad ay aman aben Sela. Si Sela yan aman Eber ay aman aben Peleg. Si Peleg et say aman Reu ay aman aben Serug. Si Serug di aman Nahor, yan si Nahor di aman Tera. (*11:10-26*)

27 Si Tera et say aman da Abram en Nahor ya si Haran. Si Haran pay di
aman Lot.
28 Asi et natey si Haran sin ili na ay Ur ay sakop di Babilonia idi deda pay
laeng si ama na.
29 Nakiasawa abes da Abram en Nahor. Din asawan Nahor et si Milca ay
pangpangoan Isca ay anak Haran, yan din asawan Abram et si Sarai.
30 Asi et maga di anak da Abram, tan basig din asawa na.
31 Idi namingsan, inayagan Tera din anak na ay si Abram ya din apo na ay
si Lot ay anak en Haran ya din innapo na ay si Sarai ay asawan Abram, et
kinmaan da ed Ur ay sakop di Babilonia ta emey da koma ed Canaan. Ngem
idi sinmawang da ed Haran, nan-ili das di.
32 Et say ili ay nateyan Tera idi nantawen si 205.

---

* **11:2** Di esa abe ay ngadan din ili ay nay et Babilonia. † **11:9** Mais-o di kadngean di Babel sin kalin di Hebreo ay din olog na et “nankinalasi.”

12

Din Namilian Diyos En Abram

1 Waday esay agew, kanan Diyos en Abram, “Taynam din ilim ya toton-od
mo ta emey ka sin ili ay itdok en sik-a.
2 Paad-adoek to din polim ta manbalin das madayaw ya napigsa ay nasyon.
Bindisyonak sik-a abe si amin ay pansigdan, et madamag di ngadan mo isnan
daga ta say sik-a abe di kapoan di bindisyon di odom.
3 Din mangamag si siged en sik-a et bindisyonak, ngem din manglaslasoy
pay en sik-a et dosaek. Begew abe en sik-a, mabindisyonan di kaipoipogaw
sin am-in ay ili.”*
4 Sin nangwanian Diyos sidi, pitopolo ya lima di tawen en Abram. Pinati
na din inbilin Diyos et kinmaan ed Haran.
5 Inkoyog na si asawa na ay si Sarai ya din kaanakana ay si Lot ya am-in
abe din bag-ena ya din gamgameng na ay emey ed Canaan.
Idi sinmawang das di,
6 nandad-an da enggana ed Sekem sin kad-an di inayan ay kaiw en More.
Din kaiw ay nay di panaydayawan din taga-Canaan ay man-ili pay laeng isdi
sin didiyosen da.
7 Say nanpailaan Diyos en Abram yan kanana, “Si naey din daga ay idawat
ko sin polim.” Pag mantopog si Abram si bato et man-amag si altar ay
pangidatonanas animal en Diyos ay nanpaila en sisya.
8 Idi siya di, komaan da Abram sidi et manpaabagatan da engganas
domateng da sin kadondontogan sin nan-gawaan di Betel ya Ai. Nankampo
das di si nabaybayag, et nan-amag kasin si Abram si altar, et nankararag en
Diyos sidi.
9 Asi manlobwat kasin da Abram et man-etaetan da ay manpaabagatan ed
Negev ay wada sin sakop di Canaan met laeng.

Din Inmeyan Da Abram Ed Egipto

10 Domteng pay di betil ed Canaan, intoloy da ay nanpaabagatan ay emey
ed Egipto ta mantetee das di si mabaybayag, tan enggay nasepsep din betil
ed Canaan.
11 Idi nganngani ay domateng da ed Egipto, kanan Abram en asawa na ay
si Sarai, “Mapmapteng ka kayman ay babai.
12 Adi pay mo ilaen daka sin taga-Egipto, kanan da en sin-asawa ta et pomse
da ta asi daka asawaen.
13 Isonga ibagam ay sin-iyogtan ta ta balbalang adi da pomse mo adi et
mayat di iyat da en sak-en begew en sik-a.”
14 Idi dinmateng da pay ed Egipto, inilan tet-ewa din omili ay peteg ay
mapteng si Sarai.
15 Et din odom ay oopisyal di ari, init-ek da din kinapintas na sin ari. Isonga
inpaayag na ta maitapi sin kabebbeey na.
16 Manbegew en sisya, siged di inyat di ari en Abram et indawtanas ad-ado
ay karnero, kalding, baka, dangki, kamel, ya bag-en.
17 Asi et pinaligat Diyos si kaeegyat ay sakit din ari ya am-in da ay
bemebeey begew en Sarai ay asawan Abram.
18 Isonga inpaayag din ari si Abram yan kanana en sisya, “Apay nga adim
inbaga ay sin-asawa kayo?

---

* **12:3** Di esa abe ay kaiologan nina sin Hebreo et: *Yan din kaipoipogaw sin am-in ay ili, mankedaw das bindisyon ko ay kaman din iyat ko ay mamindisyon en sik-a.*

19 Apay nga inbagam anggoy ay sin-agi kayo et intolok mo ay ibeey kos
sisya? Naey si asawam. Ayagam ta komaan kayo damdama!"
20 Et inbilin din ari sin sosoldado na ta itlod das daida sin beddeng di
ili. Siya di kinmaan da Abram ay sin-asawa et intakin da abe din am-in ay
gamgameng da.

13

Din Nansianan Da Abram En Lot

1-2 Sin kad-an da Abram ed Egipto, enggay binmaknang sisyas karnero,
kalding, baka, palata, ya balitok. Sin kinmaanana pay sidi, nantaoli ed Negev
sin abagatan di Canaan ay nangitakin en asawa na ya am-in di gamgameng
na. Nakeey abe din kaanakana ay si Lot.
3 Manipod ed Negev, intoltoloy da ay manpatongdo ay nansepsepad sin
inil-ili engganas domateng da sin nankampoan da ed idi ay nan-gawaan di
Betel ya Ai.
4 Say kad-an abe di inamag Abram ay altar ed idi, isonga idi sinmawang
das di, nandayaw si Abram en Diyos.
5 Si Lot pay et ad-ado abey baka, karnero ya kalding na. Wada abey
pamilya na ya babag-ena.
6 Siya di mankolang din panpastolan das animal da tan nankoykoyog da ay
dowa.
7 Et say nan-iibawan din panpaspastolen da ay dowa. Wada abe di
Canaaneo ya Perezeo ay man-ilis di.
8 Idi siya di, inayagan Abram si Lot yan kanana en sisya, "Adi koma man-
iibaw din babag-en ta, tan sin-ama ta damdama.
9 Piliem ngarud din laylaydem ay daga ta mansian ta. Mo sin kannigid
di emeyam, emeyak abe sin kannawan. Mo din kannawan pay di piliem,
emeyak abe sin kannigid."
10 Tamangen pay Lot din nandinmang ay daga, inila na ay maymayat din
nanbinas-il di ginawang ay Jordan engganad Zoar, tan nabaknang si danom
ay kaman din siged ay daga ed Eden ono ed Egipto. Tan daan pay laeng
dosaen Diyos din ili ay Sodoma ya Gomorra ay wadas di.
11 Isonga say pinili na din intiro ay mapteng ay tanap ed Jordan. Tinaynan
das Abram et inmey da sin patag di belaan di agew.
12-13 En da nakiili sin ipogaw sidi sin tanap, et in-amag dan tolda ay
pankampoan da sin asag-en ed Sodoma ay ilin di lawlawa ay ipogaw ay ad-
adoy basol da en Diyos. Da Abram pay et nantetee da sin sakop di Canaan.

Din Nan-etanan Da Abram Ed Hebron

14 Idi kinmaan da Lot, kanan Diyos en Abram, "En ka mantamang ed
amyanan ya ed abagatan ya sin belaan di agew ya siya abe sin diposan di
agew.
15 Tan am-in ay matamang mo et idawat ko en sik-a ya din polim ta say daga
yo si eng-enggana.
16 Paad-adoek abe din polim si kaman din tapok ay adi kabilang.
17 En ka ngarud mandan sin intiro ay daga ay sana ta boyaem, tan idawat
ko am-in en sik-a." Say inkarin Diyos en Abram.
18 Et pag komaan da Abram sidi et man-etan da ed Hebron ay asag-en
sin inayan ay kakaiw en Mamre. Et say nangamaganas esa ay altar ay
pangidatonanas animal en Diyos.

14

Din Nangisalakanan Abram En Lot
(14:11-16)

Idi siya di, waday opat ay ari ay en nangobat sin ari ed Sodoma ya Gomorra pati din aarin di tolo ay nandinmang ay ili. Din kangatoan sin oopat ay ari et si Kedorlaomer.

Idi nanlalaban da, inabak din opat ay ari ya din soldado da din sosoldadon di taga-Sodoma ya taga-Gomorra ya din gagait da, et pinse day odom dowan linmayaw odom sin kadondontogan. (*14:1-10*)

11 Et pinos da Kedorlaomer am-in din makan ya odom ay gamgameng ed
Sodoma ya Gomorra et intagtag da.
12 Intagtag da abe din kaanakan Abram ay si Lot ya din gamgameng na, tan
ed Sodoma met laeng di nan-iliana.
13 Idi siya di waday linmayaw ay en nangisodsod si am-in en Abram ay
din Hebreo ay mantetee sin asag-en di inayan ay kakaiw en Mamre. Din si
Mamre ay sana ya din ag-i na ay da Escol en Aner et Amorreo da. Nakigait da
am-in en Abram.
14 Idi inammoan Abram ay nakidpap da din kaanakana ay si Lot, inaya-
gana din nabayag ay babag-ena ay nalaing ay makigobat ta en da atikoen
din nangitagtag en sisya. Tolon gasot ya sinpo ya wao da am-in. Inatiko das
daida enggana ay indasan da ed Dan.
15 Asi godwaen Abram din ipogaw na et senggep da sin kad-an da Kedor-
laomer sin labi et inabak das daida. Inatiko da enggana ed Hoba ay amyanan
di Damascus,
16 et insalakan das Lot ya din odom ay ipogaw ay intagtag da Kedorlaomer,
pati babai ya lalaki. Tinaoli da abe am-in din naakew ay gamgameng.

Din Namindisyonan Melkizedek En Abram
(14:17-24)

17 Idi somaa pay da Abram ay napo sin nangabakan da en da Kedorlaomer
ya din iib-a na ay aari, en inabat din ari ed Sodoma sin tanap ed Save ay
kanan da abe en Tanap di Ari.
18 Wada abes Melkizedek ay ari ed Salem ay en nangabet en da Abram
ay nangitakin si makan ya inom para en sisya. Gapo ta sisya din padin di
Kangatoan ay Diyos,
19 binindisyonanas Abram ay nangwani, “Sapay koma ta bindisyonan
daka sin Kangatoan ay Diyos ay namarsua ed daya ya sin daga.
20 Sapay koma abe ta madaydayaw si owaoway din Kangatoan ay Diyos ay
namadang en sik-a ay nangabak sin kaibaw mo.” Asi pag idawat Abram en
sisya din inkasinpon di gamgameng ay tinaoli na.
21 Asi komali din ari ed Sodoma yan kanana en Abram, “Olay mo okaem
amin din gameng, basta itaolim anggoy din ipogaw ko.”
22 Kanan Abram ay sinombat, “Isapatak en Yahweh, din Kangatoan ay
Diyos ay namarsua ed daya ya sin daga,
23 ay maga polos di alaek sin gameng mo, olay owat sinolid ono iket di
sinilas tan into et ya kanam en sik-a di nangipabaknang en sak-en.
24 Isonga maga polos di alaek powira din kinan anggoy di ipogaw ko ya din
bingay di iib-ak ay nay ay da Aner en Escol ya si Mamre.”

15

Din Inkarin Diyos En Abram
(15:1-18)

1 Idi nakdeng amin dadi, waday inpailan Diyos en Abram ay kaman iitaw,
yan dinnge nas Diyos ay mangmangwani, “Ay Abram, adi ka emeg-egyat, tan
salaknibak sik-a sin am-in ay kaeegyat. Dakdake abe di gon-gona ay idawat
ko en sik-a.”
2-3 Kanan pay Abram, “Aw ay Kangatoan ay Diyos, ngem sino ngin di
pansigdak, tan nay et ay maga pay laeng di indawat mo ay anak ko, yan din
bag-en ko anggoy ay si Eliezer ay taga-Damascus di manawid sin am-in ay
gameng ko.”
4 Asi et kanan Diyos, “Baken si sana di manawid sin gameng mo, mo adi et
din kosto ay anak mo.”
5 Asi na ibala si Abram yan kanana, “Tangadem ed daya yan bilangem din
talaw mo kabaelam, tan say kaad-adon di bilang di polim.”
6 Et dadlon pinatin Abram din kanan Diyos, isonga inbilang Diyos ay
nalinteg sisya.
7 Pag kanan Diyos en sisya, “Sak-en si Diyos ay nangipango en sik-a ay
komaan ed Ur ay sakop di Babilonia ta idawat ko en sik-a din daga ay nay
ta say okaem.”
8 “Aw, Kangatoan ay Diyos,” kanan Abram, “ngem intoy pangammoak pay
ay okaek?”
9 Kanan pay Diyos en sisya, “Omya kas bomalasang ay baka ya kalding ya
bomaro ay karnero ay sagtotoloy tawena ya doway kalasin di kalapati.”
10 Et inan Abram dadi et in-ey na en Diyos. Pag nan biiken din awak di
animal et in-olnos na sin doway linya ay nanpatpatag. Ngem mo din awak di
kalapati pay, adi na ginodwa.
11 Idi madadwes pay di dadakke ay titit ay mangan koma sin karni, inab-
abo na.
12 Idi madipdipos pay din agew, naimayet si Abram si seyep na et nilikob
di kaeegyat ay mabolinget.
13 Asi pag kanan Diyos en sisya, “Kadi man et mangili din polim sin ilin di
natken ay ipogaw ta maibag-en da en daida ya mapaligatan da enggana ay
emey di opat ay gasot ay tawen.
14 Asiak dosaen din nakin bag-en en daida et komaan din polim isdi ay
mangitaktakin si ad-ado ay gamgameng.
15-16 Ngem emey pay dedan sin pitlon di ganak, asi da mantaoli sin ili ay
nay, ta dowan masepsep din kinamanagbasol di Amorreo ay man-ilis na et
kapilitan ay dosaek daida. Siya sa di mapasamak sin polim, ngem mo sik-a
pay, makamakay ka, asi ka matey et iponpon daka. Laton ay adi ka edasan
din ligat ay doy,” kanan Diyos.
17 Idi nadipos pay din agew yan enggay nalabi, wada et di nanpaila ay pan-
otoan ay kaman banga ay binmebelaan di asok ya apoy, et nalabas sin gawan
di doway linya ay karni.
18 Say nangisiglotan Diyos sin inkari na en Abram ay nangwani, “Kadi man
et idawat ko sin polim amin din daga ay nay ay manlogi sin ginawang ay Nile
ed Egipto enggana sin ginawang ay Eufrates.”
19 20 21

16

Din Anak Da Abram En Hagar Ay Si Ismael

1-3 Idi nantettee da Abram ed Canaan si sinpo ay tawen, maga pay laeng
di anak da en Sarai ay asawa na. Ngem waday balasang ay bag-en Sarai ay
taga-Egipto ay manngadan si Hagar. Isonga kanan Sarai en Abram, “Olay en
ka daagen din bag-en ko ay nay balbalang mo man-anak, ta say maibilang si

anak ta, tan nay binasig Diyos sak-en." Et inaw Abram, isonga inpolang Sarai
din bag-ena en sisya ta say maikadwa ay asawa na.
4 Idi siya di, nandaag tet-ewa da Abram en Hagar, et nawad-an si Hagar. Idi
nadlaw na ay masikog sisya, linaslasoy na si Sarai.
5 Pag kanan Sarai en Abram, "Basol mo nan lawa ay am-amagen di bag-
en kon sak-en. Sak-en kayman di nangipalobos ay daagem, ngem ed wani
ay ammo na ay nawad-an sisya, doy et ay lomaslasoy. Sapay koma ta osigen
Diyos mo sino en daita di akin basol."
6 Kanan Abram, "Bag-en mos sisya et mabalin ay amagem di laydem." Pag
et palaloan Sarai ay paligaten si Hagar, isonga linmayaw.
7 Dintengan di anghel Diyos sisya sin kad-an di esay obbog sin lugar ay
magay omili sin danan ay emey ed Shur.
8 Kanan din anghel, "Hagar ay bag-en Sarai, intoy napoam ya intoy
emeyam?"
Songbatana pay yan kanana, "Ilaylayawak si Sarai ay apok."
9 Pag kanan din anghel Diyos en sisya, "Mantaoli ka sin apom ta mansilbi
ka en sisya.
10 Paad-adoek din apom et adi dan kabilang.
11 Lalaki di ianak mo et ngadanam si Ismael, tan pinatgan Diyos din
kararag mo ay nanpakpakaasi.
12 Ngem din ianak mo ay sana et kaman atap ay dangki. Kaibaw na amin
ay ipogaw, yan amin ay ipogaw et ibawen da abes sisya. Olay abe din aag-i
na et ibilang na ay kalaban."
13 Pag et waday inpangadan Hagar en Diyos ay kangalat na. Kanana, "Sik-a
din Diyos ay Makaila," tan kananas nemnem na, "Inilak si Diyos ay omil-ila
ngem nay matmatagoak pay laeng."
14 Siya din gapo ay nangadanan din obbog ay sana sin nan-gawaan di
Kades ya Bered si Beer-lahai-roi ono Obbog di Matmatago ay Omil-ila.
15 Idi man-anak pay, lalaki, et nginadanan Abram si Ismael.*
16 Waopolo ya enem ay tawen en Abram sin nangianakan Hagar sin anak
na ay sana.

17

Din Sinyal Di Intolag Diyos

1 Idi nantawen si Abram si siyamapolo ya siyam, nanpaila kasin si Diyos
en sisya yan kanana, "Sak-en di Manakabalin ay Diyos. Patiem sak-en si
owaoway ta iwed di kolkolang sin kinaogalim.
2 Tan ipatet-ewak din inkarik en sik-a ay paad-adoek din polim."
3 Idi dinngen Abram di, nandokmog ay nanyakog-ong, dowan itoloy Diyos
ay nangwani,
4-5 "Siya na di itolag kon sik-a. Manipod ed wani, baken si Abram di ngadan
mo, mo adi et si Abraham,* tan panbalinek sik-a ay mapowakan di omili sin
ad-ado ay nasyon.
6 Paad-adoek din polim ta maiwaras da sin kailiili, yan wada abe en daida
di man-ari."
7 Kanan aben Diyos, "Adi polos masoksokatan din intolag ko en sik-a mo adi
komakaman si eng-enggana, tan siya met laeng di itolag ko sin polim. Sak-en
di Diyos ay daydayawem ya siya abe din polim si eng-enggana.

---

* **16:15** Din olog di Ismael et "dengngen Diyos." * **17:4-5** Din olog di Abram et "nangato ay ama." Din olog abe di Abraham et "napowakan di ad-adoy ipogaw."

8 Idawat ko abe en sik-a am-in din ili ay nay ed Canaan ay naibilangam ay
mangili ed wani ta say tawiden din polim ay eng-enggana, yan sak-en met
laeng di Diyos ay dayawen da."
9 Intoloy Diyos ay nangwani en Abraham, "Mo sik-a pay ya din ganakem,
masapol ay onodan yo din intolag ko en sik-a.
10-11 Si naey di sinyal ay pangipailaan yo ay on-onodan yo din intolag ko.
Masapol ay makogit amin di lalaki en dakayo.
12 Manlogi ed wani, siyat yon kogiten amin di bemela ay lalaki sin
maikawao ay agew na, pati din bag-en ay maianak sin beey yo ya siya abe
din bag-en ay laklakoan yo si mangili.
13 Dadlon yon kogiten amin dadi, tan say sinyal ay pangipailaan yo ay
maibilang kayo sin komakaman ay intolag ko.
14 Ngem mo wada pay di baken nakogit en dakayo, maipowira en dakayo
ay ipogaw ko, tan nilabsing na od dedan din intolag ko."
15 Kanan aben Diyos en Abraham, "Mo si asawam pay ay si Sarai, manlogi
ed wani baken si Sarai di ngadana mo adi et si Sara.†
16 Bindisyonak sisya ta way iyat na ay man-anak ta sisya di mangipabelas
anak yo ay lalaki. Din tapin di bindisyon ko abe et omad-ado din polin di
anak na ta maiwaras da sin kailiili, yan wada abe en daida di man-ari."
17 Idi dinngen Abraham din kanan Diyos ay sana, nandokmog ay
nanyakog-ong dowan et masis-iyek ay mangwanis nemnem na, "Ay mabalin
aya ay way ganakek tan nay et ay sin-gasot di tawen ko yan si Sara abe et
siyamapolo di tawena."
18 Pag nan kanan en Diyos, "Mo mabalin koma, ta bindisyonam abe din
anak ko ay si Ismael."
19 "Aw pay dedan," kanan Diyos, "ngem wada met pay laeng di ianak Sara
ay lalaki et ngadanan yos Isaac.‡ Daida met sin poli na di manawid sin intolag
ko en sik-a ay adi masoksokatan.
20 Ngem dinngek pay kayman din kindaw mo maipanggep en Ismael,
isonga sigurado ay bindisyonak sisya ta maad-ado abe din poli na. Tan man-
anak si sinpo ya dowa ay pangolo yan din poli na abe, omad-ado da sin
madamdamag ay nasyon da.
21 Ngem din kaiturongan pay di inkarik en sik-a et si Isaac ay ianak en
asawam sin siya na ay timpo sin omali ay tawen."
22 Makdeng pay ay makingalat si Diyos en Abraham, kinmaan.
23-27 Yan si Abraham pay, tinongpal na ay dagos din inbilin Diyos en sisya.
Tan sin siya di ay agew, kinogit nas Ismael ya am-in din bag-ena ay lalaki
ay naianak sin beey na ya am-in abe ay nilakoana. Sin doy met laeng ay
agew, nanpakogit abes Abraham, isonga nandededsan da am-in ay nakogit.
Siyamapolo ya siyam ay tawen Abraham sin nakogitana. Si Ismael abe ay
anak na et mantawen si sinpo ya tolo.

18

Din Tolo Ay Bisitan Da Abraham

1 Idi mabaybayag, nanpailas Diyos kasin en Abraham sin nankamkam-
poan da sin kad-an di inayan ay kakaiw en Mamre. Din inyat na ay naamag
et tinmotokdo si Abraham sin belaan di tolda na, tan enggay alas dosi yan
palalo ay man-atong din agew.

† **17:15** Din olog di Sara et "prinsesa." ‡ **17:19** Din olog di Isaac et "masis-iyek."

2 Manmeswat pay sisya, kambaw wada et di tolo ay lalaki ay pinmipika
sin dagas. Dinalas na ay en nangabet et mandokmog ay manyakog-ong yan
kanana,
3 "Apo, anosan yo adi ta maspad kayo sin beey mi ay nay, tan naeyak sina
ay mansilbi en dakayo.
4 Man-illeng kayo kod sin poon di kaiw ay nay ta dowanak en man-as
danom ay iowas yo sin siki yo.
5 Enak aben man-otos kanen yo ta way ikileg yo sin pandanan yo si awni.
Tan malaydanak sin inmalian yos na."
"Aw kod kayman," kanan da.
6 Pag dalasen Abraham ay mantaoli sin tolda yan kanana en Sara,
"Dalasem kod! Oma ka sin kasigedan ay arina tako ta man-oto kas ad-ado
ay tinapay tan way bisita tako."
7 Pag managtag ay en manpili sin malames ay olbon sin baka na, et indawat
na sin esay baa na ta dalasena abe ay mangisagana.
8 Idi naoto am-in, nan-a abes gatas ya odom ay makan et nakiey na sin karni
sin kad-an di bisita na sin poon di kaiw ay doy. Et insango na en daidas di.
9 Idi nakakan da pay, kanan da en Abraham, "Into pay si Sara ay asawam?"
"Dooy sin tolda yan," kanana.
10 Pag kanan di esa en daida ay si Diyos, "Mo emey di siyam ay bowan,
ipailak din kabaelak en dakayo, yan say pan-anakan asawam si anak yo ay
lalaki."
Sin nangwanianas di, kambaw wada si Sara sin likod na sin pantew di
tolda ay mandengdenge.
11 Mo da Abraham en Sara yan enggay nakay das nabakes da, et si Sara yan
enggay adi mabalin ay man-anak.
12 Isonga nasiyek sin nemnem na ay nangwani, "Ay siya mo mabalin ay
lak-amek din ragsak di man-anak? Tan enggay nabakesak met, yan nakay
abes asawak."
13 Asi et kanan Diyos en Abraham, "Apay nga nasiyek si asawam? Apay nga
kananas nemnem na en adi mabalin ay man-anak tan enggay nabakes?
14 Ay siya mo waday adak kabaelan ay amagen? Tet-ewa met din inbagak
ay ipailak din kabaelak en dakayo mo emey di siyam ay bowan, yan say pan-
anakan Sara si anak yo ay lalaki."
15 Asi et insaot Sara tan emegyat iman, yan kanana, "Aga kadi, adiak
nasiyek."
"Nasiyek ka met," kanan Diyos ay sinombat.

Din Kindaw Abraham Para Sin Man-ili Ed Sodoma

16 Idi kinmaan din tolo ay bisita, nanpa-Sodoma da, et nakeey si Abraham
ay nangitlod en daida. Os-osdongan da pay ed Sodoma,
17 kanan Diyos si nemnem na, "Olay adiak bokbokodan din enak amagen
mo adi et ipaammok en Abraham.
18 Tan sisya di mangipoli sin ad-ado ay ipogaw ay man-ili sin madayaw ya
napigsa ay nasyon. Manbegew abe en sisya, mabindisyonan am-in di ipogaw
isnan lobong.
19 Pinilik abes sisya ta bilinena din ganakena ta onodan das sak-en ya
amagen da din siged ya kosto. Tan mo say iyat da di, tongpalek abe din
intolag ko en sisya."
20 Isonga kanan Diyos en Abraham, "Peteg ay madagsen din maipabasba-
sol sin man-ili ed Sodoma ya Gomorra, tan enggay nalabes di basbasol das
di.

21 Enak ngarud ilaen mo tet-ewa din dinamag ko ay maipanggep en daida
ta say ammoek ta asiak dosaen."
22 Idi nakdeng ay kanan Diyos di, inmey din doway gait na ed Sodoma, et
nataynan si Diyos sin kad-an Abraham.
23 Inmasag-en si Abraham en sisya yan kanana, "Apo, ay pakidosam aya
din siged sin lawa?
24 Mo kaspangarigan waday limapolo ay adi nakibasol sin odom, ay
bakasem aya din intiro ay ili da? Aga ngin, tan mabalin siguro ay seg-angam
daida am-in begew sin limapolo ay magay basol na.
25 Adi ngin mabalin ay pakidosam din siged sin lawa, tan mo say iyat mo
kayman, adi pay is-om din amagem sin siged ya sin lawa. Adi met mabalin
ay say amagem di, tan sik-a kayman di mangokom sin amin ay ipogaw isnan
daga, yan kapilitan ay kosto di iyat mo ay mangokom."
26 Kanan Diyos ay sinombat, "Mo waday datngak ay limapolo ay ipogaw
ed Sodoma ay adi nakibasol sin kailian da, laton ay seg-angak din intiro ay ili
begew en daida."
27 Kanan aben Abraham, "Pasinsiyaam kod ay Apo din kinatoled ko ay
mangitoloy, tan owatak ipogaw ay napo sin lota yan iwed di kalebbengak
ay mangibagas olay sino en sik-a.
28 Ngem into et ya waday opatapolo ya lima ay nalinteg ay ipogaw, ay
bakasem pay laeng din intiro ay ili gapo ta kolang di lima anggoy?"
"Maga," kanan Diyos ay sinombat. "Adiak pay dosaen din ili da mo waday
datngak ay opatapolo ya lima ay ipogaw ay adi naitapi sin basol di odom."
29 Nankali kasin si Abraham yan kanana, "Mo kaspangarigan wada di
opatapolo anggoy?"
"May ngarud," kanan Diyos, "mo wada di opatapolo, adiak pay dosaen din
ili da."
30 Kanan Abraham kasin, "Apo, adi ka kod omibongbonget sin nay ay
kasinak ibaga en sik-a. Ngem into et ya wada anggoy di tolonpo?"
"Mo way datngak ay tolonpo, adiak dosaen din ili da," kanan aben Diyos.
31 Kanan kasin Abraham, "Apo, pasinsiyaam kod kasin din kinatoled ko,
tan wada pay di ibagak. Mo kaspangarigan dowanpo anggoy di datngam?"
"Mo dowanpo di wadas di, adiak aben dosaen din ili da," kanan Diyos.
32 Kasin pay nankalis Abraham yan kanana, "Apo, adi ka kod omibong-
bonget, tan si naey met di omanongos ay ibagak. Into et ya sinpo anggoy di
wada?"
Kanan Diyos, "Olay mo sinpo anggoy ay siged di datngak isdi, laton ay
adiak dosaen din ili da begew en daida."
33 Idi nakdeng pay din ngalat da, kinmaan si Diyos et sinmaas Abraham.

19

Din Kinalawan Di Taga-Sodoma

1 Idi sinmawang din doway anghel ed Sodoma sin siya di ay labi, wadas Lot
ay tinmotokdo sin kad-an di segpan di ili. Idi inila nas daida, ena inabat. Et
mandokmog ay manyakog-ong sin sangoanan da yan kanana,
2 "Apo, naeyak ay mansilbi en dakayo. Omali kayo kod ed bebbeey ta say
pangowasan yo sin siki yo. Maseyep kayo abes di ta asi kayo masapa ay
manlobwat si bigat."
"Aga," kanan da. "Olay din plaza di kaseypan mi."
3 Ngem pinilit Lot ay nakisaa da en sisya. Domateng da pay sin beey na,
tinogon Lot din bag-ena ta mandono das mam-is ay makan, pati tinapay ay
iwed di labadura na. Idi naoto am-in, nangan da.

4 Daan da pay maseyep yan sinmawang amin din lallalakin di ili, pati
nanakay ya babbaro. Nilikob da din beey
5 yan binogawan das Lot ay nangwani, “Into pay da din sangailim ay doy?
Ipabela mo man ta piliten mi ay alaen din kinalalaki da.”
6 Binmel-ay si Lot et in-eneb na.
7 Pag nan kanan en daida, “Pangaasi yo kod ay iib-a. Adi yo kod amagen
san lawa, tan nalabes damdama.
8 Naey pay din doway balasang ko ay iwed pay laeng di nangas kinababai
da. Olay ibelak si daida ta oway di iyat yo en daida. Basta bay-an yo nan
lallalaki ay sangailik, tan kapilitan ay bantayak daida.”
9 Dowan da et kanan, “Komaan kas sa! Ay siya mo way lebbeng mo ay
mamilin en dakami? Owat ka et aben mangili. Iay-ayed mo man tan into
et mo masepsep di iyat mi en sik-a mo din sangailim ay sana.” Siya di et
kaitodon da en Lot ta en da koma piliten din pantew.
10 Ngem din doway lalaki sin oneg, kabokat da sin pantew et kaigoyod da
en Lot ay mangisgep dowan dan kasin in-eb.
11 Pag da pay godaben am-in din wada sin bel-ayan ta adi da makadteng
sin pantew.

Din Kinmaanan Da Lot Ed Sodoma

12 Pag dan kanan en Lot, “Mo waday anak yo, innapo yo ya ton-od yos nan
ili, en ka ayagan ay dagos ta komaan kayo am-in,
13 tan bakasen mi nan ili. Dinngen dedan Diyos din madagsen ay
maipabasbasol sin ipogaw isna, isonga inbaa nas dakami ta bakasen mi nan
ili da.”
14 Idi siya di, inmey si Lot sin kad-an di doway lalaki ay naikaising sin an-
ak na yan kanana, “Dalasen yo ta komaan takos na, tan bakasen Diyos nan ili
tako.” Ngem adi da inkaskaso tan kanan da en solsologenas daida et anggoy.
15 Idi pomatpat-a pay, dagdagen din anghel si Lot ay nangwani, “Dalasem
ay! Ayagam si asawam ya din doway balasang yo ta komaan kayo ay dagos
ta adi kayo maitapi sin dosan di ili ay nay.”
16 Mandowadowa si Lot pay laeng ay manlobwat, ngem begew din seg-ang
Diyos, kaitakkay din anghel en daida ay sin-asawa ya din doway anak da ay
balasang et inpango da sin beddeng di ili.
17 Asi kanan di esa ay anghel, “Dalasen yo ay lomayaw ta emey kayo
sin dontog ay doy. Adi kayo mansepsepad sin tanap. Adi kayo aben
manwingwingi mo adi et mandagas kayo ay managtag sin dontog tan into
et ya makidosa kayo.”
18 Ngem kanan Lot, “Dakey kod ay Apo.
19 Dakdake kayman di seg-ang yo ay mangisalakan en dakami. Ngem
palalo met ay addawi din dontog. Daanak domateng yan mad-asanak sin
dosa et mateyak met laeng.
20 Isonga mo mabalin, olay din kitkittoy ay ili ay doy di emeyan mi koma,
tan baken palalo ay addawi. Ipalobos yo kod ta say emeyan mi ta maga di
mapasamak en dakami. Tan maila ay kitkittoy ay ili dedan.”
21 “Aw,” kanan din esay anghel. “Awek din kindaw mo ay sana et ipowirak
din ili ay inbagam.
22 Ngem dalasen yo, managtag kayo, tan adiak makailogi sin amagek
engganas domateng kayo.” Siya di din begew ay nangadanan din ili ay doy
en Zoar,* tan kanan Lot en kitkittoy ay ili.

* **19:22** Din olog di Zoar et “kitkittoy.”

Din Nabakasan Di Ed Sodoma Ya Gomorra
(19:23-28)

23 Idi maag-aggew, sinmawang si Lot ed Zoar.
24 Asi et kaekgas si Diyos si manbidbidang ay bato ay makwani en sulfur
ed Sodoma ya Gomorra.
25 Et napooan am-in ay wada sin tanap ya din doway ili ay doy, pati am-in
di ipogaw ya am-in abe ay gomabgabay isdi.
26 Nakidosa abe din asawan Lot, tan nanwingi et nanbalin si sinan ipogaw
ay asin.
27 Sin kasin napat-a, nasapas Abraham ay emey sin kad-an di nanngalatan
da en Diyos.
28 Domateng pay isdi, inosdongana ed Sodoma ya ed Gomorra ya din
annawa ay tanap isdi, yan inila nay masde ay asok ay komaykayang ay
kaman din asok ay napo sin panpooan das apog.
29

Din Napoan Di Moabita ya Ammonita
(19:30-38)

30 Gapo ta emegyat si Lot ay manbeey ed Zoar, nantikid sin kadondontogan.
Inkoyog na din dowa ay balasang ay an-ak na et nanbeey da si esa ay liyang.
31 Sin namingsan, kanan din pangpangoan, “Enggay makmakay si ama ta
yan magay lalaki isnan daga si pakiasawaan ta.
32 Betengen ta et sisya asi tan daagen ta mantoltoloy din poli tako babaen
en ama.”
33 Et bineteng das ama da sin labi ay sana, pag makidaag din pangpangoan
ay anak na, ngem adi ammon Lot din napasamak.
34 Kasin pay mapat-a, kanan din pangpangoan sin iyogtana, “Nakidaagak
en ama ta ed labi. Ed wani, betengen ta kasin ta sik-a abe di makidaag ta say
mawadaan ta ay dowa si anak babaen en sisya.”
35 Bineteng da kasin si ama da sin labi ay sana et nakidaag din iyogtan,
ngem adi na ammo din nakidaagan di anak na.
36 Et nawad-an din dowa ay an-ak Lot babaen sin mismo ay ama da.
37 Nan-anak din pangpangoan si lalaki ay nginadanana si Moab, et say
nangipoli sin Moabita ay wada ed wani.
38 Nan-anak abe din iyogtan si lalaki ay nginadanana si Ben-Ammi ay say
napoan di makwani en Ammonita ed wani.

20

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18

21

Din Naianakan Isaac
(21:1-7)

1 Idi siya di, binindisyonan Diyos si Sara et tinongpal na din inkari na en
sisya.
2 Tan olay mo enggay nakay si Abraham, nawad-an met laeng si asawa na.
Sin kosto ay timpo ay inbagan Diyos di nangianakana si anak da ay lalaki.
3 Nginadanan Abraham din anak da si Isaac,
4 et sin maikawao ay agew na, kinogit nas sisya ay nanongpal sin inbilin
Diyos en sisya.
5 Sin-gasot di tawen Abraham sin binmelaan Isaac.

6 Mo si Sara abe, kanana en, “Indawtan Diyos sak-en si gapo ay pan-
ragsakak ya pansiyekak, isonga makisiyek abe am-in din mannge sin nay ay
naamag en sak-en.
7 Tan ed idi, ay siya mo way mangwani en Abraham en manpasosos asawa
na? Ngem naey pay di inpabelak ay anak mi sin nakayana.”

Din Nangipakaanan Abraham En Da Hagar En Ismael (21:8-20)

8 Neyneyna dinmakdakes Isaac et pinsot ina na. Sin kosto ay agew ay
napsotana, inpaltian Abraham si ad-ado ay animal.
9 Asi et inilan Sara din anak Abraham en Hagar ay taga-Egipto ay manis-
iyek en Isaac*
10 yan kanana en Abraham, “Pakaanem san bag-en ya din anak na ay
sana, tan sigaak ay makitawid di anak di bag-en sin kinabaknang mo ta
mongsanen koman anak ta ay si Isaac.”
11 Palalo ay mansakit di nemnem Abraham sin nangwanian Sara isdi, tan
anak na met iman abe si Ismael.
12 Ngem kanan Diyos en sisya, “Adi ka madandanagan begew sin bag-en
mo ya din anak na, mo adi et amagem din inbagan asawam, tan si Isaac pay
dedan di kaiturongan di intolag ko maipanggep sin polim.
13 Ngem gapo ta anak mo met laeng si Ismael, paad-adoek abe din
ganakena ta pon-en day intiro ay nasyon.”
14 Sin kasin napat-a, nasapa ay nan-as Abraham si makan ya sopot ay lalat
ay napay-an si danom et inpatilid na en Hagar. Pag nan pakaanen sisya ya
din anak na. Kinmaan da Hagar et nanlikeliked da sin lugar ay magay omili
ed Beerseba.
15 Idi naabos din baon da ay danom, tinaynana din anak sin poon di esay
kitkittoy ay kaiw.
16 En tinmokdo sin baken onay addawi tan kananas nemnem na, “Adiak
maitoled ay ilaen din anak ko ay matey.” Pag nan ilogi ay man-oga.
17 Dinngen Diyos din ogan di anak et kanan din anghel na ed langit, “Hagar,
apay mo? Adi ka madanagan, tan dinngen Diyos din ogan di anak.
18 En ka et itakkayan ta bomangon, tan paad-adoek din poli na.”
19 Pag ipailan Diyos en Hagar di esay obbog. Pinay-an Hagar din sopot ay
lalat si danom et nan-inomena din anak na.
20 Inay-ayowanan Diyos din anak enggana ay nadakdake. Nantee sin lugar
ay magay omili ed Paran yan nanbalin si nalaing ay pomapana.
21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34

22

Din Nanpadasan Diyos En Abraham (22:1-19)

1 Idi inmey di pigay tawen, kanan Diyos en padasenas Abraham. Isonga
inayaganas sisya ay nangwani, “Ay Abraham.”
“Ay way ibagam, Apo?” kanana ay sinombat.
2 Pag kanan Diyos, “Ayagam san es-esa ay anak mo,* ay si Isaac ay
laydelaydem, et emey kayo sin dontog ay itdok en sik-a sin sakop di Moria
ta say pamseam ya panpooam sin anak mo ay sana ta idaton mon sak-en.”

---

* **21:9** Di esa abe ay kaiologan nina sin Hebreo et: *…makiay-ayam en Isaac.* * **22:2** Si Ismael di esa ay anak Abraham, ngem si Isaac di es-esa ay anak da Abraham en Sara ay manawid sin intolag Diyos.

3 Mapat-a pay, nasapas Abraham ay en nangaiw si panpoo na et inpag-ena
sin dangki na. Asi na ayagan si Isaac ya doway bag-en et nalobwat da ay emey
sin lugar ay inbagan Diyos en sisya.
4 Sin maikatlo ay agew, tinamang Abraham din dontog ay emeyan da
5 yan kanana sin doway bag-en, “Mantee kayos na ay mamanbantay sin
dangki ta dowan kamin emey sin anak kos di ay mandayaw en Diyos. Asi
kami mantaoli.”
6 Siya di et inan Abraham din kaiw ay itongo na sin daton et inpasakbat na
en Isaac. Ina na abe di pantago nas apoy ya din bangig na et nadipos da ay
dowa. Idi mandad-an da pay,
7 nankalis Isaac yan kanana, “Ay ama!”
“Sino di?” kanan Abraham.
“Naey di pantagos apoy ya kaiw, ngem into ngay din anak di karnero ay
idaton ta?” kanan Isaac.
8 “Si Diyos met laeng di makaammos di,” kanan Abraham ay sinombat. Et
intoloy da ay dowa ay mantikid.
9 Somawang da pay sin lugar ay inbagan Diyos ay emeyan da, nan-amag si
Abraham si altar ay panpooanas idatona en Diyos et in-olnos na din kaiw sin
sapew na. Pag nan baloden si Isaac ay anak na yan inpatang na sin kaiw.
10 Asi na pay itag-ay din bangig na ta peslena koma din anak na.
11 Ngem kabogaw din anghel en Diyos ay napod langit yan kanana, “Ay
Abraham, Abraham!”
“Apay mo?” kanana ay sinombat.
12 “Dakey! Adim pespeslen san anak mo, tan nay inammoak ay dadlon mon
patien si Diyos, tan sana ay adim kinayyawan din laydelaydem ay anak mo
en sisya,” kanana.
13 Idi siya di, nanmeswat si Abraham yan inila na di karnero ay bomaro ay
naisagwed di sakngod na sin pangan di kitkittoy ay kaiw. Isonga ena ina et
say insokat na sin anak na ay indatona en Diyos.
14 Pag nan ngadanan din lugar ay doy si “Si Diyos di Mangil-ila.” Yan
enggana ed wani way mangwani, “Sin dontog en Diyos, say pangil-ilaana sin
kasapolan.”
15 Siya di inpidwan din anghel en Diyos ed langit ay nankali yan kanana en
Abraham,
16 “Sak-en ay si Diyos, isapatak sin awak ko ay gapo ta pinatim sak-en yan
adim kinayyawan din es-esa ay anak mo, dadlonak bindisyonan sik-a
17 yan paad-adoek din polim ta kaman din kaad-adon di talaw ed daya ya
din darat sin benget di baybay. Abaken da pay din kaibaw da.
18 Am-in abe ay ipogaw isnan labaw di daga, mankedaw das bindisyon ko
begew sin polim ay sana. Mapasamak amin dana gapo ta pinatim din inbilin
ko en sik-a,” kanan Diyos.
19 Idi nakdeng ay kanan Diyos di, nantaolis da Abraham ay en nanag-os
sin doway bag-en, et nankokoyog da ay somaa ed Beerseba, tan say kad-an
da Abraham pay laeng.
20 21 22 23 24

23

Din Nateyan Ya Naiponponan Sara (23:1-2,19-20)

1 Idi nantawen si Sara si sin-gasot ya dowanpo ya pito,
2 natey ed Hebron sin sakop di Canaan, et niladingitan Abraham sisya.

3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 Pag nan iponpon sin liyang ay wada
sin daga ay nilakoana sin man-ilis di ay Heteo. Din daga ay sana, wada ed
Makpela ay asag-en ed Mamre (ay lak-am di Hebron met laeng),
20 et say nilakoan Abraham ta say pangiponponana sin minatay na.

24

Da Isaac En Rebeka
(24:1-33,50-51,61-67)

1 Enggay nakay si Abraham, yan bininbindisyonan Diyos sisya sin amin ay
inam-amag na.
2 Siya di, kanan Abraham sin kangatoan ay bag-ena ay din makaammo sin
amin ay gamgameng na, “Kapayem nan poyong ko ta mansapata ka.
3 Tan laydek ay mansapata ka en Yahweh ay Diyos ay manturay ed langit
ya sin daga ta adi ka manpilis asawaen din anak ko ay si Isaac sin babassang
isnan ed Canaan ay panbeeyan tako,
4 mo adi et emey ka sin ili ay napoak ay kad-an di toton-od ko ta man-ila
kas di si balasang ta say asawaena.”
5 Sinongbatan din bag-ena yan kanana, “Et intoy iyat ko ngay mo sigaan din
balasang ay komaan sin ili na ay makiali en sak-en isna? Ay asiak koyogen
din anak mo ay emey sidi?”
6 Kanan aben Abraham, “Dakey, adi mabalin ay iey mo din anak kos di,
7 tan si Yahweh ay Diyos di amin ay wada ed langit yan tinogonas sak-en ta
komaanak sin ilik ya taynak din toton-od kos di. Inkari na abe ay nangisapata
ay idawat na din ili ay nay sin polik. Sisya met laeng di mangibaa sin
anghel na ay bomadang en sik-a ta way iyat mo ay omas asawan anak ko
sin babassang isdi.
8 Yan mo sigaana pay ay makialis na, mawaswas din isapatam ay sana.
Basta adim koyogen anak kos di,” kanan Abraham.
9 Siya di et kinapay din bag-en ay sana din poyong en Abraham ay apo na
yan nansapata ay amagena din intogona en sisya.
10 Pag nan isagana di sinpo ay kamel din apo na et inkarga na am-in ay
kalasin di nankamamayat ay maidatdateng. Asi da manlobwat sin kakoyog
na ay emey sin ilin Nahor ay agin Abraham sin sakop di Mesopotamia.
11 Idi dinmateng da sin segpan di ili, pinadokmog da din kamel sin
dagas di obbog ay wadas di. Tan enggay masmasdem yan say oras ay en
panaksakdoan di babbabai.
12 Asi nankararag ay nangwani, “Sik-a ay Yahweh ay Diyos di apok ay si
Abraham, sapay koma ta bomadang ka ed wani ta matongpal din inkarim
sin apok.
13 Tan naeyak sina sin kad-an di obbog yan doy ay omal-ali din babassang
ay man-ilis na ay en manakdo.
14 Sapay koma ta mo kanak sin balasang en, ‘Ibabam kod san kolim ta man-
inomak,’ yan kanana en, ‘Aw adi, asiak aben isakdoan din kamel mo,’ sapay
koma ta din mangwanis di et siya di din pinilim ay asawaen Isaac. Mo say
mapasamak, say pangammoak ay am-amagem din inkarim en Abraham ay
apok,” kanana ay nangikararag.
15 Daan pay makdeng din kararag na yan sinmawang si Rebeka ay
nanasakbat si koli ay isaksakdo na. Din si Rebeka ay nay et anak en Betuel
ay anak da Milca en Nahor ay agin Abraham.
16 Kagkagam-is ay balasang ay maga pay laeng di nangiwit en sisya.
Nanballalong sin kad-an di obbog et nanakdo. Idi mantaoli pay sisya,

17 dalasen din bag-en en Abraham ay en nangabat yan kanana, “Man-
inomak kod issa.”
18 “Aw adi ay apo,” kanana. Kaibaba sin koli sin padanga na ta way iyat na
ay man-inom.
19 Makainom pay, kanan Rebeka, “Enak aben isakdoan san kamel mo ta
man-inom da si kosto.”
20 Kaisodag sin nabay-an sin koli sin balonglong ay pan-in-inoman di ani-
mal et katagtag ay kasin manakdo. Inpidwapidwa na enggana ay naiinoman
am-in din kamel,
21 dowan pay ginmiginek din bag-en Abraham ay sana ay mangisisin-
eng en sisya ta ammoana mo tet-ewa ay inturong Diyos sisya sin kosto ay
asawaen Isaac.
22 Idi nakdeng ay insakdoan din balasang din kamel, nan-a din lalakis
nangina ay aritos ay balitok ya doway dadakke ay gading ay balitok et in-
amag na en sisya.
23 Pag nan kanan, “Sinoy si amam? Ibagam kod abe mo nawaya din beey
yo ta say pan-iyanan mi sin gagait ko.”
24 Kanan din balasang ay sana, “Si amak yan si Betuel ay anak da Nahor en
Milca.
25 Way nawaya abe ay pan-iyanan yos di, yan wada pay di sakati ay kanen
di kamel yan ad-adoy allogangi abe ay kaseypan da.”
26 Idi dinngen din lalaki din kanan di balasang ay sana, nandokmog ay
nandayaw en Diyos
27 yan kanana, “Madayaw ka ay Yahweh, sik-a ay Diyos di apok ay si
Abraham, tan inpailam kasin din komakaman ay seg-ang ya badang mo en
sisya. Yan mo sak-en pay, inpangom sin beey di toton-od na.”
28 Managtag pay si Rebeka ay somaa yan dinad-at na en da ina na din
naamag.
29 Wada abe din agin Rebeka ay si Laban.
30 Idi inila na din aritos ya din in-gagading na ya dinnge na abe din
inpadamag na, katagtag sin obbog ay en nangabat sin bisita da ay sana.
Dinatngana din bag-en Abraham ay pinmipika sin kad-an di kamel,
31 yan kanana, “Sik-a ay binindisyonan Diyos, apay nga pomipika kas sa?
En tako ed bebbeey tan way insaganak ay pan-iyanan yo ya pantean aben di
kamel yo.”
32 Domateng da pay sin beey, inpasgep Laban si daida. Kinaana din kargan
di kamel ya insakatianas daida. Asi na aben iyaan din bisita nas danom ta
owasan da din siki da.
33 Pag nan isango di kanen da. Asi et kanan din bag-en Abraham, “Awni
kod. Adiak mangan enggana ay ibagak din panggep ko ay inmalis na.”
“May, ibagam,” kanan Laban.

Siya di dinad-at na en daida amin ay intogon apo na ay Abraham en sisya
ya din inyat Diyos ay nangipango en sisya sin kosto ay danan. Dinad-at
na abe din sinyal ay kindaw na en Diyos sin dinmatngana sin obbog ta say
pangammoana mo sino di pinilin Diyos ay asawaen Isaac. Idi nakdeng ay
dinad-at na, inbaga na en daida mo ipalobos da ay makiey si Rebeka en sisya.
(*24:34-49*)

34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49

50 Kanan da Laban en Betuel ay sinombat, “Maga di maibaga mi, tan
enggay inpailan Diyos din laydena.
51 Itakin yo ngarud si Rebeka sin ili yo ta say asawaen din anak di apom,
tan siya met laeng di intogon Diyos.”

52 53 54 55 56 57 58 59 60

61 Sin kabigatana, nansagana si Rebeka ya din babassang ay bag-ena,
et nangabayo da sin kamel da. Asi da manlobwat ay makiey sin bag-en
Abraham.
62 Idi dinmateng da ed Canaan, kadatdateng pay Isaac sin ili da ed Negev
sin abagatan di Canaan, tan napo ed Beer Lahai Roi.
63 Malablabi pay, binmel-ay si Isaac ay en manlikliked sin dagdagas di beey
da dowan mankarkararag. Manmeswat pay, tinamang nay nangakabayos
kamel ay omal-ali.
64 Idi inilan aben Rebeka si Isaac, kababa sin kamel
65 yan dinamag na sin bag-en, "Sino din lalaki ay doy ay omas-asag-en ay
omabet?"
"Din anak di apok," kanana ay sinombat. Isonga nilingban Rebeka din
mata nas sokdong, tan say ogalin di babassang isdi.
66 Datngan da pay si Isaac, dinad-at din bag-en en Isaac amin di inamag na.
67 Et inbeey Isaac si Rebeka sin tolda ay nanbeeyan ina na ed idi. Dakdake
abe din layad na en sisya. Siya et di, naliwliwa di nemnem na, tan nansak-
sakit iman nemnem na manlogi sin nateyan ina na.

25

1 2 3 4 5 6

Din Nateyan Abraham (25:7-10)

7-8 Si Abraham pay et enggay insakngod nay peweg na, tan nantawen si sin-
gasot ya pitopolo ya lima, asi matey. Et en naitapi din ab-abiik na sin ab-abiik
di ap-apo na.
9-10 Inponpon din anak na ay da Isaac en Ismael sin naiponponan Sara ay
asawa na sin liyang ed Makpela ay asag-en ed Mamre, tan siya met laeng din
daga ay nilakoan Abraham ed idi en Efron ay anak Zohar ay Heteo.

11 12 13 14 15 16 17 18 19

Din Naianakan Da Jacob En Esau (25:20-26)

20 Mo si Isaac pay, opatapolo di tawena sin nan-asawaan da en Rebeka ay
iyogtan Laban ay anak Betuel (ay esay Arameo* ay napod Mesopotamia).
21 Asi et inmey di pigay tawen yan maga pay laeng di anak na. Isonga
nankararag si Isaac en Diyos ay mankedaw si anak da. Dinngen Diyos din
kararag na et nawad-an si Rebeka si singin.
22 Sin daan da pay laeng bemelaan, nansinikil da sin eges na, isonga
kananas nemnem na, "Apay nas mapaspasamak en sak-en mo?" Et
nankararag en Diyos ay nangipoot.
23 Kanan Diyos en sisya, "Din singin ay liton mo, man-ganak das man-ili si
doway nasyon, ya din doway nasyon ay sana et mankinontra da. Napigpigsa
din esa mo din esa, yan din inoona et mansilbi sin inoodi."
24 Idi man-anak pay si Rebeka, singin ay lalaki tet-ewa di binmala.
25 Din inmon-ona, manbalanga di awak na yan balbonan ay kaman kopkop
di animal, isonga nginadanan das Esau.†

---

* **25:20** Din olog di Arameo et "taga-Aram" ay makwani abe en Syria ono Mesopotamia. † **25:25** Mais-o di kadngean di Esau sin kalin di Hebreo ay din olog na et "nabagoan."

26 Din maikadwa pay, nanpapakod sin mokod di inoona sin binmelaan
da, isonga nginadanan das Jacob.‡ Waday enemapolo ay tawen en Isaac sin
naianakan da.

Din Nangipolangan Esau Sin Lebbeng Na En Jacob (25:27-34)

27 Idi nadakdake da ay dowa, linmaing si Esau ay manganop yan pag sin
kada di em-emeyana. Si Jacob pay yan nanemneman ay ipogaw ay mameey.
28 Din laylayden Isaac et si Esau, tan ak-aklongana din an-anopana. Si
Rebeka pay yan laylaydenas Jacob.
29 Sin namingsan, sinmaas Esau ay napo sin kada yan dinatnganas Jacob
ay manengdengdeng si manbalanga ay bokel. Palalo ay mandagaang,
30 isonga kanana en Jacob, "Omya ka kod sin manbalanga ay sana tan nay
kamanak matey si dagaang ko." (Gapo sin kinwanin Esau ay sana, bindayan
da abe si Edom.§)
31 Asi et kanan Jacob, "Ipolang mo agan-o en sak-en din lebbeng mo ay
besag, asiak iyaan sik-a."
32 "Aw a, tan magay silbi na met laeng mo mateyak si dagaang," kinwanin
Esau.
33 Kanan pay Jacob, "Mansapata ka ngarud." Siya di nansapatas Esau ay
nangipolang sin lebbeng na ay besag en Jacob.
34 Et pag idawtan Jacob si tinapay ya sin manbalanga ay dinengdeng ay
sana. Nangan, asi mapika et madipos. Say inyat Esau di ay nangipalasoy sin
lebbeng na koma ay besag.*

26

Da Isaac en Abimelek (26:1-18)

1 Idi siya di, wada kasin di betil sin ili, baken din betil ed idi sin timpon
Abraham. Et inmey si Isaac sin kad-an Abimelek ay arin di Filisteo ed Gerar.
2 Ngem nangon-ona ay nanpaila si Diyos en Isaac yan siya na di inbaga na,
"Adi ka em-emey ed Egipto. Mantee ka sin daga ay ibagak ay panteam.
3 Mantee ka sin daga ay nay et wadaak ay mangadkadwa en sik-a ya
bindisyonak sik-a. Idawat ko amin din daga ay nay en sik-a ya sin polim ta
say tongpalek din karik en amam ay Abraham.
4 Paad-adoek din polim ay kaman din kaad-adon di talaw ed daya ya
idawat kon daida amin din daga ay nay. Mabindisyonan abe din kaipoi-
pogaw sin amin ay nasyon begew sin ipolim.
5 Bindisyonak sik-a tan pinatin Abraham sak-en yan tinongpal na amin ay
linteg ya bilin ko."
6 Gapo sidi, nantee si Isaac ed Gerar.
7 Idi nandamag din lallalaki ed Gerar si maipanggep sin asawa na, inbaga
na en iyogtana si Rebeka. Emegyat ay mangibaga en asawa na tan into et mo
peslen da begew en Rebeka ta asawaen da, tan napintas dedan sisya.
8 Nabayag ay nantees Isaac isdi.
Waday esay agew ay nan-osdong si Abimelek sin tawa, inila na et da Isaac
en Rebeka ay nandadaag.
9 Inpaayag na si Isaac yan kanana, "Kambaw asawam yan apay nga
inbagam en iyogtan mo?"

---

‡ **25:26** Din olog di Jacob et "nanpapakod sin mokod," di laydena ay kalien et maetek. § **25:30** Din olog di Edom et "manbalanga." * **25:34** Hebreo 12:16.

Songbatan Isaac yan kanana, “Tan ninemnem ko ay amangan mo pomse
da gapo en sisya.”
10 Kanan Abimelek, “Apay nas inyat mo? Nalaka koma ay dinaag di esay
ipogaw ko si asawam et sik-a et di gapo si bomasolan mi.”
11 Isonga kanan Abimelek ay namagbaga sin amin ay ipogaw na, “Matey di
olay sino ay mangamag si lawa sin lalaki ay nay ono si asawa na.”
12 Nanmola si Isaac sin daga ay sana sin doy met laeng ay tawen et nan-apit
si mamin gasot ay kaad-adon di inmola na. Binindisyonan Diyos sisya
13 et natapian ay natapian din sanikwa na enggana ay binmaknabaknang
sisya.
14 Inmad-ado di karnero, baka ya bag-ena, isonga inapalan din Filisteo.
15 Tinab-okan das lota amin din sakdoan ay kinaotan di babag-en ama na
ay Abraham sin timpo na.
16 Pag kanan Abimelek en Isaac, “Masapol ay komaan kas nan ili mi tan
nay enggay napigpigsa ka mo dakami.”
17 Et kinmaan si Isaac sin ili ay doy yan nankampo sin tanap ed Gerar et
isdi ay nantee.
18 Kinaotan kasin Isaac din sakdoan ay kinaotan ama na ay Abraham sin
timpo na ya tinab-okan din Filisteo sin nateyana. Inpangadana met laeng
din inpangadan Abraham en daida.
19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35

27

*Din Namindisyonan Isaac En Jacob
(27:1-29)*

1 Idi enggay nakay si Isaac dowan komapsot mata na, inayagana si Esau ay
pangpangoan ay anak na yan kanana, “Ay anak ko.”
“Apay mo!” kanan Esau.
2-4 Kanan aben Isaac, “Alaem san panam ta en ka manganop ta asi ka ioto
din kalasin di sida ay laylaydek. Mo makakanak pay, asiak bindisyonan sik-a,
tan enggay nakayak yan nganngani samet di kateyak.”
5 Sin nangibagaan Isaac isdi, kambaw wadas Rebeka ay nanannge. Madi-
pos pay si Esau ay en manganop,
6 pag kanan Rebeka en Jacob, “Kadkadngek din inbagan amam sin pang-
pangoan mo. Kanana en,
7 ‘En ka manganop ta man-oto kas mam-is ay isidak ta asiak bindisyonan
sik-a sin sangoanan Diyos, tan nganngani samet di kateyak,’ kanana en sisya.
8 Dengngem ngarud ay kosto din itogon ko en sik-a ta estem ay amagen.
9 Emey ka sin pastolan tako ta pomili kas doway anak di kalding ay
mankalalames. Ialim isna ta iotok din kalasin di sida ay laylayden amam
10 ta iey mo en sisya ta say sik-a di bindisyonana.”
11 Asi et kanan Jacob, “Aw a, ngem si Esau yan balbonan. Mo sak-en pay
yan nalinis di kodil ko.
12 Mo komapay si ama, maammoana ay sak-en, et adi pay kananas nem-
nem na en owatak laslasoyen sisya et sokatana din bindisyonas baos.”
13 Ngem kanan ina na, “Olay sak-en di manglak-am sin baos na. Basta
tongpalem din ibagak ta en ka et alan din kalding ay sana.”
14 Idi siya di pinatin Jacob et ena ina, et in-oton ina na din kalasin di sida
ay laylayden ama na.
15 Pag alan Rebeka din kasigedan ay badon Esau ay indolina sin beey et
indawat na en Jacob ta say ibado na.

16 Ina na abe din kopkop di kalding et inlibot na sin takkay ya tenged na.
17 Pag nan idawat en sisya din mam-is ay sida ya odom ay makan ay inoto
na ta iey na en ama na.
18 Idi indateng pay Jacob sin kad-an ama na, kanana, “Naeyak ay ama.”
“Sino ka od ay anak ko?” kanan ama na.
19 “Sak-en si Esau ay besag mo. Naey di indateng ko ay sida ay intogon
mo en sak-en. Ibangon mo kod ta mangan ka ta asi ka bindisyonan sak-en,”
kanan Jacob.
20 Kanan aben ama na, “Aye! Indateng mo kayman ay dagos mo?”
“Aw, tan binmadang si Yahweh ay Diyos mo,” kanan Jacob ay sinombat.
21 Asi et kanan Isaac, “Omasag-en ka ay anak ko ta kapayek sik-a ta say
pangammoak mo tet-ewa ay sik-as Esau.”
22 Omasag-en pay si Jacob, kinapay ama na yan kanana, “Kaman din kalin
Jacob san kalim, ngem din takkay mo pay et kaman din takkay en Esau.”
23 Say inbaga na di tan adi na iman naimatonan ay si Jacob begew sin
balbonan ay takkay na. Bindisyonana koma,
24 ngem kanana kasin ay nangipoot, “Ay si Esau ka tet-ewa?”
“Aw yan,” kanan Jacob.
25 “Mo siya sa, ialim san sida ta manganak ta asiak bindisyonan sik-a,”
kanan ama na. Et inyaan Jacob sisya. Idi makakan si Isaac ya makainom
sin arak ay in-ey Jacob,
26 kanana, “Omali kas na ay anak ko ta omongo ka.”
27 Omasag-en pay si Jacob ta ongoanas sisya, sinongsong ama na din bado
na yan binindisyonana ay nangwani, “Nabanglo ka kayman ay anak ko, tan
din banglom et kaman din banglon di kada ay binindisyonan Diyos.
28 Sapay koma ta omanay en sik-as owaoway din odan ay ibaan Diyos ay
mapod daya ya mayat abe di gabay di olay sino ay is-ek mo isnan daga. Sapay
koma ta paad-adoen Diyos din apitem ya ta ad-ado abey tapeyem.
29 Sapay koma abe ta manturay ka en daida ay man-ili sin odom ay
nanasyon ta mansilbi da en sik-a. Olay din aag-im ay anak en inam et
mandokmog da en sik-a, tan sik-a di mangituray abe en daida. Sapay
koma abe ta mabaosan din mamaos en sik-a dowan pay mabindisyonan din
mamindisyon en sik-a.” Say kanan Isaac na ay namindisyon en Jacob ay anak
na.

Idi dinmateng pay si Esau yan inammoana ay inawat Jacob din bindisyon
ama da ay oka na koma, palaloy liget na sin iyogtana yan kanana en sed-
ena din kateyan ya kaiponponan ama da, asi na peslen. Asi et inammoan
Rebeka din plano na, isonga binagaanas Jacob ta lomayaw ed Haran sin
kad-an Laban ay pangpangoan Rebeka ta isdi di pantetteana enggana ay
makaan di bonget Esau en sisya. Kinwani na abe en asawa na en sigaana ay
makiasawas Jacob sin taga-Canaan, isonga inbaan Isaac si Jacob ed Haran ta
way iyat na ay man-ilas asawa na sin toton-od da. (27:30-46; 28:1-9)

30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46

28

1 2 3 4 5 6 7 8 9

Din Iniitaw En Jacob Ed Betel
(28:10-22)
10 Idi siya di, nanlobwat si Jacob ed Beerseba ay emey ed Haran.

11 Nalabian sin danan, isonga nan-iyan sin esay lugar ay dinatnganas di.
Nan-as bato ta say ipongana et pag bomaktad yan maseyep.
12 Idi siya di nan-iitaw yan inila nay agdan ay natotood sin daga ay omdas
ed langit, yan wada day anghel en Diyos ay somaksakyab ya omag-agpas sidi.
13 Wada abes Diyos ay pinmipika sin kad-ana yan kanana, "Sak-en si
Yahweh ay Diyos da Abraham en Isaac. Awni man et idawat ko en sik-a ya
sin polim din daga ay sana ay binmabaktadam.
14 Yan din polim ay sana, maad-ado da ta kaman din kaad-adon di tapok
isnan daga et paannawaen da din beddeng di ili da sin amin ay banda.
Manbegew abe en sik-a ya din ipolim, mabindisyonan amin di kaipoipogaw
isnan lobong.
15 Dadlon aben tet-ewa ay wadaak en sik-as kankanayon ta ay-ayowanak
sik-a sin olay intoy em-emeyam. Asiak aben itlod sik-a ay mantaoli isnan ili
ay nay. Adiak pay taynan sik-a, mo adi et tongpalek amin di inkarik en sik-a,"
kanan Diyos.
16 Siya et di kabangon si Jacob yan kanana, "Wada baw si Diyos sina yan
adiak dinlaw sin dinmatngak."
17 Gapo ta emegyat sisya, kanana, "Inayan pay din lugar ay nay tan
panbebbeeyan baw en Diyos. Adi pay isna met laeng din segpan ed langit."
18 Idi mapat-a pay, nasapas Jacob ay binmangon yan tinood na din bato
ay inpongana ta say panginemnemnemana sin naamag. Asi na sinoyatan si
lana ay mangidaton en Diyos.
19 Et nginadanana din ili sin kad-ana si Betel,* tan Luz din ngadana ed idi.
20 Asi pag mansapata en Diyos ay mangwani, "Sik-a ay Diyos, mo komoyog
ka ya omay-ayowan ka sin nay ay pandad-anak, yan mo omya ka sin makan
ya bado ay kasapolak,
21 ya mo laton ay mantaoliak sin beey en amak, ikarik ay sik-a anggoy ay
Yahweh di Diyos ko.
22 Din bato pay ay nay ay tinood kos na et say pandaydayawan di ipogaw
en sik-a. Am-in abe di idawat mo en sak-en yan itaolik di inkasinpo na en
sik-a."

29

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13

Din Nangasawaan Jacob (29:14b-30; 30:22-26)

Asi pag itoloy Jacob ay mandad-an enggana ay sinmawang ed Haran. Et en nakitee sin kad-an da Laban dowan aben bomadbadang sin obla da. (*29:1-14a*)

14b Idi inmey di esay bowan,
15 kanan Laban en sisya, "Ammok kayman ay mansin-ama ta, ngem
lagboak sik-a pay dedan. Ibagam ngarud mo sinoy laydem si lagbom."
16-17 Wada di doway anak Laban ay babassang ay da Lea en Raquel. Din
pangpangoan ay si Lea, nakapoy* din mata na. Mo din iyogtana pay ay si
Raquel, mapmapteng di awak na yan napintas sisya.
18 Gapo ta laydelayden Jacob si Raquel, kanana, "Man-oblaak en sik-a si
pito ay tawen mo itay-on mo ay asawaek si Raquel."
19 Kanan pay Laban, "Agpos et kayman mo sik-a di mangasawa mo din
odom ay ipogaw. Olay isna ngarud di panteteam ay man-obla."

* **28:19** Din olog di Betel et "beey en Diyos."
* **29:16-17** Di esa abe ay kaiologan nina sin Hebreo et: *napintas din mata na.*

20 Isonga pito ay tawen di nan-ob-oblaan Jacob ta way iyat na ay mangasawa en Raquel, ngem kaman owat sinkaattikan ay agew din panlikna na begew sin layad na en sisya.
21 Asi pag kanan Jacob en Laban, “Idawat mo et en sak-en din anak mo ta ibeey kos sisya, tan nakdeng din tawen ay tolagan ta.”
22 Siya di et inayagan Laban am-in din kailiana ta manpalti da sin kasal di anak na.
23 Ngem sin siya di ay labi, imbis ta si Raquel di ipasgep na koma sin kad-an Jacob ta say daagena, inpasgep nas Lea. Et dinaag Jacob sisya. (
24 Indawat aben Laban en Lea di esay bag-ena ay balasang ay si Zilpa ta say kabadang na.)
25 Idi bomangon pay si Jacob sin napat-aana, kambaw si Lea di wada. Isonga inmey si Jacob en Laban yan kanana, “Apay nga say inyat mo di? Si Raquel met di inlagboak. Apay nga sinikapam sak-en?”
26 Kanan Laban ay sinombat, “Baken min ogali kayman isna ay pangononaen ay mangiasawa sin iyogtan mo din pangpangoan.
27 Awni ta malabas din dominggo ay nay ta makdeng din palpaltien mi para sin kasal. Asiak aben idawat si Raquel en sik-a ta asawaem, dalo et mo manobla kas pito kasin ay tawen.”
28 Inaw Jacob din kanan Laban ay sana, et idi nakdeng din makadominggo ay doy, indawat Laban din anak na ay si Raquel en sisya ta asawaena. (
29 Indawat na abe en Raquel din bag-ena ay balasang ay si Bilha ta say kabadang na.)
30 Et dinaag aben Jacob si Raquel, et say laylaydena mo si Lea. Asi pag manobla en Laban si pito kasin ay tawen.

Idi inilan Diyos ay adi laylayden Jacob si Lea, sineg-anganas sisya et naganaganak, ngem si Raquel pay et basig. Idi nabayag yan maga pay laeng di anak na, man-apos si Raquel sin pangpangoana yan nanriri en Jacob. (29:31-35; 30:1-21)

31 32 33 34 35

30

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21
22 Idi siya di, ninemnem Diyos si Raquel. Sinongbatana din kararag na et mabalin ay man-anak sisya.
23 Et doy ay nanliton, et idi bemela yan lalaki. Asi kanan Raquel si ragsak na, “A siya, kinaan Diyos di kaibabainak tan inyaanas sak-en si anak.”
24 Siya di nginadanana din anak na ay doy si Jose* ay mangwani, “Sapay koma ta tapian Diyos din anak ay nay si esa pay ay lalaki.”
25 Idi nakdeng ay naianak si Jose, kanan Jacob en Laban, “May, palobosam kod sak-en ta somaaak sin ilik.
26 Palobosam aben asawak ya din an-ak mi ay in-ob-oblaak sin nansilsilbiak en sik-a ta somaa kami. Ammom met damdama di kasiged di inyaat ko ay nansilsilbi en sik-a.”

Nanlogi sin dinmatngan Jacob ed Haran, nasurok ay dowanpo ay tawen di nanteanas di, asi komaan ay mantaoli sin ilin ama na ed Canaan. Sinpo ya esa di an-ak da ay lalaki. Enem di in-anak Lea, esa en Raquel, ya sagdodowa

* **30:24** Din olog di Jose et “sapay koma ta tapiana.”

en da Bilha en Zilpa. Binmaknang abes baka, kalding, karnero, kamel, ya dangki. (30:27–31:55)

27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43

31

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55

32

Din Nansaganaan Jacob Ay Nangabet En Esau (32:1-13,20b-21)

1 Idi wada pay da Jacob sin danan, waday aanghel ay nangabet en daida.
2 Idi inilan Jacob, kanana, “Da naey baw din sosoldadon Diyos.” Et nginadanana din lugar ay doy si Mahanaim.*
3 Idi siya di, wada day bag-en ay inpaon-onan Jacob ed Edom ay kad-an di pangpangoana ay si Esau.
4 Tinogonas daida ay nangwani, “Ibaga yo sin pangpangoan ko en naey di ipadamag Jacob ay mansilsilbi en sisya ay apo na. Ibaga yo abe en nakitetteeak en da Laban enggana ed wani tan nataktakak si nabayag sidi.
5 Ibaga yo pay en nabaknangak si baka, dangki, karnero, kalding, ya babag-en. Asi yo ibaga en enggay ninas ipadamag ko en sisya ay apok ta mo mabalin koma, siged di nemnem na en sak-en.”
6 Inmey din babag-en ay en nangibaga en Esau sin inbilin Jacob en daida. Idi nantaoli da pay, kanan da ay nangisodsod, “Inabat mi din pangpangoan mo sin danan. Omon-onod ay ena abten sik-a ay mangoykoyog si opat ay gasot ay lalaki.”
7 Idi dinngen Jacob din insodsod da ay sana, peteg ay inmegyat ya madana-gan, isonga ginodwa na din kabeweg na pati din animal na et nansianenas daida,
8 tan ninemnem na ay mo labanen Esau din esay grupo, mabalin ay makalayaw din esay grupo.
9 Makdeng pay di, nankararag ay nangwani, “Sik-a ay Yahweh ay Diyos apok ay Abraham ya si amak ay Isaac, dengngem kod nan kedawek, tan sik-a met laeng di nangibilin en sak-en ay mantaoliak sin kosto ay ilik ya toton-od ko ta asi ka pasigeden biyag ko.
10 Adiak maikari sin dakdake ay tolong ay indawdawat mo en sak-en ay mansilsilbi en sik-a. Ngem tinmolong ka pay dedan, tan sin nan-agadangak sin ginawang ay Jordan ed idi, sokod anggoy di itaktakin ko. Ed wani pay et doway grupon di ipogaw ya gamgameng ko di wada.
11 Itoloy mo ngarud san tolong mo ta salaknibam dakami en Esau ay pangpangoan ko, tan nay ay omal-ali yan emegyatak tan mo et peslenas dakami am-in, pati din sin-iin-a.
12 Ngem sik-a pay, inkarim ay pasigedem biyag ko ya paad-adoem aben polik ta kaman din kaad-adon di darat sin benget di baybay.”
13 Idi nakdeng ay nankararag si Jacob, pinmili sin animal na ay idawat na en Esau,
14 15 16 17 18 19 20-21 et inpaon-ona na sin odom ay babag-ena, tan kanana en say iabog na en sisya ta balbalang mo pasinsiyaanas sisya sin pan-abtan da. Mo si Jacob pay, nantettee sin pankampoan da sin kad-an di ginawang ay Jabbok.

---

* **32:2** Din olog di Mahanaim et “dowa ay sinkabeweg” ono “dowa ay pankamkampoan.”

Din Nakidamaan Jacob Ed Peniel
(32:22-32)

22 Idi daan pay laeng mapat-a sin siya di ay labi, binmangon si Jacob et
inayagana din doway asawa na ya din doway bag-ena ay babai ya din sinpo
ya esa ay anak na ta ipaagadang nas daida sin ginawang ay sana.
23 Asi na aben ipaagadang am-in din nabay-an ay gamgameng na
24 et nataynan sisya ay eng-enggay na.
Idi siya di, wada et di sinmawang ay lalaki ay nakidama en sisya engganas
dandani ay mapat-a.
25 Idi pasalen din lalaki ay sana ay adi makaabak en Jacob, kadespeg sin
lipad na et naikomsiw.
26 Asi na kanan, "Omibolos ka kod, tan enggay mapatpat-a."
Ngem kanan Jacob, "Sigaak, adiak ibolos sik-a enggana ay bindisyonam
sak-en."
27 "Sinoy ngadan mo?" kanan din lalaki.
"Si Jacob," insongbat na.
28 Pag kanan din lalaki, "Manlogi ed wani, baken Jacob di ngadan mo mo
adi et Israel,† tan ed idi way inabak mo ay ib-am ay ipogaw, yan ed wani abe,
nakidama ka en Diyos yan nangabak ka."
29 Kanan pay Jacob, "Ibagam kod abe din ngadan mo."
Ngem kanan din lalaki, "Dakey, adi ka damdamagen ngadan ko." Asi na
pag bindisyonan si Jacob et madipos.
30 Et nginadanan Jacob din lugar ay sanas Peniel,‡ tan kanana, "Nansango
kami baw en Diyos, yan matmatagoak pay laeng."
31 Maag-aggew sin kinmaanan Jacob ed Peniel, yan manpilpilay ay
mandad-an begew sin naikomsiw ay lipad na.
32 Say gapo na ay mo way paltien din Israelita, adi da isida sin lamlames di
lipad enggana ed wani, tan din lamlames ay sana din dinespeg di kinadaman
Jacob.

Din Nan-abtan Da Jacob En Esau Ya Din Nateyan Da Raquel En Isaac

Idi nan-abet da Jacob en Esau, laton ay nakaan bonget en Esau, et mayat di
ngalatan da ay dowa. Idi nakdeng di ngalatan da, naisian da Esau ay somaa
ed Edom. Intoloy pay aben da Jacob ay emey ed Canaan.
Nankampo da ed Sekem et say nantean das nabaybayag. Pag dan man-etan
ed Betel. Sin kawada das di, inkarin Diyos kasin en Jacob ay bindisyonanas
sisya ya din poli na. Pag dan manlobwat ay emey ed Betlehem.
Idi wada da sin danan, nan-anak si Raquel. Nanpalpaligat ay nan-anak, et
idi nakdeng ay inpabela na din moyang, natey. Ngem din anak na pay, laton
ay natago, et nginadanan Jacob si Benjamin. Asi na pag iponpon din bangkay
asawa na et tinood na di bato ay mangipaila sin kad-an di naiponponana. Asi
da ikanayon ay emey ed Mamre ay kad-an Isaac ay ama na.
Emey pay di nasurok ay sinpo ya dowa ay tawen, natey si Isaac ay
mantawen si 180, et inponpon din anak na ay da Esau en Jacob. (33:1-20;
35:16-20,27-29)

33

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

34

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31

† **32:28** Din olog di Israel et "makidama en Diyos." ‡ **32:30** Din olog di Peniel et "ropan Diyos."

35

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21

Din Listaan Di An-ak En Jacob
(35:22b-26)

22b Da naey di ngadngadan di sinpo ya dowa ay anak en Jacob.
23 Din in-anak en Lea et si Ruben (ay din besag en Jacob), si Simeon, si Levi,
si Juda, si Issakar, ya si Zebulun.
24 Din in-anak pay en Raquel et da Jose en Benjamin.
25 Din in-anak abe en Bilha ay bag-en Raquel et da Dan en Naftali.
26 Din anak abe en Zilpa ay bag-en en Lea et da Gad en Aser. Am-in din anak
Jacob ay sana et naianak da ed Mesopotamia.
27 28 29

36

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32
33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43

37

Din Iniitaw En Jose

1 Intoloy da Jacob ay nanbeey ed Canaan ay ilin ama na ed idi.
2 Naey pay di dad-at ay maipanggep sin naamag sin an-ak na ya ap-o na ay
manlogi sin napasamak en Jose.
Idi mantawen si Jose si sinpo ya pito, nakikoykoyog sin aag-i na ay din an-
ak en da Bilha en Zilpa ay asawan ama na. Daida di mangay-ayowan sin
karnero ya kalding da. Yan waday insodsod na en ama na maipanggep sin
inam-amag da ay lawa.
3 Si Israel pay, say laylaydena ay anak si Jose, tan say naianak sin enggay
nakayana. Siya di waday inpaamag na ay nagayad ya naaltian ay bado et
indawat na en Jose.
4 Idi inammoan din aag-i na ay sisya di laylayden ama da, kaliliget das
sisya, isonga kabobonget di iyat da ay makingalat en sisya.
5 Sin namingsan, waday iniitaw Jose yan dinad-at na sin aag-i na
6 ay nangwani, “Dengngen yo kod nan iniitaw ko.
7 Wada tako kano am-in sin payew ay manlablabed sin inani tako yan
natood kano din nilabed ko. Din nilabed yo pay kano yan nilikob da din
nilabed ko et nandokmog da en sisya.”
8 Sin nanngean das di, kanan din aag-i na ay sana, “Ay kanam en manbalin
kas ari ta iturayam dakami? Ay ado paabe na!” Et nasepsep ay malmaliget
da en sisya begew din iniitaw na ay sana ya din inbaga na maipanggep sidi.
9 Idi siya di, nan-iitaw kasin si Jose yan kasinan dinad-at sin aag-i na.
Kanana, “Wada di kasinak iniitaw, yan inilak kano din agew ya din bowan
ya sinpo ya esa ay talaw ay nandodokmog en sak-en.”
10 Dinad-at na abe din iniitaw na ay sana en ama na, ngem niyamyaman
ama na ay nangwani, “Ay maney pay sas iitaw! Ay kanam en dakami en inam
ya din aag-im yan mandokmog kami en sik-a?”
11 Siya di inapalan din aag-i nas sisya, ngem nemnenemnemen ama na mo
sinoy layden ay kalien din iniitaw Jose ay sana.

Din Nailakoan Jose Ya Din Inmeyana Ed Egipto
(37:12-35)

12 Waday namingsan ay inmey din aag-in Jose ed Sekem ta en da ipastol din
animal das di.

13 Kanan Jacob en Jose, “Laydek ay emey ka ed Sekem ay pangipaspastolan
di papangoam sin karnero ya kalding.”
“Aw adi,” kanana ay sinombat.
14 “En ka ilaen mo laton ay maga di napasamak en daida ya din pastol da.
Asi ka mantaoli ay en mangibaga en sak-en,” kanan ama na. Et inpalobwat
nas Jose sin tanap ed Hebron ay emey ed Sekem.
Somawang pay ed Sekem,
15 inilan di esay lalakis sisya ay lomikeliked sin kad-an di pastolan, yan
kanana, “Sinoy an-anapem?”
16 “An-anapek din aag-ik ay mangipaspastol sin karnero ya kalding da. Ay
ammom di kad-an da?” kanan Jose ay sinombat.
17 Kanan pay din lalaki, “Enggay nadipos da met, ngem didinngek ay kanan
da en emey da ed Dotan.” Siya et di, inkanayon Jose ay emey ed Dotan, et
dintengana din aag-i nas di.
18 Idi tinamang das sisya ay omas-asag-en, nantotolag din odom ay peslen
da.
19 Kanan da, “Sana din ad-adoy iitaw na.
20 Peslen tako et ta egasen tako sin esay bobon. Mabalin ay kanan tako en
pinsen di maangat ay animal. Asi tako ilan mo siya ay temet-ewa din iniitaw
na.”
21 Ngem idi dinngen Ruben ay pangpangoan da din plano da ay sana,
inandiyana ay nangwani, “Adi tako peslen damdama!
22 Olay egasen tako anggoy sin bobon ay nay isnan lugar ay magay omili,
tan lawa mo sakitan tako.” Say inbaga na di, tan panggep na ay ena enaten
si Jose sin bobon ta ipasaa na en ama na.
23 Domateng pay si Jose sin kad-an di aag-i na, kagamdot da en sisya et
kakaan da sin naaltian ay bado na.
24 Pag da en egasen sin bobon ay sana ay iwed danom na.
25 Makdeng pay di, tinmokdo da ay mangan. Ngem magas Ruben tan
waday inmeyana.
Idi mangmangan da, tinamang day grupon di ipogaw ay polin Ismael ya
polin Midian ay omas-asag-en ay napod Gilead. Nakakargaan din kamel das
nangina ay kalkalasin di bangbanglo ya balsamo ay en da ilako ed Egipto.
26 Siya di, kanan Juda, “Magay pansigdan tako met mo peslen takon iyogtan
tako ya asi tako isaot din inyat na ay natey.
27 Olay ilako tako et sin polin Ismael ay doy da ta adi tako peslen, tan
iyogtan tako met dedan ay anak ama tako.”
28 Inaw din aag-in Juda din inbaga na ay sana. Idi dinmateng din man-
ilaklako ay doy, innat das Jose sin bobon et inlako da en daidas dowanpo ay
palata et intakin da ed Egipto.
29 Mantaoli pay si Ruben sin bobon ay napo sin inmeyana, naiwed si Jose.
Kabisngit sin bado na tan palalo ay mansakit nemnem na.
30 Pag en maitapi sin aag-i na yan kanana, “Naiwed si iyogtan tako ngay!
Intoy iyat ko pay?”
31 Idi siya di, pinse day kalding et insiblaw da din nagayad ay badon Jose
sin dada na.
32 Pag dan paiey en ama da yan inpaibaga da ay mangwani, “Dinteng mi
nan nagayad ay bado. Biliem kod mo siya na din badon di anak mo.”
33 Naimatonan ama da ay dagos yan kanana, “Siya met! Ay kambaw
binisngibisngit ya kinan di maangat ay animal si Jose ay anak ko!”
34 Kabisngit sin mismo ay bado na et manbados naamag si sako ta ipaila
nay sakit di nemnem na. Nabayag ay inladingitanas Jose.

35 Olay mo inmali am-in di anak na ay en mangliwliwa en sisya, siya met
laeng ay adi kaliwliwa, tan kanana, “Bay-an yo, itoltoloy ko ay mangiladingit
sin anak ko engganay mateyak ya maitapiak en sisya sin kad-an di ab-abiik
di natey.”
36

38

Da Juda En Tamar

1 Sin siya di ay timpo, tinaynan Juda din aag-i na ay lallalaki sin kadondon-
togan et en nanbeey sin asag-en di lalaki ay taga-Adullam ay manngadan si
Hira.
2 Isdi ay inilan Juda di Canaaneo ay babai ay anak Sua et inasawa na.
3 Nawad-an et in-anak na di lalaki ay nginadananas Er.
4 Nan-anak kasin si esay lalaki yan nginadananas Onan.
5 Nan-anak pay kasin si esa ay lalaki yan nginadananas Sela. Wada da ed
Akzib sin nangianakana.
6 Inpaasawan Juda di esa ay babai ay manngadan si Tamar sin inoona ay
anak na ay si Er.
7 Ngem lawlawa di ogalin Er sin pangilan Diyos, isonga pinse nas sisya.
8 Pag kanan Juda en Onan, “Asawaem din tinaynan di pangpangoan mo,
tan siya met di lebbeng na ay amagem ay bayaw na ta man-ipotot ka para sin
natey ay pangpangoan mo.”
9 Ngem gapo ta ammon Onan ay adi maibilang ay anak na din ipotot na,
ipogit na sin lota din similya na mo mandaag da en Tamar ta adi na ipototan
din pangpangoana.
10 Basol sin pangilan Diyos din doy ay am-amagen Onan, isonga pinse na
abes sisya.
11 Idi siya di, kanan Juda en Tamar ay innapo na, “Somaa ka pay laeng sin
beey amam, ngem adi ka makias-asawa ta sed-em ay madakdake si Sela.”
Say kanana di tan madandanagan into et mo matey abes Sela ay kaman din
pangpangoana. Et sinmaas Tamar sin beey da ama na.
12 Idi malabas di katawetawen, natey din anak Sua ay asawan Juda.
Makdeng pay din timpo ay nangiladladingitanan asawa na, nantikid ed
Timna ay panpokpokisan da si karnero na. Nankoyog da sin gayyem na ay si
Hira ay taga-Adullam.
13 Idi nadamag Tamar ay inmey din katogangana ed Timna ta en da
manpokis sin karnero na,
14 sinokatana din bado na ay badon di balo. Kinomotana din ropa na yan
en tinmokdo sin segpan di ili ay Enaim ay say danan ay emey ed Timna. Say
ninemnem na di, tan ammo na ay enggay nadakdake si Sela, ngem adi pay
laeng ipaasawan Juda en sisya.
15 Idi inilan Juda sisya, inpagarup na en esa ay hostess, tan kinomotana din
mata na.
16 Et sinmag-en si Juda en sisya sin igid di kalsada yan tinolag na ay
mandaag da, tan adi na inmatonan ay sisya baw din innapo na. Pag kanan
Tamar, “Sino ngin di idawat mon sak-en ta asi ta mandaag?”
17 Kanan Juda, “Ibaak to di mangidawat en sik-a si anak di kalding ko.”
Songbatan pay Tamar yan kanana, “Laydek mo omya ka si mangipasigu-
rado ay idawat mo sa.”
18 Idi sinalodsod Juda mo sinoy laydena ay alaen, say kindaw na din
singsing, bilko ya din baston Juda. Indawat na dadi et nandaag da yan
nasikogan si Tamar.

19 Idi sinmaas Tamar, kinaana din in-abbong nas ropa na yan inosal na
kasin din badon di nalasang.
20 Idi inbaan Juda si Hira ta ena idawat din kalding ya taoliena din singsing,
bilko ya baston, iwed si Tamar ay dintengana.
21 Nandamag si Hira sin lallalaki ed Enaim yan kanana, “Into din hostess
ay doy ay manseseed sin segpan di ili?”
Ngem kanan da, “Maga met di hostess isna.”
22 Isonga nantaoli sin kad-an Juda yan kanana, “Iwed met din babai ay
nadtengak yan kanan abe din omilis di en maga polos di kaman nidi di obla
na ay babai sin isdi.”
23 Pag kanan Juda, “Mo siya sa, olay bay-am ta oka na din ina na ay
pakasiguradoana, tan adi pay somiyek da et di ipogaw. Olay tan inpaitolod
ko met din anak di kalding ay nay yan magas sisya.”
24 Malabas pay di tolo ay bowan, waday nangipadamag en Juda ay masikog
si Tamar tan nakikamalala. Inbilin ngarud Juda ay ibela das Tamar ta pooan
da.
25 Idi inbela das Tamar, waday inpaibaga na sin katogangana ay kanana,
“Din akin oka isnan singsing, bilko ya baston yan say aman din sikog ko ay
nay. Imatonam kod mo sinoy akin oka en dana.”
26 Asi pag imatonan Juda ay oka na dadi et kanana, “Nalinlinteg iman din
babai ay doy mo sak-en, tan adiak iman inpaasawas Sela ay anak ko en sisya.”
Et adi na kasin dinaag si Tamar.
27 Idi domteng din timpo ay pan-anakan Tamar, naammoan ay singin din
sikog na.
28 Sin panpalpaligatana, inpabelan din esay moyang din takkay na et tinn-
gel din manpapaanak din takkay na ay sana, pag nan galotan si manbalanga
ay sinolid. Kanana, “Sinay di nangon-ona.”
29 Ngem innat din moyang din takkay na yan namangpango din kasingina.
Et kanan din manpapaanak ay masmasdaaw, “Apay nga sik-a et di nangon-
ona?” Et nginadananas Perez.
30 Pag omonod din nagalotan di takkay nas manbalanga ay sinolid et
nginadanan das Zera.

39

Din Naamag En Jose Begew Sin Asawan Potifar

1 Mo si Jose pay, indateng din polin Ismael ed Egipto et inlako das sisya en
Potifar ay kapitan di gogowardiyan di ari.
2 Gapo ta wadas Diyos en sisya, siged di pantongpalan di olay sino ay am-
amagena yan nakitettee sin beey di among na.
3 Idi inilan Potifar ay wadas Diyos en sisya ay mangipaspasiged sin pan-
tongpalan di amin ay am-amagena,
4 napnek en sisya, yan dinotokanas sisya ay kakoykoyog ya kabadang na.
Intalek na abe en sisya din beey na ya am-in di gamgameng na ta sisya di
makaammo.
5 Nanipod sidi, binindisyonan Diyos si Potifar ya am-in da ay bemeey
begew en Jose, yan pinasiged na ya inpaad-ado na amin di gamgameng na
sin beey na ya daga na.
6 Gapo ta intalek Potifar en Jose am-in di gamgameng na, maga di masapol
ay nemnemnemena powiray makan.
Asi et gowapo abe si Jose yan mapmapteng di awak na.

7 Isonga baken nabayag yan inaklongan asawan Potifar sisya yan kanana,
“En ta mandaag.”
8 Ngem sigaana ay nangwani, “Lawa damdama na! Ammom ay maga di
siyat asikasoen among ko sin beey ay nay mo wadaak isna, tan dinotokana
od sak-en ay makaammo sin am-in ay gamgameng na.
9 Nais-o abe din lebbeng ko sin beey ay nay sin lebbeng na yan maga met
iman di kinayyawana en sak-en powiras sik-a, tan sik-a di asawa na. Isonga
adi mabalin ay amagek san lawa ay ibagbagam, tan bomasolak en Diyos.”
10 Yan olay mo ipilit din asawan Potifar ay mangawis en sisyas inag-agew,
inpapasnek na pay dedan ay manigaan ya adi aben makikadkadwa en sisya.
11 Idi siya di, waday namingsan ay sinenggep si Jose sin beey ta amagena
din obla na, yan kambaw maga di odom ay bag-en sidi.
12 Siya et di kaipakod din asawan Potifar sin bado na yan kanana, “En ta
mandaag ay!” Ngem katagtag si Jose et binmela, isonga nataynan din bado
na sin takkay din babai.
13 Idi inilan din babai ay tinaynana din bado na sin nanagtagana ay
binmela,
14 kaayag sin babag-ena yan kanana en daida, “Ilaen yo kadi! In-alin
asawak san Hebreo ta ibabbainas datako! Sinenggep isnan kowartok ta
pilitena komas sak-en, ngem nankilaladak.
15 Idi siya di, katagtag ay binmela, ngem kambaw tinaynana din bado na
ay nay sin kad-ak.”
16 Indolin din babai din bado ay doy sin kad-ana engganay sinmaas Potifar
ay among Jose.
17 Asi na aben isodsod en sisya ay nangwani, “Din doy bag-en ay Hebreo ay
in-alim sina, sinenggep sin kowartok ta pilitena komas sak-en.
18 Ngem nankilaladak, isonga katagtag ay binmela yan tinaynana din bado
na ay nay sin kad-ak.”
19 Idi dinngen din among Jose din insodsod asawa na, palalo di bonget na.
20 Kaipadpap en Jose et kaipabalod sin kad-an di balod di ari. Et say
nantetteana.
21 Ngem olay sin balodan, wada pay si Diyos en sisya ay mamadbadang,
isonga mapnek din gowardiya en sisya.
22 Inpolang na ngarud en Jose din gagait na ay balod ya din amin ay
maamag sin balodan.
23 Siya di, basta obla ay naitalek en Jose, adi masapol ay asikasoen din
gowardiya, tan wadas Diyos en Jose ay mamadbadang en sisya, isonga siged
amin di pantongpalan din am-amagena.

40

Din Nangiologan Jose Sin Iniitaw Di Gait Na Ay Balod

1-2 Idi nabaybayag, waday doway opisyal di ari ed Egipto ay binmasol en
sisya, ay din ap-apon di mantagtagay si tapey ya din ap-apon di man-ot-otos
tinapay. Isonga inbonget nas daida
3 et inpabalod na sin balodan ay partin di beey di kapitan di gowardiya ay
kad-an Jose met laeng.
4 Gapo ta nangato ay opisyal din dowa ay nay, dinotokan din kapitan si Jose
ay mansilbi en daida.
Idi nabaybayag da sin balodan,
5 waday esay labi ay nan-iitaw da ay dowa, yan ammo da ay way layden
din iniitaw da ay kalien.

6 Idi mapat-a, inmey si Jose sin kad-an da. Inila na ay madandanagan da
7 yan kanana en daida, “Apay nga mansasadot kayo ed wani?”
8 “Aw ngarud, tan nan-iitaw kami ay dowa ed labi, yan maga polos di
makaiolog sin layden di iitaw mi ay kalien,” kanan da.
“Si Diyos anggoy di mangidawat si laing ay mangiolog sin iitaw. Ibaga yo
kod en sak-en din iniitaw yo ay sana,” kanan Jose.
9 Nangon-ona din mantagtagay ay nandad-at yan kanana, “Siya na din
iniitaw ko. Wada kanoy wakan di obas sin sangok
10 ay toloy panga na. Idi katobtobo na, nanbonga yan nanlames. Sinkaat-
tikan abe yan naom din lames na.
11 Gapo ta iin-genak baw din tasan di ari, pinogopog ko din obas yan
inpespes ko din danom na sin tasa ay sana. Asiak en itagay sin ari. Siya sa di
iniitaw ko.”
12 “Siya na di olog na,” kanan Jose ay nanongbat. “Din toloy panga na ay
doy yan toloy agew di,
13 tan mo malabas di toloy agew, pasinsiyaan daka sin ari yan pataolien
daka sin sigod ay oblam ta kasin kan itagtagay din inomena ay kaman din
inyaat mo ed idi.
14 Mo kasin pay somiged di biyag mos di, pangaasim kod ta nemnemem
sak-en yan ibagam kod sin ari din maipanggep en sak-en ta mo mabalin
koma, ibolosanas sak-en sin balodan ay nay.
15 Tan pilit ay inmitagtag da dedan sin ilin di Hebreo, yan olay isnan ed
Egipto, maga polos di inamag ko si omanay si maibalodak,” kanan Jose.
16 Idi dinngen din ap-apon di man-ot-otos tinapay din siged ay olog di iitaw
di kadwa na, kanana abe en Jose, “Mo din iniitaw ko pay, wada kanoy tolo ay
baskit ay napay-an si tinapay ay inaagtok.
17 Din nakin kayang et napnos am-in ay kalasin di tinapay ay para sin ari.
Asi et wada baw di titit ay mangmangan sin tinapay ay sana.”
18 Kanan aben Jose, “Din olog aben di iniitaw mo et siya na. Din toloy baskit
yan toloy agew met laeng,
19 tan mo emey di toloy agew, ipapoton din ari din toktok mo. Asi daka
ibay-at sin posti et kanen di titit din lamlames mo.”
20 Sin maikatlo ay agew, nanpalti din ari ta silibrarana din agew ay
naianakana, et inpaayag na am-in di tuturay di ili. Asi na aben ipaayag
sin kad-an da din ap-apon di mantagtagay ya din ap-apon di man-ot-otos
tinapay.
21 Din ap-apon di mantagtagay, pinataoli na tet-ewa sin sigod ay obla na.
22 Mo din kadwa na pay, inpabay-at na sin posti. Et natongpal am-in din
kanan Jose.
23 Asi et dadlon nilinglingan din ap-apon di mantagtagay si Jose.

41

Din Nangiologan Jose Sin Iniitaw Di Ari

1 Malabas pay di doway tawen, nan-iitaw abe din ari ed Egipto. Wada
kanos sisya ay pinmipika sin benget di ginawang ay Nile,
2 yan inila na kanoy pito ay baka ay malames ya mankanapteng ay binmela
sin danom, et man-alab das di.
3 Idi siya di wada kasin di pito ay baka ay binmela, ngem nabigobigot
da ay mabilang din tatadlang da. Inmey da kano sin kad-an di pito ay
mankalalames,
4 yan kakan da sin mankalalames ay sana. Pag igibek din ari.

5 Idi kasin naseyep sisya, nan-iitaw kasin, yan inila na kanoy pito ay leg-ey
sin esay poon ay namoslingan di lames na.
6 Maaw-awni kano abe yan sinmimit ya ginmabay di pito abe ay leg-ey ay
nanakpes di lames na tan kinset di man-atong ay dagem.
7 Yan kaikom-ot da sin namoslingan di lames na. Asi kasin bomangon din
ari yan kambaw iitaw anggoy.
8 Idi mapat-a pay, madandanagan sisya, isonga inpaayag na am-in din
nalaing ay manpontos ya mankotom sin ili da ed Egipto ta damagena en
daida mo sinoy layden din iitaw na ay kalien. Ngem idi dinad-at na en daida,
maga di makaibaga sin olog na en sisya.
9 Idi siya di, kanan din mantagtagay, “Apo Ari, manemnem ko din
nankolangak ed idi.
10 Inbonget mos sak-en ya din ap-apon di man-ot-otos tinapay. Et inpa-
balod mos dakami sin kad-an di beey di kapitan di gowardiya.
11 Waday esay labi ay nan-iitaw kami ay dowa yan ammo mi ay waday
layden din iniitaw mi ay kalien.
12 Wada abey baro ay Hebreo ay bag-en di kapitan di gowardiya ay
naitapian mi sin balodan. Idi dinad-at mi en sisya din iniitaw mi, inbaga na
din laydena ay kalien.
13 Yan natongpal iman din inbaga na, tan mo sak-en yan inmipataoli ka sin
sigod ay oblak, ngem din kadwak pay et inpabay-at mos sisya.”
14 Idi dinngen din ari din inbagan di mantagtagay ay sana, inpaayag nas
Jose et dalasen da ay en mangibolos sin balodan. Idi nanpapokis ya nansokat
pay sisya, sinenggep sin kad-an di ari.
15 Kanan din ari, “Waday iniitaw ko, yan maga polos di makaiolog. Isonga
inpaayag kos sik-a tan basta dengngem kano di iitaw yan ammom di laydena
ay kalien.”
16 Sinombat si Jose yan kanana, “Adiak kabaelan, ngem si Diyos pay et
kabaelana ay mangiolog ay kosto.”
17 Pag kanan din ari, “Din iitaw ko pay et pinmipikaak kano sin benget di
ginawang ay Nile,
18 yan inilak di pito ay baka ay mankalalames ya mankanapteng ay
binmela sin danom, et ilogi da ay man-alab sin benget di ginawang.
19 Ngem siya et di, wada kasin di pito ay baka ay binmela, ngem nabigob-
igot da ay mabilang tadlang da. Lawlawa da ay baka. Maga polos di inil-ilak
si kaman dadi sin intiro ay Egipto.
20 Din doy da ay nabigobigot ay baka, kakan da sin mankalalames,
21 ngem maga di kailasinana ay kinan da, tan siya met laeng ay nabigobigot
da. Pagak igibek.
22 “Idi naseyepak kasin, nan-iitawak kasin yan inilak kanoy pito ay leg-ey
sin esay poon ay namoslingan di lames na.
23 Maaw-awni abe yan sinmimit ya ginmabay di pito abe ay leg-ey ay
nanakpes di lames na tan kinset di man-atong ay dagem.
24 Asi kaikom-ot da sin namoslingan di lames na. Dinad-at ko din doway
iitaw ko ay nay sin nalalaing ay manpontos, ngem maga en daida di
makaiolog.”
25 Kanan pay Jose, “Apo Ari, inpaiitaw Diyos en sik-a din doway iitaw mo
ay sana ta maammoan din amagenan to. Man-iso di olog da ay dowa.
26 Din pito ay baka ay malames ya din pito ay leg-ey ay namoslingan di
lames na et pito ay tawen din olog dadi.

27 Din pito abe ay baka ay nabibigot ya din pito ay leg-ey ay kinset di dagem
et pito ay tawen di betil.
28 Kaman met laeng din inbagak ed kaonyan, ay inpaammon Diyos en sik-a
din amagenan to.
29 Tan wadan to di pito ay tawen ay aped na ay ad-adoy lames di molmola
ya kakaiw sin intiro ay ili ay Egipto.
30 Asi maisokat di pito abe ay tawen ay betil, et maliw-an din siged ay biyag
sin nangon-ona ay tawen, tan enggay maabosan din ili ay nay si makan.
31 Et adi manemnem din kinabaknang di ili sin nangon-ona ay tawen, tan
palalo ay kaeegyat din betil ay maodi.
32 Siya sa din olog di iitaw mo. Din nangipidwaam abe ay nan-iitaw,
laydena ay kalien en enggay kineddengan Diyos din maamag ay nay yan adi
aben mabayag di katongpalana.
33 "Isonga din iyat mo koma ay apo, man-ila kas nanemneman ya nalaing
ay ipogaw ta say makaammo sin ili ay nay.
34 Mandotok ka abes tuturay ay en mansingil sin inkaliman di anien di
ipogaw sin omali ay pito ay tawen ay siged di apit.
35 Iyaam abe daida si lebbeng da ay mangiolnong sin inkalima ay sana ta
idolin da ya bantayan da sin inil-ili.
36 Tan mo say iyat mo di, mawaday reserba takos makan yan maga di
madagaangan mo domteng din pito ay tawen ay betil," kanan Jose.

Din Nadotokan Jose Ay Man-gobernador Ed Egipto

37 Idi siya di, inaboloyan din ari ya din tuturay di ili din planon Jose ay sana
38 yan kanan din ari en daida, "Magan samet di datngen takos odom ay
ipogaw ay kawadaan di Ispiriton di Diyos."
39 Pag nan kanan en Jose, "Sik-a met laeng di nangipaammoan Diyos sin
amin dana, isonga magan samet di mas nanemneman ya nalaing mo sik-a.
40 Sik-a ngarud di makaammo sin tuturay ko ay nay, ya am-in abe di ipogaw
ko et patien da din ibagam. Sak-en anggoy di nangatngato mo sik-a.
41 Et nay dotokak sik-a ay man-gobernador isnan intiro ay ili ay Egipto."
42 Sin nangwanian di aris di, kinaana din singsing na ay naigolitan di
malkan di ari et inpeey na sin gomot Jose. Nanbadoena abe sin kasisigedan
ay nagayad ay bado yan kinekeanas balitok.
43 Indawat na abe en sisya din maikadwa ay kalisa na ta say panloganana
yan wada abey mamangpango mo sisya ay manbogbogaw, "Iay-ayedan yo!
Iay-ayedan yo!"* Siya sa din inyat di ari ay nangdotok en Jose ay man-
gobernador sin intiro ay ili ed Egipto.
44 Kanana abe en sisya, "Sak-en di ari pay laeng, ngem tet-ewa pay dedan
ay maga polos di man-gido mo adim ipalobos."
45-46 Nginadanana abes Jose si Zafenat Panea ay ngadan di taga-Egipto, asi
na iyaan si balasang ay asawa na. Din balasang ay sana et si Asenat ay anak
en Potifera ay padi ed Heliopolis.

Tolonpo di tawen Jose sin nangilogiana ay mansilbi sin ari ed Egipto. Et en
nanlikliked sin intiro ay ili ay Egipto.
47 Sin pito ay tawen ay siged di apit,
48 inpaolnong Jose din inanin di ipogaw sin esa ya esa ay ili et inpadolina
sin agamang das di.

---

* **41:43** Di esa abe ay kaiologan nina sin Hebreo et: *"Mandokmog kayo! Mandokmog kayo!"*

49 Aped na ay tinmapog din naidolin ay kaman din kaad-adon di darat sin
benget di baybay, isonga inpasaldeng Jose ay mangipabilang sin maipenpen-
pen.
50 Sin daan domteng di betil, namidwa ay nan-anak din asawan Jose ay si
Asenat.
51 Din besag da ay lalaki et nginadanan Jose si Manasses,† tan kanana,
“Inpalingling Diyos en sak-en din ligat ko ya din toton-od ko.”
52 Lalaki abe din maikadwa, et nginadanan Jose si Efraim,‡ tan kanana,
“Inyaan Diyos sak-en si anan-ak sin ili ay nay ay napaligatak.”
53-54 Idi siya di, tinmet-ewa din inpadton Jose. Idi nakdeng din pito ay
tawen ay siged di apit, naisokat din pito ay tawen ay betil. Wada abey betil
sin odom ay kailiili, ngem ed Egipto pay, sobra pay laeng di makan.
55 Idi madagaangan abe din taga-Egipto, en da nankedaw si kanen da sin
ari, yan kanan din ari, “En kayo ilan si Jose yan patien yo amin ay ibaga na.”
56 Idi nasepsep din betil sin intiro ay ili ed Egipto, inpabokat Jose din
kaagaagamang et nan-ilakos makan sin taga-Egipto.
57 Ad-ado abey ipogaw ay inmey ed Egipto ay napo sin addawi ay il-ili ta en
da manaoy en Jose, tan nakaro abe din betil sin kad-an da.

42

Din Inmeyan Din Aag-in Jose Ed Egipto Ay En Manaoy

1 Idi inammoan Jacob ay wada di pansaoyan si makan ed Egipto, kanana
sin an-ak na, “Adi tako owat tomotokdo,
2 tan wada kano di makan ed Egipto. En kayo kod manaoy sidi ta adi tako
matey si dagaang.”
3-5 Siya di inmey din sinpo ay papangoan Jose ed Egipto ta en da manlakos
kanen da, tan nakaro abe din betil ed Canaan. Ngem si Benjamin pay ay kosto
ay iyogtana, adi pinalobosan Jacob ay makeey tan emegyat into et ya waday
mapasamak en sisya.
Domateng pay din aag-in Jose ed Egipto, naitapi da sin odom ay kaipoi-
pogaw ay en nanaoy.
6 Gapo ta si Jose di gobernador di ili, ya sisya met laeng di nangilaklakos
makan sin napo sin odom ay kailiili, en da mandokmog ay manyakog-ong en
sisya.
7 Idi inilan Jose din aag-i na, naimatonana ay dagos, ngem nginalat nas
daida ay kaman dan mangili yan kanana ay namodtak, “Intoy napoan yo?”
“Napo kami ed Canaan ay en manaoy,” kanan da ay sinombat,
8 tan kambaw adi da naimatonan sisya.
9 Pag nemnemen Jose din iniitaw na ed idi ay maipanggep en daida yan
kanana, “Ispay kayon samet! Inmali kayo isna ta siimen yo din ili mi ay nay
mo waday pankapoyana.”
10 “Aga met ay apo,” kanan da. “Ibilang min awak mi ay bag-en mo yan tet-
ewa met ay din panggep mi anggoy ay inmalis na et ta manlako kamis kanen
mi.
11 Siag-i kami am-in. Tet-ewa met nan ibagbaga mi, baken kamin ispay.”
12 “Ado na! Inmali kayo isna ta siimen yo nan ili mi,” kanan Jose ay
sinombat.
13 Asi da et kanan, “Apo, dakami din anak di esay nakay ay manbeey ed
Canaan. Sinpo ya dowa kami koma ay siag-i, ngem nataynan din inoodi sin
kad-an ama mi yan namaga abe din esa.”

† **41:51** Mais-o di kadngean di Manasses sin kalin di Hebreo ay din olog na et “omipalingling.”
‡ **41:52** Mais-o di kadngean di Efraim sin kalin di Hebreo ay din olog na et “namidwa ay nan-anak.”

14 “Iso met,” kanan pay Jose. “Ispay kayo tet-ewa.
15 Ngem padasek dakayo mo tet-ewa din inbaga yo. Isapatak sin ngadan di
ari ay adi kayo komakkaan isna mo adi omali din iyogtan yo ay sana.
16 Pomili kayos esa en dakayo ta ena ton-oden dowan pay mataynan din
odom sin balodan engganas maammoak mo tet-ewa din inbaga yo. Mo
baken pay tet-ewa, say dadlonak pangammoan ay ispay kayo.”
17 Idi nakdeng ay inbaga na di, inpabalod nas daida si toloy agew.
18 Sin maikatlo ay agew, kanan Jose en daida, “Sak-en di ipogaw ay mamati
en Diyos, isonga adiak peslen dakayo dalo et mo onodan yo din ibagak.
19 Mo tet-ewa ay matalek kayo ay ipogaw, olay esa di mataynan isnan
balodan. Din odom pay en dakayo et mabalin ay en yo isaa din lakoan yo
ay makan sin madagdagaangan ay pamilya yo.
20 Ngem masapol ay koyogen yo din inoodi ay iyogtan yos na ta say
mangipaneknek sin katet-ewan di inbaga yo ta say adiak peslen dakayo.”
Inaw da din kanan Jose ay sana
21 yan kanan da ay manngangalat, “Nay mapalpaligatan tako ed wani
begew sin inamag tako sin iyogtan tako ed idi. Tan inila tako gamin din
ligat na ya din sakit di nemnem na sin nan-adawagana en datako ngem
tineteweng tako dedan. Siyan samet di begew ay naabotan tako sin ligat ay
nay.”
22 Kanan aben Ruben, “Inbagak dedan en dakayo ay adi yo amagen di
lawa en sisya, ngem adi yon tomet inkaskaso. Yan nay et ay ikaro tako din
nateyana.”
23 Say inbaga da di tan adi da iman ammo ay maawatan Jose din kali da,
tan nanipod sin dinmatngan das di, waday inayagan Jose ay mangiol-olog.
24 Siya di et kinmaan si Jose ay en man-oga. Idi mabalin ay makakali,
nantaoli sin kad-an da yan inkasinas Simeon, et inpabalod na sin sangoanan
da am-in.

Din Nantaolian Di Aag-in Jose Ed Canaan

25 Idi siya di, binilin Jose din babag-ena ta pon-en da din sakon di aag-i nas
bakakew ya ta ikosnong da din pilak ay inbayad di esa ya esa sin sako na.
Inbilina abe ay iyaan das baon ay omanay sin danan. Idi nakdeng di,
26 inpakargan din aag-i na din nilakoan da ay bakakew sin dangki da et
manlobwat da.
27 Idi nalabi, naspad da sin danan ta say pan-iyanan da. Bokatan pay di
esa din sako na ta pakanenan dangki na, yan kambaw wada et din pilak na
ay naisasapew sin bakakew.
28 Kinaliana din aag-i na yan kanana, “Ilan yo kadi! Intaoli dan pilak ko!
Naey sinan sakok.” Isonga palalo ay madandanagan da, yan man-asisin-eng
das egyat da yan kanan da, “Ay apaw na! Sino ngin na ay inamag Diyos en
datako?”
29 Domateng da pay sin kad-an ama da ed Canaan, insodsod da en sisya
am-in di napasamak en daida.
30 Kanan da, “Binmodtak din gobernador ed Egipto ay nakingalat en
dakami. Pinabasol nas dakami ay man-is-ispay kano sin ili da.
31 Insongbat mi en, ‘Baken kamin ispay, tet-ewa met din ibagbaga mi.
32 Sinpo ya dowa kami koma ay siag-i ay anak di esay nakay ed Canaan,
ngem namaga din esa yan din kotit pay, nataynan sin kad-an ama mi,’ kanan
mi en sisya.

33 Siya di et kanan din gobernador ay sana, ‘Din pangammoak ay tet-ewa
din ibagbaga yo et mataynan din esa en dakayos na dowan isaan din odom
din bakakew para sin madagdagaangan ay pamilya yo.
34 Asi kayo mantaolis na ay mangitakin sin inoodi ay iyogtan yo ay sana ta
say pangammoak ay baken kayon ispay. Asiak ipataoli din nababalod ay agi
yo et olay intoy em-emeyan yos na ay manlakos kanen yo,’ kanana,” kanan
din aag-in Jose ay nangistorya.
35 Idi inbokbok da din insako da, wada et din pilak ay inbayad da ed Egipto
et inmegyat da am-in, pati din ama da ay si Jacob.
36 Kanan Jacob en daida, “Adi pay neyneyna yan abosen yo din anak ko.
Namaga si Jose, namaga abes Simeon, yan nay et ay layden yo ay itagtag abes
Benjamin. Sak-en met laeng di mapaligatan issa.”
37 Siya di, kanan Ruben en ama na, “Mo adiak itaolis Benjamin en sik-a,
olay peslem din doway anak ko ay lalaki. Basta italek mo en sak-en, itaolik
met laeng.”
38 Ngem inandiyan Jacob ay nangwani, “Adi mabalin ay makeey si Ben-
jamin en dakayo, tan natey din pangpangoana yan sisya pay di es-esa ay anak
ko. Mo itakin yo sin emeyan yo yan waday mapasamak en sisya, mateyak si
sakit di nemnem ko, tan enggay nakayak.”

43

Din Maikadwa Ay Inmeyan Di Aag-in Jose Ed Egipto

1 Idi siya di, kinmarkaro din betil ed Canaan,
2 engganas inabos da Jacob din sinaoyan da ed Egipto. Pag nan kanan sin
an-ak na, “Mantaoli kayo ed Egipto ta en kayo manlakos at-atik ay kanen
tako.”
3 Asi et kanan Juda, “Aw a, ngem din turay ay doy ed Egipto yan dadlonan
pinaegyat dakami ay nangwani, ‘Adi yon ipidpidwa ay manpaila en sak-en
mo adi yo itakin din iyogtan yo.’
4 Mo ipalobos mo ay makeey din iyogtan mi, en kami manlakos kanen tako.
5 Mo sigaam pay, bal-o na ay adi kami emey, tan inbagan dedan din turay
ay adi mabalin ay kasin min ilaen sisya mo maga din iyogtan mi.”
6 Kanan pay Jacob, “Dakayo di gapon di ligat ko ay nay, tan inbaga yon
tomet en sisya ay way esay agi yo.”
7 “Aw kayman,” kanan da ay sinombat, “ngem inpidwapidwan din turay ay
sana ay manalodsod maipanggep en dakami ya din pamilya mi. ‘Ay dedas
ama yo? Ay wada pay di agi yo?’ kanana. Kapilitan ay songbatan mi din
salodsod na. Ay tan ammo mi ay ibaga na ay ton-oden mis Benjamin?”
8 Kanan aben Juda en ama da, “Ipalobos mo kod ay makikoyog en sak-en
ta emey kami ay dagos ta say adi tako mabtil.
9 Isapatak ay owayak en sisya. Mo adiak itaoli en sik-a, olay pabasolem
sak-en si eng-enggana.
10 Mo doy ya adi koma nataktak din emeyan mi, namidwa koma ay inmey
ya nantaoli kami.”
11 Siya di et kanan ama da en daida, “Mo siya sa, man-a kayo ngarud
sin kasigedan ay wadas nan ili tako ta say itakin yo ay idatdateng sin
gobernador. Din alaen yo yan balsamo, anig, kakalasin di bangbanglo,
mirra, ya din kanginaan ay lames di kaiw.
12 Doblien yo abe din itakin yo ay pilak, tan masapol ay itaoli yo din naipeey
sin sako yo. Siguro, owat kamali di.
13 Itakin yo aben iyogtan yo ta emey kayo ay dagos.

14 Sapay koma ta iturong din Manakabalin ay Diyos di nemnem din gobernador ta seg-anganas dakayo yan ipalobos na ay makisaas da Benjamin en Simeon. Mo sak-en pay, mo kapilitan ay maawananak si anak ko, maawananak dedan."
15 Siya di inan din siag-i din maidatdateng sin gobernador ya din pilak et nanlobwat da ay emey ed Egipto ay nangikoyog en Benjamin. Domateng da pay sidi, en da nanpaila en Jose.
16 Idi inilan Jose ay wadas Benjamin, kanana sin bag-en ay makaammo sin beey na, "Itlod mo da naey sin beey ko et pomalti kas isida mi ay animal, tan makialas dosi da en sak-en."
17 Tinongpal din bag-en din intogon Jose ay sana, et initlod na din siag-i sin beey na.
18 Domatdateng da pay sin beey, emegyat da yan kanan das nemnem da, "Inpaitlod nas datakos na tan begew din pilak ay naitaoli sin sako tako ed idi. Dompap dan samet ta panbalinen das datako ay bag-ena ya alan dan dangki tako."
19 Idi sinmawang da sin pantew di beey, kanan da sin bag-en Jose,
20 "Apo, wada kod di ibaga mi. Inmali kamis na sin namingsan ay en nanlakos makan.
21 Asi et idi naspad kami sin danan ta man-iyan kamis di, binokatan mi din sako mi, yan siya di nangammoan mi ay naisapesapew sin sakon di esa ya esa din kosto ay pilak ay inbayad mi. Nay ay itaoli mi en sik-a,
22 yan wada abey intakin mi ay bayad di kasin min lakoan. Toan adi mo sinoy nangipeey sin pilak sin sako mi."
23 "Laton, adi kayo emeg-egyat," kanan din bag-en ay sinombat. "Din Diyos yo ay Diyos aben ama yo di nangipeey sin sako yo, tan inawat ko met kayman din bayad yo." Pag komaan ay en mangayag en Simeon et indateng na sin kad-an da.
24 Asi na ipasgep daida sin beey et iyaanas danom ta owasan dan siki da. Pinakana abe din dangki da.
25 Mo din siag-i pay, insagana da din idawat da en Jose mo somaa sin alas dosi, tan inammoan da ay makiokob da en sisya.
26 Domateng pay si Jose, nandokmog ya nanyakog-ong da ay nangidawat sin indateng da.
27 Kinomosta nas daida et pag nan kanan, "Ay deda din ama yo ay nakay ay inbaga yo en sak-en ed idi? Ay mabikas pay laeng?"
28 "Aw yan, din baam ay si ama mi et laton ay mabikas pay laeng," kanan da ay sinombat dowan dan kasin mandokmog ay mangidayaw en sisya.
29 Idi inilan pay Jose din iyogtana ay si Benjamin, kanana, "Si sana baw din inoodi ay inbaga yo." Et kanana en Benjamin, "Ay anak ko, sapay koma ta bindisyonan dakan Diyos."
30 Sin nangwanianas di, binigla na ay kinmaan, tan adi makaitpe sin palalo ay iliw na sin iyogtana yan makaog-oga. Isonga inmey sin kowarto na et en nan-oga.
31 Pag mandaop et nantaoli sin kad-an di aag-i na ay mangiitpe sin oga na. Kanana sin bag-en, "Mangan kami et."
32 Et talatalen da din maisango en daida. Ang-anggoy Jose sin esay lamisaan yan din aag-i na pay sin esa. Wada da abey taga-Egipto ay naikakasin sin esay lamisaan, tan eweeween di taga-Egipto ay makikikan sin Hebreo.
33 Idi inilan pay din siag-i din inyat da ay naipatokdo, man-asisin-eng da ay masmasdaaw, tan nadapat da ay nanlogi sin kapangoanan enggana sin kaanongosan.

34 Naiyaan da abes napili ay makan ay napo sin lamisaan Jose, yan mamin
lima din naidawat en Benjamin mo din odom en daida. Et nakikan ya
nakiinom da en Jose engganay nabsonabsog da.

44

Din Nalitaw Ay Tasa Ay Palata (44:1-18,30-34)

1 Idi siya di, binilin Jose din bag-en ay makaammo sin beey na yan kanana,
"Pon-em din sako das makan et isapew mo din pilak di esa ya esa sin sako na.
2 Pakisapew mo abe din tasak ay palata sin sakon di inoodi." Et say
tinongpal na di.
3 Mapat-a pay, nasapa din bag-en ay mangipalobwat sin siag-i, et kinmaan
da am-in, pati din dangki da.
4 Idi owat dan inmad-addawi sin siyodad, kanan Jose sin bag-en ay sana,
"En ka atikoen din ipogaw ay doy. Mo edasam daida, siya na di kanam. 'Apay
nga sinobalitan yo din siged ay inyat apok en dakayo si lawa?
5 Apay nga inakew yo din tasa na ay palata? Madagsen dis basol yo, tan say
pan-in-inomana ya os-osalena abe ay manpontos.' "
6 Idi indasan din bag-en din siag-i, inbaga na en daida din intogon Jose ay
sana.
7 Et kanan da ay sinombat, "Sino ngin di layden nisa ay kalien ay apo?
Ammon Diyos ay maga polos di inamag mis kaman nisa.
8 Ammom met ay sin napoan mi ed Canaan, intaoli mi en sik-a din pilak
ay dinteng mi sin sako mi. Isonga sino ngin di pangwaniam en inakew mi di
palata ono balitok sin beey di apom?
9 May, anapem ngarud. Mo wada din tasa sin olay sino en dakami, olay
peslen yos sisya yan panbalinem si dakami ay bag-en mo."
10 Kanan pay din bag-en, "May ngarud, ngem olay mo din nangakew
anggoy di maibag-en en sak-en. Din odom pay et mabalin ay nawaya da."
11 Siya di et kaibaba da sin sako da et esa en mamokat.
12 Inset din bag-en ay nanganap ay manlogi sin pangpangoan enggana sin
inoodi, yan dintengana din tasa sin sakon Benjamin.
13 Kabisngit din siag-i sin bado da begew si sakit di nemnem da. Asi da
kasin ikarga din sako sin dangki da et mantaoli da sin siyodad.
14 Idi dinmateng da Juda ya din iib-a na sin beey en Jose, dedas di et
nanyakog-ong da en sisya.
15 Pag na et kanan, "Apay nga inyat yo di? Ammo yo koma dedan ay din
nangato di saad na ay kaman sak-en et mabalin ay pontosana mo sinoy
nangakew."
16 Sinongbatan Juda yan kanana, "Sinoy isongbat mi ngin? Intoy iyat mi
ngin ay mangipaila ay maga di basol mi? Tan si Diyos met laeng di mangipail-
ila ay waday nanbasolan mi ed idi. Olay manbalin kami am-in ay bag-en mo,
baken anggoy din nantengan yo sin tasa."
17 Kanan pay Jose, "Aga met a! Ay siya mo say iyat ko di? Din nanga anggoy
sin tasa di bag-en ko. Mo din odom pay, maga di mapasamak en daida.
Mabalin ay somaa kayo en ama yo."
18 Sin nanngeanas di, inmasag-en si Juda en Jose yan kanana, "Ay apo, sik-
ay mais-iso sin ari, ipalobos mo kod ta ibagak din wadas nemnem ko. Adi ka
kod omibongbonget."

Et inpanemnem Juda en Jose din inbaga da en sisya sin damo ay nanngalatan da ay maipanggep en ama da ya din nalabes ay layad na en Benjamin ay ang-anggoy nas nabay-an ay anak da en Raquel. (*44:19-29*)

19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29
30-31 Pag nan itoloy ay mangwani, “Siya di ay apo, mo taynak din iyogtan
kos na yan adiak idateng en amak, matey si sakit di nemnem na, tan enggay
nakay sisya yan din iyogtan mi ay nay di naimongsanan di layad na.
32 Mo sak-en pay, nansapataak abe en makaammoak en sisya, yan inbagak
en ama mi ay mo adiak itaoli din anak na en sisya, sak-en di pabasolena si
eng-enggana.
33 Isonga mo mabalin ay apo, sak-en di maisokat sin iyogtan ko ay maibag-
en en sik-a ta way iyat na ay makisaa sin odom ay aag-i na.
34 Tan adiak met mabalin ay mantaoli en amak mo iwed din iyogtan ko ay
koyogek. Adiak aben maanosan ay mangila sin palalo ay sakit di nemnem
na.”

45

Din Nanpaimatonan Jose Sin Aag-i Na

1 Sin nanngean Jose sidi, adi makaitpe sin likna na sin sangoanan di babag-
ena, isonga binilinas daida ta komaan da am-in. Siya di et ang-anggoy da Jose
sin aag-i na sin nangipaammoanas awak na en daida.
2 Pag kaogoog si Jose et dinngen din taga-Egipto ay wada sin beey, yan pag
dan ipadamag sin beey di ari.
3 Asi pag kanan Jose sin aag-i na, “Sak-en si Jose. Ay deda pay laeng si
amak?” Ngem adi da makasongbat, tan enggay nasngang da sin egyat da en
sisya.
4 Siya et di, kanan Jose en daida, “Omasag-en kayo kod.” Idi inmasag-en
da pay, kanana, “Sak-en din iyogtan yo ay si Jose ay inlako yo en daida ay
nangiali en sak-en isnan ed Egipto.
5 Ngem adi kayo madanagan. Adi yo aben pabasbasolen awak yo, tan si
Diyos pay dedan di nangipaon-ona en sak-en isna ta way iyat di mabmabtil
ay ipogaw ay matago.
6 Tan ed wani di maikadwa ay tawen anggoy di betil, wada pay di lima ay
tawen ay iwed di maapit.
7 Isonga inamag Diyos di nakaskasdaaw. Inpaon-onanas sak-en en dakayo
ta way iyat yo ay makalsot sin betil ay nay ta itoltoloy yo sin poli yo ay matago
sinan daga.
8 Baken met si dakayo di nangibaa en sak-en isna mo adi et si Diyos. Nan-
balinena abes sak-en si kangatoan ay opisyal di ari ta sak-en di mangituray
sin odom ay oopisyal ya sin intiro ay ili ay nay.
9 “Dalasen yo ngarud ay mantaoli en ama tako ta ibaga yo ay si naey di
kanan Jose ay anak na: ‘Nanbalinen Diyos sak-en ay mangituray sin intiro
ay ili ed Egipto, isonga omali kayo ay dagos,
10 dakayo sin an-ak mo ya din ap-om, pati din karnero, kalding, baka, ya
odom ay gamgameng yo. Mabalin ay mantee kayo sin sakop di Gosen ay asag-
en sin kad-ak
11 ta way iyat ko ay mangay-ayowan en dakayo. Tan wada pay laeng di
limay tawen ay betil, yan sigaak ay mankolang kayo sin pamilya yo ya din
talaken yo.’ ”
12 Pag nan itoloy ay mangwani, “Ed wani, dakayo am-in pati si Benjamin,
maimatonan yo ay dadlon sak-en si Jose.

13 En kayo ngarud ibaga en ama tako din kaipogaw ko isnan ed Egipto ya
din am-in ay inila yo. Asi yo dalasen ay mangikoyog isna."
14 Idi kanan Jose di, kakawe en Benjamin et man-oga dowan aben man-
ogas Benjamin ay nangawe en sisya.
15 Man-og-oga abe ay nangawe ya nangongo sin odom ay aag-i na. Et pag
dan makingalat en sisya.
16 Idi dinamag din ari ya din tuturay na ay sinmawang din aag-in Jose,
manragsak da am-in,
17 yan kanan din ari en Jose, "Ibagam sin aag-im ta kargaan da din animal
da ta mantaoli da ed Canaan
18 ta asi da ton-oden si ama yo ya din pamilya da ay mantaolis na. Tan
idawat ko en daida din kasigedan ay daga isnan ed Egipto et aped nas
panbiyagan da.
19 Ibagam abe en daida ta man-itakin das kalisa ay napos na ta say
panloganan di as-awa da ya din anak da ta mo domateng das di, asi da ayagan
da ama yo ta omali da am-in isna.
20 Adi da madanagan ay manaynan sin bonag das di, tan mo domateng das
na, maidawat en daida din kasigedan ay bonag sin intiro ay ili ed Egipto."
21 Idi inbagan Jose sin aag-i na ay anak Jacob din kanan di ari, pinati da.
Indawat Jose en daida din kakalisa ay intogon di ari, pati baonen da sin
danan.
22 Inyaana abe din esa ya esa en daidas baro ay paris ay bado, ngem mo si
Benjamin pay, lima ay paris ay bado di indawat na en sisya, pati toloy gasot
ay palata ay pilak.
23 Din inpaw-it na abe para en ama na et sinpo ay dangki ay nakargaan sin
kasigedan ay gamgameng ed Egipto ya sinpo kasin ay dangki ay bomalasang
ay nakargaan si bakakew, tinapay, ya odom ay makan ay kasapolan da sin
danan.
24 Idi naisagana am-in, pinalobwat Jose din aag-i na ay nangwani, "Adi
kayo od man-iibaw ya manpinabasol sin danan."
25 Pag dan komaan ed Egipto et nantaoli da sin kad-an ama da ed Canaan.
26 Sin dinmatngan da, kanan da, "Matmatago baw si Jose! Manturay sisya
sin intiro ay ili ed Egipto!" Sin nanngean Jacob sidi, nasngang et adi na patien
din inbaga da.
27 Ngem idi dinad-at da en sisya amin di inbagan Jose en daida yan inila
na abe din kakalisa ay inbaan Jose ta say panloganan da ay emey ed Egipto,
nailit-ingan sisya
28 yan kanana, "Matmatago baw pay laeng si Jose ay anak ko. Masapol ay
enak ilaen sisya ta asiak matey."

46

Din Inmeyan Da Jacob Ed Egipto (46:1-7,26-34)

1 Asi pag balkoten da Jacob din bonag da et nanlobwat da ay nangitakin
abe sin talaken da. Inmey da agan-o ed Beerseba et say nangidatonan Jacob
si aanimal en Diyos, ay din Diyos ay dinaydayaw ama na ay si Isaac.
2 Idi malabi, waday inpailan Diyos en sisya ay kaman iitaw. Kanana,
"Jacob, Jacob!"
"Naeyak," insongbat na.
3 "Sak-en si Diyos ay dinaydayaw amam. Adi ka emeg-egyat ay emey ed
Egipto, tan paad-adoek din polim isdi.

4 Koyogek sik-a ay emey ed Egipto et asiak itaoli din polim met laeng sin ili
ay nay. Et mo matey ka, wadas Jose ay mangila en sik-a."
5 Idi napat-a, nanlobwat da Jacob ed Beerseba. Inpalogan din an-ak nas
sisya ya din sin-iin-a sin kakalisa ay inbaan din ari ed Egipto.
6 Intakin da abe din talaken da ya din odom ay gamgameng ay inling-etan
da sin nantettean da ed Canaan, et inmey da ed Egipto. Nakeey abe am-in din
ganak Jacob
7 ay din an-ak na ya din ap-o na.
8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 Din bilang di ganak na ay
nakeey ed Egipto et enemapolo ya enem, powira din as-awan di an-ak na.
27 Mo maibilang koma abe din doway anak en Jose ay naianak ed Egipto,
emey ay pitopolo di bilang di pamilyan Jacob ay inmey sidi.
28 Idi dandani ay domateng da, inpaon-onan Jacob si Juda sin kad-an Jose
ta ena damagen din danan ay emey ed Gosen. Mantaoli pay si Juda, pag dan
emey.
29 Si Jose abe, inpasagana nan kalisa na ta ena abten si ama na. Man-asiila
da pay, kakawes Jose en sisya et nan-ogas nabayag.
30 Pag kanan ama na, "Ed wani yan nakasaganaak ay matey, tan laton ay
inilak sik-a yan ammok ay sibibiyag ka pay laeng."
31 Pag kanan Jose sin aag-i na ya odom ay mimbron di pamilyan ama na,
"Emeyak sin ari ta ipaammok ay inmali kayo ay pamilyan amak ya aag-ik ay
napod Canaan.
32 Ibagak en sisya ay manpaspastol kayo yan inkoyog yo din aanimal yo ya
am-in ay sanikwa yo.
33 Mo paayag nas dakayo ya damagena di obla yo,
34 ibaga yo ay manpaspastol kayo manipod pay sin kakitkittoy yo engganad
wani ay kaman met laeng din oblan di ap-apo tako ed idi. Say ibaga yo di ta
say ipalobos na ay mantee kayo isnan Gosen, tan sigsigaan di taga-Egipto di
amin ay manpaspastol."

47

1-2 Et nanpilis Jose si lima sin aag-i na. Inkoyog nas daida sin kad-an di
ari yan kanana, "Dinmateng da amak ya din aag-ik. Napo dad Canaan yan
inkoyog da amin ay animal ya sanikwa da. Wada dad wani ed Gosen." Pag
nan iam-ammo din lima ay aag-i na sin ari.
3 Sinalodsod din ari di obla da yan kanan da ay sinombat, "Apo ari,
manpaspastol kami ay kaman met laeng din ap-apo mi.
4 Inmali kamis na tan palaloy betil ed Canaan yan enggay magay pangi-
pastolan mi sin animal mi. Pangaasim kod, apo, ta palobosam dakami ay
manteed Gosen."
5 Pag kanan din ari en Jose, "Ed wani, inmali dan sik-a si amam ya din aag-
im.
6 Naitalek met en sik-a nan daga ay Egipto, et makaammo ka ay mangi-
dawat si pantean da. Idawat mo ed Gosen ay kamayatan ay lugar isnan
Egipto. Mo waday makabael en daida, dotokam ay mangayowan sin aanimal
ko."
7 Makdeng pay di, inkoyog Jose si ama na sin sangoanan di ari. Kin-
ablaawan Jacob din ari,
8 pag kanan din ari, "Pigay tawen mo?"
9 Yan kanan Jacob ay sinombat, "Nanbiyagak si 130 ay tawen ay owat
nanlikliked isnan daga. Naligligat ya ap-aptik di biyag ko mo din ap-apok
ed idi."

10 Idi siya di, binindisyonan Jacob din ari, asi nan taynan.
11 Et indawtan Jose si ama na ya din aag-i na si daga da ed Rameses ay
kamayatan ay lugar ed Egipto, tan say inbilin din ari.
12 Indawtana abes daida ya amin ay mimbron di pamilyan ama na si kanen
da insigon sin kaad-ado da.
13 Enggay maga polos di makan sin kailiili, tan kinmaro din betil et enggay
kinmapsot din ipogaw ed Egipto ya Canaan.
14 Si Jose pay yan tinopog na amin ay pilak ed Egipto ya Canaan ay inlako
das makan et in-ey na sin palasyon di ari.
15 Idi naabos amin din pilak di taga-Egipto ya taga-Canaan, inmey din taga-
Egipto en Jose yan kanan da, “Idawtam kod dakami si makan. Adi ka koman
baybay-an dakami ay matey si dagaang, tan nay enggay naabos pilak mi.”
16 Kanan aben Jose, “Mo naabos amin di pilak yo, iali yo din animal yo ta
sokatak si makan.”
17 Et in-ey dan Jose din kabayo, baka, karnero ya dangki da yan
sinokatanas makan. Indawtanas daida si kanen da sin tawen ay sana et say
sokat din amin ay animal da.
18 Idi domteng sin maisned ay tawen, inmey da kasin en Jose yan kanan
da, “Apo, adi mi maisaot ay enggay naabos din pilak mi yan enggay inam din
aanimal mi. Enggay maga polos di maidawat min sik-a malaksig sin awak ya
daga mi.
19 Adim koman ipalobos ay matey kami si dagaang. Sokatam paabe din
awak ya daga mi si makan. Olay manbalin kami ay bag-en din ari ya okaena
din dagdaga mi, basta idawtam dakami si makan ay katagoan mi ya bin-i ay
is-ek mi ta adi mataynan nan daga ay magay mantee.”
20 Et linakoan Jose amin ay daga ed Egipto para sin ari. Kapilitan ay inlakon
din taga-Egipto din taltalon da gapo sin palalo ay betil et inokan din ari amin
ay daga.
21 Amin abe ay ipogaw ed Egipto yan nanbalin da ay bag-en din ari.
22 Say adi anggoy linakoan Jose din dagan di papadi, tan indawdawtan din
aris daida si kanen da et adi masapol ay ilako dan daga da.
23 Idi siya di, kanan Jose sin kaipoipogaw, “Enggay linakoak dakayo ya din
daga yo para sin ari. Nay di bin-i ay is-ek yo.
24 Sin pinag-aani, masapol ay idawat yo din inkaliman di apit yo. Din
mabay-an, mabalin ay say osalen yo ay bin-i yo ya kanen din pamilya yo.”
25 Kanan da ay sinombat, “Insalakan mo din biyag mi et manbalin kami ay
bag-en din ari mo say panlaydam, apo.”
26 Et nanbalinen Jose ay linteg ed Egipto ay okaen din ari din inkaliman
di apit, yan say linteg da engganad wani. Anggoy nas adi inokan din ari din
dagan di papadi.
27 Et nantee ngarud din polin Israel ay manngadan abes Jacob ed Egipto
sin lugar ay Gosen. Binmaknang da yan inmad-ado abe din an-ak da.
28 Sinpo ya pito ay tawen di nantean Jacob ed Egipto enggana ay nantawen
si 147.
29 Idi dandani ay matey, inpaayag nas Jose ay anak na yan kanana, “Wada
kod di kedawek en sik-a. Kapayem nan poyong ko ta isapatam ay adi ka
omikaot isnan Egipto.
30 Laydek ay omiey ka sin naikaotan di ap-apok et omikaot kas di ta
maitapiak en daida.”
Kanan Jose ay nanongbat, “Aw ama, amagek san kedkedawem.”
31 Pag kanan Jacob, “Isapatam ay tongpalem.” Et nansapatas Jose, pag
mandokmog si Jacob sin toktokan di katri na ay nan-iyaman en Diyos.

48

Din Namindisyonan Jacob Sin An-ak Jose
(48:1-6,9b-14,17-20)

1 Malabas pay di timpo, naipaammo en Jose ay mansakit si ama na. Et
intakina din dowa ay lalaki ay anak na, da Manasses en Efraim.
2 Idi naipaammo en Jacob ay dinmateng si Jose ay anak na, inkaligatana ay
binmangon sin katri na.
3 Pag nan kanan en Jose, “Nanpaila din Manakabalin ay Diyos en sak-en ed
Luz ay sakop di Canaan yan kanana ay namindisyon en sak-en,
4 ‘Paad-adoek to din an-ak mo et manbalin din polim si dadakke ay
nanasyon. Idawat ko en daida din daga ay nay ta okaen das eng-enggana.’ ”
5 Pag itoloy Jacob ay nangwani, “Ibilang ko ay anak ko din dowa ay lalaki
ay anak mo ay naianak isnan Egipto sin daanak pay laeng omalis na. Ibilang
kos daida ay kaman din mismo ay anak ko ay da Ruben en Simeon.
6 Mo wada pay di maianak ay an-ak mo, adi dan maibilang ay anak ko mo
adi et anak mo. Mapo en da Manasses en Efraim di tawiden da.”
7 8
9b Pag kanan Jacob, “Ialim daida ta bindisyonak.”
10 Sin doy ay timpo, enggay kinmapsot din matan Jacob gapo sin kanakay
na et enggay nadabodab din pangila na. Insag-en Jose din an-ak na et kinawe
ya inongoanas daida.
11 Kanan Jacob en Jose, “Adiak ninamnama ay mailak pay laeng sik-a, ngem
nay ay inpalobos Diyos ay mailak abe din an-ak mo.”
12 Kinaan Jose din anan-ak sin peweg ama na pag manyakog-ong sin lota.
13 Pag itakkayan Jose si daida et insag-ena en Jacob. Din kannawana en
Efraim ta maipatag sin kannigid Jacob yan din kannigid na en Manasses ta
maipatag sin kannawan ama na.
14 Ngem nansawasien Jacob din takkay na et din kannawan di inkapay na
en Efraim ay iyogtan yan din kannigid na en Manasses ay pangpangoan.
15 16
17 Baken mayat sin pannemnem Jose din inila na ay nangikapayan ama na
sin kannawan ay takkay na sin toktok Efraim, isonga in-etana ay inpakapay
en Manasses din takkay ama na.
18 Kanana, “Baken sa ay ama tan sinay din pangpangoan et say pangika-
payam sin kannawan mo.”
19 Ngem kanan ama na, “Anak, ammok ay manbalin to abe ay dakdake
ay nasyon din polin Manasses. Ngem wadwada di dayaw din iyogtana et
manbalin to din poli na ay napigpigsa ay nanasyon.”
20 Et binindisyonanas daida sin agew ay doy yan kanana, “Awni et osalen
din Israelita din ngadan yo sin panbindisyonan da. Kanan dan to, ‘Panba-
linen koman Diyos dakayo ay kaman da Efraim en Manasses.’ ” Siya di din
kanana ay nangon-onaena din ngadan Efraim.
21 22

49

Din Namindisyonan Jacob Sin An-ak Na
(49:1-2,8-12)

1-2 Idi siya di, inayagan Jacob ay manngadan abe si Israel din an-ak na yan
kanana, “Malikob kayo ay an-ak ko ta dengngen yo di ibagak, tan ipaammok
di mapasamak en dakayo sin tapin di agew.”

Pag bindisyonan Jacob din sinpo ya dowa ay anak na manlogi sin besag. Siya na di inbaga na ay namindisyon en Juda. (*49:3-7*)

3 4 5 6 7
8 “Sik-a ay Juda, dayawen ya manyakog-ong din aag-im en sik-a ya seem
din bagang di kalaban mo.
9 Maiarig kas layon ay peslena di depapena asi mantaoli sin pantabtabo-
nana. Kaman kan layon ay man-inat ay bomaktad yan magay makaitoled ay
manistorbo.
10 Mansososkat ay manturay din polin Juda enggana ay maiskat di esa ay
maikari ay mangawat sin bowis di nanasyon ya tongpalen das sisya.
11 Itaked na din dangki na sin poon di kamayatan ay obas ya labaana din
bado na si arak di obas.
12 Din kolor di mata na yan maymayat mo din arak di obas. Din bab-a na
abe yan mankilat mo din gatas.”

Idi nakdeng ay binindisyonan Jacob din aan-ak na, natey sisya ay mantawen si 147. Et pag itaolin din aan-ak na din bangkay na ed Canaan et en da inponpon sin liyang ed Makpela ay nilakoan Abraham ed idi. Asi da pag mantaoli ed Egipto. (49:13–50:14)

13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33

50

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14

Din Nangipasim-etan Jose Sin Aag-i Na (50:15-21)

15 Idi nakdeng ay natey si ama da, nanngangalat din aag-in Jose yan kanan
da, “Into et ya malmaliget pay laeng si Jose en datako et ibaes na din lawa ay
inamag tako en sisya ed idi?”
16 Isonga inbaa day en mangibaga en Jose, “Sin daan kateyan ama tako,
17 inbaga na iman en mankedaw kami koma en sik-a ta pakawanem
dakami sin basbasol mi en sik-a ed idi. Isonga pasinsiyaam paabe din
basbasol mi ay baan Diyos ay dinaydayaw amam.” Idi dinngen Jose din
inpadnge da ay sana, nan-oga.
18 Asi pag emey din aag-i na sin kad-ana et nanyakog-ong da en sisya ay
nangwani, “Naey kami ay bag-en mo.”
19 Ngem kanan Jose en daida, “Adi kayo emeg-egyat. Ay siya mo sak-en si
Diyos ta dosaek dakayo?
20 Lawlawa kayman din panggep yo ay amagen en sak-en ed idi, ngem
nanbalinen Diyos si mapteng. Tan nay ay naisalakan di ad-ado ay ipogaw
begew sin napasamak ay doy.
21 Iwed di pan-egyatan yo, tan laton ay ay-ayowanak dakayo ya din aan-ak
yo.” Say inbagan Jose en daida san mayat ay kali ta tomalna di nemnem da.

Din Nateyan Jose (50:22-26)

22 Intoltoloy Jose ay nanbeey ed Egipto, pati din pamilyan ama na, enggana
ay mantawen si sin-gasot ya sinpo.
23 Indasana din anak di apon Efraim ay anak na, yan sinaklot na abe din
an-ak en Makir ay anak en Manasses.
24 Idi siya di, kanana sin aag-i na, “Dandani din kateyak, ngem laton ay
ay-ayowanan Diyos dakayo et ipango nas dakayo ay komaan sin ili ay nay

ta emey kayo sin ili ay insapata na ay idawat en da Abraham en Isaac ya si Jacob.”
25 Pag nan togonen daida ta isapata da ay itakin dan tong-a na mo ipangon
Diyos daida sin ili ay sana. Et insapata da.
26 Idi siya di, natey si Jose ay mantawen si sin-gasot ya sinpo. Et binalsamo
da din bangkay na et inponpon da ed Egipto.

Exodo
Maipanggep Sin Libro Ay Nay

Din olog di Exodo et komaan. Din kapapatgan ay napasamak isna et din nawayaan ya kinmaanan di Israelita ed Egipto ay naibabag-enan das nabayag. Din kapapatgan abe ay ipogaw ay maistorya isna et si Moses ay dinotokan Diyos ay mangipangolo sin ipogaw na.

Ad-ado di nakaskasdaaw ay linaon din libro ay nay: din nanpailaan Diyos en Moses sin manbidbidang ay kaiw, din nangipaammoana sin ngadana ay Yahweh, din kaeegyat ay napasamak ay nanosaan Diyos sin taga-Egipto, din namalasatan din Israelita sin baybay ay Mandalangdang, ya din nangidaw-tan Diyos sin sinpo ay bilin ya odom ay linteg na en Moses sin dontog ay Sinai. Ad-ado abe di maipanggep sin Tolda ay Panpappailaan Diyos ya din kosto ay iyat di ipogaw ay mangdayaw en sisya.

Din Linaona

Din naibabag-enan din Israelita ed Egipto 1:1-22.
Din naianakan ya nadakdak-an Moses 2:1–4:31.
Din nangonkontraan da Moses en Aaron sin ari ed Egipto 5:1–11:10.
Din damo ay fiesta ay makwani en Nalabas 12:1-28.
Din kinmaanan di Israelita ed Egipto 12:29–15:21.
Din nandad-anan da manipod sin baybay ay Mandalangdang enggana ed Sinai 15:22–18:27.
Din linteg Diyos ya din intolag na sin ipogaw na 19:1–24:18.
Din Tolda ay Panpappailaan Diyos ya bilbilin maipanggep sin iyat di Israelita ay mangdayaw en sisya 25:1–40:38.

Din Napalpaligatan Di Israelita Ed Egipto

1 Sin inmeyan Jacob ed Egipto, intakina din an-ak na ya din pamilya da. Da
naey di ngadan din lallalaki ay an-ak Jacob ay manngadan abes Israel:
2 da Ruben, Simeon, Levi, Juda,
3 Issakar, Zebulun, Benjamin,
4 Dan, Naftali, Gad ya si Aser.
5 Pitopolo di bilang am-in din polin Jacob mo maitapis da Jose ay enggay
wada ed Egipto.*
6 Idi nalabas di ad-ado ay tawen, natey am-in da Jose ay siag-i ya din am-in
ay katawenan da ay napo ed Canaan.
7 Ngem din poli da pay ay makwani en Israelita yan paspas da ay inmad-
ado et naganaganak da, isonga enggay mapno da sin ili ay kad-an da ed
Egipto.
8 Idi siya di, nasokatan di turay ed Egipto et nanturay di esa ay ari ay magay
ammo nas maipanggep en Jose.
9 Kanan din ari ay sana sin oopisyal na, “Dengngen yo nan ibagak. Ilan yo
nan Israelita et pomigpigsa da tan nay omad-ad-ado da. Dilikado di kasasaad
tako.
10 Masapol ay mannemnem takos pamosposan ta adi dan masepsep ay
omad-ado. Tan adi pay mo wada et di gobat, ya asi dan badangan din kaibaw
tako et pag dan ikanayon ay lomayaw.”

* **1:5** Ilaen abe sin Genesis 46:27. Sin Inam-amag 7:14, kanana en pitopolo ya lima da am-in, tan maibilang din dowa ay anak Manases ya din dowa ay anak ya esa ay apon Efraim.

11 Idi siya di, nandotok das mankakekedse ay kapatas ay mangipilit si
madagsen ay obla sin Israelita ta say mapaligatan ya madismaya da. Et in-
paamag da en daida din siyodad ay Pitom ya Rameses ay say pan-idoldolinan
din ari si makan ya odom ay kasapolan da.
12 Ngem olay mo intoy iyat di taga-Egipto ay mamalpaligat sin Israelita,
masepsep pay dedan ay omad-ado ya maiwarwaras da. Begew sina, madan-
danagan ya malmaliget din taga-Egipto en daida,
13-14 et pinalaloan da din inpaobla dan daida ay adi da polos sineg-angan.
Din nankadadagsen ay oblan di man-amag si beey ay kaman din mankiwar
ya mandamili si linang ya olay abe din am-in ay kalasin di obla sin payew
yan inpilit dan daida. Isonga peteg ay kinmaseseg-ang din biyag di Israelita.
15 Ngem adi pay laeng mapnek din ari et inpaayag na din doway babai ay
Hebreo ay da Sifra en Pua, tan daida di manpapaanak.
16 Kanana en daida, “Mo waday paanaken yo ay Hebreo ya ilan yo ay lalaki
di anak na, peslen yo din moyang, ngem mo babai yan bay-an yo.”
17 Asi et din manpapaanak et patgen ya egyatan das Diyos, isonga adi dan
tinongpal din inbilin di ari. Binay-an da ay matago din am-in ay moyang,
olay din lalaki.
18 Idi siya di, inpaayag din ari din dowa ay sana ay manpapaanak et
kanana, “Apay nga say inamag yo na? Apay nga adi yon pinse din maianak
ay lallalaki?”
19 Ngem kanan da ay nanongbat, “Baken tomet kaman din babai ay taga-
Egipto din babai ay Hebreo, tan nalaka pay di iyat da ay man-anak, isonga
makdeng ay makaanak da asi domateng din manpapaanak.”
20-21 Gapo isdi, binindisyonan Diyos din dowa ay manpapaanak ay sana et
naganak da. Din Israelita abe yan nasepsep ay naad-ado ya pinmigpigsa da.
22 Idi siya et di, kanan din ari ay nangibilin sin am-in ay ipogaw na, “Am-in
ay lalaki ay ianak di Hebreo, masapol ay en yo itep-a sin ginawang ay Nile,
ngem bay-an yo pay din babai ta matago da.”

2

Din Naianakan Moses

1 Sin timpo ay sana, waday sin-asawa ay polin Levi, et nan-anak da.
2 Kasin pay nawad-an din babai et nan-anak si lalaki. Idi inila na ay siged
ya kagam-is din moyang, inset na ay nangitabtabon. Ngem idi inmey di tolo
ay bowan,
3 nadakdake din moyang et naligatan si ina na ay mangitabon ed bebbeey
da. Isonga nan-a si baskit, asi na allidan si niket ta adi segpen di danom. Pag
nan ikosnong din moyang et ena intabon sin katantanobongan sin benget di
ginawang.
4 Sin baken onay addawi, wada din manang di moyang ay mangil-ila mo
sinoy mapasamak sin iyogtana.
5 Maaw-awni pay, wada et din babai ay anak di ari ay en man-ames sin
ginawang ay doy. Din babalasang ay baa na pay yan mandaddad-an da
sin benget di ginawang. Idi inilan din anak di ari din baskit sin kad-an di
tanobong, inpaa na sin esa ay baa na.
6 Idi bokatana din baskit ay sana, inila na et din moyang ay man-og-oga,
isonga naseg-angan sisya. Kanana, “Anak baw di Hebreo na.”
7 Asi et somag-en din manang di moyang sin anak di ari yan kanana, “Ay
laydem ta man-ayagak si Hebreo ay ina ay mamaspasoso para en sik-a?”

8 “Aw kod, emey ka,” kanan din anak di ari ay sinombat et ena inayagan si
ina da.
9 Idi domateng sisya, kanan din anak di ari, “Alaem nan moyang ta
ayowanam para en sak-en ta asiak lagboan sik-a.” Pag nan isaa et inay-
owanana.
10 Idi mapsot din moyang, in-ey na sin anak di ari et tinagibi na. Kananas
nemnem na, “Si Moses* di ngadana tan kinay-at ko sin danom.”

Din Linmayawan Moses Ed Midian

11 Idi nalabas di ad-ado ay tawen, enggay nadakdake si Moses.† Sin
namingsan, inmey sin kad-an di kapoliana ay Hebreo, et naseg-angan ay
nangila sin ligat da begew sin madagsen ay ipaob-oblan di taga-Egipto en
daida. Sin kawada nas di, inila na di esa ay taga-Egipto ay manopsoplit si
esa ay Hebreo ay kapoliana.
12 Kamokimokilang pay si Moses, yan idi inila na ay magay mangil-ila en
sisya, kapese sin taga-Egipto ay sana, asi na ikaot sin kadaratan.
13 Kabigatana pay, nanpasyal kasin si Moses sin kad-an di gagait na ay
Hebreo, yan inila na di dowa ay Hebreo ay man-ib-ibaw. Kanan Moses sin
akin basol, “Apay nga bokboksingem di gait mo?”
14 Kasongbat et din lalaki ay sana yan kanana, “Ay tan sino ka od? Ay
sinoy nangidawat si kalintegam ay mangituray ya mangowis en dakami? Ay
kanam abe en pomse ka ay kaman din inyat mo sin taga-Egipto ay doy?”
Gapo isdi, inmegyat si Moses, tan kananas nemnem na, “Kambaw way
nangila sin inamag ko.”
15 Idi naammoan din ari din napasamak, pinanggep na ay ipapse si Moses,
ngem kalayaw si Moses ed Midian et isdi ay nantetee.
Sin namingsan ay tinmotokdos Moses sin kad-an di bobon,
16 wada et ay domateng din pito ay babai ay an-ak din padi ed Midian ay
mangipainom sin karnero ya kalding ama da. Pinnopinno da din pan-in-
inoman di animal da.
17 Dowan et somawang di lallalaki ay manpaspastol abe yan kaipakaan da
sin babbabai ay sana. Kapika si Moses et ena binadangan din babbabai, pag
nan painomen din karnero ya kalding da.
18 Idi somaa da, kanan Reuel ay ama da, “Yan nay dagos nasapa kayo ed
wani mo?”
19 “Aw, tan waday taga-Egipto ay binmadang idi pakaanen din odom ay
manpaspastol si dakami dowana et iman isakdoan ya painomen din animal
tako,” kanan da ay nanongbat.
20 Pag kanan ama da, “Yan into ngin sisya? Apay nga tinaynan yos di? En
kayo ayagan ta makikan en datako.”
21 En da inayagan si Moses, pag et awisen Reuel ay makitee en daida. Emey
pay di timpo, inpaasawan Reuel din anak na ay si Zippora en sisya.
22 Man-anak pay si Zippora yan lalaki, et nginadanan Moses si Gersom,‡
tan kananas nemnem na, “Mangiliak pay kayman isnan natken ay ili.”
23 Inmey pay di piga ay tawen, natey din ari ed Egipto, ngem deda pay
dedan ay naibabag-en din Israelita, et enggay ay manbaybayeweng da ya
man-ad-adawag da en Diyos begew sin madagsen ay ligat da.
24 Dinngen Diyos din bayeweng da dowana et nemnemen din intolag na en
da Abraham, Isaac ya en Jacob.

---

* **2:10** Moses: Din ngadan ay nay et mais-o di kadngeana sin kalin di Hebreo ay din olog na et “nakay-at.” † **2:11** Opatapolo di tawen Moses sin ena namasyalan sin gagait na ay Hebreo. Ilaen sin Inam-amag 7:23. ‡ **2:22** Gersom: Din ngadan ay nay et mais-o di kadngeana sin kalin di Hebreo ay din olog na et “mangili.”

25 Masmaseg-ang abe ay mangil-ila sin ligat da.

3

Din Manbidbidang Ay Kaiw

1 Sin namingsan, ipaspastol Moses sin lugar ay magay omili din
kakarneron Jetro ay katogangana ay padi ed Midian. Asi na et ibas-il daida
enggana ay dinmateng da sin dontog ay Sinai* ay panpailaan Diyos.
2 Isdi ay nanpaila en sisya din anghel Diyos ay kaman apoy ay manbid-
bidang sin gawan di esay kaiw. Inilan Moses ay manbidbidang din kaiw
ngem adi kapooan,
3 isonga kananas nemnem na, "Nakaskasdaaw et abe di mo, enak kod ilan
mo apay nga adi kapooan din kaiw ay doy."
4 Idi ilan Diyos ay somag-en si Moses, nankali sin gawan di manbidbidang
ay kaiw yan kanana, "Moses, Moses."
Sinongbatan Moses yan kanana, "Sino di ibagam ay Apo."
5 Pag kanan Diyos, "Issa ka, adi ka somagsag-en. Kaanem san sandal mo†
tan nasantoan ay lugar nan kad-am.
6 Sak-en din Diyos ay dinaydayaw amam ya siya abe sin aap-om ay da
Abraham, Isaac ya si Jacob." Idi dinngen Moses di, kaopop sin mata na tan
emegyat ay mangila en Diyos.
7 Kanan Diyos ay nangitoloy, "Inilak ay palalo di iyat din taga-Egipto sin
ipogaw ko. Dinngek din adawag da ay mankedkedaw si badang begew
sin pamalpaligatan di mankakekedse ay kapatas da, et masmaseg-angak en
daida.
8 Isonga binmabaak ta isalakan kos daida sin naibabag-enan da ed Egipto
ta ipangok daida si annawa ya siged ay ili ay magabay di mola,‡ sin ilin di
Canaaneo, Heteo, Amorreo, Perezeo, Heveo ya Jebuseo.
9 Dadlonak dinnge din adawag di Israelita yan inilak din pamalpaligatan
di taga-Egipto en daida.
10 Isonga emey ka ta ibagam sin ari ay palobosana din ipogaw ko ta
koyogem daida ay komaan ed Egipto."
11 Ngem kanan Moses, "Ay siya mo sinoak ta sak-en di makingalat sin ari
ya mangibela sin Israelita ed Egipto?"
12 Songbatan pay Diyos yan kanana, "Wadaak to ay mangadkadwa en sik-a.
Kadi et mandayaw kayo en sak-en sin dontog ay nay mo ipangom din ipogaw
ko ay komaan ed Egipto. Say pangammoam ay sak-en si Diyos ay nangibaa
en sik-a."
13 Kanan Moses, "Mo ibagak sin Israelita en, 'Inbaan din Diyos di aap-o tako
si sak-en,' yan kanan da ay mansalodsod, 'Sinoy ngadana?' sinoy ibagak ngin
en daida?"
14 Kanan Diyos, "Sak-en di nawawadas kankanayon. Siya nay ibagam en
daida, 'Din manngadan si Nawawadas Kankanayon di nangibaa en sak-en.
15 Si Yahweh ay Diyos di aap-o tako ay da Abraham, Isaac ya si Jacob di
nangibaa en sak-en,' kanam en daida, tan siya na di komakaman ay ngadan
ko et say pangwanin di amin ay ipogaw en sak-en si eng-enggana.
16 Emey ka ta topogem din papangolon di Israelita yan ibagam na, 'Nan-
paila en sak-en si Yahweh ay Diyos di aap-o tako ay da Abraham, Isaac ya si
Jacob yan kanana en inila na din mapaspasamak en dakayo isnan Egipto.

---

* **3:1** Din kanana sin Hebreo et: *Horeb.* Di esa ay ngadana et Sinai. † **3:5** Din ogalin di Hebreo et kaanen dan sandal da mo senggep das lugar ay ibilang da ay nasantoan ta say ipaila day rispito da. ‡ **3:8** Din kanana sin Hebreo et: *ili ay pan-oy-oyasan di gatas ya anig.*

17 Inkari na ay isalakana si dakayo sin ligat ay laklak-amen yo isnan Egipto
ta ipango na si dakayo sin mayat ay ili ay magabay di mola, sin ilin di
Canaaneo, Heteo, Amorreo, Perezeo, Heveo ya Jebuseo.'
18 Patien to din papangolon di Israel din ibagam et koyogem daida ta emey
kayo sin ari ed Egipto. Siya na di ibaga yo en sisya, 'Nanpaila si Yahweh ay
Diyos di Hebreo en dakami, isonga palobosam kod dakami ta en kami man-
idaton en Yahweh ay Diyos mi sin lugar ay magay omili. Masapol ay mandad-
an kami si tolo ay agew ay emey sidi.'
19 Ngem ammok ay adi palobosan din ari si dakayo mo magay mapasamak
ay kapilitana.
20 Isonga ipailak to din nakaskasdaaw ay panakabalin ko sin iyat ko ay
manosa sin taga-Egipto ta say ipalobos nas dakayo.
21 "Iturong ko abe di siged ay pannemnem di taga-Egipto sin ipogaw ko ta
adi dan owat komaan ay magay maidawat en daida.
22 Tan din babbabai ay Israelita et emey da sin katokmang da ay taga-
Egipto ya olay sino ay babbabai ay taga-Egipto ay makibebeey en daida ta en
da mankedaw si bado ya al-altin di awak ay balitok ya palata. Ipaosal yo dana
sin an-ak yo et say iyat yo ay mangikaan sin kinabaknang di taga-Egipto."

4

Din Sinyal Ay Inpailan Diyos En Moses (4:1-17)

1 Ngem kanan Moses, "Ngem intoy iyat ko ngin mo adi patien din Israelita
din ibagak ya kanan da en adi ka nanpaila en sak-en?"
2 Pag et kanan Diyos, "Sino san iin-genam?"
"Sokod," kanan Moses.
3 Idi siya di kanan Diyos, "Itep-am sin lota." Idi intep-an Moses din sokod,
nanbalin si eweg isonga katagtag si Moses.
4 Ngem kanan Diyos en sisya, "Depapem. Ig-en mo sin iko na." Idi sinipdot
Moses din iko na, nanbalin kasin si sokod.
5 Pag kanan Diyos, "Sinay di ipailam ta say patien din Israelita ay nanpaila
en sik-a si Yahweh ay din Diyos di aap-o da ay da Abraham, Isaac, ya si Jacob."
6 Kasin binilin Diyos si Moses yan kanana, "Isoksok mo din takkay mo sin
tak-ep di badom." Say inyat tet-ewan Moses yan idi kaanena, natalektekan
si mankilat ay kakaman andap dowan et mankokolad ay dadlon naapiktalan
si kaeegyat ay sakit di kodil.
7 Pag kanan Diyos, "Isoksok mo kasin sin badom." Insoksok Moses asi nan
kaanen, yan idi ilaena, nailatonan et kaman met laeng din kodil di odom ay
partin di awak na.
8 Idi siya di, kanan Diyos, "Mo adi dan mamati sin damo ay sinyal, mabalin
ay mamati da sin maikadwa.
9 Ngem no adi da pay laeng mamati sin dowa ay nakaskasdaaw ay sinyal
ay nay ta adi dan patien din ibagam, man-a kas danom sin ginawang ay Nile
ta isiit mo sin lota. Mo amagem di, manbalin si dada din danom."
10 Ngem kanan Moses, "Apo, man-ibaa ka kod si odom tan manipod pay
laeng ed idi yan bakenak nalaing ay mankali. Olay ed wani ay nakikalkali ka
en sak-en, bakenak met laeng maapat."
11 Pag et kanan Diyos, "Ay sino od di nangamag si tepek di ipogaw? Sino di
namarsua sin naomel ya nateweng ono din nagodab ya baken nagodab? Ay
baken ayan si sak-en ay Diyos?
12 May, emey ka et. Laton ay tolongak sik-a et itdok di kosto ay ibagam."

13 Ngem kanan pay laeng Moses, “Apo, pangaasim kod ta man-ibaa ka si
odom.”
14 Gapo isdi, nanbonget si Diyos yan kanana en Moses, “Wada met si Aaron
ay agim ay Levita. Ammok ay nalaing sisya ay mankali. Katet-ewa na, wada
ay omal-ali ay mangabat en sik-a et peteg di ragsak na ay mangila en sik-a.
15 Mabalin met ay makikali ka en sisya ta itdom di ibaga na. Tolongak to si
dakayo et ibagak to di amagen yo ya ibaga yo.
16 Si Aaron di makikalkali sin ipogaw para en sik-a et kaman sik-a di Diyos
ay mangibilbilin sin ibaga na.
17 Itakin mo san sokod mo ta say osalem ay man-amag si nakaskasdaaw.”

Din Nantaolian Da Moses Ed Egipto (4:18-20,27-31)

18 Idi makdeng di, nantaoli si Moses sin kad-an katogangana ay Jetro
yan kanana, “Palobosam kod sak-en ay mantaoli ed Egipto ta enak ilan mo
deda ay matmatago din aag-ik ay Israelita sidi.” Pinalobosan Jetro sisya et
nanpinakada da.
19 Idi wada pay laeng si Moses ed Midian, nakikali si Diyos en sisya yan
kanana, “Mantaoli ka ed Egipto tan enggay natey amin din manpangpanggep
ay mamse en sik-a.”
20 Idi siya di, nanlobwat da Moses ay emey ed Egipto. Inkoyog na si asawa
na ya din aan-ak da, et nangabayoenas daida si dangki. Intakina abe din
sokod ay kanan Diyos en itakina.
21 22 23 24 25 26
27 Sin siya di ay timpo, nakikali si Diyos en Aaron yan kanana, “En ka
abaten si Moses sin lugar ay magay omili.” Pag en aspoen Aaron si Moses
sin dontog ay panpailaan Diyos et inongoana.
28 Inistoryan Moses en Aaron am-in din inbagan Diyos sin nangibilinana
ay mantaolis sisya ed Egipto ya din nakaskasdaaw ay inbilin Diyos ay
amagena.
29 Pag dan mankoyog ay emey ed Egipto. Idi dinmateng das di, inpaayag
da am-in din papangolon di Israelita,
30 et dinad-at Aaron en daida din amin ay inbagan Diyos en Moses. Pag
aben ipailan Moses da doy ay nakaskasdaaw sin sangoanan da.
31 Idi inilan din kaipoipogaw, pinati da et nanyakog-ong da ay nandayaw
en Diyos, tan naammoan da ay masmaseg-ang si Diyos ay mangil-ila sin ligat
da.

5

Din Damo Ay Nakingalatan Da Moses Sin Ari

1 Inmey da Moses en Aaron sin kad-an di ari ed Egipto yan kanan da,
“Inbagan Yahweh ay Diyos di Israelita en palobosam din ipogaw na ta en da
manfiesta ay pangdayaw dan sisya sin lugar ay magay omili.”
2 Ngem kanan din ari, “Ay tan sino od san si Yahweh? Ay ken am-ammok
sisya ta tongpalek san kanana? Aga! Adiak ipalobos.”
3 Songbatan pay da Moses en Aaron yan kanan da, “Ngem nakikali met en
dakami din Diyos ay daydayawen mi ay Hebreo, isonga palobosam dakami
ay mandan si tolo ay agew sin lugar ay magay omili ta say en mi pan-idatonan
en sisya. Mo adi kami amagen sa, dosaenas dakami et matey kami si sakit ono
gobat.”
4 Ngem kanan din ari en daida, “Adi mabalin ay sangawen yo din ipogaw
sin obla da. Masapol ay itoloy san babag-en din obla da!

5 Enggay inmad-ado kayo et mo din taga-Egipto yan kanan yo en isaldeng
yo din obla yo?"
6 Sin doy ay agew, binilin din ari din kakapatas ya din Israelita ay nado-
tokan ay mangimanmandar sin gagait da.
7 Kanana, "Manipod ed wani, adi kayon idawdawtan din Israelita si garami
ay mailaok sin madamili ay maiamag si beey. Daida di man-anap si garami,
8 ngem adi mabalin ay mabawasan si olay esa din kaad-adon di dinamili
ay am-amagen da. Nasadot da dedan, isonga kanayon ay ibagbaga da en
palobosak daida ta en da man-idaton sin Diyos da.
9 Idawtan yos daida si nadagdagsen ay obla ya adi yon pasalsaldengen
daida ta say magay timpo da ay mandenge si owat etek ay istorya."
10 Inmey din kakapatas ya din man-imanmandar sin kad-an di Israelita
yan kanan da, "Inbilin din ari en manipod ed wani yan adi min idawtan
dakayo si garami.
11 Inbaga na ay dakayo di man-anap, ngem masapol ay adi mabawasan din
kaad-adon di dinamili ay amagen yo."
12 Gapo sin bilin ay doy, enggay likeden da din intiro ay Egipto ay man-anap
si garami.
13 Talaga ay inpapilit din kakapatas ay amagen da din sigod ay kabibilang
di dinamili ay am-amagen da idi maidawdawtan da pay laeng si garami.
14 Pakakkaasien din kakapatas ay soplisopliten din Israelita ay nadotokan
ay man-imanmandar. Kanan da, "Apay nga baken kosto di kabibilang di
inpaamag yo ed nasdem ya ed wani ay baken kaman ed idi?"
15 Inmey din man-imanmandar sin ari yan kanan da ay nanriri, "Apo ari,
apay ngin ay say iyat yo na en dakami?
16 Maga met di idawat din oopisyal mo ay garami en dakami yan ipilit da ay
amagen mi din sigod ay kaad-adon di am-amagen mi ay dinamili. Dowan da
et soplisopliten dakami mo kolang din amagen mi, ngem daida met di akin
basol."
17 Ngem kanan et din ari ay nanongbat, "Sadot! Nasadot kayo ay man-obla,
isonga kanan yo en palobosak dakayo ay en man-idaton sin Diyos yo.
18 Itoloy yo et ay man-obla. Magay garami ay maidawat en dakayo, ngem
masapol pay dedan ay amagen yo din sigod ay kaad-adon di dinamili si esay
agew."
19 Nailan din man-imanmandar ay dilikado di kasasaad da gapo sin inba-
gan di ari ay doy.
20 Idi kosto ay komaan da, inabat das da Moses en Aaron ay manseseed en
daida.
21 Kanan da en da Moses, "Sapay koma ta dosaen Diyos dakayo, tan nay
dakayo dedan di gapo ay linmawlawa di pannemnem din ari ya oopisyal na
en dakami. Waday rason da ay mamse en dakami begew sin inyat yo."

Din Kararag Moses Ya Din Inkarin Diyos Ay Badang Na (5:22-23; 6:1-12)

22 Gapo isdi, en kasin nankararag si Moses en Diyos yan kanana ay nanriri,
"Apo, ilaem kod san inyat mo sin ipogaw mo. Doy et ay nasepsep di ligat da!
Apay ngin ay inmibaa ka asi ka pay say iyat na?
23 Tan manlogi sin nangibagaak sin ari sin inbilin mo, nasepsep et ay
pinalpaligat na din ipogaw mo, yan maga polos di naibadang mon daida!"

6

1 Pag kanan Diyos ay nanongbat en Moses, "Mailam ed wani di amagek
sin ari, tan ipailak din panakabalin ko et mapilitan ay mangipabolos sin

ipogaw ko. Awni et bakenan owat pabolosan mo adi et dagdagenas daida ay komaan."
2 Kanan aben Diyos en Moses, "Sak-en si Yahweh.
3 Sin nanpailaak en da Abraham, Isaac ya si Jacob, inpaammok ay sak-en din Manakabalin ay Diyos, ngem adiak inpaammo din ngadan ko ay Yahweh en daida.
4 Ngem inkarik en daida ay idawat ko din daga ay Canaan olay mo sin doy ay timpo yan owat dan mangili sin ili ay doy.
5 Ed wani ay dinngek din adawag di Israelita ay binabag-en di taga-Egipto et manemnem ko din intolag ko ay doy.
6 Isonga say ibagam na sin Israelita, 'Siya na di kanan Diyos: Sak-en si Yahweh. Badangak dakayo ta mawayawayaan kayo sin namabag-enan di taga-Egipto en dakayo. Ipailak di panakabalin ko sin iyat ko ay manosa en daida ta maisalakan kayo.
7 Ngem dakayo pay, panbalinek dakayo si ipogaw ko et sak-en di Diyos yo. Awni et maammoan yo ay sak-en si Yahweh ay Diyos yo ay nangipawaya en dakayo sin nankaliligat ay obla ay inpapapilit di taga-Egipto.
8 Iey kon to si dakayo sin ili ay inkarik en da Abraham, Isaac ya si Jacob et idawat ko en dakayo. Sak-en si Yahweh.' "
9 Inbagan Moses na sin Israelita ngem adi dan inkaskaso tan enggay nadismadismaya da gapo sin palalo ay ligat ay laklak-amen da.
10 Pag kanan Diyos en Moses,
11 "En ka ibaga sin ari ed Egipto ay ipalobos na din Israelita ay komaan sin ili na."
12 Ngem kanan Moses, "Mo adi pinatin din Israelita din inbagak, adi pay namnamed din ari, tan bakenak met nalaing ay mankali."
13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30

7

1 Ngem kanan Diyos en Moses, "Dengngem nan ibagak. Panbalinek sik-a ay kaman Diyos sin pangilan di ari et si Aaron ay agim di kaman mamadto ay makikalkali para en sik-a.
2 Ibagam en sisya amin ay inbilin ko ta ibaga na sin ari ay ipalobos na din Israelita ay komaan isnan Egipto.
3 Ngem sepsepek ay pakentegen din nemnem di ari ta adi nan ikaskaso si dakayo et amagek di ad-ado ay nakaskasdaaw isnan Egipto.
4 Dosaek daida ta pagak ipango din ipogaw ko ta komaan das na.
5 Say pangammoan to din taga-Egipto ay sak-en tet-ewa si Diyos mo lak-amen da din dosa ay idawat ko ya ipangok din ipogaw ko ay komaan isnan Egipto."
6 Pinatin da Moses en Aaron din inbagan Diyos en daida.
7 Mantawen si Moses si 80 yan 83 en Aaron sin timpo ay sana ay nakikalka-lian da sin ari.

Din Nanbalinan Di Sokod Aaron Si Eweg

8 Binilin Diyos da Moses en Aaron yan kanana,
9 "Mo kasapolan din ari di nakaskasdaaw ay pamaneknek yo, ibilin mo en Aaron ta itep-a na din sokod na sin sangoanan di ari et manbalin si eweg."
10 Inmey da Moses en Aaron sin kad-an di ari et tinongpal da din inbilin Diyos. Nanbalin tet-ewa si kaeegyat ay eweg din sokod Aaron idi itep-a na sin sangoanan di ari ya din oopisyal na.
11 Idi siya di, inayagan din ari din nankalalaing ay ipogaw na ya mansal-salamangka et tinadon da din inamag Aaron.

12 Intep-a da din sokod da yan nanbalin abe si eweg. Ngem kaiseksek din
sokod Aaron sin amin ay sokod da.
13 Ngem olay mo siya di, tinmet-ewa din inbagan Diyos en da Moses en
Aaron ay ipakenteg din ari din nemnem na et adi nan pinati da Aaron en
Moses.

Din Nanbalinan Di Danom Si Dada

14 Idi makdeng di, kanan Diyos en Moses, “Talaga ay natangken din
nemnem di ari et doy ay adi nan palobosan din Israelita.
15 Isonga si agsapa, alaem din sokod ay nanbalin si eweg et en ka abaten
sisya mo emey sin ginawang ay Nile. Sed-em sin benget na.
16 Siya na di ibagam en sisya, ‘Inbaan Yahweh ay Diyos di Hebreo si sak-
en ay mangibaga en sik-a ta palobosam din ipogaw na ay en mandayaw en
sisya sin lugar ay magay omili, ngem nay enggana ed wani yan adi ka pay
laeng pinalobosan daida.
17 Isonga ed wani kanan Diyos en maammoam mo sino sisya begew sin
amagena. Ilam, tan nay iseppat ko nan sokod ko sin ginawang et manbalin
si dada.
18 Sigaan to di taga-Egipto ay manginom tan matey dan nigay et palalo di
agob din danom.’ ”
19 Kanan Diyos en Moses, “Ibagam en Aaron ta itdek na din sokod na sin
amin ay kad-an di danom ed Egipto: sin ginawang ya kanal ya din odom pay
ay kad-an di danom. Mo siya di manbalin si dada amin ay danom ed Egipto,
pati din wadas panpaypay-an si danom ay kaiw ya bato.”
20 Tinongpal da Moses en Aaron din inbilin Diyos. Sineppat Aaron din
danom sin ginawang sin sangoanan di ari ya oopisyal na, pag manbalin si
dada.
21 Nanbalin si dada abe amin ay danom ed Egipto et natey amin ay nigay,
isonga palalo di agob din danom et sigaan da ay manginom.
22 Ngem tinadon abe din ipogaw di ari ay mansalsalamangka, isonga
natongpal din inpadton Diyos ay pakekentegen din ari din nemnem na.
Tineteweng na din inbagan da Moses en Aaron
23 et kataynan en daida. Pag mantaoli sin palasyo. Olay din napasamak ay
nay et adi na inkaskaso.
24 Din ipogaw pay yan nankotkot da sin ig-igid di ginawang ay Nile, tan adi
mabalin ay inomen din danom sin ginawang.
25 Idi nakdeng ay nanbalinen Diyos din ginawang si dada, inmey di pito ay
agew.

8

Din Binmelaan Di Ad-ado Ay Tokak

1 Idi makdeng di, kanan Diyos en Moses, “Emey ka sin ari ta kanam en sisya,
‘Siya na di inbagan Diyos: Palobosam din ipogaw ko ta en da mandayaw en
sak-en,
2 tan mo sigaam, dosaek din ilim et pawadaek di ad-ado ay tokak.
3 Mapno din ginawang ay Nile si ad-ado ay tokak et somakyat da ay emey
sin palasyom ya sin kowartom et pomatok da sin katrim. Emey da abe sin
beey di oopisyal ya ipogaw mo dowan dan pomatok sin pan-ot-otoan ya
banga yo.
4 Pomatok da en sik-a ya sin am-in ay oopisyal ya ipogaw mo.’ ”
5 Kanan Diyos en Moses, “Ibagam en Aaron ta ikayang na din sokod na
sin patag di ginawang, kanal ya posong ta somakyat din ad-ado ay tokak ta
mapno da sin amin ay sakop di Egipto.”

6 Inkayang Aaron din sokod na sin amin ay bandan di kad-an di danom et
nawada tet-ewa di ad-ado ay tokak, isonga pag tokak di maila sin amin ay ilin
di Egipto.
7 Ngem say inyat aben din mansalsalamangka et inpasakyat da di ad-ado
ay tokak ay napo sin ginawang.
8 Inpaayag din ari da Moses en Aaron yan kanana, “Ikararag yo en Diyos
ta pakaanena nan ad-ado ay tokak ta palobosak din ipogaw mo ay en man-
idaton en Diyos.”
9 Kanan Moses, “Mabalin ay ikararagak sik-a ya din oopisyal ya ipogaw mo.
Basta ibagam mo pig-an et komaan to amin ay tokak sin kad-an yo malaksig
din wadas ginawang ay Nile.”
10 “Si bigat,” kanan din ari ay nanongbat et pag kanan Moses, “May, si bigat,
ta say maammoam ay magay makaiso en Yahweh ay Diyos mi.
11 Komaan dan to din tokak ay napno sin kad-am, ya sin kad-an di oopisyal
ya ipogaw mo et maga di mabaybay-an malaksig din wadas ginawang ay
Nile.”
12 Tinaynan da Moses en Aaron din ari et nankararag si Moses en Diyos ta
pakaanena din ad-ado ay tokak ay say dosa ay indawat na sin ari.
13 Pinatgan Diyos din kararag Moses et natey amin ay tokak ay wada sin
bebbeey, bel-ayan ya papayew.
14 Tinopog din taga-Egipto dadi et dadakke ay bonton di naitopogan da,
isonga palalo ay man-akoo din ili.
15 Idi ilan pay din ari ay enggay natey amin din tokak, kinmenteg kasin din
nemnem na et tinmet-ewa din inpadton Diyos ay adi na patpatien da Moses
en Aaron.

Din Binmelaan Di Ad-ado ay Tilang

16 Idi siya di, kanan Diyos en Moses, “Ibagam en Aaron ta iseppat na din
sokod na sin lota ta manbalin si tilang din tapok sin amin ay ili ed Egipto.”
17 Inseppat Aaron din sokod na et nanbalin tet-ewa si tilang din amin ay
tapok ed Egipto et napno da sin amin ay ipogaw ya animal.
18 Pinadas din mansalsalamangka ay tadonen, ngem adi dan kabaelan.
Enggay pag way tilang sin amin ay sakop di Egipto,
19 isonga kanan din mansalsalamangka sin ari, “Naamag na begew sin
panakabalin Diyos.” Ngem makenteg pay laeng din nemnem di ari, isonga
adi na pinatpati da Moses en Aaron ay kaman met laeng din inpadton Diyos
ay mapasamak.

Din Binmelaan Di Ad-ado Ay Lallaeg

20 Makdeng pay di, kanan Diyos en Moses, “Masapa ka si bigat ta en ka
abaten din ari sin ginawang yan ibagam en sisya, ‘Siya na di inbilin Diyos:
Palobosam din ipogaw ko ay en mandayaw en sak-en,
21 tan mo sigaam, dosaek sik-a et pawadaek di ad-ado ay lallaeg ta mapno
da en sik-a ya sin oopisyal ya ipogaw mo. Awni et mapno di lallaeg sin
bebbeey di taga-Egipto et pag lallaeg di maila sin lota.
22 Ngem ilisik ed Gosen ay kad-an di ipogaw ko et maga di lallaeg si mailas
di. Amagek dana ta pangammoan yo ay sak-en si Diyos ay mangam-amag sin
nay mapaspasamak ed wani isnan ed Egipto.
23 Idomak din ipogaw ko sin ipogaw mo et mapasamak din nakaskasdaaw
ay nay si bigat.’ ”
24 Inpawadan Diyos di ad-ado ay lallaeg ay napno sin palasyo ya beey
di oopisyal di ari et kinmadodogis din ili ay Egipto dowan madadael din
molmola da.

25 Pinaayagan din ari da Moses en Aaron yan kanana, “En kayo man-idaton
sin Diyos yo, ngem sin ili ay nay di pan-idatonan yo.”
26 Ngem kanan Moses ay nanongbat, “Naligat met mo say amagen mi sa,
tan abigen din taga-Egipto din pan-idatonan mis animal en Yahweh ay Diyos
mi. Adi pay mo ilaen da din pan-idatonan mi, palalo ay masnit da et pigpigen
das dakami.
27 Masapol ay mandan kami si tolo ay agew ay emey sin lugar ay magay
omili ta isdi ay man-idaton kami en Yahweh ay Diyos mi, tan say inbilina.”
Kanan din ari,
28 “Palobosak dakayo ay en man-idaton en Yahweh ay Diyos yo sin lugar ay
magay omili mo baken palalo ay addawi di emeyan yo. Ikararagan yo ngarud
si sak-en ta makaan nan ligat ay nay.”
29 Kanan Moses ay nanongbat, “Mo komaanak, mankararagak ay dagos en
Diyos ta mo si bigat, komaan amin ay lallaeg sin kad-am ya sin oopisyal ya
ipogaw mo. Ngem adim koma kasin ietekan si dakami ya adim iparit din
kaipoipogaw ay en mandayaw en Diyos.”
30 Tinaynan Moses din ari et nankararag en Diyos,
31 yan pinatgan Diyos din kararag na. Tinaynan din ad-ado ay lallaeg din
ari ya din oopisyal ya ipogaw na et magay olay esay lallaeg si nabay-an.
32 Ngem olay mo siya di, pinakenteg kasin din ari din nemnem na et adi
nan palobosan din ipogaw ay komaan.

9

Din Napistian Di Talaken

1 Binilin kasin Diyos si Moses yan kanana, “Emey ka sin ari ta ibagam nan
sisya, ‘Siya na di kanan Yahweh ay Diyos di Hebreo, “Palobosam din ipogaw
ko ta en da mandayaw en sak-en.”
2 Mo adi ka pay laeng palobosan daida,
3 ilaen yon to di iyat Diyos sin animal yo ay wada sin pastolan. Mapisti dan
to din kabayo, dangki ya kamel yo. Siya abe sin baka, karnero ya kalding yo.
4 Ngem idoman pay Diyos din animal di Israelita et maga di olay esa ay
matey en daida.’ ”
5 Tinodingan Diyos di agew ay kapasamakan nadi yan kanana, “Si bigat di
pangamagak isna sin ili ay nay.”
6 Sin kabigatana, siya tet-ewa di inamag Diyos tan napisti da din animal ay
ipaspastol di taga-Egipto ngem maga polos di natey sin animal di Israelita.
7 Nan-ibaa din ari si en nanpoot et naammoan da ay maga polos di natey
sin animal di Israelita. Ngem olay mo siya di, inpapati na ay adi nangipalobos
sin Israelita.

Din Naboyoyan Di Ipogaw Ya Animal

8 Pag kanan Diyos en da Moses en Aaron, “Man-gamet kayo si dap-o ta
isapowak Moses ed kayang sin sangoanan di ari
9 et manbalin si tapok ay maiwaras sin intiro ay Egipto. Gapo sidi,
maboyoyan amin ay ipogaw ya animal.”
10 Say inyat da tet-ewa et nan-a da si dap-o sin pantongtongoan, asi dan
emey sin kad-an di ari. Insapowak Moses ed kayang, et pag maboyoyan amin
din ipogaw ya aanimal.
11 Olay abe din mansalsalamangka et adi dan binaelan ay somango en
Moses, tan naitapi da sin amin ay taga-Egipto ay naboyoyan.

12 Ngem sinepsep Diyos ay inpakenteg din nemnem di ari et adi na pay
dedan pinati da Moses en Aaron ay kaman met laeng din inbagan Diyos en
Moses.

Din Kaeegyat Ay Dalalo

13 Makdeng pay di, kanan Diyos en Moses, “Masapa ka si bigat ta en ka
ibaga na sin ari, ‘Siya nay kanan Yahweh ay Diyos di Hebreo: Palobosam din
ipogaw ko ta en da mandayaw en sak-en.
14 Tan mo adim patien, idawat ko di kaeegyat ay dosa en sik-a ya sin
oopisyal mo pati sin ipogaw mo ta say pangammoan yo ay magay makaiso
en sak-en isnan intiro ay lobong.
15 Katet-ewa na, mabalin ay ed wani yan pawadaek di pisti ay mangolpi en
dakayo am-in.
16 Ngem inpalobos ko ay matago kayo ta ipailak din panakabalin ko ya
maammoan din ngadan ko sin intiro ay lobong.
17 Gapo ta deda ay palpaligatem ya adi kan palobosan din ipogaw ko,
18 pawadaek di kaeegyat ay dalalo ay adi pinadpadasan di taga-Egipto
manipod sin ap-apo da enggana ed wani. Mapasamak na si bigat sin kaman
nina ay oras.
19 Isonga ibilin mo sin ipogaw mo ta isidom da amin ay animal ya sanikwa
yo ay wada sin payew ya nom-a, tan peslen di dalalo amin ay ipogaw ya
animal ay adi naisidom.’ ”
20 Pinatin di odom ay opisyal di ari din inpaibagan Diyos et dinalas da ay
inpasidom din babag-en ya animal da.
21 Ngem adi pinatin di odom isonga kabay-an da sin babag-en ya animal da
sin payew ya nom-a.
22 Idi siya di kanan Diyos en Moses, “Itdek mo din sokod mo ed daya ta
mandalalo isnan Egipto ta peslena amin ay animal ya ipogaw ay wada sin
payew ya nom-a, pati din molmola ay wadas di.”
23 Idi initdek tet-ewan Moses din sokod na ed daya,
24 mankido ya mandalalo begew sin panakabalin Diyos dowan makimat
din lota. Magay is-iso na di ay pewek si napasamak ed Egipto manipod ed
bayag.
25 Dinadael di dalalo amin ay wada sin payew ya nom-a sin intiro ay Egipto.
Natey amin ay ipogaw ya animal ay adi nansidom. Dinadael na amin ay mola
dowan naspak amin ay kaiw.
26 Ed Gosen anggoy ay kad-an di Israelita di magay dalalo.
27 Inpaayag din ari da Moses en Aaron yan kanana, “Nakabasolak baw ed
wani. Si Diyos di kosto, ngem dakami sin ipogaw ko di baken kosto.
28 Mankararag ka kod en Diyos tan nay enggay palalo nan dalalo ya kido.
Laton ay palobosak dakayo et komaan kayo ay dagos.”
29 Pag kanan Moses, “Mo bemelaak sin siyodad, ikayang ko din takkay ko
ay mankararag en Diyos et somaldeng din dalalo ya kimat. Say pangammoan
yo ay si Diyos di akin oka isnan lobong.
30 Ngem ammok ay sik-a ya din oopisyal mo et adi yo pay laeng banolen ya
egyatan si Yahweh ay Diyos.”
31 Gapo sin napasamak ay sana, nadadael amin din mola ay nansabong
pati din sabog, tan enggay ay nandawa.
32 Ngem laton pay din bakakew, tan maod-odi ay maom.
33 Tinaynan Moses din ari et binmela sin siyodad. Inkayang na din takkay
na ay nankararag en Diyos et sinmaldeng din dalalo ya kimat, siya abe sin
odan.

34 Idi ilan din ari ay sinmaldeng din odan, dalalo ya kimat, kinmedse kasin.
Inpakenteg na din nemnem na yan in-onod abe din oopisyal na
35 et adi na pinalobosan din Israelita, tan say inpaipadton dedan Diyos en
Moses ay say amagen din ari.

10

Din Binmelaan Di Ad-ado Ay Dodon

1 Kasin kanan Diyos en Moses, “Emey ka sin ari, tan pinakenteg ko din
nemnem na, olay abe sin oopisyal na ta ipailak en daida din nakaskasdaaw
ay panakabalin ko.
2 Inamag ko di ta say dad-aten yo sin an-ak ya ap-o yo din inamag ko ta say
maibabain din taga-Egipto begew sin nakaskasdaaw ay inamag ko ya ta say
pangammoan yo ay sak-en si Diyos.”
3 Kasin pay emey da Moses en Aaron sin ari yan kanan da, “Siya na di
kanan Yahweh ay Diyos di Hebreo, ‘Pig-an pay di panpakombabaam en sak-
en? Palobosam din ipogaw ko ay en mandayaw en sak-en.
4 Tan mo sigaam, awni et ipaalik si bigat di ad-ado ay dodon isnan Egipto.
5 Maisak-eb da sin daga ay kaman tolda et adi kaila din lota begew sin kaad-
ado da. Dowan dan kanen amin ay molmola yo ay binay-an di pewek ya
dalalo, pati din kakaiw ay nabay-an.
6 Mapno da abe sin amin ay beey mo ya sin beey di oopisyal ya ipogaw mo.
Polos ay magay is-iso nina si napasamak si inilan di aam-a ya aap-o yo ed idi
enggana ed wani.’ ” Makdeng pay di, tinaynan Moses din ari.
7 Asi pay kanan din oopisyal di ari en sisya, “Ay pig-an ngin ay isaldeng
nisa ay mangidawdawat si problima en datako? Pangaasim ta palobosam et
dedan din Israelita* ta emey da mandayaw en Yahweh ay Diyos da. Ay adim
pay laeng nadlaw ay enggay nadadael nan ili tako ay Egipto?”
8 Isonga inpaayag din ari da Moses en Aaron et kanana en daida, “Mabalin
baw ay emey kayo ta en kayo mandayaw sin Diyos yo. Ngem sino da di
emey?”
9 Songbatan pay Moses yan kanana, “Emey kami am-in pati din anan-ak,
nankakay ya nankababkes ya din amin ay animal mi, tan masapol ay en kami
manfiesta ay pangdayaw mi en Yahweh ay Diyos mi.”
10 Idi siya di, kanan din ari, “Isapatak en Yahweh ay adiak ipalobos ay
ikoyog yo din babbabai ya an-ak yo tan ammok ay natken di panggep yo.
11 Isonga adi mabalin! Dakayo ay lallalaki anggoy di emey ay en man-
dayaw en Diyos mo say layden yo.” Makdeng pay ay ibaga na di, kaipakaan
en da Moses en Aaron.
12 Idi siya di, kanan Diyos en Moses, “Ikayang mon takkay mo sin patag
di daga ay Egipto ta emey di ad-ado ay dodon ta kanen da amin di mola ay
binay-an di dalalo.”
13 Tinongpal Moses di et inkayang na din sokod na, pag ipawadan Diyos di
dagem ay napo sin naibandas belaan di agew. Nandagedagem si sin-agew ya
sinlabi. Mapat-a pay, indateng din dagem ay sana di kadododododon
14 et nanwaras da sin amin ay lugar di Egipto. Enggay nadi si kaposkolan
ay kaad-adon di dodon si naila ed idi ya olay pay sin omal-ali ay timpo.
15 Enggay mangitit di ila da sin lota ay tinomkapan da, et kinan da amin ay
binay-an di dalalo, pati din lames da. Maga polos di maila si manbibiyag ay
kaiw ono mola ed Egipto.

* **10:7** Di esa abe ay kaiologan nina sin Hebreo et: *lallalaki ay Israelita.*

16 Gapo isdi, naagagan din ari et kaipaayag en da Moses en Aaron. Pag nan
kanan, “Nanbasolak kayman en Yahweh ay Diyos yo pati en dakayo.
17 Pangaasi yo kod ta pakawanen yos sak-en olay mamingsan anggoy.
Ikararag yo kod en Yahweh ay Diyos yo ta ipasaldeng na nan kaeegyat ay
dosa.”
18 Idi siya di, tinaynan Moses din ari et nankararag en Diyos.
19 Pag et ipawadan Diyos di napigsa ay dagem ay napo sin diposan di agew.
Indagem din amin ay dodon et inturong na ed baybay ay Mandalangdang.
20 Ngem pinakenteg Diyos pay dedan din nemnem di ari et adi nan
pinalobosan din Israelita.

Din Binmolingetana

21 Asi kanan Diyos en Moses, “Ikayang mo san takkay mo et palalo ay
bomolinget sin amin ay kad-an di taga-Egipto ta say masapol ay mankapokap
da.”
22 Inkayang Moses din takkay na et siya tet-ewa ay palalo ay binmolinget
ed Egipto si tolo ay agew.
23 Enggay magay iyat di taga-Egipto ay bemela sin beey da, tan polos ay adi
da makaila sin gagait da. Ngem laton pay ay mapat-a sin kad-an di Israelita.
24 Inpaayag kasin din ari da Moses en Aaron yan kanana, “May, emey kayo
ay mandayaw en Diyos yo. Olay ikoyog yo din babbabai ya anan-ak yo, ngem
bay-an yo amin din karnero, kalding ya baka yo.”
25 Ngem kanan Moses sin ari, “Masapol ay ipalobos mo ay itakin mi abe din
aanimal mi ta say waday pooan mi ay idaton en Diyos.†
26 Adi mabalin ay taynan mi di olay esa sin animal mi tan masapol ay din
animal mi ay nay di en mi panpilian si idaton mi en Diyos. Esa pay, adi mi pay
laeng ammo mo sino di animal ay idaton mi en Diyos enggana ay domateng
kamis di.”
27 Ngem inpakenteg Diyos din nemnem di ari et adi na inpalobos din
Israelita ay komaan.
28 Isonga kanana et ay namodtak en Moses, “Komaan kas na! Adi ka kasin
manpappaila en sak-en, tan mo kasin kan manpaila et papsek sik-a.”
29 “Tet-ewa san kanam,” kanan Moses, “tan adi kan to ilaen kasin si sak-en.”

11

Din Nangipadtoan Moses Sin Maodi Ay Dosa (11:1,4-10)

1 Sigod ay inbagan Diyos en Moses, “Sinay di maodi ay dosa ay idawat ko
sin ari ed Egipto ya sin ipogaw na. Mo makdeng di, sigurado ay palobosana
si dakayo. Katet-ewa na, awni et dagdagena si dakayo amin ay komaan.”
2 3
4 Idi siya di, kanan Moses sin ari, “Siya na di inbagan Diyos, ‘Sin gawan di
labi, malabasak to ed Egipto
5 et matey amin ay besag ay lalaki sin anak di taga-Egipto. Maitapi din
pangpangoan ay anak di ari ay say maisokat koma ay manturay enggana sin
anak di bag-en ay man-gilgiling, pati din besag di animal da.
6 Kadi et omanoga dan to amin ay ipogaw isnan Egipto. Maga polos di
nadnadnge si kaman nidi ay oga nanipod ed bayag ya olay sin tapin di agew.
7 Ngem sin kad-an pay di Israelita, maga polos di mapasamak ay lawa
en daida ya sin animal da.* Siya nay pangammoan yo sin iyat Diyos ay

† **10:25** Di esa abe ay kaiologan nina sin Hebreo et: *“Sik-a ngarud di makaoway ay mangidawat si aanimal ay pooan mi ay idaton en Diyos.”* * **11:7** Din kanana sin Hebreo et: *magay olay esa ay aso si mangiyak en daida ya sin animal da.*

mangikasin sin Israelita sin taga-Egipto.' "
8 Kanan Moses ay nangipaanongos, "Kadi et omali dan to amin din oopisyal
mo ay mandokmog ya manpakaasi en sak-en ta koyogek amin din ipogaw
ko ay komaan isna et komaanak tet-ewa." Idi makdeng ay ibagan Moses di,
palalo di bonget na ay nanaynan sin ari.
9 Ngem inbabagan pay dedan Diyos en Moses na, "Adi dakan to patpatien
sin ari ay mapasamak dadi ta way iyat ko ay mangamag si ad-ado ay
nakaskasdaaw ed Egipto."
10 Inamag da Moses en Aaron am-in dana ay nakaskasdaaw sin sangoanan
di ari, ngem inpakenteg Diyos di nemnem na, isonga adi nan pinalobosan din
Israelita ay komaan.

12

Din Fiesta Ay Makwani En Nalabas

1 Siya na di inbilin Diyos en da Moses en Aaron ed Egipto,
2 "Din bowan ay nay di manbalin ay damo ay bowan di tawen para en
dakayo et say onodan yo si tinawtawen.
3 Ibaga yo sin intiro ay gimong di Israelita ta siya na di amagen da si
tinawtawen: Mo domteng din maikasinpo ay agew sin siya na ay bowan,
masapol ay manpili din aam-an di pamilya si sag-eesa ay karnero ono
kalding para en daida ay pamilya.
4 Mo di esa ay pamilya yan at-atik da et sobra di esay karnero para en daida,
masapol ay makitapi da sin kaasag-enan ay kaaruba da et man-a da si animal
ay komosto sin kaad-ado da, maibasar sin kabaelan di esa ay kanen.
5 Din maosal ay animal et masapol ay bomaro ay karnero ono kalding ay
esay tawena yan masapol abe ay mapteng ay maga polos di kolang na.
6 Esten yo ay mangay-ayowan enggana ay malablabi sin maikasinpo ya
opat ay agew di natodingan ay bowan. Say pamaltian di amin ay Israelita
sin pinili da ay animal.
7 Masapol ay man-a da sin dada na et say iponas da sin nan-inigid ya ngaton
di pantew di beey ay pangisidaan da.
8 Sin labi ay doy, ipangan da si manpait ay nateng ya tinapay ay magay
labadura na din naidawis ay karni.
9 Adi yon isidsida mo baken nas-et ay naoto ya adi yon ilambong. Masapol
ay dinawis ay sibobokel. Adi yon tadtadtaden ay isian din toktok, siki ya eges
na.
10 Masapol ay magay baybay-an yo. Mo waday mabay-an enggana sin
agsapa, masapol ay pooan yo.
11 Masapol ay paspasan yo ay mangan yan nakababado kayo ay
nakasagana ay mandan. Iaamag yo din sandal yo ya eegnan yo din
sokod yo. Siya di di fiesta ay makwani en Nalabas ay amagen yo ta
panginemnemneman yo sin inamag ko ay Diyos yo.
12 Sin labi ay sana, mandanak to ed Egipto et peslek amin ay besag ay lalaki
ay anak di ipogaw ya animal et say panosaak sin amin ay didiyosen di Egipto.
Sak-en si Diyos.
13 Ngem din dada ay iponas yo sin pantew di pangilasinak sin beey ay
kad-an yo, ta mo malabasak ya ilaek din dada ay sana, maga di lawa ay
mapasamak en dakayo, olay mo dosaek din amin ay taga-Egipto.
14 "Masapol ay silibraren yos eng-enggana din agew ay nay ay fiesta ay
pangnemneman yo sin inamag ko."

Din Fiesta Ay Makwani En Tinapay Ay Magay Labadura Na

15 Kanan aben Diyos, “Sin oneg di pito ay agew, adi kayon mangmangan si
tinapay ay waday labadura na, tinapay ay magay labadura na et anggoy di
kanen yo. Sin damo ay agew, kaanen yo amin ay labadura sin beey yo. Tan
mo wada di mangan si tinapay ay way labadura na sin lak-am di pito ay agew
ay sana, masapol ay maipowira sin ipogaw ko.*
16 Sin damo ya maodi ay agew, masapol ay matopog kayo amin ay man-
dayaw en Diyos. Masapol ay adi kayon man-obla sin da sana ay agew. Man-
oto et enggay di mabalin ay amagen yo.
17 Masapol ay silibraren yo din fiesta ay nay ay makwani en Tinapay ay
Magay Labadura na, tan din damo ay agew na et say agew ay pangipangoak
en dakayo ay komaan ed Egipto. Isonga silibraren yo din agew ay nay si eng-
enggana.
18 Manlogi sin kalablabian di maikasinpo ya opat di damo ay bowan
enggana sin kalablabian di maikadowanpo ya esa ay agew, masapol ay
mangan kayos tinapay ay magay labadura na.
19-20 Masapol ay magay labadura sin beey yo sin lak-am di pito ay agew ay
sana. Tan mo waday mangan si tinapay ay waday labadura na, Israelita ono
mangili, masapol ay maipowira sin ipogaw ko.”
21 Idi siya di inayagan Moses din papangolon di Israelita yan kanana, “En
kayo manpili si sag-eesa ay bomaro ay karnero ono kalding ay para sin
papamilya yo ta paltien yo para sin fiesta ay makwani en Nalabas.
22 Manposngi kayo si pingin di hisopo ta isiwsiw yo sin napalanggana ay
dadan di karnero, asi yon iponas sin nan-inigid ya ngaton di pantew di beey
yo. Masapol ay maga di bemelbela sin beey da enggana ay mapat-a.
23 Mo sokisoken Diyos din ili ay en manosa sin taga-Egipto ya ilaena din
dada sin hamban di pantew yo, labsana din beey yo et adi nan ipalobos ay
senggep sin beey yo din anghel ay mangidateng si pese ta peslena si dakayo.
24 Masapol ay tongpalen yo din bilin ay nay, enggana abe sin ipoli yo.
25 Amagen yo din seremonia ay nay mo domateng kayo sin lugar ay inkarik
ay idawat kon dakayo.
26 Mo damagen din an-ak yo ya kanan da, ‘Ay sinoy olog ngin nan am-
amagen tako?’
27 kanan yo en daida, ‘Sinay di daton ay pangnemneman tako sin inamag
Diyos sin kawada mi ed Egipto, tan pinse na din taga-Egipto ngem nilabsana
pay din bebbeey tako ay Israelita.’ ” Idi nakdeng ay dinngen din Israelita din
bilbilin ay nay, nanyakog-ong da ay nandayaw en Diyos.
28 Idi siya di, inmey da et tinongpal da din inbilin da Moses en Aaron.
29 Idi domteng sin gawan di labi, pinsen Diyos din amin ay pangpangoan
ay lalaki sin an-ak di taga-Egipto. Natey din pangpangoan ay anak di ari ay
maiskat koma ay manturay enggana sin pangpangoan ay anak di balod sin
balodan. Natey abe amin ay besag di animal da.
30 Sin labi ay doy, kabanangon din ari ya din oopisyal na ya din amin ay
taga-Egipto, tan pag waday natey sin amin ay beey et omanoga da sin intiro
ay Egipto.

Din Kinmaanan Di Israelita Ed Egipto

31 Sin labi ay doy, pinaayagan din ari da Moses en Aaron yan kanana, “May!
Emey kayo! Koyogen yo amin ay Israelita ta komaan kayo isnan ili mi. En
kayo mandayaw en Diyos, tan say kindaw yo.

* **12:15** Di esa abe ay kaiologan nina sin Hebreo et: *masapol ay makeddengan ay matey.*

32 Olay itakin yo amin ay karnero, kalding ya baka yo ay kaman din kindaw
yo ta emey kayo et. Ikararag yo kod abe en Diyos ta bindisyonana si sak-en."
33 Man-aagag din taga-Egipto ay mangipakaan sin Israelita, tan kanan da,
"Mo adi kayo komaan et sigurado ay matey kami amin."
34 Pinnon din Israelita din pan-ot-otoan da si daan maoto ay tinapay ay
magay labadura na dowan dan sengten si lopot, asi dan sakbaten.
35 Inamag din Israelita din inbilin Moses et nankedaw da si al-altin di awak
ay balitok ya palata ya bado.
36 Inturong Diyos di siged ay nemnem di taga-Egipto sin Israelita, isonga
kaidawadawat din taga-Egipto sin kedawen da. Dakdake ay kinabaknang
din inan di Israelita sin taga-Egipto.
37 Nanlobwat din Israelita ed Rameses et nandad-an da ay manturong
ed Succot. Emey ay 600,000 di bilang din lallalaki ay adi makibilang din
babbabai ya anan-ak.
38 Ad-ado abe di baken Israelita ay naikoyog en daida ya ad-ado ay karnero,
kalding ya baka.
39 Sin nan-ibbayan da, inoto da din tinapay ay intakin da ay napod Egipto.
Magay labadura na, tan bigla dedan ay naipakaan da ed Egipto, isonga
magay timpo da ay mangisagana si baon da ono tinapay ay waday labadura
na.
40 Nantee din Israelita si 430 ay tawen ed Egipto.
41 Sin agew ay pap-eng di 430 ay tawen, kinmaan amin din tribun di ipogaw
Diyos† ed Egipto.
42 Sin doy ay labi, naninsinlabi ay binanbantayan Diyos din Israelita sin
nangibelaana en daida ed Egipto. Siya na di gapo ay maninsinlabi ay
manbantay din Israelita mo domteng din pangnemneman da sin agew ay
nay, et say maitawtawid ay linteg sin an-ak ya ap-o da.

Din Maonodan Sin Fiesta Ay Makwani En Nalabas

43 Kanan Diyos ay nangibilin en da Moses en Aaron, "Siya na di linteg ay
onoden yo sin fiesta ay makwani en Nalabas: Adi makikan di baken Israelita
sin maisagana ay makan sin fiesta ay nay.
44 Mo wada di nanlako si bag-en ya pinakogit na, mabalin ay makikan din
bag-en ay sana.
45 Ngem adi mabalin ay makikan di owat sangaili ono malaglagboan ay
man-obla.
46 "Masapol ay sin oneg di beey di panganan yo. Adi yon ibelbela din karni
ya adi yon gopgopaken din tong-a.
47 Masapol ay maitapi amin ay Israelita.
48 Mabalin ay maitapi di baken Israelita ngem masapol ay nakogit amin ay
lalaki sin pamilya na. Ngem adi mabalin ay makitapi di adi nakogit sin fiesta
ay makwani en Nalabas.
49 Sinay di linteg ay masapol ay onodan di Israelita ya baken Israelita ay
wada sin ili yo."
50 Tinongpal din am-in ay Israelita din inbilin Diyos en da Moses en Aaron.
51 Sin doy met laeng ay agew, inpangon Diyos din am-in ay tribun di
Israelita ay komaan ed Egipto.

13

Din Kaidatonan Di Besag Ay Anak (13:1-2,11-16)

† **12:41** Din tribun di ipogaw Diyos et din polin di sinpo ya dowa ay anak Jacob.

1 Kanan Diyos en Moses,
2 “Idaton yo amin ay pangpangoan ay anak en sak-en, tan okak amin ay
lalaki ay besag di Israelita ya siya abe sin besag di animal da.”
3 4 5 6 7 8 9 10
11 Pag kanan Moses sin ipogaw, “Awni et ipangon Diyos dakayo sin dagan
di Canaaneo ay insapata na ay idawat en dakayo ya sin ap-apo yo. Et mo
okaen yo din daga ay doy,
12 masapol ay idaton yo en sisya din besag ay lalaki sin an-ak yo. Okan aben
Diyos amin ay besag ay lalaki sin an-ak di animal yo,
13 ngem mo din anak di dangki yan masapol ay man-idaton kayo si bomaro
ay karnero ta say maisobot sidi ono kaman say maisokat ay maidaton. Ngem
mo sigaan yo ay manokat sin dangki, masapol ay gotloen yo din tenged na ay
say iyat yo ay mamse. Masapol ay man-idaton kayo si maisobot sin amin ay
pangpangoan ay lalaki ay an-ak yo.
14 Mo sin tapin di agew ya pooten din an-ak yo di gapo na ay am-amagen
yo dana, siya na di ibaga yo, ‘Tan ed idi yan naibabag-en kami ed Egipto,
ngem winayawayaan Diyos dakami ay inbela begew sin nakaskasdaaw ay
panakabalina.
15 Idi pakekentegen din ari ed Egipto din nemnem na et sigaana ay
mangipalobos en dakami, pinsen Diyos amin ay kapangoanan ay lalaki sin
anak di taga-Egipto ya anak di animal da. Siya na di gapo ay maidaton
amin ay kapangoanan ay lalaki sin an-ak di animal ya waday maidaton ay
maisobot para sin amin ay lalaki ay kapangoanan sin anak di ipogaw.
16 Siya na di kaman sinyal ay maipeey sin takkay ya kitong* ay mangipan-
panemnem sin inyat Diyos ay nangipango en datako ay komaan ed Egipto
babaen sin nakaskasdaaw ay panakabalina.’ Say ibaga yo di sin an-ak yo,”
kanan Moses en daida.

Din Liboo Ya Apoy Ay Nangipangpango Sin Israelita

17 Idi pinakaan din ari ed Egipto din Israelita, adi inturong Diyos daida
sin kaaptikan ay danan ay mandan ed Filistia, tan kanan Diyos sin nemnem
na, “Adiak layden ay manbabawi da et mantaoli da ed Egipto mo waday
mangobat en daida.”
18 Inturong Diyos daida sin lugar ay magay omili ay manturong ed baybay
ay Mandalangdang. Wada di intaktakin da ay armas da sin nandad-anan da.
19 Intakin Moses din tong-an Jose tan say dadlon inpaisapatan Jose sin
Israelita ay nangwani, “Mo domteng din timpo ay ipangon Diyos dakayo ay
komaan isnan Egipto, dadlon yon itakin din tong-ak.”
20 Tinaynan din Israelita ed Succot et nankampo da ed Etam sin benget di
lugar ay magay omili.
21 Sin nandad-anan da, wada di kaman posti ay natotood ay liboo ay
mangon-on-ona, tan say inyat Diyos ay mangipango en daida. Mo sin labi,
manbalin si kaman posti ay apoy et mangon-ona ay manilsilaw sin danan
da, isonga mabalin ay mandad-an da sin labi ya kaagawan.
22 Kanayon ay wada din apoy ya liboo ay mangipangpango en daida sin
labi ya kaagawan.

14

Din Nanbalasatan Da Sin Baybay Ay Mandalangdang

1 Idi siya di, kanan Diyos en Moses,

* **13:16** Di laydena ay kalien, sinyal ay nalaka ay maila. Ilaen abe sin Deuteronomio 6:6-8 ya 11:18.

2 “Ibagam sin Israelita ta mantaoli kayo ed Pihahirot ay nan-gawaan
di Migdol ya baybay ay Mandalangdang sin asag-en ed Baal Zefon ta
mankampo kayos di.
3 Tan ipagarup din ari ay naiaw-awan kayo ay lomikeliked et naskok kayo
sin kadardaratan.
4 Pakentegek din nemnem di ari et apayawenas dakayo, ngem awni et
abakek din ari ya sosoldado na et say kailaan di panakabalin ko. Say
pangammoan din taga-Egipto ay sak-en si Diyos.” Et pinatin din Israelita din
naibilin en daida.
5 Idi naammoan din ari ay enggay linmayaw din Israelita, nanbaliw kasin
din nemnem na ya siya abe sin oopisyal na. Kanan da, “Ay sino ngin nas
inamag tako? Inpalobos tako et din Israelita et magay bag-en tako.”
6 Inpaisaganan din ari din kaman kalisa ay logana ay pakigobat ya din
sosoldado na.
7 Inkoyog na amin ay logan ay pakigobat pati din enem ay gasot ay
kasigedan ay nanloganan di sag-eesa ay opisyal di soldado na.
8-9 Gapo ta inpakenteg Diyos din nemnem di ari ed Egipto, inapayaw na
din Israelita ay nangipappailas toled da ay komaan, et indasan das daida sin
nankamkampoan da sin benget di baybay ay Mandalangdang sin asag-en ed
Pihahirot ya Baal Zefon.
10 Idi tamangen din Israelita ay enggay omas-asag-en din ari ya din sosol-
dado na, inmegyat da et nankararag da ay mankedaw si badang Diyos.
11 Nanriri da en Moses yan kanan da, “Ay tan magay kaikaotan mi ed Egipto
isonga in-alim dakami isnan lugar ay magay omili ta say kateyan mi?
12 Inbaga mi met dedan ed Egipto en olay bay-am dakami ay maibag-en sin
taga-Egipto. Agpos et pay laeng di komakaman ay bag-en isdi mo din matey
isnan lugar ay magay omili.”
13 Ngem kanan Moses en daida, “Adi kayon emegyat. Papigsaen yo di
nemnem yo tan ed wani ay agew, ilaen yo di iyat Diyos ay mangisalakan en
dakayo. Awni et adi kayo kasin mail-ila din taga-Egipto ay ilaen yo ed wani.
14 Adi kasapolan ay mankoti kayo, tan si Diyos di makilaban para en
dakayo.”
15 Idi siya di kanan Diyos en Moses, “Apay nga mankedkedaw kayo si
badang? Ibagam sin Israelita ta itoloy yo et ay mandan.
16 Ikayang mo san sokod mo sin patag di baybay ta mansian din danom ta
say mamgaan di pandanan di Israelita ay manbalasat sin baybay.
17 Sepsepek ay pakentegen din nemnem di taga-Egipto et apayawen da si
dakayo ta say maila din panakabalin ko begew sin iyat ko ay mangabak sin
ari ya sin amin ay sosoldado na.
18 Say pangammoan din taga-Egipto ay sak-en si Diyos mo abakek daida.”
19 Idi siya di, nan-etan sin likod din anghel Diyos ay mangipangpango sin
Israelita. Olay din kaman posti ay liboo sin sango da yan nan-etan sin likod
20 et nantee sin nan-gawaan di taga-Egipto ya Israelita. Sin labi ay sana
nanbalin din kaman posti ay liboo si silaw sin kad-an di Israelita, ngem in-
pabolinget na din kad-an di taga-Egipto, isonga adi da mabalin ay mansinag-
en sin labi ay doy.
21 Inkakayang Moses din takkay na ay inpaturong sin baybay et inpawadan
Diyos di napigsa ay dagem ay napo sin naibandas belaan di agew ay nangi-
pasian sin danom. Naninsinlabi ay nandagdagem et namgaan din gawan di
baybay,
22 isonga namgaan di nandanan din Israelita ay nanbalasat sin baybay et
kaman dingding din danom ay nansian sin nan-inigid.

23 Din taga-Egipto ay nangabakabayo ya nanlogan si para gobat et ina-
payaw da din Israelita sin gawan di baybay.
24 Ngem sin parbangon, inosdongan Diyos manipod sin kad-an di kaman
posti ay liboo ya apoy din taga-Egipto et kinibtot na si daida.
25 Inlotlot na din pilid di logan da, isonga maligatan da ay mangapayaw
sin Israelita. Inmegyat din taga-Egipto et kanan da, “Komaan tako et isna tan
nay baw ay si Diyos di makilaban para sin Israelita!”
26 Idi siya di kanan Diyos en Moses, “Ikayang mon takkay mo sin patag di
baybay ta mantaoli din danom ta malned din taga-Egipto pati din kabayo ya
logan da.”
27 Inkayang Moses din takkay na sin patag di baybay et nantaoli din danom
sin sigod ay kad-ana idi kosto ay pomatpat-a. Pinadas din taga-Egipto ay
komaan sin danom ngem intep-an Diyos daida sin gawan di baybay.
28 Nalned amin din taga-Egipto pati din kabayo ya logan da et magay
nabay-an si olay esa en daida.
29 Ngem namgaan pay di nandanan din Israelita sin timpo ay nanbalasat
da sin baybay tan kaman dingding sin nan-inigid din danom ay nansian.
30 Sin agew ay doy, insalakan Diyos din Israelita sin taga-Egipto, et inila da
din natenatey ay taga-Egipto sin benget di baybay.
31 Sin nangilaan da sin nakaskasdaaw ay panakabalin Diyos sin inyat na
ay nangabak sin taga-Egipto, inmegyat da ya nantalek da en Diyos yan siya
abe ay nantalek da en Moses ay baa na.

15

Din Kantan Da Moses En Miriam (15:1-11,20-21)

1 Pag kantaen da Moses ya din Israelita din kanta ay nay ay pangidayaw da
en Diyos.
“Sik-a ay Diyos di idayaw ko isnan kansiyon ko,
tan nakaskasdaaw din inyat mo ay nangabak sin kalaban mo,
tan inilned mo sin baybay din sosoldado ya kabayo.
2 Sik-a ay Diyos di pankamangak,
tan begew sin inyat mo et naisalakanak.
Sik-a ay Diyos di idayaw ko,
Diyos ay dinaydayaw di ap-apo,
din kinangatom et say ikankansiyon ko.
3 Si Yahweh di ngadan mo ay en ka inpaammo,
mo maipanggep si gobat, palaloy laing mo.
4 En ka et intep-a sin baybay ay annawa
din sosoldadon di Egipto pati din loglogan da.
Nalned din kalaingan ay ap-apon di soldado da
ed baybay ay Mandalangdang ay kanan da.
5 Sin malosong ay baybay et nalim-otan da,
kaman dan bato ay nalned sin lanad na.
6 Kaeegyat san bikas di takkay mo, Apo,
tan mekmekena tet-ewa amin ay kalaban mo.
7 Madaydayaw ka sin panakabalin mo
ay nangabak sin kalaban mo.
Kaman apoy din bonget mo,
et kaman dan garami ay domapo.
8 Sinib-okam din baybay et nansian din danom,

danom ay man-oy-oyas et natood ay kaman bonton,
kaman dan kinmenteg ay ginminek din dalloyon.
9 Din kalaban mi yan kanan da,
‘Apayawen tako ta depapen takos daida,
asoten tako din kampilan tako et maabak da.
Alaen tako amin ay sanikwa da,
panbibingayan tako din gamgameng da.’
10 Ngem esay sib-ok mo
yan nalned dan taga-Egipto,
nalned da ay kaman ismay
sin kaeegyat ay baybay.
11 Magay didiyosen si makaiso en sik-a ay Apo,
tan magay makaiso sin kinasantom ya kinasiged mo,
maga abe di makaamag sin nakaskasdaaw ay inyat mo.”
12 13 14 15 16 17 18 19
20 Makdeng pay di, si Miriam ay esay mamadto ay manang da Aaron et
nan-as tambol. In-onod din amin ay babbabai et nanambol da dowan dan
mansala.
21 Inkantaan Miriam daida yan kanana,
“Idayaw takos Diyos isnan kansiyon tako.
Nakaskasdaaw din inyat na ay nangabak sin kalaban tako,
tan inilned na sin baybay din sosoldado ya kabayo.”

Din Manpait Ay Danom Ed Mara

22 Makdeng pay di inpangon Moses din Israelita et tinaynan da din baybay
ay Mandalangdang. Nanturong da sin lugar ay magay omili ay manngadan
si Shur. Nandad-an das di si tolo ay agew, ngem magay danom si dinteng da.
23 Pag dan domateng ed Mara, ngem adi kainom di danom isdi tan palalo
ay manpait. Siya nay gapo na ay nangadanan din lugar ay nay si Mara.*
24 Kanan din ipogaw ay nanriri en Moses, “Into ngin di inomen tako?”
25 Siya di nankararag si Moses ay manpabadang en Diyos, et pag ipailan
Diyos di esay kaiw ay say intep-an Moses sin danom et pag somiged et
mabalin ay mainom.
Isdi ay pinadas Diyos daida ya inbilina di kosto ay amagen da.
26 Kanana en daida, “Mo patien yos sak-en et amagen yo din kosto sin
pangilak ya tongpalen yo din am-in ay bilbilin ko, adiak ipalak-am en
dakayo din saksakit ay inpalak-am ko si taga-Egipto. Tan sak-en si Diyos ay
mangagas en dakayo.”
27 Intoloy da ay nandan enggana ay sinmawang da ed Elim ay kad-an di
sinpo ya dowa ay obbog ya pitopolo ay kaiw ay palma. Isdi ay nankampo da
sin asag-en di danom.

16

Din Manna Ya Din Titit (16:1-35)

1 Tinaynan din amin ay Israelita ed Elim, et sin maika-15 di maikadwa ay
bowan manipod sin nanaynanan da ed Egipto, dinmateng da ed Sin ay esay
lugar ay magay omili sin nan-gawaan di Elim ya Sinai.
2 Sin lugar ay sana, nanriri da amin en da Moses en Aaron
3 ay nangwani, “Olay et koman pinsen Diyos dakami ed Egipto. Sin isdi,
mabalin ay mansida kamis karni ya mangan kamis kompormi ay layden mi

* **15:23** Din olog di Mara et “manpait.”

enggana ay mabsog kami. Ngem inpango yo dedan dakami ay komaan isdi
ta matey kami amin si dagaang isnan lugar ay magay omili."
4-5 Pag kanan Diyos en Moses, "Dengngem na: awni et pawadaek di ad-ado
ay makan ay mapo ed daya ay kaman odan. Masapol ay inagew ay bemela
din ipogaw ta man-olnong das omanay ay kanen da si esay agew. Sin maikan-
em ay agew, masapol ay mamidwa di kaad-adon di olnongen da mo din sigod
ya masapol ay otoen da. Say ibilin ko dana ta padasek daida mo onodan da
met laeng din bilbilin ko."
6-7 Makdeng pay ay ibagan Diyos di, kanan da Moses en Aaron sin Israelita,
"Sin malablabi ya agsapa, ipailan Diyos din panakabalina ta pangammoan
yo ay sisya tet-ewa di nangipango en dakayo ay komaan ed Egipto. Tan
dinnge na din ad-ado ay riri yo en sisya. Aw, tet-ewa ay si Diyos di nanririan
yo ay baken dakami, tan owat kamin baa ay mantongtongpal sin bilina."
8 Kanan Moses ay nangitoloy, "Si Diyos di mangidawat si karni en dakayo
sin malablabi ya tinapay sin agsapa olay intoy kaad-adon di layden yo, tan
dinnge na din riri yo en sisya. Katet-ewa na, si Diyos di ib-ibawen yo sin
panririan yo en dakami."
9 Pag kanan Moses en Aaron, "Ibagam sin amin ay Israelita ta omali da
amin ay makisango en Diyos, tan dinnge na din ad-ado ay riri da."
10 Idi mankalkali pay laeng si Aaron sin amin ay Israelita, sinagong da din
lugar ay magay omili, et pag dan ilaen din koniniing en Diyos sin liboo.
11 Pag kanan Diyos en Moses,
12 "Dinngek din ririn di Israelita isonga ibagam na en daida: Sin malablabi,
mawada di karni ay sida da. Sin agsapa, mabsog da abes tinapay. Maamag
na ta say pangammoan da ay sak-en si Yahweh ay Diyos yo."
13 Malablabi pay tet-ewa, domanateng di ad-ado ay titit* et enggay tin-
mapog da sin lota sin kampon di Israelita. Sin agsapa abe, pag dono din
nanniliked sin kampo.
14 Idi mamgaan pay din dono, waday naipayapayag sin kadaratan ay
naingpis ay kakaman andap.
15 Idi ilaen din Israelita, kanan da ay nan-asibaga, "Ay sino pay na?" tan adi
da ammo mo sino di. Pag kanan Moses, "Sinay din makan ay indawat Diyos
en dakayo.
16 Kanan Diyos en man-olnong kayo si maikosto sin kasapolan yo. Sag-eesa
ay salop sin esa ay mimbron di pamilya."
17 Say inamag tet-ewa din Israelita di. Waday odom ay nan-olnong si ad-
ado yan wada abey at-atik,
18 ngem idi sokaten da, baken nansobra din nangolnong si ad-ado yan
baken nankolang din nangolnong si at-atik. Pag naikostokosto din inolnong
da.
19 Kanan Moses en daida, "Magay man-idolin si para si bigat."
20 Ngem adi pinatin din odom si Moses et nan-idolin da. Sin kabigatana,
nabigisan dowan nabangnges ay man-agob din indolin da, et manbonget si
Moses gapo sin inamag da.
21 Inagsapa ay nan-olnong da insigon sin kaad-adon di kasapolan da. Din
mabay-an sin lota yan matenaw mo mansey-ang.
22 Sin maikan-em ay agew, mamidwa mo din sigod ay kaad-adon di ol-
olnongen da di alaen da, isonga sagdodowa ay salop si esay ipogaw. Nasinop
amin din papangolon di Israelita et inbaga da en Moses.

* **16:13** Din kalasin di titit ay nay et mais-o sin ngeweg ono ngewem.

23 Pag kanan Moses en daida, “Inbilin Diyos ay mo si bigat yan nabanol
ay agew ay pan-ibbayan para en Diyos, isonga magay man-obla. Man-oto
kayo ed wani sin amin ay layden yo ay otoen. Idolin yo din mabay-an para si
bigat.”
24 Tinongpal da din bilin Moses et indolin da din mabay-an para sin
kabigatana, yan laton ay adi nabigis ono nabangnges.
25 Kanan Moses, “Say kanen yo sa ed wani, tan ed wani di makwani en agew
ay pan-ibbayan tako ay para en Diyos. Magay maa ed wani si makan sin lota.
26 Man-olnong kayo sin enem ay agew si makan, ngem sin maikapito et
maga, tan say agew ay pan-ibbayan.”
27 Sin maikapito ay agew, wada pay laeng di binmela ay en man-a koma si
makan, ngem maga polos di inila da.
28 Pag kanan Diyos en Moses, “Ay pig-an pay di panongpalan yo si ibagak?
29 Nenemnemen yo ay sak-en ay Diyos di nandotok si esay agew ay pan-
illengan yo, isonga idawat ko sin maikan-em ay agew di kanen yo si dowa
ay agew. Magay omaddawi sin beey na sin maikapito ay agew mo adi et
mantetee kayo sin beey yo.”
30 Nanlogi isdi, adi da man-obla sin maikapito ay agew.
31 Nginadanan di Israelita si manna† din makan ay doy ay mapod daya.
Din kailaana yan mankilat ya kinittoy ay kaman bokel yan kaman tinapay
ay nalaokan si anig di katamtamana.
32 Kanan Moses, “Inbilin Diyos ay man-idolin tako sin manna ay nay ta
waday pangil-ilaan din poli tako sin makan ay indawdawat Diyos sin kawada
takos lugar ay magay omili sin nangipangoana en datako ay komaan ed
Egipto.”
33 Kanan Moses en Aaron, “Man-a kas koli ta pey-am si esay salop ay
manna. Igtom to sin Baol di Tolagan Diyos ta way pangil-ilaan din aap-o
tako.”
34 Sin kosto ay timpo, inonodan Aaron din inbilin Diyos en Moses, et inpeey
na sin sangoanan di nadampilak ay bato ay naigolitan di bilbilin Diyos sin
Baol ta say kaidolinana.
35 Manna di kinkinan din Israelita si opatapolo ay tawen enggana ay
dinmateng da ed Canaan ay say nan-ilian da.
36

17

Din Binmelaan Di Danom Sin Bato

1 Tinaynan din am-in ay Israelita din kadardaratan ed Sin, et nan-etaetan
da ay maibasar sin inbilin Diyos enggana ay domateng da ed Refidim, et pag
dan mankampos di. Ngem magay danom sidis pan-inoman da.
2 Isonga nanriri da en Moses ay mangwani, “Iyaam dakamis danom ay
inomen mi.” Asi et kanan Moses ay nanongbat, “Apay nga ririen yos sak-en?
Apay magay talek yo en Diyos ta padpadasen yos sisya?”
3 Ngem palalo ay manbigaw din ipogaw ay sana, isonga intoltoloy da
ay nanrirriri en Moses ay mangmangwani, “Apay nga inbelam dakami ed
Egipto? Ay kambaw in-alim dakami sina ta peslem dakami ya din an-ak mi
ya talaken mi si bigaw!”
4 Idi siya di, inpasnek Moses ay nankararag en Diyos et kanana, “Ay sino
ngin di iyat ko sin ipogaw ay nay? Nay dandani et ay pigpigen das sak-en!”

† **16:31** Mais-o di kadngean di manna sin kalin di Hebreo ay din olog na et “sino pay na?” (ilaen sin v.15).

5 Kanan Diyos en Moses, “Ikoyog mo din odom ay papangolon di Israelita
ta mangon-ona kayo. Itakin mo din sokod ay inseppat mo sin ginawang ay
Nile.
6 Awni et wadaak ay pomipika sin bato sin sangoanan yo sin dontog ay
Sinai. Iseppat mo san sokod mo sin bato et bemelan to di danom ta way
inomen din ipogaw ay sana.” Say inyat tet-ewan Moses di ay iniilan di
papangolon di Israelita.
7 Asi et nginadanan Moses din lugar ay sana si Massa ya Meriba,* tan
nanriri din Israelita dowan dan pinadpadas si Diyos ay nangwani, “Into ngin
si Diyos?”

Din Nangobatan Di Israelita Sin Amalekita

8 Idi wada pay laeng din Israelita ed Refidim, inmey din Amalekita ay
mangobat en daida.
9 Et kanan Moses en Josue, “Manpili ka si lallalaki ta en yo gobaten din
Amalekita si bigat. Wadaak to sin toktok di dontog ay mangikakayang sin
sokod ay kanan Diyos en itakin ko.”
10 Tinongpal Josue din inbilin Moses et inmey da ginobat din Amalekita.
Mo pay da Moses en Aaron ya si Hur, nanikid da sin toktok di dontog.
11 Mo ikayang Moses din takkay na, mangab-abak din Israelita, ngem mo
ibaba na, mangab-abak abe din Amalekita.
12 Idi nabbay din takkay Moses, nan-as da Aaron en Hur si bato ay
tomokdoana et pinmipika da ay sag-eesa da ay nangikakayang sin takkay
Moses enggana ay nadipos din agew.
13 Idi say inyat da di, inabak da Josue din Amalekita.
14 Pag kanan Diyos en Moses, “Isolat mo din kadad-atan di nangabakan yo
ta waday pangnemnemneman yo. Ibagam en Josue ay awni et dosaek din
Amalekita ta maga di kaingadngad-anan da.”
15 Asi pay man-amag si Moses si altar et nginadanana “Si Diyos di bandi-
lak!”
16 Pag nan kapayen din altar yan kanana, “Si naey di kaman bandila ay
mangipaila ay itoltoloy Diyos ay mangobat sin Amalekita si eng-enggana.”

18

1 2 3 4 5 6

Din Namasyalan Jetro en Moses (18:7-27)

Idi dinngen Jetro ay katogangan Moses din nakaskasdaaw ay inam-amag Diyos para en Moses ya din ipogaw na ay Israelita, inmey sin kad-an da Moses sin lugar ay magay omili, tan laydena ay en pasyalen sisya. Inkoyog na abe din asawan Moses ya din dowa ay anak na ay sigod ay inpasaan Moses. (*18:1-6*)

7 Binmala si Moses ay en nangabat en katogangana et nanyakog-ong sin
sangoanana yan inongoana. Makdeng pay ay man-asidamag da si kasasaad
di esa ya esa, sinenggep da sin tolda ay nanbeeyan Moses.
8 Pag dad-aten Moses en katogangana amin din inamag Diyos sin ari ed
Egipto ya din ipogaw na begew sin Israelita. Dinad-at na amin din ligat da
sin danan ya din inyat Diyos ay nangisalakan en daida.
9 Palalo di ragsak Jetro sin nanngeana sin amin dana ay siged ay inam-
amag Diyos para sin Israelita.

* **17:7** Din olog di Massa et “padpadasen.” Din olog pay di Meriba et “manriri.”

10 Kanana, “Madaydayaw si Diyos ay nangisalakan en dakayo sin taga-
Egipto ya din ari da.
11 Ed wani, ammok ay napigpigsa si Diyos mo din amin ay didiyosen, tan
insalakana din Israelita sin taga-Egipto ay nanglaslasoy ya namalpaligat en
daida.”
12 Pag idawat Jetro di maidaton en Diyos ay mapooan ya odom ay datdaton.
Makdeng pay di, si Aaron ya din amin ay papangolon di Israel et nan-ookob
dan da katogangan Moses sin sangoanan Diyos.
13 Idi kasin napat-a, tinmokdo si Moses ay mangikeddeng sin kason di
kaipoipogaw. Inalibongbongan din kaipoipogaw sisya manlogi sin agsapa
enggana sin malabi.
14 Idi inilan katogangan Moses din amin ay am-amagena para sin kaipoi-
pogaw, kanana, “Ay maney pay sas am-amagem para sin ipogaw. Apay
dedan ay es-esam yan manlogi sin agsapa engganas malabi ay waday
mangikamang si kaso dan sik-a?”
15 Kanan Moses ay sinombat, “Tan omali da din ipogaw ay mangammo si
layden Diyos.
16 Mo wada di man-iibaw, omali dan sak-en et ikeddeng ko mo sino di kosto
yan ibagak abe din bilbilin ya linteg Diyos.”
17 Kanan Jetro, “Baken kosto sas iyat mo.
18 Palpaligatem anggoy san awak mo, siya abe sin ipogaw. Tan palalo ay
nadagsen sas oblam et adi kan kabaelan mo ang-anggoy mo.
19 Dengngem nan ibagak et tolongan dakan Diyos. Din oblam et
panakaawak din ipogaw ay mangibaga en Diyos sin problima da.
20 Sik-a di mangitdon daida sin bilbilin ya linteg Diyos ya din ogali ay
onodan da koma ya din odom ay lebbengen da ay amagen.
21 Ngem siya na abe di amagem koma. Manpili ka en daida si nalaing ay
lallalaki ay emegyat en Diyos, matalek ya adi mabalin ay mapasoksokan.
Isaad mos daida ay mangasikaso sin ipogaw ay mabingabingay si sagsisin-
libo, sagsisin-gasot, saglilimapolo ya sagsisinpo.
22 Daida di kanayon ay mangowis sin ipogaw. Ikamang dan sik-a din
nadadagsen ay kaso ngem daida di mangikeddeng sin nalalag-an. Mo siya
di, lomag-an din oblam tan badangan das sik-a.
23 Mo say amagem di ya siya met laeng di bilin Diyos, adi kan to maligatan
ya somaa abe din kaipoipogaw ay mapnek di nemnem da.”
24 Pinatin Moses din inbagan katogangana.
25 Nanpili sin Israelita si makabael et dinotokanas daida ay mangipangolo
sin ipogaw ay mabingabingay si sagsisinlibo, sagsisin-gasot, saglilimapolo ya
sagsisinpo.
26 Et kanayon ay kinedkeddengan da din kason di kaipoipogaw. Din
nadagsen, inkamang da en Moses, ngem din nalag-an yan kineddengan da.
27 Makdeng pay di, nanpakada si Jetro en Moses et nantaoli sin ili na.

19

Din Kawadan Di Israelita Sin Dontog Ay Sinai

1-2 Tinaynan din Israelita ed Refidim et dinmateng da sin lugar ay magay
omili ed Sinai, sin damo ay agew di maikatlo ay bowan manipod sin kin-
maanan da ed Egipto. Nankampo da sin asag-en di dontog ay Sinai
3 et pag manikid si Moses sin dontog ay en mangabet en Diyos. Nakikali si
Diyos en Moses sin dontog, et inbilina di ibagan Moses sin Israelita ay polin
Jacob ay kanana,

4 “Inila yo din inamag ko ay Diyos yo sin taga-Egipto. Ngem dakayo pay,
inayowanak dakayo ay in-alis na babaen sin panakabalin ko ay kaman din
iyat di titit ay agila ay mangayowan sin anak na mo iloglogi da ay mantayaw.
5 Mo dadlon yon patpatien sak-en ya tongtongpalen yo din intolag ko en
dakayo, dakayo di piliek ay nabanol ay ipogaw ko, olay mo katet-ewa na et
okak met laeng amin ay ipogaw isnan lobong.
6 Dakayo abe di iturayak ay naidadaton en sak-en ya papadi ay mansilsilbi
en sak-en ay Ari yo.”*
7 Makdeng pay di, nanballalong si Moses, pag nan topogen din papangolon
di Israelita et inbaga na en daida din am-in ay inbilin Diyos.
8 Idi inbagan Moses di, nantitimpoyog amin din ipogaw ay nangwani,
“Amagen mi amin ay inbagan Diyos.” Et say en inbagan Moses en Diyos.
9 Idi siya di, kanan Diyos en Moses, “Bomabaak to sin kad-am ay maikoyog
si naposkol ay liboo ta say dengngen din ipogaw ay makikalkaliak en sik-a ya
patien daka manipod ed wani.”
Idi dinad-at Moses din inbagan di ipogaw,
10 pag kanan Diyos, “En ka ibaga sin ipogaw ta ilogi dad wani ay manlinis
enggana si bigat, ta say nalinis da ay mandayaw en sak-en. Masapol ay
labaan da din bado da.
11 Masapol ay nakasagana da tan mo si loman, bomabaak isnan dontog ay
Sinai ay iilaen din kaipoipogaw.
12 Markaam di beddeng sin nanniliked di dontog ta say kapap-engan di
ipogaw. Ibagam en daida ta adi dan mantiktikid sin dontog ono somag-en
ay mandan sin poona, tan mo waday mangamag sidi et masapol ay matey.
13 Panaen ono pigpigen yo ta adi kayo omasag-en. Olay ipogaw ono animal
di somag-en et masapol ay matey, ngem mo wada ay dengngen yo din
tanggoyob, mabalin ay somag-en din kaipoipogaw sin dontog.”
14 Nanballalong si Moses sin dontog et inbaga na sin ipogaw ay mansagana
da ay mandayaw en Diyos, isonga nilabaan da din bado da.
15 Kanan Moses, “Masapol ay nakasagana kayo si loman yan adi kayon
daddaagen din asawa yo enggana ay makdeng di.”
16 Sin kaagsapaan di maikatlo ay agew, mankido dowan mankimat pag
et mawada di naposkol ay liboo sin dontog. Dinnge da abe di napigsa ay
tanggoyob et manpayegpeg din kaipoipogaw si egyat da.
17 Pag ipangon Moses daida et inmey da amin sin poon di dontog ay Sinai
ta en da abaten si Diyos.
18 Enggay nalim-otan si asok din dontog ay Sinai tan kaman apoy di inyat
Diyos ay nanpaila sin binmabaanas di. Komaykayang din asok ay kaman din
asok di mapoppooan ay dontog, et enggay manpayegpeg dan ipogaw si egyat
da.†
19 Dowan aben pomigsa ay pomigsa din tanggoyob. Idi mankali si Moses
et songbatan Diyos yan kaman kido din kali na.
20 Binmaba si Diyos sin toktok di dontog ay Sinai, pag nan ayagan si Moses.
Idi nantikid si Moses,
21 kanan Diyos en sisya, “En ka ibaga sin ipogaw ta adi dan lablabsan din
beddeng tan mo kanan da et en somag-en da ay mangila en sak-en. Ad-ado
di matey mo say iyat da.
22 Olay din papadi et dosaek mo somag-en da ay baken dan nalinis.”

---

* **19:6** Di esa abe ay kaiologan nina sin Hebreo et: *papadi sin iturayak.* Ilaen abe sin 1 Pedro 2:9.
† **19:18** Din naisolat si odom ay manuskrito sin Hebreo et: *et enggay palalo ay nanyegyeg din dontog.*

23 Kanan Moses ay nanongbat, “Laton ay adi mantikid din ipogaw, tan doy
met ay inbabagam en markaan mi di beddeng sin nanniliked di dontog ta
maiparit di somag-en, tan nasantoan gapo ta say pinilim ay panpappailaam.”
24 Ngem kanan Diyos en sisya, “Olay mo siya sa, emey ka pay dedan ta
ikoyog mo si Aaron ay omalis na. Dadlon mon ibaga sin papadi ya ipogaw
ta adi dan padpadasen ay omali ono malabas sin beddeng, tan dosaek daida
mo say amagen da.”
25 Et pag manballalong si Moses ay mangibaga sin inbilin Diyos.

20

Din Sinpo Ay Bilin
(20:1-21)

1 Idi makdeng di, pag mankalis Diyos yan kanana,
2 “Sak-en si Yahweh ay Diyos yo ay nangipango en dakayo ay komaan ed
Egipto ay naibabag-enan yo.
3 Adi kayo mandaydayaw si odom ay diyos mo adi sak-en et anggoy.
4 “Adi kayon man-am-amag ono mankitkitikit si daydayawen yo sin kom-
pormi ay kaman din wadad daya, wadas nan lota ono wada sin danom.
5 Adi kayon manyakog-ong ono mandayaw en daida, tan sak-en si Yahweh
ay Diyos yo et adiak ipalobos ay waday ikadkadwa yon sak-en ay day-
dayawen yo. Dosaek di mangontra en sak-en ya din poli na enggana sin anak
di apo na.
6 Ngem ipailak pay di layad ko sin manglaylayad en sak-en ya manongpal
sin bilbilin ko engganas maikapiga ay libo ay apo.
7 “Adi yon os-osalen din ngadan ko si owat magay silbi na, tan sak-en si
Yahweh ay Diyos yo et dadlonak dosaen din adi mamanol sin ngadan ko.
8 “Banolen yo din agew ay pan-ibbayan ta ikasin yo ay agew para en sak-en.
9 Enem ay agew di pan-oblaan yo,
10 ngem din maikapito ay agew et pan-ibbayan ay naidaton en sak-en.
Isonga maga di man-obla sin agew ay doy, olay din an-ak ya bag-en yo, din
animal yo ya din mangili ay wada sin ili yo.
11 Tan sak-en ay Diyos et pinarsuak sin enem ay agew din daga, ed daya,
din baybay ya din amin ay wada en daida, ngem nan-ibbayak sin maikapito
ay agew, isonga tinodingak di ay say agew ay pan-ibbayan ay mailasin para
en sak-en.
12 “Patgen yos da ama en ina yo ta say omando di biyag yo sin daga ay
idawat ko en dakayo.
13 “Adi kayo manpespese.
14 “Adi kayon daddaagen di baken yon asawa.
15 “Adi kayon mangak-akew.
16 “Adi kayon mantistigo ay man-etek.
17 “Adi kayon gamgamgaman din beey di ib-a yo, din asawa na, baa na,
baka ya dangki na ya odom pay ay sanikwa na.”
18 Manpayegpeg din ipogaw si egyat da idi dengngen dan kido ya tang-
goyob dowan dan ilaen din kimat ya omas-asok ay dontog, isonga adi da
sinmag-en sin dontog.
19 Et kanan da en Moses, “Olay sik-a et di makikali en dakami et laton ay
patien mi. Basta baken si Diyos tan adi pay matey kami.”
20 Ngem kanan Moses ay nanongbat, “Adi kayon emegyat tan inmali si
Diyos ta ilaena mo tet-ewa ay patien yos sisya ya itoltoloy yo ay manongpal
sin bilina ta adi kayon manbasol.”

21 Ngem nantettee dan ipogaw sin ad-addawi et enggay Moses si sinmag-en
sin naposkol ay liboo ay kad-an Diyos.
22 23 24 25 26

21

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32
33 34 35 36

22

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

Odom Ay Bilbilin Diyos
(22:21-28)

Intoloy Diyos ay nangibaga en Moses si bilbilin ay maipanggep sin kosto ay kabibiyag ya panagdayaw ay onodan koman din Israelita. Da naey din tapin di bilbilin ay sana. (21:1–22:20)

21 "Adi yon sakitan ono paligaten di mangili. Nemnemnemen yo ay
nanbalin kayo abe ay mangili ed Egipto.
22 "Adi yon paligaten di nalasang ya naolila,
23 tan mo say iyat yo, sak-en ay Diyos et songbatak din adawag da ay
mankedaw si badang ko.
24 Bomongetak et peslek dakayo sin gobatan ta malasang din asawa yo ya
maolila abe din an-ak yo.
25 "Mo man-iotang kayo sin nabibiteg ay ipogaw ko, adi kayon manpapat-
patang ay kaman din iyat di manpapaotang.
26 Mo waday ina yo di tak-ep di bado na gapo ta say sinyal di tolagan ay
bayadana din inotang na, masapol ay itaoli yo mo malablabi,
27 tan enggay na si pansalina si tengnin sin labi. Mo magay igaley na, intoy
iyat na pay ay maseyep? Mo mankedaw adi si badang ko, badangak tan
managseg-angak.
28 "Adi yo laslasoyen si sak-en ay Diyos ya adi yo aben palawlawaen din
pangolon di ili yo."
29 30 31

23

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32
33

24

Din Nasiglotan Di Intolag Diyos
(24:1-8)

1 Pag kanan Diyos en Moses ay nangitoloy, "En ka ayagan da Aaron en
Nadab ya si Abihu ya pitopolo ay papangolon di Israelita ta mantikid kayos
na, ngem adi kayon somag-en sin kad-ak mo adi et mandokmog kayo ed
dagdagas ay mandayaw en sak-en.
2 Sik-a et anggoy di somag-en en sak-en, tan adi mabalin ay somag-en din
odom. Mo din kaipoipogaw pay, iparit ko ay mantikid da sin dontog ay nay."
3 En inbagan Moses sin ipogaw din amin ay bilin ya linteg Diyos yan kanan
da amin ay sinombat, "Siya, tongpalen mi amin ay inbagan Diyos."
4 Et insolat Moses amin din bilbilin Diyos. Sin kabigatana, nasapa ay nan-
amag si altar ay pan-idatonan sin poon di dontog. Tinood na di sinpo ya dowa
ay bato ay para sin sinpo ya dowa ay tribun di Israelita.

5 Pag nan ibaa di babbaro ta pooan da di maidaton en Diyos ya man-idaton
da abe si odom ay baka ay say pan-ookoban di ipogaw ya makikadkadwaan
da en Diyos.*
6 Pinalapalangganan Moses din kagodwan di dadan di animal ay naidaton,
asi nan iwalsi din kagodwa na sin altar.
7 Pag nan alaen din naisolatan di intolag Diyos ay nanlaon sin bilbilina
et inpigsa na ay mangibasa ta dengngen din kaipoipogaw. Idi makdeng ay
ibasan Moses, kanan din ipogaw, “Tongpalen mis Diyos et amagen mi amin
din inbilina.”
8 Idi siya di, inan Moses din napalanggana ay dada et inwalsi na sin ipogaw
dowanan kanan, “Din dada ay nay di mangipaneknek sin intolag Diyos ya
mangipaila ay nakitolag kayo ay tongpalen yo dana ay bilbilin.”
9 10 11

Din Kasin Nantikidan Moses Sin Dontog (24:12-18)

12 Makdeng pay di, kanan Diyos kasin en Moses, “Mantikid kas nan kad-ak
ay dontog et mantee kas na, ta idawat ko di dowa ay nadampilak ay bato ay
nangisolatak sin bilbilin ko ta maitdo sin kaipoipogaw.”
13 Nansaganas da Moses en Josue ay kabadang na ta mantikid da sin dontog
ay kad-an Diyos.
14 Ngem kanana ay nangibilin sin papangolon di Israelita, “Sed-en yos
dakami isnan kampo enggana ay mantaoli kami. Nay da Aaron en Hur ay
kamangen yo mo waday adi yon pankinaawatan.”
15 Intoloy Moses ay nantikid sin dontog ay Sinai yan wada et di liboo ay
nanlikob sin dontog.
16-17 Naipaila din somili ay kinadiyos Yahweh ay binmaba sin toktok di
dontog. Din nangilan di Israelita yan kaman apoy ay manbidbidang sin
toktok di dontog. Enem ay agew ay nililikob di liboo din dontog. Pag sin
maikapito ay agew dinngen Moses din kalin Diyos sin kad-an di liboo ay
mangay-ayag en sisya.
18 Et nantikid si Moses sin dontog enggana ay nalingban sin liboo yan
nantee isdi si opatapolo ay agew ya labi.

25

Bilbilin Maipanggep Sin Tolda Ya Din Maosal Sidi (25:1-2,8-10a,17-23a,30-31a,37,40)

1 Idi domateng si Moses, kanan Diyos en sisya,
2 “Ibagam sin Israelita ta man-idawat da si daton ay para en sak-en yan
awatem mo sino di layden da ay idawat.
3 4 5 6 7 8 Ibagam abe ta man-amag das tolda ay makiteteeak en dakayo
9 yan onodan da din amin ay inbilin ko ay iyat na ay maamag, pati din
kaamagan di am-in ay maosal isdi.
10a Man-amag kayo abe si baol ay kaiw ay acacia di amag na.
11 12 13 14 15 16 17 Man-amag kayo si kaleb na* ay natanig ay balitok ay 45
ay polgada di kaando na ya 27 ay polgada di kaannawa na.
18 Man-a kayo si napitpit ay balitok ta man-amag kayo si dowa ay sinan
kerubim
19 sin dowa ay soni, ngem masapol ay maikanayon sin kaleb.

---

* **24:5** Din damo ay kalasin di daton et napooan am-in. Din maikadwa pay et napooan din taba na, ngem din karni et insidan din papadi ya kaipoipogaw. * **25:17** Ilaen din footnote sin Levitico 16:2.

20 Din iyat yo et pomipika da ay mansasagong sin dowa ay sonin di kaleb
yan nandedepa din payak da ay mamapayong sin baol.
21 Ikosnong yo sin baol din dowa ay nadampilak ay bato ay naisolatan di
bilin Diyos asi yon ikaleb.
22 Isdi ay makikaliak en sik-a et dengngem din kalik sin ngaton di kerubim
ta ibagak amin din bilbilin ko ta itdom sin Israelita.
23a Man-a kayos acacia ta amagen yo si lamisaan.
24 25 26 27 28 29 30 Masapol ay maipapatang din tinapay ay maidaton en
sak-en sin lamisaan ay nay ta say wada sin sangoanak si kankanayon.
31a Man-amag kayo abe si patangan di silaw ay balitok.
32 33 34 35 36 37 Asi kayo man-amag si pito ay silaw ay ipeey yo sin sakpaan
di silaw isnan patangan, yan iamag yo ta masilawan din sango.
38 39 40 Ilaem ta dadlon yon onodan din plano ay naipailan sik-a sin
dontog."

26

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32
33 34 35 36 37

27

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21

28

Bilbilin Maipanggep Sin Badon Da Aaron
(28:1-4,9-10,12,15-21,29-30)

1 "Ayagam si agim ay Aaron ya din an-ak na ay da Nadab, Abihu, Eleazar
ya si Itamar. Ikasin mos daida sin odom ay Israelita ta daida di papadi ay
mansilbi en sak-en.
2 Iamagam si Aaron si bado ay maibagay sin kinabanol ya kinangaton di
saad na ay padi.
3 Ayagam amin din inyaak si laing ay mandait ta mandait das badon Aaron
ay say mapili ay padi ay mansilbi en sak-en.
4 Ibagam ta amagen da nan odom ay tapin di osal Aaron: din maitak-ep sin
pagewan, din naabel ay sinadlay ay kanan da en efod, nagayad ay bado, din
naabel ay osalen ay maidallem, apongot ya din balikes.
5 6 7 8
9 "Man-a ka si dowa ay nabanol ay bato ay din kanan da en karnelia ta
ikitikit mo din ngadan di sinpo ya dowa ay lallalaki ay an-ak Israel.
10 Sag-eenem ay ngadan di maisolat si esa ay bato yan ilaem ta maiolnos
din iyat da ay maisolat ay manlogi sin pangpangoan enggana sin anongos.
11 12 Iamag mo dana sin sadlayan di efod ta say mangialagey sin sinpo ya
dowa ay tribun di Israelita.
13 14 15 Man-amag kas osalen din kangatoan ay padi sin pagew na ta say
pangammoana sin layden Diyos. Kaman met laeng din naosal si efod di
maiamag isna ya siya abe sin borda na.
16 Masapol ay sagsisiyam ay polgada di kaannawa ya kaando na mo
maikolpi sin gawa na.
17 Iamag mo di opat ay linya ay nankababanol ay bato. Ipeey mo sin damo
ay linya di rubi, topasio ya garnet.
18 Sin maikadwa, sag-eesa ay bato ay esmeralda, safiro ya diamante.
19 Sin maikatlo, sag-eesa ay bato ay hasinto, agate ya amatista,
20 yan sin maikap-at, sag-eesa ay bato ay berilio, karnelia ya jaspe. Masapol
ay balitok di kaikapetan din batbato ay nay.

21 Sag-eesa ay maitiktik din ngadngadan di an-ak Israel sin sinpo ya dowa
ay nay ay bato ta say mangialagey sin amin ay tribun di Israel.
22 23 24 25 26 27 28 29 Mo senggep si Aaron sin Nasantoan ay Kowarto, osalena
san naikitikitan di ngadngadan di tribun di Israelita ta say nemnemnemek
din ipogaw ko.
30 Ipeey mo sin tak-ep di pagewan din makwani en Urim ya Tummim tan
say pangammoana sin laydek ay amagen di Israelita, isonga masapol ay
osalenas kanayon mo senggep sin Nasantoan ay Kowarto."
31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43

29

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32
33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46

30

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

Din Bronsi Ay Palanggana (30:17-21; 31:18)

17 Kanan aben Diyos en Moses, "Man-amag ka si bronsi ay palanggana ya
bronsi met laeng ay patangana.
18 Ipeey mo sin nan-gawaan di Tolda ya altar yan pey-am si danom.
19 Say pan-owasan da Aaron ya din an-ak na sin takkay ya siki da
20-21 ta asi dan senggep sin Tolda ono somag-en sin altar ta pooan day
idaton da en Diyos. Masapol ay owasan da din takkay ya siki da ta adi dan
matey. Masapol ay onodan da na si eng-enggana ya siya abe sin poli da."
22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38

31

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 Idi nakdeng ay nakikali si Diyos en
Moses sin dontog ay Sinai, indawat na en sisya din dowa ay nadampilak ay
bato ay naisolatan di bilbilina. Si Diyos ay mismo di nangisolat.

32

Din Sinan Olbon Ay Baka Ay Balitok

1 Idi sed-esed-en din ipogaw si Moses yan mabayag ay mantaoli, inal-
ibongbongan da si Aaron yan kanan da, "Man-amag ka et si didiyos ay
mangipango en datako, tan adi mi ammo mo sinoy naamag en Moses ay sana
ay nangipango en datako ay komaan ed Egipto."
2 Songbatan pay Aaron yan kanana, "Iali yo ngarud din aritos di asawa ya
an-ak yo."
3 Et kinaan da tet-ewa din balitok ay aritos da yan indawat da en Aaron.
4 Tinenaw Aaron din aritos da, pag nan sokogen ya ilinis ay amagen si
sinan olbon ay baka.
Idi siya et di, kanan din ipogaw, "Sinay di diyos tako ay Israelita ay
nangipango en datako ay komaan ed Egipto."
5 Makdeng pay di, nan-amag si Aaron si altar sin sangoanan di balitok ay
sinan baka yan kanana, "Mo si bigat, manfiesta tako ta mandayaw tako en
Diyos."
6 Sin kabigatana, nan-idateng da si aanimal ay idaton da. Pinooan da ay
indaton din odom yan pinalti da ay para sin pan-ookoban da ay isida din
odom. Nanpennek da ay nangan ya nan-iinom enggana ay nabetebeteng da
et dowan dan nansasala ya nandadaag, olay baken dan sin-asawa.

7 Idi siya di, kanan Diyos en Moses, “Dalasem ay manballalong, tan doy ay
nanbasol ya dinokogan das sak-en din ipogaw ay inpangom ay kinmaan ed
Egipto.
8 Nasangaw da ay dagos sin danan ay inbagak ay pandanan da. Doy et
ay nan-amag da si sinan olbon ay baka ay balitok ay say daydayawen da ya
pan-idatonan da dowan da et kanan en say diyos ay nangipango en daida ay
komaan ed Egipto.
9 Ammok ay adi kayamyaman dadis ipogaw,
10 isonga adi ka makibiyang en sak-en ta peslek daida, tan nay palaloy
bonget ko en daida, ta sik-a ya din polim di paad-adoek ta manbalin kayos
madayaw ay nasyon.”
11 Ngem nanpakpakaasi si Moses en Yahweh ay Diyos na et kanana,
“Pangaasim kod, Apo, ta adi kan palalo ay mabonget sin ipogaw mo ay
inpangom ay komaan ed Egipto begew sin nakaskasdaaw ay panakabalin
mo.
12 Adi pay kanan et din taga-Egipto en planom baw ay ipango din ipogaw
mo ta peslem amin daida isnan kadondontogan ta iwed polos di mabay-an.
Pangaasim koma ta ibabawim san bonget mo ta adi kan pespeslen daida.
13 Nemnemem koma din insapatam sin baam ay da Abraham en Isaac ya
si Jacob en paad-adoem din poli da ay kaman din kaad-adon di talaw ed daya
ya din inkarim en idawtam daida si daga ay oka das eng-enggana.”
14 Idi siya et di, inbabawin Diyos din inbaga na en panosaana sin ipogaw
na.
15 Inan Moses din doway nadampilak ay bato ay nasolatan din nanbinas-il
sin bilbilin Diyos et nanballalong ay mantaoli sin kad-an di gagait na.
16 Si Diyos ay mismo di nangamag sin nadampilak ay bato ya nangikitikit
sin bilbilina.
17 Dinngen Josue din ngalawngaw di ipogaw, isonga kananan Moses,
“Manngalawngaw da sin kampo ay kaman way man-gogobat.”
18 Ngem kanan Moses, “Baken met bogaw di nangabak ono adawag di
naabak san madnge mo adi et kaman dan mankankanta.”
19 Idi dandani ay domateng da et sin kampo da, inilan Moses din sinan baka
ya din ipogaw ay mansasala, isonga palaloy bonget na, pag na et ipigpig sin
poon di dontog din nadampilak ay bato ay iin-genana.
20 Tinenaw na din sinan baka, asi nan gilingen enggana ay napino ay
kaman dap-o, pag nan ilaok sin danom, asi na inpainom sin Israelita.
21 Makdeng pay di, kanan Moses en Aaron, “Intoy inyat aya da nan ipogaw
en sik-a et nay pinalobosam daida ay mangamag isnan palalo ay madagsen
ay basol?”
22 Kanan Aaron ay nanongbat, “Apo, adi ka koman omibonget, tan ammom
met dedan ay panam-ayen da ay man-amag si lawa.
23 Tan kanan da, ‘Man-amag ka kod si didiyos ay mangipango en datako,
tan adi mi ammo mo sinoy naamag en Moses ay doy ay nangipango en datako
sin kinmaanan tako ed Egipto.’
24 Et kindaw ko din balitok ay aritos da, yan idi intep-ak sin apoy, pag et
maamag si sinan baka.”
25 Inammoan Moses ay pinalobosan Aaron din ipogaw ay mangamag si
nalabes ya kaibabainan da sin kaibaw da.
26 Pinmika sin segpan di kampo, pag nan kanan ay nangibogaw, “Omalis
na amin din laydena ay mangonod en Diyos.” Et natopog amin din Levita sin
kad-ana.

27 Kanana en daida, “Inbilin Yahweh ay Diyos di Israelita ay alaen yo din
kampilan yo ta sokisoken yo nan kampo, manipod sin segpan ay nay enggana
sin esay segpan sin gedeng di kampo, ta peslen yo din aag-i, gagayyem ya
katokmang yo.”
28 Tinongpal din Levita di, et pinse da di emey ay tolo ay libo ay lallalaki sin
agew ay doy.
29 Pag kanan Moses sin Levita, “Ed wani ay agew, indaton yo di awak yo ay
mansilbi en Diyos gapo ta tinongpal yo din laydena et pinse yo din nanbasol,
olay pay mo anak yo ya agi yo, isonga bindisyonan Diyos dakayo.”
30 Sin kabigatana, kanan Moses sin ipogaw, “Madagsen di basol yo, ngem
mantikidak ed wani sin dontog ta enak kod makikali en Diyos bareng mo
pakawanena si dakayo.”
31 Et kasin inmey si Moses sin kad-an Diyos yan kanana, “Madagsen
kayman san inamag din ipogaw, tan nan-amag das balitok ay didiyosen et
say dinaydayaw da,
32 ngem pangaasim kod ta pakawanem daida. Ngem mo adi mabalin, olay
kaanem din ngadan ko sin libro ay nangisolatam si ngadngadan di ipogaw
mo.”
33 Ngem kanan Diyos en Moses, “Din nakabasol en sak-en et anggoy di
kaanek di ngadan da sin librok.
34 Emey ka et ta ipangom daida sin lugar ay inbagak en sik-a. Nemnemne-
mem ay wada din anghel ko ay mangipango en sik-a. Ngem domteng to di
agew ay dosaek da san ipogaw gapo sin basol da.”
35 Adi nabayag et inpawadan Diyos di sakit ay nangidateng si pisti sin
ipogaw gapo sin nangipaamagan da en Aaron si sinan baka ay balitok.

33

Din Nangibilinan Diyos Ay Komaan Da Ed Sinai

1 Kasin nakingalat si Diyos en Moses yan kanana, “Taynan yo nan lugar ay
nay, dakayo ya din ipogaw ay inpangom manipod ed Egipto, ta emey kayo
sin ili ay inkarik en da Abraham en Isaac ya si Jacob ay idawat ko sin poli da.
2 Man-ibaaak si anghel ay mangipango en dakayo et pakaanek to din
Canaaneo, Amorreo, Heteo, Perezeo, Heveo, ya Jebuseo.
3 Emey kayo sin sana ay daga ay nabaknang ya magabay di mola, ngem
adiak makikoyog en dakayo tan makenteg di nemnem yo ay ipogaw, tan into
et mo peslek amin dakayo sin danan.”
4 Idi dinngen din ipogaw san kaeegyat ay damag, palalo di ladingit da et
insaldeng da ay mangosal sin nankababanol ay osal da,
5 tan binilin Diyos si Moses ay mangibaga en daida, “Natangken di nemnem
yo ay ipogaw, isonga mo makikoyogak si olay sinkaattikan en dakayo,
amangan mo peslek dakayo amin. Ed wani, kaanen yo din nankababanol
ay osal yo ta nemnemek mo into di iyat ko en dakayo.”
6 Siya di din gapo ay adi inos-osal din Israelita din nabanol ay osal da
manipod sin kinmaanan da sin dontog ay Sinai.
7 Din kanayon ay am-amagen Moses mo domateng da si esay lugar ay
pankampoan da et alaena din Tolda ay para en Diyos et isaad na sin ad-
addawi sin lasin di kampo da. Nginadanana si Tolda ay Panpappailaan
Diyos,* et isdi di emeyan di ipogaw mo way layden da ay damagen en Diyos.

* **33:7** Din Tolda ay nay et say nanpappailaan Diyos enggana ay naisaad din dakdake ay Tolda ay dodowa di kowarto na (Exodo 40:17-33). Din omona ay Tolda et wada sin lasin di kampo da. Din maikadwa pay et wada sin gawa na (Levitico 16:16).

8 Mo senggep si Moses sin Tolda ay sana, mantee di esa ya esa sin segpan di
mismo ay kampo na ay mamoboya enggana ay senggep.
9 Mo nakasgep si Moses, bomaba ay dagos din liboo ay natotood sin segpan
di Tolda et kaman mapmapo sin kad-an di liboo ay sana din kalin Diyos ay
makikali en Moses.
10 Isonga mo ilaen din ipogaw ay wada din liboo ay matood sin segpan di
Tolda, manyakog-ong da.
11 Mismo ay si Diyos di makingalat en Moses ay ropan ropa ay kaman din
iyat di ipogaw ay makikali si gayyem na. Mo makdeng di ngalat da, mantaoli
si Moses sin kampo. Ngem mataynan sin Tolda din baro ay kabadang na ay
si Josue ay anak Nun.

Din Inkarin Diyos Ay Koyogena Din Ipogaw Na

12 Kanan Moses en Diyos, “Tet-ewa kayman ay pinilim sak-en ay mangi-
pango en da nay ay ipogaw, ngem adi ka met inbaga mo sino di ibaam ay
komoyog. Kanam abe en dadlon kan am-ammo ya malaydan ka en sak-en
13 isonga mo tet-ewa na, ibagam koma ngarud din planom ta say ammoak
di iyat ko ay mansilbi en sik-a ya masepsep ay malaydan ka. Nemnemnemem
koma ay pinilim dana ay ipogaw ay inbilang mo ay ipogaw mo.”
14 Kanan Diyos ay nanongbat, “May ngarud, koyogek ya badangak dakayo
ta way iyat yo ay mangabak sin kaibaw yo ya asi kayo man-illeng sin ili ay
emeyan yo.”
15 Kanan kasin Moses, “Mo adi kan komoyog, adi ka koman pakaanen
dakami isnan lugar ay nay.
16 Into ngin di pangilasinan di odom ay ipogaw en malaylaydan kan sak-
en ya din ipogaw mo ay nay mo adi kan komoyog? Mo koyogem dakami, say
pangammoan da ay naitken kami sin odom ay ipogaw isnan lobong.”
17 Kanan Diyos en Moses, “Gapo ta dadlonak am-ammos sik-a ya malaylay-
danak en sik-a, matongpal san kedkedawem.”
18 Nanpakaasi kasin si Moses yan kanana, “Pangaasim kod ta ipalobos mo
ay ilaek di kinadiyos mo.”
19 Songbatan pay Diyos yan kanana, “Ipailak din amin ay kinasiged ko en
sik-a ya ibagak abe en sik-a din ngadan ko ay Yahweh, tan ipailak din seg-ang
ko sin laydek ay pangipailaan.
20 Ngem adi mabalin ay ilaem din ropak, tan binmal-o ay matey di ipogaw
ay mangila sin ropak,
21 ngem pomika ka sin bato ay nay sin kad-ak.
22 Ta mo ilabas ko din mankoniniing ay kinadiyos ko, ilingeb kos sik-a sin
nanbaetan di napitak ay bato, asiak isalin din takkay ko sin matam enggana
ay malabasak.
23 Mo malabasak, asiak kaanen din takkay ko ta say ilaem din edeg ko ay
baken din ropak.”

34

Din Kasin Naisolatan Di Bilbilin (34:1-15)

1 Idi makdeng di, kanan Diyos en Moses, “Mantiktik kas dowa ay nadampi-
lak ay bato ay kaman din indawat ko sin damo ta pangisolatak kasin sin
insolat ko sin damo ay ginopak mo.
2 Mansagana ka ay mantikid sin dontog ay Sinai sin agsapa si bigat ta sem-
ed ka sin toktok di dontog.

3 Adi ka man-itaktakin si gait mo yan masapol ay magay ipogaw si maila
sin olay into ay partin di dontog. Masapol abe ay maga di karnero ono baka
ay naipastol sin poon di dontog."
4 Dadlon tinongpal Moses din inbilin Diyos. Nasapa sin kabigatana et
nantiktik si dowa ay nadampilak ay bato ay intikid na sin dontog ay Sinai.
5 Binmaba si Diyos sin dontog ay kinoyog di liboo et pinmika sin kad-an
Moses, pag nan ibaga din ngadana ay si Yahweh.
6 Nalabas sin sangoanan Moses pag nan kanan, "Sak-en si Yahweh, Diyos
ay managseg-ang. Bakenak nalaka ay bomonget mo adi et managlayadak ya
matalekak.
7 Adiak linglingan di inkarik sin niliblibo ay ipogaw et pakawanek di
pankolkolangan da, din panlablabsingan da sin bilbilin ko ya odom ay
basbasol da. Ngem adiak ipalobos ay mailsot di nakabasol ay ipogaw di dosa
mo adi et dosaek engganas anak di apo na."
8 Dagos ay nanyakog-ong si Moses ay mandayaw en Diyos.
9 Kanana, "Apo, mo tet-ewa ay malaydan ka en sak-en, pangaasim ngarud
ta koyogem dakami. Tet-ewa kayman ay makenteg di nemnem da nan
ipogaw ay nay, ngem pangaasim kod ta pakawanem din basol ya lawa ay
ogali mi ta ibilang mos dakami ay ipogaw mo."
10 Kanan Diyos en Moses, "Ed wani, wada di itolag ko en dakayo ay
Israelita. Amagek di nakaskasdaaw sin pangiilaan yo ay adi naam-amag sin
olay sino ay ili isnan daga. Et ilaen din kaipoipogaw ay makiilian yo din
nakaskasdaaw ay amagek para en dakayo.
11 Tongpalen yo din ibilin ko en dakayo ed wani. Awni et pakaanek din
Amorreo, Canaaneo, Heteo, Perezeo, Heveo ya Jebuseo mo domateng kayo
sin ili da.
12 Annadan yo ta adi kayon makitolag ay makikadwa sin ipogaw ay
datngan yos di, tan mo say amagen yo et kaman tagdey ay mangiturong si
kadadaelan yo.
13 Dadaelen yo din altar da, gemken yo din tinootood da ay bato ay
pandaydayawan da dowan yon potoen din posti ay pangidaydayaw da en
Asera ay didiyosen da.
14 "Adi kayon mandaydayaw si odom ay diyos, tan sak-en ay Diyos et adiak
ipalobos ay waday ikadkadwa yon sak-en ay dayawen.
15 Adi kayon makitoltolag ay makikadwa sin ipogaw isdi, tan manday-
dayaw da si ad-ado ay didiyosen di pagano. Tan mo man-idaton da ya awisen
das dakayo ay makiragragsak, into et mo masolisog kayo ay makikan sin
naidaton si didiyosen da."
16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27

Din Mankoniniing Ay Ropan Moses (34:28-35)

28 Nakitees Moses en Diyos sin dontog si opatapolo ay agew ya labi ay adi
polos nangnangan ya nan-in-inom. Isdi ay insolat na sin doway nadampilak
ay bato din Sinpo ay Bilin ay siya din intolag Diyos sin Israelita.
29 Idi nanballalong ay napo sin dontog ay Sinai, iin-genana din dowa ay
bato ay naisolatan di bilbilin Diyos, yan adi na ammo ay mankoniniing din
ropa na gapo sin nakikaliana en Diyos.
30 Inmegyat si Aaron ya din amin ay Israelita ay somag-en idi inila da din
mankoniniing ay ropan Moses.
31 Ngem inayagan Moses daida, isonga sinmag-en si Aaron ya din papan-
golon di Israelita, et nakikali si Moses en daida.

32 Maaw-awni pay, sinmag-en amin ay Israelita en Moses et inbaga nan
daida amin din bilbilin ay inbagan Diyos sin dontog ay Sinai.
33 Idi makdeng ay ibagan Moses en daida din inbilin Diyos, nilingbana din
ropa na si sokdong.
34 Sin tonggal somag-enana ay makikali en Diyos yan kaanena din sokdong
na. Isonga mo bemela ay mangibaga sin Israelita sin inbilin Diyos,
35 ilaen da ay mankoniniing din ropa na. Mo makdeng yan lingbana din
ropa na enggana ay makikali kasin en Diyos.*

35

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32
33 34 35

36

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32
33 34 35 36 37 38

37

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29

38

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31

39

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32
33 34 35 36 37 38 39 40 41

Din Nakdengan Din Obla Ay Kaisaadan Di Tolda (39:42-43; 40:17-33)

Pag topogen Moses din kaipoipogaw et binilinas daida ta man-iali das balitok, palata, bronsi, lopot, lalat, kaiw ya odom ay kasapolan sin maamag ay Tolda. Inayagana abe di nankalalaing ay manpanday, mankarpintiro, mandait ya manborda ta amagen da din Tolda ya am-in ay maosal isdi. Inamag da din posti ya kurtina ya atep di Tolda ta say nalaka ay matopi. Din maosal abe ay madagsen ay kaman din Baol, lamisaan ya altar, et in-amagan das pangig-enan sin nansinoni ta way iyat da ay mangaksiw mo man-etan da. (35:1–39:41)

42 Tinongpal din Israelita amin din obla ay inbilin Diyos en Moses ay
amagen da.
43 Idi en pinaneknekan Moses mo kosto din inyat da, et siya ay tinongpal
da din inbilin Diyos, isonga binindisyonanas daida.

40

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 Naisaad din Tolda ay Panpappailaan
Diyos sin pitsa 1 di damo ay bowan sin maikadwa ay tawen manipod sin
kinmaanan da ed Egipto.
18 Idi insaad Moses din Tolda, tinood na din posti et pag nan ikapet din
bagbag ya din odom ay manbabag ay amag na. In-amag na din kaosod ya
lagat,
19 et pag nan iakbong din Tolda ay lalat di animal ay say maiatep ya
maibobong. Tinongpal na amin din inbilin Diyos ay iyat na ay mangiamag
sin Tolda.

---

* **34:35** Di gapo ay nilingban Moses din ropa na et naisolat sin 2 Corinto 3:13.

20 Inkosnong na sin Baol din dowa ay bato ay naisolatan di sinpo ay bilin,
pag nan iamag din kaiw ay pangiegnan. Makdeng pay di, in-amag na din
kaleb di Baol.
21 Inpasgep na din Baol sin Tolda, pag nan iamag din kurtina ay manasalin
sin kowarto ay kad-an di Baol, tan say inbilin Diyos.
22 Inpasgep na abe din lamisaan sin Tolda et inpeey na sin naibanda si
amyanan sin lasin di kurtina.
23 Inpatang na sin lamisaan ay sana din tinapay ay maidaton en Diyos, tan
siya din inbilina.
24 Inpasgep na din patangan di silaw sin Tolda sin naibandas abagatan, sin
sagang di lamisaan,
25 et pag nan iamag din silaw sin sangoanan Diyos ay kaman met laeng din
inbilin Diyos en sisya.
26 In-amag Moses din balitok ay altar sin Tolda sin sangoanan di kurtina
27 et nan-ipoo si nabanglo ay insinso, tan say inbilin Diyos.
28 In-amag na abe di kurtina sin segpan di Tolda,
29 pag man-amag sin lasin di kurtina si altar ay pan-idatonan si mapooan.
Say pangipooan da si datdaton ay animal ya lames di inani da.
30 Inpeey na din palanggana sin nan-gawaan di Tolda ya altar et piney-ana
si danom ay pan-owasan,
31 ta say pan-owasan Moses ya da Aaron sin an-ak na sin takkay ya siki da.
32 Inbilin Diyos ay man-owas da mo senggep da sin Tolda ono somag-en da
sin altar.
33 Makdeng pay di, in-amag Moses din kurtina ay nanliked sin Tolda ya
altar ay kaman say alad na, pag nan ibitin di kurtina sin segpan di alad ay
sana et say nakdengan din obla ay kaisaadan di Tolda.

Din Somili Ay Kinadiyos En Yahweh (40:34-38)

34 Idi makdeng di, nilikmot din liboo din Tolda et napno sin somili ay
kinadiyos en Yahweh,
35 isonga adi nakasgep si Moses.
36-37 Sin am-in ay nan-etaetanan di Israelita, nantetee da si esa ay lugar
enggana ay komayang din liboo sin Tolda. Mo komayang, asi da manlobwat
ay man-etan.
38 Sin kaagawan, maila da din liboo ay kaipailaan di kawadan Diyos sin
ngaton di Tolda. Sin labi pay, maila da di apoy sin kad-an di liboo. Nailan di
Israelita din liboo ya apoy ay sana sin am-in ay nandad-anan da.

Levitico
Maipanggep Sin Libro Ay Nay

Din wada sin libro ay nay ay Levitico* et din bilbilin ay inbagan Diyos en Moses maipanggep sin iyat di ipogaw na ay Israelita ay manaydayaw en sisya ed idi. Gapo ta din papadi di makaammo ay mangidaton si animal ya mangamag si odom ay seremonia sin Tolda ay Panpappailaan Diyos, wada abe di bilbilin maipanggep sin kosto ay pangitongpalan da sin obla da.

Din silbin di bilbilin ay nay et ta nemnemen din Israelita ay nasantoan si Yahweh ay Diyos da, isonga daida abe et masapol ay onodan da di nasantoan ay kabibiyag.

Din Linaona

Din daton ay mapooan 1:1-17
Din daton para si basol ay adi maigagara ya maigagara 4:1–6:7
Din maibilang ay nalinis ya baken nalinis 11:1–14:8
Din agew ay malinisan di basol 16:1-31
Din kinasanton di dada 17:1-12
Din nasantoan ay kabibiyag ay maonodan 18:1–24:9
Din gon-gonan di managtongpal ya dosan di adi managtongpal 26:1-44

Din Daton Ay Mapooan
(1:1-9)

1 Inayagan Diyos si Moses sin Tolda ay Panpappailaana et nakikali en sisya.
2 Binilina ta ibaga na dana sin Israelita: Mo waday man-idawat si daton,
masapol ay baka, karnero ono kalding.
3 Mo maipanggep si daton ay mapooan, da naey di maonodan. Mo baka di
idaton da, masapol ay mapteng ay bomaro ay magay kaoyawana. Iey na sin
segpan di Tolda ta awaten Diyos.
4 Kapayen din ipogaw din toktok di maidaton ay mapooan et maawat din
daton ay sana ta maisobot sin biyag na ya malinisan din basbasol na.
5 Paltiena din baka et pag alaen din papadi ay an-ak Aaron din dada na ta
idaton da en Diyos. Mo makdeng di, isoyat da din dada sin opat ay solin di
altar sin segpan di Tolda.
6 Lalatena din animal asi na tadtaden.
7 Din papadi pay yan olnosen da din kaiw sin altar, asi dan tetengan.
8 Pag dan ipatang din natadtad ay karni sin apoy, pati din toktok ya tabtaba.
9 Owasan din nanpalti din eg-eges ya sikin di animal et ipoon din papadi
din intiro ay animal sin altar ta say daton ay mapooan ay mansengseng-ew
para en Diyos.

Kinwanin aben Diyos en mabalin di karnero, kalding ono kalapati ay daton ay mapooan. Inbilina abe din kosto ay maonodan. Olay sino ay maidaton, masapol ay maisoyat din dada na sin kad-an di altar ya mapooan din intiro ay daton. (*1:10-17*)

10 11 12 13 14 15 16 17

2

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

* : Din olog di Levitico et “maipanggep sin polin Levi ono Levita.” Levita da Aaron ya din an-ak na ay papadin di Judio. Levita met laeng din nanoltolong en daida sin obla da sin Tolda.

3

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17

4

Din Daton Para Si Basol Ay Adi Maigagara Ya Maigagara (4:1-12)

1 Inbilin Diyos en Moses
2 ay ibaga na sin Israelita ay mo wada di manbasol ay mangamag si iparit di
linteg Diyos ngem adi na in-gagara, masapol ay tongpalena da nay ay bilbilin.
3 Mo manbasol di kangatoan ay padi et maibilang ay nanbasol abe din
kaipoipogaw, masapol ay man-a din padi ay sana si bomaro ay baka ay
magay kolang na ta ena idaton en Diyos ta say malinisan din doy ay basol
na.
4 Iey na din baka sin pantew di Tolda ay Panpappailaan Diyos et asi na
ikapay din takkay na sin toktok di baka et paltiena sin sangoanan Diyos.
5 Asi man-a sin dadan di napalti et isgep na sin oneg di Tolda.
6 Mo wadas sisya sin oneg, isiwsiw nan gomot na sin dada et asi na pay
iwalsi si mamin pito sin sangoanan Diyos sin sangon di kurtina ay nanasalin
sin Kasasantoan ay Kowarto.
7 Pag nan iponas din odom ay dada sin kaman sakngod sin solin di altar ay
panpoppooan si insinso ay wada met laeng sin oneg di Tolda. Mo makdeng
di, isoyat na din am-in ay nabay-an ay dada sin naisaadan di altar ay
panpoppooan si daton ay wada sin pantew di Tolda.
8 Ilasina abe din am-in ay taban di eg-eges di baka ay napalti,
9 din dowa ay batin ya din taba da pati din kamayatan ay partin di atey na
10 ay kaman met laeng di iyat da ay mangaan sin taban di baka ay idaton
da ay pan-ookoban ya makikadkadwaan da en Diyos, asi na pooan sin altar
ay doy.
11 Ngem alaena din kopkop, am-in ay lames, din toktok, din eg-eges ay adi
nasosotan ya din sikin di animal,
12 et iey na ay pooan si kaiw sin lasin di pankamkampoan da ay maiwasw-
asitan di dap-o, tan say ibilang da ay nalinis ay lugar maibasar sin linteg da.

Mo manbasol abe am-in din kaipoipogaw ay mangamag si iparit di linteg Diyos ngem adi da in-gagara, masapol ay man-a das bomaro ay baka ta maidaton en Diyos. Mo esa ay pangolo di manbasol, bomaro ay kalding di maidaton. Et mo kompormi ay ipogaw di manbasol, din maidaton et bomalasang ay kalding ono karnero.

Mo wada abey mangigagara ay manbasol yan sowitikena ono akewana din ib-a na ono amagena di odom ay kaman dadi ay basol, masapol ay itaoli na din ina na ya tapiana pay si inkaliman di banol na. Masapol abe ay iali na sin padi di bomaro ay kalding ono karnero ay maidaton ta say maisobot sin biyag na ya malinisan din basol na. (4:13–6:7)

13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35

5

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

6

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30

7

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38

8

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36

9

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24

10

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

11

Din Mabalin Ya Adi Mabalin Ay Kanen Da
(11:1-12,45-47)

1 Kanan Diyos en da Moses en Aaron,
2 Ibaga yo na sin Israelita: Sin amin ay animal, siya dana di mabalin ay kanen yo:
3 Din nagisgis di kokod na ya mangaga kasin si nakdeng ay kinana.
4-6 Ngem waday animal ay mangaga kasin si kinana ono nagisgis di kokod na ay adi yo kanen. Maiparit din kamel ya din atap ya naamo ay koneho, tan olay mo gagaen da kasin di kanen da baken nagisgis di kokod da.
7 Maiparit abe din besaang, tan olay mo nagisgis din kokod na, adi na kasin gagaen di kinana et kadodogis ay kanen yo.
8 Adi yo isidsida dana ya adi yo aben giwgiwiten din bangkay da. Ibilang yo ay kadodogis dana.
9 Sin wadas danom, da nay di mabalin ay isida yo: din amin ay waday siksik ya balidbid na, olay wadas baybay ono ginawang.
10-12 Ngem olay sino ay wada sin danom ay magay siksik ono balidbid na, ibilang yo ay palalo ay kadodogis et adi yo isidsida ono olay giwiten din bangkay da.

Kinwanin Diyos en maiparit abe ay isida da di odom ay kalasin di titit ya mantaytayaw ay kaman din agila, kop, kolin, banog, paong, gayang ya kibkibalot. Maiparit abe din mankodkodap ay napayakan powira din manlaglagto ay kaman din dodon, boyasyas, bobboting ya pitpitan. Ad-ado abey odom ay ibilang di Israelita ay kadodogis ay kaman din kabayo, aso, posa, ya otot, siya abe din mankodkodap ya manbodbodos ay kaman din eweg, baniyas, tabtabaan ya kalapakap, ya din nankinalasi ay bigis. Mo isidan din Israelita di olay sino en dana ay maiparit ono giwiten da anggoy din bangkay da, maibilang da ay kadodogis. Mo wada abey kompormi ay maosal ay maisagid si bangkay di maiparit, maibilang met laeng ay kadodogis. Inbilin Diyos am-in dana ta say mailalasin din ipogaw na para en sisya ya tadonen da din nasantoan ay ogali na. Kinwani na: (*11:13-44*)

13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44

45 “Sak-en si Yahweh ay nangipango en dakayo ay komaan ed Egipto ta sak-en di Diyos yo, isonga masapol ay nasantoan kayo tan nasantoanak.
46 Siya sa di bilin ko maipanggep sin animal, titit, amin ay manbibiyag sin danom ya amin ay mankodkodap sin lota.

47 Masapol ay mailasin yo di nalinis ya kadodogis, mo sino di mabalin ay
maisida ya din maiparit sin amin ay matmatago ay parsua."

12

Din Kalinisan Di Babai Ay Man-anak

1 Inpaammon Diyos en Moses dana ay bilbilin
2 ta tongpalen din Israelita. Mo lalaki di ianak na, pito ay agew ay
maibilang sisya ay kadodogis ay kaman din panriglaana.
3 Sin maikawao ay agew, masapol ay makogit din anak.
4 Din ina, palabasena di tolonpo ya tolo pay ay agew, asi maibilang
ay nalinis et makdeng di kinmadodogisana gapo sin dada ay binmalbala.
Maiparit ay giwitena di olay sino ay maibilang ay nasantoan ya adi mabalin
ay senggep sin nasantoan ay Tolda enggana ay makdeng din agew ay
kalinisana.
5 Mo babai di ianak na, sinpo ya opat ay agew di kaibilangana ay kadodogis
ay kaman din panriglaana. Ngem palabasena pay di enemapolo ya enem ay
agew, asi maibilang ay nalinis.
6 Mo mapospos din agew ay kalinisana sin nangianakana si babai ono
lalaki, masapol ay man-iey si bomaro ay karnero ay mantawen si esa sin padi
ay wada sin segpan di Tolda ta say maidaton ay mapooan. Man-idawat abe
si anak di pagaw ono kalapati ay say maidaton ay manglinis sin basol na.
7 Idaton din padi para sin babai et maibilang sisya ay nalinis et makdeng
di kinmadodogisana gapo sin dada ay binmala en sisya. Siya na di maibilin
sin babai ay man-anak.
8 Mo adi na kabaelan di bomaro ay karnero, man-idawat si dowa ay
kalapati ono pagaw. Din esa yan maosal ay daton ay mapooan yan din esa et
maidaton ay manglinis sin basbasol na. Amagen din padi din seremonia ay
panglinis sin babai et maibilang ay nalinis sin sangoanan di linteg.

13

Din Kaeegyat Ay Sakit Di Kodil
(13:1-3,45-46)

1 Binilin Diyos da Moses en Aaron yan kanana,
2 "Mo waday maila sin kodil di esay ipogaw ay lomat-ed ono bomalanga
ono bayang yan manbalin si sakit di kodil ay makaalis, masapol ay manpaila
en Aaron ono esa sin papadi ay an-ak na.
3 Esten din padi ay ilaen din bayang na. Mo kinmilat din book sin kad-
an di bayang ya naoneg din bayang mo din kodil na, din sana yan kaeegyat
ay sakit di kodil et ipaammon din padi ay maibilang sisya ay kadodogis sin
sangoanan di linteg.
4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33
34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 Din ipogaw ay waday sakit na ay kaeegyat ay
sakit di kodil, masapol ay manbado si nabisngibisngit. Adi na sagsagaysayen
din book na ya kopopana din nanallem ay partin di ropa na yan ibogaw na
ay kanana, 'Kadodogisak, kadodogisak.'
46 Maibilang sisya ay kadodogis enggana ay makaan din sakit di kodil na et
mantee sin lasin di kampo ay addawi sin ipogaw."
47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59

14

Din Seremonia Ay Panglinis Mo Nakaan Di Kaeegyat Ay Sakit Di Kodil
(14:1-8a)

1 Inbagan Diyos en Moses
2 da nan bilbilin maipanggep sin seremonia ay amagen di ipogaw ay
nakaan di kaeegyat ay sakit di kodil na. Sin agew ay maibilang sisya ay
nalinisan sin sakit di kodil ay sana, koyogen das sisya ay emey sin padi.
3 Bomala din padi et ena ilaen sisya sin lasin di kampo. Mo nakaan din sakit
na,
4 ibilin din padi ay man-ialis sisya si dowa ay titit ay maibilang ay nalinis,
kaiw ay sidro, manbalanga ay lopot ya pingin di hisopo.
5 Ibilin din padi ay mapalti din esa ay titit yan sayangen da din dada na si
dinamili ay banga ay napey-an si kasaksakdo ay danom di obbog.
6 Makdeng di, alaena din esa ay titit, sidro, manbalanga ay lopot ya hisopo
ay isiwsiw na sin dadan di napalti ay titit.
7 Mamin pito ay walsiana sin dada din ipogaw ay malinlinisan sin sakit
di kodil na, pag nan ipaammo en maibilang ay nalinis din ipogaw ay sana.
Ibolos pay din padi din matmatago ay titit.
8a Makdeng di, din ipogaw ay sana ay maibilang ay nalinis yan masapol
ay labaana din bado na, koskosana amin din book na ya man-ames, et pag
maibilang sisya ay nalinis.
9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37
38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57

15

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32
33

16

Din Agew Ay Malinisan Di Basbasol (16:1-5,11-19)

1 Idi nakdeng din nateyan di dowa ay anak en Aaron begew sin indaton da
en Diyos ay baken nasantoan, nginalat Diyos si Moses
2 yan kanana, “Ibilin mo en agim ay Aaron ay baken kompormi mo adi et
anggoy sin kostokosto ay timpo di senggepana sin Kasasantoan ay Kowarto
ay wada sin likod di kurtina. Tan isdi san panpappailaak babaen si liboo sin
ngaton di kaleb* di Baol di Tolagan. Et mo adi na tongpalen din bilin ay nay,
matey sisya ay magay dowadowa.
3-5 Da naey di masapol ay amagen Aaron ta asi senggep sin Kasasantoan ay
Kowarto. Masapol ay manbado sin mankilat ay bado ay natodingan para sin
agew ay nay ay siya da din nagayad ay bado, potot, bilko ya apongot. Ngem
siyat man-ames ta asi na ibado, tan nasantoan da nay ay bado. Asi man-a
si bomaro ay baka ay maidaton ta malinisan di basol. Man-a abe si bomaro
ay karnero ay mapooan ay maidaton. Awatena pay sin Israelita di dowa ay
bomaro ay kalding ay maidaton ta malinisan di basol ya bomaro ay karnero
ay mapooan ay maidaton.
6 7 8 9 10
11 “Mo kedngen Aaron ay idaton din baka ta maisobot sin biyag na ya
malinisan din basol na ya siya abe din pamilya na,
12 masapol ay man-a si sinkapalanggana ay man-ganggangab ay oling ay
napo sin altar, asi aben man-as dowa ay gamet ay napino ay insinso et isgep
na sin Kasasantoan ay Kowarto.

---

* **16:2** Din kaleb ay nay et say naipappailaan di inyat di basol ay malinisan ono mapakawan. Isdi di pangiwalsian din padi sin dada ay maisobot sin biyag di nakabasol ta say adi dosaen Diyos sisya mo adi et malinisan di basol na.

13 Isdi sin sangoanan Diyos, ipeey na din insinso sin man-ganggangab ay
oling ta salinan din asok na din kaleb di Baol di Tolagan et adi na maila ta
say adi matey sisya.
14 Asi en omas sisya sin dadan di baka et isiwsiw na din gomot na et
walsiana din kagodwan di kaleb ay wada sin patag na ya siya abe ay walsiana
din sangoanan di Baol si mamin pito.
15 "Et mo pay ta makdemakdeng di, paltiena abe din kalding ay maidaton
ta malinisan din basbasol di kaipoipogaw. Alaena din dadan di animal ay
doy et iey na abe sin Kasasantoan ay Kowarto. Et say onodana met laeng din
inyat na ay nangiwalsi sin dadan di baka sin kaleb ya sangoanan di Baol.
16 Siya na ngarud di amagen Aaron ta say malinisan din Kasasantoan ay
Kowarto ay kinmadodogis begew sin basbasol ya nankolkolangan din Is-
raelita. Kaman nina abe di masapol ay amagena sin Nasantoan ay Kowarto,
tan wada sin gawan di pankamkampoan yo ay maibilang ay kadodogis.
17 Manlogi sin senggepan Aaron sin Kasasantoan ay Kowarto ay manga-
mag sin seremonia ay manglinis si kadodogis, maiparit ay wada di odom ay
ipogaw sin Nasantoan ay Kowarto enggana ay bemelas sisya. Et mo makdeng
ay amagena din seremonia ay nay para sin mismo ay awak na, pamilya na
ya sin ipogaw,
18 emey sin altar ay panpoppooan si daton et amagena abe di seremonia
ay manglinis abe sin altar. Say amagena ngarud et oma sin dadan di napalti
ay baka ya kalding et iponas na sin am-in ay kaman sakngod di altar.
19 Isiwsiw na abe din gomot na sin dada et walsiana din altar si mamin pito.
Siya sa di amagena ta linisana din altar ay kinmadodogis begew sin basol di
ipogaw ta say panbalinena ay nasantoan."

Din Mailobos Ay Kalding (16:20-24,29-31)

20 "Mo pay ta ikdeikdeng Aaron din seremonia ay manglinis sin Kasasan-
toan ay Kowarto, din Nasantoan ay Kowarto ya din altar, iey na din mat-
matago ay kalding sin kad-an di altar ay panpoppooan si daton.
21-22 Asi na ikapay din dowa ay takkay na sin toktok di kalding dowanan
ipodno din am-in ay nankolkolangan ya nanbasbasolan di Israelita ta mait-
an sin animal ay doy. Makdeng pay di yan waday nadotokan ay ipogaw ay
en mangibolos sin kalding sin addawi ay lugar ay magay omili ta say iey din
kalding din am-in ay basbasol di Israelita isdi.
23 "Asi pag senggep si Aaron sin Tolda et kaanena am-in din bado ay inosal
na ay sinenggep sin Kasasantoan ay Kowarto ta taynanas di.
24 Asi en man-ames sin esa ay nasantoan ay lugar et ibado na kasin din
sigod ay osal na si kinapadi. Siya di yan bemela ay mangidaton si mapooan
ta maisobot sin biyag na ya malinisan din basol na ya siya abe din am-in ay
Israelita.
25 26 27 28
29 "Da nay di bilbilin ay masapol ay matongpal si eng-enggana. Sin
maikasinpo ay agew di maikapito ay bowan, din Israelita ya mangili ay
makitee en daida yan masapol ay itpe da din dagaang da ya adi da man-obla.
30 Tan sin agew ay doy, maamag di seremonia ay panglinis en daida ta
maisobot sin biyag da ya malinisan din basol da sin sangoanan Diyos.
31 Maibilang ay nasantoan din agew ay sana et masapol ay itpe da din
dagaang da ya adi da polos man-obla. Masapol ay tongpalen da dana ay bilin
si eng-enggana."
32 33 34

17

Din Kinasanton Di Dada (17:1-7,10-12)

1 Kinalin Diyos si Moses et kanana,
2 "Ibagam en Aaron ya sin an-ak na ya sin am-in ay Israelita, 'Naey di inbilin Diyos:
3-4 Olay sino ay Israelita ay man-idaton si baka, karnero ono kalding si kompormi ay lugar et bomasol tan maibilang ay pinomse, isonga makeddengan ay maipowira sin iib-a na ay ipogaw en Diyos.* Din amagena koma et iey na din animal sin segpan di Tolda ay Panpappailaan Diyos ta maidaton en sisya.
5 Siya ngarud na san maibilin ta say manlogi ed wani, din aanimal ay idatdaton di Israelita sin lasin di pankamkampoan da et maiey sin padi sin segpan di Tolda ta say maidaton en Diyos ay say makikadkadwaan da en sisya.
6 Asi en walsian di padi si dada din altar en Diyos ay wada sin segpan di Tolda, asi na aben pooan din taba ta mansengseng-ew ay say panlaydan en Diyos.
7 Masapol ay isaldeng da ay idatdatonan din sinsinan kalding sin lasin di pankamkampoan da, tan din panaydayawan da sin sinan didiyos ay nay et kaman dan makikamkamalala. Din bilin ay nay et masapol ay tongpalen da ya siya abe sin poli da si eng-enggana.
8 9
10 " 'Mo sino en dakayo ay Israelita ono mangili ay makitetee en dakayo di mangisida si dada, dokogan Diyos sisya et ipowira na sin ipogaw na.†
11 Tan din dada di mangidawat si biyag di awak. Din dada abe di inbilin Diyos ay maiwalsi sin altar ay manglinis sin basbasol yo, tan din dada et say pansobot si biyag.
12 Siya na di begew ay inbilin Diyos sin am-in ay Israelita ay adi da mansida si dada ya siya abe din mangili ay makitetee en daida.' "
13 14 15 16

18

Din Onodan Di Israelita (18:1-5)

1 Kanan Diyos en Moses,
2 "Ibagam sin am-in ay Israelita, 'Naey di kanan Diyos: Sak-en si Yahweh ay Diyos yo.
3 Adi yo on-onodan din ogalin di taga-Egipto ay nakitetean yo ed idi ono din ogalin di ipogaw ed Canaan ay say pangipangoak en dakayo,
4-5 mo adi et tongpalen yo din linlinteg ko ya din am-in ay ibilin ko en dakayo. Et mo say amagen yo di, gon-oden yo di tet-ewa ay biyag. Nay kasinak ibaga ay si sak-en si Yahweh ay Diyos yo.' "
6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30

19

Din Bilbilin Panggep Di Siged Ay Ogali (19:1-2,9-18,31-37)

1 Kanan Diyos en Moses,

---

* **17:3-4** Di esa ay kaiologan nina sin Hebreo et: *makeddengan ay matey.* † **17:10** Di esa ay kaiologan nina sin Hebreo et: *keddengan Diyos sisya ay matey.*

2 “Ibagam sin am-in ay Israelita, ‘Naey di inbilin Diyos: Masapol ay
nasantoan kayo, tan sak-en si Yahweh ay Diyos yo et nasantoanak.
3 4 5 6 7 8
9 “ ‘Mo man-ani kayo sin payew yo, adi yon palaloan ay anien din wadas
benget na ya sageyen din nilabsan yo.
10 Mo manbolas kayo abe si obas, adi yon taolien di nilabsan yo ya piditen
di nag-as. Bay-an yo abe iman ta waday okan di nabiteg ya mangili. Sak-en
si Yahweh ay Diyos yo, et siya say kanak.
11 “ ‘Siya abe ay masapol ay adi yon ak-akewan, sosowitiken ono iet-etekan
di ib-a yo.
12 Adi yo aben os-osalen din ngadan ko ay mantistigo si baken kosto ta adi
maibabain di ngadan ko, tan sak-en si Yahweh ay Diyos yo.
13 “ ‘Mo wada abe di poldiyaen yo, adi yo taktaken ay mangidawat si lagbo
da olay pay mo sinlabi, tan mo taktaken yo et kaman yo met laeng sinowitik
ono inakewan si daida.
14 Adi yo aben babbaosan di naomel ono sapatien di nagodab, mo adi et
patgen ya egyatan yo si sak-en ay Diyos yo, tan sak-en si Yahweh.
15 “ ‘Mo wada di kasoen yo, din kosto koma di iyat yo ay mangowis. Adi yon
pabpaboran di nabiteg yan adi yo aben palaloan ay patgen di baknang.
16 Mo mantistigo kayo, adi yo aben palawlawaen di ib-a yo ono amagen di
olay sino ay baken kosto ay maiturong sin makeddengan da ay matey.* Sak-
en si Diyos ay nangibagas na.
17 “ ‘Mo wada di pansaksakitan di nemnem yo si ib-a yo, adi yo ililiget, mo
adi et mankakapya kayo ta say adi kayo manbasbasol begew en daida.†
18 Adi yo aben ibabbaes di lawa si ib-a yo ono ililiget si daida, mo adi et
laylayden yo di ib-a yo ay kaman din pananglayad yo sin awak yo.‡ Sak-en si
Diyos et siya say kanak en dakayo.
19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30
31 “ ‘Adi kayo manpasip-ok ono manpatolong si man-gengey, tan ko-
madodogis kayo begew met laeng en daida. Say patien yo din nay inbagak,
tan sak-en si Yahweh ay Diyos yo.
32 “ ‘Mo pay abe din nankakay ya nankababkes, patgen ya dayawen yos
daida. Patgen yo ay sipapakombaba si sak-en ay Diyos yo, tan sak-en si
Yahweh.
33 “ ‘Adi yo palpaligaten din mangili ay makiili en dakayo.
34 Di iyat yo pay et ibilang yo ay kaman dedan ib-a yo ay Israelita. Laylay-
den yo si daida ay kaman din pananglayad yo sin awak yo. Nemnemen yo
koma ay mangili kayo abe ed Egipto ed idi. Sak-en si Yahweh ay Diyos yo ay
nangibilin sina.
35 “ ‘Adi yo sowitiken di ib-a yo si baken kosto ay panlokod, kiloan ono
salopan,
36 mo adi et din kosto di osalen yo. Tan si sak-en si Yahweh ay Diyos yo ay
nangibela en dakayo ed Egipto.
37 Kasinak kanan en sak-en si Yahweh ay Diyos yo. Tongpalen yo am-in ay
linteg ya bilin ko.’ ”

20

1 2 3 4 5

---

* **19:16** Di mabalin ay amagen di mantistigo ta say makeddengan di ib-a na et mantistigos baken tet-ewa ono igiginek na di tet-ewa. Inparit Diyos din dowa. † **19:17** Di esa abe ay kaiologan nina sin Hebreo et: *mo adi et bagaan yo ta say adi kayo makilak-am sin basol na.* ‡ **19:18** Mateo 22:39; Roma 13:9; Galacia 5:14.

Din Manpasip-ok
(20:6-7)
6 Kanan Diyos, “Mo waday ipogaw ay manpasip-ok, dokogak sisya et
ipowirak sin amin ay ipogaw ko.
7 Kanayon koma ay onodan yo di nasantoan ay kabibiyag, tan sak-en si
Yahweh ay Diyos yo.”
8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27

21

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24

22

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32
33

23

Din Nasantoan Ay Agew ya Fiesta
1 Kanan Diyos en Moses,
2 “Ibagam sin am-in ay Israelita, ‘Naey da di tinodingan Diyos ay fiesta ay
say masinopan ya pandaydayawan yo en sisya.’ ”

Din Agew Ay Pan-ibbayan
3 “ ‘Mabalin ay man-obla kayo si enem ay agew, ngem nemnemnemen
yo ay sin maikapito ay agew, maga di man-obla, tan din agew ay nay et
naitoding para en Diyos. Isonga olay mo into di kad-an yo, siya na di agew ay
pan-ibbayan yo ya say masinopan yo ay mandayaw en Diyos.’ ”

Din Fiesta Ay Makwani en Nalabas Ya Tinapay Ay Magay Labadura Na
4 “ ‘Naey da din nasantoan ay fiesta ay inbilin Diyos, et say masinopan yo
ay mandayaw en sisya sin kostokosto ay agew ay tinodingana.
5 Din fiesta ay makwani en Nalabas et manlogi sin kadiposan di agew sin
pitsa 14 sin damo ay bowan,*
6 et mo pay ta sin pitsa 15 et siya abe di panlogian di fiesta ay makwani
en Tinapay ay Magay Labadura na. Manlogis na ay agew et adi kayo
mangmangan si tinapay ay wada di labadura na si pito ay agew.
7 Maga abe di en mangamag sin obla na sin damo ay agew sin pito ay agew
ay doy mo adi et masinop kayo ay mandaydayaw.
8 Siya abe ay sin pito ay agew ay doy, inag-agew ay man-idaton kayo si
mapooan para en Diyos. Mo sin maikapito ay agew abe, adi yon amagen di
obla yo mo adi et masinop kayo kasin ta mandaydayaw kayo.
9-10 “ ‘Et mo wada kayo sin ili ay idawat ko en dakayo, iey yo sin padi din
omona ay tan-ay mo man-ani kayo.
11 Itan-ang na ay mangidaton en Diyos ta say awaten Diyos si dakayo.
Amagen din padi na sin kabigatan di agew ay pan-ibbayan.
12 Sin iso na met laeng ay agew, omiey kayo sin padi si bomaro ay karnero
ay esa di tawena ya magay kolang na ta pooana ay mangidaton en Diyos.
13 Tapian yo abe din daton ay iey yo en sisya si dowa ay kilo ay arina ay
malaokan si mantikan di olivo. Mo mapooan dana ay daton, mansengseng-
ew ay panlaydan en Diyos. Pakoyogan yo din daton ay nay si esay litro ay
arak.

* **23:5** Natken di kalindaryon di Judio. Mo layden ay ammoan di maitompongan dana ay fiesta sin kalindaryo tako, ilaen di maipanggep si fiesta sin glosario sin likod di libro ay nay.

14 Et mo pay ta adi yo pay laeng inikdeng dadi, adi kayon mangmangan
sin kaan-ani yo olay mo maata, naiilog ono naoto si tinapay. Olay intoy ili ay
kad-an yo, masapol ay tongpalen yo ya siya abe din poli yo si eng-enggana.' "

Din Fiesta Ay Makwani En Pentecostes

15 " 'Manlogi sin agew ay pangidatonan yo sin omona ay nasingay ay apit
yo, manbilang kayo si opatapolo ya siyam ay agew.
16 Et mo sin maikalimapolo ay agew ay say kabigatan di maikapito ay agew
ay pan-ibbayan, man-idaton kayo en Diyos si tinapay ay inoto yo sin baro ay
apit yo.†
17 Dowa ay tinapay ay naoto si sagdodowa ay kilo ay arina di iey yo sin padi
ta itan-ang na ay mangidaton.
18 Wada abe di datdaton ay mapooan ay itapi yo sin doy ay tinapay. Din
maitapi et pito ay lalaki ay karnero ay magay kolang da ay sag-eesay tawen
da, esa abe ay bomaro ay baka ya dowa ay bomaro ay karnero, pati din
makidaton ay makan ya arak. Mapooan am-in dana ta mansengseng-ew ay
panlaylaydan Diyos.
19 Masapol abe ay man-idaton kayos esa ay lalaki ay kalding ay manglinis si
basol yo ya dowa ay lalaki ay karnero ay saes-a di tawena ay say pan-ookoban
yo ya makikadkadwaan yo en Diyos.‡
20 Din nay dowa ay karnero et pakitan-ang di padi sin tinapay ay say
nasantoan ay maidaton en Diyos para sin papadi.
21 Sin doy met laeng ay agew, adi yo amagen di obla yo mo adi et masinop
kayo ay mandaydayaw. Sinay ay bilin et masapol ay tongpalen yo ya siya abe
din poli yo si eng-enggana, olay mo into di panbebeeyan yo.
22 " 'Mo man-ani kayo sin payew yo, adi yo palaloan ay anien din wadas
benget na ya sageyen di labsan yo. Bay-an yo ta waday okan di nabiteg ya
mangili. Tongpalen yo na tan sak-en si Yahweh ay Diyos yo.' "

Din Fiesta ay Makwani en Tanggoyob

23-24 " 'Din omona ay agew sin maikapito ay bowan§ et nabanol ay agew ay
pan-ibbayan yo. Mo dengngen yo di tanggoyob, masinop kayo ay mandayaw.
25 Adi yon amagen di obla yo, mo adi et en kayo man-idaton si mapooan
para en Diyos.' "

Din Agew Ay Malinisan Di Basol

26-27 " 'Mo manpitsa 10 sin maikapito ay bowan, siya na di agew ay
malinisan di basbasol di ipogaw. Sin siya di ay agew, adi kayo mangan, mo
adi et masinop kayo ay mandayaw ya man-idaton si mapooan para en Diyos.
28 Adi kayo aben man-obla sin agew ay nay, tan siya na ay agew di kalinisan
di basol yo sin sangoanan Yahweh ay Diyos yo.
29 Mo sino ay Israelita di mangan si kompormi sin isna ay agew et
maipowira sin iib-a na ay ipogaw en Diyos,
30 et mo sino abe di man-obla, si Diyos ay mismo di manosa en sisya ta
matey.
31 Masapol ay tongpalen yo na ay bilin ya siya abe din poli yo si eng-
enggana, olay mo intoy ili ay kad-an yo.

---

† **23:16** Din omona ay nasingay ay apit da ay maibagbaga sin v.15 ya siya abe sin v.10-11 et tapin di inani da ay sabog. Mo emey di pito ay dominggo, siya abe di pinag-aani si bakakew. ‡ **23:19** Din kalasin di daton ay say makikadkadwaan da en Diyos et nakikan din akin oka ay nangiali ya din padi ay nangidaton. § **23:23-24** Din maikapito ay bowan et Septembre-Octobre sin kalindaryo tako.

32 Manlogi sin kadiposan di agew sin pitsa 9 enggana sin kabigatana ay
kadiposan aben di agew, ibilang yo ay nabanol na ay agew ay pan-ibbayan
ya adi yo abe panganan si olay sino.' "

Din Fiesta Ay Makwani En Ab-abong

33-43 " 'Mo makdeng ay man-ani kayo, silibraren yo din fiesta ay makwani
en Ab-abong ay pandaydayawan yo en Diyos. Pito ay agew di kabayag na ay
manlogi sin maikasinpo ya lima ay agew di maikapito ay bowan. Sin damo
ay agew, adi yo amagen di obla yo, mo adi et masinop kayo ay mandayaw.
Man-a kayo si kamayatan ay prutas, tobon di palma, pangan di masaybog ay
kaiw, ya napintas ay molmola ay gomabay sin kad-an di ginawang, et ilogi
yo ay mansilibrar sin fiesta. Inagew ay man-idaton kayo si mapooan para en
Diyos si pito ay agew. Et mo pay ta sin maikawao ay agew, masinop kayo ay
mandaydayaw kasin ya man-idaton kayo abe si mapooan. Adi yo amagen di
obla yo sin agew ay nay. Masapol abe ay man-iyan kayo am-in ay Israelita sin
amagen yo ay ab-abong sin nay pito ay agew ta say maammoan di poli yo ay
nanbebeeyen Diyos din aap-o da si ab-abong sin nangibelaana en daida ed
Egipto. Tongpalen yo na ay bilin ya siya abe din poli yo si eng-enggana. Siya
na di kanan Yahweh ay Diyos yo.
" 'Si da doy ngarud din nasantoan ay fiesta ay masapol ay tongpalen
yo. Nabanol dadi ay masinsinopan ya pandaydayawan yo panggep si pan-
idatonan si makan, apit, arak, daton ay mapooan, ya odom ay daton para en
Diyos sin kosto ay agew ay maibagayan da. Maitapi dadi ay fiesta sin agew
ay pan-ibbayan, et di maitapi abe sin datdaton yo ay doy et din sigod pay
dedan ay idatdaton yo ay mapos nemnem yo ya din inkari yo ay datdaton en
Diyos.' "
44 Siya dadi din bilbilin ay inbagan Moses sin Israelita ay maipanggep sin
amin ay nasantoan ay fiesta ay pandayawan da en Diyos.

24

Din Maay-ayowanan Di Silaw (24:1-4)

1 Kanan Diyos en Moses,
2 "Ibilin mo sin Israelita ta iali day kamayatan ay lana ay napo sin nape-
spesan ay lames di olivo sin Tolda ay Panpappailaak. Amagen da di ta say
kanayon ay manbidbidang din silaw
3-4 ay wada sin Nasantoan ay Kowarto sin sangon di kurtina ay nanasalin
sin Baol di Tolagan. Minasdem ay tetengan Aaron din silaw ay nay ay
naipeey sin patangan di silaw ay balitok ta say maninsinlabi ay manbid-
bidang sin sangoanak. Din bilin ay nay et masapol ay tongpalen yo ya siya
abe din poli yo si eng-enggana."

Din Tinapay Ay Maidaton En Diyos (24:5-9)

5 "Man-a ka si sinpo ya dowa ay kilo sin kamayatan ay arina ta otoem si
sinpo ya dowa ay tinapay.
6 Asi ka pay sag-eenemen ay dapaten si dowa ay linya ay maipatang da sin
lamisaan ay napakpakan si natanig ay balitok sin sangoanak.
7 Man-ipeey ka abe si natanig ay insinso sin dowa ay linya ta say mapooan
ay maidaton en sak-en et kaman say sokat din tinapay.
8 Sinabado ay wada di tinapay ay madapat sin sangoanak. Siya na di
lebbengen di Israelita si eng-enggana.

9 Din tinapay ay nay et okan da Aaron ya din poli na. Kanen da sin Nasantoan ay Kowarto tan say kasasantoan si bingay da sin daton ay mapooan para en sak-en."
10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23

25

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55

26

Din Gon-gonan Di Managtongpal (26:1-13)

1 Inbilin Diyos en Moses ay ibaga na sin Israelita, "Naey di kanan Diyos. 'Adi kayo man-amag si sinan didiyos. Adi kayo aben mantood ya mantikitik si bato ta say dayawen yo.
2 Say tongpalen yo pay et din bilbilin ko maipanggep sin agew ay panibbayan ya nasantoan ay fifiesta ya patgen yo din Tolda ay Panpappailaak. Sak-en si Yahweh ay Diyos yo ay nangibagas na.
3 " 'Mo tongtongpalen yo din linteg ya bilbilin ko,
4 ibaak din odan sin kosto ay timpo ta manlames din mola ya kaiw sin daga yo.
5 Omad-ado di apiten yo et man-an-ani kayo pay laeng sin timpon di panagbobolas si obas ya siya abe ay manbolbolas kayo pay laeng sin timpon di panagbabangkag. Wada am-in di makan ay masapol yo et maga di pandandanagan yo ay manbibiyag sin daga yo.
6 " 'Siya abe ay panturayek di talna sin ili yo, et maseyep kayo ay maga di pan-egyatan yo tan kaanek din maangat ay aanimal sin kad-an yo ya maga abe di en mangobat en dakayo.
7 Iso na abe dedan ay mo waday en yo gobaten, atikoen ya peslen yos daida.
8 Tan mo san lilima en dakayo et abaken da di sin-gasot ya di sin-gasot yan abaken day sinpo ay libo.
9 Bindisyonak abe si dakayo et omad-ado ya mabonat kayo et siya abe ay tongpalek din intolag ko en dakayo.
10 Ad-adon to di apiten yo et omanay si esay tawen ya mansobsobra pay et iwasit yo di odom ay baak ta waday pangipenpenan yo sin baro ay apiten yo.
11 Makibeeyak en dakayo et adiak polos taynan si dakayo,
12 mo adi et kadkadwaek dakayo si kanayon. Sak-en di bigbigen yo ay Diyos yo yan si dakayo di ipogaw ko.
13 Sak-en si Yahweh ay Diyos yo ay nangibela en dakayo ed Egipto ta adi kayon maibabag-en si oway, et dinadael ko din panakabalin da ay kaman mangitatamed en dakayo ta say maiwayaan kayo ya makaan di panbainan yo.' "

Din Dosan Di Adi Managtongpal (26:14-20,46)

14-15 "Siya abe ay kanan Diyos, 'Mo sigaan yo ay tongpalen din linteg ya bilin ko ya labsingen yo abe din intolag ko,
16 dosaek si dakayo babaen si adi kaagasan ay sakit ya podot ay gomodab ya omin-inot ay pomse. Mo man-esek kayo abe yan sayang, tan din mangobat en dakayo di mangan sin lames da.
17 Iso na abe ay pandokogak si dakayo ta say din mangililiget ya mangobat en dakayo di mangabak ya mangituray en dakayo. Palalo abe di egyat yo, et tomagtag kayo olay mo magay mangatiko en dakayo.

18 “ ‘Et mo makdeng am-in dadi ay ligat yan adi yo pay laeng patien sak-en,
dosaek si dakayo si mamin pito di dagsena begew sin basbasol yo.
19 Siya abe ay kaanek di begew ay palalo di panlaslastogan yo. Panbalinek
ed langit ay kaman landok ta magay odan ya din lota si kaman gambang ta
maga di tomobo si mola,
20 et mo man-obla kayo, owat maabos di pigsa yo, tan adi gomabay di
molmola sin daga yo ya olay abe din kakaiw yan adi da manlames.’ ”
21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45
46 Siya dana di bilin ya linteg ay inbagan Diyos en Moses sin kawada na ed
dontog ay Sinai ta ibaga na abe sin Israelita.

27

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32
33 34

Bilbilang
Maipanggep Sin Libro Ay Nay

Din libro ay nay et maipanggep sin naam-amag sin Israelita sin oneg di tolonpo ya wao ay tawen ay nan-etaetanan da sin lugar ay magay omili manlogi sin kinmaanan da sin dontog ay Sinai enggana ay domateng da sin beddeng di ili ed Canaan ay inkarin Diyos ay idawat na en daida. Din paolon di libro ay Bilbilang et maibasar sin dowa ay nansinsosan ono namilangan Moses sin kaipoipogaw (kapitolo 1 ya 26).

Din maadal takos na et din nalaka ay nadisdismayaan din kaipoipogaw begew sin naligat ay kabibiyag da sin lugar ay magay omili. Nalaka ay nakaan di talek da en Diyos et inpidwapidwa da ay nanriri en sisya ya en Moses ay dinotokan Diyos ay mangipangolo en daida. Di nantongpalana et dinosan Diyos daida si apoy, sakit, ya eweg, ya kineddenganas daida ay lomikeliked sin lugar ay magay omili enggana ay natey da. Ngem inay-ayowanana pay dedan ta say din an-ak da di makasgep sin ili ay inkari na en daida.

Din Linaona

Din nansaganaan di Israelita ay komaan sin dontog ay Sinai 1:1–10:10
Din nandad-anan da manipod ed Sinai enggana ed Kades 10:11–12:16
Din naam-amag sin nantean da ed Kades 13:1–20:13
Din nandad-anan da manipod ed Kades enggana ed Moab 20:14–22:1
Din kawada da sin tanap ed Moab 22:2–36:13

Din Damo Ay Sinsos Di Israelita

Sin pitsa 1 di maikasinpo ya opat ay bowan manipod sin kinmaanan di Israelita ed Egipto, nakikali si Diyos en Moses sin Tolda ay Panpappailaana. Inbilina ay pasinsos da Moses en Aaron din kaipoipogaw ta bilangen da din lallalaki ay mantawen si dowanpo ono nasurok ay mabalin ay makigobat. Din kabibilang da ay napo si esa ya esa ay tribu et: Ruben–46,500; Simeon–59,300; Gad–45,650; Juda–74,600; Issakar–54,400; Zebulun–57,400; Efraim–40,500; Manasses–32,200; Benjamin–35,400; Dan–62,700; Aser–41,500; Naftali–53,400. Din kabibilang da am-in et 603,550.

Adi da binilang din tribun Levi, tan inbilin Diyos ay daida di makaammo sin Tolda ay Panpappailaana ya din maosal sidi. Mo man-etan din Israelita, din Levita di manopi, manggen, ya kasin mangiamag. Mo mankampo kasin din kaipoipogaw, din Levita met laeng di mankampo sin nanniliked di Tolda. (*1:1-54*)

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54

2

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34

3

1 2 3 4

Din Pansilbian Di Levita Sin Papadi
(3:5-10)

5 Inbagan Diyos en Moses,
6 “Ipaalim din Levita ta dotokam daida ay kabadang Aaron ay padi.

7-8 Daida di makaammo sin obla sin Tolda ay Panpappailaak. Ay-ayowanan
da din am-in ay maosal sidi ya amagen da abe din panlebbengan da para sin
odom ay Israelita. Say iyat da ay mansilbi en Aaron ya sin intiro ay gimong.
9 Din obla anggoy ay amagen di Levita et din pansilbian da en Aaron ya din
aan-ak na ay lalaki.
10 Mo da Aaron ya din an-ak na ay sana, dotokam daida ay mansilbi ay
papadi. Mo sino di baken nadotokan yan amagena din oblan di padi et
makeddengan ay matey."
11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38
39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51

4

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32
33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49

5

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31

6

Din Mangikari Ay Mangidaton Si Awak Na En Diyos
(6:1-8,13-20)

1 Kanan Diyos en Moses,
2 "Ibagam na sin Israelita: Mo waday lalaki ono babai ay mangikari si
nabanol ay kari ay mangidaton si awak na ay mansilbi en Diyos,
3 masapol ay adi man-in-inom si arak ono olay sino ay bemeteng. Adi aben
man-inom si danom di obas ya sokan di obas. Maiparit abe en sisya din lames
di obas ya pasas.
4 Sin oneg di timpo ay inkari nay awak na ay mansilbi en Diyos, adi mabalin
ay mangan si olay sino ay napo si obas, olay bokel ono okis na.
5 "Sin intiro ay timpo ay inkari na ay pansilbiana en Diyos, masapol ay adi
polos mapokisan, tan maibilang sisya ay nasantoan enggana ay makdeng din
timpo ay inkari na.
6 Sin intiro ay timpo ay inkari na, adi aben mabalin ay somag-en si natey,
7 olay pay mo si ama na, ina ono agi na. Masapol ay adi na pakadodogisen
din awak na, tan ipailan din book na
8 ay indatonay awak na ay mansilbi en Diyos.
9 10 11 12
13 "Siya na di linteg ay onodan di nangikari ay mangidaton si awak na en
Diyos mo makdeng din timpo ay inkari na ay pansilbiana: Koyogen das sisya
sin segpan di Tolda
14 yan idawat na din datona en Diyos. Tolo ay animal ay magay kaoyawana
di idatona. Masapol di bomaro ay karnero ay mantawen si esa ta maidaton
ay mapooan, esay bomalasang ay karnero ay mantawen si esa ta maidaton
para sin basbasol na ya kalakian ay karnero para sin daton ay pan-ookoban
da ya makikadkadwaan da en Diyos.
15 Man-idawat abe si esay baskit ay tinapay ay magay labadura na–
naposkol ay tinapay ay nalaokan si mantikan di olivo ya naingpis ay napay-
an si mantikan di olivo. Maitapi abe din naitoding ay daton ay arina ya arak.
16 "Ipailan din padi dana sin sangoanan Diyos et idatona din daton para sin
basbasol di ipogaw ay sana ya din daton ay mapooan.
17 Idatona abe din kalakian ay karnero ay say maidaton ay pan-ookoban
da ya makikadkadwaan da en Diyos pati din esay baskit ay tinapay ya din
daton ay arina ya arak.

18 Emey sin segpan di Tolda din ipogaw ay nangidaton si awak na yan
koskosana din toktok na, asi na itep-a sin apoy ay naipatangan din daton ay
pan-ookoban da ya pakikadkadwaan da en Diyos.
19 Alaen din padi din naoto ay padangan di karnero et ipag-ena sin ipogaw
ay sana pati din esa ay naposkol ay tinapay ya esa ay naingpis ay kankanen.
20 Pag itan-ang din padi dana sin sangoanan Diyos tan nasantoan ay daton.
Intoding di linteg ay okan din papadi dana pati din pagew ya opo. Mo
makdeng di, mabalin ay man-inom si arak din ipogaw ay sana."
21

Din Pamindisyon Di Padi (6:22-27)

22 Inbilin Diyos en Moses,
23 "Ibagam en Aaron ya din an-ak na ay lalaki ta say kanan da na mo
bindisyonan da din Israelita:
24 'Sapay koma ta bindisyonan ya ay-ayowanan Diyos dakayo.
25 Sapay koma ta ipailan Diyos di layad ya seg-ang na en dakayo.
26 Sapay koma ta siged di amagen Diyos en dakayo ta say siged ya natalna abe
di biyag yo.' "
27 Pag kanan Diyos, "Mo din ngadan ko di os-osalen da Aaron ay ma-
mindisyon sin Israelita, bindisyonak abes daida."

7

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32
33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61
62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89

8

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26

9

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14

Din Liboo Ay Nangipango Sin Israelita (9:15-23)

15-16 Manipod sin agew ay naiamagan din Tolda ay Panpappailaan Diyos,
nawada di liboo ay nanlikmot sin Tolda. Sin labi yan kaman apoy di kailaan
din liboo ay sana.
17 Mo basta komayang din liboo, taynan din Israelita din nankampoan da,
et asi da kasin mankampo mo intoy lugar ay bomabaan din liboo.
18 Taynan da din kampo da mo say ibilin Diyos yan iamag da abe mo say
ibilina. Mo basta mantee din liboo sin kayang di Tolda, adi dan taytaynan
din kampo da.
19 Mo mabayag di pantean din liboo sin kayang di Tolda, siya abe di
kabayag da ay mankampo ay nanongpal sin bilin Diyos.
20 Mo mamingsan yan owat at-atik ay agew di pantean din liboo sin kayang
di Tolda, et mantee da ya man-etan da insigon sin ibilin Diyos.
21 Mo mamingsan, mantee din liboo manlogi sin malablabi enggana sin
agsapa anggoy, et malobwat da ay komaan mo basta komayang din liboo.
Olay sino ay timpo et man-etan da mo komayang din liboo.
22 Olay doway agew, esay bowan, esay tawen ono mabaybayag pay, adi da
man-et-etan mo mantetee din liboo sin kayang di Tolda. Ngem mo komayang
yan man-etan da.
23 Mankampo ya man-etan da insigon sin ibilin Diyos en Moses.

10

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Din Kinmaanan Di Israelita Ed Sinai (10:11-12,33-34)

11 Sin pitsa baintin di maikasinpo ya opat ay bowan manlogi sin kinmaanan di Israelita ed Egipto, kinmayang din liboo manipod sin Tolda ay Naidolinan di Tolagan.
12 Pag dan manlobwat ay komaan sin lugar ay magay omili ed Sinai, et nan-etaetan da enggana ay somaldeng din liboo sin lugar ay magay omili ed Paran.
13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 Sin nanlobwatan da sin dontog ay Sinai ay panpappailaan Diyos, nandad-an das tolo ay agew. Inpangpango da din Baol di Tolagan Diyos ta man-anap das pankampoan da.
34 Mo taynan dan kampo da, wada sin kayang ay patag da din liboo ay kailaan di kawadan Diyos.
35 36

11

1 2 3

Din Namilian Moses Si Pitopolo Ay Papangolo (11:4-6,10-17,24-30)

4 Wada et di odom ay ipogaw ay nakibewbeweg sin Israelita, yan palalo di aklong da ay mansidas karni. Olay abe din Israelita et kanan da, “Wada koma di karni ay sida tako.
5 Ed Egipto et nan-om-oma takos nigay ay magay bayad na. Wada pay di kasimon, sandya, danggo, siboyas ya bawang.
6 Ngem ed wani yan magay gan-ganas tako ay mangmangan, tan kanayon ay din manna ay nay di kankanen tako.”
7 8 9
10 Dinngen Moses din am-in ay ririn din kaipoipogaw ay wada sin pantew di kampo da ay tolda. Idi siya di, palalo di bonget Diyos et nadismaya si Moses.
11 Pag nan kanan en Diyos, “Apay ngin ay say inyat mo na en sak-en? Ay lawlawa di inamag ko sin pangilam? Apay nga inpabiyang mo en sak-en din kaipoipogaw ay nay?
12 Baken met sak-en di nangamag ono nakin anak en daida. Apay nga inbagam ay sak-en di mangayowan ay kamanak para ay-ayowan si moyang ay ab-abaek ay iey sin daga ay inkarim sin aam-a da?
13 Intoy enak pangaan si karni ay para sin kaipoipogaw ay nay? Kanayon ay manmaymayotmot da ay mangwani, ‘Omya ka si karni.’
14 Adiak kabaelan mo es-esak ay mangayowan sinan kaipoipogaw. Palalo ay madagsen na ay maipaobla en sak-en.
15 Mo kaman dana di paamag mo en sak-en, pangaasim ta pomse ka et ta say adiak nam-osen din kaitoloyan di ligat ay nay.”
16 Kanan Diyos en Moses, “Manpili ka ngarud si pitopolo ay lalaki ay mabigbig di kaipogaw da sin papangolon di Israelita. Pasinop mos daida sin Tolda ay Panpappailaak ta isdi ay makipika da en sik-a.
17 Bomabaak ay en makingalat en sik-a. Yan ibingayak daida sin indawat kon sik-a ay Ispirito.*
18 19 20 21 22 23 Badangan das sik-a ay mangay-ayowan sin kaipoipogaw ta baken kan es-esa.”

---

* **11:17** Di esa abe ay kaiologan nina sin Hebreo et: *ispirito.* Di laydena ay kalien et kabaelan ono laing.

24 Pag bemela si Moses et inbaga na sin kaipoipogaw din inbilin Diyos.
Inayagana din pitopolo ay papangolo et inpapika nas daida ay linikob da din
Tolda.
25 Asi bomabas Diyos ay napo ed langit ay naikoyog sin liboo et nakingalat
en Moses. Pag nan ibingay din Ispirito ay wadan Moses sin pitopolo ay
papangolo. Idi sinenggep din Ispirito en daida, nan-ipadto da, ngem adi dan
inpidpidwa.
26 Mo sin pitopolo ay papangolo, wada et di dowa en daida ay manngadan
si Eldad ya Medad ay nataynan sin kampon di kaipoipogaw ay adi inmey sin
Tolda ay Panpappailaan Diyos. Sinenggep abe din Ispirito en daida, pag da
et man-ipadto.
27 Idi siya di katagtag di esa ay baro yan inbaga na en Moses din inam-amag
da Eldad en Medad.
28 Wada et si Josue ay anak Nun ay namadbadang en Moses manlogi sin
kabaro na yan kanana en Moses, "Apo, ipasaldeng mos daida!"
29 Pag kanan Moses, "Adi ka koman madanagan begew sin panangisakit
mo en sak-en. Laydek ay am-in koma ay ipogaw en Diyos et maidawtan das
Ispirito na ta man-ipadto da ay kaman dan mamadto."
30 Idi nakdeng di, nantaolis da Moses ya din pitopolo ay papangolon di
Israelita sin nankampoan da.

Din Titit Ay Inbaan Diyos (11:31-34)

31 Pag et bigla ay pawadaen Diyos di dagem ay nangidateng si titit† ay napo
sin baybay. Tolo ay piya manipod sin lota di kakayang di pantayawan da yan
madad-an si esay agew manipod sin kampo di kaannawan di kad-an da sin
nanniliked di kampo.
32 Sin sidi ay agew, naninsin-agew da ay nandepdepap olay sin nalabi. Say
inamag da kasin sin kabigatana. Esa ya esa et nan-olnong si sinlibo ay kilo
ono nasurok. Pinalti da asi da pay inbilag ay nanniliked sin kampo da.
33 Nanpalti da abes insida da, ngem idi daan da pay laeng okmonen,
nansakiten Diyos daidas kaeegyat, tan palalo di bonget na.
34 Kibrot Hattaava‡ di ngadan din ili ay nay, tan say nangiponponan da sin
ipogaw ay palalo di aklong das karni.
35

12

Din Nadosaan Miriam

1 Idi wada din Israelita ed Hazerot, pinispis-oy da Miriam en Aaron si
Moses gapo sin Cusita* ay inasawa na.
2 Kanan da, "Ay siya mo si Moses anggoy di nankalkalian Diyos? Wada met
abe di inpaibaga na en daita." Dinngen Diyos din inbaga da ay sana.
3 Ngem di katet-ewa na, napakombaba si Moses, sisya di kapakombabaan
ay ipogaw isnan daga.
4 Kakali et si Diyos en da Moses, Aaron ya si Miriam yan kanana, "Omali
kayo ay tolo sin Tolda ay Panpappailaak." Et inmey da.
5 Pag bomaba si Diyos ay naikoyog si natotood ay liboo et pinmika sin
segpan di Tolda. Inayaganas da Aaron en Miriam et sinmag-en da ay dowa
yan

† **11:31** Din kalasin di titit ay nay et mais-o sin ngeweg ono ngewem. ‡ **11:34** Din olog di Kibrot Hattaava et "naiponponan di nan-aklong." * **12:1** Din olog di Cusita et "polin Cus." Si Cus et anak Ham ay anak aben Noe.

6 kanana, “Dengngen yo nan ibagak. Mo waday mamadto en dakayo,
ipaammok en sisya din wadas nemnem ko babaen si iitaw ya kaman iitaw.
7 Ngem baken say iyat ko en Moses ay baak, tan matalek ay mangay-
ayowan sin amin ay ipogaw ko.
8 Sangosango ay makikaliak en sisya yan baken bontiya mo adi et
maawatan di iyat ko ay makikali en sisya. Inila na pay sak-en. Natoled kayo
et kayman ay mamispis-oy en Moses ay baak.”
9 Palalo di bonget Diyos en daida et kinmaan.
10 Idi komaan din liboo sin Tolda, bigla et ay nawada di kaeegyat ay sakit di
kodil en Miriam et kinmilakilat ay kaman andap din kodil na. Sin nangilaan
Aaron sin kaeegyat ay sakit di kodil en Miriam,
11 kanana en Moses, “Pangaasim ay apok ta adi ka koman domosa isnan
nanbasolan mi gapo si kinaong-ong mi.
12 Adi ka koman ipalobos ay manbalin sisya si kaman liton ay enggay
nanatey ya nadodonot din awak na sin binmelaana.”
13 Et nanpakaasi si Moses en Diyos ay kanana, “Pangaasim kod ay Diyos ta
agasam si Miriam.”
14 Pag kanan Diyos en Moses, “Mo kaspangarigan tinogpaan ama na din
ropa na, masapol ay lak-amena di panakaibabaina si pito ay agew. Isonga
masapol ay panteen yos sisya sin lasin di kampo si pito ay agew ta asi yo
pataolien.”
15 Et inpabela da si Miriam sin lasin di kampo si pito ay agew yan adi da
kinmaan din Israelita enggana ay naitaolis sisya.
16 Makdeng pay di, tinaynan da ed Hazerot et nan-etan da sin lugar ay
magay omili ed Paran.

13

Din Inmey Nansiim ed Canaan
(13:1-3,17-33)

1 Pag kanan Diyos en Moses,
2 “Manpili kas sinpo ya dowa ay lalaki ay emey ed Canaan ay mansiim sin
daga ay idawat ko en dakayo. Sag-eesa ay pangolo di mangialagey sin sinpo
ya dowa ay tribu.”
3 Tinongpal Moses din inbilin Diyos et pag nan ibaas daida. Napo da sin
lugar ay magay omili ed Paran. Am-in da et papangolon di Israelita.
4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16
17 Idi inbaan Moses daida, kanana, “Manpaamyanan kayo sin ed Negev ay
akin abagatan ay sakop di Canaan, asi yo ikanayon ay emey sin kabilbiligan.
18 Esten yo ay ilaen mo intoy ison din daga ay sana ya din ipogaw ay
mantetees di mo napigsa ono nakapsot da maipanggep si gobat, mo ad-ado
ono at-atik da.
19 Ilaen yo abe mo mayat ono lawlawa din daga ay pantetean da, mo intoy
ison din siyodad ay kad-an da, mo naaladan si batbato din nanniliked ono
aga.
20 Ilaen yo abe mo magabay di mola ya mo waday kakaiw ono maga. Mo
mantaoli kayo, man-idateng kayo si lames di nais-ek sidi.” Say kanana di, tan
sin timpo ay doy di panlogian di obas ay maom.
21 Idi siya di nanlobwat din lallalaki ay naibaa. Nanpaamyanan da ay
mangil-ila sin daga manipod sin lugar ay magay omili ed Zin enggana ed
Rehob* ay asag-en ed Lebo Hamat.

* **13:21** Emey ay opat gasot ay kilometro di kaaddawin di Rehob sin lugar ay magay omili ed Zin.

22 Nandan da omona ed Negev et dinmateng da ed Hebron ay kad-an da
Ahiman, Sesai ya Talmai. Da naey di palaloy kadadakke da ay ipogaw ay
makwani en Anakim. (Nangon-ona ay nabangon nan Hebron si pito ay
tawen, asi mabangon di Zoan ed Egipto).
23 Idi dinmateng da sin tanap ed Escol, nanpoto das esa ay pangan di obas
ay namengyet di lames na. Dowa ay ipogaw di nangaksiw et wada pay di
odom ay in-genan da ay prutas ay makwani en granada ya igos.
24 Nangadanan ay Tanap ed Escol din ili ay nay begew sin namengyet ay
obas ay pinosngin di Israelita.†
25 Idi nakdeng di opatapolo ay agew, nantaoli din lalaki ay naibaa ay
mansiim sin daga.
26 Nantaoli da sin kad-an da Moses en Aaron ya din am-in ay Israelita ed
Kades ay wada sin lugar ay magay omili ed Paran. Inpadamag da en daida
din inil-ila da ya inpaila da aben lames di kaiw ay indateng da.
27 Kanan da en Moses, “Inmey kami et inila mi din daga ay nangibaaam en
dakami. Naammoan mi ay maymayat ay daga ay magabay di mola.‡ Naey di
tapin di lames di gomabay sidi.
28 Ngem din ipogaw ay mantetees di et napigsa da yan dadakke abe din
siyodad ay kad-an da et nanliked di batbato ay alad da. Inila mi pay din
higanti ay Anakim ay wadas di.
29 Mantetee din Amalekita sin akin abagatan; din Heteo, Jebuseo, ya
Amorreo et mantetee da sin il-ili ay kabilbiligan; yan din Canaaneo et wada
da abe sin benget di Baybay ay Mediterranean ya sin benget di Ginawang ay
Jordan.”
30 Pag et paginken Caleb din ipogaw sin kad-an Moses yan kanana, “Mas-
apol ay en tako gobaten si daida ta okaen tako din daga, tan masiguradok ay
kabaelan tako.”
31 Ngem din lallalaki ay ginait Caleb et kanan da, “Adi takon kabaelan ay
abaken din ipogaw sidi, tan napigpigsa da mo datako.”
32 Et pinalawlawa da sin Israelita din ili ay en da inila. Kanan da,
“Kaman pomse din daga ay doy, tan nalaka ay matey di man-ilis di. Yan
dadaddadakke am-in ay ipogaw ay inila mi.
33 Wada abes di din hihiganti ay Anakim ay palaloy kadadakke da. Din
panlikna mi sin awak mi et kaman kamin owat dodon et siya abe di pangila
da en dakami.”

14

Din Nanririan Din Kaipoipogaw

1 Sin labi ay doy, palaloy ogan di am-in ay Israelita.
2 Am-in da et nanriri da en da Moses en Aaron et kanan da, “Agpos et mo
natey kami ed Egipto ono isnan lugar ay magay omili.
3 Apay nga ipangon Diyos datakos sa ay daga ta peslen das datako?
Depapen da din asawa ya an-ak tako. Maymayat et mo mantaoli tako ed
Egipto.”
4 Pag kanan di esa ya esa en daida, “Manpili tako et si mangipangolo en
datako ay mantaoli ed Egipto!”
5 Pag mandokmog da Moses en Aaron ay manyakog-ong sin sangoanan di
kaipoipogaw.

† **13:24** Din olog di Escol et “namengyet.” ‡ **13:27** Din kanana sin Hebreo et: *daga ay pan-oy-oyasan di gatas ya anig.*

6 Da Josue abe ay anak Nun en Caleb ay anak Jefane ay en nakisiim ed
Canaan yan kabisngit da sin mismo ay bado da begew sin sakit di nemnem
da
7-8 yan kanan da sin ipogaw, “Maptemapteng din daga ay en mi inila ya
magabay di molas di. Mo siged di pangilan Diyos en datako, ipango nas
datakos di et idawat na en datako din daga ay doy.
9 Adi yo konkontraen si Diyos ya adi kayo emegyat sin ipogaw ay mantetees
di, tan nalaka ay abaken tako. Wadas Diyos en datako et enggay inabak na
din sinan didiyos ay manalsalaknib en daida. Isonga adi kayo emegyat.”
10 Ngem dandani ay pigpigen din gimong di kaipoipogaw si daida, asi et
bigla ay inila da din mankoniniing ay kinadiyos en Yahweh ay nanpaila sin
kayang di Tolda ay Panpappailaana.

Din Nangikararagan Moses Sin Kaipoipogaw

11 Kanan Diyos en Moses, “Aye pay di kabayag di lomaslasoyan dana ay
ipogaw! Ay daetan abey panigaan da ay mantalek en sak-en yan ad-adoy
nakaskasdaaw ay sinyal ay inpailak en daida!
12 Awni man ta dosaek daida si kaeegyat ay sakit ay ikatey da, ngem asiak
pay paad-adoen din an-ak mo ya napigpigsa da mo daida ed wani.”
13 Ngem kanan Moses en Diyos, “Inpangom dana ay ipogaw ay komaan
ed Egipto begew sin panakabalin mo. Mo dosaem daida ed wani, adi pay
maammoan din taga-Egipto
14 et ibaga da sin man-ilis na. Da naey pay et enggay nadamag da ay wada
ka ay Diyos en dakami. Ammo da ay dadlon kan manpappaila babaen sin
liboo ay somaldeng sin kayang ay pinapatag nas dakami. Ammo da pay
ay ipangpangom dakami sin nandad-anan mi, tan mo kaagawan, waday
natotood ay liboo yan mo sin malabi waday manbidbidang ay apoy.
15 Ed wani mo peslem am-in nan ipogaw mo, adi pay ibagan di ipogaw sin
il-ili ay nakadnge sin maipanggep en sik-a
16 ay adi ka kabaelan ay mangipango sin daga ay inkarim ay idawat mo,
isonga pinsem daida sin lugar ay magay omili.
17 Kedawen mi ngarud ay Diyos ay ipailam din panakabalin mo ta amagem
din inkarim ed idi ay kanam,
18 ‘Sak-en ay Diyos et bakenak nalaka ay bomonget mo adi et komakaman
din napalalo ay layad ko. Pakawanek abe di basol yo ya din komonkontraan
yo en sak-en. Ngem olay mo siya sa, dosaek pay dedan di nakabasol enggana
sin maikatlo ya maikap-at ay kapototan begew sin basbasol di aam-a da.’
19 Kedawek ngarud ay pakawanem koma din basbasol dana ay ipogaw
begew sin napalalo ya adi manbalbaliw ay seg-ang ya layad mo ay kaman din
inyat mo ay namakpakawan en daida manipod sin kinmaanan da ed Egipto.”
20 Sinmongbat si Diyos et kanana, “Amagek din kindaw mo et pakawanek
si daida sin am-in ay basbasol da.
21-23 Ngem tet-ewa pay dedan ay maga di olay esa en daida ay nanigaan en
sak-en ay makasgep sin ili ay inkarik ay idawat ko sin aam-a da. Tan naila
da din mankoniniing ay kinadiyos ko ya din nakaskasdaaw ay inam-amag
ko ed Egipto ya sin lugar ay magay omili, ngem inpidwapidwa da pay laeng
ay namadpadas sin anos ko. Sinigaan da abe ay tongpalen sak-en. Isonga
maga polos en daida di makasgep sin ili ay doy. Dadlon tet-ewa na ay kaman
met laeng din katet-ewa na ay matmatagoak ya napno din intiro ay daga sin
kinadiyos ko.

24 Ngem gapo ta adi in-onod Caleb ay bag-en ko di nemnem na en daida et
inpapasnek na ay mangonod en sak-en, awni et ipangok sisya sin ili ay ena
inila, et okaen din aan-ak ya aap-o na.
25 Ngem gapo ta isdi ay tanap di pantetean din Amalekita ya Canaaneo,
mantaoli kayo si bigat sin dinan yo ta emey kayo sin lugar ay magay omili.
Onoden yo din danan ay emey sin Baybay ay Mandalangdang."*

Din Nanosaan Diyos Sin Kaipoipogaw Sin Nanririan Da

26 Kanan Diyos en da Moses en Aaron,
27 "Ay daetan pay di romiriririan da san lawlawa ay ipogaw! Enggay
naomaak sin ad-ado ay mayotmot da.
28 Ibagam ngarud en daida ay dadlon temet-ewa nan isapatak ay kaman
din katet-ewan di kamatagok: Din dinngek ay inbaga yo et siya met laeng di
amagek en dakayo.†
29 Am-in kayo ay naibilang sin sinsos ay mantawen si dowanpo ono
nasurok et matey ya maiwalang din awak yo isnan lugar ay magay omili
begew sin nanririan yo en sak-en.
30 Maga di olay esa en dakayo ay makasgep sin ili ay insapatak ay panba-
linek si panbeeyan yo malaksid da Caleb en Josue.
31 Inbaga yo ay madpap din aan-ak yo, ngem awni et ipangok daida sin
daga ay sinigaan yo, et daida din mantetees di.
32 Ngem mo dakayo pay, maiwalang din awak yo sinan lugar ay magay
omili.
33 Din aan-ak yo et man-etaetan das na ay manlikeliked si opatapolo ay
tawen. Daida di mangikaro sin dosa begew sin nanokogan yo en sak-en
enggana ay matey kayos nan lugar ay magay omili.
34 Nam-osen yo din dosan di basbasol yo si opatapolo ay tawen, et say
pangammoan yo mo intoy ison di biyag yo mo kontraek dakayo. Opatapolo
ay agew di nansiiman yo sin daga ay doy, yan esa ay tawen di kaibilangan di
esa ay agew.
35 Isapatak ay dadlonak tongpalen dana en dakayo ay lawlawa ay ipogaw,
dakayo ay nantitimpoyog ay mangontra en sak-en. Awni man et matey kayo
am-in isnan lugar ay nay ay magay omili. Sak-en si Diyos ay nangibagas na."
36-37 Pag pansakiten Diyos din inbaan Moses ay en nansiim et natey da, tan
baken tet-ewa din inpadamdamag da maipanggep sin ili ay inmeyan da et
say begew ay nanriri din kaipoipogaw si maikontra en Moses.
38 Sin daida ay sinpo ya dowa ay en nansiim, da Josue en Caleb anggoy di
adi natey.

Din Namadasan Din Israelita Ay Mangobat Sin Amalekita Ya Canaaneo

39 Idi inpaammon Moses na sin Israelita, napalaloy ladingit da.
40 Sin kabigatana, nasapa da ay nanikid sin kadondontogan. Kanan da,
"Nakabasol tako kayman, ngem nay ay nakasagana tako ed wani ay emey
sin lugar ay inkarin Diyos."
41 Ngem kanan Moses, "Apay nga adi yo tongpalen din bilin Diyos? Adi
kayo mangabak.
42-43 Magas Diyos en dakayo, tan sinigaan yo ay omonod en sisya. Adi
kayo ngarud em-emey, tan mo makigobat kayo sin Amalekita ya Canaaneo,
abaken ya peslen das dakayo."

---

* **14:25** Din kanana sin Hebreo et: *Baybay ay Katantanobongan.* Kanan di odom en si naey di kanan da en Baybay ay Aqaba ed wani. † **14:28** Din inbaga da et wada sin 13:2.

44 Ngem olay mo siya sa, inpilit da pay dedan ay emey sin kadondontogan,
olay mo nataynan sin kampo da si Moses ya din Baol di Tolagan Diyos.
45 Idi siya di, nanballalong din Amalekita ya Canaaneo ay mantetee sin
kadondontogan. Linaban da et inabak dan Israelita, isonga kaapayaw dan
daida enggana ed Horma.

15

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32
33 34 35 36 37 38 39 40 41

16

Din Basol Da Kora en Datan Ya Si Abiram

1 Da Kora, Datan, Abiram ya si On et kinontra das Moses. Si Kora et anak
Izar, si Izar ay nay et anak Kohat, yan si Kohat et Levita. Da Datan en Abiram
et sin-iyogtan da ay anak Eliab. Si On abe et anak Pelet. Da Datan, Abiram ya
si On et polin Ruben.
2 Wada abey 250 ay papangolon di Israelita ay naitapi sin opat ay nay. Da
naey ay papangolo et sigod ay nadotokan da ay mangialagey sin gimong et
mabigbig di kaipogaw da.
3 Natopog da am-in sin sangoanan da Moses en Aaron et pag dan kanan,
“Palalo ay ipapangato yon kaipogaw yo. Am-in met ay Israelita ay naitatapi
sin gimong et nasantoan da, et wadas Diyos en datako am-in. Apay nga
inbilang yon awak yo ay nangatngato mo din odom ay ipogaw Diyos?”
4 Sin nanngean Moses sidi, kalakob-o sin lota ay mankararag.
5 Pag nan kanan en da Kora, “Si bigat sin agsapa, ipaammon Diyos en
datako mo sino di nasantoan ay ipogaw na ay pinili na ay omasag-en en sisya.
Din ipalobos Diyos ay omasag-en sin kad-an di altar et si dooy di pinili na.
6-7 Say onodan yo dana ay Kora ya din gagait mo. Si bigat sin agsapa, man-a
kayos pay-an yos man-ganggangab ay oling ya insinso, asi yo iey sin altar sin
sangoanan Diyos. Din pilien Diyos en dakayo et sisya di nasantoan. Dakayo
et adi ay Levita di palalo ay nangipapangato sin kaipogaw yo!”
8 Intoloy Moses ay nangibaga en Kora, “Dengngen yo ta waday ibagak en
dakayo ay Levita.
9 Din Diyos di Israelita et inlasinas dakayo sin odom ay Israelita ta say
dakayo di makasag-en en sisya ay mangamag sin obla sin Tolda ay Panpap-
pailaana. Dakayo di dinotokana ay mangialagey sin gimong ay mansilbi en
daida. Apay adi omanay dana en dakayo?
10 Enggay inpangato nas sik-a ya din iib-am ay Levita, tan inpalobos na ay
somag-en kayo en sisya. Ed wani layden yo pay laeng ay alaen din turay di
kinapadi!
11 Din inkalim ya din inkalin di gagait mo ay maikontra en Aaron et si Diyos
di konkontraen yo.”
12 Pag pinaayagan Moses da Datan en Abiram, ngem kanan da, “Sigaan mi
ay omali!
13 Enggay nalabes di inyat mo, tan inpakaan mos dakami sin maymayat ay
daga ed Egipto ay gomabayan di am-in ay mais-ek ta peslem dakami isnan
lugar ay magay omili. Ed wani et yan sepsepem ay mamilibilin en dakami?
14 Adi ka pay inmipango sin sigesiged ay ili ay gomabayan di am-in ay mais-
ek ya adi ka pay indawtan dakamis payew ya daga ay nas-ekan si obas. Yan
ed wani pay, laydem ay ietekan dakami? Ado paabe na! Adi kami omali!”
15 Pag et palalo ay binmonget si Moses et kanana en Diyos, “Adi ka aw-
awaten di olay sino ay idaton dana ay ipogaw. Maga di inamag ko ay lawa

sin olay esa en daida ya maga pay di inak ay olay koman dangki ay talaken da.”
16 Pag kanan Moses en Kora, “Mo si bigat, masapol ay omali ka ya din 250
ay gagait mo sin Tolda ay Panpappailaan Diyos. Wada abes di si Aaron.
17 Esa ya esa en dakayo et alaena din panpey-ana si man-ganggangab ay
oling ya insinso, asi na iey sin altar. Siya abe di iyat Aaron.”
18 Tinongpal da et pag dan man-a si pinay-an das man-ganggangab ay oling
ya insinso et en da nakipika en da Moses en Aaron sin segpan di Tolda ay
Panpappailaan Diyos.
19 Tinopog aben Kora din intiro ay gimong. Idi wada da ay nakisagang en
da Moses en Aaron sin segpan di Tolda, nanpaila et din mankoniniing ay
kinadiyos Yahweh sin am-in ay wadas di.
20 Pag kanan Diyos en da Moses en Aaron,
21 “Addawian yo din kaipoipogaw ay sana ta peslek daida ay dagos.”
22 Ngem nandokmog ay nanyakog-ong da Moses en Aaron ay nangwani,
“Sik-a ay Diyos di napoan di biyag di am-in ay way leng-ag na. Ay manbonget
ka aya sin amin da nan kaipoipogaw olay mo es-esa anggoy di nakabasol?”
23 Kanan Diyos en Moses,
24 “Ibagam sin kaipoipogaw ta omaddawi da sin toldan da Kora en Datan
ya si Abiram.”
25 Kinoyog Moses din papangolon di Israelita ay inmey sin kad-an da Datan
en Abiram.
26 Kanana sin kaipoipogaw, “Omaddawi kayo sin tolda ay kad-an san
lawlawa ay ipogaw! Adi yon sagsagiden di kompormi ay bonag da ta adi
kayon maitapi en daida ay madosa begew sin basbasol da.”
27 Idi siya di, tinongpal da din inbagan Moses et inaddawian da din tolda
ay kad-an da Kora, Datan ya si Abiram. Binmela da Datan en Abiram ya din
aasawa ya aan-ak da et pinmika da sin segpan di tolda da.
28 Pag kanan Moses, “Ed wani, say pangammoan yo ay si Diyos di nangibaa
en sak-en ay mangamag sin amin dana. Baken sak-en di akin nemnem.
29 Mo matey dana ay ipogaw ay maga di mapasamak ay panosaan Diyos en
daida, say pangammoan yo ay adi inbaan Diyos sak-en.
30 Ngem mo wada di nakaskasdaaw ay amagen Diyos ay maga di kais-iso
na, say pangammoan yo ay da naey ay ipogaw et linaslasoy ya sinigaan das
Diyos. Di mapasamak et man-ekang din lota ay mangokmon en daida ya
amin ay sanikwa da, et maonog da ay sibibiyag sin kad-an di natey.”
31 Idi nakdeng ay inbagan Moses na, nan-ekang din lota ay kad-an da Datan
en Abiram.
32 Kaman waday tepek din lota ay nangokmon en daida ya sin pamilya da.
Am-in abe din gagait Kora ya din sanikwa da et naitapi da ay inokmon din
lota.
33 Sibibiyag da ay inmey ed dallem sin kad-an di natey ay naitapi din amin
ay sanikwa da. Nan-omot din lota, et maga da ay mail-ila.
34 Sin nanngean din odom ay Israelita sin kilalad da, katanagtag da ay
kinmaan et kanan da ay nangibogaw, “Dalasen yo tan mo makionog tako!”
35 Idi nakdeng di, wada et di manbidbidang ay apoy ay napo en Diyos, et
pag mapooan din 250 ay lalaki ay nangidaton si insinso.
36 Pag kanan Diyos en Moses,
37 “Ibagam en Eleazar ay anak Aaron ay padi ta ena kaanen am-in din
bronsi ay palanggana ay wada sin kad-an di bangkay di napooan ay lalaki
ya iwalang na din man-ganggangab ay oling sin natken ay lugar, tan din
palanggana ay sana et nasantoan da.

38 Nanbalin da ay nasantoan tan naosal da ay naidatonan di insinso sin
sangoanan Diyos. Alaena ngarud din palangganan di lallalaki ay natey
begew sin basol da ta pitpitena enggana ay omingpis ta say maamag si
pankaleb sin altar. Manbalin ay sinyal ono pannemneman di Israelita."
39-40 Idi siya di, tinongpal Eleazar ay padi am-in ay inbilin Diyos en sisya
babaen en Moses. Tinopog na am-in din bronsi ay palanggana ay inosal din
lalaki ay napooan. Inpapitpit na enggana ay inmingpis et inamag das kaleb
di altar. Say mangipanemnem sin Israelita ay maga en daida di mabalin ay
man-ipoo si insinso sin sangoanan Diyos malaksid di polin Aaron. Tan mo
waday mangipoo, matey ay kaman din napasamak en da Kora ya din gagait
na.

Din Nangisalakanan Aaron Sin Kaipoipogaw

41 Sin kabigatana, nanriri kasin din am-in ay Israelita en da Moses en
Aaron ay nangwani, "Dakayo di namse sin odom ay ipogaw Diyos."
42 Idi matoptopog da ta say pabasolen das da Moses en Aaron, sinagong
da et din Tolda ay Panpappailaan Diyos yan kambaw wada et din liboo ay
nanlingeb. Nanpaila abe din mankoniniing ay kinadiyos en Yahweh.
43 Pag emey da Moses en Aaron sin sangoanan di Tolda
44 et kanan Diyos en Moses,
45 "Addawiam dana ay ipogaw ta peslek ay dagos." Pag et mandokmog da
Moses en Aaron ay manyakog-ong.
46 Kanan Moses en Aaron, "Alaem din palangganam ta pay-am si man-
ganggangab ay oling ay mapo sin altar, asi ka pay-an si insinso. Dalasem
ay emey sin kad-an di ipogaw ta amagem din seremonia ay manglinis sin
basbasol da. Tan enggay inpailan Diyos din bonget na yan nanlogi di
kaeegyat ay sakit."
47 Tinongpal Aaron din inbagan Moses. Ina na din palanggana na et
nanagtag ay inmey sin gawan di natotopogan di ipogaw. Enggay nanlogi din
sakit ay man-inalis sin kaipoipogaw, ngem indatona din insinso ta malinisan
basbasol da.
48 Din inamag Aaron ay nay di nangipasaldeng sin nateyan di ipogaw yan
wadas sisya ay pinmipika sin nan-gagawaan di sibibiyag ya natey ay ipogaw.
49 Sinpo ya opat ay libo ya pito ay gasot di natey ay ipogaw begew sidi ay
sakit ay adi maibilang din natey begew sin inamag da Kora.
50 Idi sinmaldeng din kaeegyat ay nay ay sakit, nantaoli si Aaron sin kad-an
Moses sin segpan di Tolda ay Panpappailaan Diyos.

17

Din Sokod En Aaron

1 Kanan Diyos en Moses,
2 "Ibagam sin Israelita ta man-a da si sinpo ya dowa ay sokod, sag-eesa
sin pangolon di sinpo ya dowa ay tribu, ta idawat da en sik-a. Isolat mo din
ngadan di esa ya esa ay pangolo sin sokod na.
3 Isolat mo abe din ngadan Aaron sin sokod ay mangialagey sin Levita, tan
masapol ay waday sag-eesa ay sokod ay napo sin papangolon di am-in ay
tribu.
4 Ipeey mo dana sin Tolda ay Panpappailaak sin sangoanan di Baol di
Tolagan ay pangab-abatak en sik-a.
5 Tomobo din sokod di ipogaw ay piliek, et say iyat ko ay mangipasaldeng
sin kanayon ay panrirririan di Israelita ay maikontra en dakayo."

6 Siya di nakingalat si Moses sin gagait na ay Israelita et din pangolon di esa
ya esa ay tribu yan indawat day sag-eesa ay sokod da, isonga sinpo ya dowa
am-in mo maitapi din sokod Aaron.
7 Inpeey Moses din am-in ay sokod sin Tolda ay Panpappailaan Diyos sin
sangoanan di Baol di Tolagan.
8 Sin kabigatana, sinenggep si Moses sin Tolda yan inila na ay tinmobo
din sokod Aaron ay nangialagey si Levita. Baken owat tinmobo mo adi et
nanbonga yan nanlames si naom ay almond.
9 Inbelan Moses am-in din sokod ay napo sin sangoanan Diyos et inpaila
na sin Israelita. Inila da din napasamak et esa ya esa yan alaena din sokod
na.
10 Pag kanan Diyos en Moses, “Itaolim din sokod Aaron sin sangoanan di
Baol di Tolagan. Masapol ay maidolin na ay sinyal sin komonkontra ay Is-
raelita ta ammoan da ay matey da mo adi da isaldeng ay manmaymayotmot
ay maikontra en sak-en.”
11 Tinongpal Moses din inbilin Diyos.
12 Idi siya di, kanan din Israelita en Moses, “Enggay et baw sa! Matey kami
am-in!
13 Tan mo sino di omasag-en sin Tolda ay Panpappailaan Diyos et matey.
Adi pay say kateyan tako am-in!”

18

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32

19

Din Dap-on Di Napooan Ay Mandalangdang Ay Bomalasang
(19:1-10,14-20)

1 Binilin Diyos da Moses en Aaron
2 ay ipaammo da din bilbilin ay nay sin Israelita. Kanana, “Man-idawat
kayo en da Moses en Aaron si mandalangdang ay bomalasang ay baka ay
magay kolang na ya adi pay laeng napakpakoan,
3 ta idawat da en Eleazar ay padi. Pag waday mangiey sin baka sin lasin di
kampo, et paltiena sin sangoanan Eleazar.
4 Pag isiwsiw Eleazar din gomot na sin dada na ta iwalsi na sin sangoanan
di Tolda si mamin pito.
5 Masapol ay mapooan am-in din partin di animal ay din kopkop, lam-
lames, dada ya eges ay iniilan di padi.
6 Pag man-a din padi si nabanglo ay kaiw ay makwani en sidro ya pingin
di hisopo ya manbalanga ay lopot ta itapi na ay ipoo.
7 Mo makdeng pay di, masapol ay labaana din bado na ya man-ames, asi
pag mabalin ay senggep sin kampo, ngem maibilang pay dedan ay kadodogis
enggana sin malablabi.
8 Siya abe sin ipogaw ay nangipoo sin baka. Masapol ay labaana din bado
na ya boyatana si danom din awak na, ngem maibilang abe ay kadodogis
enggana sin malablabi.
9 “Pag alaen di esay lalaki ay baken maibilang ay kadodogis din dap-on di
napooan ay baka ta ipeey na sin lugar ay maibilang ay nalinis sin lasin di
kampo. Maigto dana ta say osalen din Israelita ay mangisagana sin danom
ay maosal ay panglinis sin maibilang ay kadodogis.
10 Din ipogaw ay mangakop sin dap-o yan masapol ay labaana din bado
na, ngem maibilang pay dedan ay kadodogis enggana sin malablabi. Din

linteg ay nay et masapol ay on-onodan din Israelita ya mangili ay makitetee
en daida si eng-enggana.
11 12 13
14 “Siya na di linteg ay maonodan mo waday matey sin oneg di pankam-
poana ay tolda. Olay sino ay ipogaw ay wada sin tolda sin timpon di nateyana
ya mo sino abe ay senggep sidi yan maibilang da ay kinmadodogis si pito ay
agew.
15 Olay sino abe ay koli ya banga ay baken nakakaleban et maibilang abe
ay kinmadodogis.
16 “Mo wada abe di ipogaw sin lasin di kampo yo ay managid si bangkay di
pinse da ono gandat na ay natey ono tong-an di ipogaw ono kaot, maibilang
ay kinmadodogis si pito ay agew.
17 “Din amagen yo ta say madalosan din maibilang ay kinmadodogis et siya
dana. Masapol ay man-a kayo si dap-on din manbalanga ay baka ay panglinis
ta ipeey yo si koli, asi yon pay-an si danom ay napos obbog.
18 Pag man-a di esay ipogaw ay maibilang ay nalinis si pingin di hisopo ta
isiwsiw na sin danom ay sana, asi nan walsian din tolda ya bonbonag ya din
amin ay ipogaw ay wadas di. Masapol abe ay walsiana mo waday ipogaw
ay managid si tong-an di ipogaw, kaot, pinse da ay ipogaw ono gandat na ay
natey.
19 Masapol ay walsian din ipogaw ay maibilang ay nalinis din maibilang
ay kinmadodogis sin maikatlo ya maikapito ay agew ta say makdeng ay
malinisan sin maikapito ay agew. Sin siya di ay agew, din ipogaw ay
kinmadodogis et masapol ay labaana din osal na ya man-ames ta maibilang
ay nalinis sin malablabi.
20 Mo din naibilang ay kinmadodogis yan adi na amagen din seremonia
ay kalinisana, komakaman ay kadodogis, tan baken nawalsian sin danom
ay panglinis. Masapol ay maipowira sin gagait na ay Israelita, tan in-
pakadodogis na din Tolda ay Panpappailaan Diyos.”
21 22

20

Din Nanbasolan Da Moses En Aaron Ed Kades (20:1-13)

1 Sin damo ay bowan, dinmateng din intiro ay gimong di Israelita sin ed Zin
ay magay omili et pag dan mankampo ed Kades.* Isdi ay lugar di nateyan ya
naiponponan Miriam.
2 Magay danom sidi, isonga natopog din ipogaw ay manriri en da Moses en
Aaron
3 yan kanan da, “Agpos et koma mo naitapi kami ay natey sin toton-od mi
ay dinosan Diyos sin sangoanan di Tolda.
4 Apay nga inpangom dakamis nan lugar ay magay omili? Ay kanam en ta
isna kami ay matey ya siya abe sin aanimal mi?
5 Apay dedan ay tinon-od yos dakami ed Egipto, asi kayo ipangos dakami
isnan lawlawa ay lugar ay maga polos di gomabay ay mola? Maga di
bakakew, igos, obas ya granada dowan et maga polos di danom ay inomen!”
6 Tinaynan da Moses en Aaron din kaipoipogaw et inmey da sin segpan di
Tolda ay Panpappailaan Diyos. Nandokmog da ay nanyakog-ong, pag da et
ilaen din mankoniniing ay kinadiyos en Yahweh.
7 Pag kanan Diyos en Moses,

* **20:1** Din bowan ay nay et din damo ay bowan sin maikaopatapolo ay tawen manipod sin kinmaanan da ed Egipto. Ed Kades met laeng di kad-an da ed idi sin nantaolian din en nansiim ed Canaan (13:26).

8 “Alaem din sokod ay wada sin sangoanan di Baol ta topogen yon Aaron
din amin ay Israelita. Mo wada am-in din ipogaw ay mangiila, ngalaten yo
din bato ay sana ta bomala di danom. Siya say amagen yo ta say bomala di
danom isnan bato ta waday pan-inoman din ipogaw ya din animal da.”
9 Tinongpal Moses din inbagan Diyos et ina na din sokod.
10 Tinopog da Moses en Aaron din am-in ay Israelita et pag kanan Moses,
“Dengngen yo nan ibagak, dakayo ay nariri ay ipogaw! Ay piliten yos dakami
ay mangipabala si danom isnan bato ta waday inomen yo?”
11 Idi siya di kaiseppat si Moses si namin dowa sin sokod na sin bato, pag
et kabala di ad-ado ay danom, et say nan-inoman din kaipoipogaw ya din
animal da.
12 Ngem niyamyaman Diyos da Moses en Aaron et kanana, “Gapo ta
nakapsot di pammati yo yan adi yon binigbig din nasantoan ay panakabalin
ko sin pangiilaan di Israelita, baken dakayo di mangipangolo isnan ipogaw
ay emey sin daga ay inkarik ay idawat kon daida.”
13 Napasamak na ed Meriba† ay say nanririan di Israelita en Diyos et say
nangipailaana sin kinasanto na.
14 15 16 17 18 19 20 21

Din Nateyan Aaron (20:22-29)

22 Pag dan komaan am-in din Israelita ed Kades et sinmawang da sin
dontog ay Hor
23 sin beddeng di Edom. Sin isdi, kanan Diyos en da Moses en Aaron,
24 “Adi makasgep si Aaron sin daga ay inkarik ay idawat ko sin Israelita,
tan matey sisya gapo ta adi yo inonodan ay dowa din bilin ko sin kawada yo
ed Meriba.
25 Ayagam si Aaron ya din anak na ay si Eleazar ta mantikid kayo sin dontog
ay Hor.
26 Pag kan kaanen din badon di padi ay inbabadon Aaron ta ipabadom en
Eleazar, tan isdi ay matey si Aaron.”
27 Tinongpal Moses din inbilin Diyos, et inilan din am-in ay Israelita din
nantikidan da sin dontog ay Hor.
28 Pag kaanen Moses din badon Aaron et inpabado na en Eleazar. Sidi ay
natey si Aaron sin toktok di dontog, pag aben manballalong da Moses en
Eleazar.
29 Naammoan din intiro ay gimong di Israelita ay natey si Aaron, et
nanladingit da si tolonpo ay agew.

21

1 2 3

Din Sinan Eweg Ay Bronsi (21:4-9)

4 Idi siya di kinmaan din Israelita sin dontog ay Hor et inonod da din danan
ay emey sin Baybay ay Mandalangdang ta say likawen da din ili ay Edom.
Ngem sin kawada da sin danan, enggay ay adi makaanos din ipogaw, isonga
5 nanriri da en Diyos ya en Moses. Kanan da, “Apay nga inpangom dakami
ay komaan ed Egipto ta say matey kamis nan lugar ay magay omili ay maga
di makan ya mainom? Enggay naoma kamis nan makan ay lawlawa.”
6 Idi siya di pag et ipawadan Diyos di nagitaan ay kaeweeweg sin kad-an
da et ad-ado di natey tan kinat da.

† **20:13** Din olog di Meriba et “panririan.”

7 Pag emey din ipogaw sin kad-an Moses et kanan da, “Nanbasol kami
kayman begew sin kinali mi ay maikontra en Diyos ya en sik-a. Ngem
pangaasim kod ta ikararag mon Diyos ta pakaanena da nan eweg isnan kad-
an tako.” Idi siya di inkararagan Moses din ipogaw.
8 Pag bilinen Diyos si Moses ta man-amag si sinan eweg ay bronsi ta itakap
na si posti ta mo sino di katen di eweg yan tangadena di et maagasan.
9 Tinongpal Moses, et nan-amag si sinan eweg ay intakap na si posti, yan
tet-ewa ay am-in din kinat di eweg ay nanangad isdi yan naagasan da.

Din Nangabakan Di Israelita En Da Sihon En Og

Pag intoloy din Israelita ay mandad-an enggana ay somawang da sin ilin di Amorreo. Dinamag da en Sihon ay arin di Amorreo mo mabalin ay mandan da sin ili na, ngem sinigaana et en nakigobat sin Israelita. Begew sin badang Diyos, dadlon inabak din Israelita si daida yan inoka da din ili da. Siya abe di napasamak en da Og ay ari ed Basan. (*21:10-35*)

10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35

22

Din Nangayagan Din Ari Ed Moab En Balaam
(22:1-20)

1 Idi siya di, intoloy din Israelita ay nandad-an enggana ay domateng da
sin tanap ed Moab sin igid di ginawang ay Jordan sin demang na ed Jerico.
Et nankampo das di.
2 Sin timpo ay doy, wada di ari ed Moab ay manngadan si Balak ay anak
en Zippor. Idi nadamag na din kaad-adon di Israelita ya din inyat da ay
nangabak sin Amorreo,
3 palalo di egyat na et siya abe sin ipogaw ay iturayana.
4 Idi siya di kanan din Moabita sin papangolo ed Midian, “Awni kadi et
abosen da nan ad-ado ay ipogaw am-in ay wadas nan kad-an tako ay kaman
dan baka ay man-alab sin pastolan.”
5 Pag man-ibaa si Balak si en mangayag en Balaam ay anak en Beor ay wada
ed Petor ay asag-en di ginawang ay Eufrates sin ili ed Amaw. Kanana ay
nangibaga, “Laydek ay ammoam ay wada di kaipoipogaw ay napo ed Egipto
ay napno da sin inil-ili et nankampo da sin dagdagas di ili mi.
6 Palalo ay ad-ado da mo dakami, isonga pangaasim ta omali ka ta baosam
daida ta say abaken mi ya pakaanen mis daida. Ammok ay mo waday
bindisyonam ay ipogaw et temet-ewa ay mabindisyonan yan mo waday
baosam et mabaosan abe.”
7 Inmey din papangolon di Moabita ya Midianita et intakin da di pilak ay
ilagbo da en Balaam ta baosana din Israelita. Idi sinmawang da sin kad-an
Balaam, inbaga da en sisya din inbagan Balak.
8 Pag kanan Balaam, “Maseyep kayos na ed wani ay labi ta mo si bigat,
ibagak en dakayo mo sino di inbagan Diyos en sak-en.” Isonga naseyep din
papangolo ay sana sin beey Balaam.
9 Sin labi ay doy, nginalat Diyos si Balaam ay kanana, “Ay sino nan lallalaki
ay sangailim?”
10 Sinbat Balaam ay kanana, “Inbaan Balak ay ari ed Moab ta ibaga dan
sak-en
11 ay wada di ad-ado ay ipogaw ay napo ed Egipto ay napno sin intiro ay
daga. Laydena ay enak baosan daida ta say abakena ya pakaanenas daida.”
12 Pag kanan Diyos en Balaam, “Adi ka makiey en daida ya adi ka aben
babbaosan din Israelita, tan nakdeng ay binibindisyonak daida.”

13 Sin kabigatana, inmey si Balaam sin kad-an di inbaan Balak et kanana,
“Somaa kayo et, tan adi palobosan Diyos sak-en ay maikoyog en dakayo.”
14 Pag dan mantaoli sin kad-an en Balak et inbaga da ay adi layden Balaam
ay makiey en daida.
15 Idi siya di, nan-ibaa kasin si Balak si papangolo ay ad-ad-ado ya nangat-
ngato di saad da mo din nangon-ona ay inbaa na.
16 Inmey da en Balaam et inpaammo da na ay inbagan Balak: “Pangaasim
kod ta dadlon kan omali.
17 Ad-ado di idawat kon sik-a ay gon-gona ya tongpalek am-in ay ibagam.
Omali ka koma ta baosam da dooy ay ipogaw.”
18 Ngem kanan Balaam, “Olay mo idawat Balak en sak-en di am-in ay palata
ya balitok ay wada si palasyo na, adiak mabalin ay labsingen si olay at-atik
din bilin Yahweh ay Diyos ko.
19 Ngem olay mo siya sa, maseyep kayos na ed wani ay labi ay kaman din
inyat di namangpango ay naibaa ta say maammoak mo wada pay di odom
ay ibagan Diyos en sak-en.”
20 Sin labi ay doy, nakingalat kasin si Diyos en Balaam et kanana, “Gapo ta
inmali din lallalaki ay nay ta en daka ayagan, mansagana ka ta makiey ka,
ngem din ibagak anggoy di tongpalem.”

Din Nankalian Din Dangkin Balaam (22:21-35)

21-22 Sin kabigatana, nakiey si Balaam sin papangolon di Moabita ay
kakoyog na din dowa ay baa na. Ngem manbonget si Diyos begew sin
nakieyan Balaam. Isonga idi wadas da Balaam sin danan ay nangakabayo
sin dangki na, wada din anghel Diyos ay pinmipika ta sawadenas sisya.
23 Idi ilaen pay din dangki din anghel ay pinmipika ay nananggen si
kampilan, nanliglig sin danan et kinombas sin papayew. Sinoplit Balaam din
dangki et inpataoli na sin danan.
24 Pag man-etan din anghel sin nailipitan di danan sin nan-gawaan di dowa
ay inobasan ay naaladan si batog.
25 Idi ilaen din dangki din anghel, nansaldet sin batog et naipit din sikin
Balaam, isonga sinoplit na kasin.
26 Namangpango kasin din anghel et en pinmipika sin nailipitan di danan
ay maga polos di pandanan sin nanbinas-il.
27 Idi siya et di, idi ilaen din dangki din anghel yan kalakpap. Binmonget si
Balaam et nilogiana ay sopliten din dangki sin sokod na.
28 Pag pankalien Diyos din dangki et kananan Balaam, “Ay sino ngin di
inamag ko si gapo ay sinmoplitam si namitlo?”
29 Kanan Balaam, “Aw a, tan panbalbalinem sak-en ay kaman magay
nemnem na. Kaman et mo way intakin kos kampilan ta peslek sik-a ed
wani!”
30 Kanan din dangki ay sinombat, “Ay baken ayan sak-en met laeng din
dangki ay nangabkabayoam ed idi engganad wani? Ay wada aya di inam-
amag kos kaman nina ed idi en sik-a?”
Et kanan Balaam, “Iwed met kitdi.”
31 Pag ipailan Diyos en Balaam din anghel na ay pinmipika sin danan ay
nananggen si kampilan, isonga kalakpap si Balaam sin lota.
32 Kanan din anghel, “Apay nga sinoplit mo din dangkim si namitlo?
Inmaliak ay manawad en sik-a, tan baken kosto mo emey kas di.
33 Inmila din dangkim et namitlo ay nilisianas sak-en. Mo adi nanlisi et
sigurado ay pinsek sik-a koma yan binay-ak pay sisya!”

34 Pag kanan Balaam sin anghel, “Nanbasolak kayman. Adiak ammo ay
wada ka ay pinmipika sin danan ta sawadem sak-en. Mantaoliak adi mo
kanam en lawa di emeyak isdi.”
35 Ngem kanan din anghel, “Mabalin ay makiey ka sin lallalaki ay nay,
ngem say ibagam et enggay din itogon ko en sik-a ay ibagam.” Idi siya di
nakeey si Balaam en daida.
36 37 38 39 40 41

23

1 2 3 4 5 6

Din Damo Ay Inpadton Balaam
(23:7-12)

7 Et siya dana di inpadton Balaam:
“Inmayag din ari ed Moab ay si Balak.
Din kadondontogan ed Syria sin naibanda si belaan di agew di napoak.
Kanana, ‘Omali ka ta baosam din Israelita.’
8 Ngem kanak abe en sisya:
Ay mabalin aya ay baosak din adi binaosan Diyos ay namarsua
ono mankaliak si lawa ay maikontra en daida
yan si Diyos pay et maga di inkeddeng na ay dosa da?
9 Mo wadaak sin kadondontogan, tamtamangek daida,
manipod sin kabatbatoan et os-osdongak daida.
Daida di nasyon ay omalagey si bokbokod da,
tan naitken da, waday nanlasinan da.
10 Din Israelita et kaman tapok di kaiarigan da,
tan adi kabilang di kaad-ado da.
Mo mateyak yan sapay koma
ta kaman met laeng din kateyan da
ay nalinteg di kabibiyag da.”
11 Pag et kanan Balak en Balaam, “Apay ngin sas inamag mo? Inayagak
sik-a ta say baosam din kaibaw ko, ngem din inamag mo et binindisyonam
daida.”
12 Sinombat si Balaam yan kanana, “Din inbagan anggoy Diyos en sak-en
di mabalin ay ibagak.”
13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30

24

Di Odom ay Inpadton Balaam
(24:2-7,15-17)

Inpidwapidwan Balak ay mangawis en Balaam ta baosana koma din Israelita, ngem pag bindisyon di inpadto na. Da naey di tapin di maikatlo ya maikap-at ay padto na. (23:13–24:1)

1 2 Tinamang Balaam din Israelita ay natopotopog din kampon di esa ya
esa ay tribu. Siya et di, sin-gep din Ispiriton Diyos sisya
3 yan kanana ay nan-ipadto, “Siya na di ipadton Balaam ay anak Beor ay
nalawag di pangila na
4 ya makadnge sin ibagbagan Diyos. Adiak naseyep yan inilak di kaman
iitaw ay inpailan Diyos ay Manakabalin Am-in. Siya na di inilak:
5 Mapmapteng din tolda ay panbebbeeyan di Israelita.

6 Maiarig das annawa ay kakakkaiwan ay palma ya garden sin benget di
ginawang. Kaman da aben manseng-ew ay kaiw ay makwani en aloe ay
inmolan Diyos ya kaman dan nakayang ay sidro sin benget di danom.
7 Mansobsobran to di danom da, isonga masibsibogan ay kosto din imola
da. Nangatngaton to din ari da mo si Agag ya maidayaw din panturayana."
8 9 10 11 12 13 14
15 Idi makdeng di, inpadto na abe na, "Siya na di ipadton Balaam ay anak
Beor ay nalawag di pangila na
16 ya makadnge sin ibagbagan Diyos ay Kangatoan ya nakaawat sin in-
paammo na. Waday inpailan Diyos ay Manakabalin Amin idi binmabak-
tadak, ngem adiak naseyep.
17 Il-ilaek din mapasamak ed Israel sin tapin di agew. Wadan to di ari ay
bomala ed Israel ay kaman talaw ono bolalakaw di koniniing na. Abakena
din sosoldadon di Moab ya am-in ay an-ak Set."
18 19 20 21 22 23 24 25

Din Maikadwa Ay Sinsos Di Israelita

Sin nantetean din Israelita sin tanap ed Moab, inawis Balaam di odom ay lallalaki ta en da makidaag si babbabai ay Moabita ya Midianita. Nakisida da abe sin man-ilis di ya nakidayaw da sin diyos da ay Baal. Begew sin basbasol da ay doy, dinosan Diyos daida et 24,000 di natey.

Idi nakdeng di, inbilin Diyos en da Moses en Eleazar ay bilangen da kasin din Israelita ay mantawen si dowanpo ono nasurok ay mabalin ay makigobat. Din kabibilang di esa ya esa ay tribu et: Ruben–43,730; Simeon–22,200; Gad–40,500; Juda–76,500; Issakar–64,300; Zebulun–60,500; Efraim–32,500; Manasses–52,700; Benjamin–45,600; Dan–64,400; Aser–53,400; Naftali–45,400. Din kabibilang da am-in et 601,730. Inbilin Diyos ay mo okaen da din daga ay inkari na, maibasar din bingay di esa ya esa ay tribu sin kabibilang da. (25:1-9; 26:1-65)

25

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18

26

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32
33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61
62 63 64 65

27

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

Din Kadotokan En Josue Ay Manokat En Moses (27:12-23)

12 Pag kanan Diyos en Moses, "Manikid ka sin dontog ay Abarim ta en ka
tamangen din daga ay idawat ko sin Israelita.
13 Mo makdeng ay ilaem et matey ka abe ay kaman si Aaron ay manong
mo,
14 tan adi yo inonodan din bilin ko sin lugar ay magay omili ed Zin. Idi
nanriri din ipogaw en sak-en, adi yo binigbig din nasantoan ay panakabalin
ko sin pangiilaan di kaipoipogaw." (Meriba din ngadan di obbog ed Kades
sin lugar ay magay omili ed Zin.)
15 Kanan Moses,
16 "Sik-a ay Yahweh, Diyos ay poon di biyag di am-in ay way leng-ag na,
sapay koma ta mandotok kas pangolon da nan ipogaw

17 ay kabaelana ay mangipango en daida sin am-in ay am-amagen da, ta
say din ipogaw mo yan baken dan kaman karnero ay maga di mangayowan
en daida."
18 Pag kanan Diyos en Moses, "Piliem si Josue ay anak Nun tan kabaelana,
et ikapay mo din takkay mo sin toktok na ay mangipaila ay sisya di napili ay
mangipangolo.
19 Ipapikam sin sangoanan Eleazar ay padi ya sin intiro ay gimong ta say
ipaammom en daida ay sisya di maiskat en sik-a.
20 Ibingay mon sisya din odom ay lebbeng mo ta say tongpalen din am-in
ay Israelita.
21 Si Eleazar di pangammoana sin am-in ay panlaydak babaen sin pangos-
alana sin Urim ya Tummim.* Si naey di amagen Eleazar ay mangitdo en
Josue ya din am-in ay Israelita sin am-in ay amagen da."
22 Tinongpal Moses din inbilin Diyos en sisya et inpapika na si Josue sin
sangoanan Eleazar ay padi ya sin intiro ay gimong.
23 Inkapay na din takkay na sin toktok Josue, et pag nan ipaammo ay si
Josue din maisokat en sisya.

Maodi Ay Bilbilin

Idi nakdeng di, inpidwan Diyos ay nangibaga en Moses sin bilbilina ay maipanggep sin datdaton ya fiesta ay onodan koman din Israelita. Pag nan ibilin ay en da gobaten din Midianita ta madosa da begew sin nakidaagan di babbabai da sin lallalaki ay Israelita. Idi siya di, inmey nakigobat di sagsisinlibo ay lalaki ay napo sin sinpo ya dowa ay tribu, et dadlon dan inabak din Midianita. Pinse da din lima ay ari da ya am-in ay soldado da. Pinse da abe si Balaam ay anak Beor ya am-in din babbabai ay nakibasol sin Israelita.

Maodi Ay Bilbilin

Idi nakdeng di, inmey din papangolon di tribun Ruben ya Gad ya din kagodwan di tribun Manasses en Moses ta kedawen da din daga ay maibanda sin belaan di agew di ginawang ay Jordan. Layden da ay okaen din daga ay doy gapo ta siged ay panpastolan, tan ad-adoy karnero ya kalding da. Kanan Moses en mabalin ay man-ili das di, ngem masapol ay makiagadang da on-ona sin ginawang ay Jordan ta badangan da din iib-a da ay Israelita ay mangabak sin kaibaw da. Siya di naibingay din daga sin belaan di agew ed Jordan sin dowa ya kagodwa ay tribu. Naibingay abe din wada sin bas-il di Jordan sin nabay-an ay siyam ya kagodwa ay tribu. Mo din Levita et inbilin Diyos ay ibingayan di esa ya esa ay tribu si ili ya panpastolan ay okaen da. (28:1-31; 29:1-40; 31:1-18; 32:1-33; 35:1-3)

28

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31

29

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32
33 34 35 36 37 38 39 40

30

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

* **27:21** Din Urim ya Tummim et siya dana di kinittoy ay bato ay pangammoan din kangatoan ay padi mo "aw" ono "aga" di songbat Diyos sin salodsod na. Os-osalena dana mo waday problima ono mapasamak ta say pangammoana mo sinoy layden Diyos ay amagen din Israelita.

31

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54

32

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42

33

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56

34

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29

35

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34

36

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13

Deuteronomio
Maipanggep Sin Libro Ay Nay

Din libro ay Deuteronomio et naoolnos ay pamagbaga ono diskurson Moses sin Israelita sin kawada dad Moab idi nakdeng di nan-etaetanan da sin lugar ay magay omili ya dandani di senggepan da ed Canaan. Enggay natey din katawenan Moses ay nanrirriri ya nangonkontra en Diyos, et layden Moses ay masasagana din aan-ak ya aap-o da ay en da okaen din ili ay inkarin Diyos en daida.

Ipanemnem na en daida din nakaskasdaaw ay inam-amag Diyos para en daida. Pag nan itdo en daida din Sinpo ay Bilin ya odom ay linteg ay intolag Diyos sin Israelita sin dontog ay Sinai. Ipanemnem na en daida din bindisyon ay lak-amen di manongtongpal ya din dosa ay nam-osen di manglablabsing ya bagaanas daida ta dadlon dan onodan ya laylayden si Yahweh ay Diyos da. Pag nan sinag-eesa ay binindisyonan din sinpo ya dowa ay tribu ya dotokanas Josue ay maisokat en sisya.

Din kapapatgan ay versikulo sin libro ay nay et 6:4-6 ay siya din kapapatgan ay bilin ay maibagabaga sin Baro ay Tolag: "...Imongsan yo din am-in ay nemnem, bikas ya laing yo ay manglaylayad en Yahweh ay Diyos yo..."

Din Linaona

Din nangipanemneman Moses sin Israelita sin inam-amag Diyos para en daida 1:1–4:43
Din intolag Diyos sin kaipoipogaw 4:44–28:68
Mabagaan din kaipoipogaw ta onodan da din intolag Diyos 29:1–30:20
Din maodi ay pamagbagan Moses ya din nateyana 31:1–34:12

Din Panlogian Di Libro (1:1-8)

1-5a Naisolat sin libro ay nay din inbagbagan Moses sin Israelita sin kawada da sin tanap ay magay omili sin lak-am di Moab ay naibanda si belaan di agew sin ginawang ay Jordan. Din kosto ay kad-an da yan asag-en ed Suf ay nan-gawaan di Paran, Tofel, Laban, Hazerot ya Dizahab.
2 Sinpo ya esa ay agew di pandad-anan manipod sin dontog ay Sinai enggana ed Kades Barnea mo idan sin kadondontogan ay ili ed Edom.
3 Sin damo ay agew di maikasinpo ya esa ay bowan sin maikaopatapolo ay tawen manipod sin kinmaanan da ed Egipto, inbagan Moses din amin ay inbilin Diyos ay ibaga na en daida.
4 Napasamak na idi nakdeng ay inabak da Moses da Ari Sihon ay Amorreo ay mangituray ed Hesbon ya si Og ay ari ed Basan ay mangituray ed Astarot ya Edrei.
5b Dadlon inpalawag Moses da nan linteg Diyos ay nangwani,
6 "Sin kawada tako sin dontog ay Sinai, kanan Yahweh ay Diyos tako, 'Aped na ay nabayag di nantean yo sin kad-an di dontog ay sana.
7 Topien yo din tolda yo ta manlobwat kayo. Emey kayo sin kadondontogan ay panbeeyan di Amorreo ya siya abe sin nandinmang ay il-ili: din tanap ed Jordan, din kadondontogan ya nababa ay bilbilig, din abagatan di Canaan ya din benget di baybay ay Mediterranean. Emey kayo abe ed Canaan, ed Lebanon enggana sin dakdake ay ginawang ay Eufrates.

8 Sak-en ay Diyos yo et insapatak ay idawat ko am-in din daga ay nay sin
ap-apo yo ay da Abraham en Isaac ya si Jacob ya siya abe sin poli da. En kayo
et okaen.' "

Pag dad-aten Moses di maipanggep sin sinpo ya dowa ay en nansiim ed
Canaan, din nanigaan di kaipoipogaw ay en mangobat sin man-ilis di, ya
din nanliklikedan da sin lugar ay magay omili enggana ay natey am-in din
mantawen si dowanpo ono nasurok ay makabael ay makigobat sin timpon
di damo ay sinsos. (1:19–2:15)

9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37
38 39 40 41 42 43 44 45 46

2

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15

Din Dagan Di Polin Lot
(2:16-19)

16 Intoloy Moses ay nangwani, "Idi natey amin din enggay makabael ay
makigobat sin timpo ay kinmaanan da ed Egipto,
17 kanan Diyos en sak-en,
18 'Malabas kayo ed wani ed Ar ay sakop di Moab.
19 Asag-en kayo sin ilin di Ammonita ay polin Lot, ngem adi yon palpali-
gaten ono gobgobaten daida, tan maga polos di idawat kon dakayo sin sakop
di ili da, tan nakdeng ay indawat ko en daida.' "
20 21 22 23

Din Naabakan Ari Sihon
(2:24-37)

24 "Idi nalabas tako ed Moab, kanan Diyos en datako, 'Agadangen yo ed
wani din ginawang ay Arnon tan nay ay ipalobos ko ay abaken yo din
Amorreo ay si Sihon ay ari ed Hesbon ta okaen yo din ili na. Gobaten yo ta
ilogi yo ay okaen din iturayana ay ili.
25 Ed wani ay agew, ilogik ay paegyaten en dakayo din amin ay ipogaw
isnan intiro ay daga. Gapo sin madamag da maipanggep en dakayo et
manpayegpeg das egyat da sin domatngan yo.'
26 Idi wada tako ed Kedemot, waday inbaak en Ari Sihon ay mangituray ed
Hesbon, ay mangipaammo sin siged ay nemnem tako en daida. Siya na di
inpaibagak,
27 'Ipalobos mo kod ay malabas kami isnan ilim. Laton ay mantartaros
kami sin kalsada ay baken oway di em-emeyan mi sin lak-am di iturayam.
28 Amin abe ay kanen ya inomen mi ay mapo en dakayo yan bayadan mis
kosto. Say kedawen mi anggoy din pamalobos mo ay mandan kami isnan ili
yo
29 enggana ay agadangen mi din ginawang ay Jordan ta emey kami sin ili
ay indawat Yahweh ay Diyos mi en dakami. Ipalobos mo koma ay kaman din
inyat di polin Esau ed Seir* ya din polin Moab ay man-ili ed Ar.'
30 Ngem adi pinalobosan Ari Sihon si datako, tan inpakenteg Diyos din
nemnem na ta way iyat Diyos ay mamadang en datako ay mangabak en sisya
ta okaen tako din ili na ay sinakop tako pay laeng engganad wani.
31 Idi siya di, kanan Diyos en sak-en, 'Ed wani ay agew, ipolang ko en
dakayo da Sihon ta abaken yo, isonga ilogi yo ed wani ay okaen din ili na.'
32 Idi inmabat da Sihon ya din sosoldado na ed Jaas,

* **2:29** Di esa abe ay ngadan Seir et Edom.

33 ginobat tako et pinse takos sisya ya din an-ak na ya din amin ay
sosoldado na, tan indawtan Diyos datako si pigsa ay mangabak en daida.
34 Inabak tako amin din ili ay sakop di iturayana et pinse tako amin ay
ipogaw isdi, amin ay lallalaki, babbabai ya anan-ak, isonga maga polos di
nabay-an en daida.
35 Ngem ina tako din aanimal ya odom ay sanikwa da.
36 Begew sin pigsa ay indawat Diyos, inabak tako am-in din il-ili manipod
ed Aroer enggana sin inil-ili sin benget di tanap ed Arnon ya olay sin siyodad
isdi enggana ed Gilead. Maga polos di ili ay adi tako inabak, olay nabaked di
alad na.
37 Ngem inbilin Diyos ay adi tako emey sin ilin di Ammonita ya din ili sin
benget di ginawang ay Jabbok enggana sin il-ili sin kadondontogan, isonga
say tinongpal tako."

3

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22

Din Nanamangan Moses Sin Daga Ay Inkarin Diyos (3:23-28)

23 "Sin doy ay timpo, nanpakaasiak en Diyos ay nangwani,
24 'Diyos ay Kangatoan, nay nilogiam ay ipaila en sak-en ay baam din
kinangatom ya panakabalin mo. Maga polos di odom ay diyos ed langit ono
isnan daga ay makaamag sin nakaskasdaaw ay inamag mo.
25 Ipalobos mo kod ay agadangek din ginawang ay Jordan ta ilaek din siged
ay ili sin bas-il na ay din mayat ay kadondontogan ya ed Lebanon.'
26 Ngem gapo dedan en dakayo et inbonget Diyos sak-en, isonga adi na
inpalobos ay madmangak. Kanana en sak-en, 'Kosto! Adi ka kasin ibagbaga
sa.
27 Mantikid ka et sin dontog ay Pisga ta tamangem din manniliked sin
amin ay banda. Owat kan tamangen din ili ay inkarik, tan adiak ipalobos
ay agadangem din ginawang ay Jordan.
28 Isonga dotokam si Josue ya papigsaem din nemnem na ta say maisokat
en sik-a ay mangipangolo sin ipogaw ta okaen da din daga ay tamangem.' "
29

4

Din Pamagbagan Moses Ay Managtongpal Din Israelita (4:1-14)

1 Pag itoloy Moses ay nangwani, "Dakayo amin ay Israelita, dengngen yo da
nan linteg Diyos ay itdok en dakayo. Tongpalen yo dana ta say matago kayo
ya okaen yo din ili ay idawat Yahweh ay Diyos di ap-apo tako en dakayo.
2 Adi yon taptapian ono kolkolangan da nan bilbilin Diyos ay ibagak en
dakayo.
3 Dadlon yo met inila din napasamak ed Baal Peor sin nanosaan Diyos sin
amin ay gagait yo ay nandayaw en Baal ay sinan didiyos di taga-Peor,
4 ngem binay-ana pay dakayo am-in ay nangipapati ay adi nanokog en
sisya, isonga nay deda ay sibibiyag kayo ed wani.
5 "Initdok amin din linteg Diyos ay inbilina ay itdok en dakayo ta tongpalen
yo mo domateng kayo sin ili ay en kayo gobaten ta okaen yo.
6 Esten yo ay onodan dana ay linteg, et dayawen din am-in ay nasyon si
dakayo, tan mo dengngen da di maipanggep en dana ay linteg et kanan da,
'Magay makaiso si nemnem ya laing dana ay ipogaw.'

7 Maga polos di odom ay ili ay mais-o di diyos da en Diyos tako, olay intoy
kadakdake na ay ili. Tan si Diyos ay daydayawen tako et asag-en en datako
ay manongsongbat sin kararag tako mo kasapolan tako din badang na.
8 Maga abe di makaiso sin kinalinteg di bilbilin Diyos ay itdok en dakayo
ed wani ay agew.
9 "Ngem ilaen yo ta esten yo ay nemnemnemen din amagen yo ta adi yon
polos linglinglingan amin din inil-ila yo. Itdo yo sin anak ya apo yo
10 din maipanggep sin agew ay doy ed Sinai* idi nasinop kayo sin san-
goanan Diyos sin nangwaniana en sak-en, 'Sinopem din kaipoipogaw ta
dengngen da din ibagak ta say maitdoan da ay mangegyat ya mangipateg en
sak-en sin intiro ay biyag das nan daga ya say itdo da abe sin anak da.'
11 Et doy ay sinmag-en kayo sin poon di dontog ay nililikmot di mangitit ay
asok ya naposkol ay liboo ay say kad-an di apoy ay enggay kaman domateng
ed daya di bidang na.
12 Daddad-aten yo din inyat na ay nakikali en dakayo ay kaman mapmapo
din kali na sin kad-an di apoy, et dinnge yo ngem adi yon inila di iso na.
13 Inbaga nan dakayo ay tongpalen yo din sinpo ay bilin ay insolat na si
dowa ay nadampilak ay bato, tan say iyat yo ay manongpal sin intolag na en
dakayo.
14 Sin doy ay timpo, binilin Diyos sak-en ta itdok en dakayo din linteg na
ta say onodan yo mo domateng kayo sin daga ay dandani ay datngen yo ta
okaen yo."

Maiparit Din Pandaydayawan Si Sinan Didiyos (4:15-24)

15 "Magay inila yo si olay sino ay kais-oan Diyos sin nakikalkaliana en
dakayo sin kad-an di apoy sin dontog ay Sinai.
16 Isonga siliban yo ta adi kayon bomasol ay man-amag si sinan ip-ipogaw
ay lalaki ono babai,
17-18 ono mais-o di ila na si olay sino ay animal, mankodkodap, manbodbo-
dos, titit ono nigay.
19 Adi kayon masolsolisog ay mandayaw si olay sino ay matangad ed daya
ay kaman din agew, bowan ya talaw ay tinodingan Diyos para sin am-in ay
ipogaw isnan daga.
20 Tan insalakan pay Diyos si dakayo sin palalo ay nanligligatan yo ed
Egipto ta maikasin kayo ay ipogaw na ay kaman ed wani.
21 Begew en dakayo, inbonget Yahweh ay Diyos takos sak-en,† isonga insap-
ata na ay adiak makaagadang sin ginawang ay Jordan et adiak makadateng
sin ili ay ipatawid na en dakayo.
22 Mateyak isna ay ili et adiak makaagadang ed Jordan, ngem dakayo pay
et dandani ay man-agadang kayo et okaen yo din mayamayat ay ili ay idawat
Diyos en dakayo.
23 Ilaen yo ta adi yon linglinglingan din intolag Yahweh ay Diyos yo en
dakayo. Adi kayo polos man-am-amag si olay sino ay daydayawen yo,
24 tan inayan si Diyos ay kaman manbidang ay apoy yan iparit na ay waday
ikadkadwa yo en sisya ay daydayawen."
25 26 27 28 29 30 31

Si Yahweh Anggoy Di Diyos (4:32-40)

---

* **4:10** Din kanana sin Hebreo et: *Horeb.* Di esa ay ngadana et Sinai. † **4:21** Din istorya ay maipanggep isna et madteng sin Bilbilang 20:1-12.

32 Intoloy Moses ay nangwani, “Nemnemen yo kod din napaspasamak ed
nabaon sin daan yon bomalaan. Olay damagen yo si amin ay solin di daga.
Manlogi sin namarsuaan Diyos si ipogaw enggana ed wani, ay wada aya di
napasamak ay kaman din nakaskasdaaw ay napasamak en dakayo?
33 Magay odom ay nasyon si nakadnge sin kalin Diyos ay mapmapo sin kad-
an di apoy yan nabiyag pay laeng.
34 Magay odom ay diyos ay nangisalakan ay mismo si ipogaw na ay binag-
en di odom ay nasyon ay kaman din inila yo ay inyat Yahweh ay Diyos tako ed
Egipto. Inpaila na din panakabalina begew sin nakaskasdaaw ya kaeegyat
ay inam-amag na ya din namadpadasana en datako ya nanalsalaknibana en
datako sin gobatan.
35 Inpailan Yahweh amin da nan nakaskasdaaw ay nay ta paneknekanan
dakayo ay sisya anggoy di Diyos ay magay odom.
36 Dinnge yo din kali na ay mapmapod daya ta bagaanas dakayo. Isnan
daga abe yan inpaila na din kaeegyat ay apoy ay nangipaammos kawada na
et dinnge yo din kali na ay mapmapo sin kad-an di apoy ay sana.
37 Gapo sin layad na sin ap-apo yo, siya din gapo ay pinili nas dakayo ya
sisya ay mismo di nangipango en dakayo ay komaan ed Egipto babaen sin
nakaskasdaaw ay panakabalina.
38 Inpakaana di ipogaw ay napigpigsa ya ad-ad-ado mo dakayo sin il-ili da
ta ipatawid na en dakayo ay kaman ed wani.
39 Isonga ed wani ay agew, nemnemen yo ta adi yon linglingan ay magay
odom si Diyos ed langit ya isnan daga.
40 Onodan yo din nay bilbilina ay ipalawag ko en dakayo ta say mayat di
biyag yo ya siya abe sin an-ak yo ya itoltoloy yo ay mantee sin daga ay idawat
Yahweh ay Diyos yo en dakayo si eng-enggana.”
41 42 43 44 45 46 47 48 49

5

Din Sinpo Ay Bilin (5:1-21)

1 Pinaayagan Moses din kaipoipogaw, et idi nasinop da amin, kanana,
“Dakayo am-in ay Israelita, dengngen yo nan bilbilin ya linteg Diyos ay
ibagak en dakayo ed wani ay agew ta dadlon yon ad-adalen ya on-onodan.
2 Wada di intolag Apo Diyos en datako sin dontog ay Sinai.
3 Baken sin ap-apo tako anggoy di nangitolagan Diyos isna mo adi et pati si
datako am-in ay wadas na ed wani.
4 Dadlon nakisango si Diyos en dakayo et dinnge yo din kali na ay
mapmapo sin kad-an di apoy sin dontog.
5 Sin doy ay timpo, wadaak ay pinmipika sin nan-gawaan di kad-an Diyos
ya en dakayo et sak-en di nangibagbaga en dakayo sin ibagan Diyos, tan
emegyat kayo sin apoy, isonga adi kayon nantikid sin dontog.

“Et siya na din kanan Diyos:
6 Sak-en si Yahweh ay Diyos yo ay nangipango en dakayo ay komaan ed
Egipto ay naibabag-enan yo.

7 “Adi kayo mandaydayaw si odom ay diyos mo adi sak-en et anggoy.

8 “Adi kayo man-am-amag ono mankitkitikit si daydayawen yo sin kom-
pormi ay kaman din wadad daya, wadas nan lota ono wada sin danom.

9 Adi kayon manyakog-ong ono mandayaw en daida, tan sak-en si Yahweh
ay Diyos yo et adiak ipalobos ay waday ikadkadwa yon sak-en ay day-
dayawen yo. Dosaek di mangontra en sak-en ya din poli na enggana sin anak
di apo na.
10 Ngem ipailak pay din layad ko sin manglaylayad en sak-en ya manong-
pal sin bilbilin ko engganas maikapiga ay libo ay kapototan.
11 "Adi yon os-osalen din ngadan ko si owat magay silbi na, tan sak-en si
Yahweh ay Diyos yo et dadlonak dosaen din adi mamanol sin ngadan ko.
12 "Banolen yo din agew ay pan-illengan ta ikasin yo ay agew para en sak-
en, tan siya na din inbilin ko en dakayo.
13 Enem ay agew di pan-oblaan yo,
14 ngem din maikapito ay agew et pan-ibbayan ay naidaton en sak-en.
Isonga maga di man-obla sin agew ay doy, olay din an-ak ya bag-en yo, din
animal yo ya din mangili ay wada sin ili yo. Tan masapol ay man-illeng din
babag-en yo ay kaman dakayo sin agew ay doy.
15 Nemnemnemen yo ay naibag-en kayo abe ed Egipto, ngem sak-en ay si
Yahweh ay Diyos yo di nangipawaya en dakayo babaen sin nakaskasdaaw ay
pigsa ya panakabalin ko, isonga ibilin ko en dakayo ay banolen yo din agew
ay pan-illengan.
16 "Patgen yos da ama en ina yo tan say bilin ko ay Diyos yo en dakayo ta
say omando di biyag yo ya mayat di pantongpalan di amagen yo sin daga ay
idawat ko en dakayo.
17 "Adi kayon manpespese.
18 "Adi kayon daddaagen di baken yon asawa.
19 "Adi kayon mangak-akew.
20 "Adi kayon mantistigo si baken tet-ewa.
21 "Adi kayon gamgamgaman din asawan di ib-a yo, din beey na, daga na,
baa na, baka ya dangki na ya odom pay ay sanikwa na."
22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33

6

Din Kapatgan Ay Bilin

1 "Da nay din bilin ya linteg Yahweh ay Diyos yo ay intogona ay itdok en
dakayo ta onodan yo sin daga ay awni et okaen yo.
2 Sin intiro ay biyag yo ya siya abe sin biyag di ipoli yo, masapol ay dayawen
yo si Diyos ya tongpalen yo amin din linteg na ay ibagak en dakayo ed wani
ta say omando di biyag yo.
3 Dengngen yo ay Israelita yan ilaen yo ta tongpalen yo dana ta say somiged
di biyag yo ya omad-ado kayo sin nabaknang ay daga ay magabay di mola ay
kaman din inkarin Yahweh ay Diyos di ap-apo tako.
4 Dengngen yo na ay Israelita! Si Yahweh et anggoy di Diyos tako, magay
odom.*
5 Imongsan yo din am-in ay nemnem, laing ya bikas yo ay manglaylayad
en Yahweh ay Diyos yo.
6 Igto yo koma sin nemnem yo amin da nan linteg ay ibagak ed wani ay
agew en dakayo.
7 Masapol ay esten yo ay itdo dana sin anak yo et ibagbaga yo mo wada kayo
sin bebbeey yo ono sin danan, mo man-illeng kayo ono sin pan-ob-oblaan yo.
8 Igading yo sin takkay yo ya ibedbed yo sin kitong yo ta panginemnemne-
man yo.

* **6:4** Di esa abe ay kaiologan nina et: *Si Yahweh ay Diyos tako et sisya anggoy di Diyos, magay odom.*

9 Isolat yo sin hamban di pantew yo ya sin segpan di ili yo.”

Pamagbagan Moses Ta Onodan Da Din Bilbilin Diyos

10 “Tongpalen Diyos din inkari na sin ap-apo yo ay da Abraham, Isaac ya si
Jacob et idawat na en dakayo din lugar ay nankababaknang ya dadakke di
siyodad na ay adi yon insaad.
11 Din bebbeey yan napno si kasapolan ay adi yon inligatan, din daga et
namolaan si obas ya kakaiw ay olivo ay baken dakayo di nangimola, yan
wada amin di layden yo ay kanen. Et mo idateng Diyos dakayo sin lugar ay
sana
12 siliban yo ta adi yon linglinglingan si Diyos ay nangwayawaya en dakayo
sin naibabag-enan yo ed Egipto.
13 Daydayawen yo si Yahweh ay Diyos yo et sisya anggoy di dayawen ya
pansapataan yo.
14 Masapol ay adi yon daydayawen di sinan didiyos ay daydayawen di
odom ay il-ili ay nanniliked en dakayo.
15 Tan si Diyos ay wada sin kad-an yo et iparit na ay waday ikadkadwa yon
sisya ay dayawen. Mo pabongeten yo gapo sin pandayawan yos didiyosen,
kaman apoy din bonget na ay manosa en dakayo enggana ay maiwed kayo
sin labaw di daga.
16 Adi kayon padpadasen si Yahweh ay Diyos yo ay kaman din inyat yo ed
Massa.
17 Masapol ay dadlon yon patien din bilin ya linteg ay indawat na en
dakayo.
18 Say amagen yo din kosto ya siged sin pangilan Diyos ta say mayat di
pantongpalan yo ya maisokat kayo ay mangoka sin nabaknang ay daga ay
inkarin Diyos sin ap-apo yo.
19 Mo say iyat yo di, pakaanen Diyos amin din kaibaw yo, tan say inkari na.
20 “Mo sin tapin di agew ya mansalodsod din an-ak yo ya kanan da, ‘Apay
ngin ay inbilin Yahweh ay Diyos tako ay tongpalen tako am-in dana ay linteg?’
21 kanan yo en daida, ‘Ed idi yan binag-en din ari ed Egipto si dakami, ngem
inmisalakan si Diyos babaen sin nakaskasdaaw ay panakabalina.
22 Dadlon min inila din nakaskasdaaw ya kaeegyat ay inamag na sin taga-
Egipto ya sin ari da ya oopisyal na.
23 Ngem dakami pay yan inpango nas dakami ay komaan isdi ta idawat nan
dakami nan lugar ay nay ay inkari na sin ap-apo tako.
24-25 Inbilin Diyos ay tongpalen tako amin din bilbilina ya dayawen takos
sisya. Mo ipapasnek tako ay mangon-onod sin linteg na, kanayon ay ay-
ayowanana ya pabaknangena din ili tako ay kaman din inyat na en datako
ed wani dowan aben kosto di pakikadkadwaan tako en sisya.’ ”

7

Din Pinilin Diyos Ay Ipogaw Na (7:1-11)

1 Kanan Moses ay nangitoloy, “Inpangon Yahweh ay Diyos yo si dakayo
ta okaen yo din daga ay nay ay dandani ay datngan yo, tan pakaanena din
ad-ado ay man-ili sin isdi. Awni et pakaanena din man-ili sin pito ay ili
ay napigpigsa ya ad-ad-ado mo si dakayo. Daida din makwani en Heteo,
Gergeseo, Amorreo, Canaaneo, Perezeo, Heveo ya Jebuseo.
2 Mo enggay ipaabak Diyos daida en dakayo, masapol ay peslen yos daida
amin. Adi kayon makitolag ay makikadwa ono maseg-angan en daida.
3 Adi kayon makias-asawa en daida ya adi yon ipaasawa din anak yo,

4 tan awisen dan anak yo ay manokog en Diyos ta mandayaw da sin
didiyosen da. Dosaen Diyos dakayo ay dagos mo say maamag di.
5 Isonga dadaelen yo din altar da ya gemken yo din tinootood da ay bato
ay pandaydayawan da. Potoen yo din posti ay pangidaydayaw da en Asera
dowan yon pooan din didiyosen da.
6 Say amagen yo na tan dakayo din inkakasin Yahweh ay Diyos yo ay
ipogaw na. Pinili nas dakayo sin amin ay ipogaw isnan lobong et inbilang
nas dakayo ay nabanol ay ipogaw na.
7 Baken din kaad-ado yo di gapo ay laylayden ya pinilin Diyos dakayo, tan
dakayo din kaat-atikan ay ipogaw isnan lobong.
8 Di gapo na et laylayden Diyos dakayo ya matalek sisya ay manongpal sin
inkari na sin ap-apo tako, isonga inosal na din panakabalina ay nangway-
awaya en dakayo sin naibabag-enan yo sin turay din ari ed Egipto.
9 Say pangammoan yo ay si Yahweh ay Diyos yo et tet-ewa ay Diyos ya
matalek. Tongpalena din inkari na ya kanayon ay ipaila na din layad na sin
manglayad en sisya ya manongpal sin bilina enggana sin maikapiga ay libo
ay kapototan.
10 Ngem dadlonan dosaen ay dagos din mangililiget en sisya.
11 Isonga ilaen yo ta tongpalen yo da nan bilbilin ay ipaammok en dakayo
ed wani ay agew.”
12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26

8

Din Inadal Di Israelita Sin Lugar Ay Magay Omili

1 “Masapol ay esten yo ay manongtongpal sin amin da nan bilin ay
ipaammok en dakayo ed wani ay agew ta say matago kayo, omad-ado kayo
ya okaen yo din daga ay inkarin Diyos sin ap-apo yo.
2 Nemnemnemen yo din inyat Diyos ay nangipangpango en dakayo si
opatapolo ay tawen sin lugar ay magay omili. Begew sin ligligat ay linaklak-
am yos di, initdoanas dakayo ay mangibaba sin nemnem yo ya pinadpadas
nas dakayo ta maammoan mo panggep yo ay tongpalen din bilina ono maga.
3 Inpalobos Diyos ay madagaangan kayo, asi nan pakanen dakayo si
manna ay adi yon kinkinan ed idi, olay abe sin ap-apo yo. Say inyat na di
ta say maitdoan kayo ay manpakombaba ya ammoan yo ay baken makan et
anggoy di katagoan di ipogaw mo adi et masapol da abe di amin ay ibagbagan
Diyos.*
4 Laton met ay adi nadonot din bado yo ya adi linmadag din siki yo sin
opatapolo ay tawen ay nandad-anan yo.
5 Nemnemen yo ay bagbagaan ya sopliten Diyos si dakayo ay kaman din
iyat di esay ama ay mamagbaga sin anak na.
6 Isonga masapol ay tongpalen yo din bilin Diyos. Onodan yo din laydena
dowan yon patgen ya egyatan sisya.
7 Tan inpangon Yahweh ay Diyos yo si dakayo si mayamayat ay daga ay
ad-ado di ginawang ya obbog na ay manandanom sin dontog ya tanap.
8 Din ili ay nay et mayat di molmola ay kaman din bakakew, sabog, obas,
igos, granada ya olivo yan ad-ado abe di anig isdi.
9 Din dontog yan mabalin ay panminasan si landok ya gambang. Adi kayon
mankolang isdi tan wada amin ay masapol yo.
10 Isonga mo domateng kayos di yan mangan kayo ay kosto, man-iyaman
kayo en Yahweh ay Diyos yo sin mayamayat ay daga ay indawat nan dakayo.”

* **8:3** Din versikulo ay nay et insongbat Jesus en Satanas. Ilaen sin Mateo 4:4 ya Lucas 4:4.

Pamagbaga Ta Adi Da Pandokdokogan Si Diyos

11 “Siliban yo ta adi yon pandokdokogan si Yahweh ay Diyos yo begew sin
pamaybay-an yo sin bilbilina ay ibagak en dakayo ed wani.
12 Mo mawada amin di layden yo ay kanen ya makaisaad kayo si
mankanapteng ay beey yo
13 ya mo omad-ado di baka, karnero, palata ya balitok yo ya omad-ado di
odom ay sanikwa yo,
14 ilaen yo ta adi ngomato di nemnem yo ta adi kayon linglinglingan si
Yahweh ay Diyos yo ay nangwayawaya en dakayo sin naibabag-enan yo ed
Egipto.
15 Inay-ayowananas dakayo sin kawada yo si annawa ya kaeegyat ay lugar
ay magay omili ay kad-an di ad-ado ay nagitaan ay eweg ya gayaman. Din
lugar ay sana et namgaan ay magay dandanom na, ngem inpabela na di
danom sin moling ay bato ta waday pan-inoman yo.
16 Pinakanas dakayo si manna sin lugar ay magay omili, makan ay adi yon
tinamtamtaman ed idi ya olay din ap-apo yo. Inamag na di ta say ipababa
na di nemnem yo ya padasenas dakayo, ngem sin odi na et binindisyonanas
dakayo.
17 Isonga adi yon kanan en binmaknang kayo sin bokod yo ay pigsa ya
kabaelan.
18 Nemnemen yo ay si Diyos anggoy di mangidawat si kabaelan yo ay
bomaknang, tan say panongpalana sin intolag na sin ap-apo yo ed idi ay
kaman met laeng ed wani.
19 Ibabagak en dakayo ed wani ay sigurado ay dosaen Yahweh si dakayo
mo pandokogan yos sisya ay Diyos yo ta mandayaw ya mansilbi kayo si odom
ay didiyosen.
20 Mo adi yon patien sisya, dosaenas dakayo ay kaman din iyat na sin
ipogaw si odom ay ili ay awni et datngen yo.”

9

Din Pangabakan Da Begew Sin Badang Diyos (9:1-4)

1 Kanan Moses ay nangitoloy, “Dengngen yo ay Israelita: Agadangen yo ed
wani ay agew din ginawang ay Jordan et okaen yo din ilin di ipogaw ay ad-ad-
ado ya napigpigsa mo dakayo. Dadakke di siyodad isdi ay nankakakayang di
alad da.
2 Nankakakayang ya napipigsa abe di man-ili sin isdi et nadamag ay magay
makaabak en daida begew sin kadadakke da.
3 Ngem ed wani et ilaen yo ay mangon-ona si Diyos mo dakayo et kaman
mabidang ay apoy ay manadael sin kalaban yo ta nalaka di iyat yo ay
mangabak en daida, tan say inkari na.
4 Ngem mo makdeng ay pakaanen Diyos daida, adi yon it-it-ek din awak yo
en tinolongan Diyos dakayo gapo sin kinalinteg yo, tan pakaanen Diyos din
man-ilis di gapo sin basbasol da.”
5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29

10

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

Din Ibilin Diyos Ay Onodan Da (10:12-22)

12 “Dengngen yo ay Israelita nan ibilin Yahweh ay Diyos yo ay onodan
yo: Laylayden yo si Yahweh ay Diyos yo, imongsan yo din nemnem yo ay
mansilbi en sisya,
13 ya patien yo din bilina ay ibagbagak en dakayo ed wani ta say pansigdan
yo.
14 Si Yahweh ay Diyos tako di akin oka ed daya ya am-in ay wadas di, siya
abes nan daga ya amin ay wadas na.
15 Ngem olay mo siya di, palalo di layad Diyos sin ap-apo yo, isonga dakayo
ay poli da di pinili na ay ipogaw na ay baken din odom ay ipogaw isnan daga,
et siya sa di kasasaad yo enggana ed wani.
16 Isaldeng yo ngarud ay mangipakenteg sin nemnem yo ta say manang-
awat ya managtongpal kayo en Diyos.
17 Tan si Yahweh ay Diyos yo di kangatoan ay Diyos ya Apo. Madamdamag
di kinangato na, nakaskasdaaw ya kaeegyat di panakabalina, maga di
pabpaborana, ya adi mabalin ay mapasoksokan.
18 Ikalintegana din naolila ya nalasang ay babbabai. Laylaydena abe din
mangili ay makitetee en datako et idawtanas daida si bado ya kanen da.
19 Isonga ipaila yo di layad yo sin mangili, tan sin kawada yo ed Egipto et
mangili kayos di.
20 Patgen ya egyatan yo si Yahweh ay Diyos yo ta sisya anggoy di day-
dayawen ya pansilbian yo. Itoltoloy yo ay mantalek en sisya ya sisya anggoy
di pansapataan yo.
21 Idaydayaw yos sisya tan sisya di bigbigen yo ay Diyos yan inila yo ay
mismo din nakaskasdaaw ya kaeegyat ay inamag na para en dakayo.
22 Idi inmey din ap-apo yo ed Egipto, owat dan pitopolo, ngem ed wani yan
nay inpaad-adon Diyos dakayo ay kaman din kaad-adon di talaw.”

11

1 2 3 4 5 6 7

Din Kinasiged Di Daga Ay Inkarin Diyos (11:8-15,18-21,26-28,31-32)

8 Intoloy Moses ay nangwani, “Tongpalen yo amin ay inbilin ko ed wani ay
agew ta say makaagadang kayo sin ginawang ay Jordan ya ta kabaelan yo ay
okaen din daga ay datngan yo.
9 Mo say iyat yo et omando di biyag yo sin daga ay inkarin Diyos sin ap-apo
yo ya sin poli da. Din daga ay doy et nabaknang ya magabay di mola.
10 Baken kaman ed Egipto din daga ay awni et okaen yo, tan mo manmola
kayo sin kawada yo ed Egipto et masapol ay manling-et kayo ay manibsibog,
11 ngem din daga ay dandani ay okaen yo et kadondontogan ya tanap ay
sibsibogan di odan.
12 Kanayon ay ay-ayowanan Diyos din daga ay sana sin amin ay agew di
tawen.
13 Mo tongtongpalen yo da nan ibilin ko en dakayo ed wani ay agew
ta laylayden yos Yahweh ay Diyos yo ya imongsan yo din nemnem yo ay
mansilbi en sisya,
14 ipawada na di odan sin kosto ay timpo ta say kanayon ay way anien yo
ya wada abey obas ay amagen yos arak ya olivo ay panpespesan yos lana.
15 Gomabay abe din sakati ay para sin animal yo. Wadan to amin din
layden yo ay kanen sin daga ay doy.
16 17
18 “Adi yon linglinglingan da nan bilbilin. Igading yo sin takkay yo ya
ibedbed yo sin kitong yo ta say mangipanemnem en dakayo.

19 It-itdo yo sin an-ak yo mo mantoktokdo kayo sin beey yo ono manmandan kayo sin danan ya mo bomaktad ya bomangon kayo.
20 Isolat yo sin hamban di pantew yo ya sin segpan di ili yo.
21 Mo tongtongpalen yo dana, omando di biyag yo ya biyag di an-ak yo sin daga ay inkarin Apo Diyos sin ap-apo yo ya mantee kayos di si eng-enggana ay kaman din kawadan di daya ay kankanayon sin kayang di daga.
22 23 24 25
26 “Manpili kayo ed wani ay agew mo sino di layden yo, mo say layden yo din bindisyon ono dosa.
27 Mabindisyonan kayo mo patien yo din bilbilin ay itdok en dakayo ed wani.
28 Ngem madosa kayo mo adi yon patien yan masangaw kayo ay mandayaw si didiyosen ay adi yon dinaydayaw ed idi.
29 30 31 Dandani ay agadangen yo din ginawang ay Jordan ta en yo okaen din daga ay indawat Yahweh ay Diyos yo en dakayo. Mo enggay inoka yo ya mantee kayos di,
32 masapol ay dadlon yon tongpalen amin din linteg ay ibagak en dakayo ed wani ay agew.”

12

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32

13

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18

14

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29

15

Din Tawen Ay Mapakawan Di Amin Ay Otang
(15:1-11)

1 Kanan Moses, “Mo mantapos di tonggal maikapito ay tawen, masapol ay adi yon singsingilen mo waday adi nabayadan ay inpaotang yo sin gagait yo.
2 Siya na di amagen yo: Amin ay waday inpaotang na sin gait na ay Israelita yan masapol ay adi dan singsingilen mo domteng din timpo ay tinodingan Diyos ay kaponasan di amin ay otang.
3 Mabalin ay singilen yo din otang di mangili, ngem masapol ay ponasen yo din otang di gagait yo ay Israelita.
4 Maga koma di mabiteg en dakayo, tan bindisyonan Diyos dakayo sin daga ay idawat na en dakayo
5 dalo et mo ipakat yo din kabaelan yo ay manongtongpal sin bilbilina ay ipalawag kon dakayo ed wani.
6 Inkarin Diyos en pabaknangenas dakayo et dakayo di mangiotang sin odom ay ili, isonga baken yon kasapolan ay man-otang. Maga di mangituray en dakayo mo adi et dakayo di mangituray sin ad-ado ay ili.
7 Mo waday nabiteg ay gait yo ay Israelita ay man-ili sin olay into ay ili sin daga ay indawat Diyos en dakayo, adi yon paidaman mo kasapolana din badang yo.
8 Malaydan kayo et koma ay mangipaotang sin kasapolana.
9 Adi yon ipaidam din badang yo gapo ta nemnemnemen yo ay dandani din tawen ay tinodingan Diyos en pamonasan yo si otang di gagait yo. Tan mo say nemnem yo di ya man-adawag en Diyos gapo ta pinaidaman yo et maibilang ay basol yo.

10 Maga koma di sakit di nemnem yo mo adi et naimposoan di iyat yo ay
bomadang ta say bindisyonan Diyos din amin ay obla yo.
11 Kanayon ay wada di Israelita ay nabiteg ya makasapol si tolong, isonga
ibilin ko en dakayo ay maragsakan kayo ay mangidawat sin kasapolan da."
12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23

16

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22

17

1

Din Kadosaan Di Mandayaw Si Sinan Didiyos
(17:2-7)

2 "Mo wada di olay sino ay ipogaw, lalaki ono babai, sin kompormi ay ili ay
indawat Yahweh ay Diyos yo en dakayo yan labsingena din intolag Diyos
3 et mandayaw da ya mansilbi da si sinan didiyos ono sin agew, bowan ya
talaw ay maikontra sin bilin Diyos,
4 masapol ay esten yo ay paneknekan. Mo mapaneknekan ay tet-ewa ay
wada en dakayo ay Israelita di nangamag si kaman nina ay madagsen ay
basol,
5 iey yo di ay ipogaw sin lasin di ili ta pigpigen yo enggana ay matey.
6 Makeddengan ay matey di esa ay ipogaw mo wada di dowa ono tolo ay
manistigo sin basol na, ngem adi mabalin ay peslen yo mo es-esa anggoy di
tistigo.
7 Masapol ay din tistigo di mangon-ona ay mamigpig sin nakabasol, asi din
odom ay ipogaw. Say iyat yo na ay mangaan sin basol sin kad-an yo."
8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

18

1 2 3 4 5 6 7 8

Din Ogali Ay Kaliliget Diyos
(18:9-13)

9 "Mo okaen yo din daga ay indawat Yahweh ay Diyos yo, masapol ay adi
yo tadtadonen din kaliliget na ay am-amagen di sigod ay omilis di.
10-11 Masapol ay maga polos en dakayo di mangidaton si anak da ay
mapooan. Adi yo aben ipalobos ay wada en dakayo di manpontos, manko-
tom, mansapo, mansip-ok, man-gengey ya manboyon.
12 Kaliliget Diyos di mangamag si kaman dana et say gapo ay pakaanena
dana ay ipogaw sin domatngan yo.
13 Masapol ay magay ikadkadwa yo en Diyos ay dayawen mo adi et
napodno kayo en sisya."

Din Inkarin Diyos Ay Man-ibaa Si Mamadto
(18:14-22)

14 Pag kanan Moses, "Din ipogaw sin ili ay dandani ay okaen yo et mamat-
pati da si man-gengey ya mansip-ok, ngem adi ipalobos Yahweh ay Diyos yo
ay amagen yo di.
15 Awni kadi et mawaday mamadto ay kaman sak-en ay ibaan Diyos en
dakayo. Kailian takos sisya ay Israelita. Masapol ay patien yo di amin ay
ibagbaga na.
16 Tan sin agew ay nasinopan yo sin poon di dontog ay Sinai, nanpakaasi
kayo ta adi makikali si Diyos en dakayo ya adi yon ilaen din kaman apoy ay
panpailaana tan emegyat kayo ay matey,

17 isonga kanan Diyos en sak-en, ‘Kosto din ibagbaga da.
18 Awni et man-ibaaak si mamadto ay kaman sik-a ay kailian da ay
Israelita. Ibagak to en sisya di ibaga na et ibaga na sin ipogaw amin ay ibilin
ko.
19 Mankali ay panakaawak ko et ibaga na din paibagak en sisya, isonga
dosaek din adi mamati en sisya.
20 Ngem mo wada di natangsit di nemnem na ay mangwani en pankalka-
liak sisya ngem din ibagbaga na et adiak inpaibaga, masapol ay matey. Siya
abe din man-ipadto ay mangwani en sisya di pankalkalian di odom ay diyos.’
21 Siguro ay salodsoden yo sin nemnem yo mo intoy iyat ay mangilasin mo
inpakalin Diyos ono maga.
22 Say pangammoan yo ay baken napon Diyos din ibagbagan di mangwani
en mamadto mo adi temet-ewa din ipadto na. Din ipogaw ay sana et
ipapangato nan awak na ay mangibagbagas napo sin nemnem na, isonga adi
yon egyatan sisya ya din ibaga na.”

19

Din Siyodad Ay Pankamangan

1 “Mo makdeng ay peslen Yahweh ay Diyos yo din man-ili sin daga ay
idawat na en dakayo et enggay inoka yo din siyodad da ya beey da ya logian
yo ay mantees di,
2-3 pankatloen yo din daga ay sana yan lokoden yo din kaaddawin di il-
ili isdi. Asi kayo todingan di sag-eesa ay siyodad ay nalaka ay emeyan di
ipogaw olay intoy kad-ana. Amagen yo di ta mo waday nakapese si gait na,
kompormi di lomayawana ay pankamangan sin tolo ay siyodad ay sana et
laton ay adi maan-ano.
4 Din maibagbagas na et din nakapese si bakenan kaibaw ay adi na in-
gagara.
5 Mo kaspangarigan waday doway ipogaw ay emey sin kada ay mangaiw
ya man-getgetad din esa, asi et makaan din wasay sin paek na ya pontaana
din kadwa na yan matey, mabalin ay kompormi di panagtagana sin tolo ay
siyodad ay sana et adi maan-ano.
6 Mo owat es-esa di siyodad ay pankamangan, asi palalo ay addawi, adi pay
edasan din mangibaes ay agin di natey et peslenas bonget na din ipogaw ay
sana ay magay basol na. Tan din katet-ewa na et adi nan ginagara ay namse
sin kadwa na tan bakenan inibaw.
7 Siya na di gapo ay ibilin ko ay man-itoding kayo si tolo ay siyodad.
8-9 “Mo esten yo ay onodan amin ay ibilin ko ed wani ay agew ya laylayden
yo si Yahweh ay Diyos yo dowan kayon ibasar din iyat yo ay manbiyag sin
amin ay itdo na, paannawaena din sakop di daga yo ay kaman din insapata
na sin ap-apo yo. Idawat na abe en dakayo amin din daga ay inkari na en
daida. Mo matongpal di, masapol ay manpili kayo kasin si tolo ay siyodad ay
maitapi sin siyodad ay pankamangan.
10 Say amagen yo na ta magay matey si bakenan basol sin daga ay idawat
Diyos en dakayo ya adi kayon bomasol ay manpese.
11 “Ngem mo kaspangarigan waday ipogaw ay man-ed sin kaliliget na et
peslena, asi mankamang sin siyodad ay pankamangan,
12 ipadpap din papangolo sin ili na ta ipolang da sin ag-in di pinse na ay
akin lebbeng ay mangibaes ta peslen da.
13 Adi kayon seg-angan di kaman nidi, tan masapol ay daosan yo di
makapeses magay basol na sin kad-an yo ay Israelita ta say mayat di
kabibiyag yo.”

Din Gedeng Di Dagdaga

14 “Adi kayon padendendenen din sigod ay gedeng di dagan di kailian yo
sin daga ay idawat Diyos en dakayo.”

Maipanggep Si Mantistigo

15 “Adi omanay di es-esa ay tistigo ay mangipaneknek ay binmasol di esa
ay ipogaw. Masapol di dowa ono tolo ay mangipaneknek.
16 Mo waday mantistigo yan pabasolena di gait na si baken tet-ewa ta say
makedngan si madagsen ay dosa,
17 masapol ay emey da ay dowa sin es-esa ay tinodingan Diyos ay panday-
dayawan ta din papadi ya howis ay nadotokan di mangosig en daida.
18 Masapol ay esten da ay mangosig sin kaso ay sana et mo mapaneknekan
ay baken tet-ewa din pamabasol din esa sin ib-a na ay Israelita,
19 din nangipabasol di mangibaklay sin dosa ay dosan koman di pinabasol
na. Say amagen yo na ta somaldeng di kaman nina ay basol.
20 Tan mo dengngen din kaipoipogaw din napasamak, emegyat da ay
mangamag abe si kaman nina ay basol.
21 Adi kayon maseg-angan sin kaman dana ay pasamak. Sinay di iyat yo:
biyag di bayad di biyag, mata si mata, bab-a si bab-a, takkay si takkay ya siki
si siki.”*

20

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

21

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21

Odom Ay Linteg
(21:22-23)

22 “Mo waday nakeddengan ay matey ya maibay-at si posti gapo sin basol
na,
23 adi yo baybay-an din bangkay na sin posti ay maninsinlabi. Masapol ay
maiponpon sin agew ay sana met laeng, tan mo waday maibay-at si posti,
say kailaan di nanosaan Diyos en sisya.* Ikaot yo ta say adi komadodogis
din daga ay ipatawid Diyos en dakayo.”

22

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30

23

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25

24

Mansian ya Kasin Mangasawa
(24:1-4)

1 “Mo wada di lalaki ay mangasawa, asi et mabaybayag yan laydena ay
isian si asawa na gapo ta waday naammoana ay makagapo si panigaana,
masapol ay idawtana si kasolatan ay pangisianana, asi nan pakaanen sin
beey na.*
2 Mo kaspangarigan makiasawa kasin din babai

---

* **19:21** Mateo 5:38. * **21:23** Din inbagan Pablo maipanggep en Jesus sin Galacia 3:13 et maibasar sin versikulo ay nay. * **24:1** Inbagan Jesus din linteg ay nay sin Mateo 5:31. Ilaen abe sin Mateo 19:7-8.

3 ya asi et aben sigaan kasin din nangasawa et idawtana si kasolatan
ay pangisianana ya pakaanena sin beey na ono kaspangarigan matey din
maikadwa ay asawa na,
4 adi mabalin ay taolien din damo ay asawa na tan maibilang ay kin-
madodogis din babai ay sana. Palalo ay lawa sin pangilan Diyos mo taoliena
din asawa na. Adi kayon man-amag si kaman nina ay basol sin daga ay
idawat Yahweh ay Diyos yo."
5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22

25

1 2 3
(25:4-6)
4 "Adim bosbosalan di baka ay mangigatgatin ay mangirik si pagey ta
waday iyat na ay mangan.*

Din Lebbeng Di Lalaki Ay Natey Di Agi Na

5 "Mo waday sin-iyogtan ay lallalaki ay mantees esay beey ya matey
din waday asawa na yan magay anak da, adi mabalin ay makiasawa din
nalasang si odom mo baken din agin asawa na. Lebbeng na ay asawaen din
kabsat di natey din asawan agi na.
6 Maibilang din damo ay anak da ay anak din natey ta say mantoltoloy din
katontonan di poli na sin Israelita."
7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

26

Din Pangidatonan Das Damo Ay Apit Da (26:1-11)

1 Intoloy Moses, "Mo enggay inoka yon daga ay idawat Yahweh ay Diyos yo
et dakayo di man-ilis di,
2 esa en mangipeey sin damo ay apit na si baskit ta iey na sin es-esa ay lugar
ay napili ay pandayawan.
3 Emey kayo sin padi ay mansilsilbi sin doy ay timpo yan kanan yo en sisya,
'Ed wani ay agew, ibagak sin sangoanan Yahweh ay Diyos tako ay wadaak
isnan daga ay insapata na sin ap-apo ay idawat nan datako.'
4 "Alaen din padi din baskit ta ipeey na sin sangoanan di altar ay pan-
idatdatonan en Yahweh ay Diyos yo.
5 Mo makdeng di, kanan yo sin sangoanan Diyos, 'Si apok et esay Arameo*
ay owat lomikeliked ay intakina din pamilya na ay inmey ed Egipto. At-atik di
bilang da ay inmey isdi ngem inmad-ado da et nanbalin da si madamdamag
ya napigsa ay nasyon.
6 Pinalpaligat din taga-Egipto si dakami dowan dan panbalinen dakami si
bag-en ay pan-oblaen si nankadadagsen.
7 Pag kami et man-adawag ay mankedaw si badang en sik-a ay Diyos ay
dinaydayaw di ap-apo. Dinngem din adawag mi et inilam din ligat mi ya
kaseseg-ang ay kasasaad mi.
8 Insalakam si dakami sin naibabag-enan mi ed Egipto babaen sin
nakaskasdaaw ay pigsam ya panakabalin mo ya sin ad-ado ay kaeegyat ya
nakaskasdaaw ay inam-amag mo.
9 In-alim dakami isna et indawat mo nan maymayat ay daga ay magabay
di mola.

---

* **25:4** 1 Corinto 9:9-10; 1 Timoteo 5:17-18. * **26:5** Din olog di Arameo et "taga-Aram" ay makwani abe en Syria ono Mesopotamia.

10 Isonga nay ed wani yan in-alik nan damo ay apit ko sin daga ay indawat
mo.' Mo makdeng pay di yan ipayag yo din baskit sin sangoanan Yahweh ay
Diyos yo ta mandayaw kayo en sisya.
11 Asi kayo manragragsak begew sin am-in ay maymayat ay indawat Diyos
en dakayo ya sin pamilya yo. Ilaen yo abe ta makiragsak din Levita ya
mangili ay makiili en dakayo."
12 13 14 15

Din Naimongsanan Di Intolag Diyos
(26:16-19)

16 Kanan Moses, "Ed wani ay agew, bilbilinen Diyos dakayo ta tongpalen yo
din amin ay linteg na, isonga ipasnek yo ya imongsan yo di amin ay nemnem
yo ay manongpal.
17 Ed wani ay agew, binigbig yo ay sisya di Diyos yo yan inkari yo ay onodan
yos sisya ya patien yo amin ay linteg ya bilbilina.
18 Ed wani ay agew, inbilang Diyos dakayo ay nabanol ay ipogaw na tan say
inkari na, dalo et mo tongpalen yo amin din linteg na.
19 Panbalinenas dakayo ay napigpigsa mo din odom ay nasyon ay pinarsua
na ta say madaydayaw kayo† ya panbalinenas dakayo ay nasantoan ay
ipogaw na, tan siya din inkari na."

27

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26

28

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32
33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57

Din Dosan Di Adi Manongpal Sin Bilbilin Diyos
(28:58-64)

58 "Mo adi kayon ipapasnek ay manongpal sin bilin Diyos ay naisolat sin
libro ay nay ya adi kayon banolen din peteg ay nangato ya kaeegyat ay
ngadan Yahweh ay Diyos yo,
59 pawadaena en dakayo ya sin ipoli yo di adi kaagasan ay sakit ya kaeegyat
ay mapasamak ya pisti ay adi kaipasaldeng.
60 Ipalak-am na kasin en dakayo din nilak-am yo ed Egipto ay kaeegyat ay
sakit et adi kayo polos maagasan.
61 Ipawada na abe amin ay kalasin di sakit ya pisti ya kaeegyat ay ma-
pasamak ay adi naibaga isnan libro ay naisolatan di linteg Diyos enggana
ay matey kayo amin.
62 Olay mo omad-ado kayo ay kaman din talaw ed daya, at-atik pay dedan
di mabay-an en dakayo, tan adi yon tinongtongpal si Yahweh ay Diyos yo.
63 Mo intoy ison di ragsak Diyos ay nangipasiged sin biyag yo ya nangipaad-
ado en dakayo, siya met laeng sin iyat na ay manosa en dakayo ta maabos
kayo. Awni et mapilitan kayo ay komaan sin daga ay okaen yo.
64 Pansisianen Diyos dakayo ay iwaras sin amin ay ili sin amin ay solin di
lobong et mansilbi kayo si sinan didiyos ay kaiw ya bato di amag na ay adi yo
dinaydayaw ed idi enggana abe sin ap-apo yo."
65 66 67 68

29

Din Intolag Diyos Sin Israelita Ed Moab
(29:1-15)

† **26:19** Di esa abe ay kaiologan nina et: *ta say kaidayawana...*

1 Danay din inbilin Diyos en Moses ay itolag na sin Israelita sin kawada da
ed Moab ay maitapi sin intolag Diyos en daida ed dontog ay Sinai.
2 Pinaayagan Moses amin din Israelita, pag nan kanan en daida, “Inila yo
ay mismo din inyat Diyos sin ari ed Egipto ya sin oopisyal na ya sin amin ay
ipogaw na.
3 Inila yo din kaeegyat ay dosa ya nakaskasdaaw ay inam-amag Diyos pati
din nakaskasdaaw ay sinyal ay inpappaila na.
4 Ngem enggana pay laeng ed wani yan adi indawat Diyos en dakayo di
nemnem ay makaawat, mata ay makaila ya inga ay makadnge.
5 Sin opatapolo ay tawen ay nangipangpangoan Diyos en dakayo sin lugar
ay magay omili, adi nabisbisngit din bado ya sapatos yo.
6 Magay tinapay si kinkinan yo ya arak ay inin-inom yo, ngem indawat
Yahweh amin ay masapol yo ta say ammoen yo ay sisya di Diyos yo.
7 “Idi dinmateng tako sin lugar ay nay, ginobat da Sihon ay ari ed Hesbon
ya si Og ay ari ed Basan si datako, ngem inabak takos daida.
8 Ina tako din daga da et nanbibingayan din tribun da Ruben en Gad ya
kagodwan di tribun Manasses.
9 “Isonga ipapasnek yo ay manongpal sin amin ay linteg ay intolag Diyos
en dakayo ta say kosto di pantongpalan di amin ay amagen yo.
10 Ed wani ay agew, nay wada kayo amin sin sangoanan Yahweh ay Diyos
yo. Wada amin ay papangolo ya oopisyal, lallalaki,
11 babbabai ya anan-ak. Wada abe da din mangili ay makitetee en dakayo
ay pangakkaiwen yo ya panaksakdoen yo.
12 Wada kayo amin isna ta isapata yo ay awaten ya tongpalen yo din intolag
Diyos en dakayo
13 ta manipod ed wani yan ibilang nas dakayo ay ipogaw na ya sisya di
dayawen yo ay Diyos ay kaman din inkari na sin ap-apo yo ay da Abraham,
Isaac ya si Jacob.
14 Nan itolag Diyos ay ibagak en dakayo ya din isapata yo ay tongpalen yo
et baken datako anggoy
15 ay pinmipika isnan sangoanan Diyos di makilak-am mo adi abe din ipoli
tako ay maisoksokat en datako sin tapin di agew.”
16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29

30

Din Bindisyon Diyos Mo Mansagong Da Kasin En Sisya

1 Kanan Moses ay nangitoloy, “Nanpiliek dakayo si layden yo mo sino di
pilien yo sin bindisyon ono dosa, et wada ay nemnemen yo na mo lak-amen
yo am-in da nan bindisyon ya dosa sin tapin di agew ya pansisianen Diyos
dakayo et maiwaras kayo si odom ay il-ili.
2 Ngem mo dakayo ya din ipoli yo yan manbabawi kayo ta sagongen yos
Diyos yan imongsan yo din amin ay nemnem yo ay manongpal sin bilbilina
ay ibagak en dakayo ed wani,
3 seg-angan Diyos si dakayo. Ayaganas dakayo sin lugar ay naiwarasan yo
et sinopenas dakayo ta pasigedena din biyag yo.
4 Olay mo nansisian kayo ay inmey sin kaaddawian ay partin di lobong et
sinopen ya pataolien pay dedan Yahweh ay Diyos yo si dakayo
5 ta okaen yo kasin din daga ay nanbebeeyan di ap-apo yo ed idi. Awni et
panbalinen Diyos dakayo ay mas ad-ado ya mas maymayat din biyag yo mo
din ap-apo yo.

6 Idawat Yahweh ay Diyos yo di manakaawat ya managtongpal ay nemnem
ta imongsan yo din amin ay nemnem yo ay manglaylayad en sisya ta
matagotago kayo.
7 Et mo siya di, ipabanes en Yahweh ay Diyos yo din dosa sin kaibaw yo ay
mangililiget ya mamalpaligat en dakayo.
8 Patien yo kasin sisya ya onodan yo din amin ay bilbilina ay ibagak ed wani
ay agew en dakayo.
9 Aped na ay bindisyonan Yahweh ay Diyos yo din amin ay amagen yo et
paad-adoena din ganak yo, animal ya apit yo, tan malaydan kasin sisya ay
mangipasiged sin biyag yo ay kaman din inyat na sin ap-apo yo ed idi.
10 Ngem masapol ay onodan yos sisya ya tongpalen yo amin din linteg na ay
naisolat sin libro ay nay. Masapol abe ay imongsan yo din amin ay nemnem
yo ay mamati ya mandayaw en sisya.
11 "Din ibilin ko en dakayo ed wani et baken naligat ay maawatan ya
tongpalen.
12 Baken met wada ed langit ta kanan yo en, 'Sino ngin di somakyab ed
kayang ay en manga ta iali nas na ta say dengngen ya tongpalen tako?'
13 Baken aben wada sin labes di baybay ta kanan yo en, 'Sino ngin di
mangagadang sin baybay ay en manga ta way iyat tako ay mannge ya
tongpalen tako?'
14 Aga met, tan wada isnan mismo ay kad-an yo et ammo yo ya mabalin ay
ibaga yo, isonga kabaelan yo ay tongpalen.
15 "Nemnemen yo, tan nay panpiliek dakayo ed wani ay agew. Sino di
pilien yo? Ay layden yo ay matagotago ya komagam-is di biyag ono madosa
ya matey?
16 Mo tongpalen yo din bilbilin Diyos ay ibagak ed wani ay agew en dakayo
ta ipaila yo din layad yo en sisya sin panongtongpalan yo sin laydena ya
bilbilina, matagotago ya omad-ado kayo yan bindisyonanas dakayo sin ili ay
emeyan yo ay okaen.
17 Ngem mo sigaan yo ay dengngen ya tongpalen ta masangaw kayo ay
mandayaw si didiyosen,
18 ibagbagak ed wani ay agew ay madosa kayo et adi kayon bomayag ay
mantee sin nay dandani ay okaen yo ay daga sin bas-il di ginawang ay Jordan.
19 Nawaya kayo ay manpili si layden yo mo din biyag ono pese, ya mo
bindisyon ono dosa. Ayagak din langit ya daga ay manistigo ay nanpiliek
dakayo mo pilien yo din biyag ono pese, bindisyon ono dosa. Say pilien yo
koma din biyag ta matagotago kayo ya din ipoli yon to.
20 Ipaila yo din layad yo en Yahweh ay Diyos yo, patien yos sisya ya
ipapasnek yo ay mansilbi en sisya ay adi mankeykeyat ta say matagotago
kayo ya din ipoli yo sin daga ay insapatan Diyos ay idawat na sin ap-apo yo
ay da Abraham, Isaac ya si Jacob."

31

Din Nadotokan Josue Ay Maisokat En Moses (31:1-8,24-26)

1 Intoloy Moses ay nankali sin sangoanan di Israelita yan kanana,
2 "Sin-gasot ya dowanpo di tawen ko ed wani. Enggay nakayak et adiak
kabaelan ay mangipango en dakayo ya dowan et inbagbagan Diyos ay adiak
agadangen din ginawang ay Jordan.

3 Si Yahweh ay Diyos yo di mangipango en dakayo et peslena din man-ili
sin daga ay datngan yo ta okaen yo din daga da. Si Josue di mangipango en
dakayo tan say inbagan Diyos.
4 Awni et dosaen Diyos da sana ay ipogaw ay kaman din inyat na ay namse
en da Sihon en Og ay arin di Amorreo et dinadael na din ili da.
5 Idawtan Diyos dakayo si pigsa ay mangabak en daida, ngem masapol ay
amagen yo en daida din am-in ay inbilin ko.
6 Papigsaen yo din nemnem yo ya tomoled kayo. Adi kayon emeg-egyat en
daida tan si Yahweh ay Diyos yo di mangoykoyog en dakayo, et adi na polos
taytaynan ono pandokdokogan dakayo."
7 Idi makdeng pay di, inpaayag Moses si Josue, pag nan kanan en sisya
sin sangoanan di amin ay Israelita, "Papigsaem din nemnem mo ya adi kan
emeg-egyat, tan sik-a di mangipango en da nay ay ipogaw ta en da okaen din
daga ay insapatan Diyos sin ap-apo da ay idawat na en daida.
8 Laton tan si Diyos ay mismo di mangipango ya mangoyog en dakayo.
Adi kayon emegyat ono madismaya, tan adi na polos taytaynan ono pandok-
dokogan dakayo."
9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23
24 Insolat Moses amin din linteg Diyos si esa ay libro et inset na ta maga di
malabsan.
25 Idi nakdeng ay insolat na, binilina din papadi ay Levita ay makaammo
ay manggen sin Baol di Tolagan Diyos et kanana en daida,
26 "Alaen yo din libro ay nay ay naisolatan di linteg ta itakdo yo sin Baol
di Tolagan Yahweh ay Diyos yo ta mantee isdi ay say tistigo mo dokogan yos
Diyos."
27 28 29

Din Kantan Moses
(31:30; 32:1-44)

30 Indaniw Moses din intiro ay kanta ay nay sin sangoanan di Israelita.

32

1 "Dengngen yo ay langit ya daga din nay enak ibaga.
2 Din pamagbagak et sapay koma
ta kaman odan ya dono ay manibsibog sin daga.
Kaman koman odan ay manibsibog sin naganos ay mola
ya mamasbasa sin logam ay kagabgabay na.
3 Idaydayaw ko din ogalin Diyos ay wada ed daya,
dakayo ay ipogaw na et dad-aten yo din kinangato na.
4 Si Diyos di komakaman ay pankamangan yo,
am-in ay amagena et nalinteg ya kosto.
Matalek ay adi manbalbaliw sisya,
maga polos di ipaksaw na.
5 Ngem baken kayon matalek ay ipogaw na,
enggay adi kayo maibilang ay anak na,
tan managbasol ya makaetek kayo,
et say kaibabainan yo.
6 Ay siya baw na di isobalit yo en Yahweh ay Diyos yo?
Naong-ong kayo ya magay nemnem yo!
Sisya di Ama yo ya namarsua en dakayo,
sisya di nangipaad-ado en dakayo!
7 Nemnemen yo ed bayag,
damagen yo sin am-a yo mo sino di naamag.

8 Idi nansisianen Diyos ay Kangatoan din kaipoipogaw isnan daga,
indawtana din amin ay nasyon si daga da,
inkeddeng na di pantean di esa ya esa
ta say din naitoding ay dagan di Israelita
et omanay sin kaad-ado da.*
9 Ngem pinili na din polin Jacob ay ipogaw na.
10 Sin lugar ay magay omili et dintenganas daida,
sin kadardaratan ay kad-an di dagem ay napigsa.
Sinalaknibana ya inayowanana si daida,
inbilang nas daida ay nabanol en sisya.
11 Kaman din iyat di agila ay mangitdo sin anak na
sin damo ay tomayawan da,
nakasagana din payak na
ay manikpaw mo ilaena ay mag-as da.
12 Ang-anggoy Diyos ay nangipango sin ipogaw na,
magay odom ay diyos si nanolong en daida.
13 Sin kadondontogan et nanturayenas daida,
pinakpakana sin amin ay maapit sin payew ya nom-a.
Ad-ado di anig sin kabatbatoan ay in-ina da.
Olay isdi yan gomabay din olivo ay nannan-aan das mantika.
14 Napnek da sin gatas di baka ya kalding da,
ya sin karnin di mankalalames ay animal da.
Pag din kamayatan ay bakakew di inani da
ya kam-isan ay arak din danom di obas da.
15 Binmaknang din ipogaw Diyos et kinmedse da,
nanpennek da ay nangan et tinmaba da.
Dinokogan da si Diyos ay namarsua en daida,
sinigaan da din manakabalin ay mangisalakan en daida.
16 Nan-imon si Diyos tan waday odom ay daydayawen da,
binmonget begew sin sinan didiyos da.
17 Baken si Diyos mo adi et anito di indatdatonan da,
baro ay sinan didiyos ay adi dinaydayaw di ap-apo da.
18 Dinokogan das Diyos ay nangidawat si biyag da,
din komakaman ay pankamangan da.
19 Binmonget si Diyos ay nangila sin inamag da,
et nilaksig nas daida ay an-ak na.
20 Kanana, ‘Adiak badangan daida
ta ilaek mo intoy pantongpalan da,
tan adi da matalek ya pag lawa di am-amagen da.
21 Nan-imonak sin sinan didiyos ay daydayawen da,
binmongetak begew sin didiyosen da ay baken tet-ewa.
Pan-aposek ya pabongetek daida
begew si kaipoipogaw ay laslasoyen da
ay mo maipanggep en sak-en et magay ammo da.†
22 Awni et bomidang ay kaman apoy din bonget ko,
amin ay wadas nan daga et mapooan to.
Olay abe din kad-an di natey ed Sheol ay kanan da
ya din naisaadan di dontog isnan daga.
23 Ibonton ko en daida di paspasamak ay lawlawa,

* **32:8** Din wada ed ngato et din kanana sin Hebreo. Din kanana sin Septuagint et natken: *Amin ay ili yan waday anghel Diyos ay dinotokana ay mangay-ayowan en daida.* † **32:21** Roma 10:19.

amin ay panak et maiturong en daida.
24 Awni et matey das betil, podot ya sakit ay magay agas na.
Ibaak di mankaaangat ay animal ya nagitaan ay eweg ay mangat en daida.
25 Ad-adoy matey si gobat ay maiwalang sin kalsada.
Olay sin beey da, matey das palalo ay egyat da.
Matey din babbaro ya babalasang,
momoyang ya naobanan.
26 Peslek koma amin si daida
ta malinglingan da sin labaw di daga.
27 Ngem adiak layden ay manlastog din kaibaw da.
Into et mo kanan da en inabak da
din ipogaw ko ay baken sak-en di nanosa,'
kinwanin Diyos ay namarsua.
28 Ngem adi maawatan din Israelita,
tan maga polos di nemnem da.
29 Adi da ammo di gapo ay naabak da,
adi da maawatan din napasamak en daida.
30 Apay nga inabak di es-esa di sinlibo?
Apay nga inabak di dodowa di sinpo ay libo?
Tan binaybay-an Yahweh ay Diyos da,
din komakaman ay pankamangan da
et dinokoganas daida.
31 Ammon din kalaban da ay baken manakabalin din diyos da
ay kaman din Diyos di Israelita.
32 Palalo ay lawlawa di nemnem din kalaban da
ay kaman din ipogaw ed Sodoma ya Gomorra.
Kaman dan obas ay manpait ya makasabidong di lames na,
33 kaman arak ay mapos gitan di eweg di kaiarigan da.
34 Adi linglingan Diyos din inamag di kalaban da,
sedsed-ena din kosto ay timpo ay panosaana en daida.
35 Kinwani na, 'Sak-en di man-ibaes ya manobalit en daida.‡
Domteng di timpo ay maabak da,
asag-en di timpo ay madosa da.'
36 Ikalintegan Diyos din ipogaw na
mo ilaena ay enggay nakapsot da.
Seg-angana din mansilsilbi en sisya
mo ilaena ay magay kabaelan da
ya kaman magay nabay-an, bag-en ya baken bag-en, en daida.
37 Asi na damagen en daida,
'Et into ngin din didiyosen ay nantalkan yo?
38 Indatdatonan yos daida si arak ya tabtaba.
May kod adi, mankedaw kayo si badang da.
Ilaen tako mo siya ay omali da.
39 Magay odom si tet-ewa ay Diyos mo adi et sak-en.
Amagek di laydek, mo enak peslen ono tagoen.
Mabalin ko ay pansakiten asiak agasan met laeng.
Magay makatopap mo waday laydek ay dosaen.
40 Ikayang ko din takkay ko ay mansapata.
Isapatak sin awak ko ay matmatago si eng-enggana,
41 ay mo palidek din somilsilap ay kampilan ko,

‡ **32:35** Roma 12:19; Hebreo 10:30.

dadlonak ilaen ta nalinteg di iyat ko
ay mangokom ya manobalit sin lomiliget ay kaibaw ko.
42 Malamos din panak si dada da,
olay din nasogatan ya balod et matey da.
Ad-adoy peslek sin kampilan ko,
magay mabay-an sin papangolon di kalaban ko.'
43 Dakayo ay kaipoipogaw isnan daga,
makiragsak kayo sin ipogaw na,
tan si Diyos et dosaena din namse sin baa na.
Sisya di manobalit sin amin ay kalabana,
ngem pakawanena din basol di ipogaw na."
44 Indaniw Moses ya si Josue ay anak Nun din kanta ay nay ta dengngen din Israelita.

Din Maodi Ay Inbilin Moses

45 Idi nakdeng ay inbagan Moses sin Israelita din bilbilin Diyos ay nay, kanana en daida,
46 "Ilaen yo ta dadlon yon nemnemen ya tongpalen amin da nan bilbilin ay inbagak en dakayo ed wani ay agew. Itdo yo sin an-ak yo ta ipapasnek da ay tongpalen din bilbilin Diyos.
47 Danay ay nait-itdo et baken owat kali ay magay olog na mo adi et say poon di biyag yo. Tongpalen yo dana ta omando di biyag yo sin daga ay okaen yo mo agadangen yo din ginawang ay Jordan."
48 Sin doy met laeng ay agew, kanan Diyos en Moses,
49 "Emey ka ed Abarim ay kadondontogan sin ili ed Moab ay wada sin demang di Jerico. Mantikid ka sin dontog ay Nebo ta tamangem din ili ay Canaan ay siya din idawat ko sin Israelita.
50 Matey ka sin isdi ay dontog ay kaman din napasamak en Aaron ay agim ed dontog ay Hor,
51 tan nan-isoen yo ay adi kayon inpaila di talek yo en sak-en sin sangoanan di Israelita. Inbabain yos sak-en sin sangoanan di kaipoipogaw idi wada kayo sin kad-an di danom ed Meriba ay asag-en ed Kades ay sakop di lugar ay magay omili ay makwani en Zin.
52 Tamangem anggoy ngem adi ka makadateng sin lugar ay sana ay idawat ko sin Israelita."

33

Din Namindisyonan Moses Sin Tribun Di Israelita

1 Idi dandani ay matey si Moses ay nankalkalian Diyos, da nay di inbaga na ay bindisyon sin Israelita:
2 "Napo si Diyos ed Sinai ay dontog na,
kaman din bomalaan di agew sin patag na ed Edom din nanpailaana,
manipod sin dontog ay Paran, siney-angana din ipogaw na.
Adi kabilang ay anghel di kakoyog na,
iin-genana di manbidbidang ay apoy sin kannawana.
3 Laylayden Diyos ya silibana din ipogaw na,
isonga manyakog-ong tako sin sangoanana
ya tongpalen tako din bilbilina.
4 Tongpalen tako din linteg ay inpolang Moses en datako
tan say kapatgan ay sanikwan di ili tako.
5 Idi nasinop din tribun di Israelita ya din papangolo da,
si Diyos di nanbalin ay ari da."

6 Mo maipanggep sin tribun Ruben, kinwanin Moses na:
“Adi koman malitaw din polin Ruben olay mo at-atik da.”
7 Mo maipanggep sin polin Juda, siya na di kinwani na:
“Sik-a ay Yahweh, dengngem kod din adawag da,
itapim koma si daida sin odom ay tribu ay iib-a da.
Sik-a koma di mangipabikas en daida,
badangam koma ta abaken dan kaibaw da.”
8 Mo maipanggep sin tribun Levi, siya na abe di kinwani na:
“Ipaammom ay Diyos din laydem babaen sin Urim ya Tummim,*
ipaammom sin Levita tan daida nan matalek ay baam.
Pinadas mos daida ed Massa et pinaneknekam ay matalek da
sin kad-an di danom ed Meriba.
9 Nanlaslasinen da din pantongpalan da en sik-a
mo din layad da sin ama ya ina da, aag-i ya an-ak da.
Matalek da sin intolag mo
et tinongpal da din bilbilin mo.
10 Itdoan da din ipogaw mo ay mantongpal sin linteg mo,
daida di mangipoo sin sangoanam si insinso
ya mangidaton si animal ay mapooan sin altar mo.
11 Sik-a ay Diyos, bindisyonam kod ta pomigsa din tribu da.†
Sapay koma ta mapnek ka sin amin ay am-amagen da.
Dosaem koma din kalaban da
ya adim ipalobos ay kasin dan pomigsa.”
12 Maipanggep sin tribun Benjamin yan kinwani na:
“Sinay din tribu ay laylayden Diyos ya ay-ayowanana.
Silsilibanas daida si kasinsin-agew na
ya makitee en daida.”
13 Mo maipanggep abe sin tribun Jose, kinwani na:
“Bindisyonan koman Diyos si odan din daga da
ya obbog ay mapo sin oneg di daga.
14 Mabindisyonan da koma si kamayatan ay lames di kaiw da
ay maomaom sin poon da ya maapit sin timpo da.
15 Mapno koma din kadaanan ay dontog da
sin kamayatan ay molmola.
16 Amin koma ay siged di mawada sin ili da,
bindisyon ay mapmapo sin kinasiged Diyos ed daya
ay sin manbidbidang ay kitkittoy ay kaiw di nanteana.
Maidawat koma dana ay bindisyon sin polin Jose
tan sisya di nangipangolo en daida ay siag-i.
17 Din pigsan Jose et kaman pigsan di bomaro ay baka,
kaman waday sakngod na
ay kaman sakngod di atap ay baka.
Din piga ay libo ay polin Manasses ya kalibolibo ay polin Efraim ay an-ak na
et maiarig da sin kaeegyat ay sakngod ay sana.
Daida di idanggol na sin kalabana
enggana ay maidenden da sin benget di daga.”
18 Mo maipanggep sin tribun da Zebulun en Issakar, kinwani na:
“Sapay koma ta somiged di biyag da,
sin am-in ay panbibiyahian da.
Et olay mo mantetee da sin ili da,

* **33:8** Exodo 28:30. † **33:11** Di esa abe ay kaiologan nina et: *…bindisyonam od ta masepsep ay lomalaing da.*

sapay koma ta bomaknang da.
19 Awisen da din odom ay ipogaw sin dontog da
et idaton das di din kosto ay daton da.
Sin baybay ya darat sin igid na
di kapkapoan di panbaknangan da."
20 Mo maipanggep abe sin tribun Gad, kinwani na:
"Madaydayaw si Diyos ay nangipaannawa sin ili da,
kaman layon si Gad ay manseseed sisya
ta bisngibisngitena din takkay ono toktok di depapena.
21 Pinili da ay okaen din kasigedan ay partin di daga,
kaman bingay di pangolo di naidawat en daida,
tan din linteg Diyos et tinongpal da
sin nasinopan di papangolon di Israelita."
22 Sinay abe di kanana maipanggep sin tribun Dan:
"Kaman bomaro ay layon din tribun Dan
ay pomadtok ay mapo ed Basan."
23 Mo maipanggep sin tribun Naftali, siya na abe di kanana:
"Begew sin seg-ang Diyos en daida,
aped na ay mabindisyonan da.
Enggana sin abagatan et sakopen da
manipod sin lebeng ay Galilea."
24 Mo maipanggep pay sin polin Aser, kinwani na:
"Ad-ado di bindisyon da mo din odom ay Israelita.
Daida koma di laylayden di aag-i da,
ya omad-ado koma di olivo sin daga da.
25 Masalakniban koma si landok ya bronsi ay pasbol din ili da
ta maga di pandandanagan da
enggana ay mapospos di biyag da.
26 Dakayo am-in ay ipogaw na, magay makaiso sin Diyos yo,
agadangena ed daya ta ena badangan dakayo.
Maila din kinangato na tan maikoyog sin liboo.
27 Si Diyos ay magay logiana di kanayon ay pankamangan yo.
Kanayon ay nakasagana din takkay na ay manalaknib en dakayo.
Din kaibaw yo ay datngan yo et inab-abo na,
inbilina ay peslen yo amin daida.
28 Isonga dakayo ay polin Jacob et natalna di biyag yo,
ad-ado di makan ya arak sin kad-an yo,
masibsibogan si odan ay mapod daya din daga yo,
et maga di pandandanagan yo.
29 Din kalaban yo, awni et manpakpakaasi da
et dakayo di mangituray en daida."

34

Din Nateyan Moses

1 Makdeng pay ay bindisyonan Moses din Israelita, nantikid sin dontog ay
Nebo et dinmateng sin toktok di dontog ay Pisga sin naibandas belaan di
agew ed Jerico. Isdi ay inpailan Diyos en sisya din intiro ay ili manipod sin
sakop di Gilead enggana sin amyanan ay maidawat sin polin Dan,
2 din amin ay sakopen di polin Naftali ya din sakop di polin da Efraim en
Manasses. Inila da abe amin din sakopen di polin Juda enggana sin baybay
ay Mediterranean,

3 pati din naibandas abagatan ya din tanap manipod ed Jerico ay kaad-
adoan di kaiw ay palma enggana ed Zoar.
4 Pag kanan Diyos en Moses, “Dooy din daga ay insapatak en da Abraham,
Isaac ya si Jacob ay idawat ko sin ap-o da. Ipailak en sik-a ngem adiak
ipalobos ay makadateng kas di.”
5 Natey si Moses ay baan Diyos ed Moab ay kaman din inbagan Diyos ay
mapasamak.
6 Inponpon Diyos sisya sin tanap ed Moab sin demang na ed Betpeor, ngem
magay makaammo sin kosto ay naiponponana enggana ed wani.
7 Mantawen si Moses si sin-gasot ya dowanpo sin nateyana, ngem adi
kinmapkapsot din mata na ya adi naknaksayan din pigsa na.
8 Nanladingit din Israelita si tolonpo ay agew sin tanap ed Moab.
9 Mo si Josue ay anak Nun et naidawtan si palalo ay laing ay napon Diyos
sin nangapayan Moses ay nangdotok en sisya. Pinatin din Israelita sisya et
tinongpal da din bilbilin Diyos en daida ay inpaibaga na en Moses.
10 Magay odom ay mamadto ed Israel si makaison Moses ay nakikali en
Diyos si sangosango.
11 Magay odom ay nankalkalian Diyos si nakaamag sin nakaskasdaaw ay
inpaamag Diyos en sisya sin sangoanan di ari ed Egipto ya amin ay oopisyal
ya ipogaw na.
12 Magay odom ay nakaamag sin nakaskasdaaw ya kaeegyat ay inam-amag
na sin sangoanan di am-in ay Israelita.

Josue
Maipanggep Sin Libro Ay Nay

Din linaon din libro ay nay et din kaitoloyan din naisolat sin Deuteronomio. Madad-at isna din inyat di Israelita ay sinenggep ed Canaan, din nangabakan da sin man-ili ed Jerico, Ai ya odom ay ili isdi, din naibingayan din daga ay sakopen di esa ya esa ay tribun di Israelita, ya din naodi ay diskurson Josue.

Din olog di ngadan Josue et "Si Diyos di Mangisalakan." Indasana din naibabag-enan din Israelita ed Egipto ya din nangipangoan Diyos en daida sin kinmaanan da. Sisya anggoy di kakoyog Moses sin kasinan nantikidan sin dontog ay Sinai ay mangawat sin Sinpo ay Bilin (Exodo 24:13-14). Si Josue di nangipangolo sin sosoldado ay Israelita sin nangabakan da sin Amalekita (Exodo 17), ya sisya met laeng di naiskat en Moses ay pangolon din Israelita sin nangobgobatan da sin Canaaneo.

Di esa ay versikulo ay laylayden di ad-ado ay ipogaw et din pamagbagan Josue sin Israelita sin 24:15. "Masapol ay manpili kayo ed wani mo sino di pansilbian yo. Ngem mo dakami pay ay sinpamilya, si Diyos di pansilbian mi."

Din Linaona

Din nangabakan di Israelita sin taga-Canaan 1:1–12:24
Din naibingayan din daga ed Canaan 13:1–21:45
Din nantaolian din tribu ay sin dayaen di Jordan di daga da 22:1-34
Din naodi ay diskurson Josue 23:1-16
Din kasin nasiglotan din intolag Diyos ed Sekem 24:1-28
Din nateyan ya naiponponan da Josue en Eleazar 24:29-33

Din Bilin Diyos En Josue Ay Segpen Da Ed Canaan (1:1-11)

1 Idi natey si Moses, kinalin Diyos si Josue ay kabadang Moses ya anak aben Nun.
2 Kanan Diyos en sisya: "Enggay natey din baak ay si Moses, isonga mansagana ka ta ipangom din am-in ay Israelita. Agadangen yo san ginawang ay Jordan et emey kayo sin daga ay idawat ko en dakayo.
3 Idawat ko san intiro ay daga ay gatinan di siki yo ay kaman din inkarik en Moses ed idi.
4 Din beddeng di daga ay idawat ko et manlogi sin lugar ay magay omili ed abagatan enggana sin kadondontogan ed Lebanon sin amyanan; manlogi abe sin kad-an di dakdake ay ginawang ay Eufrates sin bomanda sin belaan di agew, maitapi abe din am-in ay ilin di Heteo, enggana sin baybay ay Mediterranean ed kadiposan di agew.
5 Maga di makaabak en sik-a si gobat engganas kateyam. Kankanayon ay wadaak en sik-a ay kaman din kawadak en Moses. Adiak polos taytaynan sik-a.
6 "Isonga papigsaem din nemnem mo ya tomoled ka, tan sik-a di mangipango sin kaipoipogaw ay nay ta okaen yo san daga ay inkarik ed bayag sin ap-apo yo.
7 Ngem masapol ay dadlon kan papigsaen din nemnem mo ya adi kan emeg-egyat. Masapol abe ay adi ka masangsangaw mo adi et dadlon mon patien din am-in ay inbilin Moses ay baak en dakayo. Mo say iyat mo di, siged di pantongpalam olay intoy em-emeyam.

8 Kanayon abe ay ibasbasam din libro ay naisolatan dana ay linteg. Ilaem
ta inagew ya linabi ay ad-adalem ya nemnemnemem ta say estem ay onodan
din am-in ay linaona. Mo say amagem na, sigurado ay somiged di biyag mo
ya mayat di pantongpalan di am-in ay amagem.
9 Isonga adim linglinglingan kanak, din inbagak en sik-a. Masapol ay
papigsaem din nemnem mo ya tomoled ka. Adi ka aben emeg-egyat ya
madisdismaya, tan sak-en si Yahweh ay Diyos mo et kankanayon ay kadkad-
waek sik-a olay mo intoy em-emeyam."
10 Idi siya di, kanan Josue ay nangibilin sin papangolo,
11 "Manliked kayo sin am-in ay kampon di gagait yo ta ibaga yo ay
mansagana das omanay ay baon da, tan sin maikatlo ay agew, manbalasat
tako sin ginawang ay Jordan ta en tako okaen din daga ay inkarin Diyos en
datako."
12 13 14 15 16 17 18

2

Din Namadangan Rahab Sin Dowa Ay Ispay Di Israelita

1 Sin nankakampoan di Israelita ed Acacia, inbaan Josue di dowa ay lalaki
ta en da siimen din daga ed Canaan, namnamed din siyodad di Jerico. Idi
dinmateng sidi din dowa ay ispay, en da nan-iyan sin beey di esa ay babai ay
manngadan si Rahab ay mangiab-abang si awak na.
2 Ngem inammoan baw din ari ed Jerico ay waday dinmateng ay Israelita
sin siya di ay labi ay en mansiim sin ili da.
3 Isonga nan-ibaa si en nakikali en Rahab. Kanan da, "Ispay kano din dowa
ay lalaki ay inmali isnan beey mo. Ipabelam ta depapen mis daida."
4-6 "Aw, tet-ewa ay waday lallalaki ay inmali sina, ngem adiak ammo mo
intoy napoan da. Enggay met ay kinmaan da sin oras ay nadiposan di agew
sin daan pay laeng main-eb din segpan di siyodad. Adiak kayman ammo di
inmeyan da. Ngem mo dalasen yo ay mangonod en daida, siguro edasan yos
daida sin danan." Say kanan Rahab di, ngem di katet-ewa na, wada da sin
toktok di beey ay ginagab-onana si tobon di magey ay ibilbilag na.
7 Idi nakabela din baan di ari sin siyodad, kasin dan in-eb din segpan,
dowan aben dalasen din baan di ari ay en mangonod sin ispay enggana ay
dinmateng da sin pan-agadangan sin ginawang ay Jordan.

Din Nantolagan Da Rahab Ya Din Ispay

8 Daan pay laeng maseyep din dowa ay ispay idi nantaoli si Rahab sin
toktok di beey ay kad-an da.
9 Kanana en daida, "Ammok ay idawat Diyos en dakayo ay Israelita din
daga ay kad-an mi. Peteg di egyat mi am-in ay man-ilis na en dakayo.
10 Tan nadamag mi ay pinamgaan Diyos din Baybay ay Mandalangdang
sin sangoanan yo idi tinaynan yo ed Egipto. Dinamag mi abe ay pinse yo din
dowa ay arin di Amorreo ay da Sihon en Og sin belaan di agew di Jordan.
11 Isonga peteg kayman di egyat mi am-in en dakayo idi dinnge mi danay
ay damag. Nakaan di toled mi, tan si Yahweh ay Diyos yo et say tet-ewa ay
Diyos ed langit ya isnan daga.
12 Gapo ta tinolongak dakayo ed wani, kedawek abe en dakayo ta isapata
yo sin ngadan Yahweh ay seg-angan yo din pamilyak. Ipaila yo aben sak-en
di sinyal
13 ay ilisi yo da amak en inak, din am-in ay aag-ik ya din pamilya da ta adi
kami matey."

14 Kanan din ispay ay nanongbat, “Olay dosaen Diyos si dakami mo waday
mapasamak en dakayo. Basta adim ibagbaga si olay sino din am-amagen mi,
matalek kami ay manongpal sin kindaw mo et mayat di iyat mi en dakayo mo
domteng din timpo ay idawat Diyos din daga ay nay en dakami.”

Din Nantaolian Din Dowa Ay Ispay Sin Kampo Da

15 Din beey Rahab et naisaad sin nakayang ay binatog da ay alad di siyodad,
isonga nan-ioy-oy si tali sin tawa ta pandanan din ispay ay lomayaw.
16 Idi daan da pay laeng komaan, kanan Rahab en daida, “En kayo sin
kadondontogan et mantabon kayos di si tolo ay agew ta say adi edasan din
inbaan di ari si dakayo. Awni ta makataoli da, asi kayo aben somaa.”
17 Kanan da ay nanongbat, “Tongpalen mi din inbagam ay isapata mi
18 dalo et mo amagem dana: mo omali kami ay mangobat en dakayo, ioy-
oy mo kasin din nay manbalanga ay tali ay say pan-alos-osan mi ed wani ay
lomayaw. Sinopem abe da amam en inam, din aag-im ya din pamilya da sin
nay beey mo.
19 Mo wadan to di bomala en dakayo sin beey ay nay, basol na mo peslen
das sisya, baken min basol. Ngem mo wada di mamse en dakayo sin oneg di
beey ay nay, dakami di makabasol.
20 Mo pay ta ibagam si odom din am-amagen mi, mawaswas din insapata
mi.”
21 Inaw Rahab din inbaga da yan binadanganas daida ay lomayaw. Sin
dinmatngan di timpo, pag na kasin ioy-oy din manbalanga ay tali sin tawa.
22 Inmey din dowa ay ispay sin kadondontogan et nantabon das di. Mo pay
abe din inbaan di ari et en da inan-anap daida sin am-in ay lugar enggana
sin maikatlo ay agew, ngem adi dan dintengan. Isonga pag da et mantaoli ed
Jerico.
23 Nanballalong din dowa ay ispay et nan-agadang da sin ginawang. En da
inpadamag en Josue di am-in ay napaspasamak en daida.
24 Kanan da, “Sigurado ay idawat Diyos di pigsa tako ay mangabak sin
intiro ay daga. Di katet-ewa na et peteg di egyat di am-in ay ipogaw sidi ya
nakaan di toled da ay makigobat en datako.”

3

Din Nanbalasatan Din Israelita Sin Ginawang ay Jordan (3:1-6,14-17)

1 Sin kabigatana, nasapa si Josue ya din am-in ay Israelita ay binmangon
et tinaynan da din nankampoan da ed Acacia. En da nankampo sin sag-en di
Jordan ta panpan-edan da sin timpo ay pan-agadangan da.
2 Sin maikatlo ay agew, nanliked din papangolo sin kampo.
3 Kanan da sin ipogaw, “Mo ilaen yo din papadi ay mamabatawil sin Baol
di Tolagan Yahweh ay Diyos tako, manlobwat kayo ay dagos ta onoden yos
daida.
4 Daida di mangipango sin danan, tan damdamo yo pay laeng sina. Ngem
ilaen yo pay ta adi kayo omas-asag-en sin Baol di Tolagan. Addawian yo si
pasal di esay kilometro.”
5 Kanan aben Josue sin ipogaw, “Isagana yo di awak yo ta say nadalos kayo
sin pangilan Diyos. Tan si bigat, waday nakaskasdaaw ay amagen Diyos para
en datako.”
6 Binilina abe din papadi ay namabatawil sin Baol di Tolagan ta ion-ona da,
et natongpal am-in ay inbaga na.
7 8 9 10 11 12 13

14-15 Timpon di pinag-aani idi napasamak am-in dana. Dakdake din danom
sin ginawang et malmalbeng pay din benget na. Idi siya di, tinaynan din
ipogaw din nankampoan da ta man-agadang da. Namangpango din papadi
ay namabatawil sin Baol di Tolagan. Idi inpisok din papadi din siki da sin
danom,
16 pag et kasaldeng ay man-ayos din danom sin kad-an di ili ay makwani
en Adam* ay addawi di kad-ana ed naongdo sin sag-en di Zaretan. Nabonton
din danom sidi ay kaman nakayang ay dingding. Isonga namaga di danom
ay man-ayos ay emey sin makwani en Natey ay Baybay,† et nakabalasat din
Israelita sin asag-en ed Jerico.
17 Idi madama ay manbalbalasat din ipogaw ay manmandan sin nanam-
gaan ay lota, inpipika aben din papadi ay namabatawil si Baol di Tolagan sin
nanamgaan ay lota sin gawan di Jordan enggana ay nakabalasat da am-in.

4

Din Nangibangonan Da Josue Sin Sinpo Ya Dowa Ay Bato (4:1-8)

1 Idi nakabalasat am-in ay Israelita sin Jordan, kanan Diyos en Josue,
2 "Mandotok kayo si sinpo ya dowa ay lalaki ay mangialagey sin esa ya esa
ay tribun di Israelita,
3 et bilinen yos daida ta man-a da si sag-eesa ay bato sin gawan di ginawang
ay pinmipikaan din papadi et iey da sin pankampoan yo si labi."
4 Idi siya di, dinotokan da Josue di sinpo ya dowa ay lalaki, asi na pinaaya-
gan
5 et kanana en daida, "Emey kayo sin kad-an di papadi ay namabatawil sin
Baol di Tolagan Yahweh ay Diyos tako et en kayo mantilid si sag-eesa ay bato
ay alaen yo sin ginawang para sin tribu ay ialageyan yo.
6 Din batbato ay sana et say mangipanpanemnem sin ipogaw maipanggep
sin nakaskasdaaw ay inamag Diyos sina. Et mo damagen din ganak yo sin
tapin di agew mo sinoy silbin din bato ay nay,
7 dad-aten yo en daida din inyat Diyos ay nangipasaldeng sin danom ed
Jordan ay man-ayos idi inbalasat tako din Baol di Tolagan Diyos et kanan yo
en din bato ay nay di kanayon ay mangipanpanemnem en datako ay Israelita
sin inam-amag Diyos sina."
8 Tinongpal din lallalaki din inbagan Josue et inamag da am-in din inbilin
Diyos. Nan-a da si sinpo ya dowa ay bato sin gawan di ginawang, sag-eesa
para sin tribun di Israelita, et en da inpayag sin lugar ay pankampoan da.
9 10 11 12 13 14

Din Nankampoan Din Israelita Ed Gilgal (4:15-24)

15 Idi siya di, inbagan Diyos en Josue
16 ay bilinena din papadi ay namabatawil sin Baol di Tolagan ta komaan da
sin ginawang.
17 Siya tet-ewa di inyat Josue,
18 et idi kosto ay nakabalasat din papadi sin ginawang, intoloy kasin din
danom ay man-ayos et nanlepyas sin benget na ay kaman din sigod ay inyaat
na.
19 Sin pitsa 10 di damo ay bowan, idi nanbalasat din Israelita ed Jordan,
pag da en mankampo ed Gilgal ay bomanda sin belaan di agew ed Jerico.

---

* **3:16** Emey ay tolonpo ay kilometro di kaaddawin di Adam ed Jerico. † **3:16** Din ngadan di baybay ay nay sin Hebreo et *Baybay ay Araba* ay siya din *Baybay ay Asin.*

20 Isdi din nanoodan da Josue sin sinpo ya dowa ay bato ay ina da ed Jordan.
21 Kanan Josue sin Israelita, “Mo damagen din ganak yo sin tapin di agew
mo sinoy silbin din bato ay nay,
22 dad-aten yo en daida din inyat Diyos ay nangipasaldeng sin danom ed
Jordan ay man-ayos, et nanbalasat din Israelita sin nanamgaan ay lota.
23 Si Yahweh ay Diyos tako ay mismo di nangamag sina ay kaman din inyat
na ed idi ay pinamgaana din Baybay ay Mandalangdang ta say makabalasat
kami.
24 Begew sina, ammoan am-in di ipogaw isnan daga di dakdake ay panaka-
balin Diyos, et kankanayon abe ay idaydayaw yos sisya.”

5

1

Din Nangibilinan Diyos Ay Makogit Din Lallalaki Ay Israelita (5:2-3,5,9-12)

2 Pag kanan Diyos en Josue, “Man-a kayo si bato ay moling ta amagen yo ay
gipan ta kogiten yo am-in ay lalaki ay Israelita.”
3 Tinongpal ngarud Josue din inbilin Diyos et kinogit da am-in ay lalaki sin
lugar ay makwani en Dontog ay Pankogitan.
4 5 Inamag da na tan olay mo nakogit am-in ay lalaki ay nakibala ed Egipto,
magay nakogit sin lallalaki ay naianak sin opatapolo ay tawen ay nandad-
anan da sin lugar ay magay omili.
6 7 8
9 Asi et kanan Diyos en Josue, “Ed wani ay agew, enggay kinaan ko di poon
di panglaslasoyan da en dakayo ay din nakabag-enan yo ed Egipto.” Siya di
din begew ay nangadanan din lugar ay doy si Gilgal* enggana ed wani.
10 Sin nankakampoan di Israelita ed Gilgal, sin tanap ay naisasag-en ed
Jerico, sinilibraran da din fiesta ay makwani en Nalabas sin masdem di
maikasinpo ya opat ay agew di bowan.
11 Sin kabigatana, en da nan-ani sin kapaypayewan ay wadas di. Di odom
ay inani da et nilagitan da. Di odom pay et in-oto das tinapay ay magay
labadura na. Siya na di nangon-ona ay nanganan da si makan ay naapit ed
Canaan.
12 Manlogi sin agew ay sana, din apit da ed Canaan di kinkinan da, tan
enggay sinmaldeng din manna ay mapmapo ed daya.

Si Josue Ya Din Lalaki Ay Nakakampilan (5:13-15)

13 Idi wada pay laeng da Josue sin sag-en di Jerico, bigla et ay inila na di esa
ay lalaki ay pinmipika sin sangoanana ay nananggen si kampilan. Inmasag-
en si Josue et kanana, “Ay esa ka sin soldado mi, ono esa ka ay kaibaw mi?”
14 “Aga, sak-en di pangolon di sosoldadon Diyos,” kanan din lalaki ay sana.
Kadokmog ay nanyakog-ong si Josue sin lota ay nangdayaw en sisya. “Esaak
ay baam, apo. Nasasaganaak ay manongpal sin bilin mo,” kanan Josue.
15 Kanana en Josue, “Kaanem san sandal mo, tan nasantoan ay lugar nan
kad-am.”† Et pinatin Josue din inbaga na.

6

Din Nakosokosan Din Alad Di Jerico

---

* **5:9** Mais-o di kadngean di Gilgal sin kalin di Hebreo ay din olog na et nakaan. † **5:15** Ilaen din footnote ay madtengan sin Exodo 3:5.

1 Iin-eb da din segpan di Jerico, dowan da aben binabantayan ta say adi
makasgep din Israelita. Olay din omili sidi et magay makasgep ono makabela
en daida.
2 Kanan Diyos en Josue, “Pangabakek dakayo mo gobaten yo nan Jerico et
pasokoen yo din ari ya din natoled ay sosoldado na.
3 Di iyat yo, sik-a ya din sosoldadom et likeden yo san siyodad si mam-
ingsan si esa ay agew. Say iyat yo na si enem ay agew.
4 Wada di pito ay padi ay mamanggen si tanggoyob ay mangon-ona mo din
Baol di Tolagan. Sin maikapito ay agew, mananggoyob din pito ay padi ay
sana dowan yon liklikeden san siyodad si mamin pito.
5 Pag mananggoyob din papadi si mabayag di bongog na. Mo dengngen
yo di, manbogaw kayo am-in si napigsa, et pag makosokos din nakayang ay
batog ay alad di siyodad. Asi kayo et kadoritso ay senggep sin siyodad.”
6 Idi siya di, inayagan Josue din papadi et binilinas daida ay kanana, “Pito
en dakayo di manggen si tanggoyob et dakayo di mangon-ona isnan linya.
Omonod en dakayo din papadi ay mamabatawil sin Baol di Tolagan.”
7 Asi na aben bilinen din sosoldado na ay mangwani, “Ilogi yo ay mangliked
sin siyodad. Din odom en dakayo et manpowisto kayo sin sangoanan din
papadi ta man-gowardiya kayo sidi.”
8-9 Pinati da din inbilin Josue. Nangon-ona din sosoldado sin linya, naisned
en daida din papadi ay mamoypoyot sin tanggoyob da. Omon-onod abe
din papadi ay namabatawil sin Baol di Tolagan ya naod-odi din sosoldado
ay mamanbantay sin likodan. Sin panliklikedan da, adi somalsaldeng din
ayoweng di tanggoyob.
10 Ngem inbilin Josue sin sosoldado na ay maga polos di mankalkali en
daida enggana ay ibaga na.
11 Namingsan ay inliked da din Baol di Tolagan sin siyodad, asi da pay
mantaoli sin kampo da.
12 Sin kabigatana, nasapa si Josue ay binmangon et inolnos na kasin din
grupo ay sana ay en mangliked sin siyodad. Idi siya di, tinilid din papadi din
Baol di Tolagan
13 et liniked da kasin din siyodad ay kaman din inyat da sin damo: nangon-
ona din sosoldado ay gowardiya sin sangoanan, maisned en daida din papadi
ay manangtanggoyob, omon-onod abe din papadi ay namabatawil sin Baol
di Tolagan, et naodi din sosoldado ay gowardiya sin likodan. Adi polos
sinmalsaldeng din ayoweng di tanggoyob sin panliklikedan da.
14 Liniked da din siyodad si namingsan sin nay maikadwa ay agew, asi da
mantaoli sin kampo da. Say inam-amag da na enggana sin maikan-em ay
agew.
15 Sin maikapito ay agew nasapa da am-in ay binmangon et liniked da din
siyodad ay kaman met laeng sin damo. Ngem sin doy ay agew anggoy di
nanglikedan da si namin pito.
16 Idi nakdeng ay liniked da din siyodad si namin pito, nansagana din
papadi ay mananggoyob. Dowan abe bilinen Josue din ipogaw ay mangwani:
“Manbogaw kayo, tan indawat Diyos en datako din siyodad ay nay!”
17 Asi et itoloy Josue ay mangwani, “Masapol ay dadaelen yo din siyodad
ya peslen yo am-in ay matmatago ay wadas di ta kaman daton para en Diyos.
Ngem adi yo pay pespeslen si Rahab ya din papartido na, tan intabona iman
din ispay tako.
18 Maga polos di al-alaen yo sin am-in ay inbagak ay dadaelen yo; tan mo
say iyat yo di, dakdake ay ligat di mapasamak sin kampo tako.

19 Ilasin yo abe am-in ay palata ya balitok ya din naamag si bronsi ya
landok para en Diyos. Maidolin am-in danay sin pan-idoldolinan sin gameng
na."
20 Idi nakdeng ay inbilin Josue dana, nananggoyob din papadi. Idi dinngen
di ipogaw din ayoweng din tanggoyob, inpigsa da ay nanbogaw, et pag
makosokos din alad di siyodad. Nanagtag din sosoldadon di Israelita ay
sinenggep sin siyodad et inabak da.
21 Pinse da sin kampilan da am-in ay ipogaw sin siyodad, lalaki ya babai,
moyang ya naket-eng. Pinse da abe din am-in ay animal: baka, karnero, ya
dangki.

Din Naisalakanan Din Pamilyan Rahab

22 Idi siya di, kanan Josue sin dowa ay ispay, "Emey kayo sin beey din babai
ay namadang en dakayo et ibela yos sisya ya din pamilya na ta tongpalen yo
din insapata yo ay amagen yo."
23 Inmey da tet-ewa et inbela da si Rahab, da ama na en ina na, ya siya abe
din aag-i na ya odom ay wada sin beey na. In-ey da am-in daida sin sag-en di
kampon di Israelita ta say adi da maan-ano.
24 Asi et pinooan din sosoldadon di Israelita din siyodad enggana ay
dinmap-o di am-in ay wadas di, ngem naipowira din balitok ya pilak ya
din naamag si bronsi ya landok, tan en da indolin sin pan-idoldolinan sin
gameng Diyos.
25 Ngem insalakan pay Josue si Rahab ya din am-in ay aag-i na, tan intabona
iman din ispay ay inbaa na ed Jerico. (Et nakiili da Rahab ed Israel enggana
ed wani.)
26 Idi nakdeng ay nadadael din siyodad, kanan Josue, "Dosaen Diyos di olay
sino ay mamadpadas ay mangibangon kasin sin alad ya eneb di siyodad ay
nay:

Mo isaad na din fondasyona,
matey din besag na.
Mo amagena abe din eneb na,
matey din anongos na."*

27 Naipaila tet-ewa di kawadan Diyos en Josue, et nandindinamag din
kinangato na sin intiro ay ili.

7

Din Nanlabsingan Akan Sin Bilin Diyos

1 Palalo din bonget Diyos sin Israelita, tan wada en daida di nanglabsing
sin bilina ay adi da manman-a si okaen da sin alikamen ay naikeddeng ay
madadael ono mailasin para en Diyos. Si Akan ay anak Carmi ya apon Zabdi
sin polin Zera ay napo sin tribun Juda et linabsing na din bilin Diyos ay sana.
2 Adi ammon Josue din naamag ay sana idi nan-ibaa si sosoldado na ay
napo ed Jerico ta en da siimen din siyodad di Ai, esa ay ili ay wada sin belaan
di agew mo ed Betel ay asag-en ed Bet-aven. Tinongpal din naibaa din bilin
Josue,
3 et idi nantaoli da, kanan da en sisya, "Adi masapol ay emey tako am-in
ay en mangobat isnan siyodad di Ai. Olay owat dowa ono tolo ay libo ay
sosoldado et anggoy di ibaam tan kitkittoy ay ili."
4 Isonga emey ay tolo ay libo ay sosoldado anggoy di en nangobat, ngem
naabak da et kapilitan ay nanagtag da.

---

* **6:26** Din inpadton Josue ay nay et natongpal sin timpon Ari Ahab (1 Aari 16:34).

5 Inapayaw din sosoldadon di Ai daida manipod sin segpan di siyodad
enggana sin panpan-aan si bato et pinse da di tolonpo ya enem ay sosoldadon
di Israelita sin panbalballalongan da. Begew sin napasamak ay doy, nakaan
di toled din Israelita ya peteg di egyat da.
6 Idi siya di, sinmag-en da Josue ya din papangolon di Israelita sin Baol di
Tolagan Diyos et binisngit da din bado da dowan dan pay-an din toktok da
si dap-o ay mangipaila sin sakit di nemnem da, asi da manlokbob sin lota
enggana sin masdem.
7 Idi manlolokbob da, kanan Josue ay man-adawag, “Kangatoan ay Diyos,
aye pay na si inyat mo en dakami. Ay tan in-alim baw dakami sina ta ipapsem
dakami sin Amorreo? Agpos et baw mo pag min intetee sin bas-il di Jordan.
8 Apo, adiak et ammo di maibagak ed wani ay naabakan mi isnan kagobat
mi.
9 Mo dengngen din taga-Canaan ya din odom ay man-ili sina ay naabak
kami, awni et lomikob da et peslen da am-in dakami. Et mo say maiyat sa,
adi pay kanan di ipogaw en adim baw kabaelan ay manalaknib sin ipogaw
mo.”
10 Asi et kanan Diyos en da Josue, “Ipikam. Pagaten yo ay manlolokbob sin
lota?
11 Ay adi yon ammo ay binmasol nan Israelita en sak-en? Linabsing da din
inbilin ko ay adi kayo manman-a si okaen yo sin alikamen ay naikeddeng ay
madadael ono mailasin para en sak-en. Wada din inakew da ay intatabon da
sin kad-an di odom ay bonag da, yan insaot da.
12 Say begew na ay adi kayo makaabak isnan kagobat yo. Kapilitan ay
naabak da tan inkeddeng ko ay madosa da. Adiak aben badbadangan dakayo
enggana ay dadaelen yo din alikamen ay inbagak en dakayo ay adi yo al-
alaen.
13 En ka et ibaga sin ipogaw ta dalosan dan awak da ya mansagana da ay
manpaila en sak-en si bigat, tan sak-en si Yahweh ay Diyos yo ay Israelita et
kanak en daida, ‘Wada en dakayo di nangidodolin sin inbagak ay dadaelen
yo. Adi kayo polos makaabak isnan kagobat yo enggana ay iwasit yo dasa.’
14 Isonga ibagam en daida ay si bigat sin agsapa, bomala am-in ay tribun di
Israelita ta mapili mo sino di binmasol. Bomala abe din tonggal partido sin
tribu ay mapili, din tonggal pamilya sin partido ay mapili, ya din saes-a ay
mimbron di pamilya.
15 Din ipogaw ay mapili ya madtengan ay mangidodolin sin alikamen ay
inbagak en dadaelen yo et peslen yos daida ay sinpamilya, asi yon pooan
ay maitapi sin am-in ay bonag da, tan linabsing na din bilin ko et palalo ay
inbabaina di am-in ay Israelita.”
16 Sin kabigatana, nasapa si Josue ay nangipaayag sin am-in ay tribun di
Israelita. Naiparang da sin sangoanan Diyos et napili din tribun Juda.
17 Naiparang abe din am-in ay kapototan sin tribun Juda et napili si
Zera. Naiparang abe din am-in ay pamilya sin kapototan Zera et napili san
pamilyan Zabdi.
18 Naiparang abe din pamilyan Zabdi et napili si Akan ay anak Carmi ya
apon Zabdi.
19 Kanan Josue, “Anak, dayawem si Yahweh ay Diyos tako ay Israelita et
ipodnom di tet-ewa ay inamag mo. Din kosto di ibagam en sak-en, adim
isassaot.”
20 Kanan Akan, “Tet-ewa kayman ay nanbasolak en Yahweh ay Diyos tako.
21 Sin tinopog mi ay gamgameng, wada di inilak ay mapmapteng ay
nagayad ay bado ay napo ed Babilonia, dowa ay kilo ay palata, ya kagodwan

di kilo ay balitok. Inaklongak danay isonga inak. Wada da ay inkakaot ko sin
oneg di toldak ay naidadallem din palata."
22 Nanagtag din lallalaki ay inbaan Josue et inmey da sin kampon Akan.
Dinteng da tet-ewa din inkakaot Akan, et naidadallem din palata sin
naikaotan da.
23 Inbela da sin tolda et in-ey da sin kad-an da Josue ya din am-in ay
Israelita, asi da ipayag sin sangoanan Diyos.
24 Idi siya di, in-ey Josue ya din am-in ay Israelita si Akan ya din am-in ay
inakew na sin tanap ay makwani en Ligat. Intakin da din an-ak na, din baka,
dangki ya karnero na, din tolda na ya am-in ay bonag na.
25 Idi wada das di, kanan Josue, "Gapo ta pinaligat mos dakami, paligaten
aben Diyos sik-a." Pag et pigpigen din am-in ay ipogaw si Akan enggana ay
natey. Pinigpig da abe din pamilya na, asi da pooan daida ay maitapi sin
bonag da.
26 Ginab-onan das daida sin ad-ado ay bato ay wada pay laeng sidi enggana
ed wani. Isonga nginadanan da din lugar ay sana si Ligat et say ngadana
enggana ed wani. Idi enggay natey si Akan, nakaan et din bonget Diyos.

8

Din Nangabakan Din Israelita Sin Siyodad Di Ai (8:1-29)

1 Asi et kasin kanan Diyos en Josue, "Adi ka emegyat ya madisdismaya.
Ayagam et din am-in ay sosoldadom ta en yo kasin gobaten ed Ai. Awni et
ipaabak ko en dakayo din ari ya din ipogaw na et okaen yo din siyodad ya
din daga da.
2 Kaman din inyat yo sin siyodad di Jerico ya din ari na di iyat yo sin siyodad
di Ai ya din ari na. Ngem ed wani, mabalin yo ay alaen din alikamen ya
animal para en dakayo. Isonga mansagana kayo ta en kayo mantabon sin
likodan di siyodad asi kayo kabigla ay mangobat en daida sidi."
3 En nansagana tet-ewa da Josue ta en da gobaten ed Ai. Di inyat na et pinili
na di tolonpo ay libo sin kalalaingan ay sosoldado na et inbaa nas daida sin
labi.
4 Kanana ay namilin en daida, "En kayo mantabon sin baken onay addawi
sin likodan di siyodad. Mansasagana kayos di ay makilaban.
5 Sak-en pay ya din odom ay sosoldado, en mi sag-enen din siyodad, et
mo omali din sosoldadon di Ai ay gomobat, managtag kami ay mantaoli ay
kaman din inyat tako sin damo.
6 Omapayaw da tan kanan da en itagtagtagan mis daida ay kaman sin
damo enggana ay omaddawi da sin siyodad.
7 Asi kayo aben kabela sin nantatabonan yo et gobaten yo san siyodad.
Laton ay ipaabak Yahweh ay Diyos tako en dakayo.
8 Et mo makdeng ay inabak yo, kapoo kayo ay dagos sin siyodad ay kaman
din inbilin Diyos. Siya na din bilin ko en dakayo."
9 Idi siya di, inbaan Josue din tolonpo ay libo ay sosoldado, et en da
nantabon sin bomanda sin diposan di agew ed Ai sin nan-gawaan di Ai ya
Betel et nanseed das di. Si Josue pay, en naseyep sin kampo da.
10 Sin kabigatana, nasapa si Josue ay binmangon et sininop na din sosol-
dado na et nanlobwat da ay emey ed Ai. Inpangon Josue ya din papangolon
di Israelita daida,
11 et inmey da sin sag-en di segpan di siyodad. Nankampo da sin bomanda
sin amyanan. Esa ay tanap di nan-gawaan da sin siyodad di Ai.

12 Inbilin Josue ay en mantabon di lima ay libo sin sosoldado sin bomanda
sin kadiposan di agew sin siyodad, sin nan-gawaan di Ai ya Betel.
13 Naiolnos din sosoldado ay en makigobat. Din kaad-adoan en daida,
nanpowisto da sin amyanan di siyodad et din odom, nanpowisto da abe sin
bomanda sin kadiposan di agew sin siyodad. Ngem si Josue pay, en nantee
sin tanap sin labi ay doy.
14 Sin kabigatana, inilan din arin di Ai din sosoldadon Josue. Nan-aagag
sisya ya din sosoldado na ay binmela et nanturong da sin tanap ay Jordan ta
en da gobaten din sosoldadon di Israelita sin lugar met laeng ay nangobatan
da sin damo. Ngem adi na ammo ay wada baw di nakasagana ay mangobat
sin ili na ay mapo sin likodan di siyodad.
15 Agin tatagtag si Josue ya din sosoldado na ay manturong sin kadard-
aratan.
16 Idi siya di, naayagan amin ay lalaki sin siyodad ta en da makiapayaw
sin sosoldadon di Israelita. Inonod das daida enggana ay inmaddawi da sin
siyodad.
17 Am-in ay lalaki ed Ai et en da nakiapayaw, isonga nataynan din siyodad
ay nabobokatan din segpan ya maga di nabay-an ay mamantay.
18 Asi et kanan Diyos en Josue, “Ikayang mo san gayang mo ta tedkena ed Ai,
tan ipaabak ko din siyodad ay sana en dakayo.” Tinongpal Josue din inbagan
Diyos.
19 Idi inkayang na din gayang na, kabela din sosoldado ay nantatabon et
nanagtag da ay inmey sin siyodad, et inabak da dowan dan pooan.
20-21 Idi manwingi din sosoldadon di Ai, inila da et din asok di mapoppooan
ay ili da ay komaykayang ed daya. Inilan aben da Josue ya din sosoldado
na din asok, et say nangammoan da ay enggay inabak din gagait da din
siyodad ya enggay pinooan da. Isonga nantaoli da sin panagtagtagan da et
ilogi da ay mamse sin kagobat da. Mo din sosoldadon di Ai, maga et di iyat
da ay lomayaw, tan din Israelita ay ap-apayawen da et nantaoli da baw ay en
mangobat en daida.
22 Din Israelita ay en namoo sin siyodad et nanballalong da ay en naitapi
sin gobatan. Siya di, linikob din dowa ay grupon di Israelita din sosoldadon
di Ai. Maga di nakalayaw en daida tan natey da am-in,
23 powira din ari da. Dinpap da din ari et in-ey da en Josue.
24 Pinsen din Israelita din am-in ay kagobat da sin kadardaratan ay en
nangapayawan di sosoldadon di Ai en daida. Idi nakdeng di gobat sidi,
nantaoli da ed Ai et pinse da abe am-in ay wadas di.
25-26 Intoltoloy Josue ay inkakayang din gayang na ay naituturong ed Ai,
et adi na inbabbaba enggana ay natey am-in ay ipogaw ay wadas di. Emey
ay sinpo ya dowa ay libo di bilang di lallalaki ya babbabai ay omili ed Ai ay
natey sin agew ay sana.
27 Inan din Israelita din aanimal ya am-in ay bonag sin siyodad ta say okaen
da, tan say inbilin Diyos en Josue.
28 Pinooan da Josue din siyodad di Ai et tinaynan da ay nabakas, et kaman
nidi di iso na enggana ed wani.
29 Mo din arin di Ai, pinse da et inbay-at Josue sin kaiw. Binaybay-an da
din awak na sidi enggana ay masdem. Idi dandani ay madipos din agew,
inbilin Josue ay ipababa da din awak na. Inamag da di et intep-a da sin lota
sin segpan di siyodad. Asi da et tab-okan si dadakke ay bato et wada pay laeng
ay nabobonton sidi enggana ed wani.
30 31 32 33 34 35

Din Nangietekan Di Taga-Gibeon En Da Josue

Idi nadamag din taga-Gibeon din inyat da Josue ay nangabak ed Jerico ya Ai, inbaa day lallalaki ay makitolag sin Israelita ta say adi gobaten din Israelita si daida. Di inamag din naibaa et inbado day baak ay bado ya insapatos day enggay nangpos ay sandal. Inbaon da abey tinapay ay enggay namgaan ya nabootan. Idi dinmateng da sin kad-an da Josue, kanan da ay nangisapit en napo da sin addawi ay ili ya layden da ay makitolag sin Israelita, ngem kambaw asag-en di napoan da. Tinamtaman din papangolon di Israelita din inbaon da, ngem adi dan dinamag en Diyos mo sinoy kosto ay amagen da.

Idi siya di, nakitolag da Josue ay adi dan gobaten mo adi et ipalobos das daida ay matago. Idi inmey di tolo ay agew, naammoan din Israelita ay napo da baw sin asag-en ay ili. Palaloy bonget din Israelita et layden da ay peslen din taga-Gibeon begew sin etek da. Ngem gapo sin tolagan da, adi dan pinse mo adi et nanbalinen das daida ay bag-en ay para sakdo ya para kaiw. (*9:1-27*)

9

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27

10

Din Nataktakan Din Nadiposan Di Agew
(10:1-15)

1 Nadamag Adonizedek ay ari ed Jerusalem ay inabak ya dadlon binakas
Josue ed Ai ya pinse na din ari da ay kaman din inyat na ed Jerico ya din ari
da. Nadamag na abe ay nakikapya din taga-Gibeon sin Israelita et nakiili da
en daida.
2 Palalo di danag na tan dakdake ay ili ed Gibeon ay kaman din dadakke
ay siyodad ay iturayan di aari. Dakdake pay mo ed Ai yan nankalalaing ay
makigobat din amin ay lallalaki isdi.
3 Gapo sidi, nanpatolong si Adonizedek en da Hoham ay ari ed Hebron,
Piram ay ari ed Jarmut, Jafia ay ari ed Lakis ya Debir ay ari ed Eglon.
4 Siya na di inpaibaga na: “Bomadang kayo kod ay mangobat sin taga-
Gibeon, tan doy nakikapya da en Josue ya din Israelita.”
5 Da nay ay lima ay arin di Amorreo ay aari ed Jerusalem, Hebron, Jarmut,
Lakis ya Eglon yan nan-es-esa din sosoldado da et nantikid da ed Gibeon.
Linikob da, pag dan gobaten.
6 Idi siya di, pinakaammoan din lallalaki ed Gibeon si Josue sin kampo da
ed Gilgal ay kanan da, “Adi ka koman baybay-an dakami ay mansilsilbi en
dakayo. Kagosam kod ay en bomadang ya omisalakan tan nay manbabadang
din aari sin il-ili sin kadondontogan ay mangobat en dakami.”
7 Et nanlobwat da Josue ed Gilgal yan inkoyog na amin din sosoldado na
pati din katoledan ay sosoldado.
8 Kanan Diyos en sisya, “Adi ka emegyat tan pangabakek sik-a. Maga polos
di makabael ay lomaban en sik-a.”
9 Manipod ed Gilgal, nanlablabis da Josue ay inmey ed Gibeon et nabiglaan
din Amorreo.
10 Inolaw Diyos daida sin nangilaan da sin sosoldadon di Israelita et ad-
adoy pinsen da Josue en daida ed Gibeon. Inapayaw das daida enggana sin
ballalongan ed Bet-horon. Intoltoloy da ay namse sin Amorreo enggana sin
abagatan ed Azeka ya Makkeda.

11 Idi ilaylayawan din Amorreo din Israelita sin ballalongan ed Bet-horon,
inpaodan Diyos di dadakke ay dalalo en daida enggana ed Azeka et ad-ado di
natey. Ad-ad-ado di pinsen di dalalo mo din pinsen di Israelita si kampilan.
12 Sin agew ay doy ay namadangan Diyos sin Israelita ay mangabak sin
Amorreo, nakikali si Josue en Diyos sin sangoanan di Israelita. Kanan
Josue, “Sik-a ay agew, somaldeng ka sin patag nan Gibeon. Sik-a ay bowan,
somaldeng ka sin patag di tanap ay Aijalon.”
13 Sinmaldeng tet-ewa din agew ya bowan enggana ay inabak din Israelita
din kalaban da. Naisolat dana sin Libron Jashar. Sinmaldeng din agew sin
gawa nad daya et nataktak si dandani ay esay agew din kadiposana koma.
14 Maga polos di kaman nidi ay pinatgan Diyos di kalin di esay ipogaw, olay
ed idi ono manipod sin agew ay doy, tan makilablaban dedan si Diyos para
sin Israelita.
15 Makdeng pay di, nantaolis Josue ya din amin ay Israelita sin kampo da
ed Gilgal.
16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43

11

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23

12

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24

13

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32
33

14

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15

15

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32
33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61
62 63

16

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

17

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18

18

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28

19

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32
33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51

20

1 2 3 4 5 6 7 8 9

21

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32
33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45

22

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32
33 34

23

Din Diskurson Josue Sin Papangolo

1 Idi nabayag, pinangabak Diyos din Israelita sin am-in ay kagobat da et
indawtanas daida si talna. Si Josue pay, enggay nakay sin timpo ay sana,
2 isonga inpaayag na din mangialagey sin am-in ay Israelita: din nankakay
di ili, papangolo, hohowis ya oopisyal. Pag nan kanan, “Nay enggay nakayak
et dandani di timpok.
3 Laydek ay ipanemnem en dakayo din am-in ay inamag Yahweh ay Diyos
tako sin nanasyon begew en datako, tan inila tako ay mismo di inyat na ay
nakigobat para en datako.
4 Enggay inpatawid ko sin tribu yo din am-in ay dagan di nanasyon ay
inabak tako ya daan pay maabak. Naibingay am-in en dakayo manlogi
sin ginawang ay Jordan sin bandas belaan di agew enggana sin baybay ay
Mediterranean sin diposan di agew.
5 Awni et mismo ay si Yahweh ay Diyos yo di mangipakaan en daida sin
domatngan yo et okaen yo din daga da ay kaman din inkari na.
6 “Isonga esten yo ay mangonod sin am-in ay linaon din libro ay naisolatan
di linteg Moses. Adi kayo masangsangaw si olay at-atik.
7 Adi kayo makikadkadwa sin nabay-an ay ipogaw ay makiili en dakayo.
Ilaen yo abe ta adi kayo mankarkararag sin diyos da ono os-osalen din
ngadan di diyos da ay mansapata. Adi kayo mandokmog ay mandayaw en
daida,
8 mo adi et ipapasnek yo ay mantalek ya mansilbi en Diyos ay kaman san
inyaat yo enggana ed wani.
9 “Nemnemen yo ay pinakaan Diyos din dadakke ya napipigsa ay nasyon ay
dinatngan yo, et enggana ed wani, maga di nakabael ay nangabak en dakayo.
10 Olay es-esa en dakayo yan kabaelana ay ipalayaw di sinlibo, tan si
Yahweh ay Diyos tako di makigobgobat para en dakayo ay kaman din inkari
na.
11 Isonga mo banolen yon biyag yo, ilaen yo ta ipapasnek yo ay manglay-
layad en sisya.
12 “Tan mo dokogan yo si Yahweh ay Diyos tako ya makikadwa kayo sin
nabay-an ay man-ili isna ya makiasawa kayo en daida,
13 sigurado ay adi itoloy Diyos ay mangipakaan sin nanasyon ay datngan
yo. Manbalin da ay kaman tagdey ono bito ay kaknaan yo. Maiarig da abe si
mansakit ay soplit sin edeg yo ya pagat ay manbek sin mata yo enggana ay
maga en dakayo di mabay-an isnan mayamayat ay daga ay indawat Yahweh
ay Diyos tako.
14 “Ed wani, enggay dandani di timpok. Dakayo pay, dadlon ammon di esa
ya esa ay indawat Diyos din am-in ay inkari na ay pansigdan yo. Tinongpal
na am-in ay inkari na, magay olay esa ay adi nan tinongpal.
15-16 Ngem mo kas-ano di kinamatalek na ay nanongpal sin am-in ay kari
na, siya met laeng di iyat na ay mangipatongpal sin inbaga na ay dosa. Tan
mo labsingen yo din intolag nan dakayo et mandayaw ya mansilbi kayo si
odom ay diyos, bomonget sisya yan dosaenas dakayo. Adi mabayag yan iwed
en dakayo di mabay-an isnan mayamayat ay daga ay indawat na.”

24

Din Kasin Nasiglotan Din Intolag Diyos Ed Sekem
(24:1-3,14-31)

1 Idi siya di, inpasinop Josue din am-in ay tribun di Israelita ed Sekem.
Inpaayag na abe din nankakay di ili, papangolo, hohowis ya oopisyal, et
nasinop da am-in sin sangoanan Diyos.
2 Kanan Josue sin amin ay ipogaw, “Siya na di ibagan Yahweh ay Diyos
tako ay Israelita: ‘Ed nabaon, nan-ili din aap-o yo pati da Tera ay aman da
Abraham en Nahor sin bas-il di ginawang ay Eufrates, yan nandaydayaw das
odom ay diyos.
3 Siya di, inayagak si Abraham ay apo yo sin daga ay sana, et inpangok sin
intiro ay daga ed Canaan. Inpaad-adok abe din poli na babaen en Isaac ay
anak na ay indawat ko en sisya.’ Siya din kinwanin Diyos.
4 5 6 7 8 9 10 11 12 13
14 “Isonga ed wani, patgen ya egyatan yo koma si Diyos, dowan naim-
posoan ya napasnek di iyat yo ay mansilbi en sisya. Iwasit yo abe din sinan
didiyos ay dinaydayaw di ap-apo yo ed Mesopotamia ya ed Egipto ta si Diyos
et anggoy di pansilbian yo.
15 Ngem mo sigaan yo ay mansilbi en sisya, masapol ay pilien yo ed wani
ay agew mo sino di pansilbian yo, mo din diyos ay dinaydayaw di aap-o yo
ed Mesopotamia ono din daydayawen di Amorreo ay akin daga isnan kad-an
yo ed wani. Mo sak-en pay ya din pamilyak, si Diyos di pansilbian mi.”
16 Kanan din ipogaw ay sinombat, “Adi mi polos dokdokogan si Yahweh ta
mansilbi kamis odom ay diyos,
17 tan si Yahweh ay Diyos tako di nangipango sin ap-apo tako ay komaan
ed Egipto ay naibabag-enan da. Sisya di nangam-amag sin da dooy ay
nakaskasdaaw ay inila tako. Sinilibanas datako sin am-in ay nandad-anan
tako ya sin am-in ay ipogaw ay nilabsan tako.
18 Inpakaana am-in din Amorreo ay man-ili sin daga ay nay ay dinatngan
tako, isonga dakami abe et mansilbi kami en Yahweh, tan sisya di Diyos tako.”
19-20 Ngem kanan Josue sin ipogaw, “Adi yon kabaelan ay mansilbi en
Diyos, tan nasantoan sisya et iparit na ay waday ikadkadwa yon sisya ay
daydayawen. Isonga mo taynan yos sisya ta mansilbi kayos diyos di odom
ay nanasyon, adi nan pakawanen din basbasol yo. Olay mo siged di inyat na
en dakayo ed idi, kontraena ya dosaenas dakayo enggana ay mamaga kayo.”
21 “Aga, mansilbi kamin Diyos,” kinwani da ay sinombat.
22 Kanan Josue en daida, “Dakayo met laeng di manistigo ay pinili yo ay
mansilbi en Diyos.”
“Aw, dakami di tistigo,” kinwani da.
23 “Iwasit yo ngarud din sinan didiyos di odom ay nasyon ay wadan dakayo
yan ikari yo ay magay dayawen yo mo adi si Yahweh ay Diyos tako ay
Israelita,” kanan Josue ay nangibilin.
24 Pag kanan din ipogaw ay nanongbat, “Mansilbi kami en Yahweh ay
Diyos tako et tongpalen mi din bilbilina.”
25 Sin siya di ay agew, inamag Josue di tolagan para sin kaipoipogaw yan
initdo na din linlinteg ya bilbilin ay onodan da.
26 Insolat na dana sin libro ay naisolatan di linteg Diyos. Pag man-a si
dakdake ay bato et tinood na sin poon di dakdake ay kaiw sin kad-an din
nasantoan ay lugar isdi ed Sekem.*
27 Pag nan kanan sin kaipoipogaw, “Ilan yo nan bato ay nay ay say
manbalin ay tistigo tako, tan dinnge na am-in din inbagan Diyos en datako.
Isonga say mangipanemnem en dakayo mo kontraen yos Diyos.”

* **24:26** Genesis 12:6-7.

28 Idi nakdeng ay inbagan Josue di, inpasaa na din ipogaw et esa en inmey
sin bingay na ay daga.
29 Idi siya di, natey si Josue ay anak Nun ay baan Diyos. Sin-gasot ya sinpo
di tawena sin nateyana.
30 Inponpon da sin tawid na ay daga ed Timnatsera sin kadondontogan ed
Efraim sin bomandas amyanan di dontog ay Gaas.
31 Nansilsilbi din Israelita en Diyos sin kamatagon Josue. Olay sin nakdeng
ay nateyana, intoltoloy da pay ay nansilsilbi en sisya idi wada pay laeng din
papangolo da ay mismo ay nakaila sin amin ay nakaskasdaaw ay inam-amag
Diyos para en daida.
32 33

Papangolo
Maipanggep Sin Libro Ay Nay

Idi nakdeng ay natey si Josue, wada di naipidwapidwa ay naamag sin Israelita ed Canaan. Imbis nga bigbigen da komas Diyos ay ari da, namin piga ay nasangsangaw da ay mandayaw ya mansilbi si sinan didiyos di taga-Canaan. Sin tonggal nangiyatan das di, inpalobos Diyos ay abaken ya paligaten di kaibaw das daida enggana ay ibabawi dan basbasol da ya mansagong da kasin en sisya. Sin da doy ay timpo, pag waday panbalinena ay pangolo da ay mangisalakan en daida sin kagobat da. Din libro ay nay et maipanggep sin madamdamag ay papangolo ay doy ay inbabbaan Diyos manlogi sin nateyan Josue enggana sin timpon di aari. Din paolon nan libro sin Ilocano ay Biblia et Uk-ukom, ngem din maistorya isna et baken din iyat da ay mangokom sin ipogaw mo adi et din pangipangoloan dan daida sin makigobatan da.

Maadal takos na ay din somigedan di biyag di Israelita et maibasar sin panongtongpalan da en Diyos. Mo inmaddawi dan sisya, madosa da ay madosa, ngem mo mansagong da kasin en sisya, naanos ay bomadang en daida.

Din Linaona

Din adi nangobatan din Israelita sin odom ay taga-Canaan ya din nanokogan da en Diyos 1:1–3:6
Din dinotokan Diyos ay mangipangolo sin Israelita 3:7–16:31
Din kinamanagbasol di Israelita sin timpon di papangolo 17:1–21:25

Din Adi Nangobatan Din Israelita Sin Odom Ay Taga-Canaan

Idi nakdeng ay natey si Josue, intoltoloy di odom ay tribun di Israelita ay mangobat sin teeng ay man-ili ed Canaan ay maibasar sin bilin Diyos. Nantinolong din polin Juda ya din polin Simeon ay mangabak sin Canaaneo ya Perezeo yan dadlon dan dinadael di odom ay siyodad da dowan dan peslen din omili. Pinsen abe din polin da Manasses en Efraim din man-ili ed Betel. Ngem adi dan inabak din wada sin odom ay ili. Mo pay din odom ay tribu, adi dan ginobat din omili sin bingay da ay daga, mo adi et nanbalinen das bag-en da ono owat dan binaybay-an ay makiili da en daida. (*1:1-2:5*)

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36

2

1 2 3 4 5

Din naisolat sin 2:6–3:6 et kasinopan di kasasaad di Israelita sin timpon di papangolo. Maipidwa din istoryan di nateyan Josue (ilaen abe sin Josue 24:28-29) ta say maawatan din mamasa din inyat di Israelita ay inmaddawi en Diyos manlogi sin timpo ay doy.

Din Nateyan Josue
(2:6-10)

6 Idi inpasaan Josue din nasinop ay Israelita,* esa en inmey ay mangoka
sin bingay na ay daga.

* **2:6** Din versikulo ay nay et kaitoloyan di Josue 24. Nasisinop din Israelita ed Sekem ta paneknekan da ono siglotan da kasin din intolag Diyos en daida.

7 Nansilsilbi din Israelita en Diyos sin kamatagon Josue. Olay sin nakdeng
ay nateyana, intoltoloy da pay ay nansilsilbi en sisya idi wada pay laeng din
papangolo da ay mismo ay nakaila sin amin ay nakaskasdaaw ay inam-amag
Diyos para en daida.
8 Din nay baan Diyos ay si Josue ay anak Nun yan natey idi mantawen si
sin-gasot ya sinpo.
9 Naiponpon sin bingay na ay daga ed Timnatsera sin kadondontogan ed
Efraim ay wada sin amyanan di dontog ay Gaas.
10 Natey abe din dededsana ay doy et din naiskat en daida ay poli da yan
adi da am-ammo si Diyos ya din inam-amag na para en daida ay Israelita.

Din Nanokogan Din Israelita En Diyos (2:11-23)

11 Pag da et mandayaw en da Baal† et inamag da din lawa sin pangilan
Diyos.
12-13 Dinokogan das Yahweh ay dinaydayaw di ap-apo da ya nangipango
en daida ay komaan ed Egipto, et inpabonget das sisya sin nanaydayawan
dan Baal ya en Astarte‡ ay din sinan didiyos ay daydayawen di inil-ili sin
nanniliked.
14 Gapo si bonget Diyos sin Israelita, inpalobos na ay omali di manpos si
molmola ya gamgameng da. Inpalobos na abe ay abaken din nanniliked ay
kalaban das daida et enggay adi binaelan din Israelita ay manalaknib sin ili
da.
15 Kanayon ay kontraen Diyos daida sin amin ay pakigobatan da ay kaman
din inbaga na ay amagena, et palalo ay naligatan da.
16 Makdeng pay di, insaad Diyos di papangolo ay nangisalakan en daida sin
manpos si gamgameng da.
17 Ngem adi da inkaskaso da nay ay papangolo mo adi et kaman dan
nakibabbabai, tan tinaynan das Yahweh ay Diyos da ta mandayaw das odom
ay diyos.§ Baken dan kaman din ap-apo da ay nangon-onod sin bilin Diyos,
tan sinkaattikan yan nasangaw da et adi da tinongtongpal.
18 Binadbadangan Diyos amin din nanbalinena ay pangolo da et insal-
salakanas daida sin kalaban da enggana ay sibibiyag din papangolo ay sana,
tan sineg-angan Diyos din ipogaw na sin nan-ad-adawagan da begew sin
napalpaligatan da.
19 Ngem mo matey din pangolo da, taolien da din sigod ay am-amagen da
yan mas pay nakarkaro din amagen da mo din am-a da sin panaydayawan
ya pansilsilbian da sin sinan didiyos. Sinigaan da ay manokog sin lawa ay
ipapati da ay am-amagen.
20 Siya di, palalo ay inpabonget din Israelita si Diyos. Kanana, “Gapo ta
nilabsing da din intolag ko sin ap-apo da ya adi dan omikaskaso,
21 adiak pakaanen din ipogaw ay adi pay laeng inpakaan Josue sin ka-
matago na.
22 Daida di osalek sin iyat ko ay mamadas sin Israelita ta maammoak mo
patien da din bilin ko ay kaman din ap-apo da.”

---

† **2:11** Esa ya esa ay ili ed Canaan yan waday diyos da ay manngadan si Baal, isonga ad-ado da. Ad-ado abe di manngadan si Astarte (v.13). ‡ **2:12-13** Din diyos di taga-Canaan et lalaki ya babai. Si Baal et lalaki ay makaammo sin odan ya molmola. Din olog di Baal et apo ono akin oka. Baal met laeng di pangawag di babai ay taga-Canaan sin asawa da. Mo si Astarte pay et kadwan Baal ay babai ay makaammo sin gobat ya pan-ganakan di babbabai. § **2:17** Maibagay din pangarig ay nay, tan din tapin di panaydayawan di lallalaki en Baal et din panaddaagan da sin babbabai ay mantee sin timplo na.

23 Kinwanin Diyos di, tan sigod ay inpalobos na ay mantetee dadi ay ipogaw
ed Canaan. Adi na inpakaan ay dagos ono inpaabak en Josue.

3

1 2 3 4 5 6

Si Otniel
(3:7-11)

7 Inamag din Israelita din lawa sin pangilan Yahweh ay Diyos da, tan
nilinglingan das sisya et nansilbi da en da Baal en Asera.
8 Palalo din bonget Diyos sin Israelita, isonga pinalobosana ay iturayan
Cusan Risataim ay ari ed Mesopotamia si daida si wao ay tawen.
9 Pag manpakaasi din Israelita en Diyos, et dinotokanas Otniel ay anak
Kenaz ay iyogtan Caleb ta say mangisalakan en daida.
10 Sin-gep din Ispiriton Diyos sisya et inpangolo na din Israelita. Ginobat
na din ari ed Mesopotamia et nangabaken Diyos sisya.
11 Et tinmalna din ili da si opatapolo ay tawen enggana ay natey si Otniel.

Si Ehud
(3:12-15)

12 Kasin inamag din Israelita din lawa sin pangilan Diyos, isonga
pinapigsan Diyos si Eglon ay ari ed Moab mo din Israelita.
13 Nakitolag si Eglon sin Ammonita ya Amalekita et nanbabadang da ay
nangobat sin Israelita et sinakop da ed Jerico, din siyodad ay kaad-adoan di
palma.*
14 Inturayan Eglon din Israelita si sinpo ya wao ay tawen.
15 Siya di, nanpakaasi kasin din Israelita en Diyos et nandotok si
mangisalakan en daida. Pinili na si Ehud ay esa ay nakannigid ay anak Gera
ay polin Benjamin. Inbaan din Israelita sisya ay mangiey si bowis da en Eglon
ay ari ed Moab.

Idi sinenggep sin kowarton di ari, indawat na din bowis, pag kaoksot
sin kampilana ay intatabona sin bado na et pinse na. Pag lomayaw sin
kadondontogan ed Efraim, inayagana din Israelita ay wadas di, et en da
ginobat din Moabita sin kad-an di pan-agadangan sin ginawang ay Jordan.
Sin agew ay doy, dadlon dan inabak din sosoldado ay Moabita et pinse da di
sinpo ay libo en daida. Manlogi isdi, tinmalna din ilin di Israelita si waopolo
ay tawen. (*3:16-30*)

16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31

4

Da Debora En Barak
(4:1-24)

1 Idi nakdeng ay natey si Ehud, say inamag kasin din Israelita din lawa sin
pangilan Diyos.
2 Gapo sidi, inpalobos Diyos ay abaken Jabin daida. Si Jabin ay nay yan
Canaaneo ay ari ed Hazor. Si Sisera ay manbeey ed Haroset ay ilin di Gentil
di komander din sosoldado na.
3 Waday 900 ay kalisan Jabin ay para gobat ay landok di amag na, yan
palalo di inyat na ay namaligat sin Israelita si dowanpo ay tawen, isonga
nanpakaasi dan Diyos ta badanganas daida.

* **3:13** Din palma et kaman niyog di kailaana. Din lames na et namongyet ya kinittoy.

4 Sin doy ay timpo, si Debora ay esa ay mamadto ya asawan Lappidot di
pangolo ed Israel.
5 Kaadoan ay tomokdos sisya sin poon di makwani en Palman Debora sin
nan-gawaan di Rama ya Betel sin kadondontogan ed Efraim. Isdi di emeyan
din Israelita ay mangikamang sin problima da.
6 Inpaayag na si Barak ay anak Abinoam, ay taga-Kedes ay siyodad ed
Naftali yan kanana, “Wada di inbilin Yahweh ay Diyos di Israelita en sik-a.
Kanana en ipangoloam di sinpo ay libo ay lallalaki ay mapo sin tribun da
Naftali en Zebulun ta emey kayo ed dontog ay Tabor.
7 Iturong nan to si Sisera ay komander di sosoldadon Jabin ta ena gobaten
dakayo sin ginawang ay Kison. Ikoyog na din sosoldado na ya kalisa ay para
gobat, ngem pangabaken Diyos sik-a.”
8 Kanan Barak ay nanongbat, “Emeyak mo komoyog ka, ngem mo adi kan
komoyog, adiak emey.”
9 Kanan Debora, “May ngarud, koyogek sik-a. Ngem baken sik-a di
maidayaw sin pangabakam, tan awni et babai di pangipapsean Diyos en
Sisera.” Et kinoyog Debora si Barak ay inmey ed Kedes.
10 Inpaayag Barak din tribun da Zebulun en Naftali et nakikoyog en sisya
di sinpo ay libo ay lallalaki yan nakikoyog abe si Debora.
11 Sin doy ay timpo, in-amag Heber ay Kineo din tolda ay kampo na sin
asag-en ed Kedes sin asag-en di dakdake ay kaiw ed Zaanannim. Naisian
sisya sin gagait na ay Kineo ay polin Hobab ay bayaw Moses.
12 Idi naipaammo en Sisera ay inmey si Barak sin dontog ay Tabor,
13 inpasinop na din 900 ay kalisa na ay para gobat ya din amin ay soldado
na. Nanlobwat da ed Haroset ay ilin di Gentil et inmey da sin ginawang ay
Kison.
14 Kanan Debora en Barak, “Dalasem, emey ka! Tan ed wani ay agew,
pangabaken Diyos sik-a, tan sisya di mangipango en sik-a et abakem si
Sisera.”
Idi siya di, nanlobwat da Barak sin dontog ay Tabor et nanballalong da ya
din sinpo ay libo ay soldado na.
15 Idi dinmateng da, kinibtot Diyos da Sisera ya din amin ay soldado na pati
din nanlogan si kalisa ay para gobat. Kaagpas et si Sisera sin kabayo na yan
katagtag.
16 Inapayaw da Barak din kalisa ay para gobat ya sosoldadon Sisera
enggana ed Haroset ay ilin di Gentil et pinse da amin daida. Maga di olay
esa ay nakalasat.
17 Si Sisera pay yan nanagtag ay inmey sin toldan Jael ay asawan Heber ay
Kineo, tan gayyem dedan Jabin ay ari ed Hazor din pamilyan Heber.
18 Inabat Jael si Sisera sin bel-ayan di tolda yan kanana, “Senggep ka sin
toldak, adi ka emegyat.” Sinenggep tet-ewa si Sisera yan ginaleyan Jael.
19 Kanan Sisera, “Pangaasim kod ta omya kas at-atik ay danom tan nay
palalo ay manbigawak.” Linokatan Jael din sopot ay lalat ay naipey-an di
gatas et nan-inomena si Sisera, asi na ginaleyan kasin.
20 Kanan Sisera, “Mantee ka sin pantew ta mo waday mandamag mo
waday inmali ay ipogaw yan ibagam ay maga.”
21 Palalo di boway Sisera et nas-et di seyep na. Pag man-as Jael si martilyo
ya pasek di tolda yan nan-in-inayad ay sinmag-en en sisya. Pinasekana din
toktok na enggana ay nantaros din pasek sin lota et natey.
22 Idi malabas si Barak ay mangan-anap en Sisera, inabat Jael sisya yan
kanana, “Senggep ka ta ipailak din lalaki ay an-anapem.” Sinenggep si Barak
yan inila nas Sisera ay nanatey ay napasekan din toktok na.

23 Sin doy ay agew, inabak Diyos si Jabin ay ari ed Canaan sin sangoanan
di Israelita.
24 Idi siya di, pinaspasan din Israelita ay nangobat en Jabin enggana ay
dadlon dan inabak.

Pag mankantas da Debora en Barak ay mangidayaw en Diyos. Et tinmalna din biyag di Israelita si opatapolo ay tawen. (*5:1-31*)

5

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31

6

Si Gideon
1 Kasin inamag din Israelita din lawa sin pangilan Diyos, isonga inpalobos
na ay iturayan din Midianita si daida si pito ay tawen.
2 Napigpigsa din Midianita mo din Israelita et palalo ay pinalpaligat da,
isonga nantabon da si liyang ya odom ay mabalin ay pantabonan da sin
kadondontogan.
3 Kanayon ay mo pinag-eesek di Israelita, itompong abe din Midianita,
Amalekita ya odom ay tribu ay napo sin naibandas belaan di agew ay
mangobat en daida.
4 Mankampo da sin dagan di Israelita et dadaelen da din molmola enggana
sin abagatan ay asag-en ed Gaza. Maga polos di bay-an da si kanen din
Israelita. Maga di olay karnero, baka ono dangki.
5 Intakin da abe din babaka ya tolda da et kaman dan dodon ay adi kabilang
di kaad-ado da pati din kamel da. Dinadael da din ili
6 enggana ay peteg ay binmiteg ya kinmaseseg-ang din Israelita. Pag
manpakaasi din Israelita en Diyos.
7 Idi nankedaw das badang Diyos begew sin Midianita,
8 nan-ibaa si mamadto ay nangibaga en daida, “Siya na di kanan Yahweh
ay Diyos di Israelita, ‘Winayawayaak dakayo ed Egipto ay naibabag-enan yo.
9 Insalakan kos dakayo sin taga-Egipto ya sin am-in ay namalpaligat en
dakayo sin ili ay nay. Pinakaan kos daida sin inmalian yo et indawat ko en
dakayo din daga da.
10 Inbagak en dakayo ay sak-en si Yahweh ay Diyos yo ya adi kayon
dayawen din sinan didiyos di Amorreo ay akin daga isnan kad-an yo ed wani,
ngem adi kayon inmikaskaso.’ ”
11 Makdeng pay di, wada din anghel Diyos ay dinmateng ed Ofra et
tinmokdo sin poon di esay dakdake ay kaiw ay okan Joas ay polin Abiezer.
Man-ir-irik si Gideon ay anak na sin kad-an di panpespesan si obas ta adi
ilaen din Midianita.
12 Nanpailan sisya din anghel en Diyos yan kanana, “Wadas Diyos en sik-a,
natoled ya napigsa ay lalaki.”
13 Ngem kanan Gideon, “Apo, mo wadas Diyos en dakami, apay ngin ay
siya na di napasamak en dakami? Apay ngin ay magay inamag Diyos ay
nakaskasdaaw ay kaman din dinaddad-at di aam-a mi ay inam-amag na ed
idi sin nangipangoana en daida ay komaan ed Egipto? Nay pay ed wani
yan binaybay-an Diyos dakami et inpalobos na ay iturayan din Midianita
dakami.”
14 Pag et kanan Diyos ay nangibilin en sisya, “Osalem san pigsam ta en ka
isalakan din Israelita sin pangiturayan din Midianita. Mismo ay sak-en di
mangibaa en sik-a.”

15 Songbatan pay Gideon yan kanana, “Ngem Apo, intoy iyat ko ay
mangisalakan sin Israelita? Dakami ay sintoton-od di kakapsotan sin polin
Manasses yan sak-en abe di kababaan sin pamilya mi.”
16 Ngem kanan Diyos en sisya, “Kabaelam tan kadwaek sik-a. Awni et
nalaka di iyat mo ay mangabak sin Midianita ay kaman dan owat esay
ipogaw.”
17 Kanan Gideon, “Mo malaylaydan ka en sak-en, paneknekam kod ay sik-a
tet-ewa si Diyos.
18 Pangaasim ta adi ka pay laeng komakkaan ta enak man-a si makan ay
idaton kon sik-a.”
“May, isnaak enggana ay mantaoli ka,” kanana.
19 Sinmaa si Gideon et nanparti si bomaro ay kalding ay in-oto na. Nan-
masa si sinpo ay kilo ay arina et inamag nas tinapay ay magay labadura na.
Inpeey na si baskit din karni yan inpeey na si banga din sabaw, pag nan iey
sin anghel sin poon di kaiw.
20 Kanan din anghel en sisya, “Ipatang mo sin bato din karni ya tinapay ay
sana, asi kan sodagan sin sabaw.” Tinongpal Gideon din naibaga en sisya.
21 Idi makdeng di, insagid din anghel din otdok din sokod ay iin-genana sin
karni ya tinapay. Kabidang et di apoy sin bato ay namoo sin karni ya tinapay,
pag et bigla ay mamaga din anghel.
22 Say nangammoan Gideon ay din anghel Diyos din inila na, et peteg di
egyat na ay nangwani, “Diyos ay Kangatoan, inilak ay sangosango din anghel
mo!”
23 Ngem kanan Diyos en sisya, “Talna koma di wadan sik-a. Adi kan
emegyat tan laton ay adi kan matey.”
24 Et nan-amag si Gideon isdi si altar ay para en Diyos ay nginadanana si
Yahweh et Poon di Talna. Olay ed wani, wada pay laeng ed Ofra ay dagan di
polin Abiezer.
25 Sin labi ay doy, kanan Diyos en Gideon, “Alaem din maikadwa ay
bomaro ay bakan amam ay mantawen si pito. Bakasem din altar ay inamag
amam para en Baal yan poyoem din posti ay pangidaydayaw dan Asera ay
naitatakdo.
26 Asi kan man-amag si kosto ay altar para en Diyos sin labaw di nakayang
ay pankamangan ay nay. Mo makdeng di, osalem din pinoyom ay posti ay
pangidaydayaw dan Asera ay pangipooam sin idaton mo ay baka.”
27 Intakin Gideon di sinpo sin babag-ena et tinongpal na din inbilin Diyos.
Ngem gapo ta emegyat sin aag-i na ya kailiana, baken sin kaagawan di
nangamagana mo adi et sin labi.
28 Idi binmangon din man-ili sin agsapa, inila da ay nadadael din altar Baal
pati din posti ay pangidaydayaw dan Asera ay tinatakdo na. Inila da abe din
bomaro ay baka ay naidaton sin kabarbaro ay altar.
29 Kanan da ay nan-asibaga, “Sino ngata di nangamag isna?” Idi dinam-
damag da, naammoan da ay si Gideon ay anak Joas di nangamag.
30 Kanan da en Joas, “Ibelam din anak mo ta peslen mi, tan dinadael na
din altar Baal yan gintad na din posti ay pangidaydayaw mi en Asera ay
naitatakdo.”
31 Ngem kanan Joas en daida, “Apay ngin ay isakit yo ya salakniban yo si
Baal? Adi pay laeng pomat-a yan matey di mangisakit en sisya.* Mo tet-ewa
ay diyos si Baal, bay-an yo ta ikalinteganay awak na tan altar na di nadadael.”

* **6:31** Din layden Joas ay kalien et makeddengan da ay matey tan panglasoy da en Baal mo makibiyang da ay manalaknib en sisya.

32 Manipod isdi, nginadanan das Gideon si Jerubbaal† begew sin nang-
wanian Joas en “Bay-an yo ay salakniban Baal di awak na, tan altar na di
nadadael.”
33 Makdeng pay di, nasinop din Midianita, Amalekita ya din odom ay tribu
ay napo sin naibandas belaan di agew. Inagadang da din ginawang ay Jordan
et nankampo da sin tanap ay Jezreel.
34 Idi siya di, sinenggep din Ispiriton Diyos en Gideon et nananggoyob ay
nangayag sin lallalaki ay polin Abiezer ta omonod dan sisya.
35 Nan-ibaa abe si nangipaammo sin intiro ay polin Manasses ay makigo-
bat da, siya abe sin polin da Aser, Zebulun ya Naftali et nantikid da ay
nangaspo en sisya.
36 Pag kanan Gideon en Diyos, “Laydek ay paneknekan mo osalem sak-en
ay mangisalakan sin Israelita ay kaman din inkarim.
37 Ipayag ko ngarud nan dotdot di karnero sin lota ay pan-ir-irikan si
bakakew ta mo din dotdot anggoy di mabasa si dono yan nanamgaan din
lota, say pangammoak ay tet-ewa ay osalem sak-en ay mangisalakan sin
Israelita.”
38 Et dadlon say napasamak. Idi binmangon si Gideon ay nasapa sin
kabigatana, pinespesana din dotdot di karnero et napno di esay malokong
sin dono.
39 Idi siya di, kanan Gideon en Diyos, “Adi ka kod omibongbonget ta
palobosam sak-en isnan maodi ay ibagak. Pangaasim kod ta ipalobos mo pay
di esa ay pamaneknek babaen sin dotdot. Ed wani, say mabasa koma din lota
yan say mamgaan din dotdot.”
40 Sin isdi ay labi, say inyat tet-ewan Diyos et sin kabigatana, nabasa si dono
din lota yan nanamgaan din dotdot di karnero.

7

Din Nangabakan Gideon Si Midianita (7:1-22)

1 Sin agsapa ay doy, nasapa ay binmangon da Jerubbaal ono Gideon ya
din sosoldado na et en da nankampo sin kad-an di obbog ay nangadanan si
Harod. Nankampo abe din Midianita sin tanap sin asag-en di dontog ay More
ay amyanan di kad-an da.
2 Kanan Diyos en Gideon, “Palalo ay ad-ado san soldadom. At-atik anggoy
di osalek ay mangabak sin Midianita tan into et mo kanan da en nangabak
da begew sin kinapigsa da.
3 Ibagam en daida ay mo wada di emegyat yan komaan sin dontog ay
Gilead ta somaa.” Et sinmaa di 22,000 yan nabay-an di 10,000.
4 Kanan kasin Diyos en Gideon, “Ad-ado pay laeng san soldadom. Iballa-
long mos daida sin kad-an di danom ta isdi ay ikasin ko di makiey en sik-a.
Mo din ibagak en maikoyog en sik-a yan itakin mo, ngem din ibagak en adi
makiey yan adi kan itaktakin.”
5 Idi siya di, inpangon Gideon daida sin kad-an di danom, pag kanan Diyos
en sisya, “Ikasin mo din mandokmog ay man-inom sin maniplat sin danom
ay kaman din iyat di aso.”
6 Tolo ay gasot di lallalaki ay nangigaok sin takkay da asi dan inomen, et
din odom pay yan nandokmog da ay nan-inom.

† **6:32** Din olog di Jerubbaal et “si Baal koma di mangikalintegan sin awak na.”

7 Pag kanan Diyos en Gideon, “Say osalek nan tolo ay gasot ay lallalaki ay
mangisalakan en dakayo ya mangabak sin Midianita. Pasaaem amin din
odom.”
8 Siya di, inpaipayag Gideon din baon ya tanggoyob din odom ay Israelita
et inpasaa nas daida, ngem din tolo ay gasot pay et inpakodana ta mataynan
da sin kad-ana. Din kampon di Midianita yan wada sin tanap sin gowab di
kad-an da.
9 Idi malabi, kanan Diyos en Gideon, “Manballalong kayo sin kampon di
Midianita ta en kayo gobaten daida, tan badangak si dakayo et abaken yos
daida.
10 Ngem mo emegyat ka, ayagam si Pura ay kabadang mo ta emey kayo sin
kampo da.
11 Mo dengngem din ibagbaga da et tomoled ka ay mangobat en daida.” Et
inmey da Gideon en Pura sin asag-en di kampon di kalaban da.
12 Kaman dan dodon ay adi kabilang ay naiwaras sin tanap din Midianita,
Amalekita ya tribu ay napo sin naibandas belaan di agew. Kaman aben darat
sin benget di baybay di kaad-adon din kamel da.
13 Idi dinmateng da Gideon, waday dinnge na ay mangis-istorya sin
gayyem na si iitaw na. Kanan din sana ay man-istorya, “Iniitaw ko en wada
kano di tinapay ay sabog* ay napolag sin kampo tako yan dinalapos na din
esa ay tolda et natokang ay naiaplag sin lota.”
14 Kanan et din gayyem na, “Inayan pay sa! Magay odom si olog na mo adi
et din kampilan Gideon ay Israelita ay anak Joas. Ipaabak Diyos en sisya din
Midianita ya si datako am-in.”
15 Idi dinngen Gideon din iitaw di esa ay sana ya din olog na, nandokmog ay
nandayaw en Diyos. Pag dan mantaoli sin kampo da ay Israelita yan kanana,
“Mansagana kayo tan ipaabak Diyos en datako din sosoldado ay Midianita.”
16 Nankatloena din tolo ay gasot ay sosoldado na, asi na idawtan daida si
sag-eesa ay tanggoyob ya koli ay nailingeban di silaw.
17 Kanana ay nangibilin en daida, “Ilaen yo ta onodan yo din amagek mo
domatengak sin igid di kampo da.
18 Mo mananggoyob kami sin gagait ko, mananggoyob kayo abe sin nan-
niliked di kampo da, asi kayon kanan ay mangibogaw, ‘Para en Diyos ya si
Gideon.’ ”
19 Dinmateng si Gideon ya din sin-gasot ay soldado na sin igid di kampo idi
daan pay laeng di gawan di labi sin kosto ay owat nansinokat din gowardia.
Nananggoyob da asi da pag gopaken din koli ay iin-genan da,
20 et say inyat abe din dowa ay bonggoy ay gagait da. Esa en nanggen si
silaw sin kannigid ya tanggoyob sin kannawan dowan dan manbogaw ay
kanan da, “Kampilan para en Diyos ya si Gideon!”
21 Magay nan-et-etan en daida sin inmalageyan da ay nanlikob sin kampo.
Tomanagtag amin din Midianita dowan dan manngalawngaw.
22 Sin doy nananggoyoban da Gideon ya din tolo ay gasot ay soldado na,
nan-iibawen Diyos din Midianita sin kampo da et tinmagtag da ay nanturong
ed Zerera enggana ed Bet-sitta ya ed Abel-mehola ay asag-en ed Tabbat.

Inapayaw da Gideon si daida enggana ay dadlon dan naabak. 120,000 di
natey, pati din dowa ay arin di Midianita ay da Zeba en Zalmunna. Makdeng
pay di, tinmalna din biyag di Israelita si opatapolo ay tawen enggana sin
nateyan Gideon. (7:23–8:28)

* **7:13** Maibagay din sabog ay kaiarigan din Israelita, tan malaslasoy ay mola. Din banol na et
kagodwan di banol di bakakew.

23 24 25

8

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28

Manipod Sin Timpon Gideon Engganan Samson

Pitopolo di an-ak Gideon. Di esa en daida et manngadan si Abimelek ay naisaad ay ari ed Sekem. Istay pinse na am-in ay aag-i na, ngem nakalasat di esa. Baken nabayag ay nanturay, tan natey sin nangobatana sin esa ay ili ay asag-en ed Sekem. Din naisokat en Abimelek ay mangipangolo sin Israelita et si Tola pag si Jair. Si Tola et nanturay sin kadondontogan ed Efraim si dowanpo ya tolo ay tawen. Si Jair pay et nanturay ed Gilead si dowanpo ya dowa ay tawen.

Pag maisokat si Jefta ay esa ay taga-Gilead ay nalaing ay makigobat. Insapata na ay mo pangabaken Diyos sisya sin Ammonita, idatona ay mapooan di olay sino ay bomala sin beey na sin somaaana ay mapo sin gobatan. Pag en makigobat da Jefta et dadlon dan inabak din Ammonita. Idi sinmaas sisya, kambaw din bogbogtong ay anak na ay balasang di binmala sin beey na ay en nangabat. Palalo ay mansakit di nemnem Jefta, ngem idi inmey di dowa ay bowan ay nanpaspasyalan di anak na ya din gagait na ay babassang, inpapati na ay nangidaton en sisya en Diyos. Enem ay tawen di nangipangoloan Jefta sin Israelita.

Pag mansososkat da Ibzan, Elon ya si Abdon ay manturay. Din kabayag di nanturayan da am-in et dowanpo ya lima ay tawen. (8:29–12:15)

29 30 31 32 33 34 35

9

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57

10

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18

11

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40

12

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15

13

Din Naianakan Samson
(13:1-5,17-25)

1 Idi kasin inamag din Israelita din lawa sin pangilan Diyos, inpalobos na
ay iturayan din Filisteo si daida si opatapolo ay tawen.
2 Sin doy ay timpo, waday lalaki sin tribun Dan ay manngadan si Manoa ay
taga-Zora ay basig di asawa na.
3 Nanpaila din anghel Diyos sin babai yan kanana, “Adi kan nan-an-anak
ed idi, ngem awni et mawad-an ka et ianak mo di esa ay lalaki.
4 Ilaem ta adi ka polos man-in-inom si arak ono kompormi ay nabobodan
ya adi ka mangmangan si ibilang di linteg ay baken nalinis.
5 Mo bemela din anak yo, masapol ay adi kayon pokpokisan, tan naidadaton ay mansilbi en Diyos manipod sin kaianakana enggana sin kateyana.
Sisya di mangilogi sin kaisalakanan di Israelita sin turay di Filisteo.”

Dinad-at din babai en asawa na din nanpailaan din anghel Diyos en sisya, ngem adi na baw ammo ay anghel, isonga kanana en ipogaw Diyos di nanpaila. Pag mankararag si Manoa ay mankedaw en Diyos ta omali kasin din ipogaw na ay mangitdo en daida si kosto ay iyat da ay mangay-ayowan sin anak. Pinatgan Diyos din kararag na et inmey kasin din anghel et inpidwa na din inbaga na sin babai sin damo. (*13:6-16*)

6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16
17 Kanan Manoa sin anghel Diyos, “Ibagam kod di ngadan mo ta dayawen
mis sik-a mo matongpal din inbagam.”
18 Ngem kanan din anghel, “Apay nga damagen yo din ngadan ko? Palalo
adi ay nakaskasdaaw.”
19 Pag man-a si Manoa si bomaro ay kalding ya daton ay arina et indatona
sin altar Diyos ay mangam-amag si ad-ado ay nakaskasdaaw.
20-21 Idi komaykayang din apoy sin altar, inilan da Manoa din anghel
Diyos ay maid-idsan sin apoy ay komaykayang. Say nangammoan Manoa
ay anghel Diyos baw din lalaki ay doy. Et kalakpap da ay sin-asawa sin lota.
Idi makdeng di, adi nanpaila kasin din anghel Diyos en daida.
22 Pag kanan Manoa en asawa na, “Adi pay matey ta tan inila ta si Diyos.”
23 Ngem kanan asawa na ay sinombat, “Mo panggep Diyos ay mamse en
daita, adi na koman inawat din daton ta. Adi na koman inpaila ya inbaga
am-in dadi en daita.”
24 Idi siya di, nan-anak tet-ewa din babai si lalaki et nginadanana si
Samson. Dinmakdake din anak ay sana et binindisyonan Diyos.
25 Sin kawadan Samson sin kampon di tribun Dan sin nan-gawaan di Zora
ya Estaol, nilogian din Ispiriton Diyos ay tignayen sisya.

14

Si Samson Ya Din Babai Ay Taga-Timna

1 Sin esa ay agew, nanballalong si Samson ed Timna et isdi ay inila na di
esay babai ay Filisteo.
2 Sinmaa yan kanana en da ama na en ina na, “Waday inilak ay babai ay
Filisteo ed Timna ay naipketan di matak. En kayo koman makikali tan laydek
ay asawaen.”
3 Ngem kanan da ama na, “Apay nga mangasawa kas anak di baken nakogit
ay Filisteo? Ay tan maga aya di mapilim si kapolian tako ono iib-a tako ay
Israelita?”
Ngem kanan Samson en ama na, “Sisya met di laydek ay ton-oden yo ta
asawaek.”
4 Adin ammon da aman Samson ay si Diyos di mangiturturong en sisya
ay mangamag isna ta way iyat na ay manglaban sin Filisteo ay madama ay
mangiturturay sin Israelita.
5 Et kinoyog Samson da ama na en ina na ay nanballalong ed Timna. Idi
manmandan da sin kad-an di kaob-obasan isdi, wada et di manngangaed ay
bomaro ay layon ay en mangabet en sisya.
6 Bigla ay inpapigsan din Ispiriton Diyos si Samson, isonga olay magay
armas na yan binisngibisngit na din layon ay kaman owat olbon di kalding
di inyat na. Ngem adi na inis-istoryan da ama na din inamag na.
7 Pag manballalong ay en makikali sin babai et nalaydalaydan sisya.
8 Nalabas pay di piga ay timpo et kasin inmey si Samson ta asawaena din
babai. Kinombas sin danan ta ilaena din layon ay pinse na, kambaw nanbeey
di anig yan nalamsan.

9 Et nan-a si kinkinana sin danan. Idi domateng sin kad-an da ama na,
inyaanas daida et kinan da abe. Ngem adi na inbagbagan daida ay ina na
sin bangkay di layon.
10 Inmey da sin beey di babai et nanparti si Samson isdi tan say ogali das
di ay iyat di mangasawa.
11 Idi inilan din Filisteo sisya, nan-ibaa das tolonpo ay lalaki ay mangad-
kadwa en sisya.
12 Siya et di, kanan Samson en daida, "Manbontiyaak, et mo mapontosan
yo sin oneg di pito ay agew ay ragragsak, idawtak dakayo si tolonpo ay
mayamayat ay lopot ya tolonpo ay paris ay nangina ay bado.
13 Mo adi kayon makapontos, dakayo di omya si tolonpo ay lopot ya tolonpo
ay bado."
Kanan abe din Filisteo, "May kod kayman, ibagam san bontiyam ta dengn-
gen mi."
14 Pag kanan Samson,
"Nawaday makan ay napo sin mangamangan,
Nawaday mam-is ay napo sin kapipigsaan."
Inmey di tolo ay agew yan adi dan makasongbat.
15 Sin maikap-at ay agew,* kanan da sin asawan Samson, "Sikapam si
asawam ta ibaga nan sik-a di songbat din bontiya na. Mo sigaam, pooan
mis sik-a ya din pamilyam ta matey kayo am-in. Ay inmayag kayo baw ta
pabitegen yos dakami?"
16 Inmey si asawan Samson sin kad-ana et nan-og-oga ay nangwani,
"Malmaliget ka baw en sak-en! Baken tet-ewa ay laylaydem sak-en, tan
waday bontiyam sin kailiak yan adi kan inbaga di songbat nan sak-en."
Kanan Samson, "Adiak to pay inbaga en da amak en inak, apay nga ibagak
en sik-a?"
17 Ngem adi sinmaldeng ay nan-og-oga sin pito ay agew ay doy ay ra-
gragsak, et kanayon ay damdamagena en sisya, isonga sin maikapito ay
agew, inbagan Samson. Pag aben ibagan asawa na sin kailiana.
18 Idi dandani ay madipos di agew sin maikapito, kanan din man-ili en
Samson,
"Ay baken anig di kakam-isan?
Ay baken od layon di kapipigsaan?"
Kanan Samson en daida,
"Mo adi kayon in-alado din bakak,
Adi kayo koman nasongbatan din bontiyak."
19 Pag et senggep en sisya din Ispiriton Diyos ay nangipapigsa en sisya et
nanballalong ed Askelon. Pinse na di tolonpo ay lalaki ay Filisteo et ina na
din bado da ay say indawat na sin nanongbat sin bontiya na. Makdeng pay
di, sinmaa ed beey da ama na, tan palalo di bonget na begew sin napasamak.
20 Din asawa na pay yan inpaasawa da sin lalaki ay nangadkadwa en sisya
sin kasal na.

15

Din Namooan Samson Sin Molan Di Filisteo

1 Idi baken onay nabayag, sin pinag-aanis bakakew, nan-as Samson si
anak di kalding ta ena ilaen si asawa na. Kanana, "Senggepak sin kowarton
asawak," ngem adi pinalobosan din aman di babai.

* **14:15** Din kanana sin odom ay manuskrito et: *Sin maikapito ay agew.*

2 Kanan katogangana, “Kanak to met en palalo ay kalkaliget mos sisya,
isonga inpaasawak sin gayyem mo. Olay et adin say asawaem din iyogtana,
tan doy laton ay napinpintas et abe.”
3 Siya et di, kanan Samson en daida, “Ed wani, bakenak basol mo intoy
amagek sin kailian yo ay Filisteo.”
4 Pag et kabela yan en nandepap si tolon gasot ay atap ay aso, asi nan
sinagdodwas daida ay in-galot din iko da dowanan igalot di sag-eesa ay silaw
sin iko da.
5 Tinetengana pag nan ibolosan daida sin minolaan di Filisteo si bakakew,
et pag napooan din naani ya daan maani, pati kaob-obasan ya kakakkaiwan
ay olivo.
6 Idi damagen pay din Filisteo mo sino di nangamag sidi, naammoan da ay
si Samson ay innapo dad Timna, tan inpaasawan katogangana din asawa na
sin gayyem na. Pag mantikid din Filisteo et pinooan da ay pinse da asawan
Samson ay sin-ama.
7 Idi siya di, kanan Samson en daida, “Gapo ta say inamag yo na, adiak
somaldeng enggana ay ibaes ko din inyat yo.”
8 Palalo di inyat na ay nanglaban en daida, et ad-ado di pinse na. Makdeng
pay di, nanballalong et nantee si esay liyang sin deppas ed Etam.

Din Nangabakan Samson Sin Filisteo

9 En nankampo din Filisteo ed Juda et in-olnos dan sosoldado da sin asag-
en ed Lehi,
10 isonga kanan din man-ili ed Juda, “Apay ngin ay inmali kayo ay mango-
bat en dakami?”
Songbatan pay din Filisteo yan kanan da, “Inmali kami ay en manpap en
Samson ta ibalod mi ya ibaes mi din inamag nan dakami.”
11 Siya di inmey di tolon gasot ay lalaki ay taga-Juda sin liyang sin deppas
ed Etam et kanan da en Samson, “Ay adi ka ayan ammo ay din Filisteo di
mangituray en datako? Ay sino ngin nas inamag mo en dakami?”
Ngem kanan Samson, “Inbaes ko met anggoy din inyat da en sak-en.”
12 Pag dan kanan, “Inmali kami ay mamalod en sik-a ta ipolang daka sin
Filisteo.”
Idi siya di, kanan Samson en daida, “Ikari yo ngarud en sak-en ay baken
dakayo ay mismo di pomse.”
13 Et kanan da ay nanongbat, “Aw, adi dakan peslen. Baloden mi anggoy
sik-a ay ipolang en daida.” Et binalod das Samson si dowa ay baro ay lobid,
pag dan ibela sin liyang.
14 Idi dinmateng da ed Lehi, tomanagtag din Filisteo dowan dan bo-
manogaw ay mangaspo en sisya. Ngem kasegep en sisya din Ispiriton Diyos
et bigla ay pinmigsa. Pag kasokpot sin lobid ay naibabalod en sisya et kaman
owat sinolid ay naatongan.
15 Inila na et di makneg ay patang di dangki yan kapidit et say inosal na ay
namse si sinlibo ay Filisteo.
16 Pag nan kanan,
“Babaen si patang di dangki,
pinsek di sinlibo ay lalaki.
Tinob-on kos daida adi.”
17 Makdeng pay di yan kaitep-a sin patang. Din lugar ay napasamakan nina
et nangadanan si Ramat Lehi.*

* **15:17** Din olog di Ramat Lehi sin Hebreo et “dontog ay Patang.”

18 Palalo di bigaw Samson, isonga kanana ay nan-adawag en Diyos, “Indawat mo kayman nan nakaskasdaaw ay nangabakak, ngem ay mateyak ed wani si bigaw ko ta dompap da nan baken nakogit ay Filisteo?”
19 Pag et pantekangen Diyos din longog ed Lehi et kabala di danom. Idi man-inom pay si Samson, nantaoli din bikas na. Et say gapo ay nangadanan si En Hakorre† din obbog ay doy ay wada enggana ed wani.
20 Inpangoloan Samson din Israelita si dowanpo ay tawen sin timpo ay nangiturayan di Filisteo sin ili da.

16

Si Samson Ed Gaza

1 Sin namingsan, inmey si Samson ed Gaza ay esa ay siyodad di Filisteo. Isdi ay inaspo na di esay babai ay mangiab-abang si awak na et dinaag na.
2 Idi ammoan din taga-Gaza ay wadas Samson isdi, linikob da din lugar ay doy et binantayan da ay naninsinlabi. Magay inamag da sin labi ay doy, tan kanan da ay nantotolag, “Bantayan tako enggana ay pomat-a ta asi takon peslen.”
3 Ngem enggana anggoy si gawan di labi di nanteean Samson isdi. Idi bomangon pay, kabit-in sin liteb di siyodad pati din nanbabag ay landok et nakioksot din dowa ay posti na. Sinakbat na am-in ay magay nabaybay-an et in-ey na sin toktok di dontog ay nangoosdong ed Hebron.*

Da Samson en Delila

4 Baken nabayag yan waday laylayden Samson ay babai sin tanap ay Sorek ay manngadan si Delila.
5 Inmey din papangolon di Filisteo en sisya yan kanan da, “Sikapam si Samson ta ammoem di makagapo sin nakaskasdaaw ay bikas na ya mo intoy iyat mi ay mangabak ta baloden mi ta pan-oblaen mis madagsen. Asi kamin idawtan sik-a si sagsisinpo ya esa ay gasot ay palata.”
6 Idi siya di, kanan Delila en Samson, “Pangaasim kod ta ibagam en sak-en di poon san nakaskasdaaw ay bikas mo. Mo kaspangarigan way manglayad ay mamalod en sik-a, intoy iyat na ngin ta say maabak ka?”
7 Kanan Samson, “Mo bomalod da si pito ay baro ya baken nango ay lobid di pana, komapsotak ay kaman din odom ay ipogaw.”
8-9 Indawtan di papangolon di Filisteo si Delila si pito ay baro ay lobid di pana. Wada abey lallalaki ay nantabonen Delila si esa ay kowarto. Binalod nas Samson, asi na kanan ay nangibogaw, “Samson, sana day Filisteo!” Ngem kasokpot si Samson sin lobid et kaman sinolid ay naatongan, isonga adi da inammo di poon din nakaskasdaaw ay bikas na.
10 Pag kanan Delila en Samson, “Apay ngin ay omiet-etek ka ay owat kan pan-ay-ayaman sak-en? Ibagam kod mo intoy iyat ay mamalod en sik-a.”
11 Kanan Samson, “Mo bomalod da si baro ay lobid ay adi naos-osal, komapsotak ay kaman met laeng din amin ay ipogaw.”
12 Nan-as Delila si baro ay lobid et binalod nas Samson, asi kabogaw ay nangwani, “Samson, sana day Filisteo!” Waday lallalaki ay manseseed sin esa ay kowarto, ngem kasokpot si Samson sin lobid et nag-as da sin takkay na ay kaman owat sinolid.
13 Pag kanan Delila, “Engganad wani, pan-ay-ayamam sak-en ay adi ka ibaga di tet-ewa. Ibagam adi mo intoy iyat da ay mamalod en sik-a.”

---

† **15:19** Din olog di En Hakorre sin Hebreo et “obbog di nan-adawag.” * **16:3** Din siyodad ay Hebron et nasurok ay 60 ay kilometro di kaaddawi na ed Gaza. Nakaykayang abe si 900 ay metro.

Kanan Samson, “Mo makiabel mo sin sinolid din pito ay apid di book ko ya
isetset mo, komapsotak et mais-oak si odom ay ipogaw.”
14 Inpaseyep Delila sisya, asi nan abelan din pito ay apid ay book na
et insetset na si sanat, asi na kanan ay nangibogaw, “Samson, sana day
Filisteo!” Kabangon si Samson et kagoyod sin book na sin tilar.
15 Pag kanan Delila, “Intoy iyat na ngin ay kanam en laylaydem sak-en
ngem adi ka met ibaga di tet-ewa? Namitlo ay in-etekam sak-en ngem adi
ka pay laeng ibaga di gapo ay napigsa ka.”
16 Inag-agew ay damdamagena et enggay naoma si Samson,
17 isonga neyney na yan inbaga na di tet-ewa. Kanana, “Adi polos
napokpokisan nan book ko, tan naidatonak ay mansilbi en Diyos manipod
sin naianakak. Komapsotak mo mapokisanak et mais-o din pigsak si kom-
pormi ay ipogaw.”
18 Idi pasalen pay Delila ay tet-ewa din inbagan Samson, inpaammo na sin
papangolon di Filisteo. “Omali kayo kasin, tan inbaga na di tet-ewa,” kanana.
Inmey da et intakin da din pilak.
19 Binakwan Delila din toktok Samson et inpaseyep na, asi nan-ayag si
namokis sin book na ay naapid si nankapito. Say nanlogian di kinmapsotana
enggana ay nakaan din bikas na.
20 Pag kanan Delila ay nanbogaw, “Samson, sana day Filisteo!” Binmangon
yan kananas nemnem na, “Kabaelak ay bomolos ay kaman met laeng ed idi.”
Ngem adi na ammo ay tinaynan Diyos sisya.
21 Dinpap din Filisteo si Samson, pag dan sokiten din dowa ay mata na,
asi dan iballalong ed Gaza. Kinadinaan das bronsi et nan-gilgilingen das
bakakew sin balodan.
22 Ngem ginmabay kasin din book na.

Din Nateyan Samson

23 Idi siya di, nasinop din papangolon di Filisteo ta manragsak da ya man-
idaton das ad-ado ay animal en Dagon† ay diyos da. Kanan da ay nangikanta,
“Inabak tako si Samson ay kaibaw tako, tan tinmolong din diyos tako.”
24-25 Idi enggay mabetbeteng da, kanan da ay nangibogaw, “Ibala yo si
Samson ta paragsakenas datako!” Inbala da si Samson sin balodan et
inpapika da sin nan-gawaan di tokod. Sin namoyboyaan din kaipoipogaw
en sisya, nankanta da ay nangidaydayaw sin diyos da. Kanan da, “Inpalobos
din diyos tako ay abaken tako din kaibaw ay nanadael sin daga tako ya namse
si ad-ado ay gait tako.”
26 Idi siya di, kanan Samson sin anak ay mangitaktakkay en sisya,
“Ipakapay mon sak-en din tokod ay nananggen isnan beey tan laydek ay
mansadag.”
27 Napno din beey si lallalaki ya babbabai yan wadas di amin din papan-
golon di Filisteo. Wada abey toloy libo ay ipogaw sin balkon ay mamoyboya
en Samson.
28 Pag kanan Samson ay nankararag en Diyos, “Diyos ay Kangatoan, nem-
nemem kod sak-en. Pangaasim kod ta papigsaem sak-en si para mamingsan
anggoy. Ipalobos mo kod ta mamingpingsan ay baesak da nan Filisteo sin
inyat da sin doway matak.”
29 Pag kapayen Samson din doway tokod sin gawa ay dadlon nananggen
sin timplo, din kannawan sin esa yan din kannigid sin esa.

† **16:23** Si Dagon et kanan da en aman Baal. Sisya di kangatoan ay diyos di Filisteo ay makaammo sin molmola. Din awak na et kaman nigay, yan din toktok ya takkay na yan kaman ipogaw.

30 Pag nan kanan, “Ipalobos mo koma ay makikateyak en dana ay Filisteo!”
Inpeey na am-in ay pigsa na ay nangitodon et pag matokang din timplo ay
nanab-ok sin papangolo ya din amin ay ipogaw ay wadas di. Isonga ad-
ad-ado di pinsen Samson sin timpo ay nateyana mo sin odom ay agew ay
nanbibiyagana.
31 Nanballalong din aag-i na ya toton-od na ay en nangisaa sin bangkay na,
et inponpon da sin naipay-an Manoa ay ama na sin nan-gawaan di Zora ya
Estaol. Dowanpo ay tawen di nangipangoloan Samson sin Israelita.

Din Kinamanagbasol di Israelita Sin Timpon Di Papangolo

Sin timpon di papangolo, iwed di ari ed Israel. Esa ya esa ay ipogaw et inamag na di ibilang na ay kosto sin mismo ay pangila na. Gapo isdi, linmawlawa di ogali da. Di esa ay napasamak et waday taga-Efraim ay manngadan si Micah ay nanpaamag si sinan didiyos ya beey ay pandaydayawan. Linagboana abe di esa ay Levita ay padi na.

Idi siya di, waday polin Dan ay nangan-anap si daga ay panbeeyan da. Idi nilabsan da din beey da Micah, inakew da din sinan didiyos na yan inawis da din padi na ay manaynan en sisya ta manbalin si padi da. Asi dan ikanayon ay mandan ed Lais. Pinse da din man-ilis di et say nanbeeyan da.

Wada abe di Levita ay nanodowas asawa na, ngem din maikadwa ay asawa et tinaynanas sisya et sinmaa sin kad-an da ama na. Ena tinaoli yan idi wada da sin danan, nalabian da et nan-iyan da sin beey di esay nakay ed Gibea ay esa ay siyodad sin dagan di polin Benjamin. Sin labi ay doy, linikob din kakailian di nakay din beey na yan ipilit da ay ibela na koma din bisita na ay lalaki ta piliten da ay alaen din kinalalaki na. Ngem sinigaana. Neyney na yan inpabelan din Levita din asawa na ta oway di iyaat da en sisya. Et nansisinkatan da ay dinaag ay naninsinlabi enggana ay natey.

Sin kabigatana, sinmaa din Levita yan insaa na din natey ay asawa na. Idi dinmateng, linabak nas sisya si sinpo ya dowa et inpaw-it na sin esa ya esa ay tribun di Israelita.

Idi siya di, nasinop din Israelita sin sangoanan Diyos ed Mizpa ta damagen dan Diyos mo sinoy amagen da. Nantotolag da ay en gobaten din taga-Gibea. Gapo ta sigaan din polin Benjamin ay tomolong, ginobat da abes daida, et pinse da di nasurok ay 25,000 ay polin Benjamin. At-atik di nabay-an. Isonga palalo ay mansakit di nemnem di Israelita, tan kaman nabawasan das esa ay tribu.

Kaman nidi di kinamanagbasol di Israelita sin timpon di papangolo, tan adi dan inon-onodan si Yahweh ay Diyos da mo adi et din ibilang da ay kosto sin mismo ay pangila da. (17:1–22:25)

17

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13

18

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31

19

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30

20

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32
33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48

21

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25

Ruth
Maipanggep Sin Libro Ay Nay

Din istorya ay nay et napasamak sin timpon di papangolo. Sin timpo ay doy, inmaddawi din Israelita en Diyos et pinalpaligat di ad-ado ay kaibaw da, ngem din istorya ay nay et kalalayad, tan maipanggep si matalek ay ipogaw ay napigsa di pammati na en Diyos. Si Ruth et esa ay babai ay Moabita ay nakiasawas Israelita. Idi natey si asawa na, adi na dinokogan din pammati na en Yahweh ay Diyos di Israelita. Adi na aben tinaytaynan si Naomi ay katogangana.

Maadal tako sin libro ay Papangolo ay lawa di pantongpalan mo dokogan di ipogaw Diyos sisya. Din maadal tako abe sin libro ay nay Ruth et mabindisyonan di olay mangili ay maitapi sin ipogaw Diyos ya mangonod en sisya. Si Ruth di nangin anak sin lolong David ay kangatoan ay arin di Israelita.

Da Ruth En Naomi (1:1-19a)

1-2 Ed bayag, sin timpon di papangolo ay insaad Diyos ay manturay ed
Israel, waday sin-asawa ay polin Efrata ay da Elimelec en Naomi ay taga-
Betlehem ay sakop di Juda. Dodoway anak da ay da Malon en Kilion. Idi
domteng di betil sin ili da, en da nanbeey ed Moab. Sin kawada das di,
3 natey si Elimelec et tinaynana si Naomi ya din dowa ay anak da.
4 Din an-ak da ay nay et nangasawa das Moabita ay babbabai ay da Orpa
en Ruth. Idi malabas di emey ay sinpo ay tawen,
5 natey abes da Malon en Kilion et nataynan si Naomi ay namaga din an-ak
na ya si asawa na.
6 Idi wada da pay laeng ed Moab, dinamag Naomi ay binindisyonan Diyos
din ipogaw na si mayat ay apit, isonga nansagana da ay mantaoli sin ili na ay
kakoyog na din dowa ay innapo na.
7 Tinaynan da din ili ay nantetean da, ngem idi wada da sin danan ay emey
ed Juda,
8 kanan Naomi en daida, “Somaa kayo sin beey da ina yo et sapay koma ta
seg-angan Yahweh si dakayo ay kaman din kasiged yo en sak-en ya sin natey
ay an-ak ko.
9 Sapay koma ta ipalobos na ay makiasawa kayo kasin ya mawad-an kayo
si pamilya.”
Pag nan ongoan daida, ngem nan-oga da
10 yan kanan da en sisya, “Aga, makisaa kami en sik-a sin kad-an di
kailiam.”
11 Ngem kanan Naomi, “Dakayo ay anak ko, masapol ay somaa kayo. Sinoy
gapo ay makisaa kayo en sak-en? Ay siya mo man-anakak pay laeng si
mangasawa en dakayo?
12 Somaa kayo et tan nay enggay nabakesak et adi mabalin ay makia-
sawaak. Olay pay mo kanak en way namnamak ta makiasawaak ed wani
ay labi ya man-anakak,
13 ay tan sed-en yo enggana ay madakdake da? Ay adi kayo mangasawa
begew en daida? Ay an-ak ko, adi mabalin. Mansakit kayman di nemnem ko
isnan napasamak en dakayo gapo ta dinokogan Diyos sak-en.”
14 Nan-oga da kasin din innapon Naomi, pag ongoan Orpa sisya ta man-
pakada et sinmaa, ngem pinopomket pay si Ruth en sisya.

15 Kanan Naomi, “Somaa ka et adi abe. Ilam si abbilat mo et sinmaa sin
kad-an di kailiana ya didiyosen da.”
16 Ngem kanan Ruth, “Adi ka kod kedawen di panaynanak en sik-a.
Ipalobos mo koma ay makieyak en sik-a olay intoy em-emeyam. Makiteeak
en sik-a olay intoy panbeeyam. Din kailiam et say kailiak ya din Diyos mo et
say Diyos ko.
17 Mo intoy kateyam, say kateyak abe ya kaiponponak. Olay domosas Diyos
mo ipalobos ko di olay sino ay makagapo si pansianan ta, malaksig si pese.”
18 Ginminek si Naomi idi ilaena ay ipapatin Ruth ay makiey en sisya.
19a Et intoloy da ay nandan enggana ay dinmateng da ed Betlehem.

Isdi ay inay-ayowanan Diyos daida babaen si esa ay baknang ay mangngadan si Boaz ay ton-od Elimelec. Baken nabayag yan inasawa nas Ruth. Nawad-an si Ruth et nan-anak si lalaki ay nginadanan das Obed. Si Obed di aman Jesse ay aman Ari David. (1:19b–4:22)

20 21 22

2

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23

3

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18

4

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22

Omona ay Samuel
Maipanggep Sin Libro Ay Nay

Din madad-at sin Omona ay Samuel et din nanbaliwan di turay ed Israel, tan nasokatan din nanturayan di papangolo si panturayan di aari. Si Diyos di maibilang ay kosto ay arin di Israelita, ngem gapo ta layden da ay waday ipogaw ay mangituray en daida ay kaman din arin di odom ay ili, waday insaad Diyos ay ari da. Importanti ay nemnemen tako ay si Diyos di kangatoan ay manturay ay makaammo sin kaipoipogaw ya siya abe sin ari (2:7-10). Mo onodan da din linteg Diyos, matonton di kalintegan di am-in ay ipogaw, baken anggoy din babaknang mo adi abe din nabibiteg.

Tolo di madamdamag ay ipogaw ay maidad-at isna: si Samuel ay din naodi ay madaydayaw ay pangolo, si Saulo ay din damo ay arin di Israel, ya si David ay nadotokan ay maiskat en Saulo.

Maadal takos na ay mo ipapasnek di ipogaw ay mansilbi en Diyos, mayat di pantongpalana, ngem mo adi na onodan din bilbilin Diyos, dosaen Diyos sisya.

Din Linaona

Si Samuel ay pangolon di Israel 1:1–7:17
Din naisaadan Saulo ay ari 8:1–12:25
Din nangon-ona ay tawtawen di nan-arian Saulo 13:1–15:35
Da David en Saulo 16:1–30:31
Din nateyan Saulo ya din an-ak na 31:1-13

Si Elkana Ya Din Pamilya Na

1 Waday lalaki ay manngadan si Elkana ay polin Efraim ay man-ili ed Rama
sin kadondontogan ay sakop di Efraim. Sisya din anak Jeroham ay anak
Elihu ay anak Tohu ay anak Zuf.
2 Dowa di asawan Elkana ay da Hanna en Peninna. Waday an-ak Peninna
ngem basig pay si Hanna.
3 Tinawtawen ay emey da Elkana ed Shilo ay en mandayaw ya man-idaton
en Diyos ay Kangatoan ay Turay. Sin isdi, da Hofni en Finehas ay an-ak Eli di
papadi ay mansilsilbi en Diyos.
4 Tonggal man-idaton si Elkana, idawtanas da Peninna ya din an-ak na si
sag-eesa ay bingay da sin karni.
5 Ngem si Hanna pay, dobli di bingay na tan laydelaydena iman sisya olay
mo binasig Diyos.
6 Kanayon ay sinsiniten Peninna ay karibal na et pasadotena gapo sin
kaiwed di anak na.
7 Kanayon ay say mapasamak nas tinawtawen. Tonggal emey da sin
beey Diyos, pasadoten Peninna si Hanna enggana ay man-oga ya sigaana ay
mangan.
8 Et kanayon abe ay damagen Elkana, “Apay nga man-og-oga ka ya sigaam
ay mangan? Sinoy gapo ay kanayon ay pansasadotam? Ay bakenak ayan
napatpateg en sik-a mo sinpo ay anak?”

Da Hanna En Eli

9-10 Sin namingsan ay kawada da sin beey Diyos ed Shilo, kapika si Hanna
sin nakdengan da ay nangan. Palalo di ladingit na, isonga man-og-oga ay
nankararag en Diyos. Sin nangam-amaganas di, wada din padi ay si Eli sin
tomoktokdoana sin sag-en di pantew di Timplon Diyos.

11 Kanan Hanna ay nansapata, “Diyos ay Kangatoan ay Turay, maseg-ang
ka kod paabe ta nemnemem sak-en sinan ligat ko. Mo seg-angam sak-en ay
bag-en mo ta omya ka si anak ay lalaki, ikarik ay idaton kos sisya ay mansilbi
en sik-a si tongpal biyag na et adi polos mapokpokisan.”*
12 Intoltoloy Hanna ay nankarkararag en Diyos si nabayag yan iilaen Eli
din tepek na.
13 Adi madnge din kararag na tan adi na ipigsa, ngem maila din tepek na
ay mantitiyam et inpagarup Eli en nabeteng,
14 isonga kananan sisya, “Ay nabeteng ka? Pig-an pay ay maimosngan ka
ya isaldeng mo san kabebeteng mo?”
15 Ngem kanan Hanna ay sinombat, “Apo, adiak met damdaman nabeteng
tan adiak polos nan-in-inom si arak ono kompormi ay bemeteng, ngem
ipappapas ko anggoy ay mangibaga si liknak en Diyos.
16 Adi ka koman ipagarup en magay silbi na ay babai nan baam, tan palalo
di ladingit ko ay mankarkararag.”
17 Pag kanan Eli, “Emey ka ay natalna di nemnem mo. Sapay koma ta
idawat Diyos ay daydayawen tako ay Israelita din kedkedawem.”
18 Songbatan pay Hanna yan kanana, “Sapay koma ta itoloy mo san seg-ang
mo en sak-en.” Pag komaan et en nangan yan namaga din sakit di nemnem
na.

Din Naianakan Ya Naidatonan Samuel

19 Nasapas da Elkana sin pamilya na ay binmangon sin kabigatana. Idi
makdeng ay mandayaw da en Diyos, sinmaa da ed Rama. Dinaag Elkana si
Hanna ay asawa na et pinatgan Diyos din kararag na.
20 Nawad-an et man-anak pay yan lalaki ay nginadananas Samuel† tan
kanana, “Kindaw ko iman en Diyos.”
21 Dinomteng kasin din timpo ay emeyan da Elkana ay sinpamilya ed Shilo
ta man-idaton sin maidatdaton si tinawen ya ta tongpalena din inkari na.
22 Ngem adi nakiey si Hanna tan kanana en asawa na, “Awni ta mapsot din
anak ta asiak iey sin beey Diyos ta isdi ay mantee si tongpal biyag na.”
23 “May ngarud,” kanan Elkana ay nanongbat, “mo intoy kosto si pannem-
nem mo, say amagem. Mantetee ka enggana ay posotem. Sapay koma ta
ipatongpal Diyos san karim.” Et nantee si Hanna sin beey da ay namaspasoso
ya nangay-ayowan sin anak na.
24 Makdeng pay ay posotena si Samuel, in-ey da sin beey Diyos ed Shilo olay
mo an-anak pay laeng sisya. Nan-itakin das bomaro ay baka ay toloy tawena,
sinpo ay kilo ay arina ya arak ay naipeey si sopot ay lalat.
25 Idi makdeng ay paltien da din baka, in-ey da din anak sin kad-an Eli.
26 Pag kanan Hanna en sisya, “Wada kod di ibagak en sik-a ay apo. Ay
manemnem mo si sak-en? Sak-en adi din babai ay doy ay pinmipikas na ay
mankarkararag en Diyos.
27 Kindaw kon Diyos din anak ay nay yan nay iman ay pinatgana din
kararag ko.
28 Isonga ed wani, idaton kos sisya ta mansilbi en Diyos engganas tongpal
biyag na.” Makdeng pay di, dinaydayaw da si Diyos isdi.

---

* **1:11** Din adi panpapokisan di Israelita et simbolo ay naidadaton sisya ay mansilbi en Diyos. † **1:20** Mais-o di kadngean di Samuel sin kalin di Hebreo ay din olog na et “dinngen Diyos.” Din kosto ay olog di Samuel et “ngadan Diyos.”

2

Din Kararag Hanna
(2:1-11,19-21,26)

1 Kanan Hanna ay nankararag,
“Palaloy layad ko begew en Diyos Apo!
Tan inmipangato ya indawat nay bikas ko.
Mabalin ay siyekak din kalaban ko,
maragsakanak tan tinmolong si Diyos Apo.
2 Magay nasantoan ay kaman din Diyos tako,
maga polos di makaiso.
Magay odom ay komakaman ay pankamangan tako
mo adi et si Diyos Apo.
3 Adi kayon palpalaloan san panlaslastogan yo,
isaldeng yo san natangsit ay panagkalkali yo.
Tan si Diyos ay makaammo si amin et okomena
amin ay inam-amag di ipogaw tet-ewa.
4 Din napipigsa ay soldado et magotlo din pana da,
ngem din nakapsot et pomigsa da.
5 Din mansobsobra ed idi si kanen da,
makilagbo dad wani ta mangan da.
Ngem din madagdagaangan ed idi
et laton da ed wani.
Din basig et nakaanak si pito da,
ngem din ina ay ad-adoy anak na
et nataynan ay magay olay esa.
6 Si Diyos et ena peslen ya biyagen,
ipababa nay ipogaw sin kad-an di natey ya kasinan tagoen.
7 Waday pabitegena, waday pabaknangena,
waday ipababa na, wada abey ipangato na.
8 Din nababa ya kaseseg-ang di kasasaad da,
et ipangato na ya kaanenan kaibabainan da.
Pakitokdoenas daida sin ipogaw ay way banol na,
et nangato ay turay di pangisaadana en daida.
Din naisaadan di lobong, si Diyos di akin oka,
sisya di nangisaad isnan daga.
9 Ay-ayowanana din biyag di ipogaw na,
ngem din managbasol et sin mabolinget ay kad-an di natey di panturongan da,
tan adi mabalin ay matago di ipogaw
si bokbokod na ay pigsa.
10 Dadlon abaken Diyos din kalabana,
tan kaman kido ay mapod daya ay bomaba sin kad-an da.
Kadi et okomena am-in ay ipogaw isnan daga.
Idawtanas panakabalin din ari ay pinili na
ta say sisya di pangabakena.”
11 Idi makdeng di, sinmaas da Elkana ed Rama, ngem nataynan si Samuel ay anak da ed Shilo ta mansilbi en Diyos sin babaen Eli ay padi.
12 13 14 15 16 17 18 19 Tinawtawen ay man-amag si Hanna si nagayad ay bado ay idawat nan Samuel mo maikoyog en asawa na ay man-idaton sin idatdatonas tinawtawen.

20 Pag bindisyonan Eli da Elkana ay sin-asawa yan kanana, “Sapay koma
ta idawtan Diyos dakayo sin asawam ay nay si odom ay anak ay kasokat din
indaton yo ay nay ay mansilbi en sisya.” Makdeng pay di yan sinmaa da.
21 Pag bindisyonan tet-ewan Diyos si Hanna et indawtanas tolo ay anak ay
lalaki ya dowa ay babai. Mo si Samuel pay et nadakdakdake ay mansilsilbi
en Diyos.
22 23 24 25 26 Nasepsep abe ay laylayden Diyos ya din kaipoipogaw sisya.

Din Naipadto Maipanggep Sin An-ak Eli

Ngem lawlawa pay din ogalin da Hofni en Finehas ay an-ak Eli, isonga
inbaan Diyos di mamadto ay mamagbaga en sisya. Kanana ay nangipadto
en gapo ta inpalobos Eli ay nan-am-amag din an-ak na si lawa, mandesan
da ay matey. Maga abe di polin Eli ay makay, mo adi et masapa da am-in ay
matey. Kedngan Diyos din kinapadin da Eli ya din poli na ta natken di isaad
na ay padi. Et pag mankedaw din polin Eli si obla sin naiskat ay padi ta say
waday katagoan da. (*2:27-36*)

27 28 29 30 31 32 33 34 35 36

3

Din Nangayagan Diyos En Samuel
(3:1-20)

1 Sin timpo ay doy ay nansilsilbian Samuel en Diyos sin babaen Eli, at-atik
anggoy di inpaammo ono inpailan Diyos babaen si pankalkaliana.
2 Sin esay labi, si Eli ay enggay magodgodab yan naseseyep sin kowarto na.
3 Si Samuel pay yan naseyep sin Timplo ay kad-an di Baol di Tolagan. Idi
dandani ay parbangon yan manbidbidang pay laeng din silaw,
4 kinalian Diyos si Samuel. Songbatan pay Samuel yan kanana, “Aw, apo,
sanaak.”
5 Kabangon pay yan nanagtag sin kad-an Eli ay kanana, “Naeyak ay apo tan
doy inmayag ka.”
Ngem kanan Eli, “Adiak met inayagan sik-a. Mantaoli ka et ta en ka
maseyep.” Siya di, en kasin binmaktad si Samuel.
6-7 Kinalian kasin Diyos si Samuel. Adi na pay laeng ammo ay si Diyos din
nankali, tan adi polos nakikalkali en sisya ed idi. Isonga kabangon ay inmey
sin kad-an Eli yan kanana, “Kinaliam sak-en et naeyak ay apo.”
Kanan Eli, “Ay anak ko, adiak met kinalian sik-a. Mantaoli ka ay maseyep.”
8 Kasin kinalian Diyos si Samuel si maikapitlo et kabangon yan inmey
kasin sin kad-an Eli yan kanana, “Inmayag ka ay apo et naeyak.”
Pag et nemnemen Eli ay si Diyos din mangalkali sin anak,
9 isonga kananan sisya ay nangibilin, “Mantaoli ka sin kaseyseypam, et
mo kalian daka kasin yan kanam ay manongbat, ‘Apo Diyos, sino di? Nay
mandengdengeak ay baam.’ ” Et siya di, en binmaktad kasin si Samuel.
10 En pinmikas Diyos sin kad-an Samuel yan kinaliana ay kaman sin damo.
“Samuel, Samuel,” kinwani na.
Songbatan pay Samuel yan kanana, “Sino di? Tan nay mandengdengeak
ay baam.”
11 Pag kanan Diyos en sisya, “Dengngem nan ibagak: Domteng to di agew
ay waday kaeegyat ay amagek sin Israelita et makibtot amin ay mannge.
12 Sin doy ay timpo, dadlonak ipatongpal am-in ay inbabagak maikontra
sin pamilyan Eli.

13 Indadaan ko en sisya en keddengak din pamilya na ay madosa ay eng-
enggana, tan din an-ak na yan inmipalawlawa da. Ammon Eli na ay am-
amagen da ngem adi na inpasaldeng daida.
14 Gapo sidi, insapatak ay adi polos mabalin ay mapakawan din basbasol
di pamilyan Eli babaen si animal ya odom ay maidaton."
15 Binmaktad si Samuel enggana ay naaggew et pag nan bokatan din
pantew di beey Diyos. Emegyat ay manad-at en Eli sin naipaammo en sisya,
16 ngem kinalian Eli sisya ay kanana, "Ay anak ko ay Samuel."
"Sinoy ibagam?" kanan Samuel ay nanongbat.
17 Kanan Eli ay nandamag, "Sinoy inbagan Diyos en sik-a? Ibagam amin ay
magay isaot mo, tan palalo ay dosaen dakan Diyos mo way olay sino ay isaot
mo."
18 Et inbagan Samuel ay magay insassaot na. Pag kanan Eli, "Diyos sisya et
amagena din kosto sin pangila na."
19 Kinadkadwan Diyos si Samuel sin nadakdak-ana et inpatet-ewan Diyos
amin din inbaga na,
20 isonga inammoan din amin ay ipogaw sin intiro ay Israel ay pankalka-
lian Diyos sisya.
21

Din Nateyan Da Eli Ya Din Nangaan Di Filisteo Sin Baol Di Tolagan

Sin namingsan en nakigobat din Israelita sin Filisteo, et intakin da din Baol di Tolagan, tan kanan da en say pangabakan da. Ngem inabak din Filisteo si daida et ina da din Baol. Pinse da di 30,000 ay Israelita pati din dowa ay anak Eli. Wadas Eli ay tinmotokdo sin tokdoana sin igid di kalsada. Idi nadamag na ay inan din Filisteo din Baol di Tolagan Diyos, natokang yan natey.

Insaan din Filisteo din Baol di Tolagan, ngem dinosan Diyos din kailiili ay nangieyan da sin Baol. Isonga inpataolin din Filisteo din Baol ed Israel, et in-ey din Israelita ed Kiriat Jearim. (4:1–7:1)

4

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22

5

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

6

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21

7

1

Din Nangiturayan Samuel Sin Israelita
(7:2-13)

2 Nabayag di kawadan din Baol di Tolagan sin siyodad ay Kiriat Jearim.
Wadas di si dowanpo ay tawen. Sin doy ay timpo, nanladladingit amin din
Israelita ya nan-ad-adawag dan Diyos.
3 Pag kanan Samuel en daida, "Mo tet-ewa ay sagongen yo si Diyos,
dokogan yo ngarud din didiyosen di odom ay il-ili ya iwasit yo din rebolto
ay kais-isoan Astarte. Imongsan yo abe di nemnem yo en Diyos yan sisya
anggoy di pansilbian yo. Mo say iyat yo, isalakanas dakayo sin Filisteo."
4 Et inwasit din Israelita din rebolto ay kais-is-oan da Baal en Astarte yan
si Diyos et anggoy di dinaydayaw da.
5 Idi siya di, inbilin Samuel ay masinop amin din Israelita ed Mizpa ta
manpakaasis sisya en Diyos para en daida,

6 tan ed Mizpa di nantean Samuel ay nangituray en daida. Et nasinop das
di yan nanakdo das danom ay insoyat da sin sangoanan Diyos. Sin doy ay
agew, initpe day dagaang da yan kanan da, “Nanbasol kami en Diyos.”
7 Idi nadamag din Filisteo ay nasinop din Israelita ed Mizpa, nanlobwat din
papangolo da ya din sosoldado da ta en da gobaten din Israelita. Inmegyat
din Israelita sin nanngean da.
8 Kanan dan Samuel, “Adi ka somaldeng ay mankarkararag en Yahweh ay
Diyos tako ta isalakanas datako sin Filisteo.”
9 Pinaltin Samuel di mansossoso ay olbon di karnero yan inpoo na ay
sibobokel ay indatona en Diyos. Nankararag ay nankedaw si badang Diyos
sin Israelita yan pinatgan Diyos din kararag na.
10 Idi man-idatdaton pay laeng si Samuel, enggay dinmateng din Filisteo
ay mangobat sin Israelita. Ngem inpawadan Diyos di kaeegyat ay man-
agodood ay kido ay nangibtot ya nangolo en daida. Tinmanagtag din Filisteo
et nansisian da.
11 Pag bomala din lallalaki ay Israelita ed Mizpa yan inapayaw da din
Filisteo engganad Betcar et ad-adoy pinse da sin danan.
12 Idi makdeng di, nan-a si Samuel si bato ay tinood na sin nan-gawaan di
Mizpa ya Sen, yan nginadananas Ebenezer* tan kanana, “Sinay di panginem-
nemneman sin badang Diyos en datako.”
13 Naabak din Filisteo et adi da kasin in-inmey sin sakop di Israel tan
kanayon ay kinonkontran Diyos daida sin timpo ay sibibiyag si Samuel.
14 15 16 17

8

Din Nankedawan Din Israelita Si Ari Ay Mangituray En Daida

1 Idi makay si Samuel, dinotokana din an-ak na ay papangolon di Israel.
2 Si Joel din pangpangoan yan si Abias din iyogtana, daida di pangolo ed
Beerseba.
3 Ngem adi dan inonodan ogalin ama da, tan din pilak anggoy di gi-
namgamgaman da et inawat da di pasoksok, isonga baken kostoy inyaat da
ay nangowis.
4 Idi siya di, natopog din papangolon di Israel et inmey da en Samuel ed
Rama.
5 Kanan da en sisya, “Enggay ay nakay ka asi et nan an-ak mo yan adi dan
onodan din ogalim, isonga mandotok ka et si ari ay mangituray en dakami ta
kaman kamin din odom ay ili ay way ari da.”
6 Adi linayad Samuel din nankedawan das ari, isonga nankararag en Diyos,
7 ngem kanan Diyos en sisya, “Awem amin din ibagan di ipogaw en sik-a.
Baken sik-a di sinigaan da mo adi et sak-en di sinigaan da ay ari da.
8 Manipod pay dedan sin nangipangpangoak en daida ay komaan ed
Egipto, dinokogan das sak-en et nandaydayaw das odom ay sinan didiyos
yan nay et ay say iyat da aben sik-a din kanayon ay inam-amag dan sak-en.
9 Isonga pagostoam iman din layden da, ngem dadlon kan idadaan ya
ilawlawag di iyat di ari ay mangituray en daida.”
10 Inbagan Samuel sin kaipoipogaw ay mankedkedaw si ari din amin ay
inbagan Diyos en sisya.
11 Kanana ay nangilawlawag, “Siya na di amagen di ari yo en dakayo:
panbalinenan to ay sosoldado na din aan-ak yo ay lalaki. Mansilbi din odom
ay manlogan si kalisa ay para gobat, mangabayo din odom, yan din odom

* **7:12** Din olog di Ebenezer et “bato ay panginemnemneman sin tolong Diyos.”

abe et daida din managtag ay mamangpango mo din nanlogan si kalisa ay pakigobat.
12 Panbalinena din odom ay mangipangolo si sagsisinlibo yan din odom et
mangipangolo si saglilimapolo. Pilitena abe din an-ak yo ay mangalado sin
papayew na ya man-apit sin molmola na. Daida abe di man-amag si armas
ya kasapolan sin kalisa na.
13 Panbalinena abe din an-ak yo ay babbabai ay para man-am-amag si
bangbanglo ya para oto ay mansilbi en sisya.
14 Alaena din kamayatan ay papayew yo ya minolaan yos obas ya olivo ta
idawat na sin oopisyal na.
15 Masapol ay man-idawat kayo si inkasinpon di anien yo ya borasen yo ay
obas para sin oopisyal ay mansilsilbi sin palasyo na ya odom pay ay oopisyal
na.
16 Alaena din babag-en yo, baka ya kamel yo ay man-obla para en sisya.
17 Alaena abe di inkasinpon di karnero ya kalding yo. Pati si dakayo et
manbalin ay bag-ena.
18 Awni et sin timpo ay kapasamakan nidi, asi kayo pay manpakpakaasi
begew sin ari ay pinili yo, ngem sigaan Diyos ay mannge en dakayo."
19 Ngem adi inkaskason din ipogaw din inbagan Samuel, isonga kanan da,
"Aga, layden mi di ari ay mangituray en dakami
20 ta kaman kami aben din odom ay ili ay iturayan di ari ta say mangipan-
golo en dakami ay makigobat."
21 Dinngen Samuel amin ay inbaga da et ena idad-at en Diyos.
22 Kanan Diyos ay nanongbat, "Tongpalem din kedkedawen da ta idawtam
daidas ari." Idi makdeng di, inpasaan Samuel amin din ipogaw.

9

Din Nangisoyatan Samuel Si Lana Sin Toktok Saulo
(9:1,2-3,15-17; 10:8)

1a Wada et di mabigbig ay baknang ay manngadan si Kis sin tribun
Benjamin.
2 Wada abey nadakdake ay anak na ay si Saulo ay mabikas ya gowapo.
Nagogowapos sisya mo din am-in ay kailiana ay Israelita ya nakaykayang
pay si esay piya mo si daida am-in.
3 Sin namingsan, tinmagtag di odom ay dangkin Kis, et kanana en Saulo ay
anak na, "Man-ayag kas esa ay baa ay gait mo ta en kayo anapen din dangki."

Inanaanap das nabayag, ngem adi dan dinteng, isonga ninemnem da ay en da damagen en Samuel mo intoy panganapan da. Idi dinmateng da sin ili ay kad-ana, inabat das sisya ay bomalbala ay emey sin pan-idatdatonan. (*9:4-14*)

4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14
15 Kambaw sakbay din agew ay doy, waday inpaammon Diyos en Samuel
ay kanana,
16 "Si bigat sin kaman nina ay oras, waday ibaak en sik-a ay lalaki ay napo
sin sakop di Benjamin. Soyatam din toktok na si lana ay mangipaila ay
dinotokak sisya ay mangituray sin ipogaw ko ay Israelita. Isalakanas daida
sin panakabalin di Filisteo, tan inilak din napalpaligatan da ya dinngek din
adawag da."
17 Sin kosto ay nangilaan Samuel en Saulo, kanan Diyos en sisya, "Si naey
di inbagak en sik-a. Sisya di mangituray sin ipogaw ko."

Idi siya di, inayagan Samuel da Saulo ay makikan en sisya. Sin kabigatana, sinoyatanas lana din toktok Saulo, yan pag nan kanan ay nangibilin, (9:18–10:1)

18 19 20 21 22 23 24 25 26 27

10

1 2 3 4 5 6 7
8 “Mangon-ona ka ay manballalong ed Gilgal. Sem-ed kas di si pito ay agew. Asiak datngan dakayo ta man-idatonak si animal ay mapooan ya datdaton abe ay pakikadkadwaan tako en Diyos. Asiak aben ibaga en sik-a din amagem.”
9 10 11 12 13 14 15 16

Din Naisaadan Saulo Ay Ari Sin Sangoanan Di Kaipoipogaw (10:17-24)

17 Baken nabayag yan pinaayagan Samuel din kaipoipogaw ta matopog da ed Mizpa ay mandayaw en Diyos.
18 Pag nan kanan en daida, “Siya na di kanan Yahweh ay Diyos tako ay Israelita: ‘Inpangok si dakayo ay komaan ed Egipto ta mawayaan kayo sin pamabag-enan da ya sin odom ay ipogaw ay mamalpaligat en dakayo.’
19 Ngem nay ed wani yan dinokogan yos Diyos yo ay nangisalakan en dakayo sin amin ay ligligat yo, tan kindaw yo ay idawtak dakayo si ari yo. May ngarud, mo say kanan yo, magrupo kayo ay manpaila sin sangoanan Diyos insigon sin tribu ya pamilya yo.”
20 Idi siya di, inayagan Samuel di tonggal tribu sin sango, et pinilin Diyos din tribun Benjamin.
21 Pag saes-aen Samuel ay ayagan sin sango din papamilya sin tribun Benjamin et napili din pamilyan Matri. Nantongpalana yan si Saulo ay anak Kis di napili, ngem idi anapen das sisya, iwed ay maila da,
22 isonga kanan da en Diyos, “Ay inmalis sisya?”
Pag kanan Diyos ay nanongbat, “Wadas Saulo ay nantatabon sin likod di nakapin ay karga.”
23 Katagtag da ay en nangayag en sisya et idi nakipipika en daida, say nangilaan da ay nakaykayang si esay piya mo daida amin.
24 Pag kanan Samuel sin kaipoipogaw, “Si nay di lalaki ay pinilin Diyos. Magay makaiso si olay esa en datako.” Idi siya di, bomanogaw da ay nangwani, “Matagotago din ari!”
25 26 27

11

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15

12

Din Nan-odanana Ya Nankidoana Si Tiyagew (12:1,13-25)

1 Pag kanan Samuel sin kaipoipogaw, “Tinongpal ko amin ay inbaga yo et nay insaad ko di ari ay mangituray en dakayo.
2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 Ed wani, nay din ari ay pinili yo ay kindaw yo et nay insaad Diyos ay mangituray en dakayo.
14 Siged di pantongpalan yo mo say amagen yo dana, dakayo ya din ari yo: dayawen ya patgen yos Yahweh ay Diyos tako, mansilbi ya mantongpal kayon sisya ya adi kayon konkontraen din bilina.

15 Ngem no adi kayon tongpalen si Diyos ta kontraen yo din bilbilina,
dosaena abes dakayo ya din ari yo ay kaman din inyat na sin aap-o yo.
16 Ed wani, iginek yo ta ilaen yo di nakaskasdaaw ay amagen Diyos.
17 Ed wani et tiyagew ay pinag-aani si bakakew, ay baken siya? Mankararagak en Diyos ta mankido ya man-odan, et say pangammoan yo en madagsen
ay basol yo en Diyos din nankedawan yos ari."
18 Nankararag si Samuel et sin doy met laeng ay agew, mankido dowan
man-odan, isonga din kaipoipogaw yan inmegyat dan Diyos ya en Samuel.
19 Kanan da en Samuel, "Pangaasim kod ay apo ta ikararagam dakami en
Yahweh ay Diyos mo ta adi kami matey. Inammoan mi ed wani ay malaksig
sin odom pay ay basbasol mi, nanbasol kami baw kayman sin nankedawan
mi si ari."
20 Ngem kanan Samuel, "Adi kayon emegyat. Olay mo siya di ay madagsen
di nanbasolan yo en Diyos, adi kayon dokogan sisya, mo adi et imongsan yo
din amin ay nemnem yo ay mansilbi en sisya.
21 Adi kayon masangsangaw si sinan didiyos ay adi makabadang ya
makaisalakan en dakayo, tan magay silsilbin dadi.
22 Gapo sin madaydayaw ay ngadan Diyos, adi nan baybay-an dakayo, tan
ninemnem na ay panbalinenas dakayo ay ipogaw na.
23 Mo maipanggep en sak-en, sapay koma ta adi ipalobos Diyos ay bomasolak en sisya gapo sin panliwayak ay mangikararag en dakayo. Say amagek et
koma din mangitdoak en dakayo sin kosto ya siged.
24 Ngem masapol ay egyatan ya patgen yos Diyos. Ipapasnek yo ya
imongsan yo din amin ay nemnem yo ay mansilbi en sisya. Nemnemen yo
din nakaskasdaaw ay inam-amag na para en dakayo.
25 Ngem mo ipapati yo ay mangamag si lawa, matey kayo am-in, pati din
ari yo."

13

1

Din Nakigobatan Da Saulo Sin Filisteo Ya Din Nangyamyaman Samuel En Sisya
(13:2-14)

2 Idi siya di, pinilin Saulo di tolo ay libo sin lalaki ay Israelita. Dowa ay
libo di kinmoyog en sisya ed Micmas ya sin kadondontogan ay ili ay Betel
yan sinlibo di gait Jonatan ed Gibea ay sakop di tribun Benjamin. Inpasaa na
amin din odom.
3 Pinsen Jonatan din kapitan di sosoldado ay Filisteo* ay nankampo ed
Geba et dinamag din Filisteo. Pag ibilin Saulo ay mananggoyob da ta
matopog amin ay Hebreo ta makigobat da.
4 Naipadamag sin amin ay Israelita din namsean Saulo sin kapitan di
sosoldadon di Filisteo ya din pangililigetan din Filisteo en daida, isonga
pinati dan naibilin ay maitapi da en da Saulo ed Gilgal.
5 Natopog din Filisteo ta gobaten da din Israelita et waday tolo ay libo ay
kalisa ay para gobat, enem ay libo ay nangabayo ya adi kabilang ay sosoldado
ay kaman din kaad-adon di darat sin benget di baybay. En da nankampo ed
Micmas sin naibandas belaan di agew ed Bet-aven.
6 Idi ilaen din Israelita ay masmaskok da ya dilikado di kasasaad da,
nantabon day odom sin liyang, longog, abot, batbato ya bobon.

* **13:3** Di dowa abe ay kaiologan nina et: 1) *Ginobat Jonatan din sosoldadon di Filisteo*; 2) *Inabak Jonatan din sosoldadon di Filisteo.*

7 Din odom yan inagadang da din ginawang ay Jordan et inmey da sin
sakop di Gad ya Gilead. Nataynan si Saulo ed Gilgal, ngem enggay manpayeg-
peg das egyat da din sosoldado ay kadwa na.
8 Nanseed si pito ay agew tan siya din inkeddeng Samuel, ngem iwed pay
laeng si Samuel ay domateng ed Gilgal et enggay ilogin din sosoldadon Saulo
ay mansisian.
9 Isonga kanan Saulo, “Iali yo din daton ay mapooan ya din datdaton ay
pakikadkadwaan tako en Diyos.” Et indatona din mapooan.
10 Idi kakkakdeng na ay nangidaton, pag et domateng si Samuel et inabat
Saulo ay kinablaawan.
11 Ngem kanan Samuel, “Ay sino pay nas inamag mo?”
Kanan Saulo ay nanongbat, “Tan enggay to met ay tomaynan din sosoldado
yan maga ka pay laeng sin timpo ay inbagam ay domatngam dowan et
masinsinop din Filisteo ed Micmas.
12 Kanak en gobaten din Filisteo si sak-en isnan Gilgal yan adiak pay laeng
nankedaw si seg-ang Diyos, isonga ninemnem ko en kapilitan ay idaton ko
din daton ay mapooan.”
13 Ngem kanan Samuel, “Inoong-ong sas inamag mo. Adi kan tinongpal din
inbilin Yahweh ay Diyos mo en sik-a. Mo tinongpal mo koma et insaad Diyos
sik-a ya din polim ay mangituray isnan Israel si eng-enggana.
14 Ngem ed wani, adi mantoltoloy din panturayam, tan waday pinili ya
dinotokan Diyos ay peteg ay laydelaydena ay mangipangolo sin ipogaw na
gapo ta adi ka tinongpal din bilina.”
15 16 17 18 19 20 21 22 23

14

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32
33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52

15

Din Nangabakan Saulo Sin Amalekita
(15:1-3,7-9)

1 Sin namingsan, kanan Samuel en Saulo, “Sak-en di inbaan Diyos ay
nangdotok en sik-a ay man-ari sin ipogaw na ay Israelita, isonga ed wani
dengngem din ipaammon Diyos.
2 Siya na di kanan Diyos ay Kangatoan ay Turay, ‘Dosaek din Amalekita, tan
ginobat din aap-o da din Israelita sin napoan da ed Egipto.
3 Ed wani, en kayo gobaten din Amalekita ta golpien yo ay dadaelen amin
ay sanikwa da. Magay palobosan yo ay matago en daida. Peslen yo amin ay
lalaki, babai, anak ya moyang pati din baka, karnero, kamel ya dangki.’ ”
4 5 6
7 Idi siya di, ginobat Saulo din Amalekita manipod ed Havila engganad
Shur ay naibandas belaan di agew ed Egipto.
8 Dinpap na ay sibibiyag si Agag ay arin di Amalekita yan pinse das
kampilan amin din ipogaw na.
9 Ngem adi pinsen Saulo ya din sosoldado na si Agag ya din kamayatan ay
kakarnero ya baka, din kalamesan sin an-ak di baka ya karnero, ya din amin
ay nabanol et adi dan ginolpi ay dinadael. Ngem say dinadael da din amin
ay lawlawa ay magay silbi na.

Din Nanigaan Diyos En Saulo Ay Man-ari
(15:10-35)

10 Idi siya di, nankali si Diyos en Samuel yan kanana,

11 “Manbabawiak ay nangisaad en Saulo ay ari. Dinokoganas sak-en et
adi nan tinongpal din bilin ko.” Manbonget si Samuel et naninsinlabi ay
nankararag en Diyos sin labi ay doy.
12 Sin kabigatana, nasapa si Samuel ay en nanganap en Saulo, ngem
waday nangibaga ay inmey si Saulo ed Carmel yan waday tinood nas di ay
panginemnemneman da en sisya, pag manballalong ay emey ed Gilgal.
13 Idi datngen Samuel sisya, kanan Saulo, “Bindisyonan daka koman Diyos.
Tinongpal ko din inbilina.”
14 Ngem kanan Samuel, “Et apay ngarud san madmadngek ay kalin di
karnero ya kangan di baka?”
15 Kanan Saulo ay nanongbat, “Inan din sosoldado sin Amalekita. Adi dan
pinse din kamayatan sin karnero ya baka ta maidaton en Yahweh ay Diyos
mo, ngem pinse mi amin din odom.”
16 “Iginek mo!” kanan Samuel en Saulo. “Ibagak en sik-a di inpaammon
Diyos en sak-en ed labi.”
“Dad-atem kod,” kanan Saulo ay nanongbat.
17 Kanan Samuel, “Ed idi, inbilang mo ay nababa ka, ngem ed wani et
sik-a di ari sin amin ay tribun di Israel. Dinotokan dakan Diyos ay ari ay
mangituray en daida.
18 Kanana ay nangibaa en sik-a, ‘Emey ka ta peslem amin din Amalekita,
daida ay managbasol ay ipogaw. Gobatem enggana ay peslem amin daida.’
19 Ngem apay nga adi kan tinongpal din inbilin Diyos? Apay nga inalistoam
ay nan-a sin sinamsam mo ay sanikwa da et inamag mo di baken kosto sin
pangilan Diyos?”
20 Kanan Saulo, “Ngem nantongpalak met en Diyos. Inmeyak sin nan-
gibaaana en sak-en et pinsek amin din Amalekita et insaak si Agag ay ari da.
21 Inan din sosoldado di baka ya karnero et in-ali da din kamayatan ta
maidaton en Yahweh ay Diyos mo isnan ed Gilgal.”
22 Ngem kanan Samuel ay nanongbat, “Ay malaydan aya si Diyos sin
daton ay mapooan ya odom ay datdaton ono din pantongpalan si inbaga
na? Maymayat pay laeng di mantongpal en sisya mo din man-idaton si
kamayatan ay karnero.
23 Tan din adi pantongpalan en sisya et kaman met laeng din kadagsen di
basol di mansip-ok, mankotom ya manpontos. Din mangipapangato abe si
nemnem na ay adi mangikaskaso sin ibagan Diyos et kaman met laeng din
basol di mandaydayaw si sinan didiyos di kadagsen di basol na. Gapo ta
sinigaam din inbagan Diyos, sigaana abes sik-a ay man-ari.”
24 Pag kanan Saulo en Samuel, “Nanbasolak kayman tan adiak tinongpal
din bilin Diyos ya din bilin mo. Inmegyatak to met sin ipogaw, isonga
tinongpal ko din layden da.
25 Pangaasim kod ta pomakawan ka ya komoyog ka ay mantaoli ed Gilgal
ta way iyat ko ay mandaydayaw en Diyos.”
26 Ngem kanan Samuel en sisya, “Adiak makiey en sik-a tan sinigaam din
kalin Diyos et sinigaana abes sik-a ay man-ari sin Israelita!”
27 Idi nandokog si Samuel ay komaan koma, kapeden si Saulo sin bado na
yan pag et mabisngit.
28 Kanan Samuel en sisya, “Ed wani ay agew, sinoktoban Diyos di turay mo
ay ari isnan Israel et indawat na si ib-am ay sigsiged mo sik-a.
29 Din madaydayaw ay Diyos ay pantalkan di Israelita et adi mabalin ay
man-etek ono manbalbaliw, tan baken ipogaw ta manbalbaliw di nemnem
na.”

30 Kanan Saulo ay nanongbat, “Nanbasolak kayman, ngem pangaasim
kod ta komoyog ka sin enak pandayawan en Yahweh ay Diyos mo ta adi
madadael di dayaw ko sin sangoanan di nankakay di ili ya am-in ay Is-
raelita.”
31 Isonga kinoyog Samuel si Saulo ay nantaoli et nandaydayaw si Saulo en
Diyos.
32 Pag kanan Samuel, “Iali yo si Agag ay arin di Amalekita sin sangoanak.”
Magay danag Agag ay sinmag-en tan kananas nemnem na, “Sigurado ay
inlasat ko din pomsean da ay emegyatak.”*
33 Ngem kanan Samuel, “Begew sin kampilan mo yan ad-adoy babbabai ay
napokawan si anak, isonga si inam abe di maawanan si anak.”
Pag betbebetbeten Samuel si Agag et pinse na sin sangoanan Diyos ed
Gilgal.
34 Makdeng pay di, inmey si Samuel ed Rama ngem sinmaa pay si Saulo ed
Gibea.
35 Engganas nateyan Samuel, adi na inil-ila kasin si Saulo, olay mo nanlad-
ladingit manbegew en sisya. Si Diyos abe yan mansakit di nemnem na ya
babawiena di nangisaadanan Saulo ay ari ed Israel.

16

Din Nangdotokan Samuel En David (16:1-13)

1 Idi siya di, kanan Diyos en Samuel, “Ay maney pay sas pangiladladingi-
tam en Saulo, tan nay sinigaak di pan-ariana isnan Israel. Ibaak sik-a sin
kad-an Jesse ay taga-Betlehem, isonga pon-em din sakngod ay panpeypey-an
si lana ta emey ka. Tan pinilik di esa sin an-ak na ta say man-ari.”
2 Ngem kanan Samuel, “Intoy iyat ko ngin ay emey yan mo dengngen Saulo
et pomse?”
Kanan Diyos, “Man-a ka si bomalasang ay baka yan kanam en inmey kas
di ay man-idaton en Diyos.
3 Ayagam si Jesse sin pan-idatonam ta asiak itdo di amagem. Dotokam ay
man-ari din piliek.”
4 Tinongpal Samuel din inbilin Diyos. Idi dinmateng ed Betlehem, man-
payegpeg din papangolon di ili ay mangabat en sisya yan kanan da ay
nansalodsod, “Apo, ay mayat di panggep mo en dakami sin inmaliam ay
nay?”
5 Kanan Samuel ay sinombat, “Aw. Inmaliak ay man-idaton en Diyos.
Linisan yo din awak yo ta makiali kayo sin pan-idatonak.” Pag nan amagen
din seremonia ay panglinis en da Jesse sin an-ak na ay lalaki et inayaganas
daida sin pan-idatonana.
6 Idi dinmateng da, inilan Samuel si Eliab ay anak Jesse yan kananas
nemnem na, “Sigurado ay si naey ay nakipipikas na sin sangoanan Diyos din
pinili na.”
7 Ngem kanan Diyos en Samuel, “Adi kan say nemnemen din kailaana ono
kakayang na tan sinigaak sisya. Din pangilak et baken nais-o sin pangilan
di ipogaw. Din ipogaw et din kailaana di pangibasaran da, ngem sak-en ay
Diyos et say ilaek din nemnem.”
8 Pag ayagan Jesse si Abinadab et inpalabas na sin sangoanan Samuel,
ngem kanan Samuel, “Baken met say pinilin Diyos.”

---

* **15:32** Di esa abe ay kaiologan nina et: *Manpayegpeg si Agag ay sinmag-en tan kananas nemnem na, “Sigurado ay dandani di pomsean da ay emegyatak.”*

9 Inpalabas aben Jesse si Samma, ngem kanan Samuel, “Olay sinay et baken
say pinilin Diyos.”
10 Pito din an-ak Jesse ay inpalabas na sin sangoanan Samuel, ngem
kanana, “Maga met en daida di pinilin Diyos.
11 Ay anggoy dana si an-ak mo?” kanana ay nansalodsod.
Kanan Jesse ay nanongbat, “Wada pay laeng din kaiyogtanan, ngem wada
ay mangay-ayowan si karnero.”
Kanan Samuel, “En ka ipaayag tan adi takon ilogi ay man-idaton ya
mangan enggana ay domateng.”
12 Et siya di, nan-ibaa si nangayag et dinmateng yan kambaw gowapo ya
nasalon-at di kailaana. Pag kanan Diyos, “Pomika ka ta bokbokam si lana ay
mangipaila ay nadotokan, tan sisya di pinilik.”
13 Et siya di, inan Samuel din lana ay naipeey si sakngod et insoyat nan
sisya sin sangoanan di aag-i na. Kasegep din Ispiriton Diyos en David, et
manipod isdi ay agew, kinadkadwa na ya inturturayanas sisya. Makdeng
pay di, sinmaa si Samuel ed Rama.

Din Nansilbian David En Saulo (l6:14-17)

14 Kinmaan din Ispiriton Diyos en Saulo, pag ibaan Diyos di anito ay
mamaligat en Saulo.
15 Kanan din mansilsilbi en sisya, “Ammo mi ay waday anito ay inbaan
Diyos ay mamalpaligat en sik-a.
16 Mo ibaam dakami, en kami man-anap si lalaki ay nalaing ay mantokar
si arpa ta mo paligaten daka sin anito, mantokar et mailatonan ka.”
17 Et binilin Saulo si daida ay man-anap si nalaing ay mantokar si arpa ta
iey dan sisya.

Pag ibagan di esa ay baan Saulo ay nalaing si David ay anak Jesse ay mantokar et inpaayag Saulo sisya. Mo paligaten din anito si Saulo, mantokar si David et pag komaan din anito. Say inyat David ay nansilsilbi en Saulo. (*16:18-23*)

18 19 20 21 22 23

17

Din Nangkaritan Goliat Sin Israelita (17:1-11)

1 Dinomteng et di timpo ay natopog din Filisteo ed Soco ay sakop di Juda
ta makigobat da. Nankampo da ed Efes Dammin sin nan-gawaan di Soco ya
Azeka.
2 Da Saulo abe sin Israelita, nankampo da sin tanap ed Ela et sidi ay
nansagana da ay makigobat sin Filisteo.
3 Wada din Filisteo sin esay dontog yan din Israelita abe sin esa, et way
nan-gawaan da ay tanap.
4 Wada et di mangialagey sin Filisteo ay manngadan si Goliat ay taga-Gat.
Binmela sin kampon di Filisteo ta karitena din Israelita. Siyam ay piya di
kakayang na,
5 nanhelmet si bronsi yan bronsi met laeng di salida na ay emey ay
limapolo ya pito ay kilo.
6 Nagadingan si bronsi di siki na yan sinasadlayana di bronsi ay gayang.

7 Din potan di gayang na ay sana yan dakdake ay kaman din os-osalen di
man-abel yan emey ay pito ay kilo di dagsen din landok ay tadem na. Waday
soldado ay mamangpangpango ay para egen sin kasay na.
8 En sinangon Goliat din sosoldadon di Israelita yan kanana ay nangibo-
gaw, “Apay nga malinya kayo ay makigobat? Esaak met ay Filisteo yan
dakayo din bag-en Saulo. Manpili kayo si esa ay makilaban en sak-en.
9 Mo omabak ta pomse, manbalin kami ay bag-en yo, ngem no abakek ta
peslek, dakayo di manbalin ay bag-en mi et mansilbi kayo en dakami.”
10 Intoloy din Filisteo ay sana ay nangwani, “Ed wani met laeng, karitek din
sosoldadon di Israelita. Manpili kayo si makilaban en sak-en!”
11 Idi dinngen da Saulo ya din amin ay Israelita din sana, palalo di egyat ya
dismaya da.

Din Inmeyan David Sin Kampon Da Saulo (17:12-37)

12 Si David yan anak Jesse ay polin Efrata. Ed Betlehem ay lak-am di Juda di
ili da. Waday wao ay lalaki ay an-ak Jesse yan enggay nakay sisya sin timpo
ay nanturayan Saulo.
13 Din tolo ay kapangoanan sin an-ak Jesse yan naikoyog da en Saulo
sin gobatan. Si Eliab di ngadan din kapangoanan, pag si Abinadab, pag si
Samma.
14 Si David di inoodi. Naikoyog din tolo ay kapangoanan en Saulo,
15 ngem si David pay yan mantinaoli ay emey sin kad-an Saulo ya somaa
ay mangayowan sin karneron ama da.
16 Sin oneg di opatapolo ay agew, binigat ya minasdem ay kariten Goliat
din Israelita.
17 Sin esay agew, kanan Jesse en David, “Dalasem ta iey mo nan sinpo ay
kilo ay doom ya sinpo ay tinapay sin kad-an da manong mo.
18 Idawat mo abe nan sinpo ay nabanol ay makan sin kapitan di bonggoy
da. En ka kod ilaen mo kas-ano din aag-im yan mo mantaoli ka, man-isaa kas
pamaneknek ay mapo en daida ay mayat di kasasaad da.
19 Wadas da Saulo ya din amin ay lalaki ay Israelita sin tanap ed Ela ay
makigobgobat sin Filisteo.”
20 Nasapas David sin kabigatana ay nangipolang sin kakarnero si esa ay
manpaspastol, pag nan alaen din karga na et inmey ay nantongpal sin inbilin
Jesse. Dinmateng sin kad-an di sosoldado idi kosto ay emey da sin powisto da
et ipigpigsa da din ibogbogaw da ay para gobat.
21 Nanpowisto da ay man-asisagang din Israelita ya Filisteo.
22 Inpayag David din karga na sin man-idoldolin si kasapolan di sosoldado,
pag katagtag ay emey sin kad-an di aag-i na sin gobatan et sinalodsod na di
kasasaad da.
23 Idi makikalkali sin aag-i na, wada et si Goliat ay pinmika sin sangoanan
di gagait na yan manbogaw kasin ay mangarit sin Israelita ay kaman din
sigod ay am-amagena, et dinngen David.
24 Tinmagtag din Israelita si egyat da sin nangilaan da sin lalaki ay sana.
25 Kanan da ay nan-asibaga, “Ilaen yo, kanayon ay kariten din ipogaw
ay sana si datako ay Israelita. Gon-gonaan kano din ari si dakdake ay
kinabaknang di mamse sin ipogaw ay doy yan ipaasawa na abe din anak na
ya adi manbayad si bowis din pamilyan ama na.”
26 Kanan David ay nansalodsod sin katakdo na ay lallalaki, “Sinoy gon-
gonan di mamse sin Filisteo ay nay ta adi maibabain di Israel? Siya mo sino
san adi nakogit ay Filisteo ay mangarkarit sin sosoldadon di matmatago ay
Diyos.”

27 Et dinad-at dan sisya kasin din is-istoryaen da ay lagbon di mamse en
Goliat.
28 Dinngen Eliab ay din kapangoanan ay manong David din pakikalkaliana
sin lallalaki et palaloy bonget na ay nanyamyam en sisya. Kanana, “Apay nga
inmali kas na? Sino di mangayowan sin at-atik ay doy ay karnero sin lugar
ay magay omili? Nalastog ka dedan ya lawlaway nemnem mo, ammok ay
inmali ka anggoy ay manboyas man-gogobat.”
29 Kanan David, “Ay sino od di inamag ko? Ay maiparit aya di pankaliak?”
30 Kinmaan si David sin kad-an manong na et siya met laeng di ena
dinamag sin odom ay lallalaki yan iso na met laeng di songbat da ay kaman
din inbagan di odom.
31 Nandinamag din inbagan David enggana ay naibagan Saulo et inpaayag
nas David.
32 Kanan David en Saulo, “Madaydayaw ay ari, maga koma di emegyat sin
Filisteo ay doy, tan sak-en ay bag-en mo di en makilaban en sisya.”
33 Kanan Saulo ay nanongbat, “Adim kabaelan din Filisteo ay doy tan an-
anak ka pay laeng yan sisya pay et nakigobgobat manipod sin kabaro na.”
34 Ngem kanan David, “Apo ari, sak-en di mangay-ayowan sin kakarneron
amak yan mo waday layon ono odom ay atap ay animal ay mangitagtag sin
anak di karnero,
35 apayawek ay labanen ta isalakan ko din anak di karnero. Mo somagong
yan kapedenak sin bagang na ta pat-oak enggana ay matey.
36 Wada day pinsek ay layon ya odom ay atap ay animal et siya met laeng
di amagek sin adi nakogit ay doy ay Filisteo ay mangarkarit sin sosoldadon
di matmatago ay Diyos.
37 Insalakan Diyos sak-en si layon ya odom ay atap ay animal et sisya met
laeng di mangisalakan en sak-en sin Filisteo ay doy.”
Kanan Saulo, “Mo siya ngarud sa, emey ka et sapay koma ta si Diyos di
mangadkadwa en sik-a.”

Din Nangabakan David En Goliat (17:38-52)

38 Inpabadon Saulo en David din mismo ay bado na ay maidallem sin
salida, indawat na abe din salida na ya helmet na ay bronsi.
39 Idi in-amag David dadi, asi nan isiket din kampilan yan ipadas na ay
idad-an, maikawa tan adi nan inpaingsa. Kanana en Saulo, “Maikawaak tan
bakenak dedan nairuam,” isonga kinaana.
40 Pag nan alaen din sokod na ay manpaspastol yan en nanpili si lima ay
mayat ay bato sin ginawang et inpeey na sin sopot na. Iin-genana din palsiit
na ay sinmag-en sin Filisteo.
41 Intoltoloy aben Goliat ay nangabat en David yan mamangpangpango din
nananggen si kasay na.
42 Idi estena ay ilaen si David, nilaslasoy na tan inila na ay an-anak pay
laeng ay gowapo ya nasalon-at di kailaana.
43 Kanana en David, “Ay siya mo asoak ta pat-o di iabat mon sak-en?” Et
inbayos na sin didiyosena din baos na en David.
44 Kanana, “Omali kas na ta idawat ko san awak mo sin titit ya atap ay
animal ta isida da!”
45 Kanan aben David, “Kampilan ya gayang di armas mo ay makilaban en
sak-en, ngem sak-en pay ay makisango en sik-a et panakaawak Yahweh ay
Kangatoan ay Turay. Sisya din Diyos ay daydayawen di sosoldadon di Israel
ay kinarit mo.

46 Ed wani ay agew, ipaabak Diyos sik-a en sak-en ta peslek sik-a ya potoak
san toktok mo. Ed wani ay agew, idawat ko din bangkay di sosoldado ay
Filisteo sin titit ya atap ay animal ta kanen da ta say pangammoan di intiro
ay lobong ay wada di Diyos ed Israel.
47 Say pangilaan di amin ay natopog isna ay adi kasapolan Diyos di gayang
ya kampilan ay mangisalakan sin ipogaw na, tan si Diyos di makigobat et
ipaabak nas dakayo am-in en dakami."
48 Intoltoloy Goliat ay sinmag-en yan katagtag si David ay nangabat en
sisya sin panlabanan da.
49 Kinawet na di bato sin sopot na et inpalsiit na en Goliat. Napontaan din
kitong na yan linosok din bato din toktok na et natokang ay nanlakob-o sin
lota.
50 Isonga inabak David din Filisteo ay sana, olay mo palsiit anggoy ya bato
di armas na, tan maga di kampilan si intatakina.
51 Katagtag si David et pinmika sin kad-an di bangkay Goliat, pag nan
oksoten din kampilan Goliat ay say inpoto na sin toktok na met laeng.
Idi ilaen din Filisteo ay natey din itangtangsit da, katanagtag da ay lo-
mayaw.
52 Pag bomanogaw din taga-Israel ya taga-Juda ay nangapayaw en daida
sin danan ay manturong ed Saaraim enggana sin segpan di ili da ed Gat ya
Ekron, et kawanalang di nasogatan ay Filisteo sin danan enggana sin ili da
ay doy.
53 54 55 56 57 58

Din Nangaposan Saulo En David

Manipod isdi, laylayden Jonatan ay anak Saulo si David. Si Saulo abe et inpakodanas David ay makitee en daida et nangato di nangisaadana en sisya sin sosoldadon di Israel. Olay intoy en nakigobatan da David et nangabak da, tan wadas Diyos ay nangadkadwa en sisya, isonga laylayden ya daydayawen di am-in ay Israelita. Gapo sidi, inapalan Saulo si David ya inmegyat abe en sisya.

Baken nabayag yan kanan Saulo en mabalin ay asawaen David si Mikal ay anak na mo waday peslenas sin-gasot ay Filisteo ay panbayad na. Di panggep na et ta matey si David sin gobatan, ngem di nantongpalana et dowan gasot ay Filisteo di pinsen da David, isonga inpaasawan Saulo si Mikal en sisya. Say nangammoan Saulo ay wada tet-ewas Diyos ay mangadkadwa en David, et nasepsep ay inmegyat ya malmaliget en sisya. Namin piga ay pinadpadas na ay mamse en David. Sin namingsan, inayaganas David sin beey na yan ginayang na, ngem inlisian David din gayang. Sin namingsan abe, inbaa nay sosoldado ay maniim sin beey David ta peslen da koma mo bomala sin kabigatana. Ngem binadangan Mikal sisya ay lomayaw. Siya di, nanlikeliked si David sin kailiili ta ilayawanas Saulo ya din sosoldado na. (18:1–20:42)

18

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30

19

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24

20

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32
33 34 35 36 37 38 39 40 41 42

21

Si David Ya Din Tinapay Ay Naidaton En Diyos
(21:1-6)

1 Inmey si David ed Nob sin kad-an Ahimelek ay padi. Manpayegpeg sisya
ay nangabat en David yan kanana, “Apay nga es-esam ay magay intakin mos
gait mo?”
2 Kanan David ay nanongbat, “Waday nangibaaan din ari en sak-en yan
inbilina ay adiak ibagbaga si olay sino din inpaamag na en sak-en. Mo
maipanggep sin ipogaw ko yan binilin kos daida ay man-aabat kami si esa
ay lugar.
3 Sinoy makan ay wadan sik-a ed wani? Omya ka kod si lima ay tinapay
ono kompormi ay makan ay wadas sa.”
4 Kanan din padi, “Magay odom ay tinapay mo adi et anggoy din tinapay ay
naidaton en Diyos. Mabalin ay kanen yo mo adi nakidadaag si babbabai din
sosoldadom.”
5 Kanan David, “Sigurado met kitdi ay adi dan nakidaag tan kanayon ay
say iyat mi mo waday emeyan mi. Adi kamin makidadaag olay mo baken
nasantoan ay gapo di biyahi mi, isonga masepsep et ed wani ay importanti
ay gapo di naibaaan mi.”
6 Et siya di, indawat din padi en David din nasantoan ay tinapay tan
anggoy nas wada. Kakakkaana sin lamisaan ay kaipatpatangan di tinapay
ay maidaton en Diyos, tan sinokatanas kaot-oto.
7 8 9 10 11 12 13 14 15

Idi dinamag Saulo en binadangan Ahimelek si David, inpaayag nas sisya ya din am-in ay pamilyan ama na. Binilina din sosoldado na ta peslen da din papadi, ngem sigaan da. Isonga inpapse na en Doeg ay taga-Edom. Waopolo ya lima ay padi di pinse na sin agew ay doy. (*22:6-23*)

Intoltoloy da Saulo ay manganap en David ta peslena koma, ngem nanlikliked da David sin lugar ay magay omili ya sin kadondontogan ay nantabtabon. Emey ay 600 di ipogaw ay naitapi en sisya. Sin namingsan, istay dinpap da Saulo si David, ngem kapilitan ay mantaoli da ay dagos ta gobaten da din Filisteo. (*23:1-29*)

22

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23

23

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29

24

Din Naneg-angan David En Saulo
(24:1-22)

1 Idi nantaoli si Saulo ay napo sin nakigobatan da sin Filisteo, waday
nangwani en sisya en wadas David sin lugar ay magay omili ed En Gedi.
2 Siya di, pinilin Saulo di tolo ay libo ay kalalaingan ay soldado ed Israel, et
en da inanap da David sin asag-en di makwani en Deppas di Atap ay Kalding.
3 Idi wada da sin danan, dinmateng da sin liyang ay asag-en si kodal di
karnero, et sinenggep si Saulo ta en mankatilyas. Kambaw wadas da David
ya din ipogaw na sin dogon di liyang ay sana.

4 Kanan da en sisya, “Gondaway mo na! Tan inbagan Diyos ay ipolang
na din kaibaw mo en sik-a ta oway di iyat mo en sisya.” Siya et di, inin-
inayad David ay inmasag-en ay adi dinlaw Saulo, et pinotoana din gayadan
di naloyong ay bado na.
5 Idi nakdeng di, mansakit di konsensia na begew sin namotoana sin badon
Saulo,
6 et kanana sin ipogaw na, “Sapay koma ta domosas Diyos mo sakitak ono
peslek din apok, tan dinotokan iman Diyos sisya ay man-ari.”
7 Begew sin inbaga na ay doy, tinopap na din ipogaw na ay makilaban en
Saulo.
Idi siya di, kinmaan si Saulo sin liyang ta madipos koma.
8 Ngem binmala abes David yan kinaliana ay nangwani, “Apo ari!” Nan-
wingi si Saulo, et pag mandokmog si David ay nanyakog-ong
9 yan kanana, “Apay nga patiem di kanan di odom ay ipogaw en waday
panggep ko ay mamse en sik-a?
10 Ed wani ay agew et mismo ay inilan di matam ay inpalobos Diyos ay
peslek sik-a koma isnan liyang. Sinogsogan pay di odom sak-en ay mamse
en sik-a, ngem adiak inamag, tan kanak si nemnem ko en adiak man-amag
si lawa en sik-a tan dinotokan dakan Diyos.
11 Ilaem kadi ay ama nan poton di badom ay ginedged ko sin gayada na
ngem adiak pinses sik-a. Say pangilaam koma ay maga di panggep ko ay
mangamag si lawa ono makilaban en sik-a. Maga met di lawa si inamag ko
en sik-a, ngem nay et ay omap-apayaw ka tan laydem ay pomse.
12 Sapay koma ta okomen Diyos daita ay dowa ta sisya di manobalit sin
lawa ay inam-amag mo en sak-en, ngem adiak polos sakitan sik-a.
13 Wada di apat ay kanana, ‘Din mangamag si lawa et din lawa ay ipogaw,’
isonga adiak sagiden sik-a.
14 Ay sinoak od ay ap-apayawen din arin di Israel ta peslena? Kamanak
met owat nanatey ay aso ono kaman tilang.
15 Si Diyos di mangokom ya mangikeddeng mo sino en daita di binmasol.
Ilaena koma na ay maam-amag ta somalaknib sin panakabalin mo.”
16 Idi nakdeng ay inbagan David di, kanan Saulo ay nanpoot, “Ay sik-a ay
anak ay David san mankalkali?” Pag nan ipigsa ay nan-oga.
17 Kanana, “Nalinteg ka mo sak-en tan siged di inyat mo en sak-en, ngem
lawa di inam-amag ko en sik-a.
18 Inpailam ed kaonyan din mayat ay ogalim en sak-en, tan inpalobos Diyos
ay oway di iyat mo koman sak-en, ngem adi ka pinomse.
19 Manmano di ipogaw ay mo datngan day kaibaw da yan ipalobos da ay
makalayaw ay adi naan-ano. Sapay koma ta gon-gonaan dakan Diyos ay
kosto sin siged ay inyat mo en sak-en ed wani.
20 Enggay ammok ay dadlon kan man-ari ed Israel et manturay kas
mabayag.
21 Isonga mansapata ka sin ngadan Diyos ay adi kan peslen din polik ta say
adi malinglingan din ngadan ko ya din ngadan amak.”
22 Et nansapatas David. Pag somaas Saulo, ngem nantaolis da David ya din
ipogaw na sin nantabonan da.

Sin timpo ay doy, natey si Samuel, et nanladingit din am-in ay Israelita. Pag
dan iponpon sin kad-an di beey na ed Rama.
Mo si David pay, nangasawa kasin, tan inpaasawan Saulo si Mikal ay
asawa na si odom ay ipogaw. Din ngadngadan di asawan David et da

Ahinoam en Abigail. Idi nabaybayag, wada kasin di wayan David ay mamse koma en Saulo. Siya na di inyat na ay naamag. (*25:1-44*)

25

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44

26

Din Kasin Naneg-angan David En Saulo (26:1-18,21-25)

1 Waday odom ay lallalaki ay taga-Zif ay inmey en Saulo ed Gibea yan
inbaga da ay wadas David ay mantabtabon sin bilig ay Hakila sin benget di
lugar ay magay omili.
2 Nanballalong ay dagos si Saulo sin lugar ay magay omili ed Zif. Kinoyog
na di tolo ay libo ay napili ay soldadon di Israel ta anapen das David,
3 et nankampo da sin kad-an di kalsada sin bilig ay Hakila met laeng. Idi
dinngen David ay inonod da Saulo si daida sin lugar ay doy,
4 inbaa nay ispay et pinaneknekan da ay tet-ewa ay wadas da Saulo.
5 Inmey ay dagos si David yan inila na din kad-an di nankampoan da Saulo.
Tinamang na din kaseyseyepan da Saulo en Abner ay anak Ner ay komander
din sosoldadon di ari. Din kaseyseyepan Saulo yan wada sin nan-gawaan di
sosoldado na.
6 Idi siya di, nandamag si David en Ahimelek ay Heteo ya si Abisai ay anak
Zeruyas ya agin Joab. Kanana, "Sino di komoyog ay emey sin kampon Saulo?"
"Sak-en," kanan Abisai ay sinombat.
7 Sin doy ay labi, sin-gep da David en Abisai din kampon Saulo. Wadas
Saulo ay naseseyep yan naipapadsek din gayang na sin toktokana. Nas-
eseyep abe si Abner yan siya abe sin sosoldado na ay nangigagawa en sisya.
8 Kanan Abisai, "Inpalobos Diyos ay peslem din kaibaw mo ed wani ay
labi, isonga ipalobos mo koma ta idoyok ko en sisya din gayang na enggana
ay maipadsek sin lota. Mamingsan anggoy ay doyokek, adi masapol ay
mamidwa."
9 Ngem kanan David, "Adi kan pespeslen, tan sigurado ay dosaen Diyos di
mamse sin dinotokana ay ari.
10 Sigurado ay si Diyos met laeng ay mismo di mamse en sisya sin tapin di
agew. Mabalin ay owat matey ono matey sin gobatan.
11 Ngem sapay koma ta iaddawin Diyos ay peslek din dinotokana ay ari.
Ngem alaen ta din gayang ya panpeypey-anas danom ta komaan ta."
12 Et inan David din gayang ya panpeypey-an si danom sin kad-an di
toktokan Saulo, asi da kinmaan en Abisai. Magay nakaila ono nangammo sin
napasamak. Maga abey binmangon. Nas-et di seyep da, tan si Diyos dedan
di nangiturong.
13 Makdeng pay di, nanbalasat da David sin tanap yan inmey da sin toktok
di esay bilig. Nan-inaddawi da en da Abner ya din sosoldadon Saulo.
14 Pag nan kanan ay nangibogaw en daida, "Abner, apay nga adi kan
somongbat?"
Songbatan pay Abner yan kanana, "Sino ka ay bomogbogaw ay mamalaga
sin ari?"
15 Kanan aben David, "Ay baken tet-ewa ay natoled ka ay ipogaw yan
magay makaiso en sik-a isnan Israel? Apay ngarud ay adi kan binantayan
din ari ay apom? Wada met di kakkaey na issa ay mamse en sisya.

16 Lawa sas inyat mo. Dadlon tet-ewa ay lebbeng na ay matey kayo amin, tan adi yo dedan binantayan din apo yo ay dinotokan Diyos ay manturay. Estem ay ilaen. Intoy kad-an din gayang di ari ya din panpeypey-an si danom ay wada koma sin toktokana?"
17 Inmatonan Saulo din kalin David yan kanana, "Anak ko ay David, ay sik-a san mankalkali?"
Songbatan pay David yan kanana, "Aw, sak-en, Apo ari!"
18 Pag nan itoloy ay nangwani, "Apay ngin ay at-atikoem pay laeng sak-en ay baam? Ay wada aya di basol ko en sik-a?"
19 20
21 Pag kanan Saulo, "Baken kosto di inamag ko. Mantaoli ka, anak ko ay David. Laton ay adiak kasin sakitan sik-a, tan inpailam ed wani ay agew di panangipateg mo sin biyag ko. Tet-ewa kayman ay naong-ongak et dakdake ay kamali di inamag ko."
22 Kanan David ay nanongbat, "Naey din gayang mo ay apo ari. Man-ibaa ka sin ipogaw mo si manga.
23 Sapay koma ta gon-gonaan Diyos di nalinteg ya napodno ay ipogaw. Ed wani ay agew, indawat Diyos di gondaway ko ay mamse en sik-a, ngem sinigaak ay namse en sik-a ay dinotokana.
24 Ed wani ay agew, inpailak di panangipateg ko sin biyag mo et sapay koma ta patgen aben Diyos din biyag ko et omisalakan sin amin ay ligat."
25 Pag kanan Saulo, "Sapay koma ta bindisyonan dakan Diyos, anak ko ay David. Siged di pantongpalan di am-in ay amagem." Pag komaan si David yan sinmaa abe si Saulo.

Ngem kanan David si nemnem na en agpos et mo emey sin ilin di Filisteo ta isdi di pantean da sin ipogaw na ta say adi peslen Saulo. Et say inamag da di. Nantee da sin ilin di Filisteo si sinpo ya enem ay bowan. (27:1–30:30)

27

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

28

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25

29

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

30

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31

31

Din Nateyan Saulo
(31:1-6)
1 Sin namingsan, nan-gogobat din Filisteo ya Israelita sin dontog ay Gilboa yan ad-adoy natey sin Israelita. Linmayaw din odom pati da Saulo sin aan-ak na.
2 Ngem indasan din Filisteo si daida et pinse da din tolo ay an-ak Saulo ay da Jonatan en Abinadab ya si Malkisua.
3 Napigsa di laban sin kad-an Saulo, isonga olay sisya et pinontaan di panan di kalaban da yan naoneg di sogat na.
4 Kanana sin baro ay para egen si salida na, "Asotem san kampilan mo ta pomse ka ta adi da pomaligat asi da pomse din adi nakogit ay Filisteo." Ngem

palalo di egyat din baro ay sana et sinigaana ay mamse, isonga kaa si Saulo
sin mismo ay kampilana et sisya met laeng di namse sin awak na.
5 Idi ilan din baro ay sana ay natey si Saulo, kapese abe sin awak na sin
bokod na ay kampilan.
6 Et siya di di inyat Saulo ay natey sin agew ay doy pati din tolo ay an-ak na,
din man-eg-egen si salida na ya din amin ay sosoldado na.
7 8 9 10 11 12 13

Maikadwa Ay Samuel
Maipanggep Sin Libro Ay Nay

Din madad-at sin Maikadwa ay Samuel et din panturayan Ari David. Sin damo, nanturay sin tribun Juda ay maibanda sin abagatan di Israel, pag sin intiro ay nasyon. Begew sin tolong Diyos, inabak na din kagobat na et pinmigsa di turay na. Napigsa di layad David en Diyos, et inkarin Diyos ay mansososkat di poli na ay manturay si eng-enggana.

Baken pag mayat di madad-at isna maipanggep en David, tan wada abey nadagsen ay basol na. Idi inbaan Diyos di pankalkaliana ay mamagbaga en sisya, nanbabawi et nansagong kasin en Diyos, ngem wada pay dedan di lawa ay nantongpalan din basol na ay sana.

Olay mo siya di, madamdamag di ngadan Ari David, et sin maod-odi ay timpon di ligat, nankedkedaw din Israelita si ari ay mais-o en sisya. Din kakdengan di libro ay nay et esa ay kantan David ay pangdayaw begew sin nangisalakanan Diyos en sisya sin kalabana. Din kanta ay nay et madtengan abe sin Salmo 18.

Din Linaona

Din nanturayan David ed Juda 1:1–4:12
Din naisaadan David ay ari sin intiro ay Israel 5:1-5
Din pinmigsaan di turay David 5:6–10:19
Din nanbasolan David ya din nadosaana 11:1–12:25
Ligligat ya lawa ay paspasamak 12:26–20:26
Din kakdengan di libro 21:1–24:25

Din Nanturayan David Ed Juda

Idi nadamag David ay natey da Saulo en Jonatan ay anak na sin gobat, binisngit nan bado na begew sin sakit di nemnem na yan inladingitanas daida. Pag emey ed Hebron ay ilin di tribun Juda, et insaad das sisya ay ari ed Juda. Ngem si Abner ay pangolon di sosoldadon Saulo et insaad nas Isboset ay anak Saulo ay say ari sin odom ay tribun di Israelita.

Idi siya di, nan-gogobat din sosoldadon da David en Isboset. Pinmigpigsa da David dowan pay komapkapoy da Isboset. Pag waday namse en Isboset. (*1:1–4:12)*

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27

2

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32

3

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39

4

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

5

Din Naisaadan David Ay Ari Ed Israel (5:1-5)

1 Inmey din papangolon di am-in ay tribun di Israelita en David sin kadana ed Hebron yan kanan da en sisya, “Siag-i tako met.

2 Olay ed idi ay si Saulo pay laeng di ari tako, sik-a di nangipangpangolo sin
nakigobgobatan di Israelita yan inkarin Diyos ay sik-a di mangay-ayowan ya
mangituray sin ipogaw na."
3 Sin kawadan din am-in ay papangolon di Israelita sin kad-an Ari David ed
Hebron, nakitolag en daida sin sangoanan Diyos, et sinoyatan da din toktok
na si lana ay mangipaila ay insaad das sisya ay ari ed Israel.
4 Tolonpo di tawena sin naisaadana ay ari yan nanturay si opatapolo ay
tawen.
5 Inturayana ed Juda si pito ya kagodwa ay tawen sin kawada na ed Hebron
yan inturayana ed Israel ya Juda si tolonpo ya tolo ay tawen sin inmeyana ed
Jerusalem.

Din Nangabakan Da David Ed Jerusalem (5:6-10)

6 Idi nakdeng ay naisaad si David ay ari, inmey sisya ya din sosoldado na
ed Jerusalem et ginobat da din Jebuseo ay man-ilis di. Kanan din Jebuseo sin
nemnem da en adi kabaelan David ay senggep sin kad-an da, isonga kanan
da en sisya, "Adi kan makasgep, tan olay din pilay ya nagodab et kabaelan
das sik-a ay sawaden."
7-8 Sin agew ay doy, kanan David sin sosoldado na, "Mo sinoy mayad ay
mangabak sin Jebuseo, masapol ay mandan da sin osok ay mapo sin sakdoan
ed dallem ta say makadateng da sin kad-an din doy ay napilay ya nagodab ay
kanan da, ay kalkaliget ko." Siya na di gapo ay wada nan apat ay kanana, "Adi
makasgep sin Timplo* din napilay ya nagodab."
Idi siya di, inabak David din naaladan ay partin di siyodad ay makwani en
Zion
9 et nanbeey sidi. Pag nan ngadanan si Siyodad en David. Inpasaad na
kasin din kabeebeey sin siyodad manipod ed Millo enggana sin palasyo et
inpaalad na din nanniliked.
10 Nantoltoloy ay pinmigsa din turay en David tan wada en sisya si Yahweh
ay say Diyos ay Kangatoan ay Turay.
11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25

6

Din Nangieyan Da Sin Baol Di Tolagan Ed Jerusalem

1 Inpasinop kasin David din napili ay sosoldadon di Israel yan waday
tolonpo ay libo.
2 Inkoyog nas daida amin ed Baala* ay sakop di Juda ta alaen da din Baol
di Tolagan Diyos ay naingadan din ngadan Diyos ay Kangatoan ay Turay ay
tinmotokdo sin trono na sin ngaton di kerubim.†
3 Inkarga da si baro ay kariton, pag dan ikaan sin beey Abinadab ay wada
sin toktok di bilig. Da Uzza en Ahio ay an-ak Abinadab di nannandan ay
nangiturturong sin kariton,
4 yan si Ahio di wada sin sango.
5 Si David abe ya din amin ay Israelita yan inpakat da amin ay kabaelan
da ay mankanta ya mansala ay mangidaydayaw en Diyos. Dowan da aben
manambol, mangangsa, ya mantokar si arpa, gitara ya odom pay ay kalasin
di matokar.
6 Idi dinmateng da sin kad-an di pan-ir-irikan Nacon, naikados din baka,
isonga pinden Uzza din Baol di Tolagan.

---

* **5:7-8** Di esa abe ay kaiologan nina et: *Adi makasgep sin palasyo...* Kiriat Jearim (1 Samuel 7:2). * **6:2** Di esa abe ay ngadana et
† **6:2** Exodo 25:18-22 ya Hebreo 9:5.

7 Binmonget si Diyos et pinse nas Uzza ay dagos isdi met laeng, sin kad-an
di Baol, tan adi binanol Uzza din kinasanton di Baol.‡
8 Mansakit di nemnem David sin nanosaan Diyos en Uzza gapo sin bonget
na, et manipod sidi ay timpo enggana ed wani, nangadanan din lugar ay doy
si Perez Uzza.§
9 Siya et di, inmegyat si David en Diyos yan kanana, “Intoy iyat ko pay ay
mangitakin sin Baol di Tolagan?”
10 Gapo sidi, ninemnem David ay adi na itakin din Baol ed Jerusalem ay
makwani en Siyodad David. Inliglig na sin danan et in-ey na sin beey Obed
Edom ay taga-Gat.
11 Kinmakaman sidi din Baol di Tolagan Diyos si tolo ay bowan yan
binindisyonan Diyos si Obed-Edom ya din intiro ay pamilya na.
12 Naipaammo en Ari David ay binindisyonan Diyos din pamilyan Obed
Edom ya din amin ay sanikwa na gapo sin Baol di Tolagan, isonga inmey da
David ta alaena din Baol ta iey na ed Jerusalem.
13 Idi owat dan nandan si enem ay kiyang din lallalaki ay nanggen sin
Baol di Tolagan, inpasaldeng David daida, pag man-idaton en Diyos si esa
ay bomaro ay baka ya esay malames ay karnero.
14 Idi intoloy da ay mandan, inpakat David di kabaelana ay mansala
ay manaydayaw en Diyos. Sin nansalsalaana, nanbabado si mankilat ay
sinadlay ay makwani en efod.
15 Siya et di, in-ey David ya din amin ay Israelita din Baol di Tolagan ed
Jerusalem yan nanbogbogaw ya nananggoyob da gapo si ragsak da.
16 Idi wada ay idatdateng da sin siyodad din Baol di Tolagan, nan-osdong
sin tawa si Mikal* ay anak Saulo. Inila na si David ay mansalsala ya
mantabtab-oy ay mangidaydayaw en Diyos yan linaslasoy na sin nemnem
na.
17 Inisgep da din Baol di Tolagan sin Tolda ay in-amag David ay kaipey-ana.
Pag man-idaton si David si daton ay mapooan ya daton ay pan-ookoban da
ya makikadkadwaan da en Diyos.
18 Idi makdeng ay man-idaton, inosal na din ngadan Diyos ay Kangatoan
ay Turay ay namindisyon sin kaipoipogaw.
19 Winarasana abe amin din ipogaw, lallalaki ya babbabai si sag-eesa ay
tinapay, esay tadtad ay dinawis ay karni ya esa ay kalasin di mam-is ay
tinapay ay nalaokan si pasas. Idi makdeng di, sinmaa amin din ipogaw.
20 Idi sinmaas David ta ena bindisyonan din pamilya na, binmela si Mikal
ay anak Saulo ay en nangabat en sisya. Kanana, “Kaman kayman inngatom
di dayaw mo ay arin di Israel ed wani ay agew! Tan nanlabos ka sin
sangoanan di babassang ay babag-en di oopisyal mo. Kaman kan ipogaw ay
magay nemnem na.”
21 Songbatan David yan kanana, “Baken para en daida din inamag ko
mo adi et nansalaak ay pangidaydayaw ko en Diyos ay namili en sak-en ay
mangituray sin ipogaw na ay Israelita. Baken si amam ono din pamilya na
di pinili na. Itoltoloy kon to ay mansala ay mangidayaw en Diyos
22 et mas ibabak din awak ko mo din kanam ay sana. Mabalin ay kanam en
magay kowintak, ngem omidayaw dan to din babassang ay inbagam.”
23 Et begew sin napasamak ay nay, adi polos nan-anak si Mikal ay anak
Saulo engganas nateyana.

---

‡ **6:7** Mo maibasar sin linteg Diyos, maiparit ay kapayen di olay sino ay ipogaw din Baol di Tolagan. Mo it-an da, masapol ay batawilen da, ya Levita et anggoy di waday lebbeng da ay mamatawil. § **6:8** Din olog di Perez Uzza sin Hebreo et “dosan Uzza.” * **6:16** Si Mikal yan esa sin as-awan David. Ilaen sin 1 Samuel 18.

7

Din Inpadton Natan En David
(7:1-17)

1 Idi siya di, tinmalna din iturayan David, tan inpasaldeng Diyos din amin
ay kalabana.
2 Idi wadas sisya ay manbeey sin palasyo na, kanana en Natan ay din
pankalkalian Diyos, “Ilaem kadi, sak-en yan manbeeyak si palasyo ay napili
ay kaiw di amag na, ngem din Baol di Tolagan Diyos yan owat tolda di beey
na.”
3 Kanan Natan ay sinombat sin ari, “Amagem adi mo sino di nemnemne-
mem, tan laton ay wadas Diyos ay mangadkadwa en sik-a.”
4 Ngem sin labi ay sana, nakikali si Diyos en Natan yan kanana,
5 “En ka ibaga en David ay baak, ‘Siya na di kinwanin Diyos: Baken sik-a di
mangisaad si panbeeyak.
6 Adiak polos nantee si beey manipod sin nangipangoak sin Israelita ay
kinmaan ed Egipto engganad wani, tan tolda di nanbebbeeyak ay nan-
etaetan sin inil-ili.
7 Sin amin ay nakikoykoyogak sin Israelita ay ipogaw ko, adiak polos
nansalsalodsod sin papangolo ay dinotdotokak ay mangay-ayowan en daida
mo apay nga adi da man-amag si panbeeyak ay napili ay kaiw di amag na.’
8 Isonga ed wani, kanam en David ay baak, ‘Siya na di kanan Diyos: Esa ka
ay manpaspastol si karnero, ngem inayagak ya dotokak sik-a ay mangituray
sin Israelita ay ipogaw ko.
9 Kanayon ay kinadkadwak sik-a ya inabak ko am-in ay kalaban mo sin
en ka nakigobgobatan. Ipangatok sik-a ay kaman da din madaydayaw ay
ipogaw isnan lobong.
10 Siya abe ay pinilik di lugar ay panbeeyan di Israelita ay ipogaw ko yan
insaad kos daida ta mawadaan das kabokbokodan da ay pantean. Isdi, maga
di manistolbo ya mamalpaligat en daida ay kaman ed idi,
11 manipod sin nandotokak si mangipangolo en daida. Ipasaldeng ko din
kalaban mo et mawadaan kas talna. Ikarik abe ay isaad ko din polim ay ari
ta mansososkat da ay manturay.
12 Mo matey ka ya maiponpon ka ay maitapi sin ap-apom, isaad kon to din
esay polim ay maisokat en sik-a et papigsaek din turay na.
13 Sisya di mangisaad si Timplo ay panbeeyak yan ilaek ta din panturayan
di poli na et maga polos di patingga na.
14 Sak-en di manbalin ay ama na et sisya di anak ko. Dosaek mo man-amag
si lawa ay kaman din iyat di ama ay manoplit si anak na.
15 Ngem itoltoloy ko ay mangipaila si komakaman ay layad ya seg-ang ko
en sisya. Adiak ibababawi ay kaman din inyat ko en Saulo et kinaan kos sisya
ta sik-a di man-ari.
16 Mantoltoloy din polim ay man-ari sin pangiilaak si eng-enggana.’ ”
17 Inpaammon Natan en David amin din naipadto ay nay.
18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29

8

Din Nangab-abakan David Sin Kagobat Na
(8:1-15)

1 Idi inmey di timpo,* ginobat Ari David din Filisteo. Inabak nas daida et
inpasaldeng na din turay da sin ili da.

* **8:1** Din kapitolo ay nay et kasinopan di nakigobgobatan David. Baken sigurado ay nangon-ona ay naamag din wada sin nangon-ona ay kapitolo.

2 Inabak na abe din Moabita. Din inamag na en daida sin nakdengan di
gobat et inpabaktad nas daida ay dinalapat sin lota. Pag nan ibilin ay lokoden
din sosoldado nas daida si tali ta peslen da din dowa ay inkatlo ya bay-an
da ay matago din inkatlo. Siya et di nanpaituray din Moabita en David et
nanbaybayad das bowis en sisya.
3 Inabak aben David da Hadadezer ay anak Rehob ay ari ed Zoba ay
sakop di Syria. Ginobat nas daida idi wada da Hadadezer sin danan ay en
mangipapigsa kasin sin turay na sin kad-an di ginawang ay Eufrates.
4 Dinpap da David di sinlibo ya pito ay gasot† ay soldado ay nangakabayo ya
dowanpo ay libo ay mandad-an. Binay-ana di kabayo ay omanay si sin-gasot
ay kalisa, ngem pinilay na din odom.
5 Idi inbaan din taga-Syria ay wadad Damascus di sosoldado ay tomolong
en Ari Hadadezer, ginobat aben da David si daida et pinse da di 22,000.
6 Pag nan isaad di kakampon di sosoldado sin ili da. Siya et di inturayana
din taga-Syria et nanbaybayad das bowis en sisya. Et olay intoy inmeyan
David ay nakigobat, nangabaken Diyos sisya.
7 Inan David din kasay ay balitok ay okan din papangolon di sosoldadon
Hadadezer et in-ey na ed Jerusalem.
8 Ad-ado abe di ina na ay bronsi sin siyodad ay Beta ya Berotai ay inturayan
Hadadezer.
9 Idi nadamag Ari Toi ed Hamat ay inabak David din am-in ay soldadon
Hadadezer,
10 inbaa nas Joram ay anak na ta pakomostaana ya padayawana begew
sin nangabakana. Tan namin ado ay nan-gobat da Toi en Hadadezer. Idi
dinmateng si Joram, waday sagsagot ay indawat na en David ay balitok,
palata ya bronsi di amag da.
11 Indaton David am-in dana en Diyos, pati din palata ya balitok ay ina na
sin nanasyon ay inabak na
12 ay ed Edom, Moab, Ammon, Filistia ya Amalek. Indatona abe en Diyos
din tapin di kinabaknang ay sinamsam na en Hadadezer.
13 Idi pinsen David ya din sosoldado na di 18,000 ay taga-Edom sin tanap
ay Asin, masepsep ay mandindinamag din pigsa na.
14 Insaad na di kampon di sosoldado sin il-ili da ed Edom et nanpaituray
am-in di taga-Edom en sisya. Et olay intoy in-inmeyan David, nangabaken
Diyos sisya.
15 Inturayana din intiro ay Israel et in-inset na ay nanturay ta say kosto ya
nalinteg di maamag sin am-in ay ipogaw na.
16 17 18

9

Din Seg-ang David En Mefiboset

1 Sin namingsan, kanan David, “Ay wada pay laeng di nabay-an sin pam-
ilyan Saulo? Mo wada, laydek ay ipaila di seg-ang ko begew en Jonatan.”*
2 Sin doy ay timpo, wada di baa sin pamilyan Saulo ay manngadan si Ziba.
Inayagan da ta manpaila en David, pag nan kanan en sisya, “Ay sik-a si Ziba?”
Songbatana pay yan kanana, “Aw apo, naeyak ay mansilbi en sik-a.”
3 Kanan din ari ay nansalodsod, “Ay maga di nabay-an sin pamilyan Saulo
si mabalin ay pangipailaak si seg-ang ay kaman din seg-ang Diyos?”

† **8:4** 1,700 di naisolat sin Masoretic Text. Din naisolat sin LXX, Dead Sea Scrolls ya 1 Cronicas 18:4 et 7,000. * **9:1** 1 Samuel 18.

Kanan Ziba ay nanongbat, “Wada pay laeng di esa sin an-ak Jonatan ay napengkey di dowa ay siki na.”
4 “Intoy kad-ana?” pinoot din ari.
“Wada sin beey Makir ay anak Ammiel ed Lodebar,” kanan Ziba.
5 Et inpaayag Ari David sisya.
6 Idi domateng si Mefiboset ay anak Jonatan ay anak Saulo sin kad-an David, nanyakog-ong ay mangipaila si pangdayaw na. Kanan David, “Ay sik-a si Mefiboset?”
Songbatana pay yan kanana, “Aw apo, sak-en nan baam.”
7 Kanan David, “Adi ka emegyat tan laton ay seg-angak sik-a begew en Jonatan ay amam. Itaolik amin en sik-a din dagan Saulo ay apom yan awisek sik-a ay makikan en sak-en si kanayon.”
8 Nanyakog-ong kasin si Mefiboset yan kanana, “Ay siya mo sinoak ay baam ta siya na di kinasiged mo en sak-en? Kamanak met nanatey ay aso ay magay silbi na.”
9 Pag ayagan din ari si Ziba ay baan Saulo yan kanana, “Idawat ko en Mefiboset ay apon di apom din amin ay sanikwan Saulo ya din pamilya na.
10 Sik-a, din an-ak mo ya baam di mangobla sin daga para sin pamilyan Saulo ay apom, asi kayon idawat di maapit ta way kanen da. Ngem si Mefiboset pay et makikan en sak-en si oway.” (Waday sinpo ya lima ay lalaki ay an-ak Ziba ya dowanpo ay baa na.)
11 Kanan Ziba sin ari, “Apo ari, tongpalek ay baam di olay sino ay ipaamag mo.” Et nakikikan si Mefiboset en David ay kaman esa sin an-ak na.
12 Waday baron Mefiboset ay si Mica di ngadana. Nanbalin ay baan Mefiboset din amin ay pamilya ya baan Ziba.
13 Nanbeey ed Jerusalem si Mefiboset ay napengkey di doway siki na yan kanayon ay nakikikan sin ari.

10

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

11

Da David en Batseba (11:1-17,26-27)

1 Idi manlogi di tawen, sin timpo ay makigobgobatan di aari, inbaan David si Joab pati din iib-a na ay papangolon di soldado ya din sosoldadon di Israel ay en makigobat. Inabak da din Ammonita et linikob da din siyodad ay Rabba, ngem si David pay yan nataynan ed Jerusalem.
2 Waday esay masdem ay binmangon si David et en nanlikliked sin nas-ingpa ay atep di palasyo, pag na et osdongan di babai ay man-am-ames yan napintas din babai ay sana.
3 Nan-ibaa si David si mangammo mo sino din babai ay sana et naam-moana ay si Batseba ay anak Eliam ya asawan Urias ay Heteo.
4 Idi siya et di, nan-ibaa si David si en nangayag en Batseba yan inmey sin kad-ana din babai ay sana et dinaag na. (Kakkakdeng na ay nangitongpal sin seremonia ay kalinisana begew sin binowan ay sakit di babai.) Idi nakdeng din nandaagan da sin ari, sinmaa si Batseba.
5 Idi baken onay nabayag, nadlaw na ay masikog et nan-ibaa si mangi-paammo en David.
6 Gapo isdi, inpaibagan David en Joab ay pasaaena si Urias ay Heteo, et inbaan Joab ay emey sin kad-an David.

7 Idi domateng si Urias, nandamag si David si maipanggep en Joab ya din
sosoldado ya mo intoy ison din gobat.
8 Makdeng pay di, kanana en Urias, “Somaa ka ta en ka ilan si asawam.”*
Kinmaan si Urias sin palasyo yan waday regalo ay inpatolod din ari sin beey
na.
9 Ngem adi sinmaa, mo adi et nakiseyep sin amin ay baan di apo na sin
segpan di palasyo.
10 Idi ammoan David ay adi sinmaa si Urias, kanana, “Apay nga adi ka
sinmaa yan nabayag ay inmaddawi ka sin beey mo?”
11 Kanan Urias en David, “Adi mabalin ay somaaak ay en mangan, man-
inom ya manaag en asawak, tan din sosoldadon di Israel ya Juda yan wada
da sin gobatan ya say kad-an met laeng din Baol di Tolagan. Din pangolok
abe ay si Joab ya din iib-a na ay papangolo yan wada da ay mankamkampo
sin nadontog. Isapatak ay adiak polos amagen di kaman nisa.”†
12 Idi siya di kanan David en sisya, “Mantee kas na ed wani ta si bigat asiak
ibaas sik-a ay mantaoli.” Et nantee si Urias ed Jerusalem sin doy ay agew. Sin
kabigatana,
13 inawis David sisya ay makikan ya makiinom et bineteng na, ngem sin
labi, nakiseyep si Urias sin baan di apo na ay ari et adi sinmaa.
14 Sin kabigatana nansolat si David en Joab et inpaw-it na en Urias.
15 Siya na di nilaon din solat na, “Ipasangom si Urias sin lugar ay kapigsaan
di gobat, asi kayon kataynan ta say kateyana.”
16 Et siya di, inbaan Joab si Urias sin lugar ay kapigsaan di kalaban.
17 Idi bomala din sosoldado sin siyodad ay nangobat en da Joab, natey din
odom ay papangolon di soldadon David, pati si Urias ay Heteo.
18 19 20 21 22 23 24 25
26 Idi dengngen din asawan Urias ay natey sisya, inladladingitana.
27 Makdeng pay din timpo ay pangiladingitana, inpaayag David sin beey na
et nanbalinena ay asawa na yan nan-anak si lalaki. Ngem baken nalaydan si
Diyos sin inamag David.

12

Din Nanyamyaman Natan En David Ya Din Nanbabawiana (12:1-24)

1 Idi siya di, inbaan Diyos si Natan sin kad-an David. Idi domateng sin kad-
ana, kanana, “Wada di dowa ay lalaki sin esa ay ili. Nabaknang din esa yan
nabiteg din esa.
2 Din baknang ay sana yan ad-adoy baka ya karnero na,
3 ngem din nabiteg pay yan maga polos di sanikwa na malaksig di esay
kitkittoy ay bomalasang ay karnero ay nilakoana. Inay-ayowanana ya
dinakdake na sin beey na ay kadwan din an-ak na. Din kankanena di
ipakana, pan-inomena sin tasa na ya bakbakwaena, tan inbilang na ay esa
sin an-ak na.
4 Sin namingsan, waday dinmateng ay sangailin din baknang ay sana.
Sigaana di kapartian di esa sin animal na, ngem say ina na et din bomalasang
ay karneron di nabiteg et say pinalti na ay inpasango sin bisita na.”
5 Palalo di bonget David sin baknang, isonga kanana, “Isapatak sin mat-
matago ay Diyos ay masapol ay matey din ipogaw ay nangamag si kaman
nisa.

---

* **11:8** Din kanana sin Hebreo et: *en ka owasan san sikim,* ngem din laydena ay kalien isna et en ka man-ibbay ay kosto ta daagem si asawam. † **11:11** 1 Samuel 21:4-5.

6 Gapo sin inamag na ay magay seg-ang na, masapol abe ay mamin opat di
kaad-adon di ibayad na sin ina na."
7 Pag kanan Natan en David, "Sik-a din ipogaw ay doy! Siya na di kanan
Yahweh ay Diyos di Israelita: Nanbalinek sik-a ay arin di Israel ya insalakan
kos sik-a sin panakabalin Saulo.
8 Indawat kon sik-a din iturayana ya din aasawa na et nanbalinek sik-a
ay ari ed Israel ya Juda. Mo kolang dana, dobliek pay koma di kaad-adon
di idawat kon sik-a.
9 Apay pay laeng ay adi kan tinongpal din bilin ko? Apay nga inamag
mo di kaman nina ay basol? Inpapsem si Urias sin gobatan. Inpapsem sin
Ammonita, asi ka pay posen si asawa na.
10 Isonga ed wani, sin tonggal sinkapoli ay apom, wadan to ay wada di
matey si kampilan, tan adi ka tinongpal sak-en yan pinos mo din asawan
Urias.
11 Isapatak en sik-a ay pawadaek sin pamilyam di mangidawat si panli-
gatam. Sin pangiilaam et ipolang kon to din aas-awam si ib-am et daagenas
daida ay sipaparang sin kaagawan.
12 Inlimed mo ay inamag, ngem awni et ipaamag ko sin pangiilaan di amin
ay Israelita."
13 Pag kanan David en Natan, "Nanbasolak kayman en Diyos."
Songbatan pay Natan yan kanana, "Pinakawan Diyos sik-a sin basol mo et
adi kan matey.
14 Ngem gapo ta dadlon kan nilaslasoy si Diyos isnan inamag mo, matey
din anak mo."
15 Idi sinmaa si Natan, nansakiten Diyos din anak da David sin asawan
Urias.
16 Nanpakpakaasi si David en Diyos ta mailatonan din anak. Adi nangnan-
gan et en nanlaklakob-o ay maninsinlabi sin lota.
17 Pinadpadas din oopisyal na sin palasyo ay pabangonen sisya, ngem
sinigaana ay bomangon ya makikan en daida.
18 Sin maikapito ay agew, natey din anak. Emegyat din oopisyal David
ay mangibaga en sisya, tan kanan das nemnem da, "Idi matmatago pay
laeng din anak, adi ikaskason David din ibaga tako. Intoy iyat tako pay ay
mangibaga ay natey din anak na? Amangan mo lawa di amagena sin awak
na."
19 Inilan David ay man-aayasak din oopisyal na, yan naawatana ay natey
din anak, isonga nansalodsod ay kanana, "Ay natey din anak?"
"Aw," kanan da ay nanongbat.
20 Idi siya di, binmangon si David yan nan-ames, nansagaysay ya nansokat.
Pag en mandaydayaw sin beey di Diyos. Idi nantaoli sin palasyo, nankedaw
si kanena et nangan.
21 Kanan din oopisyal na ay nansalodsod, "Adi kamin maaw-awatan nan
am-amagem. Idi matmatago din anak, inog-ogaam ya adi kan nangnangan,
ngem ed wani ay natey yan binmangon ka ya nangan ka."
22 Kanana ay nanongbat en daida, "Idi matmatago din anak, inog-ogaak ya
init-itpek di dagaang ko, tan kanak si nemnem ko en mo maseg-ang si Diyos
en sak-en ya ipalobos na ay matago din anak.
23 Ngem ed wani ay natey din anak, sinoy gapo pay laeng ay itpek di
dagaang ko? Ay siya mo mabalin ay tagoek sisya? Sin tapin di agew, enak
datngen sisya, ngem adi mabalin ay mantaolis sisya en sak-en."
24 Makdeng pay di, niliwliwan David si asawa na ay Batseba. Nandaag da
et nawad-an yan nan-anak si lalaki ay nginadanana si Solomon.

25 26 27 28 29 30 31

Ligligat Ya Lawa Ay Paspasamak

Idi nadakdake din aan-ak David ay in-anak din aasawa na, ad-adoy lawa ay napasamak. Si Amnon ay anak da David en Ahinoam et inak-aklonganas Tamar ay anak da David en Maaca. Binmaktad sin katri na ay agin sasakit et inpaayag nas Tamar ay mangioto ya mamakan en sisya. Pag nan piliten. Idi naammoan David din naamag, palaloy bonget na, ngem binaybay-anas Amnon. Ginmiginek abes Absalom ay agin Tamar, ngem nanseseed si iyat na ay mangibaes en sisya.

Idi inmey di dowa ay tawen, inayagan Absalom si Amnon ay en makipokis si karnero da. Inbilin Absalom sin gagait na ay mo makdeng di obla ya nakainom si Amnon, peslen das sisya. Tinongpal da din inbilina et pag lomayaw si Absalom ay en manbeey si addawi ay ili.

Idi inmey di pigay tawen, nantaolis Absalom et inawis na di odom ay Israelita ay mangonod en sisya. Naammoan David et linmayaw ed Jerusalem. Et say tinmet-ewaan din inpadton Natan en David ed idi, tan dinaag Absalom din aas-awan ama na sin atep di palasyo.

Idi siya di, binomtak di gobat. Naabak din sosoldadon Absalom et natey sisya. Din nateyana et nangakabayo, yan idi naipatag sin dallem di dakdake ay kaiw, naisab-it din ando ay book na sin panga na et naisad-ang sisya. Inilan da Joab ay pangolon di sosoldadon David sisya et pinse da. Wada abey esa ay manngadan si Seba ay nakigobat en David. Inatikon da Joab da Seba enggana ay indasan da ay nantatabon sin oneg di esa ay siyodad. Inawis Joab din man-ili ay mamse en sisya et pag mantaoli ed Jerusalem. (13:1–20:26)

13

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39

14

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33

15

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37

16

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23

17

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29

18

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33

19

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43

20

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26

21

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22

22

Din Kantan David Ay Pangdayaw
(22:1-7,21-29)

1 Kinantan David din kanta ay nay sin nangisalakanan Diyos en sisya sin
amin ay kalabana ya sin panakabalin Saulo.
2-3 Kanana,
“Si Yahweh ay Diyos ko di omisalakan.
Maiarig si dontog ay enak pantabonan
ono dakdake ay bato ay enak pankamangan.
Mo wadaak en sisya, magay pan-egyatan,
tan kaman mayat ay pantabonan
ay adi makasgep di kalaban.
Kaman ko aben salida ay somalaknib sin lawa,
napigsa ay omisalakan sin ipogaw ay magay seg-ang da.
4 Mankedawak si badang Diyos et omisalakan sin kalaban ko.
Lebbeng na ay madayaw si Diyos Apo.
5 Nan pese et kaman dalloyon ay nanepyasepyat en sak-en,
kaman layos ay dandani ay mangianod en sak-en.
6 Kamanak napolipolan si tali ay omigoyod sin kad-an di natey,
din pese yan nangisagana si kaknaak koma ay tagdey.
7 Sin palalo ay ligat ko,
kindaw ko din badang Yahweh ay Diyos ko,
et sin Timplo na, dinnge na din adawag ko.
8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20
21 Binindisyonan Diyos sak-en gapo sin kinalinteg ko,
indawat nay gon-gonak tan maga di basol ko.
22 Tan nantongtongpalak sin laydena,
adiak binmasol ay nanokog en sisya.
23 Tinongtongpal ko amin ay linteg na,
magay linabsing ko ay bilina.
24 Sin sangoanan Diyos, magay maipabasol en sak-en,
tan inaddawiak di enak panbasolan.
25 Isonga idawat na di gon-gonak gapo sin kinalinteg ko,
tan ammo na ay maga di basol ko.
26 Sin ipogaw ay matalek, ipaila na ay matalek sisya,
ipaila na din kinasanto na sin magay kaoyawana.
27 Sin nalinis et maila din kinalinis na,
ngem sin nasikap ay manowitik si ib-a na,
nalaing si Diyos ay mangabak en sisya.
28 Isalakana din napakombaba,
ngem ipababa na din mangipapangatos awak na.
29 Si Yahweh ay Diyos ko di silaw ko,
silawana din mabolinget ay danan ko.”
30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51

23

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32
33 34 35 36 37 38 39

24

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25

Omona Ay Libro Maipanggep Sin Aari
Maipanggep Sin Libro Ay Nay

Din libro ay nay et say kaitoloyan din naisolat sin Omona ya Maikadwa ay Samuel maipanggep si nanturayan di aari ed Israel. Nalaka ay maammoan tako ay din nantongpalan di nanturayan di esa ya esa ay ari et maibasar sin kinamatalek na ay mansilbi en Diyos. Din matalek ay mangonod en Diyos et binindisyonan Diyos sisya ya din iturayana, ngem din nanokog en Diyos ay nasangaw si sinan didiyos ya odom ay lawa et dinosan Diyos sisya ya din iturayana. Din aari ay nanturturay sin maibandas amyanan ay sakop di ili ay ed Israel et pag lawa di ogali da. Mo pay din aari ed Juda sin abagatan, waday siged, wada abey lawa.

Ad-adoy madad-at isna maipanggep si mamadton Diyos ay natoled ay mamagbaga sin aari ya kaipoipogaw ta adi dan omaddawi en Diyos ya manlabsing si bilbilina. Mayamayat din istoryan di inyat Elias ay nangontra sin papadin Baal (kapitolo 18).

Din Linaona

Din nakdengan di nanturayan David 1:1–2:12
Din nanturayan Solomon 2:13–11:43
Din naisianan di tribun di Israelita ay naibandas amyanan 12:1–14:20
Din aari ed Juda ya Israel enggana sin timpon da Asa en Ahab 14:21–16:34
Si Elias ay mamadto 17:1–19:21
Si Ahab ay ari ed Israel 20:1–22:40
Si Jehosafat ay ari ed Juda ya si Ahazias ay ari ed Israel 22:41-53

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53

2

Din Maodi Ay Bilbilin David En Solomon
(2:1-4,10-12)

1 Idi dandani ay matey si David, kanana ay nangibilin en Solomon ay anak na,
2 “Dandani di kateyak, isonga papigsaem di nemnem mo ya tomoled ka.
3 Tongpalem din ipaamag Diyos en sik-a ya din amin ay linteg ya bilin ay naisolat sin linteg Moses ta say mayat di pantongpalan di am-in ay amagem olay intoy em-emeyam.
4 Mo say iyat mo di, tongpalen Diyos din inkari na en sak-en. Tan kanana en mo ipakat din polik din kabaelan da ay mangonod en sisya ya esten da ay manongpal sin bilbilina, kanayon ay wada en daida di manturay ed Israel si eng-enggana.”
5 6 7 8 9
10 Idi siya di, natey si David et naiponpon sin sakop di Jerusalem ay nangadanan si Siyodad en David.
11 Nanturay ed Israel si opatapolo ay tawen, pito ay tawen sin kawada na ed Hebron yan tolonpo ya tolo ay tawen sin inmeyana ed Jerusalem.
12 Et say naisokat ay nan-ari si Solomon ay anak na yan pinmigsa din kinaturay na.
13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46

3

1 2

Din Nankedawan Solomon Si Laing Ay Mapon Diyos (3:3-15)

3 Inpailan Solomon din layad na en Diyos et tinongpal na din bilbilin
David ay ama na, ngem asi et nan-idaton si animal ya nan-ipoo si insinso sin
pandaydayawan ay wada sin dodontog.
4 Sin namingsan, inmey si Solomon ay nan-idaton ed Gibeon, tan say kad-
an din inbilang da ay kabanolan ay pandaydayawan. Sinlibo ay animal di
indatonas di.
5 Sin isdi ay lugar, nanpailas Diyos en Solomon sin labi babaen si iitaw yan
kanana, “Mankedaw kas kompormi ay laydem ay kedawen en sak-en.”
6-7 Kanan Solomon ay nanongbat, “Yahweh ay Diyos ko, inpappailam din
dakdake ya adi manbalbaliw ay layad ya seg-ang mo en David ay amak ay
baam, tan inpapasnek na ay mansilbi en sik-a. Nalinteg abe ya siged sin
pangiilaam. Intoltoloy mo ay nangipaila si dakdake ay seg-ang mo en sisya
tan indawtam si anak ay maisokat en sisya ay manturay ed wani ay agew.
Et nay nanbalinem sak-en ay ari ta say maisokatak en amak ay David, ngem
an-anakak pay laeng et adiak ammo di iyat ko ay manturay.
8 Naeyak sin kad-an di pinilim ay ipogaw mo yan palalo ay ad-ado da ay
adi kabilang.
9 Isonga idawtam kod sak-en si laing ta say kosto di iyat ko ay mangituray
sin ipogaw mo ya ammok ay mangilasin si siged ya lawa, tan naligat ay
iturayan nan ipogaw ay palalo ay ad-ado.”
10 Nalaydan si Diyos sin kindaw Solomon ay doy,
11 isonga kanana en sisya, “Gapo ta say kindaw mo na ay baken ando ay
biyag ono kinabaknang para en sik-a ya baken din kateyan di kalaban mo,
mo adi et din laing ay mangilasin si siged,
12 patgak sa ay kindaw mo. Idawtak sik-a si laing ya kabaelan ay mangi-
lasin si kosto et maga polos di makaiso en sik-a ed idi engganad wani ya olay
sin tapin di agew.
13 Olay abe din adim kindaw et idawat ko. Idawtak sik-a si kinabaknang ya
dayaw sin intiro ay biyag mo ay magay makaiso sin odom ay ari.
14 Mo tongpalem din bilbilin ya linteg ko ay kaman din inyat amam ay
David, paandoek abe din biyag mo.”
15 Pag bomangon si Solomon et say nangammoana ay iitaw baw di. Inmey
ed Jerusalem et en pinmika sin sangoanan di Baol di Tolagan Diyos. Isdi, nan-
idaton si mapooan ya daton ay pan-ookoban da ya makikadkadwaan da en
Diyos. Pag manpalti si ad-ado para sin am-in ay opisyal na.

Din Nangikeddengan Solomon Si Esa Ay Kasos (3:16-28)

16 Baken nabayag, wada et di dowa ay mangilaklakos kinababai da ay
inmey sin ari.
17 Kanan din esa, Apo ari, es-esa ay beey di pantetean mi sin babai ay nay.
Yan idi wadas sisya sin beey ay kad-ak, nan-anakak si lalaki.
18 Sin katlo na, nan-anak abes sisya si lalaki. Magay odom ay ipogaw sin
beey ay doy mo adi et dakami anggoy ay dowa.
19 Sin esay labi, natey din anak na tan tinap-ilana.
20 Idi naseseyepak, binmangon sin gawan di labi et nansokatena din dowa
ay moyang. Say inpadaag nan sak-en din anak na yan say dinaag na din anak
ko.

21 Idi binmangonak sin kabigatana yan pansosoek koma din anak ko,
inilak et ay nanatey. Ngem idi estek ay imatonan, nailak ay baken met din
anak ko.
22 Nankali abe din esay babai yan kanana, “Aga! Say natey din anak mo et
anak ko din matmatago.” Et nansongbat da sin sangoanan di ari.
23 Pag kanan din ari, “Kanan din esa en anak na din matmatago yan anak
din esa din natey, ngem siya met laeng abe din ibagbagan di esa.”
24 Idi siya di kanana, “Man-iali kayo si kampilan.” Idi indateng da,
25 kanana ay nangibilin, “Godwaen yo din matmatago ay anak ta panbin-
gayan da.”
26 Ngem gapo sin palalo ay layad ya seg-ang din tet-ewa ay akin anak,
kanana sin ari, “Apo, pangaasim ta adi yo peslen. Olay idawat yo en sisya.”
Din esa pay yan kanana, “May et, godwaen yo. Olay magay mangoka en
dakami.”
27 Pag kanan din ari, “Adi yo peslen din moyang mo adi et idawat yo sin
namangpango ay babai. Sisya di tet-ewa ay akin anak.”
28 Idi dinngen din amin ay Israelita din inkeddeng di ari, palalo ay pinat-
pateg ya dinaydayaw das sisya, tan naila da ay waday laing na ay napon
Diyos ay mangikeddeng si kostokosto sin kaskasos.

4

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

Din Inturturayan Solomon Ya Din Laing Na (4:20-21,34)

20 Kaman din kaad-adon di darat sin igid di baybay din kaad-adon di
ipogaw ed Juda ya Israel. Napnek da ay nangnangan ya nan-in-inom et
naragsak da.
21 Inturayan Solomon din amin ay nasyon manipod sin ginawang ay
Eufrates engganad Filistia ya sin beddeng di Egipto. Nanbowis ya nansilbi
dan Solomon sin intiro ay timpon di biyag na.
22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 Nadamag di kaariari sin intiro ay lobong
din kinalaing Solomon et nan-ibaa das ipogaw ay en nandenge en sisya.

5

Din Tolagan Da Solomon En Hiram (5:1-6,10,18)

1 Idi dinngen Hiram ay ari ed Tiro ay nadotokan si Solomon ay maisokat
en Ari David ay ama na, nan-ibaa si panakaawak na ay emey en Solomon. Si
Hiram ay nay yan nabayag ay gayyem en David.
2 Idi nantaoli da din inbaan Hiram, siya na di inpaibagan Solomon,
3 “Ammom ay adi nasangon amak ay David ay mangisaad si timplo ay pan-
dayawan di ipogaw en Yahweh ay Diyos na gapo ta kanayon ay ginobgobat di
odom ay nasyon enggana ay nangabaken Diyos sisya sin amin ay kalabana.
4 Ngem ed wani, indawtan Yahweh sak-en si talna sin amin ay soli tan maga
di kalaban ono lawa ay pasamak.
5 Isonga panggep ko ay mangisaad si timplo ay pandaydayawan di ipogaw
en sisya ay kaman din inbaga na en amak ay David. Kanana, ‘Din anak mo
ay isaad ko ay maisokat en sik-a ay manturay di mangamag si timplo ay
pandaydayawan dan sak-en.’
6 Isonga man-ibaa kas ipogaw mo ay en man-getad si sidro ed Lebanon
para en sak-en. Mantinolong din ipogaw ta, ta asiak idawat en sik-a din

lagbon di ipogaw mo, olay pigay ibagam, tan ammom ay maga en dakami
di makaiso sin laing di taga-Sidon ay man-getad si kaiw."
7 8 9 10 Et siya di, inpaiey Hiram amin din kasapolan Solomon ay nabanglo
ay kaiw ay makwani en sidro ya bebe.
11 12 13 14 15 16 17 18 Et pag isaganan di karpintiron da Solomon en Hiram
pati din taga-Gebal* din tabla ya bato ay kasapolan sin maamag ay timplo.

6

Din Naamagan Di Timplo
(6:1,11-14,38b)

1 Inlogin Solomon ay nangisaad sin Timplo sin maika-480 ay tawen ma-
nipod sin kinmaanan di Israelita ed Egipto, sin maikap-at ay tawen ay
panturayana ed Israel. Inlogi na sin maikadwa ay bowan ay kanan da en
Ziv.
2 3 4 5 6 7 8 9 10
11 Kanan Diyos en Solomon,
12 "Mo maipanggep sin Timplo ay nay ay am-amagem, ipatongpal ko
babaen en sik-a din inkarik en amam ay David mo ipapasnek mo ay tong-
palen amin ay linteg ya bilin ko.
13 Et makiteeak sin ipogaw ko ay Israelita ya adiak baybay-an daida."
14 Et siya di, inamag Solomon din Timplo enggana ay nakdeng.
15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38b Pito ay
tawen di nangamagan Solomon sin Timplo ay sana.

7

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32
33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51

8

Din Naipasgepan Di Baol Di Tolagan Sin Timplo
(8:1-6,9-13)

1 Idi siya di, inpaayag Ari Solomon am-in ay papangolon di tribu ya
pamilyan di Israelita ta matopog da ed Jerusalem ta en da alaen din Baol di
Tolagan Diyos ed Zion ay makwani en Siyodad David ta itikid da sin Timplo.
2 Nasinop da am-in sin kad-an di ari sin timpon di fiesta ay makwani en
Pansidoman sin maikapito ay bowan ay makwani en Etanim.
3 Idi dinmateng da am-in, tinilid din papadi din Baol di Tolagan,
4 et in-ey da sin Timplo. In-ey aben din papadi ya odom ay Levita din Tolda
ay Panpappailaan Diyos ya din am-in ay maosal sidi.
5 Pag masinop da Solomon ya din am-in ay Israelita sin sangoanan di Baol
et nan-idaton das adi kabilang ay baka ya karnero.
6 Makdeng pay di, inpasgep din papadi din Baol di Tolagan Diyos sin
Timplo et inpeey da sin Kasasantoan ay Kowarto sin pinapayongan di payak
di kerubim, tan say lebbeng na ay kad-ana.
7 8 9 Magay odom si naigto sin Baol mo adi et din dowa ay nadampilak
ay bato ay inigton Moses sin kawada na sin dontog ay Sinai. Isdi di nangi-
paammoan Diyos sin intolag na sin Israelita sin nakdeng ay kinmaanan da
ed Egipto.
10 Idi kinmaan din papadi sin Timplo, napno si liboo

* **5:18** Ed Gebal (Biblos sin pangikalian di Griego) yan tapin di iturayan Hiram. Din man-ili ed Gebal yan nalaing da ay karpintiro.

11 ay mankoniniing begew sin kawadan Diyos, isonga adi da kasin makas-
gep ay mangitoloy sin am-amagen da.
12 Pag kanan Solomon ay nankararag, “Sik-a ay Diyos et kinwanim en
naposkol ya mabolinget ay liboo di panbeeyam.
13 Nay di inpasaad ko ay maptemapteng ay timplo ay panbeeyam si eng-
enggana.”

Din Kararag Solomon Ay Nan-idaton Sin Timplo (8:14-30,41-61)

14 Idi wadas di din intiro ay gimong di Israelita ay pinmipika, sinagong din
ari si daida, et pag nan bindisyonan daida.
15 Kanana, “Madaydayaw si Yahweh ay Diyos di Israelita. Babaen sin
panakabalina, tinongpal na din inkari na en amak ay David.
16 Tan kanana, ‘Manipod sin agew ay nangipangoak sin Israelita ay ipogaw
ko ay komaan ed Egipto, magay pinilik ay siyodad sin intiro ay Israel ay
kaisaadan di Timplok ay pandaydayawan da en sak-en. Ngem pinilik si
David ay mangituray sin Israelita ay ipogaw ko.’
17 Layden amak ay David ay man-amag si timplo ay panbeeyan Yahweh ay
Diyos di Israelita,
18 ngem kanan Diyos en sisya, ‘Kosto di ninemnem mo tan laydem kayman
ay man-amag si timplo ay pandayawan da en sak-en.
19 Ngem baken sik-a di mangamag sin Timplo mo adi et din anak mo ay
ipolim to. Sisya di mangisaad sin Timplo ay panbeeyak.’
20 Tinongpal Diyos din kari na tan nay sak-en di naisokat en David ay amak
ay manturay isnan Israel ay kaman met laeng din inkari na. Natongpal abe
ay inamag ko din Timplo ay panbeeyan ya maidaydayawan Yahweh ay Diyos
di Israelita.
21 Waday inpaisaganak isdi ay kaipay-an din Baol ay naidolinan di intolag
Diyos sin ap-apo tako sin nangipangoana en daida ay komaan ed Egipto.”
22 Pag pomika si Solomon sin sagang di altar sin sangoanan di intiro ay
gimong di Israelita yan nandepa ay nangisagang sin takkay na ed langit.
23 Kanana, “Sik-a ay Yahweh ay Diyos di Israelita, magay odom ay Diyos si
makaiso en sik-a ed daya ya isnan daga. Dadlon kan tongpalen din intolag
mo ya ipailam din adi manbalbaliw ay layad ya seg-ang mo sin ipogaw mo
ay mangitoltoloy ay mangimongsan si amin ay nemnem da ay mansilbi en
sik-a.
24 Tinongpal mo din inkarim en amak ay David ay baam. Ed wani ay agew,
sik-a ay mismo di nanongpal babaen sin panakabalin mo.
25 “Yahweh, sik-a ay Diyos ay daydayawen di Israelita, sapay koma ngarud
ta tongpalem abe din esa ay inkarim en amak ay mantoltoloy ay wadan to
di dotokam sin poli na ay manturay isnan Israel, dalo et mo esten da ay
manongpal en sik-a ay kaman din inyat na.
26 Isonga ed wani, kedawek en sik-a ay Diyos di Israelita ta tongpalem kod
na ay inkarim en amak ay David ay baam.
27 “Ngem ay tet-ewa aya ay mantee ka isnan daga? Mo din kangatoan ay
langit yan adi dakan malaon, adi pay masepsep et nan inamag ko ay Timplo.
28 Ngem olay mo siya di, dengngem kod ay Diyos ko nan kararag ko ay baam
ay mankedaw si seg-ang mo. Dengngem kod nan kararag ya adawag ko isnan
sangoanam ed wani ay agew.
29-30 Bantayam kod nan Timplo si inag-agew ya nilablabi tan sinay di lugar
ay pinilim ay panbeeyam ya pandayawan da en sik-a, isonga dengngem
koma di kararag ko ya din ipogaw mo ay Israelita mo mankararag kami ay

manasagang isnan Timplo. Issan ed langit ay kad-am dengngem koma din kararag mi ya pakawanem dakami.
31 32 33 34 35 36 37 38 39 40
41 “Olay din mangili ed addawi ay baken Israelita ay ipogaw mo, et omali
da begew sin kinangaton di ngadan mo.
42 Tan mandinamag to sin kailiili din panakabalin mo ay mangamag si olay
sino ay laydem. Mo omali da ay mankararag ay manasagang isnan Timplo,
43 dengngem koma issan ed langit ay kad-am din kararag da ta patgam
amin ay kedawen da ta say maammoan di amin ay ipogaw isnan daga si sik-a
et egyatan ya patgen das sik-a ay kaman din iyat di Israelita ay ipogaw mo. Et
maammoan da abe ay din Timplo ay nay ay inamag ko yan say panbeeyam
ya pandaydayawan di ipogaw en sik-a.
44 “Mo en makigobat din ipogaw mo, olay intoy pangibaaam en daida ya
mankararag da ay nakasango isnan siyodad ay pinilim ya sin Timplo ay
inamag ko ay panbeeyam,
45 dengngem koma ed langit din kedawen da ta pangabakem daida.
46 Mo manbasol da en sik-a tan magay ipogaw ay adi manbasol, et bomon-
get kan daida ya bay-am ay abaken din kalaban da ya itakin da sin ili da ay
addawi ono asag-en;
47 ngem no sin lugar ay naibalodan da ya manbabawi da et ipodno da din
basol da, dengngem koma din kararag da.
48 Dengngem koma din kararag da mo tet-ewa ay manbabawi da ya
sagongen das sik-a sin ili ay naibalodan da ya sagangen da din daga ay
indawat mo sin ap-apo da, ya din pinilim ay siyodad ya Timplo ay inamag
ko ay panbeeyam.
49 Dengngem koma din kararag da issan ed langit ay kad-am ta maseg-ang
kan daida.
50 Pakawanem koma din ipogaw mo sin amin ay nanbasolan dan sik-a ta
iturong mo ay seg-angan din nangibalod en daida.
51 Tan daida din mismo ay ipogaw mo ay inpangom ay komaan ed Egipto
ay nanlak-aman das palalo ay ligat ay maiarig si manbidbidang ay apoy.
52 Sapay koma ta maseg-ang ka ya kanayon ay dengngem din adawag ya
kararag ko ay baam ya din ipogaw mo ay Israelita.
53 Tan mismo ay sik-a ay Kangatoan ay Diyos yan pinilim daida sin amin
ay nasyon isnan daga ta daida di manbalin ay ipogaw mo ay kaman din
inbagam en Moses ay baam sin nangipangoam sin ap-apo mi ay komaan ed
Egipto.”
54 Idi nakdeng ay nankararag si Solomon, pinmika sin sangoanan di altar
ay nandokmogana ay nangikayang sin takkay na.
55 Pinmika et inbogaw na ay namindisyon sin intiro ay gimong di Israelita.
Kanana,
56 “Madaydayaw si Diyos ay nangidawat si pan-illengan din Israelita ay
ipogaw na ay kaman din inkari na. Magay olay esa ay adi natongpal sin
inkari na en Moses ay baa na.
57 Sapay koma ta si Yahweh ay Diyos tako yan kanayon ay komadkadwa
ay kaman din inyat na sin aam-a tako. Sapay koma ta adi na taytaynan ya
baybay-an si datako.
58 Sapay koma ta iturong nas datako ay mangonod sin amin ay laydena ya
mantongpal sin linteg ya bilbilina ay inpaammo na sin ap-apo tako.
59 Sapay koma ta kanayon ay nemnemen Diyos dana ay inkararag ko en
sisya ta kanayon ay seg-angana din ipogaw na ay Israelita ya din ari da sin
kasapolan das inag-agew.

60 Et mo siya di, maammoan di ipogaw sin amin ay ili isnan lobong ay si
Yahweh anggoy di Diyos ay magay odom.
61 Masapol koma ngarud ay imongsan yo din nemnem yo en Yahweh ay
Diyos tako ta kanayon ay tongtongpalen yo din linteg ya bilbilina ay kaman
ed wani."
62 63 64 65 66

9

Din Kasin Nanpailaan Diyos En Solomon
(9:1-9)

1 Idi kindeng Solomon din Timplo ay panbeeyan Diyos ya din palasyo, ya
din amin ay laydena ay amagen,
2 nanpaila kasin si Diyos en sisya ay kaman din inyat na ed Gibeon.
3 Kanan Diyos en sisya, "Dinngek din kararag mo en sak-en et nanbalinek
ay nasantoan din Timplo ay inamag mo babaen sin manteeak isdi si eng-
enggana. Kanayon ay ayowanak ya salaknibak din Timplo ay doy.
4 Mo sik-a pay, mo kaman kan si amam ay David ta nalinteg ya kosto di
amagem sin pangiilaak, ya patiem amin ay linteg ya ibilin ko,
5 tongpalek to din inkarik en amam ay David ay mantoltoloy di panturayan
di poli na isnan Israel si eng-enggana.
6 Ngem mo sik-a ya din an-ak mo yan adi yon tongpalen din linteg ya
bilbilin ko en dakayo ya mansilbi ya mandayaw kayo si sinan didiyos,
7 taynak to nan Timplo ay intoding ko ay panbeeyak. Pakaanek abe din
Israelita sin lugar ay indawat ko en daida et palalo ay laslasoyen di odom ay
nasyon si daida.
8 Dadlon mabakas din Timplo ay nay et masdaaw to di malabas. Kanan da,
'Apay ngata ay say inamag Diyos na isnan ili ya Timplo ay nay?'
9 Et kanan di odom ay manongbat, 'Tan dinokogan das Yahweh ay Diyos da
ay nangipango sin ap-apo da ay kinmaan ed Egipto. Sinagong da di odom ay
diyos ta say pansilbian ya daydayawen da, et say gapo ay inpalak-am Diyos
amin dana ay ligat en daida.' "
10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28

10

Din Nanbisitaan Di Reyna En Solomon
(10:1-13)

1 Idi dinngen din reyna ed Seba din mandinamag ay laing Solomon ay napo
en Diyos, ena pinadas si Solomon si nankaliligat ay salodsod.
2 Ad-ado di inkoyog na ay baa. Kinoyog na abe di ad-ado ay kamel ay
nailoganan di ad-ado ay bangbanglo, balitok ya nankangingina ay bato. Idi
dinmateng da sin siyodad, inmey sin kad-an Solomon et sinalodsod na amin
ay manemnem na.
3 Sinongbatan Solomon am-in et adi polos naligatan ay nangilawlawag en
sisya.
4 Idi dinngen din reyna din kinalaing Solomon ya inila na din inamag na
ay palasyo,
5 din makan ay maisagana sin lamisaana, din panakaolnos di oopisyal na,
din mansilsilbi ya din nabanol ay osal da, din man-itagtagay si arak ya din
aanimal ay inpaidatdaton Solomon ay mapooan sin Timplon Diyos, palalo
ay nasdaaw sisya.
6 Kanana, "Tet-ewa baw din dinngek sin ilik maipanggep sin inam-amag
mo ya laing mo.

7 Ngem adiak pinati dana enggana ay inmaliak et inilak ay mismo. Di katet-
ewa na baw et kolang pay si kagodwa din naipadamag en sak-en, tan din
laing ya kinabaknang mo et addawi ay nasurok mo din naipadamag.
8 Nagasat da din aasawam* ya din oopisyal mo ay kanayon ay wada sin
sangoanam ay mandengdenge sin kinalaing mo.
9 Madaydayaw koma si Yahweh ay Diyos mo ay nangipaila si layad na en
sik-a ya nangisaad en sik-a ay ari isnan Israel. Gapo sin adi manbalbaliw ay
layad Diyos sin Israelita, insaad nas sik-a ay ari ta mantoltoloy di siged ya
kinalinteg."
10 Idi nakdeng di, indawtan din reyna si Solomon si nasurok ay opat ay libo
ay kilo† ay balitok, ad-ado ay bangbanglo ya nankangingina ay bato. Si doy
di kaad-adoan ay bangbanglo ay inawat Solomon.
11 Malaksig isdi, nan-idateng abe din bapor Hiram ay nankarkarga si
balitok ay napo ed Ofir, ad-ado ay mankakakneg ay kaiw ay makwani en
almug ya nankababanol ay bato.
12 Inosal din ari din kaiw ay nay ay para posti sin Timplon Diyos ya sin
palasyo. Naamag abe si gitara ya arpa ay osalen din mantoktokar. Da nay ay
almug di kamayatan ay kaiw ay naidateng ed Israel. Magay odom ay naila si
kaman dadi enggana ed wani.
13 Indawat Ari Solomon am-in ay kindaw din reyna ed Seba malaksig
sin odom ay sagot ay indawat na. Makdeng pay di, sinmaa din reyna ay
nangikoyog sin baa na.
14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29

11

Din Ad-ado Ay Asawan Solomon (11:1-13)

1 Ad-ado di laydelayden Solomon ay mangili ay babbabai. Baken anggoy
din anak di ari ed Egipto, mo adi et nangasawa pay si babai ay Heteo ya
Ammonita ya Moabita, ya taga-Edom ya Sidon.
2 Inasawa nas daida olay mo inbilin Diyos sin Israelita ay adi da makiasawa
si mangili tan daida di mangawis en daida ay mandayaw sin diyos da.* Ngem
palalo pay dedan di layad Solomon en daida.
3 Pito ay gasot di asawa na ay anak di ari ya wada abey tolo ay gasot ay
nababa di kasasaad da. Daida di gapo ay dinokoganas Diyos,
4 tan idi nakay sisya, inawis da ay mandayaw si odom ay diyos et naksayan
din layad na en Diyos ay baken kaman si David ay ama na.
5 Nandayaw en Astarte ay daydayawen di taga-Sidon ya si Molek ay say
kadodogis ay diyos di Ammonita.
6 Nanbasol si Solomon tan adi nan inmongsan di pammati na en Diyos.
Baken kaman din inyat David ay ama na.
7 Nan-amag si pandaydayawan en Kemos ay kadodogis ay diyos di Moabita
ya si Molek ay kadodogis ay diyos di Ammonita sin dontog ay naibandas
belaan di agew ed Jerusalem.
8 Say inyat na met laeng sin odom ay mangili ay asawa na ta say waday
pan-ipooan das insinso ya pan-idatonan da sin sinan didiyos da.

---

* **10:8** *Aasawam* di kanana sin manuskrito ay Griego. Din kanana abe sin Hebreo et: *ipogaw mo.*
† **10:10** Din kanana sin Hebreo et: *120 ay talento.* * **11:2** Din inbilin Diyos et madtengan sin Deuteronomio 7:3-4.

9-10 Olay mo namin dowa ay nanpaila† en Solomon si Yahweh ay Diyos di
Israelita ya inbilina ay adi mandayaw si odom ay diyos, adi pinatin Solomon
sisya mo adi et dinokogana. Isonga binmonget si Diyos
11 yan kanana, “Gapo ta siya na di inamag mo ya adi kan tinongpal din
intolag ya inbilin ko, soktobak din turay mo et idawat ko si esa ay opisyal
mo.
12 Ngem gapo en David ay amam, adiak amagen sin kamatagom mo adi et
sin timpon di anak mo.
13 Olay mo siya di, adiak golpien ay kaanen en sisya din intiro ay ili.
Idawtak si esay tribu ay iturayana begew en David ay baak ya begew abe
ed Jerusalem ay pinilik ay panbeeyak.”
14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25

Din Inkarin Diyos En Jeroboam (11:26,29-36,40)

Idi siya di, wada da di nanbalinen Diyos ay kaibaw en Solomon ay si Hadad ay polin di aari ed Edom ya si Rezon ay nanturay ed Syria. (*11:14-25*)

26 Wada abey esa ay opisyal Solomon ay nangontra en sisya, si Jeroboam
ay anak Nebat ay taga-Zereda ed Efraim. Si Zerua ay esa ay balo di ina na.
27 28 29 Sin namingsan ay enggay nadipos si Jeroboam ed Jerusalem, wadas
Ahias ay pankalkalian Diyos ay taga-Shilo ay nangabat en sisya sin kalsada.
Ang-anggoy da ay dowa.
30 Idi nan-abat da, kakaan din mamadto ay sana sin baro ay tak-ep di bado
na asi na binisngit ay nansinpo ya dowa.
31 Kanana en Jeroboam, “Alaem nan sinpo ay bisngit di badok tan kanan
Yahweh ay Diyos di Israelita en sik-a, ‘Alaek din iturayan Solomon et idawat
kon sik-a di sinpo ay tribu.
32 Mabay-an en Solomon di esa ay tribu begew en David ay baak ya begew
ed Jerusalem ay siyodad ay pinilik sin intiro ay Israel.
33 Amagek na gapo ta dinokoganas sak-en et nandayaw en Astarte ay diyos
di taga-Sidon ya si Kemos ay diyos di Moabita. Dinayaw na abe si Molek ay
diyos di Ammonita et adi na inamag din kosto sin pangiilaak. Adi nantongpal
sin linteg ya bilbilin ko ay baken kaman din inyat David ay ama na.
34 Ngem adiak kaanen amin en Solomon din iturayana, tan insaad kos sisya
ay man-ari engganas tongpal biyag na begew en David ay baak ay pinilik ya
nantongpal sin bilbilin ko.
35 Alaek din iturayan di anak Solomon et idawat kon sik-a din sinpo ay
tribu.
36 Idawat kon esa sin anak na ay sana ta mo si David ay baak et mantoltoloy
ay waday poli na ay manturay ed Jerusalem ay pinilik ay siyodad ay pan-
beeyak ya pandayawan di ipogaw en sak-en.’ ”
37 38 39
40 Pinanggep Solomon ay peslen si Jeroboam ngem tinmagtag ed Egipto.
Nankamang en Sisak ay ari et nantees di enggana ay natey si Solomon.

Din Nateyan Solomon (11:41-43)

41 Din inam-amag ya laing Solomon yan naisolat sin libro ay napaoloan si
Kaistoryaan di Biyag Solomon.
42 Opatapolo ay tawen ay nantee ed Jerusalem sin nangiturayana sin amin
ay tribun di Israelita.

† **11:9-10** Din dowa ay nanpailaan Diyos en Solomon et madtengan sin 1 Aari 3:5-14 ya 9:2-9.

43 Naiponpon sin naaladan ay partin di siyodad ay kanan da en Siyodad en
David sin nateyana, et din anak na ay si Rehoboam di naisokat en sisya.

12

Din Nanigaan Din Sinpo Ay Tribun Di Israelita En Rehoboam
(12:1-20)

1 Idi siya di, inmey si Rehoboam ed Sekem, tan say nasinopan amin ay
papangolon di Israelita ta isaad das sisya ay man-ari.
2 Wada pay laeng si Jeroboam ay anak Nebat ed Egipto ay kinamang na sin
nangilayawana en Solomon. Idi dinnge na di, nantaoli ed Israel.
3 Inpaayag din Israelita si Jeroboam et nankokoyog da am-in ay inmey en
Rehoboam yan kanan da,
4 "Palalo ay pinmalpaligat si amam. Madagsen abe di inpaob-obla na en
dakami, ngem no palag-anem din obla mi ed wani, mansilbi kami en sik-a ay
kosto."
5 Kanan Rehoboam ay nanongbat, "Somaa kayo ta asi kayon mantaoli mo
malabas di tolo ay agew." Et sinmaa da.
6 Nakikali si Rehoboam sin papangolo ay nansilsilbi en Solomon idi mat-
matago pay laeng. Kanana ay nanpoot, "Sino di maibaga yo ay isongbat ko
sin ipogaw?"
7 "Mo ed wani ay agew yan manpakombaba ka en da nay ay ipogaw ya
patgam din kedkedawen da, mansilbi da en sik-a si eng-enggana."
8 Ngem sinigaan Rehoboam din inbagan di nankakay ay papangolo et
nakikali sin mansilsilbi en sisya ay katawenana.
9 "Sinoy maibaga yo ay isongbat ko sin kanan di ipogaw ay palag-anek din
obla da?" kanana.
10 Kanan din babbaro ay sana ay katawenana, "Siya na di isongbat mo:
Dakdakdake di palpal-iking ko mo din gitang amak.
11 Mo madagsen di inpabaklay na en dakayo, madagdagsen pay di ipabak-
lay ko. Mo sinoplit nas dakayo, latiko di iablat ko en dakayo."
12 Malabas pay di tolo ay agew, inmey da Jeroboam sin kad-an Rehoboam
ay ari tan say inbaga na en daida.
13 Bogtak di inyat Rehoboam ay nanongbat sin ipogaw. Sinigaana din
inbagan di nankakay et say inonodana din inbagan di babbaro.
14 Kanana, "Mo madagsen di inpabaklay amak en dakayo, mas
madagdagsen pay di ipabaklay ko. Mo sinoplit nas dakayo, latiko di iablat
ko en dakayo."
15 Adi inkaskason din ari din kedkedawen di ipogaw, tan si Diyos di
nangiturong ta matongpal din inbaga na en Jeroboam ay anak Nebat ay
inpaipadtona en Ahias ay taga-Shilo.
16 Idi ilaen din amin ay Israelita ay adi patgan din ari din inbaga da, kanan
da ay nanongbat sin ari, "Maipababa koma si David ya din pamilya na. Ay
sino od di pansigdan ay indawat na en dakami? Somaa kami ay Israelita!
Bay-an daka ay polin David ay makaammo sin mismo ay pamilyam." Et
sinmaa din Israelita.
17 Magay nabay-an si iturayan Rehoboam mo adi anggoy din Israelita ay
man-ili ed Juda.
18 Inbaan Ari Rehoboam si Adoniram ay kapatas di obla ay inkapilitan
ta makingalat sin Israelita, ngem pinigpig da enggana ay natey. Gapo isdi,
kalogan si Rehoboam sin kalisa na et linmayaw ay emey ed Jerusalem.
19 Manipod sidi, kanayon ay kontraen din Israelita ay man-ili sin amyanan
din panturayan di polin David.

20 Idi ammoen din Israelita ay sana ay nantaoli si Jeroboam, inpaayag da
sin nasinopan da et say insaad da ay ari da am-in ay tribun Israel.* Din tribun
Juda anggoy di kinmakaman ay namigbig sin turay di polin David.
21 22 23 24

Din Nanokogan Jeroboam en Diyos (12:25-33)

25 Inpaalad Jeroboam si batog din ili ay Sekem ed Efraim ay kadondonto-
gan et nantees di. Asi nan tinaynan et ena aben inaladan ed Penuel.
26-27 Ngem kanan Jeroboam si nemnem na, “Mo kanayon ay em-emey din
ipogaw ko ed Jerusalem ay en man-idaton sin Timplo, sigurado ay manbaliw
to di nemnem da et kasin dan manpaituray en Rehoboam ay ari ed Juda. Mo
say maamag di, domteng to di timpo ay pomse da.”
28 Siya di, idi nakdeng ay nankedaw si pamagbaga, nan-amag si dowa ay
sinan baka ay balitok. Pag nan kanan sin ipogaw, “Palalo ay maligatan kayo
ay mantikid ed Jerusalem. Naey da din diyos yo ay nangipango en dakayo ay
Israelita ay komaan ed Egipto.”
29 Inpeey na din esa ay sinan baka ed Betel† yan din esa ed Dan.
30 Et nanbasol din ipogaw, tan nandaydayaw da ed Betel ya ed Dan.
31 Nan-amag abe si Jeroboam si pandayawan sin toktok di dodontog, ya
nandotok si papadi ay olay baken Levita.
32-33 Dowana et todingan ay fiesta din pitsa 15 di maikawao ay bowan ay
kaman din masilibraran ed Juda.‡ Sin agew ay doy, nantikid sin inamag na
ay altar ed Betel, ya sisya ay mismo et nan-ipoo si daton isdi para sin dowa
ay sinan baka ay inamag na. Insaad na abe ed Betel din papadi ay nansilsilbi
sin inamag na ay pandayawan sin toktok di dontog.

13

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32
33 34

14

Din Inpadton Ahias Maipanggep En Jeroboam (14:1-14,17-20)

1 Sin doy ay timpo, nansakit si Abias ay anak Jeroboam.
2 Idi siya di, kanan Jeroboam sin asawa na, “Emey ka ed Shilo sin kad-an di
pankalkalian Diyos ay nangipadto ay man-ariak ed Israel, ngem masapol ay
ilibak mo di kaipogaw mo ta adi da ammoan ay sik-a si asawak.
3 Man-itakin ka si sinpo ay tinapay, odom ay makan, ya anig ta emey ka sin
kad-ana, et ibaga na di mapasamak sin anak.”
4 Tinongpal asawan Jeroboam din inbaga na et dinagdagos na ay inmey sin
beey Ahias ed Shilo.
Sin doy ay timpo, nagodab si Ahias tan enggay nakay.
5 Ngem inbabagan Diyos en sisya ay wada ay emey din asawan Jeroboam
ay mangilibak sin kaipogaw na ay mansalodsod maipanggep sin sakit di
anak da. Inbagan aben Diyos di isongbat na.

---

* **12:20** Manipod sidi, nagodwa din nasyon ed Israel. Din sinpo ay tribu ay wada sin amyanan di ili et daida di makwani en tribun Israel. Din man-ili abe ed Juda ya Benjamin, et daida din kanan da en tribun Juda. † **12:29** Wada ed Betel sin beddeng di panturayana ay maibandas abagatan. Din kad-an aben di ed Dan yan sin amyanan. ‡ **12:32-33** Din fiesta ay nay di makwani en Ab-abong. Tinodingan Diyos ay masilibraran sin maikapito ay bowan (Levitico 23:34), ngem binaliwan Jeroboam din pitsa ay kasilibrarana.

6 Isonga idi dinngen Ahias din danegdeg di dapana sin segpan yan kanana,
“Senggep ka. Ammok ay sik-a si asawan Jeroboam. Apay nga panggep mo ay
sikapan sak-en ta say adiak ilasinan sik-a? Waday lawa ay ipadamag ko en
sik-a.
7 En ka ibaga en Jeroboam ay siya na di inbagan Yahweh ay Diyos di
Israelita, ‘Pinilik sik-a sin kaipoipogaw et insaad kos sik-a ay mangituray sin
Israelita ay ipogaw ko.
8 Sinoktobak din turay di polin David et indawat kon sik-a ngem baken kan
kaman si David ay baak. Tan si David yan tinongpal na din bilbilin ko ya
inpapasnek na ay nangonod sin laydek et say inamag na anggoy din kosto
sin pangilak.
9 Madagdagsen di basbasol mo mo din amin ay namangpango mo sik-a.
Dinaydayaw mo di natenaw ay balitok ay naamag si sinan didiyos. Dadlon
ka aben dinokogan ya linaslasoy sak-en, isonga binmongetak en sik-a.
10 Gapo isdi, ipalak-am ko sin pamilyam di lawa ay mapasamak. Peslek
amin ay lalaki sin polim, nakay ono anak. Kaman din iyat di manpoos logit
di iyat ko sin polim enggana ay maabos da.
11 Kanen di aso din polim ay matey sin siyodad yan kanen di titit din matey
sin away.’ Siya na di inbagan Diyos.”
12 Intoloy Ahias ay nangibaga sin asawan Jeroboam, “Somaa ka ed wani.
Sin kosto ay oras ay domatngam sin ili yo, matey din anak yo.
13 Iladingitan di amin ay Israelita asi dan iponpon. Sisya anggoy di mayat
di iyat na ay maiponpon sin polin Jeroboam, tan anggoy na si napnekan Apo
Diyos ay daydayawen di Israelita.
14 Wadan to di isaad Diyos ay man-ari isnan Israel et say mangabos sin
pamilyan Jeroboam. Baken mabayag mo adi et mapasamak ay dagos.”
15 16
17 Idi nakdeng ay nankali din mamadto, sinmaa din asawan Jeroboam ed
Tirza. Idi kosto ay senggep sin pantew, natey din anak da.
18 Pag dan iponpon et nanladladingit am-in ay Israelita ay kaman met
laeng din inpaibagan en Ahias ay pankalkaliana.
19 Din odom ay naamag sin timpon Jeroboam ay kaman din nakigobatana
ya din inyat na ay nanturay et naisolat da sin libro ay kaistoryaan di biyag di
aari ed Israel.
20 Dowanpo ya esa ay tawen di nanturayan Jeroboam, pag matey et
naiponpon. Naisokat ay nan-ari si Nadab ay anak na.

Din Nanturayan Ari Rehoboam Ed Juda (14:21-26,29-31)

21 Mo pay ed Juda, opatapolo ya esa di tawen Rehoboam ay anak Solomon
sin naisaadana ay ari. Nanturay si sinpo ya pito ay tawen ed Jerusalem ay din
siyodad ay pinilin Diyos sin amin ay tribun di Israelita ay say panbeeyana.
Si Naama ay Ammonita di ina na.
22 Lawa di inam-amag din man-ili ed Juda sin pangilan Diyos. Gapo sin
basol da, nasursurok di inyat da ay nangipabonget en sisya mo din ap-apo
da.
23 Sin amin ay toktok di dontog ya poon di kaiw ay mayat si panlidoman,
nan-am-amag da abe si pandayawan da si sinan didiyos. Nantootood da
abes bato ay pandaydayawan da ya posti ay pangidaydayaw da en Asera ay
didiyosen da.
24 Asi et naisepsep ay waday mantee sin pandaydayawan da ay mangi-
laklako sin kinalalaki ya kinababai da. Inamag da amin ay kadodogis sin

pangilan Diyos ay kaman din am-amagen di sigod ay man-ili ay inpakaan
Diyos ta maisokat da ay Israelita.
25 Sin maikalima ay tawen ay nanturayan Rehoboam, ginobat Sisak ay arin
di Egipto ed Jerusalem.
26 Ina na amin ay gameng sin Timplo ya sin palasyo pati da din kasay ay
nam-es si balitok ay inpaamag Solomon.
27 28
29-30 Kanayon abe ay nan-gogobat da Rehoboam en da Jeroboam. Mo din
odom ay napasamak sin nanturayan Rehoboam ya din am-in ay inamag na,
naisolat da sin libro ay kaistoryaan di biyag di aari ed Juda.
31 Idi natey si Rehoboam, naitapi sin naiponponan di aap-o na sin Siyodad
en David. Naisokat ay nan-ari si Abias ay anak na.

15

1

Din Aari Ed Juda Enggana Sin Timpon Jehosafat (15:2a,3,8,10-12,14,16,24)

2a Tolo ay tawen di nanturayan Abias ed Jerusalem.
3 Inamag na amin din basol ay inam-amag ama na. Baken kaman si apo na
ay David ay naimongsan di nemnem na en Yahweh ay Diyos na.
4 5 6 7 8 Idi natey si Abias, naiponpon sin naidolinan di aap-o na sin Siyodad
en David. Si Asa ay anak na di naisokat ay nan-ari,
9 10 et nanturay ed Jerusalem si opatapolo ya esa ay tawen. Si Maaca ay
anak Absalom di apo na ay babai.
11 Si Asa yan kaman si apo na ay David. Inamag na din kosto sin pangilan
Diyos.
12 Inpakaana din lallalaki ya babbabai ay mangilaklakos awak da ay
mantee sin pandaydayawan sin dodontog. Kinaana abe din sinan didiyos
ay inam-amag di aap-o na.
13 14 Adi na kinaan din pandaydayawan ay wada sin dodontog, ngem
naimomongsan di nemnem na ay mansilbi en Diyos sin intiro ay biyag na.
15 16 Sin timpon da Asa en Baasa ay ari ed Israel, kanayon ay nan-gogobat
da.
17 18 19 20 21 22 23 24 Idi natey si Asa, naiponpon sin naipayagan di aap-o
na sin Siyodad en David, et naisokat ay man-ari si Jehosafat ay anak na.

Din Aari Ed Israel Enggana Sin Timpon Ahab (15:25-30; 16:25-26,28-34)

25 Mo ed Israel abe, naisaad ay ari si Nadab ay anak Jeroboam. Naamag na
sin maikadwa ay tawen ay nanturayan Asa ed Juda, et inturayana ed Israel
si dowa ay tawen.
26 Iniso na din ogalin ama na, tan lawa di inam-amag na sin pangilan Diyos
ya inpango na din Israelita ay manbasol.
27 Asi et wadas Baasa ay anak Ahias ay polin Issakar ay nanplano ay mamse
en Nadab. Et inpapati na ay namse sin nanlikoban Nadab ya din sosoldadon
di Israelita ed Gebbeton ay ilin di Filisteo.
28 Pag maisokat, et sisya di nanturay ed Israel. Naamag na sin maikatlo ay
tawen ay nanturayan Asa ed Juda.
29 Idi nanturay sisya, dagos ay pinse na din am-in ay pamilyan Jeroboam.
Iwed di olay es-esa ay nabay-an, ay siya met laeng di inpaipadton Diyos en
Ahias ay pankalkaliana ay taga-Shilo.

30 Naamag na begew sin basbasol Jeroboam ya din nangiturongana abe sin
Israelita ay manbasol ay say binmongetan Yahweh ay Diyos da.

Pag lawa din aari ay nansososkat ay nangituray ed Israel. Nanturay si
Baasa si dowanpo ya opat ay tawen, pag matey et naisokat si Ela ay anak
na. Idi nanturay si Ela si dowa ay tawen, pinsen Zimri ay nangipangolo sin
kagodwan di kalisa na ay para gobat, et insaad na din awak na ay ari. Pag nan
peslen din am-in ay pamilyan Baasa ay nabay-an. Ngem idi nalabas di esa
ay dominggo et anggoy, insaad din kaipoipogaw si Omri ay ari da. Si Omri
yan komander di sosoldado. Idi siya di, nanpokok si Zimri sin makneg ay
pankamangan sin palasyo, asi na pooan, et say nateyana. Pag manturay si
Omri ed Israel si sinpo ya dowa ay tawen. (15:31–16:24)

31 32 33 34

16

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24

25 Ngem lawa di inam-amag Omri sin pangilan Diyos yan madagdagsen
pay di basbasol na mo din amin ay nangon-ona ay nanturay mo sisya.
26 Inonodana amin din inamag Jeroboam ay anak Nebat ya inpangoloana
din Israelita ay nanbasol, isonga binmonget si Yahweh ay Diyos da gapo sin
magay silbi na ay sinan didiyos ay daydayawen da.
27 28 Idi natey si Omri yan naiponpon ed Samaria et si Ahab ay anak na di
naisokat ay ari.
29 Din naisaadan Ahab ay anak Omri ay man-ari ed Israel yan naitompong
sin maika-38 ay tawen ay nanturayan Asa ay ari ed Juda. Dowanpo ya dowa
ay tawen di nanbeeyana ed Samaria ay mangituray sin Israelita.
30 Nakarkaro di basol ay inam-amag Ahab ay anak Omri mo din nanturtu-
ray ay nangon-ona mo sisya.
31 Baken napnek sin nangam-amagana si kaman din basol Jeroboam ay
anak Nebat. Inasawa na abe si Jezebel ay anak Etbaal ay ari ed Sidon et
nansilbi ya nandayaw en Baal.
32 Nan-amag si altar ay para en Baal sin timplon Baal ay inamag na ed
Samaria.
33 Tinood na abe di posti ay pangidaydayaw da en Asera. Nasursurok pay
din inamag Ahab ay nangipabonget en Diyos mo din amin ay nangon-ona
mo sisya ay nan-ari ed Israel.
34 Sin timpon Ahab, binangon kasin Hiel ay taga-Betel din alad ya eneb
ed Jerico. Et natongpal din inpaipadton Diyos en Josue ay anak Nun, tan idi
nakdeng ay insaad na din fondasyona, natey si Abiram ay besag na, yan idi
inamag na din eneb na, natey abe si Segub ay anongos na.*

17

Din Adi Na Nan-od-odanan Sin Timpon Elias

1 Waday mamadto ay manngadan si Elias ay taga-Tisbe ay sakop di Gilead.
Inmey en Ahab yan kanana, “Begew sin panakabalin Yahweh ay matmatago
ay Diyos di Israelita ay pansilsilbiak, magay dono ono odan isnan omal-ali ay
tawen enggana ay ibagak.”
2 Idi makdeng di, kanan Diyos en Elias,

* **16:34** Din inpadton Josue et madtengan sin Josue 6:26.

3 “Komaan kas na. Emey ka sin naibandas belaan di agew ta en ka
mantabon sin asag-en di kitkittoy ay ginawang ay Kerit sin naibandas belaan
di agew ed Jordan.
4 Say pan-inomam din ginawang ay doy yan binilin ko din gayang ay man-
iey da si kanem.”
5 Tinongpal na din inbagan Diyos et inmey sin kad-an di ginawang ay Kerit
et nantees di.
6 Inagsapa ya minasdem ay man-idateng din gayang si karni ya tinapay
yan sin ginawang di pan-in-inomana.

Si Elias Ya Din Nalasang Ed Zarefat

7 Baken nabayag yan namgaan din ginawang tan adi nan-od-odan sin daga
ay doy.
8 Pag kanan Diyos en sisya,
9 “Emey ka ay dagos ed Zarefat ay sakop di Sidon ta mantee kas di. Binilin
ko di esay balo isdi ta panganen daka.”
10 Et inmey ed Zarefat.

Idi dinmateng sin segpan di ili, waday balo ay mangakkaiw. Kanana sin
babai ay sana, “Man-inomak kod si danom yo.”
11 Idi em-emey din babai yan kanana, “Omya ka kod abe si esa ay tinapay.”
12 Kanan din babai ay nanongbat, “Ammon Yahweh ay Diyos mo ay maga
polos di tinapay ko. Wada anggoy di sinkagamet ay arina sin koli ya at-atik
ay mantikan di olivo sin garapon. Mangakkaiwak ta waday pan-oto mi yan
say longbos na dis kanen mi sin anak ko ay lalaki et sigurado ay matey kamis
dagaang.”
13 Ngem kanan Elias en sisya, “Adi kan madanagan. Somaa ka et ta en ka
man-oto si kanen yo. Ngem pangon-onaem ay omioto si kitkittoy ay tinapay
sin arina yo ta ialim, asi kan man-oto sin mabay-an si kanen yo sin anak mo.
14 Tan siya na di kanan Yahweh ay Diyos di Israelita, ‘Kadi et baken maabos
din arina sin koli ya din mantika sin garapon enggana ay sak-en ay Diyos et
ipawadak di odan.’ ”
15 Sinmaa et tinongpal na din inbagan Elias. Et waday inmanay ay
kinkinan da Elias ya din sin-ina si inag-agew,
16 tan tinmet-ewa din kalin Diyos ay inbagan Elias et adin naab-abos din
arina sin kaipaypay-ana ya din mantika sin garapon.
17 Idi baken nabayag, nansakit din anak di balo ay sana yan kinmaro ay
kinmaro enggana ay natey.
18 Kanan din babai en Elias, “Sik-a ay ipogaw Diyos, sino pay di gapo ay
say inamag mo nan sak-en? Ay inmali ka ay mangipanemnem en Diyos sin
basbasol ko ta say matey din anak ko?”
19 Kanan Elias ay nanongbat, “Ialim san anak mo.” Et ina na sin balo din
anak, pag nan iey sin kowarto ed ngato ay panteteana et inpabaktad na sin
katri na.
20 Kanana ay nanpakaasi en Diyos, “Yahweh ay Diyos ko, ay olay nan balo
ay pakidagdagosak yan paligatem tan nay adi kan naseg-ang sin anak na?”
21 Pag lomakbab si Elias si namitlo sin awak di anak dowan mankararag
en Diyos ay kanana, “Yahweh ay Diyos ay daydayawek, pangaasim kod ta
tagoem nan anak ay nay.”
22 Pinatgan Diyos din kararag Elias et natago kasin din anak.
23 Binakwan Elias et inbaba na ay en indawat en ina na yan kanana, “Ilaem,
natago din anak mo.”

24 Kanan din babai ay nanongbat en Elias, “Napaneknekak ed wani ay
ipogaw Diyos sik-a et din kalin Diyos ay ibagam yan tet-ewa.”

18

Si Elias Ya Din Mamadton Baal
(18:1-2a,17-46)

1 Nalabas pay di kaageagew et dinomteng sin maikatlo ay tawen, kanan
Diyos en Elias, “En ka manpaila en Ahab et pawadaek di odan.”
2a Et inmey si Elias ay nanpaila en Ahab.
3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 Idi inila na si Elias yan kanana, “Wada ka
baw, sik-a ay namalpaligat sin Israelita.”
18 Ngem kanan Elias, “Baken sak-en di namalpaligat sin Israelita. Sik-a
et adi ya din pamilyan amam, tan linablabsing yo din bilbilin Diyos yan
nandaydayaw kayo en Baal.
19 Ed wani, ibilin mo sin amin ay ipogaw isnan intiro ay Israel ta en da
omabat sin dontog ay Carmel. Itakin mo abe din 450 ay mamadton Baal ya
din 400 ay mamadton Asera ay pakpakanen Jezebel.”
20 Et pinakaammoan Ahab din ipogaw sin intiro ay Israel et natopog da sin
dontog ay Carmel, pati da din mamadto ay sana.
21 Sinmag-en si Elias sin amin ay ipogaw yan kanana, “Pig-an pay ay
isaldeng yo ay pankakadwaen din pammati yo? Mo si Yahweh di Diyos, say
dayawen yo. Mo si Baal di Diyos et say dayawen yo.” Ngem ginmiginek din
kaipoipogaw.
22 Pag kanan Elias, “Es-esaak anggoy ay nabay-an sin mamadton Diyos,
ngem waday 450 ay mamadton Baal.
23 Man-a kayos dowa ay bomaro ay baka. Alaen da din esa ta partien da ya
tadtaden da, asi dan ipatang sin kaiw ay pangipooan ngem adi dan tetengan.
Isaganak abe din esa et ipatang ko sin kaiw ay pan-ipooan ngem adiak aben
tetengan.
24 Mo makdeng di, mankararag kayo sin diyos yo yan mankararagak abe
en Yahweh. Din manongbat si kararag ay mangipawadas apoy yan sisya
di tet-ewa ay Diyos.” Et inbogaw din amin ay ipogaw ay apolbalan da din
inbaga na.
25 Siya di, kanan Elias sin mamadton Baal, “Manpili kayo si esa sin baka
ta mangon-ona kayo ay mangisagana tan ad-ado kayo. Mankararag kayo sin
diyos yo, ngem adi yon tetengan.”
26 Et ina da din baka yan insagana da. Nankararag da en Baal manipod
sin agsapa enggana sin alas dosi. “Ay Baal, songbatam kod nan kararag mi,”
kanan da ay nangibogbogaw dowan dan manaytayaw ay manliked sin altar
ay inamag da, ngem magay nanongbat sin kararag da.
27 Idi man-gawa pay di agew, inlogin Elias ay siniten daida ay kanana, “Ibo-
gaw yo pay. Diyos met si Baal. Amangan mo way naoneg ay nemnemnemena
ono ad-adoy am-amagena, mo adi ya way inmeyana. Tan mo et naseseyep ya
masapol ay bangonen.”
28 Inpigpigsa da din bogaw da dowan da et egden din awak da si kampilan
ya gayang enggana ay mantedted din dada da tan say ogali da.
29 Intoltoloy da ay nanbogbogaw ya nankalkali ay kaman dan naboge
enggana ay dandani ay alas tres ay timpon di pan-idatonan, ngem dowan
et magay nannge ya nanongbat sin kararag da.
30 Makdeng pay di, kanan Elias sin kaipoipogaw, “Omasag-en kayos na.”
Et sinmag-en da en sisya. Nilogiana ay nangamag sin nadadael ay altar ay
nandayawan da en Diyos ed idi.

31 Nan-a si sinpo ya dowa ay bato, sag-eesa para sin tribun di polin Jacob
ay nginadanan Diyos si Israel.
32 Say inosal na da san bato ay nan-amag si altar ay pan-idatonan si animal
en Diyos. Nankaot si kanal ay nanliked sin altar. Din kalosong din kanal yan
laonena di nganngani ay opat ay galon ay danom.
33 Piney-ana si kaiw din altar asi nan tinadtad din baka et inpatang na sin
kaiw. Pag nan kanan en daida, “Pon-en yo di opat ay koli si danom ta isodag
yo sin naidaton ya sin kaiw.” Et tinongpal da.
34 “Say iyat yo kasin,” kanana et pinidwa da. Binilina kasin daida et say
inyat da si maikapitlo.
35 Nan-ayos din danom sin altar et napno din kanal.
36 Idi domteng din oras ay pan-idatonan, sinmag-en si Elias ay din mamad-
ton Diyos sin altar yan kanana ay nankararag, “Sik-a ay Yahweh, Diyos ay
dinaydayaw da Abraham, Isaac ya Israel, ipailam koma ed wani ay agew ay
sik-a din Diyos ed Israel ya sak-en din baam, et inamag ko amin dana tan say
inbilin mo.
37 Songbatam koma ay Diyos nan kararag ko ta say mapaneknekan nan
kaipoipogaw ay sik-a ay Yahweh si Diyos ay mangitaoli sin pammati da en
sik-a.”
38 Pag et kaekgas si Diyos si apoy et pinooana amin din naidaton, kaiw ya
bato. Nakset din lota yan namgaan din kanal ay nanliked sin altar.
39 Idi inilan din kaipoipogaw di, kalakpap da yan kanan da, “Si Yahweh di
Diyos, si Yahweh anggoy di Diyos.”
40 Idi siya di, binilin Elias daida, “Depapen yo din mamadton Baal. Adi yon
ipalobos ay waday makalayaw.” Dinpap das daida et inpaiballalong Elias sin
ginawang ay Kison yan isdi ay pinse nas daida.
41 Idi makdeng di, kanan Elias en Ahab, “En ka mangan ya man-inom tan
sanay madngek ay omal-ali ay napigsa ay odan.”
42 Et en nangan ya nan-inom si Ahab, ngem si Elias yan nantikid sin toktok
di dontog ay Carmel, pag manyakog-ong ay nangidomog sin ropa na sin nan-
gawaan di peweg na ay mankararag.
43 Pag nan kanan sin baa na, “En ka tamangen din baybay.”
Inmey din bag-ena ay nantamang asi nantaoli yan kanana, “Maga polos
met di mailak.” Namin pito ay inbaan Elias din baa na.
44 Sin maikapito ay nantaoliana yan kanana, “Waday liboo ay kaman
kadakdaken di adpan di ipogaw ay komaykayang sin baybay.”
Binilin Elias din bag-ena, “En ka ibaga en Ahab ta manlogan sin kalisa na
ta somaa tan into et mo edasan di odan ya adi makalsot din kalisa na.”
45 Sinkaattikan yan binmolinget ed kayang si liboo, nandagem ya nilogiana
ay mandeges. Nanlogan si Ahab sin kalisa na ta somaa ed Jezreel.
46 Siya et di, nawada en Elias di panakabalin Diyos et binilkoana din bado
na asi nanagtag enggana sin beddeng di Jezreel* yan inonaana si Ahab.

19

Din Inmeyan Elias Sin Dontog Ay Sinai

1 Dinad-at Ari Ahab en Jezebel ay asawa na amin din inamag Elias ya din
namseana sin amin ay mamadton Baal.
2 Idi dinngen Jezebel di, waday inbaa na en Elias ay nangibaga, “Mo adiak
amagen en sik-a din inamag mo sin mamadton Baal sin kaman nina ay oras
si bigat, olay pomse da din diyos.”

* **18:46** Nasurok ay 26 ay kilometro di kaaddawin di Jezreel manipod sin dontog ay Carmel.

3 Inmegyat si Elias et linmayaw ta say adi da peslen. Intakina din baa na et
inmey da ed Beerseba ay sakop di Juda yan tinaynanas di.
4 Naninsin-agew si Elias ay nandad-an ay inmey sin kadardaratan. Waday
dintengana ay kaiw et tinmokdo sin sidom na yan inkararag na ay matey
koma. Kanana, “Sik-a ay Diyos, enggay adiak maanosan na, isonga taoliem
kod nan biyag ko tan maga met laeng di naitkenak sin aap-ok.”
5 Idi makdeng di yan binmaktad et naseyep sin sinidoman di kaiw.
Idi siya di, wada et di anghel ay nangiwit en sisya yan kanana, “Bomangon
ka ta mangan ka.”
6 Manmokilang pay, wada di inila na ay tinapay sin kad-an di toktok na ay
naoto sin man-atong ay bato ya esay koli ay danom, et nangan ya nan-inom
pag bomaktad kasin.
7 Nantaoli kasin din anghel Diyos et giniwit na yan kanana, “Bomangon ka
ta mangan ka tan addawi di pandad-anam.”
8 Binmangon si Elias et nangan ya nan-inom. Pinmigsa sin kinana ay sana
et nandan si opatapolo ay agew ya labi enggana ay dinmateng ed Sinai* ay
nanpappailaan Diyos.
9 Sinenggep si esa ay liyang et isdi ay naseyep sin labi.
Kanan Diyos en sisya, “Sinoy am-amagem isna ay Elias?”
10 Kanan Elias, “Inpakat ko din amin ay kabaelak ay nansilsilbi en sik-a
ay Yahweh, Diyos ay Manakabalin Amin, ngem din Israelita yan dinokogan
da din intolag mo. Dinadael da din aaltar mo yan pinse da amin din
pankalkaliam, et sak-en anggoy di nabay-an yan nay layden da abe ay
pomse.”
11 Kanan Diyos en sisya, “Bomala ka ta pomika ka sin sangoanak sin toktok
di dontog tan sak-en ay Diyos et nganngani ay malabasak.”
Idi siya di, wada et di napigsa ay dagem ay nangosokos sin dontog et
napitapitak dan bato, ngem maga si Diyos ay naikoyog sin dagem. Idi
sinmaldeng din dagem, nanyegyeg, ngem magas Diyos sin yegyeg.
12 Makdeng din yegyeg yan way apoy, ngem magas Diyos sin apoy. Idi
makdeng din apoy, waday nainayad ay ayasak.
13 Idi dengngen Elias din ayasak, in-opop na din tak-ep di bado na sin ropa
na, pag bomala et pinmika sin segpan di liyang. Pag et waday kali ay kanana,
“Sinoy am-amagem isna ay Elias?”
14 Kanan Elias, “Yahweh, Diyos ay Manakabalin Am-in, inpakat ko di amin
ay kabaelak ay nansilsilbi en sik-a, ngem din Israelita yan nilinglingan da
din intolag mo. Dinadael da din aaltar mo yan pinse da amin sin kampilan
din pankalkaliam et sak-en anggoy di nabay-an yan nay layden da abe ay
pomse.”
15 Kanan Diyos en sisya, “Mantaoli ka sin dinan mo ta emey ka sin
kadardaratan ed Damascus. Mo domateng kas di, emey ka sin siyodad ta
dotokam si Hazael ay man-ari ed Syria
16 yan dotokam abes Jehu ay anak Nimsi ay man-ari ed Israel. Dotokam
si Eliseo ay anak Safat ay taga-Abel Mehola ay say maisokat en sik-a ay
mamadto.
17 Din makalisi sin kampilan Hazael, peslen ton Jehu yan din makalisi en
Jehu et peslen Eliseo.
18 Ngem bay-ak di pito ay libo ay Israelita. Daida din adi nandayaw en Baal
ya adi nang-ongo sin rebolto na.”

Din Nangayagan Elias En Eliseo Ay Kasokat Na

* **19:8** Din kanana sin Hebreo et: *Horeb.* Di esa ay ngadana et Sinai.

19 Inmey si Elias et dintengana si Eliseo ay man-al-alado. Waday sinpo ya
dowa ay paris ay napakoan ay baka ay on-onodena yan sisya di mangial-
alado sin maodi ay paris. Kinaan Elias din tak-ep di bado na yan in-amag
na en Eliseo.†
20 Kataynan si Eliseo sin baka na et inonod nas Elias yan kanana, “Palo-
bosam kod sak-en ay en manpakada omona en da amak en inak ta asiak
makikoyog en sik-a.”
Kanan Elias ay nanongbat, “Emey ka adi. Adiak pilpiliten sik-a.”
21 Siya di, tinaynan Eliseo et sinmaa. Ina na din ial-alado na ay baka et
pinalti na. Say intongo na din alado ya pako ay nangiotoana sin karni pag
nan idawat sin ipogaw et kinan da. Idi makdeng di, inmonod en Elias et
nansilbi en sisya ay kabadang na.

20

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32
33 34 35 36 37 38 39 40 41

Din Nangabakan Ahab En Benhadad (20:42-43)

Idi siya di, en nakigobat da Benhadad ay ari ed Syria sin Israelita. Waday
inbaan Diyos ay mamadto ay en nangibaga en Ahab, “Ay inilam din kaad-
adon di soldado da? Awni man et pangabakek sik-a ta say pangammoam
ay sak-en di Diyos.” Et natongpal, tan nangabak da Ahab. Sin omali ay
tawen, kasin ginobat da Benhadad din Israelita yan nangabak kasin da Ahab.
Emegyat si Benhadad ay peslen Ahab sisya, isonga kanana ay nakitolag en
itaoli na din il-ili ay sinakop ama na mo wayaan Ahab sisya, et awena. Asi
et binmonget si Diyos tan adi pinsen Ahab si Benhadad, isonga nan-ibaa si
mamadto ay emey en sisya. (*20:1-41*)
42 Kanan din mamadto sin ari, “Siya na di ipaammon Diyos en sik-a. Gapo ta
inpawayam din kineddengak ay matey koma, ikaroam sin biyag mo. Matey
abe din sosoldadom gapo ta inpalobos mo ay matago din sosoldado na.”
43 Sin nanngeanas di, sinmaa din ari ed Samaria ay mansasadot ya
mabmabonget.

21

Din Nangamgaman Ahab Sin Dagan Nabot (21:1-11,14-24,27-29)

1 Malabas pay di timpo, waday napasamak manbegew sin kaob-obasan
Nabot ay taga-Jezreel. Din daga na ay nay et asag-en sin palasyon Ahab ed
Jezreel ay ari ed Samaria.*
2 Sin namingsan, kanan Ahab en Nabot, “Idawat mon sak-en din minolaam
si obas ta eskak si natnateng tan asag-en sin palasyok. Sokatak si mas
maymayat ay kaobasan ono lakoak mo say laydem. Bayadak olay piga di
kanam.”
3 Ngem kanan Nabot, “Pangaasim apo. Iparit Diyos ay idawat kon sik-a din
daga ay nay, tan tinawid ko sin ap-apok.”
4 Mansasadot ya mabmabonget si Ahab ay sinmaa gapo sin inbagan Nabot.
Binmaktad sin katri na ay nanasango sin dingding yan sigaana ay mangan.
5 Idi sinenggep si Jezebel ay asawa na, kanana, “Ay sinoy gapo ay mas-
masadot ka ya sigaam ay mangan?”

---

† **19:19** Din nangamagan Elias sidi et sinyal ay si Eliseo di maiskat en sisya ay mamadto. * **21:1** Manturay si Ahab ed Samaria ay kapital di Israel. Wada abey palasyo na ed Jezreel.

6 Kanan Ahab, “Gapo sin inbagan Nabot. Tan kanak en lakoak din
ineskanas obas ono sokatak mo say laydena ngem kanana et en adi mabalin
ay idawat nan sak-en.”
7 Kanan asawa na, “Ay baken ayan sik-a di ari isnan Israel? Bomangon ka
et ta mangan ka ya manragsak ka. Alaek din inobasan Nabot para en sik-a.”
8 Et nan-amag si solat asi nan inpirma din ngadan ya pirman Ahab, pag
nan ipatolod sin oopisyal ya mabigbig ay omili ed Jezreel.
9 Siya na din nilaon din solat: “Man-ibilin kayo si agew ay pangitpean
si dagaang ta sinopen yo din kaipoipogaw† yan patokdoen yo si Nabot sin
sango.
10 Man-ipatokdo kayo si doway bayanggodaw sin sangoanana ay mangi-
pabasol en sisya ay binaosanas Diyos ya din ari. Pag kayon ibala sin lasin di
siyodad ta pigpigen yo ay peslen.”
11 Inamag din oopisyal ya mabigbig ay omili din inbilin Jezebel sin solat ay
inpatolod na en daida.
12 13 14 Makdeng pay di yan inpakaammo dan Jezebel en natey si Nabot.
15 Idi nadamag Jezebel ay natey si Nabot, kanana en Ahab, “Emey ka ta en
ka okaen din inobasan Nabot ay taga-Jezreel ay sinigaana ay ilakon sik-a, tan
enggay natey sisya.”
16 Idi dinngen Ahab ay natey si Nabot, kapika et inmey ay en nangoka.
17 Pag kanan Diyos en Elias ay taga-Tisbe,
18 “Manballalong ka ay dagos ta en ka ilan si Ari Ahab. Wadad wani sin
inobasan Nabot tan laydena ay okaen.
19 Ibagam en sisya ay siya na di inbagan Diyos, ‘Makdeng baw ay peslem
sisya yan alaem din sanikwa na? Sin mismo ay lugar ay nanildilan di aso sin
dadan Nabot, isdi met laeng di panildilan di aso sin dadam.’ ”
20 Pinatin Elias din intogon Diyos. Idi inilan Ahab sisya, kanana, “Dinteng
mo baw sak-en, sik-a ay omiibaw.”
“Aw yan,” kanan Elias ay nanongbat. “Et gapo ta inpakat mon kabaelam
ay mangamag si lawa sin pangilan Diyos,
21 siya na di kanana en lak-amem ay dosa. Keddengan daka ay matey ya
siya abe sin am-in ay pamilyam ay lalaki. Maga polos di mabay-an.
22 Di katet-ewa na et dosaen daka ay kaman din inyat na sin polin Jeroboam
ay anak Nebat ya polin Baasa ay anak Ahias, tan binmonget si Diyos begew
sin nangipangoloam sin Israelita ay manbasol.
23 Mo maipanggep en Jezebel, kanan Diyos en kanen di asos sisya sin poon
di alad ay batog di ili ay Jezreel.
24 Olay sino abe ay naipoli en sik-a yan matey sin siyodad et kanen di aso.
Mo pay din matey sin away et kanen di titit.”
25 26 27 Sin nanngean Ahab isdi, binisngit nan bado na, et en nanbado si
sako ay say inosal na olay sin labi. Init-itpe nay dagaang na yan kanayon ay
masmasadot ya nadadagsenan.
28 Pag kanan Diyos en Elias,
29 “Ay inilam di inyat Ahab ay nangipababa si nemnem na sin sangoanak?
Gapo ta say inyat na di, adiak ipalak-am din dosa ay nay sin pamilya na sin
timpo na mo adi et sin timpon di anak na.”

22

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28

† **21:9** Mo din oopisyal di ili yan man-ibilin das agew ay pangitpean si dagaang, say pangammoan di omili ay waday nanbasol si nadagsen. Masapol ay makeddengan din nakabasol ay matey ta say adi makidosa din omili.

Din Nateyan Ahab Ay Natongpalan Din Inpadton Micayas (22:29-30,34-38,40)

Idi siya di, adi nan-gogobat din Israelita ya taga-Syria si dowa ay tawen. Sin maikatlo ay tawen, nantolag da Ahab en Jehosafat ay ari ed Juda ay mantinolong da ay makigobat en Benhadad ay ari ed Syria ta taolien da din siyodad ay Ramot sin sakop di Gilead. Tan kambaw adi intaolin Benhadad din siyodad ay doy ay say nakitolagana en Ahab ed idi. Waday mamadton Diyos ay manngadan si Micayas ay nangipadto ay matey si Ahab sin gobatan ya maabak din Israelita. Ngem inpapilit pay dedan Ahab din wadas nemnem na. (*22:1-28*)

29 Siya di, inmey da Ari Ahab en Ari Jehosafat ay en makigobat ed Ramot.
30 Kanan Ahab en Jehosafat, “Mo ilogi tako ay makigobat, ibadom din osal di ari, ngem mo sak-en pay, ilimed ko mo sinoak.” Et naitapi din arin di Israelita sin gobatan ay adi maimatonan.
31 32 33 34 Ngem naitompong ay waday soldadon di Syria ay nangibinat sin pana na yan napontaan si Ari Ahab sin nansisilpoan di salida na. “Aney! Napontaanak!” kanan Ahab sin mangiturturong sin kalisa na. “Manbowilta ka ta omaddawi ta!”
35 Pomigsa ay pomigsa din gobat dowan pay si Ahab yan inpapika da sin kalisa na ay makisasango sin sosoldadon di Syria. Intoltoloy din dada na ay omay-ayos enggana ay nabasa din det-an di kalisa. Idi malablabi, natey.
36 Idi dandani ay madipos din agew, nan-asibogaw da ay nangwani, “Somaa di esa ya esa sin kosto ay ili na.”
37 Siya na di nateyan Ahab ay ari ed Israel. Pag dan iey din awak na ed Samaria et inponpon da.
38 Waday posong isdi ay pan-amsan di babbabai ay nangilaklako sin awak da. Say nangowasan da sin kalisan Ahab ay para gobat et dinildilan di aso din dada na ay say inbagan Diyos ay maamag.
39
40 Idi nakdeng di, naisokat ay ari si Ahazias ay anak na.

Din Nanturayan Jehosafat Ed Juda (22:41-44,50)

41 Sin maikap-at ay tawen ay nanturayan Ahab ed Israel, naisaad ay ari ed Juda si Jehosafat ay anak Asa.
42 Mantawen si Jehosafat si 35 sin nanbalinana ay ari yan nanturay ed Jerusalem si 25 ay tawen. Si Azuba ay anak Silai di ina na.
43 Inamag na din kosto sin pangilan Diyos ay kaman si Asa ay ama na, ngem adi nan dinadael din pandaydayawan di ipogaw si sinan didiyos ay wada sin dodontog, et intoltoloy da ay nan-ipoo si daton ya insinso isdi.
44 Sin nanturturayan Jehosafat, nakikapya sin ari ed Israel.
45 46 47 48 49 50 Natey si Jehosafat et naiponpon ay naitapi sin aap-o na sin siyodad apo na ay David. Si Jehoram ay anak na di naisokat en sisya ay nan-ari.
51 52 53

Maikadwa Ay Libro Maipanggep Sin Aari

Maipanggep Sin Libro Ay Nay

Din libro ay nay di kaitoloyan din naisolat sin Omona Ay Libro Maipanggep Sin Aari maipanggep sin nanturay sin nansian ay nasyon ay Israel ya Juda enggana sin naabakan da ay dowa. Din kapital di Israel ay Samaria et inabak Ari Salmaneser ay taga-Assyria sin 722 B.C. Inpakaana di odom ay Israelita et inpilit na ay en da makiili ed Assyria. Din kapital di Juda ay Jerusalem et inabak ya binakas Ari Nebukadnezzar ay taga-Babilonia sin 586 B.C. Am-in din Israelita ay babaknang, nangato di saad na ya nalaing et naipakaan da ay en makiili ed Babilonia. Naamag dana ay lawa begew sin naipidwapidwa ay nanokdokogan di aari ya ipogaw ed Israel ya Juda en Yahweh ay Diyos da.

Ngem baken omipasadot am-in ay naisolat isna. Maistorya abe din nakaskasdaaw ay inam-amag Eliseo ay naisokat en Elias ay mamadton Diyos.

Din Linaona

Din inam-amag Eliseo ay mamadto 1:1–8:15
Din nansososkat ay aari ed Israel ya Juda 8:16–17:4
Din naabakan di Samaria 17:5-41
Din aari ed Juda manipod sin timpon Hezekias 18:1–24:20
Din nabakasan di Jerusalem 25:1-30

Da Elias En Ari Ahazias

Idi namingsan, nag-as si Ahazias ay ari ed Israel ay napo sin atep di palasyo na et palalo ay nasakitan sisya. Isonga nan-ibaa si en manpasip-ok mo sinoy ipaammon din sinan didiyos ta ammoana mo mailatonan. Ngem inabat Elias ay mamadton Diyos din inbaan di ari et inpaammo na en daida din inbagan Diyos. Kinwanin Diyos en matey si Ahazias gapo ta nan-ibaa si manpasip-ok. Et natongpal, pag maisokat si Joram ay esa ay anak Ahab ay man-ari ed Israel, tan magay anak Ahazias. (*1:1-18*)

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18

2

Din Nangieyan Diyos En Elias Ed Langit
(2:1-15)

1 Idi dandani ay alaen Diyos ed langit si Elias babaen si alinposapos,
manmandan da en Eliseo ay napod Gilgal.
2 Kanan Elias en Eliseo, “Isna ka tan inbaan Diyos sak-en ed Betel.”
Ngem kanan Eliseo, “Isapatak sin matmatago ay Diyos ya en sik-a ay adiak
taynan sik-a.” Et nankoyog da ay inmey ed Betel.
3 Wada di grupon di mamadto ay mantee isdi ay inmey en Eliseo yan kanan
da, “Ay ammom ay alaen Diyos din apom ay isian en sik-a ed wani ay agew?”
Kanan Eliseo, “Aw, ammok ngem adi takon ap-apaten sa.”
4 Kanan kasin Elias en Eliseo, “Mataynan kas na tan inbilin Diyos ay
emeyak ed Jerico.”
Ngem kanan Eliseo, “Isapatak sin matmatago ay Diyos ya en sik-a ay adiak
taynan sik-a.” Et nankoyog da ay inmey ed Jerico.
5 Wadas di di mantee ay grupon di mamadto ay nansalodsod en Eliseo, “Ay
ammom ay alaen Diyos din apom et isianan sik-a ed wani ay agew?”
Kanan Eliseo, “Aw, ammok ngem adi takon ap-apaten sa.”

6 Pag kanan Elias en Eliseo, “Mataynan kas na tan inbilin Diyos ay emeyak
ed ginawang ay Jordan.”
Ngem kanan Eliseo, “Isapatak sin matmatago ay Diyos ya en sik-a ay adiak
taynan sik-a.”
7 Intoloy da ay nandan yan waday grupon di mamadton Diyos ay inmonod
en daida ed Jordan. Sinmaldeng da Elias en Eliseo sin benget di ginawang
yan wada da din mamadto sin baken onay addawi ay mangiila en daida.
8 Kinaan Elias din tak-ep di bado na asi na kinopin, pag nan iseppat sin
danom yan nansian din danom et namgaan di dinan da Elias ay nanbalasat.
9 Idi nakabalasat da, kanan Elias en Eliseo, “Sinoy laydem ay idawat ko
asiak maiaddawi en sik-a?”
Kanan Eliseo, “Idawtam kod sak-en si dobli ay bingay sin panakabalin
mo.”*
10 Kanan Elias, “Naligat san kedkedawem ngem matongpal sa mo mailam
sak-en sin kaisianak en sik-a, ngem no maga et adi maidawat en sik-a.”
11 Idi manmandan da dowan dan mankalkali, bigla et ay nawada di
manbidbidang ay kalisa ya kabayo ay nandan sin nan-gawaan da, pag
ikayang di alinposapos si Elias ed daya.
12 Inilan Eliseo et binogawanas Elias ay kanana, “Ama, ama! Napigsa
ay manalaknib isnan Israel!” Manipod sidi yan adi na kasin inil-ilas Elias.
Kabisngit si Eliseo sin bado na gapo si sakit di nemnem na.
13 Pinidit na din nag-as ay tak-ep di badon Elias pag mantaoli sin benget di
ginawang ay Jordan.
14 Inseppat na sin danom din nag-as ay badon Elias yan kanana, “Intoy kad-
an pay Yahweh ay Diyos en Elias?”
Idi sineppat na din danom, nansian et nandan ay nanbalasat.
15 Kanan din grupon di mamadto ay napod Jerico ay nangiilan sisya, “Wada
en sisya din panakabalin Elias.” En da inabat, pag dan manyakog-ong sin
sangoanana.
16 17 18 19 20 21 22 23 24 25

3

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27

4

Din Namadangan Eliseo Sin Nalasang Ay Naotangan (4:1-7)

1 Sin namingsan, inmey en Eliseo din asawan di esa ay pankalkalian Diyos
ay esa sin grupon di mamadto yan kanana, “Apo, natey si asawak. Ammom
met ay pinatpateg na si Diyos, ngem ed wani yan inmali din nangiotang.
Magay ibayad ko, isonga kanana en alaena din doway lalaki ay anak ko ta
panbalinenas bag-ena.”
2 Kanan Eliseo ay nansalodsod, “Sinoy maibadang ko en sik-a? Ibagam kod
di wada ay sanikwam sin beey mo.”
Kanan din babai, “Apo, maga polos malaksig si at-atik ay lanan di olivo.”
3 Kanan Eliseo, “En ka manbolod sin am-in ay tinokmang mo si ad-ado ay
koli ay magay naigto.
4 Mo idateng mo sin beey yo, senggep kayo sin aan-ak mo ta in-eb yo, pag
kayon ilogi ay pey-an si lana din amin ay koli et din mapno yan ikasin yo.”

---

* **2:9** Mo maibasar sin linteg di Israelita, dobli di tawid di besag ay anak mo din aag-i na. Wada abey lebbeng na ay adi inawat di aag-i na. Isonga din layden Eliseo ay kalien et mabigbig komas sisya ay din kosto ay nanawid sin panakabalin Elias ya dobli koma di tawidena ay panakabalin mo din odom ay mamadto.

5 Tinaynan din babai si Eliseo yan sinenggep sisya ya din aan-ak na sin
beey da et inin-eb da. Idawdawat din aan-ak na din koli dowanan peypey-
an.
6 Idi napno da amin din koli, kanana sin esa ay anak na, “Man-iali kayo si
esa.”
Ngem kanan da, “Enggay nisa.” Idi siya di, sinmaldeng din lana ay man-
ayos.
7 Binmela din babai ay en nangipaammo en Eliseo yan kanan Eliseo en
sisya, “En ka ilako din lana ta say ibayad mo sin otang mo. Omanay din
mabay-an ay panbiyag yo sin an-ak mo.”

Din Nakaskasdaaw ay Inamag Eliseo ed Sunem (4:8-37)

8 Sin namingsan ay inmeyan Eliseo ed Sunem, inayagan di esay baknang ay
babai ta makikan sin beey da. Manipod isdi, kanayon ay maspad ay makikan
mo emey isdi ay ili.
9 Kanan din babai sin asawa na, “Masiguradok ay nasantoan ay ipogaw
Diyos din lalaki ay doy ay kanayon ay mandagdagos sin beey ta.
10 Man-amag ta si kitkittoy ay kowarto sin ngato, asi tan pey-an si katri,
lamisaan, tokdoan ya pansilawan ay osalena ta isdi ay mandagdagos mo
omali isnan beey ta.”
11 Sin namingsan ay inmey si Eliseo isdi, en binmaktad sin akin ngato ay
kowarto.
12 Kanana en Gehazi ay baa na, “En ka ayagan din babai.” Inayagana et en
pinmika din babai sin kad-ana.
13 Kanan Eliseo en Gehazi, “Ibagam en sisya mo sino di maitolong ko ay
isobalit isnan kinasiged na en daita. Amangan mo laydena ay enak makikali
sin ari ono sin komander di sosoldado para en sisya.”
Ngem kanan din babai, “Wada met amin ay kasapolak isnan ilik ay kad-an
di kakailiak.”
14 Dinamag Eliseo en Gehazi, “Sino ngin ngarud di maidawat ko?”
Kanan Gehazi, “Magay anak da yan enggay nakay si asawa na.”
15 Pag kanan Eliseo, “Ayagam sisya.” Inayagana et pinmika din babai sin
segpan.
16 Kanan Eliseo, “Sin siya na ay timpo sin omali ay tawen, manbakwa ka si
anak ay lalaki.”
Ngem kanan din babai, “Apo, ipogaw daka en Diyos isonga adi ka koman
iet-etekan nan mansilbi en sik-a.”
17 Ngem nawad-an din babai et nan-anak si lalaki sin kaman nidi ay timpo
sin inmali ay tawen ay kaman din inbagan Eliseo.
18 Dinmakdake din anak yan sin namingsan inmonod en ama na ay wada
sin kad-an di man-an-ani.
19 Idi siya et di, bigla ay kinalianas ama na yan kanana, “Aney! Din toktok
ko!”
Pag kanan ama na sin esa ay bag-ena, “Iey mo en ina na.”
20 Binakwan din bag-en ay in-ey sin inan di anak et binabakwan ina na
enggana ay alas dosi, pag et matey din anak.
21 In-ey na din anak sin akin ngato ay kowarto, pag nan pabaktaden sin
kaseyseyepan din mamadton Diyos. Binmala et in-eb na.
22 Inayagana si asawa na yan kanana, “Pangaasim kod ta man-ibaa kas na
si esa ay bag-en ya dangki ta emeyak ay dagos sin kad-an din ipogaw Diyos,
asiak mantaoli.”

23 Kanan asawa na ay mandamag, “Sinoy gapo ay emey ka en sisya ed wani
ay agew yan baken beskan di bowan ay pan-idatonan tako* ono agew ay pan-
illengan?”
Ngem kanan din babai, “Olay adi.”
24 Inpaiamag na din silyan di dangki yan nangabayo, pag na et kanan sin
bag-ena, “Dagdagem din dangki. Adi kan pan-inayaden begew en sak-en mo
adiak ibaga.”
25 Et inmey sin kad-an di mamadton Diyos sin dontog ay Carmel.
Idi tinamang Eliseo din babai sin addawi pay laeng, kananan Gehazi ay
baa na, “Dooy ay omal-ali din babai ay taga-Sunem.
26 Dalasem, managtag ka ay en mangabat ta damagem mo mayat met laeng
di kasasaad na, si asawa na ya din anak da.”
Idi dinamag Gehazi, kanan din babai ay nanongbat, “Mayat amin.”
27 Idi domateng sin kad-an Eliseo sin dontog, kapakod sin sikin Eliseo.†
Itodon koman Gehazi ngem kanan Eliseo, “Bay-am, tan palaloy ladingit na,
ngem nay adi inpaammon Diyos en sak-en di gapo na.”
28 Kanan din babai, “Apo, adiak met nankedaw en sik-a si anak yan kanak
abe en adi ka koman omietek ay mangidawat si pannamnamaak.”
29 Binilin Eliseo si Gehazi ay kanana, “Bilkoam san badom ta itagtag mo
nan sokod ko ta ipatang mo sin ropan di anak. Adi kan somalsaldeng
ay mangkablaaw mo waday abatem yan mo kablaawan das sik-a, adi ka
masapol ay songbatan.”
30 Ngem kanan din inan di anak, “Isapatak en sik-a ya din matmatago ay
Diyos ay adiak taynan sik-a.” Isonga pinmika si Eliseo et nakikoyog en sisya.
31 Nangon-ona si Gehazi ay inpatang na din sokod sin ropan di anak, ngem
magay mailas nanbaliwana ay kailaana ay mabiyag isonga nantaoli ay en
nangabat en Eliseo yan kanana, “Adi met binmangon din anak.”
32 Idi somawang si Eliseo, wada din anak ay naipapabaktad sin katri na
yan magay biyag na.
33 Sinenggep pag nan in-eb et ang-anggoy da ay dowa sin anak, pag
mankararag en Diyos.
34 Pag lomakpap sin awak di anak dowanan itakap din tepek, mata ya
takkay na sin tepek, mata ya takkay di anak et inmatong din awak di anak.
35 Kinmaan si Eliseo ay mandinad-an sin kowarto asi kasin lomakpap sin
awak di anak. Kaakbis din anak si namin pito yan kiniyat na din mata na.
36 Inpaayag Eliseo en Gehazi din babai ay taga-Sunem. Idi domateng yan
kanana, “Alaem nan anak mo.”
37 Sinenggep et nanyakog-ong ay nandokmog sin sangoanan Eliseo, asi na
alaen din anak na, pag bomala.
38 39 40 41

Din Namakanan Eliseo Si Sin-Gasot Ay Ipogaw (4:42-44)

42 Sin namingsan, waday lalaki ay napod Baal Salisa ay nangiey en Eliseo
si kaap-apit na ay mais ay naidamdam ya dowanpo ay tinapay ay napo sin
sabog ay nangon-onaen da ay inani. Kanan Eliseo sin baa na, “Ipakan mo
dana sin papasolot ko ay mamadto.”
43 “Ngem adi met omanay sa si sin-gasot ay ipogaw,” kanana ay sinombat.

---

* **4:23** Mo maibasar sin bilin Diyos (Bilbilang 28:11-15), tonggal beskan di bowan yan man-idaton din Israelita si aanimal ay mapooan. † **4:27** Ogalin di ipogaw sidi, mo manpakod da sin sikin di pankedawan da, say iyat da ay mangipadagsen sin kedawen da.

Kanan aben Eliseo, “Idawat mo od en daida, tan inbagan Diyos ay mangan
da ay kosto yan wada pay di mabay-an.”
44 Siya di, insango na en daida et tinmet-ewa din inbagan Diyos, tan nangan
da am-in yan wada abey nabay-an.

5

Si Naaman Ya Din Balasitang Ay Israelita

1 Wada di si Naaman ay komander di sosoldadon din ari ed Syria. Ma-
daydayaw ay ipogaw yan peteg ay binanbanol din apo na tan gapo en sisya,
nangabaken Diyos ed Syria. Natoled ay soldado ngem nakaptan si kaeegyat
ay sakit di kodil.
2 Sin namingsan ay ginobat din taga-Syria ed Israel, waday balod da ay
balasitang ay Israelita et nanbalin sisya ay bag-en din asawan Naaman.
3 Kanan din balasitang sin apo na ay babai, “Mo en koman manpaila din
apok sin pankalkalian Diyos ed Samaria et agasana din sakit di kodil na.”
4 Inmey si Naaman sin kad-an di ari et dinad-at na din inbagan di bala-
sitang ay Israelita.
5 Kanan din ari, “Mabalin, emey ka. Mansolatak sin ari ed Israel.” Et inmey
si Naaman yan nan-itakin si sinpo ay talento ay palata,* pitopolo ay kilo ay
balitok ya sinpo ay paris ay bado.
6 Indawat na din solat sin ari ed Israel yan siya nay kanan din solat: “Nay
di solat ay mangipaammo ay inbaak nan si Naaman ay mansilsilbi en sak-en
ta agasam din sakit di kodil na.”
7 Idi binasan din ari ed Israel din solat, kabisngit sin bado na yan kanana,
“Apay nga inbaan san ari ed Syria nan kaeegyat di sakit di kodil na yan
kanana en agasak? Ay Diyosak aya ta kabaelak ay mamse ya manago kasin?
Gandat ay man-an-anap si pan-gapoana ay omibaw.”
8 Idi dinngen Eliseo, ay mamadton Diyos, ay siya na di napasamak, nan-
ibaa si nangibaga sin ari, “Apay nga binisngit mo din badom? Ibaam din
lalaki ay sana en sak-en ta maammoana ay waday pankalkalian Diyos isnan
Israel.”
9 Et siya di, nanlogan da Naaman sin kalisa na ay inmey sin beey Eliseo et
sinmaldeng da sin kad-an di segpan.
10 Waday inbaan Eliseo ay nangibaga en Naaman, “En ka man-ames si
mamin pito sin ginawang ay Jordan et maagasan din kodil mo ya malinisan.”
11 Ngem palaloy bonget Naaman ay kinmaan yan kanana, “Inpagarup ko
ay en omabat ya mankararag en Yahweh ay Diyos na, asi nan iwasawas din
takkay na sin patag di sakit ko ta maagasan!
12 Ay baken ayan nalinlinis di danom ed Abana ya Farfar ay ginawang ed
Damascus mo din amin ay danom isnan Israel? Ay adiak malinisan mo say
pan-amsak?”
13 Ngem inmey sin kad-ana din baa na yan kanan da, “Mo naligat koma di
ipaamag din mamadton sik-a, ay adim ayan amagen? Ay sino od abey adi kan
pangamagan issan kanana en ‘Man-ames ka ta dadlon maagasan din kodil
mo’?”
14 Et tinongpal Naaman din inbagan di mamadton Diyos. Nanballalong sin
ginawang ay Jordan et en nantab-en sidi si namin pito. Pag maitaoli din sigod
ay kodil na yan nalinis ay kaman kodil di moyang.
15 Nantaolis sisya ya din amin ay kinoyog na sin kad-an Eliseo. En da
pinmika sin sangoanana yan kanana, “Ed wani yan inammoak ay magay

* **5:5** Nasurok ay 32 ay kilo di esa ay talento ay palata, isonga din intakin Naaman ay palata et emey ay 340 ay kilo.

odom ay Diyos isnan intiro ay lobong mo adi et anggoy din Diyos di Israel. Pangaasim koma, apo, ta awatem nan isagot ko."
16 Ngem kanan din mamadto ay nanongbat, "Isapatak en Diyos ay mat-
matagos eng-enggana ay pansilsilbiak ay maga polos di awatek." Ipilit
Naaman ngem sinigaana.
17 Kanan Naaman, "Mo sigaam, ipalobos mo kod ay isaak di kaad-adon
di lota ay kabaelan di dowa ay kabayo ay kalgaen,† tan manlogi ed wani,
maga di idaton ko ay mapooan ya odom ay datdaton mo baken si Diyos di
pangidatonak.
18 Ngem sapay koma ta pomakawan si Diyos mo makisgepak sin ari mi
ay apok sin timplon Rimmon ay diyos mi ya makidokmogak en sisya sin
sangoanan Rimmon."
19 "Somaa ka ay natalna di nemnem mo," kanan Elias.

Din Dosan Gehazi

Siya di, nanlobwat da Naaman ay somaa. Adi da onay inmaddawi
20 yan kanan Gehazi ay baan Eliseo sin nemnem na, "Palalo di kinaanos
din apok sin taga-Syria ay doy. Adi na et inawat din idawdawat na. Isapatak
en Diyos ay apayawek daida ta enak mankedaw."
21 Et inapayaw Gehazi da Naaman.
Idi tinamang Naaman sisya ay managtagtag ay omasag-en, kadisaag sin
kalisa na et inabat na yan kanana, "Sinoy napasamak?"
22 Kanan Gehazi, "Maga, ngem inmibaa din apok tan waday dinmateng
ay dowa ay mimbro sin grupon di mamadto ay napo sin kadondontogan ed
Efraim. Pangaasim kod ta idawtam daida si esay talento ay palata ya doway
paris ay bado."
23 Kanan Naaman, "Pangaasim ta alaem nan dowa ay talento." Inpilit
Naaman et inpeey na si dowa ay sako din dowa ay talento ay palata ya doway
paris ay bado. Inpag-ena si dowa ay baa na et in-on-ona da en Gehazi.
24 Idi domateng si Gehazi sin bilig ay kad-an di beey da en Eliseo, ina na
sin dowa ay baa din in-genan da et indolina sin beey, pag nan ibaas daida ay
mantaoli.
25 Makdeng pay di, inmey sin kad-an Eliseo ay apo na. "Gehazi, intoy
inmeyam?" kanan Eliseo yan kanan Gehazi ay nanongbat, "Maga met di
inmeyak, apo."
26 Ngem kanan Eliseo, "Inilak sin nemnem ko din nandisaagan di lalaki sin
kalisa na ay en nangabat en sik-a. Baken kosto ay timpo ed wani ay pangaan
si pilak ono pangawatan si bado, daga ay namolaan si olivo ya obas, animal
ya baa.
27 Ed wani, komapet si eng-enggana en sik-a ya sin polim din sakit Naa-
man." Idi kinmaan si Gehazi sin kad-an Eliseo, kinapet di kaeegyat ay sakit
di kodil et kinmilakilat din kodil na ay kaman andap.

6

Din Wasay ay Tinmay-apew (6:1-7)

1 Sin namingsan, kanan din grupon di mamadto en Eliseo, "Palalo ay
nalipit nan pakibebbeeyan min sik-a.

† **5:17** Kanan Naaman en adi mabalin ay dayawenas Yahweh ay Diyos di Israelita mo magay isaa na ay lota ay napo ed Israel. Tan din pannemnem da ed idi, din mabalin anggoy ay pandaydayawan da si diyos da et din daga ay okan din diyos ay sana.

2 Palobosam kod dakami ay emey ed Jordan ta en kami manpoyo si sag-
eesa ay kaiw ay iamag takos beey."
Kanan Eliseo, "Aw a, emey kayo."
3 Nanpakaasi di esa en makiey si Eliseo et nakiey en daida.
4 Inmey da ed Jordan et nilogian da ay nanpoyos kaiw.
5 Idi man-getgetad din esa, nalokmos din wasay et nag-as sin posong,
isonga kanana, "Apo, ay ta et na! Intoy iyat ko pay yan owat kon binolod?"
6 Kanan Eliseo, "Intoy nag-asana?" Idi initdon din lalaki, nanpoto si Eliseo
si kitkittoy ay pingin di kaiw ay intep-a na sin posong yan pag et tomay-apew
din wasay.
7 "Alaem!" kanan Eliseo et inan din lalaki.

Din Nangodaban Diyos Si Sosoldado Ay Taga-Syria (6:8-23)

8 Sin doy ay timpo, ginobat din ari ed Syria din Israelita. Nakikali sin
oopisyal na et pinili na din ili ay en da gobaten.
9 Ngem nan-ibaas Eliseo si en mangidadaan sin ari ed Israel ay bantayan
da koma din lugar ay doy tan planon din taga-Syria ay en gobaten.
10 Isonga inbaan din ari ed Israel di sosoldado ta gowardiyaan da di ay
lugar. Namin piga ay napasamak di.
11 Palalo di bonget din ari ed Syria, isonga inayagana din oopisyal na yan
kanana, "Sino en dakayo di manglilipot ay nan-isodsod sin ari ed Israel?"
12 Kanan di esa, "Apo ari, maga en dakami ngem si Eliseo ay mamadto ed
Israel di mangibagbaga sin ari, olay pay din ibagam sin oneg di kowartom."
13 Kanan din ari, "En kayo anapen di kad-ana ta man-ibaaak si en manpap
en sisya." Wada di nangibaga en wadad Dotan
14 et nan-ibaa si ad-ado ay soldado ay nangabayo ya nanlogan si kalisa ay
para gobat. Labi di inmeyan da et nilikob da din ili.
15 Nasapa ay binmangon sin kabigatana din baan Eliseo. Idi bomala, inila
na di ad-ado ay sosoldado pati din nangakabayo ya nangakalisa ay nanglikob
sin ili. Kanana en Eliseo, "Apo, inayan et na! Sino pay di amagen ta?"
16 Kanan din mamadto, "Adi ka emegyat tan ad-ad-ado di gait ta mo si
daida."
17 Pag nan kanan ay nankararag, "Sik-a ay Yahweh, bokatam kod din mata
na ta ilaena." Binokatan Diyos din mata na et inila na ay napno din dodontog
si omap-apoy ay kabayo ya kalisa ay para gobat ay nanglikob en Eliseo.
18 Idi sinmag-en din kalaban da, kanan Eliseo ay nankararag, "Apo Yah-
weh, godabem kod da nan ipogaw ay nay." Pinatgan Diyos din kararag Eliseo
et ginodab nas daida.
19 Idi siya di, inmey si Eliseo sin kad-an da yan kanana, "Baken sinay di
danan ya ili ay kad-an din an-anapen yo. Omonod kayon sak-en ta itdok di
kad-ana." Et inpango nas daida ed Samaria.*
20 Idi enggay sinenggep da sin siyodad, kanan Eliseo ay nankararag,
"Yahweh, bokatam kod din mata da." Binokatan Diyos din mata da et idi
manmokilang da, kambaw wada da sin oneg di alad ed Samaria!
21 Idi inilan din ari ed Israel daida, kanana en Eliseo, "Apo, ay peslek daida?
Ay mayat mo peslek daida?"
22 Ngem kanan Eliseo, "Adi yon pespeslen. Olay din depapen yo sin
gobatan et adi yon peslen. Agpos et mo idawtan yos daida si kanen ya inomen
da ta asi da mantaoli sin apo da."

---

* **6:19** Ed Samaria di kapital di Israel. Naaladan di ay siyodad ay kad-an di ad-adoy soldado ay Israelita.

23 Siya et di inpaisaganan din ari di ad-ado ay makan et idi makakan ya
makainom da, inbaa nas daida ay mantaoli sin apo da. Et say nangisalden-
gan din gugrupon di soldado ay taga-Syria ay en mamalpaligat sin Israelita.

Din Nanlikoban Da Benhadad Ed Samaria

Idi inmey di pigay tawen, en nakigobat da Benhadad ay ari ed Syria ed
Israel et linikob da din siyodad ay Samaria. Naabos di naidodolin ay makan
et palalo ay nadagdagaangan din omili. Gapo sin palalo ay dagaang da, wada
day odom ay babai ay namse ya nangisida sin mismo ay anak da.

Idi siya di, kanan Eliseo en Joram ay ari ed Israel en bigla ay ipasaldeng
Diyos din betil. Sin labi ay doy, inpadngen Diyos sin sosoldado ay taga-Syria
di ngalawngaw di ad-aad-ado ay soldado ay omas-asag-en. Kanan da en din
dinnge da et din sosoldado ay Heteo ya taga-Egipto ay linagboan di Israelita
ay en mangobat en daida, isonga kataynan da sin tolda ya am-in ay sanikwa
da et linmayaw da ay somaa. Kambaw baken sosoldado di dinnge da mo adi
et sinsinan ngalawngaw ay inpadngen Diyos en daida. Siya di, naisalakan
din omili ed Samaria et makabala da kasin ay en manganap si kanen da.
(6:24–7:20)

24 25 26 27 28 29 30 31 32 33

7

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

Din Nanongpalan Jehu Sin Inpadton Elias Ed Idi

Sin nanturturayan Ari Joram ed Israel, dowa ay ari di nanturay ed Juda,
si Jehoram ya si Ahazias ay anak na ay naisokat en sisya. Lawa di inamag
da ay dowa sin pangilan Diyos. Sin timpon da Joram en Ahazias, inbaan
Eliseo di gait na ay mamadto ta ena dotokan si Jehu ay ari ed Israel. Sin
nangdotokana en sisya, binilina abe ta peslena am-in ay pamilyan Ahab ta
maibaes din nateyan di ad-ado ay mamadton Diyos ay pinse da en Jezebel.
Tinongpal Jehu din naibilin en sisya. Pinse nas da Joram ay ari ed Israel
ya si Ahazias ay ari ed Juda, pati si Jezebel ay inan Joram. Inpapse na
abe am-in din nabay-an ay poli ya toton-od Ahab ay say natongpalan din
inpaipadton Diyos en Elias. Pag nan ipaayag am-in din mamadto ya papadin
Baal ya am-in din mandaydayaw en sisya ta matopog da sin dakdake ay
timplon Baal, et inpapse nas daida am-in. Pag nan bilinen din sosoldado
na ta dadaelen da din timplon Baal, et tinongpal da. Nanbalin ay pan-
isboan, et say pangos-osalan di ipogaw engganad wani. Say inamag Jehu
dadi ay nangipasaldeng sin panaydayawan di ipogaw en Baal, ngem adi na
inpasaldeng din panaydayawan da sin dowa ay sinan baka ay naames si
balitok ay insaad Jeroboam ed Betel ya ed Dan. Dowanpo ya wao ay tawen
di nanturayan Jehu ed Israel. (8:16–10:36)

8

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29

9

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32
33 34 35 36 37

10

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32
33 34 35 36

Din Kinalawan Atalia Ya Kinasiged Joas

Idi naammoan Atalia ay inan Ahazias ay natey sisya, ipapse na koma amin din pamilyan di anak na ay maisokat koma ay man-ari. Ngem waday nangilayaw en Joas ay anak Ahazias et intabonas sisya ya din manpasoso en sisya sin esa ay kowarto sin Timplo. Enem ay tawen di nantean das di.

Sin maikapito ay tawen, inpabalan Jehoyada ay kangatoan ay padi si Joas et inpaammo na ay sisya din kosto ay ari. Inbilin aben Jehoyada ay peslen din papangolon di soldado si Atalia et tinongpal da. Pito ay tawen Joas sin nanlogiana ay manturay ed Juda. Siged di inamag na sin pangilan Diyos et inpaiamag na din nadadael sin Timplo na. Ngem idi nanturay si opatapolo ay tawen, pinsen di dowa ay opisyal na et naisokat ay ari si Amazias ay anak na. (11:1–12:21)

11

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21

12

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21

13

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13

Din Nateyan Eliseo
(13:14-21)

14 Nansakit si Eliseo si nakaro yan idi dandani ay matey, en inilan Jehoas
ay ari ed Israel. Nan-oga din ari yan kanana, “Ay amak, ay amak! Sik-a di
napigsa ay nanalsalaknib isnan Israel.”
15 Kanan Eliseo ay nangibilin en sisya, “Man-a ka si pana ya bala na.” Nan-a
si Jehoas,
16 yan binilin Eliseo ay binatena din pana et tinongpal na yan kinapay
Eliseo din takkay na.
17 Binilin Eliseo ay bokatana din tawa ay naisagang ed Syria ta ipana na
din iin-genana et say inyat na tet-ewa. Pag kanan Eliseo, “Sik-a di maiarig
si panan Diyos ay pangabak na sin taga-Syria. Gobatem to daida ed Afek
enggana ay dadlon kan abaken daida.”
18 Idi makdeng di, inbilin Eliseo ay alaena din odom ay pana ta ipana na
sin lota. Namitlo ay pinanan din ari din lota yan pag somaldeng.
19 Manbonget et si Eliseo yan kanana, “Pinanam koma si namin lima ono
namin enem ta say dadlon mon abaken din taga-Syria. Ngem ed wani, namin
tolo anggoy ay abakem daida.”
20 Pag matey si Eliseo et naiponpon.
Idi siya di, tinawtawen ay gobaten din Moabita din Israelita.
21 Sin namingsan, waday en nangiponpon si minatay da. Inila da et di
bonggoy di tollisan ay Moabita yan kaitep-a da sin bangkay sin naiponponan
Eliseo pag dan katagtag. Idi kosto ay naigiwit din bangkay sin tong-an Eliseo,
natago et din natey ay sana et pinmika.
22 23 24 25

Din Nansososkat Ay Ari Enggana Sin Naabakan Di Samaria

Sin inmon-onod ay tawen, ad-ado di ari ay nansososkat ay nanturay ed Israel ya ed Juda. Siged di ogalin di odom, lawa di odom. Din naodi ay nangituray ed Israel et si Hoshea. (14:1–16:20)

14

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29

15

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38

16

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

17

Din Naabakan Di Samaria (17:1-7a,13-19)

1 Sin maikasinpo ya dowa ay tawen ay nanturayan Ahaz ay ari ed Juda, naisaad si Hoshea ay anak Ela ay man-ari ed Israel. Ed Samaria di nangisaadan dan sisya ay ari et nanturay si siyam ay tawen.
2 Nanbasol en Diyos ngem baken kaman din inam-amag di aari ed Israel ay sinokatana.
3 Ginobat Salmaneser ay ari ed Assyria et sinmoko si Hoshea, isonga tinawen ay nanbaybayad si bowis en sisya.
4 Ngem sin namingsan, waday inbaan Hoshea en So ay ari ed Egipto ta manpatolong yan insaldeng na abe ay manbayad si tinawtawen ay bowis. Idi inammoan Salmaneser, inpadpap ya inpaibalod nas sisya.
5 Pag nan gobaten din intiro ay Israel et nilikob da ed Samaria si tolo ay tawen.
6 Sin maikasiyam ay tawen di nanturayan Hoshea, enggay sinakop din arin di Assyria* ed Samaria et inkoyog na ed Assyria din Israelita ay balod na. Nanteeenas daida ed Hala, din odom sin asag-en di ginawang ay Habor ay sakop di Gozan yan din odom sin il-ili ed Media.
7a Napasamak amin dana gapo ta nanbasol din Israelita en Yahweh ay Diyos da.
8 9 10 11 12 13 Inpanemnem Diyos din linteg na sin man-ili ed Israel ya Juda ya binagbagaanas daida babaen sin amin ay mamadto ya pankalkaliana ta dokogan da din lawa ay am-amagen da ya tongpalen da amin din linteg ay inbilina sin ap-apo da.
14 Ngem adi dan ikaskaso tan kinmenteg di nemnem da ay kaman din ap-apo da ay adi nantalek en Yahweh ay Diyos da.
15 Adi dan tinongpal din bilbilina ya din intolag na sin ap-apo da yan adi da aben inkaskaso din pamagbaga na. Nandaydayaw da si didiyosen ay magay silsilbi na et nanbalin da abes magay silsilbi na. Inonodan da din am-amagen di odom ay nasyon ay nandinmang olay mo inbilin Diyos ay adi da amagen di.
16 Dinokogan da amin din bilbilin Yahweh ay Diyos da et nan-amag da si dowa ay sinan baka ay nam-es si balitok ay dinaydayaw da ya nantood da si posti ay pangidaydayaw da en Asera. Nandaydayaw da sin tatalaw yan dinayaw da abe si Baal.
17 Indaton da din an-ak da ay mapooan dowan da et mansip-ok, mangengey ya manpontos, et enggay inmongsan dan nemnem da ay nangam-amag si lawa sin pangilan Diyos, isonga inpabonget das sisya.
18 Palalo di bonget Diyos sin Israelita et inpakaanas daida sin sangoanana. Say nabay-an din tribun Juda,
19 ngem olay din tribun Juda yan adi dan tinongpal din bilina, tan inonodan da din ogali ay inonodan di Israelita.
20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41

* **17:6** Kanan di odom en din arin di Assyria sin nakdengan di gobat ed Samaria et si Sargon II ay naisokat en Salmaneser.

18

Si Ari Hezekias (18:1-8)

1 Sin maikatlo ay tawen ay nanturayan Hoshea ay anak Ela ay ari ed Israel,
nanlogi ay nanturay ed Juda si Hezekias ay anak Ahaz.
2 Mantawen si dowanpo ya lima sin nanbalinana ay ari yan nanturay ed
Jerusalem si dowanpo ya siyam ay tawen. Si Abia ay anak Zekarias di si ina
na.
3 Din siged sin pangilan Diyos di inam-amag na ay kaman si apo na ay si
David.
4 Dinadael na din pandaydayawan sin dodontog, ginmek na din tinootood
da ay bato ay inbilang da ay inayan, ya pinoyo na din posti ay pangidaydayaw
da en Asera. Minekmek na abe din bronsi ay sinan eweg ay inamag Moses
ay kanan da en Nehustan, tan enggay et ay pan-idatonan di ipogaw si ipoo
da ay insinso.
5 Nantalek si Hezekias en Yahweh ay Diyos di Israelita. Magay makaiso en
sisya sin aari ay namangpango ya naisokat en sisya.
6 Adi polos nankeykeyat mo adi et intoltoloy na ay nantalek ya nantongpal
sin bilbilin ay inpaammon Diyos en Moses.
7 Kinadkadwan Diyos sisya et kosto amin di nantongpalan di inam-amag
na. Kinontra na din ari ed Assyria et sinigaana ay paituray en sisya.
8 Inabak na abe din il-ilin di Filisteo, olay kakitkittoyan ay sitio ya siya abe
din naaladan ay siyodad, engganad Gaza ya din nandinmang ay il-ili.
9 10 11 12

Din Nangobatan Sennakerib Ed Juda (18:13-16,17a,28-30,33)

13 Sin maikasinpo ya opat ay tawen ay nanturayan Hezekias, en ginobat
Sennakerib ay ari ed Assyria am-in din naaladan ay siyodad ed Juda et
inabak na.
14 Isonga sin kawada na ed Lakis inpatolod Hezekias di solat en sisya ay
kanana, “Baken baw kayman kosto di inyat ko. Pangaasim ta komaan kayo
isnan ilik ta bayadak olay sino ay ibagam.” Din insongbat Sennakerib et
manbayad komas Hezekias si sinpo ay libo ay kilo ay palata ya sinlibo ay kilo
ay balitok.
15 Isonga inpaw-it Hezekias am-in din palata ay naidodolin sin Timplon
Diyos ya sin naidodolinan di kinabaknang sin palasyo.
16 Kinaana abe din balitok ay inpakpak na sin eneb ya hamban di pantew
sin Timplon Diyos et inpatolod na abe en Sennakerib.
17a Idi siya di, inbaan Sennakerib din tolo ay kangatoan ay opisyal di
sosoldado na ay emey sin kad-an Hezekias ed Jerusalem et inkoyog da di
dakdake ay bonggoy di sosoldado ay nanlobwat ed Lakis.
18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 Pinmika din komander yan kanana ay
nangibogaw sin kalin di Hebreo, “Dengngen yo nan inbagan di madaydayaw
ay ari ed Assyria.
29 Kanana, ‘Siliban yo ta adi ietekan Hezekias si dakayo, tan adi nan
kabaelan ay isalakan dakayo.
30 Adi kayo aben maietekan mo awisenas dakayo ay mantalek en Diyos ya
mo kanana en isalakan Diyos dakayo et adi na ipalobos ay abakek si dakayo.
31 32 33 Ay siya mo waday diyos di olay sino ay nasyon ay nangisalakan si
ipogaw na ta say adiak makaabak en daida?’ ”
34 35 36 37

19

Din Pamagbagan Isaias
(19:1-7)

1 Idi dinngen Ari Hezekias di, kabisngit sin bado na ay mangipaila sin sakit
di nemnem na, pag manbado si makelsang ay sako yan inmey sin Timplo.
2 Inbaa nas da Eliakim ay pangolon di mangas-asikaso sin palasyo, si Sebna
ay sekretaryon di palasyo ya din papangolon di papadi, et nanbado das sako
ay inmey sin mamadto ay si Isaias ay anak Amoz.
3 Kanan da en sisya, “Siya na di kanan Hezekias: ‘Timpon di ligat ed wani
ay agew, madosdosa ya maibabain tako. Kaman din dandani ay bomalaan
di anak ngem magay pigsan din ina ay mangipabala.
4 Inbaan din ari ed Assyria din komander di sosoldado na yan sapay
koma ta dinngen Yahweh ay Diyos mo din inbagbaga na ay manglaslasoy
en sisya ay matmatago ay Diyos ta dosaena begew isdi ay kinali na. Isonga
ikararagam koma din nabay-an ay kailian tako.’ ”
5 Idi dinmateng din oopisyal ay inbaan Ari Hezekias yan dinngen Isaias din
inbaga da,
6 kanana en daida, “Ibaga yo sin apo yo ay siya na di inbagan Diyos: ‘Adi
kan emegyat sin inbagan di baan di ari ed Assyria ay manglaslasoy en sak-en.
7 Iturong kon to di nemnem na ta say mo dengngena di baken kosto ay
ipadamag di esa ay baa na, somaa, et isdi ay ipapsek si kampilan.’ ”

Laton ay nadamag Hezekias din inbagan Isaias, ngem asi et wada di solat
ay inpaw-it Sennakerib ay pangeg-egyat nan sisya ya din kakailiana ed
Jerusalem. (*19:8-13*)

8 9 10 11 12 13

Din Kararag Hezekias
(19:14-19)

14 Idi inawat Hezekias din solat ay naipaw-it en sisya, binasa na, pag emey
sin Timplon Diyos. Inoklag na din solat sin sangoanan Diyos,
15 yan kanana ay nankararag, “Sik-a ay Yahweh ay Diyos mi ay Israelita,
wada ka ay tinmotokdo sin tronom sin nan-gawaan di dowa ay kerubim. Sik-
a et anggoy di Diyos ay makaammo sin am-in ay nasyon isnan daga, tan sik-a
di namarsua sin daga ya am-in ay wada ed daya.
16 Ed wani, Apo, ilaem kod din mapaspasamak en dakami. Dengngem abe
din inbagan Sennakerib ay manglaslasoy en sik-a ay matmatago ay Diyos.
17 Tet-ewa iman ay begew sin aari ed Syria, naabosan di odom ay nasyon
si omili ya nadadael di daga da.
18 Din aari ay nay et inwasit da abe din didiyosen da sin apoy et napooan
da, tan baken dan tet-ewa ay diyos mo adi et owat bato ya kaiw ay inamag di
ipogaw si sinan didiyos.
19 Isonga Yahweh ay Diyos mi, pangaasim ta isalakan mos dakami sin
panakabalin nan ari ay nay, ta say pangammoan din omili sin am-in ay
nasyon isnan daga ay sik-a et anggoy ay Yahweh di Diyos.”

Din Inpadton Isaias
(19:20,32-37)

20 Idi siya di, nan-ibaa si Isaias ay anak Amoz si en nangibaga en Hezekias
ay dinngen Yahweh ay Diyos di Israelita din kararag na maipanggep en
Sennakerib ay ari ed Assyria

21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 et siya na di inbagan Diyos maipanggep en
sisya: “Adi makasgep sin siyodad ay nay yan magay pana ay iturong nas na.
Adi omasag-en di sosoldado na ay en mangobat. Maga abe di mangamag si
somakyaban da ay manadael sin alad di siyodad.
33 Adi polos makasgep isnan ili, tan awni et mantaoli sin nandanana ay
inmali. Sak-en si Diyos ay nangibaga.
34 Salaknibak ya isalakan ko din siyodad ay nay ta say madayawak ya
matongpal din inkarik en David ay baak.”
35 Sin labi ay doy, waday anghel Diyos ay inmey sin kampon di taga-Assyria
yan pinse na di 185,000 ay sosoldado da. Idi bomangon din gagait da sin
napat-aana, inila da din am-in ay natey.
36 Siya di, tinopin da Sennakerib ay ari ed Assyria din tolda da et nantaoli
da ay en nantee ed Nineve.
37 Sin namingsan ay wadas sisya ay mandaydayaw sin timplon Nisrok ay
diyos na, pinsen da Adrammelek en Sarezer ay an-ak na et pag dan lomayaw
ay emey ed Ararat. Et si Esarhaddon ay esa ay anak na di naisokat en sisya
ay nan-ari.

20

Din Nansakitan Ya Nailatonan Hezekias

1 Sin doy ay timpo, nansakit si Ari Hezekias yan enggay kaman matey. En
inilan din mamadto ay si Isaias ay anak Amoz yan kananan sisya, “Inbilin
Diyos en olnosem di amin sin beey mo tan adi ka mailatonan, et matey ka.”
2 Siya di, sinagong Hezekias din dingding yan kanana ay nankararag, “Sik-
a ay Diyos, nemnemem koma ay inpapasnek ko ay mansilbi en sik-a ya
inpakat ko di amin ay kabaelak ay nangamag si kosto sin pangilam.”
3 Pag palalo ay man-anog-og.
4 Tinaynan Isaias din ari, ngem idi wada pay laeng sin gawan di bel-ayan
di palasyo yan kanan Diyos en sisya en
5 mantaoli sin kad-an Hezekias ay mangiturturay sin ipogaw Diyos ta ibaga
na en sisya, “Siya na di inbagan Yahweh ay say Diyos ay dinaydayaw David ay
apom: ‘Dinngek din kararag mo ya inilak din nan-og-ogaam, et agasak sik-a.
Sin maikatlo ay agew manipod ed wani, emey ka sin Timplo.
6 Paandoek pay si sinpo ya lima ay tawen di biyag mo ya isalakan kos sik-
a ya din siyodad ay nay sin panakabalin di ari ed Assyria. Salaknibak din
siyodad ay nay ta say madayawak ya matongpal din inkarik en David ay bag-
en ko.’ ”
7 Makdeng pay di, binilin Isaias din baa ay kakoyog di ari ta tapalan da si
igos din boyoy na. Tinongpal da et naagasan.
8 Sin daan pay laeng maagasan, kanan Hezekias ay nandamag en Isaias,
“Into ngin di pangammoak ay agasan Diyos sak-en et makaeyak sin Timplo
sin maikatlo ay agew?”
9 Kanan Isaias, “Siya na di sinyal ay ipailan Diyos ay pangammoam ay
tongpalena din inkari na: Piliem di laydem mo manballalong si sinpo ay
paskitan din alidong sin pan-orasan ono mantikid si sinpo ay paskitan.”*
10 Kanan Hezekias, “Baken nakaskasdaaw mo manballalong si sinpo ay
paskitan, isonga laydek ay mantikid.”
11 Idi siya di, nankararag si Isaias et inpatikid Diyos din alidong si sinpo ay
paskitan manipod sin gedeng na sin agdan ay in-amag Ari Ahaz.

* **20:9** Din pan-orasan da ed idi et waday agdan ay kostokosto di amag na ta say mo komayang din agew, waday alidong ay manballalong sin paskitan di agdan. Mo bomaba din agew, mantikid abe din alidong sin paskitan.

Din Inpadton Isaias Ay Maiey Din Kinabaknang Hezekias Ed Babilonia

12 Sin timpo ay doy, nadamag Merodak Baladan ay ari ed Babilonia ay anak
Baladan ay nansakit ya nailatonan si Hezekias, isonga inbaa na di mangiey
si solat ya sagot en sisya.
13 Sinangailin Hezekias din naibaa et inpaila na en daida din am-in ay
indodolina ay kinabaknang ay siya da din palata ya balitok, nankinalasi ay
bangbanglo ya nangina ay balsamo, din armas ya salida na, ya am-in di
odom ay gameng na. Magay adi na inpaila en daida sin am-in ay kalasin di
kinabaknang na ay wada sin palasyo ya ili ay panturayana.
14 Idi siya di, inmey din mamadto ay si Isaias en Hezekias yan kanana ay
nandamag, "Intoy napoan dadi ay ipogaw, ya sinoy kanan da en sik-a?"
"Napo da sin addawi ay ili ay Babilonia," kanan Hezekias ay nanongbat.
15 "Yan sinoy inila da sin palasyom?" kanan Isaias.
"Inila da am-in. Maga di kinabaknang ko ay adiak inpaila en daida,"
insongbat Hezekias.
16 Pag kanan Isaias, "Siya na di ipaammon Diyos en sik-a:
17 'Awni man et domteng di timpo ay maiey ed Babilonia am-in din wada
sin palasyom pati am-in abe ay indodolin di aap-om engganad wani. Maga
di mabay-an.
18 Di odom abe ay polim et maiey da ed Babilonia ta mansilbi da sin
palasyon di ari.' "
19 Din pangawat Hezekias isnan inpadton Isaias et mayat ya natalna di
kasasaad di panturayana engganas tongpal biyag na, isonga kanana, "Mayat
di inpaibagan Diyos en sik-a."
20 Am-in di odom ay inam-amag Hezekias ay kaman din toled na ay
makigobat, din nangamagana si tangkin di danom ya din inosok na ay kanal
di danom ay emey sin siyodad et naisolat da sin libro ay kaistoryaan di biyag
di aari ed Juda.
21 Idi matey si Hezekias, din anak na ay si Manasses di naisokat ay nan-ari.

21

Din Lawa Ay Ogalin Da Ari Manasses En Amon (21:1-6,10-15)

1 Sinpo ya dowa di tawen Manasses sin naisaadana ay ari, et nanturay ed
Jerusalem si limapolo ya lima ay tawen. Si Hefziba di ina na.
2 Lawa di inam-amag na sin pangilan Diyos, tan inon-onodana din
kadodogis ya kalkaliget Diyos ay ogalin di nanasyon ay inpakaan Diyos sin
daga ay sinakop din Israelita.
3 Insaad na kasin din pandaydayawan sin dodontog ay dinadael Hezekias
ay ama na. Wada abey inamag na ay altar ay pandaydayawan dan Baal ya
sinabatana ay posti ay pangidaydayaw dan Asera ay kaman din inyat Ahab
ay ari ed Israel. Nandokdokmog abe ay mandaydayaw sin katalatalaw.
4 Waday insaad na ay aaltar ay pandaydayawan da si sinan didiyos
sin oneg di Timplon Diyos sin lugar ay inbagan Diyos ay panbeeyana ya
pandaydayawan di ipogaw en sisya.
5 Sin dowa ay lugar sin bel-ayan di Timplo, nan-amag abe si aaltar ay pan-
ipooan das insinso ay pangidaydayawan da sin katalatalaw.
6 Peteg ay madagsen di basbasol na ay say binmongetan Diyos, tan inda-
tona ay inpoo din mismo ay anak na. Manpontos, mankotom ya dowan aben
manpasip-ok ya manpatolong si man-gengey.
7 8 9

10 Isonga inpaibagan Diyos sin mamadto ay mansilsilbi en sisya,
11 “Peteg ay kadodogis di inam-amag Manasses ay ari ed Juda. Addawi ay
lawlawa di basbasol na mo din taga-Canaan ed idi. Begew abe sin ad-ado ay
sinan didiyos ay dinaydayaw na, inpango na din taga-Juda ay manbasol.
12 Isonga sak-en ay Yahweh ay Diyos di Israelita et waday kaeegyat ay
pasamak ay ipadateng ko ed Jerusalem ya sin kailiili ed Juda ay kasngangan
di mannge.
13 Dosaek ed Jerusalem ay kaman met laeng din inyat ko en da Ari Ahab
ed Israel ya din poli na. Maabosan ed Jerusalem si omili ay kaman palato ay
ponasan da pag dan baliktaden.
14 Din ipogaw ay mabay-an et taynak daida ta dadlon abaken di kalaban
da ya itagtag da am-in ay kinabaknang da.
15 Amagek dana sin ipogaw ko, tan lawa di inam-amag da sin pangilak ay
mangipabonget en sak-en manipod sin kinmaanan di ap-apo da ed Egipto
enggana ed wani.”

Idi natey si Manasses, naisokat si Amon ay anak na. Nanturay si Amon si dowa ay tawen anggoy, pag et peslen di odom ay opisyal na, et naisokat si Josias ay anak na. (*21:16-26*)

16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26

22

Din Nantengan Da Sin Linteg Diyos
(22:1-2)

1 Wao di tawen Josias sin naisaadana ay ari, et nanturay ed Jerusalem si
tolonpo ya esa ay tawen. Say si ina na si Jedida ay anak Adayas ay taga-
Bozkat.
2 Kosto di inamag na sin pangilan Diyos, tan tinadtadona si David ay apo
na et inpapasnek na ay nansilbi en Diyos ay adi nasangsangaw.

Sin maika-18 ay tawen ay nanturayana, pinabaroana din amag di Timplon Diyos. Idi man-ob-obla da, waday dinteng da ay kopyan di linteg Diyos et en da inbasa en Josias. Sin nanngeana sin naisolat isdi, kabisngit sin bado na begew sin sakit di nemnem na, tan say nangammoana ay adi baw inon-onodan din ap-apo na din bilbilin Diyos. Pag nan ibaa di en mandamag si esa ay mamadto mo sinoy ibagan Diyos. Kanan Diyos en dosaena din taga-Juda begew sin nanokogan dan sisya, ngem gapo ta pinatin Ari Josias din naisolat sin linteg Diyos ya inpababa nan nemnem na sin sangoanana, laton ay adi na edasan din dosa ay doy. (*22:3-20*)

3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

23

Din Inam-amag Josias Ta Tongpalena Din Linteg Diyos
(23:1-3,21-27)

1 Idi siya di, inpaayag Ari Josias am-in din papangolon di ipogaw ed Juda
ya ed Jerusalem,
2 et nankokoyog da ay inmey sin Timplon Diyos. Nakiey abe din papadi
ya mamadto ya am-in din man-ili ay nabibiteg ya siya abe din babaknang.
Idi wada da ay mandengdenge, inbasa na am-in din naisolat sin Libron di
Tolagan ay dinteng da sin Timplon Diyos.

3 Pag en pomika sin kad-an di postin di Timplo et inkari na en Diyos ay
patienas sisya ya imongsana din am-in ay nemnem na ay mangonod sin
linlinteg ya bilbilina ta say matongpal din intolag Diyos ay naisolat sin libro
ay doy. Et pag ikarin din kaipoipogaw ay tongpalen da abe din intolag Diyos.

Idi makdeng di, inbilin Ari Josias ay ipabala da sin Timplo am-in din altar
ya posti ya odom ay inos-osal da ed idi ay manaydayaw en Baal ta en da
ipoo sin lasin di ili. Dinadael na abe din am-in ay pandaydayawan di ipogaw
sin dodontog, pinoyo na din posti ay pangidaydayaw da en Asera ya pinse
na din papadi ay nangipoppoo si insinso ay manaydayaw en Baal ya din
katalatalaw. (*23:4-20*)

4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20
21 Pag nan ibilin sin kaipoipogaw ay silibraran da din fiesta ay makwani
en Nalabas ta say madayaw si Yahweh ay Diyos da ay kaman din naisolat sin
Libron di Tolagan.
22-23 Naamag na ed Jerusalem sin maika-18 ay tawen ay nanturayan Ari
Josias. Di inyat da ay nangsilibrar sin fiesta ay nay ay Nalabas et maga di
kais-iso na sin timpon di olay sino ay ari ed Israel ya ed Juda manipod sin
timpon di papangolo.
24 Wada pay di odom ay inamag Josias. Inpakaana ed Jerusalem ya sin
kailiili ed Juda am-in ay manpontos ya mansip-ok, din sinan didiyos ya
rebolto ay wada sin beey di ipogaw, ya olay sinoy odom ay inos-osal da ay
kadodogis sin pangilan Diyos. Inamag na di ta say matongpal din bilbilin ay
naisolat sin libro ay dinteng Hilkias ay kangatoan ay padi sin Timplon Diyos.
25 Magay makaiso en Josias sin aari ay namangpango ya naisokat en sisya
ay nangimongsan sin am-in ay nemnem ya bikas na ay mansilbi en Diyos
maibasar sin am-in ay naisolat sin linteg Moses.
26 Ngem adi nabaew din palalo ay bonget Diyos sin man-ili ed Juda begew
sin lawa ay inam-amag Manasses.
27 Isonga kanan Diyos, “Ipakaan ko din taga-Juda sin sangoanak ay kaman
din inyat ko sin taga-Israel. Dokogak abe din pinilik ay siyodad ay Jerusalem
ya din Timplo ay nay ay inbagak en panbeeyak.”

Din Nateyan Josias Ya Din Naisokat En Sisya (23:28-30,36a,37)

28 Din odom ay inam-amag Josias et naisolat da sin libro ay kaistoryaan di
biyag di aari ed Juda.
29 Idi ari pay laeng sisya, inpangon Ari Neco ed Egipto di ad-ado ay soldado
ay en tomolong sin ari ed Assyria sin kad-an di ginawang ay Eufrates. Inmey
da Josias ay en mangipasaldeng koma sin taga-Egipto, ngem idi nan-abat da
ed Megiddo, pinse das sisya sin gobatan.
30 Inpalogan din kakoyog na din awak na si kalisa et insaa da ed Jerusalem,
pag dan ipayag sin naiponponana ay sanikwa na. Et pag pilien din kaipoi-
pogaw si Jehoahaz* ay anak Josias ay maisokat en sisya, et sinoyatan dan
toktok na si lana ay mangisaad en sisya ay ari.

Idi nanturay si Jehoahaz si tolo ay bowan et anggoy, en dinpap Ari Neco et
inpabalod na ed Egipto. Pag nan isaad si Jehoyakim ay maikadwa ay anak
Josias ay ari et inpilit na ay manbayad din man-ili ed Juda si nangato ay
bowis. (*23:31-35*)

* **23:30** Si Jehoahaz di maikap-at ay anak Josias.

31 32 33 34 35

36a Mantawen si Jehoyakim si dowanpo ya lima sin naisaadana ay ari, et
nanturay ed Jerusalem si sinpo ya esa ay tawen.
37 Tinadona din inyat di ap-apo na ay nangam-amag si lawa sin pangilan
Diyos.

24

Din Nanturayan Jehoyakim
(24:1-4,6,10-17,20)

1 Sin timpo ay nanturturayan Jehoyakim, ginobat Nebukadnezzar ay ari
ed Babilonia din ili ay Juda. Kapilitan ay nanpaituray si Jehoyakim en sisya
si tolo ay tawen, ngem idi makdeng di yan kinontra nas sisya.
2 Isonga nan-ibaa si Diyos si ad-ado ay bonggoy di tollisan ay taga-
Babilonia, Syria, Moab ya Ammon ay mangobat en Jehoyakim ta dadaelen
da ed Juda ay kaman din inpaibagan Diyos sin mamadto ay baa na.
3 Inbilin Diyos ay mapasamak dana sin ipogaw ed Juda ta mapakaan da sin
sangoanana gapo sin amin ay basbasol Ari Manasses,
4 pati din namseana si ad-aad-ado ay ipogaw ay magay basol da. Gapo sin
nangiyatanas di, sigaan Diyos ay mamakawan en sisya.
5
6 Idi natey si Jehoyakim, naisokat ay nan-ari si Jehoyakin ay anak na.
7 8 9 10 Sin doy ay timpo, ginobat din oopisyal Nebukadnezzar ed Jerusalem
et nilikob da.
11 Idi madama ay liklikoben da din ili, inmey si Nebukadnezzar ay mismo
ed Jerusalem.
12 Sin maikawao ay tawen ay nanturayan Nebukadnezzar, sinmoko en
sisya si Jehoyakin, si ina na, din baa na, din papangolon di sosoldado na ya
oopisyal na, et nanbalinenas daida ay balod.
13 Inan Nebukadnezzar amin ay gameng sin Timplon Diyos ya sin palasyo
ya din amin ay bonag ay balitok ay inam-amag Ari Solomon para sin Timplon
Diyos et tinmet-ewa amin din inbagan Diyos.
14-16 Intakina ay balod ed Babilonia amin ay ipogaw ed Jerusalem ay waday
kowinta na: si Jehoyakin, si ina na, din aas-awa na, am-in ay oopisyal
ya mabigbig ay ipogaw, am-in ay sosoldado ay pito ay libo di kabibilang
da, ya sinlibo ay karpintiro, manpanday ya nankalalaing ay man-amag
si kompormi. Danay ay sinlibo et kabaelan da am-in ay makigobat. Di
kabibilang da amin ay naitakin ed Babilonia yan sinpo ay libo. Say nataynan
anggoy din kabibitegan sin ili.
17 Insokat Nebukadnezzar si Mattanias ay pangamaen Jehoyakin ay say
man-ari ed Juda yan nginadanana si Zedekias.
18 19 20 Am-in dana ay napasamak sin man-ili ed Jerusalem ya Juda,
namnamed din nangipakaanan Diyos en daida sin sangoanana, et natongpal
begew sin bonget Diyos en daida.

25

Din Naabakan Di Jerusalem
(25:1-12,21b)

1 Sin pitsa 10 di maikasinpo ay bowan sin maikasiyam ay tawen ay
nanturayan Zedekias, inmey si Nebukadnezzar ay ari ed Babilonia ya din
amin ay sosoldado na ed Jerusalem. Nankampo da sin lasin di siyodad et

nan-amag das somakyaban da sin nanniliked ta way iyat da ay manadael sin alad na.
2 Nilikob da din siyodad enggana sin maikasinpo ya esa ay tawen ay
nanturayan Zedekias.
3 Sin pitsa 9 di maikap-at ay bowan, kinmaro din betil sin siyodad et enggay
magay makan.
4 Sin agew ay doy, nilokawan din kalaban da din batog ay alad di siyodad.
Idi nalabi, pag et lomayaw si Zedekias ya amin ay sosoldado na sin labi olay
mo nililikob din taga-Babilonia si daida, tan nandan da sin liteb sin nan-
gawaan di dowa ay batog sin asag-en di garden di ari et tinmagtag da ay
nanturong sin tanap ed Jordan.
5 Ngem inapayaw din taga-Babilonia si daida et indasan da sin tanap ed
Jerico. Nansiasian din sosoldadon Zedekias et tinaynan das sisya,
6 isonga dinpap din taga-Babilonia sisya et in-ey da en Nebukadnezzar ed
Ribla et isdi ay kineddenganas sisya.
7 Pinse da din lallalaki ay an-ak na sin sangoanana pag dan boldingan sisya.
Kinadinaan da si bronsi et in-ey da ed Babilonia.
8 Sin pitsa 7 di maikalima ay bowan, sin maika-19 ay tawen ay nanturayan
Ari Nebukadnezzar ed Babilonia, inmey ed Jerusalem si Nebuzaradan ay
komander di gowardiyan di ari.
9 Pinooana din Timplon Diyos, din palasyo ya amin ay importanti ay
bebbeey isdi.
10 Binakas abe din sosoldado na din alad di siyodad.
11 Inpakaan Nebuzaradan ed Babilonia din amin ay ipogaw ay nataynan
sin siyodad, din nanaynan sin kakailian da ta maitapi da sin taga-Babilonia,
ya din man-ili abe sin away di siyodad.
12 Ngem binay-ana din kabibitegan ta daida di man-obla sin kaobasan ya
papayew.
13 14 15 16 17 18 19 20 21b Siya di din kaistoryaan di nanbalinan di taga-Juda
ay balod sin addawi ay ili.
22 23 24 25 26 27 28 29 30

Omona Ay Cronicas

Maipanggep Sin Omona Ya Maikadwa Ay Cronicas

Din olog di Cronicas et “naisolat ay naam-amag.” Din linaon din Omona ya Maikadwa ay Cronicas et din kasin naidad-atan di wada sin Omona ya Maikadwa ay Samuel ya Omona ya Maikadwa ay Libro Maipanggep Sin Aari. Gapo ta madtengan din is-istoryan di aari sin libro ay nay da, at-atik di versikulo ay naitapis na.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54

2

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55

3

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24

4

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43

5

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26

6

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81

7

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40

8

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40

9

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44

10

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14

11

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47

12

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40

13

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14

14

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17

15

Din Nangieyan Da Sin Baol Di Tolagan Ed Jerusalem
(15:1-4,11-16; 16:1-2)

1 Inpaamag Ari David di bebbeey sin Siyodad David para en daida ay
sinpamilya. Pag aben mansagana si pantean din Baol di Tolagan Diyos et
in-amag na di tolda ay kaidolinana.
2 Pag nan kanan, “Din Levita et anggoy di mabalin ay manggen sin Baol di
Tolagan, tan daida di pinilin Diyos ay manggen ya mansilbi en sisya si eng-
enggana.”
3 Pag ipasinop David ed Jerusalem din am-in ay Israelita ta iey da din Baol
di Tolagan sin insagana na ay kaipay-ana.
4 Inpaayag na abe din polin da Aaron en Levi ta masinop da.
5 6 7 8 9 10 11 Pag nan ayagan da Zadok en Abiatar ay papadi ya da Uriel,
Asayas, Joel, Semayas, Eliel ya si Amminadab ay Levita.
12 Kanana en daida, “Dakayo met di papangolon di papamilya sin tribun
Levi. Dakayo ya din iib-a yo ay Levita, amagen yo din masapol ay tongpalen
yo ta say maibilang kayo ay nalinis, ta asi kayo iali din Baol di Tolagan
Yahweh ay Diyos di Israelita isnan lugar ay insaganak ay kaipay-ana.
13 Tan din gapo ay dinosan Diyos dakami sin damo ay nangialian mi koma
sin Baol et maga kayos di ay nanggen, et adi mi tinongpal din kosto ay
maonodan ay iyat na ay maegnan.”
14 Siya di, tinongpal din papadi ya Levita din maonodan ta maibilang da ay
nalinis ta say mabalin ay it-an da din Baol di Tolagan.
15 Pag batawilen din Levita, tan say inbilin Diyos en Moses ay iyat na ay
masakbat.
16 Binilin aben David din papangolon di Levita ta mandotok da sin odom
ay iib-a da si mankanta ya mantokar si kalalayad ay tokar sin arpa, gitara ya
gangsa.
17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29

16

1 Inisgep da din Baol di Tolagan sin tolda ay insaganan David ay kaipey-
ana. Pag dan man-idaton si daton ay mapooan ya daton ay pan-ookoban da
ya makikadkadwaan da en Diyos.
2 Idi makdeng di, inosal David din ngadan Diyos ay namindisyon sin
kaipoipogaw.
3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33
34 35 36 37 38 39 40 41 42 43

17

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27

18

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17

19

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

20

1 2 3 4 5 6 7 8

21

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30

22

Din Naisaganaan Di Maamag Ay Timplo
(22:1-6)

1 Kanan Ari David, “Isnan to di kaisaadan di Timplon Diyos et isna di altar
ay pan-idatonan di Israelita sin daton ay mapooan.”
2 Inbilin David ay masinop din mangili ay nakiili ed Israel, et wada di
dinotokana en daida ay mantiktik si bato ay maisagana para sin maamag ay
Timplo.
3 Nan-idawat abe si ad-ado ay landok ay maamag si lansa ay para sin liteb
ya pandakig. Ad-ado abe di indawat na ay bronsi ay adi kabilang di kilo na.
4 Nan-isagana abe si adi kabilang ay troso ay din kanan da en sidro, tan
ad-ado di in-ey din taga-Sidon ya taga-Tiro en David.
5 Tan kanan David, “Si Solomon ay anak ko yan an-anak pay laeng ay maga
di padas na yan masapol ay magay ison di kamapteng na ay mandinamag
isnan lobong din amagena ay beey Diyos, isonga masapol ay isaganak din
masapol.” Et siya di, insaganan David din ad-ado ay masapol para sin
kaamagan di Timplo sakbay ay matey sisya.
6 Pag nan ipaayag din anak na ay si Solomon et inbilina ay man-amag si
timplo para en Diyos.
7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

23

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32

24

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31

25

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31

26

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32

27

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32
33 34

28

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21

29

Sagsagot Para Sin Kaibangonan Di Timplo
(29:1-13)

1 Kanan Ari David sin intiro ay gimong, “Din anak ko ay si Solomon et
anggoy na si pinilin Diyos, ngem an-anak pay laeng ya maga di padpadas na.
Ngem din maamag yan dakdake ay obla, tan baken palasyo ay panbeeyan di
ipogaw mo adi et timplo ay para en Diyos.
2 Inpakat ko di am-in ay kabaelak ay nangisagana sin maiamag sin Timplon
Diyos ay daydayawek–balitok, palata, bronsi, landok, kaiw ya nankinalasi ay
nankababanol ay bato.

3 Maitapi sin danay ay insaganak, man-idawatak pay ed wani si balitok ya
palata ay mapo sin kabokbokodak ay gameng gapo sin layad ko sin Timplon
Diyos ay daydayawek.
4 Man-idawatak si tolo ay libo ay talento ay kanginaan ay balitok ya pito ay
libo ay talento* ay natanig ay palata ay maipakpak sin dingding di Timplo
5 ya para sin am-in ay maamag ay pakasapolan si palata ya balitok. Ed
wani, sino da di malaydan ay man-idawat si sagot ay mansilbi en Diyos?”
6 Idi siya di, nanbolontaryo da ay nan-idawat din papangolon di pamilya,
din oopisyal di tribu, din kakapitan di soldado ya din manbanbantay si
sanikwan di ari.
7 Danay di indawdawat da para sin maisaad ay Timplo: lima ay libo ay
talento ya 84 ay kilo ay balitok, sinpo ay libo ay talento ay palata, sinpo ya
wao ay libo ay talento ay bronsi ya sin-gasot ay libo ay talento† ay landok.
8 Am-in ay wadaan si nankababanol ay bato yan nan-idawat da sin pan-
idoldolinan si pilak di Timplo ay ay-ayowanan Jehiel ay polin Gerson.
9 Et naragsakan din kaipoipogaw tan naimposoan ya silalayad di inyat da
ay nan-idawat para en Diyos. Olay aben si Ari David et palalo di ragsak na.
10 Pag kanan David ay nangidaydayaw en Diyos sin sangoanan di gimong,
“Sik-a ay Yahweh ay Diyos ay dinaydayaw Jacob ay apo mi, sapay koma ta
madayaw ka si eng-enggana.
11 Wadan sik-a di banol ya panakabalin, kinadiyos ya kinangato,
mankoniniing ka ay magay makaiso. Tan okam am-in ay wada ed langit
ya isnan daga ya sik-a din ari, sik-a din kangatoan ay turay.
12 Dayaw ya kinabaknang, sik-ay napoana, sik-ay mangituray sin am-
in ay wada. Wadan sik-a di turay ya panakabalin ay mangipangato ya
mangipapigsa sin am-in.
13 Man-iyaman kamin sik-a ay Diyos ed wani. San madaydayaw ay ngadan
mo di idaydayaw mi.”
14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25

Din Nateyan David (29:26-28)

26 Inturayan David ay anak Jesse din intiro ay Israel
27 si opatapolo ay tawen. Pito ay tawen di nanteanad Hebron yan tolonpo
ya tolo ay tawen sin inmeyana ed Jerusalem.
28 Enggay nakay si David asi matey, et ginanas na di ando ay biyag, dayaw
ya kinabaknang. Si Solomon ay anak na di naiskat en sisya ay nan-ari.
29 30

---

* **29:4** 3,000 ay talento ay balitok et 99,792 ay kilo. 7,000 ay talento ay palata et 235,872 ay kilo. † **29:7** 5,000 ay talento ay balitok et 172,368 ay kilo, 10,000 ay talento palata et 340,200 ay kilo, 18,000 ay talento ay bronsi et 612,360 ay kilo, ya 100,000 ay talento ay landok et 3,402,000 ay kilo.

Maikadwa Ay Cronicas

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17

2

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18

3

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17

4

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22

5

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14

6

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42

7

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22

8

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18

9

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31

10

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

11

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23

12

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

13

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22

14

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15

15

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

16

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14

17

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

18

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34

19

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

20

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37

21

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

22

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

23

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21

24

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27

25

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28

26

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23

27

1 2 3 4 5 6 7 8 9

28

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27

29

Din Nanongpalan Din Levita Sin Seremonia Ay Panglinis (29:12-19)

Idi nilogian Ari Hezekias ay manturay, inpasinop na din papadi ya Levita sin kad-an di Timplo yan binilinas daida ta linisan dan awak da ya amagen da abe din seremonia ay panglinis sin Timplo ta say maibilang am-in ay nalinis sin pangilan Diyos. (*29:1-11*)

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

12 Da nay din Levita ay wadas di: sin polin Coat, da Mahat ay anak Amasai
en Joel ay anak Azarias; sin polin Merari, da Kis ay anak Abdi en Azarias ay
anak Jehallelel; sin polin Gerson, da Joa ay anak Zimna en Eden ay anak Joa;
13 da Simri en Jeuel sin polin Elizafan yan da Zekarias en Mattanias sin
polin Asaf;
14 sin polin Heman, da Jehuel en Simei yan da Semayas en Uzziel sin polin
Jedutun.
15 Sininop da din aag-i da ay Levita et inamag da din seremonia ay
panglinis da. Idi nakdeng di, inamag da abe din seremonia ay panglinis sin
Timplo ay kaman din naibaga sin linteg Diyos ay inbilin di ari ay amagen da.
16 Sinenggep din papadi sin oneg di Timplo ta amagen da din seremonia ay
panglinis. Inbala da am-in ay baken nalinis et in-ey da sin bel-ayan di Timplo.
Inbalan din Levita dana ay bonbonag et in-ey da sin alnap ay Kidron.
17 Inlogi da nan seremonia ay panglinis sin pitsa uno, sin damo ay bowan.
Idi domteng sin maikawao ay agew di bowan, kindeng da enggana sin damo
ay kowarto ay segpan sin Timplo. Nan-obla da pay si wao ay agew et sinpo ya
enem ay agew di nan-oblaan da ay nangisagana sin Timplo ay pandayawan.
18 Siya na di inpaammon din papadi en Ari Hezekias, “Enggay kindeng mi
din kalinisan di intiro ay Timplo, din altar ay pan-idatdatonan si mapooan ya

din am-in ay maos-osal isdi ya din lamisaan ay kaipatpatangan di maidaton ay tinapay ya din am-in ay maos-osal isdi.
19 Intaoli mi am-in din bonag ay inbalan Ari Ahaz sin timpo ay nanokogana
en Diyos et nilinisan mi ya insagana mi ta maosal para en Diyos. Wada da ed
wani sin sangoanan di altar Diyos."
20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36

30

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27

31

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21

32

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32
33

33

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25

34

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32
33

35

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27

36

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Din Nabakasan Di Jerusalem
(36:11-23)
11 Dowanpo ya esa di tawen Zedekias sin naisaadana ay ari yan nanturay
ed Jerusalem si sinpo ya esa ay tawen.
12 Say inamag na din lawa sin pangilan Yahweh ay Diyos na yan adi
nanpakombaba en Jeremias ay nankalkalian Diyos.
13 Kinontra na abe si Ari Nebukadnezzar ay nangipasapata en sisya sin
ngadan Diyos en adi komonkontra. Inpakenteg na di nemnem na et sini-
gaana ay manbabawi ya managong en Yahweh ay Diyos di Israelita.
14 Naisepsep abe din am-in ay papangolon di padi ya din kaipoipogaw ay
nanokog en Diyos et in-onod da din am-in ay kadodogis ya kababain ay am-
amagen di odom ay nasyon et inpakadodogis da din Timplo ed Jerusalem ay
nanbalinen Diyos ay mismo ay nasantoan.
15 Intoltoloy Yahweh ay Diyos di ap-apo da ay mamagbaga en daida babaen
sin pinilpili na ay ipogaw ay nankalkaliana, tan maseg-ang sin ipogaw na et
laydena ay isalakan daida ya din Timplo na.
16 Ngem nilaslasoy da din inbabbaan Diyos ay nankalkaliana ya din kali na
enggana ay binmonget sisya sin ipogaw na et enggay maga di pamosposan.
17 Say gapo ay inbaa na din ari ed Babilonia ay namse sin babbaro ya
babalasang, nankakay ya nankababkes, olay sin Timplo. Inpolang Diyos
daida am-in en Nebukadnezzar.
18 Ina na am-in ay bonag sin Timplon Diyos, dadakke ono kinittoy ya am-
in ay kinabaknang ay wadas di. Ina na abe din kinabaknang di ari ya din
oopisyal na et in-ey na am-in ed Babilonia.

19 Pinooan da din Timplon Diyos ya dinadael da din alad di Jerusalem.
Pinooan da am-in din palasyo yan dinadael da am-in ay nabanol ay bonag
isdi.
20 Din adi da pinse si kampilan yan intakina ed Babilonia et nanbalinena
ay bag-ena ya bag-en din aan-ak na enggana ay say naisokat ay nanturay din
ari ed Persia.
21 Et say natongpalan din inpaipadton Diyos en Jeremias ay kanana en
mataynan ya manbalin si magay silbi na din daga da si pitopolo ay tawen ay
kaman din bilang di adi dan nanongpalan sin linteg di agew ay pan-illengan.
22 Sin damo ay tawen ay nanturayan Cyrus ay ari ed Persia, natongpal din
inpaipadton Diyos en Jeremias, tan tinignay Diyos din ari et waday inpaisolat
na ay bilin ay naipaammo sin intiro ay iturayana.
23 Siya na di naisolat, “Siya na di bilin Cyrus ay ari ed Persia: Insaad
Yahweh ay Diyos ed langit si sak-en ay mangituray isnan intiro ay daga yan
dinotokanas sak-en ay mangamag si Timplo ay pandayawan di ipogaw en
sisya ed Jerusalem ay lak-am di Juda. Ed wani, emey kayo ay ipogaw Diyos
ed Jerusalem. Sapay koma ta si Diyos di komoyog en dakayo.”

Ezra
Maipanggep Sin Libro Ay Nay

Sin naodi ay kapitolon di Maikadwa ay Aari, maistorya din naabakan di Jerusalem ya din naieyan din Judio ed Babilonia ay maibalod. Sin libro ay Ezra, maistorya din nantaolian di odom en daida ed Jerusalem ya din kasin dan nangisaadan sin Timplo sin babaen Zerubbabel. Nakdeng din naamagan di Timplo sin 516 B.C.

Sin libro ay nay, maammoan tako din panakabalin Diyos ay mangiturong sin nemnem di pagano ay ari ta say matongpal din planon Diyos para sin ipogaw na. Maammoan tako abe ay mo din oblan Diyos di amagen tako, nankinalasi di mangontra, ngem mo esten tako ay manongpal sin layden Diyos, wadas sisya ay tomolong enggana ay makdeng di obla.

Din Linaona

Din damo ay nantaolian di Judio ed Jerusalem 1:1–2:70
Din naisaadan ya naidatonan di Timplo 3:1–6:22
Din inmeyan da Ezra ed Jerusalem 7:1–10:44

Din Bilin Cyrus Ay Mantaoli Din Judio
(1:1-7)

1 Sin damo ay tawen ay nanturayan Cyrus ay ari ed Persia, inturong Diyos di nemnem na ay mangipaammo si esa ay bilin ta matongpal din inpaibagan Diyos en Jeremias. Siya na di inpaisolat din ari ay maibasa sin intiro ay iturayana:

2 "Siya na di ibilin ko, sak-en si Cyrus ay ari ed Persia: Si Yahweh ay Diyos ed langit di nangisaad en sak-en ay mangituray isnan intiro ay lobong yan dinotokanas sak-en ay man-amag si timplo na ed Jerusalem ay sakop di Juda.

3 Si Diyos koma di wada en dakayo ay ipogaw na. Emey kayo ed Jerusalem ta amagen yo din Timplon Yahweh ay Diyos di Israelita, din Diyos ay wada ed Jerusalem.

4 Din katokmang di nabay-an ay ipogaw Diyos sin kailiili ay kad-an da ed wani yan masapol ay man-idawat da si palata, balitok, din odom ay kasapolan da ya aanimal malaksig sin bolontaryo ay datdaton para sin Timplon Diyos ed Jerusalem."

5 Idi siya di, am-in di ipogaw ay inturong Diyos di nemnem na, pati din papangolo sin papamilyan di tribun da Juda en Benjamin, din papadi ya Levita et nanlobwat da ay en mangamag sin Timplon Diyos ed Jerusalem.

6 Nan-idawat amin din tinokmang da si tolong da ay palata, balitok, nabanol ay rigalo, aanimal ya odom ay kasapolan da, malaksig sin rigalo ay maidaton sin Timplo.

7 Dowan aben itaolin Ari Cyrus din mallokong ya odom ay bonbonag ay sigod ay naosal sin Timplon Diyos ay inan Nebukadnezzar ay inpeey na sin timplon di sinan didiyos ay dinaydayaw na.

8 9 10 11

2

Din Nantaoli Ay Napod Babilonia
(2:1-2a,68-70)

1 Ad-ado di napo sin probinsiya ay pilit ay in-ey Ari Nebukadnezzar ed Babilonia ed idi. Nantaoli da sin mismo ay ili da ed Jerusalem ya Juda

2a ay kinoyog da Zerubbabel en Jesua ay papangolo da.

Din kabibilang da am-in ay nantaoli ay napo ed Babilonia et 42,360, pati
ad-ado ay kabayo, kamel ya dangki. (*2:2b-67*)

3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33
34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62
63 64 65 66 67
68 Idi dinmateng da sin kad-an di Timplon Diyos ed idi ed Jerusalem, waday
datdaton ay insagot di odom ay papangolon di pamilya ta say itolong da sin
kasin kaamagan di Timplo sin sigod ay naisaadana.
69 Nan-idawat da insigon sin kabaelan da et naipeey sin naidolinan di pilak
para sin Timplo. Din indawat da et 500 ay kilo ay balitok, 2,800 ay kilo ay
palata ya 100 ay naloyong ay badon di padi.
70 Pag en manbeey din papadi, Levita, mankankanta, gogowardiya ya
odom ay mansilsilbi sin Timplo sin il-ili da. Din nabay-an ay Israelita et en
da aben manbeey sin il-ili da.

3

Din Kasin Naamagan Di Altar Ya Din Nailogian Di Obla Sin Timplo (3:1-3,6-8)

1 Sin maikapito ay bowan,* nan-es-esa din Israelita ay natopog ed
Jerusalem ay napo sin il-ili ay enggay nanbeeyan da.
2 Si Jesua ay anak Jozadak ya din gagait na ay papadi ya si Zerubbabel ay
anak Sealtiel ya din aag-i na et inamag da din altar Diyos ay daydayawen di
Israelita ta pangipooan da si datdaton insigon sin naisolat sin linteg Moses
ay ipogaw Diyos.
3 Olay mo emegyat da sin baken Judio ay nanbeey isdi ay daga, inamag da
pay dedan din altar sin sigod ay naiamagana ed idi. Idi makdeng, inagsapa
ya minasdem ay nan-idaton da si daton ay mapooan.
4 5 6 Nilogian da ay man-idaton en Diyos si daton ay mapooan sin pitsa
uno di maikapito ay bowan olay mo adi pay laeng nalogian ay maisaad din
Timplo.
7 Idi siya di, nan-idawat din ipogaw si pilak ay mailagbo sin karpintiro ya
odom ay oblantis. Nan-idawat da abe si makan, mainom ya lanan di olivo ta
isokat da sin taga-Sidon ya Tiro si nabanglo ay kaiw ay makwani en sidro ay
mapod Lebanon. Ianod da sin baybay enggana ed Joppa tan say inpalobos
Cyrus ay ari ed Persia.
8 Sin maikadwa ay bowan di maikadwa ay tawen manipod sin dinmatngan
da ed Jerusalem sin sigod ay naisaadan di Timplon Diyos, da Zerubbabel
ay anak Sealtiel, Jesua ay anak Jozadak ya din aag-i da ay papadi ya Levita
yan nilogian da ay nan-obla. Nakiobla amin din kakailian da ay naibalod ed
Babilonia ay nantaoli ed Jerusalem. Dinotokan da din Levita ay mantawen
si dowanpo ya nasurok ay mangimandar sin kaisaadan di Timplon Diyos.
9 10 11 12 13

4

Din Nangonkontra Sin Naisaadan Di Timplo (4:1-5,24)

1 Idi damagen din mangililiget si taga-Juda ya Benjamin ay am-amagen din
nantaoli ay naibalod ay Israelita din Timplon Yahweh ay Diyos di Israelita,

* **3:1** Din maikapito ay bowan et din kasasantoan ay bowan sin pangilan di Israelita. Tolo ay fiesta ono nabanol ay agew di maitompong sin bowan ay nay. Ilaen sin Levitico 23:23-43.

2 inmey da en Zerubbabel ya din papangolon di pamilya yan kanan da,
“Tolongan mis dakayo ay mangamag sin Timplo, tan mandaydayaw kami
abe en Diyos ay daydayawen yo et nan-idatdaton kami en sisya manipod sin
timpon Esarhaddon ay ari ed Assyria ay nangibaa en dakami isna.”*
3 Ngem kanan da Zerubbabel, Jesua ya din papangolon di pamilya, “Adi
kayon makibiyang sin kaamagan di Timplon di Diyos mi. Inbilin Ari Cyrus
ay ari ed Persia ay dakami anggoy di mangamag.”
4 Idi siya di, nilogian din man-ilis di ay daga ay dismayaen ya egyaten din
taga-Juda ta adi dan itoloy ay amagen din Timplo.
5 Dowan da et pasoksokan din oopisyal ed Persia ta matopap din plano
da. Say inam-amag da di manipod sin nanturayan Cyrus enggana sin timpon
Darius ay ari ed Persia.
6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 Sinmaldeng din obla sin
maisasaad ay Timplon Diyos enggana sin maikadwa ay tawen ay nanturayan
Darius ay ari ed Persia.

5

Din Kasin Dan Nangilogian Ay Nangisaad Sin Timplo
(5:1-5)

1 Sin timpo ay doy, waday dowa ay mamadto ay da Zekarias ay polin Iddo
en Haggai. Nan-ipadto da ay namagbaga sin taga-Juda ya Jerusalem babaen
sin panakabalin Diyos ay daydayawen di Israelita, ay mangidaldalan en
daida.
2 Idi siya di, intoloy kasin da Zerubbabel ay anak Sealtiel ya si Jesua ay
anak Jozadak ay mangamag sin Timplon Diyos ed Jerusalem, et tinolongan
din mamadto si daida.
3 Asi et inmey da Tattenai ay gobernador di probinsiya ay makwani
en Demang di Eufrates, en Setar Bozenai ya din iib-a da ay opisyal ed
Jerusalem yan kanan da ay nanpoot, “Sinoy nangidawat si kalebbengan yo
ay mangisaad sin Timplo ay sana ya mangisagana sin am-in ay maosal sidi?
4 Sino abe di ngadngadan di ipogaw ay mangam-amag?”
5 Ngem laton ay wadas Diyos ay mangil-ila sin papangolon di Judio, et
ninemnem din oopisyal ay adi da ipasaldeng din Judio enggana ay mansolat
da en Darius ya awaten day songbat na.

Siya di, nansolat da en Ari Darius ta ipaammo dan sisya din am-amagen
di Judio ya damagen da mo tet-ewa ay inbilin Ari Cyrus ed idi ay isaad da
din Timplo. Inbilin Darius ay anapen di oopisyal na sin papilis di gobierno
ta paneknekan da mo tet-ewa, et dinteng da din bilin Cyrus ay doy. Pag et
mansolat si Darius en da Tattenai yan inbilina ay adi dan sangsangawen
din Judio sin obla da ay mangisaad sin Timplo. Inbilina abe ay itolong da
din pilak di gobierno sin Judio ta say maidawat en daida di olay sino ay
kasapolan da ta adi somaldeng di obla da. (5:6–6:12)

6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17

6

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Din Nakdengan Ya Naidatonan Di Timplo
(6:13-22)

* **4:2** Idi pinakaan Ari Esarhaddon din Israelita ay nanbeey ed Samaria ed idi, sinokatanas daida si baken Judio ay napos odom ay il-ili.

13 Idi inawat da Gobernador Tattenai en Setar Bozenai ya din iib-a da ay
opisyal din bilin Ari Darius, inset da ay nanongpal.
14 Et paspas din inyat di papangolon di Judio ay nangamag sin Timplo, tan
napapigsa di nemnem da begew sin inkaskasaban din pankalkalian Diyos ay
da Haggai en Zekarias. Kindeng da din Timplo ay kaman din inbilin Diyos ay
daydayawen di Israelita ya inbilin aben da Cyrus, Darius ya Artaxerxes ay
aari ed Persia.
15 Nakdeng sin pitsa 3 di bowan ay kanan da en Adar, sin maikan-em ay
tawen ay nanturayan Ari Darius.
16 Pag dan idaton. Naragsakan din papadi, Levita ya amin din iib-a da ay
Israelita ay nantaoli ay naibalod ed addawi,
17 et nan-idaton da si 100 ay bomaro ay baka, 200 ay kalakian ay karnero
ya 400 ay bomaro ay karnero. Nan-idaton da abe si sinpo ya dowa ay bomaro
ay kalding ta say malinisan din basbasol di am-in ay Israelita, sag-eesa para
sin tonggal tribu.
18 In-olnos da abe din papadi ya Levita sin grupo da insigon sin naisolat sin
libron Moses ta say naolnos di iyat da ay mansilbi en Diyos ed Jerusalem.
19 Sin pitsa 14 di damo ay bowan, sinilibraran din nantaoli ay Israelita din
fiesta ay makwani en Nalabas.
20 Inamag din papadi ya Levita din seremonia ay kaibilangan da ay nalinis
maibasar sin linteg da et nalinisan da, isonga pinaltin din Levita din karnero
ay maidaton sin fiesta ay makwani en Nalabas para sin nantaoli ay Israelita,
para sin gait da ay papadi ya para sin mismo ay awak da.
21 Et nangan da din nantaoli ay Israelita ya din amin ay nanokog sin ogalin
di pagano ay tinokmang da ta sagongen das Yahweh ay Diyos di Israelita.
22 Pito ay agew ay nanragragsak da ay nangsilibrar si fiesta ay makwani
en Tinapay ay Magay Labadura na.* Nalaydan da tan inturong Diyos din
nemnem di ari ed Persia ay tomolong en daida sin naamagan di Timplon
Diyos ay daydayawen di Israelita.

7

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28

8

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32
33 34 35 36

9

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15

10

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32
33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44

* **6:22** Din fiesta ay nay et kaman kaitoloyan di fiesta ay makwani en Nalabas, tan naitompong sin pitsa 15-22.

Nehemias
Maipanggep Sin Libro Ay Nay

Sin timpon Ari Darius ed Persia, nantaoli di Judio ed Jerusalem et inamag da kasin din Timplon Diyos (ilaen sin Ezra 1-6), ngem din batog ay alad di Jerusalem et nadadael pay laeng. Din libro ay nay et maipanggep sin kasin naamagan di alad ay inpangolon Nehemias sin timpon Ari Artaxerxes (465-425 B.C.). Nangon-onas Ezra ay inmey ed Jerusalem mo si Nehemias, ngem nantinolong da ay dowa ay mangitdo sin linteg Diyos sin kaipoipogaw ya mangamag sin alad di siyodad.

Mayat ay ipogaw si Nehemias ay tadonen tako. Insaksakit na din ngadan Diyos ya din iib-a na ay ipogaw Diyos, alisto ay mankararag, nagaget ay man-obla, ya nalaing abe ay mangawis si iib-a na ay makiobla. Olay mo ad-ado di nangonkontra ay manangaw ya mangdismaya koma en sisya, inpapasnek na ay man-obla, et nakdeng din alad sin oneg di owat dowa ay bowan.

Din Linaona

Din inmeyan Nehemias ed Jerusalem 1:1–2:20
Din kasin naisaadan di alad ed Jerusalem 3:1–7:73
Din nangibasaan Ezra sin linteg Diyos 8:1–10:39
Din odom ay inam-amag Nehemias 11:1–13:31

Din Nangisakitan Nehemias Sin Iib-a Na Ay Judio Ed Jerusalem

1 Siya na di inistoryan Nehemias* ay anak Hacalias. Sin bowan di Kislev,
sin maikadowanpo ay tawen ay nanturayan Artaxerxes ay ari ed Persia,
wadaak ed Susa ay kapital di ili.†
2 Inmali si Hanani ay esa ay agik ay napod Juda yan waday kakoyog na ay
odom ay lallalaki. Nandamagak en daida maipanggep sin Judio ay napilit ay
naiey ed addawi ay nantaoli ya maipanggep ed Jerusalem.
3 Kanan da ay sinombat, “Dakdake di probliman din kaipoipogaw ay
nantaoli ed Juda dowan laslasoyen din ipogaw ay wadas di si daida. Tan
nadadael pay laeng din alad ed Jerusalem ya adi naamag din eeneb na
nanipod sin napooan da.”
4 Sin nanngeak isna, tinmokdoak ay man-og-oga.‡ Nanladingitak ya
initpek din dagaang ko si piga ay agew dowanak mankararag en Diyos ed
langit.
5 Kanak ay nankararag, “Yahweh ay Diyos ed daya, madaydayaw ya
kaeegyat ay Diyos. Managtongpal ka sin intolag mo ya adi manbalbaliw din
layad mo sin manlaylayad en sik-a ya mantongpal sin bilbilin mo.
6 Sapay koma ta ilaem ya dengngem sak-en ay baam sin ikarkararag kos
inag-agew ya nilablabi maipanggep sin mansilsilbi en sik-a ay din ipogaw
mo ay Israelita. Nanbasol kami kayman ay Israelita, nanbasolak ya siya abe
sin pamilyak.
7 Nadagsen di nanbasolan mi en sik-a ya adi kamin tinongtongpal din
bilbilin ya linteg mo ay inbilin mo en Moses ay baam.
8 Nemnemem koma din nay ay inbagam en Moses, ‘Mo adi yon itoltoloy ay
mantalek en sak-en, ipaaddawik dakayo ta mantee kayo sin odom ay il-ili.

---

* **1:1** Din olog di ngadan Nehemias et “niliwliwan Diyos.” † **1:1** Ogalin di aari ed Persia ay en manbeey ed Susa sin temeg-inana. Din bowan di Kislev et Noviembre-Deciembre sin kalindaryo tako.
‡ **1:4** Mo manladingit di Judio, ogali da ay tomokdo si bangkito.

9 Ngem no sagongen yo si sak-en ya tongpalen yo din bilbilin ko, itaolik
dakayo sin lugar ay pinilik ay pandayawan yo en sak-en, olay naiwaras kayo
sin kaaddawian ay partin di lobong.'
10 "Apo Diyos, danay din mansilsilbi en sik-a ya ipogaw mo ay insalakan
mo babaen sin nakaskasdaaw ay panakabalin mo.
11 Dengngem kod nan kararag ko ay baam ya kararag di iib-ak ay mansil-
silbi en sik-a ay malaydan ay mangidayaw en sik-a. Iturong mo koma din
nemnem di ari ta say mayat di pantongpalan di amagek ed wani ay agew ta
maseg-ang en sak-en."
Sin doy ay timpo yan sak-en di ap-apon di man-itagtagay si arak sin ari.§

2

Din Nangipalobosan Din Ari Ay Emey Si Nehemias Ed Jerusalem (2:1-8,11,16-20)

1 Idi inmey di opat ay bowan, waday namingsan ay mangmangan din ari
yan inpailak ay masmasadotak sin nangitagayak en sisya si arak. Maga polos
di nangilaana ay masmasadotak ed idi,
2 isonga kanana ay nanpoot en sak-en, "Apay nga masmasadot ka yan
baken ka met mansakit? Siguro ay wada di panladladingitam."*
Palalo di egyat ko,
3 ngem kanak sin ari, "Apo Ari, matagotago ka koma si eng-enggana! Adiak
maitabon din ladingit ko gapo ta din siyodad ay naiponponan di ap-apok yan
enggay nadadael ya napooan din eneb na."
4 Kanan din ari en sak-en, "Sino ngarud di laydem?"
Nankararagak en Diyos ed langit,
5 pagak kanan sin ari, "Mo say laydem ay apo ari ya maseg-ang ka en sak-
en ay baam, ipakpakaasik ay ipalobos mo koma ay emeyak sin siyodad sin
sakop di Juda ay naiponponan di ap-apok ta enak amagen kasin."
6 Sin nangwaniak sidi, wada din reyna ay nakitotokdo sin ari. Dinamag
din ari mo kas-ano di kabayag ko sin emeyak ya mo pig-an di pantaoliak et
idi inbagak, pinalobosanas sak-en.
7 Nanpakpakaasiak ta pakoyoganas sak-en si solat na ay emey sin gogober-
nador sin probinsiya sin demang di ginawang ay Eufrates ta ipalobos da ay
malabasak ay emey ed Juda.
8 Nankedawak abe si solat na en Asaf ay mangay-ayowan sin kada ay okan
di ari ta idawtanas sak-en si kaiw ay maamag si eneb di Timplo, eneb sin alad
di siyodad ya sin beey ay panteak. Pinatgan din ari dana ay kindaw ko tan
sineg-angan Diyos sak-en.
9 10 11 Inmeyak ed Jerusalem et nanteeak isdi si tolo ay agew.

Sin gawan di labi, binmangonak et nanlikedak sin siyodad ta mailak din ison di alad. (*2:12-15*)

12 13 14 15
16 Maga di opisyal ay makaammo sin inmeyak ya am-amagek, tan adiak in-
bagbaga sin papadi, papangolo, oopisyal ya olay sino ay Judio ay makioblan
to.

---

§ **1:11** Din man-itagtagay si arak sin ari yan matalek ya nangato ay opisyal na. * **2:2** Inayan mo din mansilsilbi sin ari yan masmasadot da, tan kanayon koma ay ipaila day ragsak da mo wada da sin kad-an di ari.

17 Idi siya di, kanak en daida, “Maila yo din problima tako, nadadael ed
Jerusalem yan napooan din eeneb na. Bangonen tako kasin din alad di
siyodad ta adi takon maibabain.”
18 Dinad-at ko abe en daida din inyat Diyos ay daydayawek ay nangipaila
si seg-ang na en sak-en ya din inbagan di ari.
Kanan da ay sinombat, “Ilogi tako et ay mangamag.” Et inlogi da din nay
ay nabanol ay obla.
19 Ngem idi dinngen da Sanballat ay taga-Bet Horon, si Tobia ay opisyal
ay Ammonita ya si Gesem ay Arabo, sinis-iyekan ya nilaslasoy das dakami.
Kanan da, “Ay sino nan am-amagen yo? Ay konkontraen yo aya din ari?”
20 Kanak ay nanongbat en daida, “Idawat Diyos ed langit di kosto ay
pantongpalan din obla mi. Dakami di mansilsilbi en sisya et ilogi mi ay
mangamag sin alad, ngem dakayo pay, magay kalebbengan yo ay maitapi
en dakami ay Judio ya mangituray en dakami ya magay biyang yo sin ogali
mis na.”

3

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32

4

Din Pangonkontraan Da Sin Oblan Da Nehemias
(4:1-23)

Idi siya di, biningay din Judio din obla, et inlogin di esa ya esa ay grupo ay mangamag sin alad ya eneb di siyodad sin partin di siyodad ay asag-en sin panbeeyan da. (*3:1-32*)

1 Idi nadamag Sanballat ay bangbangonen mi kasin din alad di siyodad,
palalo di bonget na et inlogi na ay nanglaslasoy en dakami ay Judio.
2 Kanana sin sangoanan di gagait na ya sosoldado ed Samaria, “Sino aya di
layden da nan kakkaasi ay Judio ay ipaila isnan am-amagen da? Ay kabaelan
da aya ay bangonen kasin din alad yan kedngen da si esay agew? Ay man-
idaton da? Ay mabalin aya ay itaoli da din napooan ay bato sin nadadael ay
alad?”
3 Kanan din tinatakdo na ay si Tobia ay Ammonita, “Sino pay di silbin san
am-amagen da ay alad et? Olay bewet di somakyab et madadael din batog
da.”
4 Siya et di kanak ay nankararag, “Diyos mi, dengngem kod nan kararag
mi tan nay laslasoyen das dakami. Itaolim koma en daida din pangoy-
oyaw da. Wada koma di manga sin sanikwa da ya mangibalod en daida ay
mangiaddawi sin ili da.
5 Adim koman pakawanen ya linglingan din basbasol da tan inoy-oyaw da
din man-am-amag sin alad di siyodad.”
6 Et inamag mi din nadadael ay alad enggana ay nagodwa din kakayang
na, tan inpakat din ipogaw din amin ay kabaelan da ay nan-obla.
7 Palalo di bonget da Sanballat, Tobia, ya din Arabo, Ammonita ya taga-
Asdod sin nanngean da ay maitoltoloy ay maamag din alad ed Jerusalem ya
dandani ay makdeng din nadadael sin alad.
8 Idi siya di, nantotolag da amin ay gobaten ya goloen da ed Jerusalem.
9 Ngem nankararag kami en Diyos mi ya nandotok kami si manbantay sin
kaagawan ya labi.
10 Asi et waday inkankantan din ipogaw ed Juda ay kanana,
“Enggay nabbanabbay tako,
Tan nay palalo ay ad-ado di naiwalang ay batbato.

Ay siya mo kabaelan tako ay mangdeng isnan alad tako?”
11 Dowan aben kanan din kalaban mi, “Adi dan maila ono maammoan ay
omas-asag-en tako, et mabiglaan da. Tan wada tako ay dagos sin kad-an da
ay mamse en daida et adi matoloy din obla da.”
12 Ngem kanayon ay omal-ali din Judio ay katokmang da ay mangibaga sin
lawa ay panggep da en dakami.
13 Gapo isdi, inpowistok din tonggal pamilya ay manbantay sin likod di adi
nakdeng ay alad. Kampilan, gayang ya pana di armas da.
14 Nadlaw ko ay madanagan din ipogaw, isonga kanak en daida ya sin
papangolo ya oopisyal, “Adi kayon emegyat en daida. Nemnemen yo si Diyos
ay kaeegyat ya manakabalin amin yan makilaban kayo para sin aag-i, an-ak,
asawa ya beey yo.”
15 Naammoan din kalaban mi ay ammo mi din plano da ya tinopap Diyos.
Idi siya di, intoloy mi ay nangamag sin alad.
16 Manipod sidi ay agew, man-obla din kagodwan di ipogaw ko yan
manbantay din kagodwa ay nakaarmas si kampilan, gayang, pana ya salida.
Tinolongan din oopisyal amin din ipogaw ed Juda
17 ay man-am-amag sin alad. Din manbonbonag si maosal yan nakaegen
si armas din esay takkay da yan say osalen da ay man-obla din esa.
18 Amin ay man-obla yan insisiket da din kampilan da. Makitatakdo abe
en sak-en din manangtanggoyob.
19 Pagak kanan sin kaipoipogaw, sin papangolo ya oopisyal da, “Ando nan
alad ay am-amagen tako et nan-inaddawi tako,
20 isonga mo dengngen yo din tanggoyob, omali kayo ay tomolong tan si
Diyos di makilaban para en datako.”
21 Inag-agew ay siya di di inamag mi, manbantay ay nakaarmas din
kagodwa yan man-obla din kagodwa. Ilogi mi sin pomatpat-a enggana ay
maila din talaw sin labi.
22 Sin doy ay timpo, inbagak abe sin lallalaki ya katolongan da ay mantee
da sin oneg di siyodad sin labi ta bantayan da din siyodad sin labi yan man-
obla da sin kaagawan.
23 Mo si sak-en ya din aag-ik, baak ya gogowardiya ay omon-onod en sak-
en, adi kamin kakkaanen din bado mi sin labi. Kanayon abe ay nakaegen
kami si armas.

5

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

6

Din Namadpadasan Da Ay Nangietek En Nehemias (6:1-14)

1 Nadamag da Sanballat, Tobia, Gesem ya din odom ay mangililiget en
dakami ay kindeng mi din alad et enggay magay giswang na. (Ngem daan
kami pay laeng iamag din eneb na.)
2 Idi siya di, pinakaammoan da Sanballat en Gesem sak-en ay man-aabat
kami sin esa ay ili sin tanap ed Ono. Ngem waday lawa ay panggep da en
sak-en,
3 isonga nan-ibaak si nangipaammo sin nay ay songbat ko en daida,
“Nabanol di am-amagek, isonga adi mabalin ay manballalongak. Adiak
layden ay somaldeng din obla begew sin enak pangabatan en dakayo.”
4 Namin opat ay siya met laeng di inpakaammo da en sak-en, ngem
kanayon ay iso met laeng din songbat ko en daida.

5 Sin maikalima ay nan-ibaa si Sanballat, inpaw-it na sin baa na di
nakalokat ay solat
6 ay kanana, “Inbagan Gesem en sak-en ay waday ipadpadamag da isnan
nandinmang ay nasyon ay panggep yo kano ay Judio ay labanen din mangi-
turturay en dakayo et say gapo ay am-amagen yo din alad. Kanan da abe en
panggep mo ay man-ari
7 et tinolag mo di odom ay mamadto ay mangipaammo ed Jerusalem ay
sik-a di ari ed Juda. Sigurado ay madamag din ari na, isonga omali ka ta
pankalian ta.”
8 Inpaw-it ko di songbat ko yan kanak, “Amin din ibagbagam yan magay
katet-ewa na, tan sik-a met laeng di akin nemnem issa.”
9 Pinadpadas da amin ay egyaten dakami ta madismaya kami ya adi
maitoloy din obla, ngem kanak ay nankararag, “Apo Diyos, papigsaem kod
dakami ed wani.”
10 Sin namingsan, inmeyak sin beey Semayas ay anak Delayas, ay anak
Mehetabel tan adi makabala sin beey na. Kanana, “En ta man-abat sin
Timplon Diyos. Man-eneb ta tan wada da di manpanggep ay mamse en sik-a
sin labi.”
11 Ngem kanak en sisya, “Ay siya mo naeegyatanak ta lomayawak ya enak
mantabon sin Timplo? Aga, adiak emey!”
12 Naammoak ay adi nankali si Diyos en sisya mo adi et pinasoksokan da
Tobia en Sanballat ta egyatenas sak-en.
13 Linagboan da ay mangegyat en sak-en ta bomasolak mo onodak di et
madadael di dayaw ko ya maibabainak.
14 Siya di, kanak ay nankararag, “Apo Diyos, adi ka koman linglinglingan
din nay inamag da Tobia en Sanballat, siya abe sin babai ay mamadto ay si
Noadias ya din odom ay mamadto ay en nangeg-egyat en sak-en, ta dosaem
daida.”

Din Nakdengan Di Alad
(6:15-16)

15 Limapolo ya dowa ay agew din naamagan di alad, et nakdeng sin pitsa
25 di bowan ay Elul.*
16 Idi nadamag din kalaban mi sin nandinmang ay nasyon, inmegyat da
am-in ya nadismaya da, tan naila da ay nakdeng din obla babaen sin tolong
Diyos.
17 18 19

7

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32
33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61
62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73

8

Din Nangibasaan Ezra Sin Linteg Diyos Sin Kaipoipogaw
(8:1-3,5-7a,8-10,12)

1 Sin maikapito ay bowan, enggay nanbeebeey din Israelita sin il-ili da.
Nan-es-esa da ay natopog sin plaza sin kad-an di segpan di siyodad ay
makwani en Danom. Inpaibala da en Ezra ay padi ya maestron di linteg din
naisolatan di linteg Moses ay din bilbilin Diyos para sin Israelita.

* **6:15** Maikan-em ay bowan sin kalindaryon di Judio. Pitsa 2 di Octobre, 445 B.C. sin kalindaryo tako.

2 Isonga sin pitsa 1 sin maikapito ay bowan, inbalan Ezra din naisolatan di
linteg sin sangoanan di natopog ay kaipoipogaw, ay lallalaki ya babbabai ya
anan-ak ay makaawat.
3 Inbasa na sin sangoanan di kaipoipogaw sin plaza sin sangoanan di
segpan ay makwani en Danom. Inlogi na ay nangibasa sin napat-a enggana
ay nan-gawa yan inpapasnek din amin ay ipogaw ay nandenge.
4
5 Inoklag Ezra din libro ay iniilan di kaipoipogaw, tan nakaykayang din
pinmipikaana mo daida. Idi lokatana, pinmika da am-in.
6 Kanan Ezra, "Madaydayaw si Yahweh ay manakabalin ay Diyos."
Inkayang din amin ay ipogaw din takkay da yan kanan da, "Amen! Amen!"
Pag dan mandokmog ay manyakog-ong ay nanaydayaw en Diyos.
7a Pag dan pomika din ipogaw et inpalawag da Jesua ay Levita en daida din
linteg.
8 In-olog da din linteg, asi dan inlawlawag ta maawatan din kaipoipogaw.
9 Omanoga din ipogaw sin nanngean da sin linteg, pag kanan da Nehemias
ay gobernador, Ezra ay padi ya maestron di linteg, ya din Levita ay mangit-
itdo sin ipogaw, "Nasantoan din agew ay nay ay para en Yahweh ay Diyos yo,
isonga adi kayon manladingit ya man-oga."
10 Kanan Nehemias, "Somaa kayo ta manragsak kayo ay mangan ya man-
inom yan idawtan yo din magay sagana na. Nasantoan din agew ay nay para
en Diyos, isonga adi kayon manladingit, tan din ragsak yo sin panaydayawan
yo en Diyos di pomigsaan di nemnem yo."
11 12 Et sinmaa am-in din ipogaw ay en nanragsak ay nangan ya nan-inom.
Indawtan da abe din gagait da. Palalo di ragsak da, tan naawatan da din
dinnge da ay naibasa.

Sin kabigatana, naammoan din kaipoipogaw ay silibraran da koma din
fiesta ay makwani en Pansidoman, isonga sinilibraran da si pito ay agew ay
maibasar sin kanan di linteg. Et inag-agew yan inbasbasan Ezra en daida din
linteg Diyos. (*8:13-18*)

13 14 15 16 17 18

9

Din Inkararag Din Kaipoipogaw Ay Nangipodno Sin Basbasol Da (9:1-3,5-38)

1 Sin pitsa 24 di iso met laeng ay bowan, natopog din Israelita ta itpe da
din dagaang da. Nanbado da si sako ya piney-an da si tapok din toktok da ay
mangipaila si ladingit da.
2 Kinmasin din Israelita sin mangili et pinmika da ay nangipodno ya
nangibabawi sin basbasol da ya basbasol di aap-o da.
3 Emey ay tolo ay oras ay naibasa en daida din linteg Yahweh ay Diyos
da. Tolo ay oras abe ay pinmipika da ay nangipodno sin basbasol da ya
nandaydayaw dan Yahweh ay Diyos da.
4
5 Idi siya di, kanan din Levita ay da Jesua, Kadmiel, Bani, Hasabneyas,
Serebias, Hodias, Sebanias ya si Petahias, "Pomika kayo ta idaydayaw yo si
Yahweh ay Diyos yo." Pag dan kanan ay nangikararag, "Maidaydayaw ka
koma si eng-enggana olay mo adi omanay di kalin di ipogaw ay mangidayaw
ay kosto sin kinangaton di ngadan mo.

6 Sik-a anggoy di Diyos. Pinarsuam ed daya ya ed langit pati din tatalaw
ay wadas di. Pinarsuam din daga ya din baybay ya din amin ay wada en
daida. Indawtam daida amin si biyag yan daydayawen daka sin adi kabilang
ay aanghel ed langit.
7 "Sik-a si Yahweh ay Diyos ay namili en Abram. Sik-a di nangipango en
sisya ay komaan ed Ur ay lak-am di Babilonia ya nangipangadan en sisya si
Abraham.
8 Napaneknekam ay matalek sisya et intolag mon sisya ay idawat mo
sin ipoli na din dagan di Canaaneo, Heteo, Amorreo, Perezeo, Jebuseo ya
Gergeseo. Et tinongpal mo din karim tan nalinteg ka.
9 "Inilam din ligat di ap-apo mi ed Egipto ya dinngem din adawag da ay
mankedaw si badang mo sin kawada da sin Baybay ay Mandalangdang.
10 Inpailam di ad-ado ay nakaskasdaaw sin inyat mo ay nanosa sin Faraon
ya din amin ay oopisyal ya ipogaw sin ili na, tan ammom di inyat da ay
namaligat sin ipogaw mo. Ginon-od mo di dayaw ay wada en sik-a enggana
pay laeng ed wani.
11 Nansianem din baybay sin sangoanan da et namgaan di nandanan da.
Ngem intep-am din mangap-apayaw en daida sin baybay et kaman dan bato
ay nalned sin napigsa ay danom.
12 Sin kaagawan yan inpangom daida babaen si liboo, sin labi yan sini-
lawam din danan da babaen si apoy.
13 Manipod ed langit yan binmaba ka sin dontog ay Sinai et isdi ay nakikali
ka en daida. Indawat mo en daida din linteg ya bilbilin mo ay kosto ya
nalinteg.
14 "Inbilin mon daida ay banolen da din agew ay pan-ibbayan yan inpaam-
mom din linteg ya bilbilin mo babaen en Moses ay baam.
15 Sin nandagaangan da, pinakan mos daida si tinapay ay napod daya. Sin
nanbigawan da, indawtam daida si danom ay napo sin dakdake ay bato.
Inbagam en daida ay en da okaen din daga ay insapatam ay idawat mo en
daida.
16 Ngem tinmangsit din ap-apo mi et sinigaan da ay tongpalen din bilin mo.
17 Sinigaan da ay mangonod sin bilin mo yan nilinglingan da din nakaskas-
daaw ay inam-amag mo sin sangoanan da. Begew sin makenteg ay nemnem
da, nanpili da si mangipango en daida ta mantaoli da koma sin naibag-
enan da ed Egipto. Ngem sik-a din Diyos ay manangpakawan, managseg-
ang, kanayon ay managlayad ya baken nalaka ay bomonget. Isonga adi kan
dinokogan daida
18 olay mo nan-amag da si sinan baka asi dan kanan en si doy din diyos
ay nangipango en daida ay komaan ed Egipto ya olay mo ininsolto das sik-a
begew sin kasisinit ay inam-amag da.
19 Gapo sin dakdake ay seg-ang mo, adi kan binaybay-an daida sin lugar
ay magay omili. Adi kan kinakkaan din kaman posti ay liboo ya apoy ay
nangipangpango en daida sin kaagawan ya labi.
20 Indawat mo en daida din siged ay Ispiritom ta say maitdoan da sin
masapol ay amagen da. Pinakan mos daida si manna ya pinainom mos
daida.
21 Opatapolo ay tawen ay indawdawat mo din kasapolan da sin lugar ay
magay omili. Maga polos di nankolang ay kasapolan da, adi nadondonot din
bado da ya adi aben linmatlat-ed din siki da.
22 "Nangabakem daida et inabak da di aari ya din ipogaw da et inbingay
mo sin ipogaw mo din daga da. Inoka da ed Hesbon ay inturayan Sihon ya
ed Basan ay inturayan Og.

23 Inpaad-adom din anak da ay kaman din kaad-adon di talaw ed daya ya
inpangom daida sin daga ay inkarim sin ap-apo da.
24 Inmey din an-ak da et inoka da din daga, tan binadangam daida ay
mangabak sin man-ili ed Canaan et inpakaan mo din omili isdi. Indawtam
daida si kabaelan ay mangabak sin omili ya din ari da ya mangamag si layden
da ay amagen en daida.
25 Inabak din ipogaw mo di siyodad ay nas-et di alad da ya daga ay magabay
di mola. Inoka da di bebbeey ay napno si kinabaknang, naamag ay sakdoan,
kaob-obasan, kakakkaiwan ay olivo ya kakaiw ay manlames. Nangan da si
am-in ay layden da et tinmaba da. Ginan-ganas da din nakaskasdaaw ay
bindisyon mo en daida.

26 "Ngem adi dakan tinongpal ya kinontra das sik-a. Dinokogan da din
linteg mo ya pinse da din mamadto ay inbaam ay mamagbaga en daida ta
mantaoli da en sik-a. Nadagsen di basol da ay nankalkali si maikontra en
sik-a.
27 Siya din gapo ay inpalobos mo ay abaken din kalaban da ya paligaten
das daida. Ngem idi naligatan da, nankedaw da si badang mo et dinngem ed
daya. Gapo sin dakdake ay seg-ang mo, indawtam daida si mangisalakan en
daida sin kalaban da.
28 Ngem idi sinmaldeng di ligat da, inamag da kasin di lawa sin pangilam.
Isonga binay-am daida ay abaken din kalaban da et inturayan das daida. Idi
nankedaw da kasin si badang mo, dinngem ed daya et insalakan mos daida.
Kanayon ay kaman nidi di naam-amag.

29 "Binagbagaam daida ta mantongpal da sin linteg mo, ngem inpapangato
dan nemnem da et adi dan tinongpal. Sinigaan da ay manongpal sin linteg
mo, olay mo say poon di biyag da din panongpalan das di.
30 Katawetawen ay inan-anosam ay namagbaga en daida babaen sin
mamadto ay nankalkaliam, ngem tineteweng da. Isonga inpalobos mo ay
iturayan din odom ay nasyon daida.
31 Ngem olay mo siya di, adi ka pinses daida amin ya adi kan nilinglingan,
gapo ta managseg-ang ya managlayad ka ay Diyos.

32 "Sik-a din nakaskasdaaw, manakabalin ya kaeegyat ay Diyos. Tong-
palem di itolag mo ya adi manbalbaliw din layad mo, isonga adi ka koman
ibilang ay nalag-an nan laklak-amen mi ay ligat. Nilaklak-am mi am-in sin
aari mi, oopisyal, papadi, mamadto, ap-apo mi ya din amin ay ipogaw mo
manipod sin nanturturayan di aari ay taga-Assyria engganad wani.
33 Nalinteg ka sin amin ay nanosaam en dakami, tan managtongpal ka sin
inbagam, ngem nanbasol kami.
34 Din aari, papangolo, papadi ya ap-apo mi yan adi dan tinongpal din
linteg mo. Adi dan inkaskaso din linteg mo ya pamagbagam en daida.
35 Mayat di kabibiyag ay inpalak-am mo en daida sin annawa ay daga
ay inturayan da ay magabay di mola. Ngem olay mo siya di, adi dan
dinokdokogan din lawa ay ogali da ta mansilbi dan sik-a.
36 Ed wani yan nay naibabag-en kami isnan ili ay indawat mo sin ap-apo
mi ta say kapoan di kanen mi ya amin ay pansigdan ay magon-od mi.
37 Gapo sin basbasol mi, din aari ay insaad mo ay mangituray en dakami
di kaidawtan din maapit. Mabalin ay amagen da di olay sino ay layden da en
dakami ya sin aanimal mi et palalo ay maligligatan kami.
38 Ngem olay mo siya di di napasamak, man-amag kami ay Judio si
kasolatan ay masapataan ay pirmaan din papangolo, Levita ya papadi mi."

Idi nakdeng din kararag ay nay, insapatan din kaipoipogaw ya din papangolo da ay dadlon dan tongpalen din linteg ya bilbilin Yahweh ay Diyos da.

Sin maika-32 ay tawen ay nanturayan Ari Artaxerxes, nantaoli si Nehemias ta mansilbi kasin en sisya. Ngem idi inmey di timpo, nantaoli kasin ay man-gobernador ed Jerusalem. Kambaw waday Ammonita ay nanbeey si esay kowarton di Timplo ay kaipenpenan koman di datdaton ay makan, insinso ya odom. Kinmaan abe din Levita ay mansilsilbi koma sin Timplo, tan adi dan naidawdawtan si bingay da. Wada abe di man-ob-obla sin agew ay pan-ibbayan yan wada da pay di nangasawas babbabai ay mangili. Amin dana ay nakabasol et yinamyaman Nehemias daida yan inpakat na din kabaelana ay mangipataoli sin kaipoipogaw en Diyos. Pag nan kanan ay nankararag, “Sapay koma ay Diyos ta nemnemem am-in dana ay inamag ko ta say siged di iyat mo en sak-en.” (10:1-39; 13:1-31)

10

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39

11

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36

12

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47

13

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31

Job
Maipanggep Sin Libro Ay Nay

Din libro ay Job et maipanggep si esay baknang ay nanaydayaw en Diyos ya nalinteg di ogali na. Asi et bigla ay datngan di nakalakalasi ay ligat. Sin pannemnem di gagait na, nalawag ay nanbasol si Job, tan din pangawat da et bindisyonan Diyos din siged di ogali na yan dosaena din nakabasol. Ngem magay ammon Job ay nanbasolana, isonga nakisongbat en daida ya nanriri abe en Diyos ay mangwani en adi lemebbeng ay nam-osena di kaman dadi ay ligat. Adi ammon Job ay inpalobos Diyos ay padasen Satanas sisya ta maila mo naimposoan di pammati na, tan kanan Satanas en din pammati na et manbegew anggoy sin nakalakalasi ay bindisyon Diyos en sisya.

Adi sinongbatan Diyos din salsalodsod Job, ngem inpaammo na en sisya din kadakdaken di panakabalina ya sirib na. Binagbagaana abes sisya begew sin ad-ado ay kali na olay mo at-atik di ammo na. Pag ibababwin Job din bonget na en Diyos ya bigbigena din kinangato na. Asi pag kasin bindisyonan Diyos si Job et ad-ad-adoy kinabaknang na sin naodi mo sin damo.

Din Linaona

Din kabibiyag en Job ya din napasamak en sisya 1:1–2:13
Din nanngangalatan da Job ya din gagait na 3:1–37:24
Din songbat Diyos en Job 38:1–42:6
Din kasin namindisyonan Diyos en Job 42:7-7

Din Kasasaad Job Ya Din Nanlaslasoyan Satanas Sin Nalinteg Ay Ogali Na

1 Sin ili ay Uz, waday lalaki ay manngadan si Job. Magay maipabasol en
sisya ya kosto di ogali na, tan pinatpateg na si Diyos ya inaddawiana amin ay
lawa.
2 Waday an-ak na ay pito ay lalaki ya tolo ay babai.
3 Wada abey 7,000 ay karnero na, 3,000 ay kamel, 1,000 ay baka, 500 ay
dangki ya ad-ado ay bag-en. Sisya di kababaknangan sin bomandas belaan
di agew.
4 Mansinoskat da ay manpalti din an-ak na ay lalaki yan man-asiayag da.
Kanayon abe ay ayagan da din aag-i da ay babbabai.
5 Mo tonggal makdeng din ragragsak da, masapa si Job ay man-idaton si
animal ay mapooan para sin esa ya esa ay anak na ta say malinisan da.
Kanayon ay amagena di tan kananas nemnem na en amangan mo binaosan
das Diyos sin nemnem da yan say binmasolan da.
6 Sin namingsan ay nasinop din aanghel* sin sangoanan Diyos, nakikoyog
si Satanas† en daida.
7 Kanan Diyos en sisya, “Intoy napoam?”
Kanana ay sinombat, “Sinokisok ko din intiro ay daga.”
8 Pag kanan Diyos, “Sinoy pannemnem mo en Job ay mansilsilbi en sak-en?
Magay makaiso en sisya sin intiro ay daga. Magay maipabasol en sisya tan
kosto di ogali na. Patgenas sak-en ay Diyos ya ad-addawiana di lawa.”
9 Ngem kanan Satanas ay nanongbat, “Ay siya mo dayawen dakan Job mo
magay gapo na?

---

* **1:6** Din kanana sin Hebreo et: *aan-ak Diyos.* † **1:6** Din kanana sin Hebreo et: *din satanas.* Din kaiosalana sin libro ay Job et baken ngadan mo adi et titolo. Din olog na yan “din kaibaw” ono “din mangipabasol.”

10 Kanam adi mon sik-a ay mismo di nanalsalaknib en sisya ya din pamilya
na pati amin ay sanikwa na. Binindisyonam amin ay obla na ya inpaad-adom
din animal na et naiwaras da sin intiro ay daga.
11 Padasem kadi ay kaanen din sanikwa na ta ilaem mo adi daka et baosan
ay sangosango."
12 Pag kanan Diyos, "May, amagem din laydem sin amin ay sanikwa na,
ngem adi kan sagsagiden sisya ay mismo." Et siya di, kinmaan si Satanas sin
sangoanan Diyos.

Din Namagaan Di Sanikwan Job Ya Din Aan-ak Na

13 Sin namingsan, manragragsak din an-ak Job sin beey di pangpangoan
da.
14 Sin agew ay doy, dinmateng et sin beey Job di mangipadamag en Job ay
kanana, "Idi ial-alado mi din babaka ya man-al-alab dan dangki sin asag-en
mi,
15 kadateng da et din taga-Sabe yan ina da amin daida. Pinse da din babag-
en mo et sak-en anggoy di nabay-an ay mangipadamag en sik-a."
16 Mankalkali pay laeng di yan domateng di esay bag-en yan kanana,
"Nakimat din kakarnero‡ ya manpaspastol et sak-en anggoy di nabay-an ay
mangipaammo en sik-a."
17 Mankalkali pay laeng di, kadateng abey esay bag-en yan kanana, "Wa-
day tolo ay bonggoy di Kaldeo ay inmali yan ina da amin ay kamel ya pinse
da amin din bag-en mo. Sak-en anggoy di nabay-an ay mangipaammo en sik-
a."
18 Mankalkali pay laeng din lalaki ay sana yan domateng et di esa ay
kanana, "Manragragsak din an-ak mo sin beey di pangpangoan da
19 yan kadateng et di kaeegyat ay alinposapos ay napo sin kadardaratan.
Dinadael na din beey et natab-okan da. Natey da amin et sak-en anggoy di
nabay-an ay mangipaammo en sik-a."
20 Idi siya di, kapika si Job yan kabisngit sin bado na gapo si ladingit na.
Kinoskosana din book na, asi pag manpakleb sin lota ay mangdayaw en
Diyos
21 yan kanana, "Magay intakin ko sin binmalaak en inak yan maga abey
itakin ko mo mateyak. Si Diyos di nangidawat et sisya met laeng di nanaoli.
Madaydayaw si Diyos."
22 Olay mo siya di di napasamak, adi nanbasol si Job ya adi na aben
pinabasol si Diyos.

2

Din Namaligatan Satanas En Job

1 Sin esay agew, kasin nasinop din aanghel sin sangoanan Diyos yan wada
si Satanas ay naitapi en daida.
2 Kanan Diyos en sisya, "Intoy napoam?"
Kanana ay sinombat, "Sinokisok ko din intiro ay daga."
3 Pag kanan Diyos, "Sinoy pannemnem mo en Job ay mansilsilbi en sak-
en? Magay makaiso en sisya sin intiro ay daga. Magay maipabasol en
sisya tan kosto di ogali na. Patgenas sak-en ay Diyos ya ad-addawiana di
lawa. Pinatodonam sak-en ay mamaligat en sisya olay magay gapo na, ngem
inpapasnek na pay dedan ay mangitoltoloy sin kosto ay ogali na."
4 Ngem kanan Satanas, "Idawat di ipogaw amin ay wada en sisya ta
maisalakan di biyag na.

‡ **1:16** Din kanana sin Hebreo et: *"Kaekgas si Diyos si apoy sin kakarnero..."*

5 Ngem padasem ay paligaten din awak na et sigurado ay baosan daka."
6 Pag kanan Diyos, "May, ipalobos ko ay amagem di laydem en sisya ngem
adi ka pespeslen."
7 Siya et di kinmaan si Satanas sin sangoanan Diyos et nansakitena si Job.
Nabayabayangan manipod dapan enggana sin toktok na.
8 Nan-a si pit-ing di banga ay ikoskoskos na sin bayang na sin tomotok-
doana ay dap-o sin basuraan.
9 Kanan din asawa na en sisya, "Ay itoltoloy mo pay laeng din kosto ay
ogalim? Adi ka et baosan si Diyos ta olay matey ka."
10 Ngem kanan Job, "Kaman magay nemnem mo. Awaten tako din
bindisyon Diyos, ngem apay nga manmayotmot tako sin ligat?" Olay kas-ano
di ligat Job, adi nankali si lawa.
11 Idi dinngen din gagayyem Job din napasamak ay ligat na, nantotolag da
ay en liwliwaen sisya. Di ngadan da yan si Elifaz ay taga-Teman, Bildad ay
taga-Sua, ya si Zofar ay taga-Naama.
12 Idi tamangen da sin baken onay addawi, istay adi dan maimatonan sisya.
Nan-oga da ya binisngit da din bado da dowan dan sapokan din toktok das
tapok.
13 Nakitotokdo da en sisya sin lota si pito ay agew ya labi, ngem magay
nankalkali tan inila da ay palalo di ligat na.

3

Din Nanririan Job
(3:1-2,8-13,20-26)

1 Idi siya di, nankali si Job et binaosana din agew ay naianakana.
2 Kanana,
3 4 5 6 7 8 "Din nankalalaing ay manbaos ay makabael ay manbalaga sin
kaeegyat ay bowaya sin baybay, binaosan da koma din agew ay sana.
9 Adi koma binmala din batakagan ay nansilaw sin pinmat-aana. Maga
koma di nantongpalan di nansedsed-an din agew ay sana sin pinmat-aana.
Adi koman natoloy din kaaggewana.
10 Mabaosan koma din labi ay sana tan adi na tinopap di binmalaak sin
eges en inak, ta adiak koman lak-amen dana ay ligat.
11 Apay nga adiak et natey sin eges inak ono sin binmalaak?
12 Apay nga binmakwa pay laeng si inak ya nansosoak?
13 Ta mo nateyak et koma, ed wani yan man-il-illengak.
14 15 16 17 18 19 20 Apay nga matago pay laeng di ipogaw ay palalo di ligat
ya ladingit da?
21 Laylayden da ay matey, ngem baken say maamag en daida. Nasursurok
din iyat da ay manganap sin pese mo din gaget di manganap si naitabon ay
kinabaknang.
22 Et palalo di ragsak da mo datngen dan pese ya maiponpon da.
23 Apay nga matago pay laeng di ipogaw ay sinalinan Diyos di masak-
bayana?
24 Adiak makakan begew sin ladingit ko. Kaman omayos ay danom din
kaad-adon di bayeweng ko.
25 Amin din emeg-egyatak et tinmet-ewa da.
26 Magay talnak ya pan-illengak ya magay pap-eng di problimak."

4

Din Inbagan Elifaz
(4:1-9)

1 Idi siya di, nankali si Elifaz ay taga-Teman yan kanana,
2 "Anosam koma din ibagak en sik-a tan adiak makaitpe si kalik.
3 Nemnemem din ad-ado ay initdoam ya din binadbadangam ay magay kabaelan da.
4 Pinapigsam abe sin kalim din nadismaya ya nadadagsenan sin ligat da.
5 Ngem ed wani ay sik-a di maligatan yan adi kan maanosan.
6 Patpatgem si Diyos ya magay maipabasol en sik-a, et lebbeng na ay mantalek ya mannamnama ka.
7 Nemnemem kod na. Ay wada aya di magay basol na ay dosaen Diyos ta matey?
8 Siya na di inilak: Din mangimola si basol ya problima et lawa di apiten da.
9 Tan kaman napigsa ay dagem din bonget Diyos ay manadael en daida."
10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21

5

1 2 3 4 5 6 7
(5:8-13)
8 "Mo sak-en si sik-a, mankamangak en Diyos et ibagak din ligat ko.
9 Adi takon maawatan din nakaskasdaaw ay am-amagena ya adi soma-ldeng ay mangamag si kaman dana.
10 Pawadaena di odan sin daga et danomana din papayew.
11 Ipangato na din napakombaba ya isalakana din mapalpaligatan.
12 Adi na ipalobos ay matongpal din planon di nasikap.
13 Et makna da sin tagdey ay daida met laeng di nangamag."
14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27

6

Din Songbat Job En Elifaz
(6:1-3,8-11,28-30)

1 Idi songbatan Job yan kanana,
2 "Mo koma ta matimbang din ladingit ya ligligat ko
3 et nadagdagsen da mo din darat sin baybay, isonga adi kayo koma masdaaw mo oway di inbagbagak.
4 5 6 7 8 Mo dengngen koman Diyos din kararag ko ta ipalobos na din kedkedawek en sisya.
9 Maymayat et koma mo pomse.
10 Mo say iyat na koma et maragsakanak olay mo palalo di ligat ko. Tan adiak polos nilabsing din bilbilin di Nasantoan ay Diyos.
11 Into pay di bikas ko ay mantoltoloy ay matago mo maga met laeng di namnamak?
12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 Ominengneng kayo kod ta paneknekan yo mo man-et-etekak en dakayo.
29 Enggay nalabes kayo. Isaldeng yo koma san baken kosto ay ibagbaga yo. Adi yo pabasolen sak-en tan maga di basol ko.
30 Ay siya mo man-et-etekak ya adiak ammo ay mangilasin si siged ya lawa?

7

(7:1-10)

1 “Din biyag di ipogaw isnan daga et maiarig si biyag di soldado ay naligat
ya mapilitan ay mansilbi ya kaman biyag di makilaglagbo.
2 Kaman din bag-en ay manseseed si kasdemana ya din makilaglagbo ay
manseseed si lagbo na.
3 Binowan ay magay silbin di panagbiyag ko, linablabi ay ladingit di laklak-
amek.
4 Mo bomaktadak, laydek ay maaggew koma. Ngem ando din labi et
owatak bomalibalin enggana ay pomat-a.
5 Pag bayang amin nan awak ko. Enggay nabigis ya nadanoman da.
6 Paspas ay malabas nan agew ay panbiyagak, mapospos nan agew ko yan
magay namnamak.
7 “Nemnemem koma ay Diyos ay owat kaman dagem nan biyag ko. Enggay
napap-eng di ragsak ko.
8 Din omil-ila ed wani, awni et adi dan to omila. Olay mo omanap ka,
magaak ay datngem.
9 Din ipogaw ay matey et kaman din liboo ay maomas ya malitaw, tan adi
kasin mantaoli.
10 Adi mantaoli sin beey na et enggay maliw-an sisya.”
11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21

8

Din Inbagan Bildad
(8:1-7)

1 Nankali abe si Bildad ay taga-Sua yan kanana,
2 “Pig-an pay ay somaldeng ka issan ad-ado ay ibagbagam ay kaman owat
dagem?
3 Ay siya mo ikillon Diyos ay Manakabalin din nalinteg ya baliktadena din
kosto?
4 Binmasol met din an-ak mo et dinosanas daida begew sin basol da.
5 Kamangem et koma si Diyos ay Manakabalin Amin ta mankedaw ka si
seg-ang na.
6 Mo tet-ewa ay nalinteg ka ya nalinis di nemnem mo, sigurado ay badan-
gan dakan Diyos ya itaoli na amin ay namaga en sik-a.
7 Din sigod ay kasasaad mo et kaman kan nabiteg mo mais-o sin kinabak-
nang mo sin tapin di agew.”
8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22

9

Din Insongbat Job En Bildad
(9:1-22)

1 Songbatan pay Job yan kanana,
2 “Ammok kayman ay tet-ewa sa, ngem intoy iyat di ipogaw ay mangibaga
sin sangoanan Diyos ay magay basol na?
3 Mo waday mangipadas ay makisongbat en Diyos et adi na masongbatan
di olay esa sin nilibo ay salodsod na.
4 Nalaing ya manakabalin si Diyos, isonga magay makabael ay lomaban en
sisya.
5 Bigla ay etanena din dontog ya tokangena gapo sin bonget na.
6 Panyegyegena din daga et maikiweg din tokod na.*
7 Mabalin ay bilinena din agew ya talaw ta adi da bomala.

* **9:6** Din pannemnem di Judio ed idi et waday dadakke ay tokod ay nananggen sin daga.

8 Ang-anggoy na ay nangipawada ed daya ya nangigatin sin dalloyon sin
baybay.
9 Insaad na abe din grupon di talaw ed daya ay kaman din salibobo, ad-ado,
todong, ya odom pay.
10 Adi takon maawatan din nakaskasdaaw ay am-amagena ya adi soma-
ldeng ay mangam-amag si nakaskasdaaw.
11 “Mo malabas sin kad-ak, adiak mailas sisya.
12 Alaena din laydena et magay makalapped en sisya. Magay makaitoled
ay mangibaga en sisya, ‘Sinoy am-amagem issa?’
13 Adi na teppen din bonget na, et inabak na din kalabana ay binmadang
sin dragon ay si Rahab.
14 “Sinoak ngarud ay makisongbat en sisya? Intoy panganapak ngata si
isongbat ko?
15 Olay magay basol ko, iwed met laeng maamag ko isonga manpak-
pakaasiak et anggoy en Diyos.
16 Olay pay pinaayagak sisya sin pangokoman ya tinongpal na, ammok ay
adi na met laeng dengngen din salodsod ko.
17 Olay magay gapo na, inpawada na di mansisilpo ay ligat ko.
18 Adi na inpalobos ay makaleng-agak, tan pinno nan biyag ko si ladingit
ya sakit di nemnem.
19 Mo kanak en ipakat ko di bikas ko, magay makaiso sin bikas na. Mo
idarum ko, ay sino di makaiparang en sisya sin pangokoman?
20 Olay mo magay basol ko, makeddenganak pay dedan begew sin kalik.
21 Magay basol ko ngem adiak sakiten di biyag ko, tan enggay naomaak ay
manbibiyag.
22 Tan iso met laeng. Olay nakabasol tako ono maga et nan-iiso ay peslen
Diyos datako.”
23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35

10

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22

11

Din Inbagan Zofar
(11:1-15)
1 Nankali abe si Zofar ay taga-Naama yan kanana,
2 “Ay siya mo magay manongbat issan ad-ado ay kali? Ay maibilang di
ipogaw ay nalinteg mo paad-adoenan kali na?
3 Ay kanam en paginkem dakami sin ad-ado ay kalim ya maga di mamag-
baga en sik-a sin panglaslasoyam en Diyos?
4 Kanam en tet-ewa din ibagbagam ya nalinis ka sin pangiilaan Diyos.
5 Ngem mo mankali koma si Diyos ta songbatan daka,
6 ta ipaammo na di laing ay naligat ay maawatan di ipogaw, maammoam
ay nalaglag-an pay laeng din dosa ay indawat nan sik-a mo din basol mo.
7 “Ay maawatam di naoneg ay banag maipanggep en Diyos ya maawatam
ay kosto din panakabalina?
8 Din ammon Diyos et nangatngato mo ed daya ya naon-oneg mo din kad-
an di natey. Ay siya mo makad-as ka ono maawatam?
9 Din kinangaton Diyos et dakdake mo nan daga ya annawa mo din baybay.
10 “Mo depapen ya ibalod nas sik-a ono idarum daka sin pangokoman,
maga polos di makalapped en sisya.

11 Ammo na di kinasikap di ipogaw ya il-ilaena din basol da et adi na liw-
an.
12 Mabalin ay lomaing di naong-ong ay ipogaw mo maianak ay naamo din
atap ay animal.
13 Isonga pasigedem san nemnem mo ta mankararag ka en Diyos.
14 Mo dokogam din lawa ay ogalim ya adi kan ipalobos ay mantee di basol
sin beey mo,
15 magay panbainam ya pan-egyatam ay somango sin kaipoipogaw.”
16 17 18 19 20

12

Din Songbat Job En Zofar
(12:1-6)
1 Kanan Job ay nanongbat,
2 “Dakayo met kayman din nalaing ay ipogaw et mo matey kayo, makikatey
di laing en dakayo.
3 Ngem wada abe di nemnem ko ay kaman si dakayo. Magay nanlasinan
yo en sak-en, tan ammon di amin ay ipogaw din amin ay inbaga yo.
4 Somis-iyek din gagayyem ko olay mo nalintegak ay ipogaw ay magay
maipabasol en sak-en. Nankararagak met en Diyos et sinongbatana.
5 Magay ligat yo yan somisiyek kayo. Palpaligaten yo di ipogaw ay
nganngani ay matokang.
6 Ngem din mangakew yan natalna di biyag da. Siya abe sin adi emegyat
en Diyos ya say diyos da din bikas da.
7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25

13

(13:1-6)
1 “Din amin ay inbagbaga yo et dinngek abe ya maawatak.
2 Ammok abe din ammo yo, magay nanlasinan yo.
3 Ngem si Diyos ay Manakabalin Amin di laydek ay kasongbat ko ta
makinilawagak en sisya.
4 Dakayo et man-etek kayo ay mangwani en waday binmasolak. Kaman
kayon doktor ay magay mailatonan ay agasana.
5 Agpos et gominek kayo tan siya say kostos amagen yo.
6 Dengngen yo et din iyat ko ay manpalawag maipanggep en sak-en.”
7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

Din Kindaw Job En Diyos
(13:20-23; 14:1-14)
20 “Way dowa ay banag ay kedawek en sik-a ay Diyos, et adiak padasen ay
itabonan sik-a.
21 Isaldeng mo koma ay pomalpaligat ya ipalobos mo koma ta baken palalo
di egyat ko ay makisango en sik-a.
22 Mankali ka ta songbatak ono sak-en di mankali ta songbatam.
23 Piga aya di inamag ko ay basol? Ipaammom kod di binmasolak ya
nankolkolangak.
24 25 26 27 28

14

1 “Amin ay ipogaw et aptik ya naligat di biyag da.
2 Kaman dan sabsabong ay gomabay ngem si awni et malaylay da. Kaman
da aben alidong di liboo ay sinkaattikan yan malabas ya mamaga.

3 Mo kaman nidi di kasasaad ko, apay nga omila ka ay Diyos ta okomem
sak-en sin sangoanam?
4 Adi met mabalin ay pabalaen di nalinis sin kadodogis.
5 Kineddengam di bilang di agew ya bowan ay panbiyagan di ipogaw.
Kineddengam di kaandon di biyag da et adi mabalin ay mabaliwan.
6 Adi ka koman il-ilaen daida. Baybay-am koma ay ganasen da din naligat
ay biyag da mo mabalin.
7 "Mo mapoyo di kaiw et waday namnama na ay mabiyag ya mansaringit.
8 Olay mo mabayag ta kaman natey din lamot ya poona,
9 ngem no masibogan et mansaringit ya gomabay ay kaman baro ay mola.
10 Ngem no matey di ipogaw, mamaga di bikas na. Mo enggay nasokpot di
leng-ag na, into pay di kad-ana?
11 Kaman din posong ya ginawang ay matdok,
12 say kaiarigan di ipogaw ay matey et adi kasin bomangon enggana ay
mamaga amin ay wadad daya.*
13 "Apo Diyos, omitabon ka koma sin kad-an di natey enggana ay makaan
din bonget mo, ta asi kan ikeddeng di timpo ay nemnemem kasin sak-en.
14 Mo matey di ipogaw, ay matago kasin? Mo tet-ewa koma na, maanosak
nan timpon di ligat ko et namnamaek ay mabaroan to di biyag ko."
15 16 17 18 19 20 21 22

15

Din Nangipidwaan Da Elifaz En Bildad Ay Nankali

Idi nakdeng ay nankararag si Job, inpidwan Elifaz ay nankali. Pinabasol nas Job begew sin nanririana en Diyos yan kanana en naligat di biyag di managbasol ay ipogaw tan kanayon ay emegyat begew sin domatdateng ay dosa na. Sinongbatan Job sisya yan kanana en gominek koma si Elifaz tan magay silbin din kali na ay mangliwliwa en sisya. Kanana abe en palpaligaten Diyos sisya ay magay gapo na tan magay basol na. Pag kasin manriri en Diyos yan kanana en si Diyos di begew ay laslasoyen di ipogaw sisya. Magay masmas-ed mo adi din kaitapiana sin kad-an di natey, isonga magay namnama na. Pag mankali abes Bildad yan inpalawag na kasin en Job din kaeegyat ay dosan di managbasol ay ipogaw. (15:1–18:21)

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32
33 34 35

16

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22

17

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

18

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21

19

Din Insongbat Job En Bildad
(19:1-27)

1 Pag kanan Job,

* **14:12** Din pannemnem di ipogaw ed idi et komakaman din wadad daya si eng-enggana.

2 “Pig-an pay di somaldengan yo ay pomalpaligat ya domisdismaya begew
sin ibagbaga yo?
3 Ay magay bain yo et namin piga* ay inmin-insolto kayo?
4 Olay kaspangarigan waday inpaksaw ko, ay sino ngin di biyang yo?†
5 Kanan yo en sigsiged kayo mo sak-en et ibilang yo nan naibabainak ay
mangpaneknek si basol ko.
6 Ay adi kayo ayan ilan ay si Diyos di nangikeddeng si baken kosto en sak-
en? Et naknaak sin tagdey na.
7 Mo manpakaasiak begew sin mapalpaligatak, maga di somongbat. Adi
mapatgan din kedkedawek ay nalinteg koma di maikeddeng en sak-en.
8 Sinawad Diyos sak-en ya inpabolinget na din pandanak et adiak
makalosot.
9 Kinaana amin ay kinabaknang ko ya dinadael na din dayaw ko.
10 Sin amin ay pansagongak yan pomaligat enggana ay mateyak. Maopay
abe din namnamak ay kaman kaiw ay nagabot ya nalaylay.
11 Palalo din bonget na en sak-en et omibilang ay kalabana.
12 Di kaiarigana et inbaa na di sosoldado ay gomobat. Linmikob da ay
kamanak wada sin siyodad et nan-amag das somakyaban da ay manadael
sin alad na, ngem din katet-ewa na yan owat tolda di kad-ak.
13 “Inpaaddawi nan sak-en din toton-od ya gagayyem ko
14 et tinmaynan da.
15 Linmingling din sasangailik yan omibilang din babag-en ko ay
mangiliak.
16 Mo waday ayagak en daida yan adi da somongbat, olay mo manpak-
pakaasiak ay bomadang koma.
17 Adi itoled asawak ay manongsong sin leng-ag ko. Sigaan da abe ay
somag-en din toton-od ko.
18 Olay din anan-ak yan lomaslasoy da ya somisiyek da mo omila da.
19 Omibilang da ay kadodogis din kasag-enan ay gagayyem ko yan linmak-
sig da din ipatpateg ko.
20 Enggay owat kodil di namobongon sin tong-ak et nganngani di kateyak.
21 “Maseg-ang kayo paabe ay gagayyem ko tan nay dinmosa si Diyos.
22 Apay nga pomaligat kayo abe ay kaman din am-amagen Diyos? Ay adi
kayo pay laeng mapnek ay pomalpaligat?
23 Mo wada komay mangisolat sin ibagbagak ta mailibro da.
24 Ono maitiktik si bato asi mapey-an si ismay ta say komakaman si eng-
enggana.
25 Ngem mo sak-en pay, ammok ay matmatago din Somalaknib. Sisya di
maodi ay mankali et ipaneknek na isnan daga ay magay basol ko.
26 Olay madadael nan kodil ko gapo si sakit, ammok ay mailak to si Diyos.
27 Ilaen to nan mismo ay mata ay baken odom. Ay apaw nan palalo ay layad
ko ay matongpal koma di. Kaman enggay namagay pigsan di nemnem ko.”
28 29

Pag itoloy din tolo ay iib-an Job ay makisongsongbat en sisya. Nansosokat
da ay mangipapilit ay nanbasol si Job. Insongbat aben Job sin esa ya esa ay
magay nanbasolana. Si naey di inbaga na idi nakakalis Bildad. (20:1–30:31)

20

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29

* **19:3** Din kanana sin Hebreo et: *namin sinpo.* † **19:4** Di odom abe ay kaiologan nina et: *laton ay adi kayo makilak-am* ono *sak-en met anggoy di makaoway.*

21

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34

22

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30

23

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17

24

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25

25

1 2 3 4 5 6

26

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14

27

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23

28

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28

29

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25

30

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31

31

Din Nangipapilitan Job Ay Magay Nanbasolana

1 “Inkarik ay adiak manemnem di lawa mo ilaek di esa ay balasang.
2 Sino ngin di gon-gona ay idawat Diyos ed langit ay Manakabalin Amin?
3 Ay baken ayan ligat di ipalak-am na sin mangam-amag si lawa?
4 Ammon met Diyos din am-amagek tan il-ilaena amin ay gonay ko.
5 “Isapatak ay adiak nakitimtimpoyog si makaetek ya maga polos di in-etekak.
6 Olay timbangen Diyos sak-en sin kosto ay timbangana et maila na ay maga di maipabasol en sak-en.
7 Mo nasangawak sin kosto ay danan ono nan-gamgamak si inilak ono namansaan si basol nan takkay ko,
8 olay madadael din molak ono odom ay ipogaw di mangan sin apit ko.
9 “Mo inarem ko di asawan di tinokmang ko ta sinsin-ed ko sin segpan da,
10 olay mansilbi si asawak si odom ay ipogaw ono daagen di odom ay lalaki.
11 Tan nadagsen di ay basol et lebbeng na ay madosaak sin sangoanan di linteg.
12 Kaman mabidang ay apoy ay dadlon manadael en sak-en ya siya abe sin sanikwak.
13 “Mo waday bag-en ko ay nanriri en sak-en yan adiak pinatgan din kalintegana,
14 into pay di ibagak mo somangoak en Diyos sin pangokomana?
15 Si Diyos di namke en sak-en sin eges en inak yan si Diyos met laeng di nangamag abe sin babag-en ko.

16 “Adiak inpaidam di badang ko sin nabiteg ya adiak inpalobos ay
komaseseg-ang di biyag din nankalalasang.
17 Adiak met binaybay-an din naolila ay mandagdagaang yan sak-en
anggoy di mangmangan.
18 Tan manipod ed idi, kanayon ay idawdawat ko din masapol da.
19 Mo waday inilak ay nabiteg ay adi makalako si bado na,
20 indawtak si bado ay napo sin dotdot di karnerok ta say adi maskaw et
palalo di iyamana.
21 Mo waday sinowitik ko ay olila gapo ta ammok ay mangabakak sin
pangokoman,
22 olay magotlo nan takkay ko ta maisian sin padangak.
23 Ngem adiak maamag di kaman nidi tan emegyatak sin domosaan Diyos
ya gapo sin kinangato na.
24 “Polos met ay adiak nantalek sin kinabaknang ko
25 ya adiak malaydan sin ad-adoy sanikwak.
26-27 Adiak inongoan din takkay ko ay mangdayaw sin agew ay napigsa di
silaw na ya din bowan ay mapteng di kailaana. Adiak polos nasolisog ay
nandayaw en daida.
28 Mo say inyat ko koma, makeddenganak koma ay matey, tan bakenak
napodno en Diyos ay wadad ngato.
29 “Adiak maragsakan sin domteng ay ligat ya lawa ay pasamak sin biyag
di mangililiget en sak-en.
30 Adiak inkarkararag di kateyan da tan mo say iyat ko et bomasolak.
31 Ammon di amin ay mansilsilbi en sak-en ay maga di sinangailik ay
nandagaang.
32 Adiak binay-an ay maseyep da sin kalsada din nanbibiyahi mo adi et
sinangailik daida.
33 Bakenak met kaman din odom ay ilimed da di basol da.
34 Adiak in-giginek ya adiak aben nanpopokok anggoy sin beey ko, tan
adiak egyatan di mabalin ay ibagan di ipogaw ono lomaslasoyan di aag-ik.
35 “Wada koma di mannge en sak-en, tan isapatak ay dadlon tet-ewa din
am-in ay inbagak. Sapay koma ta somongbat si Diyos ay Manakabalin Amin.
Mo maisolat koma din pamabasol di kalaban ko ta maipaila en sak-en,
36 malaydanak ay mangitakap sin badok ono mangibedbed ta ilaen di
kaipoipogaw.
37 Adiak mabain ay somango en Diyos ta ipaammok en sisya amin ay
inamag ko.
38 “Mo pinnos ko koma din daga ay molmolaak,
39 ono kinan ko di apit ay adiak binayadan ya say begew ay nateyan di akin
oka,
40 olay say gomabay di logam ya pagat sin dagak imbis ay bakakew ya
sabog.” Say nakdengan di inbagan Job.

32

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22

33

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32
33

34

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32
33 34 35 36 37

35

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

36

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33

37

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24

38

Din Songbat Diyos En Job (38:1-11,16-21)

1 Idi siya di, sinongbatan Diyos si Job babaen si napigsa ay dagem yan kanana,
2 "Sino ka ay mangipalawlawa sin sirib ko? Ipaammom sin kalim ay magay ammom.
3 Ipailam di kinalalakim ta songbatam din salodsod ko.
4 "Intoy kad-am idi insaad ko nan lobong? May kod, mankali ka mo waday ammom.
5 Sino di nangikeddeng si lokod na? Sino di nanlokod si kaannawa na? Ammom amin na, ay baken siya?
6 Intoy naisaadan din tokod di daga? Sinoy nangiamag sin naisaadana?
7 Sin parbangon di agew ay doy, nan-es-esa ay nankanta din tatalaw ya nanbogaw din aanghel* gapo si ragsak da.
8 "Sino di nangin-eb ta matngel din baybay idi kabala sin oneg di daga?
9 Sak-en di nangipabado si liboo sin baybay et nilikomotak si bolinget.
10 Insaad ko di beddeng din baybay et sinaradoak din eneb na.
11 Et inbilin ko sin baybay, 'Engganas sa et anggoy di gedeng mo. Iparit ko ay labsan din napigsa ay dalloyon mo din gindeng ko.'
12 13 14 15
16 "Ay inmey ka aya sin obbog sin oneg di baybay? Ay pinadas mo ay nandan sin lanad na?
17 Ay naipailan sik-a din segpan di mabolinget ay kad-an di natey?
18 Ay ammom di kadakdaken din daga? Somongbat ka mo ammom dana.
19 Ay ammom di panbeeyan di pat-a ya bolinget?
20 Ay kabaelam ay ipangos daida sin somaaan da?
21 Mo siya ay kabaelam, adi pay wada ka sin timpo ay naparsuaan di lobong. Enggay nakanakay ka baw kayman!"
22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41

39

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30

40

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24

41

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34

42

Din Insongbat Job En Diyos

1 Kanan Job ay nanongbat en Diyos,

* **38:7** Ilaen din footnote sin 1:6.

2 “Ammok ay magay adi kan kabaelan ay amagen et matongpal amin ay
laydem.
3 Dinamag mo mo sinoak ay mangipalawlawa sin sirib mo olay magay
ammok. Tet-ewa baw kayman ay din inbagbagak yan banag ay nakaskas-
daaw ya adiak maawatan.
4 Kanam en dengngek din ibagam ya songbatak din salodsod mo.
5 Ed idi kayman, nadamdamag ko anggoy di maipanggep en sik-a, ngem ed
wani mailak sik-a ay mismo.
6 Isonga ibabawik din amin ay inbagak et nay tinmotokdoak sin tapok ya
dap-o ay mangipaila ay manbabawiak.”
7 Idi nakdeng din inbagan Diyos en Job, kanana en Elifaz ay taga-Teman,
“Mabongetak en sik-a ya sin dowa ay gagayyem mo tan baken kosto di inbaga
yo maipanggep en sak-en, ay baken kaman si Job ay mansilsilbi en sak-en.
8 Isonga ed wani, en kayo man-a si pito ay bomaro ay baka ya pito ay
kalakian ay karnero. Asi kayo emey en Job ta man-idaton kayo si daton ay
mapooan para en dakayo. Ikararaganas dakayo et awatek din kararag na ta
adiak dosaen dakayo sin lebbeng na ay dosa yo, tan baken kosto di inbaga yo
maipanggep en sak-en ay baken kaman si Job.”
9 Tinongpal da Elifaz en Bildad ya si Zofar din inbilin Diyos ay amagen da
et pinatgan Diyos din kararag Job.
10 Idi nakdeng ay inkararagan Job din gagayyem na, inpabaknang Diyos
kasin sisya et nandobliena din sigod ay kinabaknang na.
11 Pag emey sin beey na amin din aag-i na ya din sigod ay gagayyem na ta
en da makikan ya makiragsak en sisya. Nakirikna da ya niliwliwa da sin ligat
ay inpalak-am Diyos en sisya. Saes-a da ay nan-idawat si pilak ya singsing ay
balitok.
12 Ad-ad-ado di bindisyon Diyos en Job sin odi na mo sin damo, et nawad-an
si 14,000 ay karnero, 6,000 ay kamel, 2,000 ay baka ya 1,000 ay dangki.
13 Nabindisyonan pay si pito ay anak ay lalaki ya tolo ay babai.
14 Nginadanana si Jemima din pangpangoan, si Kezia din maikadwa, yan
si Keren-Happuk din maikatlo.
15 Magay babai isnan intiro ay lobong ay napinpintas mo din an-ak Job ay
sana. Tinawidan aben Job ay ama das daida ay kaman din lallalaki ay aag-i
da.
16 Idi nakdeng di, natago pay si Job si 140 ay tawen et naila na pay din ap-o
na ya olay din an-ak di ap-o na.
17 Et enggay nakay sin nateyana.

Salmo
Maipanggep Sin Libro Ay Nay

Din Salmo et siya da di kankanta ya karkararag di ipogaw Diyos. Insolat di nadomadoma ay ipogaw sin oneg di pigay gasot ay tawen, ngem di kaad-adoan et naisolat da sin timpon da David en Solomon. Pag dan maolnong ta osalen di Israelita sin pandayawan da.

Ad-adoy kalasin di salmo. Waday kankanta ay pangdayaw ya pan-iyaman en Diyos, waday pamagbaga, wada abey kararag di ipogaw ay man-adawag, manriri, manpakombaba, mankedaw si tolong ya mankedaw si panosaan Diyos sin kaibaw da. Di odom et kararag di esa ay ipogaw, di odom et kararag di am-in ay Israelita.

Nalaka ay makirikna tako sin nangisolat sin Salmo, tan inbalikas da din tet-ewa ay wadas nemnem da: din naimposoan ay talek ya namnama da ya palalo ay ragsak da, ya siya abe sin bonget, dandanag, sakit di nemnem ya nadismayaan da.

Inosal Jesus din Salmo sin nan-it-itdoana, ya siya abe ay inosal din nangisolat sin Baro ay Tolag. Peteg ay nabanol din Salmo sin biyag di mamati en Cristo manipod sin damo.

Salmo 1

1

Din Ipogaw Ay Tet-ewa Ay Nagasat

1 Nagasat di ipogaw ay kaman nina di ogali na:
din pamagbagan di lawa ay ipogaw et sigaana
yan adi na tadonen din kabibiyag da.
Adi aben makikadkadwa en daida,
tan si Diyos di laslasoyen da.
2 Mo adi et din kalin Diyos di ad-adalena,
tan siya na di panragragsakana.
Inagew ya linabi et nemnemnemena
et kanayon ay say on-onodana.
3 Isonga amin di sino ay amagena
et mayat di pantongpalana.
Magmagabay ay kaiw di kaiarigana,
sin benget di ginawang et say kad-ana.
Adi mangmango di tobo na
et manlames sin timpo na.
4 Ngem din managbasol et baken kaman nina,
kaman teg-ap ay itayaw di dagem di kaiisoan da.
5 Tan sin agew ay pangokoman Diyos en daida,
iwed polos di ipambal da.
Keddengan Diyos dadi ay madosa,
ikasina sin gimong di nalinteg ay ipogaw na.
6 Tan din nalinteg et ay-ayowanan Diyos si daida,
ngem din managbasol pay et maiturong das dosa.

Salmo 2

2

Din Ari Ay Dinotokan Diyos

1 Apay nga nanplano din nanasyon si magay silbi na?
Apay nga panggep da ay labanen si Diyos ay wada ed daya?
2 Din aari isnan daga, nasinop ya nansagana da
ta gobaten da si Diyos ya din ari ay dinotokana.
3 Kanan da, “Labanen tako din turay da
ta en tako makawaya.”
4 Ngem masis-iyek si Diyos sin trono na ed daya
ay manglaslasoy en daida.
5 Pag nan yamyaman si daida
et palalo di egyat da sin manpoos ay bonget na.
6 Kanana, “Din pinilik ay ari et insaad ko
ed Zion ay nasantoan ay dontog ko.”
7 Kanan din ari, “Ibagak din bilin Diyos Apo.
Kananan sak-en, ‘Sik-a din anak ko.
Ed wani ay agew, ipailak ay sak-en si tatang mo.
8 Mo mankedaw ka, amin ay nasyon et idawat ko,
amin ay wadas nan daga et tawid mo.
9 Awni et dadlon kan abaken daida,
ay kaman din kalakan di kagopakan di kalamba.’ ”
10 Isonga dakayo ay aari ya turay isnan daga,
dengngen yo nan pamagbaga.
11 Emegyat kayo ya patgen yo si Diyos koma
sin mansilsilbian yo en sisya.
12 Mandokmog kayo sin anak na ya manpakombaba kayo*
tan amangan mo bigla ay bomonget din Apo
et sigurado ay matey kayo.
Nagasat amin ay komamang en Diyos Apo.

Salmo 3

3

Kararag Sin Agsapa

1 Sik-a ay Diyos, ilaem kod di kaad-adon di komonkontra,
din kaibaw ko et ad-ado da.
2 Lomaslasoy da pay ay kankanan da,
“Ilaen yo et adi man badangan Diyos sisya.”
3 Ngem kaman kan kasay ay salaknib ko,
isonga laton ay abakek din kaibaw ko.
Idawat mo kasin din dayaw ko,
et papigsaem nan nemnem ko.
4 Mo man-adawagak ay mankedaw si badang mo,
songbatam sak-en sin nasantoan ay dontog mo.*
5 Ed labi, inbaktad ko ta maseyepak,
et laton ay maga di nandanagak
enggana sin kasinak binmangonan,
tan wada ka ay mangay-ayowan.
6 Olay mo linmilikob di kalibolibo ay kagobat ko,
adiak emegyat tan sik-a di salaknib ko.
7 Diyos ay Apok, dalasem ta omisalakan ka.
Tan din kagobat ko et kanayon ay dinosdosam daida

* **2:12** Di esa abe ay kaiologan nina sin Hebreo et: *Mandokmog ya manpakombaba kayo …* * **3:4** Din dontog ay Zion et say kad-an din Timplo.

et kinakaan mo san kabaelan da.
8 Sik-a anggoy di makaisalakan,
sapay koma ta din ipogaw mo et bindisyonam.

Salmo 4

4

Kararag Sin Labi

1 Sik-a ay Diyos ay mangitonton sin kalintegak,
somongbat ka kod mo mankararagak.
Magay nanposiposak ed idi sin napaligatak,
ngem gapo sin tolong mo, naiwayaanak.
Ed wani, someg-ang ka ay Apo,
ta dengngem kasin nan adawag ko.
2 Dakayo ay ipogaw, pig-an ngin di somaldengan yo
ay manglaslasoy ya mangibabain sin kaipogaw ko?
Apay nga laylayden yo pay laeng din magay silbi na
ya on-onodan yo din baken tet-ewa?
3 Nemnemen yo ay si Diyos et inkasina
din matalek ya nadiyosan ay ipogaw para en sisya,
isonga din karkararag ko et dengdengngena.
4 Manpayegpeg kayo komas egyat yo
ya isaldeng yo san basol yo.*
Mo bomaktad kayo ta maseyep kayo,
mannemnem kayo ay kosto.
5 Mantalek kayo en Yahweh ay Diyos tako
ya idawat yo en sisya di kosto ay daton yo.
6 Ad-ado di mangwani, “Sino di mangipasiged sin biyag tako?”
O Diyos, ipailam kod en dakami din layad ya seg-ang mo.
7 Dakdakdake din ragsak ko ay indawat mo
mo din ragsak di ad-adoy inani na
ya din ad-adoy danom di obas ay arak na.
8 Mo ibaktad ko ay maseyep, natalna di nemnem ko,
tan sik-a anggoy, Yahweh, di salaknib ko.

Salmo 5

5

Kararag Sin Agsapa Ay Mankedaw Si Panalakniban Diyos

1-2 Arik ya Diyos ko, patgam koma nan kararag ko,
dengngem kod nan bayeweng ya adawag ko,
tan sik-ay pankararagak, Apo.
3 Inagsapa ay madngem din kararag ko,
inagsapa ay ipaammok en sik-a din kedaw ko,
yan sedsed-ek din songbat mo.
4 Tan sik-a ay Diyos, kaliliget mo din lawa,
adim ipalobos ay makitee di managbasol en sik-a.
5-6 Din mangipapangatos awak na
yan adi makasag-en en sik-a,
tan am-in ay mangam-amag si lawa—
din maetek, manglilipot, ya makapese si ib-a na—

* **4:4** Di esa abe ay kaiologan nina sin Hebreo et: *Adi kayo koma manbasol mo bomonget kayo.*

kaliliget mo ya dosaem daida.
7 Ngem gapo sin adi manbalbaliw ay layad mo,
mabalin ay makasgepak sin nasantoan ay Timplo.
Patgek ya emegyatak en sik-a, Apo,
et mandayawak sin sana ay beey mo.
8 Omipango ka kod, Apo, begew sin kinalinteg mo,*
itdom kod din pandanak ay kosto,
tan ad-adoy kalaban ko.
9 Din kalaban ko yan adi matalek di kali da,
tan say an-anapen da din panadaelan das gait da.
Kaman naisasagana ay kaot din tepek da.
Pag boladas din kali da.
10 Ay Diyos, keddengam ya dosaem komas daida
ta mantaolin daida din lawa ay panggep da.
Sin sangoanam, pakaanem komas daida,
tan nanbasol ya kinontra das sik-a.
11 Ngem manragsak koma din mankamang en sik-a,
et kanayon ay mankanta da si ragsak da.
Salaknibam koma ay Diyos din manglaylayad en sik-a,
et gapon sik-a, tet-ewa ay manragsak da.
12 Tan bindisyonam din manongtongpal en sik-a.
Din layad mo yan kaman kasay ay salaknib da.

Salmo 6

6

Kararag Di Ipogaw Ay Maligligatan

1 Adi ka kod yomamyam ya domosdosa, Apo,
begew sin bonget mo.
2 Maseg-ang ka ta pabikasem kasin nan awak ko,
tan enggay kinmapsotak, palalo nan sakit ko.
3 Palalo abe ay magolo nan nemnem ko.
Pig-an pay ay pasaldengem nan ligat ko?
4 Somagong ka kod ta omisalakan ka, Apo,
gapo sin adi manbalbaliw ay layad mo.
5 Tan sin kad-an di natey, magay mannemnem en sik-a,
sin isdi magay mandayaw en sik-a.
6 Gapo sin ladingit ko, kinmapsokapsotak.
Linablabi ay man-og-ogaak sin kaseyseyepak,
et mabasbasa din pongan ko si lowak.
7 Begew sin kalaban ko, kinmapsot nan matak,
tan linmadaladag da gapo si kaoogak.
8 Dakayo ay mangam-amag si lawa, omaddawi kayo,
tan dinngen Diyos din adawag ko,
9 et sigurado ay patgana din kararag ko.
10 Maabak din kalaban ko et emegyat da.
Dalasen da ay lomayaw gapo si bain da.

Salmo 7

* **5:8** Di esa abe ay kaiologan nina sin Hebreo et: *Omipango ka kod, Apo, ta onodak din kinalinteg mo.*

7

Kararag Di Nalinteg Ay Ipogaw Ay Mankedaw Si Kalintegana

1 Yahweh ay Diyos ko, komamangak en sik-a.
Omisalakan ya somalaknib ka koma,
tan din kalaban ko yan omapayaw da.
2 Mo adi kan tomolong, dompap da,
sin lugar ay magay omisalakan yan omiey da.
Kaman dan layon, bomisngibisngit da.
3 Yahweh ay Diyos ko,
mo waday binmasolak si gait ko,
4 mo way nilipotak ay gayyem ko
ono pinos ko din sanikwan di kalaban ko
ay maga di gapo,
5 olay bay-am ay dompap din kalaban ko.
Bay-am ay pomse da
ya taynan da din bangkay ko sin lota.
6 Pomika ka koma, Apo, gapo sin bonget mo
ta sangoem din mabonget ay kalaban ko.
Man-gonay ka ta bomadang ka, Diyos ko,
tan waday timpo ay pangokomam ay inkeddeng mo.
7 Sinopem din ipogaw sin kailiili ta likoben das sik-a.
Tomokdo kad langit ay mangituray en daida.
8 Sik-a di mangokom si am-in ay ipogaw, Apo.
Ibagam di ikeddeng mon sak-en ta maammoan ay magay basol ko.
9 Ammom di am-in ay panggep ya nemnem
yan kosto am-in ay amagem.
Topapem din mangamag si lawa
yan gon-gonaam din nalinteg di ogali da.
10 Isalakan Diyos din managtongpal en sisya.
Sisya di somalaknib ay kaman kon salida.
11 Nalinteg si Diyos sin pangokomana,
kanayon ay dosaena din mangamag si lawa.
12 Mo adi manbabawi di ipogaw, palidena din kampilana
ya isagana na din pana na.
13 Alaena din mankatatadem ay armas na
yan ipaturong na din bomidbidang ay pana na.
14 Ilaem din iyat di managbasol ay mannemnem si lawa.
Manplanos manproblimaan ya ietekanay iib-a na.
15 Ngem sisya met laeng di makna
sin bito ay inamag na para sin gagait na.
16 Madosa gapo met laeng sin lawa ay am-amagena
tan din panakitanas odom yan mantaoli met laeng en sisya.
17 Diyos ay Kangatoan, man-iyamanak sin kinalinteg mo.
Mankantaak ay mangidaydayaw sin ngadan mo.

Salmo 8

8

Din Kinangaton Diyos Ya Kinabanol di Ipogaw

1 Diyos ay Apo mi, din panakabalin mo et maila
sin intiro ay daga,
din maidaydayawam et omabot ed daya!

2 Olay din anan-ak ya momoyang ay mansossoso
et ikankanta da din nabanol ay ngadan mo.
Begew sina, gominek da din kaibaw mo.
3 Mo tangadek ed daya ay inamag mo
et mailak din bowan ya talaw ay insaad mo,
4 Masmasdaawak et kankanak sin nemnem ko,
“Sino aya di kasasaad di ipogaw ta nemnemnemem?
Ay tan nabanol da od ta as-asikasoem?”
5 Ngem insaad mo ay nababbaba si at-atik mo din nailangitan ay parsua.*
Kaman din dayaw di ari et indayaw mos daida,
6 tan inpaituray mo en daida din am-in ay wada.
7 Iturayan da din matalaken ay karnero ya baka
ya din atap ay aanimal sin kada.
8 Siya abe din titit ay mantaytayaw ed daya,
din nigay ay wada sin baybay ay annawa.
9 Diyos ay Apo mi, din panakabalin mo et maila
sin intiro ay daga.

Salmo 9

9

Din Nalinteg Ay Pangokoman Diyos Sin Nanasyon

1 Naimposoan ay man-iyamanak en sik-a, Apo,
dad-atek am-in din nakaskasdaaw ay inamag mo.
2 Diyos ay Kangatoan, gapon sik-a palaloy ragsak ko,
mankantaak ay mangidaydayaw sin ngadan mo.
3 Lomayaw dan kalaban ko mo sangoen daka,
matokang da ya matey da.
4 Tan din iyat mo ay mangokom yan kosto,
inkeddeng mo ay magay basol ko.
5 Dinosam din ipogaw sin kailiili ay mangam-amag si lawa,
pinonas mo et malinglingan das eng-enggana.
6 Din kalaban mi, namingpingsan ay naabak da.
Binakas mo din siyodad da,
et malinglingan das eng-enggana.
7 Ngem sik-a pay ay Diyos, magay pap-eng di panturayam.
Insaad mo din tronom ay pangokomam.
8 Am-in ay ipogaw isnan labaw di daga,
Nalinteg ya kosto di iyat mo en daida.
9 Din ipogaw ay paligaten di iib-a da,
sik-a ay Diyos di pankamangan da
sin timpon di ligat da.
10 Talken daka sin nangammo en sik-a,
tan adi kan baybay-an din mankamang en sik-a.
11 Mankanta kayo ay mangidaydayaw en Diyos ay manturay ed Zion.
Dad-aten yo din inamag na sin am-in ay nasyon.
12 Adi linglingan Diyos din mapalpaligat ya din adawag da,
et dosaena din mamalpaligat en daida.
13 Maseg-ang ka ay Apo,
ilaem nan pomalpaligatan di kaibaw ko.

* **8:5** Di esa abe ay kaiologan nina sin Hebreo et: *…nababbaba si at-atik mo si sik-a.* Ilaen abe sin Hebreo 2:6-8.

Sin pese omisalakan ka koma,
14 ta sin sangoanan di ipogaw ed Jerusalem, idaydayaw kos sik-a
ya manragsakak tan inmisalakan ka.
15 Din nanasyon yan nankaot da si bito ay nag-asan da
yan siya met laeng di naknaan da.
16 Inpaammom mo sino ka ay Apo
babaen sin nalinteg ay panangokom mo.
Ngem din mangam-amag si lawa,
kaman tagdey ay mangna en daida
din mismo ay am-amagen da.
17 Pese di pantongpalan di mangam-amag si lawa.
Katet-ewa na, am-in ay nanigaan en Diyos et say pantongpalan da.
18 Ngem din kakkaasi, baken kanayon ay mabaybay-an da,
adi aben makaan din namnama da.
19 Apo, man-gonay ka koma,
adi ka ipalobos ay makalisi di ipogaw en sik-a.
Sinopem din nanasyon ta okomem daida.
20 Apo, kibtotem man daida ta ammoen da
ay owat dan ipogaw tet-ewa.

Salmo 10

10

Kararag Di Napalpaligat Ay Ipogaw

1 Ay Diyos, apay nga omaddawi kan dakami?
Apay nga mantabon ka sin timpon di ligat mi?
2 Nangato di nemnem di ipogaw ay lawa,
din kakkaasi yan palpaligaten da.
Sapay koma ta makna da
sin bito ay inamag da.
3 Tan din mangam-amag si lawa
ya mangamgamgam si baken dan oka
et it-it-ek da din kabaelan da
ay manongpal sin layden da.
Sigaan daka ay Diyos ya palawlawaen das sik-a.
4 Gapo sin kinangaton di nemnem da,
adi da pagan-anos sik-a,
tan magay lugar mo ay Diyos sin nemnem da.
5 Matongpal din layden da sin am-in ay amagen da,
ngem din pangokomam yan naligat ay maawatan da,
laslasoyen da am-in din kalaban da.
6 Kanan das nemnem da en maga polos di panligatan da
ono mapasamak ay lawa en daida.
7 Makabaos ya makaetek da.
Eg-egyaten da abe din iib-a da
ya nalaka ay mankali das kinekedse ya lawa.
8 Sin asag-en di ili yan mantabon da
ta manseed das peslen da, olay magay gapo na.
9 Maiarig das layon ay man-eset ay mantabon,
ta din kakkaasi yan en da depapen.
Manganop di esa ay kaiarigan da,
tan en da depapen din magay kabaelan da

ay makna sin tagdey da.
10 Gapo sin panakabalin da,
din kakkaasi et abaken da.
11 Kanan das nemnem da,
“Adi pagan-anon Diyos din napasamak isna,
tan nandokog et adi omila.”
12 Dosaem koma ay Diyos dana ay mangam-amag si lawa,
adi ka baybay-an din palpaligaten da.
13 Magay rispito dan sik-a din mangam-amag si lawa,
tan kanan das nemnem da en adi ka dosaen daida.
14 Ngem katet-ewa na, iilaem din ligat di palpaligaten da,
et nakasagana ka ay mamadang en daida,
tan sik-ay pankamangan di kakkaasi ya naolila.
15 Pakapsotem koma din mangam-amag si lawa,
estem ay dosaen daida
enggana ay ikaro da am-in ay basol da.
16 Sik-a ay Diyos, magay patinggan di panturayam,
ngem din manaydayaw si didiyosen, maponas da
isnan ili ay dagam.
17 Dengngem din kararag di kakkaasi et papigsaem din nemnem da.
18 Ikalintegam di kakkaasi ya naolila
ta magay ipogaw ay mangeg-egyat si iib-a da.

Salmo 11

11

Din Talek Di Nalinteg Ay Ipogaw En Diyos

1 Si Diyos di pankamangak.
Ngem apay nga kanan yo en lomayawak
ta kamanak titit ay sin dontog di emeyak?
2 Kanan yo, “Doy ay isagsaganan din managbasol din pana da,
panaen da sin mabolinget din nalinteg di ogali na.
3 Mo mabakas di olnos, sino pay di maamag na
din nalinteg di ogali na?”
4 Wadas Diyos sin nasantoan ay Timplo na,
ed langit di panturayana.
Am-in ay ipogaw yan il-ilaena,
ammo na am-in din am-amagen da.
5 Din nalinteg ya managbasol yan timbangena,
kaliliget na din malaylaydan ay mamalpaligat si iib-a na.
6 Sin managbasol yan paodanena
din man-gangab ay oling ya asufre ay kanan da.
Man-atong ay dagem di dosa da.
7 Tan nalinteg si Diyos et din siged ay ogali di laydena.
Awni et ilaen di nalinteg sisya.

Salmo 12

12

Makaetek Di Ipogaw Ngem Matalek Si Diyos

1 Sik-a ay Diyos, bomadang ka koma,
tan nay enggay magay nalinteg di ogali na,
magay matalek si olay esa.

2 Am-in ay ipogaw, man-asieetek da.
Kaman mayat din kali da ngem baken baw tet-ewa.
3 Apo, paginkem et koma din mangpaspasablog si ib-a da
ya mangit-it-ek si awak da.
4 Kanan da, “Babaen sin kali mi, magon-od mi di layden mi.
Ibaga mi di layden mi,
magay makaipasaldeng en dakami.”
5 Ngem kanam, Apo, “Man-gonayak ed wani,
tan mapalpaligat ya manbaybayeweng din kakkaasi.
Idawat ko en daida
din talna ay an-anapen da.”
6 Apo, matalek ka sin insapatam.
Din karim yan palata di ena kaiarigan,
ay namin pito ay nalinisan.
7-8 Am-in ay soli, likeden din mangam-amag si lawa,
say it-it-ek di kaipoipogaw din kaloloya.
Ngem sik-a ay Diyos, kanayon ay somalaknib ka
sin ipogaw ay sana.

Salmo 13

13

Kararag Di Nadismaya Ay Ipogaw

1 Apo, kas-anoy kabayag na ay bomaybay-an ka?
Ay bomaybay-an ka si eng-enggana?
Pig-an pay ay somagong ka?
2 Pig-an ay mapap-eng nan panlak-amak si ligat ko
ya innagew ay ladingit ko?
Kas-anoy kabayag nan omam-amisan di kalaban ko?
3 Nemnemem komas sak-en, Yahweh ay Diyos ko,
ya patgam din kararag ko.
Omipabikas ka ta adi masokpot nan leng-ag ko.
4 Adim ipalobos ay kanan da en inmabak da
et begew sidi yan manragsak da.
5 Ngem mantalekak sin adi manbalbaliw ay layad mo,
manragsakak to sin panangisalakan mo.
6 Mankantaak ay mangidaydayaw en sik-a, Apo,
gapo sin inpailam en sak-en ay kinasiged mo.

Salmo 14

14

Din Kinalawan Di Am-in Ay Ipogaw

1 Kanan din naong-ong sin nemnem da,
“Ay siya mo waday Diyos tet-ewa?”
Kadodogis sin pangilan Diyos din lawa ay am-amagen da,
dadlon makadadael din kabibiyag da.
Magay olay esa si kosto di am-amagena.
2 Si Diyos ed langit, os-osdongana di ipogaw isnan daga
ta ilaena mo waday masirib en daida
ay manganap ta ammoan das sisya.
3 Ngem man-iiso da am-in ay lawlawa,
tan din kosto ay danan et tinaynan da.

Magay mangam-amag si kosto, maga di olay esa.
4 Kanan Diyos ay nangibaga,
“Ay daetan pay dana ay mangam-amag si lawa!
Pig-an ngin di pannemneman da?
Din pamalpaligatan da sin ipogaw ko et nalaka en daida
ay kaman din kalakan di mangokmon si kanen da.
Sigaan da abe ay mankararag en sak-en ay Diyos da koma.”
5 Ngem peteg to di kibtot ya egyat da
mo ilaen da ay salakniban Diyos din ipogaw na.
6 Laslasoyen abe din ipogaw ay lawa
din planon di nabibiteg ay magay kowinta na,
ngem si Diyos pay et salaknibanas daida.
7 Sapay koma ta si Yahweh ay manbeey ed Zion sin Timplo na
et isalakana din Israelita ay ipogaw na.
Am-in ay polin Israel et maragsakan da koma
mo ipataolin Diyos din sigod ay kinabaknang da.

Salmo 15

15

Din Kosto Ay Manaydayaw En Diyos

1 Apo Diyos, sino ngin di waday kalebbengana
ay senggep sin Timplom?
Sino ngin di maikari ay mandayaw en sik-a
sin nasantoan ay dontog mo ay Zion?
2 Din makasgep et din kanayon ay manongtongpal en sik-a
ya pag kosto am-in di am-amagena.
Mo mankali abe et tet-ewa ya naimposoan di ibagbaga na.
3 Adi na aben palawlawaen di iib-a na
ono man-istoryas lawa maipanggep sin katokmang na.
Iwed abe di amagena ay lawa en daida.
4 Ibilang na ay magay pateg da
din dinokogan Diyos begew sin basol da,
ngem din mangipateg en Diyos et say bigbigena.
Dadlonan tongpalen din inkari na
olay mo siya na di begew si maligatana.
5 Mo manpaotang sisya, maga iman di patang na.
Adi aben mapasoksokan ay mantistigo si baken tet-ewa
ay maikontra sin magay basol na.
Din am-in ay manadon sina,
magay lawa ay maamag en daida.

Salmo 16

16

Iyaman Begew Sin Komadkadwaan Diyos

1 Sik-a ay Diyos, somalaknib ka koma,
tan din pankamangak et sik-a.
2 Tet-ewa din inbagak ay sik-a di Diyos ko,
sik-a anggoy di kapoan di siged isnan biyag ko.
3 Din matalek ay ipogaw mo isnan daga,
bigbigek din sigesiged ay ogali da

et maragsakanak ay makikadkadwa en daida.*
4 Din mangdayaw si didiyosen,
ad-ado ay ligat di en da lak-amen.
Adiak maitapi en daida ay mangidaton si dada,
sigaak abe ay mangibaga sin ngadan di didiyosen da.
5 Ibilang kos sik-a, Apo, ay nabanol ay tawid ko,
mapon sik-a am-in ay masapol ko.
Sik-a di makaammo sin biyag kon to.
6 Maymayat di inpatawid mo
et palalo di ragsak ko.
7 Man-iyamanak, Apo, tan bomagbaga ka.
Olay sin labi et omitdo nan konsinsiya.
8 Adiak emegyat, tan ammok ay komadkadwa ka,
kankanayon abe ay bomadbadang ka.
9 Isonga palalo di ragsak ko
ya natalna di nemnem ko.
10 Tan adi ka tomaynan sin kaot ko,
adi ka aben ipalobos ay madonot nan awak ko,
sak-en ay matalek ay bag-en mo.†
11 Din danan ay maiturong sin biyag et en ka itdo,
makikadwaak en sik-a isonga peteg di ragsak ko.

Salmo 17

17

Kararag Di Nalinteg Ay Ipogaw

1 Sik-a ay Diyos, dengngem kod nan kararag ko
ay manpakpakaasi si badang mo
ta iturong mo kod din kosto,
tan naimposoan nan kararag ko.
2 Ikeddeng mo koma ay maga di basol ko,
tan ammom din kostokosto.
3 Ammom di wadas nemnem ko.
Mo sin labi yan pomadas ka, Apo,
mailam ay magay basol ko.
Magay binmasolak begew sin tepek ko,
4 ay kaman din am-amagen di odom ay gagait ko.
Din kedse da abe et baken say tinadtadon ko,
mo adi tinongtongpal ko din inbagam ay bilbilin mo.
5 Say kanayon ay inonodak din laydem, Apo,
maga polos di nilabsing ko.
6 Mankararagak en sik-a, Apo,
tan patgam din kararag ko,
isonga dengngem ta songbatam nan kararag ko.
7 Ipailam kod din nakaskasdaaw ay layad mo,
tan sik-a di mangisalakan babaen sin panakabalin mo
sin am-in ay mangan-anap si pankamangan da
mo ilayawan da din kaibaw da.
8 Bomantay ka ay kaman din iyat mo

* **16:3** Baken nalawag din kanana sin Hebreo. Di odom ay kaiologan nina sin Hebreo et: *Magay silbin din sinan didiyos isnan daga, madosa am-in ay maragsakan ay manaydayaw en daida.* † **16:10** Di esa abe ay kaiologan nina sin Hebreo et: *Tan adi kan ipalobos nan matalek ay baam, ay sin kad-an di natey di ena pantongpalan.*

sin kabanolan ay gameng mo.
Somalaknib ka sin payak mo
9 ta adi omdas din kalaban ko ay mankakekedse,
tan nay linmikob da et layden da ay pomse.
10 Magay seg-ang da ya natangsit di kali da.
11 Enggay linmikob da, am-in ay emeyak yan wada da.
Manseseed das mayat ay timpo ta pomse da.
12 Kaman dan layon ay manseseed si kanen da,
tan mantabon da ta manseed das doklosen da.
13 Apo, din kalaban ko yan sangoem koma
ta say abakem daida.
Babaen sin kampilan mo, omisalakan ka
sin mangam-amag si lawa.
14 Babaen sin panakabalin mo, omisalakan ka koma
sin ipogaw ay naimongsan di nemnem da
sin gamgameng ay wadas nan daga.
Mapnek da koma sin insaganam para en daida.*
Mansobsobra koma din an-ak da,
ya wada abey mabay-an para sin apo da.
15 Mo sak-en pay, mailak to din ropam, Apo,
gapo ta magay lawa ay inamag ko.
Mo bomangonak et manragsakak to
gapo sin kawadam, Apo.

Salmo 18

18

Kanta Ay Pan-iyaman David Begew Sin Naabakan Di Kaibaw Na

1 Laylaydek si Yahweh ay Diyos ko,
sisyay poon di bikas ko.
2 Maiarig si dakdake ay bato ay enak pankamangan
ono dontog ay enak pantabonan,
tan napigsa ay omisalakan.
Mo wadaak en sisya, magay pan-egyatan.
Kasay ay somalaknib di ena kaiarigan,
kaman aben mayat ay pantabonan
ay adi makasgep di kalaban.
3 Mankedawak si badang Diyos et omisalakan sin kalaban ko.
Lebbeng na ay madayaw si Diyos Apo.
4-5 Din pese yan nangisagana si kaknaak koma ay tagdey.
Kamanak napolipolan si tali ay omigoyod sin kad-an di natey,
kaman omianod ay layos
ono kaeegyat ay dalloyon ay domalapos.
6 Sin palalo ay ligat ko,
kindaw ko din badang Yahweh ay Diyos ko,
et sin Timplo na, dinnge na din adawag ko.
7 Pag manyegyeg ya naikiweg din daga,
din naisaadan di dontog yan nagon-gon da
gapo sin palalo ay bonget na.

---

* **17:14** Kanan di odom en din ibagbagan di versikulo ay nay et din dosa ay insaganan Diyos para sin mangam-amag si lawa. Di odom pay, kanan da en din maibagbaga isna et din bindisyon ay insaganan Diyos para sin ipogaw ay banbanolena. Baken nalawag din naisolat sin Hebreo.

8 Bomalbala di asok sin eng na
ya manbidbidang ay apoy sin tepek na.
9 Binokatana ed langit et binmaba,
waday mangitit ay liboo sin dallem di siki na.
10 Binmaba ay nanlogan si kerubim,
napigsa ay tinmayaw babaen sin payak di dagem.
11 Binongona din awak na si bolinget,
naposkol ay liboo ay nanapnos danom di nanlikmot.
12 Waday kimat sin sangoanana,
dalalo ya somilsilap ay apoy di inpawada na,
din mangitit ay liboo yan nilosot da.
13 Si Diyos ay kangatoan et nadnge din kali na,
kaman kido ay mapo ed daya.
14 Inosal na din pana na
et nansisian din kalabana.
Nankimatena et nanagtag da.
15 Din lanad di baybay yan nabonsian da,
siya abe sin naisaadan di daga,
idi inpailan Diyos din palalo ay bonget na.
16 Ed langit ay kad-an Diyos, inadawa nas sak-en,
et kinmay-at sin malosong ay danom.
17 Sin omililiget ay kalaban ko, inmisalakan sisya,
tan nankapipigsa da et magay bael kon daida.
18 Dinmoklos da sin timpon di ligat ko,
ngem wadas Diyos ay salaknib ko.
19 Gapo sin layad nan sak-en, inmisalakan sisya,
et inmiey sin lugar ay nawaya.
20 Binindisyonan Diyos sak-en gapo sin kinalinteg ko,
indawat nay gon-gonak tan magay basol ko.
21 Tan inon-onodak din ogali ay laydena,
yan adiak dinokogan sisya.
22 Tinongtongpal ko din linteg na,
magay nilabsing ko ay bilina.
23 Sin sangoanan Diyos, magay maipabasol en sak-en,
tan inaddawiak di enak panbasolan.
24 Isonga gon-gonaanas sak-en tan nalintegak,
ammo na ay magay binmasolak.
25 Sin ipogaw ay matalek, ipailan Diyos ay matalek sisya,
ipaila na din kinasanto na sin magay kaoyawana.
26 Sin nalinis et maila din kinalinis na,
ngem sin nasikap ay manowitik si ib-a na,
nalaing si Diyos ay mangabak en sisya.
27 Isalakana din napakombaba,
ngem ipababa na din mangipapangatos awak na.
28 Si Yahweh ay Diyos ko di silaw ko,
silawana din mabolinget ay danan ko.
29 Gapo sin badang na, abakek di ad-ado ay kalaban ko,
alad di ili yan makalay-at ko.
30 Sinay ay Diyos yan kostokosto di amagena,
maila ay pag tet-ewa di inbagbaga na.
Sin am-in ay mankamang en sisya,

kaman kasay ay salaknib da.
31 Magay odom ay Diyos mo adi et din Apo.
Magay odom ay pankamangan mo adi et si Diyos tako.
32 Sisya si Diyos ay mangidawdawat si pigsak,
bantayana din pandanak et magay pan-egyatak.
33 Pinapigsa na din sikik et kaman din kapigsan di ogsa,
et olay sin kakayangan ay dontog, adiak maisokba.
34 Din iyat ko ay makigobat yan itdo na
ta say kabaelak ay mangosal si bronsi ay pana.
35 Sinmalaknib ya inmisalakan sisya,
pinmigsaak gapo sin badang na.
Magay pandanagak gapo sin panakabalina.
36 Pinasiged mo din pandanak et inmannawa,
isonga adiak naisokba.
37 Inapayaw ko din kalaban ko ya dinpap kos daida,
adiak sinmaldeng enggana ay namaga da.
38 Adi da nakabangon sin nangtodokak en daida,
sin sangoanak yan naiwalang da.
39 Tan din pigsak ay makigobat yan indawat na,
inabak ko din kalaban ko begew en sisya.
40 Inturong Diyos et din kalaban ko yan tinmagtag da,
din omililiget yan pinsek daida.
41 Nan-adawag da ngem magay binmadang en daida.
Nanpakpakaasi dan Diyos ngem adi na pinatgan kararag da.
42 Minekmek kos daida et nanbalin das kaman lota
ay sin dagem, nalaka ay maitayaw da.
In-gatigatin kos daida ay kaman pitek sin kalsada.
43 Inmisalakan si Diyos sin ipogaw ay kinmonkontra,
sin nanasyon, nanbalinenas sak-en ay pangolo da,
ipogaw ay adiak am-ammo, yan nay iturayak daida.
44 Manyakog-ong din nanasyon sin sangoanak,
tongpalen da ay dagos mo dengngen dan ibagak.
45 Enggay namaga din toled da,
et manpayegpeg das egyat da
ay bomala sin nantatabonan da.
46 Matagotago din Apo!
Madaydayaw din salaknib ko!
En yo et daddad-aten
din kinangaton Diyos ay mangisalakan en sak-en.
47 Binmadang et inabak kon kalaban ko,
inpaiturayanan sak-en din ipogaw ay ad-ado.
48 Sin mankakekedse ay kalaban ko, inmisalakan sisya,
yan insaad nas sak-en ay nangatngato mo daida.
49 Isonga sin kaipoipogaw, idaydayaw kos sisya,
mankantaak ay mangidaydayaw sin ngadana.
50 Dadlonan pangabaken din ari ay pinili na,
ya ipaila na din adi manbalbaliw ay layad na
en David ya din poli na si eng-enggana.

Salmo 19

19

Din Kinangaton Diyos Ya Din Kinasiged Di Linteg Na

1 Am-in ay wada ed daya et kanayon ay ipappaila da
din panakabalin Diyos ay nangamag en daida.
2 Din kaagawan ya labi et ipaammo day kinadiyos na,
siya abe di iyat di maisned ay labi ya agsapa.
3 Olay mo gomiginek da ya magay madnge ay ibaga da,
4 ngem din ipaammo da
et kaman kali ay madnge sin intiro ay daga.
Din agew et in-amagan Diyos si panteana ed daya.
5 Kaman naragsak ay kaas-asawa na
ono din napigsa ay managtag ay malaydan ay makilongba,
say kaiarigan din agew mo bomala sin agsapa.
6 Bomala sin esa ay soli ed daya
enggana ay domateng sin esa abe ay soli na,
et maga di makalisi sin atong na.
7 Din kalin Diyos et kostokosto, magay kaoyawana,
baro ay biyag ya pigsan di nemnem di idawdawat na.
Din inpaammon Diyos ay pinaneknekana
et kosto ay pantalkan tan dadlon tet-ewa.
Say mangipalaing sin kolang di adal na.
8 Din bilbilin Diyos et kosto di ibagbaga na,
am-in ay mangonod et maragsakan da.
Magay kinalawan di am-in ay linteg na,
kaman silaw sin nemnem di ipogaw mo maawatan da.
9 Din pamatpatgan di ipogaw en Diyos
et dadlon nasantoan ya nadalos.
Din panaydayawan da en sisya
et mantoltoloy si eng-enggana.
Am-in ay ikeddeng Diyos et kosto da
tan polos ay magay pabpaborana.
10 Din kalin Diyos et nabanbanol mo din balitok ay kanginaan,
mammam-is abe mo din anig ay kam-isan.
11 Babaen sin kalim, ay Diyos, mabagbagaanak,
et dakdake di gon-gonak sin panongtongpalak.
12 Magay makanemnem sin am-in ay ipaksaw na,
namnamed din adi na ammo ay basol na.
Sapay koma ay Diyos ta pomakawan ka.
13 Adi ka koma aben ipalobos ay igagarak ay manbasol en sik-a
ya omituray din basol ay kaman nisa.
Et mo siya di, magay maipabasol en sak-en,
et mailisiak si basol ay nadagsen.
14 Sapay koma ay Diyos ta malaydan kas nan kali ya nemnem ko,
sik-a ay pankamangak ya manobot ko.

Salmo 20

20

Kararag Ta Pangabaken Diyos Din Ari

1 Sapay koma ta patgan Diyos din kararag mo
sin timpon di ligat mo.
Si Diyos ay dinaydayaw Jacob, salaknibana komas sik-a.

2 Manipod ed Zion sin Timplo na,
padatngena koman sik-a din badang na.
3 Sapay koma ta am-in ay datdaton mo yan nemnemena,
malaydan koma sin animal ay mapooan ay idaton mon sisya.
4 Sapay koma ta idawat na din laydelaydem
ya matongpal am-in ay planom.
5 Ibogaw mi di ragsak mi mo mangabak kan to,
ingato mi din bandila tako
ta idaydayaw mi si Diyos Apo.
Sapay koma ta patgana am-in ay kararag mo.
6 Ed wani, ammok ay pangabaken Diyos din ari ay pinili na.
Ed langit ay nasantoan ay kad-ana,
songbatana din kararag di pinili na,
et pangabakena babaen sin panakabalina.
7 Din odom yan mantalek da sin para gobat ay kalisa da,
din odom yan mantalek da sin kabayo da,
ngem datako pay yan mantalek tako
sin panakabalin Yahweh ay Diyos tako.
8 Da doy ay ipogaw et maisokba da,
ngem datako pay, napigsa tako ay pomika.
9 Apo, pangabakem koma din ari
ya patgam koma mo mankararag kami.

Salmo 21

21

Iyaman Begew Sin Nangabakan Di Ari Sin Kalabana

1 Apo, manragragsak din ari tan pinapigsam sisya,
nangabakem et palaloy ragsak na.
2 Pinatgam din kararag na
et indawat mo din laydena.
3 Inmey kan sisya ya ad-ado ay bindisyon di inkoyog mo,
sin toktok na, korona ay balitok di inpeey mo.
4 Biyag di kindaw nan sik-a,
yan indawat moy biyag ay eng-enggana.
5 Madaydayaw din ari gapo sin badang mon sisya,
nanbalinem ay nangato ya mandinamag di ngadana.
6 Wadan sisya din bindisyon mos eng-enggana,
gapo sin kawadam, palalo di ragsak na.
7 Diyos ay Kangatoan, mantalek din ari en sik-a,
gapo sin layad mo, mantoltoloy di panturayana.
8 Depapen din ari am-in din kalabana
ya am-in ay malmaliget en sisya.
9 Apo ari, sin timpo ay panpailaam,
mabidang ay apoy di kaiarigam.
Kaman okmonen Diyos daida,
tan kanen di apoy daida gapo sin bonget na.
10 Ponasem din poli da isnan daga
et maga polos di mabay-an en daida.
11 Manplano da si naikontra en sik-a,
ngem maga polos di pantongpalan da,
12 tan panaem ropa da et managtag da.

13 Sik-a ay Diyos, ipailam koma din panakabalin mo,
ta mankanta kami ay mangidaydayaw sin bikas mo.

Salmo 22

22

Din Nanligatan Ya Nangidayawan Di Nalinteg Ay Ipogaw

1 Diyos ko, Diyos ko, apay nga tinmaynan ka?
Ay daetan pay di adawag ko ay manpatolong en sik-a,
ngem magay mas-ed kos badang mo tan kambaw inmaddawi ka.
2 Inag-agew ya linablabi ay man-ad-adawagak en sik-a, Apo,
ngem adim polos songbatan nan kararag ko,
isonga adi inmon-onina nan ligat ko.
3 Ngem ammok pay dedan ay Ari ka ay nangato.
Sik-ay daydayawen di Israelita tan nasantoan ka ay Apo.
4 Din ap-apo mi ed bayag et sik-a di nantaltalkan da
et siya met kayman ay insalakan mos daida.
5 Inlisim daida sin am-in ay kaeegyat idi nankararag da
et adi da nadisdismaya idi sik-ay nantalkan da.
6 Ngem mo sak-en, baken ipogaw di omibilangan di iib-a
mo adi et kaman bigis ay magay silbi na
ay sigaan ya laslasoyen da.
7 Am-in ay omil-ila et somis-iyek da.
Manwegweg da dowan dan omitidtidla.
8 Kanan da, “Mo siya ay si Diyos di nantalkam,
apay ngarud ay adi dakan badangan?
Mo tet-ewan kanam ay laylayden daka,
into ngin di mangisalakan en sik-a?”
9 Ngem sik-a met ay Diyos di inmay-ayowan sin naianakak,
siya abe sin kamoyang ko ay nansossosoak.
10 Naitalekak en sik-a manlogi sin naianakak,
sik-a din Diyos ko manipod sin naisikogak.
11 Adi ka koma tomaytaynan
tan din problimak et adi makakkaan.
Mo adi ka bomadang,
magay odom si enak pankamangan.
12 Din linmilikob ay kaibaw ko, palalo ay ad-ado da.
Kaman dan mabonget ay baka ed Basan ay nankapipigsa.
13 Kaman manngangaed ay layon ay manatakaw si tepek da,
nasasagana da ay komat ta pomse da.
14 Isonga din bikas ko et enggay maga
ay kaman danom ay naiwasit sin lota.
Enggay namaga di pigsak,
tan kaman naikomsiw din am-in ay tong-ak.
Kaman natonaw ay allid din namnamak ya toled ko,
tan enggay naabakak sin peteg ay egyat ko.
15 Enggay namgaan di bagang ko,
din dilak et naipket sin tepek ko.
Binaybay-am sak-en sin lota ta masokpot di leng-ag ko.
16 San bonggoy di makedse ay ipogaw et linmikob da,
atap ay aso ay omas-asag-en di kaiarigan da.

Din sikik ya takkay ko et tinodok da.*
17 Am-in abe ay tong-ak et mabalin ay bilangen da,
din kalaban ko et ominenengneng da.
18 Din badok et nanbibingayan da,
din naloyong pay et nanbinonotan da.
19 Sik-a ay Diyos, baken koma sin addawi di panteam,
dalasem pay et koma ay en bomadang.
20 Es-esa et anggoy di biyag ko,
omisalakan ka kod sin kampilan di kaibaw ko,
tan maangat da ay kaman natiwel ay aso.
21 Salaknibam sak-en tan kaman dan layon ay en omisida
ono atap ay baka ay kaeegyat di sakngod na.†
22 Idad-at kon to din maipanggep en sik-a sin gimong di aag-i,
idaydayaw kos sik-a sin kasinsinopan mi:
23 "Dakayo am-in ay mamatpateg en Diyos, idaydayaw yos sisya,
dakayo ay polin Jacob, bigbigen yo din kinangato na.
Dakayo am-in ay Israelita, patgen ya dayawen yos sisya.
24 Tan adi binaybay-an Diyos din kakaasi ya maligligatan,
idi inmey da en sisya, adi nan dinokdokogan,
et din ad-adawag da, ena aben sinongbatan."
25 Begew sin inam-amag mo et idaydayaw kos sik-a
sin sangoanan di am-in ay mamigbig en sik-a,
et idawat ko abe din daton ay en ko insapata.
26 Mangan din nabibiteg enggana ay mabsog da,
din mangan-anap en Diyos et idayaw das sisya,
sapay koma ta matagotago da si eng-enggana.
27 Am-in ay nasyon isnan daga et bigbigen da
ay si Diyos di kosto ay daydayawen da,
isonga am-in ay tribu et mansagong da
ay en mandayaw en sisya.
28 Tan si Diyos di ari ay mangituray sin intiro ay daga.
29 Din babaknang et makikan ya mandokmog da en sisya,
siya abe din kaseseg-ang ya din dandani di kateyan da,
mandokmog da am-in ay mandayaw en sisya.
30 Din kapototan tako sin maodi ay timpo
et mansilbi da am-in en Diyos Apo.
31 Maibaga abe sin ipogaw ay daan bomala
din kinalinteg Diyos ay nangisalakan sin ipogaw na.

Salmo 23

23

*Din Omay-ayowanan Diyos**
1 Sik-a ay Diyos, omay-ayowan ka ay kaman mon karnero.†

---

* **22:16** Di odom ay kaiologan nina sin Hebreo et: *Din sikik ya takkay ko et binalod da* ono *…katekaten da.* † **22:21** Di esa ay kaiologan nina sin Hebreo et: *Tan inmilisi ka sin atap ay baka ay kaeegyat di sakngod na.* * **23:** 1-6 Dowa di kaiarigan Diyos sin Salmo ay nay. Sin vv. 1-4, maiarig si mangay-ayowan si karnero. Sin vv. 5-6, maiarig si mangipalti si bisita na. † **23:1** Din kanana sin Ilocano et: *Ti APO ti pastorko.* Din kali ay *pastor* et binolod da sin Espanyol. Di olog na sin Espanyol et mangay-ayowan si karnero. Ngem ed wani natken di pangawat di Ilocano ya Kankanaey sin olog di pastor tan say pangawag da sin pangolon di gimong. Isonga adi naosal din kali ay pastor sin versikulo ay nay, tan baken kosto di laydena ay ibaga.

Idawdawat mo amin ay masapol ko.
2 Ipangom sak-en sin magabay ay panpaspastolan
ay say mayat si pan-illengan,
iturong mo abes sak-en sin posong ay pan-in-inoman.
3 Mo madismayaak, papigsaem nemnem ko.
Itdom abe din pandanak ay kosto
ta say madaydayaw din ngadan mo.
4 Olay mo wadaak sin danan ay kaeegyat ya kabolingetan,
laton ay maga di enak pan-egyatan
tan sik-a ay mismo di tomatakdo.
Din pat-om ya sokod mo di salaknib ko,‡
et say pomigsaan di nemnem ko.
5 Sinangailim sak-en ay kaman bisita ay nangato,
inpaltiam sak-en ay iniilan di kaibaw ko.
Din tasak et manleplepyas si bindisyon mo.
6 Komakaman abe en sak-en din seg-ang ya layad mo
sin am-in ay agew di biyag ko.
Din beey mo ay Diyos et say makiteeak
si eng-enggana et say kad-ak.

Salmo 24

24

Si Diyos Di Kangatoan Ay Ari

1 Okan Diyos nan daga ya am-in ay linaona.
2 Insaad na din fondasyona sin dallem di danom,
inbangona sin lanad di baybay ay malosong.
3 Sinoy way kalebbengana ay manikid sin dontog Diyos* ay mangdayaw en
sisya?
Ya sino ngin di makasgep sin nasantoan ay Timplo na?
4 Sisya din ipogaw ay siged di am-amagena,
ya kosto abe di nemnem ya panggep na,
din adi manaydayaw si diyos ay baken tet-ewa,
ya adi man-et-etek mo mantistigo sisya.
5 Bindisyonan ya isalakan Diyos sisya
ya ibilang na ay magay basol na.
6 Kaman dana ay ipogaw di manglayad ay mandayaw en Diyos Apo
ay dinaydayaw aben Jacob ay ap-apo tako.
7 Bokatan yo din kadaanan ay pantew di Timplo
ta senggep san kangatoan ya madaydayaw ay Ari tako!
8 Sino ngin san Ari ay kangatoan?
Sisya si Diyos ay kapipigsaan,
magay makaabak en sisya sin gobatan.
9 Bokatan yo din kadaanan ay pantew di Timplo
ta senggep san kangatoan ya madaydayaw ay Ari tako!
10 Sino ngin san Ari ay nangato?
Si Diyos ay ap-apon di sosoldado,
sisya san manakabalin ay Ari tako.

Salmo 25

‡ **23:4** Din mangay-ayowan si karnero, osalena di pat-o ay manalaknib sin karnero na. Osalena abe di sokod ay mangitdo en daida si emeyan da. * **24:3** Din makwani en dontog Diyos et din dontog ay Zion ed Jerusalem ay naisaadan din Timplo.

25

Kararag Ay Mankedaw Si Panangiturong Ya Badang Diyos

1 Mankararagak sin pandayawak en sik-a, Apo.
2 Mantalekak en sik-a ay Diyos ko.
Adim kod ipalobos ay maibabainak, Apo,
begew sin omabakan di kalaban ko.
Adi ka kod ipalobos ay somiyek da, Apo.
3 Adi maabak din mantalek en sik-a,
ngem din manlipot ya mangietek si iib-a da
et maibabain da.
4 Itdom kod din pandanak ay kosto
ta say amagek din laydem, Apo.
5 Itdom di iyat ko ay mangonod sin ibilang mo ay tet-ewa,
tan din Diyos ay omisalakan et sik-a,
isonga di pantalkak ay kanayon et sik-a.
6 Nemnemem koma din seg-ang mo
ya adi manbalbaliw ay layad mo
ay inpappailam manipod ed nabaon, Apo.
7 Pakawanem koma din basbasol ko sin kakitkittoy ko.
Nemnemem komas sak-en gapo sin kinasiged mo
ya adi manbalbaliw ay layad mo.
8 Sik-a ay Diyos, gapo ta siged ya nalinteg ka,
itdom sin managbasol din danan ay onodan da koma.
9 Iturong mo din napakombaba sin kosto ay danan da
ya itdom din laydem en daida.
10 Kanayon ay matalek ka ya ipailam din layad mo
sin managtongpal sin intolag mo ya bilbilin mo.
11 Ad-ado kayman di basbasol ko,
ngem pakawanem koma gapo sin ngadan mo.
12 Din mangipateg en sik-a et itdoam daida
sin kosto ay danan ay onodan da.
13 Kanayon to ay mayat di biyag da
ya din inkarim ay ili et tawiden din an-ak da.
14 Gagayyem Diyos din mangipateg en sisya
et ipasigurado nan daida din intolag na.
15 Naimongsan din nemnem kon sik-a, Apo,
tan omisalakan ka sin am-in ay ligat ko.
16 Somagong ka, Apo, ta maseg-ang ka,
tan magay bomadang yan pomalpaligat da.
17 Palag-anem koma nan problimak,
omisalakan ka sin am-in ay panligatak.
18 Ilaem kod nan ladingit ya ligat ko
ta pakawanem am-in ay basol ko.
19 Ilaem man nan kaad-adon di kalaban ko
ya din liget dan sak-en ay napalalo.
20 Somalaknib ya omisalakan ka koma,
adi ka ipalobos ay omabak da
tan din pankamangak et sik-a.
21 Gapo ta siged ya nalintegak,* omayowan ka koma,
tan mantalekak en sik-a.

* **25:21** Di esa abe ay kaiologan nina sin Hebreo et: *Gapo ta siged ya nalinteg ka …*

22 Apo, isalakan mo kod din Israelita
sin am-in ay ligat da.

Salmo 26

26

Kararag Di Nalinteg Ay Ipogaw

1 Ikeddeng mo koma ay magay basol ko,
tan say am-amagek din kosto
ya inmongsan ko din talek kon sik-a, Apo.
2 Estem kod ay ilaen sak-en, Apo,
ta linisam nan liknak ya nemnem ko.
3 Adiak polos linglingan din adi manbalbaliw ay layad mo,
kanayon ay napodnoak en sik-a, Apo.
4 Adiak makikadwa sin ipogaw ay magay silbi na.
Sin aginsisingpet, adiak makibonggoy en daida.
5 Kaliliget ko din mangam-amag si lawa,
adiak makikoyog sin nakillo di ogali na.
6 Manboak ay mangipaila ay magay basol ko.
Sin pandayawak en sik-a, likedek din altar mo.
7 Mankantaak ay man-iyaman en sik-a, Apo,
ya dad-atek am-in din nakaskasdaaw ay inamag mo.
8 Laylaydek din panteam ay beey mo
ay kailaan di mankoniniing ay kinadiyos mo.
9 Adim kod pakidosas sak-en sin ad-adoy basol da,
sin pantongpalan di makapese, omilisi ka.
10 Nakasagana da ay mangamag si lawa
ya mangawat si maipasoksok en daida.
11 Ngem sak-en pay, magay basol ko.
Maseg-ang ka ta omisalakan ka, Apo.
12 Wadaak si kad-an ay nasingpa,
sin dakdake ay gimong, idaydayaw kos sik-a.

Salmo 27

27

Talek En Diyos Ya Kararag Ay Mankedaw Si Tolong Na

1 Si Diyos di manilsilaw sin enak pandanan,
sisya abe di omisalakan.
Gapo ta sisya di pankamangak,
maga polos di pan-egyatak.
2 Mo domoklos di lawa ay ipogaw ta pomse da,
daida ay kaibaw ko di maisokba yan maabak da.
3 Olay mo lomikob di ad-ado ay soldado,
maga polos di egyat ko.
Olay mo gomobat dadi ay kaibaw ko,
mantalekak pay dedan en Diyos ay Apo.
4 Esa anggoy di kinkindaw ko en Apo,
es-esa di panggep ko isnan biyag ko:
manteeak koma ay kanayon isnan Timplo na
ta mailak koma di am-in ay kinasiged na
ya ta manpaitdoak abe en sisya.
5 Tan sin timpon di ligat ko somalin sisya,

itabonas sak-en sin oneg di Timplo na.
Salaknibanas sak-en sin nakayang ay bato,
tan sidi, adi makaabot din kaibaw ko.
6 Awni et abakek din lomilikob ay kagobat ko,
et peteg di ragsak ko ay man-idaton si animal sin Timplo
yan ipigsak din kantak ay mangidaydayaw en Apo.
7 Dengngem koma mo mankararagak en sik-a, Apo.
Maseg-ang ka koma ta songbatam nan adawag ko.
8 Kanam en, “Omali kayo ay mandayaw en sak-en.”
Kanak abe, “Aw Apo, sik-a di enak daydayawen.”
9 Sak-en di baam, adi ka koma tomaytaynan,
adi ka omibonget ya omipakaan,
tan sik-a din kanayon ay en namadbadang,
sik-a, Apo, di Diyos ay mangisalakan.
10 Olay mo omiwasit da ama en ina,
sik-a pay ay Diyos di omil-ila.
11 Itdom ay Diyos di pandanak ay kosto
ta say nalinteg di kabibiyag ko,
tan nay ad-ado di kaibaw ko.
12 Adim ipalobos ay matongpal di panggep da,
tan pag etek di ipabpabasol da,
palalo di pangeg-egyat da.
13 Ngem ammok ay lak-amek to kasin san kinasiged mo,
olay ed wani ay kawadak ay matmatago.
14 Mantalek kayo en Diyos ay Apo,
mamati kayo ya papigsaen yo san nemnem yo.
Siya tet-ewa, mantalek kayo isnan Apo.

Salmo 28

28

Kararag Ay Mankedaw Si Badang Diyos

1 Diyos ay komakaman ay pankamangak,
adi ka baybay-an nan panpakpakaasiak,
tan mo tetewengem nan kararag ko, mateyak,
et sin kad-an di natey, maitapiak.
2 Naeyak ay mangitagtag-ay sin takkay ko
ya manasagang sin nasantaon ay beey mo,
ay mankedaw si badang mo.
Dengngem koma din adawag ko.
3 Adi ka itapis sak-en ay pakidosa
sin mangam-amag si lawa.
Kaman mayat din kali da,
ngem kedse baw di wadas nemnem da.
4 Dosaem daida begew sin basbasol da,
isobalit mo en daida di katimbang din inamag da.
5 Adi dan banolen din nakaskasdaaw ay inam-amag mo,
isonga mamingpingsan ay dosaem daida, Apo.
6 Daydayawek sik-a tan pinatgam din adawag ko
ay mankedaw si badang mo.
7 Sik-a ay Diyos di poon di pigsak,
sik-a di salidak ya pantalkak.

Palalo di ragsak ko tan binmadang ka,
mankantaak ay mangidaydayaw en sik-a.
8 Sik-a ay Diyos di mangipapigsa sin ipogaw mo,
din pinilim ay ari, salaknibam ya isalakan mo.
9 Isalakan ya bindisyonam din ipogaw mo,
ayowanam daida si eng-enggana ay kaman mon karnero.

Salmo 29

29

Din Napigsa Ay Kalin Diyos

1 Dayawen yo si Diyos, dakayo ay wadad daya,
bigbigen yo din kinangato na ya panakabalina.
2 Idaydayaw yo din nakaskasdaaw ay ngadana,
mandokmog kayo en sisya
begew sin mankoniniing ay kinasanto na.*
3 Madnge din kali na sin danom ya baybay ay annawa,
manakabalin si Diyos, kaman kido di kali na.
4 Mo mankali sisya, maila din panakabalina
ya din nangatongato ay turay na.
5 Olay din mankanakneg ay sidro ed Lebanon, magotlo da,
6 din dontog ay Lebanon ya Hermon yan papadtokena
ay kaman din iyat di anak di baka.
7 Babaen met laeng sin kali na, din kimat yan pansilapena,
8 din lugar ay magay omili ed Kades yan ikiweg na.
9 Pati abe din kadadak-an ay kaiw yan iwagawag na
enggana ay maspak da.
Sin Timplo na pay, ibogbogaw da,
“Sik-a ay Diyos, madaydayaw ka!”
10 Sin timpon di layos ed idi,
enggay nanturturay si Diyos ay ari.
Maga abey patinggan di panturturayana,
tan man-ari sisya si eng-enggana.
11 Papigsaen Diyos din ipogaw na,
ya bindisyonanas daida si talna.

Salmo 30

30

Iyaman Tan Nanbalinen Diyos Si Ragsak Din Ladingit

1 Apo, daydayawek sik-a,
tan sin kateyak yan inmisalakan ka.
Adim inpalobos ay din kalaban et lomaslasoy da.
2 Nankedawak si badang mo
yan inmagas ka, Yahweh ay Diyos ko.
3 Dandani ay mapospos din leng-ag ko,
ngem inmisalakan ka sin pese, Apo.
4 Mankanta koma din napodno ay ipogaw mo,
idaydayaw da koma din nasantoan ay ngadan mo.
5 Tan sinkaattikan yan mamaga din bonget mo,
ngem engganas tongpal biyag din seg-ang mo.

* **29:2** Di esa abe ay kaiologan nina sin Hebreo et: *Manbado kayos nasantoan ta mandokmog kayo en sisya.*

Olay mo maninsinlabiak ay man-oga,
ngem manragsakak sin kaagsapaana.
6 Sin timpo ay mayat din biyag ko,
kinwanik sin nemnem ko,
"Maga polos di problima ay domteng sin biyag ko."
7 Gapo sin seg-ang mo,
kamanak dakdake ay dontog ay insaad mo.
Ngem idi binmaybay-an ka, Apo,
palalo di egyat ko.
8 Nan-adawagak en sik-a, Apo,
et kinwanik sin kararag ko,
9 "Sino pay di magon-od mo, mo mateyak
et sin kad-an di natey di emeyak?
Ay din natey yan dayawen daka
ya dad-aten da ay matalek ka?
10 Dengngem koma din kararag ko,
maseg-ang ka ta bomadang ka, Apo."
11 Et siya na di inyat mo,
nanbalinem si ragsak din ladingit ko,
isonga kinaan ko din inbabadok ay sako
yan nay mansalsalaak begew sin ragsak ay indawat mo.
12 Et siya na di pantongpalana,
adiak gomiginek mo adi et enak mankanta
ay mangidaydayaw en sik-a.
Yahweh ay Diyos ko, man-iyamanak en sik-as eng-enggana.

Salmo 31

31

Talek En Diyos Sin Timpon Di Ligat

1 Apo, mankamangak en sik-a,
adim polos ipalobos ay maibabainak koma.
Gapo sin kinalinteg mo, omisalakan ka.
2 Nan kararag ko, dengngem koma,
dalasem ta omisalakan ka.
Sik-a koma di salaknib ko
ay maiarig si dakdake ay bato
ono makneg ay beey ay pankamangak
ta maisalakanak.
3 Sik-a tet-ewa di kaman dontog ay enak pantabonan,
ta adi omdas di kalaban.
Gapo sin karim, omiturong ka.
4 Sin tagdey di kalaban ko, omilisi ka koma,
tan din pankamangak et sik-a.
5 Intalek ko din ab-abiik ko en sik-a,
tan Diyos ka ay matalek ya tet-ewa,
et namnamaek ay omisalakan ka.
6 Kaliliget mo din mandayaw si didiyosen ay magay silbi na,
ngem sak-en pay, mantalekak en sik-a.
7 Dadlonak manragragsak, Apo,
begew sin adi manbalbaliw ay layad mo,
tan ammom din problimak ya ligat ko.
8 Adim inpalobos ay dompap din kalaban ko

mo adi et inmiey ka sin lugar ay magay danag ko.
9 Maseg-ang ka, Apo, tan waday problimak.
Mansakit nan matak gapo si kaoogak
yan nay enggay nabbayak.
10 Begew sin palalo ay ladingit ko,
enggay inmaptik din biyag ko.
Gapo sin ligligat ko, enggay kinmapsotak,*
olay abe din tong-ak.
11 Lomaslasoy din kalaban ko,
masepsep din katokmang ko.
Olay din gagayyem ko yan emegyat da,
lomisi da mo omila da sin kalsada.
12 Kamanak natey ay nilinglingan da
ono nagopak ay banga ay inwasit da.
13 Dedengngek din ayasak di kalaban ko,
kaeegyat sin nanliniked ko.
Mantotolag da ay omibaw da,
manpaplano da en pomse da.
14 Ngem mantalekak en sik-a, Apo,
sik-a di bigbigek ay Diyos ko.
15 Sik-ay makaammo sin intiro ay biyag ko,
omisalakan ka koma sin pomalpaligat ay kalaban ko.
16 Maseg-ang ka koma en sak-en ay mansilsilbi en sik-a.
Gapo sin layad mo ay magay panbalbaliwana,
omisalakan ka koma.
17 Sik-a, Apo, di pankararagak,
adim kod ipalobos ay maibabainak.
Say maibabain koma din mangam-amag si lawa
ya sin kad-an di natey di panturongan da.
Isdi et kanayon ay gomiginek da.
18 Din maetek, paginkem koma,
tan ipapangato dan awak da
ay manglaslasoy ya mangipalawlawa
sin ipogaw ay nalinteg di ogali na.
19 Nakaskasdaaw din kinasiged mo
sin mangipatpateg en sik-a, Apo.
Din kaipoipogaw yan maila da
din kinasiged mo sin mantalek en sik-a.
20 Wada ka ay manalsalaknib en daida
sin planon di ipogaw ay lawa
ya sin ipabasol di kalaban da.
21 Madaydayaw ka ay Diyos tan nakaskasdaaw din inyat mo
ay nangipaila sin adi manbalbaliw ay layad mo
idi linmikob din kagobat ko.
22 Madandanaganak en naisianak en sik-a, Apo,
ngem dinngem din kararag ko
sin nankedawak si badang mo.
23 Dakayo am-in ay matalek ay ipogaw di Apo,
ipaila yo en sisya din layad yo.

---

* **31:10** Din wada ed ngato et din naisolat sin Septuagint, Vulgate ya Syriac. Din naisolat abe sin Hebreo (Masoretic Text) et: *Gapo sin basol ko, enggay kinmapsotak.*

Din matalek yan ayowanana,
ngem idawat na di kosto ay dosa
sin mangipapangato si awak na.
24 Dakayo am-in ay mannamnama en Apo,
papigsaen yo di nemnem yo ta tomoled kayo.

Salmo 32

32

Din Ragsak Di Ipogaw Ay Napakawan Di Basbasol Na

1 Nagasat di pinakawan ya pinonas Diyos di basbasol na.
2 Nagasat di ipogaw ay inbilang Diyos ay magay basol na
ay dadlon naimposoan ay nanpodno en sisya.
3 Idi adiak pay laeng ipodno din nankolkolangak,
nabbanabbayak sin kanayon ay nan-og-ogaak.
4 Inagew ya linabi ay dinmosdosa ka, Apo,
et nay ay kinmapoyak si kosto,
kamanak nanling-eling-et sin man-atong ay timpo.
5 Idi siya di, inpaammok en sik-a din basbasol ko,
adiak intabtabon din lawa ay inam-amag ko.
Ninemnem ko ay ipodnok am-in da na en sik-a, Apo,
et laton met kayman ay pinakawan mo.
6 Isonga am-in ay mantalek en sik-a,
sik-a koma di pankararagan da
sin kosto ay timpo ay maanap ka,
ta mo omali di kaman layos ay problima,
adi domteng en daida.
7 Sik-a, Apo, di enak pantabtabonan
et omisalakan ka sin enak panligatan,
isonga ipigsak ay mankanta tan en ka omay-ayowan.
8 “Itdoak sik-a,” say kanan di Apo,
“ta say maammoam san danan ay kosto.
Ipangok sik-a ta adi ka masangaw sin danan mo.
9 Baken ka koma kaman atap ay kabayo
ay siyat mabosalan asi pay omamo.”
10 Ad-adoy ligat ay nam-osen di mangam-amag si lawa,
ngem kanayon pay ay laylayden ya seg-angan Diyos di mantalek en sisya.
11 Manragsak kayo ay nalinteg ya managtongpal en Apo.
Begew sin seg-ang na en dakayo,
ibogaw yo din ragsak yo.

Salmo 33

33

Kanta Ay Pangdayaw En Diyos

1 Dakayo ay nalinteg, manragsak kayo
gapo sin inamag Diyos Apo.
Tan din managtongpal sin bilina
et lebbeng da ay mangdayaw en sisya.
2 Dayawen yo si Diyos babaen si gitara ya arpa.
3 Ikantaan yos sisya si baro ay kanta.
Esten yo ay mankotingting sin arpa

ya ipigsa yo ay mankanta.
4 Tan din kalin Diyos et pag tet-ewa
ya matalek si Diyos sin amin ay amagena.
5 Din kosto ya nalinteg di laydena.
Maila isnan intiro ay daga
din komakaman ay layad ya seg-ang na.
6 Babaen sin kali na et pinarsua na ed daya.
Amin ay wadas di et nawada babaen sin bilina.
7 Din danom sin baybay et sininop na,
inpeey na sin lugar ay laydena.
8 Patgen ya dayawen yos sisya,
dakayo amin ay ipogaw isnan daga.
9 Tan inbaga na et tinmet-ewa,
inbilina et nawada.
10 Din panggep di nanasyon yan dadaelena
et adi matongpal din plano da.
11 Ngem din planon Diyos et magay pap-eng da,
komakaman da si eng-enggana.
12 Nagasat din nasyon ay si Yahweh di Diyos da,
nagasat din pinili na ay ipogaw na.
13-14 Os-osdongan Diyos ay manturturay ed daya
amin ay ipogaw ay wadas nan daga.
15 Sisya di nangipawada si nemnem da
et ammo na amin ay am-amagen da.
16 Baken say kaisalakanan di ari din kaad-adon di soldado na.
Adi aben maisalakan di soldado babaen sin bikas na.
17 Din kabayo ay para gobat et baken pannamnamaan
ay say begew si pangabakan.
Tan din am-in ay pigsa da
et magay maitolong da.
18 Kanayon ay bantayan Diyos din mangipatpateg en sisya
ya mantalek sin adi manbalbaliw ay layad na.
19 Sin pese et isalakanas daida,
olay timpon di betil et matagotago da.
20 Si Diyos di pannamnamaan tako,
tan sisya di mamadang ya manalaknib en datako.
21 Manragsak tako,
tan si Diyos ay nasantoan di pantalkan tako.
22 Apo, sapay koma ta lak-amen mi
din adi manbalbaliw ay layad mo en dakami,
tan sik-a din pantaltalkan mi.

Salmo 34

34

Din Pangay-ayowanan Diyos Sin Mangipatpateg En Sisya

1 Man-iyamanak en Diyos si am-in ay timpo,
kanayon ay sisya di idaydayaw ko.
2 It-ek ko gapo sin kinasiged na.
Amin koma ay nabibiteg ya napakombaba
et dengngen da ya manragsak da.
3 Maitapi kayon sak-en ta man-es-esa tako

ay mamigbig sin kinangaton Diyos Apo.
4 Nankararagak en Diyos yan sinongbatana,
din amin ay pan-egyatak et kinaana.
5 Din mantalek en sisya et maragsakan da,
adi da polos madismaya.
6 Nankedaw nan kaseseg-ang ay ipogaw si badang na
et insalakana sin amin ay ligat na.
7 Bantayan din anghel Diyos din mangipateg en sisya
et isalakana si daida.
8 Padasen yo si Diyos ta maammoan yo din kinasiged na.
Nagasat din komamang en sisya.
9 Patgen yo si Diyos, dakayo ay ipogaw na,
tan din mangipateg en sisya et wada amin di kasapolana.
10 Olay din layon yan madagaangan da
tan mankolang das kanen da,
ngem din ipogaw ay si Diyos di kamangen da
et maga di pankolangan da.
11 Dengngen yo ay an-ak ko
ta itdoak dakayo ay mangipateg en Diyos Apo.
12 Sino en dakayo di manglayad ay matagotago
ta kagkagam-is ay biyag di ganasen yo?
13 Addawian yo ngarud ay mankali si etek ya lawa.
14 Dokogan yo din lawa
ta din siged di amagen yo koma.
Ipakat yo abe di kabaelan yo
ay makiolnos si iib-a yo.
15 Din nalinteg et bantayan Diyos daida
ya dengngena din kararag da.
16 Ngem kontraena din man-am-amag si lawa
et ponasena amin ay kanemneman da.
17 Dengngen Diyos mo mankedaw da
din nalinteg si badang na
et isalakana sin amin ay ligat da.
18 Asag-en si Diyos sin madisdismaya,
isalakana din maawanan si namnama.
19 Din ipogaw Diyos et ad-adoy kapaligatana,
ngem ilisin Diyos sin amin ay ligat na.
20 Ayowanan Diyos din ipogaw ay sana,
magay magpong si olay esay tong-a na.
21 Din am-amagen di lawa di nemnem na
et say begew si kateyana.
Din mangiliget abe si nalinteg et madosa da.
22 Isalakan Diyos din mansilsilbi en sisya,
maga polos di madosa ay komamang en sisya.

Salmo 35

35

Kararag Ay Mankedaw Si Badang Diyos

1 Apo, kontraem kod din komonkontra,
din gomobat yan gobatem koma.
2 Alaem kasay mo ya salidam

ta omali ka ay bomadang.
3 San gayang ya wasay mo et isaganam koma,
ikarim ay omisalakan ka.
4 Mo din manpanggep en sak-en si lawa
ay mangwani en pomse da,
sapay koma ta maabak ya lomayaw da
ta say maibabain da ya adi da ammoy amagen da.
5-6 Teg-ap ay itayaw di dagem di kaiarigan da koma,
manngaotoy ya mabolinget koma di pandanan da
sin pangapayawan din anghel ay baam en daida.
7 Olay magay gapo yan insagana da
di bito ta enak makna.
8 Sapay koma ta mabigla da ay makna
sin bito ay insagana da.
9 Et palalon to di ragsak ko mo siya say iyat mo,
tan omisalakan ka, Apo.
10 Naimposoan ay enak ibaga,
“Apo, magay makaison sik-a.
Salaknibam din magay bael na
sin pamaligatan di napipigsa.”
11 Din lawlawa di nemnem da
yan omipabasol das baken tet-ewa.
Magay ammok sin ipabasol da.
12 Kaasiak pay isna, tan sobalitan das lawa
din siged ay inamag kon daida.
13 Ngem sak-en pay sin nansakitan da
yan nanladingitak tet-ewa.
Nanbadoak si sako
ya initpek di dagaang ko.
Nanyakog-ongak ay nankararag,
14 kaman din iyat ay mangikararag si gayyem ono kabsat.
Kaman din iyat ay mangiladingit si ina
din ladingit ko ay paran daida.
15 Ngem idi sak-en di nanproblima,
linmikob ya sinmisiyek da.
Naitapi pay di mangili ay kinmonkontra,
magay saldeng di linmaslasoyan da,
binmisngibisngit da di kaiarigana.
16 Da din ipogaw ay nay ay magay silbi na,
mankayetket din bab-a da ay omila
gapo si bonget da.
17 Apo, pig-an pay di kabayag na
ay owat kan il-ilaen nan pomalpaligatan da?
Omisalakan ka koma en daida
ay layon di kaiarigana.
18 Asiak man-iyaman en sik-a, Apo,
sin gimong di ad-ado ay ipogaw mo.
19 Adim koman ipalobos ay manragsak da
gapo sin panladingitak ay iilaen da
nan omililiget ay magay gapo na.
20 Kasisinit di kali da
et man-istorya das baken tet-ewa

maipanggep si ipogaw ay managlayad si talna.
21 Din kali da yan napalalo.
Kanan da, “Hala, inila min inamag mo.”
22 Ngem sik-a ay Yahweh et inilam na,
isonga adim igiginek, somag-en ka.
23 Apok ya Diyos ko, pomika ka
ta din kalintegak, ipaneknek mo koma.
24 Ikeddeng mo ay magay basol ko,
tan nalinteg ka, Yahweh ay Diyos ko.
Adim ipalobos ay manragsak dan kalaban ko
begew sin ligat ko.
25 Adim ipalobos ay kanan da
en namingpingsan ay inmabak da
et natongpal din layden da.
26 Sapay koma ta din amin ay maragsakan
ya mangingatos awak da gapo sin enak panligligatan
et maabak ya mababainan da
ya adi da ammoy amagen da.
27 Ngem din manglayad ay mapaneknekan koma
ay maga di basol ko tet-ewa,
manbogaw da komas layad da
ya kanan da ay mangipidwapidwa,
“Nangatongato si Diyos ay say panlaydana
di mayat ay biyag di baa na.”
28 Asiak aben daddad-aten din kinalinteg mo,
maninsin-agew ay daydayawek sik-a, Apo.

Salmo 36

36

Din Kinalawan Di Ipogaw Ya Din Kinasiged Diyos

1 Magay egyat dan Diyos din mangam-amag si lawa,
kanayon ay panbasolan di nemnemnemen da.
2 Palalo ay ingangato da di awak da,
isonga kanan das nemnem da
en adi maammoan ya adi kaliliget Diyos din basol da.*
3 Kedse ya pag etek di kali da,
din siged ay amagen di masirib ay ipogaw yan dinokogan da.
4 Lawlawa di kabibiyag da.
Sin kaseyseyepan da yan manplano das lawa,
et sigaan da ay dokogan din lawa ay sana.
5 Din kinamatalek mo ya adi manbalbaliw ay layad mo, Apo,
edasan da ed langit sin labes di liboo.
6 Adi aben manbalbaliw din kinalinteg mo.
Kaman dontog ay adi kaigido,
tan kanayon ay kosto din ikeddeng mo.
Kaman aben lanad di baybay ay malosong,
tan adi polos makad-as di nemnem.
Amin ay ipogaw ya animal yan ay-ayowanam, Apo.
7 Palalo ay nabanol din adi manbalbaliw ay layad mo,

* **36:2** Di esa abe ay kaiologan nina sin Hebreo et: *isonga adi dan maimatonan ya kaliliget din mismo ay basol da.*

isonga kamangen mi di panalaknib mo.
8 Mapnemapnek kami sin ad-ado ay makan sin beey mo,
kaman ginawang ay pan-inoman din kinasiged mo.
9 Tan sik-a di poon di biyag mi
ya silaw ay maningtinggaw sin nemnem mi.
10 Din layad ya seg-ang mo, mantoltoloy koma
sin makaammo ya manongtongpal en sik-a.
11 Adim ipalobos ay domoklos ya omipatagtag da
din nangato di nemnem na ya mangam-amag si lawa.
12 Ilaem din mangam-amag si lawa,
doy naabak da et natey da.

Salmo 37

37

Din Gon-gonan Di Lawa Ya Siged Ay Ipogaw

1 Baken koman say distolbo en sik-a
mo nemnemem din mangam-amag si lawa.
Adi ka maapalan en daida.
2 Tan nabeas ya mola di kaiarigan da,
sinkaattikan et matey ya mamaga da.
3 Si Diyos et di talkem
ya din siged di amagem,
ta omandoy biyag mos nan daga
ya magay mapasamak en sik-a.
4 Malaydan ka koma ay mansilbi en Diyos ay wadad daya,
et din amin ay laydem yan idawat na.
5 Italek mon biyag mo en sisya et tolongan daka.
6 Paneknekanan to ay siged ya nalinteg ka,
et kaman pat-an di alas dosi di kinalawag na.
7 Sin sangoanan Diyos, gominek ka koma
ya anosam ay sed-en din amagena.
Adi kan omapal en daida
ay bomaknang gapo sin lawa ay am-amagen da
ya matongpal din lawa ay panggep da.
8 Din apal ya bonget et pandokogam,
tan din pantongpalan da et panbasolam.
9 Tan madosa dan to din mangam-amag si lawa,
ngem din mantalek en Diyos et okaen da din daga.
10 Baken bomayag et mamaga din mangam-amag si lawa,
olay estem ay anapen daida et maga da.
11 Ngem din napakombaba et okaen da din daga,
ganasen da di siged ay biyag ya talna.
12 Din mangam-amag si lawa et man-gayetget das bonget da
mo ilaen dan ipogaw ay siged di ogali na,
et panggepen day lawa ay maikontra en sisya.
13 Ngem si Diyos pay et sis-iyekanas daida,
tan ammo na ay dandani di kadosaan da.
14 Din makedse et isagana da din kampilan ya pana da
ta peslen da din nabibiteg ya kaseseg-ang ay iib-a da
ya siya abe din nalinteg di kabibiyag na.
15 Ngem din kampilan da di mamse sin mismo ay awak da

ya magotlo din pana da.
16 Din at-atik ay sanikwan di nalinteg et nabanbanol da
mo din kinabaknang di amin ay mangam-amag si lawa.
17 Tan kaanen Diyos din kabaelan di ipogaw ay lawa,
ngem din nalinteg pay et salsalaknibanas daida.
18 Ay-ayowanan Diyos din managtongpal en sisya
sin am-in ay agew di biyag da,
ya din daga ay tinawid da et oka das eng-enggana.
19 Sin timpon di ligat, adi dan maligatan,
olay mo betil, adi dan mankolang.
20 Ngem din kalaban Diyos ay din mangam-amag si lawa,
sabsabong ya asok di kaiarigan da,
tan sinkaattikan et mamaga da.
21 Man-otang di managbasol yan adi dan manbayad,
ngem din nalinteg, man-idawat da ay silalayad.
22 Din binindisyonan Diyos et okaen da din daga
ngem din dosaena et maipakaan da.
23 Si Diyos di mangitdo si kosto ay danan tako
mo malaydan sin kabibiyag tako.
24 Olay mo maisokba tako, kasin takon bomangon,
tan wadas Diyos ay tomoltolong.
25 Manipod sin kakitkittoy ko engganas nakayak,
maga polos di nangilaak
si nalinteg ay binaybay-an Diyos
ono din an-ak na yan manpalpalimos.
26 Kanayon ay nakasagana
ay man-idawat ya man-ibolod sin iib-a na,
manbalin abe ay bindisyon din an-ak na.
27 Dokogan yo din lawa ta din siged di amagen yo
ta say mantee kayos eng-enggana sin daga ay tinawid yo.
28 Tan si Diyos et din kinalinteg di laydena
ya adi na baybay-an din matalek ay ipogaw na.
Kanayon ay salaknibanas daida,
ngem din an-ak di mangam-amag si lawa
et maipakaan da sin daga.
29 Din nalinteg di mangoka sin daga
et mantee das di si eng-enggana.
30 Din nalinteg et kostokosto din kali na,
ipaila da din sirib na.
31 Nenemnemena din bilbilin di Diyos na
et maga di kasangawana.
32 Din managbasol et siimena
din nalinteg ay ipogaw ta peslena.
33 Ngem adi baybay-an Diyos sin panakabalin di kalabana,
adi na ipalobos ay makeddengan mo idarum da.
34 Mantalek kayon Diyos ya mantongpal kayon sisya,
et mapadayawan kayo ay mangoka sin daga,
ya ilaen yo din kadosaan di mangam-amag si lawa.
35 Waday enak inila ay lawlawa di nemnem na
yan ineg-egyatan di gagait na.
Dakdake ay kaiw ed Lebanon di kaiarigana

ay din sidro ay kanan da.
36 Idi kasinak nalabas yan maga sisya,
inan-anap ko ngem iwed ay maila.
37 Ilaen yo din matalek ya siged di ogali da,
tan din naolnos ay ipogaw et omad-ado din poli da.
38 Ngem din managbasol et mamingpingsan ay madosa da
et mamaga din poli da.
39 Isalakan Diyos ya salaknibana
din nalinteg sin timpon di ligat da.
40 Badangana ya isalakanas daida
sin ipogaw ay lawa di nemnem da,
tan sisya di kamangen da.

Salmo 38

38

Kararag Di Ipogaw Ay Mansakit

1 Apo, adi ka kod mabonget sin domosaam.
2 Tan sin dinmosaam, kamanak nasogatan sin panam,
kamanak aben natokang gapo sin dinmespegam.
3 Madagsen di sakit ko gapo sin bonget mo,
mansakit amin awak ko begew sin basol ko.
4 Tan enggay nalim-otanak si basol ko,
adiak makag-en tan madagsen dadlo.
5 Naboyok et man-agob din sogat ko
gapo sin kinaong-ong ko.
6 Adiak makabangon gapo sin sakit ko.
Maninsin-agew ay man-og-ogaak si ladingit ko.
7 Man-atong ay kaman apoy nan awak ko,
palalo nan sakit ko.
8 Enggay kinmapsokapsotak, Apo,
manbayewengak gapo sin sakit di nemnem ko.
9 Ammom din laydek, Apo,
dedengngem amin ay bayeweng ko.
10 Mankayebkeb nan poso ya enggay kinmapoyak,
kinmapsot abe nan matak.
11 Adi somag-en din gagayyem ya katokmang ko
gapo sin bayang ko, olay abe din toton-od ko.
12 Din manpanggep sin biyag ko, man-amag das tagdey da,
din manglayad ay domadael yan omipalawlawa da,
adi da somaldeng ay manplanos lawa.
13-14 Ngem kamanak nateweng, tan tetewengek daida,
ya kamanak omel, tan adiak songbatan din ibaga da.
15 Tan sedsed-ek sik-a, Apo,
songbatam kod kararag ko, Yahweh ay Diyos ko.
16 Adim ipalobos ay manragsak dan kalaban ko
gapo sin kadadaelak ya ligat ko,
17 tan kamanak matey sin kanayon ay sakit ko.
18 Ipodnok nan basbasol ko
madandanaganak begew sin lawa ay inamag ko.
19 Napipigsa da din kalaban ko,
ad-ado da ay omililiget, olay magay gapo.

20 Din manobalit si lawa sin siged ay inamag ko,
daida din kalaban ko gapo sin pangamagak si kosto.
21 Adi ka kod bomaybay-an, Apo,
adi ka omaddawi ay Diyos ko.
22 Dalasem ta bomadang ka, sik-a ay omisalakan ya Apo.

Salmo 39

39

Din Kinaaptik Di Biyag

1 Kanak en man-annadak ta adiak bomasol sin ibagak,
annadak din kalik sin kawadan di managbasol sin kad-ak.
2 Maga polos di inbagbagak si olay mayat,
ngem nasepsep ay naligatanak.
3 Sin nannemnemnemak, madandanaganak,
ya nasepsep abe ay binmongetak
enggana ay adiak makaitpe sin liknak,
et siya nay inbagak,
4 "Apo, ibagam koma mo pig-an di kateyak,
ipaammom di kaandon di panbiyagak.
5-6 Nan indawat mo ay panbiyagak yan sinkaattikan,
magay kabayag na sin pangilam.
Katet-ewa na, amin ay ipogaw yan siya nay iso da,
es-esay leng-ag ono owat alidong di kaiarigan da.
Magay silbin di pangipakatan das amin ay kabaelan da,
tan olay mo waday kinabaknang ay idolin da,
adi da ammoy mangon-od sin odi na.
7 Ed wani, sino pay di pantalkak?
Sik-a met anggoy di pannamnamaak.
8 Sin basbasol ko, omisalakan ka koma.
Adim ipalobos ay somisiyek da
di ipogaw ay magay nemnem na.
9 Igiginek ko, magay enak maibaga,
tan sik-a di nangamag sina.
10 Isaldeng mo koma ay domosa,
tan nay enggay namaga nan pigsa.
11 Begew sin basol di ipogaw yan dosaem,
maiarig kas bigis, tan din banolen da yan dadaelem.
Amin ay ipogaw yan owat kaman dagem.
12 Apo, dengngem koma ya patgam din kararag ko.
Man-og-ogaak ay mankararag en sik-a, Apo,
tan owatak mangili ay makidagos sin beey mo
ay kaman din inyat di ap-apo.
13 Isaldeng mo koma nan domosdosaam
ta manragsakak si sinkaattikan
ta asiak matey pag enggay kayman."

Salmo 40

40

Kanta Ay Pangdayaw Di Ipogaw En Diyos Ya Kararag Ay Mankedaw Si Badang Na

1 Inanosak ay sinsin-ed din badang Diyos Apo,

inmosdong et dinnge na din kararag ko.
2 Inmisalakan sin kaeegyat ay bito ay naikosnongak
ay kad-an di pitek ay nailemlemak.
Inmipatang sin dakdake ay bato,
et mandanak ay magay egyat ko.
3 Baro ay kanta di initdo na ta ikansiyon ko.
Panangdayaw en sisya ay Diyos tako.
Ad-adon to di makaila et emegyat da
ya mantalek dan sisya.
4 Nagasat din mantalek en Diyos
ay adi masangaw ay makidayaw si sinan didiyos.
5 Magay makaison sik-a, Yahweh ay Diyos mi.
Nakaskasdaaw din inam-amag mo para en dakami,
et siya abe sin planom paran dakami.
Adiak makaibaga mo dad-atek amin dana,
tan palalo ay ad-ado da.
6 Baken din napalpalti ay animal ya odom ay daton di laylaydem.
Baken abe din kapopooan di animal ya odom ay daton para sin basbasol di panragragsakam.
Ngem indawat mo din ingak ay mannge sin ibagam.
7 Et naeyak ay Diyos ay manongpal sin laydem
ay kaman din inpaisolat mo sin nalopilop ay libro maipanggep en sak-en.
8 Laydelaydek ay onodan din laydem ay Diyos ko.
Kanayon ay nemnemek din linteg mo.
9 Inpaammok din kosto sin gimong di am-in ay ipogaw mo,
adiak met ginmiginek et ammom ay Diyos Apo.
10 Magay binokbokodak, kanayon ay dinad-at ko
din omiparagsak ay pangisalakanam ya kinamatalek mo,
siya abe sin adi manbalbaliw ay layad ya seg-ang mo.
11 Din seg-ang mon sak-en, mantoltoloy koma.
Kanayon koma ay somalaknib ka,
begew sin komakaman ay layad mo
ya din kinamatalek mo.
12 Tan nanliniked nan problemak, palalo ay ad-ado.
Adiak makaila tan kaman tomab-ok nan basbasol ko,
ad-ado da mo din kabibilang di book ko,
et enggay nakaan di toled ko.
13 Apo Diyos, pangaasim koma
ta dalasem ay omisalakan ka.
14 Sapay koma ta maabak ya maibabain da
din manpanggep isnan biyag ko
ya malaydan sin ligat ko.
15 Din lomaslasoy, maibabain da koma
begew sin kaabakan da.
16 Ngem din mangan-anap en sik-a,
sapay koma ta manragsak da.
Amin ay man-iyaman sin panangisalakan mo,
kanayon koma ay kanan da, “Nangatongato si Diyos Apo.”
17 Kaseseg-angak ay nabiteg kayman,
ngem adi ka met lomiwliw-an.
Diyos ko ay omisalakan,

dalasem koma ay bomadang.

Salmo 41

41

Kararag Di Ipogaw Ay Mansakit

1 Nagasat di ipogaw ay din kakkaasi yan seg-angana,
tan isalakan Diyos sin timpon di ligat na.
2 Salakniban ya ayowanan Diyos sisya
et naragsak di biyag na isnan daga.
Adi baybay-an Diyos sin kalabana.
3 Ayowanan Diyos sin pansakitana,
agasana sin amin ay sakit na.
4 Mo sak-en pay yan say kanak na,
"Apo, nanbasolak en sik-a,
maseg-ang ka koma ta omagas ka."
5 Omipalawlawa din kalaban ko yan kanan da,
"Pig-an pay di kateyana ya kaliw-anan di ngadana?"
6 Baken aben matalek din ipogaw ay bomisita,
tan mo bomala da, omipalawlawa da
et iwaras da di ay istorya.
7 Amin din omiliget yan man-aayasak da,
Din kalawlawaan ay mapasamak en sak-en et say nemnemen da.
8 Kanan da en inayan di sakit ko
et magay namnamak ay matago.
9 Olay din tinaltalek ko ay gayyem ko
ay nakiokob en sak-en yan nanbalin ay kaibaw ko.
10 Maseg-ang ka ay Diyos ta omipabikas ka
ta say makaibaesak en daida.
11 Mapnek kan sak-en, et siya nay pangammoak:
din kalaban ko yan adi dan omabak.
12 Gapo sin kinalinteg ko, omayowan ka,
manteeak sin kad-am si eng-enggana.
13 Yahweh ay Diyos di Israelita,
madaydayaw ka ed wani ya si eng-enggana.
Siya sa. Amen.

Salmo 42

42

Din Iliw Di Ipogaw en Diyos

1 Din iliw ko, Apo, ay en mandaydayaw sin Timplom
et kaman din bigaw di ogsa si man-ay-ayos ay danom.
2 Palalo di iliw ko en sik-a, Diyos ay matmatago.
Pig-an pay di makaeyak ay mandayaw sin beey mo?
3 Inagew ya linabi ay enak manlolowa,
adiak pay mangmangan tan dagaang ko et maga.
Kankanayon abe ay kankanan di kaibaw ko,
"Into ngin din kanam en Diyos mo?"
4 Isonga palalo ay manladingitak mo manemnem ko
din nangipangpangoak sin ad-ado ay gait ko
ay en mandayaw en sik-a sin beey mo.
Naragsak kami ay nan-iyaman en sik-a, Apo,

ya nangikanta si dayaw mo.
5 Apay pay laeng ay mariribok ya manladingitak?
Sik-a, Apo di pantalkak,
tan sik-a di omisalakan ya Diyos ko
et sik-a kasin di idaydayaw ko.
6 Peteg di ladingit ko, isonga ninemnem kos sik-a
sin kawadak sin sakop di Jordan ay naiaddawi ay daga,
sin sag-en di dontog ay Hermon ya Mizar,
tan sina kayman di kad-ak ay lugar.
7 Kaman napigsa ay dalloyon di inpaalim ay ladingit ko,
et kamanak malmalned si sakit di nemnem ko.
8 Inagew ay inpapailam ed idi di komakaman ay layad mo,
ya sin labi, mapteng ay kankanta di inpanemnem mo
ay say inkarkararag ko
en sik-a ay Diyos ay poon di biyag ko.
9 Diyos ay salaknib ko, enak kod damagen,
“Apay ngin ay nilinglingam sak-en?
Apay ngin ay magay saldeng di ligat ko
ay idawdawat di makedse ay kaibaw ko?”
10 Kamanak natenaw si bain ko
begew sin kali da ay makainsolto.
Kankanan da, “Into ngin di Diyos mo?”
11 Apay pay laeng ay mariribok ya manladingitak?
Sik-a, Apo di pantalkak,
tan sik-a di omisalakan ya Diyos ko,
et sik-a kasin di idaydayaw ko.

Salmo 43*

43

Kararag Di Ipogaw Ay Napalpaligatan

1 Paneknekam koma ay Diyos di kinalinteg ko
en daida ay adi mangammo ay sik-a din Apo.
Omilisi ka koma ay Apo
sin nasikap ya makaetek ay kaibaw ko.
2 Sik-a di enak pankamangan.
Apay ngin ay en ka tinmaynan?
Apay ngin ay magay saldeng di ligat ko
ay idawdawat di makedse ay kaibaw ko?
3 Ipailam kod san silaw mo ay kaiarigan di seg-ang mo,
paneknekam abe din katet-ewan di intolag mo,
ta omipango da sin nasantoan ay dontog mo
ay say kad-an di Timplo ay beey mo.
4 Asiak dayawen sik-a sin kad-an di altar mo,
tan sik-a ay Diyos di poon di ragsak ko.
Man-gitaraak ay mangikanta si dayaw mo,
sik-a ay bigbigek ay Diyos ko.
5 Apay pay laeng ay mariribok ya manladingitak?
Sik-a, Apo di pantalkak,
tan sik-a di omisalakan ya Diyos ko,
et sik-a kasin di idaydayaw ko.

---

* **43:** Din Salmo ay nay et sigod ay naitapi sin Salmo 42. Man-iiso di koro ay madtengan sin 42:5,11 ya 43:5.

Salmo 44

44

Kararag Di Ipogaw Ay Naabak

1 Apo, dinnge mi ay mismo
din dad-at di ap-apo,
ay din en ka inamag
sin timpo da ed bayag.
2 Babaen sin panakabalin mo,
din nanasyon yan inpakaan mo,
et sin ili da, insaad mo din ipogaw mo.
Din nanasyon yan pinaligat mo,
ngem inpasiged mo din biyag di ipogaw mo.
3 Baken babaen si kampilan ya bikas da
di nangabakan ya nangokaan da sin ili ay sana,
mo adi et din panakabalin ya seg-ang mo en daida,
tan nilayad mos daida.
4 Sik-a din arik ya Diyos ko,
nangabakem din polin Jacob ay ipogaw mo.
5 Tinokang min kalaban mi gapo sin panakabalin mo,
in-gatigatin mi gapo sin panakabalin di ngadan mo.
6 Adiak mantalek sin kampilan ya panak
para sin kaisalakanak,
7 tan sik-a di nangisalakan en dakami sin kalaban mi,
sik-a di nangabak sin mangililiget en dakami.
8 Kanayon ay daydayawen mis sik-a
ya man-iyaman kami si eng-enggana.
9 Ngem nay ed wani, dinokogam dakami,
inpalobos mo ay omabak din kalaban mi,
yan adi kan ipango din sosoldado mi.
10 Inpalobos mo ay itagtagan mi din kalaban mi,
ya pinos da din sanikwa mi.
11 Binay-am ay peslen das dakami
ay kaman karnero ay mapalti
ya pansisianen das dakami
ay iey sin kailiili.
12 Nalaka di nangilakom sin ipogaw mo,
maga di magon-od mo.
13 Inilan di nanasyon sin sag-en mi
din inamag mon dakami
et laslasoyen das dakami.
14 Nanbalinem dakami ay sis-iyekan di odom ay ili,
manwegweg da ay mangoy-oyaw en dakami.
15 Kanayon ay maoy-oyawak
et palalo ay mabmabainak
16 sin dengngek ay oyaw ya insolto
ay ibagbagan di omililiget ay kalaban ko.
17 Napasamak en dakami amin dana
olay adi mi nilinglingan sik-a.
Maga met di nilabsing mi
sin intolag mo en dakami.

18 Adi mi met dinokogan sik-a, Apo,
tinongtongpal mi din bilin mo.
19 Ngem olay mo siya di,
yan binaybay-am dakami
sin lugar ay pantean
di mankaaangat ay animal.
Dakami yan en ka binaybay-an
sin kabolingetan ay kad-an.
20 Mo dinokogan mi komas sik-a ay Diyos mi
ya nankararag kami si didiyosen di odom ay ili,
21 sigurado ay naammoam tan ammom di nemnem mi.
22 Ngem begew met en sik-a, kanayon ay pese di sangsangoen mi,
kaman kamin karnero ay dandani ay mapalti.
23 Apo, bomangon ka!
Apay nga maseseyep ka?
24 Sinoy gapo ay nandokogam dakami?
Ilaem koma nan pamalpaligatan dan dakami.
25 Tan naabak ya naibabain kami,
sin tapok yan naipabaktad kami.
26 Omali ka ay bomadang, Apo,
Omisalakan ka gapo sin adi manbalbaliw ay layad mo.

Salmo 45

45

Kanta Sin Pankasalan Di Ari

1 Napno di nemnem ko si mapteng ay kali
ay laydek ay ikanta sin ari.
Lapis di nalaing ay mansolat di kaiarigan di dilak,
tan mapteng ay kansiyon di ikantak.
2 Sik-a, apo ari, di kagowapoan,
mo mankali ka, ad-ado di malaylaydan,
tan si Diyos et kanayon ay en daka binindisyonan.
3 Isiklang mo san kampilan mo, ari ay kapigsaan,
madaydayaw ka tan sik-a di kangatoan.
4 Mo en ka makigobat, sin panakabalin mo pangabakem di tet-ewa,
salaknibam abe din waday kalintegana.
Begew sin pigsam, kanayon ay mangab-abak ka!
5 Din panam et matadem da,
din poson di kaibaw mo et losoken da,
ad-ado ay nasyon di somoko en sik-a.
6 Din panturayam ay Diyos* et magay pap-eng na.
Iturayam din ipogaw mo et nalinteg di iyat mon daida.
7 Laylaydem din siged ya kalkaliget mo din lawa.
Isonga si Apo ay Diyos mo et sik-a di pinili na.
Din ragsak ay indawat na en sik-a et ad-ado
mo din ragsak di gagait mo.
8 San badom et manseng-ew dadlo,
tan napay-an si nankinalasi ay bangbanglo.
Gan-ganasem din kotingting di arpa
sin oneg di palasyo ay nabanol di arkos na.

* **45:6** Di esa abe ay kaiologan nina sin Hebreo et: *Din panturayam ay indawat Diyos.*

9 Din babbabai sin palasyom et madaydayaw da ay prinsesa.
Din wada abe si makannawan mo et din nangato ay reyna.
Kabanolan ay balitok di naialti sin awak na.
10 Dengngem san ibagak en sik-a ay ikasal di ari.
Linglingam et din ogalin di kakailiam ay wadas addawi,
11 tan begew sin kinapintas mo maawis en sik-a.
Sisya et di apom, isonga tongpalem sisya.
12 Din babaknang ed Tiro et isagotan das sik-a,
tan kasapolan da di tolong mo en daida.
13 Peteg di pintas din reyna ay makiasawa,
naidait di balitok sin bado na.
14 Maptemapteng din bado na idi maitlod sin kad-an di ari
ay on-onoden din abay na ay babbabai.
15 Peteg abe ay maragsakan da
idi sin palasyo di senggepan da.
16 Sik-a abe ay ari, man-ipotot kan to si ad-ado ay lalaki.
Tadonen da din aap-om ay aari ed idi,
tan din an-ak mo abe yan ari di kaisaadan da,
panturayem daida isnan intiro ay daga.
17 Din kantak et kanayon ay ipanpanemnem na
sik-a ay ari ta say daydayawen daka
sin ed wani ya si eng-enggana.

Salmo 46

46

Din Manakabalin Ay Diyos Ay Manalaknib En Datako

1 Si Diyos di pankamangan ya mangipabikas en datako.
Kankanayon ay bomadbadang mo waday problema tako.
2 Adi tako ngarud emegyat ay iib-a,
olay mo mayegyeg din nay ay daga
ya din dontog makosokos da
ay emey sin lanad di baybay ay annawa.
3 Olay abe mo napigsa din dalloyon
ya din dontog et pag dan magon-gon.
4 Ngem wada pay di ginawang ay man-ay-ayos
ay mangidawat si ragsak di ipogaw sin siyodad Diyos.
Man-ay-ayos ay emey sin beey Diyos ay Kangatoan
ay siya din Timplo na ay nasantoan.
5 Wada si Diyos sin siyodad ay sana,
et adi nan itolok ay dadaelen da
mo adi et masapsapa ay salaknibana.
6 Magolo din kailiili begew sin egyat da,
ya din aari ay manturturay et maabak da,
tan mankali si Diyos yan kaman kido di kali na,
et kaman matenaw din nay daga si egyat na.
7 Si Diyos ay Ap-apon di Sosoldado et wadan datako,
si Diyos ay dinaydayaw Jacob et say pankamangan tako.
8 Omali kayo et ilaen yo san inam-amag na,
din kaeetnga ay inam-amag Diyos isnan daga.
9 Pasaldengen Diyos din gobgobat isnan lota,
potlongena din gayang ya pana,

din kasay abe yan pooana.
10 “Kosto sa! Isaldeng yo!” kanan di Apo.
“Nemnemen yo ay sak-en di Diyos yo.
Bigbigen di am-in ay ipogaw ay sak-en di kangatoan.
Am-in ay nasyon yan enak iturayan.”
11 Si Diyos ay Ap-apon di Sosoldado et wadan datako,
si Diyos ay dinaydayaw Jacob et pankamangan tako.

Salmo 47

47

Si Diyos Di Kangatoan Ay Ari

1 Dakayo amin ay nanasyon, mantampok kayo si ragsak yo.
Ipigsa yon kanta yo ay mangidayaw en Diyos Apo.
2 Tan si Diyos ay Kangatoan et kaeegyat sisya,
manakabalin ay ari isnan intiro ay daga.
3 Inpaabak nan dakami din nanasyon et inturayan mi.
4 Pinili na para en dakami nan daga ay pantean mi.
Siya na di it-it-ek mi ay daga,
dakami ay polin Jacob ay laylaydena.
5 En tinmokdo si Diyos sin trono na,
madnge di tanggoyob ay napigsa.
Bomanogaw abe din ipogaw na
ay mangipaammo sin nangabakana.
6 Mankanta kayo ay mangidayaw en Diyos Apo,
idayaw yos sisya ay ari tako.
7 Tan sisya di mangituray sin intiro ay daga,
isonga dayawen yos sisya babaen si kankanta.
8 Tinmotokdo si Diyos sin nasantoan ay trono na.
Din nanasyon et iturayana.
9 Din tuturay di nanasyon yan masinop da
ta makikadwa da sin ipogaw na,
ipogaw Diyos ay dinaydayaw Abraham.
Tan sisya din kangatoan,
amin ay ari et ena iturayan.

Salmo 48

48

Din Mapteng Ay Siyodad Diyos

1 Si Yahweh ay Diyos tako et peteg di kinangato na,
lebbeng na ay madayaw sisya sin siyodad na
ay kad-an di nasantoan ay dontog na.
2 Din dontog ay Zion, maptemapteng ya nakayang,
siyodad ay pantean Diyos ay say Ari ay Kangatoan.
Maragsakan amin ay ipogaw isnan daga
begew sin siyodad ay sana.
3 Si Diyos ay mismo et say kad-ana,
yan pinaneknekana ay sigurado ay salaknibana.
4 Din aari yan mantitinolong da
ay mangobat ed Zion ay sana.
5 Ngem idi inila da yan nasdaaw da,
inmegyat ya nanagtag da.

6 Manpayegpeg da si egyat da
ay kaman din ligat di babai ay dandani di pan-anakana.
7 Inabak mos daida
ay kaman din panadaelan di dagem ay napigsa
si bapor ay emey ed Tarsis ay kanan da.
8 Din nadamdamag mi, maila mi ed wani
sin siyodad Diyos ay daydayawen mi,
Diyos ay Manakabalin Amin ay si Yahweh.
Sinay di siyodad ay salakniban Diyos si eng-enggana.
9 Nemnemnemen mi sin Timplo na
din adi manbalbaliw ay layad na.
10 Mandinamag din ngadan Diyos ya madaydayaw sisya
sin intiro ay daga.
Mangab-abak sisya gapo sin panakabalina.
11 Din ipogaw ed Zion, manragsak da koma,
siya abe sin omili ed Juda,
tan nalinteg din pangeddeng na.
12 Din siyodad ay Zion, en yo likeden
ta din nankakakayang ay beey isdi, en yo bilangen.
13 Esten yo ay ilaen din dingding ya alad na
ta sin an-ak yo yan dad-aten yon daida
14 ay siya di di panakabalin Diyos tako,
sisya di kanayon ay mangilapo en datako.

Salmo 49

49

Pamagbaga Maipanggep Si Kinabaknang Ya Kateyan Di Ipogaw

1 Amin ay ipogaw isnan daga,
dengngen yo nan enak ibaga,
2 olay nangato ono nababa ka,
baknang ono nabiteg ka.
3 Mangidawat si sirib di bomala sin tepek ko,
naoneg di panakaawat ko.
4 Estek ay mannge si esa ay pamagbaga
yan ilawlawag ko di olog na
dowanak toktokaren din arpa.
5 Adiak emegyat sin timpon di ligat ko
mo lomikob din makedse ay kalaban ko.
6 Mantalek da sin kinabaknang da
ya it-it-ek da din sanikwa da.
7 Adi kabaelan di ipogaw ay mangsobot sin awak na,
adi na mabayadan en Diyos din biyag na.
8 Tan din bayad di biyag et palalo ay nangina,
magay omanay si ibayad da
9 ta matago da si eng-enggana
et sin pese yan mailisi da.
10 Ammon di amin ay olay din masirib et matey da
ay kaman din naong-ong ya magay nemnem na.
Daida am-in yan taynan dan kinabaknang da,
et tawiden di aan-ak da.
11 Say beey da si eng-enggana din naiponponan da,

olay pay mo way bokod da ay daga
sin deda ay matmatago da.
12 Adi mailisi di ipogaw sin kateyana
gapo sin kinabaknang na.
Kaman met laeng animal ay matey sisya.
13 Siya nay pantongpalan di mantalek si awak da
ya mapnek sin kinabaknang da:
14 naitoding ay matey da, karneroy kaiarigan da.
Din pese, kaman say mangipaspastol en daida.
Awni et abaken din nalinteg ay ipogaw si daida,
madonot awak da sin kaiponponan da
ay addawi sin maptemapteng ay beey da.
15 Ngem mo sak-en pay, omisalakan si Diyos Apo,
tan sin panakabalin di pese sobotena din biyag ko.
16 Isonga mo waday bomaknang,
adi ka emegyat ono mariribokan,
olay mo din kinabaknang na yan mataptapian.
17 Tan mo matey, maga polos di itakina,
adi na ikoyog sin kaot din kinabaknang na.
18 Olay mo mapnek sin biyag nas nan daga
yan idaydayaw di iib-a na begew sin kabaelana,
19 awni et maitapi met laeng sin aap-o na
et adi na polos maila di pat-a.
20 Din kinabaknang yan magay maamag na
ay mangilisi si ipogaw sin kateyana.
Kaman met laeng animal ay matey sisya.

Salmo 50

50

Din Omalian Diyos Ay Mangokom

1 Si Yahweh ay Manakabalin Amin ay Diyos yan ay-ayagana
din kaipoipogaw sin amin ay solin di daga.
2 Si Diyos yan kaman silaw ay napigsa.
Somili din koniniing na
manipod ed Zion ay palalo di kinapintas na.
3 Omali si Diyos tako yan adi gomiginek sin omaliana.
Waday bomidbidang ay apoy sin sangoanana
ya napigsa ay dagem ay nanlikmot en sisya.
4 Ay-ayagana din langit ya din daga
ta saksian da din pangokomanas ipogaw na.
5 "Ayagan yo din napodno ay ipogaw ko," kanana,
"din nakitolag en sak-en babaen si datdaton da."*
6 Din amin ay wadad daya,
din kinalinteg Diyos di ipaneknek da,
tan din mangokom et sisya.
7 Kanan Diyos, "Dakayo ay Israelita ay ipogaw ko,
dengngen yo din ipaneknek ko ay maikontra en dakayo,
tan sak-en si Yahweh ay Diyos yo.
8 Baken say panyamyamak en dakayo din datdaton yo
ay kaman din kanayon ay idatdaton yo ay maipoo.

* **50:5** Exodo 24:3-8.

9 Ngem adiak pay dedan kasapolan din bomaro ay baka yo
ya kalding ay mapo en dakayo.
10 Tan okak amin ay animal sin kada
ya din wadas kadontodontog ay baka.
11 Okak abe amin ay mantaytayaw
ya amin ay parsua sin payew.
12 Mo kaspangarigan mandagaangak,
baken dakayo di pangibagaak,
tan din daga ya amin ay wadas labaw na yan okak.
13 Ay siya mo mansidsidaak si bomaro ay baka?
Din kalding yan adiak met inomen dada da.
14 Say laydek ay daton yo din en kayo pan-iyamanan
en sak-en ay Diyos ay kangatoan,
siya abe sin panongtongpalan yo
si amin ay ikari yo.
15 Mankararag kayon sak-en sin timpon di ligat yo,
isalakan kos dakayo et omidaydayaw kayon to."
16 Ngem sin mangam-amag si lawa, kanan Diyos Apo,
"Magay lebbeng mo ay mangibagbaga sin bilbilin ko
ya mangidaddad-at sin intolag ko,
17 tan din pamagbagak yan kaliliget mo,
din kalik yan adi kan ikaskaso.
18 Mo way ilam si mangakew yan makigayyem ka
ya makikadwa ka sin makikamkamalala.
19 Nakasagana ka ay mankali si lawa
ya pag etek di en ka ibagbaga.
20 Olay din kabsat mo yan palawlawaem sisya.
21 In-giginek ko sin nangamagam sina
yan kanam et en kamanak sik-a.
Ngem ed wani, ibagak din basol mo et ilawlawag kon sik-a.
22 Nemnemen yo na, dakayo ay adi omikaskaso,
tan mo maga, bisngibisngitek dakayo
et magay makaisalakan en dakayo.
23 Din kosto ay daton ay pangdayaw yon sak-en
et din panag-iyaman.
Olay sino ay mantongpal en sak-en et enak isalakan."

Salmo 51

51

Kararag Ay Mankedkedaw Si Pamakawan

1 Someg-ang ka ay Apo.
Begew sin komakaman ay layad mo
ya din dakdake ay seg-ang mo,
ponasem paabe din lawa ay inam-amag ko
2 ta say dadlon madalosan am-in ay inpaksaw ya basol ko.
3 Tan ammok ay lawa di inam-amag ko
et adi polos makaan dana sin nemnem ko.
4 Madagsen kayman san basol ko ay sana,
sik-a anggoy di nangamagak sina,
isonga magay ipambal ko mo ibagam ay basol ko,
tan pag kosto am-in din dosa ay ikeddeng mo.

5 Apaw kayman na, tan sigod dedan ay sibabasolak,
olay sin daanak pay laeng maianak.
6 Laydem ay din nemnem ko et naimposoan ya tet-ewa,
isonga idawat mo din kinasirib ay mapo en sik-a.
7 Dalosam sak-en ta makaan basol ko,
ta kamanak mankikilat ay dalalo.
8 Ipadngem koma en sak-en di pamakawan mo
ta say maragsaragsakanak ay kosto,
tan kamanak namekmek sin dosa ay inkeddeng mo.
9 Baken koma din basol ko di pag mon isisin-eng,
mo adi et linisam komas sak-en.
10 Baro ay nemnem di idawat mo koma,
ay nadalos, baken natapian si lawa,
ta say ipapasnek ko ay mansilbi en sik-a.
11 Adi ka koma omipakaan sin kad-am,
ya adim aben ipalobos ay tomaynan
din Ispiritom ay Nasantoan.
12 Ipataolim kasin din palalo ay ragsak ko
begew sin panangisalakan mo.
Idawat mo koma kasin din layad ko
ay manongpal sin bilbilin mo.
13 Asiak itdoan din managbasol ay gagait ko
ta tongpalen da abe din bilbilin mo.
Dokogan da di lawa ay am-amagen da
et pag dan mantaoli en sik-a.
14-15 Pangaasim kod adi ay Diyos ta omisalakan ka
sin basol ko ay namseak si ib-a*
ta say mabalin ay idaydayaw kos sik-a.
Asiak ipaammo din kinalinteg mo
dowan kon ikankanta din dayaw mo.
16 Sigaam ay Diyos din datdaton ay mapooan,
tan mo laydem koma, en nika idatonan.
Ngem adi ka met baw interesado
isnan mapalti ay idaton ko.
17 Din mabalin anggoy ay idaton ko
et din mangibabawiak sin basol ko
ya din napakombaba ay nemnem ko,
tan siya baw dana di daton ay panlaydam, Apo.
18 Et sapay koma ta ipailam seg-ang mo
ed Zion ono Jerusalem ay siyodad mo.
Bangonem kasin san nakayang ay alad na
ta way salaknib na sin kaibaw na.
19 Et mo siya di, awni et malaydan kan to
sin kosto ay maidaton sin altar mo.
Tan bomaro ay baka di iali min to
ay say mapooan isnan altar mo.

Salmo 52

* **51:14-15** Di esa abe ay kaiologan nina sin Hebreo et: *Pangaasim kod adi ay Diyos ta omisalakan ka, ta say adi da gan-gandaten di biyag kos na.*

52

Din Pantongpalan Di Makedse Ay Ipogaw

1 Sik-a ay mandindinamag di kedse na, apay nga it-it-ek mo
din lawlawa ay inam-amag mo?
Adi polos manbalbaliw din layad Diyos Apo.*
2 Maninsin-agew ay en ka manplano
si panligatan di gagait mo.
Din tepek mo, kaman rabahas di katadem na,
pag etek di en ka ibagbaga.
3 Sigaam din siged, say laydem din lawa.
Laylaydem din etek mo din tet-ewa.
4 Maetek ka
yan laylaydem amin din kali ay manadael si ib-a.
5 Ngem awni et dosaen Diyos sik-a
ta madadael kas eng-enggana.
Sipdotenas sik-a sin beey mo,
et kaanen daka isnan kad-an di matmatago.
6 Masdaaw din nalinteg ay ipogaw ay mamoyboya
et masiyek da yan kanan da,
7 "Ilaen yo san ipogaw ay sana.
Baken si Diyos di nankamangana
mo adi et nantalek sin kinabaknang na
ya sin lawa ay inam-amag na."
8 Ngem sak-en pay, maiarigak si kaiw ay olivo
ay magmagabay sin beey di Apo.
Mantalekak si eng-enggana
sin adi manbalbaliw ay layad na.
9 Man-iyamanak si eng-enggana, Apo,
gapo sin inamag mo.
Enak ipaammo din kinasiged mo
sin sangoanan di ipogaw mo.

Salmo 53

53

Din Kinalawan Di Am-in Ay Ipogaw

1 Din naong-ong yan magay Diyos si pannemnem da.
Dadlon makadadael din kabibiyag da
ya kadodogis di am-amagen da.
Magay olay esa si kosto di am-amagena.
2 Si Diyos ed langit, osdongana di ipogaw isnan daga
ta ilaena mo waday masirib en daida
ay manganap ta ammoan das sisya.
3 Ngem man-iiso da am-in ay lawlawa,
tan din kosto ay danan et tinaynan da.
Magay mangam-amag si kosto, maga di olay esa.
4 Kanan Diyos, "Ay daetan pay dana
ay mangam-amag si lawa!
Pig-an ngin di pannemneman da?
Din pamalpaligatan da sin ipogaw ko et nalaka en daida

* **52:1** Siya na di kanana sin Hebreo. Din kanana abe sin Syriac et: *din lawlawa ay inam-amag mo sin ipogaw Diyos Apo?*

ay kaman din kalakan di mangokmon si kanen da.
Sigaan da abe ay mankararag en sak-en ay Diyos da koma.”
5 Ngem awni et palalo di egyat da,
egyat ay maga polos ed idi di kais-iso na.
Tan si Diyos et iwalang na
din tong-an di kalaban di ipogaw na.
Dadlon abaken din Israelita
tan sinigaan Diyos daida.
6 Sapay koma ta si Diyos ay manbeey ed Zion sin Timplo na
et isalakana din Israelita ay ipogaw na.
Am-in ay polin Israel et maragsakan da koma
mo ipataolin Diyos din sigod ay kinabaknang da.

Salmo 54

54

Kararag Ay Mankedaw Si Panalakniban Diyos

1 Omisalakan ka koma ay Diyos babaen sin panakabalin mo
ya paneknekam ay magay basol ko.
2 Dengngem din adawag ko,
songbatam kod din kararag ko.
3 Tan nay ay omibaw din mangipapangatos awak da.
Nan ipogaw ay magay seg-ang da,
kanan da en pomse da.
Sik-a ay Diyos yan dinokogan da.
4 Ngem bomadang ka, Apo,
tan sik-a di salaknib ko.
5 Sapay koma ta dosaem daida gapo ta matalek ka
ta apiten da din lawa ay am-amagen da
ya mamaga di biyag da isnan daga.
6 Maragsakanak to ay mangidawat si daton ko
ya man-iyamanak gapo sin kinasiged mo,
7 tan inmisalakan ka sin amin ay ligat ko
yan inilak di naabakan din kalaban ko.

Salmo 55

55

Kararag Di Ipogaw Ay Linipotan Di Gait Na

1 Dengngem koma ay Diyos nan kararag ko,
adim kod pandokogan nan adawag ko.
2 Dengngem kod ta somongbat ka,
tan nay magay talnak begew si problima.
3 Din kalaban ko yan bomogbogaw da,
emegyatak sin pangeg-egyat da.
Pomalpaligat da ya omililiget da.
4 Palalo ay madandanaganak, emegyatak si kateyak.
5 Palaloy egyat ko et manpayegpegak.
6 Mo kamanak koman kalapati ta way payak ko,
tomayawak ay man-anap si pantalnaan di nemnem ko.
7 Tomayawak ay omaddawi
ta enak mantetee sin lugar ay magay omili.
8 Dalasek ay man-anap si pansidomak

gapo sin napigsa ay dagem ya pewek.
9 Apo, iturong mo koma
ta adi da mankikinaawatan si kali da.
Tan di mailak sin siyodad et siya na:
palpaligaten da di iib-a da
ya golo di am-amagen da.
10 Inag-agew ya linablabi ay likelikeden da,
kedse ya problima di am-amagen da
sin amin ay soli na.
11 Panangdadael di maam-amag sin siyodad ay sana,
sin kakalsada, ad-adoy sowitiken ya paligaten da.
12 Mo kalaban ko di lomaslasoy, anosak koma.
Mabalin abe ay ilisiak daida.
13 Ngem din nangamag isna
et esa ay gayyem ya kabsat, esa ay ib-a.
14 Ed idi, mayat di panagkadwa mi ay dowa,
sin Timplo yan mandaydayaw kamin sik-a.
15 Masapsapa koma din kalaban ko ay matey.
Emey da koma ay sibibiyag sin kad-an di natey,*
tan mo daida, kaman dan panbeeyan di lawa,
pag lawa di nemnemnemen da.
16 Ngem mankedawak si badang mo et omisalakan ka.
17 Inagsapa, minasdem ya linablabi, Apo,
ay dengngem din adawag ya bayeweng ko.
18 Mantitinolong din ad-ado ay kalaban ko,
ngem omisalakan ka et adiak maan-ano.
19 Sik-a ay Diyos ay nanturay manipod sin logi na,
patgam koma din kararag ko et abakem daida,
tan adi da manbalbaliw gapo ta adi da emegyat en sik-a.
20 Din gait ko ed idi yan kontraena din gagayyem na,
dinokogana din kari na.
21 Din kali na yan nalamlamoyot mo mantikilya ya lana,
ngem matadem ay kampilan di kaiarigana,
sin nemnem na yan way liget na.
22 Apo, italek min sik-a din problima mi
et salaknibam dakami,
adi ka baybay-an ay maabak kami.
23 Makapese da ya maetek da,
ngem sik-a ay Diyos yan iturong mos daida sin kaot da
et matey da ay masapsapa.
Ngem sak-en pay, mantalekak en sik-a.

Salmo 56

56

Si Diyos Di Pantalkan Sin Timpo Ay Pan-egyatan

1 Maseg-ang ka ay Apo,
tan kanayon ay pomaligat din kalaban ko.
2 Maninsin-agew ay omibaw da,
ad-ado da ay komonkontra.

* **55:15** Laydena ay kalien, mabigla koma di kateyan da. Ilaen din napasamak en da Datan en Abiram sin Bilbilang 16:31-33.

3 Diyos ay Kangatoan, sik-a di pantalkak
mo wada di pan-egyatak.
4 Idaydayaw ko din karim ay omisalakan ka.
Magay pan-egyatak tan mantalekak en sik-a,
din owat ipogaw yan magay maamag da.
5 Din ibagak yan kanayon ay tilitilen da.
Pag din pomaligatan da di kanayon ay nemnemen da.
6 Matopog ya mantabon da,
siimen da amin ay amagek ta pomse da.
7 Dosaem daida gapo sin basol da,
ipailam din bonget mo, abakem daida.
8 Ammom met mo kas-anoy lowak ya ligat ko,
sigurado ay insolat mo si libro.
9 Sin agew ay kedawek din badang mo,
lomayaw dan to din kalaban ko.
Ammok ay komadkadwa ka, Apo.
10 Idaydayaw ko din karim ay omisalakan ka.
11 Magay pan-egyatak tan mantalekak en sik-a,
din owat ipogaw yan magay maamag da.
12 Masapol ay idaton ko
din inkarik en sik-a, Apo,
man-idatonak si iyaman ko,
13 tan inmisalakan ka sin kateyak
ya adim inpalobos ay maabakak.
Isonga nay ay wadaak sin pangiilaam, Apo,
et masilawanak sin silaw mo ay mangidawat si biyag ko.

Salmo 57

57

Kararag Ta Maseg-ang Si Diyos

1 Ay Diyos, bomadang ka, maseg-ang ka,
tan din pankamangak et sik-a.
Mankamangak en sik-a
ay kaman kiyap ay manpasakoko en ina na
enggana ay din kaeegyat ay ligligat ko et malabas da.
2 Mankararagak en sik-a, Diyos ay kangatoan,
ay mangidawdawat en sak-en si amin ay kasapolan.
3 Manipod ed langit, omisalakan ka,
din pomalpaligat, abakem daida.
Ipailam en sak-en din kinamatalek mo, Apo,
ya din adi manbalbaliw ay layad mo.
4 Linmilikob di kalaban ko ay kaman dan layon
ay nakasagana ay omokmon.
Kaman gayang ya pana di bab-a da,
kaman kampilan di dila da.
5 Apo, din kinangatom ya panakabalin mo et ipailam koma
sin am-in ay soli ed langit ya isnan daga.
6 Inmisagana das tagdey din kalaban ko
et palalo ay nadagsenan di nemnem ko.
Sin pandanak nankaot das bito,
ngem din nag-as et daida met laeng ay kalaban ko.

7 Apo, napodnoak en sik-a
et mankantaak ay mangidayaw en sik-a.
8 Bomangonak ay masapa
ta tokarek din gitara ya arpa.
9 Sin sangoanan di kaipoipogaw, man-iyamanak en sik-a,
mankantaak ay mangidayaw en sik-a.
10 Kaman din kakayang di ed daya, Apo,
din adi manbalbaliw ay layad mo,
din kinamatalek mo yan edasana din liboo.
11 Apo, din kinangatom ya panakabalin mo et ipailam koma
sin am-in ay soli ed langit ya isnan daga.

Salmo 58

58

Kararag Ta Dosaen Diyos Di Baken Nalinteg Ay Tuturay

1 Dakayo ay tuturay, ay siya mo kosto di ikeddeng yo?
Sin pangokoman yos ipogaw, ay nalinteg di iyat yo?
2 Aga met, tan lawlawa di nemnemnemen yo,
lokoen yo abey iib-a yo.
3 Mo maipanggep si mangam-amag si lawa,
sigod ay nasasangaw ya maetek da
manipod sin naianakan da.
4 Kaman dan eweg ay way gita na.
Opopen dan inga da ay kaman dan nateweng ay kobra
5 ay adi mannge sin pangayagan di mansalsalamangka,
olay nalaing sisya.
6 Apo, nan maangat ay layon, mekmekem koma din bab-a da,
bag-otem koma din sawing da.
7 Kaman din danom ay manlesep, maomas da koma.
Kaman da koman logam ay naigatigatin ta malaylay da.
8 Kaman koman ginga ay maomas di ngaey na,
ono binowang ay adi makailas pat-a.
9 Din panosaan Diyos en daida et mabigla.
Kaman logam ay bigla ay magabot da,
pag itayaw di dagem ay napigsa.
10 Maragsakan dan to din nalinteg ay mangila
sin kadosaan di mangam-amag si lawa.
Maiarig das nangabak ay sosoldado ay peteg di ragsak da
mo gatigatinan da din dadan di kalaban da.
11 Din ipogaw yan kanan dan to,
“Magon-gonaan din nalinteg ay sigurado.
Tet-ewa ay waday Diyos ay mangokom
sin kaipoipogaw isnan lobong.”

Salmo 59

59

Kararag Ay Mankedaw Si Panalakniban Diyos

1 Omisalakan ka ya somalaknib ka, Apo,
sin gomobat ay kalaban ko.
2 Omisalakan ka sin mankakekedse,
daida ay manpanggep ay pomse.

3 Ilaem din kalaban ko ay magay seg-ang da,
semsem-ed da ay pomse, olay magay basol kon daida.
4 Dalasen da ay mansagana ta pomse da,
ilaem kod ta somalaknib ka.
5 Yahweh, Kangatoan ay Turay ay Diyos di Israelita,
ilaem kod ta dosaem nan nanasyon ay nay da.
Manglilipot da, adi ka kod seg-angan daida.
6 Nilablabi ay mantaoli dan kalaban ko,
manngangaed da ay manlikliked sin siyodad ay kaman dan aso.
7 Pag insolto di bomala sin tepek da,
kaman kampilan ay makasogat din kali da,
tan kanan da en magay mannge en daida.
8 Ngem sik-a ay Diyos, sis-iyekam ay laslasoyen daida.
9 Sik-ay pantalkak ya poon di bikas ko,
kaman kan makneg ay beey ay pankamangak, Apo.
10 Omali ka ay bomadang begew sin adi manbalbaliw ay layad mo,
ipailam en sak-en din kaabakan di kalaban ko.
11 Adi ka kapese en daida, Diyos ay salaknib ko,
ta adi linglingan din ipogaw ko.
Dosaem daida babaen sin panakabalin mo
ta owat dan lomikeliked, Apo.
12 Basol ya pag lawlawa di kalien da.
Kaman da koman titit ay matagdey sin kinatangsit da,
tan maetek ya makabaos da.
13 Gapo sin bonget mo, mamingpingsan ay dosaem daida
ta maammoan sin amin ay solin di daga
ay iturayam din Israelita.
14 Nilablabi ay mantaoli dan kalaban ko.
Manngangaed da ay lomikeliked sin siyodad ay kaman dan aso.
15 Kaman dan aso ay manlikliked ay man-anap si kanen da,
manngisngis da mo magay datngen da ay kabsogan da.
16 Ngem sak-en pay, ikankantak din bikas mo,
ipigsak ay mangikanta si inagsapa sin layad mo.
Tan sik-a ay Diyos et kaman kan makneg ay beey ko
ay kanayon ay pankamangak sin timpon di ligat ko.
17 Mankantaak ay mangidayaw en sik-a ay poon di bikas ko,
tan sik-a di pankamangak, Apo.
Sik-a ay Diyos di mangipappaila en sak-en sin adi manbalbaliw ay layad mo.

Salmo 60

60

Kararag Di Nasyon Ay Dinokogan Diyos

1 Binmaybay-an ka, Apo, et naabak kami.
Binmonget ka kayman en dakami,
ngem ed wani, sagongem kod dakami.
2 Inkiweg mo din daga et nan-ekang da,
ngem ed wani, iamag mo koma din dadael na
ta adi masepsep di kasasaad na.
3 Inpalak-am mo sin ipogaw mo di palalo ay ligat.
Indawtam dakami si bometeng ay arak.
4 Tinood moy sinyal para sin mangipateg en sik-a

ay say pantopogan da
ta mailisian da din panan di kalaban da.
5 Babaen sin panakabalin mo,
isalakan mo din laylaydem ay ipogaw mo.
Patgam kod din kararag mi
ta isalakan mos dakami.
6 Sin Timplom yan kanam, Apo,
"Mo makdeng ay mangabakak, bingayek to
ed Sekem ya tanap ed Succot sin ipogaw ko.
7 Ed Manasses ya Gilead yan okak daida,
ed Efraim yan helmet ko di kaiarigana
yan sinyal di turay ko ed Juda.
8 Panbalinek ed Moab ay pan-owasak,
ed Edom abe yan bag-en ay iturayak.
Abakek ed Filistia et manbogawak."
9 Sino pay di omiey sin siyodad ay naaladan, Apo?
Ed Edom, sino di omipango?
10 Apo, ay enggay dinokogam tet-ewas dakami?
Ay adi ka ipango ay makigobat din sosoldado mi?
11 Sin kalaban mi, bomadang ka koma,
tan din badang di ipogaw et magay silbi na.
12 Mangabak kami mo wada ka ay kadwa mi,
tan sik-ay mangabak sin kalaban mi.

Salmo 61

61

Kararag Ay Mankedaw Si Panalakniban Diyos

1 Apo, dengngem kod nan adawag ko,
patgam koma din kararag ko.
2 Isnan addawi ay ili, kedkedawek di badang mo
sin timpo ay madisdismayaak, Apo.
Omiey ka si nakayang ay bato
3 tan sik-a di salaknib ko,
nabaked ay pankamangak ay adi makasag-en di kalaban ko.
4 Ipalobos mo koma ay manteeak sin beey mo
sin intiro ay biyag ko.
Somalaknib ka koma sin payak mo.
5 Tan din karik yan inawat mo
yan idawat mon sak-en di bindisyon mo
ay awaten di mandayaw en sik-a, Apo.
6 Din biyag di ari, paandoem koma.
7 Babaen sin panangayowan mo, manturay komas eng-enggana.
Salaknibam komas sisya, Apo,
babaen sin kinamatalek mo
ya adi manbalbaliw ay layad mo.
8 Asiak kanayon ay mankanta ay mangidayaw en sik-a
ya innagew ay tongpalek din inkarik en sik-a.

Salmo 62

62

Si Diyos Di Somalaknib

1 Si Diyos anggoy di enak pantalkan,
anosak ay sed-en din ena omisalakanan.
2 Sisya anggoy di somalaknib ya omisalakan,
adiak maabak tan sisyay enak pankamangan.
3 Amin kayo, ay adi kayon somaldeng ay pomalpaligat
tan nay ay maiarigak si matoktokang ay alad?
4 Layden yo anggoy ay mangipababa
en sak-en ay nangato di saad na.
Maragsakan kayo sin pan-etekan yo.
Mayat din kali yo ngem sin nemnem yo yan babbaosan yo.
5 Si Diyos anggoy di pantalkak,
sisya di pannamnamaak.
6 Sisya anggoy di somalaknib ya omisalakan.
Adiak polos maabak tan sisyay enak pankamangan.
7 Si Diyos anggoy di omisalakan ya mangidawat si dayaw ko,
maiarig si pankamangan ay dakdake ay bato.
8 Dakayo ay ipogaw, mantalek kayon Diyos Apo.
Ibaga yon sisya amin di problima yo,
tan sisya di pankamangan tako.
9 Din ipogaw yan owat dagem di kaiarigan da,
nangato ono nababa yan nan-iiso ay magay silbi da.
Mo timbangen et magay dagsen da,
mayap-ew mo dagem di timbang da.
10 Adi kayo mantalek si kabaelan yo
ay mamaligat ono mangegyat si ib-a yo
ta say bomaknangan yo.
Adi kayo aben mantalek si inakew yo.
Olay matapian din kinabaknang yo,
baken say pantalkan yo.
11 Baken owat namingsan ay inbagan Diyos ay manakabalin sisya
12 ya adi manbalbaliw din layad na.
Gon-gonaana amin ay ipogaw insigon sin inamag da.

Salmo 63

63

Din Mailiw En Diyos

1 Peteg di iliw ko en sik-a, Yahweh ay Diyos ko.
Sin am-in ay biyag ko et sik-an inan-anap ko.
Kamanak namgaan ay lota ay siyat masibogan,
din ab-abiik ko et masapol nay kawadam.
2 Mailak komas sik-a sin oneg di Timplo
ta ilaek din panakabalin ya kinadiyos mo.*
3 Din adi manbalbaliw ay layad mo
et nabanbanol mo din mismo ay biyag ko,
isonga ikankantak din dayaw mo.
4 Idaydayaw kos sik-a engganay mapap-eng di biyag ko,
kankanayon ay ikakayang kon takkay ko
ay mankararagak en sik-a ay Apo.
5 Napnenapnekak ay kaman din nangan si kosto,

* **63:2** Di esa abe ay kaiologan nina sin Hebreo et: *Tan inilak sik-a ed idi sin oneg di Timplo, inil-ilak din panakabalin ya kinadiyos mo.*

naragsakak ay mangidaydayaw en sik-a ay Diyos ko.
6 Mo pay ta sin labi et ibakbaktad ko,
enggana sin mapat-a et wada ka sin nemnem ko.
7 Tan kankanayon ay wada ka ay binmadbadang,
et kamanak kiyap ay sinasakokoan di oboan,
isonga naragsakak ay mangikanta si inyat mo ay nangay-ayowan.
8 Pomketak en sik-a, Apo,
et ayowanam sak-en sin panakabalin mo.
9 Din pay mamadpadas ay mamse en sak-en,
awni et maitapi da sin kad-an di natey ed dallem.
10 Sin gobatan et matey da,
et kanen di atap ay aso din bangkay da.
11 Manragsak din ari tan nangabaken Diyos sisya.
Makiragsak abe din iib-a na
ay mansapata sin ngadan Diyos ed daya,
ngem din makaetek ay ipogaw et maipaginek da.

Salmo 64

64

Din Panosaan Diyos Sin Makedse Ay Ipogaw

1 Apo, dengngem koma nan adawag ko,
isalakan mo kod din biyag ko
sin kaeegyat ay kalaban ko.
2 Omisalakan ka koma
sin planon di bonggoy di makedse ay nay da.
3 Kaman kampilan ay paliden da din dila da,
kaman pana din makasabidong ay kali da.
4 Din nalinteg ay ipogaw yan sed-en da
ta bigla ay panaen da,
maga polos di egyat da.
5 Manbabadang da sin lawa ay panggep da,
pantotolagan da di iyat da ay mangiamag sin tagdey da.
Kanan da en magay mangila en daida.
6 Manplano das lawa yan kanan da
en kostokosto din plano da.
Adi kaaw-awatan di nemnem di ipogaw, ay baken siya?
7 Ngem panaen Diyos daida
et bigla ay masogatan da.
8 Gapo sin kali da met laeng yan dadaelen Diyos daida,
et masdaaw amin ay mangila sin mapasamak en daida.
9 Et amin ay ipogaw yan emegyat dan to,
nemnemen ya dad-aten da din inamag di Apo.
10 Amin ay nalinteg, manragsak da koma
gapo sin inamag na.
Mankamang da koman sisya ya idaydayaw da.

Salmo 65

65

Pan-iyamanan Di Ipogaw En Diyos Begew Sin Bindisyona

1 Apo Diyos, ed Zion lebbeng na ay dayawen mis sik-a
ya tongpalen mi din inkari mi en sik-a,

2 am-in ay ipogaw et omasag-en dan sik-a,
tan sik-a di manongsongbat sin kararag da.
3 Nadagsenan kami sin basbasol mi,
ngem sik-a di mamakawan en dakami.
4 Nagasat din pinilim ay mantee sin Timplo ay beey mo.
Mapnek kamin to sin bindisyon ay idawat mo
ay gan-ganasen mi sin nasantoan ay beey mo.
5 Sik-a ay Diyos ay mangisalakan en dakami,
nalinteg ya nakaskasdaaw di iyat mo ay manongbat sin kararag mi.
Isonga sik-a di pantalkan di ipogaw sin intiro ay daga,
olay mo kaaddawian ay ili di kad-an da.
6 Palalo tet-ewa san panakabalin mo,
tan insaad mo din kadontodontog babaen sin bikas mo.
7 Maipaginek mo abe din agodood di dalloyon
ya mapatalnam din golo sin nanasyon.
8 Din ipogaw sin solin di daga et masdaaw ya emegyat da
sin nakaskasdaaw ay sinyal ay en ka ipaila.
Gapo sin amagem et manragsak da ay mankanta,
manipod sin belaan di agew enggana sin diposana.
9 Ay-ayowanam nan daga,
sibsibogam ya pasigedem din lota na.
Mapno din ginawang si danom ay mapon sik-a,
insaganam din daga et pagabayem di maimola.
10 Paodanam din naalado ay payew ta masingpa,
sibogam din lota ta lomokay da,
et bindisyonam ta somiged di maimola.
11 Ad-ado di apit gapo sin bindisyon mo.
Amin ay emeyam, ad-adoy bindisyon ay idawat mo.
12 Ad-adoy logam sin panpastolan,
din bilbilig et kaman dan maragsakan.
13 Sin pastolan, ad-ado di karnero,
sin tanap, pag bakakew di matamang mo,
isonga manbogaw ya mankanta da
begew si peteg ay ragsak da.

Salmo 66

66

Kanta Ay Pangdayaw En Diyos

1 Dakayo amin ay ipogaw isnan daga,
begew si ragsak yo, ipigsa yo koma
ay mankanta en Diyos ay mangidaydayaw en sisya.
2 Ikanta yo din kinapateg di ngadana,
ta say madaydayaw din nakaskasdaaw ay kinadiyos na.
3 Kanan yo, “Nakaskasdaaw din inam-amag mo,
isonga manpalikotkot da din kalaban mo
gapo sin kaeegyat ay panakabalin mo.
4 Amin ay ipogaw sin daga yan daydayawen daka,
mankanta da ay mangidayaw en sik-a.”
5 Omali kayo ta ilaen yo
amin din inamag di Apo.
Inamag na di nakaskasdaaw

ay inilan di kaipoipogaw.
6 Din baybay yan nanbalinena
ay namgaan din lanad na,
siya abe sin ginawang et nandan din ipogaw na
sin nanbalasatan da,*
isonga dayawen takos sisya.
7 Manturay si eng-enggana babaen sin panakabalina,
din nanasyon et kanayon ay il-ilaena,
maga koma di mangontra en sisya.
8 Amin ay ili, dayawen yo din Diyos tako,
ikanta yo din panangdayaw yo.
9 Inayowanana din biyag tako,
adi na inpalobos ay maisokba tako.
10 Tan pinadas mos dakami, Apo,
nilinisam dakami ay kaman balitok ay maioto.
11 Inpalobos mo ay matagdey kami,
inpabaklay mo di nadagsen en dakami.
12 Pinalobosam din kalaban mi
ay mangigatigatin en dakami.
Sin nanligligatan mi,
kaman apoy ya layos di nilasat mi,
ngem ed wani, in-ey mos dakami
si nabaknang ay ili ay pantean mi.†
13 Man-idatengak to si daton ay mapooan sin beey mo
et tongpalek din inkarik en sik-a, Apo,
14 sin timpon di ligat ko.
15 Man-idatonak si mankalalames ay karnero
ta maidaton ay maipoo.
Man-idatonak to abe en sik-a
si bomaro ay kalding ya baka.
16 Omali kayo ay mangipatpateg en Diyos Apo
ta din inam-amag nan sak-en, dad-atek en dakayo.
17 Nan-adawagak ay nankedkedaw si badang na,
nankankantaak ay nangidayaw en sisya.
18 Mo adiak inbabawi din basol ko,
adi koman dinngen Diyos din adawag ko.
19 Ngem siya met ay dinnge na ya sinongbatana.
20 Madaydayaw si Diyos tan din kararag ko et pinatgana,
din adi manbalbaliw ay layad nan sak-en yan intoltoloy na.

Salmo 67

67

Kanta Ay Pan-iyaman En Diyos

1 Apo, maseg-ang ka koma en dakami
et ipailam di layad mo en dakami
2 ta say maammoan am-in ay ipogaw din panlaydam,
ya am-in ay nasyon et en da maisalakan.
3 Idaydayaw koma am-in ay ipogaw sik-a ay Apo,
idaydayaw da san nabanol ay ngadan mo.
4 Manragsak koma din nanasyon et mankanta da,

* **66:6** Exodo 14:21-22 ya Josue 3:14-17 † **66:12** Din kanana sin LXX ya Vulgate et: *si natalna ay pantean mi.*

tan pag kosto am-in ay ikeddeng mo en daida
ya idaldalan mo abe din kailiili isnan daga.
5 Idaydayaw koma am-in ay ipogaw sik-a ay Apo,
idaydayaw da san nabanol ay ngadan mo.
6 Indawat Diyos ay Apo mi san nawadwad ay apit mi,
tan binindisyonana din daga mi.
7 Ad-ado ay bindisyon di indawdawat na,
isonga dakayo am-in ay ipogaw isnan daga,
patgen ya egyatan yos sisya.

Salmo 68

68

Mangabak Si Diyos Ay Manakabalin

1 Sapay koma ay Diyos ta man-gonay ka,
din mangonkontra ya mangililiget en sik-a
et pansisianem koma ta lomayaw da.
2 Kaman da koman asok ay itayaw di dagem
ya allid ay matenaw sin apoy mo isag-en,
say iyat di managbasol ay madosa sin sangoanam.
3 Ngem din nalinteg pay et manragsak da sin sangoanam,
manbogbogaw da ay maragsakan.
4 Mankanta kayo ta idaydayaw yo din Apo,
sisya ay manlogan si liboo,
din pandanana et isagana yo.
Si Yahweh di ngadana,
manragsak kayo sin panaydayawan yo en sisya.
5 Si Diyos ay wada sin nasantoan ay beey na,
ay-ayowanana ya salsalaknibana din nalasang ya olila.
6 Mo din kaseseg-ang ay magay ib-a na,
ianapanas pamilya ay pakibeeyana,
din balod yan wayawayaana et manragsak da.
Ngem din mangonkontra en sisya et mantee da
sin kadardaratan ay magay danom na.
7-8 Sik-a ay Diyos ay nanpaila ed Sinai, Diyos di Israelita,
gapo ta wada ka,
nanyegyeg ya nan-odan si napigsa
sin nangipangoam sin ipogaw mo
ay manbalasat sin lugar ay batbato.
9 Inpawadam di ad-ado ay odan
et sinibogana din lota ay namgaan
sin daga ay indawat mo kayman.
10 Nanbeey das di din ipogaw mo,
din kasapolan di kakkaasi yan indawat mo
gapo sin kinasiged mo.
11 Apo, inbagam din bilin mo
yan inpaammon di babbabai ay ad-ado.
12 Kanan da, “Din aari ya sosoldado da yan linmayaw da!”
Din babbabai ay mantees beey yan panbibingayan da
din nataynan ay sanikwa.
13 Mo tomalna kasin di biyag di Israelita
yan wada da ay man-ib-ibbay sin kad-an di karnero da,

napintas ay kalapati di kaiarigan da,
kaman nam-es si balitok din dotdot na
ya mankoniniing ay palata din payak na.
14 Diyos ay Manakabalin Am-in,
din aari yan en ka nansisianen,
kaman andap sin dontog ay Zalmon.
15 Dakdake ay dontog ed Basan ay ad-adoy toktok na.
16 Sik-a ay dontog ay ad-adoy toktok na,
apay nga maapal ka
sin dontog ay pinilin Diyos ay panteana?
Mantees di si eng-enggana.
17 Mo emey ka ay Diyos sin nasantoan ay beey mo,
mapo da ed Sinai ay kakoyog mo
di kalisam ay niliblibo.
18 Idi nantikid ka ay emey ed ngato,
inkoyog moy ad-ado ay inabak mo.
Inawat moy sagsagot ay napo sin mangonkontra en sik-a
ta makitee ka en daida.
19 Madaydayaw ka ay Diyos ay mangisalakan en dakami,
inag-agew ay bakbakwaem dakami.
20 Sik-a din mangisalakan ay Diyos mi,
sin pese, isalakan mos dakami.
21 Ngem tegtegem din toktok di kalaban mo
ay mangitoltoloy sin basol da ay napalalo.
22 Inkarim ay ialim daida
ay mapod Basan ya sin lanad di baybay ay kad-an da,
23 ta igatin mi din dada da
ya dildilan di aso mi enggana ay mabsog da.
24 Ilaen to di kaipoipogaw din pandad-anam
ay mangipaila si nangabakam
sin emeyam sin Timplo ay nasantoan.
25 Mangon-ona da din komakanta,
din babassang ay manamtambol di somigsigonda,
maod-odi din mangitgitara.
26 Dakayo am-in ay Israelita, idaydayaw yo
si Diyos sin gimong yo.
27 Din polin Benjamin di mangon-ona,
daida di kakitkittoyan ay tribu da,
pag din papangolon di polin Juda ya din grupo da.
Pag omonod abes di
din papangolon di tribun da Zebulun en Naftali.
28 Ipailam kod kasin, Apo,
din inpailam en dakami ay panakabalin mo.
29 Et sin Timplom ed Jerusalem yan man-idateng da
di aari si regalo dan sik-a.
30 Din ili ay Egipto, yamyamam koma,
maangat ay animal sin katantanobongan di kaiarigana.
Yamyamam abe din nanasyon ay kaiarigan da
di bobomaro ya oolbon ay baka,
enggana ay manpakombaba da
ya idaton dan palata da.
Din nanasyon ay gobat di laylayden da,

abakem ya pansisianem kod si daida.
31 Din taga-Egipto yan idondon day oopisyal da,
din taga-Etiopia yan itag-ay dan Diyos din takkay da
ay mankararag en sisya.
32 Kaipoipogaw sin amin ay nasyon isnan daga,
dayawen yos Diyos babaen si kankanta,
33 ya dengngen yo din napigsa ay bogaw na.
Nanlologan sisya ed daya,
ed daya ay sipod ed nabaon di kawadaana.
34 Idaydayaw yo din panakabalin Diyos ay mangituray sin Israelita,
maipaila ed daya din panakabalina.
35 Kaeegyat si Diyos sin kapoana
sin nasantoan ay kad-ana.
Sisya din Diyos ay daydayawen di Israelita,
idawtana si pigsa ya panakabalin din ipogaw na.
Madaydayaw si Diyos!

Salmo 69

69

Adawag Di Ipogaw Ay Ad-adoy Ligat Na

1 Omisalakan ka koma, Apo,
tan nay enggay dinmateng din danom sin bagang ko.
2 Sin malosong ay pitek yan malmalnedak,
magay kosto ay pan-gatinak.
Wadaak sin malosong ay danom,
dandaniak malned begew sin dalloyon.
3 Nankedakedawak si badang mo et nabbayak,
enggay nasaekak ya linmadag pay nan matak
gapo si kaoogak
sin nangan-anapak en sik-a ay Diyos ay pantaltalkak.
4 Ad-ad-ado mo din book ko
din omililiget ay magay gapo.
Ad-ado din kaeegyat ay kalaban ko,
layden da ay domadael, Apo.
Intoy iyat ko pay ay mangitaoli koma
si banag ay adiak met ina?
5 Apo, ammom di kinaong-ong ko,
adi mailibak en sik-a di basol ko.
6 Yahweh ay Diyos ay Kangatoan di Turay na
ay daydayawen di Israelita,
baken koman sak-en di gapo na
ay maibabain din mantalek ya mandayaw en sik-a.
7 Naibabainak gapon sik-a, Apo.
8 Nanbalinak ay mangili sin kakabsat ko.
9 Kaman kaiw ay mapoppooan di kasasaad ko
begew sin palalo ay pangisaksakitak sin beey mo.
Din panglaslasoyan di ipogaw en sik-a
et ibilang ko ay sak-en met laeng di laslasoyen da.
10 Idi nanlolowaak ya init-itpek di dagaang ko,* linmaslasoy da.

* **69:10** Siya na din kanana sin Hebreo (MT). Din kanana abe sin LXX ya Syriac et: *Idi inbabak din awak ko sin nangit-itpeak si dagaang ko, …*

11 Sin nangibadoak si sako ay mangipailas ladingit ko, sinmis-iyek da.
12 Sak-en di ol-oliten da sin kakalsada,
din makabeteng yan sak-en di turong di kanta da.
13 Ngem sak-en pay, mankararagak en sik-a,
sin timpo ay laydem, somongbat ka koma.
Gapo sin dakdake ay layad mo ay magay kolang na,
tongpalem koma ay Diyos din karim ay omisalakan ka.
14 Nay ay lomlomnedak sin pitek. Komay-at ka!
Somalaknib ka kod sin kalaban ko ay nay da.
Malosong ay danom di kad-ak, omisalakan ka!
15 Adim kod ipalobos ay maianodak ono malnedak,
bomadang ka into et ya mateyak.
16 Patgam kod din kararag ko
gapo sin kinasiged di adi manbalbaliw ay layad mo,
somagong ka gapo sin dakdake ay seg-ang mo.
17 Adi ka koman itabonan nan baam, Apo,
songbatam koma ay dagos nan kararag ko,
tan nay palalo di ligat ko.
18 Somag-en ka ta omisalakan ka sin kalaban ko.
19 Ammom din omin-insoltoan da,
omibabain ya omipalawlawa da,
amin ay kalaban ko, ammom daida.
20 Mansakit di nemnem ko
gapo sin en da pangin-insolto
et palaloy ladingit ko.
Ninamnamak en waday someg-ang,
ngem maga di madtengan.
Kanak en waday lomiwliwa,
ngem kambaw et maga.
21 Idi mandagaangak, manpait ay kaman sabidong di inpakan da,
idi manbigawak, soka di inpainom da.
22 Sapay koma ta bigla ay madpap da
sin pakipangpanganan da,
kaman titit ay sin tagdey yan makna da
ono animal ay sin bito yan mag-as da
olay mo kanan da en natalna di biyag da.†
23 Magodab da koma abe ta say adi da makaila
dowan da aben mabobok-ong si eng-enggana.
24 Ipalak-am mo koma din palalo ay bonget mo en daida
ta maedasan da sin inkeddeng mo ay dosa.
25 Dadaelem koma din kampo da
yan adi kan ipalobos ay way makalasat en daida.
26 Tan palpaligaten da din enggay dinosam,
yan sepsepen da ay sakitan din sinogatam.‡
27 Nemnemem koma amin di basol da
sin pangokomam en daida
ya adi kan itapi ay isalakan daida.
28 Ponasem koman ngadan da

† **69:22** Siya na di esa ay kaiologan di Hebreo. Di esa abe ay kaiologana et: *…mag-as da, daida ya din gagait da.* Din kanana abe sin LXX ya Vulgate et: *…mag-as da ta say kosto ay madosa da.* ‡ **69:26** Siya na din kanana sin LXX. Din kanana abe sin Hebreo et: *yan ap-apaten da din ligat di sinogatam.*

sin libro ay naisolatan di ngadngadan din waday biyag na,
sin listaan di nalinteg adi kan ibilang daida.
29 Ngem sak-en yan palpaligaten da,
omisalakan ya somalaknib ka koma.
30 Idayaw kos Diyos babaen si kankanta
ya bigbigek di kinangato na
sin man-iyamanak en sisya.
31 Tan siya dana di mas laylaydena
mo din maidaton ay bomaro ay baka.
32 Malaydan din mapalpaligat mo ilaen da na,
din manaydayaw en Diyos et mapapigsa din nemnem da.
33 Tan din kakkaasi, patgan Diyos din kararag da,
ya adi nan baybay-an din naibabalod ay ipogaw na.
34 Dayawen yo si Diyos, dakayo ay langit ya daga,
baybay ya amin ay manbibiyag en daida.
35 Tan isalakan Diyos ed Zion,
din kailiili ed Juda, amagena kasin.
Manbeey dan to isdi din ipogaw na
et okaen da di ay daga.
36 Tawiden din polin di baa na,
amin ay malaydan en Diyos et isdi ay mantee da.

Salmo 70

70

Kararag Ay Mankedaw Si Badang Diyos

1 Apo Diyos, omisalakan ka koma,
dalasem ta bomadang ka.
2 Sapay koma ta maabak ya maibabain das palalo
din manpanggep isnan biyag ko
ya malaydan sin ligat ko.
3 Din lomaslasoy, maibabain da koma
begew sin kaabakan da.
4 Ngem din mankamang en sik-a,
sapay koma ta naragsak da.
Amin ay man-iyaman sin panangisalakan mo,
kanayon koma ay kanan da,
“Nangatongato si Diyos Apo.”
5 Kaseseg-angak ay nabiteg kayman,
dalasem koma ay Diyos ay bomadang,
sik-ay omisalakan.

Salmo 71

71

Kararag Di Ipogaw Ay Enggay Nakay

1 Sik-a ay Diyos di pankamangak,
adim kod polos ipalobos ay maibabainak.
2 Bomadang ka tan nalinteg ka,
dengngem kod adawag ko ta omisalakan ka.
3 Maiarig kas makneg ay bato ay pantabonak
ay kanayon ay pankamangak.
Inkeddeng mo ay omisalakan ka,

din pankamangak ya salaknib ko et sik-a.
4 Diyos ko, omisalakan ka koma
sin managbasol ay magay seg-ang da
ya mangam-amag si lawa.
5 Tan sik-a, Kangatoan ay Diyos, di pannamnamaak,
manipod kakitkittoy ko, sik-ay nantaltalkak.
6 Sik-a di nantalkak sin intiro ay biyag ko,
manipod naianakak sik-ay salaknib ko,
idaydayaw kos sik-a si amin ay timpo.
7 Ad-adoy masmasdaaw sin biyag ko,
ngem sik-ay napigsa ay salaknib ko.
8 Maninsin-agew ay idaddad-at ko
din kaidaydayawam ya kinangatom, Apo.
9 Adi ka koman bomaybay-an mo makayak,
adi kan tomaytaynan mo komapsotak.
10 Tan din kalaban ko yan mantotolag da,
planoen da di pomsean da.
11 Kanan da, “Enggay binaybay-an Diyos sisya.
En tako depapen tan magay mangisalakan en sisya.”
12 Apo, somag-en ka koma,
dalasem ta bomadang ka.
13 Din omipabpabasol et sapay koma
ta madadael ya maibabain da.
Malaslasoy da ya maabak da et koma
din manpanggep ay pomaligat da.
14 Mo sak-en pay, kanayon ay mannamnamaak en sik-a,
masepsep ay idaydayaw kos sik-a.
15 Idaddad-at kon to din siged ay inam-amag mo.
Inag-agew ay dad-atek din panangisalakan mo,
olay mo adiak maawatan ay kosto.
16 Enak idaydayaw sik-a, Apo,
gapo sin panakabalin mo.
Dad-atek din kinalinteg mo,
sik-a anggoy, magay odom, Apo.
17 Initdoam sak-en manipod sin kakitkittoy ko,
et kanayon ay indaddad-at ko
din nakaskasdaaw ay inam-amag mo.
18 Isonga olay naobananak si kinalakay ko,
adi ka kod bomaybay-an, Apo.
Komadkadwa ka ay Apo
sin pangidad-atak si panakabalin mo
sin amin ay maipolin to.
19 Edasanad daya din kinalinteg mo,
nakaskasdaaw din inamag mo,
magay makaison sik-a, Apo.
20 Inpawadam di problima ya ligat ko,
ngem itaolim din bikas ko
ya omisalakan ka sin pese, Apo.
21 Masepsep ay ipangatom din dayaw ko
ya pabikasem nemnem ko.
22 Sik-a ay Diyos ko, mankantaak ya mantokarak si arpa

ay mangidaydayaw en sik-a, tan napodno ka,
nasantoan ay Diyos ay daydayawen di Israelita.
23 Ipigsak din kantak ay mangidayaw en sik-a,
naimposoan di iyat ko tan inmisalakan ka.
24 Maninsin-agew ay idaddad-at ko
din kinalinteg mo ay Apo,
tan naibabain da ya en da naabak
din nanpanggep ay pomaligat.

Salmo 72

72

Kararag Ta Itdoan Ya Bindisyonan Diyos Din Ari

1 Apo Diyos, itdoam din ari koma
ta magay pabpaborana sin pangowisana.
Idawtam komas sisya sin kinalinteg mo
2 ta say nalinteg di pangiturayana sin ipogaw mo,
din kalintegan di nabiteg et itontona ay kosto.
3 Mayat koma di apit sin daga
ya din ipogaw et nalinteg da.
4 Din kalintegan di nabibiteg et itonton din ari koma.
Din an-ak di kakaasi et tolongana koma
ya dosaena din mamalpaligat en daida.
5 Matagotago koma din ari si eng-enggana
ay kaman din kabayag di agew ya bowan ed daya.
6 Maiarig koma sin odan ay manibsibog si mola
ya mamasbasa sin namgaan ay lota.
7 Wada koma di kinalinteg ya talna sin timpo na
dalo et mo din bowan yan mawawada.
8 Sapay koma ta din kaannawan di iturayana,
manipod isnan ginawang ay Eufrates enggana sin gedeng di daga.
9 Paiturayan da koman sisya
din amin ay kalabana.
10 Din man-ari ed Mediterranean ya Espania
ya siya abe ed Arabia ya Etiopia,
iali da koma din bowis ya sagot da.
11 Amin koma ay ari yan manpaituray dan sisya
ya amin ay nasyon yan mansilbi dan sisya.
12-13 Tan isalakana din nabiteg ay mankedaw si badang na
ya din nabaybay-an ay makasapol en sisya.
Seg-angana ya isalakanas daida.
14 Isalakana din biyag da sin mamalpaligat en daida,
tan nabanol din biyag da en sisya.
15 Omando koma din biyag na
ya isagotan da si balitok ay mapod Arabia.*
Kanayon koma ay ikararagan da
ta mantoltoloy di bindisyon Diyos en sisya.
16 Mawada koma di ad-ado ay makan sin daga.
Olay din toktok di dontog yan mamolaan da
ya kaman mola ed Lebanon ay ad-adoy lames da.
Din siyodad yan mapno si ipogaw koma

* **72:15** Din sigod ay ngadan di ili ay nay et Seba.

ay kaman din logam sin dontog di kaad-ado da.
17 Adi koman maliw-an din ngadana
ya mantoltoloy din dayaw na
basta mawawada din agew ed daya.
Mabindisyonan din kaipoipogaw begew en sisya
et amin ay nasyon yan idaydayaw das sisya.
18 Yahweh ay Diyos di Israelita, madaydayaw ka,
tan magay makaamag si kaeetnga
mo adi et anggoy sik-a.
19 Madaydayaw din napateg ay ngadan mo si eng-enggana
ya maammoan din kinadiyos mo sin intiro ay daga.
Amen, Amen.
20 Siya na din nakdengan di karkararag David ay anak Jesse.

Salmo 73

73

Din Kinalinteg Diyos Ya Din Pantongpalan Di Lawa Ay Ipogaw

1 Siged tet-ewa di iyat Diyos sin Israelita,
kosto di iyat na sin nalinis di nemnem na.
2 Ngem istay makaan di pammatik ya talek ko
3 gapo kayman si apos ko.
Tan ilaek yan mayat di biyag da,
din natangsit ya lawa di ogali na.
4 Adi da manligligat tan nasalon-at da.
5 Maga abe di lawa ay mapasamak en daida
ay kaman din laklak-amen di gagait da.
6 Isonga ipapaila day kinatangsit ya kedse da
ay kaman kowintas ono mapteng ay inbabado da.
7 Napno di nemnem das lawlawa
ya pag kedse di panggep da.
8 Sis-iyekan da di iib-a da ya mankalkali das lawa.
Begew sin kinatangsit da, egyaten da din gagait da.
9 Mankalkali das maikontra en Diyos ed daya,
ibaabaa da abe din iib-a da isnan daga.
10 Isonga olay din ipogaw Diyos et bigbigen das daida
yan patien da ay dagos din lawa ay ibagbaga da.
11 Dowan da et kanan, “Laton ay adi maammoan
en Diyos ay Kangatoan.”
12 Siya na di kasasaad din mangam-amag si lawa:
magay ligat da yan kankanayon ay bomakbaknang da.
13 Maga ngarud di silbin di nangan-annadak
ta maga koma di bomasolak,
14 tan inag-agew ay mapaligatak,
kankanayon ay madosaak.
15 Mo inbagak dana ay ninemnem ko,
kamanak linipotan din ipogaw mo.
16 Pinadas ko na ay nemnemen,
ngem palalo ay naligat para en sak-en,
17 enggana ay sinenggepak sin Timplo ay panbeeyam.
Asiak naawatan din en da pantongpalan.
18 Di katet-ewa na, kaman mon inpeey daida si manngaotoy ay danan

et inturong mo si en da kadadaelan.
19 Sinkaattikan et madosa da,
kaeegyat di kateyan da.
20 Iitaw di arig da
ay mo bomangon ka yan malinglingan da.
21 Sin timpo ay mansaksakit din nemnem ko,
22 Animal di arig ko
ay adi makaawat en sik-a ay Apo.
23 Ngem olay mo siya di, intakkayam din kannawan ko
et wadaak ay kanayon sin sag-en mo.
24 Itdom di amagek babaen sin bilbilin mo,
et sin omawatam sin tapin di agew yan way dayaw ko.
25 Magay odom si anapek mo adi et sik-a
ed daya ya isnan daga.
26 Olay mo komapoy nan awak ya nemnem ko,
sik-a ay Diyos di mangidawat si bikas ko,
sik-a et anggoy di kapkapoan di masapol ko.
27 Din addawi en sik-a, awni man et mapospos di biyag da.
Siya abe sin manokog en sik-a
ta natken ay diyos di pansilbian da,
Tan dosaem daida et matey da.
28 Ngem mo sak-en pay, Yahweh ay Diyos ko,
malaylaydanak ay mantee sin sag-en mo.
Sik-a di pinilik ay salaknib ko
et dad-atek din am-in ay inam-amag mo.

Salmo 74

74

Kararag Para Sin Ili Sin Timpon Di Ligat

1 Apo, apay nga bomaybay-an ka?
Ay baybay-am dakami si eng-enggana?
Apay nga palaloy bonget mo
sin ipogaw mo ay kaman mon karnero?
2 Nemnemem koma ay Apo
din pinilim ed idi ay ipogaw mo.
Inbalam daida sin naibabag-enan da
ta panbalinem ay ipogaw mos daida.
Adi ka koman linglinglingan
din dontog ay Zion ay nanteam.
3 En ka ilaen, Apo,
din golpi ay nadadael ay Timplo.
Dinadael din kalaban mi
amin ay wada sin isdi.
4 Sin Timplo, din kalaban mo yan manbogbogaw da,
tinood das di di bandila
ay mangipaila ay nangabak da.
5 Kaman dan manpoyos kaiw sin kada
babaen sin wasay da.
6 Amin ay kaiw ay amag na
yan winasay ya minaso da.
7 Dinadael dan Timplom ya pinooan da,
inpakadodogis da din pandaydayawan di ipogaw en sik-a.

8 Nantotolagan da ay amin kami yan peslen da,
amin ay pandaydayawan di ipogaw en Diyos yan pinooan da.
9 Ed wani yan magay mamadto ya magay mailas milagro,
kas-ano pay di kabayag nina, Apo?
10 Pig-an ay somaldeng din kalaban mo
ay manis-iyek en sik-a ya manglaslasoy sin ngadan mo?
11 Apay nga gomiginek ka
ay adi kan dosaen daida?
12 Ngem sik-a ay Diyos din ari mi manipod pay ed idi,
namin ado ay insalakan mos dakami isnan daga mi.
13 Nansianem din baybay babaen sin nakaskasdaaw ay panakabalin mo.
Din toktok di kaeegyat ay animal sin baybay yan tinegmil mo.
14 Tinegmil mo din toktok di animal ay makwani en Leviatan,
inpakan mon awak na sin aanimal sin lugar ay kadardaratan.
15 Din danom sin obbog yan inpabalam,
ngem pinamagam abe din danom sin adi katkatdok ay ginawang.
16 Inpawadam di labi ya kaagawan,
pinarsuam di maninggaw ay agew ya bowan.
17 Inkeddeng mo din beddeng di daga,
din tiyagew ya deam yan inkeddeng moy timpo da.
18 Nemnemem, Apo, ay sis-iyekan daka
sin mangonkontra en sik-a.
Naong-ong da yan laslasoyen das sik-a.
19 Adim ipalobos ay paligaten din kalaban da
din ipogaw mo ay kalapati di kaiarigan da,
adi ka linglinglingan daida.
20 Din intolag mon dakami, nemnemem koma,
tan pag laway am-amagen da
sin amin ay mabolinget ay solin di daga.
21 Adim ipalobos ay din mapalpaligat yan maibabain da,
din nabiteg ya kakkaasi, daydayawen daka koma.
22 Adi kan gomiginek, Apo,
ikalintegam din awak mo!
Nemnemem koma din panlaslasoyan di naong-ong en sik-a,
maninsin-agew ay laslasoyen daka.
23 Manngalawngaw si kanayon din mangonkontra en sik-a,
adi kan linglinglingan din ibogabogaw da.

Salmo 75

75

Si Diyos Di Mangokom

1 Peteg di iyaman mi en sik-a, Apo!
Dad-aten mi din panakabalin mo
ya din nakaskasdaaw ay inam-amag mo.
2 Kinwanim ay Apo,
“Sin domtengan di inkeddeng ko ay timpo,
sak-en ay mismo di mangokom si kostokosto.
3 Mo maikiweg din daga
ya manpayegpeg amin ay ipogaw sin labaw na,
sak-en di makatengel sin tokod na.
4 Dakayo ay mangam-amag si lawa

ay mangit-it-ek si awak na,
ibagak en dakayo ay adi yo ipapangato di nemnem yo,
5 isaldeng yo ay mangit-it-ek si awak yo.”
Say kinwanim di ay Apo.
6 Tan magay mapos olay sino ay solin di lobong
ay omali ay mangokom.
7 Sik-a anggoy di way lebbeng na ay mangokom,
waday ipababam, waday ipangatom.
8 Iin-genam di tasa
ay napnos arak ay palaloy ingel na.
Ibokbok mo ta inomen di amin ay mangam-amag si lawa
enggana ay abosen da.
9 Ngem sak-en pay, sik-ay kanayon ay daddad-atek,
mankantaak yan sik-ay daydayawek,
sik-a ay Diyos ay dinaydayaw Jacob.
10 Din panakabalin di mangam-amag si lawa yan abakem,
ngem din nalinteg yan papigsaem.

Salmo 76

76

Si Diyos Di Mangabak

1 Mandinamag di ngadan Diyos ed Juda,
ed Israel yan madaydayaw sisya.
2 Ed Zion ay sakop di Jerusalem di panteana.
3 Isdi yan ginotlo na din panan di kalabana.
Dinadael na din kasay ya kampilan da,
dinadael na amin ay armas da.
4 Nakaskasdaaw di koniniing mo, Apo!
Nangatngato ka mo din dontog ay nangabakam si kalaban mo.
5 Nakoskosan di nankatotoled ay soldado da
sin armas ya odom ay sanikwa da.
Kaman dan naseseyep, tan enggay natey da,
magay silbin di bikas ya laing da.
6 Diyos ay dinaydayaw Jacob, idi niyamyamam daida,
natokang da pati din kabayo da.
7 Palalo ay napateg ya maegyatan ka,
magay makaitoled ay somango en sik-a
mo bomonget ka.
8-9 Ed langit, pinmika ka ta ikeddeng moy sentensiya,
et ginmiginek amin ay wada sin daga si egyat da,
sin nangokomam en daida
ta maisalakan amin ay mapalpaligat isnan daga.
10 Begew sin bonget di ipogaw,
masepsep ay en ka maidayaw.
Olay din bonget da ay nabay-an,
iatip mo ay kaman mon kampilan.*
11 Tongpalen yo din kari yo en Yahweh ay Diyos yo.
Dakayo ay nanasyon, idawat yon sagot yo

* **76:10** Baken nalawag din versikulo ay nay sin Hebreo. Di esa ay kaiologana et: *Din makalasat sin bonget mo, pomika da sin nanliniked mo.* Wada abey odom ay kaiologana sin odom ay Biblia.

en Diyos ay lebbeng na ay egyatan ya patgen yo.
12 Tan ipababa na din papangolo ay nangato di nemnem da,
din aari isnan daga yan emegyat da en sisya.

Salmo 77

77

Panliwliwaan Di Ipogaw Ay Nadismaya

1 Apo, man-adawagak en sik-a
yan ipigsak di kararag ko ta domnge ka.
2 Nankarakararagak en sik-a isnan timpon di ligat ko.
Naninsinlabi ay intatag-ay kon takkay ko
ay mankararag en sik-a, Apo,
ngem magay makaliwliwa sin nemnem ko.
3 Mo nemnemek sik-a,
"Ay apaw na," kanak, tan dadlonak nadismaya.
4 Gapon sik-a, adiak makaseyep ay naninsinlabi,
palalo ay nariribokanak et adiak makakali.
5 Din agew ya tawen ay nalabas yan manemnem ko,
6 maninsinlabi ay ad-adoy salodsod ko:
7 "Ay domokog si Diyos si eng-enggana?
Ay adi na ipaila kasin en sak-en din seg-ang na?
8 Ay enggay napap-eng din adi manbalbaliw ay layad na?
Ay polos ay adi matongpal din kari na?
9 Ay enggay magay seg-ang na?
Ay insaldeng na begew sin bonget na?"
10 Pagak kanan, "Siya nay pansakitan di nemnem ko,
din panakabalin Diyos ay Kangatoan yan baken kaman sin damo."*
11 Nemnemek din nakaskasdaaw ay inam-amag mod idi, Apo.
12 Nemnemek amin din kaeegyat ay inamag mo.
13 Nasantoan amin ay inamag mo,
sik-a ay Diyos mi yan magay makaiso.
14 Sik-a din Diyos ay makaamag si milagro,
inpailam sin nanasyon din panakabalin mo.
15 Insalakan mo babaen sin panakabalin mo
din polin da Jacob en Jose ay ipogaw mo.
16 Inmegyat din danom idi inila nas sik-a,
olay din malosong ay baybay, nanpayegpeg si egyat na.
17 Din odan, inig-as din liboo
nankido ed kayang yan nankimat sin amin ay disso.
18 Din kidom yan man-agodood da,
nasilawan din lobong sin kimat na,
naikiweg ya nanpayegpeg din daga.
19 Nandan ka sin danom, Apo,
din baybay yan binalasat mo,
ngem adi maila din gatin mo.
20 Babaen en da Moses en Aaron, inpangom din ipogaw mo
ay kaman kan manpaspastol si karnero.

Salmo 78

* **77:10** Di esa abe ay kaiologan nina sin Hebreo et: *Pagak kanan, "Manipod ed wani siya nay pangiturongak sin nemnem ko, din panakabalin Diyos ay Kangatoan manlogi sin damo."*

78

Si Diyos Ya Din Ipogaw Na

1 Dakayo ay ipogaw ko,
dengngen yo din itdok en dakayo.
2 Pangarig di osalek ay mankali en dakayo.
Din napasamak ed idi, waday naoneg ay maitdo,
et say ipalawag ko en dakayo.
3 Da nan dinnge ya inammoan tako ay inbagan di ap-apo,
4 adi tako isaot sin aan-ak tako,
mo adi et dad-aten tako sin aap-o tako
din panakabalin Diyos ya din inam-amag na
ay kaeegyat ya kaeetnga.
5 Inbaga na din linteg na
sin polin Jacob ay makwani en Israelita.
Binilina din aap-o tako ay itdo da
din linteg na sin aan-ak da
6 ta adalen din maisokat ay poli da
ya itdo da abe sin aan-ak da.
7 Say inbilina di en daida
ta si Diyos di pantalkan da
ya adi da linglingan din inam-amag na
et tongpalen da din bilbilina
8 ta baken dan kaman din ap-apo da
ay nangonkontra en Diyos ya makenteg di nemnem da.
Adi da nantalek en Diyos ya baken dan napodno en sisya.
9 Din polin Efraim yan nan-armas da si pana,
ngem sin timpon di gobat, nanagtag da.
10 Nilabsing da din intolag Diyos en daida,
sinigaan da ay tongpalen din linteg na.
11 Nilinglingan da din inam-amag na,
din nakaskasdaaw ay inpaila nan daida.
12 Sin pangiilaan di ap-apo da yan nan-amag si milagro
sin tanap ed Zoan ay sakop di Egipto.
13 Din baybay yan nansianena et nandanenas daida,
kaman dingding sin nan-inigid din danom ay inpaginek na.
14 Inpango nas daida babaen si liboo sin kaagawan
ya maninsinlabi babaen si apoy ay mabidang.
15 Nan-ekangenay bato sin kadardaratan
et inpawada nay danom ay kaman ginawang,
mansobsobra ay en da nan-inoman.*
16 Inpawada nay obbog sin bato
et nan-oyas di danom ay ad-ado.
17 Ngem intoltoloy da ay nanbasol en Diyos ay Kangatoan,
kinontra das sisya sin lugar ay kadardaratan.
18 Ginagara da ay namadas en sisya
sin nankedawan das makan ay aklongan da.
19 Nankali das maikontra en Diyos sin en da nangwanian,
“Ay tan maidawat Diyos di makan
isnan lugar ay kadardaratan?
20 Idi sinoplit na din bato,

* **78:15** Exodo 17:1-6 ya Bilbilang 20:10-13.

binmala kayman di danom ay ad-ado.
Ngem kabaelana ngata ay mangipawada
si karni ya makan para sin ipogaw na?”
21 Isonga idi dinngen Diyos na,
palalo din bonget na
et dinosanas apoy din ipogaw na.
22 Tan magay pammati dan sisya,
et adi da nantalek ay isalakanas daida.
23 Ngem olay mo siya di, binilina ed daya,
din pantew ed langit yan binokatana.
24 Kaman odan ay inig-as na di manna ay napod daya
ta wada di kanen da.
25 Owat dan ipogaw ngem nangan da
si kanen di angel et nabsog da.
26 Din dagem ay mapos belaan di agew yan binolosana,
din mapos abagatan yan inpapigsa na
babaen sin panakabalina.
27 Ad-ado ay titit di indawat nan daida,†
kaman darat sin baybay di kaad-ado da.
28 Nag-as da sin nan-gawaan ya nanniliked di kampo da.
29 Isonga nangan ya nabsog da,
tan indawat Diyos din ak-aklongan da.
30 Ngem adi dan napnek et deda ay mangmangan da
31 yan binmonget si Diyos en daida
et pinse na din napili ay kapigsaan ay babbaro da.
32 Ngem olay pay siya di, intoltoloy da ay nanbasol en sisya.
Olay ad-adoy nakaskasdaaw ay inpaila nan daida,
adi da pay dedan nantalek en sisya.
33 Isonga kaman dagem din biyag da
ay bigla ay pinap-eng na.
34 Idi pinse nay odom en daida,
sinagong din odom sisya.
Nanbabawi da ya inpasnek da
ay nankararag en sisya.
35 Ninemnem da ay si Diyos ay Kangatoan
di nanalaknib en daida ya nangisalakan.
36 Ngem pag etek amin ay kali da,
maga polos di tet-ewa.
37 Baken dan napodno en sisya,
nilabsing da din intolag nan daida.
38 Ngem managseg-ang si Diyos sin ipogaw na
et pinakawanas daida, adi na pinses daida.
Namin ado ay intoled na din bonget na en daida.
39 Tan ninemnem na ay owat dan ipogaw
ay kaman dagem ay malabas yan malitaw.
40 Sin lugar ay magay omili, kinontra das sisya,
namin ado ay nanladingiten da.
41 Pinadapadas das sisya et nansakiten dan nemnem na,
sisya ay nasantoan ay Diyos di Israelita.
42 Nilinglingan da din panakabalina

† **78:27** Bilbilang 11:31-34.

sin agew ay nangisalakananan daida sin kalaban da.
43 Nakaskasdaaw di inamag na
ed Egipto sin tanap ed Zoan ay kanan da.‡
44 Nanbalinena si dada din ginawang da
et maga di inomen da.
45 Ad-ado ay ngilaw di inpawada na
ay begew si naligatan da.
Inpawada na abey tokak ay nanadael sin daga da.
46 Wada pay di dodon ay inbaa na
ay nangan ya nanadael sin mola sin payew da.
47 Babaen si dalalo ya andap, dinadael na
din obas ya sikomoro da.
48 Pinse nas dalalo ya kimat din baka ya karnero da.
49 Inpalak-am na din palalo ay bonget na en daida,
et palalo ay nadosa da sin nangibaaana sin aanghel na
ay mamaligat ya mamse en daida.
50 Adi nan intoled din bonget na
ya adi nan inpalobos ay matago da,
mo adi et babaen si pisti yan pinse nas daida.
51 Din besag di amin ay pamilya ed Egipto yan pinse na.
52 Pag nan ipango din ipogaw na
sin lugar ay magay omili sin nanbalasatan da
ay kaman dan karnero ay ipaspastol na.
53 Magay lawa ay napasamak sin nangipangoana en daida
et magay nandanagan da,
ngem nilim-otan din baybay din kalaban da.
54 In-ey na din ipogaw na sin nasantoan ay daga na,
sin dontog ay inabak na babaen sin panakabalina.
55 Inabo nan omili sin dinmatngan di ipogaw na,
biningabingay na din daga da sin Israelita,
indawat na abe din beey da.
56 Ngem si Diyos ay Kangatoan yan kinontra da
ya pinadapadas das sisya,
adi dan tinongpal din bilbilina.
57 Baken dan napodno ya kinonkontra das sisya
ay kaman met laeng din aam-a da.
Adi dan kaiturong ay kaman dan natiko ay pana.
58 Tan si Diyos yan inpabonget da
gapo sin pandaydayawan da
ay sin dodontog di nangisaadan da.
Nan-imonen da gapo sin didiyosen da.
59 Palalo ay binmonget si Diyos sin nangilaana isna,
et dadlonan dinokogan din Israelita.
60 Din nanbeeyana ed Shilo yan binaybay-ana,
din nakiteanas ipogaw ay tolda na.
61 Inpalobos na ay posen ya isaan di kalaban da
din Baol di Tolagan ay sinyal di panakabalin ya dayaw na.
62 Binmonget sin ipogaw na
et binaybay-ana ay peslen din kalaban da.
63 Natey sin gobatan din babbaro da,

‡ **78:43** Din milagro ay madad-at sin 78:44-51 et madtengan da sin Exodo 7-12.

et magay mangasawa sin babalasang da.
64 Natey si kampilan di papadi da,
ngem magay iyat din aas-awa da
ay mangiladingit en daida.
65 Kaman naseseyep si Diyos ngem binmangon sin odi na,
kaman soldado ay tinmoled sin arak ay ininom na.
66 Nansisianena din kalabana,
naabak da et maibabain das eng-enggana.
67 Sinigaana din polin Jose,
din polin Efraim yan adi nan pinili.
68 Ngem say pinili na et din tribun Juda,
pinili na ed Zion ay laylaydena.
69 Insaad nas di din Timplo na
ay kaman din beey na ed daya,
kaman din daga ay insaad na
ta komakaman si eng-enggana.
70 Pinili nas David ay mansilbi en sisya,
inayagana sin panpaspastolanas karnero na
71 ya pangay-ayowanana sin olbon da
ta panbalinena ay ari ed Israel ya mangayowan sin ipogaw na.
72 Napodno sisya ay mangay-ayowan en daida,
nalaing ay mangipangpango en daida.

Salmo 79

79

Ladingit Begew Sin Nadadaelan Di Jerusalem

1 Sik-a ay Diyos, pinnos din papagano
din dagan di ipogaw mo.
Din nasantoan ay Timplom yan inpakadodogis da,
din siyodad ay Jerusalem yan dinadael da.
2 Din awak di napodno ay ipogaw mo ay mansilsilbin sik-a,
inpakan da sin titit ya atap ay animal sin daga.
3 Kaman danom ay inbokbok da
sin nanliniked ed Jerusalem din dada da,
yan magay mangiponpon en daida.
4 Din nanasyon ay nanliniked en dakami,
laslasoyen ya sis-iyekan das dakami.
5 Ay mabonget kan dakamis eng-enggana, Apo?
Ay adi mad-ep din kaman apoy ay bonget mo?
6 Din bonget mo, ipalak-am mo koma
sin nanasyon ay adi mandayaw ya mankararag en sik-a.
7 Tan din ipogaw mo yan pinse da,
din ilim yan dinadael da.
8 Adi ka koman domosa begew sin basol di ap-apo mi.
Maseg-ang ka kod en dakami ed wani,
tan enggay magay namnama mi.
9 Bomadang ka kod ta omisalakan ka, Apo,
pakawanem basbasol mi gapo sin dayaw mo.
10 Adim ipalobos ay din nanasyon yan kanan da,
“Into pay din Diyos da?”
Ipailam koman dakami din panosaam en daida

begew sin namsean da sin mansilsilbi en sik-a.
11 Dengngem koma din adawag di balod, Apo,
ta babaen sin panakabalin mo,
din nakeddengan ay matey yan isalakan mo.
12 Baesam koma si mamin pito
din nanasyon ay nangoy-oyaw en sik-a, Apo.
13 Et dakami ay ipogaw mo ay kaman mon karnero,
man-iyaman kamis eng-enggana, Apo.

Salmo 80

80

Kararag Para Sin Nasyon Ay Israel

1 Sik-a ay mangay-ayowan ya mangipangpango en dakami,
dakami ay Israelita ay polin Jose,
Dengngem kod nan adawag mi,
tan kaman mon karnero si dakami.
Sik-a ay tinmotokdo sin tronom sin ngaton din kerubim,*
2 ipailam kod panakabalin mo en dakami ay polin Efraim
ya tribun da Manasses en Benjamin,
omali ka ay en omisalakan.
3 Apo Diyos, itaolim kod din sigod ay kasasaad mi.
Maseg-ang ka koma ta isalakan mos dakami.
4 Yahweh ay Diyos ay Kangatoan ay Turay,
adi ka kod pabayagen san bonget mo
en dakami ay ipogaw mo
ta dengngem nan adawag mi.
5 Kaman ladingit di inpakan mon dakami
ya ad-ado ay lowa di inpainom mon dakami.
6 Inpalobos mo ay din kaibaw mi sin nandinmang ay il-ili
yan pan-iibawan da din daga mi ya sis-iyekan das dakami.
7 Diyos ay Kangatoan ay Turay, itaolim kod dakami
sin sigod ay kasasaad mi.
Maseg-ang ka kod ta isalakan mos dakami.
8 Esa ay obas di kaiarigan mi ay ipogaw mo
ay en ka inkaan ed Egipto,
et inmolam si odom ay daga
ay inpakaan mo di ipogaw na.
9 Nilinisam din daga ta say gomabayana.
Linmamot et kinmalapkap sin intiro ay daga.
10 Din dontog ya dadakke ay kaiw et linidomana.
11 Dinmateng sin baybay din panga na
enggana sin ginawang sin bas-il na.
12 Apay nga dinadael mo din alad na
et amin ay malabas yan alaen dan lames na?
13 Din bango et dadaelen da
ya din odom ay animal et kanen da.
14 Diyos ay Kangatoan ay Turay ay wadad daya,
mansagong ka koma.
Man-osdong ka ta ilaem ya ayowanam dana,

* **80:1** Din kerubim yan napayakan ay sinan paparsua ay wada sin kaleb di Baol di Tolagan. Ilaen sin Exodo 25:18-22.

15 nan obas ay en ka inmola.
16 Kinsat di kaibaw mi ya pinooan da.
Ilaem kod ta dosaem daida.
17 Din ipogaw ay pinilim ya indawtam si pigsa
ta mansilbi en sik-a,
ayowanam ya salaknibam sisya.
18 Ipalobos mo ay matago kami koma
ta mandaydayaw kamin sik-a
et adi mi polos dokogan sik-a.
19 Yahweh ay Diyos ay Kangatoan ay Turay,
itaolim kod dakami sin sigod ay kasasaad mi.
Maseg-ang ka koma ta isalakan mos dakami.

Salmo 81

81

Pamagbagan Diyos Ta Patien Din Ipogaw Nas sisya

1 Begew si ragsak yo, ibogaw yo din kanta yo
ay mangidaydayaw en Diyos ay napoan di pigsa tako.
Sisya din Diyos ay dinaydayaw Jacob ay apo tako.
2 Manambol kayo, ilogi yo ay mankanta!
Kompasan yo si arpa ya gitara
ta say makaay-ayo di kadngeana.
3 Mananggoyob kayo ay mangipaammo sin fiesta
sin beskan di bowan ya pan-inatana.
4 Tan ed Israel, naibilin dana ay linteg,
bilin Diyos ay dinaydayaw Jacob.
5 Sin Israelita, inbilin di Apo
sin nangobatana si taga-Egipto.
Wada et di dinngek ay kali ay adiak ammo:
6 "Kinaan ko din nadagsen ay binaklay yo,
kinaan ko din baskit sin takkay yo.
7 Sin timpon di ligat yo, nankararag kayo
et insalakan kos dakayo.
Sin kido ay nantatabonak, sinongbatak dakayo,
sin kad-an di obbog ed Meriba pinadas kos dakayo.
8 Dakayo ay ipogaw ko,
dengngen yo din pamagbagak en dakayo,
et sapay koma ta pomati kayo.
9 Maga koma di odom ay diyos yo,
maiparit di sinan didiyos ay pandokmogan yo,
10 tan sak-en si Yahweh ay Diyos yo
ay nangikaan en dakayo ed Egipto.
Mantakaw kayo ngarud et pakanek dakayo.
11 Ay apaw kayo ay ipogaw ko,
adi yo pinatpati din inbagak en dakayo.
12 Isonga binaybay-ak dakayo ta onodan yo
din wadas makenteg ay nemnem yo.
13 Dakayo ay Israelita ay ipogaw ko,
sapay koma ta pomati kayo,
tan mo tongpalen yo din bilin ko,
14 abakek ay dagos amin ay kalaban yo.

15 Din omililiget et manyakog-ong dan sak-en si egyat da
ya madosa da si eng-enggana.
16 Ngem pakanek pay dakayo
si kamayatan ay bakakew ya kam-isan ay diro.”

Salmo 82

82

Pamagbaga Sin Mangikeddeng Si Baken Kosto

1 Pinmikas Diyos sin korti ed daya ta okomena
din makwani en diyos ay natotopog sin kad-ana.
Siya na din inkeddeng na en daida:
2 “Pig-an pay ay isaldeng yo
din pangikeddengan yo si baken kosto,
din mangam-amag si lawa yan say pangabaken yo?
3 Ikalintegan yo et koma din magay kabaelan da,
din kaseseg-ang, mapalpaligatan, ya olila.
4 Isalakan yo sin panakabalin di mangam-amag si lawa.
5 Adi kayo makaawat ya magay ammo yo.
Mabolinget di nemnem yo,
et isnan daga, magay maamag ay kosto.
6 Sak-en ay Diyos ay Kangatoan, kanak en dakayo:
Amin kayo yan diyos, anak ko si dakayo,
7 ngem olay mo siya di, matey kayo
ay kaman din amin ay ipogaw ya olay papangolo.”
8 Sik-a ay Diyos, okam amin ay nasyon isnan daga,
omali ka koma ta okomem daida.

Salmo 83

83

Kararag Ta Abaken Diyos Din Kalaban Di Ipogaw Na

1 Apo, adi ka kod gomiginek issa,
2 tan doy labanen daka sin mangililiget en sik-a.
3 Nasikap da yan way lawa ay plano da
sin ipogaw ay napateg en sik-a.
4 Kanan da, “Omali kayo ta peslen tako amin daida
ta malinglingan ed Israel si eng-enggana.”
5 Nantotolag da ay manbabadang da
ay manlaban en sik-a.
6 Nantotolag din Edomita ya Ismaelita,
Hagareno ya Moabita,
7 din taga-Gebal, Ammonita ya Amalekita,
din taga-Tiro ya Filistia.
8 Naitapi aben daida din taga-Assyria
ay napigsa ay kabadang din polin Lot ay Ammonita ya Moabita.
9 Amagem koman daida din inyat mos taga-Midian
ya da Sisera en Jabin sin ginawang ay Kison.
10 Inabak mo ed Endor si daida
et naboyok awak da sin lota.
11 Kaman din inyat mon da Oreb en Zeeb koma
di amagem sin papangolo da.
Abakem din tuturay da

ay kaman din panangabak mon da Zeba en Zalmunna.
12 Daida din nangwani en okaen da
din okan Diyos ay daga.
13 Iwalang mos daida ay kaman tapok,
kaman teg-ap ay itayaw di dagem.
14 Kaman koman din iyat di apoy sin kadondontogan ay mamoo sin kada,
15 apayawem ya kibtotem daida
babaen si dagem mo ay napigsa.
16 Ibabain mos daida ta bigbigen da ay manakabalin ka.
17 Maabak ya emegyat da komas eng-enggana
ya palalo koma ay maibabain da sin kateyan da.
18 Siya na di ammoen da koma:
sik-a anggoy ay Yahweh di ngadana
din kangatoan ay mangituray sin daga.

Salmo 84

84

Layad Di Emey Sin Beey Diyos

1 Sik-a ay Diyos, Kangatoan ay Apo,
peteg di layad ko sin beey mo.
2 Mailiwak ay senggep sin Timplo
ta idayaw kos sik-a, Diyos ay matmatago.
3 Olay din titit et nan-amag da isdis obong da,
din pipingew et waday dinteng das panbeeyan da,
et man-itlog da pay sin sag-en di altar mo,
sik-a ay arik ya Diyos ko.
4 Nagasat iman di ipogaw ay manbebeey sin Timplom
tan mankankanta da ay manaydayaw en sik-as kankanayon.
5 Nagasat di ipogaw ay mantalek en sik-a
ay sik-ay kapoan di am-in ay bikas da
ya din emeyan da ed Zion et say laylayden da.
6 Mo manmandan da sin nanamgaan ay tanap ed Baca,
dagos ay mawaday obbog et masibogan san lota.
Mapno abey posong sin odan ay masapa.
7 Pomigsa da ay pomigsa sin pandad-anan da.
Mo domateng da ed Zion, awni et manpaila da
sin sangoanan Diyos* ay kangatoan ed daya ya isnan daga.
8 Dengngem koma san adawag ko,
Yahweh, Kangatoan ay Apo,
sik-a ay dinaydayaw Jacob, itnengam nan karkararag ko.
9 Ay Diyos, bindisyonam koma san ari mi
tan pinilim sisya ay mangituray en dakami.
10 Di esa ay agew ay kawadak isnan Timplo
et sigsiged mo sinlibo ay agew sin odom ay disso.
Olay mo owatak pomipika sin pantew di beey di Apo,
maymayat na mo din makibeey sin ipogaw ay nakillo.
11 Si Diyos et maiarig sin agew ay maneysey-ang en datako.
Maiarig abes kasay ay salaknib tako.

* **84:7** Siya sa din kanana sin Masoretic Text sin Hebreo. Din kanana abe sin odom ay manuskrito et: *Awni et manpaila en daida si Diyos* … Din kanana abe sin LXX et: Awni et maila da si Diyos …

Sisya din madaydayaw ya nangato ay ari tako.
Segseg-angana ya ipangpangato nas datako.
Adi nan kayyawan din siged ay wadan sisya
sin ipogaw ay nalinteg di kabibiyag da.
12 Sik-a ay Diyos ay Kangatoan,
nagasat di ipogaw ay sik-a di ena pantalkan.

Salmo 85

85

Kararag Ay Mankedaw Si Panmayatan Di Ili

1 Binindisyonam din ilim, Apo,
et din biyag di polin Jacob yan inpasiged mo.
2 Pinakawan mo amin ay nanbasolan di ipogaw mo,
3 din palalo ay bonget mon daida yan kinaan mo.
4 Diyos ay omisalakan, pasigedem koma kasin din kasasaad mi,
isaldeng mo koma din panigsigaam en dakami.
5 Adi ka koman mabonget en dakamis eng-enggana.
6 Papigsaem kasin dakami ta manragsak din ipogaw mo gapon sik-a.
7 Ipailam koman dakami din adi manbalbaliw ay layad mo
ya isalakan mos dakami, Apo.
8 Dedengngek di ibagbagan Diyos ay kari na
en idawat na di talna en datako ay ipogaw na
mo adi tako taolien din inam-amag tako ay lawa.
9 Nakasagana ay mangisalakan sin mangipatpateg en sisya,
ta say mantoltoloy ay maipaila
sin ili tako din somili ay kinadiyos na.
10 Din layad ya kinamatalek yan awni et mantapi da,
yan mankoyog di kinalinteg ya talna.
11 Mawada di kinamatalek isnan daga,
si Diyos ed langit yan ipaila na abe di kinalinteg na.
12 Idawat Diyos di bindisyon et omad-adoy apit sin daga.
13 Mangon-ona di kinalinteg sin sangoanana
ay mangisagana sin pandanana.

Salmo 86

86

Kararag Di Ipogaw Ay Magay Bael Na

1 Apo, dengngem koma ya patgam nan kararag ko,
tan kaseseg-angak ya magay bael ko.
2 Diyos ay pantalkak, somalaknib ya omisalakan ka,
tan napodnoak ay mansilbi en sik-a.
3 Apo, maseg-ang ka koma,
tan maninsin-agew ay mankararagak en sik-a.
4 Paragsakem koma nan mansilsilbi en sik-a,
tan di pankararagak et sik-a.
5 Nakasagana ka ay mamakawan ya managseg-ang ka,
adi manbalbaliw din layad mo sin mankararag en sik-a.
6 Dengngem koma nan kararag ko
ay mankedaw si badang mo.
7 Mankararagak en sik-a sin timpon di ligat ko,
tan patgam din kararag ko.

8 Magay Diyos ay makaison sik-a, Apo,
magay makaamag sin inam-amag mo.
9 Amin ay nasyon ay insaad mo et omali dan to,
mandokmog dan sik-a ay mangidayaw sin ngadan mo.
10 Tan nangato ka, din amagem yan nakaskasdaaw da,
magay odom ay Diyos mo adi et sik-a.
11 Itdom ay Diyos di pandanak ay kosto
ta say napodnoak ay mamati en sik-a, Apo.
Omiturong ka ta maimongsan di nemnem ko
ay mangipateg sin ngadan mo.
12 Naimposoan di pan-iyamanak en sik-a, Apo,
idaydayaw kos sik-as eng-enggana, Yahweh ay Diyos ko.
13 Tan din layad mon sak-en et palalo ay dakdake,
et inmisalakan ka sin pese.
14 Komonkontra din mankakekedse ya mangipapangatos awak da,
ipogaw ay adi mangikaskason sik-a.
Nantotolag da en pomse da.
15 Ngem sik-a, Yahweh ay Diyos, et managseg-ang ka,
naanos, managlayad ya napodno ka.
16 Somagong ka koma ta someg-ang ka,
tan mansilsilbiak en sik-as eng-enggana.*
Maseg-ang ka kod ta omipabikas ya omisalakan ka.
17 Ipailam koman sak-en din kinasiged mo
ta maibabain din kalaban ko
mo ilaen da ay linmiwliwa ya binmadang ka, Apo.

Salmo 87

87

Din Kaidayawan Di Dontog Ay Zion

1 Insaad Diyos din siyodad ay Zion sin dontog ay pinili na.
2 Binanbanol Diyos din siyodad ay sana
mo din odom ay lugar di Israelita.
3 Dakayo ay man-ili isnan siyodad di Apo dengngen yo,
nan nabanol ay ibaga na maipanggep en dakayo:
4 “Mo listaek di nanongtongpal sin bilin ko,
itapik din taga-Babilonia ya Egipto.
Din taga-Filistia, Etiopia ya Tiro
et maibilang da ay man-ili ed Zion ay siyodad ko.”
5 Awni et si Diyos ay Kangatoan
yan papigsaena din siyodad ay Zion,
et din kaipoipogaw yan kanan da,
“Man-ili kami abe sin isna.”
6 Kadi et mo listaen Diyos din ipogaw na,
ibilang na ay naianak da am-in isna.
7 Awni et mansala da dowan dan kanan ay mangikankanta,
“Din laklak-amen tako ay bindisyon
et napo da am-in ed Zion.”

Salmo 88

* **86:16** Din kanana sin Hebreo et: *esaak ay anak di babai ay bag-en mo.* Din anak di bag-en et maibilang ay bag-en engganas tongpal biyag.

88

Kararag Di Ipogaw Ay Palalo Ay Nadismaya

1 Yahweh ay Diyos ay omisalakan,
mankararagak en sik-a si labi ya kaagawan.
2 Dengngem kod nan kararag ko
ay mankedaw si badang mo,
3 tan kamanak matey si palalo ay ligat ko
4 ya enggay magay bikas ko.
5 Sin kad-an di natey, kamanak nabaybay-an,
kamanak naikaot ay soldado ay natey si gobatan
ay enggay nilinglingam ya adi kan tolongan.
6 Inmikosnong ka sin kaot ay kalosongan ya kabolingetan.
7 Mariknak di kinadagsen di bonget mon sak-en,
omilned ay kaman dadakke ay dalloyon.
8 Inturong mo din gagayyem ko ta tomaynan da,
nanbalinak ay kadodogis sin pangila da.
Adiak makabala isnan naipokokak,
9 begew si ladingit ko, kinmapsot nan matak.
Inag-agew ay kedkedawek din badang mo,
itag-ay kon takkay ko ay mankararag en sik-a, Apo.
10 Adi ka met amagen di milagro para sin baken matmatago,
adi aben makabangon di natey ta idayaw dan ngadan mo.
11 Sin kaot ay kadondonotan da yan adi da ipaammo
din adi manbalbaliw ay layad ya kinamatalek mo.
12 Ay maipaila aya din nakaskasdaaw ay inam-amag mo
ya mabigbig din kinasiged mo
sin mabolinget ay doy ay kad-an da
ay din emey yan enggay malinglingan da?
13 Inagsapa ay mankarkararagak ay mankedaw si badang mo.
14 Apay nga bomaybay-an ka, Apo?
15 Sipod pay sin kakitkittoy ko,
kamanak matey si kanayon ay ligat ko,
enggay naabakak sin dinmosdosaam ay napalalo.
16 Kaman danom ay dinmalapos din bonget mo,
adiak makaleng-ag sin kaeegyat ay inpalak-am mo.
17 Kaman layos ay nanliniked en sak-en,
maninsin-agew ay omilemlemlem.
18 Inpaaddawim en sak-en din gagayyem ko,
et bolinget anggoy di gait ko.

Salmo 89

89

Din Intolag Diyos En David

1 Apo Diyos, kanayon to ay ikansiyon ko
din adi manbalbaliw ay layad mo
ya din kinamatalek mo.
2 Din layad mo, magay panbalbaliwana.
Matalek ka si eng-enggana
ay kaman ed daya ay komakaman sin kad-ana.
3 Kanam, “Waday intolag ko sin pinilik,
siya nay inkarik sin baak ay si David:

4 Awni et isaad ko din polim ay manturay si eng-enggana.”*
5 Idaydayaw daka koma ed daya
sin nasinop ay nasantoan ay paparsua,
tan nakaskasdaaw din inam-amag mo ya matalek ka.
6 Tan sino di makaison sik-a
sin amin ay wadad daya?
7 Mas kaeegyat ya nangatngato ka
mo din nasinop ay nasantoan ay parsua,
isonga egyatan ya patgen daka.
8 Yahweh ay Diyos ay Kangatoan ay Turay,
magay makaison sik-a.
Sin amin ay banag et matalek ka.
9 Iturayam din kaeegyat ay baybay et patalnaem din dalloyona.
10 Din dragon ay si Rahab† et pinis-it mo.
Begew sin panakabalin mo,
inabak mo din kalaban mo.
11 Okam ed daya ya nan daga,
tan inamag mo nan lobong ya din amin ay wada.
12 Din wada ed amyanan ya abagatan, pinarsuam daida.
Din dontog ay Tabor ya Hermon et manragsak da.
Kaman dan ipogaw ay mangikankanta
sin pangdayaw dan sik-a.
13 Palalo ay napigsa ka.
14 Din turay mo, kinalinteg di naisaadana.
Din amin ay amagem, ipaila da
ay managlayad ya matalek ka.
15 Ay apaw di ragsak da
din manaydayaw en sik-a babaen si kankanta
ya din mabindisyonan begew sin kawadam en daida.
16 Gapon sik-a, maninsin-agew ay manragsak da,
et din kinalinteg mo, idaydayaw da.‡
17 Tan sik-a di poon di bikas mi,
begew sin seg-ang mo, mangabak kami.
18 Nasantoan ay Diyos mi ay Israelita, sik-a din ari mi
ay manalaknib en dakami.§
19 Waday kaman iitaw ay inpailam sin matalek ay baam,
et siya na din kanam,
“Binadangak di esay soldado ay napigsa,
pinilik et inpangatok sisya.
20 Insaad ko ay ari si David ay baak.
Sinoyatak din toktok na sin nasantoan ay lanak,
say mangipaila ay sisyay dinotokak.
21 Et kanayon ay papigsaek to
babaen sin bikas ya panakabalin ko.
22 Din lawlawa di ogali na ay kalabana
et adi da makaabak en sisya.
23 Gemkek din kalabana sin sangoanana

* **89:4** Din intolag Diyos ay nay et madtengan sin 2 Samuel 7:16. † **89:10** Si Rahab ay nay et kaeegyat kano ay dragon ed nabaon ay nanbeey sin baybay. Simbolon di am-in ay lawa ya golo. ‡ **89:16** Di esa abe ay kaiologan nina sin Hebreo et: *et begew sin kinalinteg mo, maipangato da.* § **89:18** Di esa abe ay kaiologan nina sin Hebreo et: *…sik-a di namili sin manalaknib en dakami, tan dinotokam din ari mi.*

et peslek din mangililiget en sisya.
24 Mantoltoloy din kinapodnok ya layad kon sisya
et begew en sak-en, maipangatos sisya.
25 Paannawaek din lak-am di iturayana
et lomabes sin baybay di pap-eng na.
26 Awni et bigbigenas sak-en ay Ama ya Diyos na,
manalaknib ya mangisalakan en sisya.
27 Din kalintegan di besag ay anak,
idawat kon to en sisya.
Panbalinek ay kangatoan ay ari isnan daga.
28 Adi manbalbaliw din layad kon sisya,
ya komakaman din intolag ko si eng-enggana.
29 Mantoltoloy din panturayan di poli na
enggana ay mamaga din daya.
30-31 Ngem mo sigaan din poli na din linteg ko
et adi da tongpalen din bilbilin ko,
32 dosaek et soplitek daida
begew sin basbasol da.
33 Ngem din layad kon sisya, magay panbaliwana
et tongpalek din inkarik en sisya.
34 Tongpalek din intolag kon sisya,
magay ibabawik ay karik en sisya, ay olay esa.
35 Nasantoanak et tongpalek din karik.
Adiak polos man-etek en David.
36-37 Mantoltoloy din panturayan di poli na,
magay pap-eng na
ay kaman din agew ya bowan ed daya.”
38 Ngem binaybay-am sisya ya dinokogam ed wani.
Palaloy bonget mo sin ari ay en ka pinili.
39 Inbabawim din intolag mo en sisya
et kinaan mo din turay na.
40 Pinadadael mo amin din alad di siyodad na,
et dadlon binakas din kalabana
din makneg ay beey ay pankamangan di ipogaw na.
41 Amin ay malabas et akewen da din sanikwa na.
Laslasoyen aben di katokmang na.
42 Nangabakem din kalabana
et pinaragsak mo amin daida.
43 Nanbalinem din armas na ay magay silbi na,
adi kan binadangan sin kalabana.
44 Kinaan mo din madaydayaw ay saad na,
intep-am sin lota din korona na.
45 Nanbalinem ay nakay ay nasapsapa
et kababain di kasasaad na.
46 Pig-an pay ay dengngem din kararag ko
ya makaan din palalo ay bonget mo?
47 Nemnemem koma ay aptik di biyag mis na,
pinarsuam amin ay ipogaw ay way gedeng di biyag da.
48 Sinoy natago ay magay kateyana
ya makalisi sin kaiponponana.
49 Into pay din magay balbaliw na ay layad mo ed idi
yan matalek ka ay nangikari en David adi?

50 Nemnemem koma din panglaslasoy dan dakami ay ipogaw mo
ya din pangoy-oyaw di kaipoipogaw ay ninam-os ko.
51 Apo Diyos, laslasoyen din mangiliget en sik-a
nan pinilim ay ari olay intoy emeyana.
52 Madaydayaw si Diyos si eng-enggana.
Amen! Amen!

Salmo 90

90

Si Diyos Ay Magay Pap-eng Na

1 Sik-a ay Diyos di nangay-ayowan en dakami.
Kaman kan beey ay nansidsidoman mi
manipod ed nabaon enggana ed wani.
2 Olay idi daan kan parsuaen din dontog ya am-in ay wada,
nawawada ka ay Diyos si eng-enggana.
3 Mabalin mo ay ibaga sin ipogaw ta mantaoli da
sin tapok ay say napoan da.
4 Din sinlibo ay tawen en sik-a
et kaman sin-agew anggoy di kaando na.
Kaman ed kogaban ay nalabas
ono din kaseyepan mi si owat piga ay oras.
5 Mabalin ay pap-engem din biyag mi sina.
Maiarig sin iitaw ay sinkaattikan et mamaga
ono kaman logam ay tomobo sin agsapa.
6 Gomabay et mansabong da,
ngem mo malabi, malaylay ya mango da.
7 Palaloy egyat mi sin bonget mo,
matey kami begew sin dosa ay inkeddeng mo.
8 Inpailam am-in ay basbasol mi sin sangoanam,
olay din naitatabon ay inpaksaw mi et inpabelam.
9 Begew sin bonget mo, omaptik di biyag mis nan daga,
din tawen mi et kaman dagem ay si awni et mamaga.
10 Pitopolo ay tawen di kaandon di biyag mis na.
Mo mabikas kami, emey ay otsinta.
Ngem olay mo intoy kaando na, pag ligat di iali da.
Sinkaattikan yan mapap-eng di biyag mi et pag kamin mamaga.
11 Maga pay laeng di namadas sin am-in ay dosa ay inkeddeng mo,
magay inmegyat ay kosto
begew sin palalo ay bonget mo.
12 Isonga ipabigbig mo ngarud en dakamis na
din kinaaptik di biyag mis nan daga
ta say lomaing kami ay mangosal ay kosto
sin am-in ay timpo ay indawat mo.
13 Pig-an pay di kabayag di omibobongetam?
Maseg-ang ka koma ay Diyos en dakami ay baam.
14 Inag-agew koma ay mapnek kami sin komakaman ay layad mo
ta say naragsak kami ay mankankanta sin kawada mi ay matmatago.
15 Paad-adoem abe di agew ay en mi panlaylaydan
ay kaman din kaandon di timpo ay en mi nanligligatan.
16 Ipailam din panakabalin mo en dakami ay baam
ya sin kapototan mi din nakaskasdaaw ay pigsam.

17 Yahweh ay Diyos mi, maseg-ang ka ta bindisyonam dakami
ta say mayat di pantongpalan di am-in ay am-amagen mi.

Salmo 91

91

Si Diyos Di Manalaknib En Datako

1 Olay sino ay emey en Diyos ay Manakabalin Am-in ya Kangatoan,
ta sisya di kanayon ay ena pankamangan ya panpaayowanan,
2 kanana, “Sik-a, Yahweh, di salaknib ko ya pankamangak,
sik-a din Diyos ay daydayawek ya pantalkak.”
3 Ilisi daka sin kaman bito ay maknaam
ya kaeegyat ay sakit ay kateyam.
4 Kaman kan kiyap ay sakokoan di ina na.
Magay pan-egyatam tan wadas sisya ay mangayowan en sik-a.
Matalek sisya et kaman mon salida.
5 Sin labi et magay pan-egyatam,
olay din panan di kalaban sin kaagawan.
6 Sin labi ya kaagawan, magay pan-egyatam,
olay dimonyo ono bigla ay sakit ay kateyan.
7 Olay ad-ado di matey sin asag-en mo,
ngem adi ka pay maan-ano.
8 Mailam to ay mismo di kadosaan da
din lawlawa di ogali na.
9 Gapo ta si Yahweh ay Kangatoan
di kinamang mo ay pansalinan,
10 magay lawa ay mapasamak en sik-a
ono somag-en sin beey mo ay mamaligat en sik-a.
11 Bilinen Diyos din aanghel na ta en daka ayowanan,
olay intoy em-emeyam.
12 Aklopen das sik-a ta adi maidosnog sikim sin bato.
13 Din maangat ay layon ya eweg ay nagitaan et abakem ya igatin mo.
14 Kanan Diyos, “Din manglaylayad en sak-en et isalakan ko,
ya ayowanak din mamigbig ay sak-en din Apo.
15 Mo mankararag en sak-en et songbatak sisya,
kadkadwaek sin timpon di ligat na
et isalakan ko ya bindisyonak ta madayaw sisya.
16 Gon-gonaak abe si ando ay biyag na
ta ganasena din pangisalakanak en sisya.”

Salmo 92

92

Kanta Ay Pangdayaw En Diyos

1 Mayat di man-iyaman en sik-a, Diyos ay Kangatoan,
ya mangikanta si kaidayawam.
2 Inagsapa ya linablabi ay maikankansiyon
din adi manbalbaliw ay layad mo ya kinapodnom.
3 Mayat tet-ewa ay ikanta
ay makompasan si gitara ya arpa.
4 Tan pinaragsak mos sak-en sin nakaskasdaaw ay inamag mo
et ibogaw koy kantak gapo si ragsak ko.
5 Nakaskasdaaw din inam-amag mo,

adi maedasan di nemnem mo.
6 Adi maawatan di naong-ong ya magay nemnem na
7 din kasasaad di mangam-amag si lawa
ay olay mo kaman dan logam ay gomabay da
ya di biyag da et somiged pay,
ngem din pantongpalan da
et panakadadael si eng-enggana.
8 Ngem sik-a ay Apo di kangatoan si eng-enggana.
9 Amin ay kalaban mo, awni et matey da,
amin din mangam-amag si lawa
et maabak ya mansisian da.
10 Ngem inmipabikas ka ay kaman bomaro ay atap ay baka,
binindisyonam sak-en ya inmiparagsak ka.*
11 Laton ay nailak din naabakan di lawa ay komonkontra,
nadngek abe din bogaw da sin naabakan da.
12 Din nalinteg yan gomabay da
ay kaman din sidro ed Lebanon ya din kaiw ay palma.
13 Kaman dan kaiw ay naimola sin beey di Apo,
gomabay da sin Timplon Diyos ay daydayawen tako.
14 Manbonga da olay ad-adoy tawen da,
kanayon ay makneg ya magabay da.
15 Siya nay mangipaila ay nalinteg din Apo,
magay maipabasol en sisya ay salaknib ko.

Salmo 93

93

Nangato Ay Ari Si Diyos

1 Apo Diyos, sik-a di ari mi ay ipogaw mo,
dayaw ya pigsa et kaman mon inbabado.
Adi maikiweg din daga tan insaad mo ay kosto.
2 Nanturturay ka manipod sin damodamo,
nawawada ka sin daan manlogi di timpo.
3 Apo Diyos, dinmakdake din danom
et man-agodood din dalloyon.
4 Ngem sik-a ay Diyos ed daya,
addawi ay manakabalin ka
mo din baybay ya dalloyona.
5 Apo, adi polos manbalbaliw din linteg mo.
Bagay nas eng-enggana din kinasanton di beey mo.

Salmo 94

94

Si Diyos Di Mangokom Sin Kaipoipogaw

1 Yahweh, din Diyos ay man-ibaes yan sik-a,
din bonget mo ipailam koma.
2 Sik-a di mangokom sin am-in ay ipogaw isnan daga,
et ipalak-am mo sin mangipapangatos awak da
din lebbeng na ay dosa da.
3 Apo Diyos, kas-ano pay di kabayag na

* **92:10** Din kanana sin Hebreo et: *nabokbokanak si baro ay lana.*

ay it-it-ek din makedse din awak da?
4 Amin din mangam-amag si lawa
yan it-it-ek dan basol da.
5 Din pinilim ay ipogaw mo yan palpaligaten da,
6 peslen da din nalasang, mangili ya olila.
7 Ngem kanan da, “Si Yahweh ay Diyos di Israelita
yan adi na ammo ya adi na ilaen na.”
8 Palalo sas kinaong-ong yo!
Pig-an pay di kanemneman yo?
9 Ay adi makadnge ya makaila
yan sisyay nangamag si inga ya mata?
10 Ay siya mo adi na dosaen din ipogaw na
yan sisya met di manosa sin kailiili isnan daga?
Ay magay ammo na aya
yan amin ay ipogaw et sisyay mangitdo en daida?
11 Ammon Diyos di nemnem da,
ammo na ay magay silbin di plano da.
12 Nagasat din bagbagaam, Apo,
din itdoam sin bilbilin mo,
13 tan waday talnan di nemnem da
sin timpon di ligat da
enggana ay maisagana
din kaot para sin mangam-amag si lawa.
14 Din ipogaw mo ay Diyos yan adi ka baybay-an,
15 mawadan to kasin di kinalinteg sin pangokoman,
et amin ay nalinteg yan en da apolbalan.
16 Ay wada aya di sinmalaknib sin mangam-amag si lawa?
17 Mo adi ka binmadang ay Diyos, nateyak koma ay nasapa.
18 Idi dandani ay matokangak, Apo,
inpapigsam sak-en begew sin adi manbalbaliw ay layad mo.
19 Mo ad-adoy pandandanagak,
wada ka ay lomiwliwa ya omiparagsak.
20 Adi ka met mabalin ay makikadwa
sin tuturay ay baken kosto di panangokom da
ay mangwani en kosto din lawa.
21 Manbabadang da ay mamalpaligat sin nalinteg di ogali na,
kedngan da ay matey din magay basol na.
22 Ngem sik-a, Yahweh ay Diyos ko,
di pankamangak ya salaknib ko.
23 Ipalak-am mon to en daida
di sobalit din lawa ay inam-amag da,
dosaem daida begew sin basol da.

Salmo 95

95

Dayawen Ya Onodan Tako Din Manakabalin Ay Diyos

1 Omali kayo ta mankanta ya manragsak tako,
ipigsa takon pangdayaw takon Diyos Apo.
Maiarig sisyas dakdake ay bato
ay pankamangan ta maisalakan tako.
2 Emey tako sin sangoanana ay man-iyaman en sisya,

manragsak tako ay mangidayaw babaen si kankanta.
3 Tan si Yahweh yan manakabalin ay Diyos
ya ari ay nangatngato mo din amin ay sinan didiyos.
4 Iturayana din intiro ay daga manipod sin kaonegan ay liyang
enggana sin dontog ay kakayangan.
5 Oka na abe din baybay tan pinarsua na,
siya abe din daga ay inamag na.
6 Omali kayo ta mandokmog ya manyakog-ong tako
ay mandayaw en Yahweh ay namarsua en datako.
7 Tan sisya din Diyos tako ya datako di ipogaw na
ay maiarig si karnero ay ay-ayowanana.
Dengngen yo koma ed wani ay agew din kalin Diyos Apo.
8 Kanana, “Adi yo pakenkentegen din nemnem yo
ay kaman din inyat di aap-o yo
sin agew ay kawada dad Meriba,
sin lugar ay magay omili ed Massa.*
9 Isdi ay pinmadpadas din aam-a yo
olay inil-ila da din inam-amag ko.
10 Opatapolo ay tawen ay sinigsigaak daida.
Isonga kanak, ‘Kankanayon ay masangsangaw das lawa.
Sigaan da ay mangonod sin bilbilin ko en daida.’
11 Gapo sin bonget ko inkarik ay adik polos pasgepen daida
sin pan-illengan ay enak insagana.”

Salmo 96

96

Si Diyos Din Kangatoan Ay Ari

1 Ikantaan yos Diyos si baro ay kanta,
ikantaan yos sisya, amin ay ipogaw isnan daga.
2 Dayawen yos sisya babaen sin kanta yo.
Inag-agew ay dad-aten yo
din nangisalakananan datako.
3 Dad-aten yo sin nanasyon din kinangato na
ya din nakaskasdaaw ay inam-amag na.
4 Tan nangato si Diyos et lebbeng na ay daydayawen yo ay kosto,
baken odom ay diyos mo adi et sisya anggoy di patgen yo.
5 Tan din daydayawen di odom ay nanasyon isnan daga
et owat sinan didiyos ay magay silbi na,
ngem si Diyos pay et pinarsua na din am-in ay wadad daya.
6 Madaydayaw sisya, mabigbig di kinangato na.
Din panakabalina ya mankoniniing ay kinadiyos na
et pon-en da din Timplo na.
7 Dayawen yo si Diyos, amin ay nasyon isnan daga,
bigbigen yo din panakabalin ya kinadiyos na
8 ya din madaydayaw ay ngadana.
Iey yon daton yon sisya
ya senggep kayo sin Timplo na.
9 Mandokmog kayo ay mandayaw en sisya

* **95:8** Din istorya maipanggep sin naamag ed Meriba ya Massa et madtengan sin Exodo 17:1-7 ya Bilbilang 20:1-13.

ay maptemapteng din kinasanto na.*
Manpayegpeg kayo si egyat yo sin sangoanana,
amin ay ipogaw isnan daga.
10 Amin ay nasyon di pangibagaan yo
ay enggay man-ari si Diyos Apo.
Insaad na ay kosto din daga et adi maikiwkiweg.
Din pangokomana sin kaipoipogaw yan nalinteg.
11 Manragsak kayo ay wadad daya ya isnan daga,
manragsak kayo ay baybay ya amin ay linaona,
12 dakayo abe ay papayew ya amin ay molmola,
ibogaw yo din ragsak yo, kakaiw sin kada.
13 Manragsak kayo sin omalian Diyos ay mangituray sin daga.
Magay pabpaborana ya nalinteg di iyat na
ay mangokom ya mangituray sin ipogaw isnan daga.

Salmo 97

97

Si Diyos Di Kangatoan Ay Manturay

1 Si Diyos di manturay isonga manragsak kayo ay ipogaw isnan daga,
olay dakayo ay wada sin kaaddawian ay soli na.
2 Nanliniked di liboo ya bolinget en sisya,
nalinteg di panangituray na.
3 Waday apoy sin sango na,
et pooana din kalabana ay nanlikob en sisya.
4 Masilawan din lobong sin kimat na,
manpayegpeg din daga ay mangila.
5 Din dodontog yan kaman allid ay matenaw da
sin sangoanan Diyos ay mangituray sin intiro ay daga.
6 Din wada ed daya yan ipaammo da din kinalinteg na,
mailan di amin ay nasyon din kinangato na.
7 Amin ay mandayaw si kinitikitan et maibabain da,
siya abe sin mangit-it-ek si didiyosen ay magay silbi na.
Amin ay sinan didiyos et manyakog-ong da sin sangoanana.
8 Gapo sin panangokom Diyos yan manragsak da
din ipogaw ed Zion ya Juda.
9 Tan si Yahweh di mangituray sin intiro ay daga,
mo is-o sin didiyosen, addawi ay nangatngatos sisya.
10 Laylayden Diyos din manigsigaan sin lawa,
salaknibana din biyag di ipogaw na
ya isalakanas daida sin mangam-amag si lawa.
11 Masilawan din nalinteg et manragsak da.
12 Dakayo ay nalinteg, manragsak kayo
gapo sin inam-amag di Apo.
Nemnemen yo din inamag na,
yan dayawen yo din nasantoan ay ngadana.

Salmo 98

* **96:9** Di odom ay kaiologan nina sin Hebreo et: 1) *Nasantoan koma di bado yo ay mandayaw en Apo* 2) Mandokmog kayo en sisya ay nasantoan, mo sin Timplo di ena panpailaan.

98

Manragsak Tako Tan Nangabak Si Diyos

1 Ikantaan yo si Diyos si baro ay kanta,
tan nakaskasdaaw din inam-amag na.
Nangabak sisya ay bokbokod na
babaen sin nasantoan ay panakabalina.
2 Inpaammon Diyos sin nanasyon din ena nangabakan
ya din kabaelana ay mangisalakan.
3 Tinongpal na din kari na sin Israelita,
kanayon ay napodno en daida
ya inpappaila na din layad na en daida.
Amin ay ipogaw sin solin di daga,
din nangabakan Diyos tako yan inila da.
4 Amin ay ipogaw sin daga,
begew si ragsak yo, ipigsa yo ay mankanta
ay pangdayaw yo en sisya.
5 Kompasan yo si arpa din kanta yo
ay mangidaydayaw en Apo.
6 Mananggoyob ya manbogaw kayo begew si ragsak yo
sin sangoanan Diyos ay ari tako.
7 Manragsak kayo ay baybay ya amin ay linaona,
manragsak ka ay daga ya amin ay wadan sik-a.
8 Dakayo ay ginawang, manpalakpak kayo,
dakayo ay dontog, man-es-esa kayo
ay mankanta si ragsak yo sin sangoanan di Apo.
9 Tan omal-ali sisya ay mangituray sin daga,
nalinteg ya magay pabpaborana
sin pangokomana ya pangiturayana.

Salmo 99

99

Si Diyos Et Manakabalin Ya Nasantoan Ay Ari

1 Manturay si Diyos et manpayegpeg din ipogaw si egyat da.
Tinmotokdo sin trono na
sin ngaton di napayakan ay paparsua
yan manyegyeg din daga.
2 Mabigbig di kinangaton Diyos ed Zion,
iturayana am-in ay ipogaw isnan lobong.
3 Amin ay ipogaw yan dayawen da
din madaydayaw ya kaeegyat ay ngadana.
Nasantoan sisya!
4 Manakabalin ay ari sisya,
din nalinteg di laylaydena.
Initdo na ed Israel di kosto ay amagen da,
initdoanas daida ta somiged di ogali da
ya magay pabpaboran da.
5 Si Yahweh ay Diyos tako, dayawen yos sisya,
dayawen yo sin sangoanan di trono na.
Nasantoan sisya!
6 Da Moses en Aaron din papadi na,
si Samuel di esa ay nankarkararag en sisya,

nankararag dan sisya yan pinatgana.
7 Sin natood ay liboo ay kad-ana,
nakikali en daida.
Tinongpal da din linteg ya bilbilina
ay inbaga na en daida.
8 Sinongbatan Yahweh ay Diyos din kararag da,
inpaila na ay manangpakawan ay Diyos sisya,
ngem dinosa na pay dedan si daida sin basol da.
9 Si Yahweh ay Diyos tako, bigbigen yo din kinangato na,
dayawen yos sisya sin nasantoan ay dontog na,
tan si Yahweh ay Diyos tako, nasantoan sisya.

Salmo 100

100

Kanta Ay Pangdayaw En Diyos

1 Kaipoipogaw isnan daga, ipigsa yo koma ay mangikanta
sin pangidaydayawan yo en Diyos ed daya.
2 Omali kayo sin sangoanana ay mankankanta,
naragsak kayo koma ay manaydayaw en sisya.
3 Bigbigen yo ay si Yahweh et Diyos Apo.
Sisyay namarsua en datako et oka nas datako,
et kaman takon karnero sin pastolan di Apo.
4 Man-iyaman kayo ya dayawen yos sisya
mo senggep kayo sin Timplo na.
5 Tan si Yahweh et siged sisya.
Magay pap-eng din seg-ang ya layad na.
Matalek abe si eng-enggana
ay manongpal sin amin ay inkari na.

Salmo 101

101

Din Inkarin Di Ari En Diyos

1 Mankantaak maipanggep si kinalinteg ya kinapodno,
kantaek paran sik-a, Apo.
2 Magay maipabasol to en sak-en sin panagbiyag ko,
nalinis abe di biyag ko sin beey ko.
Pig-an pay di omaliam en sak-en, Apo?
3 Pandokogak to di lawa ay plano ay magay silbi na,
sigaak abe din lawa ay ogalin di manokog en sik-a,
adiak polos maalinan si kaman nidi ay lawa.
4 Addawiak di ipogaw ay nakillo di nemnem na,
adiak ipalobos ay komadkadwa da.
5 Paginkek to di nalimed ay mangipalawlawa si gait na,
adiak aben anosan din mangipapangatos awak na.
6 Din matalek ay ipogaw sin ili di piliek to
ay makitee sin beey ko.
Din nalinis di biyag na di ipalobos ko
ay mansilbi en sak-en, Apo.
7 Magay makitee sin beey ko ay maetek,
adi da mabalin ay mantee sin sangoanak.
8 Inagsapa ay kaanek din laway ogali na sin ili, Apo,

ponasek amin ay mangam-amag si baken kosto
sin pinilim ay siyodad mo.

Salmo 102

102

Kararag Di Ipogaw Ay Manligligat

1 Apo, dengngem kod nan kararag ko
ta patgam nan adawag ko
ay mankedaw si badang mo.
2 Adi ka kod dokogan sak-en, Apo,
sin timpon di ligat ko.
Dengngem kod nan kararag ko
ta sin timpo ay kedawek din badang mo,
songbatam ay dagos, Apo.
3 Tan maomas ay kaman asok nan biyag ko,
kaman man-atong ay pogon nan awak ko.
4 Maiarigak si nango ay logam,
enggay magay ganas ko ay mangan.
5 Palalo di bayeweng ko,
owat tong-a ya kodil nan awak ko.
6 Kamanak titit sin lugar ay magay omili,
kamanak kop sin nataynan ya nadadael ay ili.
7 Adiak kaseyep olay bomaktadak,
naladingit ay titit sin toktok di beey di kaiarigak.
8 Maninsin-agew ay lomaslasoy din kalaban ko,
os-osalen das baos din ngadan ko.
9 Kamanak mangmangan si dap-o,*
din lowak yan pakiin-inom ko
10 gapo sin palalo ay bonget mo,
tan pinidit mos sak-en ya inwasit mo.
11 Nan biyag ko yan kaman alidong sin masdem
ya kaman mangmango ay logam.
12 Ngem manturay kas eng-enggana, Apo,
ya kanayon ay mandinamag din ngadan mo.
13 Seg-angam to ed Zion et pomika ka,
tan dinomteng din kosto ay timpo ay seg-angam sisya.
14 Tan olay mo nadadael din siyodad ay sana
ya enggay naiwalawalang din bato ay amag na,
patpatgen pay dedan din mansilsilbin sik-a,
wada met laeng di seg-ang da sin ili da.
15 Patgen to din nanasyon sik-a, Apo,
amin ay ari isnan daga et emegyat dan to
sin panakabalin mo.
16 Tan ipailam din sana ay panakabalin mo
sin kasin mon pangamagan ed Zion, Apo.
17 Awni et dengngem ya patgam to
din kararag di nabaybay-an ay ipogaw mo.
18 Isolat yo din inam-amag di Apo
ta say din maisokat en datako sin omal-ali ay timpo

* **102:9** Din ogalin di manladladingit ay Judio et en tinmokdo sin kad-an di naiwasit ay dap-o. Piney-ana abes dap-o din toktok na.

yan dayawen dan to din Apo.
19 Isolat yo ay si Diyos et wada
sin nasantoan ay kad-ana ed daya,
yan inosdongana din daga
20 ta din bayeweng di balod yan dengngena
ya din nakeddengan ay matey et isalakana.
21 Et mandinamag to ed Zion din ngadana,
ed Jerusalem, daydayawen dan tos sisya
22 mo din man-ili sin am-in ay nasyon, matopog dan to
ay mandayaw en Apo.
23 Daanak makay yan inmipakapsot ka, Apo,
inpaaptik mo din biyag ko.
24 Diyos ko, adi ka kod sapaen ay taolien nan biyag ko,
tan magay pap-eng di biyag mo.
25 Ed bayag, insaad mo din lanad di daga
ya inamag mo am-in ay wadad daya.
26 Mamaga dan to ngem sik-a pay yan komakaman ka.
Kaman dan bado, domaan ya masokatan da,
tan awni et sokatam daida.
27 Ngem mo sik-a pay yan komakaman ka,
din biyag mo et magay pap-eng na.
28 Din aan-ak mi, dakami ay mansilsilbi en sik-a,
awni et natalna di biyag da.
Salaknibam to din poli da
et maga di pandanagan da.

Salmo 103

103

Din Nakaskasdaaw Ay Layad Diyos

1 Idayaw ko si Diyos Apo
sin am-in ay kabaelak ya nemnem ko.
Idayaw ko din nasantoan ay ngadana.
2 Adiak liw-an din ad-ado ay seg-ang na,
isonga dadlonak daydayawen sisya.
3 Pakawanena am-in ay basbasol ko
ya agasana am-in ay sakit ko.
4 Sin pese et omilislisi sisya.
Bindisyonanas sak-en sin seg-ang ya layad na.
5 Ad-ado ay pansigdan di idawat na
sin inagew ay panbiyagak isnan daga
ta say olay ed wani ay nakayak,
kinmakaman din sigod ay pigsak
ay kaman din titit ay napigsapigsa
ay makwani en agila.
6 Itonton Diyos din kalintegan
di am-in ay mapalpaligatan.
7 Inpaammo nan Moses din plano na,
et inilan din Israelita
din nakaskasdaaw ay inam-amag na.
8 Si Diyos yan managlayad ya managseg-ang.
Naanos ya din layad na et komakaman.

9 Adi kanayonen Diyos din panyamyamana,
ya adi na ililiget din ipogaw na.
10 Din dosa ay idawat nan datako
et mayap-ew mo is-o sin basol tako.
11 Tan kaman din kakayang di ed daya isnan daga
di kadakdaken din layad na sin mangipatpateg en sisya.
12 Din basbasol tako et enggay pinakawana
et palalo ay in-addawi na,
kaman nan kaaddawin di belaan di agew sin kadiposana.
13 Kaman din iyat di esay ama ay manegseg-ang sin anak na
din iyat Diyos ay manegseg-ang sin mangipatpateg en sisya,
14 tan ammo na dedan ay sin tapok di napoan tako,
et nemnemena din pankapsotan tako.
15 Din biyag tako et kaman din biyag di logam.
Kaman sabsabong ay maila din kamapteng na sin sinkaattikan,
16 tan madageman et makpit, mag-as et maliw-an.
17 Ngem din layad Diyos sin mangipatpateg en sisya,
adi manbalbaliw ya maga di gedeng na.
18 Din adi manliwliw-an sin intolag na
mo adi et tongtongpalen dan bilbilina,
mantoltoloy din kinalinteg na enggana sin apo da.
19 Insaad Diyos din panturayana ed daya,
am-iam-in yan iturturayana.
20 Dayawen yo si Diyos, dakayo ay napipigsa
ya manakabalin ay anghel na,
dakayo ay manmannge sin ibaga na
ya manongtongpal sin bilina.
21 Dayawen yo si Diyos, dakayo am-in ay wadad daya
ay baa na ay mangon-onod sin panlaydana.
22 Dayawen yos Diyos, dakayo am-in ay pinarsua na
sin am-in ay lugar ay iturturayana.
Dayawek si Diyos sin am-in ay nemnem ko.

Salmo 104

104

Din Kinangaton Diyos Ay Namarsua

1 Yahweh ay Diyos ko, dayawek sik-a,
tan tet-ewa ay manakabalin ka.
Dayaw ya kinangato, naipabadon sik-a,
2 manliniked en sik-a di pat-a.
Ed daya yan inoklag mo ay kaman tolda.
3 Insaad mo din beey mo sin danom ay wada ed daya.*
Manlogan ka sin liboo ya mapges ay dagem ay kaman mon kalisa.
4 Din dagem ya kimat yan ibaam daida.
5 Inset mo ay insaad din daga
et maga polos di kaikiwegana.
6 Kaman mon binadoan si baybay ay malosong
et din dontog yan nilim-otan di danom.
7 Asi kan bilinen din danom et dinmenden da.
8 Sin dontog ya tanap yan inmayos da

* **104:3** Ilaen din footnote sin Genesis 1:7-8.

enggana sin insaganam ay pantean da.
9 Inkeddeng moy gedeng da
ta say adi da mantaoli ay manlim-ot sin daga.
10 Inpawadam sin tanap di obbog,
et man-ayos da sin nan-gawaan di dontog.
11 Man-inom amin din atap ay animal isdi,
siya abe di pan-inoman din atap ay dangki.
12 Sin kakaiw sin benget da,
man-obong di titit ya mankanta da.
13 Manipod ed daya ay kad-am,
sibsibogam din dontog si odan,
et mapnek si bindisyon mo nan daga ay pinarsuam.
14 Inpagabay mo din logam para sin baka
ya molmola ay pangaan di ipogaw si kasapolan da,
15 ta mawada di arak ay panragsakan da,
lana ay mangipapteng sin ropa da,
ya makan ay mangipabikas en daida.
16 Din kakaiw Diyos et masibogan da,
din makwani en sidro ed Lebanon ay inpagabay na.
17 Din kinittoy ay titit yan isdi ay man-obong da,
siya abe din dadakke sin kakayangan ay panga da.
18 Din atap ay kalding et sin nakayang ay dontog di pantean da,
sin deppas yan panbeeyan di bewet ay kanan da.
19 Pinarsuam din bowan ay waday pan-inatana ya bemeskaana
ta say din timpo et waday kailasinana.
Din agew yan ammo na din oras ay kadiposana.
20 Inpawadam di bolinget et siya din labi ay kanan da,
say bomalaan di atap ay animal sin kada.
21 Manngaed din bomaro ay layon ay manganap si anopen da,
an-anapen da din indawat Diyos ay kanen da.
22 Mo bomala din agew yan mantaoli da
sin liyang ay pantean da.
23 Din ipogaw abe yan bomala da
ay maninsin-agew da ay man-obla.
24 Apo Diyos, napno nan daga sin adi kabilang ay inamag mo.
Inamag mo amin babaen sin laing mo.
25 Wada abe din baybay ay adi kalokod din kaannawa na.
Adi kabilang di manbibiyag isdi ay parsua,
kinittoy ya dadakke da.
26 Din bapor yan isdi di en da panbiyahian.
Isdi abe di pan-ay-ayaman
din dakdake ay dragon ono bowaya ay pinarsuam
ay makwani en Leviatan.
27 Amin ay parsua et sik-a din pannamnamaan da
ay mangidawat si kanen da sin kosto ay timpo na.
28 Idawdawat mo din kanen di esa ya esa,
et mangan da enggana ay mabsog da.
29 Emegyat da mo taynam daida.
Matey da mo pasaldengem din leng-ag da
et mantaoli da sin tapok ay napoan da.

30 Ngem babaen sin Ispiritom,† manparsua kas maiskat en daida,
et wada kasin di matago isnan labaw di daga.
31 Apo Diyos, maipaila koma di panakabalin mo si eng-enggana
ya malaydan ka koma sin pinarsuam isnan daga.
32 Manyegyeg din daga mo ilaem,
omasok din dontog mo giwitem.
33 Mankantaak ta idaydayaw kos sik-a ay Diyos
enggana ay nan leng-ag ko, malongbos.
34 Mapnek ka koma isnan kansiyon ko,
tan sik-a di poon di ragsak ko.
35 Ikararag ko ay kaanem koma
din managbasol isnan daga.
Apo Diyos, idaydayaw kos sik-a!
Tet-ewa ay madaydayaw ka!

Salmo 105

105

Matalek Si Diyos

1 Man-iyaman kayo en Diyos ay wadad daya.
Idaddad-at yo din nakaskasdaaw ay kinadiyos na,
dad-aten yo sin kaipoipogaw din inam-amag na.
2 Idayaw yo si Diyos sin kankanta,
dad-aten yo din nakaskasdaaw ay inam-amag na.
3 It-ek yo din nasantoan ay ngadana,
manragsak kayo ay mandaydayaw en sisya.
4 Si Diyos di pankamangan yo
ya kanayon ay daydayawen yo.
5 Nemnemen yo din nakaskasdaaw ay inam-amag na
ya din dosa ay inkeddeng na,
6 dakayo ay polin Abraham ay baa na
ya siya abe en Jacob ay pinili na.
7 Si Yahweh et Diyos takos sisya.
Din ikeddeng na et maipaammo sin intiro ay daga.
8 Adi na polos liw-an din intolag na si eng-enggana,
siya abe sin inkari na, tan sigurado ay tongpalena.
9-10 Et siya na din adi manbalbaliw ay inkari na
en da Abraham, Isaac ya si Jacob ay aap-o tako ay Israelita.
11 Kanana, “Din daga ed Canaan et idawat ko en dakayo,
et say ipatawid yo sin ipoli yon to.”
12 At-atik da din ipogaw Diyos ed idi,
din kaibilangan da ed Canaan yan mangili,
13 tan nan-etaetan da sin inil-ili.
14 Ngem adi inpalobos Diyos ay waday mamaligat en daida.
Binagbagaana di aari ta masalakniban din ipogaw na.
15 Kanana, “Adi yon palpaligaten din pinilik ay baa,
din pankalkaliak yan bay-an yos daida.”
16 Inpawadan Diyos di betil sin daga da,
et maga polos di kanen da.
17 Ngem wada di inbaa na
ed Egipto ay namangpango mo daida,

† **104:30** Di esa abe ay kaiologan nina sin Hebreo et: *Ngem babaen sin leng-ag mo, …*

si Jose ay nanbalin si bag-en tan inlakon din aag-i na.
18 Inbalod din taga-Egipto et kinadinaan dan siki na,
wada abey landok ay inpaikeke da,
19 enggana ay tinmet-ewa din inpadto na
ya nakdeng ay pinadpadas Diyos sisya.*
20 Pag wayawayaan din ari ay mangituray ed Egiptos sisya.
21 Dinotokanas Jose ay panakaawak na
ta say mangituray sin ili da
22 ya makaammo ay mangitdo ya mamagbaga
sin oopisyal na.
23 Pag omonod si Jacob ed Egipto et isdi di nanbeeyana.
24 Indawtan Diyos si ad-ado ay anak din poli na
et pinapigsa nas daida mo din kalaban da.
25 Inturong na din nemnem di taga-Egipto ay kalaban da
ta iliget ya sikapan da din ipogaw na,
26 ngem inbaa nas da Moses en Aaron ay pinili na
ta ed Egipto di emeyan da.
27 Idi dinmateng das di, ad-ado di inpaila da
ay sinyal ya milagro ay inpaamag Diyos en daida.
28 Inpabolinget Diyos din ili da,
ngem adi pinatin din taga-Egipto din bilina.
29 Nanbalinena si dada din danom sin ginawang da,
et natey amin din nigay ay wada.
30 Napno si tokak din ili da,
pati sin palasyo yan napno da.
31 Inbilin Diyos ay lallaeg ya tilang di mawada,
et napno din intiro ay daga da.
32 Baken odan mo adi et dalalo ya kimat di inbaa na sin ili da,
33 et nadadael din obas ya igos ay prutas da
dowan aben naspak am-in di kaiw da.
34 Inbilina et adi kabilang ay dodon di nawada,
35 et kinan da amin ay mola
ay ginmabgabay sin dagan di taga-Egipto ay kad-an da.
36 Pinse na din besag ay lalaki sin amin ay pamilya da.
37 Idi makdeng di, inpango na din Israelita ay ipogaw na,
ay pag da amin nasalon-at ya napigsa,
et kinmaan da ay nangitakin si balitok ya palata.
38 Peteg di layad din taga-Egipto sin kinmaanan da
tan egyatan das daida.
39 Inpawadan Diyos di liboo ay manlidom sin ipogaw na
ya apoy sin labi ay mangsilaw en daida.
40 Nankedaw da et indawtan Diyos si daida
si titit† ya makan ay napod daya ta mapnek da.
41 Idi magay danom si pan-inoman da,
waday bato ay nan-ekangena,
et nan-ayos di danom ay kaman ginawang
sin lugar ay kad-an da ay kadardaratan.‡
42 Adi niliw-an Diyos din napateg ay inkari na

* **105:19** Di esa abe ay kaiologan nina sin Hebreo et: *pinaneknekan Diyos ay nalinteg sisya.* † **105:40** Exodo 16:13 ya Bilbilang 11:31-34. ‡ **105:41** Din istorya ay nay et madtengan sin Exodo 17:1-6.

en Abraham ay baa na.
43 Isonga inpango na din pinili na ay ipogaw na,
et nankankanta das palalo ay ragsak da
sin kinmaanan da sin ili ay naibag-enan da.
44 Din dagan di odom ay ipogaw di indawat na en daida,
din inling-etan di odom, inpalobos na ay okaen da.
45 Inamag Diyos di ta say tongpalen din ipogaw na
din amin ay linteg ya bilbilina.
Si Diyos et madaydayaw koma!

Salmo 106

106

Din Layad Diyos Ya Din Nanbasbasolan Di Ipogaw Na

1 Madaydayaw din Apo!
Man-iyaman kayon Diyos tan siged sisya,
magay pap-eng din adi manbalbaliw ay layad na.
2 Ay wada aya di makaibaga
amin sin nakaskasdaaw ay inam-amag na?
Sino ngata di mabalin ay mandayaw ay kosto en sisya?
3 Nagasat din mantongpal sin bilina
ay kanayon ay din kosto di amagena.
4 Nemnemem komas sak-en, Apo,
sin pamadangam si ipogaw mo.
Omitapi ka koma sin pangisalakanam en daida
5 ta ilaek din somigedan di biyag da
ya makiragsakak sin peteg ay ragsak da
gapo ta ipogaw mos daida.
6 Nanbasol kami ay kaman din aam-a mi,
lawa kayman di inam-amag mi.
7 Sin kawadan di aam-a mi ed Egipto,
adi da inawatan din nakaskasdaaw ay inam-amag mo.
Nilinglingan da din namin ado
ay nangipailaam en daida si layad mo.
Sik-a ay Kangatoan yan kinontra da
sin Baybay ay Mandalangdang* ay kanan da.
8 Ngem olay siya di, insalakanas daida
ta ipaila na din kaeegyat ay panakabalina
ta say madaydayaw din ngadana.
9 Binilina din Baybay ay Mandalangdang et namgaan tet-ewa.
Inpango na ay manbalasat din ipogaw na
et namgaan di nandad-anan da.
10 Insalakanas daida sin panakabalin di kalaban da.
11 Ngem din kalaban da et nalned da,
magay olay esa ay nabay-an en daida.
12 Pag patien din ipogaw na din inbaga na
et nankanta da ay nangidayaw en sisya.
13 Ngem nilinglingan da ay dagos din inamag na,
adi da anosan ay sed-en din plano na.
14 Sin lugar ay magay omili, palalo di aklong da

* **106:7** Siya na di ngadana sin LXX ya Baro ay Tolag. Din kanana sin Hebreo et: *Baybay ay Katantanobongan.*

et si Diyos yan pinadas da.
15 Et indawat na din kindaw da,
ngem inpawada na abe di kaeegyat ay sakit da.
16 Idi inapalan di odom da Moses en Aaron ay pinili na,
17 nan-ekang din lota et inokmona
da Datan en Abiram ya din gagait da.
18 Nawaday apoy ay binmaba sin pasolot da,
et pinooana nan managbasol ay nay da.
19 Nan-amag dad Sinai† si balitok ay sinan baka
et say dinaydayaw da.
20 Nanlaslasinen da mo din kinadiyos na
din ladawan di baka ay logam di kankanena.
21 Nilinglingan da si Diyos ay nangisalakan en daida,
ed Egipto yan nakaskasdaaw di inam-amag na.
22 Nakaskasdaaw din inamag na sin sana ay ilin Ham
ya sin Baybay ay Mandalangdang.
23 Idi kanan Diyos en dosaena din ipogaw na,
nakikali si Moses en sisya
ta adi na itoloy ay dosaen daida
gapo sin bonget na.
24 Nilalasoy da din maymayat ay daga,
tan adi da nantalek sin kari na.
25 Nanmaymayotmot da sin kampo da,
adi dan pinatpati din kali na.
26 Isonga insapata na ay dosaenas daida
ta sin lugar ay magay omili et say kateyan da
27 ya pansisianena sin kailiili din poli da.
28 Idi siya di, ed Peor yan nakidaydayaw da
en Baal ya nangan da
si naidaton si didiyosen ay magay biyag na.
29 Inpabonget das Diyos gapo sin inam-amag da,
et nawada di kaeegyat ay sakit en daida.
30 Ngem pinmika si Finehas et dinosa na
din binmasol en daida,
pag somaldeng din sakit ay sana.
31 Et maibilang di ay kinalinteg na
engganas tapin di agew ay magay pap-eng na.
32 Inpabonget das Diyos sin kad-an di obbog ed Meriba
et nadosas Moses gapo en daida.
33 Tan si Moses et palalo ay inpabonget da
et adi nan inannadan din kinali na.
34 Adi da pinse din nanasyon ay inbilin Diyos ay peslen da,
35 ngem nakiasawa da et en daida
et tinadon da din am-amagen da.
36 Dinayaw da din didiyosen da
et kaman tagdey ay say nadadaelan da.
37 Sin dimonyo yan indaton da
din lallalaki ya babbabai ay an-ak da.
38 Pinse da san aan-ak da ay magay basol da,
et kinmadodogis din daga begew sin basol da ay sana.

† **106:19** Din kanana sin Hebreo et: *Horeb.* Di esa ay ngadana et Sinai.

39 Kinmadodogis da begew sin inamag da,
kaiarigan da di manakikamalala.
40 Isonga binmonget si Diyos sin ipogaw na
ya kalkaliget nas daida.
41 Binaybay-ana ay abaken di odom ay nasyon daida
ya inturayan din kalaban da.
42 Pinalpaligat din kalaban da,
dadlon dan inturayan daida.
43 Namin ado ay insalakanas daida,
ngem paagposen da din komontraan dan sisya
et nadadael din biyag da gapo sin basol da.
44 Ngem olay siya di, dinnge na din adawag da
et inila na din ligat da.
45 Gapo en daida, ninemnem na din intolag na,
et ginedngana din ligat da
gapo sin dakdake ya adi manbalbaliw ay layad na.
46 Inturong na ay seg-angan din am-in ay akin balod en daida.
47 Yahweh ay Diyos mi, isalakan mo kod dakami
ya taoliem dakami ay mapo sin kailiili
ta man-iyaman kamin sik-a ay nasantoan di ngadana
ya maragsakan kami ay mangidayaw en sik-a.
48 Madaydayaw ka si eng-enggana,
Yahweh ay Diyos di Israelita.
Amin koma ay ipogaw yan “Amen,” kanan da.
Madaydayaw din Apo.

Salmo 107

107

Iyaman Sin Kinasiged En Diyos

1 Man-iyaman tako en Diyos tan siged sisya,
ya magay pap-eng din adi manbalbaliw ay layad na.
2 Dakayo ay insalakan Diyos, ibagbaga yo koma
din peteg ay layad yo ay man-iyaman en sisya.
Insalakanas dakayo sin kalaban yo
3 et manipod sin amin ay solin di lobong, sininop nas dakayo.
4 Din odom et linmikeliked da sin lugar ay magay omili,
ngem magay maanapan da si pantean da ay ili.
5 Enggay nakaan din namnama da
gapo sin dagaang ya bigaw da.
6 Ngem idi maligligatan da,
nankedaw da si badang Diyos ed daya,
et insalakanas daida sin doy ay ligat da.
7 Inturong nas daida sin kosto ay pandanan da
enggana ay dinmateng da sin ili ay pantean da.
8 Man-iyaman da koma en Diyos sin adi manbalbaliw ay layad na
ya din nakaskasdaaw ay inam-amag na para en daida.
9 Tan olay sino ay manbigaw yan pan-inomena,
ya olay sino ay mandagaang yan pakanena.
10 Enggay mabolinget di kad-an di odom en daida,
nabalod da et nakadinaan da,
11 gapo ta kinontra da ya en da sinigaan

din bilbilin Diyos ay Kangatoan.
12 Inpababa na di nemnem da sin naligat ay obla da.
Idi naisokba da, magay bomadang en daida.
13 Ngem nankedaw da si badang Diyos sin ligat da ay sana
et insalakanas daida.
14 Winayawayaanas daida sin mabolinget ay kad-an da,
ya sinokpot na din kadina ay namabalod en daida.
15 Man-iyaman da koma en Diyos sin adi manbalbaliw ay layad na,
ya din nakaskasdaaw ay inam-amag na para en daida.
16 Tan din bronsi ay eneb yan dinadael na
ya din nanbabag ay landok et ginotlo na.
17 Waday odom ay naong-ong et nadosa da
begew sin basbasol da.
18 Isonga amin ay makan yan sigsigaan da
et dandani di kateyan da.
19 Ngem nankedaw da si badang Diyos sin sana ay ligat da
et insalakanas daida.
20 Inbilina et naagasan da,
isonga naisalakan da sin kateyan da koma.
21 Man-iyaman da koma en Diyos sin adi manbalbaliw ay layad na,
ya din nakaskasdaaw ay inam-amag na para en daida.
22 Masapol abe ay man-idaton da en Diyos si pan-iyamanan da
ya manragsak da ay mangikankanta sin inam-amag na.
23 Din odom yan wada da sin bapor sin baybay ay makilaglagbo,
24 et inila da din nakaskasdaaw ay inamag Diyos Apo.
25 Tan inbilina ay mandagem si napigsa,
et dadakke ay dalloyon di nawada.
26 Dinalapos da din bapor et komayang ya bomaba,
et enggay nakaan din namnama da.
27 Mandapidapig da ay kaman ad-adoy ininom da,
et magay silbin din laing da.
28 Ngem nankedaw da si badang Diyos sin ligat da
et insalakanas daida,
29 tan inpaginek na din pewek ya dalloyon ay sana.
30 Peteg di layad da tan din baybay yan tinmalna,
yan inturong Diyos daida sin kosto ay pansangladan da.
31 Lebbeng na koma ay man-iyaman da
gapo sin adi manbalbaliw ay layad na,
ya din nakaskasdaaw ay inam-amag na para en daida.
32 Idaydayaw da koma din kinangato na
mo matopog din kaipoipogaw ya din papangolo da.
33 Mabalin ay mamgaan din ginawang mo laydena,
ya din obbog yan mabalin ay pasaldengena.
34 Kabaelana ay panbalinen din siged ay lota si magay silsilbi na
gapo sin basol di man-ili sin isdi ay daga.
35 Ngem kabaelana abe ay pawadaen di posong sin kadardaratan
ya obbog sin lugar ay nanamgaan.
36 Ipalobos na ay isdi di pantean
din ipogaw ay madagdagaangan,
et isaad da di siyodad ay en da panbeeyan.
37 Molaan da din papayew ya kaobasan da,

et ad-ado di apiten da.
38 Bindisyonana din ipogaw na et omad-ado din an-ak da.
Ayowanana abe din baka da
ta magay makolkolangan en daida.
39 Mo maabak din ipogaw Diyos ya maibabain da
gapo sin palalo ay pamalpaligatan di kalaban da,
40 ipailan Diyos din liget na sin mamalpaligat en daida
et dosaenas daida ta say lomikeliked da
sin kadardaratan ay magay kosto ay pandanan da.
41 Ngem din maligligatan et isalakana,
et paad-adoena din anak da.
42 Malaylaydan da din nalinteg ay makaawat isna,
ngem din managbasol et maga di maibaga da.
43 Din nalaing ay ipogaw yan nemnemen da koma dana,
ta say kosto ay maawatan da
din adi manbalbaliw ay layad Diyos ay magay pap-eng na.

Salmo 108

108

Kararag Ta Abaken Diyos Din Kagobat Da

1-2 Apo, napodnoak en sik-a
et mankantaak ay mangidayaw en sik-a.
Bomangonak ay masapa
ta tokarek din gitara ya arpa.
3 Sin sangoanan di kaipoipogaw, man-iyamanak en sik-a,
ikantak di maipanggep en sik-a.
4 Labsana ed daya din adi manbalbaliw ay layad mo,
din kinamatalek mo yan edasana din liboo.
5 Apo, din kinangatom ya panakabalin mo et ipailam koma
sin am-in ay soli ed langit ya isnan daga.
6 Songbatam kod din kararag ko,
isalakan mos dakami ay laylaydem ay ipogaw mo
babaen sin panakabalin mo.
7 Sin Timplom yan kanam, Apo,
“Mo makdeng ay mangabakak, bingayek to
ed Sekem ya tanap ed Succot sin ipogaw ko.
8 Ed Gilead ya Manasses yan okak daida,
ed Efraim yan helmet ko di kaiarigana,
sinyal aben di turay ko ed Juda.
9 Ed Moab yan kaman palanggana ay pan-owasak,
ed Edom abe yan bag-en ay iturayak.
Abakek ed Filistia et manbogawak.”
10 Sino pay di omiey sin siyodad ay naaladan, Apo?
Ed Edom, sino di omipango?
11 Apo, ay tan enggay dinokogam tet-ewas dakami?
Ay adi ka ipango ay makigobat din sosoldado mi?
12 Sin kalaban mi, bomadang ka koma,
tan din badang di ipogaw et magay silbi na.
13 Mangabak kami mo wada ka ay kadwa mi,
tan sik-ay mangabak sin kalaban mi.

Salmo 109

109

Kararag Di Ipogaw Ta Dosaen Diyos Din Kaibaw Na

1 Diyos ay daydayawek,
adi ka koman gomiginek.
2 Tan din lawa di nemnem da
yan man-etek da ta omipalawlawa da.
3 Lomikob da yan mankali das lawa gapo si liget da,
omibaw da olay magay gapo na.
4 Say sobalit da sin layad kon daida
din omipabasbasolan da,
olay mo ikarkararagak daida.
5 Lawa ya liget di sobalit da
sin kinasiged ya layad ko en daida.
6 Mandotok ka si howis ay lawlawa
ay mangokom sin kaibaw ko ay sana,
pawadaem koma di mangidarum en sisya.
7 Okomen da komas sisya
yan mapaneknekan ay waday basol na,
maibilang koma abe ay basol din kararag na.
8 Aptik koma din biyag na
ya maiskat di odom sin saad na
9 ta maolila din aan-ak na
ya malasang din asawa na.
10 Lomikeliked da koma ay manpalimos din aan-ak na,
maipakaan da sin nadadael ay beey da.
11 Sapay koma ta din nangiotang en sisya
yan alaena amin ay sanikwa na
ya alaen di mangili amin ay in-oblaana.
12 Sapay koma ta maga polos di maseg-ang en sisya
ya sin naolila ay aan-ak na.
13 Matey koma amin din anak na
ta maponas din ngadana manipod sin timpo da.
14 Nemnemen koman Diyos din basbasol di ap-apo na
ya adi polos mapakawan din basol ina na.
15 Polos koma ay adi linglingan Diyos din basbasol da,
ngem pap-engena pay koma
di kanemnemneman din ngadan da isnan daga.
16 Maga polos di seg-ang na,
pinaligat na ya pinse na
din nabiteg, kakkaasi ya nadismaya.
17 Laylaydena ay manbaos, isonga mabaosan koma,
sigaana ay mankedaw si bindisyon Diyos para sin iib-a na,
et adi koma mabindisyonan sisya.
18 Kaman din kalakan di panbadoana,
nalaka abe ay manbaos sisya.
Kaman koma din danom ay inomena
ay omoneg sin awak na din baos na
yan kaman lana ay omoneg sin tong-a na.
19 Kaman koman bado ya bilko ay komakaman sin awak na.
20 Say iyat mo koma ay manosa, Apo,
sin mangipalawlawa en sak-en ay kalaban ko.

21 Ngem sik-a, Yahweh ay Diyos ko,
bomadang ka koma ta say madaydayaw din ngadan mo,
omisalakan ka gapo sin kinasiged mo
ya adi manbalbaliw ay layad mo.
22 Tan nay kakkaasiak ya palaloy sakit di nemnem ko.
23 Dandani ay mamagaak ay kaman alidong sin masdem
ya kaman dodon ay itayaw di dagem.
24 Nakapsot nan peweg ko gapo si dagaang ko,
enggay mabilang di tadlang ko.
25 Somiyek ya manwegweg din ipogaw ay omila.
26 Yahweh ay Diyos ko, bomadang ka koma,
begew sin adi manbalbaliw ay layad mo, omisalakan ka.
27 Ipaammom koma sin kalaban ko
ay sik-a din omisalakan, Apo.
28 Mabalin ay bomaos da,
ngem sik-a pay yan bomindisyon ka.
Sapay koma ta maabak din pomalpaligat,
ngem sak-en pay ay mansilsilbin sik-a yan manragsakak.
29 Kaman da koman malned si bain da din kalaban ko,
din bain da yan kaman dan inbabado.
30 Apo, ipidwapidwak ay man-iyaman en sik-a,
sin sangoanan di gimong, idaydayaw kos sik-a.
31 Tan din kakkaasi yan ikalintegam,
isalakan mo sin mangikeddeng si ena kateyan.

Salmo 110

110

Din Pinilin Diyos Ay Ari Ya Padi

1 Kanan Diyos en Apok, “Tomokdo ka sin makannawan ko
enggana ay abakek din kaibaw mo.”
2 Si Diyos ed Zion, idawat nan panakabalin mo
ay mangituray sin kalaban mo.
3 Nakasagana ay makigobat din ipogaw mo
mo ipangom daida ay mangobat sin kalaban mo
sin nasantaon ay dontog mo.
Kaman din dono sin agsapa
din babbaro ay ipogaw mo ay emey en sik-a.*
4 Insapatan Diyos et adi na ibabawi din kanana,
“Kaman din kinapadin Melkizedek, padi ka ay eng-enggana.”
5 Wada si Diyos Apo
sin makannawan mo.
Mo domteng di timpo ay ipaila na din bonget na,
aari yan abakena.
6 Okomena din nanasyon yan pis-itenan toktok da,
kawanalang din bangkay da sin intiro ay daga.
7 Man-inom sisya sin ginawang ay labsana.
Gapo amin dana, mangabak sisya.

Salmo 111

* **110:3** Di esa abe ay kaiologan nina sin Hebreo et: *Dayaw di ari, sigod ay wadan sik-a sin timpo ay naianak ka. Manipod sin naisikog ka ya sin kakitkittoy mo, nadiyosan di dayaw mo.*

111

Kanta Ay Pangidayaw En Diyos

1 Madaydayaw si Diyos!
Naimposoan ay man-iyamanak en sisya
sin gimong di nalinteg ay ipogaw na.
2 Nakaskasdaaw din amin ay inam-amag na,
ad-adalen din amin ay maragsakan gapo en dana.
3 Maipaila din dayaw ya kinangato na
sin amin ay amagena,
magay pap-eng din kinalinteg na.
4 Adi na bay-an ay maliw-an din nakaskasdaaw ay inamag na,
managseg-ang sisya.
5 Idawat nay kanen din mangipateg ya emegyat en sisya,
adi na linglingan din intolag na.
6 Inpaila na di panakabalina sin ipogaw na,
tan din dagan di odom ay nasyon yan indawat nan daida.
7 Napodno ya nalinteg sisya sin amin ay amagena,
matalek amin ay bilina
8 ya komakaman si eng-enggana.
Say inamag Diyos din nalinteg ya tet-ewa
sin nangipaammoana sin bilbilin ay nay da.
9 Winayawayaana din ipogaw na
yan waday intolag na ay komakaman si eng-enggana.
Nasantoan ya manakabalin sisya.
10 Say panlogian di somiriban
mo si Diyos yan patgen ya egyatan.
Indawtana si panakaawat din amin ay mantongpal en sisya,
madaydayaw sisya si eng-enggana.

Salmo 112

112

Din Bindisyon Di Nalinteg Ay Ipogaw

1 Madaydayaw din Apo!
Nagasat din mangipateg ya emegyat en sisya
ya malaydan ay mantongpal sin bilbilina.
2 Mabigbig to sin daga din poli na,
din polin di nalinteg yan mabindisyonan da.
3 Bomaknang to din pamilya na,
yan komakaman din kinalinteg na si eng-enggana.
4 Din managseg-ang ya nalinteg di ogali na,
olay mo sin mabolinget di kad-ana,
masilawan pay dedan sisya.*
5 Nagasat din managpabolod sin gagait na
ya maga di sowitik na.
6 Tan din nalinteg yan maga polos di kaisokbaana,
polos ay adi malinglingan sisya.
7 Adi emegyat si lawa ay maipadamag en sisya,
tan mantalek en Diyos, napigsa di pammati na.

* **112:4** Di esa abe ay kaiologan nina sin Hebreo et: *Silaw sin mabolinget di kaiarigana para sin iib-a na ay nalinteg abe di ogali na, tan managseg-ang ya nalinteg sisya.*

8 Adi mandanag ono emegyat sisya,
awni et ilaena din kaabakan di kalabana.
9 Kaidawadawat sin nabiteg, magay pap-eng din seg-ang na,
awni et manturay ya mabigbig sisya.
10 Din lawa di ogali da yan manbonget da ay mangila,
palalo di liget ya dismaya da.
Awni et mamaga da
et adi polos matongpal din namnamaen da.

Salmo 113

113

Kanta Ay Pangidayaw En Diyos Ay Managseg-ang

1 Madaydayaw din Apo!
Dakayo ay mansilsilbin sisya,
dayawen yos sisya.
2 Madaydayaw koma din ngadana
ed wani ya si eng-enggana.
3 Manipod sin balaan di agew enggana sin diposana,
madaydayaw koma din ngadana.
4 Iturayan Diyos din intiro ay daga,
din kinangato na yan nangatngato mo ed daya.
5 Si Yahweh ay Diyos tako yan magay makaiso en sisya.
6 Nangatongato din trono na,
ngem manyakog-ong ta osdongana
din kad-an di talaw ed daya ya nan daga.
7 Badangana din nabiteg sin ligat da,
et pasigedena din biyag da.
8 Patokdoenas daida sin kad-an di mabigbigbig ay ipogaw na.
9 Idawtana din basig ay babai si an-ak na,
et maragsakan sisya sin beey na.
Madaydayaw din Apo!

Salmo 114

114

Maipanggep Sin Kinmaanan Din Israelita Ed Egipto

1 Idi kinmaan din polin Jacob ay Israelita
ed Egipto ay ilin di adi kaaw-awatan di kali da,
2 nanbalinen Diyos ed Juda ay pandayawan dan sisya,
ya inturayana din Israelita.
3 Linmayaw din baybay sin nangilaanan Diyos,
din ginawang ay Jordan yan sinmaldeng ay man-ayos.
4 Din dontog ya bilbilig yan nanyegyeg da,
manlaglagto ay kalding ono karnero di kaiarigan da.
5 Apay nga sik-a ay baybay yan linmayaw ka,
ya sik-a ay Jordan yan sinmaldeng ka?
6 Apay nga dakayo ay dontog ya bilig yan nanlagto kayo
ay kaman din iyat di kalding ya karnero?
7 Manpayegpeg ka ay daga sin sangoanan Diyos
ay dinaydayaw en Jacob.
8 Sin bato inpabala nay dakdake ay danom
ay nanbalinena si posong.

Salmo 115

115

Din Tet-ewa Ay Diyos Di Lebbeng Na Ay Madayaw

1 Baken din awak tako mo adi et anggoy Diyos Apo
di lebbeng na ay dayawen tako,
tan matalek yan adi manbalbaliw din layad na en datako.
2 Din nanasyon et magay pan-gapoan da
ay manglaslasoy ay kanan da,
"Into ngin din Diyos da?"
3 Tan si Diyos ay dinaydayaw tako et wadad daya,
yan kabaelana ay amagen amin din laydena.
4 Ngem din sinan didiyos ay daydayawen da
et owat inamag di ipogaw ay balitok ya palata.
5 Adi dan mankali olay waday tepek da,
waday mata da ngem adi dan makaila.
6 Adi dan makadnge olay waday inga da,
adi da makasongsong olay waday eng da.
7 Waday takkay da ngem adi dan makarikna.
Adi dan makadan olay waday siki da,
ya magay madnge ay kali da.
8 Kaman si daida ay magay kabaelana
din nangamag ya mandaydayaw en daida.
9 Dakayo ay Israelita, si Diyos koma di pantalkan yo,
tan salaknibana ya badanganas dakayo.
10 Mantalek kayo en Diyos ay papadin di Apo,
tan salaknibana ya badanganas dakayo.
11 Dakayo amin ay manaydayaw en Diyos, sisya di pantalkan yo,
tan salaknibana ya badanganas dakayo.
12 Adi liw-an Diyos datako, et bindisyonana
amin ay Israelita ya amin din papadi na.
13 Awni et bindisyonana amin ay mangipateg en sisya,
olay nangato ono nababa.
14 Sapay koma ta paad-adoen Diyos di anak yo,
ya siya abe sin ipoli yo.
15 Sapay koma ta si Diyos ay namarsua ed daya ya isnan daga
et dakayo di bindisyonana.
16 Say okan Diyos ed langit yan say panteana,
ngem din indawat na sin ipogaw et din nay ay daga.
17 Olay sino ay nasokpot di leng-ag na,
magay iyat na ay mangdayaw en Diyos ay wadad daya.
18 Ngem datako ay matmatago pay laeng isnan daga
et man-iyaman tako en sisya ed wani ya si eng-enggana.
Madaydayaw si Diyos!

Salmo 116

116

Din Pan-iyamanan Di Insalakan Diyos Si Pese

1-2 Laylaydek si Diyos Apo,
tan kanayon ay dengdengngena din kararag ko.
Isonga sin intiro ay biyag ko,

mankararagak en sisya ay Apo.
3 Waday namingsan ay dilikado di biyag ko,
isonga palalo di egyat ya dandanag ko.
4 Pagak man-adawag en Diyos et kanak en sisya,
"Pangaasim kod paabe ay Apo ta omisalakan ka."
5 Siged si Diyos, masmaseg-ang sisya
ya ammo na ay makirikna.
6 Salakniban Diyos din magay laing ya kabaelana,
et sin timpo ay nanligligatak, inmisalakan sisya.
7 Isonga mabalin ay tomalna din nemnem ko
gapo sin kinasiged Diyos Apo.
8 Inlisi nas sak-en sin kateyak,
siya abe sin pansadotak ya kaisokbaak.
9 Isonga wadaak ay matmatago,
et mantongpalak sin layden di Apo.
10 Intoltoloy ko ay nantalek olay mo kankanak sin nemnem ko,
"Palalo nan ligat ko,"
11 ya gapo sin danag ko yan inbagak,
"Maga polos di ipogaw si pantalkak."
12 Sino ngata di maisobalit ko en Diyos sin kinasiged na?
13 Man-idatonak si arak en sisya
ta man-iyamanak sin inmisalakanana.
14 Idaton ko din inkarik en sisya
sin sangoanan di nasinop ay ipogaw na.
15 Napateg en Diyos din kateyan di esa ay ipogaw na.
16 Mansilbiak en sik-a ay Apo
ay kaman met laeng din inyat en nanang ko.
Idi mateyak koma,
inmisalakan ka,
17 isonga man-idatonak en sik-a si pan-iyamanak
ya sik-a abe di pankararagak.
18-19 Din inkarik en sik-a et idaton ko
ed Jerusalem sin lak-am di Timplo
sin sangoanan di nasinop ay ipogaw mo.
Madaydayaw si Diyos Apo!

Salmo 117

117

Pangidayaw En Diyos Begew Sin Layad Ya Kinapodno Na

1 Dayawen yo si Yahweh,
kaipoipogaw sin amin ay ili.
2 Tan dakdake ya adi manbalbaliw din layad na,
napodno sin ipogaw na si eng-enggana.
Madaydayaw din Apo!

Salmo 118

118

Pan-iyaman Di Ipogaw En Diyos Sin Naabakan Di Kaibaw Da

1 Man-iyaman tako en Diyos tan siged sisya,
ya magay pap-eng din adi manbalbaliw ay layad na.
2 Ibogaw yo koma ay Israelita,

“Magay pap-eng din adi manbalbaliw ay layad na!”
3 Dakayo ay papadin Diyos et kanan yo koma,
“Magay pap-eng din adi manbalbaliw ay layad na!”
4 Dakayo am-in ay manaydayaw en Diyos et kanan yo koma,
“Magay pap-eng din adi manbalbaliw ay layad na!”
5 Nankedawak si badang Diyos sin timpon di ligat ko
et inmisalakan tan dinnge na din adawag ko.
6 Magay makaamag si lawa en sak-en mo si Diyos di tomatakdo,
isonga maga di iegyat ko.
7 Gapo ta si Diyos di kabadang ko,
mailak din kaabakan di kalaban ko.
8-9 Agpos mo si Diyos di pantalkan ya pankamangan tako
ay baken din iib-a tako ya olay din tuturay tako.
10-12 Din adi kabilang ay kalaban ko et linmikob da,
kaman dan maangat ay anig ay inmalibongbong da,
ta gobaten das sak-en sin am-in ay banda.
Ngem begew sin panakabalin Diyos ed daya,
laton ay inabak kos daida,
tan din nango ay pagat et nalaka ay mapooan da,
et siya met laeng di kaiarigan da.
13 Dandani ay maabakak gapo sin kapigsa da,
ngem binmadang si Diyos ay wadad daya.
14 Si Diyos di pankamangak ya mangidawat si pigsak,
begew sin inyat na, maisalakanak.*
15 Dengngen yo din bogaw di Israelita
ay wada sin tolda ay panbeeyan da
ay manlaylayad sin nangabakan da.
“Nakaskasdaaw din panakabalin Diyos,” kanan da.
16 “Madayaw si Diyos sin nangabakana
gapo sin nakaskasdaaw ay panakabalina.”
17 Adiak matey mo adi et wadaak ay matmatago
ta idaddad-at ko din inam-amag di Apo.
18 Nadagsen di indawat na ay dosak,
ngem adi na inpalobos ay mateyak.
19-20 Bokatan yo din eneb di Timplo
ay senggepan anggoy di nalinteg ya kosto
ta senggepak ay man-iyaman en Apo.
21 Man-iyamanak en sik-a, Apo, tan dinngem din kararag ko.
Inabak ko din kalaban ko begew sin badang mo.
22 Din bato ay sinigaan di kakarpintiro
et say nanbalinen Diyos ay kabanolan ay bato
ay mangipakneg sin beey si kosto.
23 Si Diyos di nangamag isna,
et palalo ay kaeetnga.
24 Manragsak tako
tan din agew ay nay di panginemnemneman tako
sin nangabakan Diyos sin kaibaw tako.
25 Kedawen mi ay Diyos ta itoltoloy mo ay isalakan dakami,
bindisyonam kod dakami ta somiged din biyag mi.

* **118:14** Di esa abe ay kaiologan nina sin Hebreo et: *Si Diyos di mangidawat si bikas ko ya din ikankansiyon ko, sisya abe di mangisalakan ko.*

26 Mabindisyonan koma
nan inbaan Diyos ay panakaawak na.
Dakami ay wada sin Timplon di Apo
et bindisyonan mi abes dakayo.†
27 Si Yahweh di Diyos tako
ay nangsilaw ya namindisyon en datako.
Ilogi yo ngarud ay mansilibrar,
man-a kayos tobon di kaiw ta iliked yo sin altar.
28 Sik-a di daydayawek ay Diyos et man-iyamanak en sik-a,
idaddad-at ko din panakabalin mo ay kaeetnga.
29 Man-iyaman tako en Diyos tan siged sisya,
ya magay pap-eng din adi manbalbaliw ay layad na.

Salmo 119

119

Pangdayaw Sin Kalin Diyos

1 Nagasat da din ipogaw ay magay maipabasol en daida,
tan din kalin Diyos di on-onodan da.
2 Nagasat da din manongtongpal sin intolag na
ya mangipakat sin amin ay kabaelan da
ay mansilbi en sisya.
3 Adi dan man-am-amag si lawa
mo adi et manbiyag da ay maikompas sin laydena.
4 Apo, sik-a ay mismo et intogon mo
ay patien mi ay kosto din bilbilin mo.
5 Sapay koma ta ipapasnek ko ay mangonod sin linteg mo,
6 tan magay kaibabainak mo tongpalek amin din bilbilin mo.
7 Magay dowadowak ay manaydayaw en sik-a
mo adalek ay kosto din inkeddeng mo ay magay kolang na.
8 Tongpalek din linteg mo ay inbagam,
isonga polos koma ay adi kan bomaybay-an.
9 “Sino ngin di amagen di esa ay baro
ta say nalinis din biyag na?” kanak sin nemnem ko.
Din songbat na, “Masapol ay onodana din kalim ay inpaisolat mo.”
10 Ipakat ko amin ay kabaelak ay mansilbi en sik-a, Apo,
adim kod ipalobos ay omaddawiak sin bilbilin mo.
11 Inigtok din nabanol ay kalim sin nemnem ko
ta say adiak manbasol en sik-a, Apo.
12 Daydayawek sik-a ay Apo,
isonga itdom kod en sak-en din linteg mo.
13 Laydelaydek ay ibaga sin gagait ko
din inpaammom ay linteg mo.
14 Dakdake di layad ko ay manongpal sin pamagbagam
ay kaman din layad di ipogaw ay bomaknang.
15 Kanayon ay nemnemnemek din bilbilin mo.
16 Din linteg mo et say dadlonak panragsakan,
din kalim et adiak polos linglingan ono baybay-an.
17 Seg-angam ya badangam kod sak-en ay baam
ta say matagoak ya onodak din pamagbagam.

† **118:26** Din bindisyon ay nay et inbagan din papadi ay wada sin oneg di Timplo.

18 Silawam kod nan nemnem ko
ta maawatak din nakaskasdaaw ay maadal sin linteg mo.
19 Owat sinkaattikan di panbiyagak isnan daga
isonga din bilbilin mo et ipaawat mo koma.
20 Kanayon ay palalo din layad ko
ay mangawat sin bilbilin mo.
21 Yamyamam ya dosaem koma
din mangipapangatos nemnem na,
tan din linteg mo et dinokogan da.
22 Adim kod ipalobos ay lomaslasoy ya omibabain da,
tan inon-onodak sik-a.
23 Din tuturay di ili et mantotolag da,
tan panggep da ay mangamag en sak-en si lawa,
ngem din kaimongsanan di nemnem ko
et din inpaammom ay linteg mo.
24 Maragsakanak ay mangad-adal sin intolag mo,
tan say mangitdo en sak-en si kosto.
25 Kamanak matmatey, dilikado di kasasaad ko,
tongpalem koma din inkarim ta somiged kasin di biyag ko.
26 Idi inbagak en sik-a din ligligat ko,
sinongbatam din kararag ko,
isonga itdom kod din linteg mo.
27 Badangam kod sak-en ay mangawat sin bilbilin mo
ta say nenemnemek din nakaskasdaaw ay inam-amag mo.
28 Gapo ta say inkarim, papigsaem kod di nemnem ko,
tan nay kinmapsotak si ladingit ko.
29 Adi ka kod ipalobos ay man-amagak si baken kosto,
maseg-ang ka ta itdom din kalim ay inpaisolat mo.
30 Ninemnem ko ay sik-a di tongtongpalek,
isonga din linteg mo et say nemnemnemek.
31 Din intolag mo et banolek ya on-onodak,
isonga adim kod ipalobos ay maibabainak.
32 Silalayadak ay manongpal sin bilbilin mo,
tan taptapiam din panang-awat ko.
33-34 Ilawlawag mo kod en sak-en din linteg mo
ta say imongsan ko din nemnem ko
ya kanayon ay matongpal ko.
35 Itdom en sak-en di amagek babaen sin linteg mo,
tan say kad-an di ragsak ko.
36 Idawat mo kod di layad ay manongpal sin linteg mo
ta baken kinagamgam di wadas nemnem ko.
37 Iturong mo kod sak-en ta adiak banolen di magay silbi na
ya idawat mo di biyag ay tet-ewa
sin pangon-onodak en sik-a.
38 Din karim en sak-en ay baam et tongpalem koma,
ay say inkarim sin amin ay mangipateg en sik-a.
39 Din nakaskasdaaw ay ikeddeng mo
di mangilisi en sak-en sin kaibabainak ay ieg-egyat ko.
40 Laydelaydek ay tongpalen din bilbilin mo.
Nalinteg ka isonga pabaroem kod nan biyag ko.
41 Ipailam kod en sak-en san adi manbalbaliw ay layad mo

ya omisalakan ka tan say inkarim, Apo,
42 Et mo siya di, din lomaslasoy et mabalin ay songbatak,
tan din karim et say pantalkak.
43 Idawat mo kod di kabaelak
ta kanayon koma ay din tet-ewa di ibagbagak,
tan din kosto ay ikeddeng mo di pantalkak.
44 Kanayon ay tongpalek din linteg mo
enggana ay mapospos nan leng-ag ko.
45 Nawayawayaanak sin ligligat ko,
tan ipakat ko din kabaelak ay mangonod sin bilbilin mo.
46 Olay sin sangoanan di aari ay nangato,
adiak ibain ay mangibaga sin intolag mo.
47-48 Gan-ganasek ay mangonod sin bilbilin mo
ya siya abe sin linteg mo,
tan siya da di banolek ya laydelaydek,
kankanayon ay say nemnemnemek.
49 Adi ka koman liw-an din inkarim en sak-en ay mansilbi en sik-a,
tan say nangidawat en sak-en si namnama.
50 Siya na di liwliwak sin ligat ko,
tan din karim et say poon di biyag ko.
51 Kanayon ay omoy-oyaw
din nalalastog ay ipogaw,
ngem adiak pay dedan inmaddawi
sin inpaisolat mo ay kali.
52 Mo nemnemek din inkeddeng mo ed nabaon, Apo,
say tomalnaan ya pomigsaan di nemnem ko.
53 Ngem palalo di bonget ko
gapo sin makedse ay manokog sin inpaisolat mo.
54 Din linteg mo di enak ikankanta
isnan aptik ay biyag kos nan daga.
55 Olay sin labi yan nemnemnemek sik-a, Apo,
ya din kalim ay inpaisolat mo.
56 Siya na di kanayon ay inam-amag ko,
tinongtongpal ko din bilbilin mo.
57 Sik-a ay Diyos anggoy di masapol ko,
ikarik ay patiek din kalim ay inpaisolat mo.
58 Napasnekak ay manpakaasi en sik-a, Apo,
ta kedawek din inkarim ay seg-ang mo.
59 Idi inadaadal ko din biyag ko,
nanbabawiak et ikarik ay mangonod sin intolag mo.
60 Tongpalek ay dagos din bilbilin mo.
61 Nan-isagana din managbasol si enak kadadaelan,
ngem din kalim et adiak liw-an.
62 Bomangonak sin gawan di labi ay mandayaw en sik-a, Apo,
tan di iyat mo ay mangokom et kostokosto.
63 Makikadwaak sin amin ay mangipateg en sik-a
ay din bilbilin mo di on-onodan da.
64 Mailas nan daga sin amin ay disso
din adi manbalbaliw ay layad mo, Apo.
Itdom kod en sak-en din linteg mo.
65 Din karim en sak-en et tinongtongpal mo,

tan bininbindisyonam sak-en ay bag-en mo.
66 Kedawek en sik-a di sirib ya laing ko
ay mannemnem ya mangamag si kosto,
tan mantalekak sin bilbilin mo.
67 Ed idi, kanayon ay masangsangawak,
et dinosam sak-en ta say manpakombabaak,
ngem ed wani, din kalim di on-onodak.
68 Siged ka et siged amin ay am-amagem,
itdom kod linteg mo en sak-en.
69 Domadael ya omipalawlawa
din mangit-it-ek si awak da,
ngem ipakat ko amin ay kabaelak
ta din bilbilin mo di onodak.
70 Din kalim, adi da maawatan,
ngem sak-en pay et say enak panragsakan.
71 Pansigdak din dosa ay indawat mo,
tan begew isdi, maawatak din linteg mo.
72 Nabanbanol en sak-en din en ka initdo,
mo din balitok ya palata ay kalibolibo.
73 Pinarsuam ya inayowanam sak-en si kosto,
isonga idawat mo kod di laing ko
ay mangawat sin bilbilin mo.
74 Omila din mangipatpateg en sik-a.
Gapo ta mantalekak sin karim, malaydan da.
75 Ammok ay nalinteg din inkeddeng mo,
isonga din panosdosaam en sak-en et kosto.
76 Liwliwaem komas sak-en sin adi manbalbaliw ay layad mo
ay kaman din inkarim en sak-en ay bag-en mo.
77 Maseg-ang ka kod ta ganasek nan biyag ko,
tan say panragsakak din kalim ay inpaisolat mo.
78 Maibabain da koma din mangipangpangato si awak da
gapo sin ipabasbasol dan sak-en ay baken tet-ewa,
tan mo sak-en pay et ipapasnek ko
ay nemnemnemen din bilbilin mo.
79 Naey abe di pamagbaga
sin am-in ay mangipateg en sik-a:
omali da koma en sak-en ay manpaitdo
ta say adalen da din intolag mo.
80 Sapay koma ta ipakat kon kabaelak
ay manongpal sin linteg mo ay magay pankolangak
ta mailisiak si kaibabainak.
81 Nabayag ay sinsin-ed ko din omisalakanam,
ngem din karim di pantalkak pay dedan.
82 Din panongpalam sin karim, nabayag ay sinsin-ed ko.
“Pig-an ngin ay omisalakan ka?” siya say salodsod ko.
83 Maiarigak si magay silbi na ay lalat ay nakpit ya napagitan,
ngem din linteg mo et adiak nilinglingan.
84 Sak-en ay baam, intoy kabayag di panseedak?
Pig-an pay ay dosaem din pomalpaligat?
85 Din nalastog ay ipogaw ay manigaan sin linteg mo
et kaman dan nankaot si bito
ta mo maknaak ya madadael din dayaw ko.

86-87 Da nan makaetek ay ipogaw, istay dan gagaraen nan biyag ko,
ngem inpapatik pay dedan ay nanongtongpal sin bilbilin mo.
Bomadang ka kod, sik-a ay Diyos ko,
tan ibilang ko ay kostokosto san bilbilin mo.
88 Gapo sin adi manbalbaliw ay layad mo,
ipalobos mo kod ay adi masokpot di leng-ag ko
ta waday iyat ko ay manongpal sin linteg mo.
89 Din kalim ay Diyos et komakaman si eng-enggana,
din kalim et adi mabalbaliwan ed daya.
90 Matalek ka si eng-enggana.
Nan insaad mo ay daga
et komakaman sin kosto ay naisaadana.
91 Wada engganad wani amin ay naparsua,
tan say inkeddeng mo en daida,
tan mansilbi da am-in en sik-a.
92 Sigurado ay nateyak koma sin ligat ko
mo baken say nanragsakak din linteg mo.
93 Adiak polos liw-an din bilbilin mo,
tan say inosal mo ay mangipabaro sin biyag ko.
94 Omisalakan ka kod, tan sak-en di ipogaw mo,
inamag koy kabaelak ay manongpal sin bilbilin mo.
95 Manseseed da din makedse ta pap-engen dan biyag ko,
ngem ipapasnek ko ay nemnemnemen din linteg mo.
96 Nailak ay amin ay banag et way patingga na,
ngem din linteg mo et maga.
97 San kalim et laydelaydek,
et inag-agew ay nemnemnemek.
98 Manbalinak ay nalalaing mo din kalaban ko,
tan kanayon ay nemnemnemek din bilbilin mo.
99-100 Naon-oneg di pangawat ko
mo din nankakay ya odom ay omit-itdo,
tan kanayon ay ad-adalek ya tongtongpalek din linteg mo.
101 Inaddawiak amin ay panbasolan
tan din bilin mo et say laydek ay onodan.
102 Adiak baybay-an din inkeddeng mo,
tan sik-a ay mismo di omit-itdo.
103 Din kalim et makaay-ayo di kadngeana,
mam-is mo din anig di katamtamana.
104 Lomaingak gapo sin bilbilin mo,
isonga amin ay lawa ay ogali et kaliliget ko.
105 Din kalim et kaman say silaw nan biyag ko,
tan itdo na din amagek ay kosto.
106 Tongpalek din insapatak,
din nalinteg ay bilbilin mo et onodak.
107 Sik-a ay Diyos, palalo nan ligat ko,
tongpalem kod din inkarim ta isalakan mo nan biyag ko.
108 Awatem kod ay Diyos nan kararag kon sik-a ay pandayaw ko
ya itdom koma en sak-en din bilbilin mo.
109 Kanayon ay ipospostak din biyag ko,
ngem adiak nilinglingan din kalim ay inpaisolat mo.
110 Nan-isagana da din managbasol si enak kadadaelan,

ngem din bilbilin mo, adiak dinokdokogan.
111 Din nabanol ay itdon di linteg mo,
maiarig das komakaman ay tawid ko,
daida di mangiparagsak isnan nemnem ko.
112 Ninemnem ko ay tongpalen din linteg mo
engganas pap-eng di biyag ko.
113 Din nankadwa di pammati na et kalkaliget ko,
ngem laylaydek pay din linteg mo.
114 Sik-a di pankamangak ya salidak,
din karim di pannamnamaak.
115 Dakayo amin ay managbasol, komaan kayo,
ta say tongpalek din bilbilin Diyos ko.
116 Tomolong ka tan say inkarim ta manbiyagak,
adim ipalobos ay madismayaak sin namnamak.
117 Omitakkay ka ta magay pandanagak,
ta kanayon ay din linteg mo di onodak.
118 Am-in ay omaddawi sin linteg mo, sigaam si daida,
tan magay silbin din sikap ya etek da.
119 Basura am-in di lawlawa ay ipogaw sin pannemnem mo,
say begew ay laylaydek din linteg mo.
120 Begew en sik-a, palalo ay emegyatak,
mo nemnemek din dosa ay ikeddeng mo, manpayegpegak.
121 Say inamag ko din nalinteg ya kosto,
adi ka kod bomaybay-an sin kalaban ko.
122 Inkarim ay badangam sak-en ay mansilsilbin sik-a,
adim kod palobosan ay din mangipapangatos awak da
yan pomaligat da.
123 Nabbay nan matak ay manseseed sin panangisalakan mo
ta matongpal din inkarim, Apo.
124 Ipailam koman sak-en din adi manbalbaliw ay layad mo
ya itdom din linteg mo.
125 Mansilbiak en sik-a, Apo,
isonga ipaawat mo koma din intolag mo.
126 Timpo na ay man-gonay ka, Apo,
tan adi da tongtongpalen din linteg mo.
127 Din pananglayad ko sin linteg mo yan nasursurok
mo din layad ko si kanginaan ay balitok.
128 Isonga onodak amin ay bilbilin mo,
amin ay lawa yan kaliliget ko.
129 Sigesiged din intolag mo,
isonga ipakat ko amin ay kabaelak ta matongpal ko.
130 Mo waday mangilawag sin kalim sin magay ammo na,
kaman silaw ay mangipalaing en daida.
131 Kaman bigaw si danom din layad ko
ay mangammo sin linteg mo.
132 Dengngem kod sak-en ya maseg-ang ka,
tan say iyat mo sin amin ay manglaylayad en sik-a.
133 Tongpalem koma din karim ta omayowan ka,
ya adi ka ipalobos ay omituray din lawa.
134 Omisalakan ka kod sin mamalpaligat en sak-en
ta say din bilbilin mo et mabalin ay enak tongpalen.

135 Maseg-ang ka en sak-en ay bag-en mo
ta say itdom din linteg mo.
136 Kaman ginawang nan lowak begew si sakit di nemnem ko,
tan adi tongpalen di ipogaw din linteg mo.
137 Nalinteg ka ay Diyos et siya abe sin ikeddeng mo.
138 Kostokosto din linteg mo.
139 Palalo nan bonget ko,
tan adi ikaskason din kalaban ko din linteg mo.
140 Laylaydek din karim en sak-en,
tan sigurado ay en ka tongpalen.
141 Nababaak ya maga di bilang ko,
ngem adiak liw-an din bilbilin mo.
142 Nalinteg ka si eng-enggana,
ya din kalim et dadlon tet-ewa.
143 Palalo di problemak ya ligat ko,
ngem say panragsakak din bilbilin mo.
144 Kosto si eng-enggana din intolag mo,
tapiam kod din pangawat ko ta way iyat ko ay matago.
145 Naimposoan ay mankararagak en sik-a, Apo,
patgam koma et patiek din bilbilin mo.
146 Man-adawagak en sik-a ay mankedaw si badang mo,
omisalakan ka ta tongpalek din intolag mo.
147 Daan pomat-a yan bomangonak ay mankararag,
din kalim di pantaltalkak.
148 Maninsinlabi ay adiak maseyseyep
ta say din karim di nemnemnemek.
149 Patgam koma din kararag ko
gapo sin adi manbalbaliw ay layad mo.
Isalakan mo koma nan biyag ko
babaen sin nalinteg ay ikeddeng mo.
150 Din makedse ay pomaligat yan somag-en dan sak-en,
din linteg mo yan polos ay adi da tongpalen.
151 Ngem asag-en ka en sak-en, Apo,
ya pag tet-ewa din bilbilin mo.
152 Sin intolag mo, nabayag ay enak naammoan
ay insaad mo ta magay pap-eng na ya komakaman.
153 Ilaem nan ligat ko ta en ka omisalakan,
tan din bilbilin mo yan adiak nilinglingan.
154 Sapay koma ta ikalintegam sak-en ya somalaknib ka,
tongpalem koma din karim ta omisalakan ka.
155 Adi maisalakan din mangam-amag si lawa,
tan din linteg mo yan dinokogan da.
156 Dakdake din seg-ang mo, Apo,
isalakan mo koma nan biyag ko
babaen sin nalinteg ay ikeddeng mo.
157 Ad-ado di pomalpaligat ya kalaban ko,
ngem adiak liwayan ay mantongpal sin intolag mo.
158 Malmaligetak ay mangila sin baken napodno,
tan adi da tongpalen din bilbilin mo.
159 Ilaem mo kas-anoy pananglayad ko sin linteg mo,
omisalakan ka gapo sin adi manbalbaliw ay layad mo.

160 Tet-ewa amin din kalim, Apo,
komakaman si eng-enggana amin din nalinteg ay inkeddeng mo.
161 Pomaligat di tuturay olay mo magay gapo,
ngem say egyatak anggoy din kalim, Apo.
162 Begew sin karim enak maragsakan,
kaman ragsak di nakadteng si dakdake ay kinabaknang.
163 Kaliliget ko amin ay etek,
ngem din linteg mo et laylaydek.
164 Mamin pito si esay agew ay man-iyamanak, Apo,
gapo sin nalinteg ay inkeddeng mo.
165 Din manglaylayad si linteg mo yan mayat ya natalna di biyag da,
maga polos di kaisokbaan da.
166 Sedsed-ek ay omisalakan ka, Apo,
ya tongtongpalek din bilbilin mo.
167 Say onodak din intolag mo,
tan peteg ay laylaydek, Apo.
168 Amin ay linteg ya bilbilin mo yan tongpalek,
tan iilaem amin din am-amagek.
169 Sapay koma ta omdas en sik-a din kararag ko,
gapo ta inkarim, lawlawagam nan nemnem ko.
170 Dengngem kod nan adawag ko
ta omisalakan ka, tan say inkarim, Apo.
171 Kanayon ay idaydayaw kos sik-a tan itdom din linteg mo.
172 Din maipanggep sin kalim yan ikantak to,
tan kosto amin ay bilbilin mo.
173 Nakasagana ka koma ay somalaknib, Apo,
tan on-onodak din bilbilin mo.
174 Sedsed-ek din panangisalakan mo,
maragsakanak sin linteg mo.
175 Ipalobos mo koma ay enak matago
ta way iyat ko ay mangdayaw en sik-a, Apo.
Sapay koma ta makatolong en sak-en din bilbilin mo.
176 Nasangawak ay kaman nalitaw ay karnero,
anapem komas sak-en ay mansilsilbin sik-a, Apo,
tan adiak linglinglingan din bilbilin mo.

Salmo 120

120

Din Manigaan Si Kapya

1 Sin enak nanligligatan,
nankararagak en Diyos yan ena pinatgan.
2 Kanak, “Apo, omisalakan ka sin ipogaw
ay maetek ya manangallilaw.”
3 Dakayo ay maetek, sinoy dosa yo
ay ipalak-am Diyos en dakayo?
4 Mankatatadem ay panan di soldado
ya man-ganggangab ay oling ay say dosa yo.
5 Aye, Apo! Kaseseg-angak pay isna,
tan din kakailiak et maiarig da
sin taga-Mesek ya Kedar ay kanan da.*

* **120:5** Addawi ay il-ili ay kad-an di ipogaw ay natangsit ya mayad ay makigobat.

6 Nabayag ay nakiiliak isna,
sin kad-an di ipogaw ay manigaan si kapya.
7 Mo mankaliak maipanggep si kapya,
daida pay yan gobat di layden da.

Salmo 121

121

Si Diyos Di Manalaknib En Datako

1 Mo tamtamangek di kadondontogan,*
kanak si nemnem ko, “Sino ngata di bomadang?”
2 Si Diyos ay nangamag ed daya ya din lobong,
ammok ay sisya di tomolong.
3 Si Diyos di manalaknib en sik-a ta say adi ka maisokba.
Adi kaseyseyep din mangil-ila en sik-a.
4 Dengngem tan tet-ewa na:
din mangay-ayowan si ipogaw na†
et banbantayan daka si eng-enggana.
5 Kanayon ay kadkadwaen Diyos sik-a,
kanayon ay salsalidaan daka.
6 Isonga olay labi ono kaagawan,
wadas sisya ay mangay-ayowan.‡
7 Si Diyos di mangilislisi en sik-a si am-in ay lawa,
di biyag mo et ay-ayowanana.
8 Koykoyogen daka olay intoy em-emeyam,
siya abe sin pantaoliam.
Sisya di manalsalaknib en sik-a
ed wani ya si eng-enggana.

Salmo 122

122

Kanta Ay Pangdayaw Da Sin Ili Ay Jerusalem

1 Maragsakanak idi inmawis da,
“Emey tako sin beey en Diyos,” kanan da.
2 Yan nay sinenggep takod Jerusalem ed wani,
yan pinmipika tako sin oneg di ili.
3 Ed Jerusalem yan esa ay siyodad
ay nas-et ay naamag.
4 Isna ay masinop din am-in ay tribun di Israelita
ta en Diyos yan man-iyaman da
et tongpalen da din naibilin en daida.
5 Isna ay naisaad di turay da
din polin David ay aari da.
6 Ikararag tako ay ed Jerusalem yan natalna.
Sapay koma ta din manglaylayad en sisya
yan somiged di biyag da.

---

* **121:1** Kanan di odom en din Salmo ay nay et inkankantan di maniktikid ay emey ed Jerusalem ay en makifiesta. Ad-adoy kaeegyat ay sangsangoen da sin danan, isonga madandanagan da mo tamtamangen dan dad-anen da ay kadondontogan. † **121:4** Din kanana sin Hebreo et: *Israelita.* Daida di ipogaw en Diyos ed idi. ‡ **121:6** Din kanana sin Hebreo et: *Adi dakan sakitan sin segit sin kaagawan,* siya abe sin selag di bowan. Din pannemnem di ipogaw ed idi, kaeegyat di atong di segit. Din selag aben di bowan et say napoan kano di odom ay sakit ay kaman din kedas, podot ya pispisita.

7 Sapay koma ta waday talna sin sakop na
ya siya abe sin papalasyo na.
8-9 Gapo sin layad kon dakayo ay toton-od ya gagayyem ko
ya siya abe sin beey Yahweh ay Diyos tako,
ikararag ko ay natalna ya somiged koma nan ili ay kad-an tako.

Salmo 123

123

Kararag Ta Maseg-ang Si Diyos Sin Ipogaw Na

1 Sik-a, Apo, ay tinmotokdo ed daya
sin tokdoan mo ay mangituray sin daga,
mantangad kami ay mankararag en sik-a.
2 Kaman din iyat di mansilsilbi ay mantalek sin apo da,
kanayon abe ay mantalek kamin sik-a
enggana ay someg-ang ka.
3 Apo, maseg-ang ka paabe en dakami,
tan enggay nalabes di ligat ay linak-am mi.
4 Enggay adi mi maanosan
din lomaslasoyan ya pomalpaligatan
di mangipapangatos awak da ya babaknang.

Salmo 124

124

Salakniban Diyos Din Ipogaw Na

1 Sino ngata di napasamak mo adi binadangan Diyos si datako?
Dakayo am-in ay Israelita, siya na koma di isongbat yo:
2 Mo adi koma binmadang si Apo
idi ginmobat din kaibaw tako,
3 dadlon dan inmabak begew sin palalo ay bonget dan datako.
4 Tan kaman dan layos ay mangianod ya manlim-ot en datako,
5 begew sin kinapigsa da, sigurado ay malned tako.
6 Dayawen tako si Yahweh ay Diyos tako,
tan adi nan inpalobos ay pomse di kaibaw tako.
7 Kaman takon linmobos ay titit
sin tawang ay nabisngit.
8 Tan si Diyos ay namarsua ed daya ya isnan daga
di kapkapoan di badang tako tet-ewa.

Salmo 125

125

Din Panalakniban Diyos Sin Ipogaw Na

1 Din mantalek en Apo yan kaman din dontog ay Zion
ay komakaman si eng-enggana ya adi polos magon-gon.
2 Nanliniked di dontog ed Jerusalem et kaiarigana
din panalakniban Diyos sin ipogaw na
ed wani ya si eng-enggana.
3 Adi manturay si eng-enggana din mangam-amag si lawa
sin daga ay para sin nalinteg di kabibiyag da
tan into et mo din nalinteg yan man-amag da abes lawa.
4 Bindisyonam koma, Apo, din siged di ogali da
ya nalinteg di nemnem da.

5 Ngem sin panosaam si mangam-amag si lawa,
dosaem koma abe din manokog en sik-a.
Sapay koma ta mawada ed Israel di talna!

Salmo 126

126

Kararag Ta Manragsak Da Begew Sin Apiten Da

1 Idi intaolin Diyos ed Jerusalem si dakami,
kaman iitaw si pannemnem mi.
2 Palalo di siyek ya kanta mi begew si ragsak mi
et nandinamag sin odom ay ili.
Kanan da, “Nakaskasdaaw din inamag Diyos para sin ipogaw na.”
3 Nakaskasdaaw din inam-amag na
et peteg di ragsak mi tet-ewa.
4 Yahweh ay Diyos mi, itaolim kod en dakami
din sigod ay dayaw mi,
ay kaman din maamag mo domateng di odan
sin natdok ay ginawang ay wada sin abagatan.
5 Ipalobos mo koma ta din nan-og-oga sin nanmolaan da
et manragsak da koma sin pan-apitan da.
6 Din en nan-ibonobon ay nan-og-oga,
ikanta dan to di ragsak da
ay mangisaa sin inapit da.

Salmo 127

127

Si Diyos Di Kapoan Di Bindisyon

1 Mo baken si Diyos di mangibangon sin panbeeyan,
am-in ay inoblan di karpintiro et pag sayang.
Mo baken abe si Diyos di manilsilib sin siyodad,
magay silbin di gowardiya ay naisaad.
2 Olay masapan bomangonam ya maladaw di kaseypam
ay en man-an-anap si katagoan,
am-in ay oblam et iwed silbi na,
tan din laylayden Diyos ay ipogaw na,
olay mo mam-is di seyep da,
idawdawtana pay dedan si kasapolan da.
3 Din anan-ak et sagot Diyos si daida,
nabanol dana ay bindisyon ay mapo en sisya.
4 Din nakay ay babbaro di an-ak na,
maiarig si soldado ay ad-adoy armas na.*
5 Nagasat di ipogaw ay ad-adoy anak na.
Adi maabak mo waday mangidarum en sisya,
tan badangan da iman sin isongsongbat na.

Salmo 128

128

Din Gon-gonan Di Mangipateg En Diyos

1 Din amin ay mangipateg en Diyos et nagasat da,

* **127:4** Din kanana sin Hebreo et: *pana*, tan say esa ay armas di soldado ed idi.

nagasat din mantongpal sin laydena.
2 Ganasenan to din bongan di obla na,
et naragsak ya mayat di biyag na.
3 Maiarig si asawa na sin beey da
si wakan di obas ay ad-adoy lames na.
Kaman saringit di olivo din an-ak da
ay malikob sin lamisaan da.
4 Din mangipateg en Apo et kaman nina di bindisyon da.
5 Si Diyos ay wadad Zion, sapay koma ta bindisyonan daka
ta din somigedan di Jerusalem yan en ka maila
sin timpo ay sibibiyag ka.
6 Din aap-om et edasam komas daida.
Ed Jerusalem mawada koma di talna!

Salmo 129

129

Kararag Ay Maikontra Sin Kaibaw Di Israelita

1 Dakayo ay Israelita, ibaga yo
din namalpaligatan di kalaban yon dakayo
manipod pay sin naisaadan di ili yo.
2 Kanan yo, “Kanayon ay pinmaligat di kalaban mi
manipod sin nanlogian di ili mi,
ngem polos ay adi da inabak dakami.
3 Palalo ay sinoplisoplit das dakami,
nanbalinen da ay kaman payew ay naalado din edeg mi.
4 Ngem si Diyos ay nalinteg et winayawayaanas dakami
sin naibabag-enan mi.”
5 Sapay koma ta amin ay mangililiget ed Zion
yan maabak da ay maidenden.
6 Kaman da koman logam sin toktok di beey
ay daan magabot yan enggay natey.
7 Maga di mangani ya mangsinop en daida.
8 Maga di malabas ay mangibaga,
“Sapay koma ta si Diyos et bindisyonan daka.
Gapo sin lebbeng mi ay napon Diyos, bindisyonan mis sik-a.”

Salmo 130

130

Talek En Diyos Sin Timpon Di Ligat

1 Yahweh ay Diyos mi, kedawek din badang mo
isnan timpo ay kadagsenan di ligat ko.
2 Dengngem kod nan adawag ko
ay mankedaw si seg-ang mo.
3 Mo nenemnemem din basbasol mi,
maga polos di adi madosa sin pangokomam en dakami.
4 Ngem di katet-ewa na, pomakawan ka
ta say patgen ya egyatan mis sik-a.
5 Napasnekak ay manseseed sin badang mo,
tan din karim di pantalkak, Apo.
6 Nasursurok mo din ganat di gowardia
ay manseseed si pomat-aana

din iyat ko ay manseseed si badang ay mapo en sik-a.
7 Mantalek kayo en Diyos, dakayo ay Israelita,
tan adi manbalbaliw din layad na,
isalakanas dakayo ay magay dowadowa.
8 Tet-ewa ay sobotenas dakayo
ta mawayaan kayo sin amin ay basbasol yo.

Salmo 131

131

Kararag Di Napnek Ay Ipogaw

1 Apo, adiak ipapangato
di nemnem ya awak ko.
Adik say nemnemen ono amagen
di nalaed ya naligat paran sak-en,
2 mo adi et mapnekak ya natalna nan nemnem.
Kamanak napsot ay anak ay inaaban en ina na
ay gomiginek tan mapnek sisya.
3 Dakayo ay Israelita,
masapol ay mantalek kayon Diyos tet-ewa
ed wani ya si eng-enggana.

Salmo 132

132

Din Inkarin Diyos En David

1-2 Manakabalin ay Diyos ay dinaydayaw Jacob, nemnemem koma
si David ya din ligligat ay inanosana,
siya abe sin nay kari na en sik-a,
3-4 tan kanana, “Adi mabalin ay somaaak,
adiak aben bomaktad ta maseyepak,
5 enggana ay makaisaadak si panteam, manakabalin ay Apo,
ay dinaydayaw Jacob ay apo mi ay ipogaw mo.”
6 Nadamag mi din Baol di Tolagan sin kawada mi ed Betlehem,
et dintengan mi sin papayew ed Jearim.
7 Et kanan mi, “Emey tako sin Timplon Diyos ay beey na
ta mandokmog tako sin sangoanan di trono na*
ay mandaydayaw en sisya.”
8 Omali ka ay Diyos sin Timplo ta say panteam si kosto,
koyogem din Baol di Tolagan ay sinyal di panakabalin mo.
9 Din papadim et sapay koma ta nalinteg di kabibiyag da,
din ipogaw mo abe et ibogaw da koma di ragsak da.
10 Gapo sin inkarim en David ay bag-en mo,
adi ka koman dokogan nan ari ay insaad mo.
11 Et siya nay karim en David ay en ka insapata,
say dadlon kan tongpalen ay magay dowadowa:†
“Isaad ko ay ari di esa ay polim ay maisokat en sik-a.
12 Et mo tongpalen din an-ak mo din intolag ko en sik-a,
mansososkat di poli da ay manturay si eng-enggana.”
13 Pinilin Diyos ed Jerusalem ay say kosto ay panbeeyana.
14 Kanana, “Isnay laydek ay panteak ay manturay si eng-enggana.

* **132:7** Din Baol di Tolagan et simbolon di tronon Diyos isnan daga. † **132:11** Din inkarin Diyos en David et madtengan sin 2 Samuel 7:12-16.

15 Idawat ko din amin ay kasapolan di man-ilis na,
olay din nabibiteg et mangan da enggana ay mabsog da.
16 Bindisyonak amin ay amagen di papadi sin isna
et ibogaw din ipogaw di ragsak da.
17 Awni et dotokak sin polin David di esa
ta manturay si eng-enggana.
18 Dadlonak abaken din mangonkontra en sisya,
et kaman dan maomas si palalo ay bain da,
ngem sisya pay, mankoniniing di korona na,
et madayaw ya somiged din turay na."

Salmo 133

133

Din Maoolnos Ay Siag-i

1 Mapmapteng tet-ewa mo din siag-i yan maoolnos da!
2 Kaman din nangina ay lana
ay naisoyat sin toktok Aaron sin naisaadana*
yan inmoyas sin emeng na enggana sin bado na.
3 Maiarig abe sin dono ay mag-as sin dontog ay Hermon,
dono ay mag-as sin kadondontogan ed Zion.
Tan isdi ay inkarin Diyos din bindisyona
ay biyag ay magay pap-eng na.

Salmo 134

134

Pangidayaw En Diyos Sin Labi

1 Omali kayo ay mandayaw en Apo,
dakayo ay mansilsilbi en sisya
si nilablabi sin Timplo na.
2 Mansagong kayo sin Kasasantoan ay Kowarto sin Timplo,
yan ikayang yo din takkay yo ay mankararag en Apo.
3 Sapay koma ta si Diyos ay wadad Zion,
idawtanas dakayo si bindisyon,
sisya ay namarsua si langit ya lobong.

Salmo 135

135

Din Kinasiged Ya Kinangaton Diyos

1 Madaydayaw din Apo!
Idaydayaw yo din ngadana,
dakayo ay mansilsilbi en sisya,
2 dakayo ay mansilsilbi sin beey di Apo,
sin Timplon Diyos tako.
3 Dayawen tako tan siged sisya,
ikanta tako din ngadana tan managseg-ang sisya.
4 Tan pinili na din Israelita
ay manbalin ay ipogaw na.
5 Ammok ay din Apo et manakabalin,
nangatngato mo olay sino ay didiyosen.

* **133:2** Din ibagbaga nas na et din seremonia ay naisaadan Aaron ay kangatoan ay padi.

6 Amagena amin ay laydena
ed langit ya isnan daga,
sin baybay ya sin lanad na.
7 Ipakayang na di liboo sin addawi ay solsolin di daga,
kimat ay kakoyog di odan yan pawadaena,
pabelaena abe din dagem sin pangidoldolinana.
8 Ed Egipto yan pinse na
amin ay besag di ipogaw ya animal da.
9 Sinyal ay nakaskasdaaw et inpaipaila na
ay manosa sin ari ya din amin ay tuturay na.
10 Ad-ado ay nasyon di dinadael na,
napipigsa ay ari yan pinse na:
11 din arin di Amorreo ay si Sihon,
si Og ay ari ed Basan
ya amin ay ari ed Canaan.
12 Inpatawid na din daga da
sin Israelita ay ipogaw na.
13 Adi polos malinglingan din ngadan Diyos Apo,
sin amin ay ipogaw et mandinamag to.
14 Tan ikalintegan Diyos din ipogaw na
ya seg-angana din mansilsilbi en sisya.
15 Ngem din didiyosen di odom ay nasyon isnan daga
et owat inamag di ipogaw ay balitok ya palata.
16 Adi da makakali olay mo waday tepek da,
waday mata da ngem adi dan makaila.
17 Adi dan makadnge olay mo waday inga da,
maga dedan di biyag da.
18 Mais-o koma sin didiyosen ay sana
din nangamag ya mantalek en daida.
19 Dayawen yo si Diyos, dakayo ay Israelita,
dayawen yos sisya, dakayo ay papadi na.
20 Dakayo ay polin Levi, dayawen yos sisya,
dayawen yo, dakayo ay mangipatpateg en sisya.
21 Dayawen yo si Diyos ed Zion,
ed Jerusalem ay ili na.
Madaydayaw din Apo!

Salmo 136

136

Din Adi Manbalbaliw Ay Layad Diyos

1 Man-iyaman kayon Diyos tan siged sisya,
komakaman din layad ya seg-ang na si eng-enggana.
2 Man-iyaman kayon Diyos ay nangato mo amin ay didiyosen,
komakaman din layad ya seg-ang na si eng-enggana.
3 Man-iyaman kayon Diyos, kangatoan ay apo sisya,
komakaman din layad ya seg-ang na si eng-enggana.
4 Sisya anggoy di makaamag si kaeetnga,
komakaman din layad ya seg-ang na si eng-enggana.
5 Babaen sin sirib na, pinarsua na ed daya,
komakaman din layad ya seg-ang na si eng-enggana.
6 Sin labaw di danom yan insaad na din daga,

komakaman din layad ya seg-ang na si eng-enggana.
7 Din agew ya bowan yan pinarsua na,
komakaman din layad ya seg-ang na si eng-enggana.
8 Insaad na din agew ay mansey-ang sin kaagawan,
komakaman din layad ya seg-ang na si eng-enggana.
9 Din maningtinggaw abe sin labi, din tatalaw ya bowan,
komakaman din layad ya seg-ang na si eng-enggana.
10 Din besag di taga-Egipto yan pinse na,
komakaman din layad ya seg-ang na si eng-enggana.
11-12 Inpango na ay komaan ed Egipto din Israelita
babaen sin panakabalina,
komakaman din layad ya seg-ang na si eng-enggana.
13 Din Baybay ay Mandalangdang et nansianena,
komakaman din layad ya seg-ang na si eng-enggana.
14 Isdi ay nandanena din ipogaw na,
komakaman din layad ya seg-ang na si eng-enggana.
15 Ngem nalned pay din arin di Egipto ya din sosoldado na,
komakaman din layad ya seg-ang na si eng-enggana.
16 Sin lugar ay magay man-ili, inpango na din ipogaw na,
komakaman din layad ya seg-ang na si eng-enggana.
17-18 Napipigsa ya mandinamag ay aari yan pinse na,
komakaman din layad ya seg-ang na si eng-enggana.
19-20 Din aari ay sana et din arin di Amorreo ay si Sihon
ya si Og ay ari ed Basan,
komakaman din layad ya seg-ang na si eng-enggana.
21 Inpatawid na din daga da sin ipogaw na,
komakaman din layad ya seg-ang na si eng-enggana,
22 sin Israelita ay mansilsilbi en sisya,
komakaman din layad ya seg-ang na si eng-enggana.
23 Adi na binaybay-an datako sin naabakan tako,
komakaman din layad ya seg-ang na si eng-enggana.
24 Insalakanas datako sin kalaban tako,
komakaman din layad ya seg-ang na si eng-enggana.
25 Idawtana si makan di amin ay naparsua,
komakaman din layad ya seg-ang na si eng-enggana.
26 Man-iyaman kayon Diyos ay wadad daya,
komakaman din layad ya seg-ang na si eng-enggana.

Salmo 137

137

Segseg-ang Di Israelita Ed Babilonia

1 Sin benget di ginawang ed Babilonia ay tinmotokdoan mi,
nemnemen mi ed Zion yan nan-og-oga kami.
2 Gapo sin palalo ay ladingit mi,
insab-it mi din gitara mi sin kaiw sin asag-en mi.
3 Ngem din akin balod en dakami ay taga-Babilonia,
kanan da en ikantaan mis daida.
"Ikantaan yos dakami si maipanggep ed Zion," kanan da.
4 Ngem intoy iyat mi ngin ay mangikanta
si pangidayaw en Diyos sin odom ay daga?
5-6 Olay mo maipket nan dilak ya makingking nan takkay ko,

mo liw-ak sik-a ay Jerusalem ay poon di ragsak ko.
7 Dosaem koma ay Diyos din taga-Edom gapo sin inamag da,
tan sin naabakan di Zion et malaylaydan da.
"Bakasen yo, bakasen yo," ibogbogaw da.
8 Dakayo ay taga-Babilonia, awni et madosa kayo.
Nagasat di mangibaes sin inyat yo en dakami ay Judio
9 ya manga sin an-ak yo ta ipakpak da sin bato.

Salmo 138

138

Iyaman Sin Layad Ya Seg-ang Diyos

1 Man-iyamanak en sik-a, Apo,
si amin ay liknak ya nemnem ko.
Mankantaak ay mangidaydayaw en sik-a
sin sangoanan di "kadiyodiyos" ay kanan da.*
2 Manyakog-ongak ay mansagong sin nasantoan ay Timplom
ta idayaw kos sik-a gapo sin layad mo ya kinapodnom,
tan inpailam ay nangatongato
din karim ya ngadan mo.
3 Pinatgam din kararag ko
sin nankedawak si badang mo
yan indawat mo di toled ya bikas ko.
4 Awni et dayawen daka si amin ay ari isnan daga,
tan din karim yan dinnge da.
5 Ikanta dan to din inam-amag mo,
tan nakaskasdaaw di panakabalin mo.
6 Ay-ayowanam din nababa, olay mo nangato ka,
ngem adi makalisin sik-a din mangipapangato si awak da,
olay mo addawi di kad-an da.
7 Olay mo nanliniked di ligat ko,
isalakan mo pay dedan din biyag ko.
Omisalakan ka sin bonget di kalaban ko
babaen sin panakabalin mo.
8 Tongpalem amin ay planom paran sak-en, Apo,
magay pap-eng din adi manbalbaliw ay layad mo,
itoloy mo koma din nilogiam ay oblam, Apo.

Salmo 139

139

Ammon Diyos Amin

1 Sik-a ay Diyos, inilam amin ay wadas nemnem ko,
amin di maipanggep en sak-en yan dadlon kan ammo.
2 Ammom mo pomikaak ya siya abe mo enak tomokdo,
olay mo addawi ka, ammom di nemnem ya panggep ko.
3 Ammom mo way emeyak ya mo ibaktad ko ay man-ibbay,
tan omos-osdong ka si owaoway,
isonga amin di ogalik ya kabibiyag ko,
iwed polos di adi kan ammo,
4 olay din nemnemnemek ay ibagak to.

* **138:1** Nankinalasi di pangawat di ipogaw sin layden nina ay kalien: 1) nailangitan ay parparsua; 2) didiyosen di kailiili; ono 3) tuturay isnan daga.

5 Bomanbantay ka sin sangok ya sin edegak,
babaen sin panakabalin mo, masalaknibanak.
6 Kaeetnga ya naoneg di panakaammom sin kaipogaw ko,
adi polos mad-asan di nemnem ko.
7 Magay mabalin si emeyak ta lomisiak en sik-a,
maga polos di enak pantabonan ta adi kan omil-ila.
8 Mo emeyak ed langit, wada ka,
mo bomabaak sin kad-an di natey, iso na ay wada ka.
9 Olay mo tomayawak ta sin belaan ono diposan di agew di enak pantean,
10 wada ka pay dedan isdi ay omipango sin danan,
wada ka ay omitakkay ya bomadang.
11 Mabalin ay kanak, “Awni ta malabi ta makdeng nan kaagawan,
ta waday mabolinget ay enak pantabonan.”
12 Ngem olay sin mabolinget, makaila ka pay dedan,
tan sin pangilam, mapat-a din labi ay kaman kaagawan.
13 Sik-a di namarsua sin awak ya nemnem ko,
pinkem sak-en sin eges nanang ko.
14 Dayawek sik-a, napateg ay Apo,
tan din nangamagam en sak-en et kaeetnga si pannemnem ko.
Nakaskasdaaw am-in di inam-amag mo,
magay dowadowak, dadlonak ammo.*
15 Idi maam-amagak ay adi kaila sin eges inak,
inilam di nas-et ay nansisilpoan di tong-ak,
16 tan inmisisin-eng ka idi daanak maianak.
Naililista sin librom din kabibilang di agew ko,
olay daan pay laeng manlogi din biyag ko.
17 Sik-a ay Diyos, din wadas nemnem mo yan adi kabilang,
naligat ay maawatan.
18 Mo bilangek koma, ad-ado mo darat,
mo bomangonak, wada ka pay laeng sin kad-ak.
19-20 Sik-a ay Diyos et sapay koma
ta peslem din ipogaw ay makapese ya lawa
ay mangipalawlawa en sik-a
ta say tomaynan da koma.
21 Kaliliget ko din manigaan en sik-a,
laslasoyek mo konkontraen daka.
22 Ibilang kos daida ay kalaban ko,
et adi makaan din liget ko.
23 Estem ay Diyos ay ilan nan nemnem ko,
osigem abe din dandanag ko.
24 Ilaem kod tan mo manturongak sin danan ay lawa,
omipango ka sin danan ay manturong en sik-a.

Salmo 140

140

Kararag Ay Mankedaw Si Panalakniban Diyos

1 Apo, omisalakan ka kod sin mangam-amag si lawa,
sin nay da ipogaw ay palaloy kedse da.
2 Kanayon ay lawa di panggep da

* **139:14** Di esa abe ay kaiologan nina sin Hebreo et: *ya ammom amin ay kaipogaw ko.*

ya ibaw di ilogi da.
3 Kaeegyat ay kaman eweg din tepek da,
kaman gitan di kobra din kali da.
4 Apo, somalaknib ka
sin panakabalin di mangam-amag si lawa,
mankakekedse ay din kadadaelak di panggep da.
5 Nan-amag da sin danan si tagdey ay kaknaak koma
din mangipapangatos nemnem da.
6 Kanak en Apo: Sik-a din Diyos ko,
dengngem koma nan kararag ko
ay mankedaw si badang mo.
7 Yahweh ay Apok ya manakabalin ay omisalakan,
kaman kan salida ay somalaknib sin gobatan.
8 Apo, adim koman ipalobos din panggep di mangam-amag si lawa,
adim ipalobos ay matongpal din lawa ay plano da.
9 Din kalaban ko yan ipapangato da din awak da,
ipataolim koman daida din lawa ay kalkalien da.
10 Matekdag koma di man-gangab ay oling en daida,
maitep-a da komas abot yan adi da makabala.
11 Adim koman ipalobos ay mayat di pantongpalan da
din mangipalawlawa si gait da.
Sapay koma ta din makedse ay manglokloko si iib-a da
et kanayon ay mapasamak di lawa en daida
enggana ay dadlon madadael di biyag da.
12 Apo, ammok ay ikalintegam din magay mabalin da
ya kosto di iyat mo ay mangokom en daida.
13 Sigurado ay din nalinteg, awni et dayawen daka
ya sin kad-am di pantean da.

Salmo 141

141

Kararag Sin Timpon Di Solisog

1 Apo, mankararagak en sik-a,
dalasem koma ta bomadang ka,
dengngem kod mo mankararagak en sik-a.
2 Awatem koma nan kararag ko
ay kaman manseng-ew ay insinso
ya kaman daton sin labi din itatag-ay ko ay takkay ko.
3 Bomadang ka kod, Apo,
ta annadak din tepek ko.
4 Bomadang ka koma
ta adiak masolisog ay mangamag si lawa
ono makikadwa sin am-amagen di laway nemnem da
ya adiak makikan sin fiesta da.
5 Mabalin ay domosa ya bomagbaga
din nalinteg gapo sin seg-ang da.
Ngem adiak polos awaten din panangidayaw
di makedse ay ipogaw,
tan kanayon ay ikararag ko di maikontra
sin lawa ay am-amagen da.
6 Bigbigen to din kaipoipogaw ay tet-ewa din enak inbaga

mo maitep-a sin deppas din tuturay da.
7 Maiwalang din tong-a da sin labaw di kaot da,
namekmek ay bato di kaiarigan da.
8 Ngem sik-a, Yahweh ay Apok, di kanayon ay pantalkak,
adi ka kod bomaybay-an, tan sik-a di pankamangak.
9 Omilisi ka koma sin tagdey ay in-amag da,
in-amag di laway nemnem da.
10 Makna da koma sin mismo ay tagdey da,
ngem sak-en pay yan mailisiak koma.

Salmo 142

142

Kararag Di Napalpaligatan Ay Ipogaw

1 Man-adawagak en sik-a, Apo,
ay mankedaw si badang mo.
2 Isnan sangoanam et ibagak
amin ay danag ko ya problimak.
3 Ammom di kosto ay amagek
mo komapsot di namnamak.
Nan-isagana dan kalaban ko sin pandanak
si tagdey ay maknaak.
4 Anapek mo waday olay esa ay kabadang ko,
ngem maga baw, tan adi dan pagan-ano.
Maga di mabalin ay pankamangak,
tan magay lawa na en daida mo mateyak.
5 Apo, kedawek din badang mo,
sik-a din salaknib ko,
sik-a anggoy di masapol ko isnan biyag ko.
6 Dengngem kod nan kararag ko,
tan nay kinmapsot nan nemnem ko.
Isnan kalaban ko omisalakan ka,
tan nay adiak kabaelan di pigsa da.
7 Isnan naibalodak omisalakan ka koma
ta sin sangoanan di ipogaw mo idaydayaw kos sik-a,
din kinasiged mon sak-en di gapo na.

Salmo 143

143

Kararag Di Ipogaw Ay Magay Namnama Na

1 Apo, dengngem kod nan kararag ko.
Gapo sin kinalinteg mo ya kinamatalek mo,
songbatam kod nan kararag ko.
2 Adi ka koman okomen sak-en ay baam,
tan magay ipogaw ay nalinteg sin pangilam.
3 Inmapayaw nan kalaban ko
et naabakak dadlo.
Inmibalod das nan mabolinget ay kad-ak,
kamanak din natey ay nabayag.
4 Isonga kinmapsot nan namnamak,
palalo ay madisdismayaak.
5 Manemnem ko ed bayag, Apo,

manemnem ko din inam-amag mo.
6 Itag-ay kon takkay ko ay mankararag en sik-a,
kamanak nakgang ay lota ay danom di kasapolana,
tan palalo di iliw ko en sik-a.
7 Sapay koma ta patgam ay dagos nan kararag ko,
tan nay enggay kinmapsot di nemnem ko.
Adi ka kod somigsigaan
into et mo din kad-an di natey di enak domatngan.
8 Inagsapa koma ay ipanemnem mo
din adi manbalbaliw ay layad ya seg-ang mo,
tan sik-a di pantalkak, Apo.
Sik-a anggoy di pankararagak,
itdom kod di kosto ay pandanak.
9 Sik-a di pankamangak ta somalaknib ka,
sin kalaban ko, omisalakan ka koma.
10 Itdoam kod sak-en ay mangonod sin laydem,
tan sik-a di enak daydayawen.
Managseg-ang ka et sapay koma
ta omiturong ka si biyag ay natalna.*
11 Salaknibam koma nan biyag ko
ta say maidayaw di ngadan mo.
Gapo sin kinalinteg mo,
omisalakan ka kod sin problimak, Apo.
12 Gapo sin adi manbalbaliw ay layad mo,
peslem koma amin din pomalpaligat ay kalaban ko,
tan esaak ay mansilsilbin sik-a, Apo.

Salmo 144

144

Kararag Di Ari

1 Sik-a ay Diyos, madaydayaw ka,
din iyat ay makigobat yan omit-itdo ka.
Kaman kan dakdake ay bato ay enak pankamangan
2 ono mayat ay pantabonan ay adi makasgep di kalaban.
Managlayad ya napodno ka ay bomadang,
sik-a di kanayon ay omisalakan.
Maiarig ka abes kasay ko
tan sik-a di somalaknib sin kalaban ko.
Din nanasyon yan abakem
et paituray mos daida en sak-en.
3 Apo, sino aya di kasasaad di ipogaw et nemnemem?
Ay tan nabanol da od et ay-ayowanam?
4 Din biyag di ipogaw et owat kaman dagem,
mamaga ay kaman alidong.
5 Apo, pansianem ed daya ta bomaba ka,
giwitem din dontog et omasok da.
6 Pankimatem ta mansisian din kalaban ko,
beksem din panam ta managtag da, Apo.
7 Iadawam san takkay mo issan kad-am ed daya,

* **143:10** Di esa abe ay kaiologan nina sin Hebreo et: *Managseg-ang din Ispiritom et sapay koma ta omiturong si biyag ay natalna.*

ta sin malosong ay danom, komay-at ka.
Sin panangituray di mangili, omisalakan ka,
8 makaetek da olay sin sapata da.
9 Apo, enak mankanta ay makompasan si arpa,
baro ay kanta paran sik-a.
10 Din aari yan pangabakem daida,
isalakan mo nan si David ay mansilsilbin sik-a.
11 Sin makedse ay kalaban ko, omisalakan ka koma,
mangili da ay makaetek olay sin sapata da.
12 Din babbaro ay an-ak mi yan domakdake da koma
ya pomigsa da ay kaman mola.
Din kaiarigan aben din babalasang ay an-ak mi, Apo,
yan din posti ay naaltialtian sin solin di palasyo.
13 Sapay koma ta mapno din agamang mi
si amin ay kalasin di apit mi.
Din kakarnero sin pastolan mi et sapay koma
ta niliblibo di an-ak da.
14 Din baka mi abe et sapay koma
ta tomaba ya pomigsa da.
Maga koma di mangobat sin ili
ya magay maibalod sin addawi.
Maga koma abe di man-adawag sin kalsada
gapo si ligat da.
15 Nagasat di nasyon ay kaman nina di kasasaad da,
nagasat di ipogaw ay si Yahweh di daydayawen da.

Salmo 145

145

Din Kinangato Ya Kinasiged Diyos

1 Sik-a ay Diyos ko ya arik, it-ek kos sik-a,
nan pan-iyamanak en sik-a et magay pap-eng na.
2 Inag-agew ay man-iyamanak en sik-a,
idaydayaw kos sik-a si eng-enggana.
3 Lebbeng na ay madayaw ka ay Yahweh, tan nangato ka od,
din kinangatom et magay makalokod.
4 Din nakaskasdaaw ay inam-amag mo et idaydayaw da
sin amin ay mansinoskat ay ipogaw isnan daga.
5 Idaddad-at da din kinangatom ya dayaw mo,
ipapasnek ko ay nemnemnemen din nakaskasdaaw ay inam-amag mo.
6 Idaddad-at din kaipoipogaw din panakabalin mo,
din kinangatom abe di idaddad-at ko.
7 Kanayon ay ipaammo da din madaydayaw ay kinasiged mo
ya ikanta da din kinalinteg mo.
8 Managseg-ang ka ay Diyos ya naanos ka,
din layad mo et magay balbaliw na.
9 Siged di iyat mo ay Diyos sin amin ay ipogaw mo,
managseg-ang ka sin amin ay parsua ay inamag mo.
10 Amin ay pinarsuam et daydayawen daka,
amin ay ipogaw mo yan man-iyaman dan sik-a.
11-12 Dad-aten dan to din madaydayaw ay turay mo
ya din nakaskasdaaw ay inam-amag mo,

siya abe sin panakabalin mo,
ta ammoan am-in di gagait da
di maipanggep en sik-a.
13 Din panturayam ay Yahweh, magay pap-eng na,
tan ari ka si eng-enggana.
Amin ay karim et sigurado ay tongpalem,
yan maila din seg-ang mo sin amin ay amagem.
14 Din maligligatan et badangam daida,
ya papigsaem din nemnem di madisdismaya.
15 Sik-a di pannamnamaan di amin ay parsua,
et idawat mo sin kosto ay timpo din kanen da.
16 Idawdawat mo din kanen di esa ya esa,
et mangan da enggana ay mabsog da.
17 Sin amin ay amagem, nalinteg ka,
kanayon abe ay managseg-ang ka.
18 Mo way ipogaw ay naimposoan di kararag dan sik-a,
nakasagana ka ay mangidawat sin kedawen da.
19 Idawat mo din kasapolan di mangipateg en sik-a,
dengngem din adawag da et isalakan mos daida.
20 Salaknibam amin ay manglaylayad en sik-a,
ngem dosaem din ipogaw ay lawa.
21 Yahweh ay Diyos ko, it-ek kos sik-a,
et sapay koma ta am-in ay ipogaw isnan daga,
dayawen da din nasantoan ay ngadan mo si eng-enggana.

Salmo 146

146

Si Diyos Di Pantalkan Tako

1 Madaydayaw din Apo!
“Daydayawem sisya,” kanak sin awak ko.
2 Daydayawek sisya sin kansiyon ko
engganas tongpal biyag ko.
3 Baken koman tuturay isnan daga di pantalkan yo,
tan magay bael di owat ipogaw ay mangisalakan en dakayo.
4 Mo matey da et mantaoli da sin tapok ay napoan da,
say mapap-engan di amin ay plano da.
5 Nagasat din ipogaw tet-ewa
ay din Diyos ay dinaydayaw Jacob di pantalkana
ya say pannamnamaana si Yahweh ay Diyos na.
6 Si Diyos ay namarsua ed langit ya isnan daga,
sin baybay ya amin ay wada en daida,
kanayon ay tongpalena din kari na.
7 Sisya di mangiosay si kalintegan di mapalpaligat,
din kanen di mandagaang yan sisya di mangidawat.
Din balod et wayawayaana,
8 din nagodab yan pan-ilaena.
Din nadadagsenan et papigsaena,
din nalinteg yan laylaydena.
9 Ayowanan Diyos din mangili, nalasang ya olila,
ngem sangawena din laway nemnem da
ta adi matongpal din panggep da.

10 Dakayo ay man-ili ed Zion, si Yahweh ay Diyos yo
et magay patinggan di panturayanan to.
Madaydayaw din Apo!

Salmo 147

147

Kanta Ay Pangdayaw En Diyos Ay Manakabalin

1 Madaydayaw din Apo!
Mayat ay mankanta si pangidayaw en Diyos tako,
lebbeng na ay idayaw sin kanta din Apo.
2 Itaolin Diyos sin ili da
din naipaaddawi ay Israelita
et kasinan saaden
din siyodad ay Jerusalem.
3 Panragsakena din palalo ay madisdismaya,
ya papigsaena kasin di nemnem da.
4 Din tatalaw et inkeddeng na di kaad-ado da,
nginadanana amin daida.
5 Si Yahweh ay Diyos tako et nangato ya manakabalin sisya,
magay lokod di kinalaing na.
6 Ikalintegana ya ayowanana din napakombaba,
ngem itpig na sin tapok din laway nemnem na.
7 Mankanta ya man-gitara tako
ay man-iyaman sin Diyos tako.
8 Komotana si liboo ed daya,
idawtana si odan din daga,
din logam sin dontog yan pagabayena.
9 Idawtana din animal si kanen da
ya din koyat di gayang mo mankedaw da.
10 Baken say panlaydan din Apo
di napigsa ay kabayo ya natoled ay soldado.
11 Ngem say panlaydana din mangipateg en sisya
ya mantalek sin adi manbalbaliw ay layad na.
12 Dakayo ay man-ili ed Zion ono Jerusalem,
si Yahweh ay Diyos yo di en yo dayawen.
13 Paknegena din liteb di siyodad yo
ya bindisyonana din an-ak yo.
14 Pawadaena di talna sin intiro ay ili yo,
mansobsobray makan ay idawat nan dakayo.
15 Ibaga na din bilina
et maammoan ay dagos sin intiro ay daga.
16 Kaman galey din andap ay iaplag na,
kaman tapok ay isapowak na.
17 Kaman bato di dalalo ay egasena,
magay makaitoled sin teg-in ay pawadaena.
18 Matenaw din andap ya dalalo mo ibilina,
et man-ayos din kinmenteg ay danom mo pandagemena.
19 Inpaammo na din bilina sin ipogaw na ay Israelita.
20 Magay odom ay nasyon ay nangamaganas na,
adi da ammo din linteg na.
Madaydayaw din Apo!

Salmo 148

148

Idayaw Din Amin Ay Parsua Si Diyos

1 Madaydayaw si Diyos!
Dayawen yo si Diyos, dakayo ay wadad daya.
2 Dayawen yos sisya, dakayo ay aanghel na
ya amin ay wadad daya ay mansilsilbi en sisya.
3 Dayawen yos sisya, dakayo ay agew ya bowan,
ya mankimkimmi ay talaw ed kayang.
4 Dayawen yos sisya, sik-a ay mismo ay daya
ya dakayo ay danom ay nasisinop sin ngato na.*
5 Dayawen da koma si Yahweh ay namarsua,
tan inbilina et nawada da.
6 Inkeddeng na di pantean da si eng-enggana
et masapol ay tongpalen da.
7 Dayawen yo abe si Diyos, dakayo ay wadas nan daga,
amin ay danom sin baybay enggana sin lanad na,
ya dakayo ay manbeey sidi ay kaeegyat di ila na,
8 dakayo abe ay kimat, dalalo, andap ya liboo,
mapges ay dagem ay manongpal sin bilin di Apo.
9 Dakayo ay dontog ay nangato ya nababa,
olay dakayo ay kakaiw ya molmola,
dayawen yo amin si Diyos ay namarsua.
10 Dakayo abe ay animal, omali kayo,
mankodkodap ya mantaytayaw, naatap ya naamo,
ta dayawen yo ay kosto si Diyos ay Apo yo.
11 Kaariari ya kaipoipogaw, dayawen yos sisya,
dakayo am-in ay opisyal ya turay isnan daga.
12 Dayawen yo ay babbaro ya babalasang,
anan-ak ya nataengan.
13 Amin kayo, dayawen yos sisya,
tan sisya di kangatoan sin amin ay wada,
napigpigsa di panakabalina
mo din amin ay wadas nan daga ya ed daya.
14 Pinapigsa na din ipogaw na ay Israelita,
ay patpatgena ya laylaydena,
ta say idayaw da am-in sisya.†
Madaydayaw si Diyos!

Salmo 149

149

Kanta Ay Pangidayaw En Diyos Begew Sin Nangabakan Din Ipogaw Na

1 Madaydayaw din Apo!
Mankanta kayo si baro ay kanta
ay mangidaydayaw en sisya.
Dayawen yos sisya
sin gimong di matalek ay ipogaw na.
2 Manragsak kayo ay Israelita gapo sin namarsua en dakayo,

* **148:4** Ilaen din footnote sin Genesis 1:7-8. † **148:14** Di esa abe ay kaiologan nina sin Hebreo et: *ta say maidayaw am-in daida.*

manragsak kayo ay man-ili ed Zion gapo sin ari yo.
3 Mansala kayo ay mangidaydayaw sin ngadana,
manambol ya mangitara kayo ay mangidaydayaw en sisya.
4 Tan malaydan si Diyos sin ipogaw na,
gon-gonaana din napakombaba et pangabakenas daida.
5 Manragsak koma din ipogaw na tan nangabak da,
maninsinlabi da koma ay mankanta
begew sin palalo ay ragsak da.
6 Ipigsa da koma ay mangidaydayaw en sisya,
dowan da pay man-egen si kampilan ay nanbinas-il di tadem na,
7 ta baesan da din nanasyon ya dosaen da,
8 ya kadinaan da abe din aari ya papangolo da.
9 Dosaen das daida ta matongpal din inkeddeng Diyos ay dosa,
tan say kaidayawan din matalek ay ipogaw na.
Madaydayaw din Apo!

Salmo 150

150

Madaydayaw Si Diyos

1 Madaydayaw si Diyos!
Dayawen yos sisya sin Timplo na,
dayawen yo abe ed daya.
2 Dayawen yo begew sin nakaskasdaaw ay inam-amag na,
dayawen yo tan magay makaiso sin kinangato na.
3 Mananggoyob kayo ay mangidayaw en sisya,
tokaren yo abe di gitara ya arpa.
4-5 Manambol kayo dowan kayon mansala,
ipigsa yo abe ay manganggangsa.
Maitapi kayo ay nalaing ay manolili,
dakayo abe ay mankotingting si nakalakalasi.
Osalen yo koma am-in dana
ay mangidaydayaw en sisya.
6 Dayawen yos Diyos, dakayo amin ay naparsua.
Madaydayaw si Diyos!

Proverbio
Maipanggep Sin Libro Ay Nay

Din libro ay Proverbio et kaolnongan di pamagbaga ya apat ay mangi-paammo sin kosto ay kabibiyag ay panlaydan Diyos. Ipalawag na din kailasinan di masirib ay ipogaw ay mamatpateg en Diyos ya din naong-ong ay manglaslasoy si sirib. Ad-adoy madtengan isna ay pamagbaga, tan waday maipanggep si sin-asawa ya anan-ak, babaknang ya nabibiteg, mannigosyo ya manturay, masolisog ya mangitpe si awak, nasadot ya nagaget, ya ad-ado pay.

Wada da di versikulo ay mankokoyog ay kaman din linaon di kapitolo 5 ay maipanggep sin manakikamalala ay babai ya kapitolo 31 ay maipanggep sin ogalin di siged ay asawa, ngem di odom pay ay proverbio yan magay kaitoloyana ono kaisilpoana sin mangon-ona ya omon-onod ay versikulo. Esa ya esa yan waday laydena ay ibaga. Sapay koma ta esten tako ay adalen din wadas na, tan mo patgen takos Diyos ya onodan tako din pamagbaga ay inpaammo na, siya na di poon di ammo tako (1:7).

Din Linaona

Din silbin di pamagbaga 1:1-7
Din banol di sirib para sin babbaro 1:8–9:18
Din pamagbagan Solomon 10:1–22:16
Din pamagbagan di masirib 22:7–24:34
Din pamagbagan Solomon ay inolnong da Hezekias 25:1–29:27
Din pamagbagan Agur 30:1-33
Din pamagbaga en Ari Lemuel 31:1-9
Din ogalin di siged ay asawa 31:10-31

Din Silbin Di Pamagbaga

1 Siya na di pamagbagan Solomon ay anak David ay ari ed Israel.
2 Makatolong dana en dakayo ta say maitdoan ya mabagbagaan kayo,
manbalin kayo ay masirib ya mailasin yo di nabanol ay kali.
3 Maitdoan kayo abe ay manbiyag ay nanemneman ya naannad ta say
nalinteg ya kosto di iyat yo ya magay idomdoma yo.
4 Da nan pamagbaga et palaingen da abe din magay ammo na ya din anan-
ak ta say kosto di iyat da ay mannemnem.
5 Din nalaing et matapian din ammo da yan din makaawat et maidalan da
6 ay mangawat sin pamagbaga, apat, pangarig ya bonbontiyan di
nankalalaing.
7 Din egyat ya panangipateg di ipogaw en Diyos, say poon di panakaammo.
Din naong-ong anggoy di manglasoy si sirib ya adi aben kabagbagaan.

Pamagbaga Si Esa Ay Baro Ta Adi Solisogen Di Tollisan

8 Sik-a ay anak ko, tongpalem din pamagbagan da amam en inam,
9 tan pasigedena din ogalim ay kaman din iyat di mapteng ay bedbed ya
keke ay mangipapteng sin kailaam.
10 Adi ka manpasolisog sin managbasol ay ipogaw
11 mo kanan da, “Omali ka ta manseed takos peslen tako, olay magay basol
na.
12 Napigsa da ed wani ngem kaman tako din kaot ay mangokmon en daida
ay sibibiyag.

13 Alaen tako din nabanol ay sanikwa da ta pon-en tako din beey tako si
naakew.
14 Makibingay ka mo maitapi ka en dakami."
15 Adi kan on-onodan di kaman dadi ay ipogaw
16 tan alisto da ay man-amag si basol, nakasagana da ay manpese.
17 Kaman dan titit ay olay mo il-ilaena din kaiamagan di tagdey, ngem
makna pay dedan.
18 Tan da nay ay ipogaw,* kaman dan tinagdey din mismo ay awak da, din
biyag da ay mismo di ipasobo da.
19 Tan din kinabaknang ay magon-od babaen si basol et omiturong si
kateyan.

Din Pangayagan Di Sirib Sin Ipogaw Ta Dengngen Da

20 Si Sirib† et ipigsa nan kali na sin kalsada sin katoptopogan di ipogaw,
21 ya sin pan-ilaklakoan sin asag-en di segpan di siyodad. Kanana ay
mandiskurso sin ipogaw:
22 "Dakayo ay magay ammo na, ay pig-an pay di panlaydan yo ay manem-
neman? Apay nga adi kayon somaldeng ay manlaslasoy ya manis-iyek sin
sirib?
23 Dengngen yo din pamagbagak ta ipaammok din nemnem kon dakayo.
24 Ay-ayagak dakayo ngem polos ay adi kayon omikaskaso.
25 Tineteweng yo din indaddaan kon dakayo.
26 Isonga siyekak dakayo mo domteng di kaeegyat ay ligat yo,
27 mo kaman pewek ay domteng sin biyag yo din ligat ya panladingitan yo.
28 Awni et kedawen yo di badang ko ngem adiak patgan, omanap kayo
ngem adi kayo makadateng en sak-en.
29 Tan sinigaan yo ay maitdoan ya mangipateg en Diyos.
30 Dinokogan yo din pamagbagak ya adi yon inkaskaso din indadaan ko.
31 Ed wani, apiten yo din bongan di inam-amag yo enggana ay mapnga
kayo.
32 Tan din magay ammo na ya naong-ong et madadael ya matey da, tan
nandokogan das sak-en ay Sirib, ngem napnek da pay dedan sin kasasaad da
yan din wadas nemnem da et pag 'Oway nas di.'
33 Ngem mo sino di mannge sin pamagbagak et natalna di biyag na ya
magay pan-egyatana."

2

Din Gon-gona Ay Idawat Di Sirib

1 Anak ko, patiem din ibagak ya igtom din bilbilin ko sin nemnem mo.
2 Estem ay mandenge si sirib yan ipasnek mo ay mangawat.
3 Mankararag ka ay mankedaw si panang-awat.
4 Anapem ay kaman din iyat mo ay manganap si palata ono naitabon ay
kinabaknang.
5 Mo say iyat mo di, maawatam di iyat mo ay mangipateg en Diyos et
maammoam sisya ay kosto.
6 Tan si Diyos di poon di sirib et sisya di mangidawat si laing ya panang-
awat.
7 Idawat na di kosto ay sirib sin nalinteg ya salsalaknibanas daida
8 tan ay-ayowanana din nalinteg ya matalek.

---

* **1:18** Baken nalawag din kanana sin Hebreo. Di odom ay kaiologan nina et: *Magay silbi na mo maiamag di tagdey ay il-ilaen di titit, tan adi makna. Ngem da nay ay ipogaw,...* † **1:20** Sin nay da ay versikulo, maiarig din Sirib si ipogaw ay mangaskasaba ono mamagbaga sin iib-a na.

9 Mo dengngem sak-en, maammoam to di kosto ya nalinteg ay amagem ya
din iyat mo ta magay panlaslasinem.
10 Tan manbalin ka ay masirib et maragsakan ka gapo sin laing mo.
11 Din kinaannad mo ya panang-awat mo et kaman siya da di manalaknib
en sik-a.
12 Ilisi das sik-a ay man-amag si lawa. Mailisi ka abe sin ipogaw ay
mangipalawlawa si gait na.
13 Daida din manokog si nalinteg ay panagbiyag et kaman dan wadas
mabolinget.
14 Maragsakan ya maganasan da ay mangamag si lawa.
15 Nasikap ya makaetek da, adi dan katalek.
16 Mailisi ka abe sin makaawis ay kalin di manakikamalala ay babai
17 ay nanaynan si asawa na et niliw-ana din kari na sin sangoanan Diyos.
18 Din beey na yan kaman danan ay manturong si pese, tan din senggep
sidi et omas-asag-en da sin kad-an di natey.
19 Din en manteng en sisya et adi polos mantaoli ya adi kasin makadteng
sin danan ay manturong si biyag.
20 Isonga say onodam din panagbiyag di siged ya nalinteg ay ipogaw.
21 Tan din kaman dadi et daida di matagotago ya mantetee sin ili,
22 ngem din mangam-amag si lawa ya din baken matalek yan makaan da.

3

Talek En Diyos

1 Anak ko, adi ka liwliw-an din init-itdok ya bilbilin ko mo adi et nenemne-
mem
2 ta say omando ya somiged di biyag mo. Kanayon koma ay ipailam din
napodno ay layad mo ya komakaman ka ay matalek.
3 Ipailam da nay ay ogali ay kaman kowintas ay maikeke ya igtom abe sin
nemnem mo.
4 Mo say amagem di, malaydan si Diyos ya din ipogaw en sik-a et maiday-
dayaw ka.
5 Imongsan mo di amin ay nemnem mo ay mantalek en Diyos, ta baken din
bokod mo ay panang-awat di pantalkam.
6 Sisya di bigbigem ya onodam sin amin ay amagem et isagana na din
pandanam ta maidoritso.
7 Adi ka ipapangato di nemnem mo begew sin mismo ay laing mo. Patgem
si Diyos ya dokogam di lawa.
8 Mo say amagem na, pabikasenas sik-a ta nasalon-at ka ya mayat di
liknam.
9 Dayawem si Diyos babaen sin pangidatonam si pilak ya damo ay apit mo.
10 Mo say iyat mo di, mapno din agamang mo ya mansobsobra di arak mo.
11 Anak ko, adi kan lalasoyen din pamagbagan Diyos. Adi koman mansakit
di nemnem mo mo bagbagaan daka.
12 Tan bagbagaan Diyos din laylaydena ay kaman din iyat di ama sin
laylaydena ay anak na.
13 Nagasat din makagon-od si sirib ya panang-awat.
14 Tan din sirib et nabanbanol mo palata ya balitok.
15 Nabanbanol mo olay sino ay nangina ay al-altin di awak ya magay
makaiso sin olay sino ay laydelaydem.
16 Din sirib et iin-genana sin kannawana di ando ay biyag, sin kannigid na
yan dayaw ya kinabaknang.
17 Paragsakena di biyag ya ilapo daka ta magay pandanagam.

18 Din sirib et maiarig si kaiw ay mangidawat si biyag ya poon di ragsak
para sin ipogaw ay kokompet en sisya.
19 Babaen sin sirib ya laing Diyos, pinarsua na din daga ya din wada ed
daya.
20 Nan-ayosena abey obbog ya ginawang ya inpawada nay odan ay mapo
sin liboo.
21 Anak ko, kanayon ay igtom sin nemnem mo di kosto ay sirib ya panang-
awat ta adi da mamaga en sik-a.
22 Idawat da en sik-a di ando ay biyag ya kaman kowintas ay mangipapteng
en sik-a.
23 Mo say iyat mo et mayat di pandanam ya magay kaisokbaam.
24 Mabalin ay man-illeng ka ya maseyep kas kosto ay magay pan-egyatam.
25 Adi ka emegyat si bigla ay paspasamak ono din kadadaelan di managba-
sol,
26 tan si Diyos di mangayowan en sik-a et ilisi daka sin kadadaelam ay
kaman tagdey.
27 Seg-angam din makasapol, dalo et mo waday maibadang mo.
28 Adi kan ibaga sin katokmang mo en si bigat asi kan idawat mo waday
mabalin ay idawat mo ed wani.
29 Adi kan manpanggep si lawa sin katokmang mo, tan mantalek en sik-a.
30 Adi kan makiibaw si ib-am ay magay gapo na mo magay lawa ay inamag
nan sik-a.
31 Adi kan omapal sin makedse ay ipogaw ya adi kan on-onodan din ogali
na,
32 tan kaliliget Diyos din mangam-amag si lawa, ngem ibilang na ay
gayyem na din nalinteg.
33 Baosana din beey di mangam-amag si lawa, ngem din beey di nalinteg
et bindisyonana.
34 Adi na pagan-ano din mangipapangatos awak na, ngem seg-angana pay
din napakombaba.
35 Maidaydayaw din masirib, ngem din naong-ong pay et maibabain.

4

Din Mayat Ay Pamagbagan Di Esa Ay Ama

1 Anak ko, estem ay dengngen din pamagbagan di esay ama ta mawadaan
kas panang-awat.
2 Kosto din it-itdok en sik-a, isonga adi kan liwliw-an.
3 Sin kakitkittoy ko pay laeng, esaak ay anak sin beey da amak yan
bogbogtong ay anak sin pangilan inak.
4 Kanan amak ay namagbaga en sak-en, “Adi ka liwliw-an din ibagak.
Tongpalem din bilbilin ko ta matagotago ka.
5 Gon-odem di sirib ya panang-awat yan adi kan tetewengen ya liwliw-an
din pamagbagak.
6 Adi kan dokdokogan et say mangayowan en sik-a, ipateg mo et salakniban
daka.
7 Say kapatgan ay banag din sirib, isonga ipakat moy am-in ay kabaelam
ay mangon-od olay intoy kaligat na, siya abe sin panakaawat.
8 Dakdake ay dayaw di magon-od mo mo awatem ya banolem din sirib.
9 Mo say iyat mo di, manbalin din sirib ay kaman mankanapteng ay
sabsabong ay maikorona en sik-a.”
10 Anak ko, dengngem ya patiem din ibagak ta omando din biyag mo.
11 Init-itdoak sik-a ta lomaing ka ya onodam di kosto ay danan.

12 Mo mandan kas di, magay manawad en sik-a ya adi kan maisokba mo
managtag ka.
13 Adi kan linglinglingan din inad-adal mo. Ayowanam tan say poon di
biyag mo.
14 Adi kan em-emey sin em-emeyan di mangam-amag si lawa ya adi kan
on-onodan din am-amagen da.
15 Addawiam din mangam-amag si lawa, dokogam ya taynam daida.
16 Tan adi da maseyep mo adi da man-amag si lawa ya mo magay ipogaw
ay kedsean da.
17 Din pangam-amagan das lawa ya kinekedse et kaman makan ya inom
para en daida.
18 Din pomatpat-aana sin agsapa et say kaiarigan din danan di nalinteg.
Pomat-a ay pomat-a enggana ay komayang din agew.
19 Ngem mabolinget ay kaman labi din danan di managbasol et adi da
ammo di kaisokbaan da.
20 Anak ko, estem ay dengngen din kalik ya pamagbagak.
21 Adi kan liwliw-an mo adi et igtom sin nemnem mo.
22 Tan say poon di biyag ya salon-at di olay sino ay mamati isna.
23 Ilaem ta mas es-estem din nemnem mo mo olay sino ay nabanol en sik-a,
tan say poon di biyag mo.
24 Adi ka man-et-etek ono manbolboladas.
25 Estem ay ilan din kosto ay sangoanam
26 ta doritso ya mapteng di pandanam.
27 Addawiam din lawa. Adi kan masangsangaw ay mandan sin kannawan
ono kannigid mo adi et idoritsom sin kosto ay danan.

5

Pamagbaga Ta Addawian Di Makikamkamalala Ay Babai

1 Anak ko, estem ay dengngen din pamagbagak ay pangaam si sirib
2 ta kanayon ay naannad ka ya madnge sin kalim ay nanemneman ka.
3 Tan din kalin di makikamkamalala ay babai et mam-is ay kaman anig ya
nalamlamoyot mo lana,
4 ngem sin odi na, maiarig din babai ay sana si manpait ay kedet ya
matadem ay kampilan ay nanbinas-il di tadem na.
5 Din panturongan di siki na et pese, tan din pandanana et manturong sin
kad-an di natey.
6 Adi na on-onodan din danan ay manturong si biyag. Nasangaw sisya ay
manlikeliked sin nakillokillo ay danan, ngem adi na ammo.
7 Isonga ed wani, dengngem din ibagak yan adi kan liwliw-an.
8 Addawiam din kaman nidi ay babai. Adi ka polos somag-en sin pantew
di beey na.
9 Tan mo somag-en ka, posen di odom din dayaw mo yan pilit ay idawat mo
si ipogaw ay magay seg-ang na din ginon-od mo sin pigay tawen di biyag mo.
10 Alaen di mangili din kinabaknang mo ay inligligatam.
11 Sin odi na, manbayeweng ka tan enggay komapsot din awak mo.
12 Et kanam, “Apay nga sinigaak ay maitdoan ya mabagbagaan?
13 Apay nga adiak dedan inkaskaso din omit-itdo?
14 Ed wani, sangsangoek di kaibabainak sin sangoanan di natopog ay
kaipoipogaw.”
15 Say inomem anggoy din danom ay mapo sin bobon mo.

16 Baken ka koman kaman ginawang ay mabalin ay pan-inoman di olay
sino ay babai.
17 Din bobon mo et paran sik-a anggoy ay adi makibingay di odom.
18 Mabindisyonan koma din obbog mo. Maragsakan ka koma sin ina-
sawam manipod sin kabarom.
19 Napintas sisya yan mapteng ay boyaen din gonay na ay kaman ogsa.
Maragsakan ka koma sin soso na yan kanayon koma ay mapnemapnek ka
sin layad na.
20 Anak ko, apay nga maawis ka sin asawan di odom ta say maragsakan ka
sin soso na?
21 Tan si Diyos et iilaena am-in ay am-amagen ya em-emeyan di ipogaw.
22 Din basol di mangam-amag si lawa et kaman tagdey ay mangna en sisya.
23 Matey sisya gapo ta adi makaitpe sin awak na, malitaw gapo sin palalo
ay kinaong-ong na.

6

Odom Ay Pamagbaga

1 Anak ko, ay waday tinakderam ay otang di odom ay ipogaw?
2 Ay kaman kan nakna si tagdey gapo sin karim?
3 Mo siya di, tengel daka sin panakabalin di ipogaw ay sana, ngem siya
na di amagem ta mailisi ka: emey ka ay dagos ta manpakombaba ka ay
manpakaasi en sisya.
4 Adi kan man-illeng pay laeng ono maseyep.
5 Ipakat moy kabaelam ay bomolos ay kaman din iyat di ogsa ta ilayawana
din manganop ono din iyat di titit ta ilisiana din tagdey.
6 Sik-a ay nasadot, adalem din biyag di koton ta lomaing ka.
7 Maga di pangolo da,
8 ngem man-olnong das kanen da sin tiyagew ya pinag-aani ta say mais-
agana di kasapolan da sin pinag-oodan.
9 Ay daetan pay sas seyep mo? Pig-an pay di bomangonam?
10 May, maseseyep ka pay, man-illeng ka pay,
11 ngem di pantongpalana et bigla ay bomiteg ka ay kaman din inakewan
di tollisan.
12 Din makedse ay ipogaw ay magay silbi na yan lomikeliked ay man-et-
etek.
13 Mankedyakedyat ya mansinyasinyas ta ietekan daka.
14 Sinisikap di naigto sin nemnem na, pag lawa di panggep na ya sisya di
mangiloglogis adi pankikinaawatan.
15 Gapo isdi, bigla ay domteng di dosa na ay magay rimidyo na.
16 Waday pito* ay ogalin di ipogaw ay kalkaliget Diyos, kadodogis da sin
pangila na:
17 din mangipapangatos awak na, din maetek, din manpeses ipogaw ay
magay basol na,
18 din manplano si lawa, din alisto ay en man-amag si lawa,
19 din mangitistigos baken tet-ewa ya din mangilapo si adi pankiki-
naawatan di sinpamilya.
20 Anak ko, tongpalem din bilbilin amam yan adi kan liwliw-an din init-
itdon inam.

* **6:16** Din kanana sin Hebreo et: *Waday enem ay banag ay kalkaliget Diyos, pito ay kadodogis sin pangila na.* Din silbin di dowa ay bilang et manparis da, tan manparis abe din dowa ay linya ay kad-an da ya lawa di kadngeana mo owat maipidwa din bilang ay pito. Din kaman nina ay paris et madtengan abe sin kapitolo 30.

21 Kanayon koma ay nemnemnemem dasa.
22 Din init-itdo da di mangipango en sik-a mo waday emeyam ya manilib
en sik-a mo maseyep ka. Mo bomangon ka et say mamagbaga en sik-a.
23 Tan din bilbilin ya pamagbaga da et maiarig si silaw ay mangipaila si
iyat mo ay manbiyag.
24 Ilisi daka sin makasolisog ay kalin di makilallalaki ay babai.
25 Adi kan aklongan din kinapintas na ono maawis sin mata na.
26 Tan banol di tinapay di ibayad mo sin hostess, ngem dilikado di biyag
mo sin babai ay waday asawa na.
27 Ay mabalin aya ay ibolsikom di apoy yan adi mapooan din badom?
28 Mo gatinan di esay ipogaw di man-ganggangab ay oling, ay adi maaton-
gan din siki na?
29 Siya abe sin makidaag sin asawan di ib-a na, magay adi madosa ay
mangamag sina.
30 Adi maoyaw di ipogaw ay mangakew ta pangagas nas dagaang na.
31 Ngem mo mad-asan, bayadana pay dedan di mamin pito ay banol din
inakew na ono idawat na am-in ay wadan sisya.
32 Ngem din makibabai et magay nemnem na, tan owat nan dadaelen di
awak na.
33 Sakit di awak ya kaibabainana ay adi kaponas di magon-od na.
34 Tan palalo ay bomonget din asawan di babai gapo si imona, et magay
seg-ang na mo man-ibaes.
35 Adi kabaew di bonget na olay mo pigay idawat mo.

7

Din Babai Ay Makasolisog

1 Anak ko, estem ay dengngen ya adi kan linglinglingan din bilbilin ko en
sik-a.
2 Tongpalem din bilbilin ko ta say matago ka. Ibilang mo din it-itdok ay say
kabanolan ay gameng mo.
3 Ibedbed mo sin gomot mo ya igtom abe sin nemnem mo.
4 Panbalinem koma di sirib ay kaman mon agi ay babai yan ibilang mo din
panang-awat ay kasigedan ay gayyem mo.
5 Daida di manalaknib en sik-a sin makasolisog ay kalin di babai ay
makilallalaki.
6-9 Sin namingsan ay labi, wadaak ay man-os-osdong sin tawan di beey ko
yan waday insid-ip ko ay magay ammo da ay babbaro. Din esa en daida ay
baken nanemneman yan manmandan ay omas-asag-en sin solyon di kalsada
ay kad-an din beey di esay babai ay makilallalaki.
10 Asi et en inaspon din babai ay sana ay sinisikap di ogali na ya ad-adoy
al-altin di awak na ay kaman din kailaan di hostess.
11 Natoled ay magay baina yan kanayon ay adi mantee sin beey na.
12 Kanayon ay manmandan sin kalsada ya katoptopogan di ipogaw ta man-
anap si lalaki ay ietekana.
13 Kakawe ya kaongo sin baro ay sana yan adi mabain ay mangwani,
14 “Nan-idatonak ed wani ay agew ay manongpal sin insapatak yan ad-
adoy nabay-an ay karni.
15 Isonga inmaliak ay manganap en sik-a yan naey ka baw tet-ewa.
16 Din ap-ap di katrik yan mapteng di kolor na ay napo ed Egipto,
17 yan pinay-ak si bangbanglo ay makwani en mirra, aloe ya cinnamon.
18 Emey tas di ta manragsak ta ay maninsinlabi.

19 Tan addawi di inmeyan asawak.
20 Ad-adoy intakina ay pilak et adi somaa enggana ay emey di doway
dominggo.”*
21 Siya di, sinolisog na din baro babaen sin makaawis ay kali na.
22 Inmonod ay dagos din baro ay sana ay kaman din baka ay maiey sin
panpaltian ono din ogsa ay makna sin ballasa
23 ta matey babaen si pana. Kaman din titit ay alisto ay emey sin tagdey ay
adi na ammo ay say kateyana.
24 Isonga anak ko, estem ay dengngen din ibagak.
25 Adi kan nemnemnemen din kaman nadi ay babai ya adi kan maiet-
etekan en daida.
26 Din kaman nadi ay babai di makagapo si nadadaelan ya nateyan di ad-
ado ay lallalaki.
27 Din beey na yan kaman danan ay manturong sin kad-an di natey.

8

Din Maikadwa Ay Pangayagan Di Sirib Sin Ipogaw

1 Dengngem tan man-ay-ayag din sirib, din panakaawat yan ipigsa nan kali
na.
2 Pinmipika sin toktok di dontog, sin asag-en di nansisianan di danan.
3 Pinmipika abe sin kad-an di eneb ay pandanan di amin ay senggep sin
siyodad yan kanana ay manbogaw,
4 “Ay-ayagak dakayo amin ay ipogaw isnan daga.
5 Mabalin ay lomaing din magay ammo na ya manemneman din naong-
ong.
6 Dengngen yo tan nabanol ya kosto din ibagak.
7 Tet-ewa amin din ibagak tan kaliliget ko ay man-etek.
8 Din amin ay kalik et matalek, maga polos di iaw-awana ono ietekana.
9 Mo waday panang-awat yo ya layden yo ay matapian di ammo yo, maila
yo ay nalawag din kalik ya magay kaipaksawana.
10 Ibilang yo koma din pamagbagak ay nabanbanol mo palata ya din
panakaammo ay nabanbanol mo din kanginaan ay balitok.
11 Tan nabanbanol din sirib mo din nangingina ay al-altin di awak. Olay
sino ay laylayden yo yan adi makaiso en sisya.
12 “Sak-en si Sirib ya si Annad din kakostoan ay gayyem ko. Wada aben
sak-en di panakaammo ya panakaawat.
13 Mo patgen yo si Diyos et sigaan yo din lawa. Kaliliget ko din pangipan-
gatoan si awak, lawa ay amag ya etek.
14 Manakabalinak yan mapon sak-en di siged ay pamagbaga ya nalinteg ay
nemnem.
15-16 Babaen en sak-en, manturay di aari ya odom ay oopisyal isnan daga
ya amagen din tuturay di kostokosto ay linteg.
17 “Laylaydek amin din manglaylayad en sak-en, yan din napasnek ay
oman-anap, detngen das sak-en.
18 Kabaelak ay idawat di mantoltoloy ay kinabaknang, dayaw ya kinalin-
teg.
19 Din bindisyon ay mapon sak-en et nabanbanol mo din kasigedan ay
balitok ya palata.
20 Say am-amagek din kosto ya nalinteg,

* **7:20** Din kanana sin Hebreo et: *enggana ay man-inat di bowan.*

21 tan pabaknangek din amin ay manglaylayad en sak-en et pon-ek din
pan-idoldolinan das gameng da.
22-23 “Sin damodamo, idi daan pay laeng parsuaen Diyos din amin, in-
pawada nas sak-en. Nangon-onaak ay naparsua mo nan lobong.
24 Nawawadaak idi maga pay laeng di baybay ya obbog,
25 sin daan kaparsuaan di dontog ya bilbilig,
26 din daga, papayew ya olay din tapok.
27 Idi insaad Diyos din daya sin kosto ay kad-ana sin ngaton di baybay,
wadaak sidi.
28 Iso na abe idi inpeey na din liboo ed daya ya sin namarsuaana sin obbog
ay kapoan di danom sin baybay.
29 Wadaak idi inbilina di gedeng di baybay ta say tongpalen din danom ya
idi insaad na din lanad di daga.
30 Tinatakdok si Diyos ya binadangak ay nanplano ya nanparsua.
Naragsakan sisya en sak-en sin inag-agew yan naragsakanak abe ay nai-
tatakdo en sisya.
31 Peteg abe di ragsak ko begew sin daga ay pinarsua na ya sin ipogaw.
32 “Dengngen yo ay an-ak ko. Nagasat din manongpal sin pamagbagak.
33 Esten yo ay dengngen din itdok ta lomaing kayo. Adi kayo baybay-an.
34 Nagasat din omali si inag-agew sin beey ko ay mandenge sin pamagba-
gak.
35 Din manteng en sak-en et mawadaan si biyag ya malaydan si Diyos en
sisya.
36 Din adi makadteng en sak-en et paligatena di awak na. Din manigaan en
sak-en et laylaydena ay matey.”

9

Din Pangayag Di Kinasirib Ya Kinaong-ong

1 Din kinasirib yan maiarig si ipogaw ay nangisaad si beey na ya tinood na
din pito ay posti na.
2 Nanparti si animal na ya nantimpla si arak. Insagana na abe din
lamisaan.
3 Binaa na din baa na ay babbabai ta emey da sin kakayangan ay lugar sin
ili yan kanan da:
4 “Dakayo ay magay ammo na ya dakayo ay naong-ong,
5 omali kayo ta mangan kayo ya inomen yo din tinimplak ay arak.
6 Dokogan yo din ogalin di magay nemnem na yan onodan yo din panag-
biyag di masirib ta matago kayo.”
7 Din mamagbaga si manlaslasoy ya sin mangam-amag si lawa et maoyaw
ya mapabainan anggoy.
8 Isonga adi kan bagbagaan di ipogaw ay makalasoy, tan iliget nas sik-a.
Ngem mo say bagbagaam di masirib, laylayden daka.
9 Bagbagaam di masirib et matapian din sirib na. Itdoam di nalinteg et
matapian din laing na.
10 Din egyat ya panangipateg di ipogaw en Diyos, say poon di sirib. Din
pangammoan di ipogaw en Diyos ay nasantoan et say lomaingana.
11 Tan begew sin sirib et omando di biyag mo, matapian si piga ay tawen.
12 Mo masirib ka, sik-a di manlak-am si siged. Mo makaoyaw ka, sik-a
anggoy di man-ikaro.
13 Din kinaong-ong et maiarig si babai ay ngalawngaw, magay ammo na ya
magay baina.

14 Tomokdo sin pantew di beey na ono sin kangatoan ay partin di siyodad
15 yan ayagana din malablabas ay adi makibibiyang sin am-amagen di odom.
16 Kanana sin magay nemnem na, “Dakayo ay nengneng, omali kayos na,
17 tan mam-is di danom ay naakew. Mam-is abe di makan ay ilimed ay kanen.”
18 Ngem adi dan ammo ay matey di emey en sisya et din odom yan enggay wada da sin kad-an di natey.

10

Din Pamagbagan Solomon

1 Da nay di pamagbagan Solomon: Paragsaken din masirib ay anak si ama na, ngem din naong-ong yan panladingitena si ina na.
2 Magay maitolong di kinabaknang ay magon-od si lawa ay pamosposan, ngem din kinalinteg et omisalakan sin pese.
3 Adi ipalobos Diyos ay mabtil din nalinteg, ngem adi na aben ipalobos ay gon-oden din mangam-amag si lawa din layden da.
4 Mabiteg di ipogaw ay nasadot, ngem din nagaget et bomaknang.
5 Nanemneman di nagaget ay man-ani sin pinag-aani, ngem din maseseyep et kababain.
6 Mabindisyonan din nalinteg ay ipogaw, ngem kalkaloban di makedse babaen sin kali da din lawa ay am-amagen da.
7 Adi maliw-an din nalinteg olay mo nabayag ay natey da, tan mabindisyonan di ipogaw ay mannemnem en daida, ngem din mangam-amag si lawa et maliw-an da.
8 Din nanemneman et dengngena ya tongpalena di bilin, ngem din naong-ong ay ad-adoy kali na, dadaelena di mismo ay awak na.
9 Magay pandanagam mo pag kosto di am-amagem, ngem din mangonod si nakillo ay danan et maammoan di kinasikap na.
10 Din kinasikap yan pawadaena di problima, ngem din sangosango ay pamagbaga yan pawadaena di talna.*
11 Din kalin di nalinteg et maiarig si obbog ay poon di biyag, ngem kalkaloban di makedse babaen sin kali da din lawa ay am-amagen da.
12 Din liget yan say begew si adi pankikinaawatan, ngem din layad yan kalobana di olay sino ay pankolangan di ib-a.
13 Madnge sin kalin di nanemneman ay ipogaw di kinasirib na, ngem soplit di maibagay sin magay nemnem na.
14 Din masirib et igto na sin nemnem na din ad-adalena, ngem din kalin di magay nemnem na et adi mabayag yan mangiturong si kadadaelana.
15 Say pansalaknib di babaknang din kinabaknang da. Din nabiteg abe yan maligatan da gapo sin kinabiteg da.
16 Biyag di gon-gonan di nalinteg, ngem din mangam-amag si lawa et basol di gon-oden da.
17 Mo dengngem di pamagbaga et matagotago ka, ngem mo sigaam et maiaw-awan ka sin danan ay manturong si biyag.
18 Din makaetek et ilibak da di liget da, yan naong-ong di man-istorya si makadadael.
19 Manbasol ka si ibagam mo ad-adoem di kalim. Din naannad ay ipogaw et ammo na ay mangitpe si kali na.

* **10:10** Siya na di kanana sin Septuagint (LXX). Din kanana sin Hebreo (Masoretic Text) et: *ngem din naong-ong ay ad-adoy kali na, dadaelena di mismo ay awak na.*

20 Din kalin di nalinteg yan maiarig si kanginaan ay palata, ngem din
nemnem di mangam-amag si lawa yan magay silbi na.
21 Ad-ado di matolongan begew sin pamagbagan di nalinteg, ngem matey
din naong-ong gapo ta magay nemnem da.
22 Say bomaknangan di ipogaw din bindisyon Diyos, et magay itapi na ay
ladingit.†
23 Maragsakan di naong-ong sin pangamaganas lawa, ngem din nanemne-
man yan maragsakan si kinasirib.
24 Mapasamak sin mangam-amag si lawa din eg-egyatan da, ngem maid-
awat din layden di nalinteg.
25 Mo domteng di ligat ay kaman pewek si biyag et malitaw da din
mangam-amag si lawa, ngem din am-in ay manongtongpal en Diyos et
kaman fondasyon ay komakaman si eng-enggana.
26 Maiarig si soka ay komilem ya asok ay manpait si mata din nasadot sin
pangilan di apo na.
27 Omando di biyag di mamateg en Diyos, ngem din mangitoltoloy ay
mangamag si lawa et omaptik di biyag na.
28 Ragsak di pantongpalan din namnaman di nalinteg, ngem din namna-
man di mangam-amag si lawa et magay pantongpalana.
29 Salakniban Diyos am-in ay nalinteg, ngem dosaena am-in ay mangam-
amag si lawa.
30 Mantee da sin ili din nalinteg, ngem adi da bomayag sin ili din mangam-
amag si lawa.
31 Maipaammo di kinasirib sin kalin di nalinteg, ngem awni et maipaginek
din makaetek.
32 Din nalinteg et ammo na ay mankalis maibagay, ngem din lawa di ogali
na et ammo na anggoy ay mankali si etek ya magay silbi na.

11

1 Kaliliget Diyos din manowitik si ib-a na si baken kosto ay kiloan ono
salopan, ngem malaydan sin mangosal sin kosto.
2 Awni et maibabain din mangipapangato si awak na. Din napakombaba
et way sirib na.
3 Din kinamatalek di nalinteg ay ipogaw et say mangipango en sisya, ngem
din nasikap et madadael gapo sin kinasikap na.
4 Magay maitolong di kinabaknang di ipogaw sin agew ay pangipailaan
Diyos si bonget na. Din kinalinteg na anggoy di mangisalakan en sisya sin
pese.
5 Din kosto ay ogalin di nalinteg ay ipogaw di mangipasiged sin danan ay
onodana, ngem din mangam-amag si lawa et madosa begew sin basol na.
6 Din kinamatalek di nalinteg ay ipogaw di mangilisi en sisya si problima,
ngem din nasikap et kaman naknas tagdey begew sin lawa ay ogali na met
laeng.
7 Din namnaman di mangam-amag si lawa ay bomaknang* et magay silbi
na, tan makilitaw sin kateyana.
8 Din nalinteg yan mailisi sin ligat, ngem din lawa di nemnem na et ligat di
lak-amena.

---

† **10:22** Di esa abe ay kaiologan nina sin Hebreo et: *magay itapin di gaget na.* * **11:7** Di odom abe ay kaiologan nina sin Hebreo et: *Din namnaman di mangam-amag si lawa ay maibasar sin kinapigsa da...* ono *Din namnnaman di mangam-amag si lawa ay maibasar sin kinabaknang da...*

9 Din magay Diyos na yan man-istorya das pangdadael sin katokmang da,
ngem din nalinteg yan masalakniban da begew sin kinasirib da.
10 Manragsak din kakailian di nalinteg mo somiged din biyag na. Manbo-
gaw da abe si ragsak da mo matey din mangam-amag si lawa.
11 Maidayaw din siyodad gapo sin bindisyon di nalinteg, ngem madadael
gapo sin kalin di mangam-amag si lawa.
12 Magay nemnem na din manglaslasoy sin katokmang na. Din nanemne-
man et gomiginek.
13 Din matalek et adi na dad-aten di lebbeng na ay adi madad-at, ngem din
tayoktok et ibaga na di am-in.
14 Maabak din ili ay magay mangituray, ngem masalakniban ay kosto din
ad-adoy nalaing ay pangolo na.
15 Awni man et maligatan di mangitakder si otang di ipogaw ay adi na am-
ammo, isonga agpos et adi kan am-amagen di ta say magay pandanagam.
16 Din masmaseg-ang ay babai et maidaydayaw. Din lalaki ay magay seg-
ang na yan owat kinabaknang di mabalin ay gon-odena.
17 Magon-gonaan di managseg-ang, ngem din magay seg-ang na yan pali-
gatena din awak na ay mismo.
18 Din mangam-amag si lawa yan magay silbin di magon-od da, ngem din
nalinteg yan kosto di gon-gona da.
19 Mo ipapasnek mo ay mangamag si kosto, say mangiturong en sik-a si
katagoam, ngem mo ipilit mo ay mangamag si lawa et say mangiturong si
kateyam.
20 Kaliliget Diyos din lawlawa di nemnem na, ngem malaydan sin nalinteg
di panagbiyag na.
21 Sigurado ay madosa din mangam-amag si lawa, ngem din nalinteg et
mailisi da.
22 Din napintas ay babai ay baken naannad yan maiarig si balitok ay
singsing sin songsong di bisaang.
23 Kosto di pantongpalan di nalinteg, ngem din mangam-amag si lawa yan
dosa di pantongpalan da.
24 Waday silalayad ay man-idawat, ngem bomakbaknang pay dedan.
Waday naimot yan masepsep ay bomitbiteg.
25 Magon-gonaan di managseg-ang. Din mamadang si ib-a na et mabadan-
gan abe.
26 Mo man-idolin kas begas ta asi kan ingingina di lako na, baosan daka,
ngem mo ilakom si kosto ay banol na, idayaw daka.
27 Din mangam-amag si siged yan siged abe di pannemnem di iib-a na
en sisya, ngem din mangan-anap si problima yan datngan met laeng di
problimas sisya.
28 Olay sino ay mantalek si kinabaknang et kaman tobon di kaiw ay mag-as,
ngem din nalinteg yan gomabay da ay kosto.
29 Din naong-ong ay mangidawat si problima sin pamilya et owat dagem
di tawidena. Din pantongpalana et manbalin ay bag-en di masirib.
30 Din ogalin di nalinteg yan maiarig si kaiw ay mangidawat si biyag, ngem
din amagen di tollisan yan pese di pantongpalana.†
31 Mo isnan daga yan magon-gonaan di nalinteg, sigurado abe ay madosa
din mangam-amag si lawa.

† **11:30** Din kanana sin LXX ya Syriac et: *ngem din amagen...* Din kanana abe sin Hebreo (Masoretic Text) et: *masirib abe di "man-as biyag."* Din pangawat di odom sin layden nina ay kalien et: *mangisalakan si biyag* ono *mangawis si ipogaw.*

12

1 Din manglayad ay lomaing et laylaydena ay mabagbagaan, ngem din
manigaan ay maitdoan yan magay nemnem na.
2 Laylayden Diyos din nalinteg, ngem dosaena din manplano si lawa.
3 Magay talna ay maidawat di basol, ngem din nalinteg yan maiarig si kaiw
ay makneg di lamot na.
4 Din nalaing ay babai ay siged di ogali na et maiarig si korona ay
kaidayawan asawa na, ngem din babai ay mangibabain en asawa na yan
maiarig si sakit di tong-a ay mangabos si bikas.
5 Kosto din panggep di nalinteg, ngem sinisikap din panggep di makedse.
6 Din kalin di managbasol yan maiarig si ipogaw ay manseed si peslena,
ngem din ibagan di nalinteg yan say mangisalakan en daida.
7 Mo maipababa din mangam-amag si lawa, enggay mamaga das eng-
enggana, ngem din nalinteg yan komakaman din poli da.
8 Maidayaw di ipogaw gapo sin sirib na, ngem din magay nemnem na yan
malaslasoy.
9 Maymayat di nababa di kasasaad na ay es-esa di katolong na* mo din agin
ngangato ngem magay kanena.
10 Ayowanan din nalinteg din animal na, ngem din lawa ay ipogaw yan
magay seg-ang na.
11 Mansobsobra si makan din nagaget ay mangobla si daga na, ngem din
owat ad-adoy plano na yan magay nemnem na.
12 Gamgamen din makedse di magon-od da si lawa ay pamosposan, ngem
din nalinteg yan maiarig si manlames ay kaiw ay makneg di lamot na.
13 Din managbasol ay ipogaw yan kaman makna si tagdey begew sin lawa
ay ibagbaga na met laeng, ngem din nalinteg yan mailisi si problima.
14 Ad-ado ya maymayat di gon-gonan di ipogaw gapo sin kali na ay kaman
met laeng magon-gonaan insigon sin inamag na.
15 Din naong-ong yan kanan da en pag kosto di am-amagen da, ngem din
masirib yan dengngen da di pamagbaga.
16 Din naong-ong et adi makaitpe si bonget na, ngem din masirib yan
gomiginek mo insoltoen da.
17 Din tet-ewa di itistigon di matalek ay ipogaw, ngem din baken matalek
et pag etek di ibaga da.
18 Din nasakit ay kali yan kaman kampilan ay makasogat, ngem din kalin
di masirib yan makaagas.
19 Din tet-ewa yan komakaman si eng-enggana, ngem din etek yan baken
mabayag et maammoan.
20 Sikap di wadas nemnem di manplanos lawa, ngem ragsak di wada sin
mangipawadas olnos.
21 Magay lawa ay mapasamak sin nalinteg, ngem din managbasol yan ad-
adoy lawa ay pasamak sin biyag da.
22 Kaliliget Diyos din maetek, ngem laylaydena din matalek.
23 Din naannad yan adi na dad-aten din ammo na, ngem din naong-ong yan
ingalawngaw na din magay silbi na.
24 Manbalin ay pangolo din nagaget, ngem manbalin ay bag-en din
nasadot.
25 Din danag yan nadagsen ay bakbaklayen, ngem din mayat ay kali yan
omiparagsak.

---

* **12:9** Di esa abe ay kaiologan nina sin Hebreo et: *…ay mangiobla si katagoana...*

26 Din nalinteg yan itdo na di kosto ay danan sin iib-a na, ngem din
mangam-amag si lawa yan iaw-awanas daida.
27 Mandagaang di nasadot tan adi na idawis din inanopana, ngem din
nagaget yan nabanol ay kinabaknang di gon-odena.
28 Waday biyag sin danan di nalinteg. Din danan ay sana et adi maiturong
sin pese.†

13

1 Din nanemneman ay anak et dengngena di pamagbagan ama na, ngem
din makalasoy pay et adi kabagbagaan.
2 Magon-gonaan din siged ay ipogaw gapo sin kali da, ngem din makalipot
yan laylayden da ay paligaten din iib-a da.
3 Din mangannad si kali na et salaknibanan awak na, ngem din ad-adoy
kali na et madadael.
4 Polos ay adi magon-od di nasadot din laydena, ngem din nagaget et
mabalin ay alaena amin ay laydena.
5 Sigaan di nalinteg ay man-etek, ngem din ibagan di lawa ay ipogaw et
ibabaina di ib-a na.
6 Din nalinteg di ogali na et magay pandanagana, ngem din mangamag si
lawa et maiturong si kadadaelana.
7 Waday odom ay agin babaknang ngem kambaw nakoskosan. Wada abey
agin bibiteg ngem ad-ado baw di sanikwa na.
8 Din baknang et sakaena di biyag na babaen sin pilak na, ngem din nabiteg
et magay kaman nidi ay problima na.
9 Din silaw di nalinteg et adi kad-ep, ngem din silaw di managbasol et
sinkaattikan yan mad-ep.
10 Din mangipapangatos nemnem na et pawadaena di ibaw, ngem nalaing
di mandenges pamagbaga.
11 Nalaka ay malitaw din kinabaknang ay bigla ay nagon-od, ngem din
inligatan ay inlagboan et masensen ya omad-ado.
12 Mo mabayag ay adi matongpal di namnama et masakitan di nemnem,
ngem mo matongpal di layden, kaman kaiw ay mangidawat si biyag.
13 Mo lasoyen di ipogaw din kali ya bilbilin Diyos, maiturong si kadadae-
lana, ngem mo tongpalena, waday gon-gona na.
14 Din itdon di masirib et kaman obbog ay mangidawat si biyag. Ilisi na di
ipogaw sin kaman tagdey ay pomse.
15 Madayaw di masirib, ngem din baken matalek et manturong da si
kadadaelan.
16 Din naannad ay ipogaw et ibasar na din amagena sin laing na, ngem din
naong-ong et ipaila na sin amagena din kinaong-ong na.
17 Din laway nemnem na ay baa et pawadaena di problima,* ngem din
matalek et panragsakan di idawat na.
18 Din manigaan si pamagbaga et bomiteg ya maibabain, ngem din man-
gawat si pamagbaga et madayaw.
19 Peteg di ragsak mo matongpal din layden ay gon-oden, ngem din naong-
ong et sigaan da ay balbaliwan din lawa ay ogali da.
20 Din makikadwa si masirib et lomaing abe, ngem din makikoyog si
naong-ong et ligat di lak-amena.

† **12:28** Di esa abe ay kaiologan nina sin Hebreo et: *…, ngem din danan di lawa et maiturong sin pese.*
* **13:17** Di esa abe ay kaiologan nina sin Hebreo et: *…mawadaan si problima.*

21 Manproblima di managbasol, ngem din gon-gonan di nalinteg et
somiged di biyag na.
22 Din nalinteg yan waday ipatawid nan to sin aap-o na, ngem din kinabak-
nang di managbasol yan emey sin nalinteg.
23 Olay mo ad-adoy maapit sin dagan di nabiteg, ngem mabalin ay malitaw
gapo sin kinasikap di odom ay ipogaw.
24 Din adi manoplit si anak na et adi na laylayden din anak na, tan din
manglaylayad si anak na et estena ay mamilin.
25 Adi mankolang si makan din nalinteg, ngem din lawa di nemnem na et
kanayon ay mandagaang.

14

1 Din masirib ay babai et pawadaena di olnos sin pamilya na, ngem din
magay nemnem na yan sisya ay mismo di manadael sin pamilya na.
2 Din nalinteg ay ipogaw yan patgena ya egyatanas Diyos, ngem din
mangamag si lawa yan laslasoyena.
3 Din naong-ong ay nangato di nemnem na yan madosa begew sin ad-ado
ay kali na,* ngem din kalin di masirib yan say salaknib na.
4 Mo magay animal ay pantolong si obla, adi mapay-an di pangpanganan
da, ngem mo waday napigsa ay baka, ad-adoy anien.
5 Din matalek ay tistigo yan din tet-ewa di ibaga na, ngem din adi matalek
et pag etek di itistigo na.
6 Naligat ay somirib di makalasoy, ngem nalaka ay lomaing din nanemne-
man.
7 Addawiam di naong-ong, tan magay kosto ay itdo nan sik-a.
8 Din masirib yan nemnemen day kosto ay amagen da, ngem din magay
nemnem da yan ietekan day iib-a da.
9 Din naong-ong yan adi dan pagan-ano din pangikaroan das basol da,
ngem din nalinteg yan ipaila day mayat ay nemnem da.
10 Sik-a anggoy di makaammo si ison di ladingit ono ragsak mo. Adi
makilikna si kosto di odom ay ipogaw.
11 Madadael din beey di managbasol, ngem din beey di nalinteg yan
bomayag.
12 Waday danan ay kaman mayat sin pangilan di ipogaw, yan din panton-
palana baw yan pese.
13 Olay mo masis-iyek di esay ipogaw et mabalin ay manladladingit pay
dedan. Mabalin ay mantongpal di ragsak si ladingit.
14 Madosa di makedse yan magon-gonaan di nalinteg gapo sin inam-amag
da.
15 Din magay ammo na yan nalaka ay patiena am-in ay dengngena, ngem
din naannad yan nemnemena ay kosto di panturongana.
16 Naannad di masirib et addawiana di pangamaganas lawa, ngem din
naong-ong yan talantado, adi na ammo ay man-annad.
17 Din nalaka ay bomonget et oway di iyaat na ay kaman naong-ong. Din
manplanos lawa yan kaliliget di ipogaw.
18 Din magay ammo da yan manbalin da ay naong-ong, ngem din nanem-
neman yan kaman dan makoronaan si laing da.
19 Manpakombaba dan to din managbasol sin sangon di nalinteg.

* **14:3** Di odom abe ay kaiologan nina sin Hebreo et: 1) *Din ad-ado ay kalin di naong-ong yan say kailaan di nangato ay nemnem na*; ono 2) *Din kalin di naong-ong yan say mangidawat si kadosaana.*

20 Olay din katokmang di nabiteg yan sigsigaan das daida, ngem din
babaknang yan ad-adoy gayyem da.
21 Bomasol di manglaslasoy sin nabiteg ay katokmang na, ngem nagasat
din manegseg-ang en daida.
22 Dakdake ay kamali di manplano si lawa, ngem din mannemnem si siged
et mawadaan si napodno ay gayyem.
23 Waday gon-oden di nagaget ay man-obla, ngem din tomotokdo ay
komalikali et mankolang si kasapolana.
24 Kaman koronan di masirib din kinabaknang da, ngem din naong-ong
yan say korona da din kinaong-ong da.
25 Din mantistigos tet-ewa et isalakanan biyag di ib-a na, ngem din man-
tistigos etek et lipotana.
26 Din pamatpatgan di ipogaw en Diyos et kaman makneg ay pankaman-
gan da ay sinpamilya.
27 Kaman aben obbog ay mangidawat si biyag ya mangilisi en daida sin
kaman tagdey ay pomse.
28 Maidayaw di ari ay ad-adoy iturayana. Din magay iturayana et maga
abey kowinta na.
29 Din naanos ay ipogaw et peteg ay masirib, ngem din nalaka ay bomonget
et palalo ay naong-ong.
30 Nasalon-at di awak mo mapnek di nemnem, ngem din apal yan kaman
sakit di tong-a ay mangabos si bikas.
31 Din mamaligat si nabiteg yan laslasoyena si Diyos ay namarsua en daida,
ngem din maseg-ang en daida et dayawenas Diyos.
32 Maabak din managbasol begew sin basol na met laeng, ngem din
pankamangan di nalinteg yan din kosto ay ogali na.
33 Din nanemneman ay ipogaw et maiarig si kosto ay panbeeyan di sirib,
ngem adi polos madtengan di sirib sin nemnem di naong-ong.
34 Maidayaw di esa ay nasyon babaen si kinalinteg di ipogaw na, ngem
maibabain babaen si basol da.
35 Laylayden di ari din nalaing ay mansilbi en sisya, ngem dosaena din adi
na ammo di am-amagena.

15

1 Din nainayad ay songbat et sebsebana di bonget, ngem din nasakit ay kali
et sepsepena.
2 Din kalin di masirib et paragsaken da di man-adal, ngem din kalin di
naong-ong et magay kowinta na.
3 Iilaen Diyos di amin ay lugar, et iilaena amin ay mangamag si siged ya
lawa.
4 Din nainayad ay kali et maiarig si kaiw ay mangidawat si biyag, ngem din
sinisikap ay kali et palalo ay pansakitenay nemnem.
5 Lasoyen di naong-ong din pamagbagan ama na, ngem din nanemneman
et onodana di pamagbaga.
6 Din nalinteg et bomaknang da, ngem din lagbo ay gon-oden di lawa di
nemnem da et makadadael.
7 Mangidawat si laing din kalin di masirib, ngem din nemnem di naong-
ong et magay silbi na.
8 Sigsigaan Diyos din daton di laway nemnem na, ngem maragsakan sin
kararag di nalinteg.
9 Kaliliget Diyos din am-amagen di laway nemnem na, ngem laylaydena
din mangipapasnek ay mangonod si nalinteg ay panagbiyag.

10 Madagsen di dosan di mangamag si baken kosto. Matey abe din
manigaan si pamagbaga.
11 Mo si Diyos yan kabaelana ay ilaen di am-in sin kad-an di natey, sigurado
ay ammo na di nemnem tako.
12 Din makalasoy yan sigaana ay mabagbagaan. Polos ay adi manpaitdo
sin masirib.
13 Maila sin ropan di ipogaw mo naragsak. Mo manladladingit, palalo abe
ay madismaya.
14 Din masirib yan laydena ay man-adal, ngem din magay nemnem na yan
nemnemena di magay silbi na.
15 Innagew ay naligat di biyag di kaseseg-ang, ngem din naragsak ay
ipogaw et kanayon ay gan-ganasena di biyag na.
16 Maymayat di kasasaad di nabiteg ay mangipatpateg en Diyos mo din
palalo ay baknang ay ad-adoy pandandanagana.
17 Maymayat di mansida si nateng ay waday layad mo din mansida si kam-
isan ay karni ay waday liget sin nemnem.
18 Din makabonget yan pawadaena di ibaw, ngem din naanos yan
pawadaena di kapya.
19 Ad-adoy ligat sin biyag di nasadot olay intoy em-emeyana, ngem din
nalinteg yan magay problima ay domteng sin biyag na.
20 Paragsaken di nanemneman ay anak din akin anak en sisya. Din naong-
ong anggoy di manglasoy sin napoana.
21 Maragsakan din magay nemnem na sin magay silbi na ay inoong-ong,
ngem din masirib yan say amagena din kosto.
22 Magay pantongpalan di plano mo magay kosto ay pamagbaga, ngem
matongpal da mo ad-adoy mamagbaga.
23 Palalo ay omiparagsak din kosto ay kali sin kosto ay timpo.
24 Say pandanan di masirib din danan ay manturong si biyag ay baken din
danan ay manturong si pese.
25 Dadaelen Diyos din beey di mangipapangato si nemnem da, ngem
salaknibana din sanikwan di nalasang.
26 Kaliliget Diyos din nemnem di managbasol, ngem malaydan sin kalin di
nalinis di nemnem na.
27 Din mangamgam si kinabaknang yan pawadaena di problima sin pam-
ilya na, ngem matago di manigaan si pasoksok.
28 Din nalinteg et nemnemenas kosto di ibaga na, ngem din managbasol
yan mankali si lawa ay adi na nemnemen.
29 Patgan Diyos din kararag di nalinteg, ngem adi na ikaskaso din kararag
di managbasol.
30 Omiparagsak di manlamiing ay ipogaw yan omipasim-et di siged ay
damag.
31 Maibilang di ipogaw ay masirib mo dengngena di kosto ay pamagbaga.
32 Din adi kaitdoan et palpaligatena di awak na, ngem din mannge si
pamagbaga et lomaing.
33 Din panangipateg di ipogaw en Diyos yan say somiribana. Masapol ay
manpakombaba di ipogaw asi maidayaw.

16

1 Manplano di ipogaw, ngem si Diyos di mangiturong si ibaga na.
2 Kaman kosto sin pannemnem di ipogaw din am-in ay am-amagen da,
ngem si Diyos di akin ammo si panggep da.
3 Mo italek mo din planom en Diyos et matongpal da.

4 Waday planon Diyos sin am-in ay inamag na. Din inkeddeng na ay
pantongpalan di ipogaw ay lawa di nemnem na et madosa da.
5 Kaliliget Diyos am-in din mangipapangato si awak da. Sigurado ay
dosaenas daida.
6 Mapakawan di basol di ipogaw mo napodno di layad na ya komakaman
ay matalek. Mo egyatan ya patgen di ipogaw si Diyos, addawiana di
panbasolana.
7 Mo mapnek si Diyos si esa ay ipogaw, iturong na din nemnem di kaibaw
din ipogaw ay sana ay makikapya en sisya.
8 Maymayat di nabiteg ay kosto di ogali na mo din baknang ay makasow-
itik.
9 Manplano di ipogaw, ngem si Diyos di mangiturong en sisya.
10 Adi mankamali di ari si ikeddeng na, tan si Diyos di mangipanemnem.
11 Say layden Diyos di kostokosto ay timbangan ya salopan.
12 Napigsa di turay di ari mo nalinteg da, isonga sigaan da din lawa.
13 Say layden ya patgen da din mangibaga si tet-ewa.
14 Mo bomonget din ari, mabalin ay ipapse daka, isonga mo masirib ka,
anapem di iyat mo ta mabaew din bonget na.
15 Mo naragsak din ari ya malaydan en sik-a, seg-angan daka et mabalin ay
say katagoam.
16 Addawi ay nabanbanol di sirib ya panang-awat mo balitok ya palata.
17 Addawian din nalinteg di lawa. Estena din ogali na et say salaknibanan
biyag na.
18 Din pantongpalan di mangipapangatos nemnem na et din kadadaelana.
19 Maymayat di maitapis nabiteg ay napakombaba mo din makibingay si
kinabaknang ay pinnos di ipogaw ay mangipapangatos nemnem na.
20 Mayat di pantongpalan di ipogaw ay mangonod si mait-itdo en sisya. Din
mantalek en Diyos yan naragsak.
21 Mo kosto di iyat mo ay mangikeddeng et say kailaan di kinasirib mo. Mo
mayat di iyat mo ay mankali, ad-ado di maitdoan.
22 Din kinasirib yan maiarig si obbog ay mangidawat si biyag, ngem din
kinaong-ong di ipogaw di mangidawat si kadosaana.
23 Din masirib yan naannad ya makaawis di iyat na ay mankali.
24 Din mayat ay kali yan kaman anig ay mam-is ya mangipasalon-at.
25 Mo mamingsan, waday kaman mayat sin pangilan di ipogaw, ngem din
pantongpalana et din kateyana.
26 Gapo sin layad di ipogaw ay mangan, gomaget ay man-obla.
27 Din ipogaw ay magay silbi na yan say nemnemnemen da di panprobli-
maan. Pati din kali da yan domadael ay kaman manbidbidang ay apoy.
28 Lawa di mantayoktok, tan din apat yan pawadaena di ibaw ya dadaelena
di panaggagayyem.
29 Din makedse ay ipogaw yan solisogena din iib-a na, tan awisena ay man-
amag si lawa.
30 Din ipogaw ay manginenengneng ono mangililid-is en sik-a yan waday
lawa ay panggep na.
31 Din ando ay biyag et gon-gonan di nalinteg ay ipogaw, isonga kaman dan
korona din oban da.
32 Maymayat di naanos ay ipogaw ay kabaelana ay mangitpe si bonget na
mo din nalaing ay makigobat ay makabael ay mangabak si esa ay siyodad.
33 Manbobonot di ipogaw, ngem si Diyos di mangikeddeng si mapasamak.

17

1 Maymayat pay laeng di mangan si kilabban yan waday talna ya olnos da
ay bemeey mo din mangan si mankanam-is ngem man-iibaw da.
2 Iturayan di masirib ay bag-en din anak di apo na ay kababain di ogali na
ya maiskat en sisya ay makitawid sin aag-i na.
3 Malinisan di balitok ya palata babaen si apoy. Idawtan aben Diyos si
padas di ipogaw ta say somiged di nemnem na.
4 Say dengngen di makedse din kalin di gait da ay makedse, din maetek yan
din gait da abe ay maetek.
5 Din mangoy-oyaw sin nabiteg yan laslasoyen das Diyos ay namarsua en
daida. Madosa din manis-iyek si manligligat.
6 It-it-ek din nankakay din aap-o da yan din anan-ak et it-it-ek da abe din
akin anak en daida.
7 Din makaay-ayo ay kali et adi maibagay si naong-ong; ngem masepsep ay
eweewe mo man-etek di marispito ay ipogaw.
8 Din pasoksok yan nakaskasdaaw di maamag na para sin mangidawat.
Olay intoy iyat na, mayat di pantongpalana.
9 Din mamakawan yan adi taynan di gagayyem na, ngem din mangistorya
si basol di gagayyem na et dokogan das sisya.
10 Nalaka ay maawatan di nanemneman di mamingsan ay pamagbaga,
ngem din naong-ong yan adi makaawat olay mamin gasot ay sopliten.
11 Din kanayon ay panggep din lawa ay ipogaw et kontraena din gobierno,
ngem man-ibaa din ari si magay seg-ang na ay baa ay manpap en sisya.
12 On-onina et ay abaten di maangat ay animal ay namaga di anak na mo
din naong-ong ay ipogaw ay mangam-amag si niloloko.
13 Kanayon di lawa ay pasamak sin ipogaw ay lawa di isobalit na sin siged
ay maamag en sisya.
14 Din panlogian di ibaw et kaman din panlogian di danom ay bomala sin
lokaw di beyeng, isonga masapol ay mapasaldeng ay dagos ta baken komaro.
15 Kaliliget Diyos din mangikeddeng ay magay basol din nakabasol ya siya
abe sin mangeddeng ay madosa din magay basol na.
16 Magay silbi na ay man-gastos ay man-adal di magay nemnem na, tan
sigaana ay maitdoan.
17 Di sin-gayyem et kanayon ay ipaila da di layad da. Di gapo ay waday
siag-i et ta mantitinolong das ligat.
18 Magay nemnem di mangikari ay takderana di otang di gait na.
19 Din manglaylayad si ibaw ya mangipapangato si awak na et laylaydena
di basol ya an-anapena di kadadaelana.
20 Magay pansigdan si gon-oden di ipogaw ay mannemnem ya mankalis
lawa. Pag ligat di domteng en sisya.
21 Din naong-ong ay anak yan magay ragsak si idawat na en ama mo adi et
ladingit.
22 Mangipabikas di ragsak ay kaman agas, ngem din ladingit yan pakap-
sotena di awak.
23 Din lawa ay howis, awatena di pasoksok ay naililimed yan adi na itonton
di kinalinteg.
24 Din nalaing ay mangilasin si kosto et imongsana di nemnem na sin
amagen di masirib, ngem din naong-ong yan magay kosto ay kaimongsanan
di nemnem na.
25 Ladingit ya sakit di nemnem di idawat di naong-ong ay anak en da ama
na en ina na.

26 Baken kosto mo moltaen di magay basol na ya sopliten di opisyal begew
sin kosto ay am-amagena.
27 Masirib di ipogaw ay makaitpe si bonget na ya naannad ay mankali.
28 Olay din magay nemnem na et kaman nalaing mo gomiginek.

18

1 Din ipogaw ay adi na ammo ay makikadwa si gait na ay ipogaw et
din awak na anggoy di nemnemnemena. Kontraena am-in ay kosto sin
pannemnem di odom.
2 Adi layden di naong-ong ay man-adal, laydena anggoy ay mangibaga sin
wadas nemnem na.
3 Din pangamagan si lawa et say kalaslasoyan ya kaibabainan.
4 Din kalin di masirib et maiarig si malosong ay ginawang ay adi katdok.
5 Lawa mo pangabaken din nakabasol ya adi maitonton din kalintegan di
magay basol na.
6 Din kalin di naong-ong yan say begew si pakiibawana ya kasoplitana.
7 Din kali na yan maiarig si bito ay kaknaana ya kadadaelana.
8 Din apat di tayoktok yan kaman makan ay mam-is ay okmonen.
9 Din kalawlawan di nasadot yan magay kaitkenana sin makadadael si ib-a
na.
10 Si Diyos yan maiarig si makneg ay pantabonan ay pankamangan din
nalinteg ay ipogaw.
11 Sin pannemnem di babaknang yan maiarig din sanikwa da si nakayang
ay alad ay pansalinan da.
12 Din mangipapangato si awak na yan say begew si kadadaelana. Masapol
ay manpakombaba di esa ay ipogaw, asi maidayaw.
13 Kababain mo waday somongbat ay adi na dengngen omona di salodsod,
yan say kailaan di kinaong-ong na.
14 Din pigsan di nemnem di ipogaw di makatolong en sisya sin sakit na,
ngem mo magay pigsan di nemnem na, makaan abe di namnama na.
15 Din masirib yan nakasagana ya laylaydena ay man-adal.
16 Idawtam si sagot din nangato ay ipogaw mo laydem ay maam-ammos
sisya.
17 Din ibagan di damo ay mankali sin pangokoman yan kaman kosto mo
daan mankali din kalabana.
18 Mabalin ay makeddengan di naligat ay kaso babaen si binonotan ay
maikamang en Diyos.
19 Naligligat ay itaoli din panakikadwan di napasakitan di nemnem na ay
gayyem mo din iyat ay lomsot si alad di siyodad.
20 Apiten di ipogaw di am-in ay ibongan di kali na.
21 Din kali et makabalin ay say katagoan ono kateyan, isonga din manglay-
layad ay mankali et masapol ay awatena mo sinoy ibongan di kali na.
22 Din mangasawa, siged dis gon-odena, tan din asawan di ipogaw et
kailaan di seg-ang Diyos en sisya.
23 Manpakpakaasi di nabiteg ay mankali, ngem din baknang yan bodtak di
songbat na.
24 Waday odom ay gagayyem ay domadael, ngem waday odom ay nasur-
surok mo agi di kinapodno da.

19

1 Maymayat di nabiteg ay nalinteg mo din naong-ong ay maetek.

2 Magay silbin di kinapasnek di ipogaw mo magay ammo na. Din man-
aagag et nalaka ay maiaw-awan.
3 Madadael di ipogaw babaen si kinaong-ong na, ngem si Diyos di paba-
solena.
4 Babaen si kinabaknang yan omad-ado di gagayyem, ngem din nabiteg
yan olay din at-atik ay gayyem na et dokogan das sisya.
5 Adi makalisi sin dosa din makaetek ya mangitistigos baken tet-ewa.
6 Ad-ado di manganap si somigedana sin pangilan di nangato di saad na,
yan gayyem di am-in ay ipogaw din waday idawat na.
7 Din nabiteg yan dokogan din aag-i na, masepsep din gagayyem na. Mo
kasapolanay badang, magay tomolong en sisya.
8 Tolongam din awak mo ta man-adal ka, yan banolem din inadal mo ta
somiged di biyag mo.
9 Sigurado ay madosan to din makaetek ya mangitistigos baken tet-ewa.
10 Adi maibagay di mayat ay biyag sin naong-ong, ngem masepsep ay
lawlaway kanemnemana mo iturayan di bag-en din ari.
11 Mo masirib ka, itpem di bonget mo. Kaidayawam mo palabsem di
kamalin di gait mo.
12 Mo bomonget di ari, kaman layon ay manngangaed, ngem mo malaydan
et kaman din dono ay manibsibog si mola.
13 Din naong-ong ay anak et ibabaina si ama na. Din makaibaw ay asawa
ay babai et maiarig si danom ay tomedtetedted.
14 Din beey ya kinabaknang yan mabalin ay itawid di ama ya ina, ngem din
nanemneman ay asawa et sagot Diyos.
15 Mandagaang to din nasadot ay ipogaw, tan adi mankotkoti mo adi et
owat maseseyep.
16 Din mantongpal si bilin et salaknibanan biyag na, ngem din ipogaw ay
oway di iyaat na et matey.
17 Din maseg-ang sin nabiteg yan kaman si Diyos di nangibolodana et gon-
gonaan Diyos sisya.
18 Soplitem din anak mo sin kakitkittoy da, tan wada pay laeng di nam-
nama. Mo adi kan sopliten daida, kaman mon inturong daida si kateyan da.
19 Kanayon ay manproblima din mabonget ay ipogaw. Mo badangam et
masapol ay amagem kasin.
20 Dengngem ya patiem di pamagbaga ta lomaing ka sin odi na.
21 Ad-adoy planon di ipogaw, ngem si Diyos di mangipatongpal sin inked-
deng na ay mapasamak.
22 Say nabanol et din kinapodnon di esa ay ipogaw. Maymayat di nabiteg
mo din maetek.
23 Mo egyatam ya patgem si Diyos, matagotago ka, et wada abey talnan di
nemnem mo ya magay lawa ay mapasamak.
24 Waday ipogaw ay palaloy sadot na. Owat nan kapayen din kanena, ngem
adi na maidoo sin tepek na.
25 Manemneman di magay ammo na mo ilaena di makalasoy ay masoplit,
ngem din masirib et maitdoan babaen si pamagbaga.
26 Palalo ay mangibabain di anak ay mangpasakit en ama na ya mangi-
pakaan en ina na.
27 Anak ko, mo isaldeng mo ay man-adal, omaddawi ka sin inadal mo.
28 Din man-etek ay tistigo et laslasoyena di linteg. Kaman mam-is ay makan
di pangibilangan di managbasol sin lawa.
29 Enggay nakeddengan di makalasoy ya naong-ong ay manlak-am si soplit
ya odom ay dosa.

20

1 Din man-inom si arak et makalasoy ya makangalawngaw. Din mabeteng
et magay nemnem na.
2 Din mabonget ay ari yan maiarig si mabonget ay layon. Mo pabongetem
et dilikado di biyag mo.
3 Madayaw ay ogali di omaddawi si ibaw. Din naong-ong anggoy di laydena
ay makiib-ibaw.
4 Din nasadot ay adi man-obla sin pinag-aalado et magay apitena sin pinag-
aani.
5 Din nemnem di ipogaw yan naoneg ay kaman din malosong ay baybay,
ngem mabalin ay ammoen di masirib.
6 Ad-adoy mangibaga ay matalek da, ngem ay way makaanap si tet-ewa ay
matalek ay ipogaw?
7 Mo nalinteg di ipogaw ya kosto di am-amagen da, nagasat din aan-ak da.
8 Sin pangokoman di ari, timbangena am-in ay pamaneknek ta ilasina di
lawa sin siged.
9 Ay wada aya di ipogaw ay makaibaga ay nalinis di konsensia na ya
nalinisan sin basbasol na?
10 Kaliliget Diyos din man-osal si baken kosto ay timbangan ya salopan.
11 Olay esay anak yan maammoan mo siged ya kosto di kaipogaw na
babaen sin amagena.
12 Si Diyos di nangamag si inga ay para denge ya mata ay para ila.
13 Mo kanayon ay maseseyep ka, bomiteg kan to, ngem mo bomangon ka
ta man-obla ka, ad-adoy kanem.
14 Din manlako yan manreklamo sin presyon di lakoana, ngem mo komaan
yan it-ek na din laing na ay mantawal.
15 Nabanbanol din kalin di masirib mo balitok ya nankangingina ay al-altin
di awak.
16 Din mangitakder si otang di sangsangaili et masapol ay tenglen din
nangiotang din sanikwa na ta mangipasigurado ay manbayad sisya.
17 Kaman mam-is di makan ay naa si sinasaor, ngem sin odi na yan kaman
darat sin tepek.
18 Matongpal di plano mo waday kosto ay pamagbaga, isonga mo makigo-
bat ka, kamangem omona di pamagbagan di masirib.
19 Olay palimed yan dad-aten di makatayoktok, isonga adi ka makipolapol
en sisya.
20 Mo waday mamaos en ama na ono en ina na, magan-gan-o di biyag na
ay kaman silaw ay bigla ay mad-ep sin gawan di labi.
21 Din tawid ay sapaen di ipogaw ay alaen et adi bindisyonan Diyos sin odi
na.
22 Adi ka man-ibaes sin mangamag si lawa en sik-a. Mantalek ka en Diyos
et isalakan daka.
23 Kaliliget Diyos din mansowitik babaen si baken kosto ay timbangan ya
salopan.
24 Adi ka ammo di mapasamak to, tan si Diyos di nangikeddeng sidi.
25 Naligat di mangikari si esa ay banag en Diyos yan adi na nemnemen
omona.
26 Din masirib ay ari et ammo na ay mangilasin sin managbasol yan
madagsen di ikeddeng na ay dosa da.
27 Din nemnem ono konsensian di ipogaw yan kaman silaw ay osalen Diyos
ay manokisok sin kaonegan ay nemnem na.
28 Din manalaknib sin ari et din adi manbalbaliw ay layad ya seg-ang na ya
din kinapodno na. Komakaman abe di panturayana mo nalinteg sisya.

29 Say kaidayawan di babbaro din pigsa da, ngem din nankakay, din oban
da.
30 Mabalin ay mabalbaliwan di lawa ay ogali babaen si mansakit ay dosa.

21

1 Si Diyos di mangiturong sin nemnem di ari ay kaman din iyat na ay
mangiturong sin laydena ay emeyan di ginawang.
2 Sin pangilan di ipogaw, pag kosto din am-amagen da, ngem ammon Diyos
din panggep da.
3 Mas malaydan si Diyos sin pangamagan si kosto mo din pan-idatonan.
4 Din lawa ay ipogaw et ipapangato dan awak da, ngem magay pantong-
palan di biyag da mo adi et basol.
5 Din man-aagag et mankolang to, ngem din nagaget ya mangnemnem ay
kosto si amagena et mansobsobra.
6 Din kinabaknang ay magon-od babaen si etek et maiarig si kisep ay
nalaka ay maomas. Kaman aben tagdey ay pomse.
7 Madosa din managbasol begew sin kedse da, tan sigaan da ay mangamag
si kosto.
8 Nakillo di ogalin di managbasol, ngem nalinteg din magay basol na.
9 Maymayat pay laeng di mantee sin bel-ayan di beey* mo din makibeey si
makaibaw ya makamayotmot ay asawa.
10 Laylayden di managbasol ay mangamag si lawa. Magay seg-ang na, olay
sin gagayyem na.
11 Mabalin ay manemneman di magay ammo na mo ilaena di makalasoy
ay madosa, ngem din masirib et mabalin ay maitdoan babaen si pamagbaga.
12 Nalinteg si Diyos. Ammo na din am-amagen di managbasol et dosaenan
tos daida.
13 Din adi mangikaskaso sin nabiteg ay manpakaasi et domteng abe di
timpo ay manpakaasi yan magay bomadang en sisya.
14 Mabalin ay makaan di palalo ay bonget babaen si pasoksok.
15 Maragsakan din mangam-amag si kosto mo maipakat di kinalinteg,
ngem din managbasol yan emegyat da.
16 Din adi mangos-osal si kosto ay nemnem et pese di pantongpalana.
17 Bomiteg di ipogaw ay mangan-anap si ragragsak. Adi bomaknang di
manglaylayad ay manginom si nangina ay arak ya mangosal si nankanging-
ina ay bangbanglo.
18 Nam-osen din managbasol din ligat ay panggep da ay ipalak-am sin
nalinteg.
19 Maymayat di man-es-esa ay manbiyag sin lugar ay magay omili mo din
makibeey si makaibaw ya makamayotmot ay asawa.
20 Kanayon ay wada di nankababanol ay bonag ya mayat ay makan sin
beey di masirib, ngem din naong-ong yan abosena ay dagos din sanikwa na.
21 Din mangipakat si kabaelana ay mangonod si nalinteg ya managseg-ang
ay panagbibiyag et baken kinalinteg anggoy di mawada en sisya, mo adi et
matagotago abe ya maidayaw pay.
22 Kabaelan di masirib ay abaken di ad-ado ay sosoldadon di esa ay siyodad
et dadaelena din alad ay pantaltalkan da.
23 Din naannad si kali na et mailisi si problima.
24 Din makalasoy ya mangipapangato si awak na et kanan di ipogaw en
nalastog.

* **21:9** Din kanana sin Hebreo et: *solin di atep.* Nasingpa di atep di beey da, isonga mabalin ay pan-isaadan si kitkittoy ay kowarto.

25 Din nasadot ay manigaan ay man-obla et pespeslena di awak na met
laeng.
26 Kanayon ay mankolang si kasapolana, ngem din nalinteg yan kanayon
ay man-idawat.
27 Kaliliget Diyos din daton di managbasol, masepsep mo lawa di panggep
na.
28 Maipasaldeng di maetek ay tistigo, ngem mapati din mandenge ay kosto,
asi mankali.
29 It-it-ek di managbasol di kabaelana, ngem din nalinteg yan nemnemena
ay kosto di amagena.
30 Olay mo kas-anoy laing ya pigay planon di ipogaw, adi makaabak en
Diyos.
31 Olay mo isaganan di sosoldado din kabayo da ay para gobat, si Diyos pay
dedan di makaoway sin pangabakan da.

22

1 Din dayaw di esay ipogaw et nabanbanol mo palata ya balitok.
2 Siya na di nan-iisoan di babaknang ya nabiteg: pinarsuan Diyos daida
am-in.
3 Din naannad yan maila na di domteng ay problima et lisiana, ngem din
magay ammo na yan dalasodos, isonga lak-amena di ligat.
4 Din gon-gonan di napakombaba ya mangipateg en Diyos et kinabaknang,
dayaw ya ando ay biyag.
5 Din mamanol sin biyag na et addawiana din danan di laway nemnem da,
tan ad-ado isdi di tombek ya tagdey.
6 Itdoam din an-ak mo sin kabibiyag ay onodan da koma, et mo madakdake
da, ipapasnek da ay onodan.
7 Iturayan di baknang din nabiteg yan manbalin abe ay bag-en di man-
iotang din man-otang.
8 Olay sino ay mangimola si baken kosto et problima di apitena, et pag
somaldeng di mamaligatanas odom begew sin bonget na.
9 Bindisyonan Diyos din managseg-ang ay mangibingay si makan sin
nabiteg.
10 Mo pakaanen yo din makalasoy, somaldeng di ibaw, adi panki-
naawatan, ya oyaw.
11 Gayyem di ari din nalinis di nemnem na ya omiparagsak di kali na.
12 Ilaen Diyos ta mapaneknekan din tet-ewa, ngem dadaelena din planon
di maetek ya nasikap.
13 Kanan din nasadot ay manpambal, “Emegyatak ay en man-obla tan
waday layon ay omisida.”
14 Din kalin di manakikamalala ay babai yan kaman malosong ay bito. Mo
pabongetem si Diyos et mag-as ka isdi.
15 Naisisigod di kinaong-ong di amin ay anak, ngem no soplitem, mabalin
ay mabalbaliwan.
16 Mo paligatem di nabiteg ta waday iyat mo ay bomaknang, bomiteg ka
pay dedan. Siya abe mo isagotam di baknang.

Tolonpo Ay Pamagbagan Di Masirib

17 Nay di pamagbagan di masirib. Estem ay dengngen nan itdok en sik-a.
18 Maragsakan kan to mo igtom dana sin nemnem mo ya kabaelam ay
ibaga.
19 Itdok dana en sik-a ed wani ay agew ta mantalek ka en Diyos.
20 Insolat ko nan tolonpo ay pamagbaga ay pakagon-odan si sirib.

21 Say pangammoam si tet-ewa ya kosto ay isongbat mo sin nan-ibaa en
sik-a.
22 Adi ka paligaten di nabiteg gapo anggoy ta magay kabaelan da, ya adi
kan sowitiken sin pangokoman,
23 tan si Diyos di mangikalintegan en daida et peslena din mamaligat en
daida.
24 Adi kan makigayyem sin mabonget ay ipogaw,
25 tan maalinan ka en daida et kaman kan nakna si tagdey.
26 Adi kan itakder di otang di odom ay ipogaw,
27 tan mo magay ibayad mo, alaen da din mismo ay kaseyseyepam.
28 Adi kan etanen din sigod ay beddeng ay in-amag di aap-o yo.
29 Mo nalaing ka ay man-obla, baken nababa ay ipogaw di pansilbiam mo
adi et mansilbi ka sin ari.

23

1 Mo ayagan daka ay makikan si nangato ay ipogaw, nemnemem mo sino
di kasangsangom.*
2 Mo naaklong ka, itpem.
3 Adi kan aklongan din mankanam-is ay makan, tan mabalin ay say
pansikap na en sik-a.
4 Masirib ka koma ta adi kan palaloan di awak mo ay mangan-anap si
panbaknangan.
5 Tan adi ka ammo yan bigla ay tomayaw din pilak mo ay kaman din titit
ay agila.
6 Adi kan makikan si naimot ay ipogaw mo ayagan daka. Adi ka aklongan
din mankanam-is ay makan ay inpasango na en sik-a,
7 tan nemnemnemena anggoy din gastos na. Olay mo kanana en manga-
mangan ka ngem baken naimposoan.
8 Iotam am-in ay kinan mo et masayang din mayat ay kalim.
9 Adi ka sayangen di kalim si esa ay naong-ong, tan adi na ammo ay banolen
din magon-od na ay sirib sin pamagbagam.
10 Adi ka padendenen di sigod ay beddeng ya adi kan posen di dagan di
olila,
11 tan manakabalin si Diyos ay mangitonton sin kalintegan da kontra en
sik-a.
12 Dengngem di pamagbaga ya ipakat moy kabaelam ay man-adal.
13 Adi kan emegyat ay manoplit sin anak mo, tan adi matey mo say iyat mo
di.
14 Di katet-ewa na, mabalin ay say kaisalakanana.
15 Anak ko, palalo di ragsak ko mo manemneman ka.
16 Naragsakak to mo dengngek ay kalin di masirib di iyat mo ay mankali.
17 Adi kan apalan din managbasol mo adi et kanayon ay patgem si Diyos.
18 Mo say iyat mo di, waday mayat ay namnamam sin tapin di agew yan
sigurado ay matongpal.
19 Anak ko, dengngem nan pamagbagak. Manemneman ka koma ta say
onodam din kosto.
20 Adi ka maitaptapi sin makabeteng ya naaklong.
21 Tan din kaman dadi ay ipogaw et kanayon ay masmaseyep da, isonga
bomiteg da ya manbado das nabisngibisngit.
22 Dengngem din pamagbagan amam ay nakaotangam si biyag mo yan adi
kan laslasoyen si inam mo enggay mabakes.

* **23:1** Di esa abe ay kaiologan nina sin Hebreo et: *estem ay ilan din naisango en sik-a.*

23 Ipakat mo din kabaelam ay mangadal si kosto ay todo ya sirib, pamag-
baga ya panakaawat, yan adi kan linglinglingan.
24 Dadlon maragsakan din aman di nalinteg ya masirib begew en sisya.
25 Isonga paragsakem koma da amam en inam ay nangianak en sik-a.
26 Anak ko, estem ay dengngen din ibagak ya ilaem abe di kabibiyag ko ta
say tadonem koma.
27 Din hostess ya din makikamkamalala yan maiarig das malosong ay bito.
28 Maiarig da si tollisan ay manseseed et ad-ado di lalaki ay iturong da si
basol.
29 Sino di kanayon ay manproblima ya mansakit di nemnem na? Sino di
kanayon ay makiibaw ya manriri? Sino di masogatan yan magay kosto ay
gapo na? Sino di manbalangay mata na?
30 Daida di malabian manbegew si arak, tan laylayden da ay man-inom si
nanlalaok ay arak.
31 Adi kan pasolisog sin arak olay manbalanga ay kaman mayat di kailaana
sin baso. Manlamoyot kayman ay inomen,
32 ngem sin odi na yan kaman dakan kinat si nagitaan ay eweg.
33 Ad-adoy ilaem ay ol-olay yan baken kosto din nemnem mo ya kalim.
34 Enggay naolaw ka ya nagolo di nemnem mo ay kaiarigam di maseyep si
bapor sin gawan di baybay sin timpon di pewek.
35 Et kanam to si nemnem mo, “Wadan samet di dinmespeg ono pinmat-o,
ngem adi met mansakit. Magay liknak. Apay nga adiak makabangon ta daan
ay man-inomak?”

24

1 Adi kan omapal ono makigayyem sin managbasol,
2 tan kedse ya golo di nemnemnemen da ya kalkalien da.
3 Babaen si sirib ya panakaawat, maisaad ya komneg di beey.
4 Babaen si laing, mapno di kowarto na si nankababanol ay gameng.
5 Din masirib ay ipogaw yan dakdakdakey panakabalina mo din mabikas.
Nabanbanol abe di laing mo din pigsan di awak.
6 Tan mangabak di ipogaw si gobat gapo sin siged ay pamagbaga ya ad-ado
ay plano.
7 Adi maawatan di naong-ong din planon di masirib ay ipogaw, isonga mo
matopog di papangolo ta manngalat da, magay maibaga na.
8 Am-in ay manplanos lawa et mandinamag ay makedse da.
9 Din planoen di naong-ong yan basol. Kaliliget di ipogaw di makalasoy.
10 Nakapsot di nemnem di ipogaw ay manpaabak si ligat.
11 Isalakan mo din nakeddengan ay matey. Adi ka baybay-an mo ikaan da
ta en da peslen.
12 Adi kan kanan en adi ka ammo, tan kabaelan Diyos ay ilaen din wadas
nemnem mo. Ammo na di nemnemnemen ya am-amagen di am-in ay
ipogaw et gon-gonaana am-in maibasar sin am-amagen da.
13 Anak ko, mangan kas anig, tan waday panmayatana ya mam-is.
14 Siya abe ay waday panmayatan di sirib sin nemnem mo. Mo magon-
od mo, waday mayat ay namnamam sin tapin di agew yan sigurado ay
matongpal.
15 Adi kan tadonen di tollisan. Adi kan mansiim si akewem sin beey di
nalinteg.
16 Tan olay mo mamin pito ay maisokba din nalinteg, bomangon met laeng.
Ngem mo din managbasol di maisokba, adi makabangon.

17 Adi ka koman manragsak ay mangila sin kaisokbaan ya katokangan di
kaibaw mo.
18 Mo say iyat mo di, adi malaydan si Diyos et makaan din bonget na en
daida.
19 Baken koman magolo di nemnem mo begew sin mangam-amag si lawa
ya adi kan apalan daida.
20 Tan magay mayat ay pantongpalan da et kaman dan lampa ay mad-ep.
21 Anak ko, patgem ya egyatam si Diyos ya siya abe sin ari. Adi kan maitapi
sin komontra en daida.
22 Tan magay makaammo sin bigla ay idawat da ay dosa.

Odom Ay Pamagbagan Di Masirib

23 Nay da di odom ay pamagbagan di masirib. Baken mayat mo waday
pabpaboran sin pangokoman.
24 Din mangikeddeng ay magay basol di nakabasol et baosan ya kaliliget di
kaipoipogaw isnan lobong.
25 Ngem din howis ay manosa si nakabasol et somiged di biyag da ya
mabindisyonan da.
26 Din ipogaw ay kosto ya naimposoan di songbat na et ipaila na di napodno
ay panakigayyem.
27 Isaganam din payew mo ya manmola ka omona asi kan amagen di beey
mo.
28 Adi kan pabasolen di ib-am mo magay kosto ay gapo na, adi ka aben
palawlawaen.
29 Adi ka aben kanan en ibaes mo din inamag na met laeng en sik-a.
30 Sin namingsan, nalabasak sin payew ya inobasan di nasadot ay ipogaw
ay magay nemnem na.
31 Enggay nabeas ya nagodogod abe din batog ay alad na.
32 Idi inilak di, waday inadal ko.
33 Mo kanam en maseyep kas at-atik ono man-illeng ka anggoy,
34 di pantongpalana et bigla ay bomiteg ka ay kaman din inakewan di
tollisan.

25

Din Pamagbagan Solomon Ay Inolnong Da Hezekias

1 Da naey di odom ay pamagbagan Solomon ay kinopyan di oopisyal
Hezekias ay ari ed Juda.
2 Maidayaw si Diyos gapo sin adi kaawatan ay adi na ipaammo, ngem din
aari yan maidayaw da sin pangilawlawagan da si naligat ay maawatan.
3 Magay makaammo sin nemnem di ari, tan nangato ay kaman din kinan-
gaton di ed daya ya kaman din kaoneg di daga.
4 Masapol ay malinisan di balitok ya palata ta maamag si nabanol ay banag.
5 Masapol abe ay makaan din makedse sin kad-an di ari ta maila di
kinalinteg sin iyat na ay manturay.
6 Adi kan ipangaton awak mo sin sangoanan di ari.
7 Maymayat ay din ari di mangipangaton sik-a mo din maibabain ka sin
sangoanan di oopisyal.
8 Mo waday inilam, adi ka man-aagag ay en mandarum tan into et mo
maabak ka et mabainan ka.
9 Pankalian yo ay ang-anggoy yo din adi yo nankinaawatan sin katokmang
mo, ngem adi kan dad-aten di palimed di odom,
10 into et mo maammoan ay makatayoktok ka et magay pap-eng di bain
mo.

11 Din kosto ay kali sin kosto ay timpo et maiarig si palata ay naaltian si
balitok.
12 Din panngean si siged ay pamagbaga et maiarig si balitok ay kowintas
ono aritos.
13 Din matalek ay baa et maiarig si mantetek ay danom sin tiyagew ay
mangipabikas sin apo na.
14 Din man-ikari si sagot ngem magay idawat na et kaman din manliboo ya
mandagem yan adi man-odan.
15 Mo naanos ka ya nainayad di kalim, mabalin ay patlokem din turay ya
abakem din kapigsaan ay mangontra.
16 Mo waday datngem si anig, ten-em di kanem. Adi ka palaloan tan into et
mo mantaoli ay bomala sin tepek mo.
17 Adi kan kanayonen ay emey sin beey di gayyem mo tan maoma en sik-a
et sigsigaan daka.
18 Kaman mon pinat-oan ya sinogatan si kampilan ono pana din gayyem
mo mo man-istorya kas baken tet-ewa maipanggep en sisya.
19 Mo adi matalek din gayyem mo sin timpon di ligat, kaman kan napilay
ay mandan ono mansakit di bab-a na ay man-gaga.
20 Eweewe mo ikantaam di manladladingit. Kaman kan kaanen din bado
na sin timpon di teg-in ono pay-am sogat nas asin.
21 Mo mandagaang di kaibaw mo, pakanem; mo nabigaw, painomem.
22 Tan mo say iyat mo di, palalo ay mabainan sisya,* et gon-gonaan dakan
Diyos.
23 Din mangipalawlawa si gait na et pawadaena di bonget. Di kaiarigana
et din dagem ay mapo sin amyanan ay sigurado ay mangikoyog si odan.
24 Maymayat di mantee sin bel-ayan di beey mo din makibeey si makaibaw
ya makamayotmot ay asawa.
25 Din siged ay damag ay mapo si addawi ay ili yan maiarig si mantetek ay
danom sin ipogaw ay manbigaw.
26 Mo itolok di nalinteg din kanan di managbasol, kaman din nalinis ay
obbog ono sakdoan ay nakosnongan si kadodogis.
27 Lawa mo palaloan di ipogaw ay mangan si anig ya lawa abe mo palalo
di layad da ay madayaw.
28 Maiarig si siyodad ay magay alad na di ipogaw ay adi makaitpe si awak
na.

26

1 Adi maibagay ay man-odan sin tiyagew ya mangandap sin omatongana.
Iso na abe ay adi maibagay ay maidayaw di naong-ong.
2 Adi demket di baos ay magay gapo na, kaman mantaytayaw ay titit ay
magay ompaana.
3 Masapol ay mabokadoan ya masoplit di dangki ya kabayo, siya abe sin
naong-ong.
4 Mo songbatam di naong-ong, adi ka ikompas di kalim sin kinaong-ong na
ta adi ka mais-o en sisya.
5 Mo songbatam di naong-ong, ikompas mo din kalim sin kinaong-ong na
ta way iyat na ay mangawat ay baken masirib sisya.
6 Kaman mon binetbet di sikim ya kaman kan nan-inom si sabidong mo
ibaam di naong-ong ay mangipaammo si esa ay damag.
7 Din pamagbagan di naong-ong et kaman siki ay napilay ay nalalaylay.

* **25:22** Din kanana sin Hebreo et: *pay-am din toktok nas man-ganggangab ay oling.* Ilaen abe sin Roma 12:20.

8 Din mangidayaw si naong-ong et kaman din mangitaked si bato sin palsiit.
9 Din pamagbagan di naong-ong et kaman pagat ay iwaswasawas di nabeteng.
10 Kaman ipogaw ay mamanpana si am-in ay malabas din manglagbo si naong-ong ya makabeteng.
11 Din naong-ong yan ipidwapidwa da din lawa ay am-amagen da, kaman dan aso ay nanaoli si ota da.
12 Nalaklaka ay matongpal di namnama ay somiged di ogalin di naong-ong mo din ogalin di ipogaw ay nalaing sisya sin pannemnem na ay mismo.
13 Din nasadot yan ipambal na ay waday layon ay komat sin gawan di danan.
14 Kanayon ay manposposipos din tangeb sin bisagra, iso na din sadot ay owat manbalibalin sin kaseyseyepana.
15 Waday odom ay palaloy sadot na et masadot ay mamakan si awak na.
16 Ipagarup di nasadot ay nalalaing sisya mo piga ay ipogaw ay naannad ay mansongbat.
17 Din makibiyang si ibaw di odom et kaman ipogaw ay mamden si ingan di malablabas ay aso.
18 Kaman naboge ay mangipanpana si matadem ya manbidbidang ay pana
19 din mangietek si gait na asi na kanan en solog na.
20 Mad-ep din apoy mo magay kaiw, maga abey man-iibaw mo magay mantaytayoktok.
21 Kaman din iyat di oling ya kaiw ay mangipabidang si apoy din iyat di makaibaw ay mangipapigsa si pan-iibawan.
22 Din tayoktok yan kaman mam-is ay makan ay laylayden ay okmonen.
23 Din mangilingeb si lawa ay nemnem na babaen si mayat ay kali et kaman dinamili ay banga ay nam-es si mankoniniing ay kaman palata.
24 Agin sisiged ay mankali din kalaban ta ilingeb na din liget na.
25 Kaman mayat ay dengngen, ngem adi ka mantalek, tan adi kabilang di lawa ay panggep na.
26 Mabalin ay ilingeb na di panggep na, ngem sin odi na et ammoen met laeng di kaipoipogaw.
27 Din mankaot si bito et sisya met laeng di maikosnong, mo manpolag si bato, mantaoli ya tegmilena sisya.
28 Kaliliget di maetek din palawlawaena. Makadadael din boladas ay kali na.

27

1 Adi kan it-it-ek din amagem si bigat, tan adi ka ammo din mapasamak sin inagew.
2 Adi kan it-ek din awak mo, sed-em ay odom di mangit-ek en sik-a.
3 Madagsen di bato ya darat, ngem madagdagsen pay di problima ay pawadaen di naong-ong.
4 Makedse ya kaeegyat di ipogaw ay mabonget, ngem nakarkaro pay di man-imon, tan maga di makalisi en sisya.
5 Maymayat di doritso ay pamagbaga mo din layad ay adi maipaila ono maipaammo.
6 Mabalin ay talkem din panggep di esa ay gayyem ay nasakit di pamagbaga na, ngem et-etek din ad-ado ay ongon di kaibaw.
7 Kaman baken mam-is di anig mo nanabsog di ipogaw, ngem mo manda-gaang, olay din manpait yan kanana en mam-is.

8 Din ipogaw ay addawi sin beey na yan kaman titit ay inmaddawi sin
obong na.
9 Omiparagsak din lana ya bangbanglo, ngem masepsep din pamagbagan
di napodno ay gayyem.*
10 Adi kan dokogan di sigod ay gagayyem di pamilyam. Adi kan say emeyan
din aag-im sin addawi mo waday ligat mo tan ad-ado di maitolong din
katokmang mo mo daida.
11 Anak ko, ipailam ay masirib ka ta maragsakanak ya waday isongbat ko
si olay sino ay mangoyaw en sak-en.
12 Din naannad yan maila na di domteng ay problima et lisiana, ngem din
magay ammo na yan dalasodos, isonga lak-amena di ligat.
13 Din mangitakder si otang di sangsangaili et masapol ay tenglen din
nangiotang din sanikwa na ta mangipasigurado ay manbayad sisya.
14 Mo sapaem ay bokaen di gayyem mo babaen si kablaaw mo et kaman
mo met laeng binaosan.
15 Din makaibaw ay asawa ay babai et maiarig si danom ay tomedtetedted.
16 Nalaklaka pay ay depapen di dagem ya egenan di lanan di olivo mo din
iyat ay mangipasaldeng en sisya.
17 Maitdoan di ipogaw si gait na ay ipogaw, kaman din iyat di landok ay
mapalid si gait na ay landok.
18 Din mangayowan si igos, mangan sin lames na. Siya abe ay maiday-
dayaw din napasnek ay mansilbi sin apo na.
19 Kaman din danom ay mailam din ropam ay sangosango, siya abe sin
nemnem di ipogaw ay maila sin gait na ay ipogaw.
20 Adi polos mapnek din pese ya kad-an di natey, siya abe sin ipogaw.
21 Mapaneknekan di balitok ya palata babaen si man-gangab ay apoy, din
ipogaw abe yan maammoan di kaipogaw na babaen sin kaidayawana.
22 Olay mo bayoem di naong-ong, adi makaan di kinaong-ong na.
23 Masapol ay ammom di kasasaad di kakarnerom ya bakam ya estem ay
ayowanan daida,
24 tan adi komakaman di kinabaknang si eng-enggana. Olay din dayaw di
ari et adi komakaman sin aap-o na sin tapin di agew.
25 Mo pinatpat mo din sakati sin dontog, gomabay kasin. Gapasem abe din
garami sin pinag-aani ta say waday kanen di animal. Mo amagem amin dadi,
26 mawadaan kas bado babaen sin kakarnero ya makalako kas payew
babaen sin kalding mo.
27 Wada abey gatas di kalding ay omanay ay kanen di pamilyam ya baam
ay babbabai.

28

1 Lomayaw din managbasol olay magay mangap-apayaw en sisya, ngem
din nalinteg yan natoled ay kaman layon.
2 Mo manlalaban din omili, ad-ado di pangolo, ngem waday talna ya olnos
mo masirib di manturay.
3 Din manturay ay mamaligat sin nabiteg et kaman napigsa ay odan ay
manadael sin mola.
4 Din manokog sin linteg Diyos et daydayawen da din managbasol, ngem
din manongpal sin linteg na et kontraen das daida.

* **27:9** Siya na di kanana sin Hebreo. Din kanana abe sin Griego (LXX) et: *ngem din ligat et dadaelena din talnan di nemnem.*

5 Adi maawatan di managbasol di hustisya, ngem din mangipatpateg en
Diyos yan maawatana ay kosto.
6 Maymayat din nabiteg ay magay kaoy-oyawana mo din baknang ay
nakillo di ogali na.
7 Nanemneman din anak ay mantongpal si linteg, ngem din makikadwa
sin magay silbi na ay ipogaw et ibabaina si ama na.
8 Din bomaknang si nangato ay porsienton di pilak na et ipaelbat nan to
din kinabaknang na sin managseg-ang si nabiteg.
9 Mo waday adi mangikaskaso si linteg Diyos, olay din kararag na yan
kaliliget aben Diyos.
10 Kaman kan nankaot si bito ay kag-asam mo ipangom si panbasolan din
nalinteg, ngem din nalinteg pay, somiged di biyag da.
11 Ipagarup din babaknang en masirib da, ngem din nabiteg ay nalaing ay
mangilasin si ogalin di ipogaw et ammo na di katet-ewa na.
12 Manragsak din omili mo say mangabak ay manturay din nalinteg, ngem
mantabon da mo din makedse di mangabak.
13 Baken mayat di biyag din mangisassaot si basol da, ngem seg-angan
Diyos din mangipodno ya manokog si basol da.
14 Nagasat din emeegyat ay manbasol, ngem lawa di pantongpalan din
makenteg di nemnem da.
15 Din lawa ay turay ay mamaligat si nabiteg et kaman manngangaed ay
layon ya atap ay animal ay makwani en oso.
16 Magay seg-ang di baken masirib ay manturay, ngem omando di biyag di
manigaan ay mansowitik ta way iyat na ay bomaknang.
17 Kanayon ay lomaylayaw din nakapese, adi kan toltolongan sisya.
18 Magay pandanagan di ipogaw ay magay maipabasol en sisya, ngem am-
in ay mangamag si lawa et bigla ay madadael da.
19 Din nagaget ay man-obla yan ad-adoy kanena, ngem kanayon ay mabib-
iteg din manaysayang si timpo na.
20 Ad-adoy bindisyon di matalek ay ipogaw, ngem din laydena ay bomak-
nang ay dagos et sigurado ay madosa.
21 Baken mayat din waday pabpaboran, ngem wada pay dedan di odom ay
mapasoksokan si owat esay tinapay.
22 Din naimot yan laydena ay bomaknang ay dagos. Adi na ammo ay
masepsep ay bomiteg.
23 Pan-iyamanan da sin odi na din mamagbaga mo din manpasablog.
24 Din manowitik en da ama na en ina na asi na kanan en baken basol et
maibilang ay tollisan.
25 Din makagamgam ay ipogaw yan say mangiloglogi si ibaw, ngem din am-
in ay mantalek en Diyos et somiged di biyag da.
26 Naong-ong din mantalek si awak na, ngem din masirib yan magay
pandanagana.
27 Adi mankolang din man-idawat si nabiteg, ngem din adi mangikaskaso
en daida et ad-adoy mamaos.
28 Mantabon di kaipoipogaw mo say manturay di laway nemnem na. Ngem
mo makaan ay turay, omad-ado di nalinteg ay ipogaw.

29

1 Din kanayon ay mabagbagaan ngem pakekentegena di nemnem na, awni
et bigla ay domteng di kadadaelana ay maga di rimidyo.

2 Naragsak din omili mo nalinteg di manturay, ngem manladingit da mo
makedse di manturay.
3 Din anak ay mangipateg si kinasirib yan paragsakena si ama na, ngem din
man-gasgastos si hostess et owat nan abosen si niloloko din kinabaknang na.
4 Mapapigsan di ari di esa ay nasyon babaen si nalinteg ay panangituray
na, ngem din turay ay mansingil si nangato ay bowis et dadaelena di ili.
5 Din mangpasablog si gayyem na et kaman nanpaod si tagdey ay kak-
naana.
6 Kaman tagdey ay mangna sin managbasol din basol na met laeng, ngem
mankanta ya manragsak am-in ay nalinteg di panagbiyag na.
7 Ammon di nalinteg ay ipogaw din kalintegan di nabiteg, ngem adi pagan-
anon di managbasol.
8 Din makalasoy yan pawadaena di golo sin intiro ay siyodad, ngem
kabaelan di masirib ay edpen di kaman omap-apoy ay bonget.
9 Mo idarum di masirib di esa ay naong-ong, magay silbi na, tan owat
manbogaw din naong-ong si bonget na ya manlasoy.
10 Kaliliget di makapese din magay kaoy-oyawan da, ngem daida pay di
salakniban di nalinteg.*
11 Adi makaitpe di naong-ong si bonget na, ngem din masirib pay, ammo
na ay gominek dowanan pabaewen di bonget na.
12 Din manturay ay mamatpati si baken tet-ewa et mawadaan si lawlawa
ay oopisyal.
13 Din nan-isoan di nabiteg ya mamalpaligat en sisya et si Diyos di nangi-
dawat si biyag da ay dowa.
14 Din ari ay mangitonton si kalintegan di nabiteg, et magay mangpos sin
turay na si eng-enggana.
15 Somirib di anak ay masoplit ya mabagbagaan, ngem din mabaybay-an
et ibabain dan to si ina da.
16 Omad-ado di lawa ay maamag mo manturay di makedse, ngem ilaen to
di nalinteg di kaabakan da.
17 Mo bagbagaam din anak mo, paragsaken daka ya pantalnaena di
nemnem mo.
18 Mo baken si Diyos di mangiturong si nemnem di ipogaw, liw-an da din
linteg. Mabindisyonan din mantongpal si linteg na.
19 Naligat ay mabagbagaan di baa si kali anggoy, tan olay mo maawatan da,
adi dan tongpalen.
20 Maymayat pay laeng ay pannamnamaan di ipogaw ay magay nemnem
na mo din alisto ay mankali ay adi na nemnemen omona.
21 Din bag-en ay palalo ay tangtangeyem manipod sin kakitkittoy na,
panladingiten daka sin odi na.
22 Din nalaka ay bomonget et say mangilogi si ibaw ya ad-adoy boma-
solana.
23 Maibabain sin odi na din mangipapangato si awak na, ngem maidayaw
din napakombaba.
24 Din makikadwa sin mangakew et kamanan iliget din awak na met laeng,
tan olay mo pansapataen da ay mantistigo, adi na ibaga din tet-ewa.†
25 Kaman kan nakna si tagdey mo emegyat ka si ipogaw, ngem mo man-
talek ka en Diyos, magay pandanagam.

---

* **29:10** Di esa abe ay kaiologan nina sin Hebreo et: *ya layden da ay peslen din nalinteg.* † **29:24** Din kanana sin Levitico 5:1, mo waday maayagan ay mantistigo yan igiginek na din katet-ewa na, mabaesan sisya.

26 Ad-ado di manganap si somigedana sin pangilan di turay, ngem si Diyos
di makaikeddeng si kalintegan di am-in ay ipogaw.
27 Sigsigaan di nalinteg din managbasol, yan kaliliget aben di managbasol
din nalinteg.

30

Din Kalin Agur

1 Da nay di kalin Diyos ay inbagan Agur ay anak Jakeh.* Kanana: Apo
Diyos, palalo ay nabbayak, enggay magay pigsak.†
2 Kamanak animal, adiak maibilang ay ipogaw tan magay nemnem ko.
3 Magay sirib ay inadal ko et magay ammok maipanggep en Diyos ay
Nasantoan.
4 Sino di nakaeey ed langit ay nantaoli isnan daga? Ay waday makabael ay
manpap sin dagem? Sinoy makabongon sin danom si lopot ya nangikeddeng
si beddeng isnan daga? Mo waday ammom si makabael isna, ibagam di
ngadana ya ngadan di anak na.
5 Din kalin Diyos et napaneknekan ay kostokosto. Kaman salida ay
manalaknib sin komamang en sisya.
6 Adi ka taptapian din kalin Diyos tan yamyaman daka ya ipaila na ay
maetek ka.
7 Apo Diyos, waday dowa ay banag ay kedawek en sik-a sakbay ay mateyak:
8 Panbalinem kod sak-en ay matalek ta adiak polos man-etek ya adi kan
palaloan ay pabaknangen ono pabitegen sak-en. Say idawat mo koma din
kostokosto ay kasapolak,
9 tan mo mansobsobraak, into et mo dokogak sik-a yan kanak, “Sino od si
Yahweh?” Mo bomitegak abe, mangakewak et ibabain kos sik-a ay Diyos ko.
10 Adi kan palawlawaen di esa ay baa sin apo na tan baosan daka sin baa
ay sana et man-ikaro ka.
11 Waday odom ay ipogaw ay pankalian das lawa da ama da en ina da.
12 Din odom yan kanan da en magay basbasol da olay mo kinmadodogis da
si basol da.
13 Din odom yan palalo ay ipapangato da di awak da.
14 Waday palalo di kinagamgam da et posen da din sanikwan di nabiteg ya
kakkaasi.
15 Waday singin ay matek. Kanan da ay dowa, “Omya ka, omya ka.”
16 Wada abey opat‡ ay banag ay adi kapkapnek, adi dan polos kanan
en kosto: din kad-an di natey, din basig ay babai, din nakgang ay lota ya
manbidbidang ay apoy.
17 Din manglasoy en ama na ya adi manongpal en ina na, awni et okiten di
gayang sin tanap din mata na ya isidan di dadakke ay titit din lamlames na.
18 Waday opat ay nakaskasdaaw ay adiak maawatan:
19 din iyat di agila ay tomayaw ed kayang, din iyat di eweg ay manbodos
sin kabatbatoan, din iyat di bapor ay manbalasat sin baybay ya din iyat di
baro ya balasang ay manlinayad.
20 Siya nay kaiarigan di makikamalala ay babai: mangan asi na ponasan
din tepek na yan kanana en magay basol na.
21 Waday opat ay banag ay panpayegpegan di kaipoipogaw isnan lobong,
tan adi dan maanosan:

---

* **30:1** Di esa abe ay kaiologan nina sin Hebreo et: *Da nay di kalin Agur ay anak Jakeh ay taga-Massa.*
† **30:1** Siya na di kanana sin Griego (LXX). Din kanana abe sin Hebreo et: *… Agur ay anak Jakeh para en da Itiel en Ucal: Kanana: Kamanak animal…*
‡ **30:16** Ilaen din footnote sin 6:16. Iso na din bilbilang sin 30:18,21,29.

22 din bag-en ay manbalin ay ari, din naong-ong ay mawadaan si ad-ado ay
makan ya amin ay kasapolana,
23 din sinigsigaan da ay babai ay maasawaan ya din balasang ay bag-en ay
maiskat sin babai ay among na.
24 Waday opat ay kinittoy ay animal isnan daga, ngem nankalalaing da:
25 Din koton, nakapsot da ngem ammo da ay man-idolin si makan sin
tiyagew.
26 Din koneho, nakapsot da abe, ngem manbeey da sin deppas.
27 Din dodon, magay ari da, ngem naolnos da ay mankokoyog.
28 Din alalakkap, nalaka da ay depapen, ngem wada da sin palasyo.
29 Waday opat ay mo manmandan da yan maila ay napigsa da:
30 din layon ay kapigsaan sin am-in ay animal ya magay egyatana en daida,
31 din taraki ay kawwitan, din kalakian ay kalding ya din ari ay mangipan-
golo sin sosoldado na.
32 Mo naong-ong ka et it-it-ek mo di awak mo ya manpanggep kas lawa,
opopem san tepek mo ta iginek mo.
33 Tan mo ikolog ya pespesan di gatas, mawada di mantikilya. Mo de-
spegem abe din eng di ib-am, bomala di dada. Siya abe ay mo sepsepem di
bonget mo et pawadaem di ibaw.

31

Pamagbaga En Ari Lemuel

1 Siya na di kalin Diyos ay inbagan Ari Lemuel* ay initdon ina na:
2 Sino di ibagak en sik-a ay anak ko, sik-a ay songbat di kararag ko?
3 Adi kan abosen di bikas ya pilak mo si babai, tan ad-adoy nadadael ay ari
begew en daida.
4 Baken lemebbeng ay man-inom di ari si arak ya odom ay bemeteng
5 tan mo mabeteng da et liw-an da din linteg ay inkeddeng da ya adi dan
itonton din kalintegan di nabiteg.
6 Say maidawtan si bemeteng din dandani ay matey ya palaloy ladingit da
7 ta liw-an da din ligat da ya kaseseg-ang ay kasasaad da.
8 Masapol ay salaknibam din adi makaitakder si kalintegan da.
9 Masapol ay magay panlaslasinem ya salaknibam din kalintegan di
nabiteg ya kaseseg-ang.

Din Ogalin Di Siged Ay Asawa

10 Naligat ay man-ilas nalaing ay babai ay siged di ogali na. Din asawa ay
kaman nidi et nabanbanol mo din kabanolan ay kowintas.
11 Mantalek din asawa na en sisya, yan kanayon di pansigdan ay idawat
na.
12 Din amagena sin amin ay agew di biyag na et siged di pantongpalana en
asawa na, baken lawa.
13 Man-anap si sinolid et nagaget sisya ay man-amag si bado.
14 Maiarig sisya si bapor ay ad-adoy kalga na, tan man-isaa si makan ay
napo sin addawi.
15 Daan pomat-a yan bomangon sisya ay mangisagana sin kanen di pam-
ilya na ya baa na.†
16 Estena ay man-ilas daga ta lakoana, asi na eskan si obas ay nilakoana si
odom ay pansapolana.

---

* **31:1** Di esa abe ay kaiologan nina sin Hebreo et: *Siya na di inbagan Lemuel ay ari ed Massa…*
† **31:15** Di esa abe ay kaiologan nina sin Hebreo et: *mangisagana sin kanen di pamilya na ya mamilin sin baa na.*

17 Nagaget ya mabikas ay man-obla.
18 Ammo na di banol din am-amagena et man-obla engganas emletan di labi.
19 Sisya ay mismo di mangabel si lopot
20 ya badangana din nabiteg ay makasapol.
21 Waday kamayatan ya naposkol ay ibadon din pamilya na et magay pandanagana olay mo mangandap.
22 Sisya ay mismo di mangamag si galey ya ap-ap di katri et amin ay bado na yan mankanapteng ay kaman din osal di ari.
23 Si asawa na yan esa ay mandinamag ya mabigbigbig ay pangolo sin ili.
24 Man-am-amag sisya si bado ya bilko ay ilako na sin man-ilaklako.
25 Mabikas sisya ya mapteng di ogali na, yan adi madanagan maipanggep sin omal-ali ay timpo.
26 Masirib sisya sin iyat na ay mankali yan nainayad di iyat na ay mamag-baga.
27 Es-estena din pamilya na yan kanayon ay nagaget sisya.
28 Idaydayaw din an-ak na yan it-it-ek aben asawa na ay kanana,
29 “Ad-ado di siged ay babai, ngem sik-a di kasigedan.”
30 Din kinapintas yan mangietek ya wada abey timpo ay komopas, ngem din babai ay mangipateg en Diyos et lebbeng na ay maidayaw.
31 Bigbigen ya idaydayaw sisya sin sangoanan di kaipoipogaw begew sin inam-amag na.

Ecclesiastes
Maipanggep Sin Libro Ay Nay

Din linaon di libro ay Ecclesiastes et din inbagan di masirib ay ipogaw maipanggep sin biyag isnan daga. Ad-adoy pinadpadas na ay nangan-anap mo sinoy way silbi na. Pinadas na di sirib, panragsakan, nabanol ay obla, kinabaknang ya dayaw, yan inkeddeng na ay magay silbi da am-in. Ngem binagbagaana pay dedan di ipogaw ta ipakat dan kabaelan da ay man-obla ya ganasen da di sagot Diyos, olay mo adi dan maawatan di panggep Diyos isnan daga.

Nabanol en datako din libro ay nay, tan ipalawag na en datako din pannemnem di ipogaw ay di namnamaen da et manpatingga sin biyag isnan daga.

Magay Silbin Di Am-in Ay Banag
(1:1-2; 2:21-23)

1 Siya na di inbagan din mangit-itdo ay anak David ay ari ed Jerusalem.
2 Kanana, “Magay silbin di biyag. Di katet-ewa na, enggay magay silbin di
amin ay banag!”
3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18

2

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 Tan di ipogaw yan masapol ay ipakat na di laing ya kabaelana ay mangamag si obla na. Asi na pay taynan amin ay sanikwa na si ipogaw ay adi polos nanligat ay mangipawadas di ay sanikwa. Siya na di esa ay magay ol-olog na ya baken kosto.
22 Ay sino pay di magon-od di esa ay ipogaw sin amin ay pan-es-estana ay man-obla isnan daga?
23 Sin amin ay biyag na, lak-amenay ladingit ya ligat ay man-obla. Olay sin labi, magay pan-illengan di nemnem na. Esa abe na ay magay ol-olog na.
24 25 26

3

Din Kosto Ay Timpo Ay Tinodingan Diyos
(3:1-13)

1 Waday naitoding ay timpo para sin amin ay maam-amag isnan labaw di daga.
2 Waday timpo ay kaianakan ya kateyan, panmolaan ya pan-gabotan.
3 Wada abey timpo ay panpesean ya pan-agasan, panadaelan ya pangisaadan.
4 Wada pay di timpo ay pan-ogaan ya pansiyekan, panladingitan ya pansalaan begew si ragsak.
5 Waday pantopogan si bato ya pangiwalangan, timpo ay pankawean ya adi pankawean.
6 Waday timpo ay pan-anapan ya timpo ay somaldengan ay man-anap. Waday pan-idolinan ya pan-iwasitan.
7 Waday timpo ay panbisngitan si bado ya timpo ay pandaitan. Waday pankalian ya timpo ay gominkan.
8 Waday timpo ay pangipailaan si layad ya pangipailaan abe si liget. Waday timpon di gobat ya timpon di talna.
9 Sino ngin di gon-oden di ipogaw sin amin ay obla na?

10 Inan-anap ko sin nemnem ko din maipanggep sin nadagsen ay ipaoblan
Diyos si ipogaw.
11 Inkeddeng baw Diyos di amin ay mapasamak sin kosto ay timpo da.
Ngem olay mo waday inigto na sin nemnem tako maipanggep si timpo ay
eng-enggana, adi tako pay dedan maawatan din oblan Diyos manipod sin
logi na engganas gedeng na.
12 Isonga kanak en iwed di maymayat si amagen di ipogaw mo adi et
manragsak ya ganasena di biyag na.*
13 Mangan ya man-inom tako koma ya ganasen tako din amin ay bongan
di boway tako, tan regalon Diyos dana.
14 15 16 17 18 19 20 21 22

4

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

5

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

6

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

7

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29

8

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17

9

1 2 3 4 5 6

Din Pantongpalan Di Biyag (9:7-12)

7 Isonga manragsak ka ay mangan ya adi ka mandanag, tan say layden
Diyos ay amagem.
8 Kanayon koma ay manbado kas kosto ya osalem di bangbanglo ay
mangipaila si ragsak mo.
9 Laylaydem si asawam, isonga ganasen yo din intiro ay timpo ay indawat
Diyos ay panbiyagan yo isnan labaw di daga, timpo ay magay ol-olog na. Tan
say gasat mo sin biyag mo ya oblam isnan daga.
10 Ipakat mo di amin ay kabaelam sin mabalin ay amagem, tan sin kaot
ay pantongpalam et magay man-obla ya olay mannemnem, ya adi maosal di
laing ya sirib di ipogaw.
11 Wada abey odom ay naammoak. Isnan daga, baken say kanayon ay
mangabak si longba din napaspas ay managtag. Baken say kanayon ay
mangabak si gobat din napigsa ya baken kanayon ay laing di pakagon-odan
si makan ya kinabaknang. Baken amin ay makabael yan say maisaad si
nangato ay turay. Insigon et di naikeddeng ay timpo ya gasat.
12 Dowan et magay makaammo mo pig-an di timpo na. Din nigay yan
makna si tabokol, din titit yan makna si tagdey. Say iso na abe sin ipogaw,
tan din timpo ya pasamak ay adi da ninamnama et kaman tagdey ay mangna
en daida.
13 14 15 16 17 18

---

* **3:12** Di odom ay kaiologan nina sin Hebreo et: *…manragsak ya amagena di siged sin timpon di biyag na* ono *…manragsak ya amagena di amin ay kabaelana sin timpon di biyag na.*

10

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

11

Din Amagen Di Masirib Ay Ipogaw
(11:1-6)

1 Inigosyom din pilak mo sin odom ay il-ili, tan mo mabaybayag, waday
ganansiyam.*
2 Din wada en sik-a yan panpitoem ono panwaoem, tan adi kan ammo di
lawa ay mapasamak.
3 Mo enggay dinmagsen din liboo, pawadaena di odan sin daga. Olay intoy
banda ay katokangan di kaiw et komakaman sin natokangana.
4 Din man-eman-ed si somigedan di timpo ta asi man-obla et magay ena
imomola ya magay apitena.
5 Adi kaawatan di iyat di moyang ay mabiyag ya madakdake sin eges ina
na. Iso na abe din oblan Diyos ay namarsua si amin, naligat ay maawatan.
6 Masapa ka ay manmola engganas kalabiana, tan adi kan ammo mo sino
di mayat sin inmolam, din esa ono am-in da.
7 8 9 10

12

Pamagbaga Sin Ipogaw Ay Napigsa Pay Laeng
(12:1-8)

1 Ed wani ay napigsa ka, nemnemem si Diyos ay namarsua en sik-a sakbay
ay domteng di timpo ay lawlawa ay kanam en enggay magay ganas di biyag.
2 Sin timpo ay doy, komapsot di pangilam sin agew, bowan ya talaw ya adi
omaddawi din liboo ay mangipawadas odan.
3 Din takkay mo ay pansalaknib mo sin awak mo et manpayegpeg da gapo
si kanakay mo, ya din peweg mo ay napigsa ed wani yan komapoy da. Adi
kan to aben makagaga, tan magob-awan ka dowan ka aben magodab.
4 Enggay adi kan to madnge di ngalawngaw sin kalsada, siya abe sin
gilingan ya kanta, ngem olay din kantan di titit et balagaen daka.
5 Emegyat kan to ay mandan sin nangato ay lugar ya olay din kalsada et
kaman napnos kaeegyat. Maobanan kan to yan maligatan ka ay man-gido ay
kaman dodon ay kinmenteg di siki na si teg-in. Enggay makaan abe di ganas
mo ay makidaag. Dandani ka sin pan-illengam si eng-enggana et wadan to
di manmandan sin kalsada ay manladladingit.
6 Nemnemem ngarud din namarsua en sik-a sakbay ay masokpot din
kadina ay palata et mag-as din balitok ay silawan ay naibibitin, ono sakbay
ay masokpot din tali sin bobon et magopak din kalamba.
7 Din awak tako et mantaoli sin tapok yan din ab-abiik tako abe, mantaoli
en Diyos ay napoana.
8 "Awan, magay silbi na! Enggay magay silbin di amin ay banag!" kanan
din mangit-itdo.
9 10 11 12

Kasinopan Di Naibagas Na
(12:13-14)

13 Naey ngarud di kasinopan di am-in ay inbagak: Patgem ya egyatam si
Diyos yan tongpalem din bilbilina, tan siya na di lebbeng na ay amagen di
am-in ay ipogaw.

---

* **11:1** Din kanana sin Hebreo et: *Itep-am din tinapay mo sin danom, tan mo emey di ad-ado ay timpo et detngem.*

14 Tan okomen ton Diyos datako ay maibasar sin am-in ay inam-amag tako,
pati din naililimed, din siged ya lawa.

Kantan Solomon
Maipanggep Sin Libro Ay Nay

Din linaon di libro ay nay et kankanta ay pangibalikasan di lalaki ya babai si man-asilaydan da. Kanan di odom en din kaiarigan din lalaki ya babai et si Diyos ya din ipogaw na ono si Cristo ya din mamati en sisya. Ngem kanan aben di odom en baken pangarig din kankanta ay nay mo adi et maipanggep si napigsa ay layad di esa ay lalaki ya babai.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17

2

1 2 3 4 5 6 7

Din Kantan Di Babai
(2:8-13)

8 Madngek din laylaydek ay lalaki.
Doy managtagtag sin dontog ay omali.
9 Kaman bomaro ay ogsa.
Sin dingding di beey mi, pinmipika
ay mantintining sin tawa.
10 Kananan sak-en, “Bomangon ka.
Napintas ka, laylaydek sik-a.
Omali ka ta mankoyog ta.
11 Enggay nalabas di timpon di teg-in,
nakdeng di pinag-oodan.
12 Enggay ginmabay din sabsabong isnan daga,
et dinomteng di pinagkakanta.
13 Din lames di igos yan enggay naom da,
din manbongbonga ay obas yan mansengseng-ew da.
Napintas ay laylaydek, omali ka,
omali ka ta mankoyog ta.”

14 15 16 17

3

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

4

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

5

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

6

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13

7

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13

8

1 2 3 4 5

Din Inbagan Di Babai Sin Asawa Na
(8:6-7)

6 Sak-en koma anggoy di laylaydem,
magay odom si kaweem.

Din layad et kaman nina,
kaman pese ay napigsa,
tan magay mangabak en sisya
ya magay makapos sin sanikwa na.
Mabidang ay legab di kaiarigana.
7 Din layad, adi edpen di olay ginawang,
olay layos, adi na mabaelan.
Mo waday mangwani en lakoana
si amin ay gameng na,
owat et malasoy sisya.
8 9 10 11 12 13 14

Isaias
Maipanggep Sin Libro Ay Nay

Si Isaias et mandindinamag ay mamadton Diyos ay nanbeey ed Jerusalem sin naodi ay partin di maikawao ay siglo B.C. Mabalin ay magodwa din inpadto na ay linaon din libro ay nay:

1) Kapitolo 1-39 et maipanggep sin kinasanton Diyos ya din panakabalina ay mangituray sin intiro ay daga. Gapo sin kinasanto na, kalkaliget na din lawa ay ogalin di ipogaw na ed Juda, namnamed din baken nalinteg ay iyat di oopisyal ay manturay. Isonga inpaipadton Diyos en Isaias ay dosaena din taga-Juda ya odom ay nasyon babaen sin nasyon ay Assyria ya Babilonia mo adi da kasin mansagong en sisya. Inpadton aben Isaias ay omalin to di polin David ay manturay et wadan to di timpon di talna sin intiro ay daga begew en sisya.

2) Kapitolo 40-66 et sakopena di timpo ay enggay naabak di taga-Juda yan naikaan di odom en daida ta manbeey da ed Babilonia. Isonga nadismaya da ya namagay namnama da. Inpadton Isaias ay wayawayaan ton Diyos daida ta somaa da ed Jerusalem. Inpaammo na abe din planon Diyos ay mabindisyonan am-in ay nasyon babaen sin ipogaw na. Ad-adoy madtengan isna ay padto ay maipanggep sin omali ay Messias ay makwani en Baan Diyos. Di maipanggep sin nangikaskasabaana sin siged ay damag et wada sin 61:1-2. Di maipanggep abe sin nanligatana et madtengan sin 52:13–53:12.

Din Linaona

Pamagbaga ya karkari 1-12
Din panosaan Diyos sin nanasyon 13-23
Din pangokoman Diyos sin kaipoipogaw ya tolong na sin ipogaw na 24-27
Odom ay pamagbaga ya karkari 28-35
Ari Hezekias ya din taga-Assyria 36-39
Din kaisalakanan ya kabaroan di Israel 40-48
Din baan Diyos ya din somigedan kasin di Israel 49-57
Din kaisalakanan ya dosa ay eng-enggana 58-66

Din Nanyamyaman Diyos Sin Ipogaw Na (1:1-20)

1 Naisolat sin libro ay nay din inpaammon Diyos ay mapasamak ed Juda
ya Jerusalem. Inpaammo na en Isaias ay anak Amoz sin timpon da Uzzias,
Jotam, Ahaz ya Hezekias ay aari ed Juda.
2 Kanan Isaias: Dengngen yo ay daya ya daga, tan si Diyos nan mankali.
Kanana, “Din an-ak ko ay inayowanak ya inpadakdakek et kinontra das sak-
en.
3 Din baka et ammo day akin oka en daida. Ammon aben di dangki din
pamakpakanan di apo na. Ngem din ipogaw ko ay Israelita et adi da am-
ammos sak-en, adi da aben maawatan din pangay-ayowanak en daida.”
4 Ay apaw kayo! Managbasol ay nasyon, ipogaw ay nadadagsenan sin pag
lawa ay am-amagen da, makadadael ay an-ak Diyos, sinigaan ya dinokogan
yos Yahweh, ya laslasoyen yos sisya ay nasantoan ay Diyos di Israelita.
5 Apay nga itoltoloy yo ay mangonkontra? Ay layden yo ay matapian din
dosa yo? Enggay pag bayang san toktok yo yan baken mayat di likna ya
nemnem yo.
6 Pag bayang manipod dapan engganas toktok yo. Magay nasalon-at ay
partin di awak yo. Adi nadalosan din sogat yo, adi naagasan ya nabedbedan.

7 Golpi ay nadadael din ili yo ya napooan din siyodad. Sin sangoanan yo,
okaen di mangili din daga yo ya dadaelen da.
8 Say mabay-an anggoy din siyodad ay Zion ay kaman siyodad ay linilikob
di kagobat da. Maiarig si abong di manbanbantay si obas ono pipino.
9 Mo adi inpalobos Diyos ay Kangatoan ay Turay ay way at-atik ay
makalasat, mamingpingsan koma ay madadael ed Zion ay kaman ed Sodoma
ya Gomorra.
10 Dakayo ay papangolo ya man-ili, mais-o din ogali yo sin taga-Sodoma ya
Gomorra, isonga dengngen yo din kanan Diyos ay daydayawen tako.
11 Siya na din kanana. "Ay kanan yo en malaydanak sin ad-ado ay datdaton
yo? Enggay naomaak sin kakarnero ay idaton yo ay mapooan ya din
tabtaban di kamayatan ay animal yo. Adiak malaydan sin dadan di karnero,
kalding ya bomaro ay baka.
12 Sinoy nangipalobos en dakayo sin omalian yo sin sangoanak ay mangi-
pakadodogis sin Timplok?
13-14 Isaldeng yo ay mangiali si daton ay magay silbi na, tan enggay nao-
maak sin insinso yo. Sigaak ay mangil-ila sin katoptopogan yo ay mansilibrar
sin Fiestan di Beskan di Bowan, Agew ay Pan-illengan ya odom pay ay
silsilibraran yo ya banbanolen yo, tan enggay inpakadodogis din basbasol
yo et sinmadotak ay mangil-ila. Maiarig das karga ay tinitilid ko yan enggay
nabbayak ay manitilid.
15 Olay mo ingato yo din takkay yo ay mankararag en sak-en et pandokogak
dakayo. Adiak patgan din kararag yo, tan namansaan din takkay yo si dada.
16 Owasan yo din basbasol yo ta malinisan kayo. Isaldeng yo ay mangamag
si basol sin sangoanak.
17 Adalen yo ay man-amag si siged. Ilaen yo ta say amagen yo din nalinteg.
Badangan yo din mapalpaligat ya badangan yo din olila ya nalasang ay
manonton si kalintegan da."
18 Kanan aben Diyos, "Ed wani, omali kayo ta manlinawag tako. Olay mo
palalo ay manbalanga din mansa yo begew sin basol yo, ngem linisak dakayo
et pakilatek dakayo ay kaman andap ya dotdot di karnero.
19 Mo silalayad kayo ay mantongpal en sak-en, gon-oden yo din kamayatan
ay apit sin daga.
20 Ngem mo adi kayon tongpalen sak-en ya komontra kayo, matey kayo
babaen si kampilan." Si Diyos ay mismo di nangibagas na.
21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31

2

Din Omalin To Ay Timpon Di Talna (2:1-5)

1 Sinay di inpaammon Diyos en Isaias ay anak Amoz maipanggep ed Juda
ya Jerusalem.
2 Mo domteng di maod-odi ay agew, manbalin ay kangatoan ay dontog din
naisaadan di Timplo ay panbeeyan Diyos. Emey sidi di kaipoipogaw ay mapo
sin ad-ado ay nasyon.
3 Kanan da, "Omali kayo ta mantikid tako sin dontog Diyos ta emey tako sin
Timplon Diyos ay daydayawen di Israelita. En tako ta itdo na din laydena ay
amagen tako ta say manbiyag tako ay maikompas sin laydena." Kanan da di,
tan din it-itdon Diyos et mapo ed Jerusalem ay makwani abe en Zion, tan isdi
di makikalkaliana sin ipogaw na.

4 Singpaenan to din adi pankikinaawatan di nanasyon. Pandayen da din
kampilan da si alado ya din gayang da si kompay. Awni et din nanasyon yan
adi dan mansagana para sin gobat ya adi da aben man-gogobat.
5 Omali kayo ay polin Jacob ta manbiyag tako ay maikompas sin layden
Diyos ay inpaammo na en datako.*

Din Pangipababaan Diyos Sin Nangato Di Nemnem Na (2:10-18)

Pag kanan Isaias en dinokogan Diyos din ipogaw na gapo sin nanay-
dayawan das sinan didiyos ya gapo abe sin odom ay basbasol da et inpadto
na ay mapasamak dana en daida. (*2:6-9*)

6 7 8 9
10 Mantabon dan to si liyang sin kad-an di batbato ya man-osok da sin lota
ta ilisian da koma din kaeegyat ay panosaan Diyos en daida ya itabonan da
din mankoniniing ay kinadiyos na.
11-12 Domteng to di timpo ay maipababa din mangipangpangato si awak
da et manpatingga di kinangaton di nemnem da. Sin agew ay doy, amin din
maibilang ay nangato et maipababa da, et si Diyos anggoy di maipangato ya
maidayaw.
13 Poyoenan to amin din nakayang ay sidro ed Lebanon ya makneg ay
kakaiw ed Basan.
14 Singpaena abe din nakayang ay dodontog ya bilbilig
15 ya dadaelena din nangangato ay pantamtamangan di gowardiya ya
batog ay alad di ili.
16 Ilned na olay din kadakdak-an ya kamayatan ay bapor.
17-18 Siya di et maipababa din mangipangpangato si awak da et manpat-
ingga di kinangaton di nemnem da. Sin agew ay doy, mamingpingsan ay
mamaga di sinan didiyos, et si Diyos anggoy di maipangato ya maidayaw.
19 20 21 22

3

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26

4

1

Din Panosaan Diyos Ed Jerusalem Ya Din Somigedana Kasin (4:2-6)

Sin agew ay doy, ipakaan Diyos din makan ya mainom ed Juda ya
Jerusalem, pati din tuturay, sosoldado, mamadto ya nalaing ay karpintiro ya
manpanpanday. Maga di manglayad ay mangituray sin ipogaw ay mabay-
an et man-asipaligat da et anggoy. Mo din babbabai sin ili et makaan din
napintas ay bado da, din aritos ya odom ay al-altin di awak da. Imbis ay
napintas ya manseng-ew da, mapoltakan ya mabayangan da dowan da aben
man-akoo. (*3:1-26*)

2 Domteng to di timpo ay din Pingin Diyos et maptemapteng ya maday-
dayaw,* ya din maapit sin ili et panragragsakan ya it-it-ek din mabay-an ay
Israelita.
3 Daida di maibilang ay nasantoan ay naisosolat di ngadan da sin listaan di
makalasat ya matago ed Jerusalem.

---

* **2:5** Mikias 4:1-3. * **4:2** Di esa abe ay kaiologan nina sin Hebreo et: *Domteng to di timpo ay pagabayen Diyos din molmola ya kakaiw sin ili ta say magmagabay ya maptemapteng.* Ilaen abe sin 11:1 ya Zecarias 3:8, 6:12-13.

4 Osalen ton Diyos din panakabalina ay mangokom ya kaman apoy ay
manglinis sin basol di babbabai ay taga-Jerusalem ya din dada ay naimansa
sin ili.
5 Mo makdeng di, pawadaen Diyos di liboo sin kaagawan yan apoy sin labi
ay manglidom ed Jerusalem ya din ipogaw ay nasinop sidi. Lidoman din
panakabalin Diyos din intiro ay ili.
6 Kaman tolda ay panlidoman sin segit ya pansidoman sin timpon di pewek
ya odan.

5

Kanta Maipanggep Sin Namolaan Si Obas
(5:1-7)

1 Para sin laylaydek, waday enak ikanta
maipanggep sin inobasana:
Waday inobasana ay mayat di lota na.
2 Inobla na ya din bato et kinaana,
kasigedan ay obas di inmola na.
Pansidoman di manbantay et inamag na,
siya abe sin panpespesana.
Ninamnama na ay siged di apitena,
ngem lawlawa et baw di lames da.
3 Isonga kanan din akin daga ay sana,
"Dakayo ay omili ed Jerusalem ya Juda,
sino pay di en yo maibaga
maipanggep en sak-en ya din obas ay enak inmola?
4 Sino pay di adiak inamag sin enak inmola?
Apay nga lawlawa di lames na
yan ninamnamak ay mayat koma?
5 Di amagek sin inobasak et siya na:
Kaanek din naialad ay pagat sin benget na
ya dadaelek din batog ay alad na
ta alaben di animal ya igatigatin da.
6 Baybay-ak ta olay mabeas da.
Adiak daldalosan din pingi da
ya adiak tabtab-okan din poon da.
Bay-ak ay komotan di pagat daida
ya bilinek pay din liboo ta adi na paod-odanan daida."
7 Naey pay di olog din kanta ay sana.
Si Diyos ay Kangatoan ay Turay di akin daga.
Din taga-Israel ya namnamed din taga-Juda
di maiarig si inobasana
ya din obas ay inmola na ay panlaylaydana.
Ninamnama na ay din kosto ya nalinteg di amagen da,
ngem say maila na, waday manpespese ya waday palpaligaten da.

Pag ipadton Isaias ay domteng to di betil sin ili da. Kanana en pakaanen Diyos din taga-Juda ta maiey da si odom ay ili gapo sin layad da ay manbet-beteng ya makiragragsak ya din panigaan da ay mannemnem en sisya. Si Diyos ay mismo di mangayag si addawi ay nasyon ay en mangabak ed Juda ya mangipakaan sin omili. (*5:8-30*)

6

Din Nangayagan Diyos En Isaias Ay Manbalin Si Mamadto

1 Sin tawen ay nateyan Ari Uzzias, inilak si Diyos ay tinmotokdo sin trono
na. Maila din kinangato ya dayaw na yan inaplagan din tak-ep di bado na
din intiro ay Timplo.
2 Wada di omap-apoy ay paparsua ay mantaytayaw sin ngato na. Sag-
eenem di payak da: dowa di ililingeb da sin ropa da ya dowa abe sin siki da
ya dowa di os-osalen da ay tomayaw.
3 Mansinongbat da ay nangikanta, "Nasantoan, nasantoan, nasantoan si
Diyos ay Kangatoan ay Turay. Maila din kinadiyos na sin intiro ay daga."
4 Inkiweg din kali da din fondasyon di Timplo yan napno si asok din
Timplo.
5 Kanak si nemnem ko, "Kaasiak pay isna. Madosaak tan lawlawa amin ay
kalik yan naitatapiak si ipogaw ay pag kadodogis ya lawlawa di ibagbaga da.
Dowan aben inilak si Diyos ay din ari ay Kangatoan ay Turay."
6 Idi siya di, tinmayaw sin kad-ak din esa ay parsua. Iin-genana di man-
ganggangab ay oling ay inipit na sin altar.
7 Insagid na sin tepek ko yan kanana, "Naisagid na sin tepek mo, isonga ed
wani, nalinisan ya napakawan din basbasol mo."
8 Pagak dengngen din kalin Diyos ay kanana, "Sino di ibaak? Sino di ibaa
tako?"
Et kinwanik, "Naeyak. Sak-en di ibaam."
9 Pag nan kanan, "En ka ibaga na sin kaipoipogaw: 'Olay ipasnek yo ay
mandenge, maga di maawatan yo. Olay esten yo ay ilaen et adi yo maawatan
din mapaspasamak.' "
10 Kanan Diyos ay nangitoloy, "Panbalinem da nan ipogaw ay nay si adi
makaawat, nagodab ya nateweng tan into et mo sagongen das sak-en et
maagasan da."
11 Pagak kanan ay nansalodsod, "Kas-ano ngin di kabayag dana ay ma-
pasamak?"
Kanan Diyos, "Enggana ay madadael amin ay wada sin siyodad ya matey
amin ay man-ili. Enggana ay mataynan din bebbeey ya madadael din payew
ya nom-a da.
12 Enggana ay ipaey ko sin addawi din kaipoipogaw et maga polos di
mabay-an ay man-ili.
13 Olay mo wada anggoy di inkasinpo ay mabay-an sin omili, ngem wada
kasin di mangabak ya mamse en daida. Maiarig din Israelita si napoyo ay
kaiw ay owat din poona di mabay-an, ngem nan poon di kaiw et nasantoan
ay bin-i ay gomabay kasin."

7

1 2 3 4 5 6 7 8 9

Din Naipadto Ay Maipanggep En Immanuel (7:10-17)

Sin timpo ay nanturayan Ari Ahaz ed Juda, nantotolag da Ari Rezin ed
Syria en Ari Peka ed Israel ay en mangobat sin siyodad ay Jerusalem. Inbaan
Diyos si Isaias ta ena papigsaen di nemnem Ari Ahaz. Kanana en adi koma
madanagan ono emegyat mo adi et ipapasnek na koma ay mantalek en Diyos,
tan adi matongpal din planon di dowa ay ari ay sana. Mo maipanggep abe sin
nasyon ay Israel, dadlon maabak sin oneg di enemapolo ya lima ay tawen.
(*7:1-9*)

10 Wada kasin di inpaammon Diyos en Ahaz ay kanana,
11 "Mankedaw ka en Yahweh ay Diyos mo si pangilasinan ay temet-ewa
din inkarin Diyos. Mabalin ay olay sino di kedawem ay sinyal, olay mapo
ed dallem ay kad-an di natey ono mapod langit."
12 Ngem kanan Ahaz, "Aga, sigaak ay mamadas en Diyos."
13 Pag kanan Isaias en da Ahaz, "Dengngen yo ay polin David: Ay adi kayo
pay laeng mapnek sin pamadpadasan yo si anos di ipogaw? Ay olay si Diyos
ay pansilsilbiak yan padasen yo din anos na sin panigaan yo ay mankedaw?
14 Isonga din Apo ay mismo di mangidawat si sinyal. Mawad-an din
balasang* et man-anak si lalaki ay ngadananas Immanuel.
15 Mo madakdake ya enggay ammo na di am-amagena, gatas ya anig di
kanena.
16 Adi pay laeng domteng di ay timpo yan enggay magay man-ili sin
iturayan di dowa ay ari ay egyatan yo.
17 Ipalak-am Diyos di palalo ay ligat en sik-a, sin ipogaw mo ya sin intiro
ay pamilyam, tan ibaa na din arin di Assyria. Din ligat ay nay yan nakarkaro
mo din amin ay napasamak manipod sin naisianan di Israel ed Juda."
18 19 20 21 22 23 24 25

8

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Din Namagbagaan Diyos En Isaias (8:11-22)

11 Naliknak din panakabalin Diyos yan binagbagaanas sak-en ay adiak on-
onodan din am-amagen di kaipoipogaw. Kanana,
12 "Adi kan makitimpoyog sin kanan di kaipoipogaw ay sana en tolagan di
rebelde ya adi kan emegyat sin egyatan da.
13 Sak-en et koma ay Diyos ay Kangatoan ay Turay di bigbigem ay nasan-
toan, sak-en et anggoy di patgem ya egyatam.
14-15 Mo say iyat mo, laton ay sak-en di pankamangam, ngem mo din
nandowa ay ilin di Israelita ya din taga-Jerusalem et maiarigak si bato ay
kaisokbaan ya kasogatan di ad-ado en daida. Kamanak aben tagdey ay
kaknaan da."
16 Dakayo ay pasolot ko, masapol ay bantayan yo ta adi mabalbaliwan nan
naisolat ay inpadtok ay inpaammon Diyos en sak-en. Lopilopen yo ya pay-an
yo si kaman istam ta adi maoklag.
17 Dinokogan Diyos din ipogaw na ay polin Jacob, ngem mantalekak en
sisya et say pankamangak.
18 Naeyak ya din an-ak ko ay indawat Diyos ay Kangatoan ay Turay ay
manbeey sin Timplo ed Zion. Dakami di inbaa na ay kaman sinyal di
mapasamak sin ipogaw na.*
19 Wadan to di mangibaga ay mandamag kayo sin mansip-ok ya man-
gengey ay man-ay-ayasak ya mantibitibi. Kanan da, "Ay adi aya koman
kedawen di ipogaw mo sinoy ipaammon di kadiyodiyos da ya din kakading
para sin matmatago?"

---

* **7:14** Din kanana sin Hebreo et *balasang.* Din kanana abe sin Griego (LXX) ay inbagan Mateo sin Mateo 1:23 et *balasang ay magay nangiwgiwit*, tan sin pannemnem di Judio, basta balasang yan laydena ay kalien en magay nangiwgiwit. * **8:18** Mansilbis da Isaias sin an-ak na ay kaman sinyal, tan din ngadan da et way olog da am-in. Din olog di Isaias et "si Yahweh di mangisalakan," din olog di Sear Jasub et "Waday mabay-an ay mantaoli," ya din olog di Maher-Salal-Has-Baz et "Alisto ay mansamsam."

20 Ngem siya nay kanak en dakayo. Onodan yo koma din bilbilin ya it-itdon
Diyos. Mo din ibagbaga da yan adi maikompas sin kalin Diyos, deda da sin
mabolinget ya adi dan edasan din pomat-aan di agew.
21 Awni et madismaya ya mandagaang di ipogaw yan owat dan lomike-
liked sin daga. Gapo si dagaang ya bonget da, baosan da din ari da ya din
Diyos da. Olay tangaden da ed daya
22 ono isin-eng da din daga, magay maila da mo adi et palalo ay ligat ya
kaeegyat ay mabolinget ay say pantongpalan da.

9

Din Maianak Ay Ari
(9:1-7)

1 Ngem olay mo kaman nidi di lak-amen da ay ligat ya mabolinget, makaan
to din panladladingitan da. Dandani et ay maibabain din dagan da Zebulun
en Naftali,* ngem sin tapin di agew, maidaydayaw din daga ay nay ay wada
sin benget di annawa ay lebeng ya sin demang di ginawang ay Jordan ya
enggana sin sakop di Galilea ay kanan da en ilin di Gentil.
2 Din ipogaw isdi et kaman dan mantetee sin mabolinget, tan kaman
nalilibooan din ili da si pese. Ngem awni et ilaen da di somisili ay silaw, tan
manpaila sin kad-an da di maninggaw si nemnem da.
3 Sik-a ay Diyos yan paannawaem din ili da et palalo di ragsak da. Gapo
sin amagem, manragsak da ay kaman din man-ani ono din manbibingay si
sinamsam da.
4 Wayawayaam daida sin naibabag-enan da ya kaanem din ligat ay bak-
baklayen da. Abakem din nasyon ay mamalpaligat si ipogaw mo ay kaman
din inyat mo ay nangabak sin sosoldadon di taga-Midian ed idi.
5 Mapooan to amin ay sapatos ya nadadaan ay badon di sosoldado ay
nakigobat.
6 Tan maianak en datako di esa ay lalaki ay mangituray en datako. Man-
gadanan to si Nalaing ay Mamagbaga, Manakabalin ay Diyos, Ama si Eng-
enggana ya Ari ay Mangipawadas Talna.
7 Sisya di maisokat en Ari David ay manturay. Pomigsa ay pomigsa din
panturayana ya kanayon ay natalna, tan pag kosto ya nalinteg di iyat na
ay manturay manipod ed wani ya si eng-enggana. Awni et dadlon amagen
Diyos ay Kangatoan ay Turay dana.

Din Panosaan Diyos Sin Israelita Ya Taga-Assyria

Ngem sin timpon pay laeng Isaias, palalo ay dosaen Diyos din Israelita,
tan inpapati da ay manbasbasol yan adi da mansagong en Diyos. Maga
polos di pamosposan da sin omalian di taga-Assyria ay makigobat. Ngem mo
makdeng ay dosaen Diyos daida babaen sin taga-Assyria, dosaena met laeng
din arin di Assyria ya din sosoldado na gapo sin nangipangatoan da sin awak
da. Bigla ay pansakitena din sosoldado ay sana, et at-atik da di makalsot.
(9:8–10:19)

8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21

10

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

* **9:1** Natongpal din naipadto ay nay sin en nakigobatan Ari Tiglat-Pileser ay taga-Assyria ed Israel manlogi sin 734 B.C. Ilaen abe sin Mateo 4:13-16.

Din At-atik Ay Israelita Ay Mantaoli En Diyos (10:20-23)

20-21 Sin doy ay timpo, wada di mabay-an sin polin Israel ay mansagong
kasin en Diyos ay Manakabalin. Makaan di talek da sin nasyon ay namal-
paligat en daida ta say pantalkan da anggoy si Yahweh ay din nasantoan ay
Diyos da.
22 Olay mo ad-ado di Israelita ed wani ay kaman din kaad-adon di darat sin
baybay, at-atik anggoy di mantaoli, tan enggay inkeddeng Diyos di kostokosto
ay dosan di ipogaw na.
23 Tet-ewa ay tongpalen Apo Diyos ay Kangatoan ay Turay din inbaga na ay
dosaena din intiro ay ili.
24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34

11

Din Natalna Ay Panturayan Din Polin Jesse (11:1-11)

1 Maiarig din polin Jesse* si kaiw ay napoyo ngem pomngi din poona, asi
gomabay ya manlames din pingi. Say kaiarigana tan wadan to kasin di man-
ari ay mapo sin poli na.
2 Mantee en sisya din Ispiriton Diyos ay mangidawat si sirib ya
panakaawat. Idawat na abe di laing na ay mangikeddeng si kosto ya din
kabaelana ay mangipatongpal sin ikeddeng na. Ammo na ya patgena si
Diyos
3 et malaydan ay mansilbi en sisya. Adi na ibasar din iyat na ay mangokom
sin ilaena ono dengngena.
4 Nalinteg din iyat na ay mangokom sin nabiteg ya salaknibana din
kalintegan di napakombaba. Babaen sin kali na, dosaena din managbasol
isnan daga ya keddengana ay matey di odom en daida.
5 Nalinteg ya matalek ay mangituray sin ipogaw na.
6 Sin doy ay timpo, mankokoyog dan to din atap ay aso ya karnero, leopard
ya kalding. Man-okob dan to di baka ya layon yan anan-ak di mangayowan
en daida.
7 Man-okob dan to di baka ya oso yan mandaag din anak da. Mangan da
abes garami din layon ay kaman din baka.
8 Olay man-ayam di anak sin asag-en di nagitaan ay eweg et adi na katen.
9 Maga di pan-egyatan ay pomse ono domadael sin dontog Diyos, tan
mapno din daga si ipogaw ay mangammo ya mamati en Diyos ay kaman din
iyat di baybay ay napno si danom.
10 Sin doy ay timpo, din polin Jesse ay sana et kaman naikayang ay bandila
ay kasinopan ya pankamangan di ipogaw ay mapo sin kailiili isnan daga.
Matopog da sin kad-ana, et manbalin to ay maptemapteng ya madaydayaw
din ili ay panturayana.
11 Sin doy ay timpo, ipailan Diyos kasin din panakabalina ay mangipataoli
sin ipogaw na ay nabay-an.† Ipasaa na din wada ed Assyria ya ed Egipto, ya
din il-ili ay Patros, Sudan, Elam, Babilonia, Hamat ya din il-ili ay linilikob di
baybay.
12 13 14 15 16

---

* **11:1** Si Jesse et aman Ari David, isonga din omali ay Messias et maibilang ay polin Jesse ono polin David. † **11:11** Din damo ay nangipataolian Diyos sin ipogaw na sin kosto ay ili da et din napoan da ed Egipto sin timpon Moses.

12

Kanta Ay Pangidayaw En Diyos

1 Sin doy ay timpo ay domteng to, kanan din ipogaw ay mangikanta:
“Sik-a ay Diyos, idaydayaw kos sik-a,
tan olay mo inmibonget ka,
ngem nasokatan din bonget mos liwliwa.
2 Sik-a ay Diyos di omisalakan,
adiak emegyat tan sik-a di enak pantalkan.
Tan sik-a di kapoan di panakabalin ya pigsak,
ya begew en sik-a, naisalakanak.”
3 Manragsak kayo sin pangisalakanan Diyos Apo
ay kaman din ragsak di manbigaw ay manakdo.
4 Mo domteng di ay timpo et kanan yo,
“Idaydayaw yo si Diyos ya manpatolong kayo.
Dad-aten yo sin amin ay nasyon din inamag na
ya ipaammo yo din kinangato na.
5 Mankanta kayo ay mangidayaw en sisya
gapo sin nakaskasdaaw ay inam-amag na.
Ipaammo yo sin intiro ay daga.
6 Dakayo ay Israelita, manbogaw ya mankanta kayo
ay man-ili ed Zion gapo sin ragsak yo.
Tan nangato din nasantoan ay Diyos yo
yan wada sin kad-an yo.”

13

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18

Din Panosaan Diyos Ed Babilonia
(13:19-22; 14:1-7,12-17)

Pag waday ipadton Isaias ay maipanggep sin pangipababaan ya panosaan Diyos sin ari ed Babilonia ya din panturayana. Kanana: (*13:1-18*)

19 Ed Babilonia di kamaptengan ay ili yan it-it-ek din ipogaw ay wadas di,
ngem awni et bakasen Diyos ay kaman din inyat na ay nanadael ed Sodoma
ya Gomorra.
20 Maga kasin di man-ilis di si eng-enggana. Olay din lomikeliked ay
Arabo et maga di en mangiamag sin tolda nas di, yan maga abes di di
mangipaspastol si karnero.
21 Manbalin to ay panbeeyan anggoy di animal ya titit ay mantees kadard-
aratan. Isdi di pan-obongan di kop, ya man-ayam abe di atap ay kalding sin
nadadael ay beey.
22 Din nankangangato ya nankamapteng ay beey di baknang et manbalin si
owat panngakngakan di atap ay aso. Dandani et di kadadaelan di Babilonia,
enggay nabibilang di agew na.

14

1 Seg-angan ton Diyos kasin din polin Israel yan kasinan panbalinen daida
si ipogaw na. Ipataoli nas daida sin kosto ay ili da et wada abe di mangili ay
maitapi en daidas di.
2 Ad-ado ay nasyon di tomolong sin Israelita ay mantaoli sin ili da ay siya
met laeng din ilin Diyos, asi da mansilbi ay bag-en da. Din nangibalod ya
namalpaligat sin Israelita ed idi yan daidan to di ibalod ya paligaten din
Israelita.

3 Ipasaldeng ton Diyos din ligat ya ladingit ya kaseseg-ang ay kasasaad di
ipogaw na ay bag-en.
4 Sin pangamaganas di, lasoyen da din ari ed Babilonia ay mangwani,
“Kaman nidi baw di nantongpalan din natangsit ay doy! Maga kasin di
paligatena!
5 Enggay kinaan Diyos din panakabalin din doy lawa ay ipogaw ay mantu-
ray.
6 Palalo ay pinalipaligat nas bonget na din ipogaw sin kailiili ay inabak na.
7 Ngem ed wani, sinmaldeng di gobat et tinmalna din kailiili isnan daga,
isonga mankanta amin di ipogaw begew si ragsak da.”
8 9 10 11
12 Natekdag ka baw ay napod langit, sik-a ay makwani en batakagan ay
kaman anak di pat-a. Ed idi, sik-a di nangabak sin kailiili, ngem ed wani,
naitpig ka isnan daga.
13 Kanam si nemnem mo, “Ngomatoak ed langit ta isaad ko din tronok sin
ngaton di talaw ay inamag Diyos. Tomokdoak ay manturay sin toktok di
dontog ay addawi di kad-ana ed amyanan ay kasinsinopan di kadiyodiyos.
14 Ngomatoak sin ngaton di liboo et panbalinek din awak ko ay kaman si
Diyos ay Kangatoan.”
15 Say kinwanim sa si nemnem mo, ngem din nantongpalam baw et
naipababa ka ed dallem ay kad-an di natey.
16 Din wadas sa et isisin-eng daka. Nasdaaw da ay mannemnem sin lawa
ay nantongpalam. Kanan da, “Ay si naey aya din ipogaw ay nangikiweg sin
kailiili isnan daga?
17 Ay mabalin aya ay sisya di nanadael si piga ay siyodad et nanbalinena
din lobong si kaman kadardaratan? Ay sisya abe di nanigaan ay mangip-
awaya sin inpabalod na ta somaa da? Ay apaw na!” kanan da.
18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32

15

1 2 3 4 5 6 7 8 9

16

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14

17

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14

18

1 2 3 4 5 6 7

19

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25

20

1 2 3 4 5 6

21

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17

22

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

Din Adi Nanbabawian Di Taga-Jerusalem (22:12-14)

Pag wada abe di inpadton Isaias ay maipanggep sin kaabakan di ili ay Assyria, Filistia, Moab, Damascus, Sudan, Egipto, Edom, Arabia ya Jerusalem. (14:24–21:17)

Mo maipanggep ed Jerusalem, kinwanin Isaias en waday kagobat da ay nanglilikob sin siyodad. Inamag din omili din kabaelan da ay mangipakneg sin batog ay alad di ili ya nan-olnong da abes danom ya odom ay kasapolan da, ngem adi dan ninemnem si Diyos ta sisya koma di pantalkan da. Isonga intoloy Isaias ay nangwani:* (*22:1-11*)

12 Sin timpo ay doy, inayagan Diyos ay Kangatoan ay Turay si dakayo ta
man-oga ya manladingit kayo. Binilinas dakayo ta koskosan yon toktok yo
ya manbado kayos sako.
13 Ngem nasis-iyek ya nanragragsak kayo. Nanparti kayos baka ya karnero
et nansidsida kayos karni ya nan-in-inom kayos arak. Kanan yo, “Mangan
tako, man-inom tako tan mo si bigat et matey tako.”†
14 Isonga kanan Yahweh en sak-en, “Adi mapakawan nan lawa ay am-
amagen da sin intiro ay biyag da.” Siya sa di inbagan Diyos ay Kangatoan
ay Turay.

Din Saad Da Sebna En Hilkias (22:15,19-23)

15 Pag omibaa si Yahweh ay Diyos ay Kangatoan ay Turay ta enak anapen
si Sebna ay din nadotokan ay makaammo sin palasyo ta ibagak na en sisya:
16 17 18 19 Kaanen dakan to en Diyos sin nangato ay saad mo et ipababa
daka.
20 Kanan Diyos en sik-a, “Sin agew ay sana, ayagak to din baak ay si Eliakim
ay anak Hilkias.
21 Ipaosal kon to en sisya din nagayad ay badom ya bilkom ay ari. Idawat
ko en sisya din am-in ay panakabalin ay naidawat ed idi en sik-a et sisya di
manbalin ay panakaaman di ipogaw ed Jerusalem ya Juda.
22 Idawat ko abe en sisya din sosin di palasyon David. Din bokatana, maga
di makain-eb. Din in-eb na, maga di makabokat.‡
23 Estek ay isaad sin turay na ay kaman din pasek di tolda ay nas-et ay
naipalok et manbalin ay kaidayawan din intiro ay pamilya na.”
24 25

23

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18

24

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23

25

Kanta Ay Pangidayaw En Diyos (25:1-9)

Pag ipadton Isaias ay dosaen Diyos ed Tiro ta maipasaldeng di pannigosyoan das bapor si pitopolo ay tawen. Kanana abe en dosaen Diyos din intiro ay lobong ta dadlon madadael. Ngem pag mankanta ay mangidayaw en Diyos begew sin pangokomana sin daga ya din ragsak di ipogaw mo makdeng din timpon di dosa. Kanana: (23:1–24:23)

---

* **22:11** 22:1-13 Din naipadto ay nay et kaman enggay nakdeng sin pangilan Isaias. Kanan di odom en natongpal sin nakigobatan Ari Sennakerib ay taga-Assyria ed Jerusalem sin 701 B.C. ono din nangabakan Ari Nebukadnezzar ay taga-Babilonia ed Jerusalem sin 588-586 B.C. † **22:13** Corinto 15:32. ‡ **22:22** Naipaammo 3:7.

1 Apo Yahweh, sik-a din Diyos ko,
ipangatok ya idaydayaw ko din ngadan mo.
Tan nakaskasdaaw din inam-amag mo,
matalek ka et din planom ed bayag yan tinongpal mo.
2 Dinadael mo din dadakke ya naaladan ay kailiili.
Din siyodad ay insaad di mangili
et madadael ay adi polos maitaoli.
3 Isonga din nanasyon ay makedse ya napipigsa
et idaydayaw ya egyatan daka.
4 Din nabiteg ya kakkaasi, sik-a di pankamangan da.
Sin pewek, sik-ay manalaknib en daida,
sin podot di segit, sik-ay panlidoman da.
Din natangsit ay ipogaw et kaman pewek ay napigsa
5 ya kaman aben atong di namgaan ay daga.
Ngem sik-a ay Apo, inpaginek mo din kalaban mi,
inpaginek mo din bogaw di mangili.
Kaman din iyat di liboo ay mangipaliteng
sin kaagawan ay palalo ay man-atong.
6 Sin tapin di agew, isaganan Diyos ay Kangatoan
sin dontog ay Zion
di esa ay ragragsak ay ad-ado di makan,
makan ya arak ay kam-isan
para sin amin ay nasyon.
7 Kaanenan to sin dontog ay Zion
din panladingitan ay kaman namabalkot si amin ay nasyon.
8 Din pese et kaanenas eng-enggana.
Ponasenan to am-in ay lowa.
Kaanena din naibabainan di ipogaw na isnan intiro ay daga.
Si Apo Diyos ay mismo di nangibaga isna.
9 Sin isdi ay agew et kanan dan to,
“Sisya din Diyos tako.
Nantalek takon sisya et insalakanas datako.
Manragsak tako ngarud sin nangisalakananan datako.”
10 11 12

26

Din Tolong Diyos Sin Ipogaw Na (26:1-8,19)

1 Domteng to di timpo ay siya na di maikanta sin ili ay Juda:
Din siyodad tako et napigsapigsa!
Tan si Diyos ay mismo di kaman makneg ay alad na
ay manalaknib ya mangisalakan sin ipogaw na.
2 Din segpan di siyodad, bokatan yo koma
ta din kaipoipogaw ay nalinteg ya senggep da.
3 Sik-a ay Diyos di mangidawat si tet-ewa ay talna
sin adi mankeyat ay mantalek en sik-a.
4 Mantalek kayo si eng-enggana en Diyos Apo,
tan kaman makneg ya komakaman ay bato
ay say kanayon ay pankamangan tako.
5 Din nangato et inpababa na.
Dinadael na din napigsa ay ili da
ya tinokang na din alad na.

6 Ed wani din nabiteg ya napalpaligatan et gatigatinan da
din nabakas ay siyodad ay sana.
7 Sik-a ay Diyos di mangipasiged
ya maningpa sin danan di nalinteg.
8 Tongpalen mi din laydem ya mantalek kamin sik-a.
Magay odom si anapen mi mo adi et sik-a.
9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 Din matey et matago da,
matago kasin din awak da.
Amin ay wada sin kaot da,
matago da ay mangibogaw si ragsak da.
Kaman din panibogan di odan si mola ta matago da,
say iyat Diyos sin natenatey ay manago en daida.
20 21

27

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13

28

1 2 3 4 5 6 7 8

(28:9-13)

Pag dayawen Isaias si Diyos begew sin panosaanan to sin kaipoipogaw isnan daga ay nakabasol. Abakenan to din kalaban di Israelita ya ayowanana din ipogaw na ay kaman din mangay-ayowan si kaobasan. Dayawen aben Isaias si Diyos tan kaanenan to din basol di ipogaw na ya pasaldengena din panaydayawan das sinan didiyos. Asi na aben itaoli din ipogaw na sin kosto ay ili da ay mapo sin kailiili ay naiwarasan da.

Pag ipadton Isaias din omalian di taga-Assyria ay manadael ed Samaria ay kapital di Israel. Tan olay din mamadto ya papadi ed Israel yan makabeteng da ya adi da kabagbagaan. (26:20–28:8)

9 Manmayotmot da ay kanan da, “Ay sino pay di kanan nisa en itdoana?
Maibagay anggoy sa sin anak ay kaposposot na.
10 Tan ipidwapidwa na ay mangitdo si esa ya esa ay letra ya linya ya
leksiyon.”
11 Isonga kanan Isaias, “Mo adi kayo domdomnge, wada di ibaan Diyos ay
mapo sin addawi ay ili ay mankalis natken ay kali ta say ibaga da en dakayo
din layden Diyos ay maibaga.*
12 Kanana en idawtanas dakayo si talna ya pan-illengan, ngem adi yo
inkaskaso.
13 Isonga panbalinen Diyos din kali na en dakayo si kaipidwapidwaan di
esa ya esa ay letra ya linya ya leksiyon ta say mo mandan kayo, et mansanod
kayo ay matokang. Masogatan kayo et madpap ya maibalod kayo.”

Din Dosan Di Lawa Ay Manturay
(28:14-22)

14 Dakayo ay makalasoy ay mangituray si ipogaw isnan Jerusalem, dengngen yo din kalin Diyos.
15 Ilaslastog yo en nakitolag kayo sin pese ya din kad-an di natey. Namnamaen yo ay olay domteng di kaeegyat ay dosa sin biyag yo, tan nalaing kayo ay man-etek et say namnamaen yo ay pangsalin sin awak yo ono say pantabtabonan yo.

* **28:11** 1 Corinto 14:21.

16 Isonga siya na di kanan Yahweh ay Diyos, “Isaad ko ed Zion di napadas
ya nabanobanol ay bato. Makneg di ay pansaadan ay mangipakneg sin beey.
Adi polos mababainan di mantalek en sisya.
17 Din palteng ko yan kinalinteg, din boyon ko yan kinasiged.” Ngem din
et-etek ay pantaltalkan yo ay pangsalin sin awak yo et magay silbi na, tan adi
patien di kalaban yo mo adi et abaken das dakayo ay kaman din iyat di dalalo
ya layos ay manadael si beey.
18 Awni et maponas din nakitolagan yo sin pese ya din kad-an di natey. Mo
domteng din kaeegyat ay dosa et maabak kayo ay kaman kayon magatigati-
nan.
19 Kanayon to ay manligat kayo. Innagew ya linablabi ay lak-amen yo.
Manpayegpeg kayos egyat yo tonggal waday baro ay ipaammon Diyos en
dakayo.
20 Maiarig kayo si ipogaw ay padasena ay maseyep si aptik ay katri ya
igaley na di adi omanay.
21 Awni et makigobat si Diyos ay kaman din inyat na sin dontog ay Perazim
ya sin tanap ed Gibeon† ta tongpalena din panggep na, olay mo kaman
natnatken di amagena en dakayo ay ipogaw na.
22 Isaldeng yo ngarud ay manglaslasoy sin pamagbagak en dakayo ta adi
masepsep ay domagsen di dosa yo. Tan inpaammon Diyos ay Kangatoan ay
Turay en sak-en din naikeddeng ay dosan di intiro ay ili.
23 24 25 26 27 28 29

29

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Din Naipadto Ay Maipanggep Ed Jerusalem (29:13-24)

13 Kanan Diyos, “Da nay ay ipogaw et omidaydayaw da anggoy sin kali da,
ngem baken tet-ewa ay napo sin nemnem da. Din panaydayawan dan sak-en
et maibasar sin owat bilbilin di ipogaw ay inadal da.*
14 Isonga kibtotek daida si mansasaruno ay ligat ay adi da ninamnama. Et
magan to di silbin din laing di nalaing.”
15 Inayan pay di pantongpalan din mangilimed si plano da en Diyos et
ipagarup da en magay makaila ya makaammo sin am-amagen da.
16 Baliktaden dan katet-ewa na. Kaman dan kankanan en baken nangat-
ngato din mandamdamili mo din dinamili. Ay mabalin aya ay kanan di
kalamba ay pinken di esa ay ipogaw, “Adi kan pinomke” ono “Adi kan ammoy
am-amagem”?
17 Sinkaattikan et manbalin din kakadkadaan ed Lebanon si daga ay
magabay di mola dowan pay din namolaan ay daga et maibilang to si kada.
18 Sin doy ay timpo, dengngen to di nateweng din maibasa ay libro yan
makaila abe di nagodab ay manbibiyag si mabolinget.
19 Maragsakan kasin din napakombaba ya nabiteg begew sin am-amagen
Yahweh ay din nasantoan ay Diyos di Israelita.
20 Sin timpo ay doy di pap-eng din mamalpaligat si iib-a da, din makalasoy
ya din alisto ay mangamag si lawa. Mamaga dan to am-in.
21 Dosaen aben Diyos din mamabpabasol sin ib-a da, din mangan-anap si
kali ay pankamalian din nangidarum si nakabasol ta adi makeddengan din

† **28:21** Sin dontog ay Perazim, binadangan Diyos si Ari David ay mangabak sin Filisteo (2 Samuel 5:20). Sin tanap abe ed Gibeon, ad-adoy pinsen Diyos ay Amorreo babaen si dalalo. * **29:13** Mateo 15:3,4.

way basol na ya din mangitistigos baken tet-ewa ta adi maiosay di kalintegan
din magay basol na.
22 Isonga siya na di kanan Yahweh ay Diyos di Israelita ya nangisalakan en
Abraham, “Enggay adi kasin maibabain din polin Jacob, adi da bomalanga si
bain da.
23 Tan mo ilaen dan to din an-ak da ay indawat ko, bigbigen da ay sak-en
din nasantoan ay Diyos di Israelita et dayawen ya egyatan das sak-en.
24 Din nasangaw si lawa et maawatan dan to din kosto, ya din makamayot-
mot et layden dan to ay maitdoan.”

30

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17

Din Seg-ang Diyos Sin Ipogaw Na
(30:18-21,23-26)

Pag ipadton Isaias ay madosa din taga-Juda tan baken si Diyos di nantalk-
talkan da, mo adi et en da nakitolag sin taga-Egipto ta badangan das daida
ay makigobat sin taga-Assyria. Binilin Diyos si Isaias ta isolat na din lawa
ay ogalin di ipogaw na ta say waday mangipaneknek sin kinamanagbasol da
sin tapin di agew. Kanana en magay silbin din tolong di taga-Egipto et bigla
ay madosa din taga-Juda ay kaman kalamba ay dadlon magopak. Madosa da
tan kanayon ay tetewengen da din ibagbagan Diyos babaen si mamadto ya
adi dan kabagbagaan. Ngem pag nan kanan en daida: (*30:1-17*)

18 Olay mo siya di, sedsed-en Diyos din pansagongan yo en sisya ta ipaila
na di seg-ang na en dakayo. Tan nalinteg si Yahweh ay Diyos et nagasat amin
ay mantalek en sisya.
19 Somaldeng to di pan-og-ogaan yo, dakayo ay man-ili ed Jerusalem.
Managseg-ang si Diyos et badanganas dakayo mo mankedaw kayo si badang
na.
20 Olay mo dosaen Diyos dakayo, kanayon pay dedan ay wada di mangit-
itdo en dakayo ay adi masapol ay anapen yo.
21 Mo masangaw kayo sin kannawan ono kannigid sin pandanan yo,
madnge yo din kali na sin likodan yo ay kanana, “Sinay di pandanan yo.”
22
23 Sin agew ay sana, paodanen Diyos mo tonggal manmola kayo et ad-ado
di apiten yo ya annawa abe di pastolan di animal yo.
24 Olay din baka ya dangki ay pan-alado yo yan pakanen yo sin kamayatan
ay makan ay nas-et ay naisagana.
25 Wadan to di man-oy-oyas ay danom sin am-in ay dontog ya bilig sin agew
ay sakopen yo din naaladan ay pantean di kalaban yo et ad-ado di matey.
26 Din selag di bowan et manbalin ay kaman din kapat-an di sey-ang di
agew ya mamin pito abe ay kaman din sigod ay kapigsan di sey-ang di agew
din sey-ang na. Mapasamak dana sin timpo ay pangagasan ya pamedbedan
Diyos sin sogat ay inpalak-am na en dakayo ay ipogaw na.

Salakniban Diyos ed Jerusalem, ngem dadlonan abaken ya dosaen din
taga-Assyria. (30:27–31:9)

27 28 29 30 31 32 33

31

1 2 3 4 5 6 7 8 9

32

Din Panturayan Din Nalinteg Ay Ari
(32:1-8,14-20)

1 Wadan to di ari ay kosto ya nalinteg di iyat na ay manturay ya siya met
laeng din oopisyal na.
2 Maiarig di esa ya esa en daida si pansidoman mo waday dagem ono
pewek. Kaman da aben ginawang ay man-ay-ayos sin kadardaratan ono
dakdake ay bato ay panlidoman sin man-atong ay lugar.
3 Sin timpo ay doy, am-in ay makaila et kosto di pangila da ya din makadnge
et esten da tet-ewa ay mandenge.
4 Manemneman dan to din dalosodos ya mandiwes di kalin din adi mandi-
wes di kali na.
5 Awni et maga di mamanol si naong-ong ya nasikap.
6 Tan din naong-ong et magay silbin di kalkaliena ya pag lawa di nemne-
mena. Maikontra en Diyos di ibaga na ya amagena. Adi nan pakanen din
mandagaang ono painomen din manbigaw.
7 Din nasikap abe et pag lawa di panggep na ya am-amagena. Dadaelena
din nabiteg babaen sin etek na, ya topapenas daida ay manonton sin kalin-
tegan da.
8 Ngem din mabmabadang ya siged ay ipogaw et pag kosto di plano na.
Mapaneknekan abe din kinasiged na, tan ipapasnek na ay tongpalen din
plano na ay sana.

Dakayo ay babbabai ed Jerusalem, dengngen yo, tan dandani din pangoko-
man Diyos sin ili ay nay. (*32:9-13*)

9 10 11 12 13
14 Mataynan to din intiro ay siyodad ya olay din palasyo. Madadael si eng-
enggana din bebbeey da ya din pantean di manbanbantay. Et manbalin din
lugar ay doy si pantean di atap ay dangki ya pan-alaban di kakarnero.
15 Ngem awni et ibaan Diyos din Ispirito na en datako. Din daga ay magay
silbi da yan somiged di maimola et ad-adoy maapit sin payew ya nom-a.
16 Wadan to di kinalinteg sin intiro ay daga.
17 Din bongan di kinalinteg et talna, isonga mawada di talna si eng-
enggana.
18 Et natalnan to di biyag din ipogaw Diyos. Magay pandanagan da sin beey
da et tomalna di nemnem da.
19 Olay mo dalaposen di dalalo din kada ya siyodad,
20 naragsak kayon to tan ad-ado di danom ay manibog sin molmola ya
nawaya di pan-ayaman din dangki ya baka yo.

33

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24

34

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17

35

Din Nasantoan Ay Danan
(35:1-10)

Pag kasin ipadton Isaias din panosaan Diyos ed Assyria ya siya abe ed
Edom. Ngem mo maipanggep sin ipogaw Diyos ya din ili da, siya na di
kanana: (33:1–34:17)

1 Awni et kaman manragsak din kadardaratan ay magay silsilbi na, tan
mansabong dan to di sabsabong sin lugar ay sana.
2 Ad-adon to di sabong na et kaman manragsak din daga ay mankanta.
Maidawat en sisya din kinapintas di kakaiw sin kadondontogan ed Lebanon,
siya abe sin kinamapteng di pastolan sin dontog ay Carmel ya din mangitit ay
lota sin tanap ay Saron. Et ilaen to din omili din panakabalin ya kinangaton
Diyos.
3 Papigsaen yo din kinmapoy di takkay ya peweg da.
4 Kanan yo sin amin ay nadismaya, "Papigsaen yo din nemnem yo ya adi
kayon emegyat, tan omali si Diyos ay mangisalakan en dakayo ya manosa
sin kalaban yo."
5 Makaila dan to di nagodab ya makadnge din nateweng.
6-7 Din napilay, kaman dan to makawas ay manlagto yan din naomel et
manbogaw da si ragsak da. Sin man-atong ay kadardaratan, mawadan to di
obbog ya ginawang. Din namgaan ay lota et manbalin si posong et gomabay
di gabgab, tanobong ya pa-o sin lugar ay nantean di atap ay aso.
8 Isdi mawadan to di dakdake ay kalsada ay mangadanan si "Nasantoan ay
Danan." Adi mabalin ay mandan isdi di managbasol ay magay nemnem da.
9 Maga abe di layon ya odom ay maangat ay animal ay manbeey sin danan
ay sana. Maga di mandan isdi ay somaa mo adi din winayaan Diyos.
10 Naragsak dan to ay domateng ed Jerusalem et mankanta ya manbogaw
da si ragsak da. Magay pap-eng din ragsak da ay sana, maga abey panladin-
gitan ono pan-ogaan da si eng-enggana.

Pag dad-aten Isaias din napasamak sin nakigobatan Ari Sennakerib ay taga-Assyria ed Juda sin timpon Ari Hezekias. Din istorya ay nay et madtengan abe sin 2 Aari, kapitolo 18-20. (36:1–39:8)

36

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22

37

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32
33 34 35 36 37 38

38

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22

39

1 2 3 4 5 6 7 8

40

Kali Ay Mangidawat Si Liwliwa Ya Namnama
(40:1-11)

1 Kanan Diyos ay daydayawen tako, "Esten yo ay liwliwaen din ipogaw ko.
2 Naanos ya nainayad koma di iyat yo ay mankali sin ipogaw ed Jerusalem.
Ibaga yon daida ay omanay di nabayag ay nanligligatan da et enggay inkaro
dan basbasol da, tan enggay linak-am da din kostokosto ay nanosaan Diyos
en daida gapo sin basbasol da."
3 Wada di mangibogbogaw ay kanana, "Sin lugar ay magay omili, isagana
yo din danan di Apo ay omali ta say siged di danan ay pandanana.
4 Din iyat yo et singpaen yo am-in ay dontog ya bilig ya tab-okan yo amin
ay tanap. Singpaen yo pay din lasonglasong.

5 Pag maipaila din panakabalin Diyos et ilaen di amin ay ipogaw. Si Diyos
ay mismo di nangikari isna."*
6 Waday kali ay nangwani, "Ibagam na." Idi sinalodsod ko mo sino di enak
ibaga yan kanana, "Ipaammom ay din amin ay ipogaw et kaman dan logam.
Din kaandon di biyag da et kaman din sabsabong sin kada.
7 Makpit din logam ya mag-as din sabsabong mo dalaposen di dagem ay
ibaan Diyos. Et kaman nidi met laeng di kasasaad di ipogaw.
8 Tet-ewa ay makpit din logam ya mag-as din sabsabong, ngem din kalin
Diyos ay Apo tako et komakaman si eng-enggana."†
9 Sik-a ay mangipaammo si siged ay damag ed Jerusalem, emey ka sin
nakayang ay dontog. Adi ka emegyat mo adi et ibogaw mo ay mangipaammo
sin siged ay damag. Ibagam sin kailiili ed Juda ay wada din Diyos da ay omal-
ali.
10 Ilaen yo tan omali si Diyos ay Kangatoan ay maila din panakabalina.
Iturayana din ipogaw na babaen sin bokbokod na ay panakabalin ya itakina
di gon-gona ay idawat na.
11 Ayowanana din ipogaw na ay kaman din iyat di manpaspastol si
karnero. Topogena din anak di karnero et bakwaenas daida. Naanos abe
ay mangipango sin iin-a da.

Magay Makaiso Sin Diyos Di Israelita (40:12-17,25-31)

12 Ay wada aya di ipogaw ay makalokod sin linaon di baybay babaen sin
takkay na ono makadangan ay manlokod ed daya? Maga abe di makaisako
sin am-in ay lota isnan daga ono makaitimbang sin dontog ya bilig.
13 Ay siya mo waday ipogaw si nakin ammo sin nemnem Diyos? Ay siya mo
waday nakaitdo ono nakabagbaga en sisya?‡
14 Maga di nanpaitdoan Diyos ta ammoena ay mangilasin si siged ya lawa.
Maga abe di nangitdo en sisya ta mawadaan si laing ya maawatana di kosto
ay amagena.
15 Mo mais-o da en Diyos, maiarig di am-in ay nasyon si owat sinkatedted
ay danom. Din dagdaga sin gawan di baybay et kaman tapok di kalag-an da
sin sangoanana.
16 Adi omanay di amin ay animal ed Lebanon ay maidaton en Diyos tako.
Kolang abe din kakaiw isdi ay pangipooan.
17 Mo mais-o din am-in ay nasyon en Diyos, kaman enggay maga da, maga
polos di kaibilangan da sin pangila na.
18 19 20 21 22 23 24
25 Kanan Diyos ay nasantoan, "Sino ngarud di pangis-oan yo en sak-en ono
sino di makaison sak-en?" Say kanana di.
26 Tangaden yo ed daya. Sino di namarsua sin am-in ay mailas di? In-olnos
Diyos daida ay kaman sosoldado. Ammo na di kabibilang da ya ayagana di
tonggal esa sin ngadan da. Kaeegyat din bikas ya panakabalina, isonga maga
di olay esa ay malitaw en daida.
27 Apay nga manriri kayo ay taga-Israel? Apay nga kanan yo en adi ammon
Diyos din problima yo ya baybay-ana din kalintegan yo?
28 Ay adi kayo ammo ono dinnge ay si Diyos et magay pap-eng na ya say
namarsua isnan intiro ay daga? Polos ay adi mabbay ono komapsot ya
magay makad-as sin nemnem na.
29 Din nakapoy ya nabbay et papigsaena.
30 Olay din babbaro et mabbay ya maisokba da.

---

* **40:5** Lucas 3:4-6. † **40:8** 1 Pedro 1:24-25. ‡ **40:13** Roma 11:34.

31 Ngem din mannamnama sin tolong Diyos et mapapigsa da. Kaman dan
agila ay tomayaw ya adi dan mabbay ay managtag ya mandan.

41

1 2 3 4 5 6 7

Din Tolong Diyos Sin Israelita
(41:8-10,13-20)

8 Kanan Diyos, “Ngem dakayo ay Israelita ay mansilsilbi en sak-en, dakayo
din pinilik ay ipogaw ko, dakayo din polin Abraham ay gayyem ko.
9 Inayagak dakayo sin kaaddawian ay solin di daga et kinwanik en dakayo,
‘Dakayo di mansilsilbi en sak-en. Adiak sinigaan mo adi et pinilik dakayo.’
10 Isonga adi kayon emegyat tan sak-en ay Diyos yo di mangadkadwa en
dakayo. Papigsaek ya badangak dakayo, salaknibak ya isalakan kos dakayo
sin panakabalin ko.
11 12
13 “Tan sak-en si Yahweh ay Diyos yo. Itakkayak dakayo yan kanak en
dakayo, ‘Adi kayo emegyat tan badangak dakayo!
14 Olay mo at-atik ya nakapsot kayo ay Israelita, adi kayo emegyat tan
badangak dakayo. Sak-en ay nasantoan ay Diyos di mangsobot en dakayo.’
15 Panbalinek sik-a ay Israel si baro ay gilingan ay matadem di bab-a na.
Gilingem din dontog ya bilig* ta mamekmek da ono manbalin das kaman
garami.
16 Teg-apam daida et itayaw di napigsa ay dagem. Ngem sik-a pay yan
manragsak ka ya idaydayaw mos sak-en ay si Yahweh ay nasantoan ay Diyos
mo ay Israel.
17 “Mo man-anap din kaseseg-ang ya mapalpaligatan ay ipogaw kos
danom, mo mamgaan din bagang das bigaw da, patgak din kararag da ya
adiak baybay-an daida, tan sak-en din Diyos ay daydayawen di Israelita.
18 Pawadaek di ginawang sin napoltakan ay kadondontogan ya pawadaek
di obbog sin tanap. Panbalinek abe si posong ya obbog din kadardaratan.
19 Pagabayek isdi din kakaiw ay makwani en sidro, acacia, olivo ya odom
pay. Awni et manbalin si kada din daga ay adi gomabay di mola.
20 Mo ilaen di ipogaw dana et ammoen da ay sak-en ay nasantoan ay Diyos
di Israelita di nangamag isna.”
21 22 23 24 25 26 27 28 29

42

Din Baan Diyos
(42:1-12)

1 Kanan Diyos, “Si naey din baak ay papipigsaek. Sisya din pinilik ay
kakapnekak. Idawat kon sisya din Ispiritok ta iali na di kinalinteg sin kailiili
isnan daga.*
2 Adi manbogaw, adi na aben ipipigsa din kali na ay mandiskurso sin
kalsada.
3 Din napyok ay pa-o et adi na gotloen, ya din madmad-ep ay silaw et adi na
edpen. Dadlonan ilaen ta say nalinteg di maikeddeng sin am-in ay ipogaw ay
maibasar sin katet-ewa na.

---

* **41:15** Din kaiarigan di dontog ya bilig et din nanasyon ay kalaban di Israelita. * **42:1** Di odom ay kaiologan nina sin Hebreo et: *…ta ipaammo na din nalinteg ay inkeddeng Diyos* ono *…ta ipaammo na din nalinteg ay panturayan Diyos.*

4 Adi madisdismaya mo adi et ipapasnek na enggana ay say maonodan din
kinalinteg isnan daga. Et sedsed-en din ipogaw sin olay addawi ay il-ili din
itdo na."†
5 Si Yahweh ay Diyos di namarsua ed daya et inoklag na. Pinarsua na abe
nan daga ya amin ay wadas na. Sisya di nangidawat si biyag di ipogaw ya
amin ay matmatago. Siya na di kanana:
6 "Sak-en ay Diyos et nalinteg di panggep ko ay nangdotok en sik-a.
Ayowanak ya papigsaek sik-a ta say babaen en sik-a makitolagak sin ipogaw
ya masilawan din nemnem di ipogaw sin kailiili.
7 Gapo en sik-a makaila di nagodab yan mawayawayaan di naibabalod sin
mabolinget.
8 "Sak-en si Yahweh, siya say ngadan ko. Adiak ipalobos ay awaten di odom
ay diyos din kinangatok ya dayaw ko.
9 Amin ay inpadtok ed idi et natongpal da. Ed wani waday baro ay
ipaammok et ibabagak sakbay ay mapasamak da."
10 Ikanta yo di baro ay kanta ay mangidaydayaw en Diyos isnan intiro ay
daga. Dakayo ay mantee sin baybay ya em-emey isdi, dayawen yos sisya.
Mankanta kayo abe ay man-ili sin addawi.
11 Dakayo ay polin Kedar ay mantee sin lugar ay magay silbi na ya din il-ili
sin sakop na ay kaman ed Sela, idayaw yo si Diyos sin kankanta. Mantikid
kayo sin toktok di dontog ta ibogaw yo din ragsak yo.
12 Dakayo abe ay mantee sin kaaddawian ay il-ili, dayawen yo ya ipangato
yo si Diyos.
13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25

43

Din Inkarin Diyos Ay Mangisalakan Sin Ipogaw Na (43:1-7)

1 Siya nay kanan Diyos ay namarsua en dakayo ay Israelita: "Adi kayon
emegyat tan sinobot kos dakayo. Inayagak dakayo ta manbalin kayo ay
ipogaw ko yan dadlonak inbaga din ngadan yo ay polin Jacob.
2 Mo man-agadang kayo si malosong ay danom, wadaak ay mangadkadwa
en dakayo ta adi kayo maanod. Mo palalo abe ay maligligatan kayo ay kaman
kayon manmandan si apoy, adi kayon kaatongan.
3 Tan sak-en si Yahweh ay din nasantoan ay Diyos yo ay Israelita et sak-en
di mangisalakan en dakayo. Paabak ko ed Egipto, Etiopia ya Seba ay kaman
maisobot en dakayo ta say mawayawayaan kayo.
4 Inkeddeng ko ay matey di odom ay ipogaw ay kasokat yo ta say matago
kayo. Binaybay-ak di odom ay nasyon ay madadael ta maisalakan kayo gapo
ta napateg kayon sak-en ya laydelaydek si dakayo.
5 Isonga adi kayon emegyat tan wadaak ay mangadkadwa en dakayo. Awni
et pasaaek din poli yo ay wada sin addawi, din wada sin balaan ya diposan
di agew.
6 Awni et ibilin ko sin nanasyon sin amyanan ya abagatan ta palobosan das
daida. Ibilin ko ay mapalobosan din ipogaw ko ay wada sin amin ay solin di
lobong.
7 Daida din pinilik ay ipogaw ko et pinarsuak daida para sin kaidayawak."

Say Tistigon Diyos Din Israelita (43:8-12)

† **42:4** Mateo 12:18-21.

8 Kanan Diyos, “Papikaen yo sin sangoanak din ipogaw ko ay waday mata
da ngem adi da makaila, waday inga da ngem adi da makadnge.
9 Ibaga yo sin odom ay nasyon ta masinop da amin ay makidnge. Dakayo
ay napo sin kailiili, ay waday diyos yo ay makaibaga si daan mapasamak?
Sino di nakaipadto isnan napasamak en daida? Ibaga yo sin odom ay diyos
ta pawadaen da di manistigo si katet-ewa da ya din ibagbaga da.
10 Dakayo pay ay taga-Israel di pinilik ay manistigo ya mansilbi en sak-en
ta ammoan yo ya mamati kayo ay sak-en anggoy di Diyos. Magay odom ay
Diyos ay nangon-ona en sak-en ono mawadas tapin di agew.
11 Sak-en si Diyos. Magay odom ay mangisalakan mo adi et sak-en.
12 Inpadtok ed idi din mapasamak ya inmaliak ay mangisalakan en dakayo.
Maga polos di didiyosen ay nakaamag isna et dakayo di tistigok.”

Din Baro Ay Amagen Diyos (43:16-25)

13 14 15
16 Kanan Diyos, “Ed nabaon, sak-en di nangamag si danan sin gawan di
baybay ay annawa ya malosong.
17 Sak-en abe di nangiturong sin bonggoy di sosoldado et naanod da pati
din kalisa ya kabayo da. Natey da ay kaman nad-ep ay kandila.
18 Ngem adi kayon say nemnemen din napasamak ed idi
19 mo adi et nan baro ay banag ay amagek ed wani. Ay adi kayo ayan maila?
Man-amagak to si danan sin lugar ay magay omili yan pawadaek di danom
isdi.
20 Olay din atap ay animal ay kaman din atap ay aso ya kop et mandayaw
dan to en sak-en tan pawadaek di ad-ado ay danom sin lugar ay magay omili
ta pan-inoman din ipogaw ko.
21 Tan daida din ipogaw ay pinarsuak para en sak-en ta daida di mangidad-
at sin inamag ko ay kaidayawak.
22 “Ngem baken sak-en di dinaydayaw yo ay Israelita, tan naoma kayo en
sak-en.
23-24 *Baken sak-en di nan-idatonan ya dinaydayaw yo sin nan-idatdatonan
yo si karnero yo. Baken aben sak-en di inlakoan yo si insinso ya pinnek yo sin
taban di daton yo. Adiak met pinaligat dakayo ay man-idawat si daton yo ono
pinilpilit dakayo ay man-idawat si insinso. Ngem inpadagsen yo et di nemnem
ko gapo sin basbasol yo et naomaak sin lawa ay am-amagen yo.*
25 Ngem olay mo siya di, sak-en pay dedan si Diyos, et gapo met laeng en
sak-en, ponasek din basbasol yo et adiak polos nemnemen.”
26 27 28

44

Din Namilian Diyos Sin Polin Jacob Ay Mansilbi En Sisya (44:1-8,21-23)

1 Kanan Diyos, “Dengngen yos sak-en ed wani, dakayo ay mansilsilbin sak-
en ay polin Jacob ay pinilik ay ipogaw ko.
2 Sak-en si Diyos ay namarsua en dakayo ya namke en dakayo manipod
pay laeng sin naisikogan yo. Sak-en di namadbadang en dakayo. Adi kayon
emegyat ay polin Jacob ay baak, tan dakayo din pinilik ay ipogaw ko.
3 Tan pawadaek di danom et man-ayos di ginawang sin kaman manbigaw
ay nakgang ay lota. Et ibokbok ko din Ispiritok ya ad-ado pay ay bindisyon
sin poli yo.
4 Awni et madakdake da ay kaman din logam ay masibsibogan ya kaman
kaiw ay ginmabay sin benget di ginawang.

5 Kanan di odom en ipogaw ko si daida ono daida yan polin Jacob. Wada
pay di odom ay mangimarka sin takkay da, ‘Okan Diyos,’ yan ibilang dan
awak da ay Israelita.”
6 Isonga kanan Diyos ay Kangatoan ay Turay ay arin di Israelita ya
manobot en daida, “Sak-en di omona ya maodi. Magay odom ay Diyos mo
baken et sak-en.
7 Ay waday makaison sak-en? Ay waday makaipadto ay kaman din
inpadpadtok nanipod sin namarsuaak sin ipogaw ed nabaon? Mo wada,
may kod ta paneknekanan sak-en. Siya di kod yan ipadto na din dandani
ay mapasamak ya din mapasamak sin tapin di agew.
8 Adi kayon emegyat, tan enggay inbabagak ed bayag din mapasamak to,
et dakayo di tistigok. Ay waday odom ay Diyos ay pankamangan malaksig en
sak-en? Magay odom si ammok.
9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20
21 “Dakayo ay Israelita ay polin Jacob, nemnemen yo dana, tan dakayo din
baak. Pinarsuak dakayo ta mansilbi kayon sak-en et adiak linglinglingan
dakayo.
22 Pinonas ko din basbasol yo ay kaman din iyat di liboo ay malitaw.
Sagongen yos sak-en tan sak-en di nangsobot en dakayo.”
23 Dakayo ay langit ya kaonegan ay partin di daga, mankanta kayo ay man-
ragsak begew sin inamag Diyos. Mankanta kayo abe ay dontog, kada ya amin
ay kaiw ay wadas di, tan insalakan Diyos din polin Jacob et maidaydayaw
sisya ed Israel.
24 25 26 27 28

45

Din Nangdotokan Diyos En Cyrus (45:1-8,11-13)

1 Dinotokan Diyos si Cyrus ay manturay ya indawtana si panakabalin ay
mangabak si nanasyon ya mangaan sin kalebbengan di aari. Adi main-eb
din segpan di ili mo adi et mailokat da para en sisya. Kanan Diyos,
2 “Sak-en di mangisagana sin danan mo et singpaek din dodontog.
Dadaelek din bronsi ay segpan di il-ili ya nanbabag ay landok.
3 Ipalobos ko ay alaem din kinabaknang di il-ili sin naitatabon ay
naidolinan da ta say pangammoam ay si sak-en ay si Yahweh ay Diyos di
Israelita di namili en sik-a yan inbagak din mismo ay ngadan mo.
4 Dinotokak sik-a ay mamadang sin polin Israel ay pinilik ay mansilbi en
sak-en, et idawat kon sik-a di nangato ay saad olay adim am-ammo si sak-en.
5 Sak-en si Yahweh. Magay odom si Diyos mo adi et sak-en et idawat ko din
kasapolam ay pigsa olay adim am-ammo si sak-en.
6 Amagek na ta say ammoen di kaipoipogaw isnan intiro ay daga ay magay
odom si Diyos mo adi et sak-en.
7 Sak-en di mangipawada si pat-a ya bolinget ya mangidawat si bindisyon
ya ligat. Sak-en si Diyos ay mangamag amin isna.
8 Mawada koma sin daga di kinalinteg ay mapod langit ay kaman odan ay
mapo sin liboo. Awaten koman di ipogaw ay kaman din lota ay mangawat
sin odan ta say gon-oden da di mankoykoyog ay kaisalakan ya kinalinteg, tan
sak-en si Diyos ay nangipawada en daida ay dowa.”
9 10
11 Si Yahweh ay din nasantoan ay Diyos di Israelita ay nangipabalin en
daida ay nasyon et siya na di kanana: “Ay way lebbeng yo ay mansalodsod

ono mangibilin en sak-en maipanggep sin mapasamak to sin an-ak ko ay inamag ko?
12 Sak-en met di namarsua sin daga ya din ipogaw ay mantetee sin labaw
na. Babaen sin panakabalin ko, inoklag ko ed daya. Sak-en di nangisaad ya
nangiturturong sin am-in ay wadas di.
13 Sak-en met laeng di nangtignay en Cyrus ay mangipatongpal sin nalinteg
ay panggep ko, et singpaek amin ay pandanana. Awni et isaad na kasin din
siyodad ko ay Jerusalem ya wayawayaana din naibalod si addawi yan baken
mabayadan ono mapasoksokan ay mangamag isna."*
14 15 16 17

Si Yahweh Et Anggoy Di Mangisalakan (45:18-25)

18 Si Yahweh di namarsua ed daya ya nan daga et insaad na si makneg ay
fondasyon. Adi na pinarsua ay magay olnos ya silbi na mo adi et ta pantean
di kaipoipogaw. Kanana, "Sak-en si Diyos et magay odom.
19 Adiak met insaot ono intabon din kalik sin mabolinget ay lugar. Adiak
inbaga sin polin Jacob ay omanap da sin magay silbi na ay lugar ay adi da
makadteng en sak-en. Sak-en si Yahweh et din tet-ewa ya kosto di ibagak.
20 Masinop kayo amin ay nakalasat sin nanasyon. Din mangiliked si sinan
didiyos ay kaiw di amag na ya mankararag si diyos ay adi makaisalakan et
magay ammo da.
21 Masinop kayo ta ibaga yo di kaso yo. Sino di nangipadto ed bayag sin
daan mapasamak? Ay baken sak-en? Magay odom ay Diyos ay nalinteg ya
mangisalakan malaksig en sak-en.
22 Isonga dakayo ay ipogaw isnan intiro ay lobong, mansagong kayon sak-
en ta maisalakan kayo. Tan magay odom si Diyos mo adi et sak-en.
23 Tet-ewa ya adi manbalbaliw din inkalik. Siya na di insapatak sin
awak ko, 'Awni et omali amin ay ipogaw ay mandokmog sin sangoanak ay
mangikari ay adi da mankeykeyat ay mansilbi ya mantongpal en sak-en.'
24 Ibaga dan to ay sak-en anggoy di kapoan di kinalinteg ya pigsa. Ngem
amin ay mangililiget en sak-en et maibabain da.
25 Isalakan kon to amin ay polin Jacob et omidaydayaw da."

46

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13

47

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15

48

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

Din Planon Diyos Para Sin Ipogaw Na (48:17-19)

Kanan Diyos sin taga-Babilonia, "Awni et maabak kayo et maipakaan
kayo ay maibalod sin odom ay ili, pati din didiyosen yo. Olay din nalaing
ay mansalsalamangka ya manpontos en dakayo et adi dan kabaelan ay
mangisalakan en dakayo. Madosa kayo ay kaman nidi begew sin kinakedse
yo ay mamaligat sin ipogaw ko."
Pag kanan Diyos sin ipogaw na, "Ammok ay makenteg di nemnem yo,
isonga inpadtopadtok din amagek ta say mo matongpal, adi yon kanan en
din didiyosen yo di nangamag. Ed wani wada di baro ay ipadtok, isonga

* **45:13** Din natongpalan di naipadto ay nay et madtengan sin Ezra 1:1-7.

dengngen yo ay kosto. Pinilik si Cyrus ay kabadang ko ay mangabak ed Babilonia." (46:1–48:16)

17 Si Yahweh di nasantoan ay Diyos yo ya din mangisalakan en dakayo ay
Israelita. Kanana, "Sak-en si Yahweh ay Diyos yo. Itdok di pansigdan yo ya
iturong kos dakayo sin kosto ay pandanan yo.
18 Mo pinati yo din bilbilin ko, kaman koman ginawang ay man-ayos
di bindisyon yo ya kaman dalloyon sin baybay ay magay pap-eng na di
kinalinteg yo.
19 Kaman koman darat di kaad-adon di poli yo ya adi koman maponas di
ngadan da ay ipogaw ko sin pangiilaak."
20 21 22

49

Din Dinotokan Diyos Ay Mansilbi En Sisya
(49:1-18)

1 Dengngen yo nan ibagak, dakayo ay ipogaw sin addawi ay il-ili. Idi
daanak pay laeng maianak, pinili ya dinotokan Diyos sak-en ay mansilbi en
sisya. Wadaak sin eges inak yan nginadananas sak-en.
2 Inmay-ayowan yan nanbalinena din kalik ay kaman nanbinas-il di tadem
na ay kampilan ay insisiket na ono napalid ay pana ay naisasagana ay
maosal.
3 Kananan sak-en, "Israel, sik-a din baak ay kaidaydayawak."
4 Ngem kanak, "Nan-oblaak ngem magay silbin din boway ko. Inpakat ko
din amin ay pigsak ngem magay nantongpalana. Ngem olay mo siya di, italek
ko din oblak en Diyos et sisya di mangidawat si gon-gonak."
5 Inamag Diyos sak-en sin eges inak ta mansilbiak ay mangitaoli sin polin
Jacob ta mansagong dan sisya. Si Diyos di mangidawat si bikas ya dayaw ko.
6 Kanana, "Wada di nabanbanol ay ipaoblak en sik-a ay baak malaksig
sin pangitaoliam sin makalasat ay polin Israel ta mansagong dan sak-en
ya somiged kasin di kasasaad da. Panbalinek sik-a ay kaman silaw ay
maningtinggaw sin nemnem di Gentil ta way iyat di amin ay ipogaw sin solin
di daga ay maisalakan."*
7 Wada di inbagan din nasantoan ay Diyos ay mangsobot sin nasyon ay
Israel. Kinwani na sin baa na ay linaslasoy ya inliliget di kaipoipogaw ya
baan aben di tuturay, "Awni et ilaen din aari ya tuturay sik-a et pomika
da ay mangipailas rispito da, asi da manyakog-ong ay mandayaw en sik-a.
Maamag na tan sak-en si Yahweh ay namili en sik-a ay baak. Sak-en din
nasantoan ay Diyos di Israelita ya matalekak ay manongpal sin inkarik."
8 Siya abe na di kanan Diyos, "Dengngek din kararag mo sin timpo ay
ninemnem ko ay maneg-ang en sik-a, ya badangak sik-a sin domatngan di
kosto ay agew ay mangisalakanak en sik-a. Ay-ayowanak ya salaknibak sik-
a, et babaen en sik-a makitolagak sin kaipoipogaw. Tolongak abes sik-a ta
pasigedem kasin din nadadael ay ili ya ikeddeng mo din kosto ay akin oka
sin daga ay nataynan ed wani.
9 Kanam to sin naibabalod ay wadas mabolinget, 'Bomala kayos na ta
mawayaan kayo.' Kaman dan to karnero ay man-al-alab sin pandanan da
et mawada di kanen da olay sin dontog ay magay gomabay.
10 Adi dan to mandagaang ono manbigaw. Adi da maatongan sin podot di
dagem ya agew, tan din mangipango en daida et seg-angana et iturong nas
daida sin kad-an di obbog.

* **49:6** Inam-amag 13:47.

11 Man-amagak to si annawa ay kalsada sin dontog et mawada di pan-
danan din ipogaw ko.
12 Ilaen yo, omali da ay mapo sin addawi. Mapo da sin amyanan ya ed
Aswan sin abagatan ya siya abe sin diposan di agew."
13 Manragsak kayo ay mankanta, dakayo ay daga ya dontog. Tan
masmaseg-ang si Diyos sin maligligatan ay ipogaw na et liwliwaenan to si
daida.
14 Ngem kanan din taga-Jerusalem, "Binaybay-an ya nilinglingan Diyos
datako."
15 Ngem kanan Diyos, "Ay linglingan ayan di ina di anak na ay mansossoso
ono adi na seg-angan? Ngem olay mo linglingan da et adiak polos linglingan
dakayo.
16 Adiak linglingan sik-a ay Jerusalem. Ilam, kamanak inkitikit din ngadan
mo sin palad ko, et kanayon ay nenemnemek din alad mo.
17 Awni et omali di mangisaad kasin en sik-a ya komaan din namakas.
18 Manmokilang ka kod ta ilaem da nan ipogaw mo ay somaa et masinop
da sin kad-am. Isapatak sin awak ko ay matmatago ay Diyos: Awni et it-ek
mo din ipogaw mo ay kaman din pangit-it-ekan di mangasawa ay babai sin
al-altin di awak na."
19 20 21 22 23 24 25 26

50

1 2 3

Din Panagtongpal Di Baan Diyos
(50:4-10)

4 Initdon din Kangatoan ay Diyos di ibagak ta papigsaek din nabbay.
Inagsapa ay pasim-etenas sak-en ay mandenge sin ibaga na.
5 Indawtanas sak-en si panakaawat et kanayon ay nantongpalak ya adiak
dinokogan sisya.
6 Inpalobos ko ay sopliten da din edeg ko yan tinampik da din tamil ko
ya ginabot da din emeng ko. Binaybay-ak abes daida ay nangin-insolto ya
nanogtogpa en sak-en.
7 Si Diyos di bomadang isonga adiak masakitan sin pangin-insulto da.
Intoled ko dadi tan ammok ay adiak mabainan,
8 tan adi bomaybay-an si Diyos et paneknekanan to ay magay basol ko.
Sinoy makaitoled ay mangidarum en sak-en? Mo wada, somango kami sin
pangokoman ta ibaga na di darum na.
9 Din Kangatoan ay Diyos di bomadang et sino di makapaneknek ay
binmasolak? Awni et mamaga da amin ay mamabpabasol en sak-en ay
kaman dan lopot ay madonot ya malakey.
10 Dakayo am-in ay mangipateg en Diyos ya manongpal sin kalin di baa na
et mantalek kayo koma en Yahweh ay Diyos yo ta sisya di pankamangan yo,
olay mo mabolinget pay laeng di pandanan yo.
11

51

Kali Ay Mangipapigsa Sin Nemnem Di Taga-Jerusalem
(51:1-16)

1 Kanan Diyos, "Dengngen yo nan ibagak, dakayo ay mangipapasnek ay
mangonod si nalinteg ay kabibiyag ya mansilbi en sak-en. Nemnemen yo din
napoan yo, tan maiarig kayo si pit-ing di bato ay napo sin dakdake ay bato.

2 Nemnemen yos da Abraham en Sara ay ap-apo yo. Magay anak Abraham
sin nangayagak en sisya, ngem binindisyonak et inpaad-adok din poli na.
3 Et siya abe ay ipailak to din seg-ang ko sin taga-Jerusalem ay nadadael
din ili da ya liwliwaek si daida. Olay mo adi gomabay di mola sin isdi et
pasigedek din lota na ta magabay di maimola ay kaman din mapteng ay daga
ay insaad ko ed Eden. Et isdi, wadan to di ragsak ya madnge di kanta ay
mangidaydayaw ya man-iyaman en sak-en.
4 "Dakayo ay ipogaw ko, esten yo ay dengngen nan ibagak. Tan maitdoan
dan to din kailiili et masilawan din nemnem da sin linteg ko.
5 Dalasek to ay isalakan daida, tan dandani ay mangabakak et sak-en di
mangituray sin kaipoipogaw. Din wadas addawi ay il-ili et manseseed da si
pangisalakanak en daida.
6 Tangaden yo ed daya ya ilaen yo nan daga. Maomas ed daya ay kaman
asok. Din daga abe et kaman bado ay madonot yan matey din man-ilis di ay
kaman lallaeg. Ngem din pangisalakanak et magay patingga na ay kaman
met laeng din komakaman ay kinalinteg ko.
7 "Dengngen yo nan ibagak, dakayo ay makaammo si nalinteg ya mangi-
papasnek ay mangon-onod sin it-itdok. Adi kayon emegyat mo siyekan ya
oyawen di ipogaw si dakayo.
8 Din ipogaw ay kaman dadi et kaman dan lopot ay malakey. Ngem din
kinalinteg ko ya din panakabalin ko ay mangisalakan et magay pap-eng na."
9 Apo Diyos, bomangon ka kod ta badangam dakami. Osalem din panaka-
balin mo ta isalakan mos dakami ay kaman din inamag mo ed idi. Tan sik-a
met din nanadtad ay namse sin dragon ay si Rahab.*
10 Gapo sin panakabalin mo, namgaan din baybay et inpawadam di danan
sin baybay ta say makaagadang din kaipoipogaw ay sinobot mo.
11 Isonga mankanta dan to si ragsak da ay domateng ed Jerusalem din
sinobot mo. Manragsak da si eng-enggana, tan makaan di ligat ya panladin-
gitan da.
12 Kanan Diyos, "Sak-en si Diyos ay mangipapigsa en dakayo. Apay nga
emegyat kayo si ipogaw ay maiarig si logam ay owat sinkaattikan di biyag
na?
13 Ay nilinglingan yo ngatas sak-en ay Diyos ay namarsua en dakayo? Sak-
en ay namarsua ed daya ya nangisaad isnan fondasyon di daga. Kanayon
ay emegyat kayo sin bonget di mamalpaligat en dakayo ya nakasagana ay
manadadael en dakayo. Ngem enggay magay kabaelan din bonget da ay
manakit en dakayo.
14 Awni et mawayawayaan din naibalod. Adi dan matey sin balodan ya adi
dan maawanan si makan.
15 Tan sak-en si Yahweh ay Diyos yo. Kabaelak ay mangipapigsa sin
dalloyon sin baybay ta palalo ay man-agodood da. Sak-en si Yahweh ay
Kangatoan ay Turay.
16 Pinarsuak ed daya ya nan daga. Kanak sin taga-Jerusalem, 'Dakayo
din ipogaw ko. Indawat kon dakayo din bilbilin ko et sak-en ay mismo di
manalaknib en dakayo.' "
17 18 19 20 21 22 23

52

Din Pangisalakanan Diyos Ed Jerusalem

* **51:9** Din dragon ay si Rahab et simbolon di Egipto.

1 Sik-a ay ili ay Jerusalem, pomigsa ka ta maidayaw ka kasin. Osalem din
nabanol ay badom, sik-a ay nasantoan ay siyodad, tan awni et adi da kasin
senggep en sik-a din adi mamatin Diyos.
2 Wayawayaam san awak mo. Komaan ka issan tapok ta tomokdo ka
sin tronom. Dakayo ay man-ili ed Jerusalem, kaanen yo din naikadina en
dakayo.
3 Kanan Diyos sin ipogaw na, "Adi kayon nailakos pilak idi naibag-en kayo,
isonga maga abey pilak si maisobot en dakayo mo mawayawayaan kayo.
4 Ed bayag, nanballalong kayo ed Egipto et nanbalin kayo ay mangili isdi.
Baken nabayag yan pinaligat din taga-Assyria si dakayo ay magay gapgapo
na.
5 Isonga ed wani, sino ngin di amagek? Naibalod kayo ay ipogaw ko ay
magay gapgapo na et manpaspasikat din nangibalod en dakayo. Kanayon
abe ay laslasoyen da din ngadan ko.
6 Ngem domteng to di timpo ay mabigbig yo ay sak-en si Diyos ay
makikalkali en dakayo."
7 Peteg ay omiparagsak din omalian di mangibagas siged ay damag. Ibaga
da sin taga-Jerusalem ay somiged ya tomalna di biyag da. Kanan da abe en
maisalakan da ya say manturay din Diyos da.
8 Dengngen yo! Man-es-esa da ay bomanogaw din gowardiya yo si ragsak
da. Maila da ay mismo din pantaolian Diyos ed Zion.
9 Dakayo ay nabakas ay luglugar ed Jerusalem, ibogaw yo din ragsak yo,
tan isalakan Diyos dakayo ya liwliwaena din ipogaw na.
10 Osalena din nadiyosan ay panakabalina ay mangisalakan sin ipogaw na
et ilaen di kaipoipogaw isnan intiro ay daga.
11 Taynan yo ed Babilonia ta maikakasin kayon daida. Adi yo aben al-alaen
di sanikwa da, tan ibilang ko ay kadodogis. Mo dakayo pay ay manggen sin
mallokong ya odom ay bonbonag ay naosal sin Timplok, masapol ay linisan
yo din awak yo.
12 Ngem ed wani, adi masapol ay dalasen yo ay komaan sin siyodad. Adi
masapol ay lomayaw kayo, tan ipangon Yahweh ay Diyos yo si dakayo yan
sisya met laeng di manalaknib en dakayo sin likodan yo.

Din Napalpaligatan Di Baan Diyos

13 Kanan Diyos, "Awni et tongpalen nan baak din obla na et maingato ya
maidayaw sisya.
14 Ad-ado di masdaaw sin pangilaan dan sisya, tan linmawlawa ay kaman
baken ipogaw di kailaana.
15 Ngem ad-adon to ay nasyon di masdaaw en sisya et adi makakali din aari
ay masmasdaaw, tan maila da din adi da inil-ila ya dengngen da din adi da
dindinnge ed idi."

53

1 Apay nga at-atik anggoy di namati sin inbagbaga mi? Apay nga at-atik di
nangawat sin inpailan Diyos ay panakabalina?*
2 Dinmakdake din baan Diyos sin pangiilaana ay kaman mola ay ginmabay
sin nakgang ay lota. Baken mapteng ya makaawis din kailaana ta layden tako
ay sag-enen sisya. Adi aben mabigbig din kaipogaw na.
3 Linaslasoy ya sinigaan tako. Binaybay-an tako ya inbilang tako ay magay
silbi na. Kanayon ay nilaklak-am na di ladingit ya sakit. Magay mayad ay
mangilan sisya.

---

* **53:1** Juan 12:38, Roma 10:16.

4 Sisya ay mismo di namaklay sin ladingit ya sakit tako, ngem kanan tako
en nilak-am na dadi ay ligat tan dinosan Diyos sisya.
5 Ngem di begew ay nasogatan ya palalo ay nadagsenan sisya et din
basbasol tako. Et begew sin nasoplitana ya din dosa ay inkaro na, nailatonan
ya naisalakan tako.
6 Maiarig tako amin si nasangaw ay karnero ay esa en nanturong si laydena
ay emeyan. Ngem inpabaklay Diyos en sisya din dosan di basol ay baklayen
tako koma.
7 Pinalpaligat da, ngem din inyat na et kaman din anak di karnero ay adi
manpekpekeng mo iey da sin panpalpaltian. Kaman aben iyat di karnero ay
igiginek na sin mamokisan da tan ginmiginek sisya.
8 Idi dinpap da, adi da binistigal si kosto mo adi et kineddengan da ay
madosa et inbala da ta peslen da. Mo din ipogaw ay dededsana, adi dan
pagan-ano ay nagagara din biyag na† isnan daga et natey begew sin basbasol
tako ay ipogaw Diyos.‡
9 Olay maga polos di basol na ya adi nan-etek, ninemnem da ay ikaot sin
kad-an di managbasol, ngem naiponpon sin kaot ay okan di baknang.
10 Ngem si Diyos di akin nemnem ay lak-amena dadi ay ligat. Natey sisya
ay maidaton ta mapakawan din basbasol di ipogaw. Gapo isdi, maila na din
poli na ya omando di biyag na. Gapo en sisya, matongpal din layden Diyos.
11 Mo makdeng dadi ay ligligat, malaydan sisya et maila na ay way silbin
din ligligat na. Kanan Diyos, “Awni et ibaklay din matalek ay baak din dosan
di ad-ado ta maibilang da ay nalinteg.
12 Isonga idawat ko di nangato ay saad na ay maibagay sin nangato ya
nabileg ay aam-a. Tan indawat na din biyag na et naibilang ay esa ay
managbasol. Sisya di nangibaklay sin dosa da koma et inkararaganas daida
ta mapakawan da.”

54

Din Layad Diyos Sin Ili Ay Israel (54:1-14)

1 Kanan Diyos, “Sik-a ay Jerusalem, maiarig ka si basig ay babai, ngem ed
wani, ipigsam ay mankanta si ragsak mo. Maiarig ka si babai ay tinaynan di
asawa na, ngem ad-adon to di anak mo mo din waday asawa na.
2 Paannawaem din tolda ay panteam. Silpoam din tali na ya is-et mo din
pasek na.
3 Paannawaem din sakop di beddeng mo, tan mantaoli dan to din ipogaw
mo ta maiskat da isnan pantean di odom ay nasyon ed wani, ya man-ili dan
to abe sin sisiyodad ay nataynan.”
4 Adi kan emegyat tan adi kan to maibabain ya malaslasoy. Awni et
linglingam din naibabainam sin kabalasang mo ya din ligligat mo sin
nalasangam.
5 Tan si Diyos ay Kangatoan ay Turay ay namarsua en sik-a et kaman asawa
di pangibilanganan sik-a. Din nasantoan ay Diyos di Israelita ya Diyos di
intiro ay lobong et say nangsobot en sik-a.
6 Maiarig ka si babai ay nakiasawa sin panbasbasangana ay palaloy sakit
di nemnem na tan tinaynan din asawa na, et kanan Diyos en sik-a,

† **53:8** Di odom abe ay kaiologan nina sin Hebreo et: a) *…ta peslen da. Maga abe di maseg-ang en sisya idi nagagara din biyag na…* ono b) *…ta peslen da. Maga abe di manad-at maipanggep sin poli na, tan ginagara dan biyag na…* ‡ **53:8** Inam-amag 8:32-33.

7 “Tinaynak sik-a si sinkaattikan, ngem gapo ta masemaseg-angak en sik-a,
taoliek kasin sik-a.
8 Sinkaattikan ay binaybay-ak sik-a gapo sin palalo ay bonget kon sik-a,
ngem ipailak ton sik-a di magay pap-eng na ay layad ya seg-ang ko,” kanan
Diyos ay nangsobot en sik-a.
9 “Paran sak-en, ed wani et kaman sin timpon Noe. Inkarik ay adiak polos
layosen kasin nan daga ay kaman din napasamak sin timpo na. Ed wani abe,
ikarik ay adiak to mabonget en sik-a, adiak kasin yamyaman ono dosaen sik-
a.
10 Mabalin ay makosokos din dodontog ya bilbilig, ngem nan layad kon sik-
a et magay pap-eng na. Adiak polos linglingan din intolag ko ay makikapyaak
en sik-a.” Siya na di kinwanin Diyos ay masemaseg-ang en sik-a.
11 Kanan Diyos, “Kaasi ka ay Jerusalem, siyodad ay kaseseg-ang ya man-
ligligat, maga di mangliwliwa en sik-a. Nankababanol ay bato di iamag ko
sin fondasyon mo.
12 Din kakayangan ay kad-am yan bato ay makwani en rubi di iamag ko.
Din segpan yan batbato ay kaman apoy ay mankoniniing, din dingding yan
nankababanol ay bato.
13 Itdoak to am-in din ipogaw mo yan somiged ya natalna din biyag da.
14 Din kinalinteg di kapoan di panakabalin mo. Maga di mamalpaligat en
sik-a ya maga di pan-egyatam.”
15 16 17

55

Din Iay-ayag Diyos Ay Seg-ang Na

1 Kanan Diyos, “Dakayo ay mandagaang ya manbigaw, omali kayos nan
kad-an di danom. Dakayo ay magay pilak na, omali kayo ay manlako si
makan ta mangan kayo. Manlako kayos arak ya gatas, olay magay bayadan
yo.
2 Apay gastosen yo di pilak yo si baken kosto ay makan? Apay nga alaen yo
ay sokat di boway yo di adi yo kapnekan? Esten yo ay dengngen ya tongpalen
din ibagak ta mabsog kayo sin kam-isan ay makan.
3 “Dengngen yo din ibagak ya omali kayon sak-en ta say matagotago kayo.
Itolag kon dakayo di adi manbalbaliw ay tolagan, et idawat kon dakayo din
bindisyon ay inkarik en David.
4 Dinotokak sisya ay mangipaammo sin kinadiyos ko sin kailiili, et nanba-
linek sisya ay pangolo ay mangituray en daida.
5 “Ed wani, ayagam din ipogaw sin addawi ay il-ili. Adi da am-ammos sik-
a, ngem ed wani dalasen da ay somag-en en sik-a. Tan sak-en si Yahweh
ay Diyos mo. Sak-en din nasantoan ay Diyos di Israelita et ipangatok sik-a,”
kinwanin Diyos.
6 Anapen yo si Diyos ya mankararag kayon sisya ed wani ay wada pay laeng
sin asag-en yo.
7 Masapol ay isaldeng din managbasol din lawa ay am-amagen da ya
balbaliwan da din nemnem da. Sagongen da koma si Yahweh ay Diyos tako,
tan managseg-ang ya silalayad ay mamakawan en daida.
8 Kanan Yahweh, “Baken mais-o din nemnem yo sin nemnem ko ya din
ogali yo sin ogalik.
9 Tan kaman din kinangaton di ed daya mo din daga di kaitkenan di
nemnem ko sin nemnem yo ya kaitkenan di ogalik sin ogali yo.

10 “Maiarig din kalik sin odan ya dalalo ay mapod daya ta sibogana din
daga. Adi owat mantaoli ay magay silbi na mo adi et pagabayena din mola
ay kapoan di bin-i ya makan.
11 Say ison din kalik ay adi owat mantaoli ay magay silbi na mo adi et
ipatongpal na amin ay nangibaaak.
12 “Awni et waday mangipango en dakayo et naragsak kayo ya waday talna
en dakayo ay komaan ed Babilonia. Mankanta dan to din dontog ya bilbilig
dowan aben manpalakpak din kakaiw.
13 Awni et say gomabay di mapteng ya way silbi na ay kaiw ay maisokat sin
pagat. Et danay di pannemneman di ipogaw si eng-enggana sin inamag ko,”
kinwanin Diyos.

56

Din Kaibilangan Di Ipogaw Ay Mapo Sin Amin Ay Nasyon Ay Ipogaw Diyos (56:1-8)

1 Kanan Diyos sin ipogaw na, “Say amagen yo din nalinteg ya din kosto tan
dandani din pangisalakanak en dakayo et say kailaan din kinalinteg ko.
2 Nagasat din mangipapasnek ay mantongpal sin inbagak. Bindisyonak
abe din man-illeng ya adi mangipakadodogis sin agew ay pan-ibbayan. Siya
abe sin adi man-amag si basol.”
3 Adi koman nemnemen di mangili ay mamati en Diyos ay adi ipalobos
Diyos ay maitapi da ay makidayaw sin ipogaw na. Adi koma aben nemnemen
di nakapon ay ipogaw ay adi ipalobos Diyos daida ay maitapi sin ipogaw na
gapo ta adi dan makaipoli.
4 Tan siya na di ibagan Diyos sin nakapon ay mamanol sin agew ay
pan-ibbayan ya mangam-amag sin panlaydan Diyos ya mangipapasnek ay
mantongpal sin intolag na:
5 “Awni et adi malinglingan din ngadan yo sin Timplok ya sin siyodad ko.
Sigsiged di idawat kon dakayo mo din mawad-an si an-ak ay babbabai ya
lallalaki, tan polos ay adi kayon malinglingan.”
6 Siya na abe di kanan Diyos sin baken Israelita ay naitapi sin ipogaw na
ay manglaylayad ya mansilsilbi en sisya, daida ay mangipateg sin agew ay
pan-ibbayan ya mangipapasnek ay mantongpal sin intolag na en daida:
7 “Awni et iey kos dakayo sin nasantoan ay dontog ko et manragsak kayo
sin beey ko ay pankararagan di ipogaw. Awatek abe din animal ay mapooan
ya odom ay idaton yo sin altar ko, tan sin Timplok et pankararagan di ipogaw
ay napo sin amin ay ili.”
8 Kanan aben Diyos ay nangitaoli sin Israelita ay napilit ay naiey sin
addawi, “Awni et waday itapik en daida ay odom ay ipogaw.”
9 10 11 12

57

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13

Din Inkarin Diyos Ay Badang Na (57:14-21)

14 Siya na di kanan Diyos, “Pataolien yon sak-en din ipogaw ko. Kaanen yo
amin ay manawad en daida ya esten yo amin ay pandanan da.
15 Sak-en din nangato ya manakabalin ay Diyos ay matmatago si eng-
enggana ya nasantoan di ngadana. Nangatongato ya nasantoan nan kad-
ak, ngem makiteeak abe sin ipogaw ay mangibaba si nemnem da ya man-
gibabawi si basbasol da ta itaolik din talek ya namnama da.

16 Adi mantoltoloy din bonget ko ya pangidarumak en daida, tan mo say
iyat ko et amangan mo matey da yan sak-en met di nangidawat sin biyag da.
17 Binmongetak en daida begew sin kinagamgam da ay manpos si baken
dan oka et dinosak ya binaybay-ak daida, ngem makenteg din nemnem da et
inpapati da ay mangonod sin lawa ay ogali da.
18 "Inilak din inamag da, ngem awni et agasak daida. Awni et ipangok ya
badangak daida yan liwliwaek abe din maladingitan
19 ta say idayaw das sak-en. Iawis ko di talna sin amin ay ipogaw, asag-en
ono addawi, et agasak daida.
20 Ngem din mangam-amag si lawa et kaman dan din dalloyon di baybay
ay adi tomalna ya mangidateng si pitek ya kadodogis.
21 Magay talna sin mangam-amag si lawa," siya nay kanan Diyos.

58

Din Tet-ewa Ay Panagbabawi

1 Kanan Diyos, "Pan-ipigsam ay mangibogaw ay mangipaammo sin ipogaw
ed Israel sin basbasol da.
2 Innagew ay mandaydayaw dan sak-en ay kaman dadlon tet-ewa ay
layden da ay mangammo sin panlaydak. Et kaman da iman nalinteg ay
nasyon ay managtongpal sin bilbilin di Diyos da. Tan kanan da en idawtak
daida si kosto ay linteg ya malaydan da ay mandayaw en sak-en."
3 Kanan din ipogaw ay mansalodsod, "Sinoy silbi na ay itpe mi di dagaang
mi ya ibaba mi din awak mi? Tan adi ka met laeng ikaskaso mo say amagen
mi di."
Ngem kanan Diyos ay sombat, "Di katet-ewa na, sin agew ay pangit-itpean
yo si dagaang yo yan din bokbokod yo ay pansigdan di nemnemnemen yo
met laeng. Palpaligaten yo abe din pan-ob-oblaen yo.
4 Sin pangit-itpean yo si dagaang yo yan mabonget kayo sin gagait yo ya
man-iibaw kayo ya dowan kayon man-asidespeg. Ay kanan yo en malay-
danak ya dengngek din kararag yo sin pangam-amagan yos di?
5 Sin pangit-itpean yo si dagaang yo, manyakog-ong kayo ay kaman logam.
Iaplag yo di sako ay pey-an yos dap-o yan say bomaktadan yo. Ay siya di di
kosto ay iyat ay mangitpe si dagaang? Ay kanan yo aya en malaydanak isdi
ay am-amagen yo?
6 "Siya na di laydek ay amagen di mangitpe si dagaang: Isaldeng yo ay
mamalpaligat si iib-a yo ya manosowitik en daida. Wayawayaan yo din
mapalpaligat.
7 Ibingayan yo sin kanen yo din mandagaang ya padagosen yo din nabiteg
ay magay beey da. Badoan yo din magay bado na yan adi yon ipaidam din
badang yo sin aag-i yo.
8 "Mo say amagen yo di, din bindisyon ko et kaman segit sin agsapa ay
maneysey-ang en dakayo et maganno ay mapey-an din sogat yo. Kaman
mangon-ona ay mangipango en dakayo din kinalinteg yo ya din mankonini-
ing ay kinadiyos ko di manalaknib abe sin likodan yo.
9 Et mo mankararag kayo yan songbatak. Mo mankedaw kayo si badang,
wadaak ay bomadang en dakayo.
"Mo isaldeng yo ay mamalpaligat, mangoy-oyaw ya mankalkali si lawa sin
iib-a yo;
10 mo idawtan yo sin kanen yo din mandagaang ya idawtan yo din makas-
apol sin kasapolan da, awni et pomat-a ay kaman kaagawan din mabolinget
ay nanlilikmot en dakayo.

11 Kanayon abe ay ipangpangok dakayo. Sin nakgang ay daga, idawat ko
amin ay kasapolan yo ya papigsaek dakayo. Et kaman kayon garden ay
masisibogan si obbog ay adi katkatdok.
12 Awni et isaad kasin din poli yo din nabayag ay nabakas ay ili et saaden
da din nabakas ay bebbeey. Et dakayo din makwani en nangibangon sin
nadadael ay alad ya bebbeey."
13 Kanan aben Diyos, "Mo ibilang yo ay nasantoan din agew ay pan-
ibbayan ya adi yon say anapen din bokbokod yo ay pansigdan sin agew
ay sana, mo banolen yo et adi kayon manbiyahi, man-obla ono mankali si
magay silbi na sin agew ay sana,
14 mawadan to di ragsak yo ay mansilbi en sak-en. Ipangatok dakayo sin
pangilan di ipogaw sin intiro ay lobong. Lak-amen yon to din kinabaknang di
daga ay indawat ko en ap-apo yo ay Jacob, tan sak-en si Diyos ay nangibagas
na."

59

Din Basol Di Israelita (59:1-4,6-8)

1 Adi yo kankanan en nakapsot si Diyos ay adi makaisalakan en dakayo ya
nateweng ay adi makadnge.
2 Tan din basol yo di mangiaddawin dakayo en Diyos ya gapo ay adi na
dengngen din kararag yo.
3 Tan din takkay yo et kaman namansaan si dada ya basol, ya din tepek yo
et bomalaan di etek ya lawa ay kali.
4 Mo mandarum kayo ya somango kayo sin pangokoman, baken din
nalinteg di amagen yo mo adi et man-etek kayo ta say mangabak kayo. Say
nemnemen yo abe din iyat yo ay mangpasakit sin iib-a yo.
5 6b *Say am-amagen yo din panbasolan yo ya pamalpaligatan yo si iib-a yo.*
7 Alisto kayo ay mangamag si lawa ya manpese si magay basol na. Kanayon
ay lawa di panggep yo et olay intoy em-emeyan yo, waday dadaelen yo.
8 Adi yo dinan din danan ay maiturong si olnos ya talna,* *tan baken nalinteg
di pandanan yo. Nakillo di inamag yo ay pandanan, isonga amin ay mandan
isdi et adi da makadteng si talna.*

Din Nangipodnoan Di Ipogaw Sin Basbasol Da (59:9-21)

9 Kanan din ipogaw, "Siya na di gapo ay maga di mangisalakan en datako
sin mamalpaligat en datako ya maga di mangitonton sin kalintegan tako.
An-anapen tako di silaw ay maninggaw en datako, ngem mabolinget din
pandanan tako.
10 Kaman takon nagodab ay mankapkapokap sin dingding ya maisokba sin
kaagawan ay kaman et labi. Mo is-o tako din kasasaad tako sin nasalon-at ay
ipogaw sin kad-an tako, kaman takon natey.
11 Maladingitan ya maganatan tako ay manseseed si kinalinteg ya
kaisalakanan, ngem addawi en datako.
12 "Apo, adi mabilang nan basbasol mi en sik-a et say kaman mantistigo ay
maikontra en dakami, isonga ipodno mi dana ay binmasolan mi.
13 Kinonkontra mi ya dinokogan mis sik-a ay Diyos. Adi kami kayman nan-
tongtongpal en sik-a ya pinalpaligat mi din iib-a mi. Pag etek di nemnemen
ya ibagbaga mi.

---

* **59:8** Roma 3:15-17.

14 Matopap din kinalinteg et addawi ay maamag din kosto. Malaslasoy din
tet-ewa sin katoptopogan di ipogaw et adi maawat din kosto.
15 Magay mangibagas tet-ewa, isonga say mapaligat din mangisaldeng ay
mangamag si lawa."

Lawa sin pangilan Diyos dana ay mapaspasamak.

16 Nasdaaw sisya ay mangila ay magay olay esa ay bomadang sin mapali-
gatan, isonga say osalena din mismo ay panakabalina ya kinalinteg na ay
mangisalakan en daida et mangabak sisya.
17 Din kinalinteg et kaman say manalida sin pagew na. Kaman helmet
ay ikalogong na din pangisalakanana sin ipogaw na. Kamanan bado din
napigsa ay nemnem na ay manosa ya mangibaes sin napalpaligatan di
ipogaw na.
18 Din dosa ay idawat na sin mangililiget en sisya et maibasar sin inamag
da, olay pay din wadas addawi ay il-ili.
19 Gapo isdi, egyatan ya idaydayaw di ipogaw si Diyos isnan intiro ay daga.
Awni et domateng sisya ay kaman napigsa ay ginawang ya mapges ay dagem.
20 Kanan Diyos, "Domateng to ed Jerusalem din mangsobot sin ipogaw ko
ay mangibabawi si basbasol da.
21 Et mo sak-en pay, siya nay itolag kon dakayo: Manipod ed wani, mawada
en dakayo din Ispiritok ya din inpaammok ay kali, et itdo yo nan kalik si
odom ay ipogaw. Siya na abe di matongpal sin an-ak yo ya poli yo si eng-
enggana."

60

Din Kaidayawan Di Jerusalem Sin Tapin Di agew (60:1-9)

1 Bomangon ka ay Jerusalem ta mansilaw ka ay kaman din agew. Din-
mateng di pat-a en sik-a tan silsilawan daka sin mankoniniing ay kinadiyos
en Yahweh.
2 Olay malikmot si bolinget nan lobong, ngem matinggawan ka pay sin
silaw ay mapon Diyos et maila din kinadiyos na sin patag mo.
3 Omali dan to en sik-a din nanasyon ya aari gapo sin silaw ay wadan sik-a.
4 Manmokilang ka ta ilaem din maam-amag. Domateng ay masinop nan
an-ak mo ay lalaki ay mapo sin addawi. Din an-ak mo abe ay babai yan
kaman dan anak ay bakwaen da ay idateng en sik-a.
5 Mailam to dana et palalo di ragsak mo, tan iey dan to en sik-a din
kinabaknang di il-ili. Ikarga da sin bapor ay iagadang sin baybay.
6 Awni et domateng issa di ipogaw ay mapo ed Midian ya Efa ay mangiday-
dayaw en Diyos. Ikoykoyog da di ad-ado ay kamel ay manggen si ad-ado ay
balitok ya insinso ay alaen da ed Seba.
7 Maiey to en sik-a din amin ay karnero ed Kedar ya Nebayot. Maidaton da
sin altar Diyos et malaydan isdi. Awni et dadlon paptengen Diyos din Timplo
na.
8 Sino ngin da din bapor sin baybay ay ad-ado ay kaman liboo ya kaman
kalapati ay mantaoli sin beey da?
9 Daida din bapor ay napo sin addawi ay il-ili ay mangidateng sin ipogaw
Diyos. Idateng da din palata ya balitok da ay pangidaydayaw dan Yahweh
ay nasantoan ay Diyos tako ay Israelita. Sisya di nangiturong sin odom ay
nasyon ay mangidayaw en dakayo ay ipogaw na.
10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22

61

Din Pangisalakanan Diyos Sin Ipogaw Na

1 Wadan sak-en din Ispiriton Diyos, tan pinili nas sak-en ay en
mangikasaba sin siged ay damag sin nabibiteg. Inbaa nas sak-en ay
mangliwliwa sin palalo ay nadadagsenan ya naladingitan, ya ta enak ibaga
sin naibabalod ay malokatan din balodan ta mawayaan da.
2 Inmibaa abe ta ipaammok sin kaipoipogaw ay dinomteng din timpo ay
pangipailaan Diyos sin seg-ang na*et abakena din kalaban da.*
3 Inmibaa ta enak paragsaken din maladingitan ay ipogaw ed Jerusalem.
Sokatak din sadot ya sakit di nemnem da si ragsak da ay layad da ay
mangidayaw en Diyos. Maiarig da si makneg ay kaiw ay si Diyos ay mismo
di nangimola ta madayaw sisya.
4 Awni et isaad da kasin din nadadael ay beey yan bangonen da din il-ili ay
nabayag ay nabakas ya nataynan.
5 Dakayo ay ipogaw ko, awni et mansilbi di mangili en dakayo. Daida
di mangayowan si karnero yo. Daida abe di mangobla sin dagdaga yo ya
mangayowan sin kaob-obasan yo.
6 Ngem dakayo pay di papadi ay mansilbi en Yahweh ay Diyos tako. Awni
et ganasen yo ya it-ek yo din ina yo ay kinabaknang di odom ay nasyon.
7 Gapo ta dobli di panakaibabain ya ligat ay linak-am din ipogaw ko,
mandobli abe di ganasen da ay ragsak ya kinabaknang sin bokod da ay daga.
8 Tan kanan Diyos, “Sak-en ay Diyos et laylaydek din kinalinteg, ngem
kaliliget ko din akew ya odom ay lawa ay maam-amag. Sigurado ay idawat
kon to din gon-gona da ya waday adi manbalbaliw ay itolag ko en daida.
9 Mandinamag to din poli da sin amin ay nasyon et amin ay mangila en
daida yan ibaga da ay daida din ipogaw ay binindisyonak.”
10 Palalo di ragsak ko begew sin inamag Diyos, tan kamanan inpabado
en sak-en din omisalakanana ya kinalinteg na. Maiarig sin osalen di man-
gasawa ay lalaki ay kaman bedbed di padi ya al-altin di awak ay osalen di
makiasawa ay babai.
11 Awni et ipailan din Kangatoan ay Diyos di kinalinteg na sin biyag di
ipogaw na et idayaw das sisya sin pangiilaan di ipogaw sin amin ay ili.
Sigurado ay matongpal dana ay kaman din kinasiguradon di bomngisan ya
gomabayan di bin-i.

62

Din Baro Ay Ngadan Di Jerusalem (62:1-7,10-12)

1 Gapon sik-a ay Jerusalem, adiak gomiginek mo adi et mankaliak enggana
ay maisalakan ka ya maila din pangabakam ay kaman din silaw sin labi.
2 Awni et ilaen di kaipoipogaw di pangabakam ya mailan di aari din
kaidayawam. Wadan to di baro ay ngadan mo ay si Diyos ay mismo di
mangipangadan.
3 Maiarig kan to si nabanol ay korona ay iin-genan Yahweh ay Diyos mo.
4 Et enggay baken kan makwani en “Nabaybay-an ay Ili” ono “Tinaynan di
Asawa na” mo adi et “Ili ay Laylayden Diyos” ya “Naragsak ay Nakiasawa”
tan laylayden Diyos sik-a ya oka daka.
5 Din layad Diyos ay nangiamag kasin en sik-a et kaman din layad di baro
sin balasang ay asawaena et maiarig ka ay asawa na.

---

* **61:2** Lucas 4:16-19.

6 Kanan Diyos, “Ili ay Jerusalem, wada day binilin ko ay gowardiya sin alad
mo et bantayan daka si labi ya kaagawan.” Dakayo ay gowardiya, adi kayo
gomiginek, mo adi et kanayon koma ay ipanemnem yo en Diyos din kari na
ta adi na polos linglingan.
7 Masapol ay itoltoloy yo ay mankararag en sisya enggana ay itaoli na din
sigod ay kasasaad di Jerusalem et panbalinena kasin si siyodad ay idaydayaw
di intiro ay lobong.
8 9
10 Dakayo ay taga-Jerusalem, bomala kayo sin siyodad ta man-amag kayo si
kalsada ay pandanan din kailian yo ay mantaoli. Man-amag kayo si annawa
ay kalsada yan kaanen yo din batbato. Mantood kayo abe si sinyal ta ilaen di
ipogaw sin kailiili.
11 Siya na di ibilin Diyos sin amin ay solin di daga: “Ipaammo yo sin ipogaw
ed Jerusalem ay omali din mangisalakan en daida yan itaktakina din gon-
gona ay idawat na.”
12 Awni et dakayo nan makwani en “Nasantoan ay Ipogaw Diyos” ya
“Ipogaw ay Sinobot Diyos.” Din ili yo abe ay Jerusalem et makwani en “Ili
ay Laylayden Diyos” ya “Ili ay Adi Baybay-an Diyos.”

63

Din Pangabakan Diyos Sin Kailiili

1 Sino din mapmapo ed Bozra ay sakop di Edom*[*ay nanbabados na-
mansaan si mandada? Maptemapteng di bado na ya namalkaan si sinyal di
kinangato na. Manmandan yan maila di palalo ay bikas na. Kanana, “Sak-en
din nalinteg di kali na ay manakabalin ay mangisalakan.”*
2 Apay nga namansaan din bado nas mandada ay kaman din badon di
nanpespes si obas?
3 Kanan Diyos, “Es-esak ay nangigatigatin sin nanasyon ay kaman din iyat
di manpespes si obas. Magay inmali ay binmadang. In-gatin kos daida gapo
sin bonget ko et nagolpi din badok ay minansaan din dada da.
4 Tan inkeddeng ko ay ed wani di timpo ay isalakan ko din ipogaw ko ya
timpo ay dosaek din kalaban da.†
5 Nasdaawak tan ilaek yan maga di bomadang, ngem pinmigsaak gapo sin
bonget ko et nangabakak.
6 In-gatigatin kos daida si bonget ko yan pinabeteng kos dosak‡*et inmayos
din dada da sin lota.”*
7 Dad-atek din komakaman ay layad Diyos. Idaydayaw ko gapo sin amin
ay inamag na para en datako. Dakdake din bindisyona en datako ay Israelita
gapo sin seg-ang na ya magay pap-eng na ay layad na.
8 Kanan Diyos, “Daida din ipogaw ko et adi dan omietek.” Et insalakanas
daida.
9 Sin amin ay ligat da et mansakit din nemnem na. Baken baa ono anghel di
nangisalakan en daida mo adi et si Diyos ay mismo. Insalakanas daida gapo
sin layad ya seg-ang na. Kanayon ay inay-ayowananas daida ed idi,
10 ngem kinontra das sisya et nansadoten da din nasantoan ay Ispirito na.
Isonga nanbalin sisya ay kalaban da.

---

* **63:1** Ed Edom yan simbolon di am-in ay nasyon ay mangililiget en Diyos ya din ipogaw na. † **63:4** Naipaammo 19:13,15. ‡ **63:6** Din kanana sin Masoretic Text ya Dead Sea Scrolls et: *pinabeteng kos dosak.* Din dosan Diyos et maiarig si arak. Mo ad-adoy inomen di ipogaw ay arak, mabeteng da enggana ay matokang da. Siya abe ay ad-adoy lak-amen di nanasyon ay dosa enggana ay dadlon dan madadael. Ilaen abe sin Salmo 60:3; 75:8; Zecarias 12:2. Din kanana sin odom ay manuskrito et: *minekmek ko.*

11 Pag da et nemnemen ed bayag sin timpon Moses ay baan Diyos et kanan
da, “Into pay si Diyos ay nangisalakan sin ipogaw na ya din papangolo da
sin baybay? Into pay sisya ay nangidawat sin nasantoan ay Ispirito na en da
Moses ta mantee sin kad-an di kaipoipogaw?
12-13 *Into pay si Diyos ay nangipaila sin panakabalina babaen en Moses et*
nansianena din danom sin baybay yan inpango na din ipogaw na ay nandan
sin gawa na?” Et gapo isdi yan madaydayaw din ngadana si eng-enggana.
Si Diyos di nangipango en daida et kaman dan kabayo ay adi maisokba sin
kadardaratan.
14 Indawtanas daida si pan-illengan ay kaman din baka ay naipastol sin
tanap ay magabay di kanen da. Say inyat na ay nangipango sin ipogaw na ta
madayaw din ngadana.
15 Apo, man-osdong ka kod issan ed daya ay nasantoan ya nangato ay beey
mo. Into pay din pangay-ayowanam en dakami ya din layad ya seg-ang mo?
Into pay din panakabalin mo? Adi ka kod bomaybay-an.
16 Sik-a din ama mi olay adi omibilang da Abraham en Jacob ay ap-apo mi.
Sik-a din kanayon ay nangsobsobot en dakami manipod ed idi.
17 Apo Diyos, apay nga baybay-am dakami ay omaddawi sin laydem
ya komenteg nemnem mi? Mantaoli ka koma ta badangam dakami ay
nansilsilbin sik-a ay ipogaw mos eng-enggana.
18 Dakami ay ipogaw mo yan inoka mi din nasantoan ay lugar mo si
sinkaattikan, ngem nay et ay in-gatigatin din kalaban mi din Timplom.
19 Ibilang mos dakami ay kaman nasyon ay adi kan polos inturturayan,
kaman adi kamin naibilbilang ay ipogaw mo.

64

(64:1-9)

1 Apo Diyos, bisngitem koma ed langit ta ilokat mo, ta bomaba ka isnan
kad-an mi et manyegyeg din dontog gapo sin kawadam.
2 Din bomabaam et kaman koman din iyat di apoy ay mamoo sin maitongo
ta panlowagena di danom. Et siya abe ay omali ka koma ta ipailam din
panakabalin mo sin mangililiget en sik-a ya panpayegpegem si egyat din
kailiili sin sangoanam.
3 Sin binmabaam ed idi ay nangipailaam si nakaskasdaaw ay inamag mo,
nanpayegpeg da din dontog sin kawadam.
4 Maga pay laeng di nakaila ono nakadnge si kaman sik-a ay Diyos ay
nangamag si kaman nidi para sin mantalek en sisya.
5 Malaydan ka ay mangawat sin maragsakan ay mangamag si kosto ya
mangonod sin laydem. Ngem binmonget ka gapo sin basol mi, tan manipod
ed bayag, intoltoloy mi kayman ay nanbasol. Intoy iyat mi ngarud ay
maisalakan?
6 Kinmadodogis kami am-in et am-in ay kinasiged mi yan maiarig si
kadodogis ay trapo. Gapo sin basbasol mi, kaman kamin nango ay tobon di
kaiw ay itayaw di dagem.
7 Maga di mankararag en sik-a ya mankedaw si badang mo, tan dinokogam
ya binaybay-am dakami ta lak-amen mi di pantongpalan di basbasol mi.
8 Ngem sik-a ay Diyos din ama mi. Dakami din koli yan sik-a din man-
damdamili et inamag mo am-in dakami.
9 Adi ka koman palalo ay mabonget en dakami ya adi kan nenemnemen din
basol mi si eng-enggana. Pangaasim koma ta seg-angam dakami ay ipogaw
mo.
10 11 12

65

Din Baro Ay Daya Ya Baro Ay Daga (65:1-2,17-25)

1 Kanan Diyos, “Din adi nankarkararag en sak-en et daida di nanpailaak.
Din adi nangan-anap en sak-en et daida di nanteng.* Din ipogaw ay adi nan-
daydayaw en sak-en et ay-ayagak daida ay mangwani, ‘Naeyak ay tomolong.’
2 Naninsin-agew ay ay-ayagak di kaipoipogaw ay mangipipilit ay manga-
mag si lawa yan say tongtongpalen da din layden da.”†

Gapo ta ipipilit da ay manaydayaw si sinan didiyos ya mangamag si iparit di linteg ko, dosaek daida ay kosto. Ngem laton ay adiak pakidosa din at-atik en daida ay siged di ogali na, tan pinilik daida ay manawid sin ilik ya mansilbi en sak-en isdi. (*65:3-16*)

3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

17 “Ilaen yo! Dandani ay manparsuaak si baro ay daya ya baro ay daga et
mamingpingsan ay malinglingan to din sigod.
18 Manragsak kayo et si eng-enggana gapo sin amagek. Tan din baro
ay Jerusalem ay amagek et naragsak dan to din ipogaw ay mantee isdi ya
panragsakan aben di odom ay ipogaw isnan daga.
19 Sak-en abe et malaydanak ed Jerusalem ya din ipogaw ko. Awni et sin
isdi yan magay madnge ay man-oga ono man-adawag si ligat na.
20 Awni et magay matey ay moyang ya magay masapa ay matey ay nataen-
gan. Tan din mantawen si sin-gasot et maibilang ay anak pay laeng, ya din
adi mangdas si sin-gasot et maibilang ay binmasol ay madosa.
21-22 *Man-isaad dan to si beey yan daida ay mismo di manbeey, baken odom.
Manmola das obas yan daida met laeng di mangan sin lames na. Omando abe
di biyag da ay kaman din kaandon di panbiyagan di kaiw. Ganasen da din
bongan di boway da.*
23 Adi dan man-obla ay magay pantongpalana ono man-anak si lawa di
pantongpalana, tan bindisyonak daida ya din ipoli da.
24 Olay daan dan ibaga ono mankalkali da pay laeng, songbatak din
kararag da.
25 Awni et man-okob di atap ay aso si anak di karnero. Din layon yan
mangan das nabeas ay kaman baka, yan din eweg, tapok di kanena. Magay
komat ono domadael sin nasantoan ay dontog ko,” kanan Diyos.

66

Din Pangokoman Diyos Si Kaipoipogaw (66:1-2,10-16,18-21)

1 Kanan Diyos, “Ed langit di pantokdoak ay manturay, ya din lobong et say
pan-andayak, isonga olay sino ay beey di saaden yo et adi omanay si panteak.
2a *Tan sak-en di nangamag sin am-in ay wada et okak amin daida.**
3 4 5 6 7 8 9

10 “Dakayo ay mangipatpateg sin ili ay Jerusalem ya nanladingit ed idi
gapon sisya, makiragsak kayo sin ipogaw na ya manragsak kayo gapo en
sisya.

---

* **65:1** Di esa abe ay kaiologan nina sin Hebreo et: *“Nakasaganaak ay manongbat sin kararag di ipogaw ay adi nankarkararag ya nakasaganaak ay datngen da olay mo adi da inman-anap...”* † **65:2** Roma 10:20-21. * **66:2a** Inam-amag 7:49-50.

11 Mapnek kayon to sin kinabaknang na ay kaman din iyat di moyang ay
mapnek sin soson ina na.
12 Tan kaman din iyat di danom si napno ay ginawang ay man-oyas din iyat
ko ay mangipaey en dakayo sin kinabaknang di odom ay nasyon. Et mapnek
kayo ya kaman kayo din moyang ay ay-ayowanan din ina na dowanan
bakwaen ay pasosoen ya abaen.
13 Awni et liwliwaek dakayo ed Jerusalem ay kaman din iyat di ina sin
nadakdake ay anak na," kanan Diyos.
14 Mo ilaen yo ay mapasamak dana et manragsak ya pomigsa kayo. Et
siya danay pangammoan yo ay badangan Diyos din mansilbi en sisya ngem
mabonget sin mangonkontra et dosaenas daida.
15 Awni et omali si Diyos ay mangikoyog si apoy. Din kalisa na et kaman
alinposapos, yan palalo din bonget na ay manosa sin kalabana.
16 Tan babaen si apoy ya kampilan, dosaena am-in ay nakabasol et ad-ado
di matey.
17
18 Kanan Diyos, "Ammok din nemnemnemen da ya am-amagen da. Oma-
liak ta sinopek din nanasyon ay nankinalasi di kali da et ilaen da din
panakabalin ko.
19 Maammoan da ay sak-en di manosa en daida, yan din odom ay
makalasat, ibaak sin nanasyon ya il-ili ay adi pay laeng nakadnge si
maipanggep en sak-en ono nakaila sin panakabalin ko. Ibaak daida ed
Espanya, Libya, Lydia, Tubal ya Grecia, et dad-aten dan to sin nanasyon ay
nay din panakabalin ko.
20 Ikoyog dan to ay isaa din kakailian yo ay wada sin odom ay nasyon et
kaman regalo ay idawat dan sak-en. Mangabayo da si kabayo, dangki ya
kamel. Manlogan din odom si kariton ya kalisa ay para gobat, et emey da sin
nasantoan ay dontog ko ed Jerusalem. Idateng das daida ay kaman din iyat
di Israelita ay man-idateng si makan ay maidaton sin Timplok ay naipeey si
pankargaan ay nalinis sin sangoanan di linteg.
21 Et panbalinek din odom en daida si papadi ya Levita."
22 23 24

Jeremias
Maipanggep Sin Libro Ay Nay

Si Jeremias et mamadto ay nansilsilbi en Diyos ed Juda manlogi sin 626 B.C. sin timpon Ari Josias. Inpadtopadto na ay dosaen Diyos din ipogaw na mo adi dan dokogan din panaydayawan das didiyosen ya odom ay basbasol da, et indasana din natongpalana, tan sin 586 B.C., dinadael Nebukadnezzar ay ari ed Babilonia din siyodad ay Jerusalem, et inpakaanas Ari Zedekias ya din odom ay taga-Juda ta maiey da ed Babilonia. Inpalobos na ay mataynan si Jeremias ed Juda, ngem baken nabayag yan inpilit di kailiana ay makiey ed Egipto tan emegyat da sin taga-Babilonia.

Ad-adoy linak-am Jeremias ay ligat. Gapo ta binagbagaana din taga-Juda ta somoko da koma sin taga-Babilonia, kanan da en makalipot sisya et inpaibalod da. Pinadas da abe ay ipapse. Nanriris Jeremias en Diyos begew sin ligligat na et inpaammo na din sakit di nemnem na. Gapos di, ad-ado di ammo tako ay maipanggep sin biyag ya ligat na mo din odom ay mamadto sin Daan ay Tolag. Mabalin ay mapapigsa di pammati tako mo basaen tako din napasamak en sisya, tan olay mo napalpaligatan begew sin nansilbiana en Diyos, adi emegyat sin kaibaw na, mo adi et inpapasnek na ay nanongpal sin inbilin Diyos ay amagena.

Baken pag dosa di inpadton Jeremias, tan inpadto na abe din pantaolian di ipogaw Diyos sin kosto ay ili da ya din baro ay itolag Diyos en daida ay isolat na sin nemnem da (ilaen sin 31:31-34).

Din Linaona

Din nangayagan Diyos en Jeremias 1:1-19
Din naipadto maipanggep ed Juda 2:1–25:38
Din nangontraan Jeremias sin nangipadtos baken tet-ewa 26:1–29:32
Din pantaolian di ipogaw Diyos ya din baro ay itolag na 30:1–33:26
Di odom ay napasamak en Jeremias 34:1–45:5
Din naipadto maipanggep sin odom ay nasyon 46:1–51:64
Din nadadaelan di siyodad ay Jerusalem 52:1-34

Din Nangayagan Diyos En Jeremias (1:1-10,17-19)

1 Siya na di dad-at Jeremias ay anak Hilkias ay esa ay padi ed Anatot ay
sakop di Benjamin.
2 Inpaammon Diyos din kali na en sisya sin maikasinpo ya tolo ay tawen
ay nanturayan Ari Josias ay anak Amon ed Juda.
3 Wada kasin di naipaammo en sisya sin timpon di turay Jehoyakim ay
anak Josias. Idi nakdeng di, namin ad-ado pay ay waday inpaibagan Diyos
en sisya enggana sin maikalima ay bowan di maikasinpo ya esa ay tawen
ay nanturayan Zedekias ay anak Josias. Sin doy ay timpo din naabakan di
Jerusalem. Naipakaan din omili isdi et napilit da ay naiey sin odom ay ili.
4 Kanan Jeremias, “Siya na din kalin Diyos ay naipaammo en sak-en:
5 ‘Idi daan kon pekken sik-a sin eges inam, enggay inaammok sik-a. Sin
daan ka pay laeng maianak, inlalasin kos sik-a ay mansilbi en sak-en yan
dinotokak sik-a ay mangipaammo sin kalik sin nanasyon.’ ”
6 Songbatak pay yan kanak, “Bakenak met maapat tan an-anakak pay
laeng.”

7 Ngem kanan Diyos, “Adi ka kanan en an-anak ka, tan masapol ay emey
ka sin amin ay ipogaw ay pangibaaak en sik-a ta ibagam amin ay ibilin ko.
8 Adi kan emegyat en daida, tan wadaak ay mangadkadwa ya
mangisalakan en sik-a.”
9 Pag iadawan Diyos din takkay na et giniwit na din tepek ko yan kanana,
“Nay ipaammok en sik-a di ibagam.
10 Et ed wani ay agew, idawat ko di kalebbengam ay mangipadto si maa-
mag sin nanasyon ay panturayan di ipogaw. Begew sin ipadtom, kabaelam
ay manggabot ya mangipababa, manadadael ya mangabak. Kabaelam abe
ay mangisaad ya mangimola.
11 12 13 14 15 16
17 “Isonga mansagana ka et ta en ka ibaga en daida am-in ay ibilin ko. Adi
ka emegyat en daida tan mo emegyat ka, sepsepek ay paegyaten sik-a sin
sangoanan da.
18 Tan ed wani ay agew, panbalinek sik-a si kaman naaladan ay siyodad,
kaman posti ay landok ya bronsi ay dingding. Labanen dakan to sin am-in
ay ipogaw ed Juda, pati din ari ya odom ay tuturay ya papadi.
19 Ngem olay mo labanen daka, magay bael da, tan wadaak ay mangad-
kadwa ya manalaknib en sik-a,” kanan Diyos.

2

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32
33 34 35 36 37

3

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18

Din Nanokogan Din Israelita En Diyos (3:19-25)

19 Kanan Diyos, “Dakayo ay Israelita, laydelaydek ay ibilang dakayo ay
an-ak ko ya idawtan si maymayat ay daga ay kamaptengan sin am-in ay
nasyon. Kanak si nemnem ko en awagan yos sak-en ay ama ya itoltoloy yo
ay mangonod en sak-en.
20 Ngem kaman kayon babai ay nanokat si asawa na tan dinmokog kayo.”
21 Waday madnge ay oga sin toktok di dontog. Man-og-oga da ay man-
pakaasi di ad-ado ay Israelita, tan nanbasbasol da ya nilinglingan da si
Yahweh ay Diyos da.
22 Kanan Diyos, “Dakayo ay baken matalek ay ipogaw, mantaoli kayon sak-
en, tan laydek ay agasan dakayo ta manbalin kayo ay matalek.”
Asi yon kanan, “Aw, sagongen mis sik-a tan sik-a si Yahweh ay Diyos mi.
23 Magay naibadang na en dakami din nanaydayawan mi si sinan didiyos
sin toktok di dontog. Sik-a anggoy ay Yahweh ay Diyos mi di mangisalakan
en dakami ay Israelita.
24 Ngem din nandaydayawan min Baal ay din kadodogis ay didiyosen di
gapo ay namaga din inligligatan di aap-o mi ay aan-ak da yan siya abe sin
kakarnero ya baka da.
25 Manlakob-o kami ay mangipaila ay palalo di bain mi, tan dakami ya
din aam-a mi yan nanbasol kami en sik-a ay Yahweh ay Diyos mi. Adi kami
nantongpal en sik-a manipod sin kakitkittoy mi engganad wani.”

4

Din Kosto Ay Panagbabawi (4:1-2)

1 Kanan Diyos, “Dakayo ay Israelita, mo layden yo ay mantaolin sak-en,
masapol ay iwasit yo din kaliliget ko ay didiyosen yo ta adi kayo kasin
omaddawi.
2 Mo naimposoan di iyat yo ay mansapata en sak-en dowan aben nalinteg
di kabibiyag yo, kedawen din nanasyon di bindisyon ko et idaydayaw das
sak-en ay Diyos.”
3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31

5

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31

6

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30

7

Din Panagdayaw Ay Magay Silbi Na (7:1-15,22-28)

1-3 Inbaan Diyos si Jeremias ay emey sin segpan di Timplo ay senggepan
di ipogaw ay taga-Juda ay en mandaydayaw. Inbilina ay en pomika isdi ta
ipaammo na din kali na. Kanan Jeremias, “Siya na di inbagan Yahweh ay
Kangatoan ay Turay en datako ay Israelita: Balbaliwan yo din panagbiyag
yo ya din ogali yo ta say adiak pakaanen dakayo isnan ili ay nay.
4 Adi yo patpatien din ipidwapidwa da ay kanan en, ‘Laton ay adi tako
maan-ano, tan sinay din Timplon Diyos,’ tan baken tet-ewa di.
5 “Tet-ewa koma ay balbaliwan yo din biyag yo ya ogali yo ta kostokosto di
iyat yo si esa ya esa.
6 Adi yo palpaligaten din mangili, olila ya balo. Adi kayo manpespese si
magay basol na sin ili ay nay. Adi kayo aben mandaydayaw si didiyosen tan
say kadadaelan yo.
7 Mo say iyat yo di, makiteteeak en dakayo si eng-enggana isnan ili ay
indawat ko ed idi sin aap-o yo.
8 “Ngem nay ay mantalek kayo si baken tet-ewa ay kali ay magay silbi na.
9 Mangakew kayo, manpese ya makikamalala kayo. Man-etek kayo ay
mansapata. Man-idaton kayon Baal ya mandayaw kayo si didiyosen ay adi
yo am-ammo.
10 Asi kayo pay omali sin Timplok ay kaidaydayawak yan kanan yo en adi
kayo maan-ano et mabalin ay itoltoloy yo din kaliliget ko ay am-amagen yo.
11 Ay din pannemnem yo sin Timplok yan liyang ay pantean di tollisan?
Sak-en et iilaek din maam-amag.
12 “Emey kayo ed wani ed Shilo ay pinilik ay pandaydayawan da en sak-en
ed idi ta ilaen yo di napasamak sin lugar ay doy* gapo sin basol ay inam-amag
di ipogaw ko ay Israelita.
13 Namin ado ay nakikaliak en dakayo, ngem adi yo inkaskaso. Ay-ayagak
dakayo, ngem adi kayo somongsongbat. Isonga ed wani, gapo ta say inamag
yo amin dana,
14 amagek di kaman din inyat ko ed Shilo sin Timplok ay pantaltalkan yo
ya isnan lugar ay indawat kon dakayo ya sin aam-a yo.
15 Pakaanek abes dakayo sin sangoanak ay kaman din inyat ko sin aag-i yo
ay polin Efraim.”
16 17 18 19 20 21

---

* **7:12** Ed Shilo din damo ay nangisaadan da Josue sin Baol di Tolagan sin dinmatngan da ed Canaan. Sin timpon Jeremias, nabayag ay nababakas. Ilaen abe sin 26:6.

22 Kanan aben Diyos en Jeremias, “Idi inkaan ko ed Egipto din aam-a yo,
magay inbagak ono inbilin ko maipanggep sin daton ay mapooan ono olay
sino ay kalasin di daton.
23 Ngem inbilin ko en daida ay tongpalen das sak-en ta sak-en di Diyos da
ya daida di ipogaw ko. Inbagak en daida ay onodan da din panagbiyag ay
inbilin ko ta somiged di biyag da.
24 Ngem tineteweng da et adi da tinongpal. Say tinongpal da din makenteg
ay nemnem da, isonga adi sinmiged di biyag da mo adi et linmawlawa.
25 Manipod sin kinmaanan di aam-a yo ed Egipto engganad wani, kanayon
ay way inbaak ay mamadto en daida.
26 Ngem adi da inkaskaso et inpakekenteg da din nemnem da. Nasepsep di
inamag da mo din inyat di aap-o da.
27 Isonga mo ibagam dana et adi da dengngen, kaliam et adi dan somong-
bat.
28 Ibagam ngarud ay daida di nasyon ay adi manongtongpal en Yahweh ay
Diyos da ya adi manmannge sin pamagbaga na. Enggay maga polos di tet-
ewa ay inbaga da.”

Kanan aben Diyos, “Kadodogis sin pangilak din inam-amag di taga-Juda,
tan insaad da di sinan didiyos sin Timplok yan indaton da din mismo ay
an-ak da ay mapooan sin Tanap ay Ben-Hinnom. Isonga mangadanan to
din tanap ay doy si Tanap ay Namsean Das Ad-ado. Kolang di daga ay
pangiponponan da sin natey, et maiwalawalang di bangkay da. Maiwalang
abe din tong-an di ipogaw ay natey ed idi, tan kaanen di kagobat da sin
naiponponan da.”
Palalo ay mansakit di nemnem Jeremias begew sin lawa ay panagbiyag di
kakailiana ya din dosa ay ipalak-am Diyos en daida. Gapo ta dinokogan das
Diyos ya din linteg na, pansisianen das daida ay iey si odom ay il-ili et maga
di pamosposan da mo adi et din seg-ang Diyos anggoy, et say ipanemnem
Jeremias en daida. (7:29–9:22)

29 30 31 32 33 34

8

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22

9

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22

Din It-ek Koman Di Ipogaw
(9:23-24)
23 Kanan Diyos, “Adi koman it-it-ek din masirib din laing da ono din
napigsa din bikas da ono din babaknang din kinabaknang da.
24 Ngem mo waday mayad ay mangit-ek si kompormi, say it-ek na koma din
pangawat na ya nangammoana en sak-en, tan sak-en si Diyos ay mangipaila
si adi manbalbaliw ay layad ya seg-ang ya kinalinteg isnan daga tan say
panlaydak.”*
25 26

10

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25

* **9:24** 1 Corinto 1:31 ya 2 Corinto 10:17.

11

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17

Din Plano Da Ay Mamse En Jeremias
(11:18-20)

Pag ipanemnem Jeremias sin taga-Juda din linaon di intolag Diyos sin aap-o da babaen en Moses. Kanana en dosaen Diyos daida maibasar sin tolagan ay sana. Begew sin nangwanianas di, ninemnem din kailiana ay mamse en sisya, ngem adi natongpal. Kanan Jeremias: (*11:1-17*)

18 Inaammok din panggep di omililiget, tan inpaammon Diyos en sak-en
din am-amagen da.
19 Kamanak din naamo ay karnero ay iey da sin panpaltian, tan adiak
ammo di lawa ay panggep da en sak-en. Kanan da ay nantotolag, “Poyoen
tako din kaiw ed wani ay makneg pay laeng. Peslen tako ta say malinglingan
di ngadana si eng-enggana.”
20 Ngem sik-a ay Kangatoan ay Turay, nalinteg di iyat mo ay mangokom ya
inaammom di nemnem di ipogaw. Ipalobos mo kod ay ilaek di panosaam en
daida tan intalek ko na ay problimak en sik-a.
21 22 23

12

Din Salodsod Jeremias En Diyos
(12:1-6)

1 Apo Diyos, olay mo makisongbatak en sik-a et sik-a pay dedan di kosto.
Ngem olay mo siya di, waday laydek ay salodsoden en sik-a. Apay nga mayat
di biyag din maetek ya mangam-amag si lawa?
2 Inmolam daida et nanlamot da, ginmabay ya nanbonga da. Idaydayaw
daka sin kali da ngem addawi ka sin nemnem da.
3 Ngem sik-a ay Diyos et ammom sak-en. Il-ilaem din am-amagek ya
ammom di ison di layad kon sik-a. Ngem nan ipogaw ay mangam-amag
si lawa, igoyod mo koma ay kaman karnero ay maiey sin mapaltian da ta
mailalasin da para sin agew ay way mamse en daida.
4 Ayye pay nas kabayag na ay mamgaan nan daga mi ya makpit din amin
ay logam isnan ili? Enggay natey din aanimal ya titit gapo sin basbasol di
omili, dowan da et kanan en adi ka ilaen din am-amagen da.
5 Kanan Diyos ay sinombat, “Mo mabbay ka ay makilongba si ipogaw, into
pay di iyat mo ay makilongba si kabayo? Mo sin mapteng ay ili yan maisokba
ka, into pay di iyat mo ay manbiyag sin kada sin benget di ginawang ay
Jordan?
6 Tan olay din aag-im ya mismo ay pamilyam et linipotan daka. Man-eset
da ay mangibaw en sik-a. Isonga adi ka mantalek en daida olay mo kaman
mayat din kali da.”
7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17

13

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27

14

Din Tiyagew Ay Kaeegyat
(14:1-10,19-22)

1 Siya na di inpaammon Diyos en Jeremias maipanggep sin ando ay
tiyagew:

2 “Manladingit din omili ed Juda tan maligligatan din siyodad da. Man-
anog-og da din ipogaw ed Jerusalem begew sin daga da.
3 Din babaknang yan panakdoen da din babag-en da et emey da sin
sakdoan, ngem magay danom si madteng da, isonga mantaoli da ay magay
naigto sin isakdo da. Et mansokdong da gapo si bain ya ladingit da.
4 Enggay nabtanabtak din lota gapo ta magay odan, isonga din manmol-
mola abe yan mansokdong da ay mangipaila si ladingit da.
5 Gapo ta enggay magay logam sin dontog, taynan din makawas din kaian-
anak ay olbon da.
6 Din atap ay animal sin toktok di dontog yan manngasngas da ay kaman
din atap ay aso. Komapsot din mata da gapo ta magay alaben da.
7 “Din ipogaw ko yan man-adawag dan sak-en ay kanan da, ‘Ad-ado ya
madagsen kayman nan basol mi ay pamaneknek kontra en dakami, tan
namin ado ay dinokogan mis sik-a, ngem gapo sin dayaw mo, badangam kod
dakami.
8 Tan sik-a anggoy di pannamnamaan di Israelita. Sik-a di mangisalakan
en dakami sin timpon di ligat mi. Apay nga kaman kan mangili isnan ili mi
ay mandagos si owat esay labi?
9 Apay nga kaman kan nakibtot ya kaman soldado ay adi makaisalakan si
awak na? Wada ka met ay Diyos sin kad-an mi yan dakami di makwani en
ipogaw mo. Adi ka paaben tomaytaynan!’ ”
10 Pag kanan Diyos, “Layden dana ay ipogaw ay omaddawi en sak-en ya
mangamag si adiak layden et adi dan makaitpe sin awak da, isonga adiak
malaydan en daida. Adiak linglinglingan din basol da et dosaek daida.”
11 12 13 14 15 16 17 18
19 Kanan Jeremias, “Ay enggay inwasit mo ed Juda ya enggay kadodogis di
pangilam ed Zion? Apay nga palalo ay sinogatam dakami et adi kami kaa-
gasan? An-anapen mi di talna ngem magay siged si mas-ed mi. Namnamaen
mi ay maagasan kami ngem danag et di wada.
20 Tet-ewa kayman ay binmasol kamin sik-a, dakami ya din aap-o mi.
21 Ngem gapo sin dayaw mo, adi ka kod dokogan dakami ta adi maibabain
din madaydayaw ay turay mo. Adi ka koman linglinglingan din intolag mo
en dakami.
22 Magay makaidawat si odan sin olay sino ay didiyosen di nanasyon. Ed
daya yan adi na kabaelan si bokbokod na ay mangipawadas odan. Sik-a ay
Yahweh ay Diyos mi di pannamnamaan mi, tan sik-a anggoy di makaamag
amin isna.”

15

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14

Din Nanririan Jeremias En Diyos (15:15-21)

15 Kanan Jeremias, “Apo Diyos, ammok ay makaawat ka. Nemnemem
kod sak-en ta bomadang ka. Sik-a koma di mangibaes sin pomalpaligat.
Adi ka koman pabaybayagen di anos mo en daida enggana ay pomse da.
Nemnemem koma ay sik-a di gapo ay mapalpaligatak.
16 Nankali ka et pinatik amin ay inbagam. Naragsakanak tan sik-a ay Yah-
weh ay Diyos ay Kangatoan ay Turay yan inbilang mos sak-en ay mansilbin
sik-a.
17 Adiak polos nakikoykoyog ya nakiragsak sin naayat si ragragsak. Nan-
es-esaak tan inturong mo din nemnem ko et palalo di bonget ko sin basol da.

18 Apay nga magay pap-eng nan ligat ko ya adi kaagasan nan sogat ko? Ay
panggep mo ay domismaya et kaman kan obbog ay natdok?”
19 Pag kanan Diyos ay sinombat, “Mo manbabawi ka, awatek sik-a kasin ay
baak. Mo mankali ka si kosto ay baken din magay silbi na, manbalin ka kasin
ay pankalkaliak. Baken koman sik-a di awisen di kaipoipogaw ay omonod
sin wadas nemnem da, mo adi et sik-a di mangawis en daida.
20 Gobaten dakan to sin ipogaw ay nay, ngem laton ay panbalinek sik-a ay
maiarig si makneg ay bronsi ay alad di ili. Adi da makaabak en sik-a, tan
wadaak ay manalaknib ya mangisalakan en sik-a.
21 Isalakan kos sik-a sin panakabalin di makedse ay laway nemnem da.”
Siya nay kinwanin Diyos.

16

Din Inparit Diyos En Jeremias Ay Mansilbi Ay Sinyal

1 Nankali kasin si Diyos en Jeremias yan kanana,
2 “Adi ka mangasawa ta say magay anak mo sin ili ay nay.
3 Tan nay ay ipaammok en sik-a din mapasamak to sin maianak isna ya din
ama ya ina da.
4 Awni et matey das kaeegyat ay sakit, gobat ya betil, ngem maga di
mangiladingit ya mangiponpon, mo adi et maiwalang di bangkay da ay
kaman tain di animal sin lota et kanen di titit ya atap ay animal.
5 “Sak-en ay Diyos, naey pay di bilin ko en sik-a. Adi ka en makikan sin
minatayan ya olay makiladingit en daida, tan nay ay kaanek din bindisyon
ko sin ipogaw ay nay da, ya adiak ipaila din layad ya seg-ang ko.
6 Matey dan to din waday kabigbigana ya din nababa, ngem maga di
mangiponpon en daida. Maga abe di mangged sin awak na ono mangoskos
sin book na ay mangipailas ladingit na.
7 Maga abe di mangidawat si makan ya inom ay mangliwliwa sin manlad-
ladingit, olay mo si ama na ono si ina na di natey.
8 “Adi ka aben makikan ya makiinom sin beey ay nanpaltian da ay
manraragsak,
9 tan sak-en ay si Yahweh ay Diyos di Israelita et sak-en din Kangatoan ay
Turay yan siya na di ibagak: Awni et ipaginek ko din kalin di makiragragsak
ay ipogaw sin kasalan ya odom ay ragragsak, tan maga di mankasal. Ma-
pasamak na sin timpo yo ya sin pangiilaan yo.
10 “Mo ibagam am-in dana sin kaipoipogaw, damagen da mo sinoy gapo ay
inkeddeng ko nan palalo ay dosa en daida. Layden da ay ammoan mo sinoy
basol dan sak-en ay Diyos da.
11 Asi kan ibagan daida, ‘Siya na di songbat Diyos en dakayo. Di gapo na
et tinmaynan din aam-a yo ta mandayaw ya mansilbi das odom ay diyos.
Dinmokog da et adi dan tinongtongpal din linteg ko.
12 Ngem baken anggoy nidi, tan mo dakayo pay yan sinepsep yo din
basbasol di aam-a yo. Tan nay ay on-onodan yo am-in din lawa ay laylayden
di makenteg ay nemnem yo yan sigaan yo ay manongpal en sak-en.
13 Gapos na, ipakaan kos dakayo sin ili ay nay ta emey kayos odom ay ili ay
adi yo ammo ya adi aben ammon di aam-a yo. Olay isdi kayo ay mansilsilbi
si natken ay diyos si inagew ya nilabi, tan magan to di seg-ang kon dakayo.’ ”

Din Pantaolian Da Ay Mapos Addawi Ay Ili Ya Din Nangon-ona Ay Dosa Da

14 Kanan aben Diyos, “Domteng to di timpo ay adi dan kanan ay mansapata,
‘Isapatak sin matmatago ay Diyos ay nangikaan sin Israelita ed Egipto.’

15 Kanan dan to, ‘Isapatak sin matmatago ay Diyos ay nangikaan sin
Israelita sin nasyon ed amyanan ya sin amin ay il-ili ay nangipaaddawiana
en daida.’ Tan itaolik daida sin daga ay indawat ko sin aap-o da.
16 Ngem sakbay ay amagek di, man-ibaaak si en manpap en daida ay ka-
man din iyat di manabtabokol. Mo makdeng di, man-ibaaak si en manganop
en daida sin dodontog, bilbilig ya liyang.
17 Tan ilaek amin ay am-amagen da et adi mailingeb en sak-en din basbasol
da.
18 Isonga kostokosto di panosaak en daida sin basbasol da tan in-
pakadodogis da din daga ay pinilik begew sin baken matmatago ay didiyosen
da.”

Din Kararag Jeremias Ay Nangipailas Talek Na En Diyos

19 Kanan Jeremias ay nankararag, “Apo Diyos, sik-a di poon di bikas ko, sik-
a abe di pankamangak ya salaknib ko sin timpon di ligat ko. Emey dan sik-a
din nanasyon ay mapo sin amin ay solin di daga yan kanan da, ‘Pag magay
silbi na ay didiyosen di wada sin aap-o mi yan magay pansigdan si idawat da.
20 Ay mabalin ay amagen di ipogaw di diyos da? Aw, ngem din amagen da
et baken tet-ewa ay Diyos.’ ”
21 Kanan Diyos ay sinombat, “Mo siya sa, itdoak daida. Ipailak en daida din
panakabalin ko et ammoen dan to ay si Yahweh di ngadan ko.”

17

1 2 3 4

Nankinalasi Ay Pamagbaga
(17:5-10,13-14)

5 Siya na di kanan Diyos, “Madosa di omaddawi en sak-en ya mantalek si
kabaelan di ipogaw.
6 Maiarig si kaiw sin kadardaratan ono manpait ay lota ay magay gomabay
et magay pansigdan si mas-ed na.
7 Ngem nagasat din ipogaw ay mantalek en sak-en ay Diyos.
8 Maiarig si kaiw ay ginmabay sin benget di danom et komamang din lamot
na sin ginawang. Adi emegyat mo domteng di tiyagew, tan komakaman
ay maata din tobo na. Adi madanagan mo adi man-odan yan magay
somaldengan di panlamsana.
9 “Sino di makaawat si nemnem di ipogaw? Tan din nemnem di ipogaw et
maetek ay magay is-iso na ya adi kaagasan?
10 Sak-en ay Diyos di mangosig ya mamadas si nemnem ya panggep di
ipogaw et gon-gonaak di ipogaw insigon sin inam-amag na.”
11 12
13 Sik-a ay Diyos di pannamnamaan di Israelita. Amin ay manlingling ono
manokog en sik-a et maibabain da yan mantongpal da sin kad-an di natey ed
dallem, tan dinokogan daka ay Yahweh ay kaman obbog ay kapoan di danom
ay mangidawat si biyag.
14 Omagas ka kod ay Apo ta dadlonak mailatonan, omisalakan ka ta
maisalakanak si kosto, tan sik-a di daydayawek.
15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27

18

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23

19

Din Nagopak Ay Koli

1 Inbilin Diyos en Jeremias ay en manlako si dinamili ay koli. Inbaga na
abe en man-itakin sin papangolo ya nankakay ay papadi
2 ta bomala da sin segpan ay makwani en Pit-ing di Koli ay emey sin Tanap
ay Ben-hinnom ta ena ipaammo din inbagan Diyos.
3 Siya nay inbilin Diyos ay inbagan Jeremias, “Dakayo ay aarin di Juda ya
ipogaw ed Jerusalem, dengngen yo din kalin Yahweh ay Kangatoan ay Turay
ay Diyos di Israelita: Awni et ipawadak di kaeegyat ay pasamak isna ay lugar
et masngang di amin ay mannge.
4 Say amagek di tan dinokogan das sak-en ya inpakadodogis da nan ili sin
nan-idatdatonan da si didiyosen ay adi da am-ammo ya adi aben am-ammon
din aari ya aap-o da. Inpaoyas da abe sin ili di dadan di ad-ado ay magay
basol da.
5 Nan-amag da pay sin toktok di dontog si pan-idatonan da en Baal et isdi
ay pinooan da ay indaton din aan-ak da. Din nay ay inamag da et adiak polos
inbilin ono inbaga ya adiak polos ninemnem.
6 Isonga domteng to di timpo ay baken Tofet ono Ben-hinnom di ibaga da
ay ngadan din ili ay nay mo adi et Tanap ay Namsean das Ad-ado.
7 Isna ay lugar, awni et dadaelek di planon di taga-Juda ya taga-Jerusalem.
Iturong kon to di pamsean din kalaban da en daida babaen si kampilan, et
bay-ak to ay kanen di titit ya animal din awak da.
8 Ipawadak dana ay kaeegyat ay pasamak sin siyodad ay nay et masdaaw
ya masngang dan to di malabas ay mangila sin ligat ay linak-am da.
9 Gapo sin doy ay amagek, isida da din mismo ay aan-ak da ya man-asisida
da, tan mankolang dan to si makan gapo sin panlikoban di kalaban da ay
mangipapati ay mamse en daida.”
10 Pag ibilin Diyos ay gopaken Jeremias din koli sin sangoanan di lallalaki
ay koyogena, et inamag na di.
11 Pag nan kanan, “Siya nay kanan Diyos ay Kangatoan ay Turay. Ilaen yo
san nagopak ay koli ay adi polos maiamag. Kaman nidi met laeng di iyat ko
sin ipogaw ay nay da ya isnan ili. Maikaot din natey ed Tofet enggana ay
magay lugar ay pan-ikaotan.
12 Panbalinek to din lugar ay nay ay kaman ed Tofet,
13 et komadodogis ay kaman ed Tofet din kabeebeey ed Jerusalem ya din
beey di aari. Komadodogis amin din beey ay di atep da et nan-ipooan das
insinso ya nangisoyatan das arak ay naidaton sin amin ay naparsua ed daya
ya didiyosen.”
14 Idi nakdeng ay kinwani na di, pag mantaoli si Jeremias ay napod Tofet
ay nangibaaan Diyos en sisya ay en mangipaammo sin mapasamak sin tapin
di agew. Pinmika sin bel-ayan di Timplo yan kanana sin amin ay ipogaw,
15 “Siya na di kanan Yahweh ay Kangatoan ay Turay ay Diyos di Israelita,
‘Dadlonak ipadateng dana ay ligat ay inbagak ay amagek sin siyodad ay nay
ya sin amin ay ili ay sakop na, tan inpakenteg yo din nemnem yo et sigaan yo
ay mannge sin kalik.’ ”

20

1 2 3 4 5 6

Din Nanririan Jeremias En Diyos (20:7-15)

Idi dinngen Pasur ay opisyal di papadi din inpadton Jeremias ay sana,
inpasoplit na et inbilina ay ipeey dan siki na sin nalolokawan ay nandemilan
di dowa ay tabla, asi da pan-ipiten. Idi inpabolos na sin kabigatana, kanan
Jeremias en ilaenan to din kateyan di gagayyem na si gobat. Mo sisya pay ya

din pamilya na, maiey da ed Babilonia ta mantee das di engganas kateyan da. (*20:1-6*)

7 Pag kanan Jeremias, “Apo Diyos, inmietek ka et naietekanak. Napigsa ka
mo sak-en et inmabak ka. Somis-iyek din amin ay ipogaw si kankanayon.
8 Tonggal mankaliak masapol ay manbogbogawak ay mangiyew sin lawa
ay maam-amag ya mangipadto sin domteng to ay panangdadael. Isonga
kanayon ay omoy-oyaw ya lomaslasoy da gapo sin mangibagbagaak sin
kalim.
9 Ngem no kanak en gominekak ta somaldengak ay mangibagbaga sin
kalim, manbalin din kalim si kaman apoy sin nemnem ko ya oneg di awak
ko. Et enggay nabbayak ay adiak kabaelan ay mangiitpe.
10 Ninemnem ko ay gominekak, tan dindinngek din iay-ayasak di ipogaw
ay lomaslasoy. ‘Sanas Kaeegyat! Pag kaeegyat ay dosa di ipadtopadto
na. Idarum tako!’ kanan da. Olay din gagayyem ko et sedsed-en da di
kaisokbaak. Kanan da, ‘Mabalin siguro ay maietekan et depapen tako ta
makaibaes tako!’
11 “Ngem sik-a ay Diyos di komadkadwa ya manakabalin ka et maabak
din pomalpaligat. Palalo ay maibabain da tan adi matongpal din layden da.
Maibabain dan to si eng-enggana et adi polos malinglingan.
12 Ngem sik-a ay Diyos ay Kangatoan ay Turay et padasem din nalinteg ya
mailam din nemnem di ipogaw. Ipailam kod di panangbaes mo sin kalaban
ko, tan intalek kon sik-a din problimak.”
13 Mankanta tako ay mangidaydayaw en Diyos, tan insalakana din maligli-
gatan sin laway nemnem da.
14 Ngem sapay koma dedan ta mabaosan din agew ay naianakak, din agew
ay inmianakan inak.
15 Mabaosan koma abe din ipogaw ay nangipadamag en amak ay binmalay
anak na ay lalaki et naragsakan sisya.
16 17 18

21

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14

22

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30

23

Din Nalinteg Ay Polin David Ay Manturay To
(23:1-8)

Idi en ginobat din soldadon di Babilonia ed Jerusalem yan nilikob da
din siyodad, inpaayag Ari Zedekias si Jeremias ta damagena mo mabalin
ay man-amag si Diyos si milagro ta maabak din taga-Babilonia ya somaa
da. Ngem kanan Jeremias en nakeddengan din siyodad ay mabakas ya
mapooan. Din mayad ay matago et bomala da koma sin siyodad ta somoko
da sin taga-Babilonia, tan din mantetee sin siyodad et sigurado ay matey da
sin gobat, betil ono sakit. Pag ipaammon Jeremias sin kaipoipogaw din dosa
ay inkeddeng Diyos sin lawa ay aari ay nanturturay ed Juda sin timpo na ay
da Sallum en Jehoyakim ay anak Josias ya si Jehoyakin ay anak Jehoyakim.
(21:1–22:30)

1 Kanan Diyos, “Kaasi pay din maiarig si mangay-ayowan si karnero ay
mangipappapse ya mangipansisian sin ipogaw ko.

2 Sak-en si Yahweh ay Diyos di Israelita et siya nay kanak maipanggep
sin tuturay ay lebbeng na ay mangayowan sin ipogaw ko: Nansisianen yo
ya inpakaan yo din ipogaw ko. Adi kayo inayowanan daida, isonga dosaek
dakayo gapo sin lawa ay inam-amag yo.
3 Awni et pataoliek din ipogaw ko manipod sin amin ay nasyon ay nangi-
pansisianak en daida.
4 Man-isaadak si tuturay ay mangayowan en daida et magay pan-egyatan
da ya magay malitaw en daida. Adi da aben madisdismaya," kanan Diyos.
5 "Sigurado ay domteng di timpo ay isaad kon to ay ari di esa ay nalinteg
ay polin David ay maiarig si pingi. Nalaing sisya ay manturay et nalinteg ya
kosto di iyat na sin kaipoipogaw isnan ili.
6 Sin timpon di turay na, maisalakan din taga-Juda ya Israel ya magay pan-
egyatan da. Din maipangadan en sisya et 'Si Diyos di Napoan di Kinalinteg
mi.'
7 "Gapo sidi, domteng to di timpo ay mansapata din ipogaw yan adi dan
kanan, 'Isapatak en Diyos ay nangikaan sin Israelita ed Egipto.'
8 Tan kanan dan to, 'Isapatak en Diyos ay nangikaan sin Israelita sin
nasyon ed amyanan ya sin amin ay il-ili ay nangipaaddawiana en daida.' Et
mantee dan to sin bokod da ay daga."
9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22

Din Mangipadtos Baken Tet-ewa (23:23-29)

23 Kanan Diyos, "Sak-en si Diyos ay wadas amin ay kad-an ay baken owat
es-esa ay lugar.
24 Maga polos di makabael ay mantabon si lugar ay adiak maila, tan
wadaak sin amin ay lugar ed langit ya isnan daga.
25 Dinngek din inbagbagan di mamadto ay man-ipadto si baken tet-ewa ay
mangos-osal sin ngadan ko. Kanan da en waday inpaammok en daida ay
iitaw.
26 Ay maney pay di pan-ipadtoan dana si baken tet-ewa mo adi et din
mapos nemnem da.
27 Ipagarup da ay gapo sin iitaw da yan linglingan din ipogaw kos sak-en
ay kaman din inyat di aap-o da et say dinaydayaw das Baal.
28 Din mamadto ay owat nan-iitaw et olay ibaga na din iitaw na, ngem
din nannge sin kalik, matalek koma ay mangibaga si kosto. Baken man-iso
di garami ya lames di bakakew. Addawi abe ay natken din owat iitaw sin
inpaammok ay kali.
29 Tan din kalik et kaman apoy ya kaman martilyo ay manmekmek si bato."
30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40

Din Dowa Ay Baskit Ay Napay-an Si Igos

Idi inpakaan din taga-Babilonia da Ari Jehoyakin ay anak Ari Jehoyakim
ya din papangolon di ipogaw ya nankalalaing ay man-obla ed Juda ta mantee
da ed Babilonia, waday dowa ay baskit ay inpailan Diyos en Jeremias. Di esa
yan napay-an si mam-is ay igos, di esa pay yan lawlawa ay igos ay adi kakan.
Kanan Diyos en din mam-is ay igos yan say kaiarigana din ipogaw ay enggay
naiey ed Babilonia. Ayowananas daida et mantaoli din poli da sin bokod da
ay ili. Mo din lawlawa pay ay igos, daidas da Ari Zedekias ya din nakalasat
sin naabakan di Jerusalem. Dosaen Diyos daida am-in enggana ay magay
mabay-an.

Sakbay ay naamag dana, waday inpaipadton Diyos en Jeremias sin
maikap-at ay tawen ay nanturayan Ari Jehoyakim. Kanan Jeremias sin

kaipoipogaw en inpidwapidwa na ay nangibaga sin kalin Diyos en daida sin oneg di dowanpo ya tolo ay tawen manlogi sin timpon Ari Josias ya siya met laeng di inam-amag din iib-a na ay mamadto, ngem adi dan pinatpati. Gapo sidi, siya na di mapasamak en daida. (24:1–25:7)

24

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

25

1 2 3 4 5 6 7

Din Pansilbian Da Sin Ari Ed Babilonia Si Pitopolo Ay Tawen (25:8-14)

8 Kanan Diyos ay Kangatoan ay Turay, “Gapo ta tineteweng yo din inbag-bagak en dakayo,
9 ayagak din kailiili sin amyanan ya si Ari Nebukadnezzar ay mansilbi en sak-en, et ipangok daida ay en makigobat sin taga-Juda ya din nandinmang ay il-ili. Tan din panggep ko et dadlon dan madadael si eng-enggana. Panbalinek daida ay il-ili ay laslasoyen di odom ay ipogaw et mo ilaen da, kanan da en, ‘Ay inayan!’
10 Ipaginek ko din kalin di makiragragsak ay ipogaw sin kasalan ya odom ay ragragsak, tan maga di mankasal. Maga abe di magiling sin gilingan da ya lana ay pansilaw da.
11 Manbalin ay daga ay magay silbi na din intiro ay ili ay nay ya din nandinmang ay il-ili, et mansilbi da sin ari ed Babilonia si pitopolo ay tawen.
12 “Ngem mo makdeng pay din pitopolo ay tawen ay sana, dosaek met laeng din ari ed Babilonia ya din ili na begew sin basbasol da et panbalinek din ili da si lugar ay magay silbi nas eng-enggana.
13 Ipalak-am kon to en daida am-in ay dosa ay naisolat sin libro ay nay ay inpaipadtok en Jeremias kontra en daida ya din odom abe ay nanasyon.
14 Gon-gonaak daida insigon sin inam-amag da ay mismo, et ad-ado di nasyon ya nankapipigsa ay aari ay mangibag-en met laeng en daida,” kin-wanin Diyos.

Pag ipadton Jeremias din dosa ay ipalak-am Diyos sin am-in ay nasyon isnan daga. Kanana en peslen Diyos din nangam-amag si lawa sin am-in ay solin di lobong et maiwalang din bangkay da ay kaman din tain di animal sin lota. (*25:15-38*)

15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38

26

Din Istay Dan Pamsean En Jeremias (26:1-19,24)

1 Idi nanlogi ay manturay si Jehoyakim ay anak Josias ed Juda, waday inpaammon Diyos en Jeremias ay kanana,
2 “Pomika ka sin bel-ayan di Timplo ay beey ko ta ibagam amin ay inbilin kon sik-a sin amin ay ipogaw ed Juda ay en mandayaw isdi. Masapol ay maga di ilimed mo ay olay esay kali.
3 Siguro ay dengngen da et manbabawi da sin lawa ay am-amagen da. Mo say iyat da, adiak itoloy ay manosa en daida gapo sin basbasol da.
4 Ibagam en daida ay sak-en ay Diyos di nangibaga ay masapol ay tong-palen da din linteg ay inbilin ko en daida.

5 Masapol abe ay tongpalen da din kalin di baak ay mamadto. Namin ado
ay waday inbaak en daida, ngem adi dan pinatpati.
6 Mo adi dan patien, bakasek to din Timplo ay nay ay kaman din inyat
ko ed Shilo,* et mo waday mamaos si ib-a na sin olay sino ay nasyon isnan
daga, kanana, ‘Maamag koman sik-a di kaman din nanadaelan Diyos ed
Jerusalem.’ ”
7 Dinngen din papadi, mamadto ya kaipoipogaw nan inbagan Jeremias sin
Timplo.
8 Idi makdeng ay inbaga na amin din inbilin Diyos, kadepap dan sisya yan
kanan da, “Masapol ay matey ka.
9 Apay nga inosal moy ngadan Diyos ay nangipadto ay manbalin si kaman
ed Shilo din Timplo ay nay et madadael nan siyodad ya magay mantee?” Et
inalibongbongan din kaipoipogaw si Jeremias sin Timplo.
10 Idi dinngen din oopisyal ed Juda di napasamak, binmala da sin palasyo
et en da tinmokdo sin segpan di makwani en Baro ay Segpan di Timplo.
11 Idi siya di, kanan din papadi ya mamadto sin oopisyal ya kaipoipogaw,
“Lebbeng na ay makeddengan ay matey nan ipogaw ay nay, tan nan-ipadto
si maikontra isnan siyodad et dakayo ay mismo yan dinnge yo.”
12 Pag kanan Jeremias sin amin ay oopisyal ya ipogaw, “Si Diyos di
nangibaan sak-en ay mangipadto sin dinnge yo ay maikontra sin Timplo ya
isnan siyodad.
13 Isonga ed wani, balbaliwan yo koma din ogali yo ya am-amagen yo ta
tongpalen yo din kalin Yahweh ay Diyos yo et ibabawi na din inkeddeng na
ay dosa yo.
14 Mo pay sak-en, tengel yo din biyag ko, isonga amagen yo mo sino di
nemnemen yo ay kosto para en sak-en.
15 Ngem sinay di nemnemen yo, dakayo ya din omili isnan siyodad: Mo
pomse kayo, bomasol kayo ay manpese si magay basol na, tan si Diyos di
nangibaan sak-en ay mangibagas na en dakayo.”
16 Idi siya di, kanan din oopisyal ya kaipoipogaw sin papadi ya mamadto,
“Baken lemebbeng ay matey din ipogaw ay nay, tan din inpadto nan datako
et napon Yahweh ay Diyos tako.”
17 Pag pomika di odom ay papangolo yan kanan da sin ipogaw ay nasisinop,
18 “Sin nanturayan Hezekias ed Juda, nan-ipadto si Mikias ay taga-Moreset
yan kanana sin amin ay ipogaw, ‘Awni et mabakas ed Jerusalem. Maiwalang
din amag di nadadael ay bebbeey et maalado di odom ay daga ay naisaadan
di siyodad. Din bilig abe ay naisaadan di Timplo et mabeas.’†
19 Ngem adi pinsen Ari Hezekias ya din ipogaw na si Mikias. Inmegyat
si Hezekias en Diyos et nankedaw si seg-ang na, isonga inbabawin Diyos
din panggep na ay manosa en daida. Ay layden yo ay datako met laeng di
mangianap si mawadaan di ligat tako?”
20 21 22 23
24 Begew isnan inbaga da ya gapo abe ta insakit Ahikam ay anak Safan si
Jeremias, adi naipolang sin omili ay mamse en sisya.

Din Nanakwangan Jeremias Si Pako

Sin maikap-at ay tawen ay nanturayan Jedekias ed Juda, inbilin Diyos ay
man-amag si Jeremias si pako ta asi na iamag sin tenged na sin kad-an di
palasyo. Pag kanan Jeremias sin oopisyal ay panakaawak di nandinmang ay
il-ili ay en nakingalat en Ari Zedekias, “Awni et ipolang Diyos din il-ili yo en
Ari Nebukadnezzar ed Babilonia et mansilbi kayo en sisya ya sin anak na ya

* **26:6** Jeremias 7:12. † **26:18** Mikias 3:12.

siya abe sin apo na. Mo adi kayo manpaituray en sisya, dosaen Diyos dakayo et matey kayos gobat, betil ya sakit. Adi yo patpatien din kanan di mamadto, manpontos ya man-gengey mo kanan da en laton ay adi kayo mansilbi sin ari ed Babilonia, tan etek da di. Ngem mo manpaituray kayo en sisya, ipalobos Diyos ay mantee kayo sin bokod yo ay il-ili. Siya sa di kanan Diyos."

27

Siya met laeng di inbagan Jeremias en Ari Zedekias. Kanana abe en din nankangingina ay bonag ay nabay-an sin Timplo ya sin palasyo et maiey dan to ed Babilonia, ngem pag dan maitaoli sin kosto ay napoan da. (*27:1-22*) 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22

Si Hananias Ay Nangipadtos Baken Tet-ewa

Sin doy met laeng ay tawen, waday mamadto ay manngadan si Hananias ay en nakingalat en Jeremias sin Timplo. Kinaana din pako sin tenged Jeremias et ginotlo na sin sangoanan di papadi ya kaipoipogaw. Pag nan kanan, "Siya nay kanan Diyos: Sin oneg di dowa ay tawen, gotloek abe din pako ay inpeey Ari Nebukadnezzar sin tenged di nanasyon. Kaanek di kabaelana et itaolik si Ari Jehoyakin ya am-in din kaipoipogaw ay napilit ay naiey ed Babilonia."

Baken nabayag yan inbaan Diyos si Jeremias ay ena ibaga en Hananias, "Siya nay kinwanin Diyos: Ginotlom kayman di pako ay kaiw, ngem sokatak si landok. Awni man et mansilbi am-in da nan nasyon en Ari Nebukadnezzar ed Babilonia. Et mo sik-a pay, gapo ta inawis mo din kaipoipogaw ta mamati das etek ya kontraen das sak-en, matey ka sin oneg di tawen ay nay."

28

Idi inmey di dowa ay bowan, natongpal din inpadton Jeremias et natey si Hananias. (*28:1-17*) 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17

29

(29:1,10-14)

1 Ed Jerusalem, nansolat si Jeremias sin papadi, mamadto ya amin ay ipogaw ay in-ey Nebukadnezzar ed Babilonia ay napod Jerusalem.
2 3 4 5 6 7 8 9

10 Kanan Jeremias sin solat na, "Siya na di kanan Diyos: Mo mantapos din pitopolo ay tawen ay pangiturayan di Babilonia sin odom ay nanasyon, omaliak sin kad-an yo ta tongpalek din inkarik ay itaolik dakayo sin ili yo.

11 Tan ammok di planok para en dakayo. Din planok et para sin pansigdan yo ay baken din panligatan yo, ta mawadaan kayo si mayat ay namnama sin tapin di agew.

12 Et mo mankararag kayon sak-en, songbatak din kararag yo.

13 Mo napasnek kayo ay manganap en sak-en et domteng kayo.

14 Ipalobos ko ay detngen yos sak-en yan ayagak dakayo sin amin ay nasyon ay nangipaaddawiak en dakayo ta itaolik dakayo sin ili yo."
15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32

30

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24

31

1 2 3 4 5 6

Din Pantaolian Di Israelita (31:7-17,23-37)

7 Kanan Diyos, “Ipigsa yo ay mangikantas ragsak yo begew ed Israel ay
kabanolan sin amin ay nasyon. Mankanta kayo ay mandaydayaw et kanan
yo, ‘Isalakan mo koma ay Diyos din ipogaw mo. Isalakan mo amin din nabay-
an en daida.’*
8 Alaek to daida sin nasyon ed amyanan ya sin kaaddawian ay solin di daga
et itaolik daida sin ili da. Maikoyog en daida din nagodab, pilay, babbabai ay
way anak da ya din masikog, et ad-ado da ay somaa.
9 Man-og-oga ya mankararag da sin pangipangoak en daida ay somaa.
Ipangok daida si kad-an di ad-ado ay danom ya mapteng ay danan et adi dan
maisokba, tan maibilangak ay aman din nasyon ay Israel yan ed Efraim di
ibilang ko ay inoona.†
10 “Sak-en si Diyos. Dengngen yo ay nanasyon din kalik ta ipaammo yo
sin addawi ay il-ili. Sak-en di nangipansisian sin Israelita ngem awni et
sinopek daida kasin ya ayowanak daida ay kaman din iyat di manpaspastol
si karnero.
11 Tan sinobot ko ed Israel et insalakan kos daida sin napipigsa ay nasyon
ay nangabak en daida.
12 Manragsak da ay mankanta sin toktok di dontog ay Zion. Manragsak da
gapo sin bindisyon ko ay makan, danom di obas, lana, ya anak di karnero
ya baka da. Maiarig da si nas-et di sibog na ay garden et adi da kasin
manladingit.
13 Mansala dan to din babalasang gapo si ragsak da yan manragsak da
abe din babbaro ya nankakay. Liwliwaek daida et panbalinek si ragsak din
ladingit da.
14 Mapnek dan to din papadi sin idawat ko ay makan yan idawat ko amin
din kasapolan di ipogaw ko.”
15 Siya na di kanan Diyos, “Madnge di palalo ay man-og-oga ay manlad-
ladingit ed Rama, tan og-ogaan Raquel din aan-ak na. Adi polos kaliwliwa,
tan namaga da.”‡
16 Isonga kanan Diyos, “Somaldeng ka ay man-og-oga ya manladladingit
tan magon-gonaan ka sin oblam ya mantaoli din aan-ak mo ay mapo sin ilin
di kalaban mo
17 et waday namnamam sin omal-ali ay agew.”
18 19 20 21 22
23 Kanan Yahweh ay Kangatoan ay Turay ay Diyos di Israelita, “Awni et mo
itaolik din ipogaw ko ed Juda ya sin il-ili ay sakop na yan kanan da, ‘Sapay ta
bindisyonan Diyos ed Jerusalem, din nasantoan ay dontog ay panbeeyana.’
24 Awni et matopog da din man-ili ed Juda ya sin il-ili ay sakop na. Wada
dan to di manmolmola ya waday manpaspastol si karnero.
25 Idawat kon to di kasapolan di kinmapsot ya nabbay ya papigsaek kasin
daida.”
26 Idi siya di, binmangonak et nanmokilangak yan maymayat baw din
seyep ko.
27 Kanan Diyos, “Domteng to di timpo ay paad-adoek di ipogaw ya animal
ed Juda.
28 Mo intoy inyat ko ay nanggabot, nanadael ya namaligat en daida, siya
met laeng di kinaannad ko ay mangimola ya mangipagabay en daida.

---

* **31:7** Siya sa din kanana sin Hebreo (MT). Din kanana abe sin LXX et: *Insalakan Diyos din ipogaw na. Insalakana amin din nabay-an en daida.* † **31:9** Ed Efraim di panakaawak din sinpo ay tribu ay tapin din nasyon ay Israel. Dowa abe ay tribu di naitatapi ed Juda. ‡ **31:15** Mateo 2:18.

29 Sin domtengan di timpo ay sana, adi et kanan di ipogaw din apat ay nay,
‘Nangan din aam-a da si naalsem ay obas et nakilem di aan-ak da.’
30 Tan din mangan si naalsem ay obas et sisya ay mismo di makilem. Iso na
abe ay matey di ipogaw begew sin bokod na ay basol.
31 “Domteng to di timpo ay man-amagak si baro ay tolagan sin ipogaw ed
Israel ya Juda.
32 Din nay baro ay tolagan et baken kaman din intolag ko sin aap-o da
sin nangitakkayak en daida sin nangikaanak en daida ed Egipto, tan adi da
tinongtongpal din doy ay intolag ko en daida, olay mo maiarigak si asawa da.
33 Ngem sin domtengana di ay timpo, siya na di itolag ko sin polin Israel:
isolat ko din linteg ko sin nemnem da ta maigtos di, et sak-en di bigbigen da
ay Diyos da ya daida di ipogaw ko.
34 Isonga sin doy ay timpo, adi masapol ay itdoan dan aag-i da ya kailian da
ay mangwani en ammoan da komas Diyos, tan enggay ammo da am-in sak-
en, olay din kababaan ay ipogaw ya olay abe din kangatoan. Tan pakawanek
din basbasol da et adiak kasin nemnemnemen din lawa ay inam-amag da.”§
35 Siya na di kanan Diyos ay nangisaad sin agew ta say maneysey-ang sin
kaagawan ya nangiolnos sin pantean din bowan ya tatalaw ay maningting-
gaw sin labi. Papigsaena din dalloyon sin baybay et man-agodood. Sisya si
Yahweh ay Kangatoan ay Turay.
36 Inkari na ay komakaman ed Israel ay kaman din mawawadaan abe dana
ay pinarsua na ed daya sin kad-an da.
37 Kanana, “Naligat ay malkod ed daya ya maanap din lanad di daga. Iso
na abe ay naligat ay dokogak din amin ay polin Israel gapo sin basbasol da.”
38 39 40

32

Din Nanlakoan Jeremias Si Daga
(32:1-15,26-41)

1 Sin maikasinpo ay tawen ay nanturayan Zedekias ed Juda, waday kalin
Diyos ay naipaammo en Jeremias. Siya abe di maikasinpo ya wao ay tawen
ay nanturayan Nebukadnezzar ed Babilonia.
2 Sin doy ay timpo, linilikob ya gobgobaten din sosoldado ay taga-Babilonia
din siyodad ay Jerusalem. Din mamadto ay si Jeremias yan wada ay
naibabalod sin pantean di gogowardiyan di palasyon di ari ed Juda.
3 Inpaibalod Ari Zedekias si Jeremias begew sin inpadto na ay kanana,
“Siya na di ibagan Diyos: Ipalobos ko ay abaken din ari ed Babilonia din
siyodad ay nay
4 et adi makalisi si Ari Zedekias mo adi et maipolang sin ari ed Babilonia et
maila na ya mankali da ay sangosango.
5 Maiey si Zedekias ed Babilonia et mantees di enggana ay dosaek sisya.
Olay mo makigobat sin taga-Babilonia et adi mangabak.”
6 Kanan Jeremias, “Inbagan Diyos en sak-en
7 ay omali si Hanamel ay anak Sallum ay pangamaek et damagena mo
lakoak din payew na ed Anatot. Waday lebbeng ko ay manlako, tan sak-en
di kaasag-enan ay ton-od na.
8 Natongpal din inbagan Diyos, tan inmali din kasingsing ko yan kanana,
‘Lakoam din dagak ed Anatot ay sakop di Benjamin. Sik-a di kaasag-enan ay
ton-od ko et waday lebbeng mo ay manlako ya mangoka, isonga lakoam ta
okaem.’ Naawatak ay siya na di inbilin Diyos ay amagek.

§ **31:34** Hebreo 8:8-12.

9 Et nilakoak din payew Hanamel et tinimbang ko din pilak yan manbanol
si sinpo ya pito ay palata.
10 “Pinirmaak ya pinatistigoak din kasolatan yan indawat ko din pilak.
11 Idi makdeng di, inak din kasolatan ay pamaneknek di nanlakoak, din
nakalokat ay kopya ya din baken nakalokat ay say naisolatan din tolagan.
12 Indawat ko dana en Baruk ay anak Nerias ya apon Maseyas. Indawat
kon sisya sin sangoanan Hanamel, din sasaksi ay nanpirma sin kasolatan ya
sin Jujudio ay tomotokdo sin pantean di gogowardiya.
13 Sin sangoanan da amin, kanak en Baruk,
14 ‘Binilin daka en Yahweh ay Kangatoan ay Turay ay Diyos di Israelita ay
alaem dana ay kasolatan ta idolin mo si koli ay dinamili ta adi da madadael.
15 Tan siya na din kanana: Awni et wada kasin di manlako ya mangilakos
bebbeey, papayew ya kaobasan sin nay ay ili.’ ”
16 17 18 19 20 21 22 23 24 25
26 Idi makdeng di, waday inpaammon Diyos en Jeremias ay kanana,
27 “Sak-en si Yahweh ay Diyos di amin ay ipogaw. Maga polos di adiak
kabaelan ay amagen.
28 Isonga ipalobos ko ay abaken da Nebukadnezzar ay ari ed Babilonia din
siyodad ay nay.
29 Senggep dan to din mangobgobat sin siyodad et pooan da, pati din beey
di kaipoipogaw ay nangipabonget en sak-en. Inmipabonget da gapo sin nan-
ipooan da si insinso ay indaton dan Baal sin atep di beey da ya nan-isoyat das
arak ay indaton da si didiyosen.
30-31 “Manipod sin nanlogian da ay nasyon, pag din lawa sin pangilak di
inam-amag din ipogaw ed Juda ya Israel. Manipod pay sin nabangonan nina
ay siyodad engganad wani, palalo ay omipabonget da, isonga inkeddeng ko
ay dadaelek.
32 Dadaelek gapo sin basbasol di omili ed Israel ya ed Juda—din basol
di aari, papangolo, papadi, mamadto ya amin ay ipogaw, pati din taga-
Jerusalem.
33 Dinokogan das sak-en yan olay mo kanayon ay itdoak daida, adi da
dengngen ya adi da ipatpati di pamagbaga.
34 Inpeey da din kaliliget ko ay didiyosen da sin Timplo ay kaidaydayawak
et inpakadodogis da.
35 Nan-amag da abe si altar para en Baal sin Tanap ay Ben-hinnom. Isdi
ay indaton da din aan-ak da en Molek ay didiyosen. Adiak inbilin dana ay
amagen da ya adiak polos ninemnem dana ay kadodogis ay panbasbasolan
di ipogaw ed Juda.”
36 Kanan Yahweh ay Diyos di Israelita, “Inbagbagam sin ipogaw ay abaken
din taga-Babilonia din siyodad ay nay et matey da si gobat, betil ya kaeegyat
ay sakit. Ed wani, dengngem din ibagak.
37 Awni et alaek daida sin inil-ili ay pangipaaddawiak en daida. Pan-
sisianek daida gapo sin palalo ay bonget ko, ngem asiak itaolis daida isnan
ili ay nay ta natalna di biyag da.
38 Manbalin da ay ipogaw ko et sak-en di Diyos da.
39 Iturong ko di nemnem da ta say kanayon ay ipapasnek da ay mangipateg
ya emegyat en sak-en, tan say pansigdan da ya din aan-ak da.
40 Waday itolag ko en daida ay magay pap-eng na. Adiak isaldeng ay man-
amag si siged para en daida ya iturong kon to di nemnem da ay emegyat ya
mangipateg en sak-en ta adi dan polos domokog.

41 Maragsakanak to ay mangidawat si pansigdan da ya naimposoan ay
isaad kos daida sin daga ay nay."
42 43 44

33

1 2 3 4 5

Din Somigedan Kasin Di Juda Ya Israel
(33:6-9,14-21)

6 Kanan Diyos, "Ed wani, agasak di ipogaw sin siyodad ay nay ta somalon-at
da. Agasak din ipogaw ko et ipalak-am ko en daida di ragsak gapo sin natalna
ay kasasaad da.
7 Itaolik din naipaaddawi ay ipogaw ed Juda ya Israel yan bangonek kasin
din ili da ta kaman din iso na ed idi.
8 Linisak daida sin amin ay basbasol dan sak-en ya pakawanek daida.
9 Manbalin to ed Jerusalem ay panragragsakak ya kaidaydayawak sin
sangoanan di nanasyon ay makadnge sin amin ay siged ay inamag ko en
daida. Et manpayegpeg das egyat da gapo sin amin ay bindisyon ya talna
ay idawat ko."
10 11 12 13
14 Kanan Diyos, "Domteng to di timpo ay tongpalek din karik sin ipogaw ed
Israel ya Juda.
15 Sin doy ay timpo, pawadaek to di nalinteg ay polin David ay maiarig si
pingi et kosto ya nalinteg di iyat na ay mangituray sin ili.
16 Sin doy ay timpo, maisalakan to din ipogaw ed Juda et natalna di biyag
da ed Jerusalem. Din ipangadan da sin siyodad da et 'Si Diyos di Napoan di
Kinalinteg mi.'
17 Sak-en si Diyos yan ikarik ay kanayon ay wada di polin David ay
mangituray ed Israel.
18 Kanayon abe ay wada di papadi ay polin Levi ay mansilbi en sak-en ay
man-idaton si mapooan ya arina, siya abe sin odom ay daton."
19 Kanan Diyos,
20 "Adi mabalin ay mabaliwan din inkeddeng ko ay iyat di kaagawan ya
labi ay mansinokat et kanayon ay wada da sin inkeddeng ko ay timpo da.
21 Say iso na abe ay adi maibabawi din intolag kon David ay baak et adi
mamaga di poli na ay maisokat ay man-ari. Adi aben maibabawi din intolag
ko sin papadi ay polin Levi ay mansilbi en sak-en."
22 23 24 25 26

34

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22

35

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

Din Nalopilop Ay Papil

Sin maikap-at ay tawen ay nanturayan Ari Jehoyakim ed Juda, inbilin
Diyos en Jeremias ay man-as nalopilop ay papil ta isolat na amin din
inpaipadto na en sisya barbareng ibabawin din kaipoipogaw din basbasol
da mo dengngen da kasin din kaeegyat ay inkeddeng Diyos ay dosa da.
Tinongpal Jeremias din inbagan Diyos et inpaisolat na am-in en Baruk ay baa
na. Pag nan ibaa sin Timplo ta ibasa na sin kaipoipogaw.

Idi inbasa na am-in, waday nangipadamag sin ari, et inpaialin din ari din
nalopilop ay papil ta maibasa abe en sisya ya din oopisyal na. Napasamak

di sin tinmeg-inana, isonga wada da am-in sin esa ay kowarto ay man-an-anido. Tonggal makdeng ay inbasan di baan di ari di esa ya esa ay paset di naisolat, potoen din ari si gipan et itep-a na sin apoy enggana ay napooan din intiro ay nalopilop ay papil. Magay inpailan din ari ya din iib-a na si egyat ono ladingit begew sin kalin Diyos ay dinnge da. Inbilin din ari ay depapen das da Jeremias en Baruk, ngem laton ay intabon Diyos daida.

Gapo sin doy ay inamag Jehoyakim, inkeddeng Diyos ay magan to di poli na ay manturay,* et mo si Jehoyakim, maitep-a din awak na sin lasin di siyodad et adi maiponpon. Mo pay si Jeremias, nan-as esa ay nalopilop ay papil et inpaisolat na kasin en Baruk am-in din naisolat sin napooan ay papil. (*36:1-32*)

36

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32

Din Naibalodan Jeremias

Sin timpo ay nanturayan Zedekias, inmali din taga-Babilonia ay mangobat ed Juda et linikob da ed Jerusalem. Pag manlobwat din taga-Egipto ay en bomadang sin taga-Juda. Idi inammoan din taga-Babilonia, kinmaan da ed Jerusalem ta en da gobaten din taga-Egipto.

Idi siya di, kanan Jeremias ay nangipadto, “Adi yo kankanan en bay-an din taga-Babilonia si datako, tan awni et somaa din soldadon di Egipto et mantaoli din taga-Babilonia isna. Abaken da din siyodad et pooan da.” Pag dan pabasolen si Jeremias ay kanan da en panggep na ay maitapi sin taga-Babilonia, et inbalod da. (*37:1-21*)

37

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21

38

1 Dinngen da Sefatias ay anak Matan, Gedalias ay anak Pasur, Jehucal ay
anak Selemias ya si Pasur ay anak Malkias din inbagan Jeremias sin amin ay
ipogaw. Inbaga nan daida
2 din inbagan Diyos ay kanana, “Amin din adi komaan isnan siyodad et
matey si gobat, betil ono kaeegyat ay sakit. Ngem adi matey din komaan ay
somoko sin taga-Babilonia et makalisi ya matago dan to.”
3 Inbagan aben Jeremias din kanan Diyos en sigurado ay ipalobos na ay
abaken din sosoldadon di ari ed Babilonia din siyodad.
4 Pag kanan din oopisyal sin ari, “Lebbeng na ay matey din ipogaw ay nay,
tan pakapkapsotena di nemnem din sosoldado ay nabay-an sin siyodad ya
din kaipoipogaw begew sin ibagbaga na. Baken din pansigdan di ipogaw di
nemnemnemena mo adi et din kadadaelan da.”
5 Kanan Ari Zedekias, “Wadan dakayo mo sino di layden yo ay amagen en
sisya. Adiak paritan dakayo.”
6 Wada di bobon Malkias ay anak di ari sin pantean di gogowardiyan di
palasyo yan magay danom na, pitek anggoy di wada. Ina das Jeremias yan
tinalian da, asi da in-oy-oy ay inkosnong sin bobon, et nailemlem sin pitek.
7 Dinngen Ebed-Melek ay taga-Etiopia ay esa ay opisyal sin palasyon di
ari ay inkosnong das Jeremias sin bobon. Sin doy ay timpo, wada din ari

* **36:** Nanturay si Jehoyakin ay anak Jehoyakim si tolo ay bowan anggoy, asi naipakaan din turay na.

ay tinmotokdo ay manongtong si kaso sin kad-an di makwani en Segpan Benjamin.
8 Tinaynan Ebed-Melek din palasyo et en nakikali sin ari.
9 Kanana, “Apo ari, lawlawa di inamag da en Jeremias ay mamadto, tan inkosnong da si bobon et matey isdi si dagaang mo enggay magay tinapay sin siyodad.”
10 Pag kanan din ari en Ebed-Melek, “Man-ikoyog ka si tolonpo* ay lallalaki ay wadas na ta en yo enaten sin bobon si Jeremias ay mamadto ta adi matey.”
11 Et inkoyog Ebed-Melek din lallalaki, pag en nan-as daan ay lopot sin pan-idoldolinan sin palasyo. Tinaliana din lopot, pag nan ioy-oy en Jeremias sin bobon.
12 Pag kanan Ebed-Melek en Jeremias, “Iamag mo sin gagayyek mo din lopot ay iapin mo sin lobid.” Et say inyat Jeremias.
13 Ginoyod da din lobid et binmala si Jeremias sin sakdoan. Pag mantee sin kad-an di gogowardiya.
14 Sin namingsan, inpaayag Ari Zedekias din mamadto ay si Jeremias et inparang dan sisya sin maikatlo ay segpan di Timplo. Kanana en Jeremias, “Waday salodsodek en sik-a yan maga koma di ilibak mo.”
15 Kanan Jeremias ay nanongbat en Zedekias, “Mo ibagak din tet-ewa, omipapse ka met. Mo bagbagaak sik-a, adi ka met laeng patien.”
16 Isonga inlimed Ari Zedekias ay nansapata en Jeremias ay kanana, “Isapatak sin matmatago ay Diyos ay nangidawat si biyag tako ay adiak peslen sik-a ono idawat sin ipogaw ay manpanggep si biyag mo.”
17 Pag kanan Jeremias en Zedekias, “Siya na di kanan Yahweh ay Kangatoan ay Turay ay Diyos di Israelita: Mo somoko ka sin oopisyal di ari ed Babilonia, adi kan matey mo adi et makalisi kayo ay sinpamilya. Adi aben mapooan din siyodad.
18 Ngem mo adi ka somoko, abaken das dakayo ya segpen da ya pooan da din siyodad yan adi ka makalisi.”
19 Kanan Ari Zedekias en Jeremias, “Emegyatak met sin Jujudio ay naitapi sin taga-Babilonia tan into et mo omipolang din taga-Babilonia en daida et pomaligat da.”
20 Ngem kanan Jeremias, “Aga, adi mapasamak sa. Basta tongpalem din kalin Diyos ay ibagak en sik-a et kosto di pantongpalam ya makalisi ka.
21 Ngem mo adi ka somoko, wada di inpaammon Diyos en sak-en ay mapasamak:
22 Amin din babbabai ay nabay-an sin palasyo et maipabala da ta maipolang da sin oopisyal di ari ed Babylonia. Mo labsan daka yan kanan da, ‘In-aw-awan daka sin pantaltalkam ay gagayyem mo et adi da binigbig din turay mo. Ed wani ay mailemlem din sikim sin pitek yan binaybay-an daka.’ ”
23 Pag ipidwan Jeremias ay nangwani, “Amin din aas-awa ya aan-ak yo yan maipolang da sin taga-Babilonia. Olay sik-a yan adi ka makalisi et depapen daka ay balod din ari ed Babilonia yan mapooan abe din siyodad ay nay.”
24 Pag kanan Zedekias en Jeremias, “Adi kan daddad-aten nan nankalian ta si olay sino tan mo say iyat mo et matey ka.
25 Mo dengngen din oopisyal ay nankali ta yan egyaten das sik-a ay peslen daka mo adi kan ibaga din inbagak.
26 Ibagam en daida ay nanpakaasi kan sak-en ta adi kan maiey ay en matey sin beey Jonatan.”

* **38:10** “Tolonpo” di kanana sin MT. Din kanana abe sin LXX ya esa ay manuskrito ay Hebreo et “tolo.”

27 Inmey tet-ewa amin din oopisyal ay en nansalodsod en sisya, ngem say
insongbat na amin din inbagan di ari, et ginminek da tan magay nannge sin
nankalian da.
28 Et nantee si Jeremias sin kad-an di gogowardiya enggana sin agew ay
naabakan di Jerusalem.

Din Naipaaddawian Da Jeremias Ed Egipto

Sin maikasinpo ya esa ay tawen ay nanturayan Zedekias ed Juda, pinilit din sosoldado ay taga-Babilonia ay sinenggep sin alad ed Jerusalem. Linmayaw si Zedekias sin labi, ngem dinpap din sosoldado et initlod di odom ed Ribla ay sakop di Hamat. Isdi ay pinse da din aan-ak Zedekias sin sangoanana, pag dan boldingan sisya et inbaa da ed Babilonia ay maibalod. Din odom ay soldado et pinooan da din bebbeey ed Jerusalem ya binakas da din alad. Pag dan ikoyog din kaad-adoan ay omili ed Babilonia. Binay-an da anggoy din kabibitegan en daida et dinotokan das Gedalias ay gobernador.

Kanan da en oway si Jeremias mo makiey ed Babilonia ono mantee ed Juda. Pinili na ed Juda et en nantee ed Mizpa ay kad-an Gedalias. Ngem baken nabayag yan wada day namse en Gedalias. Emegyat di odom ay Judio sin amagen din taga-Babilonia et dinamag da en Jeremias mo sinoy layden Diyos ay amagen da. Inpadto na ay mo mantee da ed Juda, pasigeden Diyos di biyag da, ngem mo lomayaw da ed Egipto, matey da am-in si gobat, betil ya kaeegyat ay sakit. Ngem adi dan inonodan din layden Diyos, mo adi et pinilit da ay makiey si Jeremias ed Egipto. Sin kawada nas di, waday inpaammon Diyos en sisya maipanggep en Baruk ay baa na. (39:1–44:14)

39

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18

40

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

41

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18

42

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22

43

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13

44

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30

45

Din Inkarin Diyos En Baruk

1 Siya na din inbagan din mamadto ay si Jeremias en Baruk ay anak Nerias
idi nakdeng ay insolat Baruk si nalopilop ay papil din inbagbaga na en sisya.
Sin doy ay timpo yan say maikap-at ay tawen ay nanturayan Jehoyakim ay
anak Josias ay ari ed Juda. Kanan Jeremias,
2 “Siya na di kanan Yahweh ay Diyos di Israelita en sik-a ay Baruk:
3 Kankanam, ‘Kaasiak pay isna! Tinapian Diyos din ligat ko ya panladladin-
gitak. Enggay nabbayak ay manpakpakaasi yan magay lomag-anana.’ ”
4 Ngem kanan Diyos: “Dadaelek din insaad ko ya gabotek din inmolak.
Amagek na isnan intiro ay daga.

5 Apay nga an-anapem di somigedan di kasasaad mo? Adi kan say iyat, tan
dosaek amin ay ipogaw, ngem sik-a pay yan adi ka maan-ano olay intoy em-
emeyam." Siya na di inbagan Diyos.

Din Naipadto Maipanggep Sin Odom Ay Nasyon Ya Din Nadadaelan Di Siyodad Ay Jerusalem

Wada abe di inpadton Jeremias maipanggep si odom ay nasyon ay ed Egipto, Filistia, Moab, Ammon, Edom, Damascus, Kedar, Hazor ya Elam. Kanana en makilak-am da am-in si dosa babaen sin taga-Babilonia, ngem asi pabaroan Diyos din kasasaad di nasyon ay Egipto, Moab, Ammon ya Elam. Pag dosaen aben Diyos ed Babilonia.

Sin naodi ay kapitolo (*52:1-34*) madad-at kasin din naabakan ya nadadae-
lan di Jerusalem. Din istorya ay nay et madtengan abe sin 2 Aari kapitolo 24-25. (46:1–52:34)

46

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28

47

1 2 3 4 5 6 7

48

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32
33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47

49

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32
33 34 35 36 37 38 39

50

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32
33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46

51

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32
33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61
62 63 64

52

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32
33 34

Ladladingit
Maipanggep Sin Libro Ay Nay

Din linaon di libro ay nay et din pangibalikasan di Judio sin palalo ay sakit di nemnem da begew sin nadadaelan di Jerusalem sin 586 B.C. Din nangisolat isna et ammo na ay nadosa din ipogaw Diyos begew sin basbasol da, ngem namnamaena abe ay seg-angan kasin Diyos din ipogaw na mo ibabawi dan basbasol da ya sagongen das sisya.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22

2

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22

3

Dosa Ya Namnama
(3:1-3,17-26,31-33)

1 Sak-en di esa ay nakilaklak-am sin dosan Diyos.
2 Inmipakaan sin kad-ana ta say manteeak sin kad-an di palalo ay mabolinget,
3 et sak-en di kanayon ay sopsoplitena.
4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16
17 Enggay nilinglingak din ison di ragsak ya mayat ay biyag.
18 Isonga kanak si nemnem ko, “Enggay namaga di bikas ko ya siya abe sin namnamak en Diyos.”
19 Kaman pait di pedis ya sabidong di pannemnem ko mo nemnemek din ligligat ko ya kinaiwed di beey ko.
20 Kanayon ay nemnemek na yan palalo ay domismaya.
21 Ngem pomigsa kasin di namnamak mo say nemnemek
22 din magay pap-eng na ay layad ya seg-ang Diyos.
23 Gapo sin palalo ay kinamatalek na, inag-agew ay ipaila nan seg-ang na.
24 Isonga kanak si nemnem ko, “Si Diyos anggoy di wada en sak-en, sisya di pannamnamaak.”
25 Siged si Diyos sin manganap ya mantalek en sisya.
26 Mayat ngarud mo anosan tako ay manseed sin omisalakanana.
27 28 29 30
31 Tan adi domokdokog si Diyos si eng-enggana.
32 Olay mo omipalak-am si ligat ya ladingit, ngem seg-angana pay dedan si datako gapo sin dakdake ya adi manbalbaliw ay layad na.
33 Tan baken silalayad ay mangipawadas sakit ya ladingit en datako ay ipogaw.
34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66

4

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22

5

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22

Ezekiel
Maipanggep Sin Libro Ay Nay

Si Ezekiel et esa ay padi ya mamadto ay napilit ay naiey ed Babilonia idi inabak da Nebukadnezzar din siyodad ay Jerusalem sin 597 B.C. Si Jeremias di kadesana ay mamadto.

Din nangon-ona ay padpadto na et maipanggep sin kadadaelan di Jerusalem sin 586 B.C. Idi enggay natongpal di, wada abey inpadto na ay pannamnamaan di iib-a na ay mangipapigsa sin nemnem da.

Wada day inpailan Diyos en Ezekiel ay kaman iitaw, di esa et din tanap ay napnos nango ay tong-a (kapitolo 37). Ad-ado abey inpaamag na en sisya ay mangipaila sin mapasamak sin tapin di agew. Gapo ta padi si Ezekiel, ad-adoy inbaga na ay maipanggep sin Timplo ya din nasantoan ay kabibiyag ay panlaydan Diyos.

Din Linaona

Din nangayagan Diyos en Ezekiel 1:1–3:27
Din panosaan Diyos ed Juda ya Jerusalem 4:1–24:27
Din panosaan Diyos sin odom ay nasyon 25:1–32:32
Din inkarin Diyos sin ipogaw na 33:1–37:28
Din kaabakan di Gog 38:1–39:29
Din kasin somigedan di Timplo ya ilin di Israelita 40:1–48:35

Din Mankoniniing Ay Kinadiyos En Yahweh (1:1-6,15-22,26-28)

1-3 Sak-en si Ezekiel ay anak Buzi. Esaak ay padi ay naikoyog en da Ari Jehoyakin idi napilit kami ay naiey ed Babilonia. Inmey di lima ay tawen manipod sin napasamak di. Nakiiliak sin iib-ak ay Judio sin benget di ginawang ay Kebar ed Babilonia. Sin pitsa 5 di maikap-at ay bowan sin maikatolonpo ay tawen,* wadaak sin benget di ginawang ay sana. Idi siya et di, nalokatan ed langit yan waday naipaila en sak-en ay kaman iitaw ay maipanggep en Diyos. Wada abey kalin Diyos ay inpaibaga nan sak-en yan naliknak din panakabalina.

4 Idi nantangadak, inilak di napigsa ay dagem ay mapmapo sin amyanan. Waday somilsilap ay kimat ay mapmapo sin naposkol ay liboo et masilawan din nanliniked. Sin gawan di apoy, waday mankoniniing ay kaman bronsi.

5 Wada abey opat ay matmatago ay parsua. Kaman ipogaw di kailaan da,

6 ngem sag-oopat di ropa da ya payak da.

7 8 9 10 11 12 13 14

15 Idi boyboyaek daida, inilak di sag-eesa ay baliling ay tinatakdo da ay maisagsagid sin lota.

16 Siya na di kailaan da ya amag san baliling ay sana: Somilsilap da ay kaman nabanol ay bato yan nan-iiso da amin ay opat. Tonggal esa yan waday kasin baliling sin gawa na ay natken di tinurong da.

17 Olay into ay soli ay sagongen da yan mabalin ay emey da ay adi masapol ay manposwid din baliling.

18 Nakayang ya nakaskasdaaw da san baliling yan waday mata da sin nanliniked.

---

* **1:1-3** Julyo 31, 593 B.C. sin kalindaryo tako. Kanan di odom en siya na di maikatolonpo ay tawen Ezekiel tan din padin di Judio, ilogi da ay mansilbi mo mantawen das tolonpo. Kanan aben di odom en siya na di maikatolonpo ay tawen nanipod sin nantengan da sin linteg Diyos sin Timplo sin timpon Ari Josias.

19-21 Mo mankoti ono somaldeng din matmatago ay parsua, say iyat met
laeng abe din baliling ay tinatakdo da. Mo komayang da yan komayang abe
din baliling. Mo intoy emeyan din ab-abiik da yan say emeyan da et makiey
en daida din baliling, tan din ab-abiik di matmatago ay parsua yan wada met
laeng sin baliling.
22 Sin kayang di toktok da yan waday mankoniniing ay kaman din nabanol
ay salming ay makwani en kristal.
23 24 25 26 Sin kayang aben di salming, waday kaman tronon di ari ay din
amag na yan kaman din nabanol ay bato ay makwani en safiro. Sin kayang
di trono yan waday kaman ipogaw di kailaana
27 ay mankoniniing ay kaman naldang ay bronsi sin gawan di apoy et
silawana din nanliniked.
28 Din kailaan di silaw na yan kaman din badkong sin pinag-oodan et ipaila
na din mankoniniing ay kinadiyos en Yahweh.

2

Din Nangayagan Diyos En Ezekiel
(2:1-10; 3:3-9,14-15)

Idi inilak di, nanlakpapak sin lota yan waday dinngek ay kali. 1 Kanana,
“Sik-a ay anak di ipogaw, pomika ka ta waday ibagak en sik-a.”
2 Idi inbaga na di, sinenggep din Ispiriton Diyos en sak-en et inmipapika
yan dinngek ay makikalkali en sak-en.
3 Kanana, “Anak di ipogaw, ibaak sik-a sin Israelita. Kanayon ay kin-
monkontra da ya linablabsing dan bilbilin ko enggana ed wani, daida ya din
aap-o da.
4 Adi dan kabagbagaan ya makenteg di nemnem da, isonga ibaak sik-a ta
ipaammom en daida din kalik ay Kangatoan ay Diyos.
5 Dengngen daka man sin komonkontra ono aga, ammoen da pay dedan ay
waday mamadto ay inbaak en daida.
6 Ngem sik-a ay anak di ipogaw, adi ka emeg-egyat en daida ya sin ibaga da.
Olay mo kaman dan pagat ya gayaman ay nanlikob en sik-a, adi kan emeg-
egyat sin kali da ono sin kailaan da.
7 Masapol ay ibagam en daida din ibagak en sik-a, dengngen da man ono
aga. Nemnemnemem koma ay makenteg dedan di nemnem da.
8 “Sik-a ay anak di ipogaw, adi kan komonkontra ay kaman daida mo adi et
dengngem din ibagak en sik-a. Bokatam san tepek mo ta kanem nan idawat
ko en sik-a,” kanana.
9 Pag et waday inilak ay takkay ay mangidawat en sak-en si nalopilop ay
papil.
10 Inoklag na yan kambaw nasolatan sin nanbinas-il. Din naisolat yan din
kalin di ipogaw ay man-ey-eyaey, manladladingit ya manbaybayeweng.

3

1 2
3 Kanan Diyos, “Sik-a ay anak di ipogaw, kanem nan papil ay idawat ko en
sik-a ta mabsog ka.” Kinan ko yan mam-is di katamtamana.
4 Pag kanan Diyos, “Anak di ipogaw, emey ka et sin Israelita ta ipaammom
en daida din ipaibagak en sik-a.
5 Tan din pangibaaak en sik-a et baken ipogaw ay kaman titit di kali da ay
adi kaaw-awatan, mo adi et din iib-am ay Israelita.
6 Mo ibaak komas sik-a si napigsa ay nanasyon ay adi kan maawatan din
natken ya naligat ay kali da, dengngen da pay dedan di ibagam.

7 Ngem mo din Israelita pay, maga en daida di mangasikaso, tan olay sak-en
yan adi dan domnge. Tan pag dan nasokil ya makenteg di nemnem da.
8-9 Ngem olay mo kaman nidi di ogali da, adi kan emegyat en daida, tan
panbalinek sik-a ay makenkenteg mo moling ay bato ono diamond ta say
napigsa ya natoled ka mo daida."
10 11 12 13
14 Sin nangwanian Diyos sidi, inmikayang din Ispirito na ta omiey sin
laydena ay emeyak. Mansakit di nemnem ko ya manbongetak, ngem
dowanak aben nalikna din panakabalin Diyos.
15 Siya di, dinmatengak ed Tel Abib sin benget di ginawang ay Kebar ay
pantean din iib-ak ay naikaan sin ili mi. Nakitokdoak en daida si pito ay agew
yan kamanak nasngang sin nakaskasdaaw ya kaeegyat ay dinngek ya inilak.

*Din Nangdotokan Diyos En Ezekiel Ay Mamanbantay (3:16-21)**

16 Idi malabas di pito ay agew, waday inpaammon Diyos en sak-en ay
kanana,
17 "Sik-a ay anak di ipogaw, dinotokak sik-a ay mamanbantay sin Israelita.
Isonga masapol ay idadaan mon daida am-in ay paibagak en sik-a.
18 Mo ipaammok en sik-a ay matey di esa ay ipogaw ay mangam-amag si
lawa yan adi kan bagbagaan ay balbaliwana din ogali na ta say maisalakan
din biyag na, matey sisya begew sin basol na, ngem singilek en sik-a din biyag
na.
19 Ngem mo binagbagaam dowan adi manbabawi ya adi na isaldeng din
lawa ay am-amagena, matey sisya gapo sin basol na, ngem sik-a pay yan
maisalakan din biyag mo.
20 Mo wada abe di nalinteg ay ipogaw ngem isaldeng na ay mangamag sin
kosto et say amagena din lawa, idawtak si kaisokbaana et matey mo adi ka
bagbagaan. Matey sin basol na yan adiak nemnemen din siged ay inam-
amag na, ngem songbatam en sak-en din biyag na.
21 Ngem mo bagbagaam sisya ay adi man-amag si lawa et adi manbasol,
sigurado ay matagos sisya tan pinati na din pamagbaga yan matago ka abe."
22 23 24 25 26 27

4

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17

5

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17

6

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14

7

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27

8

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18

9

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

10

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22

* **3:15** 3:16-21 - Ilaen abe sin 33:1-9.

11

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13

Din Inkarin Diyos Sin Napilit Ay Naiey Ed Babilonia (11:14-21)

14 Kanan Diyos en sak-en,
15 “Sik-a ay anak di ipogaw, waday ibagbagan din man-ili pay laeng ed Jerusalem maipanggep sin iib-am ay Israelita ay napilit ay naiey issan ed Babilonia. Kanan da en gapo ta inmaddawi kayo en sak-en, daida kano di nangidawtak sin daga yo.
16 Ngem siya nay ibagam sin iib-am issan ed Babilonia. Kanam en siya nay inbagan din Kangatoan ay Diyos: Olay mo nansisianek daida ay inpaaddawi sin odom ay nanasyon, ngem sin sinkaattikan ay kawada da isdi yan wadaak pay dedan ay kaman Timplo sin kad-an da.
17 Isonga ibagam en daida ay taoliek daida sin il-ili ay naipaaddawian da ta itaolik en daida din ili da ay Israel.
18 Sin domatngan das di, kaanen da am-in din kadodogis ya kaliliget ko ay didiyosen ay datngan da.
19 Awni et sokatak din binmato ay nemnem da si baro ay nemnem ay naimposoan ya manang-awat. Pan-es-esaek di nemnem da
20 ta say tongpalen da din bilbilin ko. Et daida din ipogaw ko yan sak-en di Diyos da.
21 Ngem din napasnek ay manaydayaw si kadodogis ya kaliliget ko ay didiyosen et dosaek daida begew sin inam-amag da.” Siya nay inbagak ay Kangatoan ay Diyos.
22 23 24 25

12

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28

13

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23

14

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23

15

1 2 3 4 5 6 7 8

16

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63

17

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21

Din Pangarig Ay Maipanggep Sin Kaiw Ay Sidro (17:22-24)

22 Siya na di kanan Yahweh ay Diyos, “Sin otdok di kaiw ay sidro, man-aak to si kasimsimit na ay pingi. Sak-en ay mismo di mangimola sin kakayangan ay dontog
23 ed Israel. Awni et manpanga ya manlames. Manbalin ay magabay ay kaiw. Mansidom isdi di am-in ay kalasin di titit ya man-obong da sin panga na.

24 Ammoen to di am-in ay kaiw sin daga ay sak-en si Diyos. Poyoek din
nakayang ay kaiw yan pakayangek din kinittoy. Pagabayek din nango yan
paangoek din magabay. Sak-en si Diyos ay nangibagas na et tongpalek dana."

18

Din Nakabasol Di Madosa
(18:1-4,21-32)

1 Waday inpaibagan Diyos en sak-en ay kanana:
2 "Dakayo ay Israelita, apay nga ibagbaga yo din apat ay kanana: 'Nangan
din aam-a da si naalsem ay obas yan nakilem di aan-ak da.'
3 Sak-en din Kangatoan ay Diyos et isapatak ay awni et enggay adi yon
ibagbaga din apat ay nay ed Israel.
4 Nemnemen yo ay okak amin ay manbibiyag. Din biyag di ama ya anak yan
nan-iso ay okak. Mo sino di nanbasol et sisya di matey.
5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20
21 "Mo di managbasol yan dokogana din amin ay basol na yan tongpalena
amin din linteg ko ya say amagena din nalinteg ya kosto, adi matey mo adi et
matagotagos sisya.
22 Mapakawan amin ay basol na et matago gapo sin siged ay inamag na.
23 Ay siya mo malaydanak sin kateyan di esa ay managbasol? Aga! Say
panragsakak mo manbabawi ta matagos sisya.
24 Ngem matey di esa ay nalinteg mo isaldeng na ay mangamag si kosto yan
amagena din kababain ya lawa ay am-amagen di managbasol. Maliw-an din
siged ay inamag na et matey, tan baken napodno ay mangonod en sak-en et
nanbasol.
25 "Ngem kanan yo, 'Baken nalinteg di am-amagen Diyos.' Ay kanan yo en
baken nalinteg di am-amagek? Dakayo di baken nalinteg di am-amagena.
26 Mo din nalinteg ay ipogaw yan isaldeng na ay mangamag si siged et say
amagena din lawa, matey sisya gapo sin basol na.
27 Ngem mo isaldeng di managbasol ay mangamag si lawa yan say ama-
gena din nalinteg ya kosto, maisalakan din biyag na.
28 Gapo ta binigbig na din basol na yan dinokogana, laton ay matagos sisya.
29 Ngem kanan yo ay Israelita, 'Baken nalinteg din am-amagen Diyos.' Ay
sak-en di baken nalinteg di am-amagena? Ay baken ayan si dakayo?
30 "Dakayo ay polin Israel, okomek dakayo insigon sin inam-amag yo,
isonga dokogan yo din lawa ay am-amagen yo ta adi kayo madosa gapo sin
basbasol yo.
31 Isaldeng yo am-in din lawa ay am-amagen yo. Apay nga ipalobos yo ay
matey kayo ay Israelita?
32 Adiak malaydan sin kateyan di olay sino ay ipogaw, isonga manbabawi
kayo ta matago kayo," kanan din Kangatoan ay Diyos.

19

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14

20

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32
33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49

21

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32

22

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31

23

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49

24

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27

25

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17

26

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21

27

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36

28

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26

29

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21

30

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26

31

Din Kaiarigan Di Kaiw Ay Sidro (31:1-6,10-14)

1 Sin pitsa 1 di maikatlo ay bowan sin maikasinpo ya esa ay tawen nanlogi
sin naipakaanan mi ed Juda, waday inpaibagan Diyos en sak-en.* Kanana,
2 "Sik-a ay anak di ipogaw, kanam sin Faraon ay ari ed Egipto ya sin amin
ay ipogaw na: Magay pangis-oak en sik-a sin kinangatom.
3 Nemnemem ed Assyria ay maiarig sin kaiw ay makwani en sidro ed
Lebanon. Magabay ya masaybog di panga na yan palalo ay nakayang ay
indasana din liboo.
4 Inpagabay di danom ay mapmapo sin obbog ay inmayos sin kad-ana et
nasibogan amin ay kaiw sin kada.
5 Gapo ta kosto di sibog na, nakaykayang mo din amin ay kaiw. Inmad-ado
ya inmando din panga na.
6 Nan-obong amin ay kalasin di titit sin panga na yan nan-anak din atap ay
aanimal sin sinidomana. Laydena ay kalien, nanlidom di nankapipigsa ay
nasyon sin poona.
7 8 9
10 "Sak-en din Kangatoan ay Diyos yan siya na di ibagak maipanggep sin
kaiw ay sana ay kinmayang ya indasana din liboo. Gapo ta dinmakdake yan
inpangato nan nemnem na,
11 isonga linaksig ko ya inpalobos ko ay poyoen din mangiturturay si ad-
ado ay nasyon ta ipalak-am na di maitimbang sin kinalawa na.
12 Pinoyon din kakedsean ay nasyon et naiwalang din napotopoto ay panga
na sin kadondontogan ya tanap. Et tinaynan din nanasyon ay nanlidom en
sisya.

---

* **31:1** Inbagan Ezekiel na sin 587 B.C. ta nemnemen koman din ari ed Egipto din napasamak ed Assyria. Sin 609 B.C. inabak din taga-Babilonia din taga-Assyria ed Carchemish, et Babilonia di naiskat sin Assyria ay mangituray sin odom ay nanasyon.

13 Nanbatay din titit sin natokang ay kaiw yan in-gatigatin din atap ay
animal din panga na.
14 Isonga manipod ed wani, magay nasyon ay kaman kaiw ay komayang
enggana sin liboo olay mo mas-et di sibog na. Nakeddengan da amin ay
manpatingga ay kaman din ipogaw ay emey da amin sin kad-an di natey."
15 16 17 18

32

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32

33

Din Nangdotokan Diyos En Ezekiel Ay Mamanbantay (33:1-11)

1 Kinwanin Diyos en sak-en,
2 "Sik-a ay anak di ipogaw, ibagam sin kakailiam din mapasamak mo
pawadaek di gobat sin esay ili. Mandotok din ipogaw sin ili ay sana si esa
ay man-gowardiya.
3 Mo waday ilaena ay kalaban, mananggoyob ta ammoen amin di omili.
4 Din mannge ay adi mangikaskaso, mo matey da et basol da met laeng.
5 Dinnge da din tanggoyob ngem adi da inkaskaso, isonga daida met laeng
di akin basol si nateyan da. Mo pinati da koma et naisalakan din biyag da.
6 Ngem no inilan din gowardiya yan adi nananggoyob, et adi napaammoan
din ipogaw yan domateng din kalaban da et peslen da din managbasol,
singilek to din biyag da sin gowardiya.
7 "Sik-a ay anak di ipogaw, dinotokak sik-a ay mamanbantay sin Israelita.
Isonga masapol ay idadaan mon daida am-in ay paibagak en sik-a.
8 Mo ipaammok en sik-a ay matey di esa ay ipogaw ay mangam-amag si
lawa yan adi kan bagbagaan ay balbaliwana din ogali na, matey sisya gapo
sin basol na ngem singilek en sik-a din biyag na.
9 Ngem mo binagbagaam yan adi manbabawi, matey da begew sin basol
da ngem sik-a pay yan maisalakan din biyag mo.
10 "Sik-a ay anak di ipogaw, siya nay ibagam sin Israelita, 'Kankanan yo:
Nadadagsenan kami sin basbasol mi ya din lawa ay inam-amag mi et enggay
komapkapsot kami. Into pay di iyat mi ay matago?
11 Ngem kanan din Kangatoan ay Diyos: Isapatak ay adiak malaydan sin
kateyan di managbasol. Say panlaydak mo manbabawi da ta matago da.
Isonga ipidwapidwak ay mangibaga ay manbabawi kayo. Apay nga layden
yo ay matey, dakayo ay polin Israel?' "
12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33

34

Din Mangay-ayowan Sin Israelita (34:1-16,20-24)

1 Kinwanin Diyos en sak-en,
2 "Sik-a ay anak di ipogaw, man-ipadto ka si maipanggep sin tuturay ed
Israel ta kanam en daida: Kaasi kayo pay ay maiarig si manpaspastol si
karnero ay din awak da anggoy di nemnemnemen da. Lebbeng na koma ay
ayowanan yo din kakarnero,
3 ngem inomen yo met din gatas da ya amagen yo ay bado din dotdot da.
Paltien yo abe din kalamesan ay karnero, ngem polos ay adi yo ayowanan
daida.

4 Adi yo inay-ayowanan din nakapsot. Adi yo aben inag-agasan din
mansakit ono binedbedan din nasogatan. Mo din nasangaw ya nalitaw yan
adi yo aben inan-anap. Din inamag yo et pinalpaligat yos daida.
5-6 Et nansisian dan karnerok yan owat dan lomikeliked sin dodontog ya
nakayang ay bilbilig, tan magay mangipastol en daida. Nansisian da sin
intiro ay daga yan magay manganap en daida. Isonga nalaka ay dinpap ya
insidan di atap ay animal.
7-9 "Dakayo ay tuturay, dengngen yo din ibagak en dakayo tan siya nay isap-
atak, sak-en ay matmatago ya Kangatoan ay Diyos: Dinpap din mankaaangat
ay animal din kakarnerok et pinse da ya insida da tan magay mangay-
ayowan en daida. Adi inanap din manpaspastol daida. Say inasikaso da din
awak da ay baken din kakarnerok.
10 Isonga ibilang kos dakayo ay manpaspastol ay kalaban ko et singilek
dakayo gapo sin kakarnerok. Taoliek daida et adiak ipalobos ay ipastol yo.
Isalakan ko din karnerok ta somaldeng kayo ay mangisidsida en daida.
11 Tan sak-en ay Diyos di manganap ya mangayowan sin ipogaw ko
12 ay kaman din iyat di manpaspastol sin nansisian ay karnero na. Isalakan
kos daida sin amin ay lugar ay naisianan da sin timpon di ligat da ay kaeegyat
ya mabolinget.
13-14 Ipangok daida ay komaan sin nanasyon ay kad-an da et itaolik daida
ta sinopek sin ili da. Kaman dan karnero ay ipastol ko sin mayat ay pastolan
ay kad-an di obbog sin dodontog ya tanap ya olay intoy mayat ay pantean ed
Israel, et man-alab das di ay magay pan-egyatan da.
15 Awni et sak-en ay mismo di mangipastol sin kakarnerok ya ianapak
daida si pan-illengan da.
16 Anapek to din nalitaw ya itaolik din nasangaw. Agasak abe din naso-
gatan ya papigsaek din kinmapsot. Ngem paltiek din napigsa ya malames,
tan sak-en ay manpaspastol et din kosto di amagek sin karnerok.
17 18 19
20 "Isonga siya nay ibagak en dakayo ay pastol ko: Okomek dakayo amin et
ilasin kos dakayo ay malames sin nabigot.
21 Tan tinikdon yo ya sinangdo yo din nakapoy ya mansakit ta maipakaan
da sin iib-a da ay karnero.
22 Ngem mo sak-en pay, isalakan ko din pastol ko ta adi da kasin mapali-
gatan. Asiak okomen di esa ya esa en daida.
23 Mo makdeng di, isaad ko di ari ay mangituray en daida ay kaman si David
ay nansilsilbi en sak-en ed idi. Sisya di es-esa ay mangayowan en daida.
24 Sak-en ay si Yahweh di Diyos da, ya kaman si David ay baak din ari ay
mangituray en daida." Siya say inbagak ay Diyos.
25 26 27 28 29 30 31

35

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15

36

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21

Din Panlinisan Diyos Sin Ipogaw Na (36:22-28)

22 Kinwanin Yahweh ay Kangatoan ay Diyos, "Ibagam na sin Israelita:
Baken dakayo ay Israelita di begew ay itaolik dakayo sin ili yo. Amagek na
gapo sin nasantoan ay ngadan ko ay inpakadodogis yo sin amin ay lugar ay
inmeyan yo.

23 Linisak to din madaydayaw ay ngadan ko ay inpakadodogis yo sin nai-
tatapian yo sin nanasyon. Babaen en dakayo, paneknekak to ay nasantoanak
et ammoen da ay sak-en si Yahweh ay Kangatoan ay Diyos.
24 Din iyat ko et ipangok dakayo ay komaan sin amin ay nanasyon et
sinopek dakayo ay itaoli sin kosto ay ili yo.
25 Walsiak dakayo si danom ta malinisan kayo sin didiyosen yo ya am-in di
odom pay ay nangipakadodogis en dakayo.
26 Awni et sokatak din binmato ay nemnem yo si baro ay nemnem ay
manang-awat.
27 Ipasgep ko din Ispiritok en dakayo ya iturong kos dakayo ay mantongpal
ya mangipateg sin linteg ay inbilin ko en dakayo.
28 Manbeey kayon to sin daga ay indawat ko sin ap-apo yo, et dakayo di
ipogaw ko yan sak-en di Diyos yo."
29 30 31 32 33 34 35 36 37 38

37

Din Tanap Ay Napnos Nango Ay Tong-a (37:1-14,21-28)

1 Naliknak din panakabalin Diyos yan inmiey din Ispirito na sin tanap ay
napnos tong-a et inmipayag sidi.
2 Inmiliked sin tanap et inilak di ad-ado ay nango ay tong-a.
3 Idi siya di, kananan sak-en, "Anak di ipogaw, ay mabalin ay matago dana
ay tong-a?"
Kanak ay sinombat, "Sik-a anggoy ay Diyos di makaammo issa."
4 Pag nan kanan, "Man-ipadto ka ta kanam sin da sana ay tong-a: Dakayo
ay nango ay tong-a, dengngen yo din kalin Diyos.
5-6 Tan kanan din Kangatoan ay Diyos en tapianas dakayo si owat ya
lamlames, asi na bongonen si kodil, et pag nan idawtan dakayo si leng-ag
ta matago kayo ya ammoen yo ay sisya si Diyos."
7 Tinongpal ko din naibilin ay ipadtok. Idi ibagbagak di, waday dinngek ay
mankanitikit yan nansisilpo da din tong-a.
8 Inilak ay nawadaan da si owat, lames ya kodil, ngem magay leng-ag da.
9 Pag kanan Diyos, "Sik-a ay anak di ipogaw, man-ipadto ka sin dagem.
Ibagam sin dagem sin amin ay solin di lobong ay sak-en din Kangatoan ay
Diyos et ibilin ko ay idawtan da si leng-ag da san bangkay ta matago da."
10 Tinongpal ko di ay inbilin Diyos et nawadaan das leng-ag yan nabiyag
da. Pinmika da yan palalo ay ad-ado da ay kaman dakdake ay bonggoy di
soldado.
11 Pag kanan Diyos, "Maiarig din amin ay Israelita sin da nay ay tong-a.
Kanan da en nango da et enggay magay namnama da ya magay siged si
pantongpalan da sin tapin di agew.
12 Isonga ipadtom sin ipogaw ko ay Israelita ay bokatak din kaot da ya
ibalak daida ay itaoli sin ili da.
13 Mo bokatak din kaot da ya ibalak daida, ammoen da ay sak-en si Diyos.
14 Ipasgep ko en daida din Ispiritok ta matago da kasin ya mantaoli da sin
ili da et say pangammoan da ay sak-en si Yahweh ay Diyos ay nangibaga isna.
15 16 17 18 19 20
21 "Awni et alaek din ipogaw ko sin nanasyon ay naieyan da et sinopek
daida ay itaoli sin ili da.
22 Panbalinek daida si es-esa ay nasyon sin dodontog ed Israel ya es-esa di
ari ay mangituray en daida am-in. Adi dan to kasin magodwa ay manbalin si
dowa ay nasyon.

23 Isaldeng dan to ay mangipakadodogis sin awak da babaen sin kadodogis
ay didiyosen ya basbasol da. Ilisik daida si am-in ay kalasin di panbasolan ya
pananglipot dan sak-en. Linisak to si daida et manbalin da ay ipogaw ko yan
sak-en di Diyos da.
24-25 "Es-esa ay ari ay mais-o en David ay baak di mangituray ya mangay-
owan en daida si eng-enggana, et napasnek da ay manongpal sin bilbilin ko.
Mantee da sin daga ay indawat kon Jacob ay baak ya nantean din ap-apo da,
et say pantean aben din ipoli da si eng-enggana.
26 Itolag ko en daida ay natalna ya mayat di biyag da si eng-enggana.
Bindisyonak ya paad-adoek daida yan isaad ko din Timplok sin kad-an da
ay komakaman si eng-enggana
27 ta isdi di panbeeyak. Manbalin da ay ipogaw ko yan sak-en di Diyos da.
28 Mantee din Timplok sin kad-an da si eng-enggana et say pangammoan
din nanasyon ay sak-en si Diyos ay nangikasin sin Israelita ta manbalin da
ay ipogaw ko."

38

Din Panosaan Diyos En Gog
(38:1-2,14-23)

1 Kinwanin Diyos en sak-en,
2 "Sik-a ay anak di ipogaw, waday paipadtok en sik-a ay maikontra en Gog
ay man-ili ed Magog* ay mangituray sin nanasyon ay Mesek ya Tubal.
3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 Ibagam ay siya na di ipadngen din Kangatoan ay
Diyos en sisya: Awni et natalna di biyag di ipogaw ko ay Israelita ya magay
pan-egyatan da. Sin timpo ay doy, manlobwat kayo
15 sin addawi ay ili yo ed amyanan. Ipango yo di ad-ado ay sosoldado ay
nangakabayo ay mapo sin ad-ado ay nasyon. Napigsapigsa kayo ay bonggoy
di soldado.
16 Sin doy ay maod-odi ay agew, en kayo gobaten din ipogaw ko ay Israelita.
Kaman kayon kaeegyat ay pewek ay mandan sin intiro ay ili. Sak-en
ay mismo di mangiturong en dakayo ta ipailak di kinasantok babaen sin
mapasamak en dakayo ta say pangammoan di am-in ay nasyon ay sak-en si
Diyos."
17 Kanan aben din Kangatoan ay Diyos, "Si Gog din inbagbagak ed idi
babaen sin baak ay mamadto ed Israel. Inmey di pigay tawen ay nangipad-
topadtoan da ay wadan to di ibaak ay mangobat en daida ay Israelita.
18 Sin agew ay doy ay gobaten Gog din Israelita et palalo di bonget ko.
19 Gapo sin imon ya palalo ay bonget ko, isapatak ay pawadaek di kaeegyat
ay yegyeg ed Israel.
20 Manpayegpeg dan to si egyat dan sak-en din am-in ay nigay sin danom,
titit, am-in ay animal pati din manbodbodos ya am-in abe ay ipogaw sin
labaw di daga. Makosokos dan to din dodontog ya bilbilig yan matokang am-
in ay beey.
21 Bilinek am-in ay kampilan ay mangontra en Gog sin am-in ay dontog ko,
et man-asipepese din sosoldado da.
22 Dosaek daida babaen si pisti ya kampilan. Paodanak sisya si napigsa ay
odan, dalalo, apoy ya asufre, siya abe sin am-in ay sosoldado na ya nanasyon
ay gait na.
23 Siya na di iyat ko ay mangipaila sin kinangatok ya kinasantok sin am-in
ay nasyon et maammoan dan to ay sak-en si Diyos."

* **38:2** Naipaammo 20:8.

39

1 2

Din Kaabakan Da Gog (39:3-8)

3 Kanan aben Diyos, “Tikpayek din pana na sin takkay na.
4-5 Maiwalang to din bangkay na sin dontog ed Israel, siya abe sin sosoldado na ya din nanasyon ay gait na et bay-ak ay kanen di titit ya am-in ay atap ay animal. Sak-en si Yahweh ay nangibagas na.
6 Pooak to ed Magog ya din am-in ay ili ay natalna di biyag da sin benget di baybay et ammoan da ay sak-en si Diyos.
7 Masapol ay ammoen din Israelita din nasantoan ay ngadan ko yan adiak ipalobos ay ipakadodogis da kasin. Et say pangammoan din nanasyon ay sak-en si Yahweh ay nasantoan ay Diyos di Israelita.
8 Magay dowadowa ay mapasamak am-in dana,” kanan Yahweh ay Diyos.
9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

Din Somigedan Kasin Di Israel (39:21-29)

21 Kanan Diyos, “Ipailak to sin nanasyon din panakabalin ko sin iyat ko ay mangokom ya manosa en daida.
22 Manipod sin doy ay timpo, ammoen din Israelita ay sak-en si Yahweh ay Diyos da.
23 Yan ammoen din kailiili ay nadpap da ay naipaaddawi din Israelita gapo sin basbasol da tan baken dan matalek. Isonga dinokogak daida ya binaybayak ay abaken din kalaban da et pag dan matey si kampilan.
24 Dinokogak daida yan maitimbang sin basbasol ay nangipakadodogis en daida din inkeddeng ko ay dosa da.
25 “Ed wani, seg-angak din Israelita et itaolik daida sin ili da ya pasigedek din biyag da. Salaknibak din nasantoan ay ngadan ko.
26 Natalnan to di biyag da ya magay emegyatan da, et liw-an dan to din naibabainan da gapo sin nanokdokogan dan sak-en.
27 Taoliek daida sin ilin di kalaban da et pasaaek daida ay sinopen sin ili da et ipailak din kinasantok babaen en daida.
28 Inpaaddawik daida sin odom ay nanasyon, ngem asiak taolien ay sinopen sin ili da et say pangammoan da ay sak-en si Yahweh ay Diyos da. Magay olay esa ay mataynan en daida.
29 Ibokbok ko din Ispiritok sin amin ay Israelita et adiak polos dokogan kasin daida.” Siya nay inbagan din Kangatoan ay Diyos.

Din Baro Ay Timplo

Sin maikadowanpo ya lima ay tawen manipod sin napilitan mi ay naiey ed Babilonia, waday inpailan Diyos en sak-en ay kaman iitaw. Inmiey din Ispiriton Diyos ed Jerusalem et inilak di lalaki ay mankoniniing ay kaman bronsi ay nananggen si panlokod. Inmiliked sin baro ay Timplo et inpaila nan sak-en am-in di segpan ya kowarto na ya odom ay beey ay sakop na dowana aben lokoden.

Pag waday somili ay silaw ay sinenggep sin Timplo ay kailaan di kawadan Diyos et dinngek din kalin Diyos ay kanana, “Manbeeyak isna ta iturayak din ipogaw ko ay Israelita, et adi da kasin ipakadodogis din nasantoan ay ngadan ko. Ngem masapol ay ipaammom en daida din bilbilin ko maipanggep sin Timplo ay nay ta say masalakniban din kinasanto na.”

Pag ibagan Diyos en sak-en din bilbilin ay maonodan maipanggep sin altar ya datdaton, din papadi ya Levita ya din kaibingayan di daga ay nanliniked sin Timplo. (40:1–46:24)

40

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49

41

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26

42

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

43

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27

44

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31

45

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25

46

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24

47

*Din Ginawang Ay Napo Sin Timplo (47:1-12)**

1 Idi siya di, intaolin din lalaki si sak-en sin segpan di Timplo. Waday
ginawang ay mapmapo sin dallem di segpan yan manturong sin bomandas
balaan di agew ay sinasagang di Timplo. Man-ayos ay bomallalong sin
abagatan di altar.
2 Inbalan din lalakis sak-en sin Timplo et nandan kami sin segpan sin
naibandas amyanan. Pag nan iturong sak-en sin segpan sin bel-ayan ay
naisagang sin balaan di agew. Waday kitkittoy ay ginawang ay man-ay-ayos
sin bomandas abagatan di segpan ay sana.
3 Nanlokod din lalaki si 500 ay metro sin bomandas balaan di agew, pag
nan pandanen sak-en sin danom yan engganas mokmokling di kalosong na.
4 Nanlokod kasin si 500 ay metro, pag nan pandanen sak-en yan engganas
peweg di kalosong na. Nanlokod kasin si 500 ay metro yan sin gitang ko di
kalosong din danom.
5 Nanlokod kasin si 500 ay metro yan enggay linmosong ay adiak ammoy
lokod na. Masapol ay langoyen mo agadangen.
6 Kanan din lalaki en sak-en, “Sik-a ay anak di ipogaw, nemnemem si
kosto am-in dana ay inilam.” Pag omipango et nantaoli kami sin benget di
ginawang.
7 Idi dinmateng kami sin benget na, inilak di ad-ado ay kaiw sin nandin-
mang.
8 Kanan din lalaki, “Omayos din danom ay nay sin daga ay naibandas
belaan di agew yan mantaros sin Tanap ay Jordan enggana ay domateng sin
Lebeng ay Asin. Mo domateng sin lebeng ay doy yan pasigedena din danom
isdi.

---

* **47:** 1-12 - Naipaammo 22:1-2.

9 Amin ay omayosan din ginawang ay nay et mabiyag di olay sino ay
parsua. Mawada abe di ad-ado ay nigay sin ginawang tan pasigedenan
danom ya mangidawat si biyag sin amin ay lugar ay omayosana.
10 Ad-adon to di mannignigay sin benget di ginawang ay sana et ibilag da
din tabokol da sin benget na manipod sin obbog ed Engedi enggana sin obbog
ed Eneglaim.
11 Din mabiyag ay nigay isdi et kaman met laeng din wada sin Baybay ay
Mediterranean.
12 Sin nandinmang ay benget di ginawang, gomabay di amin ay kalasin di
kaiw ay manlames. Adi mango din tobo da yan kankanayon ay manlames
da. Binowan ay mayat di lames da, tan din danom ay manibog en daida et
mapmapo sin Timplo. Makan din lames da yan para agas din tobo da.”
13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23

48

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32
33 34 35

Daniel
Maipanggep Sin Libro Ay Nay

Si Daniel et esa ay taga-Juda ay napilit ay naiey ed Babilonia sin kabaro na. Dad-aten din libro ay nay din nanbalinana ay nangato ay opisyal sin gobierno ed Babilonia ya din napodno ay nansilbiana en Diyos sin nanturayan da Ari Nebukadnezzar, Belsazzar, Darius ya Cyrus.

Madad-at abes na din inpail-ilan Diyos en Daniel ay kaman iitaw ay naipadtoan di nginmatoan ya binmabaan di odom ay nanasyon manlogi sin nasyon ay Babilonia ya din mapasamak abe sin tapin di agew.

Maipaila sin libro ay nay ay si Diyos di makaammo sin am-in ay maamag isnan daga. Sisya di mangiturong sin kaisaadan ya kadadaelan di nanasyon. Sisya abe di mangay-ayowan sin ipogaw na ya mangipawadan to si kinalinteg isnan daga.

Din Linaona

Si Daniel ya din tolo ay iib-a na 1:1–6:28

Din inpail-ilan Diyos en Daniel ay kaman iitaw 7:1–12:13

Din Naitapian Da Daniel Sin Mansilsilbi Sin Palasyo

1 Sin maikatlo ay tawen ay nanturayan Ari Jehoyakim ed Juda, ginobat da
Nebukadnezzar ay ari ed Babilonia din siyodad ay Jerusalem et linikob da.
2 Inpalobos Diyos ay abaken Nebukadnezzar si Jehoyakim ya alaena din
odom ay nankababanol ay bonag sin Timplo. In-ey na ed Babilonia sin
timplon di didiyosen ay daydayawena et inpeey na sin pan-idoldolinan si
gameng di timplo ay sana.
3 Binilin din ari si Aspenaz ay kangatoan ay opisyal sin palasyo ta pomili sin
babbaro ay Israelita ay napo si pamilyan di aari ya mabigbigbig ay pamilya
ay napilit ay naiali ed Babilonia.
4 Masapol ay magay dipikton di awak da, gowapo, nalaing, diadal, ya
nalaka ay maitdoan ta say maibagay da ay mansilbi sin palasyo. Masapol
ay itdoanas daida sin kali ya adal da ay taga-Babilonia.
5 Inbilin aben din ari ay inagew ay maidawtan da si makan ya arak ay
kaman din kankanen ya in-inomen di mansilsilbi sin palasyo. Maitdoan da
si tolo ay tawen et mo makdeng di, pag dan mansilbi sin ari.
6 Naitapi ay napili din taga-Juda ay da Daniel, Hananias, Misael ya Azarias.
7 Binaroan din apon di oopisyal din ngadan da et si Daniel yan ngi-
nadanana si Beltesazzar, si Hananias yan si Sadrak, si Misael yan si Mesak,
si Azarias yan si Abednego.
8 Ninemnem Daniel ay addawiana di komadodogisana begew sin makan
ya arak ay mapo sin palasyo et nankedaw sin opisyal ta palobosana ay adi
mangan sidi.
9 Tinignay Diyos din opisyal et naseg-angan en Daniel.
10 Ngem kanan din opisyal ay sana, “Emegyatak sin apok ay ari. Tan
inbilina di masapol ay kanen yo ya inomen yo, et mo ilaena ay nabigot ka
mo din katawenam ay babbaro, sigurado ay ipapoto na din toktok ko.”
11 Pag kanan Daniel sin dinotokan di kangatoan ay opisyal ay makaammo
en sisya ya da Hananias, Misael ya Azarias,
12 “Pangaasim ta padasem ay pakanen dakami si natnateng ya danom si
sinpo ay agew.

13 Asi kan ilaen mo waday naitkenan mi sin babbaro ay mangan si mapo
sin palasyo. Et mo intoy pangilam, asi kan makaoway si iyat mo."
14 Inaw din gowardiya ay say amagen da di.
15 Malabas pay di sinpo ay agew, inila na ay nasalsalon-at ya malamlames
da mo din babbaro ay mangmangan si mapo sin palasyo.
16 Gapos di, adi inpilit din gowardiya din makan ya arak ay maidawat
koma en daida et indawtanas daida si natnateng.
17 Indawtan Diyos da nan opat ay babbaro si amin ay kalasin di laing.
Indawtana abes Daniel si kabaelan ay mangiolog si iitaw ya din maipaila ay
kaman iitaw.
18 Idi nakdeng din tolo ay tawen ay inkeddeng Ari Nebukadnezzar, inkoyog
din pangolon di oopisyal din babbaro sin sangoanana.
19 Nakikali din ari en daida am-in et naila na ay magay makaiso en da
Daniel, Hananias, Misael ya Azarias, isonga naitapi da sin mansilsilbi sin
palasyo.
20 Olay sino ay salodsod din ari en daida yan maila na ay mamin sinpo ay
nalalaing da mo din amin ay mansalsalamangka ya mankotom sin intiro ay
iturayana.
21 Intoloy Daniel ay nansilbi sin palasyo enggana sin damo ay tawen ay
nanturayan Cyrus.

2

Din Iitaw Nebukadnezzar

1 Sin maikadwa ay tawen ay nanturayan Nebukadnezzar, waday iniitaw
na ay begew si nandandanagana ya adi nan naseyseyepan.
2 Idi siya di, inpaayag na amin ay mansalsalamangka, mankotom, man-
gengey ya mansip-ok. Dinmateng da et pinmika da sin sangoanana.
3 Kananan daida, "Wada di iniitaw ko ay mangolgolo isnan nemnem ko et
laydek ay ammoen di olog na."
4 Kanan da ay nanongbat si kalin di Arameo,* "Apo ari, matagotago ka
koma si eng-enggana. Dad-atem kod en dakami ay mansilsilbi en sik-a san
iniitaw mo ta ibaga mi di olog na."
5 Kanan din ari en daida, "Siya na di inkeddeng ko: Mo adi yo maibaga din
iitaw ko ya din olog na, matadtatadtad san awak yo ay kaman din animal ay
mapalti ya dadlon mabakas din beey yo.
6 Ngem no maibaga yo din iitaw ko ya din olog na, idawtak dakayo si gon-
gona ya dakdake ay pamadayaw. May ngarud, ibaga yo din iitaw ko ya din
olog na."
7 Kanan da kasin ay sinombat, "Apo ari, ibagam koma din iitaw mo ta asi
mi ibaga din olog na."
8 Ngem kanan din ari, "Ammok ay taktaktaken yo et anggoy di timpo, tan
ammo yo ay inkeddeng ko din lebbeng na ay mapasamak.
9 Mo adi yon maibaga din iitaw ko, nan-iiso di dosa yo. Ammok ay
nantotolagan yo ay sikapan sak-en bareng mo manbalbaliw din nemnem ko.
Ibaga yo ngarud din iitaw ko ta say pangammoak ay kabaelan yo ay ibaga di
olog na."
10 Kanan da ay nanongbat, "Apo ari, magay ipogaw isnan daga ay
makaibaga issan laydem. Di katet-ewa na et magay ari ay nansalodsod si

* **2:4** Manlogi sin versikulo ay nay engganas 7:28, naisolat din sigod ay manuskriton di libro ay nay sin Aramaic ay kalin di am-in ay ipogaw ed Babilonia ya odom ay il-ili sin isdi ay banda.

kaman nisa sin mansalsalamangka, mankotom ya mansip-ok, olay intoy kapigsa ya kinangato na ay ari.
11 Apo ari, palalo met ay naligat san damdamagem. Maga polos di
makaibaga issa malaksig sin didiyosen, ngem adi da met makitee si ipogaw."
12 Gapo isdi, palalo di bonget din ari et inbilina ay peslen da amin din
mamagbaga ay taga-Babilonia.
13 Naipaammo din bilin ay sana et inanap das Daniel ya din gagait na ta
itapi da ay peslen daida.
14 Idi siya di, inmey si Daniel en Ariok ay kapitan di gowardiyan di ari
ay nabilin ay mamse sin amin ay mamagbaga et inannadana di iyat na ay
nakikali.
15 Sinalodsod na di gapo ay naibilin di kaman nidi ay nadagsen ay bilin et
dinad-at Ariok en sisya di napasamak.
16 Pag et emey si Daniel sin kad-an di ari et nanpakaasi ta idawtan din ari
si timpo ta asi nan ibaga din olog di iitaw na.
17 Idi siya di, sinmaa si Daniel et ena inbaga en da Hananias, Misael ya
Azarias di napasamak.
18 Inbilina ay mankedaw da si seg-ang Diyos ed daya ta ipaammo na din
iitaw ya din olog na ta adi dan maitapi ay matey sin mamagbaga ay taga-
Babilonia.
19 Isdi ay labi, naipaammo din banag ay doy en Daniel babaen si kaman
iitaw et dinaydayaw na si Diyos ay wadad daya.
20 Kanana, "Madaydayaw koma si Diyos si eng-enggana, tan sisyay poon di
sirib ya panakabalin.
21 Ikeddeng na di am-in ay mapasamak ya din timpo ay maamagan da.
Sisya di mangaan ya mangisaad si ari ya idawtana si laing din makaawat.
22 Ipaammo na din naoneg ay adi maawatan. Ammo na din wadas
mabolinget yan nanliniked di pat-a en sisya.
23 Apo Diyos ay dinaydayaw di apo mi, man-iyamanak ya daydayawek sik-
a, tan indawtam sak-en si laing ya panakabalin. Pinatgam din kararag mi et
inpaammom ed wani din masapol ay ibaga mi sin ari."
24 Idi siya di, inmey si Daniel en Ariok ay dinotokan di ari ay mamse sin
mamagbaga ay taga-Babilonia. Kanan Daniel, "Adi ka koman peslen daida.
Omipango ka kod sin sangoanan di ari ta ibagak en sisya din olog di iitaw
na."
25 Dinagdagos Ariok ay inpango si Daniel sin sangoanan di ari yan kanana,
"Apo ari, waday nadtengak ay taga-Juda ay naiali sinan ili tako ay makaibaga
sin olog di iitaw mo."
26 Kanan din ari en Daniel ay nginadanan das Beltesazzar, "Ay kabaelam
ay ibaga din iitaw ko ya din olog na?"
27 Kanan Daniel ay sinombat, "Apo ari, magay makaibaga sin salsalod-
sodem, olay sino ay nalaing ay mankotom, mansalsalamangka ono man-
gengey,
28-29 ngem waday Diyos ed daya ay mangipaammo si naligat ay maawatan.
Idi naseseyep ka ay apo ari, inpaila na en sik-a di mapasamak sin maod-odi
ay agew.
30 Di gapo ay naipaammo din olog na en sak-en et baken gapo ta nalalain-
gak mo din odom ay ipogaw mo adi et ta maipaammo en sik-a din olog di
iniitaw mo.
31 Apo ari, siya na din iniitaw mo: Inilam di dakdake ay sinan ip-ipogaw ay
pinmipika sin sangoanam yan mankoniniing ya kaeegyat di ila na.

32 Natanig ay balitok din toktok na, palata din pagew na ya takkay na yan
bronsi din eges ya opo na.
33 Din siki na yan landok, ya din dapana et nanlinaok ay landok ya linang.
34 Idi il-ilaem din sinan ip-ipogaw ay sana, waday dakdake ay bato ay
napolag ay napo sin dontog ay baken ipogaw di namolag. Pinontaana din
landok ya linang ay dapan di sinan ip-ipogaw et nagopak da.
35 Pag et mamekmek din landok, linang, bronsi, palata ya balitok et
nanbalin das kaman din tapok sin pan-ir-irikan mo tiyagew. Idi siya di,
intayaw amin din dagem et maga polos di nabay-an sin partin di sinan ip-
ipogaw ay sana. Ngem din bato ay nanmekmek yan nanbalin si dakdake ay
dontog et kinopado na din intiro ay daga.
36 "Siya na din iitaw mo et ibaga mi din olog na.
37 Sik-a ay apo ari di kangatoan sin amin ay ari. Si Diyos ed daya di
nangisaad en sik-a yan indawtan daka si panakabalin, turay ya dayaw.
38 Insaad nas sik-a ay mangituray sin kaipoipogaw, olay intoy kad-an da ay
ili, siya abe sin animal ya titit. Sik-a din balitok ay toktok di sinan ip-ipogaw.
39 Wadan to di maisokat en sik-a, ngem nakapkapsot din iturayana mo sik-
a. Maisokat abe di maikatlo ay ari et iturayana din intiro ay daga. Sisya din
maiarig si bronsi.
40 Pag aben waday maikap-at ay kaman landok di kapigsana. Kaman din
kapigsan di landok ay manmekmek si amin ay banag di iyat na ay manadael
sin amin ay namangpango ay nanturay.
41 Inilam ay din dapana yan nanlinaok di landok ya linang. Laydena ay
kalien, magodwan to din iturayana, ngem wada pay dedan di pigsa na ay
kaman landok.
42 Landok ya linang din gomot di siki na et laydena ay kalien, din tapin di
maiturayan et napigsa ngem din tapi na abe et nalaka ay madadael.
43 Esa abe ay kaliena et manlilinaok din poli da tan man-aasawa da, ngem
adi dan man-es-esa tan kaman dan din landok ya linang ay adi mabalin ay
man-es-esa.
44 Sin timpon di aari ay sana, isaad Diyos ay wadad daya di panturayan
ay adi polos maabak ono madadael, mo adi et say manadael sin amin ay
panturayan et komakaman si eng-enggana.
45 Tan say olog din inilam ay napolag ay bato ay napo sin dontog ay adi
pinolag di ipogaw yan minekmek na din landok, bronsi, linang, palata ya
balitok. Inpaammon Diyos ay kangatoan en sik-a ay apo ari din mapasamak
sin tapin di agew. Sigurado ay mapasamak din iniitaw mo."
46 Siya et di, kalakpap si Ari Nebukadnezzar sin sangoanan Daniel. Pag nan
ibilin ay idatonan das Daniel si bakakew ya insinso.
47 Kanan din ari en Daniel, "Tet-ewa ay din Diyos mo di kangatoan sin amin
ay diyos ya Apon di aari. Sisya di makaibaga si naligat ay maawatan, tan sik-
a di nakaibagas na."
48 Pag nan isaad si Daniel si nangato ay saad. Indawtana si ad-ado ay
regalo ya nanbalinena ay gobernador sin intiro ay probinsiya ay Babilonia.
Nanbalinena abe ay pangolon di amin ay mamagbaga sin ili.
49 Begew sin dawat Daniel, dinotokan din ari da Sadrak, Mesak ya Abed-
nego ay mangipangolo sin maam-amag sin probinsiya ay Babilonia. Si
Daniel pay yan nantee sin palasyo.

3

Din Balitok Ay Sinan Ip-ipogaw Ay Inamag Nebukadnezzar

1 Sin namingsan, nanpaamag si Ari Nebukadnezzar si balitok ay sinan
ip-ipogaw. Dowanpo ya pito ay metro di kakayang na ya tolo ay metro di
kadakdaken di awak na. Tinood na sin tanap ed Dura sin probinsiya ay
Babilonia.
2 Pag nan ibilin ay masinop amin din oopisyal–din tuturay, gogobernador,
diputado, mamagbaga, tesorero, howis, abogado ya amin ay opisyal sin
probinsiya. Inpasinop nas daida ta boyaen da din kaidatonan di sinan ip-
ipogaw ay inpaamag na,
3 et pinmika da sin sangoanan di sinan ip-ipogaw ay sana.

4 Idi siya di, kanan din mangipakpakaammo ay nangibogaw, “Kaipoi-
pogaw ay napo sin amin ay nasyon ay nankinalasi di kali ya kodil da, siya
na di maibilin en dakayo:
5 Mo dengngen yo din tanggoyob, kolalleng, gitara, arpa ya odom ay
matoktokar, masapol ay mandokmog kayo ay manyakog-ong ay mandayaw
sin sinan ip-ipogaw ay inpaamag Ari Nebukadnezzar.
6 Mo sino di adi manyakog-ong ay mandayaw, maitep-a ay dagos sin
dakdake ay pogon ay kad-an di mabidang ay apoy.”

7 Idi dinngen din kaipoipogaw din tokar, nandokmog da am-in ay
nanyakog-ong, olay intoy napoan da ay nasyon ay nankinalasi di kodil ya kali
da, et nandayaw da sin balitok ay inpaamag Ari Nebukadnezzar.

8 Asi et ginondawayan din odom ay taga-Babilonia din napasamak ay sana,
et indarum da din Jujudio.
9 Kanan da en Ari Nebukadnezzar, “Madaydayaw ay ari, matagotago ka
koma si eng-enggana.
10 Inbilin mo ay manyakog-ong di amin ay ipogaw ta dayawen da din
inpaamag mo ay balitok ay sinan ip-ipogaw mo manlogi din tokar.
11 Inkeddeng mo ay din adi manyakog-ong ay mandayaw et maitep-a ay
dagos sin mabidang ay apoy.
12 Ngem din Jujudio ay nantalkam si maamag isnan probinsiya ay Ba-
bilonia yan adi dan tinongpal din bilin mo, daidas da Sadrak, Mesak ya
Abednego. Apo ari, adi dan mandayaw sin diyos mo et adi dan dayawen din
inpaiamag mo.”

13 Idi siya di, palalo di bonget Nebukadnezzar et inpaayag nas da Sadrak,
Mesak ya Abednego. Idi dinmateng da sin sangoanana,
14 kanana en daida, “Dakayo ay Sadrak, Mesak ya Abednego, ay tet-ewa ay
sigaan yo ay mansilbi sin daydayawek ay diyos ya sigaan yo ay dayawen din
inpaiamag ko ay balitok ay sinan ip-ipogaw?
15 Ed wani, mo nakasagana kayo ay mandayaw sin inpaitood ko ay sinan
ip-ipogaw mo dengngen yo din tokar di tanggoyob, kolalleng, gitara, arpa
ya odom pay ay instrumento, et mayat. Ngem mo adi kayon mandayaw,
maitep-a kayo ay dagos sin mabidang ay apoy, et maga polos di diyos ay
makaisalakan en dakayo.”

16 Kanan da Sadrak, Mesak ya Abednego, “Madaydayaw ay ari, adi mas-
apol ay ikalintegan mi din awak mi.
17 Mo maitep-a kami sin mabidang ay apoy, kabaelan met din pansilsilbian
mi ay Diyos ay isalakan dakami, et omilisi sin apoy ya panakabalin mo.*

* **3:17** Wada pay di dowa ay kaiologan nina sin Aramaic: 1) *Mo wada di diyos ay makaisalakan en dakami, magay odom mo adi din pansilsilbian mi ay Diyos. Sisya di omilisi sin apoy ya panakabalin mo.*2) *Mo kabaelan din pansilsilbian mi ay Diyos ay omilisi sin apoy ya panakabalin mo, et omisalakan.*

18 Ngem olay mo adi omisalakan, layden mi ay ammoem, apo ari, ay adi
kamin mansilbi sin diyos mo ono mandayaw sin balitok ay sinan ip-ipogaw
ay tinood mo."
19 Siya et di, palalo di bonget Nebukadnezzar en da Sadrak, Mesak ya
Abednego et nanbaliw din ropa na. Inbilina ay paatongen da din pogon si
mamin pito di kaatong na mo din sigod.
20 Binilina din odom ay kapipigsaan ay gowardiya ta baloden das da
Sadrak, Mesak ya Abednego ta itep-a da sin manbidbidang ay apoy.
21 Adi dan kinaan din bado, kalogong ya odom ay osal da sin namalodan
dan daida et intep-a da sin palaloy atong na ay apoy.
22 Gapo ta masapol ay dadlon matongpal din bilin di ari, palaloy atong
din pogon et napooan din lallalaki ay nangitep-an da Sadrak, Mesak ya
Abednego.
23 Ngem din tolo ay nay yan nag-as da sin manbidbidang ay apoy.
24 Pag et kapika din ari ay palalo ay masmasdaaw yan kanana sin oopisyal
na, "Ay baken ayan tolo da din lalaki ay binalod ya intep-a tako sin apoy?"
"Aw yan, apo ari," kanan da ay nanongbat.
25 Kanan din ari, "Ngem apay nga oopat din mailak ay manmandan sin
gawan di apoy, ngem maga din balod da yan adi dan maan-ano, asi et din
maikap-at yan kaman esa ay diyos di kailaana."†
26 Pag emey si Ari Nebukadnezzar sin asag-en di tangeb di pogon yan
kanana, "Sadrak, Mesak ya Abednego ay mansilsilibi sin Diyos ay Kangatoan,
bomala kayo." Et binmala da ay kinmaan sin kad-an di apoy.
27 Nasinop din am-in ay tuturay ya odom ay oopisyal, et inila da ay adi da
naan-ano sin apoy, olay din book ya bado da. Maga abey masongsong ay asok
sin awak da.
28 Pag kanan Nebukadnezzar, "Madaydayaw din Diyos da Sadrak, Mesak
ya Abednego ay nangibaa sin anghel na ay mangisalakan sin mansilsilbi ya
mantalek en sisya. Adi dan tinongpal din bilin di ari et inposta dan biyag da
ta say adi dan mansilbi si odom ay didiyosen malaksig sin Diyos da.
29 Isonga siya na di bilin ko: Olay sino ay ipogaw, mo intoy napoana ay
nasyon ya sinoy kali ya kodil na, mo palawlawaena din Diyos da Sadrak,
Mesak ya Abednego, masapol ay matey et matadtatadtad din awak na ay
kaman napalti ay animal ya madadael din beey na. Tan magay odom ay
Diyos ay kaman nidi di iyat na ay mangisalakan."
30 Idi makdeng di, inpangaton din ari di saad da Sadrak, Mesak ya Abed-
nego sin probinsiya ay Babilonia.

4

Din Iitaw Nebukadnezzar Ay Maipanggep Si Kaiw

1 Siya na di solat Ari Nebukadnezzar sin amin ay ipogaw isnan intiro ay
daga, olay sino di kodil ya kali da:
Sapay koma ta somigsiged di biyag yo.
2 Maragsakanak ay mangipaammo en dakayo sin milagro ya nakaskas-
daaw ay sinyal ay inpailan Diyos ay Kangatoan en sak-en.*
3 Kaeegyat din nakaskasdaaw ay inam-amag na! Manturay si eng-enggana
ya magay pap-eng di kinangato na.
4 Sak-en ay si Nebukadnezzar yan natalna ya mayat di biyag ko sin palasyo
ay beey ko.

† **3:25** Di esa ay kaiologan nina sin Aramaic et: *kaman anghel di kailaana.* * **4:2** Din ibagbagan Nebukadnezzar isna et din napasamak en sisya ay naidad-at sin 4:4-37.

5 Asi et waday kaeegyat ay iniitaw ko et nakibtotak begew sin inilak.
6 Isonga inpaayag ko amin ay nankalalaing isnan Babilonia ta ibaga dan
sak-en di olog na.
7 Idi dinmateng din mansalsalamangka, mankotom, man-gengey ya
mansip-ok, inbagak en daida din iitaw ko, ngem adi dan maibagan sak-en
di olog na.
8 Pag omali si Daniel ay nangadanan si Beltesazzar ay ngadan din diyos ay
daydayawek. Wadan sisya din laing di nasantoan ay kadiyodiyos.
9 Kanak en sisya, “Beltesazzar ay apon di nankalalaing, ammok ay wadan
sik-a din laing di kadiyodiyos et magay naligat ay maawatan para en sik-a.
Dengngem nan dad-atek ay iitaw ko ta ibagam en sak-en di olog na.
10 “Idi naseseyepak siya di iniitaw ko: Waday inilak ay nakayang ay kaiw
sin gawan di daga.
11 Dinmakdake ya makneg din kaiw ay sana. Enggay domateng ed daya din
kakayang na et ilaen da sin amin ay solin di daga.
12 Mapteng din tobo na ya ad-adoy lames na ay omanay ay kanen di amin
ay ipogaw. Say panlidoman di atap ay animal yan pan-obongan di titit din
panga na. Say kanen di amin ay manbibiyag din lames na.
13 “Idi nemnemnemek din inilak, waday nasantoan ay anghel ay manban-
bantay ay napod langit.
14 Kanana ay nangibogaw, ‘Poyoem din kaiw yan salipangam din panga
na. Aplotem din tobo na ya iwalang mo din lames na. Aboem din aanimal
sin poona ya din titit sin panga na.
15 Ngem bay-am din tongod na sin lota. Potipotam si landok ya bronsi yan
bay-am sin kad-an di gabgab sin pastolan. Bay-am ta mabasa sin dono ay
mapod daya ya makitapi sin aanimal ay man-alab si gabgab.
16 Awni et baken nemnem di ipogaw di nemnem na mo adi et manbalin si
kaman nemnem di animal si pito ay tawen.
17 Siya sa di inkeddeng din alisto ay manbanbantay ay aanghel. Ammoen
koma ngarud di amin ay ipogaw sin amin ay lugar ay makaammo si Diyos ay
Kangatoan sin amin ay panturayan di ipogaw. Mabalin ay paituray na dana
ay ili si olay sino ay piliena, olay din kababaan ay ipogaw,’ kanan din anghel.
18 Siya sa di iniitaw ko,” kanan Ari Nebukadnezzar. “Beltesazzar, ed wani
ibagam di olog na. Tan magay makaiolog sin amin ay mamagbaga isnan
intiro ay iturayak. Ngem kabaelam ay ibaga tan wadan sik-a din laing di
nasantoan ay kadiyodiyos.”

Din Nangiologan Daniel Sin Iitaw

19 Enggay nasngang si Daniel ay manngadan abes Beltesazzar begew sin
kaeegyat ay nemnemnemena et adi makakali. Kanak en sisya, “Beltesazzar,
adi kan madanagan begew sin iitaw ko ya din olog na.”
Kanan Beltesazzar ay sinombat, “Ay apaw kayman na, apo ari! Baken
koman sik-a di katongpalan din iitaw mo ay sana mo adi et din kaibaw mo.
20 Inilam di nakayang ya makneg ay kaiw ay nangdas ed daya et il-ilaen di
amin ay ipogaw isnan daga.
21 Mapteng di tobo na yan omanay din lames na ay kanen di amin ay
ipogaw isnan daga. Din panga na yan nanlidoman di atap ay aanimal ya nan-
obongan di titit.
22 Madaydayaw ay ari, sik-a din kaiw ay nakayang ya napigsa. Nginmato
ka enggana ay kaman kan edasan ed daya. Sinakop di iturayam din intiro ay
lobong.

23 “Idi boyboyaem din kaiw, waday anghel ay napod daya yan kanana,
‘Poyoem din kaiw ta dadaelem, ngem bay-am din tongod na sin lota. Balo-
dem si landok ya bronsi yan taynam sin pastolan ta mabasa si dono ya
makitee sin aanimal si pito ay tawen.’
24 “Siya na di olog din iitaw mo, madaydayaw ay ari. Siya na di inkeddeng
Diyos ay Kangatoan ay mapasamak en sik-a.
25 Maipakaan kan to sin kad-an di kaipoipogaw et makitee ka sin atap
ay aanimal si pito ay tawen. Mangan ka si gabgab ay kaman baka yan
maseyep ka sin pastolan ay mabasbasa si dono. Pito ay tawen ay kaman nidi
di kasasaad mo. Mo makdeng di, bigbigem to ay si Diyos ay Kangatoan di
makaammo sin amin ay ili ya mabalin ay isaad na ay mangituray di olay sino
ay piliena.
26 Naibilin ay mabay-an din tongod di kaiw sin lota. Laydena ay kalien,
maisaad ka kasin ay ari mo bigbigem ay si Diyos di mangituray sin intiro ay
daga.
27 Isonga dengngem ay apo ari nan pamagbagak: Isaldeng mo ay manbasol
ta din siged di amagem ya seg-angam din kakkaasi. Mo say iyat mo di,
mantoltoloy ay somiged di biyag mo.”

Din Natongpalan Di Iiitaw

28-29 Idi malabas di makatawen, napasamak amin dana en sak-en. Sin
namingsan, manmandanak sin atep di palasyok ed Babilonia
30 yan kanak, “Tet-ewa ay mapteng nan Babilonia ay nangisaadak si
siyodad ko ay kailaan di panakabalin ko, pigsak ya kinangatok.”
31 Idi mankalkaliak pay laeng, waday kali ay napod daya ay kanana, “Ari
Nebukadnezzar, dengngem nan ibagak. Enggay nakaan din kinaarim.
32 Maipakaan ka sin kad-an di kaipoipogaw et makitee ka sin atap ay
animal ya mangan kas gabgab ay kaman din baka si pito ay tawen. Mo
makdeng di, bigbigem to ay si Diyos ay Kangatoan di makaammo sin amin ay
panturayan di ipogaw et mabalin ay paituray na dana si olay sino ay ipogaw
ay piliena.”
33 Sin doy met laeng ay timpo, napasamak di en sak-en. Naipakaanak sin
kad-an di kaipoipogaw et nanganak si gabgab ay kanen di baka ya nabasbasa
si dono. Inmando di book ko et kaman dotdot di agila ya inmando abe di
kokok ay kaman kokon di titit.

Din Nangidayawan Nebukadnezzar En Diyos

34 Malabas pay di pito ay tawen, tinangad ko ed daya et nantaoli din kosto
ay nemnem ko. Dinaydayaw ko si Diyos ay Kangatoan ay matmatago si eng-
enggana. Kinwanik:
“Manturay si Diyos si eng-enggana,
magay panpatinggaan di panturayana.
35 Din kaipoipogaw isnan daga
et magay kaibilangan da sin pangila na.
Way kabaelana ay mangamag sin laydena
sin aanghel ed langit ya ipogaw isnan daga.
Magay makabael ay mangontra sin laydena
ya mansalodsod mo sinoy am-amagena.”
36 Idi nantaoli din kosto ay nemnem ko, naitaolin sak-en din kinaturay ko,
dayaw ko ya kinangatok. Naragsakan da ay nangawat en sak-en din oopisyal
ko ya mabigbig ay ipogaw ko et nangatngato pay din panakabalin ya dayaw
ko ay ari mo ed idi.

37 Ed wani, sak-en ay si Nebukadnezzar yan idaydayaw ko ya ipangatok
din Ari ed langit. Nalinteg di amin ay amagena ya mabalin ay ipababa na di
olay sino ay mangipapangato si awak na.

5

Din Naisolat Sin Dingding

1 Sin namingsan, inawis Ari Belsazzar di sinlibo ay opisyal na sin dakdake
ay sida na et nan-iinom das arak.
2 Idi nakainom, inbilina ay alaen da din balitok ya palata ay tasa ay inan
ama na ay Nebukadnezzar* sin Timplo ed Jerusalem. Inpaa na ta pan-
inomana ya din oopisyal na ya aas-awa na pati din maikadwa ay aas-awa
na.
3 Naiey ay dagos din balitok ya palata ay tasa et inosal da ay nan-iinom.
4 Nan-inom da ya nandaydayaw da si didiyosen ay balitok, palata, bronsi,
landok, kaiw ya bato di amag na.
5 Idi siya di, wada et di inila da ay takkay di ipogaw ay mansolsolat sin
napalitadaan ay dingding sin asag-en di patangan di silaw. Inilan aben di
ari din takkay ay sana.
6 Inmopsat begew sin palalo ay egyat na et kaman linmokay din nan-
sisilpoan di gitang ya peweg na.
7 Inbogaw na ay paayagan da din mansalsalamangka, mankotom ya
mansip-ok. Idi dinmateng da, kanana en daida, “Mo sino di makabasa ya
makailawlawag sin naisolat, mabadoan si manbalanga ya nabanol ay badon
di ari. Makekean abe si balitok ya maisaad ay maikatlo ay kangatoan† isnan
panturayak.”
8 Inmasag-en da amin din mamagbaga sin ari, ngem maga en daida di
makabasa sin naisolat ya makaibaga sin olog na sin ari.
9 Siya et di, nasepsep ay inmegyat si Ari Belsazzar et nasepsep abe ay
inmopsat. Din oopisyal na abe yan enggay nagolo di nemnem da.
10 Dinngen din reyna ay inan di ari din pankalkalian da sin oopisyal na
et inmey sin pan-iinoman da. Kanana, “Matagotago koma din ari si eng-
enggana. Apay nga palalo ay kinmilat ka? Adi ka koman palalo ay emegyat.
11 Waday esay lalaki isnan iturayam ay naidawtan si laing di nasantoan
ay kadiyodiyos. Sin timpon di turay amam, napaneknekan ay kaman
nidi di laing na et dinotokan amam ay Nebukadnezzar ay say pangolon di
mansalsalamangka, mankotom ya mansip-ok.
12 Si Daniel ay nay ay nginadanan din ari si Beltesazzar et naila ay
nakaskasdaaw di laing na ay mangiolog si iitaw ya naligat ay maawatan.
Isonga paayagam ta ibaga na di olog na.”
13 Intolod das Daniel sin sangoanan di ari et kananan Daniel, “Sik-a baw di
si Daniel ay in-alin amak isna ay napod Juda?
14 Wada kanon sik-a di nakaskasdaaw ay laing ay kaman din laing di
kadiyodiyos.
15 Inmali da din mamagbaga ya mansalsalamangka ta basaen da ya iolog
da din naisolat ngem magay makaibaga.
16 Ngem dinngek ay kabaelam ay mangiolog si iitaw ya mangilawlawag
si naligat ay maawatan. Mo kabaelam ay basaen ya iolog din naisolat,

* **5:2** Mo mamingsan, din olog di ama sin Aramaic ya Hebreo et “apo.” Nanturay si Nebukadnezzar si 43 ay tawen, asi natey sin 562 B.C. Waday tolo ay ari ay nansosokat, asi naisokat ay ari si Nabonidus. Nanturay manipod sin 556 engganas 539 B.C. Si Belsazzar ay anak na et nakituray en ama na manipod sin 553 engganas 539 B.C. † **5:7** Si Nabonidus ay aman Belsazzar din kangatoan, si Belsazzar ay mismo din maikadwa.

mabadoan ka si manbalanga ay naloyong ya makekean kas balitok. Maisaad
ka abe ay maikatlo ay kangatoan isnan iturayak."
17 Kanan Daniel ay nanongbat sin ari, "Apo ari, olay okam din gon-gona
ono idawat mos odom. Ngem olay mo siya di, basaek ya ibagak pay dedan
din olog di naisolat.
18 Apo ari, insaad Diyos ay Kangatoan si amam ay Nebukadnezzar ay ari.
Inpangato nas sisya ya indawtanas palalo ay dayaw ya kalebbengan.
19 Gapo sin kinangato na ay sana, inmegyat en sisya amin ay nanasyon,
olay sinoy kali ya kodil da. Pinse na amin din laydena ay peslen ya isalakana
din laydena ay isalakan. Inpangato na din laydena ay ipangato ya inpababa
na din laydena ay ipababa.
20 Ngem gapo ta nginmato ya kinmenteg din nemnem na, nakaan sin
kinaari na et naipababa di dayaw na.
21 Naipakaan sin kad-an di kaad-adoan ay ipogaw yan nanbalin si kaman
nemnem di animal din nemnem na. Nakitee ya nakikan sin atap ay aanimal
et nabasbasa si dono ay mapod daya enggana ay binigbig na ay si Diyos di
makaammo sin amin ay panturayan di ipogaw ya isaad na di laydena ay
mangituray.
22 "Ngem sik-a ay Belsazzar ay anak na yan adi kan manpakombaba, olay
mo ammom amin dana.
23 Inamag mo di maikontra en Diyos ed langit. Inam din tasa ay napo sin
Timplo na et nan-inoman yo si arak, dakayo sin oopisyal mo ya aas-awam
pati din maikadwa ay aas-awam. Nandaydayaw kayo si didiyosen ay balitok,
palata, bronsi, landok, kaiw ya bato di amag na–didiyosen ay adi makaila ya
makadnge ya polos abe di ammo da. Ngem adi kan dinaydayaw si Diyos ay
poon di biyag mo ya makaammo si amin ay am-amagem.
24 Siya din gapo ay inbaa na din takkay ay nangisolat isdi.
25 Et siya na din naisolat, '*mene, mene, tekel, parsin*.'
26 Siya na abe di olog na: din kali ay *mene* yan laydena ay kalien, nabilang.
Enggay binilang Diyos din agew ay panturayam et inkeddeng na ay pasalden-
gen.
27 Din olog di *tekel* yan natimbang. Natimbang ka et napaneknekan ay
kolang di timbang mo.
28 Din olog aben di *parsin* et mabingay. Mabingay to din iturayam et
maidawat sin taga-Media ya taga-Persia," kanan Daniel.
29 Pag binilin Belsazzar din baa na et binadoan das Daniel si manbalanga
ay kaman din badon di ari. Kinekean da abe si balitok ya naipaammo ay sisya
di maikatlo ay kangatoan sin iturayana.
30 Isdi met laeng ay labi, waday namse en Belsazzar ay ari ed Babilonia.
31 Et si Darius ay taga-Media di naisokat ay ari. Mantawen si Darius si
enemapolo ya dowa sin timpo ay doy.

6

Din Naitep-aan Daniel Sin Liyang Ay Pokokan Di Layon

1 Inkeddeng Darius ay mandotok si 120 ay gobernador sin intiro ay itu-
rayana.
2 Pinili nas Daniel ya dowa pay ay pangolo ta say waday nakin tengel sin
gogobernador ta adi malogi din ari.
3 Baken nabayag yan maila ay nalalaing si Daniel ya nas-et di obla na
mo din iib-a na ay papangolo ya gogobernador. Gapo sin nakaskasdaaw ay
kabaelana, panggep din ari ay isaad si Daniel ay makaammo sin intiro ay
iturayana.

4 Idi siya di, pinadpadas din odom ay mangipangolo ya gogobernador ay
man-anap si pangipalawaan da en Daniel sin iyat na ay mangipangolo si
pansigdan di ili. Ngem magay maanap das ipabasol da, tan matalek, adi na
liwayan din obla na ya magay sinosowitik ay am-amagena.
5 Kanan da ay nankakali, “Magay maipabasol takon sisya, malaksig sin
pammati na anggoy.”
6 Nantotolag din papangolo ya gogobernador et inmey da sin ari yan kanan
da, “Ari Darius, matagotago ka koma si eng-enggana.
7 Nantotolagan di amin ay mangipangpangolo, gogobernador ya oopisyal
isnan iturayam ay ibilin mo di esay linteg ay masapol ay matongpal. Ibilin
mo ay sin oneg di tolonpo ay agew, magay mankarkararag si olay sino ay
diyos ono ipogaw malaksig en sik-a. Mo sino di adi manongpal sin bilin ay
nay, maitep-a sin liyang ay pokokan di layon.
8 Apo ari, ibilin mo koma ta maipatongpal na ay linteg ya pirmaam ta
kaman din odom ay linteg tako ay taga-Media ya taga-Persia ay adi mabalin
ay mabaliwan.”
9 Et pinirmaan Darius din bilin ay sana.
10 Ammon Daniel ay enggay napirmaan din linteg ay doy, ngem intoltoloy
na pay dedan ay nandayaw en Diyos sin akin ngato ay kowarton di beey na
ay naisagang di tawa na sin bomanda ed Jerusalem. Mamitlo si esay agew ay
mankararag ya mandayaw en Diyos ay kaman din sigod ay am-amagena.
11 Inmey din nantotolag ay oopisyal et indasan das Daniel ay
mankarkararag ay mankedaw si tolong Diyos ay daydayawena.
12 Pag dan mankokoyog ay inmey sin ari et indarum da si Daniel. Kanan da,
“Madaydayaw ay ari, wada met di pinirmaam ay bilin, ay sin oneg di tolonpo
ay agew, mo waday mankararag si olay sino ay diyos ono ipogaw malaksig
en sik-a et masapol ay maitep-a sin liyang ay pokokan di layon.”
Kanan din ari, “Aw yan, masapol ay matongpal din naibilin, tan adi
mabalbaliwan di linteg tako ay taga-Media ya taga-Persia.”
13 Pag dan kanan sin ari, “Si Daniel ay esa ay taga-Juda ay naipaaddawi sin
ili na et linabsing na din linteg ay pinirmaam, tan mankarkararag si mamitlo
sin esay agew.”
14 Palalo di sakit din nemnem di ari sin nanngeana si darum da. Man-
an-anap si pamosposana ay mangisalakan en Daniel et naninsin-agew ay
nannemnem.
15 Ngem inmali kasin din lallalaki ay nantotolag et kanan da sin ari, “Apo
ari, ammom met ay adi mabalbaliwan di linteg tako ay taga-Media ya taga-
Persia.”
16 Et inbilin din ari ay madpap ya maitep-a si Daniel sin liyang ay pokokan
di layon. Kanan din ari, “Sapay koma ta isalakan daka en Diyos mo ay
pansilsilbiam ay sipapasnek.”
17 Inenban da si dakdake ay bato din segpan di liyang yan naimalka din
pirman di ari ya papangolo ta magay mabalbaliwan sin naikeddeng en
Daniel.
18 Pag somaa din ari sin palasyo na et naninsinlabi ay adi naseyep ya adi
nangan. Sinigaana abe am-in ay panragsakan.
19 Idi pomatpat-a, binmangon din ari et inmey ay dagos sin kad-an di liyang
ay pokokan di layon.
20 Idi inmasag-en sin liyang, madandanagan ay namogaw yan kanana, “Ay
Daniel! Sik-a ay mansilsilbi sin matmatago ay Diyos, ay insalakan daka en
Diyos mo ay nangipapasnekam ay nansilbian?”

21 Sinongbatan Daniel yan kanana, “Apo ari, matagotago ka koma si eng-enggana!
22 Si Diyos ay daydayawek yan nan-ibaa si anghel na et nandiyemena din tepek di layon ta adi dan komat, tan magay binmasolak en sisya ya siya abe en sik-a ay apo ari.”
23 Palalo di ragsak din ari et pag nan ibilin ay ibala da si Daniel sin liyang. Inbala da et maga di sogsogat na tan nantaltalek en Diyos.
24 Inbilin din ari ay maitep-a sin pokokan di layon din namabasol en Daniel, pati din aas-awa ya aan-ak da. Adi da pay laeng domateng sin lota yan enggay sinikpaw din layon ya ginotlogotlo da din tong-a da.
25 Idi siya di, nansolat si Ari Darius sin kaipoipogaw sin intiro ay daga, olay sino di kodil ya kali da. Kanana, “Sapay koma ta somiged di biyag yo!
26 Siya na di ibilin ko: Dakayo amin ay iturayak, patgen ya egyatan yo din Diyos ay daydayawen Daniel.
Sisya din matmatago ay Diyos ay magay pap-eng na.
Adi polos madadael din turay na
mo adi et mantoltoloy si eng-enggana.
27 Sisya din mangisalakan sin ipogaw na
ya makaamag si nakaskasdaaw ed daya ya isnan daga,
tan si Daniel et insalakana
sin layon ay mamse koman sisya.”
28 Et mayat di biyag Daniel sin timpon di nanturayan Darius ya si Cyrus ay taga-Persia.

7

Din Opat Ay Kaeegyat Ay Animal Ay Naipaila En Daniel Ay Kaman Iitaw

1 Sin damo ay tawen ay nanturayan Belsazzar ed Babilonia,* binmabaktad si Daniel sin katri na yan waday inila na ay kaman iitaw. Insolat na di et siya na di kanana ay manad-at:
2 Sak-en si Daniel et siya na di inilak ay kaman iitaw sin labi. Inilak ay mapmapo di napigsa ay angin sin am-in ay soli ed daya yan papigpigsaena din dalloyon sin malosong ay baybay.
3 Pag et bomala sin baybay di opat ay kaeegyat ay animal ay nankinalasi di kailaan da.
4 Din nangon-ona yan kaman layon ay napayakan ay kaman agila. Sin pamoyboyaak, inilak ay nakaan din payak na, pag maikayang sin lota et pinmika ay kaman ipogaw. Naidawtan si nemnem ay kaman ipogaw.
5 Binmala din maikadwa ay animal yan kaman oso. Pinmika babaen sin dowa ay maodi ay siki na yan intatanga na di tolo ay tadlang. Pag et waday nangibilin en sisya, “May, manpennek ka ay mansida si karni.”
6 Pagak ilaen abey esa ay animal ay kaman leopard. Waday opat ay payak na sin edeg na ay kaman payak di titit. Opat di toktok na yan naidawtan si kalebbengana ay manturay.
7 Makdeng pay di, inilak sin labi ay doy di maikap-at ay kaeegyat ay animal. Kaeegyat di kailaana ya napigsapigsa. Dadakke ay landok di bab-a na ay panngalngal na si depapena, asi na igatigatin. Naitken sin nangon-ona ay aanimal yan waday sinpo ay sakngod na.
8 Idi il-ilaek dadi ay sakngod, inilak di esay kitkittoy ay sakngod ay tinmobo sin nan-gawaan da. Inoknot na din tolo ay sakngod ay sigod ay wadas di yan

* **7:1** 553 B.C. Din linaon din kapitolo ay nay et nangon-ona mo din wada sin kapitolo 5.

waday mata na ay kaman matan di ipogaw. Wada abey tepek na yan it-it-ek
na din awak na.
9 Idi boyboyaek, wada da di trono ay naiolnos, et en tinmokdo di esa ay
Adi Kabilang di Tawena. Din bado na yan mankikilat ay kaman andap, din
book na yan mankilat abe ay kaman dotdot di karnero. Din trono na ya din
baliling ay naisaadana yan manbidbidang ay apoy.
10 Waday kaman ginawang ay apoy ay omay-ayos ay mapo sin trono
na. Niliblibo di mansilsilbi en sisya ya adi kabilang ay libo din wadas
sangoanana. Nanlogi din pangokomana et nalokatan di lilibro.
11 Intoltoloy ko ay nanboya. Gapo sin ngalawngaw di sakngod ay mangit-
it-ek pay laeng sin awak na, pinse da din kaeegyat ay animal† et naitep-a din
awak na sin apoy ta mapooan.
12 Nakaan di panakabalin din odom ay kaeegyat ay animal, ngem napalo-
bosan da ay matago enggana ay domateng din naikeddeng ay timpo.
13 Sin labi ay doy, inilak di kaman ipogaw, yan omas-asag-en ay
maikoykoyog sin liboo ay mapod daya. Waday nangitlod en sisya ay somag-
en sin Adi Kabilang di Tawena et en pinmika sin sangoanana.
14 Naidawat en sisya di panakabalin, dayaw ya kinaari ta mansilbi da en
sisya din amin ay ipogaw isnan daga, olay sinoy kodil ya kali da, et manturay
si eng-enggana.

Din Olog Di Iitaw

15 Palalo ay nadandanaganak ya inmegyatak begew sin sana ay inilak ay
kaman iitaw.
16 Isonga sinmag-enak sin esa ay pinmipika ay mansilsilbi isdi yan dina-
mag kon sisya di kosto ay olog nidi, et kanana en ilawlawag na am-in.
17 Kanana, “Din opat ay kaeegyat ay animal yan opat ay ari ay manturay to
sin daga.
18 Ngem pag ton idawat din Kangatoan ay Diyos sin ipogaw na di kalebben-
gan da ay manturay et maiskat da ay manturay si eng-enggana.”
19 Pagak aben damagen din olog di maikap-at ay kaeegyat ay animal
ay naitken sin gagait na. Landok di bab-a na, bronsi di koko na ay say
ibisngibisngit na sin depapena asi na igatigatin.
20 Sinalodsod ko di maipanggep sin sinpo ay sakngod sin toktok na, din esa
ay tinmobo, din tolo ay sigod ay sakngod ay nakaan, din mata na, din tepek
na ay mangit-it-ek sin awak na ya mo apay nga kaman napigpigsa mo din
odom.
21 Dinad-at ko abe sin pinmipika ay sana ay sin namoyboyaak sidi, ginobat
din sakngod ay sana din ipogaw Diyos yan inabak nas daida.
22 Pag domateng din Adi Kabilang di Tawena yan inkalintegana din ipogaw
na. Enggay dinmateng din timpo ay pangawatan din ipogaw Diyos si
panakabalin ay manturay.
23 Siya na di kanana ay nangilawlawag: “Din maikap-at ay kaeegyat ay
animal yan maikap-at ay panturayan di ari ay mawadan to sin daga yan
maitken to sin odom ay iturayan di ari. Abakenan to din am-in ay nanasyon
sin daga et igatigatinas daida.
24 Din sinpo ay sakngod yan sinpo ay ari ay mangituray to sin ili ay sana.
Mo makdeng di, manturay to di esa ay ari ay naitken sin odom ay nangon-ona
en sisya et abakena di tolo en daida.

† **7:11** Wada pay di dowa ay kaiologan nina sin Aramaic: 1) *Intoltoloy ko ay nanboya gapo sin ngalawngaw di sakngod ay mangit-it-ek pay laeng sin awak na. Idi nanboyboyaak, pinse da din kaeegyat ay animal...* 2) *Intoltoloy ko ay nanboya dowan pay laeng manngalngalawngaw din sakngod ay mangit-it-ek sin awak na. Idi nanboyboyaak,...*

25 Mankalis lawa maipanggep en Diyos ay Kangatoan ya paligatena din
ipogaw Diyos. Laydena abe ay balbaliwan din linteg ya fiesta. Iturayanan
to din ipogaw Diyos si tolo ya kagodwa ay tawen.
26 Ngem keddengan ton Diyos et makaan to din panakabalina ya dadlon
madosa.
27 Maidawat to sin ipogaw Diyos ay Kangatoan di panakabalin ya kinan-
gato sin am-in ay panturayan isnan lobong. Magay pap-eng din panakabalin
da ay manturay et mansilbi ya mantongpal en daida din am-in ay tuturay
isnan daga."
28 Siya na di pap-eng din napasamak. Inmopsatak sin palalo ay egyat ko
ngem adiak dinaddad-at na si odom.

Din Inilan Daniel Ay Kaman Iitaw Ay Maipanggep Si Karnero Ya Kalding

Sin maikatlo ay tawen ay nanturayan Ari Belsazzar, waday inilan Daniel ay kaman iitaw ay maipanggep si bomaro ay karnero ya kalding ya din sakngod da, namnamed din sakngod di kalding. Inlawlawag Gabriel ay esa ay anghel din olog di iitaw ay sana. Kanana en din iitaw yan maipanggep si mapasamak sin maod-odi ay agew. Din iturayan di ari ed Grecia yan abaken da din iturayan di aari ed Media ya Persia. Pag wadan to di esa ay ari ay maisaad ed Grecia yan palalo ay lawa di ogali na. Ad-ado di peslena ay ipogaw Diyos yan kontraena abe din Kangatoan ay Ari, ngem asi pag maabak ya madosa, yan baken ipogaw di mangamag. (*8:1-25*)

8

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27

9

Din Kararag Daniel Para Sin Ipogaw Na

1 Esa ay taga-Media si Darius ay anak Xerxes yan inturayana ed Babilonia.
2 Sin damo ay tawen ay nanturayana, inad-adal ko din Nasantoan ay
Kasolatan, yan nemnemnemek din inpaibagan Diyos sin mamadto ay si
Jeremias ay kanana en pitopolo ay tawen ay mababakas ed Jerusalem.
3 Intoled ko di dagaang ko, nanbadoak si sako ya tinmokdoak si dap-o, et
inpasnek ko ay nankararag ya nankedaw si seg-ang Diyos.
4 Nankararagak en Yahweh ay Diyos ko et inpodnok di basbasol din kailiak.
Kanak ay nankararag, "Sik-a ay Yahweh din kaeegyat ya nangato ay
Diyos. Tongpalem din intolag mo ya adi manbalbaliw din layad mo sin
manglaylayad en sik-a ya manongtongpal sin linteg mo.
5 Nanbasol kami ya say inamag mi din maikontra sin laydem, tan adi
kamin tinongpal din bilbilin mo.
6 Adi mi pinatpati din baam ay mamadto ay nangibaga sin kalim sin aari,
tuturay ya aap-o mi ya am-in abe ay kailian mi.
7-8 Sik-a ay Diyos yan kanayon ay nalinteg ka, ngem dakami am-in ay omili
isnan Juda ya Jerusalem yan naibabain kami engganad wani, pati din aari
mi, din mangiturturay en dakami ya aap-o mi, tan baken kamin napodno et
binmasol kami en sik-a. Siya abe sin amin ay Israelita ay nansisianem ay
inpaey sin addawi ya asag-en ay il-ili.
9 Ngem managseg-ang ka ya nakasagana ka ay mamakawan olay mo
nilabsing mi din bilin mo.
10 Tan adi mi tinongpal din kalim ya bilbilin mo ay inpaibagam sin
mamadto ay nansilsilbi en sik-a.

11 Sinalongasing din amin ay Israelita din linteg mo et sinigaan da ay
nanongpal sin inbagam. Nanbasol kamin sik-a et inbokbok mo en dakami
din dosa ay naisolat sin linteg Moses ay baam.
12 Tinongpal mo din amin ay inbagam ay amagem en dakami ya sin
mangituray en dakami, tan nakarkaro di inyat mo ay nanosa en dakami mo
din odom ay ili isnan daga.
13 Nilak-am mi amin din dosa ay naisolat sin linteg Moses. Ngem enggana
ed wani, magay inam-amag mi ay kapnekam. Tan adi kami inbabawi din
basbasol mi ya adi kami aben inon-onodan din inpaammom ay tet-ewa.
14 Isonga sin-ed mo di kosto ay timpo ay nanosaam en dakami. Ngem
nalinteg ka ay Yahweh ay Diyos mi sin amin ay inamag mo tan sinalongasing
mi din kalim.
15 "Sik-a ay Yahweh ay Diyos mi, inpailam di panakabalin mo babaen sin
nangwayawayaam sin ipogaw mo ed Egipto et adi malinglingan enggana ed
wani. Nanbasol kami tan lawa di inam-amag mi.
16 Sinalaknibam dakami ed idi, isonga adi ka koman ibonget din siyodad
mo ay Jerusalem ya din Timplom sin nasantoan ay dontog mo. Laslasoyen
din amin ay ipogaw sin nanliniked din ili ay Jerusalem ya din ipogaw mo
gapo sin basbasol mi ya lawa ay inam-amag di aap-o mi.
17 Isonga ed wani, dengngem koma nan kararag ko ay manpakaasi en sik-
a. Ilaem koma nan ligat ay laklak-amen mi ya laklak-amen nan siyodad ay
kaidaydayawan di ngadan mo. Isaad mo koma din nabakas ay Timplom ta
ammoen di amin ay ipogaw ay sik-a si Diyos.
18 Apo Diyos, dengngem kod din kararag mi. Ilaem koma nan ligat mi ya
panakadadael di siyodad ay kaidaydayawam. Din pankedawan mi et baken
gapo sin siged ay am-amagen mi mo adi et gapo ta managseg-ang ka.
19 Dengngem koma din kararag mi ya pakawanem dakami. Adi kan
bayagen ta ammoen di kaipoipogaw din kinadiyos mo tan okam nan siyodad
ya da nan ipogaw."

Din Nangiologan Gabriel Sin Naipadto

20 Intoltoloy ko ay mankararag yan inpodnok din basbasol ko ya din basol
di kailiak ay Israelita. Nanpakpakaasiak en Yahweh ay Diyos ko para sin
nasantoan ay siyodad ya Timplo na.
21 Idi mankarkararagak, paspas ay tinmayaw si Gabriel sin kad-ak. Sisya
din lalaki ay inilak sin nangon-ona ay kaman iitaw. Sin oras ay doy yan say
timpo ay pan-idatonan sin masmasdem.
22 Kanana, "Daniel, inmaliak ta tolongak sik-a ay mangammo ya mangawat
sin olog di inilam.
23 Idi inlogim ay nankararag en Diyos, pinatgana din kararag mo et in-
maliak ay mangibagan sik-a tan laydelayden Diyos sik-a. Estem ay dengngen
ta maawatam di olog din inilam.
24 Mamin pitopolo ay pito ay tawen di inkeddeng Diyos ay mapalabas,
asi na wayawayaan din kailiam ya nasantoan ay siyodad mo sin basol.
Mapakawan to din basol da ya manlogi di kinalinteg ay magay pap-eng na
ta matongpal din naipaila ya naipadto et maidaton en Diyos din nasantoan
ay Timplo.
25 Masapol ngarud ay ammoem ya nemnemem na: Opatapolo ya siyam*
ay tawen di malabas manipod sin kaibilinana ay maamag kasin din siyodad
ay Jerusalem enggana sin domatngan di dinotokan Diyos ay manturay.
Maamag to kasin din siyodad ay Jerusalem et mawada di kalsada ya makneg

* **9:25** Din kanana sin Hebreo et: *mamin pito ay pito.*

ay alad na. Komakaman to si oneg di mamin pito ay enemapolo ya dowa ay tawen, ngem din timpo ay doy yan timpon di golo.
26 Mo malabas di ay timpo, peslen dan to din dinotokan Diyos ay manturay,
et maga di mabay-an en sisya. Kaman layos ay domateng din sosoldadon di
esay pangolo, et bakasen da din siyodad ya Timplo. Mantoltoloy di gobat
ya waday madaddadael enggana sin kakdengan di timpo ay doy, tan say
inkeddeng Diyos.
27 Makitolag to din pangolo ay sana si ad-ado ay ipogaw si pito ay tawen.
Mo emey di tolo ya kagodwa ay tawen manipod sin nakitolagana, pasalden-
gena din pan-idatonan di ipogaw. Maisaad to sin kakayangan ay partin di
Timplo din kaliliget ay domadael et mantees di enggana ay domteng din
inkeddeng Diyos ay kadosaan di nangisaad."

10

Din Inilan Daniel Ay Kaman Iitaw Sin Benget Di Ginawang Ay Tigris

1 Sin maikatlo ay tawen ay nanturayan Ari Cyrus ed Persia, waday
naipaammo en Daniel ay nangadanan abes Beltesazzar. Din naipaammo en
sisya yan maipanggep si kaeegyat ay gobat yan dadlon tet-ewa. Naawatana
din laydena ay kalien, tan nailawlawag en sisya babaen si inila na ay kaman
iitaw. Siya na di dinad-at na:
2 Sin timpo ay doy, enggay nanladladingitak si tolo ay dominggo.
3 Sin oneg din tolo ay dominggo ay doy, adiak nangnangan si mam-is, adiak
nansidsidas karni ya adiak nan-in-inom si arak. Adiak aben inap-aplosan
din awak kos nabanglo ay lana.
4 Sin maikadowanpo ya opat ay agew di damo ay bowan, wadaak ay
pinmipika sin benget di annawa ay ginawang ay Tigris.
5 Idi nanmeswatak, inilak di lalaki ay nanbabados nangina ay mankilat ya
nanbibilkos kamayatan ay balitok.
6 Mankoniniing din awak na ay kaman kowintas, kaman kimat din ropa
na ya kaman apoy ay manbidbidang din mata na. Din takkay ya siki na yan
kaman nalaslasan ay gambang di koniniing da, ya napigsa din kali na ay
kaman din bogaw di ad-ado ay ipogaw.
7 Magay nangila sin kaman iitaw ay nay mo adi et sak-en anggoy ay si
Daniel. Din lallalaki ay gagait ko et magay inila da, ngem palalo ay nakibtot
da et katagtag da ay en mantabon.
8 Isonga nabay-anak et es-esak ay mamoyboya isnan nakaskasdaaw ay
kaman iitaw. Enggay namagay bikas ko ya palalo ay inmopsat di ropak.
9 Pagak dengngen din kali na et natalimodawak ay nanlakpap sin lota.
10 Idi siya di, in-adawa nan takkay na yan binadanganas sak-en ay nandok-
mog ya nantamed. Manpaypayegpegak pay laeng.
11 Kanan din anghel, "Ay Daniel, laydelayden dakan Diyos. Ipikam ta estem
ay dengngen di ibagak en sik-a, tan si Diyos di nangibaa en sak-en." Sin
nangwanianas di, pinmikaak ay manpaypayegpeg.
12 Pag na et kanan, "Daniel, adi kan emegyat. Manlogi sin damo ay agew
ay nanpakombabaam ay nankedaw en Diyos si panang-awat, pinatgana din
kararag mo, et nay ay inmaliak ay kaman songbat na.
13 Ngem din anghel ay pangolo ed Persia yan tinmopap si dowanpo ya
esa ay agew. Pag domateng si Miguel ay esa sin papangolon di anghel ay
tomolong. Tinaynak sisyas di sin kad-an di anghel ay pangolo ed Persia,
14 et inmaliak isna ta ilawlawag ko en sik-a di mapasamak sin kakailiam sin
tapin di agew, tan siya na di ibagbagan din sana ay inilam ay kaman iitaw."

15 Sin nangibagaanas di, nandomogak et adiak makakali.
16 Pag kapayen din anghel ay kaman ipogaw di kailaana din sobil ko et
kanak en sisya, “Apo, naabakak si egyat ko gapos nan inilak et kinmapsotak.
17 Intoy iyat ko ay owat esay bag-en ay makingalat en sik-a ay apok?
Namagay bikas ko et kamanak adi makaleng-ag.”
18 Pag na kasin kapayen sak-en et pinmigsaak.
19 Kanana, “Maga koma di emegyatam ono pandanagam, tan laydelayden
dakan Diyos. Tomoled ka ngarud ta pomigsa ka.”
Sin nangibagaanas di, pinmigpigsaak pay yan kanak, “Apo, ibagam kod di
laydem ay ibaga, tan nay ay inmipapigsa ka.”
20-21 Pag nan kanan, “Ay ammom di panggep ko ay inmalis na? Inmaliak
ta ipaammok en sik-a din naisolat sin libro ay pag tet-ewa di linaona. Asiak
mantaoli ay mangobat sin pangolo ay makaammo ed Persia. Et mo makdeng
di, maisokat ay kagobat ko din mangipangolo ed Grecia. Maga di bomadang
ay makigobat en daida mo adi et si Miguel ay say pangolo yo ay Israelita.

11

1 Et sak-en abe di namadang ya nanalaknib en sisya sin damo ay tawen ay
nanturayan Darius ay taga-Media.”
2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30

Din Aari Sin Abagatan Ya Amyanan
(11:31-45)

Pag ilawlawag din anghel di maipanggep sin bomtak to ay gobat. Kanana,
“Wadan to di napigsa ay ari ed Grecia ay mangabak si ad-ado ay nasyon,
ngem pag matey et mabingay din iturayana si opat ay panturayan. Din dowa
en daida ay manturay yan din ari sin amyanan ya din ari sin abagatan.
Wadan to di pantolatolagan da ay dowa ya wada abey pan-gobagobatan da.”
“Pag waday maiskat ay ari sin amyanan ay magay lebbeng na ay manturay.
Olay mo kitkittoy ay nasyon di iturayana, ngem pomigpigsa pay dedan
begew si tolagan ya gobat. Ena gobaten din ari sin abagatan et abakena. Pag
somaa ay ad-adoy sinamsam na ay kinabaknang. Sin timpo ay inkeddeng
Diyos, kasinan gobaten din nasyon sin abagatan, ngem waday mangontra en
sisya ay sosoldado ay mapo sin diposan di agew ay manlogan si bapor. Siya
di, madismaya et somaa ay mandan ed Israel. Begew sin palalo ay bonget na,
amagena di kabaelana ay manadael sin pammatin di ipogaw Diyos.” (*11:2-30*)
31 “Domateng din sosoldadon di ari ay sana et ipakadodogis da din Timplo.
Pasaldengen da din innagew ay daton yan isaad da din kaliliget ay domadael.
32 Ietekan to din ari din manokog si pammati da ta maawis da ay
makikadwa en sisya, ngem din napasnek ay mantalek en Diyos et ipapati da
ay mangontra en sisya.
33 Din masirib yan ad-ado di bagbagaan da, ngem sinkaattikan yan peslen
das daida babaen si kampilan ya apoy. Maakewan ya maibalod di odom en
daida.
34 Wadan to di tomolong en daida sin timpon di kapalpaligatan da, ngem
ad-ado en daida di lawa di panggep da.
35 Maipapse din odom ay masirib, ngem maamag di ta mapadas ya malin-
isan din odom enggana ay domteng din kakdengan di timpo ay inkeddeng
Diyos.
36 “Amagen to din ari di am-in ay laydena. It-it-ek na ay nangatngatos sisya
mo olay sino ay diyos ya palawlawaenas Diyos ay Kangatoan. Kabaelana ay

amagen dana enggana ay domteng din timpo ay panosaan Diyos en sisya, tan sigurado ay amagen Diyos din inkeddeng na ay amagen.
37 Adi bigbigen din ari ay sana din didiyosen ay dinaydayaw di aap-o na
ya didiyosen ay laylayden di babbabai. Di katet-ewa na, maga polos di
bigbigena ay diyos, tan kanana en sisya di kangatoan si am-in.
38 Adi na dayawen daida mo adi et din didiyosen ay kanan da en manal-
salaknib si alad di ili, didiyosen ay adi dinaydayaw di aap-o na. Idatonana si
balitok, palata ya nankababanol ay bato ya odom pay ay nabanol ay regalo.
39 Olay din il-ili ay nasalakniban si kaknegan ay alad, ena gobaten babaen
sin tolong di didiyosen di odom ay ili. Padayawanan to din manpaituray en
sisya et idawtanas nangato ay saad ya daga ay gon-gona da.
40 "Idi dandani ay makdeng din naikeddeng ay timpo, gobaten to din ari sin
abagatan din ari ay sana sin amyanan, ngem din ari sin amyanan et kaman
napigsa ay dagem di iyat na ay mangabat babaen si kalisa ay para gobat,
nangakabayo ay sosoldado ya ad-ado ay bapor. Kaman layos ay manalapos
sin odom ay nanasyon.
41 Gobatena abe din kamaptengan ay nasyon et ad-ado di matey, ngem
makalasat to din taga-Edom, Moab ya din papangolon di Ammonita.
42 Ad-ado di abakena ay nasyon et olay ed Egipto yan adi makalisi.
43 Okaenan to din balitok, palata ya amin ay nabanol ay sanikwan di
Egipto. Abakena abe ed Libya ya Etiopia.
44 Ngem wadan to di maipadamag en sisya ay mapo sin bomandas balaan
di agew ya amyanan et palalo ay madanagan sisya. Pag et palalo di iyat na
ay makigobat et ad-ado di peslena gapo sin palalo ay bonget na.
45 Iamag na din dadakke ay tolda na ay toldan di ari sin nan-gawaan di
baybay ya dontog ay naisaadan di Timplo. Ngem matey tos sisya ay magay
mamadang."

12

Din Maodi Ay Timpo

1 Intoloy din anghel ay nangwani, "Sin doy ay timpo, manpailas Miguel ay
din kangatoan ay anghel. Sisya di mangay-ayowan sin kailiam. Sin doy ay
timpo, wadan to di ligat ay magay is-iso na manipod pay laeng sin nanlogian
di nanasyon. Mo domteng di ay timpo, maisalakan din kakailiam ay naisolat
di ngadan da sin libron di biyag.
2 Awni et ad-ado di matago ay natey. Din odom yan matagotago da si eng-
enggana, din odom yan maibabain das eng-enggana.
3 Din nalaing yan mansilaw da ay kaman din silaw ed daya. Din mangit-
itdo sin kaipoipogaw si iyat da ay man-amag si siged et kaman dan din talaw
ay mansilaw si eng-enggana.
4 "Ngem sik-a ay Daniel, timbream din libro ta mapaneknekan ay kosto
din linaona enggana sin maodi ay timpo. Tan ad-adon to di manganaanap
si katapian di ammo da," kanan din anghel.
5 Pagak ilaen di dowa ay lalaki. Pinmipika din esa sin benget di ginawang
yan din maikadwa abe sin benget na sin demang.
6 Nansalodsod din esa sin lalaki ay nanbados nabanol ay lopot ay wada sin
maibandas poon di ginawang. Kanana, "Pig-an pay ay matongpal dana ay
nakaskasdaaw ay maamag?"
7 Intag-ay din wada sin poon di ginawang din dowa ay takkay na yan
nansapata en Diyos ay magay pap-eng na. Dinngek din kanana, "Tolo ya

kagodwa ay tawen. Makdeng dana mo enggay namagay kabaelan di ipogaw Diyos.”
8 Dinngek din inbaga na, ngem adiak inawatan, isonga kanak ay nansalod-
sod, “Apo, sino pay di pantongpalan dana?”
9 Kanana ay sinombat, “Daniel, emey ka et tan masapol ay adi maawatan
dana ay padto enggana sin maodi ay agew.
10 Ad-adon to di malinisan sin basbasol da, ngem din mangam-amag si
lawa et itoltoloy da din lawa ay am-amagen da. Adi maawatan din mangam-
amag si lawa, ngem din nalaing et maawatan da.
11 “Manipod sin timpo ay maisaldeng din inag-agew ay daton ay mapooan,
ay siya din maisaadan din kaliliget ay domadael, malabas to di 1,290 ay agew.
12 Nagasat din makaanos enggana ay makdeng din 1,335 ay agew.
13 Mo sik-a pay ay Daniel, ipapasnek mo koma ay mansilbi en Diyos. Matey
ka, ngem bomangon kan to sin maodi ay timpo ta awatem din gon-gonam.”

Hosea
Maipanggep Sin Libro Ay Nay

Si Hosea din naodi ay mamadto ay nangaskasaba ed Israel, asi pay abaken di taga-Assyria sin 721 B.C. Napigsa di Israel sin nanlogian Hosea ay nangasaba yan ad-ado abe di binmaknang. Begew sin kinabaknang da, inpangato dan nemnem da yan inmaddawi dan Diyos. Olay mo nangon-onas Amos ay namagbaga en daida, adi dan inkaskaso mo adi et inpapati da ay nanaydayaw en Baal ya din sinan baka ay wada ed Betel ya Dan.

Idi naisokat si Hosea ay mamadto, inpalawag na ay din basol da ay sana yan naispiritoan ay kamalala, tan nilablabsing da din intolag Diyos en daida. In-arig na din kasasaad da sin napasamak sin mismo ay pamilya na. Tan si Gomer ay asawa na et nasangaw si odom, et siya met laeng ay nasangaw din Israelita si sinan didiyos. Din nanaolian Hosea sin asawa na ya din kasinan nangipailaan sin layad na en sisya et kaiarigan met laeng din layad ya anos Diyos sin ipogaw na, tan olay namin piga ay dinokogan din Israelita si Diyos, pinakawana ya kasinan pay dedan binindisyonan si daida.

Indadaan Hosea sin kailiana ay waday gedeng di anos Diyos. Mo adi dan ibabawi din lawa ay kabibiyag da, dosaen Diyos daida. Madadael din ili da ya mapilit da ay maiey sin addawi ay ili. Ngem sin tapin di agew, gapo sin dakdake ay layad na, awisen Diyos din ipogaw na ta mantaoli da kasin en sisya.

Din Linaona

Din nangasawaan Hosea ya din pamilya na 1:1–3:5
Din namagbagaan Hosea sin kailiana ay taga-Israel 4:1–13:16
Din inkarin Diyos ay kasinan bindisyonan din ipogaw na 14:1-9

Din Asawan Hosea Ya Din Aan-ak Na

1 Waday inpaibagan Diyos en Hosea ay anak Beeri sin timpon da Uzzias,
Jotam, Ahaz ya si Hezekias ay aari ed Juda. Sin doy ay timpo, si Jeroboam
abe ay anak Joas di ari ed Israel.
2 Sin damo ay nakikalian Diyos en Hosea, kanana, "En ka mangasawa si
manakikamalala, yan din anak yo abe et isoen das ina da.* Say iyat mo di,
tan din ipogaw sin ili ay sana yan kaman dan manakikamalala begew sin
nanokogan dan sak-en ay Diyos."
3 Idi siya di, inasawa nas Gomer ay anak Diblaim et nawad-an sisya. Idi
inpabela na din anak da, lalaki.
4-5 Pag kanan Diyos en Hosea, "Ngadanam sisya si Jezreel, tan baken
mabayag yan dosaek din polin Jehu gapo sin pinsen Jehu ed Jezreel. Pap-
engek abe din turay di Israel. Sin agew ay sana, paabak koy Israel sin
tanap ay Jezreel ta mapap-eng din kabaelan da ay makigobat ya siya abe sin
kasasaad da ay nasyon."
6 Nansikog kasin si Gomer yan babai di in-anak na. Kanan Diyos en Hosea,
"Lo-Ruhama† di ipangadan mo, tan enggay adiak seg-angan din taga-Israel.
Polos ay adiak kasin pakawanen daida.
7 Ngem seg-angak din taga-Juda et isalakan kos daida. Baken babaen si
gobat, kampilan, pana, kabayo ono sosoldado di iyat ko ay mangisalakan en

---

* **1:2** Di odom abe ay kaiologan nina sin Hebreo et: 1) *En ka mangasawa. Makikamalalan tos sisya, yan din anak yo abe et isoen das ina da.* 2) *En ka ngarud mangasawa si manakikamalala, yan tagibien yo abe din anak na ay bastardo.* † **1:6** Din olog di Lo-Ruhama sin Hebreo et "adi maseg-angan."

daida mo adi et babaen sin mismo ay panakabalin ko ay si Yahweh ay Diyos da.”
8 Idi pinsot Gomer si Lo-Ruhama, nawad-an kasin et lalaki di in-anak na.
9 Kanan Diyos, “Ngadanam si Lo-Ammi,‡ tan baken kon ipogaw dakayo ay
Israelita yan baken yon Diyos si sak-en.
10 Ngem omad-ado kayon to ay Israelita et kaman din darat sin baybay ay
adi kabilang ya adi kasokat. Et sin mismo ay lugar ay nangibagaak en baken
kon ipogaw dakayo, mangadanan kayon to ay anak di matmatago ay Diyos.
11 Awni et man-es-esa din ipogaw ed Juda ya Israel yan mandotok da si esa
ay pangolo da. Et pag da kasin omad-ado ya somiged di biyag da sin ili da.
Nabanol to din agew ay sana ed Jezreel!”

2

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15

Din Layad Diyos Sin Baken Napodno Ay Ipogaw Na (2:16-23)

16 Intoloy Diyos ay nangwani, “Sin agew ay sana, asawa di pangwani dan
sak-en ay baken baal.*
17 Tan pasaldengek si daida ay mangibaga sin ngadan Baal ay didiyosen
da.
18 Mo makdeng di, makitolagak sin am-in ay atap ay animal ya titit sin
daga ta adi da sakitan din ipogaw ko. Kaanek abe di pana ya kampilan yan
pasaldengek di gobat isnan ili da ta say tomalna di biyag da.
19 Panbalinek din Israelita ay asawak si eng-enggana et kosto ya nalinteg
di iyat ko en daida. Ipailak abe din adi manbalbaliw ay layad ya seg-ang ko
en daida
20 ya din kinapodnok ay asawa et bigbigen das sak-en ay Diyos.
21 “Sin agew ay sana, bilinek ed daya ay manibog isnan daga ay manked-
kedaw si odan.
22 Gomabay din mola isnan daga et mawada di arak ya mantika ta masong-
batan din kararag di ipogaw ko ay Israelita.
23 Sin timpo ay sana, kaman mola din Israelita ay is-ek ko sin daga da
ya pagabayek ta manbalin da ay ipogaw ko. Seg-angak da din ipogaw
ay nangadanan si ‘adi naseg-angan’ ed idi. Ibilang ko ay ipogaw ko din
nangadanan si ‘baken kon ipogaw’ ed idi et kanan dan to, ‘Sik-a di Diyos mi.’ ”

3

Din Nanaolian Hosea En Asawa Na

1 Idi siya di, kanan Diyos en sak-en, “En ka taolien si asawam. Olay mo
makilallalakis sisya ya laylayden di odom, ipailam din layad mon sisya ay
kaman din iyat ko ay Diyos ay manglaylayad sin Israelita, olay dinokogan das
sak-en ya nandayaw da si didiyosen ay indatonan da si kasigedan ay daton.”
2 Et sinobot ko si asawak si sinpo ya lima ay palata ya pito ay salop ay sabog.
3 Kanak en sisya, “Masapol ay mabayag ay makibeey ka en sak-en yan
isaldeng mo ay makikamalala. Masapol ay adi ka makidaag si odom ay lalaki.
Olay sak-en et adiak daagen sik-a.”
4 Siya nay mangipaila ay mabayag to ay magay ari ono pangolon din
Israelita. Mabayag abe ay isaldeng da ay man-idaton ya mamaga din

‡ **1:9** Din olog di Lo-Ammi sin Hebreo et “baken kon ipogaw.” * **2:16** Dowa di pangikalian di Hebreo sin asawa: *ish* ya *baal.* Di esa abe ay olog di *baal* et “among.” Gapo ta si Baal yan ngadan met laeng di sinan didiyos di taga-Canaan, kanan Diyos en adi dan to osalen din kali ay *baal* mo adi et *ish*

tinootood da ay bato ay pandayawan da. Mamaga abe din osalen da ay manpontos ya kinitikitan sin beey da.
5 Sin maod-odi pay ay agew, mansagong din Israelita en Yahweh ay Diyos
da ya sin polin David ay ari da. Omali da ay manpayegpeg sin sangoanan
Diyos ta bindisyonanas daida.

4

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

5

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14

Din Baken Naimposoan Ay Nanbabawian Di Ipogaw Diyos (5:15)

15 Kanan Diyos, "Taynak din ipogaw ko enggana ay ipodno da din basbasol
da et omanap da sin timpon di ligat da."

6

1 Idi siya di, kanan din kaipoipogaw, "Sagongen tako et si Diyos! Pinaligat
nas datako, ngem agasana met laeng datako. Sinogatanas datako, ngem awni
et bedbedana din sogat tako.
2 Makdeng di dowa ono tolo ay agew, tagoena kasin datako et matago tako
sin kad-ana.
3 Bigbigen takos Diyos ya ipakat tako din kabaelan tako ay mangammo
en sisya. Sigurado din omaliana ay kaman din bomalaan di agew ya din
domtengan di odan sin kosto ay timpo na ay manibog sin lota."
4 Ngem kanan Diyos, "Sino pay di amagek en dakayo ay Israel ya Juda? Din
layad yo en sak-en et kaman liboo ono dono sin agsapa ay sinkaattikan yan
mamaga.
5 Isonga inbaak din mamadtok ay mangibaga sin iyat ko ay mangokom ya
manosa en dakayo. Nalawag din laydek ay amagen yo.
6 Say laydek et din mantoltoloy ay layad yon sak-en, baken din animal
ay idaton yo. Mas laydek din panangammo yon sak-en mo din daton ay
mapooan.
7 "Ngem kaman kayon si Adan,* adi yo tinongpal din intolag ko. Inpaila yo
ay baken kayon matalek.
8 Kaspangarigan, ed Gilead et ilin di ad-ado ay managbasol. Ad-ado di
pespeslen das di.
9 Din papadi da yan kaman bonggoy di tollisan ay mansesseed si peslen da
sin kalsada ay emey ed Sekem. Ay inayan! Madagsen di basol da!
10 Palalo ay lawlawa din il-ilaek ay maam-amag ed Israel. Pinakadodogis
dan awak da, tan daagen da di hostess sin timplon di sinan didiyos.
11 Sik-a abe ay Juda, waday naikeddeng ay timpo ay kadosaam."

7

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

8

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14

9

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17

* **6:7** Din kanana sin LXX et: *Kaman ed Adam.* Di esa abe ay kaiologana et: *Kaman kayon din iib-a yo ay ipogaw,* tan din olog di Adan sin Hebreo et "kaipoipogaw."

10

Din Panosaan Diyos Sin Taga-Israel (10:1-8)

1 Din Israelita yan maiarig da ed idi si magabay ay obas ay ad-adoy lames
na. Ngem idi binmakbaknang da, ad-ad-ado abe din altar ay inamag da
ay nanaydayawan das sinan didiyos. Masepsep abe ay inaltialtian da din
tinootood da ay bato ay nandaydayawan da.
2 Baken naimposoan din nemnem di Israelita, isonga ed wani masapol ay
manligat da ay mangikaro sin basbasol da. Awni et bakasen Diyos din aaltar
da ya din tinootood da ay pandaydayawan.
3 Sin timpo ay doy, kanan da, "Magay ari mi tan adi mi inegyatan si Diyos,
ngem sino pay dedan di maibadang di ari en dakami?"
4 Magay silbin din ad-ado ay kali da. Mansapata da ya makitolag da, ngem
adi da tongpalen. Din kanan da en kinalinteg yan kaman makasabidong ay
logam sin naalado ay payew.
5 Madandanagan din taga-Samaria gapo sin balitok ay sinan baka ay
didiyosen ed Bet-aven. Manladingit ya man-oga din ipogaw ya papadi na,
tan awni et maiaddawi din mankanapteng ay arkos na.
6 Maiey din didiyosen da ed Assyria et maidaton sin nangato ay ari da. Et
maibabain din Israelita gapo sin lawa ay pamagbaga ay inonodan da.*
7 Awni et maiey ed addawi din ari ed Samaria ya din kailiana ay kaman
sapsap di kaiw ay maianod.
8 Madadael abe din pandaydayawan das didiyosen ed Aven ay begew si
binmasolan di Israelita. Gomabay di pagat ay manab-ok sin aaltar da. Et
kanan din ipogaw sin dodontog, "Magodogod kayo koma ta tab-okan yos
dakami."
9 10 11 12 13 14 15

11

Din Layad Diyos Sin Ipogaw Na Ay Nanokdokog En Sisya (11:1-9)

1 Kanan Diyos, "Idi anak pay laeng din nasyon ay Israel, inpailak din layad
ko. Inpangok din anak ko ay nay ay komaan ed Egipto.
2 Ngem sin nangayagak en daida, nasepsep et ay inmaddawi dan sak-en
yan nan-idatdaton das animal ya insinso sin didiyosen ay makwani en Baal.
3 Sak-en ay mismo di nangitakkay ya nangitdo sin Israelita ay mandan,
ngem adi da ammo ay sak-en di nangay-ayowan en daida.
4 Sin nangipangoak en daida, inpailak din seg-ang ya layad ko. Maiarigak
si ipogaw ay mangipapaing si moyang sin tamil na. Nanyakog-ongak ay
namakan en daida.
5 "Mantaoli dan to ed Egipto et iturayan di taga-Assyria si daida, tan sigaan
da ay mantaolin sak-en.
6 Mawada di gobat sin siyodad da et daddaelen din kalaban da din segpan
di siyodad ya peslen das daida. Mapasamak na tan say pinati da di lawa ay
pamagbaga.
7 Talaga ay ipapati da ay manokog en sak-en. Olay mo pigay iyat din
mamadto ay mamagbaga en daida ta mantaoli da en sak-en ay Kangatoan
ay Diyos, adi da pay dedan bomigbig.

---

* **10:6** Din pamagbaga ay nay et din inbagan Jeroboam ed idi ay ilogi da ay mangdayaw sin sinan baka (1 Aari 12:28-30). Di esa abe ay kaiologan nina sin Hebreo et: *gapo sin mapasamak sin sinan didiyos da.*

8 “Israel, ay maitoled ko aya ay mangipolang en sik-a sin kagobat mo?
Ay maitoled ko aya ay mamaybay-an en sik-a? Ay siya mo mabalin ko ay
daddaelen sik-a ay kaman ed Adma ya Zeboiim? Nay ay manbabawiak.
Adiak baw maamag gapo sin palalo ay seg-ang ko.
9 Adiak manpaabak sin palalo ay bonget ko ya adiak kasin daddaelen ed
Israel, tan Diyosak dedan ay baken ipogaw. Nasantoanak ay wada en dakayo
et adiak omali ay mangipaila si bonget ko.”
10 11 12

12

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14

13

Din Kinalawan Di Israelita Ya Din Panggep Diyos Ay Manosa En Daida (13:1-16)

1 Ed idi, mo mankali din polin Efraim, emegyat din odom ay tribu, tan
mabigbigbig din tribun Efraim ed Israel. Ngem binmasol da sin nandayawan
da en Baal et nakeddengan da ay matey.
2 Yan ed wani, sepsepsepen da din basol da. Tan din nalaing ay manpan-
panday et am-amagen da din palata da si didiyosen ay nas-et di amag na.
Kanan da, “Man-idaton tako en daida,” dowan dan ongoan din didiyosen da
ay sana ay sinan baka.
3 Isonga kaman dan liboo sin agsapa ya dono ay sinkaattikan yan mamaga.
Kaman dan teg-ap ay itayaw di dagem ya asok ay bomala sin tawa.
4 Ngem kanan Diyos, “Manipod sin kawada yo ed Egipto, sak-en si Yahweh
ay Diyos yo. Magay odom ay Diyos yo tan magay odom ay mangisalakan en
dakayo.
5 Sak-en di nangay-ayowan en dakayo sin lugar ay magay omili ay magay
danom na.
6 Pinakpakan kos dakayo, ngem idi nabsog kayo, nginmato din nemnem
yo et niliw-an yos sak-en.
7-8 Isonga kamanak layon ono leopard ay mansesseed sin benget di danan
si katena ya kanena. Kamanak aben maangat ay oso ay way nangilayaw sin
anak na. Enak abten ya peslen dakayo.
9 “Mo dadaelek sik-a ay Israel, sino pay di makaisalakan en sik-a?
10 Into pay din ari ya tuturay yo ta isalakan das dakayo? Ed idi, nan-
pakpakaasi kayo ay nankedaw si ari ya odom ay tuturay ay mangituray en
dakayo.
11 Gapo si bonget ko, indawtak dakayo si ari, ngem gapo met laeng si bonget
ko yan tinaolik.
12 “Naililista din lawa ay inam-amag din Israelita et naidodolin din listaan.
13 Waday waya koman din Israelita ay matago, ngem baybay-an da. Ma-
iarig das magay nemnem na ay liton. Manpalpaligat si ina na tan dinomteng
din timpo na ay bomala, ngem sigaana ay bomala sin eges ina na.
14 “Ay siya mo sobotek daida sin kad-an di natey ta maisalakan da sin
panakabalin di pese? Dakayo ay pese ya din kad-an di natey, pawadaen yo
di pisti ay makapese tan enggay nakaan di seg-ang kon daida.*
15 “Olay mo somiged di biyag di Israelita sin nan-gawaan di iib-a da,
pawadaek di man-atong ay dagem ay mapo sin belaan di agew, sin lugar ay

* **13:14** Di esa abe ay kaiologan nina sin Hebreo et: *Awni et sobotek daida sin kad-an di natey ta maisalakan da sin panakabalin di pese. Dakayo ay pese ya din kad-an di natey, ay siya mo waday panakabalin yo ay mangipawadas pisti ay makapese? Adiak met balbaliwan di nemnem ko.*

magay omili, et mamgaan di sakdoan da. Ilayaw na abe am-in ay nabanol ay
sanikwa da sin pangidoldolinan si gameng.
16 Ikaron din taga-Samaria din dosan di nangontraan dan sak-en ay Diyos
da. Matey dan to si gobat, mapis-it din an-ak da ya mabotyakan din eges di
masikog."

14

Din Inkarin Diyos Ay Kasinan Bindisyonan Din Ipogaw Na

1 Dakayo ay Israelita, sagongen yo si Yahweh ay Diyos yo, tan din basbasol
yo di begew sin ligat yo.
2 Mantaoli kayo koma en Diyos et ikararag yo na en sisya, "Linisam kod din
basbasol mi ya awatem koma nan kararag mi ta say idaydayaw mis sik-a ay
say daton mi.
3 Adi makaisalakan din taga-Assyria en dakami ya enggay magay kabayo
mi. Isaldeng mi ay manaydayaw si didiyosen ay inamag mi, tan sik-a di
pankamangan di naolila."
4 Kanan Diyos, "Agasak to si daida sin kinasukir da et ipailak di naim-
posoan ay layad ko, tan nakaan din bonget ko en daida.
5 Maiarigak si dono sin Israelita et mansabong da ay kaman kalalily ya
manlamot da ay kaman din kakaiw ed Lebanon.
6 Omando din pingi da et mapteng di kailaan da ay kaman olivo, yan
manseng-ew da ay kaman din kaiw ay sidro ed Lebanon.
7 Mantaoli dan sak-en et ayowanak kasin daida. Gomabay dan to ay kaman
pagey ya manlames da ay kaman obas. Madamdamag da ay kaman din arak
ed Lebanon.
8 Sino pay di pakasapolan di taga-Israel si didiyosen yan wadaak ay mangi-
dawat sin kedawen da ya mangayowan en daida? Maiarigak si magabay ay
bebe ay panlidoman da. Sak-en di kapoan di am-in ay bindisyon da."
9 Din nalaing, maawatan ya patgan da koma din naisolat isna. Tan doritso
ya kosto di danan ay itdon Diyos, pandanan di nalinteg ngem kaisokbaan di
managbasol.

Joel
Maipanggep Sin Libro Ay Nay

Naey di insolat Joel ay esa ay mamadton Diyos. Sin timpo na, mayat di biyag di man-ili ed Juda tan bininbindisyonan Diyos si daida, ngem neyneyna et inmaddawi dan Diyos ya baken naimposoan di nanaydayawan da en sisya, isonga inbaan Diyos di ad-ado ay dodon ay nanadael sin molmola ya inpasaldeng na abe din odan. In-arig Joel din dodon sin sosoldadon Diyos yan inbaga na ay da nay ay kaeegyat ay napasamak et sinyal ay wadan to di nakarkaro ay panosaan Diyos sin kaipoipogaw mo adi dan manbabawi. Binagbagaanas daida ta ibabawi dan lawa ay am-amagen da ta pakawanen ya kasin bindisyonan Diyos si daida. Inbaga na abe din inkarin Diyos ay wadan to di timpo ay pangibaaan Diyos sin Ispirito na sin am-in ay ipogaw (2:28).

Din Linaona

Din pamagbagan Joel begew sin inmalian di dodon 1:1–2:27
Din panggepen Diyos ay amagen sin tapin di agew 2:28–3:21

Din Dinadael Di Kadododododon
(1:1-12)

1 Siya na di inpaibagan Diyos en Joel ay anak Petuel.
2 Dengngen yo nan ibagak, dakayo ay nankakay ya am-in ay ipogaw isnan
Juda. Nemnemen yo kod mo waday kaman nina ay napasamak sin timpo yo
ono sin timpon di aap-o yo.
3 Dad-aten yo sin aan-ak yo ta dad-aten da sin aan-ak da ya dad-aten abe
din aan-ak da sin mais-isned en daida.
4 Nansosokat day dodon ay nanadael sin mola. Din binay-an di namang-
pango yan inabos din naiskat.
5 Bomangon kayo ay makabeteng! Man-oga kayo, tan enggay nadadael din
obas ay amagen da komas baro ay arak.
6 Kaman esa ay nasyon di nanadael sin ili tako. Napigsa da ya adi da
kabilang. Matadem din bab-a da ay kaman saong di layon.
7 Ginolpi da ay dinadael din mola tako ay obas. Kinibikiban da abe din kaiw
tako ay igos. Ginotlo da din pingi da ya inokisan da et enggay kinmilat da.
8 Manladingit kayo koma ay kaman di esay balasang ay nanbabados sako
ay mangipaila sin sakit di nemnem na gapo ta natey din mangasawa koma
en sisya.
9 Magay bakakew ya arak ay maidaton sin Timplo, isonga manladingit din
papadi ay mansilsilbin Diyos.
10 Kaman aben manladingit din lota, tan nadadael din papayew ya din
maani isdi, nango din obas ya natey din kakaiw ay olivo.
11 Manladingit kayo ay manmolmola ya mangay-ayowan sin kaobasan, tan
nadadael din bakakew, sabog ya am-in abe ay mola.
12 Enggay nango din obas ya igos yan natey am-in ay kaiw ay manlames si
makan, et sigurado ay namaga din ragsak di kaipoipogaw.
13 14 15 16 17 18 19 20

2

Din Pamagbaga Ta Manbabawi Din Kaipoipogaw
(2:1-2,12-17)

1 Mananggoyob kayo ed Zion ay nasantoan ay dontog Diyos ta manpayeg-
peg din ipogaw sin daga si egyat da, tan enggay dandani din agew ay
pangokoman Diyos en daida.
2 Kasasadot din agew ay sana, tan palalo ay mabolinget ya manliliboo. Pag
et domateng di napigsa ya adi kabilang ay sosoldado* ay kaman din bigla ay
domatngan di sey-ang sin toktok di dontog.† Magay is-iso na ay napasamak
ed idi ya olay sin omal-ali ay timpo.
3 4 5 6 7 8 9 10 11
12 Ngem kanan Diyos en olay ed wani, naimposoan di iyat yo ay man-
babawi ta sagongen yos sisya. Itpe yo di dagaang yo, man-oga ya manladingit
kayo.
13 Masapol ay napasnek kayo ay manbabawi, tan adi omanay din pamis-
ngitan yos bado yo ay mangipaila si babawi yo. Mantaoli kayo en Yahweh
ay Diyos yo, tan naanos ya managseg-ang sisya. Baken nalaka ay bomonget
mo adi et managlayad. Nakasagana ay mamakawan ya adi na itoloy ay
mandosa.
14 Bareng manbalbaliw din nemnem Yahweh ay Diyos yo et seg-angana ya
bindisyonanas dakayo. Mo siya di, wada kasin di idaton yon sisya ay arina
ya arak.
15 Mananggoyob kayo sin dontog ay Zion ta sinopen yo din kaipoipogaw
yan ibilin yo ay itpe da di dagaang da.
16 Isagana yos daida, tan nasantoan na ay masinopan tako. Sinopen yos
daida am-in: din nankakay, nankababkes ya anan-ak pati din mansossoso.
Olay kaas-asawa na, masapol ay bomala da sin beey da.
17 Din papadi ay mansilsilbi en Diyos sin nan-gawaan di altar ya segpan di
Timplo yan masapol ay man-oga da ay mankararag yan kanan da, “Sik-a ay
Diyos, seg-angam koma nan ipogaw mo. Adi ka kod ipalobos ay laslasoyen
ya sis-iyekan di odom ay nasyon dakami ay mangwani, ‘Into pay din Diyos
yo?’ ”

Din Kasin Namindisyonan Diyos Sin Ili Ya Ipogaw Na (2:18-19,21-27)

18 Makdeng pay ay tinongpal da din bilbilin ay doy, inpailan Diyos din layad
na sin ili ay pinili na et sineg-angana din ipogaw na.
19 Kanan Diyos en daida, “Ed wani ipawadak en dakayo di sabog, arak ya
mantikan di olivo enggana ay waday omanay para en dakayo. Polos ay adiak
kasin baybay-an dakayo ay laslasoyen di odom ay nasyon.
20
21 “Sik-a ay daga, adi ka emegyat mo adi et manragsak ka gapo sin
nakaskasdaaw ay inam-amag ko.
22 Dakayo ay atap ay animal, adi kayo emegyat, tan ginmabay kasin din
logam sin panpaspastolan. Manlames din kakaiw et ad-ado di lames din igos
ya obas.
23 “Manragsak kayo ay ipogaw ed Zion gapo en sak-en ay Diyos yo. Tan
indawat ko din kostokosto ay damo ay odan en dakayo. Ipawadak din
masapa ya maodi ay odan ay kaman ed idi.
24 Mapnon to si bakakew ya sabog din pan-irikan yan manleplepyas abe si
arak ya mantika din pankargaan yo.

---

* **2:2** Kanan di odom en dodon di kaiarigan din sosoldado ay nay. Kanan aben di odom en tet-ewa ay dodon di ibagbagan Joel, ngem ibagbaga na abe din sosoldado ay taga-Assyria ay domateng sin tapin di agew. † **2:2** Di esa abe ay kaiologan nina sin Hebreo et: *et kaman dan bolinget ay maisak-eb sin kadontodontog.*

25 Sokatak din dinadael di nansososkat ay dodon ay kaman kon sosoldado
ay inbabbaak sin kad-an yo sin oneg di pigay tawen.
26 Manpennek kayon to ay mangan ya dayawen yos sak-en ay Diyos yo ay
nangamag si nakaskasdaaw en dakayo. Polos ay adi kasin maibabain din
ipogaw ko.
27 Sin timpo ay doy, ammoen yo ay wadaak sin kad-an yo ay Israelita ya
sak-en si Yahweh ay Diyos yo, magay odom. Polos ay adi kasin maibabain
din ipogaw ko."

Din Nabanol Ay Agew Ay Omalian Diyos (2:28-32)

28 "Mo makdeng di, ibaak din Ispiritok ta senggep sin olay sino ay ipogaw.‡
Din an-ak yo et ibaga da din ipaibagak en daida, din babbaro et waday ipailak
en daida ay kaman iitaw ya din nankakay et wada abey ipaiitaw kon daida.
29 Olay din lallalaki ya babbabai ay bag-en et ibaak din Ispiritok ay senggep
en daida.
30 Awni et ipailak di nakaskasdaaw ed daya ya isnan daga. Maila dan to di
dada, apoy ya kaeegyat ay asok.
31 Awni kadi et bomolinget din agew, ya din bowan yan domalangdang ay
kaman dada. Asi pay domateng din nabanol ay agew ay magay kais-oana ay
omaliak ay Diyos.
32 Yan am-in da ay manpakaasi en sak-en et maisalakan da. Tan wada dan
to di piliek ay makalasat ed Jerusalem."

3

Din Pangokoman Diyos Sin Am-in Ay Nasyon (3:1-3,9-13)

1 Kanan Diyos, "Sin doy ay timpo, pabaknangek kasin ed Juda ya Jerusalem.
2 Sinopek am-in ay nasyon et iey kos daida sin Tanap ay Pangokoman. Isdi
di pangokomak en daida gapo sin am-in ay inam-amag da sin Israelita ay
ipogaw ko. Nansisianen das daida ay inpaey sin odom ay ili ya nanbibin-
gayan da din dagak ay Israel.
3 Nanbibinnonotan da mo sino di manga sin ipogaw ko ta balod da. Inlako
da din anan-ak ay lalaki ya babai ta way ibayad das hostess ya arak.
4 5 6 7 8
9 "Ipaammo yo na sin am-in ay nasyon: 'Mansagana kayo ay makigobat!
Ayagan yo am-in ay sosoldado yo ta emey kayo.
10 Amagen yo ay kampilan din alado yo ya gayang din kompay yo. Olay din
nakapoy, masapol ay makigobat.
11 Dalasen yo ay omali, dakayo am-in ay nasyon sin nanniliked ta masinop
kayo sin tanap.' "
"Apo Diyos, ibaam koma din sosoldadom ay en mangobat en daida,"
kinwanin di mamadto.
12 Pag itoloy Diyos ay nangwani, "Masapol ay mansagana din nanasyon ta
emey da sin Tanap ay Pangokoman. Tan isdi, okomek to din am-in ay nasyon.
13 Palaloy kinalawa da, isonga magapas da ay kaman din pagey sin pinag-
aani ya mapespesan da ay kaman obas sin panpespesan engganay mapno."
14 15 16

Din Pamindisyonan Diyos Sin Ipogaw Na (3:17-21)

‡ **2:28** Din kanana sin Hebreo et: *…ibokbok ko din Ispiritok sin olay sino ay ipogaw.*

17 “Din pangokomak en daida, say pangammoan yo ay Israelita ay sak-en si
Yahweh ay Diyos yo ay mantee ed Zion ay nasantoan ay dontog ko. Manbalin
ed Zion ay nasantoan ay siyodad ed Israel et polos ay adi kasin abaken di
odom ay nasyon.
18 Sin doy ay timpo, mamolaan di dontog si obas ya omad-ado di baka sin
bilig. Ad-adon to abe di danom ed Juda et wada di obbog ay mapo sin Timplon
Diyos ay manibsibog sin tanap ay Acacia.
19 Mo ed Egipto ya Edom, manbalin das lugar ay magay omili ya magay silbi
na gapo sin namsean das taga-Juda ay magay basol da.
20-21 Ibaes ko din pinse da, adiak pakawanen din nakabasol. Ngem ed Juda
ya Jerusalem pay, wadan to di man-ili si eng-enggana, et sak-en ay Diyos yan
manteeak ed dontog ay Zion.”

Amos
Maipanggep Sin Libro Ay Nay

Si Amos et taga-Tekoa ay kitkittoy ay ili sin abagatan di Betlehem. Din obla na et mangay-ayowan si karnero ya igos di sikomoro. Olay mo ed Juda di ili na, inbaan Diyos sisya ay mangipadto sin pangokoman Diyos sin taga-Israel. Din kaad-adoan ay inpadto na et naibaga sin nanteana ed Betel (760-750 B.C.) ay say kad-an di kapatgan ay pandaydayawan di ipogaw ed Israel. Din kadesana ay mamadto et da Hosea en Jonas.

Sin timpo ay nan-ipadpadtoana, enggay pinmigsa ya binmaknang din nasyon ay Israel. Ngem nailan Amos ay baken am-in ay ipogaw yan manam-ay di biyag da. Din babaknang yan sinossowitik ya pinalpaligat da din nabibiteg ta say masepsep ay bomaknang da. Baken aben naimposoan di iyat da ay mandayaw en Diyos, tan kanan da en basta tongpalen da din naibilin ay seremonia, olay oway di iyaat da.

Natoled si Amos ay nangipadto sin naikeddeng ay panosaan Diyos en daida. Binagbagaanas daida ta isaldeng da ay manpasoksok ya mamaligat sin nabibiteg ya nalinteg koma di iyat da ay mangowis. Kanana en man-ayos koma din kinalinteg ay kaman ginawang ay adi katkatdok (5:24) ta barbareng seg-angan Diyos din ipogaw ay matmatago pay laeng sin nasyon ay Israel (5:15).

Din Linaona

Din naikeddeng ay dosan di nanniliked ay nasyon 1:1–2:5
Din naikeddeng ay dosan di Israel 3:1–6:14
Din lima ay naipaila en Amos ay kaman iitaw 7:1–9:10
Din mabaroan di Israel sin tapin di agew 9:11-15

(1:1)

1 Siya na di inbagan Amos ay mangay-ayowan si karnero ed Tekoa. Dowa
ay tawen sakbay ay mapasamak din yegyeg, inpaammon Diyos en sisya dana
ay mapasamak to ed Israel. Sin doy ay timpo, si Uzzias di ari ed Juda yan si
Jeroboam ay anak Joas di ari ed Israel.

Din Naikeddeng Ay Dosan Di Nanniliked Ay Nasyon

Sakbay ay inpaammon Amos din inpaipadton Diyos en sisya maipanggep sin Israelita, inlista na din basbasol di nanniliked ay siyodad ya nasyon: Damascus, il-ilin di Filisteo, Tiro, Edom, Ammon, Moab ya Juda. Inbaga na din dosa ay inkeddeng Diyos sin esa ya esa. Pag na aben bagaan din Israelita. (1:2–2:5)

2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15

2

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

3

Din Begew Ay Dosaen Ton Diyos Din Israelita
(3:1-2)

1 Kanan Amos: Dakayo am-in ay Israelita ay inpangon Diyos ay komaan ed
Egipto, dengngen yo nan ibaga na en dakayo.

2 Kanana en dakayo anggoy di pinili na ya inay-ayowanana ay ipogaw na
sin am-in ay nasyon isnan daga, isonga masapol ay dosaenas dakayo begew
sin basbasol yo.

Din Begew Ay Masapol Ay Mankali Di Mamadto
(3:3-8)

3 Intoloy Amos ay nangwani: Ay mabalin aya ay mankoyog di dowa ay
ipogaw mo adi da mantolag omona?
4 Ay siya mo manngaed di layon sin kada mo baken dandani di panpapana
sin an-anopena? Adi aben manngaed sin liyang na mo magay dinpap na.
5 Mo magay tapan sin tagdey, magay makna ay titit. Adi aben mabkas di
tagdey mo magay mangiwit.
6 Mo dengngen da sin siyodad di tanggoyob ay mangipaammo ay waday
gobat, sigurado ay mandanag da. Adi mapasamak di lawa si esa ay siyodad
mo baken si Diyos di mangipawada.
7 Say iso na abe ay magay amagen din Kangatoan ay Diyos mo adi na
ipaammo omona sin baa na ay mamadto.
8 Mo manngaed di layon, ay wada aya di adi emegyat? Et mo din Kangatoan
ay Diyos di mankali, sino abe di adi mangipaammo sin ibaga na?
9 10 11 12 13 14 15

4

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13

5

1 2 3 4 5

Pamagbagan Amos Ay Manbabawi Din Israelita
(5:6-7,10-15,18-27)

6 Sagongen yo si Diyos ta matago kayo. Tan mo sigaan yo, kaman apoy
ay mamoo en dakayo am-in ay Israelita, pati din manbeey ed Betel, et maga
polos di makad-ep.
7 Madosa kayo ay mamaliktad si linteg ya manowitik si ib-a yo ay ipogaw.
8 9
10 Mo waday kasos, kaliliget yo pay din mangipaneknek ay baken kosto di
maam-amag ya din mangitistigo si tet-ewa.
11 Palpaligaten yo din nabiteg ya ipilit yo ay manbayad das sobra ay bowis
sin apit da, isonga olay mo nan-amag kayos mankanakneg ya mankanapteng
ay beey, adi yo met laeng panbeeyan. Olay mo mayat di mola yo ay obas, adi
yo inomen din arak ay kaamagan da.
12 Tan ammok di kaad-ado ya kadagsen di basbasol yo. Palpaligaten yo din
nalinteg ay ipogaw ya aw-awaten yo di pasoksok. Dowan yo et toptopapen
di panontonan di nabiteg si kalintegan da mo waday kasos.
13 Isonga gomiginek din naannad ay ipogaw sin kaman dadi ay timpo ay
lawlawa di maam-amag.
14 Ipasnek yo et koma ay man-amag si siged ay baken din lawa ta say
matago kayo ya temet-ewa abe din ibagbaga yo ay kadkadwaen Yahweh ay
Manakabalin ay Diyos si dakayo.
15 Dokogan yo koma din lawa ya say layden yo din kosto. Ilaen yo ta
say maamag din nalinteg sin pangokoman. Bareng seg-angan Yahweh ay
Manakabalin ay Diyos din matmatago pay laeng ay ipogaw isna ay nasyon.
16 17

18 Kaasi kayo pay ay maneseed sin agew ay pangokoman Diyos. Sino pay di
namnamaen yo sin agew ay sana? Bolinget di idawat na en dakayo ay baken
pat-a.
19 Din kaiarigana et intagtagan di esa ay ipogaw di layon ngem inabat na
met laeng di maangat ay oso. Di esa abe ay kaiarigana et nantabon di esay
ipogaw sin beey na, ngem wada et di eweg sin dingding ay nangat en sisya.
20 Sin agew ay pangokoman Diyos et mabolinget, maga polos di pat-a na,
agew ay kasasadot, maga polos di ragsak.
21 Kanan Diyos, “Dadlonak sigaan din panangdayaw yon sak-en sin fiesta
yo. Madmadogisak isdi.
22 Adiak awaten din daton yo ay mapooan ya idaton yo ay arina, olay din
inpalames yo ay animal ay idaton yo.
23 Isaldeng yo san kanta yo ay owat ngalawngaw. Sigaak ay mannge sin
gitara yo.
24 Kanayon et koma ay say amagen yo din kosto ta say man-ayos din
kinalinteg ay kaman din ginawang ay adi katkatdok.
25 “Dakayo ay polin Israel, adiak met binilin dakayo ay man-idaton en sak-
en sin opatapolo ay tawen ay kawada yo sin lugar ay magay omili.
26 Ngem ed wani, masapol ay sakbaten yo din rebolton di didiyosen yo ay
da Sakkut ay ari ya si Kaiwan ay talaw.
27 Tan dandani ay pakaanek dakayo isnan ili yo et mapilit kayo ay maiey
sin ili sin labes di Damascus.” Siya say kinwanin Yahweh ay Manakabalin ay
Diyos.

6

Pamagbagan Amos Sin Napnek Ay Babaknang
(6:1-7)

1 Kaasi kayo pay ay nanam-ay di biyag da ed Zion ya din mangipagarup
ay natalna di kasasaad da ed Samaria. Kaasi kayo ay papangolo isnan
mandindinamag ay nasyon ay Israel, dakayo ay pankamangan koman di
kakailian yo mo kasapolan day tolong.
2 En kayo ilaen din siyodad ay Calne, asi yo ikanayon ay emey sin mandin-
dinamag ay siyodad ay Hamat. Mo makdeng di, emey kayo abe ed Gat ay
siyodad di Filisteo. Ay napigpigsa da aya mo nan ili yo ay Juda ya Israel? Ay
siya mo an-annawa din daga da mo din daga yo?
3 Sigaan yo ay awaten ay waday domteng ay agew ay kadosaan yo, ngem
din am-amagen yo di mangisagsag-en sin agew ay sana.
4 Kaasi kayo pay ay mantoktokdo si nangingina ay kotson ya mansidsidas
karnin di olbon ay baka ya anak di karnero.
5 Layden yo ay man-am-amag si kanta ya itokar yo sin gitara ay kaman din
inyaat David ed idi.
6 Man-in-inom kayo si ad-ado ay arak ya man-osal kayo abes nankanging-
ina ay bangbanglo, ngem adi mansakit di nemnem yo mo madadael ed Israel.
7 Isonga dakayo di mangon-ona ay mapilit ay maiey sin odom ay ili et
mapap-eng din panragragsakan yo.

Din Inpailan Diyos En Amos Ay Kaman Iitaw

Pag kanan Amos en kaliliget Diyos din kinangaton di nemnem din taga-
Israel, isonga ibaa na di kagobat da ay mamaligat en daida.

Makdeng pay di, waday dowa ay inpailan Diyos en Amos ay kaman iitaw.
Di esa ay inpaila na et ad-ado ay dodon ay manadael to ed Israel. Di esa
abe yan kaeegyat ay apoy ay nangan sin daga ya olay sin baybay. Ngem

nanpakpakaasi si Amos en Diyos ta mo mabalin koma, adi matongpal dana ay kaeegyat, et intolok na. (6:8–7:6)

8 9 10 11 12 13 14

7

1 2 3 4 5 6

Din Inpaiitaw Diyos Ay Maipanggep Si Boyon
(7:7-9)

7 Wada kasin di inpailan Diyos en sak-en. Inilak sisya ay pinmipika sin kad-an di esay dingding ay naboyonan yan iin-genana di boyon.
8 Kanana, “Amos, sino di mailam?”
Songbatak pay yan kanak, “Boyon.”
Pag nan kanan, “Osalek na ta ipailak sin ipogaw ko ay maiarig das dingding ay adi naboyonan. Et adiak kasin pakawanen daida.
9 Awni et mabakas din pandaydayawan di polin Isaac sin dodontog ya din odom ay pandaydayawan di Israelita. Pasaldengek abe din panturayan di polin Ari Jeroboam.”

Din Nanigaan Amazias Ay Padi En Amos
(7:10-17)

10 Idi siya di, waday inbaan Amazias ay padi ed Betel en Jeroboam ay ari ed Israel. Kanana, “Waday planon Amos ay maikontra en sik-a isnan mismo ay iturayam. Madadael nan ili sin ad-ado ay ibagbaga na.
11 Tan ibagbaga na ay matey ka ay Apo Ari sin gobatan ya sigurado abe ay mapilit ay maiey sin addawi ay ili din ipogaw isnan Israel.”
12 Pag aben kanan Amazias en Amos, “Sik-a ay mamadto, komaan kas na! Mantaoli ka ed Juda ta isdi ka ay manpalagbo ay man-ipadto.
13 Ngem adi ka kasin man-ipadpadto isnan Betel, tan say kad-an din timplon di ili ay pandaydayawan din ari.”
14 Songbatan pay Amos yan kanana, “Bakenak mamadto ono mimbro sin grupon di mamadto ay manpalpalagbo. Esaak ay manpaspastol ya mangay-ayowan si igos di sikomoro.*
15 Ngem inmayag si Diyos sin manpaspastolak yan inmibaa ay enak man-ipadto sin ipogaw na ay Israelita.
16 Isonga ed wani, dengngem din kanan Diyos. Kanam en isaldeng ko ay man-ipadto si maikontra sin Israelita ay polin Isaac.
17 Isonga siya na di kanan Diyos en sik-a, ‘Awni et manbalin din asawam si hostess sin siyodad. Din an-ak mo abe yan matey da sin gobatan. Din dagam yan panbibingayan di odom ay ipogaw. Sik-a pay yan matey ka sin odom ay ili. Din ipogaw abe isnan Israel yan mapilit da ay komaan isnan ili da ta maiey da sin addawi ay ili.’ ”

8

Din Panosaan Diyos Sin Israelita
(8:4-7; 9:8-10)

Pag kasin inpaiitaw Diyos si Amos yan inila na di baskit ay napay-an si naom ay prutas. Kanan Diyos en din laydena ay kalien, enggay dinmateng din timpo ay panosaana sin ipogaw na ay Israelita. Adi na kasin segseg-angan. Pag kanan Amos en daida: (*8:1-3*)

* **7:14** Din lames di sikomoro et kaman igos di ila na, ngem baken onay mam-is.

1 2 3
4 Dengngen yo na, dakayo ay mamalpaligat ya mangoskos si nabiteg ya
odom ay kaseseg-ang isnan ili.
5 Kanan yo, “Makdeng koma nan masilsilibraran ay fiesta ya agew ay
pan-illengan ta man-ilako kami kasin si bakakew. Pakitkittoyen mi din
salopan, ingina mi din lako mi ya sowitiken mi din manlako sin iyat mi ay
mantimbang.
6 Nangina met laeng di pangilako mi sin magay silbi na ay bakakew. Di
pantongpalana et mabalin mi ay lakoan din nabiteg tan adi dan makabayad
sin otang da, olay din kababaan ay otang ay kaman owat lakon di sinilas.”
Say kanan yos nemnem yo.
7 Isonga si Yahweh ay it-it-ek din polin Jacob yan kinwani na ay nangisap-
ata, “Polos ay magay liw-ak sin olay sino ay inamag da ay lawa.”

Kanan Diyos en panbalinena din fiesta da si pansadsadotan da. Ipawada
na abe din maiarig si betil, ngem din pandagaangan di ipogaw et baken
makan mo adi et kalin Diyos. Ngem olay mo anaanapen da, magay dengngen
da ay kali na. Enggay napasnek di nemnem na ay manosa en daida, isonga
olay intoy lomayawan da, olay sin addawi ay ili ay maieyan da ay balod, adi
dan mailisian. (8:8–9:7)
8 9 10 11 12 13 14

9

1 2 3 4 5 6 7
8 Intoloy Diyos ay nangwani, “Sak-en si Yahweh ay Kangatoan ay Diyos.
Kanayon ay iilaek din am-amagen di managbasol ay ipogaw sin ili ay nay.
Daosak to daida sin labaw di daga, ngem adiak kaanen am-in din polin Jacob.
9 Ed wani, ibilin ko ay mayakayak to din polin Israel sin pantean da sin
odom ay nanasyon ta say mailasin am-in din lawa.
10 Matey si kampilan am-in din managbasol sin ipogaw ko ay mangwani
en laton ay adi dan maabotan si lawa.”

Din Mabaroan Di Israel Sin Tapin Di Agew (9:11-15)

11 “Din nasyon ay Israel yan kaman beey ay nadadael, ngem wadan to di
agew ay isaad ko kasin ya baroak din nadadael ta pomigsa ay kaman ed idi
sin timpon Ari David.
12 Et sakopen dan to din odom pay ay lak-am di Edom ya din am-in ay ili ay
sigod ay maibilang ay okak.” Siya say inbagan Diyos et sisya di manongpal.
13 Kanan aben Diyos, “Domteng to di timpo ay mayat ya palalo ay ad-ado
di apit sin payew ya inobasan da. Din kaiarigana et mantedtedted di mam-is
ay arak sin dodontog ya man-oy-oyas sin bilbilig.
14 Itaolik to din ipogaw ko sin daga da et amagen da kasin din nadadael ay
siyodad da ta isdi di panbeeyan da. Man-esek das obas et daida di manginom
sin arak ay kaamagana. Manmola da abe sin garden et daida di mangan sin
apiten da.
15 Maiarig din ipogaw ko si mola ay is-ek ko sin daga ay indawat ko en daida
et adi da polos magab-ot kasin.” Siya say inbagan Yahweh ay Diyos tako.

Jonas
Maipanggep Sin Libro Ay Nay

Naitken din libro ay Jonas sin odom ay libro maipanggep sin inpadton di mamadto, tan madad-at isna din padpadas di esa ay mamadto ay nanigaan ay manongpal sin inpaamag Diyos en sisya. Inbilin Diyos ay emey si Jonas ed Nineve ay kapital di Assyria ay kaibaw di Israel ta ipadto na din panosaan Diyos en daida. Ngem sinigaana ay en mangibaga, tan ammo na ay adi kadi bakasen Diyos din siyodad ay sana mo manbabawi da. Makdeng pay di nakaskasdaaw ay paspasamak, inmey met laeng et inkasaba na din inpaibagan Diyos en sisya. Asi et nasnit yan mansakit di nemnem na tan tet-ewa ay nanbabawi da et adi binakas Diyos din ili da.

Maipaila sin libro ay nay din panakabalin Diyos sin am-in ay pinarsua na. Ngem namnamed ay maipaila din layad ya seg-ang na, tan olay din kaibaw din ipogaw na yan pinakawan ya insalakan Diyos daida idi nanbabawi da.

Din Linaona

Din inbilin Diyos ya din adi nanongpalan Jonas 1:1-17
Din nanbabawian Jonas ya din naisalakanana 2:1-10
Din nankasabaan Jonas ya din nanbabawian di taga-Nineve 3:1-10
Din bonget Jonas ya din seg-ang Diyos 4:1-11

Din Adi Nanongpalan Jonas En Diyos

1 Sin namingsan, waday inbilin Diyos en Jonas ay anak Amittai.
2 Kanana, “Emey ka ay dagos ed Nineve ay mandindinamag ay siyodad ta
ibagam sin ipogaw isdi ay dandani ay dosaek daida, tan ammok din palalo
ay basbasol da.”
3 Ngem natken din inmeyan Jonas, tan kananas nemnem na en ilayawanas
Diyos. Nanballalong ed Joppa et waday dintengana ay bapor ay manloblob-
wat ay emey ed Tarsis ay siyodad di Espanya.* Nanbayad et nakilogan ta say
omaddawis sisya en Diyos.
4 Ngem idi nadipos da, inpawadan Diyos di mapges ay dagem sin baybay.
Palalo ay napigsa din pewek et kaman mabakas din bapor.
5 Inmegyat din man-ob-obla sin bapor et esa en nan-adawag si diyos na.
Intep-a da abe din karga sin baybay ta yomap-ew din bapor.
Si Jonas pay yan wada ay nas-et di seyep na sin akin baba ay partin di bapor.
6 Dinatngan din kapitan di bapor et kananan sisya, “Apay nga naseseyep
ka? Ibangon mo et ta mankararag ka sin diyos mo, bareng mo seg-anganas
datako ta adi tako matey.”
7 Pag mantotolag din oblantis yan kanan da, “Manbobonot tako ta maam-
moan mo sino di begew isnan lawa ay pasamak.” Idi say inyat da, si Jonas di
nabonot.
8 Isonga kanan dan sisya, “Ibagam mo sino di mapabasol isnan na-
pasamak. Sinoy am-amagem isna? Ya taga-ano ka?”
9 Kanan Jonas ay nanongbat, “Esaak ay Hebreo. Daydayawek si Yahweh ay
Diyos ed langit ay namarsua sinan daga ya baybay.”
10 Dinad-at nan daida ay ilaylayawanas Diyos et palalo di egyat da ay
nannge isdi, isonga kanan dan sisya, “Ay inayan pay sas inamag mo!”

---

* **1:3** Din siyodad ay Nineve et wada sin belaan di agew mo ed Israel. Ed Espanya di kaaddawian ay ili ay ammo da ed idi sin diposan di agew.

11 Idi pomigpigsa din pewek, kanan da en Jonas, “Sinoy amagen mi en sik-a
ta somaldeng din pewek?”
12 Kanana en daida, “Omitep-a kayo sin baybay ta somaldeng din pewek,
tan ammok ay sak-en di gapo isnan laklak-amen tako.”
13 Adi inonodan din man-ob-obla din inbagan Jonas mo adi et inpakat da
di amin ay kabaelan da ay mangipaigid sin bapor, ngem adi dan kaya, tan
nasepsep ay pomigpigsa din pewek.
14 Isonga kanan da ay nan-adawag en Diyos, “Sik-a ay Yahweh, pangaasim
koma ta adim peslen dakami begew sin kateyan di ipogaw ay nay. Adi ka
koman ibilang ay pinomse kami si magay basol na, tan sik-a ay Diyos di
makaammo isnan ligat mi. Sik-a ay mismo di nanongpal sin laydem.”
15 Pag dan bit-inen si Jonas et intep-a da sin baybay yan dagos ay sin-
maldeng din pewek.
16 Begew isdi, palalo ay inegyatan ya pinateg din man-ob-obla sin bapor si
Diyos, et nan-idaton da ya inkari da ay mansilbi dan sisya.
17 Idi siya di, binilin Diyos di dakdake ay nigay ay nangokmon en Jonas et
nantee sin eges di nigay si tolo ay agew ya tolo ay labi.

2

Din Kararag Jonas

1 Sin kawadan Jonas sin eges di nigay, kanana ay nankararag en Diyos,
2 “Idi maligligatanak ya istayak maitapi sin kad-an di natey, nankararagak
en sik-a yan pinatgam din kararag ko.
3 Inmitep-a ka sin adalem ay lanad di baybay et nalim-otanak sin danom
ya labsalabsan di napipigsa ay dalloyon.
4 Kanak en adiak makataoli sin sangoanam ya polos ay adiak kasin maila
din nasantoan ay Timplom.
5 Nalnedak et adiak makayasyas. Enggay nalim-otanak si danom ya
nakomotan toktok ko si logam di baybay.
6 Naieyak sin kaonegan ay poon di dontog, ay say daga ay naitetelbek di
segpana si eng-enggana ta magay makabala. Ngem insalakan mo din biyag
ko sin malosong ay kad-ak.
7 Idi dandani ay mateyak, nankararagak en sik-a, Yahweh ay Diyos ko, et
sin nasantoan ay Timplom, dinngem din kararag ko.
8 Din mandayaw si didiyosen ay magay silsilbi na et dinokogan da din
napodno ay layad dan sik-a.*
9 Ngem sak-en pay, mankantaak to ay mangidaydayaw en sik-a. Man-
idatonak en sik-a ya tongpalek din karik. Sik-a ay Diyos di mangisalakan.”
10 Idi siya di, binilin Diyos din nigay ay mangiota en Jonas sin benget di
baybay, et tinongpal na.

3

Din Nanongpalan Jonas En Diyos

1 Pag kasin bilinen Diyos si Jonas yan kanana,
2 “Emey ka sin mandinamag ay siyodad ay Nineve ta ibagam isdi din
ipaibagak en sik-a.”
3 Pinatin Jonas din bilin Diyos et inmey ed Nineve. Annaannawa din
siyodad ay sana, tolo ay agew di pandad-anan ay manbalasat.

---

* **2:8** Di esa abe ay kaiologan nina sin Hebreo et: *dinokogan daka ay napoan di adi manbalbaliw ay layad.*

4 Nilogian Jonas ay sokisoken din siyodad et esay agew ay nannandan
yan kanana ay nangipaammo en daida, “Mo malabas di opatapolo ay agew,
mabakas nan siyodad ay Nineve.”
5 Namati din taga-Nineve en Diyos, isonga ninemnem da amin ay itpe di
dagaang da. Nanbado amin din omili si makelsang ay sako, olay nabiteg ono
baknang, ta ipaila da ay manbabawi da sin basbasol da.
6 Idi naipadamag di sin ari ed Nineve, kinmaan sin trono na et sinokatana
din bado na. Nanbado si sako et tinmokdo si nabonton ay dap-o.
7 Pag nan paibaga sin kaipoipogaw ed Nineve, “Sinay di bilin din ari ya din
oopisyal na: Dadlon maiparit ay mangan ya man-inom di ipogaw, baka ya
karnero.
8 Amin ay ipogaw et masapol ay manbado das sako, ya magaleyan abe
amin ay animal si sako. Masapol ay ipasnek amin din ipogaw ay mankararag
en Diyos ya dokogan da din lawlawa ay ogali ya am-amagen da.
9 Amangan mo ibabawin Diyos din inbaga na ya mabaew din palalo ay
bonget na et adi takon matey.”
10 Idi inilan Diyos din inamag da ya din nanokogan da sin basbasol da,
inbabawi na din inbaga na et adi na dinosas daida.

4

Din Bonget Jonas Ya Din Seg-ang Diyos

1 Palalo ay nasnit si Jonas sin napasamak ay doy et binmonget.
2 Isonga kanana ay nankararag, “Apo Diyos, siya na di ineg-egyatak sin
kawadak pay laeng ed ili, isonga dinagdagos ko ay linmayaw ed Tarsis, tan
ammok ay managlayad ya managseg-ang ka ay Diyos, magay pap-eng di
kinaanos mo et nakasagana ka ay mangibabawi sin panosaam.
3 Alaem koma ngarud ay Apo nan biyag ko. Agpos et mo mateyak.”
4 Ngem kanan Diyos, “Apay nga manbonget ka?”
5 Pag bomala si Jonas sin siyodad et en nan-amag si pansidomana sin
maibandas belaan di agew. Isdi ay tinmokdo ta sed-ena mo sinoy ma-
pasamak ed Nineve.
6 Idi siya di, inpagabay Yahweh ay Diyos di esa ay mola ay nanlidom en
Jonas ta say adi masgitan, et palalo ay nalaydan si Jonas sin mola ay sana.
7 Ngem idi pinmat-a sin kabigatana, binilin Diyos di esay bigis ay nanadael
sin mola ay sana et nakpit.
8 Idi kinmayang din agew, inpawadan Diyos di man-atong ay dagem ay
napo sin belaan di agew. Palalo abe ay man-atong din segit et enggay kaman
matalimodaw si Jonas, isonga inkararag na en agpos et mo matey sisya.
9 Ngem kanan Diyos en sisya, “Ay way kalintegam aya ay manbonget gapo
sin napasamak sin mola?”
Kanan Jonas ay sinombat, “Wada met a. Palalo di bonget ko isonga laydek
ay matey.”
10 Pag kanan Diyos, “Ginmabay din mola ay sana si esay labi yan natey si
esa ay labi. Mansakit nemnem mo yan maga met di ligat mo sin mola ay sana
ya baken sik-a di nangipagabay.
11 Ay baken ayan lebbeng na abe ay maseg-angak sin man-ili sin mandind-
inamag ay siyodad ay Nineve? Isdi yan waday nasurok ay 120,000 ay anan-
ak ay adi pay laeng makaammo si siged ya lawa.* Wada abe isdi di ad-ado ay
animal.”

* **4:11** Din kanana sin Hebreo et: *…nasurok ay 120,000 ay ipogaw ay adi makailasin sin kannawan ya kannigid da.*

Mikias
Maipanggep Sin Libro Ay Nay

Si Mikias et napo si kitkittoy ay ili. Nangaskasaba sin ipogaw ed Juda ay nababa di kasasaad da. Nandedesan di nanbiyagan da Mikias, Isaias ya Hosea, ngem si Isaias et nan-ipadto ed Jerusalem ay kapital di Juda, si Hosea pay, ed Israel.

Indadaan Mikias sin kailiana ed Juda ay dandani ay lak-amen da din pangokoman Diyos ay kaman met laeng din dosa ay inpadton Amos ay mapasamak ed Israel, tan olay ed Juda, palpaligaten din babaknang din nabiteg ya baken nalinteg di iyat da ay mangowis. Ngem ad-ado abe di inbaga na maipanggep sin mamakawanan Diyos sin ipogaw ay mangibabawi sin basbasol da. Inpadto na ay nangatngaton to di dayaw ed Zion ono Jerusalem mo sin timpon Ari David begew sin omalian di Messias ay mangisalakan en daida.

Di odom ay versikulo ay laylayden di ipogaw ay basaen et maipanggep sin talna ay mawada sin intiro ay daga (4:1-4) ya din bomalaan di polin David ay mangituray ya mangay-ayowan sin ipogaw na (5:2-5). Din kasinopan di inkaskasaban di mamadton Diyos et madtengan sin 6:8. "...Siya na di laydena ay amagen tako: Amagen tako din nalinteg sin pangilan Diyos, ipaila tako di adi manbalbaliw ay layad ya manpakombaba tako ay manongpal en Diyos ay daydayawen tako."

Din Linaona

Din pangokoman Diyos sin taga-Israel ya Juda 1:1–3:12
Din masmas-ed ay timpon di talna ya bindisyon 4:1–5:15
Din pangidaruman Diyos sin ipogaw na ya din siged ay namnamaen dan to 6:1–7:20

Din Naipadto Maipanggep Ed Samaria Ya Jerusalem (1:1-7)

1 Sin timpo ay nanturayan da Jotam, Ahaz ya si Hezekias ay ari ed Juda,
inpaipadton Diyos dana en Mikias ay taga-Moreset. Inpailan Diyos en sisya
amin dana ay mapasamak ed Samaria ya Jerusalem.
2 Kanan Mikias: Dengngen yo na, dakayo am-in ay ipogaw isnan daga. Tan
wada din Kangatoan ay Diyos sin timplo na ed langit yan awni et mankali ay
mangipaneknek sin kinalawa yo.
3 Doy ay taynana din nasantoan ay beey na ta bomaba ay mandan sin
toktok di kadondontogan.
4 Pag makosokos din dodontog ay gatinana ay kaman allid ay matenaw mo
maisag-en si apoy, et magday da sin tanap ay kaman danom ay man-oyas sin
deppas.
5 Mapasamak amin dana gapo ta binmasol din taga-Israel ya kinontra das
Diyos. Sino di akin basol sin binmasolan di taga-Israel? Din taga-Samaria.
Sino abe di nandaydayaw si didiyosen ed Juda? Din man-ili ed Jerusalem.
6 Isonga kanan Diyos, "Bakasek ed Samaria et manbalin si owat panmo-
laan si obas. Iwalang ko din bato ay amag na et mapolag da sin tanap
enggana ay mabonsian din fondasyona.
7 Mamekmek amin din daydayawen da ay kinitikitan et maiwasit da ay ka-
man basura. Mapooan abe amin din sagsagot ay indatdaton da sin didiyosen
da. Din naolnong ay sagsagot ay sana et indawdawat di mandaydayaw si

sinan didiyos, isonga maiey da met laeng sin odom ay ili ta osalen kasin di mandaydayaw si sinan didiyos.”*
8 9 10 11 12 13 14 15 16

2

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13

3

1 2 3 4

Din Man-ipadto Si Baken Tet-ewa Ya Din Papangolo Ed Israel (3:5-12)

5 Wada abe di ibagan Diyos en dakayo ay mamadto ay mangiet-etek si
ipogaw na, tan man-ikari kayos talna sin mamakan en dakayo, ngem gobat
di ipadto yo mo adi kayo mangan ay kosto.
6 Isonga siya na di kanan Diyos: “Dakayo ay mamadto, magan to di iitaw yo
sin labi ya adi kayon to kabaelan ay mankotom. Enggay mapospos di timpo
yo et olay din kaagawan yan mabolinget para en dakayo.
7 Maibabain kayon to ay man-ipadto ya mankotom gapo ta adi matongpal.
Maibabain kayo amin tan adiak songbatan dakayo.” Siya say inbagan Diyos
en dakayo, kanan Mikias.
8 Ngem si sak-en pay, mapnoak si Ispirito ya panakabalin Diyos. Ipaammo
nan sak-en di kinalinteg ya idawtanas sak-en si toled ay mangipaammo sin
Israelita sin basbasol da.
9 Dengngen yo nan ibagak, dakayo ay mangituray en dana ay Israelita,
dakayo ay dadlon manigaan ya mangikillo si kosto ya nalinteg.
10 Insaad yo di ad-ado ay beey ed Jerusalem ay din siyodad Diyos babaen
sin nanpespesean yo ya nangam-amagan yos lawa ay say inyat yo ay nangon-
od si pilak ya panakabalin yo.
11 Dakayo ay tuturay yan mapaspasoksokan kayo. Dakayo abe ay papadi
ya mamadto yan pilak di gamgamgaman yo sin iyat yo ay mangipatongpal
sin obla yo, yan kanan yo amin en si Diyos di mamadbadang en dakayo et
magay lawa ay mapasamak en dakayo.
12 Isonga gapon dakayo, mabakas ed Jerusalem. Maiwalang din amag di
nadadael ay bebbeey et maalado di odom ay daga ay naisaadan di siyodad.
Din bilig abe ay naisaadan di Timplo et mabeas.

4

Din Masmas-ed Ay Timpon Di Talna Ya Bindisyon (4:1-8)

1 Mo domteng di maod-odi ay agew, manbalin ay kangatoan ay dontog din
naisaadan di Timplo ay panbeeyan Diyos. Mankokoyog dan to di ipogaw
2 ay mapo sin ad-ado ay nasyon ay emey isdi, et kanan da, “Omali kayo
ta mantikid tako sin dontog Diyos ta emey tako sin Timplon Diyos ay
daydayawen di Israelita. Emey tako ta itdo na din laydena ay amagen tako
ta say manbiyag tako ay maikompas sin laydena.” Kanan da di, tan din
it-itdon Diyos et mapo ed Jerusalem ay makwani abe en Zion, tan isdi di
makikalkaliana sin ipogaw na.
3 Singpaenan to din adi pankikinaawatan di nanasyon, olay din napip-
igsa ya mandinamag ay nasyon sin asag-en ya addawi. Pandayen da din

* **1:7** Din kanana sin Hebreo et: *Din naolnong ay sagsagot ay sana et lagbon di hostess, isonga maosal da kasin ay lagbon di hostess sin odom ay ili.* Say kanana di, tan din kaiarigan di manaydayaw si sinan didiyos et makikamalala.

kampilan da si alado ya din gayang da si maosal sin pan-oblaan da. Awni et din nanasyon yan adi dan mansagana para sin gobat ya adi da aben mangogobat.
4 Amin ay ipogaw et manbiyag da ay natalna sin payew ya garden da et
maga di pan-egyatan da, tan siya na di inkarin Diyos ay Kangatoan ay Turay.
5 Tonggal nasyon yan mandaydayaw ya on-onodan da din didiyosen da
ngem datako pay et dayawen ya tongpalen tako si eng-enggana si Yahweh
ay Diyos tako.
6 Kanan Diyos, "Sin agew ay sana, sinopek kasin din Israelita ay ipogaw ko
ay dinosak ay inpaey ko sin odom ay ili.
7 Magay kabaelan da ya addawi da sin ili da ngem badangak din at-atik
ay nakalasat en daida sin iyat da ay manlogi ta manbalin da si napigsa ay
nasyon. Manipod sidi ay timpo, iturayak daida ed Zion si eng-enggana.
8 Et sik-a ay Jerusalem ay kad-ak ay mamanbantay sin ipogaw ko, maitaoli
kasin din sigod ay dayaw mo et sik-a din mandindinamag ay kapital di
nasyon ay iturayak ay ari."

Ngem sakbay ay matongpal dadi, masapol ay mapaligatan din man-ili ed Jerusalem ya mapilit da ay maiey ed Babilonia. Wada abey timpo ay omalian di nanasyon ay mangobat ed Jerusalem, ngem adi dan ammo din planon Diyos ay mangisalakan sin ipogaw na. (*4:9-13*)

9 10 11 12 13

5

Din Inkarin Diyos Ay Waday Manturay Ay Taga-Betlehem
(5:1-6)

1 Mantabon kayo sin alad di ili, dakayo ay wada ed Jerusalem, tan enggay
nilikob di kalaban din ili yo. Awni et abaken das dakayo et ibabain da din ari
yo ay Israelita.
2 Ngem kanan Diyos, "Sik-a ay Betlehem ed Efrata, sik-a di kakitkittoyan ay
ili sin lak-am Juda, ngem sik-a di bomalaan di nawawada nanipod ed nabaon
ay mangituray sin ipogaw ko ay Israelita."
3 Isonga baybay-an Diyos daida enggana ay makaanak din nawad-an ay
babai, asi maitaoli ay maitapi kasin sin kailian da din kakailiana ay napilit
ay naiey ed addawi.
4 Sin omaliana, ipango na ya ay-ayowanana din ipogaw na ay kaman din
mangay-ayowan si karnero. Iturayanas daida babaen sin panakabalin ya
kinangaton Yahweh ay Diyos na. Magay pan-egyatan din ipogaw na, tan
awni et bigbigen di amin ay ipogaw isnan daga din kinangato na,
5 et sisya ay mismo di kapoan di talna. Mo omali din taga-Assyria ay
mangobat en datako ya makasgep da sin makneg ay pankamangan tako,
omanay din papangolo ay ipasango takon daida ay manalaknib en datako.
6 Isalakan das datako et abaken da din taga-Assyria, pag dan iturayan
daida babaen si kampilan da.
7 8 9 10 11 12 13 14 15

6

Din Pangidaruman Diyos Sin Ipogaw Na
(6:1-8)

1 Dengngen yo di ibagan Diyos maipanggep sin Israelita. Pomika ka ay Apo
ta iparang mo din darum mo ta saksian din dodontog ya bilbilig.

2 Dengngen yo ay dontog ya adi manpatingga ay lanad di daga din kason
Diyos tan waday nadagsen ay kaso ay pangidarumana sin Israelita ay ipogaw
na.
3 Kanan Diyos, “Dakayo ay ipogaw ko, sinoy inamag ko en dakayo? Intoy
inyat ko ay nangpadagsen si biyag yo? Somongbat kayo.
4 Inpangok dakayo ay komaan ed Egipto. Inbaak da Moses, Aaron ya si
Miriam ay mangipango en dakayo et insalakan kos dakayo sin naibag-enan
yo.
5 Dakayo ay ipogaw ko, nemnemen yo din lawa ay pinanggep Balak ay
ari ed Moab ay amagen en dakayo ya din songbat Balaam ay anak Beor
en sisya. Nemnemen yo abe din napasamak manipod sin namalasatan yo
sin ginawang ay Jordan ed Acacia enggana sin dinmatngan yo ed Gilgal.*
Nemnemen yo dana ta maammoan yo din kinalinteg ko ay nangisalakan en
dakayo.”

Pag kanan di esa ay Israelita,

6 “Sino ngin di mabalin ay idawat kon Diyos ed langit mo enak mandayaw
en sisya? Ay man-idatonak en sisya si olbon ay baka ay sag-eesay tawen da
ta mapooan da?
7 Ay mapnek si Diyos mo idawtak si kalibolibo ay bomaro ay karnero ya
kaman obbog ay adi kaabos ay mantikan di olivo? Ay peslek din besag ay
anak ko ta idaton kon sisya ay ibayad sin basol ko?”

Sinongbatan din mamadtos sisya yan kanana,

8 “Maga! Inlawlawag Diyos din kosto ay amagen. Siya na di laydena ay
amagen tako. Amagen tako din nalinteg sin pangilan Diyos, ipaila tako di adi
manbalbaliw ay layad ya manpakombaba tako ay mantongpal en Diyos ay
daydayawen tako.”

Ngem din Israelita et adi dan inon-onodan din siged ay ogali ay sana mo adi et maetek da, sinossowitik dan iib-a da ya pinalpaligat dan nabiteg. Isonga kanan Diyos en olay mo mangan da, adi dan mabsog, ya olay mo man-olnong da, maga di maidolin, ya olay mo man-esek da, maga di apiten da. Dosaenan to si daida ta say maibabain da ya laslasoyen di odom ay nasyon si daida. Mansakit di nemnem Mikias mo nemnemena din lawa ay kasasaad din Israelita, isonga kanana: (*6:9-16*)

9 10 11 12 13 14 15 16

7

Din Kadodogis Ay Kabibiyag Di Israelita

1 Magay namnama! Kamanak din nadagaangan ay magay maanapanas
nabay-an ay lames di kaiw ya lames di obas. Enggay naboras amin din lames
di obas ya din laylaydek ay damo ay lames di igos.
2 Enggay maga polos di nalinteg ay ipogaw ay kanayon ay mantongpal
en Diyos. Nakasagana da amin ay manpese. Man-asiaanop da amin din
sinkakailian.

* **6:5** Din maipanggep en da Balak en Balaam et madtengan sin Bilbilang 22-23. Din maipanggep abe sin ginawang et madtengan sin Josue 3-4.

3 Nalaing da amin ay man-amag si lawa. Din oopisyal ya howis yan
mankedaw da si pasoksok. Basta ibagan di mabigbigbig ay ipogaw din
laydena yan mantotolag da ay mangikillo si nalinteg.
4 Olay din kasigedan ay ipogaw et maiarig das tombek ay logam ono kaiw
ay napagatan. Dinomteng din agew ay panosaan Diyos en daida ay kaman
met laeng din indadaan di mamadto ay namanbantay en daida, et adi da
ammo mo sinoy amagen da.
5 Adi kayon mantalek sin tinokmang ya gayyem yo. Annadan yo din kali
yo, olay en asawa yo.
6 Tan enggay adi banolen din an-ak ay lallalaki din am-a da, ya din anan-
ak ay babbabai yan kontraen da din iin-a da. Din manogang ay babai yan
ibawena din katogangana ay babai. Din kalaban di esay ipogaw et din
pamilya na met laeng.
7 Ngem mo sak-en pay, sedsed-ek si Diyos. Sisya di namnamaek ay
omisalakan. Ammok ay si Diyos ay daydayawek et patgana din kararag ko.

Din Pangisalakanan Diyos Sin Ipogaw Na

8 Magay panragsakan di kalaban tako, tan olay naisokba tako, bomangon
tako kasin. Ed wani, tinmotokdo tako sin mabolinget, ngem si Diyos di
kapoan di silaw tako.
9 Nanbasol tako en Diyos, isonga masapol ay anosan tako din bonget na.
Ngem awni et salaknibanas datako sin kalaban tako. Dosaenas daida gapo
sin ligat ay inpalak-am dan datako. Ibala nas datako sin mapat-a et maila
tako din kinalinteg na sin pangisalakanana en datako.
10 Mo ilaen din kaibaw tako din iyat Diyos ay omisalakan, palalo ay
mabainan da. Daida met laeng di nanglaslasoy en datako ed idi ay nangwani,
“Into ngin si Yahweh ay Diyos yo?” Edasan tako din kaabakan da et boyaen
takos daida ay maipababa ay kaman pitek ay magatgatinan sin kalsada.
11 Dakayo ay taga-Jerusalem, omalin to di timpo ay pangisaadan yo kasin
sin alad di ili yo* ya paannawaen yo din beddeng di daga yo.
12 Sin timpo ay sana, omali sin kad-an yo di mapod Assyria ya din ginawang
ay Eufrates ay maibandas belaan di agew, mapod Egipto ay maibandas
abagatan, ya mapo sin addawi ay baybay ya kadondontogan.
13 Tan dana ay kailiili isnan daga et madadael da ya manbalin da ay
kadardaratan begew sin lawa ay inam-amag di omili.

Kararag Di Ipogaw Diyos Ta Seg-anganas Daida

14 Apo Diyos, ayowanam komas dakami ay pinilim ay ipogaw mo ta ipastol
mos dakami ay kaman karnero. Ang-anggoy mi sin kada, ngem nanliniked
sin kad-an mi di mayat ay pastolan. Ipastol mo komas dakami ed Basan ya
Gilead ay kaman ed idi.
15 Ipailam koma kasin di nakaskasdaaw ay kaman sin nangipangoam en
dakami ay komaan ed Egipto.
16 Ilaen to din odom ay nasyon et magay bael da olay mo pigay pigsa da.
Gapo sin palalo ay masdaawan da, masngang ya mateweng da.
17 Pakiokmon dan to di tapok ay kaman din eweg. Bomala dan to sin
naaladan ay ili da et manpayegpeg das egyat da ay somag-en en sik-a ay Diyos
mi.
18 Magay odom ay diyos ay makaiso en sik-a, Apo. Tan pakawanem din
basbasol mi ay ipogaw mo ay nakalasat. Baken eng-enggana din bonget

* **7:11** Din natongpalan nina et madtengan sin Nehemias 6:15-16.

mo, mo adi et malaydan ka ay mangipaila en dakami sin layad mo ay adi manbalbaliw.
19 Maseg-ang ka kasin en dakami. Abakem din basbasol mi ay kaman mon in-gatin ya kaanem ay ikosnong mo sin lanad di baybay.
20 Ipailam din adi manbalbaliw ay layad ya seg-ang mo en dakami ay ipogaw mo ay polin da Abraham en Jacob, ay kaman din inkarim ed nabaon sin ap-apo mi.

Habakkuk
Maipanggep Sin Libro Ay Nay

At-atik di ammo tako maipanggep en Habakkuk. Gapo sin inpadto na sin 1:6 ay maipanggep sin pomigsaan di taga-Babilonia, maawatan tako ay nanili ed Juda sin timpon Ari Josias (2 Aari 23:29-30) ono Ari Jehoyakim (2 Aari 24:1). Din taga-Babilonia et inabak day Nineve ay kapital di Assyria sin 612 B.C. ya siya abey Egipto sin 605 B.C. Asi dan ikanayon ay makigobat sin odom ay kailiili enggana ay inabak day Jerusalem sin 597 B.C. Mabalin ay indasan Habakkuk din gobat ay sana.

Naitken din libro ay nay sin libro ay insolat di odom ay mamadto, tan din naisolat isna et baken din inpaammon Diyos sin ipogaw na babaen en Habakkuk, mo adi et din nanngalatan da Habakkuk en Diyos. Sin 1:2-4, nanriri si Habakkuk ay mansalodsod mo sinoy gapo ay binaybay-an Diyos din mangam-amag si lawa ed Juda. Sinongbatan Diyos ay nangwani en ibaa na di taga-Babilonia ay manosa en daida. Asi et nasepsep ay nagolo di nemnem Habakkuk, tan adi na maawatan mo intoy iyat din nasantoan ay Diyos ay mangosal si makedse ay ipogaw ay manongpal sin panggep na. Ngem naammoan Habakkuk ay masapol ay sed-ena din katongpalan di planon Diyos sin kosto ay timpo na, isonga sin naodi (3:1-19), nankararag ay mangidayaw sin kinangaton Diyos ya mangibalikas sin pammati na en sisya.

Din libro ay nay et maipanggep sin nanngalatan da Habakkuk en Diyos, ngem dakdake di silbi na sin am-in ay ipogaw Diyos ay nagolo di nemnem na gapo ta adi da maawatan din panggep Diyos.

Din Linaona

Din ririn Habakkuk ya din songbat Diyos 1:1–2:4
Din kararag Habakkuk 3:1-19

Din Ririn Habakkuk Ya Din Songbat Diyos (1:1-11)

1 Siya na di inpaammon Diyos en Habakkuk ay esa ay mamadto babaen si iitaw.
2 Kanan Habakkuk ay nanriri, “Sik-a ay Diyos, nabayag ay nanpak-pakaasiak en sik-a ay mankedaw si badang mo. Pig-an pay ay patgam nan kararag ko ya isalakan mos dakami sin mamalpaligat en dakami?
3 Apay nga ipalak-am mon sak-en di ad-ado ay ligat ya ipalobos mo ay maam-amag di lawa? Kanayon ay mailak di ipogaw ay mangipakaseseg-ang ya mamalpaligat sin iib-a da. Sin amin ay lugar yan waday mankokontra ya man-iibaw.
4 Isonga magay silbin di linteg ya maga polos di mangowis si kosto, tan din mangam-amag si lawa yan abaken da din magay basol na sin kasos da.”

5 Kanan Diyos, “Sipotan yo din nanasyon sin asag-en yo et palalo ay masdaaw kayon to si maila yo, tan waday amagek sin timpo ay sibibiyag kayo ay masdaawan yo mo madamag yo.
6 Panturayek to din makedse ya dalosodos ay taga-Babilonia et likeden din sosoldado da din intiro ay daga ta posen da di baken dan oka.
7 Paegyaten dan kaipoipogaw sin odom ay ili. Gapo sin kinalastog da, din laylayden da ay amagen et say panbalinen da ay linteg.

8 Paspas din kabayo da mo din kanan da en leopard.* Maangat da mo
din mandagaang ay atap ay aso ay man-anap si anopen da sin labi. Paspas
di tagtag din kabayon di sosoldado da ay mapo sin addawi. Biglaen da din
kalaban da ay kaman din iyat di agila ay manipdot si depapen da.
9 Domateng da amin ay mamaligat yan napodot di toktok da ay kaman din
dagem ay mapmapos belaan di agew. Din balod da et kaman din kaad-adon
di darat.
10 Din aari ya tuturay yan laslasoyen da. Magay alad di ili ay makasawad
en daida, tan mantob-on das lota ay somakyaban da ay manadael sin alad,
asi dan abaken din ili.
11 Pag dan dalasen ay madipos ay kaman din dagem. Nakabasol da, tan
mantalek da sin bokbokod da ay pigsa ay kaman dan say diyos."

Din Kasin Nanririan Habakkuk Ya Din Songbat Diyos
(1:12-13; 2:1-4)

12 Pag kanan Habakkuk, "Sik-a ay Yahweh din nasantoan ay Diyos ko.
Magay nanlogiam ya magay pap-eng mo. Sik-a ay Diyos ay pankamangan
di nangdotok en daida ay man-ikeddeng ya mandosa.
13 Nasantoan ka et adi kan maitoled ay mangiila si mangam-amag si lawa.
Ngem mo siya sa, apay ngin ay baybay-am da nan manglilipot ay mamaligat
sin ipogaw ay nalinteg mo daida?"
14 15 16 17

2

1 Emeyak sin nakayang ay pantean di gowardiya ta sed-ek mo sino di
ibagan Diyos ya din songbat na sin kararag ko.
2 Siya na di songbat Diyos en sak-en, "Estem ay isolat si bato din ibagak en
sik-a ta nalaka ay mabasa.
3 Masapol ay isolat mo dana tan daan pay laeng di naikeddeng ay timpo ay
katongpalan da. Olay mo kaman mabayag, masapol ay sed-em, tan sigurado
ay matongpal dana ay adi mataktak.
4 Din managbasol yan magay kosto ay pantongpalan da, ngem din nalinteg
ay ipogaw et maibasar din biyag da sin pammati da."
5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

3

Din Kararag Habakkuk

1 Siya na di kararag din mamadto ay si Habakkuk.
2 "Apo Diyos, dinngek din inam-amag mo
et nasdaawak dadlo.
Amagem koma abe ed wani ay timpo mi
din nakaskasdaaw ay inam-amag mo ed idi.
Olay mo manbonget ka, maseg-ang ka koma.
3 Omali kasin si Diyos ay nasantoan
ay mapo ed Edom ya sin kadondontogan ed Paran.
Din koniniing na et silawana amin ed daya,
et idaydayaw da sin amin ay solin di daga.
4 Kaman agew di koniniing na,
somilsilap di silaw ay mapo sin takkay na
ay kad-an di naidodolin ay panakabalina.
5 Wada di dowa ay kaeegyat ay makiey en sisya:
din nakaro ay sakit ay ipaon-ona na,

* **1:8** Din leopard et kaman tigre ngem nalabalabangan.

ya din pese ay ipaonod na.
6 Mo isaldeng na ay mandan, manyegyeg nan daga,
manpayegpeg din kaipoipogaw mo ilaenas daida.
Din makneg ay dontog et makosokos da,
din bilig ay nannandanana ed bayag et magday da.
7 Inilak ay emegyat din taga-Cusan,
manpayegpeg da abe din taga-Midian.
8 Apo Diyos, ay din baybay ya ginawang di binmongetam
idi nanlogan ka sin kalisam ay mangisalakan?
9 Insaganam din panam
ya nansianem din daga babaen si ginawang.
10 Manpayegpeg das egyat da
din dontog ay mangilan sik-a
ya nan-odan si napigsa.
Din malosong ay baybay yan man-agodood da,
et pomigsa din dalloyon da.
11 Gominek din agew ya bowan sin kad-an da
ay mangila sin panam ay napigsa
ya gayang mo ay somilsilap di tadem na.
12 Gapo din bonget mo,
din nanasyon yan in-gatigatin mo.
13 Inmali ka ay mangisalakan sin ipogaw mo
ya din arim ay pinilim, Apo.
Pinsem din pangolon di mangam-amag si lawa,
maga polos di binay-am sin sosoldado na.
14 Pinanam din toktok di pangolo da
idi kaman dan pewek ay inmali
ta pansisianen das dakami.
Naragsakan da abe ay namalpaligat en dakami
ay kaseseg-ang sin nantabtabonan mi.
15 Nangabayo ka ay nangigatigatin sin baybay
et manlowag din napigsa ay danom na.
16 Sin nanngeak isna, palalo di egyat ko,
et nan-gayenggeng din sobil ko.
Kinmapoyak ya nanpayegpeg din peweg ko,
ngem gominekak ay man-ed sin panosaan Diyos ay Apo mi
sin inmali ay mangobat en dakami.
17 Olay mo din igos, obas ya olivo yan magay lames da,
sin payew yan magay maapit da,
olay matey amin ay karnero ya baka,
18 naragsakak pay dedan,
tan si Diyos di omisalakan.
19 Din kapoan di pigsak et si Diyos ay Kangatoan,
sisya di omay-ayowan sin kadondontogan.
Panbalinenas sak-en ay kaman ogsa
ay adi maisoksokba.”

Zefanias
Maipanggep Sin Libro Ay Nay

Si Zefanias et mabigbig ay ipogaw ed Juda, tan naipoli en Ari Hezekias. Din kadesana ay mamadto et da Jeremias, Nahum ya siguro si Habakkuk. Nangaskasabas sisya sin timpon Ari Josias idi daan pay laeng baroan Josias din pammatin di ipogaw en Diyos.

Inpadto na ay domteng di agew ay pangokoman ya panosaan Diyos sin ipogaw na ed Juda begew sin nanaydayawan da si sinan didiyos. Dosaena abe amin ay nasyon. Ngem olay mo mabakas ed Jerusalem, seg-angan ton Diyos din ipogaw na. Maamag kasin din siyodad yan napakombaba ya nalinteg di man-ilis di.

Din Linaona

Din pangokoman Diyos ed Juda ya sin amin ay nasyon (1:1–3:8)
Din kasin kabaroan ya panragsakan di ipogaw Diyos (3:9-20)

Din Dandani Ay Pangokoman Diyos Sin Kaipoipogaw (1:1,7,12-18)

1 Siya na di inpaibagan Diyos en Zefanias ay anak Cusi idi nanturturay si
Josias ay anak Amon ed Juda. Si Zefanias et anak Cusi ya apon da Gedalias,
Amarias ya ari Hezekias.
2 3 4 5 6
7 Dandani ay domteng din pangokoman Diyos, isonga iginek yo sin san-
goanana. Mansagsaganas Diyos ay manosa sin ipogaw na ed Juda ay kaman
dan animal ay maidaton, et inayagana di kalaban da ay mangabak ya mamse
en daida.
8 9 10 11
12 Kanan Diyos, “Sin doy ay timpo, man-aak si silaw ta sokisokek ed
Jerusalem. Dosaek din ipogaw ay mapnek ya mantalek sin awak da et
anggoy. Daida di mangwanis nemnem da, ‘Maga polos di amagen Diyos, olay
siged ono lawa.’
13 Ilayaw to din kalaban da din kinabaknang da ya madadael din bebbeey
da. Polos ay adi dan to panbeeyan din bebbeey ay am-amagen da ya adi dan
inomen din arak ay mapo sin obas ay is-is-ek da.
14 “Enggay dandani ya madalas ay domteng din agew ay pangokomak sin
kaipoipogaw. Palalon to di ligat sin agew ay sana, tan olay din katoledan ay
sosoldado et man-adawag da tan magay namnamaen da ay badang.
15 Din agew ay doy di kailaan di bonget ko, agew ay panlak-aman si ladingit
ya ligat, agew di panakadadael ya agew di bolinget ya liboo.
16 Sin agew ay doy, madnge di ad-ado ay tanggoyob ay mangipaammo si
kawadan di gobat. Madnge abe din bogaw di sosoldado ay mangobat si
naaladan ay siyodad ay waday nakayang ay pantamangan di gowardiya da.”
17 Kanan aben Diyos, “Idawtak din ipogaw si panligatan da enggana ay
kaman dan nagodab ay mankapkapokap. Gapo ta binmasol dan sak-en,
manbolos din dada da ay kaman owat danom ay maiwasit sin lota ya
maiwalang din bangkay da ay maboyok.
18 Adi makaisalakan en daida din palata ya balitok da sin agew ay pangi-
pailaak si bonget ko. Tan din bonget ko et kaman apoy ay mangan sin intiro
ay daga, et peslek amin ay ipogaw ay matago sin labaw na.”

2

1 2

Din Pamagbagan Zefanias Ta Malisian Da Koma Di Dosa (2:3)

3 Ipapasnek yo ay mansagong en Diyos, dakayo ay napakombaba ya
managtongpal en sisya. Man-amag kayo si siged ya ipababa yo di nemnem
yo sin sangoanana. Mo siya say iyat yo, mabalin ay malisian yo di dosa sin
agew ay pangipailaan Diyos si bonget na.
4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15

3

Din Basol Di Taga-Jerusalem (3:1-2)

1 Kaseseg-ang pay din siyodad ay Jerusalem. Ad-ado di omili ay kadodogis
di ogali da ay mangonkontra en Diyos ya mamalpaligat si gait da.
2 Adi da patpatien di pamagbaga. Adi da aben mantalek en Diyos ono
somag-en en sisya.
3 4 5 6 7 8

Din Kasin Kabaroan Di Ipogaw Diyos (3:9-13)

9 Kinwanin Diyos, “Sin doy ay timpo, linisak din kadodogis ay nemnem
ya tepek di ipogaw ta man-es-esa da ay mandayaw ya mansilbin sak-en ay
Diyos.
10 Olay din ipogaw ko ay wada ed addawi ay ili ay Etiopia, omali dan to ay
mankararag ya man-idaton en sak-en.
11 Sin agew ay doy, adi kayon maibabain gapo sin kinmontraan yo. Tan
manipod sin doy ay timpo, kaanek din mangipapangato si awak da et maga
di natangsit sin nasantoan ay dontog ko.
12 Tan bay-ak issa di napakombaba et sak-en di pankamangan da.
13 Din mabay-an ay Israelita et adi dan to man-amag si lawa ya man-etek.
Awni et mayat di biyag da ya magay pan-egyatan da.”

Din Kasin Panragsakan Di Ipogaw Diyos (3:14-20)

14 Ibogaw yo din kanta yo, dakayo ay taga-Israel, ya ipapas yo di amin ay
likna yo ay manragsak, dakayo ay taga-Jerusalem.
15 Tan insaldeng Diyos ay manosa en dakayo yan kinaana amin din
kalaban yo. Si Diyos ay ari tako ay Israelita et wada sin kad-an yo, isonga
magay gapo ay emegyat kayo.
16 Domteng to di timpo ay kanan da sin taga-Jerusalem, “Dakayo ay ipogaw
ed Jerusalem, adi kayon emegyat ya madismaya.
17 Wadas Yahweh ay Diyos yo sin kad-an yo et abaken yo din kalaban yo
babaen sin panakabalina. Maragsakan sisya en dakayo et gapo sin layad na,
idawtanas dakayo si baro ay biyag. Awni et mankanta si ragsak na gapo en
dakayo,
18 ay kaman din ragsak di ipogaw ay makifiesta.”
Kanan Diyos, “Adiak ipalobos ay wada kasin di mamaligat en dakayo ya
maibabain kayo.
19 Domteng to di timpo ay dosaek din mamaligat en dakayo. Isalakan ko
amin ay magay kabaelana ya itaolik sin ili da din napilit ay naiey sin addawi
ay ili. Panbalinek ay dayaw din naibabainan da et madayaw dan to sin intiro
ay daga.

20 Domteng to di timpo ay itaolik sin bebbeey da din ipogaw ko ay naisi-
asian sin odom ay ili. Panbalinek dakayo ay mandinamag ya madaydayaw
sin amin ay ipogaw isnan daga ya ipailak en dakayo ay pasigedek kasin di
biyag yo.” Siya nay inbagan Diyos.

Zekarias
Maipanggep Sin Libro Ay Nay

Si Zekarias et baken owat mamadto mo adi et padi abe. Din olog di ngadana et adi linglinglingan Diyos. Naianak sisya ed Babilonia et naitapi sin 50,000 ay Judio ay nantaoli ed Juda sin 538 B.C. ay inpangon da Zerubbabel en Josue. Inlogin din kaipoipogaw ay mangisaad kasin sin Timplo, ngem begew sin nangonkontra en daida, insaldeng dan obla si nasurok ay sinpo ay tawen.

Din panggep Zekarias ay nangaskasaba et ta papigsaena din nemnem di kailiana ta itoloy da ay mangamag sin Timplo ya ta mabaroan abe di ogali da. Ad-ado di inpadton Zekarias ay maipanggep sin Mesias mo din odom ay mamadto, powiras Isaias. Inpadto na din damo ay inmaliana ya kaipogaw na (6:12), din kinapadi na ya turay na (6:13), din kinadiyos na (13:7), din nalipotana (11:12-13), din panturayana (9:10) ya din kasinan omalian (14:4). Ad-ado abe di inpadto na maipanggep ed Jerusalem ya din pangokoman Diyos sin nanasyon. Mo basaen tako din libro ay nay, maawatan tako din panakabalin Diyos ay mangituray sin ipogaw ya nanasyon ed nabaon, ed wani, ya siya abe sin tapin di agew.

Din Linaona

Din nangayagan Diyos sin ipogaw na ta manbabawi da 1:1-6
Din naipaila en Zekarias ay kaman iitaw 1:7–6:8
Din nadotokan Josue ay kangatoan ay padi 6:9-15
Din maipanggep si kaitpean di dagaang 7:1-14
Din kasin pamindisyonan Diyos ed Israel 8:1-23

Din Nangayagan Diyos Sin Ipogaw Na Ta Manbabawi Da (1:1-6)

1 Sin maikawao ay bowan sin maikadwa ay tawen di turay Darius, waday
inpaibagan Diyos sin mamadto ay si Zekarias ay anak Berekias ay anak Iddo.
2 Kanan Zekarias, “Palalo di bonget Diyos ay Kangatoan ay Turay sin aap-o
yo.
3 Isonga kanana en dakayo, ‘Sagongen yos sak-en ta awatek dakayo.
4 Adi yo tadonen din aap-o yo ed idi. Kinaskasabaan di mamadto si daida
ta manbabawi da sin basbasol da ya sagongen das sak-en ngem adi da
pinatpati.
5 Ed wani, enggay natey da amin din aap-o yo ya mamadto.
6 Binagbagaak ya inpaammok din bilbilin ko sin aap-o yo babaen sin
mamadto, ngem adi da pinatpati, isonga nadosa da. Pag dan manbabawi yan
kanan da: Kosto baw din inkeddeng Diyos ay dosa tan maibagay sin inam-
amag tako.’ ”

Din Nangon-ona Ay Naipaila En Zekarias Ay Kaman Iitaw (2:10-13; 3:7-10)

7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21

Wada di wao ay kaman iitaw ay inpailan Diyos en Zekarias ta say mapa-
pigsa di nemnem di ipogaw ay nantaoli ed Juda. Din damo ay inila na et lalaki
ay nangakabayo si manbalanga ay kabayo. Wada di odom ay nangakabayo
ay inmey sin kad-ana et inpadamag da en sisya din mayat ay kasasaad di
odom ay nanasyon isnan daga, dowan kaseseg-ang da pay laeng ed Juda.
Pag kanan din anghel ay kangalat Zekarias en laton ay seg-angan Diyos ed

Jerusalem et maamag kasin din Timplo. Bomaknang abe kasin din kailiili ed Juda.

Din maikadwa ay iniitaw na et inila na di opat ay sakngod ay kaiarigan din napigsa ay nanasyon ay nangisian sin taga-Israel ya Juda ed idi. Asi et dinmateng di opat ay karpintiro ay nananggen si martilyo ta paegyaten da din sakngod ya abaken das daida.

Din maikatlo ay iniitaw na et inila na di lalaki ay nananggen si panlokod. Linokod na ed Jerusalem ta way iyat na ay kasin mangamag. Kanan din anghel en palalo ay ad-adon to di ipogaw ya animal ed Jerusalem isonga magay alad di ili si omanay, ngem laton tan salakniban Diyos ay mismo din siyodad babaen si apoy sin nanniliked di siyodad. (1:7–2:9)

2

1 2 3 4 5 6 7 8 9

10 Kanan din Anghel Diyos, “Dakayo ay taga-Jerusalem, ikanta yo di ragsak yo, tan kanan Diyos en omaliak ay makitee en dakayo.
11 Sin doy ay timpo, ad-ado ay nasyon di komamang en Diyos et manbalin dan to ay ipogaw na. Makitee si Diyos en dakayo et say pangammoan yo ay sisya di nangibaan sak-en en dakayo.
12 Manbalin kasin ed Juda ay nabanol ay sanikwa na sin pinili na ay daga. Ed Jerusalem abe di piliena kasin ay siyodad.
13 Gominek kayo amin ay ipogaw sin sangoanan Diyos tan omali ay mapo sin nasantoan ay panteana.”

Din maikap-at ay naipaila en Zekarias et inila nas Josue ay din kangatoan ay padi sin timpo na. Nanbabados nalogit yan pinmipika sin nan-gawaan din Angel Diyos ya si Satanas. Niyamyaman din Anghel si Satanas et kinaana din nalogit ay badon Josue ay kaiarigan di basol na yan insokat nay nalinis. Pag kanan din Anghel Diyos en Josue, (*3:1-6*)

3

1 2 3 4 5 6

7 “Siya na di inbagan Diyos ay Kangatoan ay Turay, ‘Mo tongpalem din linteg ko ya amagem din inbilin ko, sik-an to di makaammo sin Timplok ya sin pangokoman. Dengngek abe din kararag mo ay kaman din iyat ko ay mannge sin kararag di aanghel sin sangoanak.
8 Isonga sik-a ay Josue ay kangatoan ay padi, dengngem din ibagak, siya abe en dakayo ay gagait na ay padi. Dakayo di sinyal di mayat ay maamag sin tapin di agew tan ipailak to din baak ay makwani en Pingi.
9 Ipeey ko sin sangoanan Josue di bato ay pito di ropa na. Waday kali ay ikitikit kos di yan sin oneg di esay agew, ponasek din basbasol di ipogaw isnan ili.
10 Sin agew ay sana, man-asiawis kayon to sin katokmang yo sin kad-an di ineskan yos obas ya igos ta ganasen yo din kinatalnan di ili yo.’ ”

Din Maod-odi Ay Naipaila En Zekarias Ay Kaman Iitaw

Din maikalima ay inpaiitaw Diyos en Zekarias et inila na di patangan di silaw ay balitok ay naisaad sin nan-gawaan di dowa ay kaiw ay olivo. Kanan Diyos en din kaiarigana et kedngen Zerubbabel ay amagen din Timplo, baken babaen si panakabalin di ad-ado ay soldado ono din mismo ay pigsa na mo adi et din Ispiriton Diyos.

Din maikan-em ay inila na et waday nalopilop ay papil ay mantaytayaw. Din naisolat sin esa ay balina et “Maipakaan di am-in ay mangakew.” Din naisolat abe sin bas-il et “Maipakaan di am-in ay man-etek ay mantistigo.”

Din maikapito ay inila na et waday babai ay tinmotokdo sin baskit. Kanan din Anghel en din kaiarigana et din basbasol di man-ili ed Israel ya Juda. Idi siya di, waday dowa ay babai ay anannawa di payak da. Intayaw da din baskit ed Babilonia. Din laydena ay kalien, kaanen Diyos am-in di basol ed Israel.

Din naodi ay inpaiitaw Diyos en Zekarias et inila na di opat ay kalisa ay para gobat ay mandan sin nan-gawaan di dowa ay bilig ay bronsi. Kanan din Anghel en emey da sin am-in ay bandan di daga ta idateng da din dosa ay inkeddeng Diyos. (4:1–6:8)

4

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14

5

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

6

1 2 3 4 5 6 7 8

Din Korona Para En Josue (6:9-15)

9 Kanan Diyos en Zekarias,
10 “Alaem din rigalon di balod ay napod Babilonia ay da Heldai, Tobias ya
Jedayas yan emey ka ay dagos sin beey Josias ay anak Zefanias.
11 Alaem din insagot da ay balitok ya palata ta amagem si korona ay
ikoronam sin kangatoan ay padi ay si Josue ay anak Josadac.
12 Ibagam en Josue ay kinwanin Diyos ay Kangatoan ay Turay en naey di
ipogaw ay manngadan si Pingi.* Domakdake sin daga ay kad-am et isaad na
din Timplon Diyos.
13 Sisya di mangamag yan maidayaw ay kaman ari et tomokdo sin trono
na ta iturayana din ipogaw na. Et baken ari et anggoy di saad na sin
tinmokdoana ay manturay mo adi et padi abe, yan mankompas din dowa
ay saad na ay sana.†
14 Din korona et komakaman sin Timplon Diyos ta say panginemnemne-
man en da Heldai, Tobias, Jedayas ya si Josias ay anak Zefanias.
15 Omali dan to din manbeey sin addawi et tomolong da sin kaisaadan di
Timplon Diyos. Maamag din Timplon Diyos et say pangammoan yo ay si
Diyos ay Kangatoan ay Turay di nangibaan sak-en. Mapasamak dana mo
napasnek kayo ay mantongpal sin kalin Yahweh ay Diyos yo.”

7

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14

8

Din Karin Diyos Ay Pasigedena Ed Jerusalem

1 Siya dana di inbagan Diyos ay Kangatoan ay Turay en Zekarias.
2 Kanana, “Laydelaydek ay tomolong ed Zion begew sin dakdake ay layad
ko sin ipogaw ay man-ilis di. Begew sin layad ko ay nay, palalo abe di bonget
ko sin kaibaw da.

* **6:12** Isaias 4:2. † **6:13** Di esa abe ay kaiologan nina sin Hebreo et: *Et wada abey padi sin kad-an di trono na yan mankompas da ay dowa.*

3 Mantaoliak to ed Jerusalem ay nasantoan ay siyodad ko et manteeak isdi.
Mangadanan din siyodad si Napodno ay Siyodad, yan din dontog ay panteak
et mangadanan si Nasantoan ay Dontog.
4 Wadan to di nankakay ya nankababkes ay mantoktokdo sin katopto-
pogan di ipogaw, et mansokod da ay mandan tan enggay nakanakay ya
nabakebakes da.
5 Ad-ado abe kasin di anan-ak ay man-ay-ayam sin kakalsada.

6 "Kaman naligat ay mapasamak dana sin pannemnem di at-atik ay ipogaw
ay deda ay matmatago sin timpo ay sana, ngem nalaka en sak-en.
7 Isalakan kon to din ipogaw ko sin kailiili sin belaan ya diposan di agew
8 ta itaolik daida ed Jerusalem et isdi di panbeeyan da. Daidan to di ipogaw
ko yan sak-en di Diyos da, et nalinteg ya kosto si kanayon di iyat ko ay
mangituray en daida.

9 "Papigsaen yo din nemnem yo, tan din dinnge yo ed wani et siya met laeng
din inbagbagan di mamadto sin naisaadan di fondasyon di maamag kasin ay
Timplok.
10 Tan sin daan pay laeng domateng din timpo ay doy, magay makabael ay
manglagbo si ipogaw ya mangabang si animal. Emegyat di amin ay ipogaw
ay bomala sin beey da, tan inturong ko di nemnem da ay man-asililiget.
11 Ngem ed wani, baken kaman din inyat ko ed idi di iyat ko sin nakalasat
ay ipogaw isna ay ili.
12 Awni et magay emegyatan da mo man-esek da. Omanay di odan ay
manibog sin mola da et ad-ado di lames din obas da. Mayat abe di apit da.
Idawat ko am-in dana ay bindisyon sin nakalasat ay ipogaw ay nay da.
13 Dakayo ay man-ili ed-Juda ya Israel, adi kayo emegyat mo adi et pa-
pigsaen yo di nemnem yo. Tan ed idi mo man-asibaos di mangili, kanan
da, 'Madosa ka koma ay kaman din taga-Juda ya Israel.' Ngem isalakan kos
dakayo, isonga ibagan to di mangili, 'Mabindisyonan ka koma ay kaman din
taga-Juda ya Israel.' "

14 Kinwanin aben Diyos ay Kangatoan ay Turay, "Idi inmipabonget din
aap-o yo, ninemnem ko ay waday kaeegyat ay mapasamak en daida, et adiak
inbabawi mo adi et tinongpal ko.
15 Ngem ed wani, panggepek ay bindisyonan dakayo ay taga-Jerusalem ya
Juda, isonga adi kayo emegyat.
16 Siya dana di masapol ay amagen yo. Din tet-ewa di ibaga yo sin gagait
yo. Nalinteg di iyat yo ay mangowis ta mawaday talna ya olnos.
17 Adi kayo manpanggep si lawa sin gagait yo. Adi kayo aben man-etek ay
mantistigo, tan kaliliget ko dana ay maamag."

18 Siya na abey inpaammon Diyos ay Kangatoan ay Turay en Zekarias.
19 Kanana, "Din pangit-itpean yo si dagaang yo sin maikap-at, maikalima,
maikapito ya maikasinpo ay bowan et manbalin to ay fiesta ay panra-
gragsakan di taga-Juda, isonga patgen yo di tet-ewa, olnos ya talna."

20 Kanan Diyos ay Kangatoan ay Turay, "Sin tapin di agew, emey dan to ed
Jerusalem din ad-ado ay ipogaw ay mapo sin kailiili.
21 Kanan to din ipogaw di esa ay siyodad sin omili si esa ay siyodad,
'En kami mandaydayaw en Diyos ay Kangatoan ay Turay ya mankedaw si
bindisyona. Emey tako!'
22 Emey din nanasyon ed Jerusalem ta en da mandayaw ya mankedaw si
bindisyon ko ay Kangatoan ay Turay.

23 Sin doy ay timpo, sinpo ay ipogaw ay mapos nanasyon ay nankinalasi di
kali da yan manpakod da sin badon di esa ay Judio yan kanan da, ‘Layden mi
ay omonod en sik-a tan dinamag mi ay wadas Diyos en sik-a.’ ”

9

1 2 3 4 5 6 7 8

Din Omalian Din Arin Di Jerusalem
(9:9-13)

9 Dakayo ay taga-Jerusalem, manragsak kayo,
ibogaw yo din ragsak yo,
tan dandani ay omali din ari yo.
Nangabak ngem napakombaba,
anak di dangki di nangabayoana.
10 Kanan Diyos, “Awni et kaanek ed Israel amin dana:
din kalisa, kabayo ya pana
ay gobat di kaosalan da.
Din ari yo, awni et makikapya
sin kailiili isnan daga.
Sakopen to di iturayana
manlogi sin benget di baybay enggana sin esay benget na,
manlogi sin ginawang ay Eufrates enggana sin gedeng di daga.
11 Gapo sin intolag kon dakayo
ay siniglotan di dadan di daton yo,
wayawayaak to din ipogaw yo
sin bobon ay magay danom na ay naibalodan yo.
12 Dakayo ay naibalod sin addawi ay daga,
balod ay wada di namnama da,
mantaoli kayo sin ili yo ay makneg di alad na.
Ed wani, ibagak en dakayo,
dobli di bindisyon ay idawat kon dakayo
mo din ligat ay linaklak-am yo.
13 Dakayo ay taga-Juda ya Israel, dengngen yo,
dakayo abe ed Zion, tan osalek dakayo
ay kaman pana ya kampilan di soldado
ay makigobat sin ipogaw ay Griego.”

Si Diyos Di Mangayowan Sin Taga-Juda

Si Diyos di mangisalakan sin ipogaw na tan abakena din kalaban da. Sisya di mangipawadas odan ta gomabay di molmola, ya panbalinena din ipogaw na ay nasalon-at ya napigsa. Mo pay din manpontos ya mankotom, owat dan ietekan din manpatolong en daida, isonga masangsangaw din kaipoipogaw ay kaman dan kakarnero ay iwed di mangay-ayowan en daida. Dosaen Diyos din papangolo ay mangam-amag si kaman nidi yan isalakana ya papigsaena din ipogaw na. Olay mo nansianenas daida sin kailiili ed idi, sinopenan tos daida et onodan das sisya. (9:14–10:12)

14 15 16 17

10

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

11

1 2 3

Din Dowa Ay Mangay-ayowan Si Karnero (11:4-17)

4 Kanan Yahweh ay Diyos ko, “Waday laydek ay amagem ay kaman
pangarig. En ka manpastol si sinkabeweg ay karnero ay nakeddengan ay
mapalti.
5 Pinalpaltin di nanlaklako en daida ngem adi da madosa. Kanan din
nangilaklako en daida, ‘Madaydayaw si Diyos tan nay binmaknangak.’ Olay
din nangipaspastol en daida et adi da naseg-angan en daida.
6 “Tan enggay adiak seg-angan din ipogaw sin ili ay sana. Sak-en ay mismo
di mangipolang en daida sin panakabalin di turay ya ari da. Dadaelen din
tuturay ay nay din ili et maga di isalakan ko,” kinwanin Diyos.
7 Idi siya di, linmagbo da din nanlako si kakarnero et inpastol ko din
kakarnero ay natodingan ay mapalti. Nan-aak si dowa ay sokod ay ngi-
nadanak si Seg-ang ya Timpoyog et inayowanak din kakarnero.
8 Sin oneg di esay bowan, kinaan ko di tolo ay manpaspastol. Ngem enggay
naabos abe di anos ko sin kakarnero yan malmaliget da abe en sak-en.*
9 Idi siya di, kanak sin kakarnero, “Manipod ed wani, baken sak-en di
mangayowan en dakayo. Mo waday matey, bay-ak ay matey. Mo waday
malitaw, bay-ak ay malitaw. Din mabay-an, olay man-asiabos da.”
10 Inak din sokod ko ay manngadan si Seg-ang et ginotlok ta mangipaila ay
nawaswas din intolag Diyos sin amin ay ipogaw.
11 Isonga sin isdi ay agew, naokas din tolagan. Omiila din man-ilaklako ya
manlaklako si kakarnero yan ammo da ay si Diyos di nankalkali babaen sin
inam-amag ko.
12 Kanak en daida, “Mo layden yo, idawat yo din lagbok, mo sigaan yo et
olay maga.” Pag dan idawat di tolonpo ay palata ay say lagbok.
13 Kanan Diyos en sak-en, “Itep-am sin kad-an di man-am-amag si banga.”†
Et intep-ak sin Timplo sin kad-an di man-am-amag si banga din sana ay
kalalasoy ay kanan da en banol ko.
14 Idi makdeng di, ginotlok din maikadwa ay sokod ay makwani en Tim-
poyog. Say nangipaammo ay madadael di timpoyog di Juda ya Israel.
15 Pag kanan Diyos en sak-en, “Ed wani, manbalin ka si manpaspastol ay
magay silbi na.
16 Tan nay mandotokak isnan ili si mangipastol sin kakarnerok, ngem
baybay-ana din nalitaw. Adi na anapen din nasangaw, adi na agasan din
nasogatan ya adi na pakanen din napigsa pay laeng, mo adi et isida na din
kalamsan ay karnero et loksobena din kokob da.
17 Madosa din manpaspastol ay sana ay mamaybay-an sin kakarnero. Sa-
pay koma ta madoyok din kannawan ay mata na si kampilan ta maboldingan
ya mabetbet abe din takkay na ta makingking.”

12

Din Pangisalakanan Diyos Sin Siyodad Ay Jerusalem (12:1-14; 13:1)

1 Si Diyos di namarsua ed daya ya isnan daga ya nangidawat si biyag di
ipogaw. Siya nay inbaga na maipanggep ed Israel:

---

* **11:8** Di esa abe ay kaiologan nina sin Hebreo et: *kinaan ko di tolo ay manpaspastol tan enggay naabos di anos kon daida yan malmaliget da abe en sak-en.* † **11:13** Din kanana sin Syriac et: *“Itep-am sin pan-idoldolinan si gameng sin Timplo.”*

2 “Panbalinek to ed Jerusalem si kaman bason di arak ay pan-inoman din
nanasyon sin nanniliked et kaman dan nabeteng ay mandinapig. Likoben
dan to abe din odom ay ili ed Juda sin panlikoban da ed Jerusalem.
3 Pantitinolongan di amin ay nasyon isnan daga ay gobaten di Jerusalem.
Ngem sin domtengana di ay timpo, panbalinek ed Jerusalem si kaman
madagsen ay bato et madadael di amin ay nasyon ay mamadas ay mamid-
king en sisya.
4 Sin doy ay timpo, kibtotek din kabayo da ya bogeek din nangabayo en
daida. Godabek din kabayon di nanasyon, ngem bantayak pay din ipogaw
ed Juda.
5 Et kanan din papangolo ed Juda, ‘Si Yahweh ay Kangatoan ay Turay ay
Diyos tako di mangidawat si pigsan din ipogaw na ay man-ili ed Jerusalem.’
6 “Sin doy ay timpo, panbalinek din papangolo ed Juda ay kaman apoy
sin kada ono sin garami ta abaken ya dadaelen da amin ay ili ay wada sin
nanliniked. Ngem ed Jerusalem pay et laton ay adi maabak din omili mo adi
et komakaman das di.
7 Ngem pangon-onaek ay pangabaken din sosoldadon Juda ta din polin
David ya omili ed Jerusalem yan adi da it-ek din awak da.”
8 Sin doy ay timpo, salakniban Diyos din omili ed Jerusalem et olay din
kakapsotan en daida yan pomigsa ay kaman si David. Din polin David et
kaman si Diyos ono kaman din Anghel Diyos ay mangipangolon daida.
9 Tan inkeddeng ko ay dadaelek amin ay nasyon ay mangobat ed
Jerusalem.
10 “Awni et panbalinek din polin David ya ipogaw ed Jerusalem ay
managseg-ang ya managkararag. Ilaen dan to din dinoyok da et manladingit
da ay kaman din nateyan di bogbogtong ono besag ay anak.
11 Sin agew ay sana, palalo di ladingit ed Jerusalem ay kaman din ladingit
da paran Hadad-rimmon* sin tanap ed Megiddo.
12-14 Tonggal pamilya sin intiro ay ili yan manladingit da ay ang-anggoy
da. Manladingit din polin David, Levi, Natan, Simei ya din odom ay poli.
Maikasin ay manladingit din lallalaki sin babbabai.”

13

1 Kanan Diyos, “Sin timpo ay sana, mawadan to di obbog para sin polin
David ya din ipogaw ed Jerusalem ta malinisan da sin basbasol da ya
kinmadodogisan da.”
Pasaldengek abe din panaydayawan das sinan didiyos ya mamaga di
mamadto ay mangibagas etek, tan mo waday kaman nidi ay mamadto,
mabain ay mangipodno. (*13:2-6*)
2 3 4 5 6

Din Kateyan Di Mangay-ayowan Si Karnero (13:7-9)

7 Kanan Diyos ay Kangatoan ay Turay, “Matood ka ay kampilan ta idoyok
kos sik-a. Tan awni et peslek din ib-ak ay manpaspastol et mansisian karnero
da. Dosaek din ipogaw ko
8 et sin intiro ay ili yan matey din dowa ay inkatlo.
9 Din inkatlo ay mabay-an yan linisak ay kaman din iyat ay manlinis
si palata ya balitok babaen si apoy. Awni et mankararag dan sak-en et

* **12:11** Kanan di odom en si naey di ngadan di sinan didiyos ay makaammo sin molmola. Idi nango din molmola si tinawen, nanladingit din ipogaw tan kanan da en natey din diyos da.

songbatak daida. Ibagak ay daida di ipogaw ko yan ibaga da abe ay sak-en di Diyos da.”

14

Din Omalian Diyos Ay Manturay (14:1-16)

1 Ilaen yo ay taga-Jerusalem, tan dandani din agew ay pangokoman Diyos.
Sin doy ay timpo, omalin to di manamsam sin sanikwa yo et panbibingayan
da sin sangoanan yo.
2 Din iyat na ay maamag et sinopen Diyos din am-in ay nasyon et gobaten
da din siyodad ay Jerusalem. Abaken da et alaen da am-in ay layden da sin
bebbeey ya piliten da abe din babbabai. Din kagodwan di omili yan maiey
da ay maibalod sin addawi, ngem din odom pay yan mabay-an da.
3 Pag bomala si Diyos ay en mangobat sin nanasyon ay sana ay kaman met
laeng din inyat na ay nakigobgobat ed idi.
4 Sin agew ay sana, pomikas sisya sin toktok di dontog ay Olivo sin
bomandas belaan di agew ed Jerusalem. Magodwa din dontog et mawada di
annawa ay tanap sin nan-gawaana manipod sin bandan di belaan enggana
sin diposan di agew. Demenden sin amyanan din kagodwa yan sin abagatan
din godwa na.
5 Lomayaw kayo ay mandan sin tanap ay sana sin nan-gawaan di dontog
Diyos, tan domateng sa enggana ed Azel. Managtag kayo ay kaman din inyat
di aap-o tako sin nanyegyegana sin timpon Uzzias ay ari ed Juda.* Pag omali
si Yahweh ay Diyos ko yan ikoyog na din nasantoan ay aanghel na.
6 Mo domteng di ay timpo, maga di teg-in ono andap.
7 Maga abe di labi, pag kaagawan, tan olay sin labi et mapat-a pay dedan.
Din domtengana di ay timpo et si Diyos anggoy di makaammo.
8 Sin agew ay sana, man-oyas di danom ay mapo ed Jerusalem sin intiro ay
tawen, sin pinag-oodan ya siya abe sin tiyagew. Omayos din godwa na sin
baybay ay Mediterranean yan din godwa na sin lebeng ay Asin.
9 Pag man-ari si Diyos sin intiro ay lobong. Am-in ay ipogaw et dayawen
das sisya ay Diyos yan es-esa di ammo da ay ngadana.
10 Masingpan to din intiro ay ili manipod ed Geba sin amyanan eng-
gana ed Rimmon sin abagatan, ngem ed Jerusalem pay yan komakaman
ay nakaykayang mo din am-in ay ili ay wada sin nanliniked. Sakopen
din siyodad manipod sin Segpan Benjamin enggana sin Segpan sin Soli,
ay naiamagan di sigod ay segpan, manipod abe sin pan-gowardiyaan ed
Hananel enggana sin panpespesan si obas ay okan di ari.
11 Mailian to ya polos ay adi kasin madadael. Natalna abe di biyag din omili
ay magay pan-egyatan da.
12 Awni et ipalak-am Diyos di kaeegyat ay sakit sin nanasyon ay nangobat
ed Jerusalem. Maboyok din lamlames, mata ya dila da olay matmatago da
pay laeng.
13 Sin timpo ay sana, palalo ay kibtoten Diyos daida et esa en mangamdot
ya mangibaw sin ipogaw ay katakdo na.
14 Din taga-Juda abe yan makigobat da ay manalaknib ed Jerusalem.
Samsamen da din sanikwan di am-in ay nasyon ay balitok, palata ya lopot
ay ad-ado.

---

* **14:5** Din kanana sin LXX et: *Matab-okan din tanap ay sana sin nan-gawaan di dontog enggana ed Azel ay kaman din inyat na sin nanab-okan di yegyeg sin timpon Uzzias ay ari ed Juda.*

15 Wadan to abe di kaeegyat ay sakit di kabayo, dangki, kamel ya am-in ay
animal sin kampon di nanasyon ay sana.
16 Mo makdeng di, am-in din makalasat sin nanasyon ay nangobat ed
Jerusalem yan tinawen ay emey da ed Jerusalem ta en da mandayaw en
Diyos ay bigbigen da ay Kangatoan ay Turay. Silibraren da abe din fiesta ay
makwani en Ab-abong.
17 18 19 20 21

Malakias
Maipanggep Sin Libro Ay Nay

Din olog di Malakias et “baak.” Naisolat din libro ay nay sin timpon Nehemias ono naod-odi pay, idi nakdeng ay naisaad kasin din Timplo ed Jerusalem. Nadismadismaya din Judio ay nantaoli ed Juda, tan olay mo nakdeng ay naamag din Timplo ya alad di Jerusalem, daan matongpal din inpadton di mamadto ed idi maipanggep sin pomigsaan ya kadayawan di nasyon da ya daan pay laeng omalis Diyos sin Timplo ay mangipaila sin panakabalina. Isonga waday dowadowa da maipanggep sin layad ya kinalinteg Diyos yan makakkaan di namnama da. Begew sidi, sinossowitik das Diyos tan adi dan indawdawat din inkasinpon di sapol da ya kosto ay datdaton. Adi da aben inon-onodan di odom ay linteg Diyos, tan ad-ado di mangas-asawas adi mamati en Diyos, mangisissian si asawa na, mamalpaligat si ib-a na ya mangam-amag si odom ay kadodogis. Kanan Malakias en omalin to si Diyos ay mangokom ya manglinis en daida, ngem waday pangon-onaena ay baa ay mangisagana sin danena ya mangipaammo sin intolag na.

Din iyat Malakias ay mangasaba et ibagbaga na din salodsod ay wadas nemnem di mandengdenge, asi na songbatan. Isonga ad-adoy salodsod ya songbat ay linaon din libro ay nay.

Din Linaona

Din layad Diyos sin polin Israel 1:1-5
Din inpabasol Diyos sin Israelita 1:6–2:16
Din ibaan Diyos ay mangon-ona mo sisya 2:17–3:5
Din namaybay-an da sin inkasinpon di sapol da ya din bindisyon ay inkarin Diyos 3:6-12
Din seg-ang Diyos sin mansilbi en sisya 3:13-18
Din agew ay pangokoman Diyos sin kaipoipogaw 4:1-6

Din Layad Diyos Sin Polin Israel

1 Siya na din kalin Diyos ay inbaga nan Malakias ta ipaammo na sin
Israelita.
2 Kanana, “Kanayon ay inpailak din layad kon dakayo, ngem kanan yo,
‘Intoy inyat mo ay nangipaila si layad mo en dakami?’ ” Et kanan Diyos, “Sin-
iyogtan da Esau en Jacob, ngem inpailak di layad ko en Jacob ya din poli na
3 yan sinigaak si Esau ya din poli na. Dinadael ko din kadondontogan ay ili
na et nanbalin ay pantean di atap ay animal.”
4 Mo kanan din taga-Edom ay polin Esau, “Nadadael din il-ili tako ngem
bangonen tako kasin,” kanan Diyos ay Kangatoan ay Turay, “Olay amagen
da ngem dadaelek kasin. Mangadanan dan to si managbasol ay nasyon ya
ipogaw ay kaliliget Diyos si eng-enggana.
5 Kadi man et ilaen din Israelita dana ay mapasamak et kanan dan to,
‘Manakabalin baw si Diyos olay sin ili ay lasin di Israel.’ ”

Din Inpabasol Diyos Maipanggep Sin Indatdaton Da

6 Kanan Diyos ay Kangatoan ay Turay, “Rispitoen din anak si ama na ya
din bag-en din apo na. Sak-en si Ama yo ya Apo yo, ngem apay nga adi yon
dayawen sak-en? Dakayo ay papadi yan laslasoyen yos sak-en ngem kanan
yo pay laeng, ‘Intoy inyat mi pay ay nanglasoy en sik-a?’

7 Din songbat ko yan nan-idaton kayo si kadodogis sin altar ko. Asi yo
kanan, 'Intoy inyat mi ay nangipakadodogis en sik-a?' Ibagak en dakayo.
Maipaila sin am-amagen yo din panglaslasoyan yo sin altar ko.
8 Ay kanan yo en kosto din pangidatdatonan yon sak-en si naboldingan,
napilay ya mansaksakit ay animal? Padasen yo man ay idawat sin gober-
nador ta maila mo malaydan en dakayo.
9 "Ed wani, padasen yo ay papadi ay manpakaasi en sak-en ay Diyos ta seg-
angak din kaipoipogaw. Ngem adiak dengngen din kararag yo et dakayo di
akin basol."
10 Kanan aben Diyos ay Kangatoan ay Turay, "Wada koma di esa en dakayo
ay mangin-eb sin Timplo ta adi kayon makasgep ay man-ipoo si daton ay
magay silbi na sin altar ko, tan adiak malaydan en dakayo et adiak awaten
di olay sino ay idaton yo.
11 Tan awni et dayawen ya patgen di kaipoipogaw sak-en isnan intiro ay
daga. Am-in ay ili yan man-ipoo dan to si insinso ya makaay-ayo ay daton.
12 Ngem dakayo pay, lomaslasoy kayo begew sin pangwanian yo en
kadodogis din altar ya makan ay naidaton isdi.
13 Natangsit kayo ay manglaslasoy yan kanan yo en naoma kayo. Ay
kanan yo aya en awatek din idaton yo ay naakew, napilay ya mansaksakit
ay animal?
14 Madosa din maetek ay mangikari en idatona din kamayatan ay animal
na ngem kadodogis di idatona olay mo waday mapteng ay bomaro ay
karnero na. Tan nangatoak ay ari et patgen ya egyatan das sak-en sin am-
in ay nasyon isnan daga."

2

Din Pamagbagan Diyos Sin Papadi

1 Kanan Diyos ay Kangatoan ay Turay, "Siya na di ibilin ko en dakayo ay
papadi.
2 Masapol ay dayawen yos sak-en babaen sin am-amagen yo. Mo adi kayon
pomatpati ya baken napasnek di nemnem yo ay mangidaydayaw en sak-en,
baosak dakayo ya din am-in ay awaten yo ay panbiyagan yo. Di katet-ewa
na et enggay binaosak dana, tan baken kayon napasnek ay mantongpal sin
bilin ko.
3 Dosaek to din poli yo ya pababainak dakayo sin sangoanan di kaipoi-
pogaw. Di kaiarigana et pakpakak din ropa yo sin tain di animal ay idatdaton
yo et kaman kayon maitapi sin tai ay maiwasit sin basuraan.
4 Et say pangammoan yo ay inbilin ko na en dakayo ta matoloy din intolag
ko sin Levita.
5 Intolag ko ay idawtak daida si mayat ya ando ay biyag mo patgen ya
egyatan das sak-en et siya din inamag da.
6 Say initdo da din kosto et inam-amag da din maikompas sin laydek. Nal-
integ di ogali da ya ad-ado di tinolongan da ay mangisaldeng ay manbasol.
7 Lebbeng na ay itdon din papadi din kosto ay panangammo en sak-en ay
Diyos. Daida di lebbeng na ay panpaitdoan di ipogaw sin linteg ko, tan daida
din baak.
8 Ngem dakayo ay papadi yan naisian kayo sin kosto ay danan yan linablab-
sing yo din intolag ko en Levi. Ad-ado abe di binmasol begew sin init-itdo yo.
9 Gapo ta adi yon inon-onodan din laydek ta baken man-iiso di iyat yo sin
ipogaw, panbalinek dakayo ay lawa sin pangilan di Israelita ta laslasoyen das
dakayo."

Din Baken Napodno Ay Ogalin Di Taga-Juda

10 Ay baken ayan es-esa di Ama tako yan sisya din Diyos ay namarsua en
datako? Apay ngarud ay laslasoyen tako din intolag Diyos sin aap-o tako
babaen sin panokogan tako sin kari tako si esa ya esa?
11 Dinokogan din taga-Juda din kari da en Diyos et palalo ay lawlawa di
naamag ed Jerusalem ya sin intiro ay Israel. Inpakadodogis da din Timplon
Diyos begew sin nangasawaan da sin babbabai ay mandaydayaw si sinan
didiyos di odom ay ili.
12 Sapay koma ta dosaen Diyos di manbasol si kaman nina et maipakaan
isnan ili tako ta maisian sin ipogaw ay man-idatdaton en Diyos ay Kangatoan
ay Turay.
13 Siya abe dana di odom ay am-amagen yo: Man-oga ya manpilalak kayo
et enggay bassaen yo din altar Diyos si lowa yo, tan adi nan awaten din
idatdaton yo.
14 Salodsoden yo di begew ay adi na awaten din daton yo. Say gapo et
ammo na ay adi yo tinongpal din kari yo sin aas-awa yo olay mo nabayag
ay kinadkadwa yo ya nansapata kayo en Diyos.
15 Pinarsuan Diyos sisya ay waday awak ya ab-abiik na yan di panggep
na ay nangipan-es-esa en dakayo et ta mawadaan kayo si an-ak ay tet-ewa
ay ipogaw Diyos. Isonga annadan yo ta adi yo liwliw-an din kari yo ya
komakaman kayo ay napodno sin asawa yo.
16 Kanan Diyos ay Kangatoan ay Mangituray sin Israelita, “Kaliliget ko di
idang. Kaliliget ko din mamalpaligatan di lalaki sin asawa na begew sin
pangisianana en sisya. Isonga siliban yo ta komakaman kayo ay napodno
sin asawa yo.”

Din Ibaan Diyos Ay Mangon-ona Mo Sisya

17 Enggay naoma si Diyos sin kali yo. Salodsoden yo di gapo na, ngem
say begew et din pangwanian yo en siged sin pangilan Diyos din am-in ay
mangam-amag si lawa ya kanan yo en malaydan en daida. Siya abe sin
pangwanian yo en “Into pay di kanan da en nalinteg ay Diyos.”

3

1 Siya nay songbat Diyos ay Kangatoan ay Turay, “Awni et ibaak din
mangisagana sin danek et bigla ay domatengak sin Timplok, sak-en ay Diyos
ay an-anapen yo. Omalin to din baak ay sedsed-en yo ay mangipaammo sin
itolag ko.”
2 Maga polos di makalasat sin omaliana, tan maiarig si apoy ya napigsa ay
sabon ay manglinis.
3 Omali ay mangokom et linisana din Levita ay kaman din iyat ay manlinis
si balitok ya palata babaen si apoy ta say nalinteg da ay man-idaton en Diyos.
4 Et mo siya di, malaydan kasin si Diyos sin daton di taga-Juda ya Jerusalem
ay kaman ed idi.
5 Kanan Diyos ay Kangatoan ay Turay, “Omaliak to ay mangokom en
dakayo et mantistigoak ay dagos ay mangipaneknek sin basbasol di mansip-
ok ya man-gengey, manakikamalala, man-etek ay mantistigo, din man-
sosowitik si makilaglagbo, din mamalpaligat si nalasang, olila ya mangili, ya
din am-in ay adi mangipateg en sak-en.”

Din Namaybay-an Da Sin Inkasinpo Ya Din Bindisyon Ay Inkarin Diyos

6 Kanan Diyos ay Kangatoan ay Turay, “Sak-en si Diyos ay adi manbalbaliw,
isonga dakayo ay polin Jacob yan adi magolpi ay malitaw.

7 Manipod sin aap-o yo, dinokogan yo din bilbilin ko et adi yon tinongtong-
pal. Mantaoli kayon sak-en et taoliek dakayo. Ngem kanan yo, 'Intoy amagen
mi ta makataoli kamin sik-a?'
8 "Isalodsod ko na ay manongbat: Ay kosto aya mo akewan di ipogaw si
Diyos? Ngem nay ay ak-akewan yos sak-en. Salodsoden yo mo intoy inyat
yo ay nangakew, ngem ibagak en dakayo ay din adi yon pangidawtan si
inkasinpo ya daton yo.
9 Dakayo ay intiro ay nasyon di Israelita, nakeddengan kayo ay madosa tan
ak-akewan yos sak-en.
10 Iey yo sin Timplo din am-in ay inkasinpon di apit yo ta omad-ado di
makan isdi. Say iyat yo ay mamadas en sak-en ta maila yo di iyat ko ay
mangilokat sin kaidoldolinan di kinabaknang ed langit ta ibokbok ko di ad-
ado ay bindisyon en dakayo.
11 Adiak ipalobos ay kanen di bigis din mola yo yan ad-ado abey lames di
obas yo.
12 Mo siya di, ibilang di am-in ay nasyon dakayo ay nagasat gapo sin
bindisyon ay aw-awaten yo."

Din Seg-ang Diyos Sin Mansilbi En Sisya

13 Kanan aben Diyos, "Palawlawaen yos sak-en asi yo pay kanan, 'Ay sino
pay di lawa ay kinali mi maipanggep en sik-a?'
14 Din inbaga yo et: 'Magay silbin di pansilbian takon Diyos. Sino pay di
gon-gona tako ay mantongtongpal sin bilbilin Diyos ay Kangatoan ay Turay
ya mangibabawi sin basbasol tako?
15 Di katet-ewa na, ed wani et naragsak ya mayat din biyag di natangsit ya
mangam-amag si lawa. Padpadasen das Diyos, ngem maga met di lawa ya
mapasamak en daida.' "
16 Idi makdeng di, nanngangalat din mangipatpateg en Diyos yan dinngen
Diyos din am-in ay inbagbaga da. Sin sangoanana, naisolat di libro ay
naisolatan din ngadan di am-in ay mangipatpateg ya mandaydayaw en sisya.
17 Kanan Diyos ay Kangatoan ay Turay, "Sin agew ay pangokomak, ibilang
kos daida ay kapatgan ay sanikwa et seg-angak daida ay kaman din iyat di
esa ay ama sin anak ay mansilbi en sisya.
18 Et mo siya di, maila yo kasin di nailasinan di nalinteg sin managbasol ya
din mansilsilbi sin baken mansilbi en Diyos."

4

Din Agew Ay Pangokoman Diyos Sin Kaipoipogaw

1 Kanan Diyos ay Kangatoan ay Turay, "Ilaen yo tan dandani din kadosaan
di am-in ay natangsit ya mangam-amag si lawa. Sin agew ay doy, kaman dan
logam ay mapooan si mabidang ay apoy et maga polos di mabay-an.
2 Ngem dakayo pay ay mangipatpateg en sak-en, awni et domteng di
kinalinteg ay kaman segit ay bomala ay mangagas en dakayo, et manlagto
kayos ragsak yo ay kaman din iyat di kilaw ay baka ay naibolos.
3 Sin agew ay doy ay pangokomak, abaken yon to din mangam-amag si
lawa et igatigatin yo ay kaman tapok.
4 "Nemnemnemen yo din init-itdon Moses ay baak ay siya din bilbilin ya
linteg ay inbagak en sisya ed Horeb ta tongpalen din am-in ay Israelita.
5 Ngem mangon-ona ay ibaak si Elias asi domteng din agew ay doy ay
kaeegyat.
6 Et pankakapyaena din aam-a sin aan-ak ta adiak omali ay manadael sin
ili yo."

Din Siged Ay Damag Ay Insolat
San Mateo
Maipanggep Sin Libro Ay Nay

Din Siged ay Damag ay Insolat San Mateo et ipaammo na ay si Jesus din Messias ay dinotokan Diyos ay manturay ay mangisalakan sin Judio ya siya abe sin am-in ay ipogaw ay mamati en sisya. Di kaad-adoan ay nangisolatan Mateo et Judio, isonga dadlonan paneknekan ay di inkarin Diyos sin ipogaw na ay Judio sin Daan ay Tolag et natongpal da babaen en Jesus.

Ipailan din libro ay nay ay si Jesus din kangatoan ay man-it-itdo ay inbaan Diyos, isonga waday kalebbengana ay mangiolog sin linteg Diyos ya man-itdos maipanggep di panturayana. Di kaad-adoan ay init-itdo na ay naisolat isna et naiolnos da ay maibasar sin banbanag ay ibagbaga da. Siya dana di lima ay naolnosana. 1. Din pamagbagan Jesus sin kad-anas kadondontogan maipanggep si kabibiyag, obla, lebbengen ya gon-gonan di maitapi sin panturayan Diyos (kapitolo 5-7). 2. Din intogon Jesus sin sinpo ya dowa ay pasolot na sin nangibaaana en daida ay en mangaskasaba (kapitolo 10). 3. Din papangarig ay maipanggep sin panturayan Diyos (kapitolo 13). 4. Din initdon Jesus sin papasolot na maipanggep si ogali ya lebbengen da (kapitolo 18). 5. Din initdon Jesus maipanggep sin panpatinggaan di timpo ed wani ya din omalian di panturayan Diyos (kapitolo 24-25).

Ad-ado di daddad-at ay sin isna ay libro et anggoy di kad-ana ay kaman din namasyalan di nankalalaing ay mangibagas olog di talaw ed Betlehem, din nandanan Pedro sin labaw di danom, din nangagasan Jesus sin dowa ay nagodab, din nangaan da Jesus sin panbayad das bowis sin tepek di nigay, ya din papangarig maipanggep sin man-ob-obla sin kaobasan, din dowa ay anak, din kasal di anak di ari, ya din sinpo ay babassang.

Din Linaona

Din listaan di ap-apon Jesus ya din naianakana 1:1–2:23
Din nankaskasabaan Juan ay Mamonbonyag 3:1-12
Din nabonyagan Jesus ya din namadasan Satanas ay nanolisog en sisya 3:13–4:11
Din nan-it-itdoan Jesus ed Galilea 4:12–18:35
Din oblan Jesus manlogi ed Galilea enggana ed Jerusalem 19:1–20:34
Din naodi ay dominggon Jesus ya din nateyana 21:1–27:66
Din kasin natagoan Jesus ya din nanpail-ilaana 28:1-20

Din Listaan Di Ap-apon Jesus
(Luc. 3:23-28)

1 Siya na di listaan di ap-apon Jesu Cristo ay polin David ya polin aben Abraham.
2 Si Abraham et aman Isaac ay aman Jacob ay aman aben Juda ya din aag-i na.
3 Si Juda et aman da Perez en Zera, ya si Tamar di ina da. Si Perez et aman Hezron ay aman Ram.
4 Si Ram abe et aman Amminadab ay aman Nason ay aman Salmon.
5 Si Salmon et say aman Boaz, ya si Rahab di ina na. Si Boaz abe et aman Obed, ya si Ruth di ina na. Si Obed et sisya di aman Jesse,
6 et si Jesse di aman Ari David.
Si David et aman Solomon, ya din ina na et sigod ay asawan Urias.
7 Si Solomon et aman Rehoboam ay aman Abias ay aman aben Asa.

8 Si Asa abe et aman Jehosafat ay aman Jehoram ay aman Uzzias.
9 Si Uzzias et aman Jotam ay aman Ahaz ay aman Hezekias.
10 Si Hezekias abe et aman Manasses ay aman Amon ay aman Josias.
11 Et si Josias di aman Jeconias ya din aag-i na sin timpo ay napilit ay naiey di Judio ed Babilonia.
12 Idi nakdeng ay naikaan di Judio sin ili da, naianak si Sealtiel ay si Jeconias di ama na. Si Sealtiel et aman Zerubbabel.
13 Si Zerubbabel abe et aman Abiud ay aman Eliakim ay aman Azor.
14 Si Azor et say aman Zadok ay aman Akim ay aman aben Eliud.
15 Si Eliud abe di aman Eleazar ay aman Mattan ay aman Jacob.
16 Si Jacob di aman Jose, et si Jose di asawan Maria ay inan Jesus ay makwani en Cristo.
17 Din katontonan di kapototan Jesu Cristo et sinpo ya opat manlogi en Abraham enggana en David. Wada abe di sinpo ya opat ay kapototan manlogi en David enggana sin timpo ay napilit ay naiey di Judio ed Babilonia. Et wada abe kasin di sinpo ya opat ay kapototan manlogi sin naieyan das di enggana sin kaianakan din makwani en Cristo.

Din Naianakan Jesu Cristo
(Luc. 2:1-7)

18 Siya na di kadad-atan di naianakan Jesu Cristo. Naitotolag si Maria ay ina na ay makiasawa en Jose, ngem sin daan dan man-asawa, naammoan ay nawad-an sisya babaen sin panakabalin di Ispirito Santo.
19 Managtongpal si Jose sin linteg Moses, ngem adi na aben layden ay maibabain si Maria, isonga ninemnem na ay isiana ay adi maammoan di kaipoipogaw.*
20 Say nemnem na di, asi et nan-iitaw ay wada di anghel Apo Diyos ay nanpaila en sisya ay nangwani, “Jose ay polin David, adi ka madanagan ay mangibeey en Maria, tan din nawad-ana et babaen din panakabalin di Ispirito Santo.
21 Man-anak si lalaki, et ngadanam si Jesus, tan sisya di mangisalakan si ipogaw na sin basbasol da.”
22 Naamag am-in dana ta say matongpal din inpaibagan Apo Diyos sin esa ay mamadto ay nangwani,
23 “Mawad-an di esa ay balasang ay magay nangiwgiwit en sisya, et man-anak si lalaki ay mangadanan si Immanuel,”† di olog na et “wadas Diyos en datako.”
24 Idi binmangon si Jose, pinati na din inbagan di anghel, et inbeey na si Maria,
25 ngem adi na dinaddaag sin daan bomalaan di anak na. Idi pay binmala, nginadananas Jesus.

2

Din Nanpasyal Ed Betlehem Ay Napo Sin Belaan Di Agew

1 Naianak si Jesus ed Betlehem ay ilin di Judea sin kaarin Herod. Pag wada da di emey ed Jerusalem ay napo sin belaan di agew ay nankalalaing ay mangibagas olog di talaw.

---

* **1:19** Din ogalin di Judio et mo waday naitotolag ay mangasawas balasang, enggay naibilang ay asawa na. Mo waday napasamak et ninemnem na ay adi na toloyen, masapol ay idawat na sin balasang di papil ay mangipaneknek ay isianas sisya. Masapol abe ay waday dowa ay tistigo. † **1:23** Isaias 7:14.

2 Idi dinmateng das di, pinoot da ay nangwani, “Into din naianak ay arin di
Judio? Tan inila mi din binmelaan di talaw ay sinyal di naianakana, et inmali
kami ay mandayaw en sisya.”
3 Sin nanamagan Ari Herod sidi, peteg di egyat na ya siya abe sin am-in ay
man-ili ed Jerusalem.
4 Isonga inpasinop na din papangolon di papadi ya din mamaestron di
linteg, et pinoot na en daida mo into di maianakan di Messias.
5 “Ed Betlehem isnan nay ay probinsiya ay Judea,” kanan da ay sinombat.
“Tan siya na di inpaisolat Diyos sin mamadto ed nabaon ay kanana,
6 ‘Sik-a ay Betlehem sin dagan Juda, sik-a di kapatgan sin madaydayaw ay il-
ili ay lak-am Juda, tan sik-a di kapoan di manturay ay mangipango ya
mangay-ayowan si ipogaw ko ay Israelita.’ ”*
7 Pag paayag Herod din doy ay nankalalaing ay mangibagas olog di talaw ta
say makikali da en sisya ay eng-enggay da, et inammoana en daida din kosto
ay timpo ay binmalaan din talaw.
8 Pag nan ibaas daida ed Betlehem ay nangwani, “Emey kayos di, et esten
yo ay manganap sin moyang ay sana. Mo datngan yo, mantaoli kayos na ta
ibaga yo en sak-en ta say emeyak abe ay mandayaw en sisya.”
9-10 Sin nanngean da sin intogon di ari, nanlobwat da, et peteg di ragsak
da, tan inila da kasin din mismo ay talaw ay inila da ay binmela ed idi.
Inpangpango nas daida enggana ay dinmateng sin patag di beey ay kad-an
di moyang, yan pag somaldeng.
11 Idi sinmawang da sin kad-an di beey ay sana, sinenggep da et inila
da din moyang ya si Maria ay ina na. Nandokmog da ay nanyakog-ong ay
mandayaw sin moyang, et pag dan bokatan din naigtoan di nangina ay isagot
da, et indawtan das sisya si balitok, nabanglo ay insinso ay makwani en
frankincense, ya mirra.
12 Idi siya di, inpaiitaw Diyos daida, et intogona en daida ay adi da mantaoli
en Herod, isonga natken di nandanan da ay sinmaa ed ili da.

Din Linmayawan Da Jose En Maria Ya Si Jesus Ed Egipto

13 Idi nadipos da, nanpaila di anghel Apo Diyos en Jose sin iitaw na yan
kanana en sisya, “Ibangon mo, et ikoyog mo din moyang ya si ina na ta
lomayaw kayo ed Egipto. Mantee kayos di enggana ay ibagak ay mantaoli
kayo, tan din panggep Herod et ipaanap na din moyang ta ipapse na.”
14 Siya et di, kabangon si Jose et kalobwat sin gawan di labi ay mangikoyog
sin moyang ya si ina na ta emey da ed Egipto.
15 Et say nantetean da enggana sin nateyan Herod. Naamag na ta say
matongpal din inpaibagan Apo Diyos sin mamadto ay kanana, “Awni et
ayagak din anak ko ay komaan ed Egipto.”†

Din Nangipapsean Herod Sin Kamoyamoyang

16 Idi inammoan Herod ay sinikapan din nankalalaing ay mangibagas
olog di talaw sisya, palaloy bonget na, et inbilina ay en peslen di soldado
na din am-in ay lalaki ay mantawen si dowa ono kolang ed Betlehem ya
sin nandinmang ay il-ili. Tan pinasal na ay say kosto ay kabayag di timpo
manlogi sin binmalaan di talaw ay maibasar sin inammoana sin doy ay
nankalalaing ay sangaili.
17 Isonga natongpal din inpaibagan Diyos sin mamadto ay si Jeremias ay
kanana,

---

* **2:6** Mikias 5:2. † **2:15** Hosea 11:1.

18 “Madmadnge di palalo ay man-og-oga ay manladladingit ed Rama, tan og-
ogaan Raquel din aan-ak na. Adi polos kaliwliwa, tan namaga da.”‡

Din Inmeyan Da Jose Ed Nazaret Ay Napo Ed Egipto

19 Idi natey si Herod, nanpaila di anghel Apo Diyos en Jose sin iitaw na sin
kad-an da ed Egipto,
20 yan kanana, “Ibangon mo ta ikoyog mo din moyang ya si ina na ta
mantaoli kayo sin ili yo ay Israel, tan enggay natey din mangwani en mamse
sin moyang.”
21 Siya di et binmangon da Jose et nantaoli da ed Israel.
22 Asi et dinngen Jose ay naiskat si Arkelaus ay anak Herod ay manturay ed
Judea, isonga emegyat ay mantaoli. Gapo ta wada kasin di naitogon en sisya
sin iitaw na, inmey da sin probinsiya ay Galilea,
23 et nakiili da ed Nazaret. Naamag na ta say matongpal din inpaibagan
Diyos sin doy da ay mamadto ay kanana, “Awni et makwanis sisya en taga-
Nazaret.”§

3

Din Nankaskasabaan Juan Ay Mamonbonyag
(Mar. 1:1-8; Luc. 3:1-20; Jn. 1:19-28)

1 Sin siya di ay timpo ay nantetean pay laeng da Jesus ed Nazaret, inmey si
Juan ay Mamonbonyag sin lugar ed Judea ay magay omili, et nangaskasaba
sin en nandengdenge.
2 Kanana, “Ibabawi yo din basbasol yo, tan dandani di panturayan Diyos.”
3 Si Juan di inbagbagan Isaias ay mamadto ay nangwani,
“Wada sin lugar ay magay omili di mangibogbogaw ay mangmangwani,
‘Isagana yo din danen di Apo ay omali ta say siged di danan ay
pandanana.’ ”*
4 Din badon Juan et owat inabel ay book di kamel ya kopkop di animal di
bilko na. Din kankanena abe et dodon ya danom di iyokan.
5 Em-emey en sisya di omili ed Jerusalem ya din man-ili sin am-in ay ili ed
Judea ya sin nandinmang di ginawang ay Jordan.
6 Inpodpodno dan basbasol da et pag bonyagan Juan si daida sin ginawang
ay Jordan.
7 Ngem sin nangilaana sin ad-ado ay Fariseo ya Sadduceo ay omal-ali ay
manpabonyag koma, kanana en daida, “Ay peteg kayo kayman ay kaman
nasikap ay eweg! Sino ngata di nangibaga en dakayo ay mailsot yo din
panosaan Diyos en dakayo mo mabonyagan kayo?
8 Adi met mabalin, tan masapol ay amagen yo din mangipaila ay tet-ewa
ay inbabawi yo din basbasol yo.
9 Adi yo aben kankanan en mailisi kayo tan si Abraham din apo yo, tan olay
dana ay bato et mabalin met ay amagen Diyos si polin Abraham!
10 Din panosaan Diyos en dakayo et maiarig si wasay ay naibibiyad ay
mamoyo sin kaiw, et am-in ay kaiw ay adi manlames si siged et mapoyo sin
poona ta asi maitongo.”

---

‡ **2:18** Jeremias 31:15. Sin pannemnem Jeremias, Si Raquel di maibilang ay inan di am-in ay Judio, ya din aan-ak na et din polin di an-ak Israel ay naabak ya naibag-en ed Babilonia. Si Mateo pay et osalenas Raquel ay kaiarigan di iin-a ed Betlehem ay natey di aan-ak da. § **2:23** Din kali ay Nazaret et maga sin Daan ay Tolag, ngem sin timpon Jesus, kitkittoy ya malaslasoy ay ili ed Nazaret (Juan 1:46), isonga din layden Mateo ay kalien et ad-adoy mamadto si nangibaga ay laslasoyen di ipogaw si Jesus. * **3:3** Isaias 40:3.

11 Pag nan itoloy ay nangwani, “Wada di nangatngato mo sak-en ay
omonod. Et begew din nay kinangato na, adiak maikari ay olay manggen sin
sapatos na.† Danom anggoy di ibonyag ko en dakayo ta maipaila ay inbabawi
yo din basbasol yo, ngem mo sisya pay et bonyaganas dakayo si Ispirito Santo
ya apoy.
12 Maiarig sisyas ipogaw ay nananggen si liga-o ay paneg-ap na sin nabayo
ay pagey. Din lames na et ena idolin sin beey na, ngem din teg-ap pay et ipoo
na sin apoy ay adi kadkad-ep.”

Din Nabonyagan Jesus
(Mar. 1:9-11; Luc. 3:21-22)

13 Sin timpo ay doy ay nanbonbonyagan Juan, napo si Jesus ed Galilea et
inmey sin ginawang ay Jordan ay manpabonyag en Juan.
14 Sinigaan Juan ay nangwani, “Sak-en di masapol ay manpabonyag en sik-
a. Apay nga omali ka ay manpabonyag en sak-en?”
15 Ngem kanan Jesus ay sinombat, “Olay itay-on mo ed wani, tan bagay
na ay tongpalen ta din am-in ay panggep Diyos.” Isonga pag bonyagan Juan
sisya.
16 Makdeng pay ay nabonyagan si Jesus, pag et komaan sin danom dowan
et mabokatan ed langit, et inila na din Ispirito Santo ay kaman kalapati ay
bomabbaba enggana ay pinmatong en sisya.
17 Pag et wada di kali ay napod langit ay kanana, “Si naey di laydelaydek
ay anak ko. Sisya di kakapnekak.”

4

Din Namadasan Satanas Ay Nanolisog En Jesus
(Mar. 1:12-13; Luc. 4:1-13)

1 Pag ipangon din Ispirito Santo si Jesus sin lugar ay magay omili ta say
solisogen din Diablo.
2 Nantetees di si opatapolo ay agew ya labi ay adi polos nangnangan, et pag
nan liknaen di dagaang na.
3 Asi et din manolisog et inmey sin kad-ana yan kanana, “Mo tet-ewa ay
Anak Diyos sik-a, bilinem din batbato ay nay ta manbalin das makan.”
4 Ngem sinongbatan Jesus ay nangwani, “Din naisolat ay kalin Diyos et
kanana, ‘Baken makan et anggoy di katagoan di ipogaw, mo adi et masapol
da abe di am-in ay ibagbagan Diyos.’ ”*
5 Pag ipangon din Diablo sisya sin nasantoan ay siyodad, et inpapika na sin
kakayangan ay partin di Timplo.
6 Asi na pag kanan, “Mo tet-ewa ay Anak Diyos sik-a, mantekgas ka kod, tan
kanan din naisolat ay kalin Diyos, ‘Bilinen Diyos din aanghel na ta ayowanan
daka. Aklopen das sik-a ta say adi maidosnog sikim sin bato.’ ”†
7 “Aw kayman,” kanan Jesus ay sinombat, “ngem din naisolat ay kalin Diyos
et kanana abe en, ‘Adi yo padpadasen si Diyos ay Apo yo.’ ”‡
8 Idi nakdeng di, pag iturong din Diablo sin nakayakayang ay dontog et
inpaila na en sisya din am-in ay nasyon isnan lobong ya din kinabaknang
da.
9 Kanan din Diablo, “Idawat ko am-in dana en sik-a mo mandokmog ka ay
mandayaw en sak-en.”

---

† **3:11** Din esa ay obla ay naidawat sin kababaan ay baa ono bag-en ed idi et iali na din sapatos di among na mo waday emeyana ya kaanena abe mo somaa et senggep sin beey. Isonga din layden Juan ay kalien et adi na ibilang din awak na ay maikari ay mansilbi ay olay owat bag-en en Jesus. * **4:4** Deuteronomio 8:3. † **4:6** Salmo 91:11-12. ‡ **4:7** Deuteronomio 6:16.

10 Ngem sinombat si Jesus ay nangwani, “Komaan ka et ay Satanas! Tan din
naisolat ay kalin Diyos et kanana, ‘Magay odom si dayawen yo ya pansilbian
yo mo adi anggoy si Diyos ay Apo yo.’ ”§
11 Pag komaan din Diablo, et dinmateng di aanghel ay mamadang en Jesus.

Din Nanlogian Jesus Ay Nan-itdo (Mar. 1:14-15; Luc. 4:14-15)

12 Idi dinngen Jesus ay naibalod si Juan, nantaoli ed Galilea.
13 Ngem adi nakiili ed Nazaret mo adi et nantee ed Capernaum ay esa ay
ili sin benget di annawa ay lebeng ay Galilea sin sakop di dagan Zebulun ya
Naftali.
14 Naamag na ta say matongpal din inpaibagan Diyos en Isaias ay mamadto
ay kanana,
15 “Din dagan da Zebulun en Naftali et wada sin benget di annawa ay lebeng
ya sin demang di ginawang ay Jordan ya enggana sin sakop di Galilea
ay kanan da en ilin di Gentil.
16 Din ipogaw isdi et kaman dan mantetee sin mabolinget, tan kaman
nalilibooan din ili da si pese. Ngem awni et ilaen da di somisili ay silaw, tan
manpaila sin kad-an da di maninggaw si nemnem da.”*
17 Manlogi sin timpo ay doy, inlogin Jesus ay mangaskasaba ay mangmang-
wani, “Ibabawi yo din basbasol yo, tan dandani di panturayan Diyos.”

Din Nangayagan Jesus Sin Damo Ay Papasolot Na (Mar. 1:16-20; Luc. 5:1-11)

18 Sin namingsan ay mandad-an si Jesus sin benget di annawa ay lebeng ay
Galilea, inila na di sin-iyogtan ay manabtabokol, tan say obla da. Daidas da
Simon ay nabdayan si Pedro ya si Andrew.
19 Kanana en daida, “Enggana ed wani, manabtabokol kayos nigay. Man-
balin kayo et si pasolot ko† ta itdoak dakayo ay mangawis si ipogaw.”‡
20 Kaipayag da sin tabokol da yan nakiey da en sisya.
21 Mandad-an da pay sin benget di lebeng, inilan Jesus di dowa pay ay sin-
agi ay da Santiago en Juan ya din ama da ay si Zebedeo. Nanlologan da sin
bangka da ay mangisagsagana sin tabokol da. Inayagan Jesus din sin-iyogtan
ay sana,
22 et kataynan da sin bangka ya en ama da, et nakiey da abe en Jesus.

Din Nan-it-itdoan Ya Nangaskasabaan Jesus Ya Din Nangag-agasana Sin Mansaksakit (Luc. 6:17-19)

23 Nanlikliked si Jesus sin intiro ay probinsiya ay Galilea. Nan-it-itdo sin
kasinasinagoga ay nangikaskasaba sin siged ay damag ay maipanggep sin
panturayan Diyos, ya inag-agasana abe di mansaksakit si am-in ay kalasin
di sakit ya ligat di awak da.
24 Isonga nandindinamag din inam-amag Jesus enggana sin intiro ay sakop
di Syria, et in-ey da en sisya din am-in ay mansaksakit ya manligligat ay
kaman din kinapet di anito, din mankedas ya din paralitiko. Et inagasanas
daida am-in.
25 Isonga ad-adoy ipogaw ay inmonod en sisya ay napo ed Galilea, din
Sinpo ay Siyodad, Jerusalem ya odom ay il-ili ed Judea, ya sin demang di
ginawang ay Jordan.

---

§ **4:10** Deuteronomio 6:13. * **4:16** Isaias 9:1-2. † **4:19** Din kanana sin Griego et: *Omonod kayo … Di laydena ay kalien et makiey da en Jesus ay pasolot na.* ‡ **4:19** Din kanana sin Griego et: … *ta itdoak dakayo ay manabokol si ipogaw.*

5

Din Pamagbagan Jesus Sin Kad-anas Kabilbiligan

1 Sin nangilaan Jesus sin ad-ado ay ipogaw, nantikid sin kabilbiligan* et
tinmokdo. Idi nasinop din papasolot na sin kad-ana,
2 inlogi na ay nangitdo en daida yan kanana,

Din Nagasat Ay Ipogaw

3 "Nagasat di ipogaw ay mangammo ay nabibiteg das kabaelan sin pangi-
ilaan Diyos, tan daida di naitatapi sin panturayana.
4 "Nagasat di ipogaw ay manladladingit begew si basol, tan liwliwaen
Diyos daida.
5 "Nagasat di naanos ay ipogaw ay mangibabas nemnem da, tan daida di
manawid sin daga.
6 "Nagasat di ipogaw ay peteg ay laydelayden da ay mangamag sin layden
Diyos, tan mapnek da.
7 "Nagasat di ipogaw ay managseg-ang, tan seg-angan aben Diyos daida.
8 "Nagasat di ipogaw ay naimomongsan di nalinis ay nemnem da sin
layden Diyos, tan daida di mangila en sisya.
9 "Nagasat di ipogaw ay mangikapya si iib-a da, tan daida di maibilang ay
an-ak Diyos.
10 "Nagasat di ipogaw ay mapalpaligat begew sin kinalinteg da, tan daida
di naitatapi sin panturayan Diyos.
11 "Nagasat kayo mo pabainan di ipogaw si dakayo ya paligaten das dakayo
ya man-etek da ay mangipalawlawa en dakayo begew en sak-en.
12 Peteg koma ay manragsak kayo, tan palalo ay dakdake di gon-gona ay
naidodolin para en dakayo ed langit. Tan din iyat di ipogaw en dakayo et
siya met laeng din naiyaat en daida ay mamadto ed nabaon."

Maipanggep Si Asin Ya Silaw
(Mar. 9:50; Luc. 14:34-35; Mar. 4:21-25; Luc. 8:16-18)

13 Intoloy Jesus ay nan-itdo et kanana, "Dakayo di maiarig si asin para sin
kaipoipogaw isnan daga. Ngem mo omamsit di asin, adi met mabalin ay
pataolien din pait na. Magay silbi na, isonga maiwasit et gatinan di ipogaw.
14 "Maiarig kayo abe si silaw ay maninggaw si nemnem di ipogaw isnan
daga. Nemnemen yo kadi ay mo waday ili sin toktok di dontog, dadlon maila.
15 Maga abe di maneteng si silaw ta asi na sakoboan si palanggana, mo adi
et ipatang na ta din am-in ay bemeey et ilaen dan am-amagen da.
16 Siya abe ay masapol ay mansilaw kayo sin pangiilaan di ipogaw ta say
ilaen da din siged ay ogali yo et dayawen da si Ama yo ed langit."

Maipanggep Sin Linteg Moses

17 Pag kanan Jesus, "Adi yo nemnemnemen ay inmaliak ay mangwaswas
sin linteg Moses ya din insolat di mamadto, mo adi et inmaliak ta say
tongpalek din inbagbaga da.†
18 Tet-ewa nan ibagak en dakayo ay engganay mankaiiwed din daga ya
langit, maga polos di linaon di linteg Diyos ay mamaga, olay din kaaptikan ay
kali ono es-esa ay toldok, engganas matongpal din am-in ay panggep Diyos.
19 Mo wada ngarud di manglabsing si olay din kayap-ewan ay bilin Diyos
ya itdo nas iib-a na ay olay adi da patpatien, maibilang ay kababaan sin

---

* **5:1** Din olog na sin Griego et baken esa ay nakayang ay dontog mo adi et din kadondontogan ono kabilbiligan. Ad-adoy bilig sin diposan di agew mo din lebeng ay Galilea. † **5:17** Dodowa pay di olog nina sin Griego: 1) … *inmaliak ta say ipaammok din kosto ay layden da ay kalien*; 2) *... inmaliak ta say komplitoek din inbagbaga da.*

panturayan Diyos. Ngem din manongtongpal ya mangit-itdo sin bilbilin ay
nay et maibilang ay nangato sin panturayan Diyos.
20 Ibagak ngarud en dakayo ay adi kabalin ay maitapi kayo sin panturayan
Diyos mo baken kayon nalinlinteg mo din Fafariseo ya mamaestron di
linteg.”

Maipanggep Si Bonget

21 Intoloy Jesus ay nangwani, “Dindinnge yo din naibilin sin aap-o tako
ed nabaon ay adi da manpespese, et mo pomse das biyag, maokom ya
makeddengan da ay madosa.
22 Ngem ibagak en dakayo ay olay din mangibonget si gait na et maokom
ya makeddengan ay madosa. Din ipogaw abe ay mamabbain si gait na ay
mangwani en ‘Magay silsilbim’ et maidarum sin papangolo. Et din ipogaw
abe ay mangwani sin gait na en, ‘Naong-ong ka’ et em-emey sin apoy ed
infierno.
23 Isonga mo waday idatdaton mo en Diyos sin Timplo, asi ka et nemnemen
ay waday inamag mo ay panigaan di gait mo en sik-a,
24 masapol ay taynam din daton mo sin sangoanan di altar ta en ka
makikapya omona sin gait mo, asi ka pay mantaoli ay mangidaton sin sagot
mo en Diyos.
25 “Mo wada abe di mangiey en sik-a ed korti ta say idarum daka begew
si otang mo, dalasem ay makikapya en sisya mo wada kayo pay laeng sin
danan. Tan mo maga pay, ipolang daka sin howis, et pag ipolang din howis
sik-a sin polis ta say maibalod ka.
26 Tet-ewa nan ibagak en sik-a ay adi ka makabala sin balodan enggana ay
bayadam din am-in ay otang mo.”

Maipanggep Si Makibabai

27 “Dindinnge yo abe din naibilin en daida ed nabaon ay adi da makibab-
babai.
28 Ngem ibagak en dakayo ay din mangila si babai ta aklongana et enggay
nakibabai en sisya sin nemnem na.
29 Isonga mo din makannawan ay matam di bomasolam, okitem ta iwasit
mo. Tan agpos mo makolangan di awak mo si esa ay parti na mo din magay
kolang di awak mo yan maitpig kad infierno.
30 Mo pay din makannawan ay takkay mo di bomasolam, potoam ta iwasit
mo. Tan agpos mo makolangan di awak mo si esa ay parti na mo din magay
kolang di awak mo yan maitpig kad infierno.”

Maipanggep Si Mangisian Si Asawa Na
(Mar. 10:11-12; Luc. 16:18)

31 “Naibilbilin abe ed idi ay mo waday lalaki ay mangisian si asawa na,
masapol ay idawtanas kasolatan ay mangipaneknek ay nansian da.
32 Ngem ibagak en dakayo ay din lalaki ay mangisian si asawa na malaksig
mo nakilalakis sisya et panbalinena si makilalaki mo makiasawa kasin. Din
lalaki abe ay mangasawa si babai ay naiidang et makabasol met laeng si
kamalala.”

Maipanggep Si Mansapata
(Sant. 5:12)

33 Intoloy Jesus ay nangwani, “Dindinnge yo abe din naibilin sin ap-apo
tako ed nabaon ay masapol ay adi da lablabsingen di insapata da, mo adi et
tongpalen da di insapata da en Apo Diyos.

34 Ngem ibagak en dakayo ay adi kayo polos mansapsapata. Adi yo kanan,
‘Ilam ay langit,’ tan say pantokdoan Diyos ay manturay.
35 Adi yo aben kanan, ‘Ilam ay daga,’ tan siya na di pan-andayan di siki na,
ono ‘Ilam ay Jerusalem,’ tan siya di din ilin di nangato ay Ari.
36 Olay din toktok yo et adi yo isapsapata, tan adi yo kabaelan ay mangi-
pakilat ono mangipangitit si olay esay book.
37 Agpos et mo kanan yo anggoy en ‘Aw’ ono ‘Aga’ ay adi yo taptapian si
sapata. Tan olay sino ay itaptapi yo ay sapata et mapo en Satanas.”

Maipanggep Si Man-ibaes
(Luc. 6:27-36)

38 “Dindinnge yo abe din naibilin ed idi ay kanana, ‘Mata di bayad di mata,
bab-a si bab-a.’‡
39 Ngem ibagak en dakayo ay adi yo ibabbaes di lawa ay amagen di gait yo
en dakayo, mo adi et kaman nina di amagen yo. Mo waday manampik sin
kannawan ay tamil mo, patampik mo abe din esa.
40 Mo wada abey mangidarum en sik-a ta alaena din badom, itay-on mo ay
alaena abe din tak-ep di badom.
41 Et mo waday mangipapilit en sik-a ay aligidam din egena si esay
kilometro, olay aligidam si dowa.
42 Mo waday mankedaw en sik-a, idawtam, ya mo wada abey manbolod,
pabolodam.”

Din Layad Tako Sin Kaibaw Tako
(Luc. 6:27-28,32-36)

43 “Dindinnge yo din naibilin ed idi ay kanana, ‘Laydelaydem din
gagayyem mo, ngem kaliget mo din kaibaw mo.’
44 Ngem ibagak en dakayo ay laydelayden yo koma din kaibaw yo ya
ikararagan yo din mamaligat en dakayo
45 ta say maibilang kayo ay an-ak Ama tako ed langit. Tan mo sisya et
ipalpalobos na din agew ay pinarsua na ay maneysey-ang sin siged ay ipogaw
ya siya abe sin lawa. Ibaa na abe di odan ta maodanan dagan di nalinteg ay
ipogaw ya siya abe sin baken nalinteg.
46 Mo anggoy din manglaylayad en dakayo si laylayden yo, ay magon-
gonaan kayo aya? Olay din malaslasoy ay mansingsingil si bowis et kabaelan
da di.
47 Et mo anggoy din gagayyem yo si ngalngalaten yo, sino aya di nanlasinan
yo? Olay din adi nangaammo en Diyos et am-amagen da di.
48 Masapol ngarud ay magay pankolkolangan yo ay kaman si Ama tako ed
langit ay magay pankolkolangana.”

6

Din Iyat Tako Ay Bomadang Si Makasapol

1 Intoloy Jesus ay nan-itdo et kanana, “Ilaen yo ta mo man-amag kayos
siged, adi yo amagen sin pangiilaan di ipogaw ta say dayawen das dakayo.
Tan mo say amagen yo di, magay gon-gona si idawat Ama tako ed langit en
dakayo.
2 “Isonga mo man-idawat kayos badang sin nabibiteg, adi yo ipappaila ya
ingalngalawngaw ay kaman din am-amagen di agin sisiged sin simbaan ya
kalsada ta say dayawen di ipogaw si daida. Tet-ewa nan ibagak en dakayo:
enggay ginon-od da din gon-gona da.

‡ **5:38** Deuteronomio 19:21.

3 Mo wada ngarud di idawat yos nabiteg, adi yo ipaammo si olay din
kapatgan ay gayyem yo
4 ta say magay mangammo. Et si Ama tako ay mangil-ila sin am-amagen yo
ay adi maammoan di mangon-gona en dakayo."

Maipanggep Si Kararag
(Luc. 11:1-13)

5 Kanan aben Jesus, "Mo mankararag kayo, adi yo koma tadtadonen di agin
sisiged, tan laylayden da ay en pomipika ay mankararag sin simbaan ya sin
solyon di kalsada ta say ilaen di kaipoipogaw si daida. Tet-ewa nan ibagak
en dakayo: enggay ginon-od da din gon-gona da.
6 Mo mankararag kayo ngarud, senggep kayos kowarto ay ang-anggoy yo
et in-eb yo, asi kayo mankararag en Ama tako ay adi kaila. Et si Ama tako ay
mangil-ila sin am-amagen yo ay ang-anggoy yo et gon-gonaanas dakayo.
7 "Sin pankarkararagan yo, adi yo paandoandoen ay adi mangnemnem-
nem sin olog di ibagbaga yo ay kaman din ipogaw ay adi nangaammo en
Diyos. Say am-amagen da di, tan kanan da en madnge di karkararag da
begew sin ad-ado ay kali da.
8 Adi yo tadtadonen daida, tan si Ama tako et enggay ammo na din
kasapolan yo sin adi yo pay laeng kindaw en sisya.
9 Kaman nina ngarud di iyat yo ay mankararag:
'Ama mi ay wada ed langit, madaydayaw koma din nasantoan ay ngadan mo.
10 Domteng koma din panturayam isnan daga ta say matongpal din laydem
isnan daga ay kaman ed langit.
11 Iyaam dakami ed wani sin kanen ay kasapolan mi.
12 Pakawanem din basbasol mi, tan pinakawan mi abe din binmasol en
dakami.
13 Bomadang ka abe ta adi kami masolsolisog mo adi et mailisi kami si lawa.'*
14 "Masapol ay pakawanen yo din binmasol en dakayo, tan mo pakawanen
yos daida, pakawanen aben Ama tako ed langit si dakayo.
15 Ngem mo adi yo pakawanen daida, adi aben pakawanen Ama tako ed
langit din basbasol yo."

Maipanggep Si Mangitpe Si Dagaang Na

16 Pag itoloy Jesus ay nangwani, "Sin pangitpean yo si dagaang yo, adi
yo ipappaila ay masmasadot kayo ay kaman din agin sisiged. Tan layden
da ay ammoan di kaipoipogaw ay it-itpe day dagaang da, isonga adi da
mandaddaop ya mansagsagaysay. Tet-ewa nan ibagak en dakayo: enggay
ginon-od da din gon-gona da.
17 Mo ngarud man-itpe kayos dagaang yo, mandaop ya mansagaysay kayo
18 ta say magay mangammo ay it-itpe yo di dagaang yo mo adi anggoy si
Ama tako ay adi kaila. Tan il-ilaena din am-amagen yo ay adi yo ipaam-
ammos odom, et sisya di mangon-gona en dakayo."

Din Kinabaknang Ed Langit
(Luc. 12:32-34)

19 "Adi kayo man-idoldolin si kinabaknang yo isnan daga, tan din bon-
bonag yos na et nalaka ay dadaelen di lakey ya lati,† ya wada abey mangakew
ay manaltal si telbek ta senggep ya akewen da.

---

* **6:13** Di esa abe ay kaiologan nina sin Griego et: ... mailisi kami sin Diablo. † **6:19** Sin Griego, ad-adoy kaiosalan di kali ay *lati.* Di laydena ay kalien, kompormi ay mangan ya manadael ay kaman lati, otot, taki ya bokbok.

20 Man-idolin kayo ngarud si kinabaknang yo ed langit ay maga polos di
lakey ya lati ay manadael, ya maga abe di senggep ay mangakew.
21 Tan din kad-an di kinabaknang yo et siya abe di kad-an di nemnem yo.

Din Matan Di Ipogaw
(Luc. 11:34-36)

22 "Din mata et kaman silaw di ipogaw. Isonga mo siged di pangilam,
kaman dadlon nasilawan di nemnem mo.
23 Ngem mo lawa di pangilam, kaman palalo ay mabolinget di nemnem mo.
Mo kanam ngarud en nasilawan nemnem mo ngem kambaw et mabolinget,
adi pay peteg ay mabolinget!"

Din Pangay-ayowanan Diyos En Daida Ay Mantalek En Sisya
(Luc. 16:13; 12:22-31)

24 "Adi mabalin ay madodowa di among di bag-en, tan laylaydena din esa
yan sigaana din esa. Patgena abe din esa dowanan laslasoyen din esa. Isonga
adi mabalin ay pandesanen yo din pansilbian yo en Diyos ya din pilak.
25 "Siya na di begew ay ibagak en dakayo, adi kayo madandanagan si
makan, mainom ya maibado ay kasapolan yo sin biyag ay nay. Tan addawi
ay nabanbanol din biyag yo mo din makan, ya nabanbanol met abe din awak
yo mo din bado.
26 Nemnemen yo din titit ay mantaytayaw ed kayang. Adi da man-esek ya
man-ani, maga abe di agamang da si pangidoldolinan das kanen da, ngem
laton ay adi da madagdagaangan, tan idawdawtan Ama tako ed langit si
kanen da. Addawi met ay nabanbanol kayo mo din titit, ay baken siya?
27 Di esa pay, olay mo kankanayon ay mandandanag kayo, ay mabalin ay
paandoen yo di biyag yo si olay esa ay oras?
28 "Apay nga madandanagan kayo abe si ibado yo? Ilaen yo din iyat di
sabsabong ay madakdake sin kadondontogan. Adi da man-obla ya man-abel
si bado da,
29 ngem kanak en dakayo en olay si Ari Solomon ay palalo di kinabaknang
na‡ et magay bado na ay kaman din kinapintas di esa sin nay da ay sab-
sabong.
30 Mo kaman nidi din kinapintas ay idawdawat Diyos sin nabeas ay wada
ed wani ya mapooan si bigat, ay baken sigsigurado ngata ay ammo na ay
mangidawat si bado yo? Apay ngin ngarud ay at-atik et anggoy di talek yo?
31 Isonga adi kayo madandanagan ay mangwani, 'Into ngin di ia takos
kanen ya bado tako?'
32 Tan say gamgamgamen di ipogaw ay adi nangammo en Diyos. Ngem mo
si dakayo pay et ammon din Ama yo ed langit ay masapol yo am-in dana.
33 Isonga imongsan yo koma di nemnem yo sin panturayan Diyos ya din
nalinteg ay kabibiyag ay inbilina, et idawat na abe am-in dana en dakayo.
34 Isonga adi kayo madandanagan si ligat ay lak-amen yo ngin si bigat.
Awni ta si bigat, asi yo sangoen di ligat ay domateng sin agew ay doy. Tan
kosto din ligat ay laklak-amen tako si esa ya esa ay agew. Olay adi tako
taptapian."

7

Din Adi Tako Panpabasbasolan Si Ib-a Tako
(Luc. 6:37-42)

1 Intoloy Jesus ay nan-itdo ay nangwani, "Adi yo panbalbalinen din awak
yos mangokom si gait yo ta adi aben okomen ya keddengan Diyos dakayo.

‡ **6:29** 1 Aari 10:4-7.

2 Tan din lokod ay pangokom yo si gait yo et siya abe din lokod ay osalen
Diyos ay mangokom en dakayo.
3 Apay nga delawem din kitkittoy ay mokat sin matan di ib-am, yan adim
madlaw din dakdake ay mokat sin matam?
4 Apay nga ibagam sin ib-am, 'Pangaasim kod ta ponasak san mokat mo,'
dowan pay wada di dakdake ay mokat mo abe?
5 Sik-a ay agin sisiged, ponasam on-ona din dakdake ay mokat mo ta say
makaila ka ay kosto, asi ka pay mabalin ay ponasan din mokat di ib-am."
6 Pag kanan Jesus, "Adi yo ipapati ay mangitdo sin nasantoan ay kalin Diyos
si ipogaw ay manglaslasoy ya manigaan ay mandenge, tan maiarig das aso
ya bisaang. Tan olay mo nangina di idawat mos maangat ay aso, katen daka
pay dedan. Et mo perlas di itep-am sin sangoanan di bisaang, owat dan
gatigatinan."

Din Pankedkedawan Tako En Diyos
(Luc. 11:9-13)

7 Kanan aben Jesus, "Kanayon koma ay mankedkedaw kayo en Diyos, et
idawat na en dakayo din kedkedawen yo. Itoltoloy yo abe ay man-an-anap
et datngen yo din an-anapen yo. Ipapati yo koma abe ay mantogtog et
mabokatan pantew ta senggep kayo.
8 Tan olay sino di mankedaw en Diyos et maidawtan, ya olay sino di man-
anap et datngena din an-anapena. Olay sino abe di mantogtog et mabokatan
pantew para en sisya.
9 Tan ilan yo, dakayo ay aam-a, mo mankedaw di anak yo si tinapay, ay
idawtan yo aya si bato?
10 Ono mo mankedaw si piskaw, ay idawtan yo aya si eweg?
11 Dakayo ngarud ay lawa, mo ammo yo ay idawtan di anak yo si siged, adi
namnamed pay ay idawat Ama tako ed langit di siged en daida ay mankedaw.
12 "Isonga amagen yo sin iib-a yo din layden yo ay amagen da en dakayo,
tan siya na di kasinopan di linteg Moses ya din insolsolat di mamadto."

Din Nalipit Ay Segpan
(Luc. 13:24)

13 "Senggep kayo sin nalipit ay segpan, tan annawa di segpan ya mapteng
di danan ay emey ed infierno, et ad-ado di senggep ya mandad-an sidi.
14 Ngem nalipit di segpan ya ad-adoy ligat sin danan ay emey sin biyag ay
iwed patingga na, et at-atik di manteng sin danan ay nay."

Din Kaiw Ya Din Lames Na
(Luc. 6:43-45)

15 "Siliban yo di makaetek ay mamadto ay omali sin kad-an yo, tan naanos
di kailaan da ay kaman karnero, ngem din tet-ewa ay ogali da et kaman
maangat ay aso.
16 Din pangilasinan yo en daida et din am-amagen da. Tan adi met dedan
pogpogen di obas sin ewey ono pogasen di igos sin kawayan.
17 Din siged ay kaiw et siged di lames na, ngem din lawa ay kaiw et lawa
abe di lames na.
18 Tan adi mabalin ay manlames di siged ay kaiw si lawa, ya adi aben
mabalin ay manlames di lawa ay kaiw si siged.
19 Am-in ay kaiw ay lawa di lames na et mapoyo sin poona ta asi maitongo.
20 Iso ngarud ay mailasinan yo di makaetek ay mamadto begew sin am-
amagen da."

Din Adi Maitapi Sin Panturayan Diyos

21 “Din maitapi sin panturayan Diyos ed langit et baken am-in di mangwani
en ‘Apo, Apo,’ mo adi et anggoy din mangam-amag sin layden Amak ed langit.
22 Mo domateng din agew ay pangokoman Diyos sin kaipoipogaw, ad-ado
di mangwani en sak-en, ‘Apo, Apo, nanpadpadto kami ay panakaawak mo,
inos-osal mi abe din ngadan mo ay mangipakaan si aanito ya mangamag si
ad-ado ay milagro!’
23 Ngem asiak ipodno en daida, ‘Adiak polos am-ammo si dakayo. Komaan
kayos na, dakayo ay mangam-amag si lawa!’ ”

Din Dowa Ay Nangisaad Si Beey
(Luc. 6:46-49)

24 “Am-in ay mannge ya mamati sin ibagbagak et maiarig si nalaing ay
ipogaw ay nangisaad sin beey na sin bato.
25 Pag mandeges et inmad-ado din danom sin ginawang. Napigsa abe
din dagem ay nanalapos sin beey, ngem laton ay adi natokang, tan din
fondasyona et naisaad sin bato.
26 Ngem din ipogaw ay nandengdenge sin kankanak yan adi na patpatien
et maiarig si naong-ong ay ipogaw ay nangisaad sin beey na sin darat.
27 Pag mandeges et inmad-ado din danom sin ginawang. Napigsa abe din
dagem ay nanalapos sin beey. Natokang et dadlon nabakas.”
28 Idi nakdeng ay initdon Jesus am-in dana sin nasisinop ay ipogaw,
nasdaaw da sin inyat na ay nan-itdo,
29 tan sin nan-it-itdoana, maila da ay waday turay na, ay baken say in-inyat
di mamaestron di linteg.

8

Din Nangagasan Jesus Sin Mansakit Si Kaeegyat Ay Sakit Di Kodil
(Mar. 1:40-45; Luc. 5:12-16)

1 Idi binmallalong si Jesus sin kadondontogan, ad-ado di ipogaw ay
nangon-onod en sisya.
2 Pag et somag-en di lalaki ay mansakit si kaeegyat ay sakit di kodil, et
nandokmog sin sangoanan Jesus ay nangwani, “Apo, ammok ay kabaelam
ay mangaan sin sakit ko mo laydem.”
3 Inoyad Jesus din takkay na ta ikapay na sin lalaki ay sana. Pag nan kanan,
“Laydek, madalosan ka.” Et nakaan ay dagos din sakit na.
4 Asi ibilin Jesus en sisya, “Adi ka idaddad-at na si olay sino ay ipogaw mo
adi et emey ka ay en manpaila sin padi ta ilaena ay nakaan sakit mo. Asi ka
idawat en sisya din inbilin Moses ay idaton yo en Diyos ta say pangammoan
din kaipoipogaw ay tet-ewa ay sinmiged ka.”*

Din Nangagasan Jesus Sin Baan Di Kapitan
(Luc. 7:1-10)

5 Sin sinmawangan Jesus ed Capernaum, wada di kapitan di soldado ay
taga-Roma ay en nangabat en sisya. Nanpakpakaasi ay nangwani,
6 “Apo, wada di baak ay binmabaktad ed bebbeey. Adi makagido ya peteg
di ligat na.”
7 “En ta ngarud ta kaanek sakit na,” kanan Jesus.
8 Ngem kanan et din kapitan, “Olay adi ka omali, Apo, tan adiak maikari
ay senggep kas beey ko. Olay ibilin mo et anggoy, tan omanay din kalim ay
mangagas sin baak.

---

* **8:4** Levitico 14:1-8.

9 Tan sak-en abe et wada di nangatngato ay mamilbilin en sak-en, ya wada
abey sosoldadok ay bilbilinek. Mo kanak sin esa en, ‘Emey ka,’ emey, ya
mo kanak abe sin esa, ‘Omali ka,’ omali, ya mo ibagak abe sin bag-en ko en,
‘Amagem na,’ amagena.”
10 Nasdaaw si Jesus sin nanngeanas di, et kanana sin kaipoipogaw ay
omon-onod en sisya, “Tet-ewa adi nan ibagak en dakayo ay magay dinatdat-
ngak ay waday talek na ay kaman nina, olay en datako ay taga-Israel.
11 Nemnemen yo na! Ad-ado di maitapi sin panturayan Diyos ay mapo sin
belaan ya kadiposan di agew, et makiokob da en da Abraham en Isaac ya si
Jacob.
12 Ngem din Judio ay maitapi koma sin panturayan Diyos et maiwasit da sin
kad-an di mabolinget, et man-anog-og da dowan da aben man-gaygayetget si
bonget da.”
13 Pag kanan Jesus sin kapitan, “Somaa ka, tan din pinatim ay maamag et
matongpal.” Et nailatonan din baan di kapitan sin kostokosto ay oras ay doy.

Din Nangagasan Jesus Sin Ad-ado Ay Mansakit
(Mar. 1:29-34; Luc. 4:38-41)

14 Sin namingsan, inmey si Jesus sin beey da Pedro, et inila na ay bin-
mabaktad din katogangan Pedro ay babai, tan manpodpodot.
15 Sinmag-en si Jesus en sisya, yan kinapay na din takkay na. Pag et makaan
din podot na, et binmangon ay mamakan en sisya.
16 Madipos pay din agew, in-ey din omili en Jesus di ad-ado ay kinapet di
anito ya mansaksakit. Et pinakaana din aanito si kali na et anggoy dowana
aben ag-agasan din am-in ay mansaksakit.
17 Naamag na ta say matongpal din inpaibagan Diyos en Isaias ay mamadto
ay kanana, “Sisya ay mismo di nangaan sin ligat di awak ya sakit tako.”†

Din Ligat Di Makiey En Jesus
(Luc. 9:57-62)

18 Sin esa ay agew, inilan Jesus din ad-ado ay ipogaw ay nangaalibongbong
en sisya, et tinogona din pasolot na ay nangwani, “Omagadang tako.”
19 Ngem dowan et somag-en di maestron di linteg yan kanana en sisya,
“Apo maestro, omonodak en sik-a olay intoy em-emeyam.”
20 Asi et kanan Jesus, “Olay din bewet et waday lokaw ay panbeeyan da,
ya din titit abe et waday obong da, ngem sak-en ay Anak di Ipogaw et magay
kosto ay kaseypak.”
21 Wada abe di pasolot na ay nangwani, “Apo, awni kod ta en mi iponpon
agan-o si amak.”
22 “Bay-am,” kanan Jesus, “ta din iib-an amam ay kaman dan nanatey di en
mangiponpon en sisya.‡ Ngem mo sik-a pay, manbalin ka ay pasolot ko.”§

Din Nangipaginkan Jesus Sin Dagem Ya Dalloyon
(Mar. 4:35-41; Luc. 8:22-25)

23 Pag manlogan si Jesus ya din papasolot na si bangka et nanlobwat da.
24 Idi nanlologan da, naseyep et sisya. Siya et di kadateng di mapges ay
dagem et sepyasepyatan di dalloyon din bangka et nganngani ay malned da.
25 Isonga binangon das sisya ay nangwani, “Ay Apo, omisalakan ka! Nay
malned tako!”

---

† **8:17** Isaias 53:4. ‡ **8:22** Ilaen din footnote sin 9:9. § **8:22** Kaman dan nanatey sin pangilan Diyos, tan adi da namati en Apo Jesus.

26 Pag kanan Jesus, “Apay nga emegyat kayo? Apay nga at-atik et anggoy di
talek yo?” Pag bomangon et bilinena din dagem ya dalloyon, et ginminek da
ay kosto.
27 Peteg ay nasdaaw da am-in et kanan da, “Sino di kaipogaw nina?
Kambaw olay dagem ya dalloyon et patien day ibaga na!”

Din Lallalaki ay Taga-Gadara Ay Kinapet Di Aanito
(Mar. 5:1-20; Luc. 8:26-39)

28 Intoloy da Jesus ay mangagadang sin lebeng enggana ay domateng da sin
sakop di Gadara. Idi kinmaan si Jesus sin bangka, inabat di dowa ay lalaki ay
kinapet di aanito ay napo sin kad-an di liliyang ay kamposanto. Palalo ay
makedse ya maangat da, isonga maga di makaitoled ay mandan sidi.
29 Kaibogaw da ay nangwani, “Sik-a ay Anak Diyos, apay nga domisdistolbo
ka? Ay inmali kas na ay manosa en dakami yan nay daan di kosto ay timpo?”
30 Wada et di ad-ado ay kabisabisaang ay lomanoblob sin dagdagas,
31 isonga manpakpakaasi din aanito en Jesus ay nangwani, “Mo pakaanem
dakami, ibaam kod dakami sin doy kabisabisaang ta say kapten mis daida.”
32 “May, en kayo,” kanan Jesus. Isonga tinaynan da din lallalaki, et en da
kinmapet sin bibisaang. Pag tomanagtag din bibisaang ay namallalong et
pag dan maekgas sin lebeng et nalned da.
33 Mo din nangibanbantay sin kabisabisaang, katagtag da sin ili da et
inpadamag da am-in dana sin kailian da, pati din naamag sin lallalaki ay
kinapet di aanito.
34 Isonga din am-in ay man-ili et inmey da sin kad-an Jesus ta makingalat
dan sisya. Idi sinmawang da, nanpakpakaasi da en sisya ta komaan sin sakop
di ili da.

9

Din Nangagasan Jesus Sin Paralitiko
(Mar. 2:1-12; Luc. 5:17-26)

1 Pag somakyab da Jesus sin bangka et nan-agadang da ay mantaoli sin ili
na.
2 Idi siya di, wada et di nangiali en sisyas paralitiko ay binmabaktad si
dayon. Sin nangilaan Jesus sin talek da en sisya, kanana sin paralitiko ay
doy, “Papigsaem nemnem mo ay ib-a. Napakawan din basbasol mo.”
3 Asi et din mamaestron di linteg ay wadas di et kanan da sin nemnem da,
“Din ipogaw ay nay et is-is-o nan awak na en Diyos.”
4 Ngem ammon pay dedan Jesus ay say wada sin nemnem da, et kanana,
“Apay nga lawa san nemnemnemen yo?
5 Nalaklaka kayman ay kanan en, ‘Mapakawan san basbasol mo’ mo din
‘Ibangon mo ta mandan ka.’
6 Ngem mo siya sa, ibagak ngarud din naligat ta say paneknekak en dakayo
ay sak-en ay Anak di Ipogaw et waday kalebbengak isnan labaw di daga ay
mamakawan si basol.” Pag nan kanan sin paralitiko ay doy, “Ibangon mo,
bidkingem san dayon mo ta somaa ka.”
7 Pag bomangon din sana et sinmaa.
8 Inmegyat din kaipoipogaw sin nangilaan das di dowan da aben dayawen
si Diyos begew sin nangidawtana si kaman nadi ay kalebbengan si ipogaw.

Din Nangayagan Jesus En Mateo
(Mar. 2:13-17; Luc. 5:27-32)

9 Maaw-awni pay sin pandad-anan Jesus, inila na di mansingsingil si bowis
ay manngadan si Mateo ay tinmotokdo sin opisina na. “Manbalin ka et si
pasolot ko,”* kanan Jesus. Kapikas Mateo et nakiey en sisya.
10 Mangmangan pay da Jesus ya din papasolot na sin beey da Mateo,
ad-adoy sinmawang ay mansingsingil si bowis ya odom ay managbasol ay
ipogaw, et nakiokob da.
11 Idi inilan di Fariseo si daida, kanan da sin papasolot Jesus, “Apay nga
makikan din maestro yo sin mansingsingil si bowis ya odom ay managbasol
ay ipogaw?”
12 Ngem dinngen Jesus din pinoot da et kanana ay nangiarig, “Baken din
nasalon-at ay ipogaw di makasapol si mangagas mo adi din mansaksakit.
13 Adiak inmali ta enak ayagan din nalinteg ay ipogaw mo adi din nakaba-
sol. En kayo ngarud adalen din kosto ay olog din inpaisolat Diyos ay
kanana, ‘Nabanbanol en sak-en din panegseg-angan yos gagait yo mo din
pangidatdatonan yos animal en sak-en.’ ”†

Maipanggep Sin Kaitpean Di Dagaang
(Mar. 2:18-20; Luc. 5:33-35)

14 Pag emey din papasolot Juan en Jesus yan kanan da en sisya, “Mo si
dakami ya din Fafariseo et waday agew ay pangit-itpean mis dagaang mi.
Ngem mo din pasolot mo pay et maga. Apay?”
15 Sinombat si Jesus ay nangiarig, “Mo waday mankasal, ay kanan yo aya
en masmasadot koma din gagayyem di mangasawa ay inayagana? Ngem
mo domateng di timpo ay maipakaan en daida din mangasawa, siya di din
pangitpean da sin dagaang da.”

Maipanggep Sin Baro Ay Initdon Jesus
(Mar. 2:21-22; Luc. 5:36-39)

16 Kanan aben Jesus ay nangiarig, “Iwed di ipogaw ay mangilkeb si baro ay
lopot sin baak ay bado. Tan komsen din mailkeb et masepsep ay mabisngit
din nailkebana.
17 Iwed abe dedan di mangipeey si kabobbobod ay danom di obas sin
nakpit ay sopot ay lalat,‡ tan mo maget, mabtakan din lalat et madadael din
sopot dowan aben maiwasit din danom di obas. Din kabobbobod ay danom
di obas ngarud et siyat baro ay lalat di kaipay-ana ta say maga di madadael
ono maiwasit.”

Din Anak Di Turay Ya Din Babai Ay Nangiwit Sin Tak-ep Di Badon Jesus
(Mar. 5:21-43; Luc. 8:40-56)

18 Mankalkali pay laeng si Jesus en daida dowan et somawang di turay di
Judio. Nandokmog sin sangoanana yan kanana, “Katkatey din anak mi ay
babai, ngem omali ka kod ta kapayem sisya et matago.”
19 Isonga inmonod si Jesus en sisya, ya nakiey abe din papasolot na.
20 Wada et di babai ay adi katkatdok di manbolos ay dada na si sinpo ya
dowa ay tawen. Inmasag-en sin edegan Jesus yan giniwit na din gayadan di
bado na.
21 Tan kananas nemnem na, “Olay mo owatak giwiten koma din bado na,
mailatonanak.”
22 Pag et mansagong si Jesus et inila nas sisya. Pag nan kanan, “Papigsaem
nemnem mo. Begew din talek mo, nailatonan ka.” Et nailatonan sisya ay
dagos.

---

* **9:9** Din kanana sin Griego et: *Omonod ka* … Di laydena ay kalien et makiey en Jesus ay pasolot na.
† **9:13** Hosea 6:6. ‡ **9:17** Din pangipay-an di Judio si danom di obas et lalat di kalding.

23 Somawang pay da Jesus sin beey di turay, inila na din mangolkolalleng
ya din nasisinop ay kaipoipogaw ay manngalngalawngaw,
24 et kanana, “Komaan kayo, tan din balasang ay nay et adi natey, nas-
eseyep et anggoy.” Pag dan siniyesiyekan sisya.
25 Asi na et pinakaan din kaipoipogaw, et sinenggep sin kad-an di balasang.
Pag nan itakkayan et kabangon.
26 Siya di et nandinamag din inamag Jesus ay nay sin am-in ay nandinmang
ay il-ili.

Din Nangagasan Jesus Sin Dowa Ay Nagodab Ya Esa Ay Naomel

27 Idi kinmaan si Jesus, inmonod di dowa ay lalaki ay nagodab ay nangi-
bogbogaw, “Sik-a ay Polin David,§ maseg-ang ka paabe!”
28 Intoltoloy Jesus ay mandan enggana ay somawang sin beey ay emeyana
et sinenggep. Sinenggep abe din dowa ay nagodab. Pag nan kanan en daida,
“Ay patien yo ay kabaelak ay mangaan sin godab yo?”
“Aw, Apo,” kanan da.
29 Pag kapayen Jesus din mata da yan kanana, “Maitongpal en dakayo
begew sin talek yo.”
30 Et nakaan ay dagos din godab da. Pag nan dadlon bilinen daida ay
nangwani, “Adi yo polos ap-apaten nan inamag ko en dakayo si olay sino ay
ipogaw!”
31 Ngem kinmaan da et en da inapaapat di maipanggep en Jesus sin am-in
ay nandinmang ay ili.
32 Sin komakkaanan da, waday nangitlod sin kad-an Jesus si lalaki ay
naomel ay kinapet di anito.
33 Pinakaan Jesus din anito et nilogian din lalaki ay mankali. Peteg ay
nasdaaw din kaipoipogaw et kanan da, “Anna! Maga polos di inil-ila takos
kaman nina sin intiro ay ili tako ay Israel!”
34 Ngem wada da di Fariseo ay nangwani, “Din ap-apon di aanito di
nangidawat en sisya si panakabalina ay mangipakpakaan si anito.”

Din Naseg-angan Jesus Sin Kaipoipogaw

35 Pag manlikliked si Jesus sin kailiili ay man-it-itdo sin kasinasinagoga
ay mangikaskasaba sin siged ay damag maipanggep sin panturayan Diyos.
Inag-agasana abe di mansaksakit si am-in ay kalasin di sakit ya ligat di awak
da.
36 Sin nangilaana sin ad-ado ay kaipoipogaw, naseg-angan en daida, tan
maligligatan ya nadisdismaya da ay kaman dan karnero ay iwed di mangay-
ayowan en daida.
37 Isonga kanana ay nangiarig sin papasolot na, “Ad-ado di ipogaw ay
maani koma, ngem kolang di mangan-ani en daida.
38 Kedawen yo ngarud sin akin payew ta man-ibaa si odom ay en makiani.”

10

Din Nangibaaan Jesus Sin Sinpo Ya Dowa Ay Pasolot Na
(Mar. 3:13-19; 6:7-13; Luc. 6:12-16; 9:1-6)

1 Idi esay agew, inayagan Jesus din sinpo ya dowa ay pasolot na, et
nasinop da. Pag nan iyaan daida si kalebbengan ay mangipakaan si anito
ya mangaan si am-in ay kalasin di sakit ya ligat di awak.

---

§ **9:27** *Polin David* et titolon di masmas-ed ay Messias, isonga din nay pangawag di nagodab en Jesus et pamigbig da ay sisya din Messias ono Cristo ay dinotokan Diyos ay manturay.

2 Siya dana di ngadngadan di sinpo ya dowa ay aapostol: din kangatoan
et si Simon ay nabdayan si Pedro, ya wada abe din agi na ay si Andrew, da
Santiago en Juan ay anak Zebedeo,
3 da Felipe en Bartolome, si Tomas ya si Mateo ay mansingsingil si bowis,
da Santiago ay anak Alfeus en Taddeus,
4 si Simon ay makwani en Patriota tan insakit na din ili na, ya si Judas
Iscariot ay nanglipot en Jesus.
5 Inbaan Jesus dana ay sinpo ya dowa ya tinogonas daida ay nangwani,
“Adi yo idan sin danan ay emey sin il-ilin di Gentil. Adi kayo aben em-emey
sin il-ili ed Samaria,
6 mo adi et emey kayo sin iib-a tako ay Israelita ay kaman nasangaw ay
karnero.
7 Sin am-in ay em-emeyan yo, ikaskasaba yo ay dandani di panturayan
Diyos.
8 Agasan yo di mansaksakit, tagoen yo di natey, pasigeden yo din mansakit
si kaeegyat ay sakit di kodil, ya pakaanen yo di aanito. Magay inbaybayad
yo sin nay kalebbengan ay indawat ko en dakayo, isonga adi yo aben
ipabaybayad di badang yo.
9 Adi kayo man-itaktakin si pilak ay dadakke ya olay silsilyo.
10 Adi kayo aben man-itaktakin si sangi, pansokatan ay bado ya sinilas, ya
sokod. Tan din man-obla et maikari ay mangawat si katagoana.
11 “Mo somawang kayo si esa ay ili, man-anap kayos maikari ay manangaili
en dakayo, et isdi di pantean yo engganas taynan yo din ili ay doy.
12 Mo senggep kayo sin esa ay beey, kanan yo en, ‘Sapay koma ta bindisy-
onan Diyos dakayo ay bemeey.’
13 Mo maikari da ay mangawat sin bindisyon ay inbaga yo, mabindisyonan
da tet-ewa, ngem mo adi da maikari, adi da aben mabindisyonan.
14 Mo somawang kayos esa ay ili ono beey yan adi da sangailien dakayo
ya sigaan da abe ay mannge sin ibagbaga yo, pokpokan yo din dapan yo sin
komaanan yo ta say pangammoan da ay makaoway da sin dosa da.
15 Tet-ewa nan ibagak en dakayo ay mo domateng din pangokoman Diyos
sin kaipoipogaw, madagdagsen din dosan di man-ili isdi mo din dosan di
taga-Sodoma ya taga-Gomorra.”*

Din Timpon Di Ligat Ay Domateng Sin Tapin Di Agew
(Mat. 24:1-14; Mar. 13:1-13; Luc. 12:11-12; 21:12-17)

16 Intoloy Jesus ay nangwani, “Nemnemen yo na. Ibaak dakayo sin
makedse ay ipogaw ay kaman kayon karnero ay emey sin kad-an di
mabonget ay aso. Masapol ngarud ay nalaing ya naannad kayo ay maga abe
di maipabasol en dakayo.
17 Siliban yo, tan depapen ya idarum das dakayo ya sopliten das dakayo sin
kasinasinagoga.
18 Begew sin pammati yo en sak-en, maidarum kayo abe sin gogobernador
ya aari, et say waday waya yo ay mangibaga sin siged ay damag en daida ya
din iturturayan da ay Gentil.
19 Mo bistigalen das dakayo, adi kayo madandanagan si isongbat yo ya
ibaga yo, tan sin oras ay doy, maipaammo en dakayo din kosto ay ibaga yo.
20 Tan baken si dakayo di nakin kali mo adi din Ispiriton Diyos ay Ama tako.
21 “Sin doy ay timpo, wada da di manglipot si agi na sin tuturay ta peslen
da. Iso na sin aam-a ay lipotan dan aan-ak da sin tuturay ta peslen da. Din
anan-ak abe et kontraen das da am-a en in-a da et ipapse da.

* **10:15** Genesis 19:24-28.

22 Am-in di ipogaw et kaliliget das dakayo begew sin nakies-esaan yo en
sak-en. Ngem mo ipapasnek yo ay mamati ay adi mankeykeyat enggana ay
makdeng di panpaligatan yo, maisalakan kayo.
23 Mo paligaten das dakayo sin esa ay ili, lomayaw kayo ta emey kayo si esa
ay ili. Tet-ewa nan ibagak en dakayo ay mo omaliak ay Anak di Ipogaw, adi
yo pay laeng kedngen din inpaoblak en dakayo sin inil-ili ed Israel.
24 "Maga di man-ad-adal ay nangatngato mo din maestro na. Maga abe di
bag-en ay nangatngato mo din among na.
25 Isonga mapnek koma di man-ad-adal mo din lak-amena et mais-o sin
maestro na, ya siya abe sin bag-en mo mais-o sin among na. Mo sak-en ay
maiarig si akin beey et kanan da en sak-en si Beelzebul, adi pay masepsep ay
lawlawa di pangwani da en dakayo ay makibebbeey."

Din Emegyatan Koman Di Ipogaw
(Luc. 12:2-7)

26 "Isonga adi kayo emeg-egyat en daida, tan am-in ay naitatabon ya adi
naammoan ed wani et maipaila ya maammoan sin tapin di agew.
27 Din inbagbagak en dakayo ay magay nakadnge et masapol ay ipaammo
yo sin kaipoipogaw. Din in-ay-ayasak ko abe en dakayo et masapol ay ibogaw
yo ta dengngen di kaipoipogaw.
28 Adi kayo emeg-egyat en daida ay mamse sin awak et anggoy di ipogaw
ngem adi da kabaelan ay mamse sin ab-abiik na, mo adi et emegyat kayo en
Diyos. Tan kabaelana ay manosa sin awak ya siya abe sin ab-abiik di ipogaw
ed infierno.
29 Ngem nemnemen yo abe din iyat Diyos ay Ama yo sin boding. Mailako
di dowa ay boding si balkeg et anggoy, ay baken siya? Ngem maga di olay esa
en daida si matey ya matekdag mo adi na ipalobos.
30 Namnamed kayo ay ipogaw! Tan olay din book yo et ammo na di
kabibilang da.
31 Isonga adi kayo emeg-egyat, tan addawi ay nabanbanol di esa ya esa en
dakayo mo kaad-adon di boding!"

Din Mangipodno Ay Mamati En Jesus Ya Din Mangisaot
(Luc. 12:8-9)

32 "Isonga olay sino ay mangipodno sin sangoanan di kaipoipogaw en
mamati en sak-en, siya met laeng di ipodnok sin sangoanan Amak ay wada
ed langit.
33 Ngem din mangwani en adi na am-ammos sak-en sin sangoanan di
kaipoipogaw, siya abe di ibagak sin sangoanan Amak ay wada ed langit."

Si Jesus Di Mangipasian Sin Kaipoipogaw
(Luc. 12:49-53; 14:26-27; 9:24)

34 Kanan aben Jesus, "Adi yo kanan en inmaliak ay mangiali si talna
isnan daga, tan din katet-ewa na et inmaliak ay mangiali si pan-iibawan ya
pansisianan di kaipoipogaw.
35 Isonga awni et mankokontra di sin-ama ya sin-ina. Mankokontra abe di
sinkakatogangan,
36 ya din kaibaw di ipogaw et din mismo ay pamilya na.
37 "Olay sino ay dakdakdake din layad na en da ama na en ina na ya olay sin
anan-ak na mo din layad na en sak-en et adi maikari ay maibilang ay pasolot
ko.

38 Olay sino abe ay adi manilid sin krus na ta asi makiey en sak-en et adi
maikari ay maibilang ay pasolot ko.†
39 Tan din mangipatpateg sin awak na et matey met laeng, ngem din matey
begew sin pammati na en sak-en et waday biyag na ay iwed patingga na."

Din Gon-gona Ay Idawat Diyos
(Mar. 9:41)

40 "Olay sino ay mangawat en dakayo et sak-en di inawat na, yan din
mangawat en sak-en et inawat na abe din nangibaa en sak-en.
41 Mo waday manangaili si pankalkalian Diyos gapo ta pankalkalian Diyos
sisya, man-iso di awatena ay gon-gona sin gon-gonan di pankalkalian Diyos.
Et mo wada abey manangaili si nalinteg ay ipogaw gapo ta say kaipogaw na,
man-iso di awatena ay gon-gona sin gon-gonan di nalinteg ay ipogaw.
42 Tet-ewa nan ibagak en dakayo ay olay din owat mangipainom si esa
ay tasa ay danom sin kababaan ay pasolot ko gapo ta pasolot ko et dadlon
magon-gonaan."

11

Din Inbagan Jesus Sin Inbaan Juan
(Luc. 7:18-23)

1 Idi nakdeng ay binilin Jesus din sinpo ya dowa ay pasolot na, kinmaan
sidi et inmey nan-itdo ya nangasaba sin nandinmang ay il-ili.
2 Mo pay si Juan ay Mamonbonyag, deda ay naibabalod. Sin nanngeana sin
inam-amag Cristo, inbaa na di papasolot na
3 ta en da pooten en Jesus, "Ay sik-a din inkarin Diyos ay omali ono waday
natken si masmas-ed?"
4 Kanan Jesus, "Mantaoli kayo en Juan ta en kayo ibaga en sisya din inila
ya dinnge yo,
5 ay din nagodab et makaila da, din napilay et makadan da, din waday
kaeegyat ay sakit di kodil na et nailatonan da, din nateweng et makadnge
da, din natey et natago da kasin, ya din siged ay damag et maikaskasaba sin
nabibiteg.
6 Ibaga yo abe en sisya en nagasat din ipogaw ay magay dowadowa na
maipanggep en sak-en."

Din Inbagan Jesus Maipanggep En Juan
(Luc. 7:24-35)

7 Idi madipdipos da doy ay pasolot Juan, nilogian Jesus ay mangibaga sin
kaipoipogaw si maipanggep en Juan. Kanana, "Sin doy inmeyan yo sin kad-
an Juan sin lugar ay magay man-ili, sinoy layden yo ay en ilaen? Ay esa aya
ay ipogaw ay kaman pa-o ay igiwgiwed di dagem? Baken samet.
8 Sino ngarud di en kayo inila? Ay esay ipogaw ay nanbabado si kagkagam-
is? Baken met abe dedan, tan din nanbabado si kaman nadi et sin beey di aari
di pantetean da.
9 Ibaga yo ngarud mo sino di en kayo inila. Ay esay mamadto? Aw met a,
ngem din katet-ewa na et nangatngato mo mamadto.
10 Tan si Juan di ibagbagan din naisolat ay kalin Diyos ay kanana en,
'Waday ibaak ay mangon-ona mo sik-a ay mangisagana sin danem.' "
11 Pag itoloy Jesus ay nangwani, "Tet-ewa nan ibagak en dakayo ay magay
ipogaw ay naianak isnan daga ay nangatngato mo si Juan, ngem olay mo siya
di, din kababaan sin panturturayan Diyos et nangatngato pay mo sisya.

† **10:38** Sin pannemnem Mateo, din *manilid sin krus na* et din ipogaw ay mangipapasnek ay mangonod
en Jesus olay mo say kateyana.

12 Manlogi sin nangaskasabaan Juan enggana ed wani, wada da di mangi-
papati ay mangikaskasaba sin panturayan Diyos, ya wada da abe di mangi-
papilit ay maitapi sin panturayana.*
13 Tan din insolsolat di mamadto ya din linteg Moses et inpadto da am-in
din panturayan Diyos, pag domateng si Juan ay nangilogi ay manongpal sin
inpadto da.
14 Et mo layden yo ay patien din inbagan di esa ay mamadto, maawatan yo
ay si Juan met laeng din si Elias ay inpadto na ay omali.†
15 Dakayo ay manmannge, nemnemen yo san dinnge yo."
16 Intoloy Jesus ay nangwani, "Sino ngata di pangiarigak sin ipogaw ed
wani? Kaman dan anan-ak ay man-ay-ayam sin plaza ay adi polos mapmap-
nek. Kanan da sin kaay-ayam da,
17 'Nanganggangsa kami met, ngem sinigaan yo ay manayaw. Isonga nan-
eyaey kami, ngem sinigaan yo pay dedan ay maitapi.'
18 Daida di kaiarigan yo, tan inmali si Juan yan init-itpe nay dagaang na ya
adi nan-in-inom si bemeteng yan kanan yo, 'Nadimonyo di et abe.'
19 Mo sak-en pay ay Anak di Ipogaw et nakikikanak ya nakiin-inomak en
dakayo yan kanan yo en, 'Ilan yo kadi nan ipogaw ay nay! Makaem ay
mangan ya makabeteng dowana pay gayyemen din mansingsingil si bowis
ya odom ay managbasol ay ipogaw!' Ngem olay mo siya di din kanan yo,
maila pay dedan din kakoston di sirib Diyos sin am-amagen di ipogaw ay
mangawat."

Daida Ay Nanigaan Ay Manbabawi
(Luc. 10:13-15)

20 Pag yamyaman Jesus din man-ili sin il-ili ay nangamagana sin kaad-
adoan ay nakaskasdaaw, tan adi da inbabawi din basbasol da.
21 Kanana, "Kaseseg-ang kayo ay taga-Korazin ya siya abe en dakayo ay
taga-Betsaida! Tan ad-ado di nakaskasdaaw ay inam-amag ko sin ili yo,
ngem adi yo inbabawi din basbasol yo. Mo koma ed Tiro ya ed Sidon di
nangam-amagak sin nakaskasdaaw ay nay, nanbado da komas sako ay dagos
ya dowan da pay sapowakan toktok das dap-o ay mangipaila ay nanbabawi
da.
22 Isonga kanak en dakayo en on-onina din dosan di taga-Tiro ya taga-Sidon
mo si dakayo sin agew ay pangokoman Diyos sin kaipoipogaw.
23 Dakayo pay abe ay taga-Capernaum, ay kanan yo aya en maingato kayo
ed langit ay madayaw? Awni man et maibaba kayo ed infierno. Tan ad-
ado di nakaskasdaaw ay inam-amag ko sin ili yo, ngem adi yo inbabawi din
basbasol yo. Mo koma ed Sodoma di nangam-amagak sin nakaskasdaaw ay
nay, nanbabawi da koma et wada pay koma din ili da ed wani.
24 Isonga kanak en dakayo en on-onina din dosan di taga-Sodoma mo si
dakayo sin agew ay pangokoman Diyos sin kaipoipogaw."

Din Nan-iyamanan Jesus
(Luc. 10:21-22)

25 Sin siya di ay timpo, nankararag si Jesus ay nangwani, "Ama, sik-a ay
Apo ed langit ya isnan daga, dakdake di iyaman ko en sik-a, tan din adi ka
inpaammo sin masirib ya diadal ay ipogaw et say inpaammom sin baken
diadal.

---

* **11:12** Wada pay di dowa ay kaiologan nina sin Griego: 1) … wada da di mangipapati ay mangonkon-
tra sin panturayan Diyos, ya wada da abe di makedse ay mangiparit koma si maitapis di. 2) … wada da
di mangipapati ay mangikaskasaba sin panturayan Diyos, ya wada da abe di makedse ay mangiparit
koma si maitapis di. † **11:14** Malakias 4:5.

26 Et inamag mo di ay Ama, tan siya kayman din nilayad mo ay naiyat."
27 Pag kanan Jesus sin kaipoipogaw, "Sak-en di nangipolangan Amak sin
am-in. Tan magay mangam-ammo si kosto en sak-en mo baken si Amak, ya
maga abe di mangam-ammo en Amak mo baken si sak-en ya din ipogaw ay
laydek ay pangiammoan.
28 "Dakayo am-in ay nabbay ya nadadagsenan et omali kayo en sak-en ta
pan-ibbayek dakayo.
29 Onodan yo din bilbilin ko ya manpaitdo kayo en sak-en, tan say pan-
talnaan di nemnem yo, tan naanosak ya adiak ipapangato di awak ko.
30 Baken aben madagsen di ipabaklay ko en dakayo mo adi et mayap-ew
ay tiliden yo."

12

Maipanggep Sin Agew Ay Pan-ibbayan
(Mar. 2:23-28; Luc. 6:1-11)

1 Sin namingsan ay Sabado ay pan-ibbayan di Judio, mandad-an da Jesus
sin kapaypayewan ay nas-ekan si bakakew. Mandagaang din papasolot na,
isonga manposposngi das lames na et kotkotimen da.
2 Asi et wada da di Fariseo ay nangila sin inyat da et kanan da en Jesus,
"Ilam, din papasolot mo et lablabsingen da din linteg tako ay Judio ay
mangiparit si man-ani sin agew ay pan-ibbayan."
3 Sinongbatan Jesus ay nangwani, "Binasa yo met din inyat Ari David ya
din gagait na sin dinmagaangan da.
4 Sinenggep sin beey en Diyos yan ina na din tinapay ay naidaton en
Diyos ay iparit di linteg ay kanen di baken padi. Ngem kinana pay dedan
et inbingayana abe din kakoyog na.*
5 Nemnemen yo koma abe din naisolat sin linteg Moses ay mangiparit si
man-obla sin agew ay pan-ibbayan. Kanana en din papadi ay man-ob-obla
sin Timplo sin agew ay pan-ibbayan et lablabsingen da di linteg ngem baken
da pay dedan basol.
6 Kanak pay en dakayo en din wadas na ed wani et napatpateg mo din
Timplo.
7 Waday inpaisolat Diyos ay kanana, 'Nabanbanol en sak-en din panegseg-
angan yos gagait yo mo din pangidatdatonan yos animal en sak-en.' Mo
naawatan yo koma din layden nina ay kalien, adi yo koma pinabasol din
magay basol na.
8 Tan sak-en ay Anak di Ipogaw di akin lebbeng sin mabalin ay maam-amag
sin agew ay pan-ibbayan."

Din Lalaki Ay Nakingking Di Esay Takkay Na
(Mar. 3:1-6; Luc. 6:6-11)

9 Sin kinmaanan Jesus sidi, inmey sin sinagoga da et sinenggep.
10 Wada et sidi di lalaki ay nakingking di esay takkay na. Wada da abe di
ipogaw ay mangan-anap si ipabasol da en Jesus ta way pangidaruman da,
isonga kanan da en sisya, "Ay ipalobos di linteg tako di mangagas si mansakit
sin agew ay pan-ibbayan?"
11 Sinongbatan Jesus ay nangwani, "May kod mo waday karnero yo si
matekdag sin bito sin agew ay pan-ibbayan, en kayo enaten, ay baken siya?
12 Addawi ay nabanbanol di ipogaw mo karnero, isonga ipalobos dedan di
linteg tako ay badangan takon gait tako sin agew ay pan-ibbayan."

---

* **12:4** 1 Samuel 21:1-6; Levitico 24:9.

13 Pag nan kanan sin nakingking di takkay na, “Oyadem san takkay mo.”
Inoyad na et dadlon nailatonan ay kaman din esa ay takkay na.
14 Ngem asi et kinmaan din Fariseo et en da nantotolag mo intoy iyat da ay
mamse en Jesus.

Din Pinilin Diyos Ay Mansilbi En Sisya

15 Ammon Jesus di panggep da, isonga kinmaan sidi. Ad-ado di inmonod
en sisya, et inag-agasana din am-in ay mansakit
16 dowana aben bilbilinen daida ay adi da ibagbaga di maipanggep en
sisya.
17 Inamag na di ta say matongpal din inpaibagan Diyos en Isaias ay kanana,
18 “Si naey di pinilik ay mansilbi en sak-en. Sisya di laydelaydek ya kakap-
nekak. Ibaak din Ispiritok ay mantetee en sisya ta ipaammo na sin
Gentil din iyat di ipogaw ay mapalinteg sin pangiilaan Diyos.
19 Adi makisongbat ya manbogaw, ya adi na aben ipipigsa din kali na sin
kalsadan di ili.
20 Din napyok ay pa-o et adi na gotloen, ya din madmad-ep ay silaw et adi
na edpen.† Itoltoloy na di obla na enggana ay matongpal din nalinteg ay
panggep Diyos.
21 Et sisya di pannamnamaan di am-in ay ipogaw.”‡

Si Jesus Ya Si Beelzebul
(Mar. 3:20-30; Luc. 11:14-23)

22 Sin namingsan, wada da di nangiey en Jesus si lalaki ay nagodab ya
naomel tan kinapet di anito. Pinakaan Jesus din anito, et makaila ya
makakali din lalaki ay sana.
23 Peteg ay nasdaaw din kaipoipogaw, et kanan da, “Ay si naey ngata din
polin David ay sedsed-en tako?”
24 Ngem idi dinngen di Fafariseo, kanan da, “Baken met a! Din panaka-
balina ay mangipakpakaan si anito et magay odom ay nangidawat en sisya
mo baken si Beelzebul ay ap-apon di aanito.”
25 Ngem ammon Jesus di wada sin nemnem da, isonga kanana en daida,
“Mo man-asigobat din kaipoipogaw sin esa ay ili, madadael din ili ay doy.
Siya abe sin pamilya ono sinkakailian, mo man-iibaw da, mansisian da.
26 Iso na abe en Satanas. Mo pakpakaanena din iib-a na ay anito, laydena
ay kalien ay ib-ibawenas daida, et madadael met din panturayana.
27 Kanan yo en si Beelzebul di nangidawat si panakabalin ko ay mangi-
pakaan si anito. Mo tet-ewa sa, intoy inyat ngarud din papasolot yo ay
nangipakpakaan si anito? Olay daida et paneknekan da ay naipaksaw din
kankanan yo.
28 Tan din katet-ewa na et din Ispiriton Diyos di nangidawat si panakabalin
ko ay mangipakaan si anito, et say pangammoan yo ay dinmateng din
panturayan Diyos en dakayo.
29 “Si Satanas et maiarig si mabikas ay ipogaw, tan magay makasgep sin
beey na ta akewena din bonag na mo adi na baloden omona sisya. Asi
mabalin ay itagtag na din bonag na.
30 “Olay sino di adi maitapi en sak-en et komonkontra, ya din adi bomadang
ay maninop si karnero et pansisianenas daida.

---

† **12:20** Din layden dana ay pangarig ay kalien et adi taynan ono dokogan Jesus di ipogaw ay nadismaya ono nakapoy di pammati na, mo adi et badanganas daida. ‡ **12:21** Isaias 42:1-4.

31 Isonga kanak en dakayo en olay sino ay basol di ipogaw ya olay sino
di ibaga na ay mangipalawlawas odom et mabalin ay pakawanen Diyos
malaksig din mangipalawlawa sin Ispirito Santo.
32 Olay din mangipalawlawa en sak-en ay Anak di Ipogaw et mabalin ay
mapakawan din basol na ay sana, ngem din mangipalawlawa pay sin Ispirito
Santo et adi polos mapakawan basol na ed wani ya siya abe sin tapin di
agew."

Din Kaiw Ya Din Lames Na (Luc. 6:43-45)

33 Pag kanan Jesus ay nangiarig, "Pan-iisoen yo koma di pannemnem yo
sin kaiw ya sin lames na. Mo ibilang yo ay siged di esa ay kaiw, siged koma
abe di pannemnem yo sin lames na. Mo pay ibilang yo ay lawa di esa ay kaiw,
lawa koma abe di pannemnem yo sin lames na. Tan din kailasinan di kaiw
et din lames na.
34 Peteg kayo kayman ay kaman eweg ay waday gita na! Mo lawa kayo,
intoy iyat yo ngarud ay mangibagas siged? Tan din ibagbagan di ipogaw et
mapo met laeng sin wada sin nemnem na.
35 Din siged ay ipogaw et siged di ipabela na, tan siged dedan din naiigto
sin nemnem na. Ngem din lawa ay ipogaw et lawa abe din ipabela na, tan
lawa abe dedan din naiigto sin nemnem na.
36 Nemnemen yo nan ibagak en dakayo. Sin agew ay pangokoman Diyos
sin kaipoipogaw, makaoway da ay manongbat sin am-in ay inbagbaga da ay
magay silbi na.
37 Tan din inbagbagan di esa ya esa en dakayo et osalen Diyos ay man-
gokom en dakayo, et say kaibasaran di pangwaniana ay waday basol yo ono
maga."

Din Sinyal Ay Inpailan Jonas (Mar. 8:11-12; Luc. 11:29-32)

38 Asi et kanan di odom ay mamaestron di linteg ya Fafariseo, "Apo
maestro, omipaila ka kod si nakaskasdaaw ay sinyal ay pangammoan mi ay
napo en Diyos din panakabalin mo."
39 Kanan Jesus ay sinombat, "Lawlawa din ipogaw ed wani, tan dinokogan
da din tet-ewa ay Diyos. Ipapilit da ay ipailak di nakaskasdaaw ay sinyal
en daida, ngem iwed met maipaila mo adi anggoy din sinyal ay kaman din
napasamak en Jonas ay mamadto ed idi.
40 Tan si Jonas et nantetee sin eges di dakdake ay nigay si tolo ay agew ya
tolo ay labi,§ ya sak-en ay Anak di Ipogaw et manteteeak abe sin kaipon-
ponak* si tolo ay agew ya tolo ay labi.†
41 Mo domateng din agew ay pangokoman Diyos sin kaipoipogaw, awni
man et makipika din nan-ili ed Nineve ay mangipabasol en dakayo, tan mo
daida et inbabawi da din basbasol da sin nanngean da sin inkaskasaban
Jonas,‡ ngem mo dakayo et olay mo wada di naitatapi en dakayo ay napat-
pateg mo si Jonas, adi yo pay dedan patien.
42 Din babai abe ay reyna ed Seba ed idi et makipika sin siya di ay agew ay
mangipabasol abe en dakayo, tan mo sisya et inmey ay napo sin kaaddawian
ay ili ta say ena dengngen din inbagbagan di nalaing ay Ari Solomon,§ ngem

§ **12:40** Jonas 1:17. * **12:40** Din kanana sin Griego et: … manteteeak abe sin dallem di lota. Di esa abe ay kaiologana et sin kad-an di natey ed Hades. † **12:40** Din nantean Jesus sin naiponponana et tolonpo ya enem ay oras et anggoy, ngem ogalin di Judio ay olay partin di kaagawan ono labi et maibilang ay esa ay agew, isonga mo maawatan tako din iyat di Judio ay manbilang si agew, kosto met laeng din kananas na en tolo ay agew ya tolo ay labi. ‡ **12:41** Jonas 3:5. § **12:42** 1 Aari 10:1-10.

kanak en dakayo en napatpateg mo si Solomon din wadas na ed wani."

Din Nantaolian Di Anito
(Luc. 11:24-26)

43 Intoloy Jesus ay nangiarig, "Mo komaan di anito ay kinmapet si ipogaw,
en manlikliked sin kabatbatoan ay magay danom na ay man-anap si pan-
illengana. Et mo magay datngana,
44 kananas nemnem na en, 'Olay mantaoliak sin beey ay napoak.' Et man-
taoli ya datngana ay magay mantetee ay enggay nadalosan ya kagkagam-is
mo ed idi.
45 Pag en man-ayag si pito ay anito ay makmakedse mo sisya ta en da
makibeey en sisya. Adi pay masepsep ay komaseseg-ang din ipogaw ay doy
mo sin damo. Et kaman nidi abe di mapasamak sin lawlawa ay ipogaw ay
matmatago ed wani."

Si Inan Jesus Ya Din Aag-i Na
(Mar. 3:31-35; Luc. 8:19-21)

46 Mankalkali pay laeng si Jesus sin kaipoipogaw yan sinmawang si ina na
ya din aag-i na sin beey ay kad-ana et inpaayag da.
47 Isonga wada di nangibaga en sisya, "Si inam ya din aag-im et wada da
sin bel-ayan ay wada kanoy layden da ay ibaga en sik-a."
48 Kanan Jesus, "Aw pay dedan, ngem wada pay di odom ay ibilang ko ay
inak ya aag-ik."
49 Pag nan tedken din papasolot na yan kanana, "Da naey si inak ya aag-ik,
50 tan din mangamag sin layden Amak ed langit et daida di maibilang ay
inak ya aag-ik."

13

Din Lalaki Ay En Nansapowak
(Mar. 4:1-9; Luc. 8:4-8)

1 Sin agew ay doy, kinmaan si Jesus sin beey et inmey sin benget di annawa
ay lebeng. Pag nan itokdo ay man-itdo,
2 ngem gapo ta ad-aad-ado di ipogaw ay nangal-alibongbong en sisya, en
tinmokdo sin bangka dowan pay nantetee din kaipoipogaw sin benget di
lebeng.
3 Ad-adoy initdo na en daida ay man-iar-arig. Kanana, "Sin namingsan,
wada di esay ipogaw ay en nan-isapowak si bin-i sin nom-a na.
4 Idi insapsapowak na din bin-i, naekdag di odom sin danan et tintinpek di
tititit.
5 Din odom ay insapowak na et naekdag da sin kabatbatoan. Gapo ta
naisasapew di lota na, kasimit da.
6 Ngem idi kinmayang din agew, nay-osan ya nakpit da, tan kolang di lamot
da.
7 Din odom abe et naekdag da sin kapagpagatan, ngem asi et nakigabay di
papagat et insengan da din momola.
8 Ngem din odom pay et naekdag da sin siged ay lota, pag da et gomabay yan
nanlames da. Waday nanlames si sagsisin-gasot, waday sag-eenemapolo, ya
wada abey sagtotolonpo."
9 Inpaanongos Jesus ay nangwani, "Dakayo ay manmannge, nemnemen yo
san dinnge yo."

Din Olog Di Pangarig Maipanggep Sin Nansapowak
(Mar. 4:10-20; Luc. 8:9-15)

10 Pag omasag-en din papasolot Jesus en sisya yan pooten da, “Apay nga
pangarig di osalem ay mangitdo sin kaipoipogaw?”
11 Kanan Jesus, “Tan dakayo di nangidawtan Diyos si gondaway ay
mangammo sin adi naipaammo ed idi maipanggep sin panturayana, ngem
adi na indawat sin odom ay ipogaw.
12 Tan din ipogaw ay mangikaskaso sin dengdengngena et matap-
tapian din pangawat na enggana ay ad-ado di maawatana, ngem din adi
mangikaskaso et mamaiwed din olay at-atik ay kanana en naawatana.
13 Isonga pangarig di os-osalek ay mangitdo en daida, tan olay mo il-ilaen
da, adi da maimatonan, ya olay mo dengdengngen da, adi da maawatan.
14 Daida di katongpalan di inpaisolat Diyos en Isaias ay mamadto ay
kanana,
‘Olay mo dengngedengngen da, adi da maawatan. Ya olay mo isin-esin-eng
da, adi da maimatonan.
15 Tan enggay kinmenteg di nemnem da. Tetewengen da din tet-ewa dowan
da aben mankikimit tan into et mo makaila, makadnge ya makaawat da yan
sagongen das sak-en ta agasak si daida.’ ”*
16 Pag itoloy Jesus ay nangwani, “Ngem mo si dakayo pay, nagasat kayo tan
makaila ya makadnge kayo.
17 Tet-ewa nan ibagak en dakayo ay ad-ado met iman di mamadto ya nalinteg
ay ipogaw ay mayad ay mangila sin inil-ila yo, ngem adi da inila, yan layden
da abe ay dengngen din dindinnge yo, ngem adi da dinnge.
18 “Dengngen yo ngarud ta ibagak din olog di pangarig maipanggep sin en
nan-isapowak si bin-i.
19 Din bin-i ay natekdag sin danan et maiarig dadi sin ipogaw ay mannge
si maipanggep sin panturayan Diyos ngem adi da maawatan. Asi et emey si
Satanas et posena sin nemnem da din kali ay dinnge da.
20 Din natekdag abe sin kabatbatoan et siya dadi din ipogaw ay manra-
gragsak ay nangawat sin kalin Diyos sin nanngean da.
21 Ngem adi linmamot din kali sin nemnem da, isonga mo domteng di ligat
ono mapaligat da begew sin nangawatan da sin kalin Diyos, adi da itoloy ay
mamati mo adi et dokogan da ay dagos din pammati da.
22 Din natekdag abe sin kapagpagatan et siya dadi din manmannge sin
kalin Diyos, ngem masangaw da sin pandandanagan ya bomaknangan da,
isonga mas-engan din kali ay dinnge da et adi malamsan.
23 Din natekdag pay sin siged ay lota et siya dadi din manmannge sin kalin
Diyos dowan da aben maawatan, et waday pantongpalan din kali sin biyag
da. Waday ad-ado di pantongpalana, waday namnamona ya wada abey at-
atik.”

Din Pangarig Ay Maipanggep Si Logam

24 Pag kasin man-iarig si Jesus sin kaipoipogaw et kanana, “Din maamag
sin panturayan Diyos et kaman din naamag si ipogaw ay waday inbonobona
ay kagam-is ay pagey sin payew na.
25 Waday esa ay labi ay naseseyep da, inmey din kaibaw na ay nan-
isapowak si bin-in di logam ay naitapi sin pagey.†
26 Ginmabay da ay dowa enggana ay nanlames da, asi naimatonan ay
waday logam ay naitapi.

---

* **13:15** Isaias 6:9-10. † **13:25** Din kalasin di logam ay nais-ek et kaman pagey di kailaana enggana ay bomala din lames na. Asi maimatonan ay baken baw pagey mo adi et esa ay kalasin di logam ay baken makan.

27 Inmey din baan din akin payew en sisya yan kanan da, ‘Apo, ay baken
mayat aya ay pagey di inbonobon tako sin payew mo? Into pay ngata di
napoan din lologam?’
28 “ ‘Waday nangililiget en datako ay nangamag sidi,’ kanana ay sinombat.
“ ‘Ay laydem ay en kami kamasan?’ kanan da.
29 “ ‘Aga,’ kanana, ‘tan makigabot din pagey.
30 Bay-an yo ta makigabay din logam engganas pinag-aani. Asiak ibaga sin
man-ani ay pangon-onaen da ay alaen din logam ta labden da ay maipoo, asi
da pay anien din pagey ya iali da sin agamang ko.’ ”

Din Kaiarigan Di Panturayan Diyos (Mar. 4:30-32; Luc. 13:18-21)

31 Pag kasin man-iarig si Jesus en daida yan kanana, “Din panturayan Diyos
et maiarig si esa ay bin-in di mostasa ay inis-ek di esa ay ipogaw sin nom-a
na.
32 Siya na din kakitkittoyan sin am-in ay bin-i, ngem mo gomabay ya
maket-eng, siya na din kadakdak-an sin am-in ay molmola ay kaman kaiw
di kadakdake na, et mabalin ay man-obong di titit sin panga na.”‡
33 Kanan aben Jesus, “Din panturayan Diyos et kaman labadura ay inlaok
di esa ay babai sin ad-ado ay arina ta say palbagena.”
34 Pangarig di inos-osal Jesus sin nangit-itdoana sin am-in dana sin kaipoi-
pogaw. Maga di init-itdo na en daida ay adi mandaddad-at si pangarig.
35 Say in-inyat na ay nan-it-itdo ta say matongpal din inpaibagan Diyos sin
mamadto ay kanana,
“Pangarig di osalek ay mankali en daida. Ibagak en daida di adi naipaammo
manlogi sin naparsuaan di lobong.”§

Din Olog Di Pangarig Maipanggep Sin Logam

36 Pag taynan Jesus din kaipoipogaw yan sinenggep sin beey. Inmonod
din papasolot na et kanan da, “Iolog mo kod en dakami din pangarig ay
maipanggep sin logam ay nakigabay sin pagey.”
37 Kanan Jesus, “Din nangibonobon sin pagey et sak-en ay Anak di Ipogaw
38 ya din payew et din daga ay nay. Din mayat ay bin-in di pagey et daida din
ipogaw ay maitatapi sin panturayan Diyos, ya din logam abe et din ipogaw
Satanas.
39 Din kaibaw ay nangisapowak sin bin-in di logam et din Diablo. Din
pinag-aani et din panpatinggaan di lobong, ya din nan-ani abe et din aanghel.
40 Din nangolnongan di baa sin logam ta maipoo et kaman nidi abe di
maamag sin panpatinggaan di lobong,
41 tan sak-en ay Anak di Ipogaw et ibaak din aanghel ko ta en da olnongen
sin panturayak din am-in ay ipogaw ay bomasolan di gait na ya am-in abe ay
mangam-amag si lawa.
42 Itpig das daida sin kad-an di apoy ay adi kadkad-ep, et man-anog-og da
dowan da aben man-gaygayetget.
43 Ngem din nalinteg ay ipogaw Diyos et mankoniniing da ay kaman din
agew sin panturayan Ama da. Dakayo ay manmannge, nemnemen yo san
dinnge yo.”

Din Pangarig Maipanggep Si Balitok Ya Perlas

44 Intoloy Jesus ay nangwani, “Din panturayan Diyos et maiarig si balitok
ay naikakaot si nom-a. Idi dinteng di esa ay ipogaw, peteg di ragsak na.

‡ **13:32** Din kalasin di mostasa ay mais-ek sin ilin di Judio et dakdakdake mo din mais-ek sinan Pilipinas. Din kakayangan et emey ay sinpo ya dowa ay piya. § **13:35** Salmo 78:2.

Intabona kasin et ena inlako din am-in ay sanikwa na, pag mantaoli ay manglako sin nom-a ay sana.
45 “Di esa abe ay kaiarigan di panturayan Diyos et kaman mannigosyo ay nanganaanap si kagkagam-is ay perlas.
46 Idi inila na di esa ay nabanobanol, sinmaa et inlako na din am-in ay sanikwa na ta way iyat na ay en manglako sin perlas ay sana.”

Din Pangarig Maipanggep Sin Tabokol

47-48 “Din panturayan Diyos et maiarig abe si tabokol ay inoy-oy di man-abtabokol sin baybay enggana ay mapno si ad-ado ay kalasin di nigay. Pag dan goyoden sin benget na et tinmokdo da ay mamispis sin ina da. Din mayat ay maisida et inpeey da sin timba, ngem din lawa et inwasit da.
49 Kaman nina abe di mapasamak sin panpatinggaan di lobong. Din aanghel et en da pispisen din lawa ay ipogaw ta ikasin da sin siged.
50 Pag dan iwasit sin apoy ay adi kadkad-ep, et man-anog-og da dowan da aben man-gaygayetget.
51 “Ay naawatan yo am-in dana?” kanan Jesus.
“Aw,” kanan da.
52 Pag kanan Jesus, “Maawatan yo ngarud ay mo waday maestron di linteg ay mamati sin it-itdok maipanggep si panturayan Diyos, maiarig si akin beey ay ammo na ay mangibela sin baak ya baro ay maosal ay naidodolin sin bodega na.”

Din Nanigaan Da En Jesus Ed Nazaret
(Mar. 6:1-6; Luc. 4:16-30)

53 Idi nakaitdos Jesus en dana ay pangarig, kinmaan sidi
54 et nantaoli sin ili ay nadakdak-ana. En nan-itdo sin sinagoga, et nasdaaw din nannge yan kanan da, “Intoy nangaan ninas laing na ya panakabalin ay mangamag si nakaskasdaaw?
55 Ay baken si naey aya din anak di karpintiro? Ay baken si Maria din si ina na ya din aag-i na et da Santiago, Jose, Simon ya si Judas?
56 Din aag-i na abe ay babai et man-ili da met laeng isna. Into ngarud di nangaanas laing ya panakabalina?”
57 Isonga nasnit da en sisya et adi da namati.
Asi na et kanan en daida, “Maga di mamadto ay bigbigen di kailiana ya pamilya na, ngem bigbigen da met sin odom ay ili.”
58 Et gapo ta adi da namati en sisya, baken ad-adoy inamag na ay nakaskas-daaw sidi.

14

Din Nateyan Juan Ay Mamonbonyag
(Mar. 6:14-29; Luc. 9:7-9)

1 Sin doy ay timpo, nadamag Gobernador Herod* ed Galilea din inam-amag Jesus
2 yan kanana sin oopisyal na, “Si naey si Juan ay Mamonbonyag ay natago kasin. Siya di din gapo ay wada en sisya di panakabalin ay mangam-amag en dana ay nakaskasdaaw.”
3-4 Say kanan Herod na begew sin napasamak ed idi. Tan inpadpap nas Juan ya inpabalod na ay nakakadinaan begew sin namagbagaan Juan en sisya. Tan si Herod et inasawa na din aydo na ay si Herodias ay asawan

* **14:1** Si Herod ay nay et Herod Antipas ay anak din si Herod ay ari sin kamoyang Jesus. Din kosto ay titolo na et tetrarco, ngem kaman gobernador di saad na.

iyogtana ay si Felipe. Et inpidwapidwan Juan ay nangwani en kontran di linteg ay asawaenas sisya.
5 Isonga layden Herod ay ipapse si Juan, ngem emegyat sin kaipoipogaw,
tan binigbig das Juan ay mamadto.
6 Domateng pay din agew ay naianakan Herod, nansala din balasang ay
anak Herodias sin sangoanan di am-in ay naayagan ay nakiragragsak. Palalo
ay ginan-ganas Herod din nansalaana,
7 isonga nan-ikari en sisya ay nangwani, “Mansapataak ay idawat ko en
sik-a di olay sino ay kedawem!”
8 Pag et itogon Herodias sin balasang na ay kanana en Herod, “Paialim
ngarud isna din toktok Juan ay Mamonbonyag ay maipeey si palato.”
9 Mansakit nemnem Herod sin nanngeanas di, ngem gapo ta nansapata
sin sangoanan di ad-ado ay inayagana, inbilina ay matongpal din kindaw di
balasang,
10 et inpapoto na din toktok Juan sin balodan.
11 Inpeey das palato et in-ey da sin balasang ay en nangidawat en ina na.
12 Idi nadamag din papasolot Juan din nay naamag, en da ina din awak na
et en da inponpon. Pag dan emey ibaga en Jesus.

Din Namakanan Jesus Sin Kaipoipogaw Ay Nasurok Si Lima Ay Libo (Mar. 6:30-44; Luc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

13 Sin nanngean da Jesus sin napasamak, kinmaan das di et nanlogan das
bangka ay emey sin naidodolin ay lugar ta maeng-enggay da koma. Ngem
idi inammoan din kaipoipogaw ay inmey da, nanlobwat da sin kailiili et
nandad-an da ay nangonod.
14 Idi sinmanglad da Jesus et inila na din ad-ado ay ipogaw ay inmonod,
naseg-angan en daida et inagasana din waday sakit na.
15 Idi malablabi, inmey din papasolot na en sisya et kanan da, “Ibagam sin
ipogaw ta en da manlakos kanen da sin naisasag-en ay il-ili, tan nay met ay
enggay malablabi yan naidodolin isna.”
16 Ngem kanan et Jesus en daida, “Olay adi da emey. Dakayo di mamakan
en daida.”
17 Pag dan kanan, “Lima ay tinapay ya dowa ay piskaw et anggoy di wadas
na.”
18 Ngem kanan pay Jesus, “Iali yos na.”
19 Inbilina ay itokdon din kaipoipogaw sin logam. Pag nan alaen din lima
ay tinapay ya dowa ay piskaw, et tinangad na ed langit ay nan-iyaman en
Diyos. Asi na pag kinittoyen et indawat na sin pasolot na ta iwatwat da sin
kaipoipogaw.
20 Nangan da amin et nabsog da. Olnongen da pay din nabay-an, sinpo ya
dowa ay baskit di napay-an sin namekmek ay makan.
21 Di kabibilang di nangan et emey ay lima ay libo di nankakay ya babbaro,
powira di babbabai ya anan-ak.

Din Nandanan Jesus Sin Labaw Di Danom (Mar. 6:45-52; Jn. 6:16-21)

22 Pag panloganen Jesus din papasolot na sin bangka ta mangon-ona da sin
demang na dowanan pasaaen din kaipoipogaw.
23 Idi inpasaa nas daida, nantikid sin dontog ay es-esa na ay en
mankararag. Idi nalabi, wada pay laeng si Jesus sin dontog
24 dowan pay din bangka ay nanloganan di pasolot na et enggay inmad-
dawi sin benget na. In-giwegiwed din dalloyon tan maiab-abet din dagem.

25 Gomabgabis pay, nanballalong si Jesus yan nandan sin labaw di danom
ay omasag-en en daida.
26 Sin nangilaan di papasolot na en sisya ay mandad-an sin labaw di
danom, palalo ay inmegyat da. “Banig!” kanan da ay nanbogaw dowan da et
man-olakis si egyat da.
27 Kakali si Jesus en daida et kanana, “Laton! Sak-en na. Adi kayo
emegyat!”
28 Pag et kanan Pedro, “Apo, mo tet-ewa ay sik-a sa, omayag ka ay emeyak
issa ay mandan sin labaw di danom.”
29 “Omali ka,” kanana.
Pag komaan si Pedro sin bangka et inlogi na ay mandan ay emey en Jesus.
30 Ngem idi nilikna na din kapigsan di dagem, inmegyat et inlogi na ay
malned. Kabogaw ay nangwani, “Apo, omisalakan ka!”
31 Kaiadawas Jesus sin takkay na et kagamdot en sisya. “Apay nga at-atik
di talek mo? Apay nga nandowadowa ka?” kanana.
32 Pag dan somakyab sin bangka, et ginminek din dagem.
33 Asi pag dayawen din nanlologan sisya ay nangwani, “Tet-ewa ay sik-a
din Anak Diyos.”

Din Nangagasan Jesus Sin Mansaksakit Ed Gennesaret (Mar. 6:53-55)

34 Idi nakaagadang da pay ya sinmanglad da sin sakop di Gennesaret,
35 naimatonan din man-ilis di si Jesus. Isonga paayag da din mansaksakit
sin am-in ay nandinmang ay ili ta iali da en sisya.
36 Nanpakpakaasi da ay giwiten koma din mansakit olay owat din gayadan
di bado na. Et am-in ay nangiwit et nailatonan da.

15

Din Kaitkenan Di Init-itdon Di Fafariseo Sin Linteg Diyos (Mar. 7:1-13)

1 Sin namingsan, wada di Fafariseo ya mamaestron di linteg ay inmey sin
kad-an Jesus ay napo ed Jerusalem. Pinoot da en sisya,
2 “Apay nga lablabsingen din papasolot mo din ogali ay tinawid tako sin
aap-o tako? Sana met ay mangmangan da yan adi da inonodan din kosto ay
iyat di manbo.”
3 Sinongbatan Jesus yan kanana, “Et mo si dakayo pay, lablabsingen yo met
din bilin Diyos ta say onodan yo din ogali yo.
4 Tan din bilin Diyos et kanana, ‘Dayawem da amam en inam,’ et ‘Mo waday
mangipalawlawa en ama na ono en ina na, masapol ay matey.’*
5 Ngem din it-itdo yo et natken. Tan kanan yo en mo waday ibadang koman
di ipogaw en ama na ono en ina na, olay mo adi na idawat. Basta manpambal
en daida ay mangwani, ‘Din ibadang ko koma en dakayo et enggay inkarik ay
maidaton en Diyos.’
6 Et kanan yo en mo say ibaga na di, olay adi na dayawen da ama na ay
mangidawat si kasapolan da. Begew sin sana ay ogali ay on-onodan yo,
nanbalinen yo damdama ay magay silbin din kalin Diyos.
7 Dakayo ay agin sisiged! Tet-ewa din nay kanan Diyos ay inpadton Isaias
maipanggep en dakayo ay kanana,
8 ‘Dana ay ipogaw, daydayawen das sak-en sin kali da, ngem addawi di
nemnem da en sak-en.

* **15:4** Exodo 20:12; Deuteronomio 5:16.

9 Magay silbin di panaydayawan dan sak-en, tan din it-itdo da ay owat
bilbilin di ipogaw et kanan da en bilbilin ko.' "†

Din Mangipakadodogis Si Ipogaw (Mar. 7:14-23)

10 Pag ayagan Jesus din kaipoipogaw yan kanana en daida, "Dengngen yo
na ta say maawatan yo.
11 Baken din ipasgep di ipogaw sin tepek na di mangipakadodogis en sisya
mo adi et din ipabala na sin tepek na."
12 Pag somag-en din papasolot Jesus en sisya yan kanan da, "Ay ammom ay
nasnit din Fafariseo sin inbagam?"
13 Ngem kanan et Jesus ay nangiarig, "Awni et magabot am-in ay esek ay
adi inis-ek Amak ay wadad langit.
14 Bay-an yo ngarud da doy ay Fariseo, tan kaman dan nagodab ay mangi-
pangpango si iib-a da sin danan. Et mo nagodab di mangipangpango sin ib-a
na ay nagodab, matekdag da ay dowa sin deppas."
15 Pag kanan Pedro, "Iolog mo kod din pangarig ay inbagam ed kaonyan."
16 Kanan Jesus, "Dakayo abe, ay adi yo pay laeng maawatan?
17 Ay adi yo ammo ay din ipasgep di ipogaw sin tepek na et emey sin eges
na et pag bomala?
18 Ngem din ipabala na sin tepek na et napo sin nemnem na, et siya dana
di mangipakadodogis en sisya.
19 Tan din nemnem di ipogaw di kapoan di am-in ay lawa ay panggep.
Et din lawa ay panggep di mangiturong si ipogaw ay mangamag si lawa ay
kaman dana: manpese, makikamalala ya odom ay kadodogis, mangakew,
mantistigo ay man-etek, ya mangipalawlawa si ib-a na.
20 Siya dana di mangipakadodogis si ipogaw. Ngem din panganan di
ipogaw ay adi nanbo ay kosto et baken di si mangipakadodogis en sisya."

Din Talek Di Esa Ay Babai Ay Taga-Canaan (Mar. 7:24-30)

21 Pag komaan da Jesus sidi et inmey da sin sakop di Tiro ya Sidon.
22 Wada di babai ay Gentil‡ ay man-ilis di. Inmasag-en en Jesus yan inpid-
wapidwa na ay mangibogaw, "Apo, polin David, maseg-ang ka paabe! Tan
palalo ay mapalpaligatan din anak ko ay balasang ay kinapet di dimonyo."
23 Binaybay-an Jesus sisya ay ginmiginek, isonga inmasag-en din papasolot
na en sisya yan kanan da, "Olay ngin amagem din laydena ta komaan, tan nay
met ay omonoonod ay manbogbogaw."
24 Ngem kanan Jesus, "Magay odom ay nangibaaan Diyos en sak-en mo adi
et anggoy sin Israelita ay maiarig si nasangaw ay karnero."
25 Ngem din babai ay doy et inmey pay dedan nandokmog sin sangoanan
Jesus. "Apo, bomadang ka paabe," kanana.
26 Asi et kanan Jesus ay nangiarig, "Baken met kosto mo maipakan din
kanen di anak si aso."
27 "Siya kayman, Apo," kanan din babai, "ngem olay din aso et kanen da
din mogay ay matekdag mo mangmangan din among da."
28 Pag kanan Jesus, "Ina, dakdake san talek mo! Matongpal ngarud din
kindaw mo." Et sin siya di ay oras, nailatonan din anak na ay balasang.

Din Nangagasan Jesus Sin Ad-ado Ay Waday Sakit Na

† **15:9** Isaias 29:13. ‡ **15:22** Din kanana sin Griego et: *babai ay taga-Canaan.* Di laydena ay kalien et babai ay Gentil ono baken Judio.

29 Pag komaan si Jesus et inmey sin benget di lebeng ay Galilea. Nantikid
sin kadondontogan et tinmokdo.
30 Palalo ay ad-ado di inmey en sisya ay nangitaktakin si mansaksakit.
Wada da di napilay, nagodab, paralitiko, naomel ya ad-adoy odom. In-ey da
sin sangoanan Jesus, et inagasanas daida.
31 Siya di et nasdaaw din kaipoipogaw et dinaydayaw das Diyos ay Diyos
di Israelita, tan inila da ay mankalkali din naomel, nailatonan din paralitiko,
manmandan din napilay, ya makaila din nagodab.

Din Namakanan Jesus Sin Nasurok Si Opat Ay Libo Ay Ipogaw (Mar. 8:1-10)

32 Idi toloy agew das di, inayagan Jesus din papasolot na et kanana,
"Masmaseg-anganak sin nay kaipoipogaw, tan toloy agew ay nakitetee das
na en datako yan enggay naabos baon da. Adiak layden ay pasaaen daida
mo adi da nangan pay laeng, tan mo masidingan da sin danan."
33 "Aw kayman," kanan din papasolot na, "ngem intoy pangaan tako pay si
omanay ay kanen da, tan nay met ay naidodolin isna?"
34 "Pigay tinapay yo?" pinoot Jesus.
"Pitpito," kanan da, "ya at-atik pay ay piskaw ay kinittoy."
35 Siya et di patokdoen Jesus din kaipoipogaw.
36 Pag nan alaen din pito ay tinapay ya din piskaw et nan-iyaman en
Diyos. Asi na pag kinittoyen et indawat na sin papasolot na ta iwatwat da
sin kaipoipogaw.
37 Nangan da amin et nabsog da. Olnongen da pay din nabay-an, pito ay
baskit di napay-an sin nabay-an ay makan.
38 Di kabibilang di nangan et opat ay libo di nankakay ya babbaro, powira
di babbabai ya anan-ak.
39 Pag pasaaen Jesus din kaipoipogaw et nakilogan sin papasolot na sin
bangka ay emey sin sakop di Magadan.

16

Din Nankedawan Din Fariseo Ya Sadduceo Si Sinyal (Mar. 8:11-13; Luc. 12:54-56)

1 Wada da di Fariseo ya Sadduceo ay inmey en Jesus. Layden da ay padasen
sisya, isonga dawaten da ay paila nay nakaskasdaaw ay sinyal ay si Diyos di
nangibaa en sisya.
2 Ngem kanan Jesus, "Mo madipdipos din agew ya mandalangdang ed
daya, kanan yo en, 'Laton ay maegew sin kabigatana.'
3 Sin agsapa abe, mo mandalangdang ed daya ya manlibliboo, kanan yo en,
'Omodan samet.' Kabaelan yo ay pontosan mo man-odan ono maegew mo
ilaen yo ed daya, ngem adi yo baw ammo din olog di sinyal ay inpappailan
Diyos maipanggep sin maam-amag ed wani.
4 Lawlawa din ipogaw ed wani, tan dinokogan da din tet-ewa ay Diyos.
Ipapilit da ay ipailak di nakaskasdaaw ay sinyal en daida, ngem iwed met
maipaila mo adi anggoy di sinyal ay kaman din napasamak en Jonas ed idi."
Kanan Jesus di, pag nan taynan daida et nadipos.

Din In-arig Jesus Sin It-itdon Di Fariseo Ya Sadduceo (Mar. 8:14-21)

5 Idi nakaagadang da Jesus sin demang di lebeng, ninemnem din papasolot
na ay magay baon da ay tinapay.
6 Pag kanan Jesus en daida, "Siliban yo din labaduran di Fariseo ya
Sadduceo."

7 Sin nangibagaanas di, nanngangalat da ay nangwani, “Say kanan Jesus
di, tan magay baon tako ay tinapay.”
8 Ammon Jesus din ngalngalaten da, isonga kanana en daida, “Ay apaw
kayo! At-atik anggoy di talek yo! Apay nga madandanagan kayo si magay
tinapay yo?
9 Ay adi yo pay laeng maawatan? Ay nilinglingan yo din lima ay tinapay ay
inmanay sin nasurok si lima ay libo ay ipogaw? Pigay baskit di pinay-an yos
nabay-an?
10 Yan din pito ay tinapay ay inmanay sin nasurok si opat ay libo ay ipogaw,
pigay baskit di pinay-an yos nabay-an?
11 Apay ngarud ay adi yo pay laeng maawatan ay baken tinapay di inbag-
bagak en dakayo ed kaonyan? Din inbagak et siliban yo din labaduran di
Fariseo ya Sadduceo!”
12 Et pag dan maawatan ay din inbagbagan Jesus ay siliban da et baken
din labadura ay maosal si oton di tinapay mo adi din it-itdon di Fariseo ya
Sadduceo.

Din Nangibagaan Pedro Mo Sino Si Jesus
(Mar. 8:27-30; Luc. 9:18-21)

13 Idi sinmawang da Jesus sin sakop di Cesarea Filipos, pinoot na sin
papasolot na, “Sinoy pangwanin di kaipoipogaw en sak-en ay Anak di
Ipogaw?”
14 “Wada di mangwani en sik-a si Juan ay Mamonbonyag. Kanan di odom
en sik-a si Elias, yan kanan aben di odom en sik-a si Jeremias ono odom ay
mamadto ed nabaon,” insongbat da.
15 “Ngem dakayo pay,” kanan Jesus, “sinoy pangwani yo en sak-en?”
16 Kanan Simon Pedro, “Sik-a din Messias ay Anak di matmatago ay Diyos.”
17 Pag kanan Jesus, “Nagasat ka, Simon ay anak Jonas, tan baken ipogaw di
nangipaammos na en sik-a mo adi et si Amak ed langit.
18 Et mo sak-en pay, ibagak ay sik-a si Pedro, di olog na et bato. Din bato ay
nay di pangisaadak sin iglesiak ay siya da din am-in ay mamati en sak-en, et
din panakabalin di pese,* adi makaabak en daida.
19 Idawat ko en sik-a din sosi† ay panbokat sin panturayan Diyos, et olay
sino ay iparit mo isnan daga et iparit aben Diyos ed langit. Olay sino abe ay
ipalobos mo isnan daga et ipalobos aben Diyos ed langit.”‡
20 Pag dadlon ibilin Jesus sin papasolot na en adi da polos ibagbaga si olay
sino ay ipogaw ay sisya din Messias.

Din Nangipadtoan Jesus Sin Panligatana Ya Kateyana
(Mar. 8:31-33; Luc. 9:22)

21 Manlogi sin timpo ay doy, inlogin Jesus ay mangilawag sin papasolot na
di mapasamak en sisya sin tapin di agew. Kanana, “Masapol ay emeyak ed
Jerusalem et dadlon pomaligat din aam-a ya din papangolon di papadi ya
din mamaestron di linteg. Omipapse da, ngem tagoen Diyos kasin sak-en sin
maikatlo ay agew.”
22 Asi et paay-ayeden Pedro yan inlogi na ay mangyamyam en sisya ay
nangwani, “Apo, adi koma ipalobos Diyos din inbagam! Adi kabalin ay
mapasamak dana en sik-a!”

---

* **16:18** panakabalin di pese —Din kanana sin Griego et: pasbol ay segpan ed Hades ay kad-an di natey. Di layden di pasbol ay kalien et panakabalin. † **16:19** Di layden di sosi ay kalien et kalebbengan. ‡ **16:19** Di esa abe ay kaiologan nina sin Griego et: … et olay sino ay iparit mo isnan daga et enggay inparit aben Diyos ed langit. Olay sino abe ay ipalobos mo isnan daga et enggay inpalobos aben Diyos ed langit.

23 Sinagong Jesus sisya yan kanana, “Komaan kas na ay Satanas! So-
mangsangaw ka! Tan din nemnemnemem et baken din layden Diyos mo adi
et din layden di ipogaw.”

Din Kabibiyag Di Manbalin Ay Pasolot Jesus (Mar. 8:34-9:1; Luc. 9:23-27)

24 Pag kanan Jesus sin papasolot na, “Mo sino di mayad ay manbalin ay
pasolot ko, masapol ay pandokogana din awak na ya tilidena din krus na ta
asi makiey en sak-en.
25 Tan din mangipatpateg sin awak na et matey met laeng, ngem din matey
begew sin pammati na en sak-en et waday biyag ay iwed patingga na ay
idawat Diyos en sisya.
26 Tan sino aya di maganab di ipogaw mo okaena din intiro ay lobong yan
asi et malitaw din biyag na et madosa ay eng-enggana? Maga! Tan magay
mabalin ay isokat di ipogaw si biyag na.
27 Tan sak-en ay Anak di Ipogaw et omaliak ay mangikoyog si aanghel ko
ya ipailak abe din dayaw Amak. Asiak gon-gonaan di esa ya esa ay ipogaw
ay maibasar sin inam-amag na.
28 Tet-ewa nan ibagak ay wada en dakayo isna di daan pay laeng di kateyan
da et ilaen das sak-en ay Anak di Ipogaw sin omaliak ay manturay.”

17

Din Nanbaliwan Di Kailaan Jesus (Mar. 9:2-13; Luc. 9:28-36)

1 Emey pay di enem ay agew, inayagan Jesus si Pedro ya din sin-agi ay da
Santiago en Juan, et nantikid da si esay nakayang ay dontog ay ang-anggoy
da.
2 Il-ilaen da pay sisya, nanbaliw di kailaana. Din ropa na et somisili ay
kaman din agew ya din bado na abe et kinmilakilat ay komonkoniniing.
3 Pag et manpailas da Moses en Elias ay makingalngalat en Jesus.
4 Kanan Pedro en sisya, “Apo, mayat din kawada takos na. Mo panlaydam,
man-amagak et adis na si tolo ay pansidoman ta okam di esa, okan Moses di
esa, ya okan Elias di esa.”
5 Idi mankalkali pay laeng, kadateng di somisili ay liboo et sinalinanas
daida am-in. Pag wada di kali ay napo sin liboo ay nangwani, “Si naey di
laydelaydek ay anak ko ay kakapnekak. Dengngen yo din kanana!”
6 Sin nanngean din papasolot Jesus sin kali ay nay, kadokmog da ay
nanyakog-ong si palalo ay egyat da.
7 Pag somag-en si Jesus yan kinapay nas daida ay nangwani, “Ibangon yo.
Adi kayo emegyat.”
8 Manmeswat da pay yan magay odom si inila da mo adi et ang-anggoy
Jesus.
9 Idi manballalong da pay, inbilin Jesus en daida, “Adi yo daddad-aten din
nay naipaila en dakayo si olay esa ay ipogaw enggana ay sak-en ay Anak di
Ipogaw et matagoak kasin.”
10 Pag pooten din pasolot na, “Mo tet-ewa din kanam en masapol ay matey
ya matago ka kasin, apay ngarud ay it-itdon di mamaestron di linteg ay
masapol ay mangon-ona ay omali si Elias mo din Messias ta olnosena di am-
in?”*
11 “Tet-ewa iman din it-itdo da ay sana,” kanan Jesus ay sinombat.

---

* **17:10** Malakias 4:5.

12 “Ngem kanak abe en dakayo ay enggay inmalis Elias, ngem adi naimatonan di ipogaw mo adi et ol-olay di inyaat da en sisya. Et siya abe ay paligaten das sak-en ay Anak di Ipogaw.”
13 Sin nangwanian Jesus sidi, pag maawatan din papasolot na ay si Juan ay Namonbonyag di inbagbaga na.

Din Nangipakaanan Jesus Sin Anito Ay Kinmapet Si Anak (Mar. 9:14-29; Luc. 9:37-43)

14 Idi nakaballalong da, ad-adoy dinatngan da ay ipogaw. Di esa en daida
ay lalaki et inmasag-en en Jesus ya nandokmog sin sangoanana.
15 Kanana, “Apo, seg-angam kod nan anak ko ay mankedas. Tan mo
domateng di kedas na, palalo ay maligligatan. Namin ado ay naidangdangop ya naibenbenben.
16 In-alik sin papasolot mo, ngem adi da kabaelan ay agasan sisya.”
17 “Ay daetan kayo pay! Adi kayo mamati dowan kayon adi kakwani!”
kanan Jesus ay sinombat. “Kaman kayman nabayabayag di nakiteteeak en
dakayo! Ay ken manpigapiga pay di anos ko en dakayo?” Pag nan kanan sin
aman di anak, “May, ialim isna din anak mo.”
18 Pag ibilin Jesus sin anito ay komaan yan tinaynana din anak ay sana et
nailatonan ay dagos.
19 Maaw-awni pay ay ang-anggoy Jesus ya din papasolot na, pinoot da en
sisya, “Apay nga adi mi binaelan ay nangipakaan sin anito ay doy?”
20 “Tan kolang di pammati yo,” kanan Jesus ay sinombat. “Tet-ewa nan
ibagak en dakayo ay olay mo kitkittoy di pammati yo ay kaman din kakitkittoyan ay bin-i, mabalin ay kanan yo sin dontog ay nay, ‘Demenden kas di,’ et
demenden tet-ewa. Maga polos di adi yo kabaelan!
21 Ngem din kaman nidi ay anito et adi komaan mo din mangipakaan en
sisya et adi na ipapasnek ay mankararag en Diyos.”†

Din Nangipidwaan Jesus Ay Nangolit Sin Kateyana (Mar. 9:30-32; Luc. 9:44-45)

22 Sin esay agew ay nasinop da Jesus ya din papasolot na ed Galilea, kanan
Jesus en daida, “Sak-en ay Anak di Ipogaw, awni et maipolangak sin kaibaw
ko
23 et pomse da, ngem tagoen Diyos kasin sak-en sin maikatlo ay agew.” Sin
nanngean din papasolot nas di, peteg ay masmasadot da.

Din Namayadan Da Jesus Sin Bowis Di Timplo

24 Idi sinmawang da Jesus ya din papasolot na ed Capernaum, inmey din
mansingsingil si bowis di Timplo en Pedro et pinoot da, “Ay manbaybayad di
maestro yo si bowis di Timplo?”
25 “Aw yan,” kanan Pedro.
Senggep pay si Pedro sin beey ay kad-an Jesus, nangon-onas Jesus ay
mankali yan kanana, “Ay Simon, sinoy pannemnem mo? Intoy pansingsingilan di aari isnan daga si bowis? Ay sin an-ak da ono odom ay ipogaw?”
26 “Sin odom adi ay ipogaw,” kanan Pedro.
Kanan aben Jesus, “Mo siya sa ngarud, adi masapol ay manbayad din an-ak
da.
27 Ngem adi tako koma sinsiniten din ipogaw ay nay, isonga en ka mamannait sin lebeng. Din damo ay bannaitam et takawem tepek na yan mailam
di siping ay omanay si ibayad ta ay dowa. Alaem et en ka idawat en daida ta
mabayadan bowis ta.”

† **17:21** Din versikulo ay nay et maga sin kaad-adoan ay manuskrito sin Griego, ngem wada sin Marcos 9:29.

18

Sino Din Kangatoan
(Mar. 9:33-37; Luc. 9:46-48)

1 Sin timpo ay doy, inmey din papasolot Jesus en sisya yan kanan da, “Sino
en dakami di kangatoan sin panturayan Diyos?”
2 Siya di inayagan Jesus di esay anak et inpapika na sin nan-gawaan da.
3 Pag nan kanan, “Tet-ewa nan ibagak en dakayo ay mo adi yo baliwan di
nemnem yo ta mais-o kayos anan-ak, adi kayo polos maitapi sin panturayan
Diyos.
4 Isonga din kangatoan sin panturayan Diyos et din mangibabas awak na
ta komaman din anak ay nay.
5 Et olay sino ay mangawat si nababa ay ipogaw ay kaman nina ay anak
manbegew sin pammati na en sak-en et sak-en di inawat na.”

Maipanggep Si Pan-gapoan Di Solisog
(Mar. 9:42-48; Luc. 17:1-2)

6 “Ngem olay sino ay manolisog ta manbasol din olay esa en da naey ay
kababaan ay ipogaw ay namati en sak-en, agpos et koma mo tay-adan din
bagang na si madagsen ay bato asi maitpig sin baybay mo din pangitoloyana
sin solisog na.
7 Kaseseg-ang di kaipoipogaw isnan daga begew sin ad-ado ay solisog ay
sangsangoen da. Wada kayman dedan di domteng ay solisog, ngem kaseseg-
ang pay din ipogaw ay pan-gapoan di solisog ay sana.
8 Isonga mo din takkay mo ono sikim di panbasolam, potoam ta iwasit mo.
Tan agpos mo en ka makilak-am sin biyag ed langit ay napopotoan di esay
takkay mo ono sikim mo din dodoway takkay mo ono sikim yan maitpig ka
sin kad-an di apoy ay adi kadkad-ep.
9 Din matam abe, mo say panbasolam, okitem ta iwasit mo. Tan agpos mo
en ka makilak-am sin biyag ed langit ay bolding ka mo din dodoway matam
yan maitpig ka sin apoy ed infierno.”

Din Nalitaw Ay Karnero
(Luc. 15:3-7)

10 “Ilaen yo ta adi yo laslasoyen di olay esa en dana ay magay kaibilangan
da. Tan kanak en dakayo en kanayon ay wada din aanghel da sin kad-an
Amak ed langit.
11 Tan sak-en ay Anak di Ipogaw et inmaliak isna ta enak anapen ya
isalakan din nalitaw ay ipogaw.*
12 “Kaspangarigan, mo wada di nangin oka si sin-gasot ay karnero yan
malitaw di esa, sino ngin di amagena? Adi na ngata taynan din siyamapolo
ya siyam sin pastolan sin kabilbiligan ta ena anapen din nalitaw.
13 Tet-ewa nan ibagak en dakayo ay mo datngena din es-esa ay nalitaw,
peteg di ragsak na mo din ragsak na sin siyamapolo ya siyam ay adi nalitaw.
14 Siya abe en Ama yo ed langit ay adi na layden ay maisian di olay esa ay
kababaan ay ipogaw en sisya.”

Din Amagen Sin Nakabasol En Datako

15 “Mo waday ib-am ay nakabasol en sik-a, en ka makingalat en sisya ay
ang-anggoy yo ta ibagam en sisya din basol na. Mo patiena di ibagam, laton
ay man-gayyem kayo kasin.

---

* **18:11** Din versikulo ay nay et maga sin kaad-adoan ay manuskrito sin Griego.

16 Ngem mo sigaana ay dengngen, asi ka man-ayag si esa ono dowa ay ib-
am ta say waday dowa ono tolo ay mangipaneknek si am-in ay maibaga.†
17 Mo sigaana pay ay dengngen din ibagbaga da, ipaammom sin gimong, et
mo sigaana pay ay dengngen din kankanan di gimong, ibilang yo ay ipogaw
ay adi nangaammo en Diyos ono mansingsingil si bowis.
18 "Tet-ewa nan ibagak en dakayo ay olay sino ay iparit yo isnan daga et
iparit aben Diyos ed langit, ya olay sino abe ay ipalobos yo isnan daga et
ipalobos aben Diyos ed langit.
19 "Kanak pay en dakayo en mo mantotolag di dowa en dakayo si
maipanggep di kedawen yo en Amak ed langit, maitongpal en dakayo.
20 Tan mo nasisinop di olay dowa ono tolo et anggoy begew sin nakies-
esaan da en sak-en, wadaak sidi ay makikadkadwa en daida."

Din Opisyal Ay Magay Seg-ang Na Sin Gait Na

21 Pag emey si Pedro en Jesus yan kanana, "Apo, mo ipidwapidwan di gait
ko ay manbasol en sak-en, mamin piga ay pakawanek sisya? Ay engganas
mamin pito?"
22 "Adiak kanan en mamin pito anggoy mo adi et mamin pitopolo ay pito,"‡
kanan Jesus ay sinombat.
23 "Tan din panturayan Diyos et maiarig si ari ay nannemnem ay mansingil
si otang di oopisyal na.§
24 Kailoglogi na ay mansingil yan waday opisyal ay naiey en sisya ay
nakaotang si piga ay milyon.*
25 Adi makabayad din opisyal ay sana, isonga inbilin din ari ay mailako di
am-in ay sanikwa na ya mailako abes sisya, din asawa na, ya din aan-ak da
ta manbalin das bag-en ta say mabayadan otang na.
26 Idi siya et di kadokmog din opisyal ay sana sin sangoanan di ari et
nanpakpakaasi ay nangwani, 'Apo, maseg-ang ka paabe! Anosam pay laeng
sak-en ta bayadak am-in.'
27 Siya et di naseg-angan din ari en sisya et pinogidas na din otang na. Pag
nan palobosan.
28 "Idi madipdipos din opisyal ay sana, dinatngana di gait na ay opisyal
ay nakaotang en sisya si pigay libo et anggoy.† Kasee en sisya ay nangwani,
'Bayadam otang mo!'
29 "Pag et mandokmog din gait na ay sana yan nanpakpakaasi ay nang-
wani, 'Maseg-ang ka paabe! Anosam pay laeng sak-en ta bayadak am-in.'
30 Ngem sinigaana et inpabalod na enggana ay bayadana din otang na.
31 Idi inilan din gagait na ay opisyal din inamag na ay doy, peteg ay
mansakit nemnem da, et inmey da sin ari ay among da et dinad-at da en sisya
din am-in ay napasamak.
32 "Asi et inpaayag din ari din opisyal na ay doy et kanana en sisya,
'Lawlawa damdama san ogalim! Pinogidas ko din otang mo tan nan-adawag
ka en sak-en.
33 Apay nga adi ka sineg-angan din gait mo ay opisyal ay kaman din inyat
ko en sik-a?'

---

† **18:16** Deuteronomio 19:15. ‡ **18:22** Din kananas odom ay manuskrito sin Griego et: *mamin pitopolo ya pito.* Di laydena ay kalien et mamin pigapiga ay magay gedeng na. § **18:23** Din kanana sin Griego et: *baa* , ngem din laydena ay kalien et nangato ay oopisyal ay makaammo sin ad-ado ay pilak. * **18:24** Din kanana sin Griego et: *sinpo ay libo ay talento.* Di esa ay talento et banol di enem ay libo ay denario, ya di esa ay denario et banol di poldiya. Isonga din otang na et banol di enemapolo ay milyon ay poldiya. † **18:28** Din kanana sin Griego et: *sin-gasot ay denario.*

34 Et begew sin palalo ay bonget din ari, kineddengana din opisyal ay doy
ay mapaligatan sin balodan enggana ay bayadana din am-in ay otang na."
35 Pag ipaanongos Jesus ay nangwani, "Et kaman nidi abe di amagen Amak
ed langit sin esa ya esa en dakayo mo adi yo pakawanen ay sipoposo din
gagait yo."

19

Maipanggep Si Man-asawa Ya Man-idang
(Mar. 10:1-12; Luc. 16:18)

1 Idi nakaitdos Jesus en dana ay banbanag, kinmaan ed Galilea et inmey
sin demang di ginawang ay Jordan ay sakop di Judea.
2 Ad-ado di inmon-onod en sisya et inagasana din waday sakit da.
3 Wada abe di Fafariseo ay inmey en Jesus ta padasen da ay mangiapat en
sisya. Kanan da, "Ay ipalobos di linteg tako ay isian di lalaki di asawa na si
kompormi ay begew?"
4 Sinongbatan Jesus ay nangwani, "Ay adi yo binasa din naisolat ay kalin
Diyos maipanggep sin namarsuaanas ipogaw? Din naisolat et kanana en din
inyat di namarsua sin damo et inamag na di lalaki ya babai.*
5 Pag nan kanan, 'Say gapo na ay taynan di lalaki da ama na en ina na ta
ibeey na din asawa na, et manbalin das es-esa.'†
6 Isonga baken dan dodowa mo adi et es-esa. Din nanbalinen ngarud Diyos
si es-esa et adi koma pansianen di ipogaw."
7 "Aw ngin kayman," kanan da. "Ngem apay ngarud ay ipalobos di linteg
Moses ay idawtan di lalaki di asawa na si kasolatan ay mangipaneknek ay
nansian da, pag nan pakaanen?"‡
8 Kanan aben Jesus, "Inpalobos Moses ay isian yo din asawa yo begew sin
kinakenteg di nemnem yo, ngem natken met di panggep Diyos sin damo.
9 Ibagak ngarud en dakayo ay din lalaki ay mangisian si asawa na malaksig
mo nakilalaki et makibabai mo mangasawas odom."
10 Pag kanan din papasolot Jesus en sisya, "Mo kaman nidi ay adi kaisian
di asawa, agpos et mo adi ta mangas-asawa."
11 Kanan pay Jesus, "Tet-ewa kayman ay waday ipogaw ay indawtan
Diyos si kabaelan ay adi mangasawa, ngem din adi na indawtan et adi da
makaanos sin nay ay inbaga yo.
12 Nankinalasi di gapo ay adi makaasawa di ipogaw. Waday naianak ay
kaman dan nakakapon, di odom et kinapon di ib-a da ay ipogaw, ya di
odom pay et adi da mangasawa ta say pan-es-esaen dan nemnem da sin
pansilsilbian da en Diyos sin panturturayana. Din makabael ay mangonod
isna et onodana koma."

Din Namindisyonan Jesus Sin Anan-ak
(Mar. 10:13-16; Luc. 18:15-17)

13 Sin namingsan wada di nangiey en Jesus si an-ak da ta kapayena ya
ikararaganas daida. Inandiyan din papasolot na,
14 ngem kanan Jesus en daida, "Itay-on yo ta omali din anan-ak en sak-en.
Adi yo andiyan, tan din kaman dana di maitapi sin panturayan Diyos."
15 Pag nan kapayen ay mamindisyon en daida et pag komaan.

Din Lalaki Ay Nabaknang
(Mar. 10:17-31; Luc. 18:18-30)

---

* **19:4** Genesis 1:27. † **19:5** Genesis 2:24. ‡ **19:7** Deuteronomio 24:1-4.

16 Sin namingsan abe, wada di lalaki ay inmey en Jesus. “Apo maestro,”
kanana, “sinoy siged ay masapol ay amagek ta say wada en sak-en di biyag
ay iwed patingga na?”
17 Kanan Jesus, “Apay nga pootem en sak-en maipanggep si siged? Tan
ang-anggoy Diyos si siged. Ngem mo laydem ay makilak-am si biyag ay iwed
patingga na, masapol ay patiem din bilbilin Diyos.”
18 “Sino ay bilbilin?” pinoot kasin din lalaki.
“Adi ka manpespese, adi ka makikamkamalala, adi ka mangak-akew, adi
ka mantistigo ay man-et-etek,
19 dayawem da amam en inam,§ ya laylaydem di gait mo ay kaman din
pananglayad mo sin awak mo,”* kanan Jesus ay sinombat.
20 Asi pay kanan din lalaki ay doy, “Tinongtongpal ko am-in dana ay
bilbilin. Sino pay di masapol ay amagek?”
21 Kanan aben Jesus, “Mo laydem ay maga di pankolangam, en ka ilako din
sanikwam ta idawat mo din lako na si nabiteg, et mawada di kinabaknang
mo ay indodolin Diyos ed langit. Asi ka omali ta manbalin ka ay pasolot ko.”†
22 Idi dinnge na din kanan Jesus ay doy, tinaynanas daida ay manladladin-
git, tan palalo ay baknang sisya.
23 Pag kanan Jesus sin papasolot na, “Tet-ewa nan ibagak en dakayo ay
naligat ay maitapi di baknang sin panturayan Diyos.
24 Kanak pay en nalaklaka ay senggep di kamel sin lokaw di dagom mo din
kaitapian di baknang sin panturayan Diyos.”
25 Sin nanngean di papasolot nas di, peteg ay nasdaaw da et kanan da, “Mo
siya ngarud sa, sino ngin di maisalakan?”
26 Insisin-eng Jesus daida yan kanana, “Mo ipogaw et adi da kabaelan ay
mangamag isna, ngem mo si Diyos pay et kabaelana di am-in.”
27 Pag et kanan Pedro, “Yan si dakami pay? Sino di gon-oden mi? Tan
tinaynan mi di am-in ta manbalin kami ay pasolot mo.”
28 “Aw kayman,” kanan Jesus, “yan tet-ewa pay din ibagak en dakayo ay
mo mabaroan din lobong ay nay, maammoan din kinapateg ya panakabalin
ko ay Anak di Ipogaw, tan tomokdoak sin tronok ay manturay. Ya dakayo abe
ay papasolot ko et waday sinpo ya dowa ay trono ay tokdoan yo ta okomen
yo din kaipoipogaw ay naipoli sin sinpo ya dowa ay an-ak Israel.
29 Olay sino ay manaynan sin beey na, aag-i na, da ama na en ina na, an-ak
na ya daga na begew sin naitapiana en sak-en et mamin sin-gasot di awatena
mo din banol di tinaynana ya makitawid abe si biyag ay iwed patingga na.
30 Ngem ad-ado di nangato ed wani ay maibaba, ya ad-ado abe di nababa
ed wani ay maipangato.”

20

Din Pangarig Maipanggep Si Nakipoldiya Sin Kaobasan

1 Kanan Jesus, “Din panturayan Diyos et maiarig si nakin okas kaobasan
ay binmalas mapat-a ta en man-ilas mapoldiya.
2 Wada da di dinatngana et nakitolag en daidas esa ay denario si poldiya
da, pag nan ibaa ay en man-obla sin kaobasan.
3 “Maag-aggew pay, binmala kasin din nakin nom-a et inila na di manbol-
bolakbol sin markitan.
4 Kanana en daida, ‘Mo layden yo ay en makipoldiya sin kaobasak, lagboak
dakayo si kosto.’

§ **19:19** Exodo 20:12-16; Deuteronomio 5:16-20. * **19:19** Levitico 19:18. † **19:21** Ilaen din footnote sin 9:9.

5 Et inmey da nakiobla.
“Sin alas dosi ya siya abe sin alas tres, nan-iso di inyat din nakin nom-a ay
sana.
6 Idi dandani ay alas singko, inmey kasin sin markitan yan wada pay di
odom ay inila nas di ay owat dan manbolbolakbol. Kanana en daida, ‘Apay
nga sinayang yo di esa ay agew ay owat kayon nan-ay-ayam?’
7 “ ‘Maga di mamoldiya en dakami ngay,’ kanan da ay sinombat.
“ ‘May,’ kanan aben din nakin nom-a, ‘en kayo aben makiobla sin
kaobasak.’
8 “Idi pay madipdipos din agew, kanan din nakin nom-a sin kapatas na,
‘Ayagam din man-ob-obla ta idawat mon poldiya da manlogi sin naodi ay en
nakiobla enggana sin nangon-ona.’*
9 “Siya di inmali din nanlogi ay nan-obla sin alas singko, et nalagboan das
sag-eesa ay denario.
10 Isonga idi inmali din nangon-ona ay nan-obla, namnamaen da ay ad-ad-
ado di poldiya da, ngem kambaw sag-eesa ay denario met laeng di naidawat
en daida.
11 Isonga nanmayotmot da sin nanpaobla en daida ay nangwani,
12 ‘Da naey ay naodi et es-esay oras anggoy di nan-oblaan da dowan pay
dakami yan inan-anosan mi ay nan-ob-obla sin palalo ay segit sin intiro ay
agew. Apay ngarud ay nan-iisoem din poldiya mi?’
13 “ ‘Dengngem na ay ib-a,’ kanan din nakin nom-a sin esa en daida. ‘Adiak
met sinowitik dakayo, tan nantolag takos esa ay denario, ay baken siya?
14 Alaem ngarud san lagbom et somaa ka. Mo laydek ay nan-iso di lagbon
di naodi sin lagbo yo, adi ngata biyang ko di.
15 Ay bakenak aya lebbeng ay mangamag si laydek sin pilak ko? Ay
inmapos kayo ngata tan adiak nan-imot?’ ”
16 Pag ipaanongos Jesus ay nangwani, “Kaman nidi di mapasamak sin
panturayan Diyos, tan din nababa ed wani et maipangato, ya din nangato
ed wani et maibaba.”†

Din Maikatlo Ay Nangibagaan Jesus Sin Kateyana (Mar. 10:32-34; Luc. 18:31-34)

17 Sin nantiktikidan da Jesus ay emey ed Jerusalem, inayagana din sinpo
ya dowa ay pasolot na ta omay-ayed da et kanana en daida,
18 “Dengngen yo. Nay ay tomiktikid tako ed Jerusalem. Mo somawang
takos di, sak-en ay Anak di Ipogaw et maipolangak sin papangolon di papadi
ya mamaestron di linteg. Keddengan das sak-en ay matey,
19 pag dan omipolang sin Gentil ta lomaslasoy ya somoplisoplit da yan pag
dan omilansa sin krus, ngem sin maikatlo ay agew pay, matagoak kasin.”

Din Kindaw Di Inan Da Santiago En Juan (Mar. 10:35-45)

20 Pag emey en Jesus din asawan Zebedeo ya din dowa ay anak na, et
nandokmog sisya sin sangoanan Jesus yan kanana, “Apo, wada kod di
kedawek.”
21 “Sinoy laydem?” kanan Jesus.
“Ikarim kod ay sin panturayam, makitokdo din doway anak ko ay nay en
sik-a sin makannawan ya makannigid mo,” kanana ay sinombat.
22 Asi et kanan Jesus sin dowa ay pasolot na ay doy, “Adi yo ammo din
ibagbaga yo. Ay maanosan yo aya din ligat ay nam-osek?”

---

* **20:8** Levitico 19:13. † **20:16** Di esa abe ay kaiologan nina sin Griego et: … *tan din naodi ed wani et mangon-ona da, ya din nangon-ona ed wani et maodi da.*

“Mabalin,” kanan da.
23 Pag kanan Jesus, “Siya kayman ay manligat kayo ay kaman din ligat ko.
Ngem din tomokdo sin makannawan ya makannigid ko et magay lebbeng ko
ay mangibaga, tan enggay pinilin Amak din tomokdos di.”
24 Sin nanngean din sinpo ay gagait da, inbonget da din dowa ay sin-agi ay
doy.
25 Siya di inayagan Jesus daida am-in et kanana en daida, “Ammo yo ay din
manturturay isnan daga et ipipilit da din layden da sin iturturayan da. Din
nangato abe di saad na et ipaila da din turay da.
26 Ngem baken say iyat yo koma. Tan mo wada en dakayo di manglayad ay
ngomato, masapol ay silbiana din gagait na ay kaman baa,
27 ya din manglayad ay kapatgan et masapol ay silbiana din gagait na ay
kaman bag-en.
28 Tadonen yo komas sak-en ay Anak di Ipogaw, tan adiak inmali ay
masilbian mo adi et ta mansilbiak si kaipoipogaw ya idawat kon biyag ko
ay mangsobot si ad-ado.”

Din Nangaanan Jesus Sin Godab Di Dowa Ay Lalaki
(Mar. 10:46-52; Luc. 18:35-43)

29 Sin kinmaanan da Jesus ed Jerico, nabeweg di ipogaw ay omon-onod en
sisya.
30 Wada et di dowa ay nagodab ay tinmotokdo sin benget di kalsada. Idi
dinnge da ay malablabas si Jesus, kabogaw da ay nangwani, “Apo, polin
David, maseg-ang ka paabe!”
31 Niyamyaman din kaipoipogaw daida ta gominek da koma, ngem
sinepsep da et ay nangibogaw, “Apo, polin David, maseg-ang ka paabe!”
32 Siya di et sinmaldeng si Jesus et inpaayag nas daida. Pag nan kanan,
“Sinoy layden yo ay amagek en dakayo?”
33 “Apo,” insongbat da, “layden mi ay makaila.”
34 Sineg-angan Jesus daida et kinapay nan mata da. Makaila da ay dagos et
nakiey da en sisya.

21

Din Nanaydayawan Di Kaipoipogaw En Jesus Sin Inmeyana Ed Jerusalem
(Mar. 11:1-11; Luc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

1 Somagsag-en pay da Jesus ed Jerusalem, sinmawang da sin demang di
Betfage sin gowab di bilig ay Olivo. Nangon-onaena di dowa ay pasolot na
2 ay nangwani, “Emey kayo sin doy ay ili ed demang. Kostokosto ay mo
domateng kayos di, datngan yo di dangki ay naitataked ya din anak na.
Obaden yo ta iali yos na.
3 Mo waday manpoot sin am-amagen yo, kanan yo en, ‘Masapol din Apo
mi,’ et ipalobos na ay dagos.”
4 Naamag dana ta say matongpal din inpaibagan Diyos sin mamadto ay
kanana,
5 “Ibaga yo sin omili ed Jerusalem, ‘Ilaen yo, nay omal-ali din ari yo ay
nangibaba sin awak na ay mangakabayo si anak di dangki.’ ”*
6 Inmey ngarud din papasolot Jesus ay doy, et inamag da din intogon Jesus
en daida.
7 In-ali da din dangki ya din anak na en Jesus, et in-ap-ap da din tak-ep di
bado da sin edeg din dowa ay animal. Asi pag mangabayo si Jesus.

* **21:5** Zekarias 9:9.

8 Din kaad-adoan di kaipoipogaw ay wadas di et in-ap-aplag da din tak-ep
di bado da sin kalsada. Din odom pay et inap-apan da si pangan di kaiw ay
sinipat da ta say pandayaw da en Jesus.
9 Din nangon-ona ya inmon-onod et inbogbogaw da ay nangwani, “Ma-
daydayaw nan polin David! Mabindisyonan koma nan inbaan Diyos ay
panakaawak na![†] Madaydayaw si Diyos ed langit!”
10 Sin sinmawangan Jesus ed Jerusalem, nagolo din am-in ay omili et kanan
da, “Sino od na?”
11 “Si naey si Jesus ay mamadto ay napo ed Nazaret sin probinsiya ay
Galilea,” insongbat din kaipoipogaw ay kakoykoyog Jesus.

Din Nangipabelaan Jesus Sin Man-ilaklako Sin Timplo (Mar. 11:15-19; Luc. 19:45-48; Jn. 2:13-17)

12 Pag senggep si Jesus sin Timplo[‡] et inpabela na din man-ilaklako ya
manlaklako si maidaton en Diyos. Tinokang na abe din lalamisaan di
mansoksokat si pilak ya din totokdoan di man-ilaklako si kalapati,
13 yan kanana en daida, “Naisolat sin kalin Diyos, ‘Din beey ko et makwani
en pankarkararagan di ipogaw.’ Ngem dakayo pay et nanbalinen yo si
panosowitikan yos iib-a yo!”[§]
14 Pag emey din nagodab ya napilay sin kad-an Jesus sin Timplo, et
inagasanas daida.
15 Ngem din papangolon di papadi ya mamaestron di linteg et binmonget
da sin nangilaan da sin nakaskasdaaw ay inam-amag Jesus ya din anan-ak
ay nangipigsapigsa si kali da sin Timplo ay mangmangwani, “Madaydayaw
din polin David!”
16 Siya di et kanan da en Jesus, “Ay adim dengngen din kankanan di anan-
ak ay sana?”
“Dengdengngek yan!” kanan Jesus ay sinombat. “Ay adi yo binasa din
naisolat sin kalin Diyos ay kanana en initdoana din anan-ak ya momoyang
ay mandayaw en sisya si kostokosto?”[*]
17 Pag taynan Jesus daida sin siyodad et en nan-iyan ed Betania.

Din Kaiw Ay Igos Ay Magay Lames Na (Mar. 11:12-14,20-22)

18 Sin napat-a ay pantattaolian da Jesus ed Jerusalem, mandagaang sisya.
19 Inila na di kaiw ay igos sin benget di danan, et sinag-ena ta ilaena mo
waday lames na, ngem wada et anggoy di tobo na. Isonga kanana sin kaiw
ay doy, “Adi ka kasin manlamlames.” Et nango ay dagos.
20 Sin nangilaan di papasolot nas di, peteg ay nasdaaw da et kanan da,
“Agasem! Nango ay dagos san kaiw ay igos mo?”
21 “Tet-ewa nan ibagak en dakayo,” kanan Jesus ay sinombat. “Mo waday
talek yo en Diyos ay adi kayo mandowadowa ay matongpal di ibaga yo,
makaamag kayo si kaman din inamag ko sin kaiw ay nay. Baken anggoy
nidi mo adi et mabalin abe ay kanan yo sin bilig ay nay, ‘Komaan kas na et
pomadtok ka sin baybay,’ et matongpal.
22 Olay sino ay kedawen yo en Diyos et maidawat tet-ewa en dakayo mo
talken yo ay maidawat.”

Din Salodsod Maipanggep Sin Kalebbengan Jesus (Mar. 11:27-33; Luc. 20:1-8)

[†] **21:9** Salmo 118:26. [‡] **21:12** Din kad-an Jesus et baken sin oneg di timplo mo adi et ed diyan di timplo ay pantean di ipogaw ay mandayaw. [§] **21:13** Isaias 56:7; Jeremias 7:11. [*] **21:16** Salmo 8:2.

23 Pag mantaoli si Jesus sin Timplo. Sin nan-it-itdoana, inmey en sisya
din papangolon di papadi ya din aam-a. Pinoot da en sisya ay nangwani,
“Sinoy lebbeng mo ay mangam-amag en dana? Sinoy nangidawat en sik-a
sin kalebbengam ay nay?”
24 Kanan aben Jesus, “Wada abey pootek kod en dakayo on-ona. Mo
songbatan yo, asiak aben ibaga din kalebbengak ay mangam-amag en dana.
25 Siya na din salodsod ko. Sinoy nangidawat en Juan si kalebbengana ay
namonbonyag si kaipoipogaw? Ay si Diyos ono ipogaw?”
Pag dan man-asipoot ay nangwani, “Ay sinoy isongbat tako? Mo kanan
tako en si Diyos di nangidawat si lebbeng na, kanan samet Jesus en, ‘Mo siya
sa, apay ngarud ay adi yo pinatpatis sisya?’
26 Ngem mo kanan tako abe en owat ipogaw di nangidawat, ay inayan!
Kaeegyat di amagen di kaipoipogaw en datako, tan patien da am-in ay
mamadto si Juan.”
27 Pag da et kanan en Jesus, “Adi mi ammo.”
Kanan aben Jesus, “Mo siya sa, adiak aben ibaga en dakayo mo sinoy
nangidawat en sak-en si kalebbengak ay mangam-amag en dana.”

Din Pangarig Maipanggep Sin Doway Anak

28 Pag dad-aten Jesus din pangarig ay nay en daida. Kanana, “Sinoy
pannemnem yo isna? Wada di ipogaw ay dodoway anak na ay lalaki.
Sin namingsan, kanana sin pangpangoan, ‘Anak ko, en ka man-obla sin
kaobasan.’
29 “ ‘Sigaak,’ kanana, ngem maaw-awni pay, nanbaliw di nemnem na et en
nan-obla.
30 “Pag emey din ama sin iyogtan, et nan-iso di inbilina en sisya. ‘Aw adi,
Ama, emeyak,’ kanana. Ngem adi baw inmey.
31 May ngarud,” kanan Jesus, “sino en da naey ay dowa di nanongpal sin
layden ama da?”
“Din pangpangoan adi,” kanan da.
“Kosto,” kanan Jesus, “et tet-ewa nan ibagak en dakayo ay din managbasol
ay ipogaw ay kaman din mansingsingil si bowis ya din babbabai ay malak-
lakoan di kinababai da et on-onaan das dakayo ay maitapi sin panturayan
Diyos.
32 Tan inmali si Juan ay Namonbonyag et init-itdo na en dakayo din
nalinteg ay kabibiyag ay maonodan koma, ngem adi yo pinatis sisya. Et mo
pay din mansingsingil si bowis ya din babbabai ay malaklakoan di kinababai
da et pinati da. Et olay sin nangilaan yo sin inyat da, adi yo binaliwan
nemnem yo ay mamati.”

Din Pangarig Maipanggep Sin Makitaltalon Sin Kaobasan (Mar. 12:1-12; Luc. 20:9-19)

33 Pag kanan Jesus, “Dengngen yo kod di esa pay ay pangarig. Wada di
esa ay ipogaw ay nangis-ek si ad-ado ay obas. Binatog na din nanliniked, et
tinolikawana di bato ay manaytaya sin someset ay danom di lames na mo
igatin da. Nan-isaad abe si nakayang ay kalapaw ay pantean di mangadog.
Pag nan ipaayowan si odom ay mantaltalon, et pag emey sin addawi ay ili.†
34 Domteng pay din panagbobolas si obas, inbaan din nakin nom-a di
babag-ena ta en da alaen din bingay na.
35 Ngem idi sinmawang dana ay babag-en, sinoplit din nangnangset di esa,
pinse day esa, ya pinigpig day esa enggana ay natey.

† **21:33** Isaias 5:1-2.

36 Pag ibaan din nakin nom-a di ad-ado ay babag-en mo sin damo, ngem
nan-iso di inyat din nangnangset sin nom-a en daida.
37 Isonga pag nan ibaa din anak na, tan kananas nemnem na, ‘Kabain das
sisya.’
38 “Ngem sin nangilaan da doy ay makitaltalon sin anak na ay sana, kanan
da et en, ‘Si naey di akin tawid sin nom-a ay nay. Peslen tako et ta bansen tako
nan tawid na!’
39 Pag da et depapen et ipabela da sin kaobasan, asi da pag peslen.
40 “Mo siya sa di napasamak,” kanan Jesus, “sino ngata di amagen din nakin
nom-a sin doy da ay makitaltalon mo mantaolis sisya?”
41 “Kaeegyat di amagena ay mamse en da dooy ay ipogaw ay lawlawa,”
kanan da ay sinombat. “Asi na aben ipaayowan din nais-ek sin odom ay
ipogaw ay matalek ay mangidawat si bingay na mo panagbobolas.”
42 Pag kanan Jesus en daida, “Kosto san songbat yo. Apay ngarud ay adi yo
maawatan din inpaisolat Diyos ay kanana,
‘Din bato ay sinigaan din man-isassaad si beey et say nanbalinen Diyos ay
kabanolan ay bato ay mangipakneg sin beey. Say inamag Apo Diyos
na, et sigesiged ya nakaskasdaaw sin pangila tako.’‡
43 Isonga kanak en dakayo ay isaldeng Diyos din pangiturturayana en dakayo
et ilogi na ay mangituray si kaipoipogaw ay mangam-amag si maibagay sin
panturayana.
44 Olay sino abe ay mag-as sin nay ay bato et magimok, ya mamekmek abe ay
kaman tapok di olay sino ay pontaana.”
45 Idi dinngen din papangolon di papadi ya din Fafariseo din naey da ay
pangarig ay dinad-at Jesus, ammo da ay daida di inbagbaga na,
46 isonga layden da ay depapen. Ngem emegyat da sin kaipoipogaw, tan
binigbig das sisya ay mamadto.

22

Din Pangarig Maipanggep Sin Naayagan Ay Makikasal (Luc. 14:15-24)

1 Pag kasin man-iarig si Jesus ay nangwani en daida,
2 “Din panturayan Diyos et maiarig si ari ay nansagana, tan mankasal din
lalaki ay anak na.
3 Idi naisagana am-in, inbaa na di babag-ena ta en da ibaga kasin sin sigod
ay naayagan ay omali da koma ay makikasal. Ngem din naayagan et sinigaan
da ay omali.
4 Isonga inbaa na kasin di odom ay babag-ena ta ibaga da sin ipogaw ay
naayagan, ‘Omali kayo et ay makikasal, tan naisasagana am-in. Pinalti mi
din nankalalames ay baka mi et naoto da am-in.’
5 Ngem din doy da ay naayagan et tineteweng da. Adi da inmali mo adi et
intoltoloy da din am-amagen da. Di esa et inmey sin payew na, di esa pay et
inmey man-ilako.
6 Din odom et dinpap da din babag-en di ari, palalo ay pinaligat das daida
yan pag dan peslen.
7 Palaloy bonget din ari sin nanngeana sin napasamak, et inbaa na di
sosoldado na ta en da peslen din doy da ay namse sin babag-ena ya pooan
da din ili da.
8 Pag kanan din ari sin odom ay babag-ena, ‘Naisasagana am-in din para
sin kasal, ngem din ipogaw ay inayagak et adi da maikari ay omali.

‡ **21:42** Salmo 118:22-23.

9 Emey kayo ngarud sin kakalsadan di ili ta ayagan yo din am-in ay datngan
yos di.'
10 Isonga inmey da et inayagan da din am-in ay dinatngan da ay siged ya
olay lawa di ogali na, et napno din dakdake ay kowarto ay pankasalan.
11 "Maaw-awni pay, sinenggep din ari ay makingalat sin sangaili na, et inila
na di esa ay adi nanbado si maibagay sin kasalan.
12 'Gayyem ko,' kanana en sisya, 'apay nga wada kas na yan adi ka nanbado
si para kasal?' Ngem ginmiginek.
13 Isonga pag kanan din ari sin babag-ena, 'Baloden yon takkay ya siki
na ta asi yo itpig sin bel-ayan ay mabolinget ay pan-og-ogaan ya pan-
gaygayetgetana.' "
14 Pag ipaanongos Jesus ay nangwani, "Ad-ado di maayagan, ngem at-atik
di pilien Diyos ay maitapi sin panturayana."

Din Salodsod Maipanggep Sin Panbayadan Das Bowis (Mar. 12:13-17; Luc. 20:20-26)

15 Pag komaan din Fafariseo et en da nantotolag mo intoy iyat da ay
mansalodsod en Jesus ta mo waday songbat na, say pangidaruman da en
sisya.
16 Pag dan ibaa di papasolot da ay Fariseo ya din naitatapi sin bonggoy
Herod ta emey da en Jesus. Idi dinatngan das sisya, kanan da, "Apo
maestro, ammo mi ay tet-ewa am-in di kankanam. Ammo mi abe ay adi
ka panlaslasinen din waday kabigbigana, mo adi et it-itdom din tet-ewa ay
maipanggep sin layden Diyos ay amagen di ipogaw.
17 Isonga ibagam kod mo sinoy pannemnem mo isna. Ay labsingen mi din
linteg tako mo manbayad kamis bowis sin Emperador ed Roma?"
18 Ngem ammon Jesus din lawa ay panggep da, isonga pag nan kanan en
daida, "Dakayo ay agin sisiged, apay nga padpadasen yos sak-en?
19 Omipaila kayo kod si esay denario ay maibayad si bowis." Idi in-ali da
en sisya,
20 kanana en daida, "Sinoy nakin ropa ya nakin ngadan isna?"
21 "Din Emperador," insongbat da.
"Mo siya sa," kanan Jesus, "din okan Emperador et idawat yo en sisya, ya
din okan Diyos et idawat yo abe en Diyos."
22 Sin nanngean das di, peteg ay nasdaaw da, et kataynan da en sisya et
nadipos da.

Din Salodsod Maipanggep Sin Natey Ay Matago Kasin (Mar. 12:18-27; Luc. 20:27-40)

23 Maaw-awni pay, wada da di Sadduceo ay inmey en Jesus. Daida di esa
ay bonggoy di Judio ay mangmangwani en adi kasin matago di natey.
24 Kanan da en sisya, "Apo maestro, kanan din linteg tako ay insolat Moses,
'Mo waday sin-asawa ay magay anak da ya matey din lalaki, masapol ay
asawaen din agi na din nalasang ta say mo way anak da, kaman say anak
din natey.'*
25 May kod, wada kano di pito ay sisiag-i ay lallalaki. Nangasawa din
pangpangoan, ngem natey ay iwed anak da. Isonga naiskat iyogtana et
inasawa na din balo,
26 ngem natey ay iwed abey anak da. Iso na abe sin maikatlo. Pag siyasiya
di enggana sin maikapito.
27 Pag omanongos ay matey din babai.

---

* **22:24** Deuteronomio 25:5.

28 May kod, mo sin tapin di agew sin katagoan kasin di natnatey, sino ngin
en daida di kosto ay akin asawa en sisya? Tan inasawa da am-in."
29 Sinongbatan Jesus ay nangwani, "Naipaksaw kayo, tan adi yo maawatan
din naisolat ay kalin Diyos ya adi yo aben maawatan din panakabalina.
30 Tan mo matago kasin di natnatey, adi da man-aasawa mo adi et mais-o
da sin aanghel ed langit.
31 Et mo maipanggep abe sin kasin katagoan di natey, kaman yon adi
binasa din naisolat ay kalin Diyos en dakayo ay kanana,
32 'Sak-en si Diyos ay deda ay Diyos da Abraham en Isaac ya si Jacob.'† Say
kanana di olay mo nabayag ay nanatey da Abraham. Di layden nina ay kalien
et matago kasin di natey, tan si Diyos et baken Diyos di natey ay ipogaw mo
adi et din matmatago."
33 Din kaipoipogaw ay nandengdenge et peteg ay nasdaaw da sin init-itdo
na.

Din Kapatgan Ay Bilin Diyos
(Mar. 12:28-34; Luc. 10:27)

34 Sin nanngean din Fafariseo ay inabak Jesus din Sadduceo, nasinop da et
inmey da sin kad-an Jesus.
35 Di esa en daida ay nalaing ay maestron di linteg et nansalodsod en Jesus
ta padasenas sisya.
36 Kanana, "Apo maestro, sino di kapapatgan ay bilin sin linteg Diyos?"
37 Kanan Jesus, " 'Masapol ay imongsan mo di am-in ay nemnem ya laing
mo ay manglaylayad en Diyos ay Apom.'‡
38 Siya na din kapapatgan ay bilin Diyos.
39 Din maikadwa ay kapapatgan et mais-o: 'Masapol ay laylaydem di ib-am
ay kaman din pananglayad mo sin awak mo.'§
40 Din intiro ay linteg Moses ya din insolat di mamadto et maibasar da sin
dowa ay bilbilin ay nay."

Din Salodsod Maipanggep Sin Messias
(Mar. 12:35-37; Luc. 20:41-44)

41 Idi nasisinop pay laeng din Fafariseo, pinoot aben Jesus en daida ay
nangwani,
42 "Sinoy pannemnem yo sin Messias? Sinoy nangipoli en sisya?"
"Polin David sisya," kanan da ay sinombat.
43 Kanan aben Jesus, "Mo siya sa, apay ngarud ay Apo di pangwanin David
en sisya? Tan din inpaibagan di Ispiriton Diyos en David et siya na:
44 'Kanan Apo Diyos en Apok: Tomokdo ka sin makannawan ko engganas
abakek din kaibaw mo.' "*
45 Pag itoloy Jesus ay nangwani, "Mo say kanan David en Apo na din Messias,
intoy iyat na ay polin David?"
46 Ngem adi da polos makasongbat, et manlogi isdi, maga di mangitoled ay
manpoot en sisya.

23

Din Pangwanin Jesus Sin Maestron Di Linteg Ya Fariseo
(Mar. 12:38-39; Luc. 20:45-46)

1 Pag kanan Jesus sin kaipoipogaw ya sin papasolot na,
2 "Din mamaestron di linteg ya din Fafariseo et waday kalintegan da ay
mangilawag sin linteg Moses,

† **22:32** Exodo 3:6. ‡ **22:37** Deuteronomio 6:5. § **22:39** Levitico 19:18. * **22:44** Salmo 110:1.

3 isonga masapol ay dadlon yon patien din am-in ay it-itdo da en dakayo.
Ngem adi yo tadtadonen din kabibiyag da, tan adi da on-onodan din it-itdo
da ay mismo.
4 Ipag-en da sin kaipoipogaw di madagsen ay siya din ad-ado ay bilbilin ay
ipapati da ay maonodan, ngem adi da pay makig-en si olay at-atik.
5 Am-in din am-amagen da et amagen da ta say ilaen ya it-ek di ipogaw
daida. Isonga padakdak-en da din kaiigtoan di versikulo ay tapin di linteg ay
ibebedbed da sin kitong ya takkay da* ya paandoen da abe din pagaypay sin
gayadan di tak-ep di bado da.
6 Sin en da makikanan, pilien da din napateg ay ipogaw si pakitokdoan da,
ya pilien da abe din kasisigedan ay tokdoan sin sinagoga.
7 Layden da abe ay dayawen di ipogaw daida ay mangwani en 'Apo' mo en
da manpasyal, ya layden da ay maibaga ay maestro.
8 "Ngem mo dakayo pay, adi yo ipalobos ay maestro di pangwanin di gagait
yo en dakayo, tan siag-i kayo am-in ya ang-anggoy ko ay maestro yo.
9 Adi yo aben aw-awagan di olay sino isnan daga si Ama, tan es-esa di Ama
yo ay si Diyos ed langit.
10 Et adi yo aben ipalobos din gagait yo ay mangwani en Apo en dakayo,
tan sak-en ay Messias din es-esa ay Apo yo.
11 Din kapatgan en dakayo et din mansilsilbi sin gagait na.
12 Din mangipapangato sin awak na et maibaba, ngem din mangibaba pay
sin awak na et maipangato."

Din Nangyamyaman Jesus Sin Mamaestron Di Linteg Ya Fafariseo (Mar. 12:40; Luc. 11:39-42,44,52)

13 Pag itoloy Jesus ay mangwani, "Kaseseg-ang kayo ay mamaestron di
linteg ya Fafariseo, dakayo ay agin sisiged! Tan kaman yon in-eb din pantew
ay senggepan koman di ipogaw sin panturayan Diyos. Sigaan yo ay maitapi
sin panturayana dowan yo aben sangsangawen di ipogaw ay manglayad ay
maitapi.
14 "Kaseseg-ang kayo ay mamaestron di linteg ya Fafariseo, dakayo ay
agin sisiged! Tan iet-etekan yo di nabalo ay babbabai ta say alaen yo din
gamgameng da ya olay din beey da dowan yon paandoandoen din kararag
yo sin pangiilaan di kaipoipogaw. Awni man et madagdagsen din dosa yo!†
15 "Kaseseg-ang kayo ay mamaestron di linteg ya Fafariseo, dakayo ay agin
sisiged! Tan omagadang kayo sin baybay ya emey kayo sin addawi ay il-ili
ta way iyat yo ay mangawis si olay es-esa ay manbalin si pasolot yo. Et mo
inawis yo, panbalinen yo si ipogaw ay mas maikari ay madosa ed infierno
mo si dakayo!
16 "Kaseseg-ang kayo! Kaman kayon nagodab ay mangipangpango si
danan. Tan it-itdo yo ay mo waday mansapata yan alaena din Timplo ay
tistigo na, baken basol mo adi na tongpalen din insapata na, ngem mo din
balitok sin Timplo di alaena ay tistigo na, masapol ay tongpalena.
17 Palalo kayo ay nagodab! Kaman magay nemnem yo! Sino aya di
napatpateg? Ay din balitok ono din Timplo ay mangipabalin ay nasantoan
din balitok?
18 Kanan yo abe en mo waday mansapata yan alaena din altar ay tistigo na,
baken basol mo adi na tongpalen din insapata na, ngem mo din naidaton sin
altar di alaena ay tistigo, masapol ay tongpalena.

---

* **23:5** Deuteronomio 6:8. † **23:14** Din versikulo ay nay et maga sin kaad-adoan ay manuskrito sin Griego.

19 Palalo san kinagodab yo! Sino aya di napatpateg? Ay din daton ono din
altar ay mangipabalin ay nasantoan din daton?
20 Din altar ngarud! Isonga din mansapata yan alaena din altar ay tistigo
na et baken anggoy din altar di alaena na mo adi aben din naidatdaton sin
altar.
21 Ya din mansapata yan alaena din Timplo ay tistigo na et baken anggoy
din Timplo di alaena ay tistigo mo adi si Diyos abe ay manbeey sidi.
22 Ya mo wada abe di mansapata ay mangwani, 'Ilam ay langit,' baken
anggoy din langit di alaena ay tistigo na mo adi din tronon aben Diyos ya
din tinmotokdos di.
23 "Kaseseg-ang kayo ay mamaestron di linteg ya Fafariseo, dakayo ay
agin sisiged! Tan es-esten yo ay mangidawat en Diyos sin inkasinpo, olay
din ap-apiten yo ay maisab-ong sin madengdeng, ngem binaybay-an yo din
nabanbanol ay bilbilin di linteg ay kanana en nalinteg koma di iyat yo sin
iib-a yo, seg-angan yo komas daida ya matalek kayo. Agpos mo in-inset yo
koma dana ay nabanbanol dowan yo et aben intoltoloy ay mangidawat sin
inkasinpo.
24 Dakayo ay nagodab ay man-ipangpango! Kaman kayon ipogaw ay
mangset ay mansagat si inomena ta magay maitapi ay ngilaw ngem dowan
kaokmon si esay kamel!
25 "Kaseseg-ang kayo ay mamaestron di linteg ya Fafariseo, dakayo ay agin
sisiged! Kaman kayon ipogaw ay mangowas et anggoy sin baklang di tasa ya
edeg di palato, tan siged di ogali ay ipappaila yo sin kaipoipogaw, ngem din
nemnem yo et napnos kinagamgam ya plano ay manowitik si iib-a yo.
26 Ay daetan kayo! Dakayo ay Fariseo ay nagodab! Dalosan yo koma agan-o
din wadas oneg di tasa ta nadalos abe din baklang na.
27 "Kaseseg-ang kayo ay mamaestron di linteg ya Fafariseo, dakayo ay agin
sisiged! Tan kaman kayon pansiyong ay napintolan si mankilat. Kagkagam-
is di boya na, ngem napnos tong-an di natey ya odom ay kadodogis.
28 Et siya abe ay siged di ogali yo sin pangiilaan di kaipoipogaw, ngem din
katet-ewa na et agin sisiged kayo ya pag lawa di naiigtos nemnem yo.
29 "Kaseseg-ang kayo ay mamaestron di linteg ya Fafariseo, dakayo ay agin
sisiged! Tan iam-amagan yo si kagkagam-is ay pansiyong din mamadto ed
nabaon ya altialtian yo abe din pansiyong di nalinteg ay ipogaw.
30 Kanan yo, 'Mo wada kami koma sin timpon di aap-o mi, adi kami naitapi
sin namsenamsean da sin mamadto.'
31 Ngem begew sin kankanan yo ay sana, ipodno yo ay naipoli kayo sin
namsenamse sin mamadto.‡
32 May ngarud, itoloy yo ay mangikdeng sin inlogin di aap-o yo!
33 Peteg kayo kayman ay kaman nasikap ay eweg! Ay siya mo mailsot yo
din pangeddengan Diyos en dakayo ay madosa ed infierno?
34 Isonga ibaak en dakayo di mamadto ya mamasirib ay ipogaw ya man-it-
itdo si kalin Diyos. Peslen yo di odom ya ilansa yo di odom sin krus. Di odom
pay et soplisopliten yo sin kasinasinagoga yo, et olay intoy lomaylayawan da,
atikoen yo ta paligaten yos daida.
35 Isonga makaoway kayo sin nateyan di am-in ay nalinteg ay ipogaw isnan
daga manlogi sin namsean da en Abel§ enggana sin namsean di ap-apo yo en
Zekarias ay anak Berekias sin nan-gawaan di altar ya din Timplo.
36 Tet-ewa nan ibagak en dakayo ay din ipogaw ed wani et makaoway da
sin nateyan da am-in."

‡ **23:31** Din pannemnem di Judio et isoen di anak si ama na. Isonga mo naipoli da sin makapese ay ipogaw, laydena ay kalien ay isoen das daida. § **23:35** Genesis 4:8.

Din Layad Jesus Sin Man-ili Ed Jerusalem
(Luc. 13:34-35)

37 Pag kanan Jesus, “Ay apaw kayo ay taga-Jerusalem ay namigpigpig ya
namnamse sin mamadto ya odom ay inbaan Diyos! Namin piga ay laydek ay
sinopen ya ay-ayowanan dakayo ay kaman din iyat di oboan ay manakoko
sin an-ak na, ngem sinigaan yo!
38 Isonga makaoway kayo, tan taynan Diyos dakayo.
39 Tan kanak en dakayo en adi kayo kasin omil-ila enggana sin tapin di
agew ay pangibagaan yo en, ‘Madaydayaw din nay omali ay inbaan Diyos.’ ”

24

Din Timpon Di Ligat Ay Domateng Sin Tapin Di Agew
(Mar. 13:1-13; Luc. 21:5-19)

1 Idi kinmaan si Jesus sin Timplo yan madipdipos, sinmag-en din papasolot
na ta ipaila da en sisya din kinakagam-is di Timplo ya bebbeey ay linak-am
na.
2 Kanan Jesus, “Il-ilaen yo am-in dana ay kagkagam-is, ay baken siya?
Ngem tet-ewa nan ibagak en dakayo ay awni et maiwalang da am-in, tan
iwed di olay esay bato si komakaman sin kad-ana.”
3 Pag dan mantikid sin bilig ay Olivo et tinmokdos Jesus. Asi pay emey din
papasolot na en sisya ay ang-anggoy da et kanan da, “Ibagam kod mo pig-an
di kaamagan nisa ya sinoy sinyal si pangimatonan mi ay dandani di omaliam
ya panpatinggaan di lobong.”
4 Sinombat si Jesus ay nangwani, “Siliban yo ta adi kayo kaietekan.
5 Tan ad-ado da di omali ay mangwani en, ‘Sak-en met din Messias,’ et ad-
ado di ietekan da.
6 Dengngen yo abe din banangbang di gobat ay maisag-en en dakayo ya
damag di gobat sin odom ay il-ili, ngem adi kayo emeg-egyat. Masapol ay
maamag dana, ngem daan pay din panpatinggaan di lobong.
7 Tan man-gogobat din kailiili ya siya abe sin gogobierno. Wada abe di betil
ya yegyeg sin kailiili.
8 Ngem am-in dana et kaman owat din panngitingitan di eges di babai mo
iloglogi na ay man-anak.
9 “Awni et depapen das dakayo ta paligaten ya peslen das dakayo. Am-in
di ipogaw abe et kaliliget das dakayo begew sin pammati yo en sak-en.
10 Sin timpo ay doy, ad-ado di manokog si pammati da en sak-en, et lipotan
ya kaliliget da din iib-a da.
11 Ad-ado abe di makaetek ay mamadto ay manpaila, et ad-ado di ietekan
da.
12 Begew sin inmad-adoan di lawa, omat-atik din layad di kaad-adoan.
13 Ngem olay sino ay mangipapasnek ay mamati ay adi mankeykeyat et
maisalakan.
14 Din siged ay damag ay maipanggep sin panturayan Diyos et maikasaba
sin kailiili isnan daga ta say dengngen di am-in ay ipogaw, et pag domateng
din panpatinggaan di lobong.”

Din Kabakasan Di Jerusalem
(Mar. 13:14-23; Luc. 21:20-24)

15 Intoloy Jesus ay nangwani, “Awni et matongpal din inpadton Daniel ay
wada di ‘kaliliget ay domadael’ ay pomipika sin nasantoan ay lugar ay siya
din Timplo.* (Din mamasa sin naipadto ay nay et maawatana koma.)

* **24:15** Dan. 9:27; 11:31; 12:11.

16 Mo ilaen yo di, din mantetee ed Judea et masapol ay dalasen da ay
lomayaw sin kadondontogan.
17 Din wada sin bel-ayan di beey na et masapol ay adi mataktak ay senggep
ay en manga sin bonag na.
18 Din wada abe sin payew et adi koma somaa ay en man-as tak-ep di bado
na.
19 Sin da doy ay agew, kaseseg-ang iman din maliton ya din way pan-
sosoena.
20 Ikararag yo ay adi koma maitompong din lomayawan yo sin pinag-
aandap ono agew ay pan-ibbayan.
21 Tan din timpon di nalabes ay ligat ay sana et magay kaiisoana manlogi
sin naparsuaan di lobong enggana ed wani, ya maga abe di makaiso sin tapin
di agew.
22 Mo doy ya adi ninemnem Diyos ay paaptiken din doy timpo ay panli-
gatan, maga di ipogaw si mabay-an isnan daga. Ngem laton ay paaptikena
begew sin pinili na ay ipogaw na."
23 Intoloy Jesus ay nangwani, "Sin doy ay timpo, mo waday mangwani en
dakayo, 'Ilam, naey din Messias,' ono 'Dooy baw sisya,' adi yo patpatien.
24 Tan manpaila di makaetek ay iipogaw ay mangwani en daida kano din
Messias ya daida kano di mamadto. Et ipaila da di nakaskasdaaw ay sinyal ya
milagro ta say ietekan da koma di kaipoipogaw ya olay din ipogaw ay pinilin
Diyos mo mabalin.
25 Isonga nemnemen yo dana, tan nay ay indadaan ko en dakayo.
26 "Isonga mo kanan da en, 'Ilam, wada din Messias sin lugar ay magay
omili,' adi kayo em-emey. Mo kanan da abe en, 'Ilam, wadas na ay nan-
tatabon,' adi yo patpatien.
27 Tan din pantaoliak ay Anak di Ipogaw et kaman din somilap ay kimat ay
maila sin am-in ay banda.
28 Sigurado ay matongpal dana ay kaman din kankanan da, 'Olay intoy kad-
an di natey et say kasinopan di titit ay mangan en daida.' "

Din Omalian Di Anak di Ipogaw
(Mar. 13:24-27; Luc. 21:25-28)

29 "Makdeng pay din timpon di ligat ay doy, pag et bomolinget din agew ya
adi somlag din bowan. Matekdag abe din katalatalaw ya maikiweg din am-in
ay wada ed kayang.
30 Pag wada di sinyal ed kayang ay mangipaila ay dandani di omaliak ay
Anak di Ipogaw, et manladingit di am-in ay grupon di ipogaw isnan daga.
Ilaen das sak-en ay Anak di Ipogaw ay omal-ali ay maikoyog sin liboo. Peteg
di panakabalin ko ya dadlonak mansilap si kinadiyos ko.†
31 Pag et wada di napigsa ay bongog di tanggoyob, et ibaak din aanghel ko
sin opat ay kapoan di dagem ta en da sinopen din pinilik ay ipogaw ko sin
am-in ay solin di lobong."

Din Maadal Sin Kaiw Ay Igos
(Mar. 13:28-31; Luc. 21:29-33)

32 Pag kanan Jesus, "Nemnemen yo din kaiw ay igos ta say pan-adalan yo.
Mo manngengeta din panga na yan tomobo, namnamaen yo ay dandani di
pinag-oodan.
33 Et siya abe mo ilaen yo ay maam-amag am-in dana ay inbagbagak en
dakayo, ammo yo ay dandani di omaliak.

† **24:30** Zekarias 12:10-14.

34 Tet-ewa nan ibagak en dakayo ay matmatago pay laeng di odom ay
ipogaw ay wada ed wani mo matongpal am-in din inbagak.
35 Mankaiiwed din wada ed kayang ya din daga ay nay, ngem din kalik pay
et komakaman si eng-enggana."

Magay Mangammo Mo Pig-an Di Omalian Di Anak di Ipogaw (Mar. 13:32-37; Luc. 17:26-30,34-36)

36 Kanan aben Jesus, "Mo din inbagak en dakayo, magay nakin ammo sin
agew ya oras ay katongpalana. Olay din aanghel ed langit et adi da ammo.
Olay sak-en ay Anak Diyos et adiak aben ammo. Tan magay nakin ammo mo
adi et anggoy si Diyos Ama.
37 Din ogalin di ipogaw sin agew ay kasinak omalian ay Anak di Ipogaw et
kaman din timpon Noe.‡
38 Tan sin doy ay timpo ay daan malbeng di daga, intoltoloy da ay mang-
mangan ya man-in-inom ya man-aasawa enggana sin agew ay sinenggepan
da Noe sin daong.
39 Adi da naawatan din kaeegyat ay awni et mapasamak en daida enggana
sin kosto ay nalbengan din daga ay nalnedan da am-in.§ Et kaman nidi abe
di mapasamak sin omaliak ay Anak di Ipogaw.
40 Mo wada di dowa ay lalaki ay man-ob-obla sin kapaypayewan, maa din
esa yan mabay-an din esa.
41 Mo wada abe di dowa ay babai ay manbaybayo, maa din esa yan mabay-
an din esa.
42 Isonga mansasagana kayo si kanayon, tan adi yo ammo din kosto ay
agew ay omalian din Apo yo.
43 "Nemnemen yo na: mo ammon koma din akin beey din oras sin labi ay
domatngan di mangakew, adi koma maseyep mo adi et manbantay koma ta
adi makasgep din mangakew.
44 Isonga dakayo abe et masapol ay mansasagana kayo, tan sak-en ay Anak
di Ipogaw et omaliak sin oras ay adi yo namnamaen ay omaliak."

Din Matalek Ya Adi Katalek Ay Baa (Luc. 12:41-48)

45 Dinad-at aben Jesus din pangarig ay nay. Kanana, "Din matalek ya
masirib ay baa et sisya di dinotokan din among na ay makaammo sin odom
ay baa ya mangidawat si kanen da si inagew.
46 Nagasat din sana ay baa mo somaa din among na ya datnganas sisya ay
mangam-amag sin obla ay naitalek en sisya.
47 Tet-ewa nan ibagak en dakayo ay ipangaton din among nas sisya ta say
makaammo sin am-in ay bonag na.
48 Ngem mo kaspangarigan lawa din baa ay sana, kananas nemnem na,
'Mabayag pay samet di pantaolian din among ko.'
49 Et palipaligatena din iib-a na ay baa dowan aben makikikan ya makiin-
inom si makabeteng ay gagayyem na.
50 Asi et kataoli din among na sin agew ya oras ay adi namnamaen din baa
ay sana.
51 Dadlonan dosaen sisya et iwasit na ed infierno ay pan-anog-ogan ya pan-
gayetgetan di ipogaw ta say makilak-am sin dosan di agin sisiged."

25

Din Pangarig Maipanggep Sin Sinpo Ay Babassang

‡ **24:37** Genesis 6:5-8. § **24:39** Genesis 7:6-24.

1 Intoloy Jesus ay nangwani, “Din manglayad ay maitapi sin panturayan
Diyos et maiarig das sinpo ay babassang ay nangas silaw da ta en da abten
din lalaki ay mangasawa.*
2 Din lima en daida et nanemneman da, ngem din lima pay et maga.
3 Mo din lima ay baken nanemneman et intakin dan silaw da, ngem
nilinglingan da ay nan-itakin si reserba da ay lana.†
4 Mo din nanemneman pay, waday intakin da ay botilya ay napnos reserba
da ay lana.
5 Idi siya di, nabayabayag ay sinsin-ed da din omalian di mangasawa,
isonga inlogi da ay manyek-ew et pag dan maseyep.
6 “Sin gawan di labi, waday nangibogaw, ‘Naey din mangasawa! Omali
kayo ta abten yo!’
7 Kabangon din sinpo ay babassang ay doy et insagana dan silaw da.
8 Asi et kanan din magay reserba na sin gagait da ay nanemneman, ‘Omya
kayo kod si lana yo, tan nay madmad-ep din silaw mi.’
9 “ ‘Adi mabalin,’ kanan din nanemneman ay sinombat. ‘Adi omanay din
reserba mi en datako am-in. En kayo sin kantina ta manlako kayo.’
10 “Siya di, en da nanlako. Ngem idi nadipos da, sinmawang din manga-
sawa. Din babassang ay maneseed ay nakasasagana et nakiey da sin beey
ay emeyan da. Nakisgep da ta makikan ya makiragsak da sin odom ay
naayagan, et pag main-eb.
11 “Maaw-awni pay, sinmawang din babassang ay en nanlako, et nanbog-
bogaw da sin kad-an di pantew ay nangwani, ‘Apo, Apo! Senggep kami kod!’
12 “Ngem sinombat din mangasawa ay nangwani, ‘Adi mabalin, tan adiak
am-ammo si dakayo.’ ”
13 Pag kanan Jesus ay nangipaanongos, “Masapol ngarud ay mansasagana
kayo si kanayon, tan adi yo ammo din agew ya oras ay omaliak kasin.”

Din Tolo Ay Baa Ay Naidawtan Si Pilak (Luc. 19:11-27)

14 Dinad-at aben Jesus din pangarig ay nay. Kanana, “Din panturayan
Diyos et maiarig abe si lalaki ay mansagana ay emey sin addawi ay ili. Isonga
inayagana din baa na ta say italek na en daida din kinabaknang na.
15 Indawtana di esa ya esa en daida insigon sin kabaelan da. Di esa et
indawtana si lima ay talento,‡ di esa abe et dowa ay talento, ya din esa abe et
es-esa ay talento. Pag manlobwat.
16 “Idi siya di, din naitalkan si lima ay talento et innigosyo na ay dagos, et
nan-ganansiya si lima.
17 Siya abe ay din naitalkan si dowa ay talento et dowa abe di ganansiya
na.
18 Ngem din naitalkan si es-esa ay talento et ena inkaot ay nangitabon sin
sana ay pilak di among na.
19 “Idi nabayag, sinmaa din among di baa ay doy, et inpaayag nas daida ta
say damagena mo piga di ginanansiya da.

---

* **25:1** Din ogalin di Judio mo waday mankasal, emey din lalaki sin beey di babai sin damo ay agew di kasal. Sin labi ay doy, mandad-an da ay sin-asawa ya din am-in ay naayagan ay makikasal ay emey sin panbeeyan to di sin-asawa. Ogali aben di Judio et siyat way silaw di esa ya esa ay makiey. Din babassang sin pangarig ay nay et sedsed-en da din mapo sin beey di babai ta makiey da sin beey di lalaki. † **25:3** Din inos-osal di Judio ed nabaon sin silaw da et lana ay napo sin napespesan ay lames di olivo. ‡ **25:15** Di esa ay talento et banol di enem ay libo ay poldiya.

20 Siya di inmey din naitalkan di lima ay talento et kanana sin among na,
‘Apo, lima ay talento di intalek mo en sak-en. Naey abe din lima ay in-anak
na.’
21 ‘Siged di inyat mo,’ kanan din among na. ‘Siged ya matalek ka kayman
ay baa. Gapo ta matalek ka sin at-atik ay intalek ko en sik-a, taptapiak ta say
makaammo kas ad-ado. Omali ka ay makiragsak en sak-en.’
22 “Pag emey abe din naitalkan di dowa ay talento et kanana, ‘Apo, dowa
ay talento di intalek mo en sak-en. Naey abe din dowa ay in-anak na.’
23 ‘Siged di inyat mo,’ kanan aben din among na. ‘Siged ya matalek ka
kayman ay baa. Gapo ta matalek ka sin at-atik ay intalek ko en sik-a,
taptapiak ta say makaammo kas ad-ado. Omali ka abe ay makiragsak en sak-
en.’
24 “Asi pag emey din naitalkan di es-esa ay talento et kanana, ‘Apo, ammok
ay natangsit ka ay ipogaw. Al-alaem din adi ka nanbowayan ya ap-apitem
abe din adi ka inis-ek.
25 Isonga enak inkaot din pilak mo, tan emegyatak en sik-a. Naey din pilak
mo.’
26 Pag kanan din among na, ‘Lawa ya nasadot ka ay baa! Mo inaammom
ay al-alaek din adiak nanbowayan ya ap-apitek abe din adiak inis-ek,
27 apay ngarud ay adim inbangko din pilak ko ta say mo somaaak, wada
koma di olay at-atik ay anak na si alaek?’
28 Pag nan kanan sin odom ay baa na, ‘Alaen yo din talento na ta asi yo
idawat sin waday sinpo ay talento na.
29 Tan olay sino di waday kabaelana et matobtoban ta say omad-ado din
wada en sisya, ngem din magay kabaelana et mataoli din olay at-atik ay wada
en sisya.
30 Mo maipanggep abe sin nay magay silbi na ay baa, iwasit yo sin kad-an
di mabolinget ay pan-anog-ogan ya pan-gayetgetan di ipogaw.’ ”

Din Kaodian Ay Kaokoman Di Kaipoipogaw

31 Intoloy Jesus ay nangwani, “Sak-en ay Anak di Ipogaw, mo omaliak
ay mangipappaila sin kalebbengak ya sin somilap ay kinadiyos ko ay
mangikoykoyog sin amin ay anghel, tomokdoak sin tronok ay man-ari.
32 Am-in ay ipogaw isnan daga et masisinop da sin sangoanak, et pansianek
daida ay kaman din iyat di mangay-ayowan si animal ay mangikasin sin
karnero ya kalding.
33 Din nalinteg ay ipogaw ay maiarig si karnero et ipeey ko sin makan-
nawan ko, ya din maiarig si kalding et ipeey ko abe sin makannigid ko.
34 “Pag si sak-en ay ari et ibagak sin ipogaw ay wada sin makannawan ko,
‘Dakayo ay binindisyonan Amak, omali kayo ta ganasen yo din tawid yo ay
siya din kaitapian yo sin panturayan Diyos ay naisasagana para en dakayo
manlogi sin naparsuaan di lobong.
35 Tan nadagaanganak et pinmakan kayo, ya nabigawak et nan-inomen
yos sak-en. Sangailiak abe sin kad-an yo et sinangaili yos sak-en.
36 Maga abey badok yan binadoan yos sak-en. Nansaksakitak abe yan
inmay-ayowan kayo, ya sin naibabalodak yan pinmasyal kayo ta bomadang
kayo.’
37 “Pag kanan din nalinteg ay ipogaw, ‘Apo, pig-an ngin di nangilaan mi
en sik-a ay nadagaangan yan pinakan daka, ya nabigaw ka yan pinainoman
daka?
38 Pig-an abe di nanangilian mi en sik-a ya nangidawtan mi en sik-as bado?
39 Pig-an abe di nansakitam yan inay-ayowanan mis sik-a, ya naibabalod
ka yan pinasyal mis sik-a ta badangan daka?’

40 “Pag sak-en ay ari et kanak en daida, ‘Tet-ewa nan ibagak en dakayo ay
sin nangam-amagan yos kaman dana sin olay esa ay kababaan en da naey
ay aag-ik,§ inamag yo en sak-en.’
41 “Asiak pag kanan sin ipogaw sin makannigid ko, ‘Dakayo ay nakedden-
gan ay madosa, komaan kayo! En kayo sin kad-an di apoy ay adi kadkad-ep
ay naisasagana para sin Diablo ya sin aanghel na.
42 Tan nadagaanganak ngem adi yo pinmakan, ya nabigawak ngem adi yo
pinmainom.
43 Sangailiak ngem adi yo sinangailis sak-en. Maga abey badok ngem
adi yo binadoan sak-en. Nansakit ya naibalodak abe ngem sinigaan yo ay
inmayowan.’
44 “Pag dan pooten en sak-en, ‘Apo, pig-an di nangilaan mi en sik-a ay
nadagaangan ya nabigaw ya sangaili ya magay badom ya mansakit ya
naibabalod yan adi mi binadangan sik-a?’
45 “Asiak pag kanan en daida, ‘Tet-ewa nan ibagak en dakayo ay sin
nanigaan yo ay mamadang sin olay esa ay kababaan en da naey ay aag-ik,
sinigaan yo abe ay mamadang en sak-en.’ ”
46 Pag ipaanongos Jesus ay nangwani, “Da dooy ngarud et maipakaan da
ta madosa da ay eng-enggana, ngem din nalinteg ay ipogaw et ganasen da di
biyag ay iwed patingga na.”

26

Din Nanganapan Da Si Iyat Da Ay Mamse En Jesus (Mar. 14:1-2; Luc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

1 Idi nakdeng ay initdon Jesus am-in dana, kanana sin papasolot na,
2 “Ammo yo ay si loman, domateng din fiesta ay makwani en Nalabas, et
sak-en ay Anak di Ipogaw et maipolangak ay mailansa sin krus.”
3 Sin kosto ay nangwanian Jesus sidi, nasinop din papangolon di papadi ya
din aam-a sin beey Caifas ay kangatoan ay padi
4 ta anapen da mo intoy iyat da ay manpap en Jesus ay adi maam-ammoan
ta say ipapse da.
5 Kanan da, “Basta adi tako itomtompong sin fiesta tan into et mo man-
gogolo din kaipoipogaw.”

Din Nangisoyatan Di Babai Si Bangbanglo Sin Toktok Jesus (Mar. 14:3-9; Jn. 12:1-8)

6 Sin kawadan da Jesus ed Betania, en da nakikan sin beey Simon ay kinaan
Jesus din kaeegyat ay sakit di kodil na.
7 Idi mangmangan da, sinmag-en en Jesus di babai ay nananggen si botilya
ay alabastro di amag na ay napay-an si kanginaan ay bangbanglo, et insoyat
na sin toktok Jesus.
8 Idi inilan din papasolot na, binmonget da yan kanan da, “Ay-ayyoayyo!
9 Nailako koma di ta maidawat sin nabiteg, tan nangina!”
10 Ngem ammon Jesus din kankanan da et kanana, “Bay-an yo! Apay nga
palpaligaten yos sisya? Mayamayat di inamag na en sak-en!
11 Tan kanayon ay waday nabiteg sin kad-an yo,* ngem mo sak-en pay,
bakenak wadas kanayon en dakayo.
12 Insoyat na din bangbanglo ay nay en sak-en ta say isagana na din awak
ko para sin kaiponponak.

---

§ **25:40** Mo maipanggep sin aag-in Jesus et ilaen abe sin 12:48-50. * **26:11** Deuteronomio 15:11.

13 Tet-ewa nan ibagak en dakayo ay olay intos nan daga di kaikaskasabaan
di siged ay damag, madaddad-at abe din inamag di babai ay nay ay pangnem-
neman di ipogaw en sisya."

Din Nakitolagan Judas Ay Manglipot En Jesus
(Mar. 14:10-11; Luc. 22:3-6)

14 Pag emey si Judas Iscariot ay esa sin sinpo ya dowa ay pasolot Jesus sin
papangolon di papadi,
15 et kanana, "Piga di mabalin ay ilagbo yo en sak-en mo ipolang kos Jesus
en dakayo?" Et binilang da di tolonpo ay palata ay lagbo na.†
16 Et manlogis di, inan-anap na di waya na ay manglipot en Jesus.

Din Nansaganaan Da Sin Maodi Ay Makiokoban Da En Jesus
(Mar. 14:12-21; Luc. 22:7-13)

17 Domateng pay din damo ay agew di fiesta ay makwani en Tinapay ay
Magay Labadura na, inmey din papasolot Jesus en sisya et pinoot da, "Intoy
laydem ay en mi pangisaganaan si kanen tako para sin fiesta ay makwani en
Nalabas?"
18 Kanan Jesus, "En kayo sin kad-an din doy lalaki ay ammo tako sin
siyodad, et kanan yo en sisya, 'Inbagan din Apo tako ay dandani din timpo
ay inkeddeng Diyos para en sisya. Omali kami kanos na sin beey mo ta say
pangiokoban mi en sisya sin fiesta.' "
19 Siya di, tinongpal din papasolot na din intogona en daida et en da
sinagana din kanen da ay para sin fiesta.
20 Idi nalabi, nakitokdos Jesus sin papasolot na ay mangan.
21 Mangmangan da pay, kanan Jesus, "Tet-ewa nan ibagak en dakayo ay
waday esa en dakayo ay manglipot en sak-en."
22 Palaloy sakit di nemnem da, et nansososkat da ay nanpoot en sisya, "Apo,
tan mo sak-en, ay siya?"
23 "Esa met en dakayo ay makisiwsiwsiw en sak-en si tinapay sin mal-
lokong ay nay,"‡ kanan Jesus ay sinombat.
24 "Sak-en ay Anak di Ipogaw et mateyak met, tan say inpaisolat Diyos ed
nabaon, ngem kaseseg-ang pay san manglipot en sak-en. Agpos et koma mo
adi naianak!"
25 Pag et mankalis Judas ay awni et manglipot en sisya yan kanana, "Apo
maestro, tan mo sak-en, ay siya?"
"Mo say kanam, kosto," insongbat Jesus.

Din Maodi Ay Nakiokoban Jesus Sin Pasolot Na
(Mar. 14:22-26; Luc. 22:14-20; 1 Cor. 11:23-25)

26 Idi mangmangan da pay laeng, nan-as Jesus si tinapay et nan-iyaman en
Diyos. Asi na pag pit-ipit-ingen et idawat na sin papasolot na ay nangwani,
"Alaen yo na ta kanen yo, tan si naey di awak ko."
27 Pag man-as tasa ay napay-an si danom di obas et man-iyaman en Diyos.
Pag nan idawat en daida ay nangwani, "Alaen yo na ta pantedted-an yo am-
in,
28 tan si naey di dadak ay maniglot sin baro ay tolag Diyos. Omayos mo
mateyak ta say mapakawan din basbasol di ad-ado ay ipogaw.§
29 Kanak en dakayo ay adiak kasin omin-inom si danom di obas enggana
sin agew ay makiinomak en dakayo sin baro ay danom di obas sin pantu-
rayan Diyos."

---

† **26:15** Din tolonpo ay pilak ay nay et banol di 120 ay denario ay siya abe di kosto ay lakon di bag-en. Ilaen abe sin Zekarias 11:12. ‡ **26:23** Salmo 41:9. § **26:28** Exodo 24:8; Jeremias 31:31-34.

30 Idi naibagan Jesus di, nankanta da ay nandayaw en Diyos, et pag dan
bomala ay emey sin bilig ay Olivo.

Din Nangipadtoan Jesus Sin Nangisaotan Pedro En Sisya
(Mar. 14:27-31; Luc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

31 Idi wada da sin danan, kanan Jesus en daida, “Sin labi ay nay, awni
man et tomaynan kayo am-in et lomayaw kayo, tan waday inpaisolat Diyos
ay kanana, ‘Awni et peslek din mangay-ayowan sin kakarnero et mansisian
da.’*
32 Ngem mo tagoen kasin Diyos sak-en, mangon-onaak mo si dakayo ay
emey ed Galilea.”
33 Asi et kanan Pedro, “Olay mo lomayaw am-in dana ay gagait ko, adiak
pay taynan sik-a.”
34 Kanan Jesus, “Awni kadi, sin daan pantan-oan di kawwitan sin nay ay
labi, mamitlo ka ay mangwani en adim am-ammos sak-en.”
35 Pag et kanan Pedro, “Olay mo masapol ay makikateyak en sik-a, adiak
polos isassaot sik-a.” Et siya abe di inbagan din am-in ay gagait na ay pasolot.

Din Nankararagan Jesus Ed Getsemani
(Mar. 14:32-42; Luc. 22:39-46)

36 Somawang pay da Jesus ya din papasolot na sin lugar ay makwani en
Getsemani, kanana en daida, “Itokdo yos na, ta dowanak en mankararag ed
dagas.”
37 Pag nan ayagan si Pedro ya din dowa ay anak Zebedeo, et nakiey da en
sisya. Manlogi isdi, peteg ay mansakit nemnem na ya nadagsenan sisya,
38 et kanana en daida, “Nalabes nan sakit di nemnem ko. Kaman siya nay
kateyak. Mantee kayos na ay komakadwa. Adi kayo kaseyseyep.”
39 Pag emey sin dagdagas et nanlakob-o ay mankararag. “Ama,” kanana,
“mo mabalin, ipalobos mo kod ay adiak nam-osen din nay omali ay ligat ko.
Ngem baken koma din laydek mo adi din laydem di matongpal.”
40 Mantaoli pay sin kad-an di tolo ay pasolot na ay doy, dinatnganas daida
ay naseseyep. Siya di kanana en Pedro, “Ay adi kayo makaitoled si seyep yo
si olay es-esa ay oras ta komakadwa kayo koma?
41 Adi kayo maseyep, mo adi et mankararag kayo ta say adi kayo masol-
solisog. Tan kosto kayman di panggep yo, ngem nakapoy di awak yo.”
42 Pag kasin en mankararag si Jesus ay nangwani, “Ama, mo adi mabalin
ay mailisiak din ligat ko ay nay mo adi et masapol ay nam-osek, sapay koma
ta matongpal din laydem.”
43 Mantaoli pay kasin sin kad-an di papasolot na, naseseyep da kasin, tan
adi da makakiyat sin mata da.
44 Isonga inmey kasin ay mankararag si maikapitlo ay nan-iso di inkararag
na.
45 Pag mantaoli sin kad-an di papasolot na et kanana en daida, “Kambaw
gan-ganasen yo pay laeng ay maseseyep! Enggay dinmateng din oras ay
inkeddeng Diyos, et sak-en ay Anak di Ipogaw et maipolangak sin manag-
basol ay ipogaw.
46 Ibangon yo, tan nay omal-ali din manglipot en sak-en. En tako abten.”

Din Nadpapan Jesus
(Mar. 14:43-50; Luc. 22:47-53; Jn. 18:1-11)

---

* **26:31** Zekarias 13:7.

47 Deda ay mankalkali si Jesus, sinmawang si Judas ay esa sin sinpo ya
dowa ay pasolot na. Ad-ado di kabeweg na ay inbaan din papangolon di
papadi ya din aam-an di Judio ay nan-egeegen si kampilan ya pat-o.
48 Waday sinyas ay nakitolagan Judas sin kabeweg na ta say pangimatonan
da en Jesus. Kanana, "Din ongoak et say depapen yo."
49 Siya di inmey en Jesus ay dagos ay nangwani, "Apo maestro, komosta
ka?" Pag na et ongoan.
50 Kanan et Jesus, "Gayyem ko, tongpalem san panggep mo ay inmalis na."†
Pag somag-en din kabeweg na. Dinpap das Jesus et pinden da.
51 Dowan et din esa ay gait Jesus et kaoksot sin kampilana. Kabetbet sin
bag-en di kangatoan ay padi et nalongodan inga na.
52 Ngem kanan et Jesus, "Isiket mo sa, tan din mangos-osal si kampilan et
matey si kampilan.
53 Ay adim ammo ay mo mankedawak komas badang en Amak, ibaa na ay
dagos di nasurok ay pitopolo ya dowa ay libo ay anghel?‡
54 Ngem mo say iyat ko koma, intoy iyat di inpaisolat Diyos ay matongpal
ay kanana en masapol ay maamag dana?"
55 Pag kanan Jesus sin kaipoipogaw, "Ay tollisanak aya ta inmali kayo
ay nan-egeegen si kampilan ya pat-o ay en dompap? Inag-agew met ay
nantoktokdoak sin Timplo ay nan-it-itdo, ngem adi kayo dinomdompap.
56 Ngem naamag am-in dana ta say matongpal din inpaisolat Diyos sin
mamadto." Sin nangwanian Jesus sidi, kalayaw din papasolot na et tinaynan
da.

Din Namistigalan Di Tuturay Di Judio En Jesus (Mar. 14:55-64; Luc. 22:63-71; Jn. 18:19-24)

57 Din nanpap en Jesus et in-ey das sisya sin beey Caifas ay din kangatoan
ay padi ay nasisinopan din mamaestron di linteg ya aam-a.
58 Mo si Pedro pay et inmon-onod ay namona di betaey da engganas
dinmateng sin bel-ayan di beey ay sana. Pag en makitokdo sin gogowardiya
ta ilaena mo sinoy mapasamak en Jesus.
59 Mo din papangolon di papadi ya din odom ay papangolo et nan-an-anap
das pamabasol ay olay baken tet-ewa en Jesus ta say pangidaruman dan sisya
ta ipapse da.
60 Ngem olay ad-ado di nantistigo ay man-etek maipanggep en sisya, magay
inanap das omanay si pangeddengan da en sisya. Idi nabaybayag, wada di
dowa ay inmey sin sango
61 et kanan da, "Kanan din ipogaw ay nay en mabalin kano ay bakasena
din Timplon Diyos ta asi na kasin saaden si tolo ay agew."
62 Siya di pinmika din kangatoan ay padi et kanana en Jesus, "Ay magay
maisongbat mo aya sin nay inpabasol dana en sik-a?"
63 Ngem ginmiginek. Isonga kanan aben din kangatoan ay padi, "Isapatam
sin ngadan di matmatago ay Diyos ta ibagam mo sik-a din Messias ay Anak
Diyos."
64 "Mo say kanam, kosto," kanan Jesus ay sinombat. "Et wada pay di ibagak
en dakayo am-in. Sin tapin di agew, ilaen yos sak-en ay Anak di Ipogaw ay
tomotokdo sin makannawan Diyos ay manakabalin. Ilaen yo abes sak-en ay
omal-ali ay mapod langit ay maikoyog sin liboo."

---

† **26:50** Di esa abe ay kaiologana sin Griego et: *"Gayyem ko, sinoy panggep mo ay inmalis na?"* ‡ **26:53** Din kanana sin Griego et: *nasurok ay sinpo ya dowa ay sinkabeweg ay aanghel.* Sin timpon Jesus, din kabibilang di soldado sin sinkabeweg et enem ay libo.

65 Sin nanngeanas di, binisngit din kangatoan ay padi din mismo ay bado
na begew sin bonget na yan kanana, “Inis-o nan awak na en Diyos! Ay siya
mo masapol tako di manistigo? Nay met ay dinnge tako din lawa ay inbaga
na.
66 Sinoy pannemnem yos na?”
“Nanbasol adi! Matey koma!” kanan da.
67 Pag dan togpatogpaan din ropa na dowan da aben despedespegen. Di
odom en daida pay yan tinampitampik das sisya§
68 ay nangwani, “Sik-a ay Messias kano, pogtoam kod mo sinoy nanampik
en sik-a.”

Din Nangisaotan Pedro En Jesus
(Mar. 14:66-72; Luc. 22:54-62; Jn. 18:15-18,25-27)

69 Mo si Pedro pay et nakitotokdo pay laeng sin bel-ayan di beey. Inmey di
balasang ay baan di kangatoan ay padi en sisya yan kanana, “Esa ka met ay
gait Jesus ay taga-Galilea.”
70 Ngem insaot na sin sangoanan da am-in ay nangwani, “Ado paabe na!
Adiak ammo san ibagbagam.”
71 Pag emey sin benget di bel-ayan sin kad-an di pasbol. Ngem wada et di
esa ay balasang sidi ay nangila en sisya et kanana sin pinmipikas di, “Din
lalaki ay doy et esa met ay gait Jesus ay taga-Nazaret.”
72 Ngem kasin insaot Pedro ay nangwani, “Isapatak ay adiak am-ammo din
lalaki ay doy.”
73 Maaw-awni pay, inmey din pinmipikas di en sisya yan kanan da, “Tet-
ewa met ay esa ka en daida, tan mailasin mi din ayog di kalim!”
74 Asi et manbayos si Pedro ay nangwani, “Sapay koma ta domosas Diyos
mo baken tet-ewa nan kankanak. Isapatak ay adiak polos am-ammo san
ipogaw,” kanana. Pag et katan-o din kawwitan.
75 Et pag nemnemen Pedro din inbagan Jesus ay sin daan pay pantan-oan
di kawwitan, mamitlo ay kanana en adi na ammos sisya. Asi pay komaan et
palalo di anog-og na.

27

Din Naipolangan Jesus En Pilato
(Mar. 15:1-2; Luc. 23:1-2; Jn. 18:28-38)

1 Sin napat-aana, nanmimiting din am-in ay papangolon di papadi ya aam-
an di Judio, et nantotolag da sin iyat da ay mangipapse en Jesus.
2 Pag dan baloden et en da inpolang en Gobernador Pilato.

Din Nateyan Judas
(Ina. 1:18-19)

3 Mo si Judas ay nanglipot en Jesus, idi inammoana ay nakeddengan si Jesus
ay matey, inbabawi na din inamag na et intaoli na din tolonpo ay palata sin
papangolon di papadi ya aam-a
4 yan kanana, “Nakabasolak, tan linipotak di ipogaw ay magay basol na et
nay ay nakeddengan ay matey.”
“Magay lawa na en dakami,” kanan da ay sinombat. “Sik-a di makaoway
sidi.”
5 Siya di initpig Judas din pilak sin Timplo et kinmaan. Pag en manposos.
6 Pinidit din papangolon di papadi din pilak ay sana yan kanan da, “Iparit
di linteg tako ay maitapi na sin pilak di Timplo, tan naibayad sin biyag di
ipogaw.”

§ **26:67** Isaias 50:6.

7 Pag dan manngangalat mo intoy pangosalan da sin pilak, et ninemnem
da ay ilako da sin dagan di esa ay man-am-amag si banga ta panbalinen da si
kamposanton di mangili.
8 Isonga din daga ay doy et makwani en Daga ay Nabayadan si Dada
enggana ed wani.
9 Et say natongpalan din inpadton Jeremias ay nangwani,
"Ina da din tolonpo ay palata ay nantotolagan di odom ay Israelita ay say
kosto ay panbayad dan sisya,
10 et inbayad da sin dagan di man-am-amag si banga ay maibasar sin inbilin
din Apo en sak-en."*

Din Namistigalan Pilato En Jesus
(Mar. 15:2-5; Luc. 23:3-5; Jn. 18:29-38)

11 Mo si Jesus et pinmipika sin sangoanan di gobernador. Pinoot din
gobernador en sisya, "Ay sik-a baw din arin di Judio?"
"Mo say kanam et siya," insongbat Jesus.
12 Ngem olay mo pinabasbasol din papangolon di papadi ya aam-as sisya,
adi sinomsombat.
13 Siya di et kanan Pilato, "Ay adim dengdengngen din ad-ado ay ipabasba-
sol da en sik-a?"
14 Ngem adi polos sinongsongbatan Jesus di olay esa sin inpabasbasol da
en sisya, isonga peteg ay nasdaaw din gobernador.

Din Naikeddengan Jesus Ay Matey
(Mar. 15:6-15; Luc. 23:13-25; Jn. 18:39-19:16)

15 Din ogalin Pilato sin tonggal fiesta ay makwani en Nalabas et ibolos na
di esa ay balod ay pilien di kaipoipogaw.
16 Sin doy ay timpo, wada di balod ay madamdamag begew sin lawa ay
inam-amag na ay manngadan si Jesus Barabbas.
17 Isonga idi nasinop din kaipoipogaw, pinoot Pilato en daida, "Sinoy
layden yo ay ibolos ko? Ay si Jesus Barabbas ono si Jesus ay makwani en
Cristo?"
18 Say pinoot na di, tan ammo na ay inpolang din papangolon di Judio si
Jesus en sisya begew si apos da.
19 Idi wada pay laeng si Pilato sin tokdoan di mangokom, waday inpaw-it
asawa na ay nangwani, "Adi ka makibiyang ay manosa sin ipogaw ay sana ay
magay basol na, tan waday iniitaw ko ed labi maipanggep en sisya, et palalo
ay napaligatanak begew sin iitaw ko ay nay."
20 Idi siya di, din papangolon di papadi ya aam-a et sinogsogan da din
kaipoipogaw ta say kedawen da en Pilato ay si Barabbas di ibolos na dowana
pay ipapse si Jesus.
21 Isonga sin namootan Pilato kasin ay nangwani, "Sino en da naey ay dowa
di layden yo ay ibolos ko?"
"Barabbas!" kanan da ay sinombat.
22 "Mo siya sa, intoy iyat ko ngarud en Jesus ay makwani en Cristo?"
"Ilansam sin krus!" insongbat da am-in.
23 "Ay tan? Sino ngin di basol na?" kanan Pilato.
Pag da et kabanogaw ay nangwani, "Ilansam sin krus!"
24 Sin nangilaan Pilato ay magay pamosposana tan dandani ay mawada di
golo, nan-as danom et nanbo sin sangoanan di kaipoipogaw ay nangwani,
"Siya nay inamag ko ta ipailak ay adiak makibiyang sin mapsean di ipogaw
ay nay. Dakayo di makaammo!"

---

* **27:10** Zekarias 11:12-13; Jeremias 32:6-9.

25 Pag kanan da am-in ay sinombat, “Aw adi! Olay dakami ya din an-ak mi
di makaoway sin kateyana!”
26 Idi siya di, inbolos Pilato si Barabbas, ngem si Jesus pay et inpasoplit na
et pag nan ipolang sin sosoldado ta en da ilansa sin krus.

Din Nanglaslasoyan Di Sosoldado En Jesus
(Mar. 15:16-20; Jn. 19:2-3)

27 Inisgep din sosoldado si Jesus sin beey di gobernador et inpasinop da din
am-in ay gagait da et nilikob da.
28 Pag dan kaanen bado na et sinokatan das manbalanga ay naloyong.
29 Nan-apid da abe si pagat ay inkorona da en sisya. Nan-a da abe si pa-
o et inpag-en da sin makannawan ay takkay na. Pag dan mandokmog sin
sangoanana, et linaslasoy da ay nangwani, “Matagotago ka ay Arin di Judio!”
30 Tinogpatogpaan da dowan da aben nansososkat ay manga sin pa-o ay
iin-genana ta iseppaseppat da sin toktok na.
31 Idi nakdeng ay nilaslasoy das sisya, kinaan da din manbalanga ay inbado
da en sisya, et inpaibado da kasin en sisya din sigod ay bado na. Pag dan
ikaan ay en da ilansa sin krus.

Din Nailansaan Jesus Sin Krus
(Mar. 15:21-32; Luc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

32 Wada da pay sin danan, inabat da di lalaki ay taga-Cirene ay manngadan
si Simon, et pinilit da ay tilidena din krus Jesus.
33 Pag dan itoloy enggana ay sinmawang da sin lugar ay kanan da en
Golgota, di olog na et kad-an di tong-an di toktok.
34 Domateng da pay sidi, pan-inomen da komas Jesus si arak ay natapian
si manpait ay mangipaon-onina kano si sakit. Ngem idi tinamtamana,
sinigaana.†
35 Pag dan ilansa sin krus. Asi da pag panbinnonotan din bado na ta say
panbibingayan da,‡
36 et pag dan tomokdos di ay mamanbantay.
37 Wada di naisolat ay inpakpak da sin toktokan Jesus ay mangibaga sin
naipabasol en sisya. Kanana, “Si naey si Jesus ay Arin di Judio.”
38 Wada abe di dowa ay tollisan ay inlansa da si natken ay krus, esa sin
kannawan ya esa sin kattigid Jesus.
39 Mo din malablabas, nanwegweg da ay nanglaslasoy en sisya§
40 ay nangwani, “Kanam od abe en bakasem din Timplo ta asi ka kasin
saaden si tolo ay agew. Mo siya sa, isalakan mon awak mo! Mo tet-ewa ay
sik-a din Anak Diyos, komaan kas san krus ta bomaba ka!”
41 Siya abe ay din papangolon di papadi ya din mamaestron di linteg ya
aam-a et linaslasoy da ay nangwani,
42 “Insalakana met di odom ay ipogaw, ngem adi makaisalakan sin awak
na. Sisya kano di Arin di Israelita. Mo tet-ewa di, olay bomaba sin krus et
mamati kami en sisya.
43 Talkena kanos Diyos ya kanana en tet-ewa ay Anak Diyos, isonga ilaen
tako mo layden Diyos ay mangisalakan en sisya.”*
44 Olay din tollisan ay nailalansa sin krus da et kaman nidi abe di inyat da
ay nanglaslasoy en sisya.

Din Nateyan Jesus
(Mar. 15:33-41; Luc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

---

† **27:34** Salmo 69:21. ‡ **27:35** Salmo 22:18. § **27:39** Salmo 22:7. * **27:43** Salmo 22:8

45 Idi inmalas dosi, kasaldeng din agew ay mansey-ang, et binmolinget din
intiro ay ili engganas alas tres.
46 Alas tres pay, inpigsan Jesus din kali na ay nangibogaw, “Eli, Eli, lama
sabachthani?” laydena ay kalien, “Diyos ko, Diyos ko, apay nga tinmaynan
ka?”†
47 Idi dinngen di odom ay pinmipikas di, kanan da, “Ay-ayaganas Elias!”
48 Di esa en daida et katagtag ay en man-as kaman kapes. Inbebe na si soka,
et pag nan tebken si pa-o ta idewdew nan sisya ta sopsopana.
49 Ngem kanan di odom, “Awni ka kod ta ilaen tako mo omalis Elias ay
mangisalakan en sisya.”
50 Pag kasin manbogaw si Jesus et intalek na din ab-abiik na en Diyos.
51 Pag et nabisngit din kurtinan di Timplo et nandowa ay nanlogi sin ngato
ay nanpababa. Nanyegyeg abe et nagpak di dadakke ay bato.
52 Dowan et nabokatan din liliyang ay kamposanto et natago di ad-ado ay
nasantoan ay ipogaw Diyos ay natey ed idi
53 yan kinmaan da sin naiponponan da. Sin natagoan kasin Jesus, inmey
da ed Jerusalem ay din Nasantoan ay Siyodad, et ad-ado di nangila en daida.
54 Idi niliknan din kapitan di sosoldado ya din gagait na ay namanbantay
en Jesus din yegyeg ya inila da din am-in ay napasamak, palalo di egyat da,
et kanan da, “Tet-ewa ay Anak Diyos sisya.”
55 Ad-ado abe di babbabai isdi ay nanatamang. Daida di nakikiey en Jesus
ay napod Galilea ya namadbadang en sisya.
56 Di odom en daida et si Maria Magdalena ya si Maria ay inan da Santiago
en Jose ya din asawan Zebedeo.

Din Naiponponan Jesus
(Mar. 15:42-47; Luc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

57 Idi masmasdem, sinmawang di nabaknang ay pasolot Jesus ay taga-
Arimatea ay manngadan si Jose.
58 Inmey en Pilato ay nangdaw sin bangkay Jesus, et inbilin Pilato ay
maidawat en sisya.
59 Isonga inmey si Jose ay en manga sin bangkay et binotibotana si siged ya
baro ay lopot.
60 Pag nan igto sin liyang ay oka na ay adi naos-osal ay tiniktikana ay bato.
Makdeng di, pinolag na di dakdake ay bato ta maenban din liyang, et pag
komaan.
61 Si Maria Magdalena ya din kangadngadanana ay si Maria et wada da
abes di ay tinmotokdo ay manasagang sin liyang.

Din Namanbantay Sin Naiponponan Jesus

62 Din agew ay doy ay Biyernes et say pansaganaan di Judio si para si bigat
ay agew ay pan-ibbayan da. Sin pan-ibbayan ay doy,‡ inmey din papangolon
di papadi ya din Fafariseo en Pilato
63 et kanan da, “Apo, ninemnem mi ay sin matmatago pay laeng din doy
makaetek ay ipogaw, kanana en matago kasin mo emey di tolo ay agew.
64 Isonga mayat ngin mo ibilin mo ay waday en mamanbantay sin naipon-
ponana enggana si maikatlo ay agew tan into et mo emey din papasolot na
ay mangakew sin bangkay na et pag dan ipadamadamag sin kaipoipogaw
en natago kasin. Mo say amagen da di, adi ngin masepsep ay lawlawa di

† **27:46** Salmo 22:1. ‡ **27:62** Din ogalin di Judio, manlogi din agew ay pan-ibbayan sin kadiposan di agew sin Biyernes, et makdeng sin kadiposan di agew sin Sabado.

pantongpalan di etek da ay nay mo din nangon-ona ay etek Jesus ay sisya
din Messias."
65 "May ngarud," kanan Pilato, "man-ayag kayos sosoldado ta emey kayo
sin naigtoana. Ipakat yo di kabaelan yo ay mamantay si kosto."
66 Isonga pag dan emey sin liyang et minalkaan da din bato ay nain-eb ta
say maila mo waday mangolin. Pag dan komaan ay nataynan din sosoldado
ay mamanbantay.

28

Din Kasin Natagoan Jesus
(Mar. 16:1-8; Luc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

1 Idi nakdeng din agew ay pan-ibbayan yan pomatpat-a sin Dominggo,
inmey si Maria Magdalena ya din kangadngadanana ay si Maria ta en da
ilaen din naiponponan Jesus.
2 Pag et manyegyeg si napigsa, tan wada di anghel di Apo ay binmaba ay
napod langit. Inolina din bato ay nain-eb sin liyang yan tinokdoana.
3 Din kailaana et mansilsilap ay kaman kimat ya din bado na abe et
mankikilat ay kaman andap.
4 Idi inilan din gogowardiya din anghel ay sana, nanpayegpeg das palalo
ay egyat da et natokang da ay kaman dan natey.
5 Pag kanan din anghel sin babbabai, "Adi kayo emegyat. Ammok ay an-
anapen yos Jesus ay nailansa sin krus.
6 Ngem maga isna, tan natago kasin ay say inbaga na. Omali kayos na ta
ilaen yo din naipayagana.
7 Asi yo dalasen ay en ibaga sin papasolot na ay natago kasin et mangon-
ona mo si dakayo ay emey ed Galilea. Maila yos sisyas di. Anggay nisas
ibagak en dakayo."
8 Isonga pag dan dalasen ay komaan sidi ay emeegyat ngem dowan da aben
naragsaragsakan, et nanagtag da ay en mangibaga sin papasolot na.
9 Sin nanagtagan da, kawada et si Jesus ay nangabat en daida yan kanana,
"Komosta kayo?" Sinmag-en da en sisya, et nandokmog da ya in-genan dan
siki na ay nandayaw en sisya.
10 Pag kanan Jesus en daida, "Adi kayo emegyat. En kayo ibaga sin aag-ik
ta emey da ed Galilea ta man-asiila kamis di."

Din Nasoksokan Di Namanbantay

11 Idi wada din babbabai sin danan, di odom ay sosoldado ay wada sin
naiponponan Jesus et inmey da sin siyodad, et insodsod da sin papangolon
di papadi din am-in ay napasamak.
12 Siya di et nanmimiting din papangolon di papadi ya din aam-a ta
mantolag das amagen da. Din ninemnem da ay amagen et pasoksokan da
din sosoldado si ad-ado ay pilak
13 yan intogon da en daida, "Din ibaga yo sin ipogaw et naseseyep kayo yan
inmali din papasolot Jesus sin gawan di labi et inakew da din bangkay na.
14 Tan into et mo madamag din gobernador na, makaammo kami ta
mapnek sisya et maga di mapasamak en dakayo."
15 Siya di, inan din sosoldado din pilak ay sana et tinongpal da din naibilin
en daida. Isonga enggana ed wani, siya na din mandindinamag sin Judio.

Din Nanpailaan Jesus Sin Papasolot Na
(Mar. 16:14-18; Luc. 24:36-49; Jn. 20:19-23; Ina. 1:6-8)

16 Inmey din sinpo ya esa ay pasolot Jesus sin dontog ed Galilea ay inbaga
na ay pangabtana en daida.
17 Sin nangilaan da en sisya, dinaydayaw da, ngem di odom et nandowad-
owa da.
18 Pag omasag-en si Jesus en daida yan kanana, “Naidawat en sak-en din
am-in ay kalebbengan ed langit ya isnan daga.
19 Emey kayo ngarud sin kaipoipogaw sin am-in ay il-ili ta say panbalinen
yos daida si papasolot ko. Bonyagan yos daida sin ngadan Ama, Anak ya
Ispirito Santo,
20 ya itdo yo en daida ay dadlon dan tongpalen din am-in ay inbilin ko en
dakayo. Nemnemen yo abe ay kakadwaek dakayo si kankanayon enggana
sin panpatinggaan di lobong.”

Din Siged Ay Damag Ay Insolat
San Marcos
Maipanggep Sin Libro Ay Nay

Din nangisolat sin libro ay nay et si Marcos ay anak Maria ay esa ay baknang ay taga-Jerusalem (Inam-amag 12:12). Kanan di kaad-adoan ay nangad-adal sin Biblia en sisya met laeng si Juan Marcos ay kasingsing Barnabas (Col. 4:10) ay nakiey en da Pablo en Barnabas sin damo ay nanbiyahian da ay en nangikasaba sin siged ay damag (Inam-amag 12:25; 13:5). Ammo tako abe ay si Marcos et gait en Apostol Pedro (1 Pedro 5:13), et kanan aben di kaad-adoan en si Pedro di nangadalan Marcos si maipanggep sin inam-amag ya init-itdon Apo Jesus.

Insolat Marcos din libro ay nay para sin kaipoipogaw ay Gentil, namnamed di taga-Roma, isonga at-atik di intapi na ay naipadto sin Daan Ay Tolag mo da San Mateo en San Lucas. In-olog na abe di odom ay kali ya ogalin di Judio ta say maawatan di Gentil. Ilaen sin 3:17; 5:41; 7:1-4, 11, 34.

Din nay siged ay damag ay insolat Marcos et ipaammo na ay si Jesus din Anak di Ipogaw ay nansilsilbi en Diyos ya sin kaipoipogaw. Din versikulo ay kasinopan nina et sin 10:45: "Olay sak-en ay Anak di Ipogaw et adiak inmali ay masilbian mo adi et ta mansilbiak si kaipoipogaw ya idawat kon biyag ko ay mangsobot si ad-ado." Layden Marcos ay maawatan di mamasa sin libro na ay kanayon ay man-am-amag si Jesus si siged, isonga ad-ad-ado di dinad-at na ay inam-amag Jesus mo din init-itdo na. Pinaneknekana din panakabalin ya kalebbengan Jesus ay Anak Diyos babaen sin nanad-atana sin nakaskasdaaw ay milagro ay inam-amag Jesus, din nangagasana si waday sakit na ya din nangipakaanana si aanito.

Din kakdengan di libro (16:9-20) et maga sin nangon-ona ay manuskrito ono kopya ay naisolat sin kalin di Griego, isonga din pannemnem di kaad-adoan et baken si Marcos di nangisolat.

Din Linaona

Din nankaskasabaan Juan ay Mamonbonyag ya din nansaganaan Jesus ay man-itdo 1:1-13
Din nan-it-itdoan Jesus ed Galilea 1:14–9:50
Din oblan Jesus manlogi ed Galilea enggana ed Jerusalem 10:1-52
Din naodi ay dominggon Jesus ya din nateyana 11:1–15:47
Din kasin natagoan Jesus 16:1-8
Din nanpail-ilaan Jesus ya din naikayangana ed langit 16:9-20

Din Nankaskasabaan Juan ay Mamonbonyag
(Mat. 3:1-12; Luc. 3:1-18; Jn. 1:19-28)

1 Siya na di panlogian di siged ay damag ay maipanggep en Jesu Cristo ay
Anak Diyos.
2 Waday inbagan Diyos sin Anak na ed nabaon ay inpaisolat na en Isaias
ay esa ay mamadto. Kanana,
"Dengngem, waday ibaak ay mangon-ona mo sik-a ay mangisagana sin
danem.
3 Manbogaw sin lugar ay magay omili ay mangmangwani, 'Isagana yo din
danen di Apo ay omali ta say siged di danan ay pandanana.' "*

* **1:3** Isaias 40:3.

4 Et natongpal di, tan nanpailas Juan ay Mamonbonyag sin lugar ay magay
omili, et nangaskasaba sin en nandengdenge. Kanana, “Ibabawi yo din
basbasol yo yan manpabonyag kayo ta say pakawanen Diyos din basbasol
yo.”
5 Em-emey en sisya di omili ed Jerusalem ya din man-ili sin am-in ay ili
ed Judea. Inpodpodno dan basbasol da et pag bonyagan Juan si daida sin
ginawang ay Jordan.
6 Din badon Juan et owat inabel ay book di kamel ya kopkop di animal di
bilko na. Din kankanena abe et dodon ya danom di iyokan.
7 Inbagbaga na sin kaipoipogaw, “Wada di nangatngato mo sak-en ay
omonod. Et begew din nay kinangato na, adiak maikari ay olay mangobad
sin galot di sapatos na.†
8 Danom anggoy di ibonyag ko en dakayo, ngem mo sisya pay et bonya-
ganas dakayo si Ispirito Santo.”

Din Nabonyagan Jesus
(Mat. 3:13-17; Luc. 3:21-22)

9 Sin timpo ay doy ay nanbonbonyagan Juan, dinmateng et si Jesus ay napo
ed Nazaret ay esa ay ili sin probinsiya ay Galilea, et binonyagan Juan sisya sin
ginawang ay Jordan.
10 Sin kinmaanan Jesus sin danom, pag na et ilaen ed langit ay mabok-
bokatan ya din Ispirito Santo ay kaman kalapati ay bomabbaba enggana ay
pinmatong en sisya.
11 Pag wada di kali ay napod langit ay kanana en, “Sik-a di laydelaydek ay
anak ko. Sik-a di kakapnekak.”

Din Namadasan Satanas Ay Nanolisog En Jesus
(Mat. 4:1-11; Luc. 4:1-13)

12 Pag et iturong din Ispirito Santo si Jesus sin lugar ay magay omili.
13 Nantetees di si opatapolo ay agew dowan aben pinadapadas Satanas ay
manolisog en sisya. Wada abey mankaaangat ay animal sin kad-ana, ngem
laton ay wada di aanghel ay namadbadang en sisya.

Din Nanlogian Jesus Ay Nan-itdo
(Mat. 4:12-17; Luc. 4:14-15)

14 Idi nakdeng ay naibalod si Juan, nantaoli si Jesus ed Galilea ay
mangikasaba sin siged ay damag ay napo en Diyos.
15 Kanana, “Dinmateng din timpo ay inkeddeng Diyos. Dandani di pantu-
rayana. Ibabawi yo ngarud din basbasol yo yan mamati kayo sin siged ay
damag.”

Din Nangayagan Jesus Sin Damo Ay Papasolot Na
(Mat. 4:18-22; Luc. 5:1-11)

16 Sin namingsan ay mandad-an si Jesus sin benget di annawa ay lebeng ay
Galilea, inila nas da Simon en Andrew ay sin-iyogtan ay manabtabokol, tan
say obla da.
17 Kanana en daida, “Enggana ed wani, manabtabokol kayos nigay. Man-
balin kayo et si pasolot ko‡ ta itdoak dakayo ay mangawis si ipogaw.”§
18 Kaipayag da sin tabokol da yan nakiey da en sisya.

---

† **1:7** Din esa ay obla ay naidawat sin kababaan ay baa ono bag-en ed idi et kaanena din sapatos di among na mo somaa et senggep sin beey. Isonga din layden Juan ay kalien et adi na ibilang din awak na ay maikari ay mansilbi ay olay owat bag-en en Jesus. ‡ **1:17** Din kanana sin Griego et: *Omonod kayo…* Di laydena ay kalien et makiey da en Jesus ay pasolot na. § **1:17** Din kanana sin Griego et: *…ta itdoak dakayo ay manabokol si ipogaw.*

19 Mandad-an da pay sin benget di lebeng, inilan Jesus di dowa pay
ay sin-iyogtan ay da Santiago en Juan. Nanlologan da sin bangka da ay
mangisagsagana sin tabokol da.
20 Kaayag si Jesus en daida, et tinaynan da si ama da ya din lallalaki ay
laglagboana sin bangka, et nakiey da abe en Jesus.

Din Nangipakaanan Jesus Si Anito
(Luc. 4:31-37)

21 Inmey da Jesus ed Capernaum. Sin agew ay pan-ibbayan, sinenggep da
sin sinagoga, et inlogin Jesus ay man-itdo.
22 Nasdaaw din kaipoipogaw sin inyat na ay nan-itdo, tan sin nan-it-
itdoana, maila da ay waday turay na, ay baken say in-inyat di mamaestron
di linteg.
23 Wada et sidi di lalaki ay kinapet di anito.
24 Kaibogaw ay nangwani, “Inayan! Jesus ay taga-Nazaret, apay nga
disdistolboem dakami? Ay inmali ka aya ta dosaem dakami? Am-ammok
dedan sik-a. Sik-a din nasantoan ay Anak Diyos.”
25 Pag bilinen Jesus din anito ay nangwani, “Igiginek mo! Taynam sisya.”
26 Asi et inpakedas din anito din lalaki ay sana dowanan pakilaladen, et
pag nan taynan.
27 Natekeng din matan di wadas di yan nan-asibaga da en, “Wey! Anna pay
dis baro ay mait-itdo! Olay aanito yan wada iman di turay na ay mamilin en
daida yan komaan da.”
28 Siya di, naganno ay nandinamag di maipanggep en Jesus sin amin ay soli
ed Galilea.

Din Nangagasan Jesus Sin Ad-ado Ay Mansakit
(Mat. 8:14-17; Luc. 4:38-41)

29 Idi binmala da Jesus sin sinagoga, nandagas da sin beey da Simon en
Andrew. Nakiey abe da Santiago en Juan.
30 Kambaw et din katogangan Simon ay babai et binmabaktad, tan man-
podpodot. Inbaga da ay dagos en Jesus.
31 Pag somag-en si Jesus en sisya, yan intakkayana ta badangana ay
bomangon. Pag et makaan din podot na, et pinakanas daida.
32 Madipos pay din agew, in-ey din omili en Jesus din am-in ay kinapet di
anito ya mansaksakit.
33 Nasinop abe din am-in ay omili sin bel-ayan di beey ay kad-ana.
34 Et inagasana din ad-ado ay mansakit si nakalakalasi ay sakit. Pinakaana
abe din ad-ado ay anito dowanan paginken daida, tan ammo da mo sinos
sisya.

Din Nan-it-itdoan Jesus Sin Kasinasinagoga
(Luc. 4:42-44)

35 Sin gabis, binmangon si Jesus et inmey sin naidodolin ay lugar ta say en
mankararag sidi.
36 Bomangon pay da Simon, en da inanaanap.
37 Idi dinatngan da, kanan da en sisya, “Din kaipoipogaw et an-anapen das
sik-a.”
38 Ngem kanana, “En tako pay dedan sin nandinmang ay il-ili ta say enak
mangasaba abes di, tan say panggep ko ay inmalis na.”
39 Asi da pay manlikliked sin inil-ili ed Galilea ay mangaskasaba sin
kasinasinagoga da.

Din Nangagasan Jesus Sin Mansakit Si Kaeegyat Ay Sakit Di Kodil (Mat. 8:1-4; Luc. 5:12-16)

40 Sin namingsan, inmey en Jesus di lalaki ay mansakit si kaeegyat ay sakit
di kodil. Nandokmog en sisya ay manpakpakaasi, “Ammok ay kabaelam ay
mangaan sin sakit ko mo laydem.”
41 Naseg-angan si Jesus et inoyad na din takkay na ta ikapay na sin lalaki
ay sana. Pag nan kanan, “Laydek, madalosan ka.”
42 Et nakaan ay dagos din sakit na.
43 Asi pinakaan Jesus sisya et dadlonan binilin ay nangwani,
44 “Adi ka idaddad-at na si olay sino ay ipogaw mo adi et emey ka ay en
manpaila sin padi ta ilaena ay nakaan sakit mo. Asi ka idawat en sisya din
inbilin Moses ay idaton yo en Diyos ta say pangammoan din kaipoipogaw ay
tet-ewa ay sinmiged ka.”*
45 Ngem adi na pinati, mo adi et ena dinad-adad-at din naamag en sisya. Di
nantongpalana et adi makaeey si Jesus sin il-ili tan mo et abten di nabeweg ay
ipogaw, mo adi et nantetee sin naidodolin ay luglugar ay magay omili. Ngem
olay mo siya di, em-emey pay dedan di kaipoipogaw sin kad-ana ay napo sin
am-in ay soli.

2

Din Nangagasan Jesus Sin Paralitiko (Mat. 9:1-8; Luc. 5:17-26)

1 Idi inmey di piga ay agew, nantaolis Jesus ed Capernaum, et nandinamag
ay wada sin beey na.
2 Pag et nasinop di kaipoipogaw isdi engganas magay pantean di odom,
olay sin kad-an di pantew. Idi pay inkaskasaban Jesus din kalin Diyos en
daida,
3 wada et di sinmawang ay nangialis paralitiko. Opat ay lalaki di nan-
gaatayang en sisya.
4 Asi et magay iyat da ay mangisag-en en Jesus begew sin naposek ay
ipogaw, isonga insakyab da sin atep et tinekla da din odom ay atep sin patag
Jesus. Asi da pay oy-oyen din dayon ay binmabaktadan di paralitiko.
5 Sin nangilaan Jesus sin talek da en sisya, kanana sin paralitiko ay doy,
“Napakawan din basbasol mo ay ib-a.”
6 Asi et din mamaestron di linteg ay wadas di ay tinmotokdo et kanan da
sin nemnem da,
7 “Apay nga say inbaga na di? Din ipogaw ay nay et is-is-o nan awak na
en Diyos. Tan sino aya di akin lebbeng ay mamakawan si basol mo adi et si
Diyos et anggoy?”
8 Ngem ammon pay dedan Jesus ay say wada sin nemnem da, et kanana,
“Apay nga say nemnemnemen yo sa?
9 Nalaklaka kayman ay kanan en, ‘Mapakawan san basbasol mo’ mo din
‘Ibangon mo, bidkingem san dayon mo ta mandan ka.’
10 Ngem mo siya sa, ibagak ngarud din naligat ta say paneknekak en
dakayo ay sak-en ay Anak di Ipogaw et waday kalebbengak isnan labaw di
daga ay mamakawan si basol.” Pag nan kanan sin paralitiko ay doy,
11 “Din ibilin ko en sik-a et ibangon mo, bidkingem san dayon mo ta somaa
ka.”
12 Pag bomangon din sana, kabidking sin dayon ay binmabaktadana, et
binmala ay il-ilan da am-in. Et am-in din wadas di et nasdaaw da dowan

* **1:44** Levitico 14:1-8.

da aben dayawen si Diyos ay mangmangwani, “Anna! Magay inil-ila takos kaman nina!”

Din Nangayagan Jesus en Levi (Mat. 9:9-13; Luc. 5:27-32)

13 Inmey kasin si Jesus sin benget di lebeng. Nabeweg di ipogaw ay nasinop
sin kad-ana et initdoanas daida.
14 Maaw-awni pay, malablabas si Jesus sin opisina ay panbaybayadan das
bowis, et inila na si Levi ay anak Alfeus ay tinmotokdos di. “Manbalin ka et
si pasolot ko,”* kanan Jesus. Kapika si Levi et nakiey en sisya.
15 Mangmangan pay da Jesus ya din papasolot na sin beey da Levi, ad-adoy
nakiokob ay mansingsingil si bowis ya odom ay managbasol ay ipogaw. Tan
ad-ado da ay nakibeweg en Jesus.
16 Idi inilan di mamaestron di linteg ay Fariseo ay naiokob si Jesus sin
kaman dadi ay ipogaw, kanan da sin papasolot Jesus, “Apay nga makikan
sin mansingsingil si bowis ya odom ay managbasol ay ipogaw?”
17 Ngem dinngen Jesus din pinoot da et kanana ay nangiarig, “Baken din
nasalon-at ay ipogaw di makasapol si mangagas mo adi din mansaksakit.
Adiak inmali ta enak ayagan din nalinteg ay ipogaw mo adi din nakabasol.”

Maipanggep Sin Kaitpean Di Dagaang (Mat. 9:14-15; Luc. 5:33-35)

18 Sin namingsan ay iniitpen din papasolot Juan ay Mamonbonyag ya din
Fafariseo di dagaang da, wada et di inmey en Jesus yan kanan da, “Din
papasolot Juan ya din Fafariseo et waday agew ay pangit-itpean das dagaang
da. Ngem mo din pasolot mo pay et maga. Apay?”
19 Sinombat si Jesus ay nangiarig, “Mo waday mankasal, ay kanan yo aya
en adi makikan din gagayyem di mangasawa ay inayagana? Mangan da met,
tan eweewe mo itpe day dagaang da yan wada pay laeng din mangasawa sin
kad-an da.
20 Ngem domateng di timpo ay maipakaan en daida din mangasawa, et siya
di din pangitpean da sin dagaang da.”

Maipanggep Sin Baro Ay Initdon Jesus (Mat. 9:16-17; Luc. 5:36-39)

21 Kanan aben Jesus ay nangiarig, “Iwed di ipogaw ay mangilkeb si baro
ay lopot sin baak ay bado. Tan komsen din mailkeb et goyodena din dait, et
mabisngit din nailkebana.
22 Iwed abe dedan di mangipeey si kabobbobod ay danom di obas sin
nakpit ay sopot ay lalat,† tan mo maget, mabtakan din lalat et madadael din
sopot dowan aben maiwasit din danom di obas. Din kabobbobod ay danom
di obas ngarud et siyat baro ay lalat di kaipay-ana.”

Maipanggep Sin Agew Ay Pan-ibbayan (Mat. 12:1-8; Luc. 6:1-11)

23 Sin namingsan ay Sabado ay pan-ibbayan di Judio, mandad-an da
Jesus sin kapaypayewan ay nas-ekan si bakakew. Yan din papasolot na et
manposposngi das lames na et kotkotimen da.
24 Asi et wada da di Fariseo ay nangwani en Jesus, “Ilam, apay nga
lablabsingen din papasolot mo din linteg tako ay Judio ay mangiparit si man-
ani sin agew ay pan-ibbayan.”

---

* **2:14** Din kanana sin Griego et: *Omonod ka…* Di laydena ay kalien et makiey en Jesus ay pasolot na.
† **2:22** Din pangipay-an di Judio si danom di obas et lalat di kalding.

25 Sinongbatan Jesus ay nangwani, “Binasa yo met din inyat Ari David ya
din gagait na sin dinmagaangan da.
26 Sinenggep sin beey en Diyos yan ina na din tinapay ay naidaton en
Diyos ay iparit di linteg ay kanen di baken padi.‡ Ngem kinana pay dedan
et inbingayana abe din kakoyog na. Naamag na sin madama ay Kangatoan
ay Padi si Abiatar.”
27 Pag ipaanongos Jesus, “Adi pinarsuan Diyos di ipogaw para sin agew
ay pan-ibbayan mo adi et inkeddeng Diyos di agew ay pan-ibbayan para si
ipogaw.
28 Isonga sak-en ay Anak di Ipogaw di akin lebbeng sin mabalin ay maam-
amag sin agew ay pan-ibbayan.”

3

Din Lalaki Ay Nakingking Di Esay Takkay Na
(Mat. 12:9-14; Luc. 6:6-11)

1 Inmey kasin si Jesus sin sinagoga et sinenggep. Wada et sidi di lalaki ay
nakingking di takkay na.
2 Wada abe di mangisisin-eng en Jesus mo agasana din lalaki ay doy
sin agew ay pan-ibbayan, tan an-anapen day ipabasol da en sisya ta way
pangidaruman da.
3 Kanan Jesus sin sana ay nakingking di takkay na, “Omali ka sin san-
goanan mi.”
4 Asi pag kanan Jesus en daida, “Sinoy ipalobos di linteg tako ay amagen
tako sin agew ay pan-ibbayan? Ay amagen din siged ono din lawa? Ay
isalakan di ib-a ono peslen?” Ngem ginmiginek da.
5 Manbonget si Jesus sin nangisisin-engana en daida. Mansakit abe di
nemnem na begew sin makenteg ay nemnem da. Pag na et kanan sin
nakingking di takkay na, “Oyadem san takkay mo.” Inoyad na et dadlon
nailatonan.
6 Siya di, kinmaan din Fariseo et en da nakitolag sin papasolot Ari Herod
mo intoy iyat da ay mamse en Jesus.

Din Inmeyan Di Kaipoipogaw Sin Benget Di Lebeng

7 Asi et kinmaan da Jesus ya din papasolot na isdi et inmey da sin benget di
lebeng. Nabeweg di ipogaw ay inmonod en daida ay napod Galilea. Ad-ado
abe di napo ed Judea,
8 Jerusalem, sakop di Idumea, demang di ginawang ay Jordan, ya napo ed
Tiro ya Sidon ya din linak-am da. Inmey da en Jesus, tan dindinnge da din
am-in ay inam-amag na.
9 Begew sin kaad-adon di ipogaw, inbaga na sin papasolot na ay en da man-
as bangka ay tomokdoana tan into et mo ipiten di kaipoipogaw sisya.
10 Tan ad-ado di inagasana, isonga din deday sakit na et inalibongbongan
das sisya ta say giwiten da koma.
11 Din iipogaw abe ay kinapet di aanito, sin nangil-ilaan da en Jesus,
nanyakyakog-ong da ay mandokmog sin sangoanana dowan aben pakilki-
laladen di aanito ay nangwani, “Sik-a di Anak Diyos!”
12 Ngem dadlon inbilbilin Jesus en daida ay adi da ibagbaga di maipanggep
en sisya.

Din Namilian Jesus Sin Sinpo Ya Dowa Ay Aapostol
(Mat. 10:1-4; Luc. 6:12-16)

‡ **2:26** Levitico 24:9; 1 Samuel 21:1-6.

13 Pag mantikid si Jesus sin kadondontogan. Inayagana din ipogaw ay
laydena, et inonod das sisya.
14 Somawang da pay, yan pag nan dotokan di sinpo ya dowa.* Kanana
en daida, “Pinilik dakayo ta makitee kayo en sak-en ya ta ibaak dakayo ay
mangaskasaba.
15 Iyaak abes dakayo si kalebbengan ay mangipakaan si aanito.”
16 Naey di ngadngadan din dinotokana: si Simon (ay bindayan Jesus si
Pedro),
17 din dowa ay anak Zebedeo ay da Santiago en Juan (ay bindayan Jesus si
Boanerges, laydena ay kalien, kaman kido),
18 si Andrew, si Felipe, si Bartolome, si Mateo, si Tomas, si Santiago ay anak
Alfeus, si Taddeus, si Simon ay makwani en Patriota tan insakit na din ili da,
19 ya si Judas Iscariot ay nanglipot en sisya.

Si Jesus Ya Si Beelzebul
(Mat. 12:22-31; Luc. 11:14-23)

20 Pag dan somaa. Asi et nasinop kasin di kaipoipogaw et magay wayan da
Jesus ay mangan.
21 Idi nadamag din aag-i na, nanlobwat da ta en da ton-oden, tan wada da
di mangmangwani en naboge sisya.
22 Wada abe di mamaestron di linteg ay napod Jerusalem ay nangnang-
wani, “Kinapet Beelzebul sisya. Din doy ap-apon di aanito di nangidawat en
sisya si panakabalina ay mangipakpakaan si aanito.”
23 Siya di, inayagan Jesus daida yan kanana ay nangiarig, “Intoy iyat
Satanas ay mangipakaan sin awak na?
24 Mo man-asigobat din kaipoipogaw sin esa ay ili, madadael din ili ay doy.
25 Siya abe sin pamilya, mo man-iibaw da, mansisian da.
26 Iso na abe en Satanas. Mo pakpakaanena din iib-a na ay anito, laydena
ay kalien ay ib-ibawenas daida, et awni et maga di panturayana.
27 Maiarig si Satanas si mabikas ay ipogaw, tan magay makasgep sin beey
na ta akewena din bonag na mo adi na baloden omonas sisya. Asi mabalin
ay itagtag na din bonag na.
28 “Tet-ewa nan ibagak en dakayo ay mabalin ay mapakawan di olay sino
ay basol di ipogaw ya olay sino di ibaga na ay mangipalawlawas odom.
29 Ngem din mangipalawlawa pay sin Ispirito Santo et adi polos ma-
pakawan basol na, tan say basol na di ay eng-enggana.”
30 Say kanan Jesus di, tan inbagbaga da ay kinapet di anitos sisya.

Si Inan Jesus Ya Din Aag-i Na
(Mat. 12:46-50; Luc. 8:19-21)

31 Pag somawang si ina na ya din aag-i na sin beey ay kad-ana et inpaayag
da.
32 Isonga din kaipoipogaw ay tinmotokdo ay nanglilikob en sisya et kanan
da, “Si inam ya din aag-im et wada da sin bel-ayan ay ipaay-ayag daka.”
33 Kanan Jesus, “Aw pay dedan, ngem wada pay di odom ay ibilang ko ay
inak ya aag-ik.”
34 Il-ilaena pay din tinmokdotokdo ay doy, kanana, “Da naey si inak ya aag-
ik,
35 tan din mangamag sin layden Diyos et daida di maibilang ay inak ya aag-
ik.”

---

* **3:14** Din naitapi sin odom ay manuskrito sin Griego et: *sinpo ya dowa ay nginadanana si aapostol.*

4

Din Lalaki Ay En Nansapowak (Mat. 13:1-9; Luc. 8:4-8)

1 Sin namingsan, en kasin nan-itdos Jesus sin benget di annawa ay lebeng.
Gapo ta nabeweg di ipogaw ay nangal-alibongbong en sisya, en tinmokdo sin
bangka dowan pay nantetee din kaipoipogaw sin benget di lebeng.
2 Ad-adoy initdo na en daida ay man-iar-arig. Sin nan-it-itdoana, kanana,
3 "Dengngen yo. Sin namingsan, wada di esay ipogaw ay en nan-isapowak
si bin-i sin nom-a na.
4 Idi insapsapowak na din bin-i, naekdag di odom sin danan et tintinpek di
tititit.
5 Din odom ay insapowak na et naekdag da sin kabatbatoan. Gapo ta
naisasapew di lota na, kasimit da.
6 Ngem idi kinmayang din agew, nay-osan ya nakpit da, tan kolang di lamot
da.
7 Din odom abe et naekdag da sin kapagpagatan, ngem asi et nakigabay di
papagat et insengan da din momola, isonga adi da nanlames.
8 Ngem din odom pay et naekdag da sin siged ay lota, pag da et gomabay yan
nanlames da. Waday nanlames si sagsisin-gasot, waday sag-eenemapolo, ya
wada abey sagtotolonpo."
9 Inpaanongos Jesus ay nangwani, "Dakayo ay manmannge, nemnemen yo
san dinnge yo."

Din Olog Di Pangarig Maipanggep Sin Nansapowak (Mat. 13:10-23; Luc. 8:9-15)

10 Idi kinmaan din kaipoipogaw, pag omasag-en din sinpo ya dowa ay
pasolot Jesus ya di odom ay nakikiey en daida yan pooten da en sisya
maipanggep sin olog di papangarig.
11 Kanan Jesus, "Dakayo di nangidawtan Diyos si gondaway ay mangammo
sin adi naipaammo ed idi maipanggep sin panturayana, ngem din odom ay
ipogaw pay et pangarig anggoy di madaddad-at en daida,
12 ta say olay mo il-ilaen da, adi da maimatonan, yan olay mo dengdengn-
gen da, adi da maawatan tan into et mo sagongen das sak-en ta agasak si
daida."*
13 Pag kanan Jesus en daida, "Ay adi yo maawatan din pangarig ay nay? Mo
siya di, intoy iyat yo pay ay mangawat si odom ay pangarig?
14 Din olog di pangarig et siya na. Din bin-i ay naisapowak et siya di din
kalin Diyos.
15 Din natekdag sin danan et maiarig dadi sin ipogaw ay mannge si
maipanggep sin panturayan Diyos. Asi et emey si Satanas ay dagos et
kaanena sin nemnem da din kali ay dinnge da.
16 Din natekdag abe sin kabatbatoan et siya dadi din ipogaw ay manra-
gragsak ay nangawat sin kalin Diyos sin nanngean da.
17 Ngem adi linmamot din kali sin nemnem da, isonga mo domteng di ligat
ono mapaligatan da begew sin nangawatan da sin kalin Diyos, adi da itoloy
ay mamati mo adi et dokogan da ay dagos din pammati da.
18 Din natekdag abe sin kapagpagatan et siya dadi din manmannge sin
kalin Diyos,
19 ngem masangaw da sin pandandanagan ya bomaknangan da, isonga
mas-engan din kali ay dinnge da et adi malamsan.

---

* **4:12** Isaias 6:9-10.

20 Din natekdag pay sin siged ay lota et siya dadi din manmannge sin kalin
Diyos dowan da aben maawatan, et waday pantongpalan din kali sin biyag
da. Waday at-atik di pantongpalana, waday namnamona ya wada abey ad-
ado."

Din Pangarig Ay Maipanggep Sin Silaw (Luc. 8:16-18)

21 Kanan aben Jesus ay nangiarig, "Ay wada aya di maneteng si silaw ta asi
na sakoboan si palanggana ono ipeey na sin dallem di katri? Ipatang na adi!
22 Iso na sin in-ar-arig ko, tan am-in din naitatabon ono adi naammoan ed
wani et maammoan ya mailawag sin tapin di agew.
23 Dakayo ay manmannge, nemnemen yo san dinnge yo."
24 Pag intoloy Jesus ay nangwani, "Esten yo ngarud ay manmannge sin
ibagbagak, tan mo say iyat yo di, ad-ado abey maawatan yo, yan wada pay di
itapin Diyos sin pangawat yo.
25 Tan din ipogaw ay mangikaskaso sin dengdengngena et mataptapian
din pangawat na, ngem din adi mangikaskaso et mamaiwed din olay at-atik
ay naawatana."

Din Inyat Di Naisapowak Ay Ginmabay

26 Wada abey esa ay pangarig ay dinad-at Jesus. Kanana, "Din panturayan
Diyos et maiarig si esay lalaki ay en nangsek sin bangkag na.
27 Maseyep sin labi yan bomangon sin agsapa dowan pay somimsimit ya
gomabgabay din inis-ek na. Ngem di iyat na ay gomabgabay et adi na ammo.
28 Tan gomabay pay dedan din mola. Somimit, pag manliton et pag
manbala.
29 Idi naom, pag nan en anien."

Din Kaiarigan Di Panturayan Diyos (Mat. 13:31-33; Luc. 13:18-19)

30 Pag kanan Jesus, "Sino ngata di pangiarigak sin panturayan Diyos? Sinoy
iso na?
31 Maiarig si esa ay bin-in di mostasa ay siya na din kakitkittoyan sin am-in
ay bin-i isnan labaw di daga.
32 Ngem mo mais-ek, gomabay ay manbalin si kakayangan si am-in ay
natnateng.† Manpanga abe si anando, et mabalin ay man-obong di titit sin
nalidoman ay panga na."
33 Ad-adoy pangarig ay inos-osal Jesus sin nangikaskasabaana sin kalin
Diyos en daida. Initdoanas daida insigon di kabaelan da ay mangawat.
34 Maga di init-itdo na en daida ay adi mandaddad-at si pangarig, ngem mo
ang-anggoy na ya din papasolot na, inlawlawag na am-in en daida.

Din Nangipaginkan Jesus Sin Dagem Ya Dalloyon (Mat. 8:23-27; Luc. 8:22-25)

35 Idi madipdipos din agew, kanan Jesus sin papasolot na, "Man-agadang
tako."
36 Pag da et manlogan sin bangka ay nanlologanan Jesus et tinaynan da din
kaipoipogaw. Wada abey odom ay bangka ay nakiey en daida.
37 Siya et di kadateng di mapges ay dagem et sepyasepyatan di dalloyon din
bangka et nganngani ay malned da.

† **4:32** Din kalasin di mostasa ay mais-ek sin ilin di Judio et dakdakdake mo din mais-ek sinan Pilipinas. Din kakayangan et emey ay sinpo ya dowa ay piya.

38 Ngem kambaw et naseseyep si Jesus ay nanpopongan sin likod di
bangka. Binangon din papasolot na ay nangwani, “Apo maestro, ay adi ka
pagan-ano ay matey tako?”
39 Pag bomangon et bilinena din dagem ay nangwani, “Somaldeng ka.”
Kanana abe sin dalloyon, “Gominek kayo.” Pag somaldeng din dagem yan
gominek abe din dalloyon.
40 Pag kanan Jesus sin papasolot na, “Apay nga emegyat kayo? Apay nga
magay talek yo?”
41 Peteg di egyat da am-in et nan-asibaga da, “Sino di kaipogaw nina?
Kambaw olay dagem ya dalloyon et patien day ibaga na!”

5

Din Lalaki Ay Taga-Gerasa Ay Kinapet Di Kaanianito (Mat. 8:28-34; Luc. 8:26-39)

1 Intoloy da Jesus ay mangagadang sin lebeng enggana ay somanglad da
sin sakop di Gerasa.*
2 Pag komaan si Jesus sin bangka.
3 Wada et sidi di nantetee sin liliyang ay kamposanto ay esay lalaki ay
kinapet di kaanianito. Maga di makabalod en sisya olay mo kadina di ibalod
da.
4 Tan namin ado ay kinadkadinaan dan takkay ya siki na, ngem kasok-
posokpot sin kadina sin takkay na ya dadaelena din wada sin siki na. Maga
abe di makatengel en sisya, tan palalo di bikas na.
5 Inagew ya linabi, manlikliked sin liliyang ya kadondontogan ay mankilk-
ilalad ya gedgedgedena din awak nas bato.
6 Idi tinamang nas Jesus, nanagtag ay napo sin kad-an di liliyang ay en
mangabat, et nandokmog sin sangoanana.
7 Pag nan kanan ay mangibogaw, “Ay Jesus, Anak di Kangatoan ay Diyos,
apay nga domisdistolbo ka? Ibayos mon Diyos ta adi ka domosdosa!”
8 Siya di din inbaga na, tan enggay inbilin Jesus, “Sik-a ay anito, taynam
sa!”
9 Pag pooten Jesus en sisya, “Sinoy ngadan mo?”
“Linibolibo,” kanana, “tan ad-ado kami.”
10 Pag nan ipidwapidwa ay man-ad-adawag en Jesus ta adi na pakaanen
daida sin ili ay doy.
11 Wada et di kabisabisaang ay lomanoblob sidi sin matikid,
12 isonga nanpakpakaasi din aanito ay mangwani, “Itay-on mo kod ta en
kami komapet sin kabisabisaang ay doy.”
“Aw adi,” kanana.
13 Isonga pag dan taynan din lalaki et en da kinmapet sin bibisaang. Pag
tomanagtag din bibisaang ay namallalong et pag dan maekgas sin lebeng et
nalned da. Din kabibilang di bisaang et emey ay dowa ay libo.
14 Mo din nangibanbantay sin kabisabisaang, katagtag da sin ili da ya
sin nandinmang ay lugar ta en da ipadamag sin man-ilis di. Isonga din
kaipoipogaw et en da inila mo sinoy napasamak.
15 Somawang da pay sin kad-an da Jesus, dinatngan da din lalaki ay tinay-
nan di kaanianito ay tinmotokdo ay nanbabado ya sinmiged di nemnem na.
Et inmegyat da am-in.
16 Pag kasin dad-aten din nangilas napasamak sin doy lalaki ya kabis-
abisaang.

* **5:1** Din naisolat sin odom ay manuskrito ay ngadan di ili ay nay et *Gadara* ono *Gergesa.*

17 Et inlogi da ay nanpakpakaasi en Jesus ta komaan sin ili da.
18 Somaksakyab si Jesus sin bangka yan dowan aben manpakpakaasi din
lalaki ay tinaynan di aanito ta makeey koma en sisya.
19 Ngem inandiyan Jesus ay nangwani, “Olay somaa ka sin gagait mo ta en
ka dad-aten din am-in ay inamag di Apo ay naneg-ang en sik-a.”
20 Pag komaan din lalaki ay doy, et nanlikeliked sin sakop di Sinpo ay
Siyodad ay mangibagbaga sin inamag Jesus en sisya. Et nasdaaw di am-in
ay ipogaw.

Din Anak Jairus Ya Din Babai Ay Nangiwit Sin Tak-ep Di Badon Jesus (Mat. 9:18-26; Luc. 8:40-56)

21 Sin nangagadangan kasin Jesus ay mantaoli sin demang na, inalibong-
bongan di ad-aad-ado ay ipogaw.
22 Pag et somawang di pangolon di sinagoga ay manngadan si Jairus. Idi in-
ila nas Jesus, nanyakog-ong ay nandokmog sin sangoanana. Nanpakpakaasi
ay nangwani,
23 “Dandani ay matey din anak mi ay babai. Omali ka paabe ta kapayem
sisya ta say mailatonan et matago.”
24 Isonga nakiey si Jesus en sisya. Inmon-onod abe di nabeweg ay ipogaw,
et mansisinokikit da ay manag-en en Jesus.
25 Wada et di babai ay adi katkatdok di manbolos ay dada na si sinpo ya
dowa ay tawen.
26 Peteg ay nanligligat sin ad-ado ay nangag-agas en sisya, et enggay
nagastoan. Ngem adi nailatonan mo adi et nasepsep din sakit na.
27 Nadamag na di maipanggep en Jesus, et nansokikit sin kaipoipogaw ta
omasag-en sin edegana. Pag nan giwiten din bado na.
28 Tan kananas nemnem na, “Olay mo owatak giwiten koma din bado na,
mailatonanak.”
29 Siya et di sinmaldeng ay dagos din manbolos ay dada na, et linikna na ay
nakaan din sakit na.
30 Pag et manwingi si Jesus ta sagongena din kaipoipogaw, tan dinlaw na
ay waday binmela ay panakabalin en sisya. Pag nan kanan, “Sinoy nangiwit
sin badok?”
31 Asi et kanan din papasolot na, “Il-ilam met dedan ay ad-ado di ipogaw ay
managsagid en sik-a. Ay pootem pay laeng mo sino di nangiwit sin badom?”
32 Ngem nanmokmokilang pay dedan si Jesus ta ilaena mo sino.
33 Gapo ta ammon din babai din naamag en sisya, inmasag-en en Jesus ay
manpayegpeg si egyat na et manyakog-ong ay mandokmog sin sangoanana.
Pag na et ipodno en sisya din am-in ay naamag.
34 Pag kanan Jesus, “Anak ko, begew din talek mo, nailatonan ka. May,
emey ka ay natalna di nemnem mo. Laton ay adi mantaoli san sakit mo.”
35 Deda ay mankalkali si Jesus dowan et somawang di napo sin beey en
Jairus ay nangibaga en sisya, “Olay adi tako sangsangawen pay laeng san
maestro, tan natey san anak mo.”
36 Ngem adi pagan-anon Jesus din inbaga da en Jairus mo adi et kanana en
sisya, “Adi ka emeg-egyat. Basta mamati ka.”
37 Et maga di intay-on Jesus ay makiey en sisya malaksig si Pedro ya din
sin-iyogtan ay da Santiago en Juan.
38 Idi sinmawang da sin beey en Jairus, inilan Jesus din manngalawngaw
ay kaipoipogaw ay man-an-anog-og ya manpilpilalak.
39 Senggep pay si Jesus, kanana, “Apay nga manngalngalawngaw ya man-
og-oga kayo? Din balasang ay nay et adi natey, naseseyep et anggoy.”

40 Pag dan siniyesiyekan sisya. Isonga inpabala nas daida am-in. Asi na
ayagan din nakin anak ya din papasolot na et senggep da sin kowarto ay kad-
an di balasang.
41 Intakkayan Jesus sisya yan kanana sin kali da, “Talita kom.” Di olog na
et: “Balasang, bomangon ka.”
42 Kabangon tet-ewa yan mandan. (Din balasang ay doy et mantawen si
sinpo ya dowa.)
Palalo ay nasdaaw da.
43 Ngem dadlon inbilin Jesus ay adi da polos ap-apaten din doy ay naamag
si olay sino ay ipogaw. Pag nan ibaga ay pakanen da din balasang.

6

Din Nanigaan Da En Jesus Ed Nazaret
(Mat. 13:53-58; Luc. 4:16-30)

1 Pag komaan da Jesus ya din papasolot na sidi et inmey da sin ili ay
nadakdak-ana.
2 Domateng pay din agew ay pan-ibbayan di Judio ay Sabado, en nan-itdos
Jesus sin sinagoga. Et ad-ado di nasdaaw sin nanngean da et kanan da, “Intoy
nangaan ninas nemnem na? Intoy nangaanas laing na? Intoy iyat na pay ay
mangamag si milagro?
3 Ay baken si naey aya din karpintiro ay anak Maria? Ay baken da Santiago,
Jose, Judas ya si Simon din aag-i na? Din aag-i na abe ay babai et man-ili da
met laeng isna.” Isonga nasnit da en sisya et adi da namati.
4 Asi na et kanan en daida, “Maga di mamadto ay bigbigen di kailiana,
toton-od na ya pamilya na, ngem bigbigen da met sin odom ay ili.”
5 At-atik di mansakit ay kinapay Jesus ay inagasana, ngem magay inyat na
ay nangamag si ad-ado ay milagro sidi.
6 Et nasdaaw begew sin adi da namatian en sisya.

Din Nangibaaan Jesus Sin Sinpo Ya Dowa Ay Pasolot Na
(Mat. 10:5-15; Luc. 9:1-6)

Pag en manlikliked si Jesus sin kailiili ay man-it-itdo.
7 Asi na ayagan din sinpo ya dowa ay pasolot na ta ibaa nas daida ay
sagdodowa. Inyaanas daida si kalebbengan ay mangipakaan si aanito
8 yan tinogonas daida ay nangwani, “Iwed di itaktakin yo sin pandad-anan
yo, sokod anggoy. Adi kayo man-itaktakin si makan, sangi, ya pilak.
9 Mabalin ay mansinilas kayo, ngem adi yo pantaktak-epen di bado yo.
10 Mo emey kayo si esa ay ili ya waday mangayag en dakayo sin beey na,
isdi di pantean yo engganas taynan yo din ili ay doy.
11 Ngem mo waday ili ay emeyan yo yan adi da awaten dakayo ya sigaan
da abe ay mannge sin ibagbaga yo, taynan yos daida, et sin komaanan yo,
pokpokan yo din dapan yo ta say pangammoan da ay makaoway da sin dosa
da.”
12 Pag manlobwat din papasolot na et en da inkaskasaba sin kaipoipogaw
ay ibabawi da koma din basbasol da.
13 Pinakaan da di ad-ado ay anito ay kinmapet si ipogaw, et inap-aplosan
das lana di ad-ado ay mansakit et nailatonan da.

Din Nateyan Juan Ay Mamonbonyag
(Mat. 14:1-12; Luc. 9:7-9)

14 Nadamag Ari Herod* ed Galilea din inam-amag da Jesus, tan nandi-
namag di ngadan Jesus sin kailiili. Waday nangwani en, “Si naey si Juan
ay Mamonbonyag ay natago kasin. Siya di din gapo ay wada en sisya di
panakabalin ay mangam-amag en dana ay nakaskasdaaw.”
15 Din odom abe et kanan da en si Elias ay natago kasin, ya din odom pay
et kanan da, “Mamadto na ay kaman din mamadto ed nabaon.”
16 Ngem sin nanngean Ari Herod sin inam-amag Jesus, kanana, “Din
ipogaw ay doy et si Juan ay Mamonbonyag ay inpapotok di toktok na.
Kambaw natago kasin!”
17 Say kanan Herod na begew sin napasamak ed idi. Tan inpadpap nas Juan
ya inpabalod na ay nakakadinaan begew sin namagbagaan Juan en sisya.
Tan si Herod et inasawa na din aydo na ay si Herodias ay asawan iyogtana
ay si Felipe.
18 Et inpidwapidwan Juan ay nangwani en kontran di linteg ay asawaena
din asawan iyogtana.
19 Isonga malmaliget si Herodias en Juan et laydena ay ipapses sisya, ngem
adi na kabaelan.
20 Tan emegyat si Herod en Juan et sinalsalaknibana, tan ammo na ay
nalinteg ya nasantoan ay ipogaw sisya. Naligat di pannemnem na sin
nannanngeana en sisya, ngem laydena pay dedan ay dengdengngen din
ibagbaga na.
21 Domateng pay din agew ay naianakan Herod, inpaayag na din oopisyal
ya ap-on di soldado ya din waday kabigbigana ed Galilea ta say makiragsak
da en sisya. Et siya nan gondaway Herodias ay nangipapse en Juan.
22 Tan sinenggep din balasang ay anak Herodias sin kad-an da Herod ya
din inayagana et nansala. Palalo ay ginan-ganas da din nansalaana, isonga
kanan Herod en sisya, “Sinoy laydem? Ibagam ta idawat ko en sik-a.”
23 Insapata na abe ay kanana, “Olay mo sinoy kedawem, olay din kagod-
wan di panturturayak et idawat ko en sik-a.”
24 Pag bomala din balasang et ena pinoot en ina na, “Sinoy kedawek?”
“Din toktok Juan ay Mamonbonyag,” insongbat ina na.
25 Pag dalasen din balasang ay mantaoli en Ari Herod yan kanana en sisya,
“Laydek ay paialim ay dagos din toktok Juan ay Mamonbonyag ay maipeey
si palato.”
26 Peteg ay mansakit nemnem Herod sin nanngeanas di, ngem gapo ta
nansapata sin sangoanan di ad-ado ay inayagana, mabain ay adi manongpal
sin inkari na en sisya.
27 Isonga inbaa na ay dagos di esa ay soldado ta ena alaen din toktok Juan.
Inmey din soldado sin balodan et pinotoana din toktok na.
28 Pag nan ipeey si palato et in-ey na sin balasang ay en nangidawat en ina
na.
29 Idi nadamag din papasolot Juan din nay naamag, en da ina din awak na
et en da inponpon.

Din Namakanan Jesus Sin Kaipoipogaw Ay Nasurok Si Lima Ay Libo (Mat. 14:13-21; Luc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

30 Nantaoli din aapostol, et inbaga da en Jesus din am-in ay inam-amag ya
init-itdo da.

---

* **6:14** Si Herod ay nay et Herod Antipas ay anak din Herod ay ari sin kamoyang Jesus. Din kosto ay titolo na et tetrarco, ngem sin pannemnem di taga-Roma ay nangisolatan Marcos, kaman ari di saad na.

31 Pag nan kanan, “Emey tako si esa ay naidodolin ay lugar ay maang-
anggay tako ta way iyat tako ay man-illeng si sinkaattikan.” Tan mansinoskat
di emey sin kad-an da et magay waya da ay mangan.
32 Et nanlogan das bangka ay inmey.
33 Ngem ad-ado di nangimaton en daida sin nanlobwatan da. Nanagtag da
ay napo sin inil-ili et nangon-ona da sin emeyan da Jesus.
34 Idi sinmanglad da Jesus et kinmaan da sin bangka, inila na din ad-ado ay
ipogaw, et naseg-angan en daida, tan kaman dan karnero ay iwed di mangay-
ayowan en daida. Pag na et ilogi ay mangitdo en daida si ad-ado ay banag.
35 Idi masmasdem, inmey din papasolot na en sisya et kanan da, “Nay met
ay enggay masmasdem yan naidodolin isna.
36 Ibagam sin ipogaw ta en da manlakos kanen da sin naisasag-en ay il-ili.”
37 Ngem kanan et Jesus en daida, “Olay dakayo di mamakan en daida.”
Pag dan kanan, “Ay laydem ay kalien en dakami di manlakos tinapay ay
manbanol si pigay libo† ta ipakan mi en daida?”
38 Pinoot Jesus, “Pigay tinapay yo? En kayo ilan.”
Idi en da pay inila, kanan da en, “Lima ay tinapay ya dowa ay piskaw di
wada.”
39 Pag nan ibilin ay patokdoen da ay matopotopog din kaipoipogaw sin
logam.
40 Et natopotopog da ay tinmokdo, waday sagsisin-gasot ya saglilimapolo.
41 Pag alaen Jesus din lima ay tinapay ya dowa ay piskaw, et tinangad na
ed langit ay nan-iyaman en Diyos. Asi na pag kinittoyen et indawat na sin
pasolot na ta iwatwat da sin kaipoipogaw.
42 Nangan da amin et nabsog da.
43 Olnongen da pay din nabay-an, sinpo ya dowa ay baskit di napay-an sin
namekmek ay makan.
44 Di kabibilang di nankakay ya babbaro ay nangan et emey ay lima ay libo.

Din Nandanan Jesus Sin Labaw Di Danom
(Mat. 14:22-33; Jn. 6:16-21)

45 Pag panloganen Jesus ay dagos din papasolot na sin bangka ta oma-
gadang da ay mangon-ona ed Betsaida dowanan pasaaen din kaipoipogaw.
46 Idi inpasaa nas daida, nantikid sin dontog ay en mankararag.
47 Idi nalabi, wada pay laeng si Jesus sin dontog ay es-esa na dowan pay din
bangka ay nanloganan di papasolot na et wada sin gawan di lebeng.
48 Idi inosdonganas daida, inila na ay maligligatan da ay mangipadan sin
bangka, tan maiab-abet din dagem.
Gomabgabis pay, nanballalong si Jesus yan nandan sin labaw di danom ay
omasag-en en daida. Linabsana komas daida,
49-50 ngem sin nangilaan da en sisya ay mandad-an sin labaw di danom,
peteg di egyat da am-in et nankilalad da, tan kanan da en banig. Kakali si
Jesus en daida et kanana, “Laton! Sak-en na. Adi kayo emegyat!”
51 Pag somakyab sin bangka, et ginminek din dagem. Palalo ay nasdaaw
din papasolot na,
52 tan olay mo inila da din nangipaad-adoana sin tinapay, adi da naawatan
din laydena ay kalien maipanggep sin panakabalina, tan makenteg pay laeng
di toktok da.

Din Nangagasan Jesus Sin Mansaksakit Ed Gennesaret
(Mat. 14:34-36)

† **6:37** Din kanana sin Griego et: *doway gasot ay denario.* Di esa ay denario et banol di poldiya.

53 Idi nakaagadang da pay ya sinmanglad da sin sakop di Gennesaret,
intaked da din bangka sin benget di lebeng.
54 Pag dan komaan sin bangka. Inmatonan ay dagos din nangila en Jesus,
55 et dalasen da ay emey sin nandinmang ay il-ili ta say dayonan da din
mansaksakit ay mangiabat en Jesus olay mo intoy inammoan da ay kad-ana.
56 Et olay mo intoy in-inmeyan Jesus, dadakke ay ili ono barbaryo ono
kinittoy ay sityo, iniis-ed da din mansaksakit sin markitan ay emeyana. Et
nanpakpakaasi da ay giwiten koma din mansakit olay owat din gayadan di
bado na. Et am-in ay nangiwit et nailatonan da.

7

Din Kaitkenan Di Init-itdon Di Fafariseo Sin Linteg Diyos (Mat. 15:1-9)

1 Sin namingsan, wada di Fafariseo ya mamaestron di linteg ay inmey sin
kad-an Jesus ay napo ed Jerusalem.
2 Inila da ay mangmangan di odom ay papasolot Jesus ay kadodogis pay
laeng di takkay da, laydena ay kalien, adi da inonodan din kosto ay iyat di
manbo ay inbilin di Fariseo.
3 Tan din Fafariseo ya siya abe din odom ay Judio et on-onodan da din ogali
ay tinawid da sin ap-apo da ay adi da mangan mo adi da manbo ay kosto
agan-o.
4 Mo napo da abe sin markitan, adi da mangan mo adi da walsian on-ona
din awak das danom.* Ad-ado pay di ogali ay tinawid da sin ap-apo da ay
kaman din iyat da ay mangowas si tasa, takori ya banga ay gambang.
5 Isonga din doy ay Fafariseo ya mamaestron di linteg et pinoot da en Jesus,
“Apay nga adi on-onodan din papasolot mo din ogali ay tinawid tako sin aap-
o tako? Sana met ay mangmangan da yan adi da inonodan agan-o din kosto
ay iyat di manbo.”
6 Sinongbatan Jesus yan kanana, “Tet-ewa din nay kanan Diyos ay inpad-
ton Isaias maipanggep en dakayo ay kanana,
‘Dana ay ipogaw, daydayawen das sak-en sin kali da, ngem addawi di
nemnem da en sak-en.
7 Magay silbin di panaydayawan dan sak-en, tan din it-itdo da ay owat
bilbilin di ipogaw et kanan da en bilbilin ko.’†
8 Et tet-ewa ay am-amagen yo nan insolat Isaias, tan binaybay-an yo din
linteg Diyos ta say onodan yo din ogalin di ipogaw.”
9 Pag intoloy Jesus ay nangwani, “Nalaing kayo kayman dedan ay
mangiaw-awan sin linteg Diyos ta say onodan yo din ogali yo.
10 Tan din inpaisolat Diyos en Moses et kanana, ‘Dayawem da amam en
inam,’‡ et ‘Mo waday mangipalawlawa en ama na ono en ina na, masapol ay
matey.’
11 Ngem din it-itdo yo et natken. Tan kanan yo en mo waday ibadang
koman di ipogaw en ama na ono en ina na, olay mo adi na idawat. Basta
manpambal en daida ay mangwani, ‘Din ibadang ko koma en dakayo et
korban, laydena ay kalien, enggay inkarik ay maidaton en Diyos.’
12 Et mo say kanana di, iparit yo ay eng-enggana din pangibadangana en
da ama na en ina na.

---

* **7:4** Din naisolat si odom ay manuskrito sin Griego et *Mo wada abey minarkit da, adi da mangan mo adi da walsian on-ona si danom.* † **7:7** Isaias 29:13. ‡ **7:10** Exodo 20:12; Deuteronomio 5:16.

13 Begew sin sana ay ogali ay it-itdo yo sin kaipoipogaw, nanbalinen yo
damdama ay magay silbin din kalin Diyos. Et ad-ado di am-amagen yo ay
kaman nina," kanan Jesus en daida.

Din Mangipakadodogis Si Ipogaw
(Mat. 15:10-20)

14 Pag ayagan Jesus din kaipoipogaw yan kanana en daida, "Dengngen yo
am-in na ta say maawatan yo.
15 Baken din ipasgep di ipogaw sin tepek na di mangipakadodogis en sisya
mo adi et din ipabala na sin tepek na.
16 Dakayo ay manmannge, nemnemen yo san dinnge yo."
17 Idi tinaynan Jesus din kaipoipogaw et sinenggep sin beey, inbagan din
papasolot na ay iolog na koma din in-arig na.
18 Kanan Jesus, "Dakayo abe, ay adi yo pay laeng maawatan? Ay adi yo
ammo ay din ipasgep di ipogaw sin tepek na et baken say mangipakadodogis
en sisya?
19 Tan din emeyana et baken din nemnem na mo adi din eges na et pag
bomala." Sin nangwanian Jesus sidi, laydena ay kalien ay mabalin ay kanen
tako di am-in ay makan. Baken basol.
20 Pag itoloy Jesus ay nangwani, "Din ipabalan di ipogaw sin nemnem na
et say mangipakadodogis en sisya.
21 Tan din nemnem di ipogaw di kapoan di am-in ay lawa ay panggep. Et
din lawa ay panggep di mangiturong si ipogaw ay mangamag si lawa ay ka-
man dana: manaag si bakenan asawa, mangakew, manpese, makikamalala,
22 man-gamgam si bakenan oka, mamaligat si ib-a na, mangietek si ib-a na,
naalas ay ogali, apos, mangipalawlawa si ib-a na, mangingato si awak na, ya
adi mangosal si nemnem na.
23 Am-in dana et mapo das nemnem di ipogaw, et siya dadi di mangi-
pakadodogis en sisya."

Din Talek Di Esa Ay Babai Ay Taga-Canaan
(Mat. 15:21-28)

24 Pag komaan si Jesus sidi et inmey sin sakop di Tiro ya Sidon. Nantee si
esa ay beey ay dinatngana, et laydena ay adi maammoan ay wadas di, ngem
naammoan pay dedan.
25 Wada et di babai ay kinapet di anito din anak na ay balasang. Sin
nanngeana ay wadas Jesus sidi, dinalas na ay emey sin kad-ana. Nanyakog-
ong ay nandokmog sin sangoanana,
26 et nanpakpakaasi ta pakaanena din anito ay kinmapet sin anak na. Din
babai ay nay et naianak ed Fenicia ay sinakop di Syria et Griego di kali na.
27 Asi et kanan Jesus ay nangiarig, "Awni ta mabsog on-ona din anan-ak ay
mangmangan, tan baken met kosto mo maipakan din kanen di anak si aso."
28 "Siya kayman, Apo," kanan din babai, "ngem olay din aso et kanen da
din mogay ay matekdag mo mangmangan din anan-ak."
29 Pag kanan Jesus, "Begew din sana ay songbat mo, mabalin ay somaa ka.
Enggay tinaynan din anito din anak mo."
30 Sinmaa din babai et dinatngana din anak na ay binmabaktad sin katri.
Laton ay tinaynan tet-ewa din anitos sisya.

Din Nangagasan Jesus Sin Lalaki Ay Nateweng Ya Nadoti

31 Pag taynan Jesus ed Tiro et mandan ed Sidon, pag sin sakop di Sinpo Ay
Siyodad, et nantaoli sin lebeng ay Galilea.

32 Wada da di nangiey en sisya si lalaki ay nateweng ya nadoti. Nanpak-
pakaasi da en Jesus ta kapayena din lalaki ay doy ta mailatonan.
33 Idi siya di, inlasin Jesus din nateweng sin kaipoipogaw et dod-owa da.
Pag nan ilwek din gomot na sin ingan di lalaki, asi nan togpaan gomot na
yan ikapay na sin dilan di lalaki.
34 Pag nan tangaden ed langit ay manmag-es yan kanana sin kali da,
“Eppata,” di olog na et: “Mabokatan ka.”
35 Pag et mailit-ingan tet-ewa din ingan di lalaki. Nakaan abe din doti na et
mandiwes di kali na.
36 Asi et binilin Jesus daida ta adi da polos ap-apaten si olay sino ay ipogaw.
Ngem olay mo inpidwapidwa na ay nangibilin, masepsep ay indaddad-at da
pay dedan.
37 Palalo ay nasdaaw da et kanan da, “Pag siged di am-in ay inam-amag na.
Olay din nateweng et kaanena din teweng da, ya din naomel et kaanena abe
din omel da.”

8

Din Namakanan Jesus Sin Nasurok Si Opat Ay Libo Ay Ipogaw (Mat. 15:32-39)

1 Sin timpo ay doy, waday namingsan ay kasin nasinop di ad-ado ay ipogaw
sin kad-an Jesus, yan enggay naabos baon da. Isonga inayagan Jesus din
papasolot na et kanana,
2 “Masmaseg-anganak sin nay kaipoipogaw, tan toloy agew ay nakitetee
das na en datako yan enggay naabos baon da.
3 Mo pasaaek daida yan adi da nangan pay laeng, waday masidingan sin
danan, tan di odom et addawi di somaaan da.”
4 “Aw kayman,” kanan din papasolot na, “ngem intoy pangaan tako pay si
kanen da, tan nay met ay naidodolin isna?”
5 “Pigay tinapay yo?” pinoot Jesus.
“Pitpito,” kanan da.
6 Siya et di patokdoen Jesus din kaipoipogaw. Pag nan alaen din pito ay
tinapay et nan-iyaman en Diyos. Asi na pag pit-ipit-ingen et indawat na sin
papasolot na ta iwatwat da sin kaipoipogaw.
7 Wada abey at-atik ay piskaw ay kinittoy. Nan-iyaman kasin si Jesus, et
inpaiwatwat na abe.
8 Nangan da amin et nabsog da. Olnongen da pay din nabay-an, pito ay
baskit di napay-an sin nabay-an ay makan.
9 Di kabibilang di nangan et emey ay opat ay libo.
10 Pag pasaaen Jesus din kaipoipogaw et nakilogan sin papasolot na sin
bangka ay emey sin sakop di Dalmanuta.

Din Nankedawan Di Fafariseo Si Sinyal (Mat. 16:1-4; Luc. 12:54-56)

11 Wada di Fafariseo ay inmey en Jesus. Layden da ay padasen sisya, isonga
inlogi da ay mangibaw dowan da et dawaten ay paila nay nakaskasdaaw ay
sinyal ay si Diyos di nangibaa en sisya.
12 Nanmag-es si Jesus begew sin sakit di nemnem na yan kanana, “Apay
nga ipapilit di ipogaw ed wani ay ipailak di nakaskasdaaw ay sinyal en
daida? Tet-ewa nan ibagak en dakayo ay iwed met maipaila en daida.”
13 Kanan Jesus di, pag nan taynan daida et nanlogan da kasin sin bangka
ta omagadang da sin demang na.

Din In-arig Jesus Sin It-itdon Di Fariseo Ya Lawa Ay Ogalin Ari Herod (Mat. 16:5-11)

14 Kambaw nilinglingan din papasolot na ay man-itakin si baon da ay
tinapay. Es-esay tinapay di wada sin bangka.
15 Pag bagbagaan Jesus daida ay nangwani, “Siliban yo din labaduran di
Fariseo ya din labaduran Herod.”
16 Sin nangibagaanas di, nanngangalat da ay nangwani, “Say kanan Jesus
di, tan magay baon tako ay tinapay.”
17 Ammon Jesus din ngalngalaten da, isonga kanana en daida, “Apay nga
madandanagan kayo si magay tinapay yo? Ay adi yo pay laeng maawatan?
Ay naligat di pannemnem yo?
18 Waday mata yo, ngem adi kayo makaila. Wada abey inga yo, ngem adi
kayo makadnge. Ay nilinglingan yo
19 din lima ay tinapay ay inmanay sin nasurok si lima ay libo ay ipogaw?
Pigay baskit di pinay-an yos nabay-an?”
“Sinpo ya dowa,” kanan da.
20 “Yan din pito ay tinapay ay inmanay sin nasurok si opat ay libo ay
ipogaw, pigay baskit di pinay-an yos nabay-an?”
“Pito,” kanan da.
21 “Yan adi yo pay laeng maawatan din laydek ay kalien?” kanan Jesus.

Din Nangagasan Jesus Si Nagodab Ed Betsaida

22 Idi sinmawang da ed Betsaida, waday nangiey si lalaki ay nagodab en
Jesus. Nanpakpakaasi da en sisya ta kapayena ta mailatonan.
23 Idi siya di, intakkayan Jesus din nagodab ay doy et inpango na sin benget
di ili. Tinogpaana din mata na, asi na kapayen yan kanana, “Ay waday ilam?”
24 Manmeswat pay din nagodab et kanana, “Wada. Mailak di ipogaw.
Kaman kaiw di kailaan da, ngem mandad-an da.”
25 Pag kasin kapayen Jesus din matan di nagodab. Tinekeng nan mata na
et naibolinasnasan ay mabtag di pangila na.
26 Asi pag pasaaen Jesus ay nangwani, “Mandagdagas ka od ay somaa. Adi
ka masmaspad sin ili ay tinaynan ta.”

Din Nangibagaan Pedro Mo Sino Si Jesus (Mat. 16:13-20; Luc. 9:18-21)

27 Pag emey da Jesus sin il-ili ay sinakop di Cesarea Filipos. Sin pandad-
anan da, pinoot na sin papasolot na, “Sinoy pangwanin di kaipoipogaw en
sak-en?”
28 “Wada di mangwani en sik-a si Juan ay Mamonbonyag. Kanan di odom
en sik-a si Elias, yan kanan aben di odom en sik-a di esa ay mamadto ed
nabaon,” insongbat da.
29 “Ngem dakayo pay,” kanan Jesus, “sinoy pangwani yo en sak-en?”
Kanan Simon Pedro, “Sik-a din Messias.”
30 Pag ibilin Jesus sin papasolot na en adi da polos ibagbaga na si olay sino
ay ipogaw.

Din Nangipadtoan Jesus Sin Panligatana Ya Kateyana (Mat. 16:21-23; Luc. 9:22)

31 Pag ilogin Jesus ay mangilawag sin papasolot na di mapasamak en sisya
sin tapin di agew. Kanana, “Sak-en ay Anak di Ipogaw et masapol ay nam-
osek di ad-ado ay ligat. Din aam-a ya din papangolon di papadi ya din
mamaestron di linteg et sigaan das sak-en ya omipapse da, ngem kasinak
matago sin maikatlo ay agew.”

32 Dadlonan inlawag na, asi et paay-ayeden Pedro yan inlogi na ay
mangyamyam en sisya.
33 Sinagong Jesus din papasolot na yan niyamyamanas Pedro ay nangwani,
“Komaan kas na ay Satanas! Tan din nemnemnemem et baken din layden
Diyos mo adi et din layden di ipogaw.”

Din Kabibiyag Di Maitapi En Jesus
(Mat. 16:24-28; Luc. 9:23-27)

34 Pag ayagan Jesus din kaipoipogaw ya din papasolot na yan kanana en
daida, “Mo sino di mayad ay manbalin ay pasolot ko, masapol ay pandoko-
gana din awak na ya tilidena din krus na* ta asi makiey en sak-en.
35 Tan din mangipatpateg sin awak na et matey met laeng, ngem din matey
begew sin pammati na en sak-en ya din pangikaskasabaana sin siged ay
damag et waday biyag ay iwed patingga na ay idawat Diyos en sisya.
36 Tan sino aya di maganab di ipogaw mo okaena din intiro ay lobong yan
asi et malitaw din biyag na et madosa ay eng-enggana? Maga!
37 Tan magay mabalin ay isokat di ipogaw si biyag na.
38 Dadlon managbasol di ipogaw ed wani. Tinaynan das Diyos ta en da
man-anap si odom ay diyos. Olay sino en daida di manigaan en sak-en ay
Anak di Ipogaw ya din it-itdok et sigaak abes sisya sin omaliak ay kadwak
din nasantoan ay aanghel ko ya pangipailaak sin dayaw Amak.”

9

1 Pag nan itoloy ay nangwani, “Tet-ewa nan ibagak ay wada en dakayo
isna di daan pay laeng di kateyan da et ilaen da din panakabalin Diyos sin
panturayana.”

Din Nanbaliwan Di Kailaan Jesus
(Mat. 17:1-8; Luc. 9:28-36)

2 Emey pay di enem ay agew, inayagan Jesus si Pedro ya da Santiago en
Juan, et nantikid da si esay nakayang ay dontog ay ang-anggoy da. Il-ilaen da
pay sisya, nanbaliw di kailaana
3 ya din bado na et kinmilakilat ay komonkoniniing. Din kakilat na et
magay makaiso isnan daga.
4 Pag et manpailas da Elias en Moses ay makingalngalat en Jesus.
5 Kanan Pedro en sisya, “Apo, mayat din kawada takos na. Man-amag kami
et adi si tolo ay pansidoman ta okam di esa, okan Moses di esa, ya okan Elias
di esa.”
6 Ngem say inbaga na di, tan adi na iman ammo din kankanana, tan palalo
di egyat da.
7 Pag et domateng di liboo et sinalinanas daida am-in. Pag wada di kali ay
napo sin liboo ay nangwani, “Si naey di laydelaydek ay anak ko. Dengngen
yo din kanana!”
8 Kameswat da ay dagos, ngem magay odom si inila da mo adi et ang-
anggoy Jesus.
9 Idi manballalong da pay, inbilin Jesus en daida, “Adi yo daddad-aten din
nay inila yo si olay esa ay ipogaw enggana ay sak-en ay Anak di Ipogaw et
matagoak kasin.”
10 Pinatin din papasolot na et adi da dinaddad-at si odom, ngem nanngan-
galat da pay mo sinoy laydena ay kalien sin nangwaniana en matago kasin.
11 Pinoot da en sisya, “Apay nga it-itdon di mamaestron di linteg ay
masapol ay mangon-ona ay omali si Elias mo din Messias?”*

* **8:34** Mateo 10:38; Lucas 9:23. * **9:11** Malakias 4:5.

12 “Tet-ewa iman ay mangon-ona ay omali si Elias ta olnosena di am-in,”
kanan Jesus ay sinombat. “Ngem wada abey inpaisolat Diyos maipanggep
en sak-en ay Anak di Ipogaw. Kanana en masapol ay nam-osek di ad-ado ay
ligat ya malasoyak abe.
13 Ngem kanak abe en dakayo ay enggay inmalis Elias, et ol-olay di inyaat di
ipogaw en sisya ay siya met laeng di inpaisolat Diyos maipanggep en sisya.”

Din Nangipakaanan Jesus Sin Anito Ay Kinmapet Si Anak (Mat. 17:14-21; Luc. 9:37-43)

14 Idi nakaballalong da Jesus ay somagsag-en sin kad-an di odom ay papa-
solot na, inila da ay inaalibongbongan di ad-ado ay ipogaw din papasolot na.
Wada abey mamaestron di linteg ay mangib-ibaw en daida.
15 Sin nangilaan di kaipoipogaw en Jesus, peteg ay nasdaaw da, et nanagtag
da sin kad-ana yan pinakomostaan das sisya.
16 “Sinoy nangib-ibawan yo en daida?” pinoot Jesus.
17 “Apo maestro,” kanan di esa ay sinombat. “In-alik koma en sik-a nan
anak ko, tan kinapet di anito ay nangomel en sisya.
18 Mo depapenas sisya, maidogos, man-oosab tepek na, mankayetket bab-
a na ya komenteg di awak na. Inbagak sin papasolot mo ay pakaanen da din
anito, ngem adi da kabaelan.”
19 “Dakayo ay adi mamati!” kanan Jesus ay sinombat. “Kaman kayman
nabayabayag di nakiteteeak en dakayo! Ay ken manpigapiga pay di anos ko
en dakayo?” Pag nan kanan sin aman di anak, “May, ialim din anak mo.”
20 Et in-ey da. Sin nangilaan di anito en Jesus, pag na et pankedasen din
anak, et matokang yan manpolipolig-ad dowan aben man-oosab tepek na.
21 Pinoot Jesus sin aman di anak, “Pig-an di nangilogianas na?”
“Nanlogi sin kakitkittoy na,” kanana ay sinombat.
22 “Namin ado ay indangdang-op ya inbenbenben din anitos sisya ta
peslena koma. Maseg-ang ka paabe ta badangam si dakami mo kabaelam.”
23 “Sinoy kanam, mo kabaelak?” kanan Jesus. “Din waday pammati na en
Diyos et maga di adi na kabaelan ay amagen.”
24 Pag et ipigsan din aman di anak di kali na yan kanana, “Mamatiak, ngem
kolang. Bomadang ka kod ta maanayan di pammatik.”
25 Idi inilan Jesus ay madalas ay masinsinop di kaipoipogaw, binilina din
anito ay kanana, “Sik-a ay anito ay naneweng ya nangomel sin anak ay sana,
taynam yan adim kasin kapkapten.”
26 Din anito et palalo ay nankekedasenas sisya dowanan nankilaladen, asi
kataynan. Kaman natey din kailaan din anak, isonga kanan di kaipoipogaw
en natey.
27 Ngem intakkayan Jesus ay namangon, et pinmika.
28 Idi sinenggep pay da Jesus sin beey ay pantean da, et ang-anggoy da,
pinoot din papasolot na en sisya, “Apay nga adi mi binaelan ay nangipakaan
sin anito ay doy?”
29 “Din kaman nidi ay anito et adi komaan mo din mangipakaan en sisya
et adi mankararag en Diyos,” kanan Jesus ay sinombat.

Din Nangipidwaan Jesus Ay Nangolit Sin Kateyana (Mat. 17:22-23; Luc. 9:44-45)

30 Pag taynan da Jesus din ili ay doy et nandan da sin probinsiya ay Galilea.
Sigaan Jesus ay maammoan di kad-an da,
31 tan it-itdoana din papasolot na. Kanana en daida, “Sak-en ay Anak di
Ipogaw, awni et maipolangak sin kaibaw ko et pomse da, ngem matagoak
kasin sin maikatlo ay agew.”

32 Ngem adi da ammo din laydena ay kalien, yan emegyat da ay mamoot
en sisya.

Sino Din Kangatoan
(Mat. 18:1-5; Luc. 9:46-48)

33 Domateng da pay ed Capernaum et senggep das beey, pag inbagan Jesus
sin papasolot na, “Sinoy nan-iibawan yo sin danan ed kaonyan?”
34 Ngem ginmiginek da, tan nan-iibaw da mo sino di kangatoan en daida.
35 Pag tomokdo si Jesus. Inayagana din sinpo ya dowa ay pasolot na
yan kanana, “Din manglayad ay manbalin si kangatoan et masapol ay
panbalinena din awak na ay kababaan yan mansilbi sin am-in ay ib-a na.”
36 Pag nan ayagan di esay anak et inpapika na sin nan-gawaan da. Asi na
kinawe din anak ay doy yan kanana en daida,
37 “Olay sino ay mangawat si nababa ay ipogaw ay kaman nina ay anak
manbegew sin pammati na en sak-en et sak-en di inawat na, yan din
mangawat en sak-en et inawat na abe din nangibaan sak-en.”

Din Adi Mangontra Et Sisya Di Bomadang
(Luc. 9:49-50)

38 Pag kanan Juan en Jesus, “Apo maestro, inila mi di ipogaw ay mangipak-
pakaan si aanito ay mangos-osal sin ngadan mo, yan inandiyan mi tan baken
takon ib-a.”
39 “Adi kayo an-andiyan,” kanan Jesus, “tan din man-amag si milagro ay
mangos-osal sin ngadan ko et adi na kabaelan ay mangipalawlawa en sak-
en si awni.
40 Tan din adi mangonkontra en datako et badbadanganas datako.
41 Tet-ewa nan ibagak en dakayo ay olay din owat mangipainom si esa ay
tasa ay danom en dakayo gapo ta makwani kayo en pasolot Cristo et dadlon
magon-gonaan.”

Maipanggep Si Pan-gapoan Di Solisog
(Mat. 18:6-9; Luc. 17:1-2)

42 “Olay sino ay manolisog ta manbasol din olay esa en da naey ay
kababaan ay ipogaw ay namati en sak-en, agpos et koma mo tay-adan din
bagang na si madagsen ay bato asi maitpig sin baybay mo din pangitoloyana
sin solisog na.
43 Isonga mo din takkay mo di panbasolam, potoam. Tan agpos mo en ka
makilak-am sin biyag ed langit ay napopotoan di esay takkay mo mo din
dodoway takkay mo yan maitpig ka sin kad-an di apoy ay adi kadkad-ep.†
45 Et mo din sikim di panbasolam, potoam. Tan agpos mo en ka makilak-
am sin biyag ed langit ay napopotoan di esay sikim mo din dodoway sikim
yan maitpig ka sin kad-an di apoy ay adi kadkad-ep.
47 Din matam abe, mo say panbasolam, okitem. Tan agpos mo en ka
makilak-am sin biyag ed langit ay bolding ka mo din dodoway matam yan
maitpig ka sin apoy ed infierno.
48 Tan ed infierno, adi katkatey din bigis ay mangmangan sin awak da ya
din apoy et adi kasebseban.
49 “Am-in ay ipogaw et masapol ay padasen day ligat ta somiged di ogali da
ay kaman din makan ay masapol ay maasinan ta mam-is.‡

† **9:43** Versikulo 44 ya 46 et maga da sin kaad-adoan ay manuskrito sin Griego. Nan-iso din kanana sin versikulo 48. ‡ **9:49** Din kanana sin Griego et: *Am-in ay ipogaw et masapol ay maasinan das apoy.* Din pannemnem di ad-ado et ligat di maiarig si asin.

50 Din asin et waday silbi na, ngem mo omamsit, adi met mabalin ay
pataolien din pait na. Nemnemen yo ngarud din silbin di asin et manbi-
nadang kayo ta say maoolnos kayo."

10

Maipanggep Si Man-asawa Ya Man-idang
(Mat. 19:1-12; Luc. 16:18)

1 Kinmaan da Jesus sidi et inmey da sin sakop di Judea et pag sin demang
di ginawang ay Jordan. Inalibongbongan kasin di kaipoipogaw et initdoana
abes daida, tan say ogali na di.
2 Wada abe di Fafariseo ay inmey en Jesus ta padasen da ay mangiapat en
sisya. Kanan da, "Ay ipalobos di linteg tako ay isian di lalaki di asawa na?"
3 "Sino di inbilin Moses en dakayo ed nabaon?" kanan Jesus.
4 "Inpalobos Moses ay idawtan di lalaki di asawa na si kasolatan ay
mangipaneknek ay nansian da, pag nan pakaanen,"* kanan da ay sinombat.
5 Kanan aben Jesus, "Inpalobos Moses ay isian yo din asawa yo begew sin
kinakenteg di nemnem yo.
6 Ngem din inyat di namarsua sin damo et inamag na di lalaki ya babai.†
7 'Say gapo na ay taynan di lalaki da ama na en ina na ta ibeey na din asawa
na,
8 et manbalin das es-esa.'‡ Isonga baken dan dodowa mo adi et es-esa.
9 Din nanbalinen ngarud Diyos si es-esa et adi koma pansianen di ipogaw."
10 Idi nantaoli da Jesus sin beey da, pinoot din papasolot na mo sinoy olog
din inbaga na ay doy.
11 Kanan Jesus, "Olay sino ay lalaki di mangisian si asawa na ya dowan
makiasawa si odom ay babai et makibabbabai et makabasol en asawa na.
12 Ya olay sino abe ay babai di mangisian si asawa na ya dowan makiasawa
si odom ay lalaki et makabasol en asawa na ay makilalaki."

Din Namindisyonan Jesus Sin Anan-ak
(Mat. 19:13-15; Luc. 18:15-17)

13 Sin namingsan wada di nangiey en Jesus si an-ak da ta kapayena ya
bindisyonanas daida. Ilaen pay din papasolot na et inandiyan da.
14 Ngem binongetan Jesus daida yan kanana, "Itay-on yo ta omali din anan-
ak en sak-en. Adi yo andiyan, tan din kaman dana di maitapi sin panturayan
Diyos.
15 Tet-ewa nan ibagak en dakayo ay mo adi yo awaten din pangiturayan
Diyos en dakayo ay kaman din iyat di anak ay mangawat, adi kayo polos
maitapis di."
16 Pag nan saksaklien din anan-ak ay doy et kinapkapay na ay ma-
mindisyon en daida.

Din Lalaki Ay Nabaknang
(Mat. 19:16-30; Luc. 18:18-30)

17 Idi manloblobwat da Jesus, wada et di lalaki ay nanagtag sin kad-ana.
Nandokmog sin sangoanana yan kanana, "Siged ka ay Apo, sinoy masapol
ay amagek ta say wada en sak-en din biyag ay iwed patingga na?"
18 Kanan Jesus, "Apay nga kanam en sigedak? Tan iwed polos di siged mo
adi si Diyos et anggoy.

---

* **10:4** Deuteronomio 24:1-4. † **10:6** Genesis 1:27. ‡ **10:8** Genesis 2:24.

19 Ammom din linteg Diyos ay kanana, ‘Adi ka manpespese, adi ka
makikamkamalala, adi ka mangak-akew, adi ka mantistigo ay man-et-etek,
adi ka mansowsowitik, ya dayawem da amam en inam.’ ”§
20 Asi pay kanan din lalaki ay doy, “Apo maestro, manlogi sin kakitkittoy
ko, tinongtongpal ko am-in dana ay linteg.”
21 Sin nangisin-engan Jesus, laylaydenas sisya yan kanana, “Wada pay di
esa ay pankolangam. En ka ilako din sanikwam ta idawat mo din lako na si
nabiteg, et mawada di kinabaknang mo ay indodolin Diyos ed langit. Asi ka
omali ta manbalin ka ay pasolot ko.”*
22 Idi dinnge na din kanan Jesus ay doy, maila sin mata na ay masmasadot,
et tinaynanas daida ay manladladingit, tan palalo ay baknang sisya.
23 Asi et insin-eng Jesus din papasolot na yan kanana, “Naligat ay maitapi
di baknang sin panturayan Diyos.”
24 Nasdaaw da sin nanngean das di, ngem inpidwan pay dedan Jesus ay
nangwani, “An-ak ko, tet-ewa met ay naligat di kaitapian di ipogaw sin
panturayan Diyos.
25 Nalaklaka pay ay senggep di kamel sin lokaw di dagom mo din kaitapian
di baknang sin panturayan Diyos.”
26 Nantatakaw din papasolot na sin nanngean das di et kanan da, “Mo siya
ngarud sa, sino ngin di maisalakan?”
27 Insisin-eng Jesus daida yan kanana, “Mo ipogaw et adi da kabaelan ay
mangamag isna, ngem mo si Diyos pay et mabalin, tan kabaelan Diyos di am-
in.”
28 Pag et kanan Pedro, “Yan si dakami pay? Tan tinaynan mi di am-in ta
manbalin kami ay pasolot mo.”
29 “Aw kayman,” kanan Jesus, “yan tet-ewa pay din ibagak en dakayo ay
olay sino di manaynan sin beey na, aag-i na, da ama na en ina na, an-ak na
ya daga na begew sin naitapiana en sak-en ya din pangikaskasabaana sin
siged ay damag,
30 et mamin sin-gasot di awatena sin naey ay biyag mo din banol di
tinaynana. Ad-ad-ado di awatena ay beey, aag-i, iin-a, aan-ak ya daga.
Mapaligat abe, ngem sin tapin di agew pay, maidawtan si biyag ay iwed
patingga na.
31 Ngem ad-ado di nangato ed wani ay maibaba, ya ad-ado abe di nababa
ed wani ay maipangato.”

Din Maikatlo Ay Nangibagaan Jesus Sin Kateyana (Mat. 20:17-19; Luc. 18:31-34)

32 Sin nantiktikidan da Jesus ay emey ed Jerusalem, mangon-on-onas sisya.
Nasdaaw din papasolot na yan emeegyat abe din omon-onod ay ipogaw. Asi
et inayagan Jesus din sinpo ya dowa ay pasolot na ta omay-ayed da,
33 et kanana en daida, “Dengngen yo. Nay ay tomiktikid tako ed Jerusalem.
Mo somawang takos di, sak-en ay Anak di Ipogaw et maipolangak sin
papangolon di papadi ya mamaestron di linteg. Keddengan das sak-en ay
matey, pag dan omipolang sin Gentil
34 ta lomaslasoy, tomogpatogpa ya somoplisoplit da ya pag dan pomse,
ngem sin maikatlo ay agew pay, matagoak kasin.”

Din Kindaw Da Santiago En Juan (Mat. 20:20-28)

§ **10:19** Exodo 20:12-16; Deuteronomio 5:16-20. * **10:21** Ilaen din footnote sin 2:14.

35 Pag emey en Jesus da Santiago en Juan ay anak Zebedeo yan kanan da,
“Apo maestro, wada koma di kedawen mi en sik-a.”
36 “May, sinoy layden yo ay amagek para en dakayo?” kanan Jesus.
37 “Mo madayaw ka sin panturayam, patokdoem kod si dakami sin makan-
nawan ya makannigid mo,” kanan da ay sinombat.
38 Asi et kanan Jesus en daida, “Adi yo ammo din ibagbaga yo. Ay
maanosan yo aya din ligat ay nam-osek? Ay maitoled yo ay matey ay kaman
din iyat ko ay matey?”
39 “Mabalin,” kanan da.
Pag kanan Jesus, “Siya kayman ay manligat kayo ay kaman din ligat ko.
Matey kayo abe ay kaman din kateyak.
40 Ngem din tomokdo sin makannawan ya makannigid ko et magay
lebbeng ko ay mangibaga, tan enggay pinilin Diyos din tomokdos di.”
41 Sin nanngean din sinpo ay gagait da, inbonget das da Santiago en Juan.
42 Siya di inayagan Jesus daida am-in et kanana en daida, “Ammo yo ay din
maibilang ay tuturay isnan daga et ipipilit da din layden da sin iturturayan
da. Din nangato abe di saad na et ipaila da din turay da.
43 Ngem baken say iyat yo koma. Tan mo wada en dakayo di manglayad ay
ngomato, masapol ay silbiana din gagait na ay kaman baa,
44 ya din manglayad ay kapatgan et masapol ay silbiana di am-in ay ipogaw
ay kaman bag-en.
45 Tadonen yo komas sak-en ay Anak di Ipogaw, tan adiak inmali ay
masilbian mo adi et ta mansilbiak si kaipoipogaw ya idawat kon biyag ko
ay mangsobot si ad-ado.”

Din Nangaanan Jesus Sin Godab Bartimeus
(Mat. 20:29-34; Luc. 18:35-43)

46 Sinmawang da Jesus ya din papasolot na ed Jerico. Sin kinmaanan da,
nakiey di nabeweg ay ipogaw. Wada et di nagodab ay tinmotokdo sin benget
di kalsada ay makipalpalimos, si Bartimeus ay anak en Timeus.
47 Idi dinnge na ay wada si Jesus ay taga-Nazaret, kabogaw ay nangwani,
“Ay Jesus! Polin David! Maseg-ang ka paabe!”
48 Ad-adoy nangyamyam en sisya ta gominek koma, ngem sinepsep na et
ay inbogaw, “Polin David, maseg-ang ka paabe!”
49 Siya di et sinmaldeng si Jesus et kanana, “Ayagan yo kod sina.”
Pag dan ayagan din nagodab yan kanan da, “Tomoled ka, ipikam, tan doy
ipaayag daka.”
50 Kaiwalsi si Bartimeus sin tak-ep di bado na, kapika et omasag-en en
Jesus.
51 Pag kanan Jesus en sisya, “Sinoy laydem ay amagek en sik-a?”
“Apo,” insongbat din nagodab, “laydek ay makaila.”
52 “May, en ka,” kanan Jesus. “Nailatonan ka begew din talek mo.” Et pag
nakaan ay dagos din godab na et nakibeweg en da Jesus.

11

Din Nanaydayawan Di Kaipoipogaw En Jesus Sin Inmeyana Ed Jerusalem
(Mat. 21:1-11; Luc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

1 Somagsag-en pay da Jesus ed Jerusalem, sinmawang da sin demang di
Betfage ya ed Betania sin gowab di bilig ay Olivo. Nangon-onaena di dowa
ay pasolot na

2 ay nangwani, “Emey kayo sin doy ay ili ed demang. Kostokosto ay mo
domateng kayos di, datngan yo di anak di dangki ay adi nakabkabayoan ay
naitataked. Obaden yo ta iali yos na.
3 Mo waday mangipoot en dakayo, ‘Apay nga obaden yo sa?’ kanan yo en,
‘Masapol din Apo mi,’ et ipalobos na ay dagos.”
4 Inmey da ngarud, yan inila da tet-ewa din anak di dangki. Wada sin
kalsada ay naitataked sin bel-ayan di esa ay beey. Sin nangobadan da,
5 kanan di pinmipikas di, “Apay nga ob-obaden yo sa?”
6 Insongbat da din intogon Jesus en daida, et pag itay-on din doy nangila en
daida.
7 Pag dan iey en Jesus. In-ap-ap da din tak-ep di bado da sin edeg di dangki
et pag mangabayo si Jesus.
8 Ad-ado di ipogaw ay wadas di et in-ap-aplag da din tak-ep di bado da sin
kalsada. Din odom pay et inap-apan da din kalsada si pangan di kaiw ay
sinipat da sin benget na ta say pandayaw da en Jesus.
9 Din nangon-ona ya inmon-onod et inbogbogaw da ay nangwani, “Maday-
dayaw! Mabindisyonan koma nan inbaan Diyos ay panakaawak na!*
10 Mabindisyonan nan maiskat en Ari David! Madaydayaw si Diyos ed
langit!”
11 Domateng da pay ed Jerusalem, sinenggep si Jesus sin Timplo et inila
na di am-in ay wadas di. Pag komaan et inmey da ya din papasolot na ed
Betania, tan enggay masmasdem.

Din Kaiw Ay Igos Ay Magay Lames Na
(Mat. 21:18-19)

12 Sin napat-a ay pantattaolian da Jesus ay napod Betania, mandagaang
sisya.
13 Tinamang na di kaiw ay igos ay ad-adoy tobo na, et sinag-ena ta ilaena
mo waday lames na, ngem idi dinmateng sin kad-an di kaiw, wada et anggoy
di tobo na, tan daan di panaglalames di igos.
14 Isonga kanana sin kaiw ay doy, “Adi ka kasin manlamlames.” Et dinngen
din papasolot na din inbaga na.

Din Nangipabelaan Jesus Sin Man-ilaklako Sin Timplo
(Mat. 21:12-17; Luc. 19:45-48; Jn. 2:13-17)

15 Pag senggep si Jesus sin Timplo et inpabela na din man-ilaklako ya
manlaklako si maidaton en Diyos. Tinokang na abe din lalamisaan di
mansoksokat si pilak ya din totokdoan di man-ilaklako si kalapati.
16 Inparit na abe ay mandan di man-egen si kalga sin lak-am di Timplo.
17 Pag nan itdoan din kaipoipogaw yan kanana, “Naisolat sin kalin Diyos,
‘Din beey ko et makwani en pankarkararagan di ipogaw.’ Ngem dakayo pay
et nanbalinen yo si panosowitikan yos iib-a yo!”†
18 Nadamag din papangolon di papadi ya mamaestron di linteg din inamag
Jesus, et an-anapen da mo intoy iyat da ay mamse en sisya. Tan emegyat da
en sisya, begew tan nasdaaw din kaipoipogaw sin init-itdo na.
19 Idi pay malablabi, kinmaan da Jesus sin siyodad.

Din Maadal Sin Nangbaosan Jesus Sin Kaiw Ay Igos
(Mat. 21:20-22)

20 Sin napat-a, linabsan da din kaiw ay igos, et kambaw enggay nango, pati
din lamot na.

---

* **11:9** Salmo 118:26. † **11:17** Isaias 56:7; Jeremias 7:11.

21 Pag nemnemen Pedro din inbagan Jesus et kanana, “Apo, ilam! Din kaiw
ay binaosam et nango tet-ewa!”
22 Pag kanan Jesus, “Masapol ay waday pammati yo en Diyos.
23 Tet-ewa nan ibagak en dakayo, mo patien yo ay matongpal di ibaga yo
ay adi kayo mandowadowa, mabalin ay kanan yo sin bilig ay nay, ‘Komaan
kas na et pomadtok ka sin baybay,’ et matongpal.
24 Isonga kanak en dakayo, olay sino ay kedawen yo en Diyos et maidawat
tet-ewa mo talken yo ay sigurado ay awaten yo.
25 Mo mankarkararag kayo abe yan waday pangiligetan yo sin ib-a yo,
pakawanen yos sisya ta say pakawanen aben Ama tako ed langit si dakayo.
26 Ngem mo adi yo pakawanen, adi aben pakawanen Ama tako ed langit
din basbasol yo.”

Din Salodsod Maipanggep Sin Kalebbengan Jesus (Mat. 21:23-27; Luc. 20:1-8)

27 Sinmawang da kasin ed Jerusalem. Mandad-an pay si Jesus sin bel-ayan
di Timplo, inmey en sisya din papangolon di papadi, din mamaestron di
linteg ya din aam-a.
28 Pinoot da en sisya ay nangwani, “Sinoy lebbeng mo ay mangam-amag en
dana? Sinoy nangidawat en sik-a sin kalebbengam ay nay?”
29 Kanan aben Jesus, “Wada abey pootek kod en dakayo on-ona. Mo
songbatan yo, asiak aben ibaga din kalebbengak ay mangam-amag en dana.
30 Siya na din salodsod ko. Sinoy nangidawat en Juan si kalebbengana ay
namonbonyag si kaipoipogaw? Ay si Diyos ono ipogaw?”
31 Pag dan man-asipoot ay nangwani, “Ay sinoy isongbat tako? Mo kanan
tako en si Diyos di nangidawat si lebbeng na, kanan samet Jesus en, ‘Mo siya
sa, apay ngarud ay adi yo pinatpatis sisya?’
32 Ngem mo kanan tako en owat ipogaw di nangidawat, ay inayan!” Say
kanan da di, tan emegyat da sin kaipoipogaw, tan patien da am-in ay tet-ewa
ay mamadto si Juan.
33 Pag da et kanan en Jesus, “Adi mi ammo.”
Kanan aben Jesus, “Mo siya sa, adiak aben ibaga en dakayo mo sinoy
nangidawat en sak-en si kalebbengak ay mangam-amag en dana.”

12

Din Pangarig Maipanggep Sin Makitaltalon Sin Kaobasan (Mat. 21:33-46; Luc. 20:9-19)

1 Pag kanan Jesus ay mangiarig, “Wada di esa ay ipogaw ay nangis-ek
si ad-ado ay obas. Binatog na din nanliniked, et tinolikawana di bato ay
manaytaya sin someset ay danom di lames na mo igatin da. Nan-isaad abe si
nakayang ay kalapaw ay pantean di mangadog. Pag nan ipaayowan si odom
ay mantaltalon, et pag emey sin addawi ay ili.*
2 Domteng pay din panagbobolas si obas, inbaan din nakin nom-a di bag-
ena ta ena alaen din bingay na.
3 Ngem idi sinmawang sisya, sinoplit din nangnangset ya inpasaa da ay
enggay nakoskosan.
4 Isonga kasin inbaan din nakin oka di esa ay bag-en. Ngem pinat-oan da
din toktok na ya binabainan da.
5 Isonga namitlo ay nan-ibaa si bag-en, ngem din maikatlo ay nay et pinse
da. Wada abey naiskat ay inbaa na, ngem sinoplit day odom ya pinse day
odom.

* **12:1** Isaias 5:1-2.

6 Idi siya di, naabos din ibabbaa na et anggay din laydelaydena ay anak
na si nabay-an. Isonga pag nan ibaa din anak na, tan kananas nemnem na,
‘Kabain das sisya.’
7 “Ngem sin sinmawangan din anak na, kanan din makitaltalon, ‘Si naey di
akin tawid sin nom-a ay nay. Peslen tako et ta bansen tako nan tawid na!’
8 Pag da et depapen et peslen da, asi da initpig din awak na sin lasin di
kaobasan.”
9 Pag kanan Jesus, “Sino ngata di amagen din nakin nom-a sin doy da ay
makitaltalon? Adi ena ngarud peslen daida ta asi na aben ipaayowan din
nais-ek sin odom ay ipogaw.
10 Apay nga adi yo maawatan din inpaisolat Diyos ay kanana,
‘Din bato ay sinigaan din man-isassaad si beey et say nanbalinen Diyos ay
kabanolan ay bato ay mangipakneg sin beey.
11 Say inamag Apo Diyos na, et sigesiged ya nakaskasdaaw sin pangila
tako.’ ”†
12 Pag layden din doy papangolon di Judio ay depapen si Jesus, tan ammo
da ay daida di inbagbagan di pangarig. Ngem emegyat da sin kaipoipogaw,
isonga tinaynan da.

Din Salodsod Maipanggep Sin Panbayadan Das Bowis (Mat. 22:15-22; Luc. 20:20-26)

13 Pag dan ibaa di odom ay naitatapi sin bonggoy Herod ya Fafariseo ta mo
waday songbat na, say pangidaruman da en sisya.
14 Idi dinatngan das sisya, kanan da, “Apo maestro, ammo mi ay tet-ewa
am-in di kankanam. Ammo mi abe ay adi ka panlaslasinen din waday
kabigbigana, mo adi et it-itdom din tet-ewa ay maipanggep sin layden Diyos
ay amagen di ipogaw. Isonga ibagam kod mo labsingen mi din linteg tako mo
manbayad kamis bowis sin Emperador ed Roma. Ay bayadan mi ono adi?”
15 Ngem ammon Jesus ay siksikapan das sisya, isonga pag nan kanan en
daida, “Apay nga padpadasen yos sak-en? Omya kayo kod si esay pilak ta
ilaek.”
16 Idi in-ali da en sisya, kanana en daida, “Sinoy nakin ropa ya nakin
ngadan isna?”
“Din Emperador,” insongbat da.
17 “Mo siya sa,” kanan Jesus, “din okan Emperador et idawat yo en sisya,
ya din okan Diyos et idawat yo abe en Diyos.” Sin nanngean das di, peteg ay
nasdaaw da en sisya.

Din Salodsod Maipanggep Sin Natey Ay Matago Kasin (Mat. 22:23-33; Luc. 20:27-40)

18 Wada da abe di Sadduceo ay inmey en Jesus. Daida di esa ay bonggoy di
Judio ay mangmangwani en adi kasin matago di natey. Kanan da en sisya,
19 “Apo maestro, kanan din linteg tako ay insolat Moses, ‘Mo waday sin-
asawa ay magay anak da ya matey din lalaki, masapol ay asawaen din agi na
din nalasang ta say mo way anak da, kaman say anak din natey.’‡
20 May kod, wada kano di pito ay sisiag-i ay lallalaki. Nangasawa din
pangpangoan, ngem natey ay iwed anak da.
21 Isonga naisokat iyogtana et inasawa na din balo, ngem natey ay iwed
abey anak da. Iso na abe sin maikatlo. Pag siyasiya di. Am-in din doy pito ay
sisiag-i et nansososkat da ay nangasawa sin balo ay sana,
22 yan natey da am-in ay magay anak da. Pag omanongos ay matey din
babai.

† **12:11** Salmo 118:22-23. ‡ **12:19** Deuteronomio 25:5.

23 May kod, mo sin tapin di agew sin katagoan kasin di natnatey, sino ngin
en daida di kosto ay akin asawa en sisya? Tan inasawa da am-in."
24 Sinongbatan Jesus ay nangwani, "Naipaksaw kayo, tan adi yo maawatan
din naisolat ay kalin Diyos ya adi yo aben maawatan din panakabalina.
25 Tan mo matago kasin di natnatey, adi da man-aasawa mo adi et mais-o
da sin aanghel ed langit.
26 Et mo maipanggep abe sin kasin katagoan di natey, kaman yon adi
binasa din inpaisolat Diyos en Moses maipanggep sin manbidbidang ay kaiw
ay kanana, 'Sak-en si Diyos ay deda ay Diyos da Abraham en Isaac ya si
Jacob.'§ Say kanana di olay mo nabayag ay nanatey da Abraham.
27 Di layden nina ay kalien et matago kasin di natey, tan si Diyos et baken
Diyos di natey ay ipogaw mo adi et din matmatago. Isonga tet-ewa ay dadlon
kayon naipaksaw."

Din Kapatgan Ay Bilin Diyos
(Mat. 22:34-40; Luc. 10:27)

28 Wada di maestron di linteg ay nanannge sin nanngangalatan din Sad-
duceo ya si Jesus et pinoot na en Jesus, "Sino di kapapatgan ay bilin?"
29 Kanan Jesus, "Siya na din kapapatgan ay bilin Diyos. 'Dengngen yo ay
Israelita. Es-esa di Apo tako ay si Apo Diyos, magay odom.
30 Masapol ay imongsan mo di am-in ay nemnem, laing ya bikas mo ay
manglaylayad en Diyos ay Apom.'*
31 Din maikadwa ay kapapatgan et: 'Masapol ay laylaydem di ib-am ay
kaman din pananglayad mo sin awak mo.' Maga di bilin ay napatpateg mo
da naey."†
32 "Kosto, apo maestro," kanan din maestron di linteg. "Tet-ewa din
inbagam ay es-esa di Diyos, magay odom.‡
33 Kosto abe ay masapol ay imongsan tako di am-in ay nemnem, laing ya
bikas tako ay manglaylayad en sisya, yan masapol abe ay laylayden tako di
ib-a tako ay kaman din pananglayad tako sin awak tako. Napatpateg mo
patien tako din dowa ay bilin ay nay mo din pangidatdatonan takos animal
ya odom ay daton en Diyos."§
34 Sin nanngean Jesus sin kalaing di songbat na, kanana en sisya, "Dandani
ay maitapi ka sin panturayan Diyos." Et manlogi isdi, maga di mangitoled ay
manpoot en Jesus.

Din Salodsod Maipanggep Sin Messias
(Mat. 22:41-46; Luc. 20:41-44)

35 Sin nan-it-itdoan Jesus sin Timplo, kanana, "Apay nga kanan din mamae-
stron di linteg en polin David din Messias?
36 Tan din inpaibagan di Ispiriton Diyos en David et siya na.
'Kanan Apo Diyos en Apok: Tomokdo ka sin makannawan ko engganas
abakek din kaibaw mo.' "*
37 Pag itoloy Jesus ay nangwani, "Mo say kanan David en Apo na din
Messias, intoy iyat na ay polin David?" Et laylayden din nabeweg ay ipogaw
ay manmannge sin kankanana.

Din Pangwanin Jesus Sin Maestron Di Linteg Ya Fariseo
(Mat. 23:1-36; Luc. 20:45-47)

38 Intoloy Jesus ay nan-itdo yan kanana, "Siliban yo din mamaestron di
linteg, tan layden da ay manbabado si kagkagam-is ay nagayad ta say waday

§ **12:26** Exodo 3:6. * **12:30** Deuteronomio 6:4-5. † **12:31** Levitico 19:18. ‡ **12:32** Deuteronomio 4:35. § **12:33** Hosea 6:6. * **12:36** Salmo 110:1.

kailasinan da ya layden da abe ay daydayawen din mangila en daida ay mangwani en, 'Emeyam, apo?' mo en da manpasyal sin markitan.
39 Pilpilien da abe din kasigedan ay tokdoan sin sinagoga, ya mo en da makipangan, siyat din napateg ay ipogaw di en da pakitokdoan.
40 Iet-etekan da pay di nabalo ay babbabai ta say alaen da din gamgameng da ya olay din beey da dowan dan paandoandoen din kararag da sin pangiilaan di kaipoipogaw. Awni man et madagdagsen din dosa da."

Din Indawat Di Nalasang En Diyos (Luc. 21:1-4)

41 Pag en tomokdo si Jesus et sasagangena din kaikoskosnongan di pilak sin Timplo. Pag nan boyboyaen di kaipoipogaw ay mangikoskosnong si pilak da. Ad-adoy babaknang ay nangikoskosnong si ad-ado.
42 Asi et somawang di nalasang ay nabiteg ay nangikosnong si dowa ay balkeg ay kababaan di banol na.
43 Pag ayagan Jesus din papasolot na yan kanana en daida, "Tet-ewa met nan ibagak en dakayo ay ad-ad-ado din inkosnong din nay nabiteg ay balo mo din inkosnong am-in di odom.
44 Tan mo din odom et din sobran di kinabaknang da anggoy di indawat da, ngem din balo ay nay et olay nabibiteg, indawat na am-in ay katagoana."

13

Din Timpon Di Ligat Ay Domateng Sin Tapin Di Agew (Mat. 24:1-14; Luc. 21:5-19)

1 Sin binmalaan Jesus sin Timplo, kanan di esay pasolot na, "Apo maestro, ilam din dadakke ay bato ay in-amag das Timplo ya bebbeey ay linak-am na. Nais-et iman di inyat da ay nangiamag."
2 "Aw kayman," kanan Jesus, "il-ilaen yo am-in dana ay beey ay dadakke, ngem awni et maiwalang da am-in, tan iwed di olay esay bato si komakaman sin kad-ana."
3 Pag dan mantikid sin bilig ay Olivo et tinmokdos Jesus ay sinasagang na din Timplo. Asi pay inmasag-en da Pedro, Santiago, Juan ya si Andrew en sisya ay ang-anggoy da et kanan da,
4 "Ibagam kod mo pig-an di kaamagan nisa ya sinoy sinyal si pangimatonan mi ay dandani di katongpalan da am-in."
5 Sinombat si Jesus ay nangwani, "Siliban yo ta adi kayo kaietekan.
6 Tan ad-ado da di omali ay mangwani en, 'Sak-en met din Messias,' et ad-ado di ietekan da.
7 Dengngen yo abe din banangbang di gobat ay maisag-en en dakayo ya damag di gobat sin odom ay il-ili, ngem adi kayo emeg-egyat. Masapol ay maamag dana, ngem daan pay din panpatinggaan di lobong.
8 Tan man-gogobat din kailiili ya siya abe sin gogobierno. Wada abe di yegyeg sin kailiili. Wada abe di betil. Ngem am-in dana et kaman owat din panngitingitan di eges di babai mo iloglogi na ay man-anak.
9 "Siliban yo, tan depapen ya idarum das dakayo ya sopliten das dakayo sin kasinasinagoga. Begew sin pammati yo en sak-en, maidarum kayo abe sin gogobernador ya aari, et say waday gondaway yo ay mangibaga sin siged ay damag en daida.
10 Din siged ay damag et masapol ay maikasaba on-ona sin kailiili isnan daga, asi domateng din panpatinggaana.

11 Mo bistigalen das dakayo, adi kayo madandanagan si ibaga yo, tan sin
oras ay doy, maipaammo en dakayo din kosto ay ibaga yo. Tan baken si
dakayo di nakin kali mo adi din Ispirito Santo.
12 "Sin doy ay timpo, wada da di manglipot si agi na sin tuturay ta peslen
da. Iso na sin aam-a ay lipotan dan aan-ak da sin tuturay ta peslen da. Din
anan-ak abe et kontraen dan aam-a ya iin-a da et ipapse da.
13 Am-in di ipogaw et kaliliget das dakayo begew sin nakies-esaan yo en
sak-en. Ngem mo ipapasnek yo ay mamati ay adi mankeykeyat enggana ay
makdeng di panligatan yo, maisalakan kayo."

Din Kabakasan Di Jerusalem
(Mat. 24:15-22; Luc. 21:20-24)

14 Intoloy Jesus ay nangwani, "Awni et wada di 'kaliliget ay domadael'
ay pomipika sin bakenan kalebbengan.* (Din mamasa isna et maawatana
koma.) Mo ilaen yo di, din mantetee ed Judea et masapol ay dalasen da ay
lomayaw sin kadondontogan.
15 Din wada sin bel-ayan di beey na et masapol ay adi mataktak ay senggep
ay en manga sin bonag na.
16 Din wada abe sin payew et adi koma somaa ay en man-as tak-ep di bado
na.
17 Sin da doy ay agew, kaseseg-ang iman din maliton ya din way pan-
sosoena.
18 Ikararag yo ay adi koma maitompong dana ay ligat sin pinag-aandap.
19 Tan din timpon di nalabes ay ligat ay sana et magay kaiisoana manlogi
sin naparsuaan di lobong enggana ed wani, ya maga abe di makaiso sin tapin
di agew.
20 Mo doy ya adi ninemnem Diyos ay paaptiken din doy timpo ay panli-
gatan, maga di ipogaw si mabay-an isnan daga. Ngem laton ay paaptikena
begew sin pinili na ay ipogaw na."
21 Intoloy Jesus ay nangwani, "Sin doy ay timpo, mo waday mangwani en
dakayo, 'Ilam, naey din Messias,' ono 'Dooy baw sisya,' adi yo patpatien.
22 Tan manpaila di makaetek ay iipogaw ay mangwani en daida kano din
Messias ya daida kano di mamadto. Et ipaila da di nakaskasdaaw ay sinyal ya
milagro ta say ietekan da koma di kaipoipogaw ya olay din ipogaw ay pinilin
Diyos mo mabalin.
23 Isonga siliban yo, tan nay ay indadaan ko en dakayo."

Din Omalian Di Anak di Ipogaw
(Mat. 24:29-31; Luc. 21:25-28)

24 "Makdeng pay din timpon di ligat ay doy, pag et bomolinget din agew ya
adi somlag din bowan.
25 Matekdag abe din katalatalaw ya maikiweg din am-in ay wada ed
kayang.
26 Et pag dan ilaen sak-en ay Anak di Ipogaw ay omal-ali ay maikoyog sin
liboo. Peteg di panakabalin ko ya dadlonak mansilap si kinadiyos ko.
27 Pag et ibaak din aanghel sin opat ay kapoan di dagem ta en da sinopen
din pinilik ay ipogaw ko sin am-in ay solin di lobong."

Din Maadal Sin Kaiw Ay Igos
(Mat. 24:32-35; Luc. 21:29-33)

28 Pag kanan Jesus, "Nemnemen yo din kaiw ay igos ta say pan-adalan yo.
Mo manngengeta din panga na yan tomobo, namnamaen yo ay dandani di
pinag-oodan.

---

* **13:14** Daniel 9:27; 11:31; 12:11.

29 Et siya abe mo ilaen yo ay maam-amag am-in dana ay inbagbagak en
dakayo, ammo yo ay dandani di omaliak.
30 Tet-ewa nan ibagak en dakayo ay matmatago pay laeng di odom ay
ipogaw ay wada ed wani mo matongpal am-in din inbagak.
31 Mankaiiwed din wada ed kayang ya din daga ay nay, ngem din kalik pay
et komakaman si eng-enggana."

Magay Mangammo Mo Pig-an Di Omalian Di Anak di Ipogaw (Mat. 24:36-42; Luc. 17:26-30)

32 Kanan aben Jesus, "Mo din inbagak en dakayo, magay nakin ammo sin
agew ya oras ay katongpalana. Olay din aanghel ed langit et adi da ammo.
Olay sak-en ay Anak Diyos et adiak aben ammo. Tan magay nakin ammo mo
adi et anggoy si Diyos Ama.
33 Siliban yo ngarud, mansasagana kayo si kanayon, tan adi yo ammo mo
pig-an di maamagana.
34 Maiarigak si lalaki ay mansagana ay emey si addawi ay ili. Italek na
din beey na sin baa na, yan paamag na sin esa ya esa din kosto ay obla na.
Bilinena abe din gowardiya ta adi kaseyseyep.
35 Isonga mansasagana kayo, tan adi yo ammo mo pig-an di pantaoliak ay
nakin beey, mo sin malablabi, gawan di labi, gabis, ono mapat-aana.
36 Into et mo bigla di omaliak, agpos et mo adiak datngan dakayo ay
naseseyep.
37 Din nay inbilin ko en dakayo, ibilin ko abe sin am-in ay ipogaw ta say
mansasagana kayo am-in."

14

Din Nanganapan Da Si Iyat Da Ay Mamse En Jesus (Mat. 26:1-5; Luc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

1 Kolang di doway agew sin domatngan di fiestan di Judio ay makwani
en Nalabas ay panganan da sin tinapay ay magay labadura na.* Et din
papangolon di papadi ya din mamaestron di linteg et an-anapen da mo intoy
iyat da ay manpap en Jesus ay adi maam-ammoan ta say ipapse da.
2 Kanan da, "Basta adi tako itomtompong sin fiesta tan into et mo man-
gogolo din kaipoipogaw."

Din Nangisoyatan Di Babai Si Bangbanglo Sin Toktok Jesus (Mat. 26:6-13; Jn. 12:1-8)

3 Sin kawadan da Jesus ed Betania, en da nakikan sin beey Simon ay kinaan
Jesus din kaeegyat ay sakit di kodil na. Idi mangmangan da, sinmag-en en
Jesus di babai ay nananggen si botilya ay alabastro di amag na ay napay-an
si natanig ay nardo, esa ay kanginaan ay bangbanglo. Insoyat na sin toktok
Jesus.
4 Asi et binmonget di odom ay wadas di yan nankinali da, "Ay-ayyoayyo!
5 Nailako koma di si nasurok ay toloy gasot ay denario ta maidawat sin
nabiteg." Pag dan pis-opis-oyen din babai.
6 Ngem kanan Jesus, "Bay-an yo! Apay nga palpaligaten yos sisya? Maya-
mayat di inamag na en sak-en!
7 Tan kanayon ay waday nabiteg sin kad-an yo, et olay sino ay oras ay
layden yo, mabalin ay badangan yos daida,† ngem mo sak-en pay, bakenak
wadas kanayon en dakayo.

---

* **14:1** Exodo 12:1-27. † **14:7** Deuteronomio 15:11.

8 Inamag na di kabaelana. Sinapsapa na ay nangisoyat sin bangbanglo ay
nay en sak-en ta say isagana na din awak ko para sin kaiponponak.
9 Tet-ewa nan ibagak en dakayo ay olay intos nan daga di kaikaskasabaan
di siged ay damag, madaddad-at abe din inamag di babai ay nay ay pangnem-
neman di ipogaw en sisya."

Din Nakitolagan Judas Ay Manglipot En Jesus
(Mat. 26:14-16; Luc. 22:3-6)

10 Pag emey si Judas Iscariot ay esa sin sinpo ya dowa ay pasolot Jesus sin
papangolon di papadi ta makitolag mo intoy iyat na ay mangipolang en Jesus
en daida.
11 Peteg di ragsak da et inkari da ay iyaan das pilak. Pag ilogin Judas ay
manganap si waya na ay manglipot en Jesus.

Din Nansaganaan Da Sin Maodi Ay Makiokoban Da En Jesus
(Mat. 26:17-25; Luc. 22:7-13)

12 Domateng pay din damo ay agew di fiesta ay makwani en Tinapay ay
Magay Labadura na, et say namaltian da si anak di karnero para sin fiesta ay
makwani en Nalabas. Inmey din papasolot Jesus en sisya et pinoot da, "Intoy
laydem ay en mi pangisaganaan si kanen tako para sin fiesta ay makwani en
Nalabas?"
13 Pag ibaan Jesus di dowa ay pasolot na ay nangwani, "Emey kayo sin
siyodad. Mo somawang kayos di, waday abaten yo ay lalaki ay en nanakdo.
14 Onoden yo sin beey ay segpena, et kanan yo sin akin beey, 'Inbagan din
Apo tako mo into di kowarto ay ena makiokoban en dakami ay pasolot na sin
para fiesta?'
15 Asi na itdo en dakayo di annawa ay kowarto ed kayang ay kad-an di am-
in ay masapol tako. Saganaen yo din kanen takos di."
16 Siya di, pag manlobwat din dowa ay pasolot na ay sana et inmey da sin
siyodad. Et tinmet-ewa din am-in ay inbagan Jesus en daida. Et pag dan
saganaen din kanen da ay para sin fiesta.
17 Idi nalabi, say inmeyan da Jesus ya din sinpo ya dowa ay pasolot na din
beey ay doy.
18 Mangmangan da pay, kanan Jesus, "Tet-ewa nan ibagak en dakayo ay
waday esa en dakayo ay naiookob ay manglipot en sak-en."‡
19 Palaloy sakit di nemnem da, et nansososkat da ay nanpoot en sisya, "Tan
mo sak-en, ay siya?"
20 "Esa met en dakayo ay sinpo ya dowa ay makisiwsiwsiw en sak-en si
tinapay sin mallokong ay nay," kanan Jesus ay sinombat.
21 "Tan sak-en ay Anak di Ipogaw et mateyak met, tan say inpaisolat Diyos
ed nabaon, ngem kaseseg-ang pay san manglipot en sak-en. Agpos et koma
mo adi naianak!"

Din Maodi Ay Nakiokoban Jesus Sin Pasolot Na
(Mat. 26:26-30; Luc. 22:14-20; 1 Cor. 11:23-25)

22 Idi mangmangan da pay laeng, nan-as Jesus si tinapay et nan-iyaman en
Diyos. Asi na pag pit-ipit-ingen et idawat na sin papasolot na ay nangwani,
"Alaen yo na, tan si naey di awak ko."
23 Pag man-as tasa ay napay-an si danom di obas et man-iyaman en Diyos.
Pag nan idawat en daida et nantedted-an da am-in.
24 Kanan Jesus, "Si naey di dadak ay maniglot sin baro ay tolag Diyos.
Omayos mo mateyak para sin ad-ado ay kaipoipogaw.§

‡ **14:18** Salmo 41:9. § **14:24** Exodo 24:8; Jeremias 31:31-34.

25 Tet-ewa nan ibagak en dakayo ay adiak kasin omin-inom si danom di
obas enggana sin agew ay makiinomak en dakayo sin baro ay danom di obas
sin panturayan Diyos."
26 Idi naibagan Jesus di, nankanta da ay nandayaw en Diyos, et pag dan
bomala ay emey sin bilig ay Olivo.

Din Nangipadtoan Jesus Sin Nangisaotan Pedro En Sisya (Mat. 26:31-35; Luc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

27 Idi wada da sin danan, kanan Jesus en daida, "Awni man et tomaynan
kayo am-in et lomayaw kayo, tan waday inpaisolat Diyos ay kanana, 'Awni
et peslek din mangay-ayowan sin kakarnero et mansisian da.'*
28 Ngem mo tagoen kasin Diyos sak-en, mangon-onaak mo si dakayo ay
emey ed Galilea."
29 Asi et kanan Pedro, "Olay mo lomayaw am-in dana ay gagait ko, adiak
pay taynan sik-a."
30 Kanan Jesus, "Awni kadi, sin daan pamidwaan di kawwitan ay mantan-o
sin nay ay labi, mamitlo ka ay mangwani en adim am-ammos sak-en."
31 Pag et ipipilit Pedro ay nangwani, "Olay mo masapol ay makikateyak en
sik-a, adiak polos isassaot sik-a." Et siya abe di inbagan din am-in ay gagait
na ay pasolot.

Din Nankararagan Jesus Ed Getsemani (Mat. 26:36-46; Luc. 22:39-46)

32 Somawang pay da Jesus ya din papasolot na sin lugar ay makwani en
Getsemani, kanana en daida, "Itokdo yos na, ta dowanak en mankararag."
33 Pag nan ayagan da Pedro en Santiago ya si Juan, et nakiey da en sisya.
Manlogi isdi, peteg ay mansakit nemnem na ya nadagsenan sisya,
34 et kanana en daida, "Nalabes nan sakit di nemnem ko. Kaman siya nay
kateyak. Mantee kayos na yan adi kayo kaseyseyep."
35 Pag emey sin dagdagas et nanlakob-o ay mankararag ay mo mabalin
koma, adi katoloy din maamag en sisya.
36 "Ama, Ama," kanana, "kabaelam am-in. Ipalobos mo kod ay adiak nam-
osen din nay omali ay ligat ko. Ngem baken koma din laydek mo adi din
laydem di matongpal."
37 Mantaoli pay sin kad-an di tolo ay pasolot na ay doy, dinatnganas daida
ay naseseyep. Siya di kanana en Pedro, "Ay Simon, ay naseseyep ka baw? Ay
adi ka makaitoled si seyep mo si olay es-esa ay oras?
38 Adi kayo maseyseyep, mo adi et mankararag kayo ta say adi kayo
masolsolisog. Tan kosto kayman di panggep yo, ngem nakapoy di awak yo."
39 Pag kasin en mankararag si Jesus ay kaman din inyat na sin damo.
40 Mantaoli pay kasin sin kad-an di papasolot na, naseseyep da kasin, tan
adi da makakiyat sin mata da. Et adi da ammoy ibaga da en sisya.
41 Isonga inmey kasin ay mankararag. Mantaoli pay sin naikapitlo, kanana
sin papasolot na ay sana, "Kambaw gan-ganasen yo pay laeng ay maseseyep!
Ado sa! Tan enggay dinmateng din oras ay inkeddeng Diyos, et sak-en ay
Anak di Ipogaw et maipolangak sin managbasol ay ipogaw.
42 Ibangon yo, tan nay omal-ali din manglipot en sak-en. En tako abten."

Din Nadpapan Jesus (Mat. 26:47-56; Luc. 22:47-53; Jn. 18:1-11)

* **14:27** Zekarias 13:7.

43 Deda ay mankalkali si Jesus, sinmawang si Judas ay esa sin sinpo ya
dowa ay pasolot na. Ad-ado di kabeweg na ay inbaan din papangolon di
papadi ya din aam-an di Judio ay nan-egeegen si kampilan ya pat-o.
44 Waday sinyas ay nakitolagan Judas sin kabeweg na ta say pangimatonan
da en Jesus. Kanana, “Din ongoak et say depapen yo. Dadlon yon siliban ay
mangikaan en sisya.”
45 Siya di inmey en Jesus ay dagos ay nangwani, “Apo maestro, komosta
ka?” Pag na et ongoan.
46 Pag dan depapen si Jesus et pinden da.
47 Dowan et di esa ay pinmipika isdi et kaoksot sin kampilana. Kabetbet
sin bag-en di kangatoan ay padi et nalongodan inga na.
48 Pag kanan Jesus en daida, “Ay tollisanak aya ta inmali kayo ay nan-
egeegen si kampilan ya pat-o ay en dompap?
49 Inag-agew met ay wadaak sin Timplo ay nan-it-itdo en dakayo, ngem
adi kayo dinomdompap. Ngem naamag am-in dana ta say matongpal din
inpaisolat Diyos.”
50 Sin nangwanian Jesus sidi, kalayaw din am-in ay pasolot na et tinaynan
da.
51 Wada et di esay baro ay omon-onod en Jesus ay nangigagaley si lopot et
anggoy. Kanan din sosoldado en pakidpap da et ginamdot da din in-gagaley
na.
52 Ngem kaiwalsi yan katagtag ay nanlallalabos.

Din Namistigalan Di Tuturay Di Judio En Jesus (Mat. 26:57-68; Luc. 22:63-71; Jn. 18:19-24)

53 In-ey das Jesus sin beey di kangatoan ay padi ay nasisinopan din
papangolon di papadi, aam-a ya mamaestron di linteg.
54 Mo si Pedro pay et inmon-onod ay namona di betaey da engganas
dinmateng sin bel-ayan di beey ay sana. Pag en makitokdo sin gogowardiya
ay man-anido.
55 Mo din papangolon di papadi ya din odom ay papangolo et nan-an-anap
das pamabasol dan Jesus ta say pangidaruman dan sisya ta ipapse da. Ngem
magay inanap da,
56 tan olay ad-ado di nantistigo ay man-etek maipanggep en sisya,
nankokontra din intistigo da.
57 Idi siya di, wada da di pinmika ay mantistigo. Kanan da ay nangietek,
58 “Dinnge mi din nangwanian nina en bakasena kano din Timplo ay nay
ay inamag di ipogaw ta asi na kanon saaden di esa ay Timplo si tolo ay agew
ay baken ipogaw di mangisaad.”
59 Ngem olay din intistigo da ay nay et nankokontra.
60 Siya di pinmika din kangatoan ay padi sin sangoanan da am-in et kanana
en Jesus, “Ay magay maisongbat mo aya sin nay inpabasol dana en sik-a?”
61 Ngem ginmiginek ay magay insongbat na. Isonga kanan aben din
kangatoan ay padi, “Ay sik-a din Messias ay Anak di madaydayaw ay Diyos?”
62 “Aw yan,” kanan Jesus ay sinombat. “Et mo sin tapin di agew, ilaen
yos sak-en ay Anak di Ipogaw ay tomotokdo sin makannawan Diyos ay
manakabalin. Ilaen yo abes sak-en ay omal-ali ay mapod langit ay maikoyog
sin liboo.”
63 Sin nanngeanas di, binisngit din kangatoan ay padi din mismo ay bado
na begew sin bonget na yan kanana, “Ay siya mo masapol tako pay laeng di
mantistigo?
64 Nay met ay dinnge tako din inbaga na ay mangis-o sin awak na en Diyos!
Sinoy pannemnem yos na?” Et kineddengan da am-in ay matey.

65 Pag ilogin di odom en daida ay manogpatogpa sin ropa na. Kinopopan da
aben mata na yan dinespedespeg da ay nangwani, “May kod ay, pogtoam mo
sinoy nanespeg en sik-a.” Din gogowardiya abe et tinampitampik das sisya.

Din Nangisaotan Pedro En Jesus
(Mat. 26:69-75; Luc. 22:54-62; Jn. 18:15-18,25-27)

66 Mo si Pedro pay et wada pay laeng sin bel-ayan di beey yan nalabas di
balasang ay baan di kangatoan ay padi.
67 Sin nangilaana en Pedro ay man-an-anido, insin-eng nas sisya yan
kanana, “Esa ka met ay gait Jesus ay taga-Nazaret.”
68 Ngem insaot na ay nangwani, “Ado paabe na! Adiak met ammo san
ibagbagam ya adiak aben maawatan.” Pag emey sin benget di bel-ayan sin
kad-an di pasbol. Et nantan-o di kawwitan.†
69 Pag kasin inilan din doy ay balasang sisya et kanana sin pinmipikas di,
“Din lalaki ay doy et esa met en daida.”
70 Ngem kasin insaot Pedro.
Maaw-awni pay, kanan aben din pinmipikas di, “Tet-ewa met ay esa ka en
daida, tan taga-Galilea ka abe.”
71 Asi et manbayos si Pedro ay nangwani, “Sapay koma ta domosas Diyos
mo baken tet-ewa nan kankanak. Isapatak ay adiak polos am-ammo din
lalaki ay ibagbaga yo.”
72 Pag et ipidwan din kawwitan ay toman-o. Et pag nemnemen Pedro din
inbagan Jesus ay sin daan pamidwaan di kawwitan ay mantan-o, mamitlo ay
kanana en adi na ammos sisya. Et dadlon naabak si sakit di nemnem na et
man-anog-og.

15

Din Naipolangan Jesus En Pilato
(Mat. 27:1-2,11-14; Luc. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

1 Sin napat-aana, nanmimiting din papangolon di papadi, aam-a, mamae-
stron di linteg ya din am-in ay waday turay na ay mangiosay, et nantotolag
da mo sino di amagen da en Jesus. Pag dan baloden et en da inpolang en
Gobernador Pilato.
2 Pinoot Pilato en sisya, “Ay sik-a baw din arin di Judio?”
“Mo say kanam et siya,” insongbat Jesus.
3 Din papangolon di papadi et ad-adoy inpabasbasol da en Jesus.
4 Siya di et kanan Pilato, “Dinngem din ad-ado ay ipabasbasol da en sik-a.
Ay magay songbat mo?”
5 Ngem adi inpidpidwan Jesus ay nanongbat, isonga peteg ay nasdaaw si
Pilato.

Din Naikeddengan Jesus Ay Matey
(Mat. 27:15-26; Luc. 23:13-25; Jn. 18:39-19:16)

6 Din ogalin Pilato sin tonggal fiesta ay makwani en Nalabas et ibolos na di
esa ay balod ay pilien di kaipoipogaw.
7 Sin doy ay timpo, ad-adoy balod ay namse si ipogaw sin nakigobatan da
sin gobierno. Si Barabbas di ngadan di esa.
8 Idi siya di, nasinop din kaipoipogaw sin kad-an Pilato et kindaw da ay
ibolos na di esa ay balod tan say ogali na.
9 Kanan Pilato, “Ay layden yo ay ibolos ko din Arin di Judio?”

† **14:68** Din nay maipanggep sin kawwitan et maga sin odom ay manuskrito sin Griego.

10 Say pinoot na di, tan ammo na ay inpolang din papangolon di papadi si
Jesus en sisya begew si apos da.
11 Ngem din papangolon di papadi et sinogsogan da din kaipoipogaw ta say
kedawen da ay si Barabbas di maibolos ay baken si Jesus.
12 "Mo siya sa, intoy iyat ko ngarud en Jesus ay kanan yo en Arin di Judio?"
kanan Pilato.
13 "Ilansam sin krus!" kanan da ay nangibogaw.
14 "Ay tan? Sino ngin di basol na?" kanan Pilato.
Ngem nasepsep et ay ibogbogaw da, "Ilansam sin krus!"
15 Idi siya di, inbolos Pilato si Barabbas, tan laydena ay mapnek din
kaipoipogaw, ngem si Jesus pay et inpasoplit na et pag nan ipolang sin
sosoldado ta en da ilansa sin krus.

Din Nanglaslasoyan Di Sosoldado En Jesus
(Mat. 27:27-31; Jn. 19:2-3)

16 Inisgep din sosoldado si Jesus sin beey di gobernador et inpasinop da din
am-in ay gagait da.
17 Pag dan badoan si Jesus si manbalanga ay nagayad ay kaman din ibadon
di ari. Nan-apid da abe si pagat ay inkorona da en sisya.
18 Pag dan ilogi ay manglaslasoy ay mangwani, "Matagotago ka ay Arin di
Judio!"
19 Sineppaseppat das pa-o din toktok na dowan da aben togpatogpaan. Asi
da aben mandokmog ay agin dadayaw en sisya.
20 Idi nakdeng ay nilaslasoy das sisya, kinaan da din manbalanga ay inbado
da en sisya, et inpaibado da kasin en sisya din sigod ay bado na. Pag dan
ikaan ay en da ilansa sin krus.

Din Nailansaan Jesus Sin Krus
(Mat. 27:32-44; Luc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

21 Wada da pay sin danan, inabat da di lalaki ay em-emey sin siyodad ay
napo sin barbaryo, et pinilit da ay tilidena din krus Jesus. Din lalaki ay nay
et si Simon ay taga-Cirene ay aman da Alexander en Rufus.
22 Pag dan itoloy enggana ay sinmawang da sin lugar ay kanan da en
Golgota, di olog na et kad-an di tong-an di toktok.
23 Domateng da pay sidi, pan-inomen da komas Jesus si arak ay natapian si
mirra ay mangipaon-onina kano si sakit. Ngem sinigaana.
24 Pag dan ilansa sin krus. Asi da pag manbibinnonot ay mamingay sin
bado na ta say ilaen da mo sinoy pontaan di esa ya esa en daida.*
25 Alas nowibi sin agsapa di nangilansaan da en Jesus.
26 Wada di naisolat ay mangibaga sin naipabasol en sisya ay kanana, "Arin
di Judio."
27 Wada abe di dowa ay tollisan ay inlansa da si natken ay krus, esa sin
kannawan ya esa sin kattigid Jesus.
28 Siya na di tinmet-ewaan di inpaisolat Diyos ay kanana, "Naibilang ay
tollisan."†
29 Mo din malablabas, nanwegweg da ay nanglaslasoy en sisya ay nang-
wani, "O, kanam od abe en bakasem din Timplo ta asi ka kasin saaden si tolo
ay agew.‡
30 Mo siya sa, isalakan mon awak mo! Komaan kas san krus ta bomaba ka!"

---

* **15:24** Salmo 22:18. † **15:28** Isaias 53:12. Din versikulo ay nay et maga sin odom ay manuskrito sin Griego. ‡ **15:29** Salmo 22:7; 109:25.

31 Siya abe ay din papangolon di papadi ya din mamaestron di linteg et
linaslasoy da ay nangwani, “Insalakana met di odom ay ipogaw, ngem adi
makaisalakan sin awak na.
32 Olay koma bomaba din nay Messias ay Arin di Israelita sin krus ta
say ilaen tako yan mamati tako en sisya,” kanan da. Olay din tollisan ay
nailalansa sin krus da et linaslasoy da abes sisya.

Din Nateyan Jesus
(Mat. 27:45-56; Luc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

33 Idi inmalas dosi, kasaldeng din agew ay mansey-ang, et binmolinget din
intiro ay ili engganas alas tres.
34 Alas tres pay, inpigsan Jesus din kali na ay nangibogaw, “Eli, Eli, lama
sabachthani?” laydena ay kalien, “Diyos ko, Diyos ko, apay nga tinmaynan
ka?”§
35 Idi dinngen di odom ay pinmipikas di, kanan da, “Dengngen yo sa! Ay-
ayaganas Elias!”
36 Di esa en daida et katagtag ay en man-as kaman kapes. Inbebe na si soka,
et pag nan tebken si pa-o ta idewdew nan sisya ta sopsopana.* “Awni kod ta
ilaen tako mo omalis Elias ay mangipababa en sisya sin krus,” kanana.
37 Pag manbogaw si Jesus et natey.
38 Pag et nabisngit din kurtinan di Timplo et nandowa ay nanlogi sin ngato
ay nanpababa.
39 Idi inilan din kapitan di sosoldado ay nanasagang en Jesus di inyat na ay
natey, kanana, “Tet-ewa ay Anak Diyos din ipogaw ay nay.”
40 Wada abe di babbabai ay nanatamang. Di odom en daida et si Maria
Magdalena ya si Maria ay inan da Jose en Santiago ay nabdayan si Kitkittoy
ya si Salome.
41 Daida di nakikiey en Jesus sin kawada na ed Galilea ay namadbadang en
sisya. Wada abe di ad-ado ay babbabai ay nakiey en Jesus ed Jerusalem.

Din Naiponponan Jesus
(Mat. 27:57-61; Luc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

42 Idi masmasdem sin agew ay doy ay pansaganaan di Judio para sin agew
ay pan-ibbayan,†
43 wadas Jose ay taga-Arimatea ay nangitoled ay inmey en Pilato ay
nangdaw sin bangkay Jesus. Si Jose et esa ay madayaw ay pangolon di Judio
ay manman-ed sin domatngan di panturayan Diyos.
44 Nasdaaw si Pilato sin nanngeana ay enggay natey si Jesus, isonga
inpaayag na din kapitan di sosoldado ta pootena mo tet-ewa.
45 Kanan din kapitan en tet-ewa ay natey, et pag ipalobos Pilato ay en alaen
Jose din bangkay Jesus.
46 Siya di inmey si Jose ay en manlakos lopot ay mankilat. Pag nan en ibaba
din awak Jesus sin krus, et binotibotana sin lopot ay sana, asi na pag igto sin
liyang ay natiktikan ay bato. Makdeng di, pinolag na di dakdake ay bato ta
maenban din liyang.
47 Wada abes di da Maria Magdalena ya Maria ay inan Jose ay nangila sin
naigtoan Jesus.

---

§ **15:34** Salmo 22:1. * **15:36** Salmo 69:21. † **15:42** Din ogalin di Judio, manlogi din agew ay pan-ibbayan sin kadiposan di agew sin Biyernes, et makdeng sin kadiposan di agew sin Sabado.

16

Din Kasin Natagoan Jesus
(Mat. 28:1-10; Luc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

1 Idi nakdeng din agew ay pan-ibbayan, inmey da Maria Magdalena,
Salome ya si Maria ay inan Santiago ay en da manlakos bangbanglo ta en
da iaplos sin bangkay Jesus.
2 Pomatpat-a pay sin Dominggo, inmey da sin naiponponana. Enggay
naaggew sin sinmawangan da.
3-4 Idi wada da pay laeng sin danan, nan-asipoot da ay nangwani, “Sino
ngin di mangolin sin doy bato ay nain-eb sin liyang?” Say kanan da di
tan palaloy kadakdaken din bato ay doy. Ngem sin sinmawangan da,
nanmeswat da et ilaen da ay enggay naolin.
5 Pag dan senggep sin liyang et inila da di baro ay nanbabado si mankilat
ay nagayad ay tinmotokdo sin kannawan. Et nakibtot da.
6 Pag nan kanan en daida, “Adi kayo emegyat. Ammok ay an-anapen yos
Jesus ay taga-Nazaret ay nailansa sin krus. Ngem maga isna, tan natago
kasin. Ilaen yo! Si naey di naipayagana.
7 En kayo ibaga en Pedro ya sin odom ay pasolot na ay mangon-onas Jesus
mo si dakayo ay emey ed Galilea. Maila yos sisyas di ay kaman met laeng din
inbaga na en dakayo.”
8 Pag et bomala din babbabai sin liyang et nanagtag da ay komaan, tan
palalo ay nakibtot da et manpayegpeg das egyat da. Magay nangibagaan da
si olay sino ay ipogaw, tan palalo di egyat da.

Din Nanpail-ilaan Jesus
(Mat. 28:9-20; Luc. 24:13-49; Jn. 20:11-23; Ina. 1:6-8)

9 Sin pomatpat-aan di Dominggo di kasin natagoan Jesus. Sin kasinan
natagoan, nangon-ona ay nanpaila en Maria Magdalena ay nangipakaanana
si pito ay anito.
10 Pag emey si Maria sin kad-an di manladladingit ya man-og-oga ay
papasolot Jesus, et inbaga na en daida ay inila nas Jesus.
11 Ngem sin nanngean da sin inbaga na ay doy, adi da pinati.
12 Asi pag manpailas Jesus sin dowa ay pasolot na sin pandad-anan da ay
emey sin barbaryo, ngem nanbaliw di kailaana.
13 Din dowa ay sana et nantaoli da ay en da ipadamag sin gagait da, ngem
din gagait da et adi da aben pinati.
14 Pag manpailas Jesus sin sinpo ya esa ay pasolot na sin pangpanganan
da et niyamyamanas daida begew din magay pammati da ya kinakenteg
di nemnem da, tan adi da pinati din inpadamag di nangil-ila en sisya sin
kasinan natagoan.
15 Pag nan kanan en daida, “Emey kayo sin intiro ay lobong ta en kayo
ikasaba din siged ay damag sin am-in ay ipogaw.
16 Din ipogaw ay mamati ya mabonyagan et maisalakan, ngem din adi
mamati et makeddengan ay madosa.
17 Da naey di sinyal ay ipailan di mamati. Pakaanen day aanito ay mangos-
osal sin ngadan ko ya makakali das odom ay kali ay adi da ammo.
18 Mo piditen day eweg ono man-inom das nakedetan, maga di mapasamak
en daida. Kapayen da abe di waday sakit na et mailatonan da.”

Din Naikayangan Jesus Ed Langit
(Luc. 24:50-53; Ina. 1:9-11)

19 Idi nakdeng ay nakikalis Jesus en daida, naikayang ed langit et tinmokdo
sin makannawan Diyos.
20 Pag emey din papasolot na ay mangikaskasaba sin siged ay damag sin
inil-ili. Binadbadangan Apo Jesus si daida et pinaneknekana din katet-ewan
di inkaskasaba da begew sin nakaskasdaaw ay sinyal ay inpaam-amag na en
daida.

Din Siged Ay Damag Ay Insolat
San Lucas
Maipanggep Sin Libro Ay Nay

Din nangisolat sin libro ay nay et si Lucas ay esa ay doktor ay namati en Jesus ed idi. Ad-ad-ado di inbaga na maipanggep sin inam-amag ya init-itdon Apo Jesus mo din odom ay nangisolat sidi, manlogi sin naipadtoan di kaianakan Juan ay Mamonbonyag ya si Jesus enggana sin naikayangan Jesus ed langit. Si Lucas met laeng di nangisolat sin kaitoloyan di libro ay nay, Din Inam-amag Di Aapostol, maipanggep sin inmad-adoan di mamati sin nakdengan di nantaolian Jesus ed langit. Din nangisolatana sin dowa ay libro ay nay et si Teofilus ay kanan di odom en esa ay nangato ay taga-Roma. Magay odom ay ammo tako maipanggep en sisya.

Din nay siged ay damag ay insolat Lucas et ipaammo na ay si Jesus din Messias ay inkarin Diyos ay mangisalakan sin Judio ya siya abe sin am-in ay ipogaw ay mamati en sisya. Insolat na ay pinilin Diyos si Jesus ay mangikasaba sin siged ay damag sin nabibiteg (4:18), isonga ad-ado di mabasa isna maipanggep sin nangisaksakitan Jesus sin kaipoipogaw ay nankinalasi di kasapolan da, namnamed din mansaksakit, din kinapet di anito, ya din laslasoyen di odom ay ipogaw.

Ad-ado di daddad-at ay sin isna ay libro et anggoy di kad-ana ay kaman din kantan di aanghel ya din nanpasyalan di namanbantay si karnero en da Jesus sin naianakana, din nataynanan Jesus sin Timplo sin kakitkittoy na, din baknang ya si Lazarus, ya din papangarig maipanggep sin siged ay taga-Samaria ya din nasangaw ay anak.

Di odom ay banag ay ibagabagan Lucas sin libro ay nay et din kararag, din Ispirito Santo, din ragsak, din badang di babbabai sin oblan Jesus, din pamakawanan Diyos sin basbasol, ya din pansaganaan di mamati sin kasin omalian Apo Jesus.

Din Linaona

Din panlogian di solat 1:1-4
Din naianakan da Juan ay Mamonbonyag ya si Jesus 1:5–2:20
Sin kaan-anak Jesus 2:21-52
Din nankaskasabaan Juan ay Mamonbonyag 3:1-20
Din nabonyagan Jesus, din listaan di ap-apo na, ya din namadasan Satanas ay nanolisog en sisya 3:21–4:13
Din nan-it-itdoan Jesus ed Galilea 4:14–9:50
Din nan-it-itdoan Jesus manlogi ed Galilea enggana ed Jerusalem 9:51–19:27
Din naodi ay dominggon Jesus ya din nateyana 19:28–23:56
Din kasin natagoan Jesus, din nanpail-ilaana, ya din naikayangana ed langit 24:1-53

Din Panlogian di Solat

1 Patgek ay Apo Teofilus,

Ad-ado iman di namadpadas ay nangisolat si maipanggep sin am-in ay natongpal isnan kad-an tako.

2 Din insolat da et din dinaddad-at met laeng di nangil-ila manlogi sin damo ya nangikaskasaba si maipanggep en Apo Jesus.

3 Et sak-en abe, dadlonak sinolsolot am-in da sana manipod sin nanlogian
da, isonga kanak en mayat ngin mo olnosek din dinaddad-at da ay sana ta
say kosto di kaitoopan da ta asiak isolat en sik-a.
4 Tan laydek ay ammoem ay dadlon tet-etet-ewa din am-in ay nait-itdo en
sik-a.

Din Naipadtoan Di Kaianakan Juan Ay Mamonbonyag

5 Sin nanturturayan Ari Herod ed Judea, wada di padi ay manngadan si
Zekarias ay naitatapi sin bonggoy di papadi ay polin Abias. Din asawa na ay
si Elizabet, naipoli abe en Aaron ay padi ed nabaon.
6 Nalinteg da ay sin-asawa sin pangiilaan Diyos, et dadlon dan tinongtong-
pal din am-in ay bilina ya linteg na.
7 Ngem iwed pay et di anak da, tan basig si Elizabet. Esa pay, enggay nakay
ya nabakes da.
8 Sin esay agew, dinomteng di biyang da Zekarias ay mansilbi en Diyos sin
Timplo.
9 Din ogalin di papadi et panbinnonotan da mo sinoy oblan di esa ya esa,
et si Zekarias di nabonot ay senggep sin Timplo ay mangipoo sin insinso ay
mansengseng-ew.
10 Domateng pay din kosto ay oras, wadas sisya sin Timplo ay mamoppoo
dowan pay mankarkararag din nasinop ay ipogaw sin bel-ayan.
11 Asi et manpaila di anghel di Diyos en sisya ay pinmipika sin makan-
nawan di altar ay pangipooan das insinso.
12 Nakibtot si Zekarias sin nangilaana yan inmegyaegyat.
13 Ngem kanan et din anghel en sisya, “Adi ka emegyat ay Zekarias, tan
dinngen Diyos din kindaw mo. Isonga si asawam ay Elizabet et mawad-an to
et man-anak si lalaki et asi ka ngadanan si Juan.
14 Peteg di ragsak mo ya siya abe sin ad-ado ay ipogaw mo maianak sisya,
15 tan napateg sisya sin pangilan Diyos. Masapol ay adi man-in-inom si
danom di obas ono odom ay bemeteng,* yan manipod pay laeng sin daan
maianak, napno sin panakabalin di Ispirito Santo.
16 Awni man et ad-ado di pantaoliena ay iib-am ay Israelita en Diyos ay Apo
da.
17 Mangon-ona mo din Apo, yan din panakabalina et kaman met laeng
din panakabalin ay indawat di Ispirito Santo en Elias ay mamadto ed
nabaon. Pan-oolnosena din man-iibaw ay sin-ama, ya pantaoliena abe din
adi manongtongpal en Diyos ta din nemnem da et mais-o sin nemnem di
nalinteg ay ipogaw.† Siya di din iyat na ta say masasagana din ipogaw sin
omalian di Apo.”
18 Pag kanan Zekarias sin anghel, “Aw, ngem intoy pangammoak ay
matongpal dana? Tan nay ay enggay nakayak ya nabakes abe si asawak.”
19 Kanan aben din anghel, “Sak-en si Gabriel ay mansilsilbi en Diyos, et
sisya di nangibaa en sak-en ta enak ibaga en sik-a din nay siged ay damag.
20 Ngem gapo ta adim patien din inbagak, awni man et maomel ka enggana
ay domateng din agew ay temet-ewaana, tan awni et matongpal din inbagak
mo domateng din kosto ay timpo ay inkeddeng Diyos.”
21 Masmasdaaw din kaipoipogaw ay manman-ed en Zekarias, tan mabam-
abayag sin oneg di Timplo.
22 Idi bomala pay sisya, sinsinyasanas daida tan adi makakali, et say
nangammoan da ay waday inpailan Diyos en sisya ed oneg.
23 Makdeng pay ay nansilbi da sin Timplo, sinmaas Zekarias.

* **1:15** Bilbilang 6:3. † **1:17** Malakias 4:5-6.

24 Baken nabayag et nawad-an si asawa na ay si Elizabet, et nanpopokok
sin beey da si limay bowan.
25 Kananas nemnem na en, “Kambaw ed wani et sineg-angan Apo Diyos
sak-en, tan kinaana din kaibabbainak sin ipogaw.”

Din Naipadtoan Di Kaianakan Jesus

26 Sin maikan-em ay bowan din liton Elizabet, inbaan Diyos din anghel na
ay si Gabriel ed Nazaret ay esay ili sin probinsiya ay Galilea.
27 Tan waday ibaga na sin esay balasang ay magay nangiwgiwit en sisya
ay naitotolag ay makiasawa en Jose ay polin din si Ari David. Din ngadan di
balasang ay sana et si Maria.
28 Inmey din anghel en sisya yan kanana, “Komosta ka. Kadkadwaen
dakan Apo Diyos ya peteg di seg-ang nan sik-a.”
29 Palalo ay nariribokan si Maria sin inbagan di anghel et anaanapena mo
sino ngin di laydena ay kalien.
30 Siya di et kanan din anghel en, “Adi ka emegyat ay Maria, tan sineg-
angan dakan Diyos.
31 Awni et mawad-an ka, et man-anak kas lalaki et ngadanam si Jesus.
32 Napateg tos sisya ya makwani en Anak di Kangatoan ay Diyos. Pan-arien
aben Diyos sisya ay kaman din apo na ay si Ari David ed nabaon,
33 et sisya di mangituray sin polin Jacob ay eng-enggana, tan iwed polos
patinggan di panturayana.”‡
34 Asi et kanan Maria sin anghel, “Aw, ngem intoy iyat na ngin, tan iwed
met di nangiwgiwit en sak-en?”
35 Sinombat din anghel yan kanana, “Awni et emey din Ispirito Santo en
sik-a ya malinongan ka sin panakabalina. Et siya nay gapo ay din nasantoan
ay ianak mo et makwani en Anak en Diyos.
36 Nemnemem din ton-od mo ay si Elizabet. Olay mo kanan da en basig
ya nabakes pay sisya, nawad-an pay dedan, et enem ay bowan din litona ed
wani.
37 Tan mo maipanggep en Diyos, maga di adi na kabaelan ay amagen.”
38 Kanan pay Maria, “Naeyak kayman ay mansilbi en Apo Diyos. Sapay
koma ta maitongpal en sak-en din inbagam.” Et pag komaan din anghel.

Din Nanpasyalan Maria En Elizabet

39 Idi siya di mansaganas Maria et dalasena ay emey sin beey da Zekarias
ay wada sin esay ili sin kadondontogan ed Judea.
40 Somawang pay sidi, sinenggep sin beey da et komostaenas Elizabet.
41 Idi dinngen Elizabet din kalin Maria, mankeykey din litona. Pag mapno
sin panakabalin di Ispirito Santo
42 yan ipigsa na ay mangwani, “Sik-a met kayman di kagagasatan sin am-in
ay babai, yan nagasat abe din moyang ay ianak mo!
43 Ay sino aya di kaipogaw ko ta inmali ka ay pomasyal, sik-a pay san inan
di Apok?
44 Tan idi kosto ay dinngek din kalim, nankeykey din liton ko si ragsak na.
45 Peteg ay nagasat ka, kanak, tan pinatim ay temet-ewa din inbagan Apo
Diyos en sik-a.”

Din Nangidayawan Maria En Diyos

46 Pag kanan Maria,
“Daydayawek si Apo Diyos sin am-in ay nemnem ko,
47 et palalo di ragsak ko begew en sisya ay mangisalakan en sak-en,

‡ **1:33** 2 Samuel 7:12,13,16; Isaias 9:7.

48 tan ninemnem nas sak-en ay nababa ay baa na. Isonga manlogi ed wani,
kanan am-in di ipogaw en nagasatak
49 manbegew sin nakaskasdaaw ay inamag din manakabalin ya nasantoan
ay Diyos.
50 Masmaseg-ang sin am-in ay mangipateg en sisya ay manlogi sin damo ay
ipogaw enggana sin am-in ay inmon-onod.
51 Ipappaila na din panakabalina, tan bokbokabokena di ipogaw ay mangi-
papangato sin nemnem da ya din am-in ay plano da.
52 Ipababa na abe din nankangangato ay manturay yan ipangato na abe din
nababa ay ipogaw.
53 Idawtana pay din kaseseg-ang si siged enggana ay mapnek da, ngem din
babaknang pay et pakaanenas daida ay nakoskosan da.
54 Tinongpal na din inkari na sin ap-apo tako ya binadbadangana abes
datako ay Israelita ay mansilbi en sisya.
55 Aw, ninemnem na ay sineg-angan din si Abraham, siya abe en datako ya
am-in ay poli na ay eng-enggana."§
Siya say kanan Maria ay mangidayaw en Diyos.
56 Nakitetee en da Elizabet si tolo ay bowan, asi somaa.

Din Naianakan Juan Ay Mamonbonyag

57 Idi dinomteng din pan-anakan Elizabet, lalaki din in-anak na.
58 Idi dinngen din katokmang ya toton-od da din nakaskasdaaw ay seg-ang
Diyos en sisya, nakiragragsak da abe.
59 Sin maikawao ay agew din moyang, nasinop din katokmang ya toton-od
da Zekarias ta kogiten ya ngadanan da, tan say ogalin di Judio.* Inpangadan
da koma din ngadan ama na ay Zekarias,
60 ngem kanan et ina na en, "Baken sa! Din ngadana et si Juan!"
61 "Ay tan? Iwed polos di ton-od yos manngadan issa!" kanan da.
62 Asi da et sinyasan si ama na ay mamoot mo sinoy laydena ay ingadan sin
moyang.
63 Nanpaa si Zekarias si pansolatana yan di insolat na yan, "Di ngadana, si
Juan." Et peteg ay nasdaaw da am-in ay wadas di.
64 Pag et nakaan din omel Zekarias yan komali ay mandayaw en Diyos.
65 Peteg ay nasdaaw din am-in ay kailian da, et mandinamag na ay naiyat
sin am-in ay inil-ili sin kadondontogan ed Judea.
66 Am-in din nannannge, nemnenemnemen da yan kanan da, "Ay sino
ngata di panbalinan nan moyang ay nay?" Tan maila dedan ay wada en sisya
din panakabalin Diyos.

Din Inpadton Zekarias

67 Idi siya di, napno si ama na ay Zekarias sin panakabalin di Ispirito Santo
yan kanana ay nangipadto:
68 "Dayawen takos Diyos ay Apon di Israelita, tan inmali ay mangipawaya en
datako ay ipogaw na.
69 Tan inbaa na di manakabalin ay mangisalakan en datako ay say polin di
nansilbi en sisya ay si Ari David.
70 Siya met laeng din inpaipadto na sin nasantoan ay mamadto ed nabayag
71 ay mangwani en isalakanas datako sin kaibaw tako ya din am-in ay
mangililiget en datako.
72 Kanana abe en tongpalena din inbaga na sin ap-apo tako maipanggep sin
seg-ang na et adi na linglinglingan din nabanol ay inkari na en daida.

§ **1:55** 46-55 - 1 Samuel 2:1-10. * **1:59** Levitico 12:3.

73 Inkari na abe en Abraham ay apo tako
74 ay isalakanas datako sin kaibaw tako ta say adi tako emegyat ay mansilbi
en sisya
75 ya ta nasantoan ya nalinteg tako sin pangiilaana enggana sin kaposposan
di leng-ag tako.
76 Sik-a pay abe ay anak ko, sik-a din makwani en mamadton Diyos ay
Kangatoan, tan mangon-ona ka mo din Apo tako ta isaganam din
danena.†
77 Ibagam sin ipogaw na ay mabalin ay maisalakan da mo mapakawan di
basbasol da.
78 Tan din Diyos tako et masemaseg-ang ya naanos. Isonga waday ibaa na ay
mapod langit ay mangisalakan en datako ay maiarig sin bomalaan di agew
mo agsapa.
79 Tan mo omalis sisya, silawana di ipogaw ay mantetee sin mabolinget ay
emegyat ay matey ya itdo na en datako din pandanan tako ta say natalna di
nemnem tako."‡
Say kanan Zekarias ay nangipadto.
80 Mo din anak na pay, dinmakdake ya linmalaing dowan pay pinmigsa din
pammati na. En nantetee sin lugar ay magay omili enggana ay dinomteng
din panpailaana ay man-itdo sin Israelita.

2

Din Naianakan Jesus
(Mat. 1:18-25)

1 Sin siya di ay timpo, inbilin Emperador Augustus ed Roma ay en manpal-
ista am-in di ipogaw sin lak-am na.
2 Say damo na ay sinsos et naamag sin kagobernador Kirinio ed Syria.
3 Isonga esa ya esa yan emey sin ilin di apo na ay say ena panpalistaan.
4 Siya aben Jose, inmey ay napo ed Nazaret ay ilin di Galilea ta en
manpalista ed Betlehem ay ilin di Judea, tan say ilin Ari David ay apo na ed
nabayag.
5 Nakiey abes Maria ay en manpalista, tan naitolag ay man-asawa da.
Enggay nayadi din liton Maria,
6 et idi wada da ed Betlehem, timpon din moyang ay bomala.
7 Gapo ta magay pantean da sin pandagdag-osan di ipogaw, inmey da sin
kolongan di animal. Et isdi di nangianakana sin besag na ay lalaki. Idi
binmalas sisya, binotibotana, asi na iolig sin pangpanganan di animal.

Din Nanpailaan Di Aanghel Sin Mamanbantay Si Karnero

8 Sin siya di ay labi, wada da di ipogaw sin pastolan ay mamanbantay sin
karnero da.
9 Pag et manpaila di esay anghel Apo Diyos en daida et nasilawan ya nasili
da sin koniniing di Diyos, et palalo di egyat da.
10 Asi et kanan din anghel en daida, "Adi kayo emeg-egyat! Tan din
ipadamag ko en dakayo et say panragsakan di am-in ay ipogaw.
11 Tan ed wani ay labi, naianak sin ilin David din mangisalakan en dakayo
ay ipogaw, din Messias* ay Apo tako.
12 Siya na di pangammoan yo ay tet-ewa. Awni et datngan yo san moyang
ay nabobotibotan ya naipababaktad sin pangpanganan di animal."

† **1:76** Malakias 3:1. ‡ **1:79** Isaias 9:2. * **2:11** Din Messias sin kalin di Judio et siya met laeng din Cristo sin pangikalian di Griego. Din olog na et din dinotokan Diyos ay manturay.

13 Sin kosto ay nangwanianas di, kabala et di ad-ado ay ib-a na ay aanghel
ay napod daya ay manaydayaw en Diyos ay kankanan da,
14 "Madaydayaw si Diyos ed langit. Tomalna abe di ipogaw sin daga ay
panlaylaydana."
15 Idi nantaoli din aanghel ed langit, kanan din mamanbantay si karnero
da, "En tako ed Betlehem ta en tako ilaen din napasamak sidi ay inpaammon
Apo Diyos en datako."
16 Pag dan dalasen ay emey, et dinatngan das da Maria en Jose ya din
moyang ay naipababaktad sin pangpanganan di animal.
17 Idi inila da din moyang, dinad-at da din inbagan di anghel maipanggep
en sisya,
18 et nasdaaw da am-in din nannge.
19 Si Maria pay, inigto na am-in dana ay naamag sin nemnem na et
nemnenemnemena.
20 Mo din mamanbantay pay sin karnero, nantaoli da ay mankankanta ya
manaydayaw en Diyos begew sin inila da ya dinnge da, tan tet-ewa am-in din
inbagan di anghel en daida.

Din Nangadanan Jesus

21 Idi maikawao ay agew din moyang, inpakogit da ya nginadanan das
Jesus ay say ngadan ay inbagan met laeng din anghel en daida sin daan pay
laeng mawad-an si Maria.

Din Nangidatonan Dan Jesus En Diyos Sin Timplo

22-24 Idi dinmateng din agew ay panongpalan da Jose en Maria sin inbilin
di linteg Moses† maipanggep sin kaan-anak na, inmey da ed Jerusalem ta en
da idaton en Diyos din inbagan di linteg ay sana ay doway pagaw ono doway
anak di kalapati. Intakin da abe din moyang ta say idaton das sisya en Apo
Diyos. Tan din naisolat sin sana ay linteg Apo Diyos, "Masapol ay maidaton
en Diyos din am-in ay besag ay lalaki."‡
25 Wada et di esay nakay ed Jerusalem ay manngadan si Simeon ay
manman-ed sin kaisalakanan di iib-a na ay Israelita. Nalinteg ya relihioso
ay ipogaw, yan wada abe din Ispirito Santo en sisya.
26 Inpaammon din Ispirito Santo en sisya ay adi matmatey enggana ay
ilaena din Messias ay inkarin Diyos ay omali.
27 Idi siya di, dinmateng da aman Jesus ed Jerusalem et inisgep das sisya sin
Timplo ta amagen da din inbilin di linteg maipanggep en sisya. Wada abes
di si Simeon ay inpangon di Ispirito Santo.
28 Inaklop na din moyang ya dinaydayaw nas Diyos ay mangwani,
29 "Apo, olay ipalobos mo din kateyak ay bag-en mo, tan natalna di nemnem
ko. Tan nay ay tinongpal mo din inkarim en sak-en.
30-31 Inilak baw kayman din insaganam ay pangiilaan di am-in ay ipogaw ay
din inbaam ay mangisalakan en daida.
32 Maiarig sisya sin silaw ay mangipaila sin Gentil sin danan ay emey en sik-a.
Begew abe en sisya, madayaw din ipogaw mo ay Israelita."§
33 Nasdaaw da aman Jesus sin inbagan Simeon maipanggep en sisya.
34-35 Pag bindisyonan Simeon daida et kanana en Maria, "Din moyang ay
nay et dinotokan Diyos ay sinyal, ngem ad-ado da ay manigaan sin sinyal ay
sana. Isonga masakitan di nemnem mo ay kaman matbek sin matadem ay

† **2:22-24** Levitico 12:6-8. ‡ **2:22-24** Exodo 13:2,12. § **2:32** Isaias 42:6; 49:6; 52:10.

kampilan. Begew en sisya, ad-ado da ay taga-Israel di maisokba, ngem ad-ado abe di pomika ay maisalakan, et say kaammoan din tet-ewa ay wadas nemnem da."
36 Wada abes di di mamadto ay enggay nabakes. Sisya si Anna ay anak en Fanuel ay polin Aser. Pito ay tawen di nakiasawaana,
37 asi mabalo enggana ed wani ay waopolo ya opat di tawena. Inagew ya olay sin labi, wada sin Timplo ay manaydayaw en Diyos ya mankarkararag dowanan it-itpe din dagaang na.
38 Sin doy ay oras ay wadas da Jesus sin Timplo, sinmawang sisya et naniyaman en Diyos. Manlogi sidi, daddad-atena din moyang sin am-in ay manman-ed sin pangipawayaan Diyos sin taga-Israel.
39 Idi tinongpal da Jose en Maria din am-in ay inbilin di linteg Apo Diyos, sinmaa da sin ili da ed Nazaret ay ed Galilea.
40 Et say nadakdak-an din anak ay binmikas ya palalo di laing na, tan binadbadangan Diyos sisya.

Din Nataynanan Jesus Sin Timplo

41-42 Idi mantawen si Jesus si sinpo ya dowa, nakiey en da ama na ay emey ed Jerusalem, tan ogali da ay tinawen ay en da makififiesta sin fiesta ay makwani en Nalabas.
43 Makdeng pay din fiesta, somaa da am-in koma, ngem nataynan baw si Jesus ed Jerusalem yan adi ammon din napoana ay magas sisya,
44 tan kanan da en nakikoyog sin kabeweg da. Esay agew di nandad-anan da, asi da pag anapen sin toton-od da ya am-ammo da,
45 ngem maga. Isonga nantaoli da ed Jerusalem ta say en da panganapan.
46 Sin katlo na, asi da datngan sisya sin Timplo ay nakitotokdo sin mamaestro ay mandengdenge ya mansalsalodsod en daida.
47 Nasdaaw da am-in ay manmannge en sisya, tan siged am-in din insongsongbat na.
48 Nasdaaw met laeng da ama na sin nangilaan da en sisyas di. Pag kanan ina na en, "Anak ko, apay nga inamag mo na en dakami? Palalo et ay madandanagan kami en amam ay nanganaanap en sik-a."
49 "Ay tan? Apay nga omanaanap kayo? Ammo yo koma ay masapol ay wadaak isnan beey en Amak," kanan Jesus ay sinombat.
50 Ngem adi da naawatan din laydena ay kalien.
51 Pag maikoyog si Jesus en daida ay somaa ed Nazaret, et pinatpati na am-in din inbagbaga da en sisya. Mo si ina na, inigto na sin nemnem na am-in dana ay naamag.
52 Et si Jesus, nadakdakdake ya linmalaing. Masepsepsep abe ay laylayden Diyos ya din kaipoipogaw sisya.

3

Din Nankaskasabaan En Juan Ay Mamonbonyag
(Mat. 3:1-12; Mar. 1:1-8; Jn. 1:19-28)

1 Idi maikasinpo ya lima ay tawen di panturayan Emperador Tiberius, si Poncio Pilato di gobernador ed Judea ya si Herod ed Galilea. Din agin Herod ay si Felipe et say manturay abe sin sakop di Iturea ya ed Trakonitis, ya si Lisanias di manturay ed Abilene.
2 Din kangatoan ay papadi et da Annas en Caifas.
Sin siya di ay timpo, waday inbagan Diyos en Juan ay anak en Zekarias ay mantetee sin lugar ay magay omili.

3 Pag emey si Juan ay en mangaskasaba sin kailiili sin nandinmang di
ginawang ay Jordan. Inbagbaga na en, “Ibababawi yo din basbasol yo yan
manpabonyag kayo ta say pakawanen Diyos din basbasol yo.”
4 Din sana ay inam-amag Juan et say natongpalan din insolat Isaias ay
mamadto ay nangwani,
“Wada sin lugar ay magay omili di mangibogbogaw ay mangmangwani,
‘Isagana yo din danen di Apo ay omali ta say siged di danan ay
pandanana.
5 Din iyat yo et singpaen yo din dontog ya bilig. Mo wada abe di nakillokillo
et idoritso yo. Din lasonglasong pay et tab-okan yo
6 ta asi ilaen din am-in ay ipogaw din iyat Diyos ay mangisalakan en daida.’ ”*
7 Ad-ado di ipogaw ay inmey en Juan ay manpabonyag koma, ngem asi na
et kanan, “Ay peteg kayo kayman ay kaman nasikap ay eweg! Sino ngata
di nangibaga en dakayo ay mailsot yo din panosaan Diyos en dakayo mo
mabonyagan kayo?
8 Adi met mabalin, tan masapol ay amagen yo din mangipaila ay tet-ewa
ay inbabawi yo din basbasol yo. Adi yo aben kankanan en mailisi kayo tan si
Abraham din apo yo, tan olay dana ay bato et mabalin met ay amagen Diyos
si polin Abraham!
9 Din panosaan Diyos en dakayo et maiarig si wasay ay naibibiyad ay
mamoyo sin kaiw, et am-in ay kaiw ay adi manlames si siged et mapoyo sin
poona ta asi maitongo.”
10 Pag pooten din kaipoipogaw en, “Ay intoy iyat mi ngarud?”
11 Sinongbatan Juan yan kanana, “Din waday dowa ay bado na, masapol
ay idawat na din esa sin iwed di bado na, ya din waday kanena, ibingayana
abe koma din magay kanena.”
12 Wada da abe di mansingsingil si bowis ay en nanpabonyag. Kanan da
en, “Apo maestro, intoy masapol ay iyat mi?”
13 “Adi kayo mansingsingil si sobra mo adi din kostokosto,” kanana ay
sinombat.
14 Wada abey sosoldado ay en nanpoot en sisya ay nangwani, “Dakami pay
abe yan intoy iyat mi?”
Kanan Juan en, “Adi kayo paeg-egyaten ono palawlawaen di olay sino ay
ipogaw ta say alaen yo din pilak na. Masapol pay ay mapnek kayo sin lagbo
yo.”
15 Begew sin inbagbagan Juan, masepsepsep ay namnamaen di kaipoi-
pogaw din omalian di Messias, yan nemnenemnemen da, “Ay si naey ngata
din Messias?”
16 Ngem kanan Juan en daida, “Wada di nangatngato mo sak-en ay
omonod. Et begew din nay kinangato na, adiak maikari ay olay mangobad
sin galot di sapatos na.† Danom anggoy di ibonyag ko en dakayo, ngem mo
sisya pay et bonyaganas dakayo si Ispirito Santo ya apoy.
17 Maiarig sisyas ipogaw ay nananggen si liga-o ay paneg-ap na sin nabayo
ay pagey. Din lames na et ena idolin sin beey na, ngem din teg-ap pay et ipoo
na sin apoy ay adi kadkad-ep.”
18 Siya na ya ad-ado pay di init-itdon Juan sin kaipoipogaw sin
nangikaskasabaana sin siged ay damag en daida.

---

* **3:6** Isaias 40:3-5. † **3:16** Din esa ay obla ay naidawat sin kababaan ay baa ono bag-en ed idi et kaanena din sapatos di among na mo somaa et senggep sin beey. Isonga din layden Juan ay kalien et adi na ibilang din awak na ay maikari ay mansilbi ay olay owat bag-en en Jesus.

19 Niyamyamana abe si Gobernador Herod begew sin nangasawaana en
Herodias ay asawan agi na ya din odom ay lawa ay inam-amag na.
20 Ngem si Herod et nasepsep ay kinmedse et inpabalod na si Juan.

Din Nabonyagan Jesus
(Mat. 3:13-17; Mar. 1:9-11)

21 Idi daan pay laeng mabalod si Juan sin namonbonyagana sin kaipoi-
pogaw et nanpabonyag abes Jesus. Makdeng di yan mankarkararag pay
sisya, nabokatan ed langit
22 et binmaba din Ispirito Santo ay kaman kalapati et pinmatong en sisya.
Pag wada di kali ay napod langit ay kanana en, “Sik-a di laydelaydek ay anak
ko. Sik-a di kakapnekak.”

Din Listaan Di Ap-apon Jesus
(Mat. 1:1-17)

23 Sin nanlogian Jesus ay man-itdo, emey ay tolonpo di tawena. Et inbilang
di ipogaw ay anak en Jose sisya. Si Jose et anak Heli
24 ay anak Mattat. Si Mattat et say anak Levi ay anak aben Melki. Si Melki
yan anak Jannai ay anak aben Jose.
25 Si Jose et say anak Mattatias ay anak aben Amos. Si Amos di anak Nahum
ay anak Esli ay anak aben Naggai.
26 Si Naggai et say anak aben Maat ay anak Mattatias ay anak Semein ay
anak Josek ay anak aben Joda.
27 Si Joda et say anak Joanan ay anak Resa ay anak Zerubbabel ay anak
Sealtiel ay anak aben Neri.
28 Si Neri abe et anak Melki ay anak Addi ay anak Cosam ay anak Elmadam
ay anak aben Er.
29 Si Er yan anak Josue ay anak Eliezer ay anak Jorim ay anak Mattat ay
anak aben Levi.
30 Si Levi et sisya di anak Simeon ay anak Juda ay anak Jose ay anak Jonam
ay anak aben Eliakim.
31 Si Eliakim abe et anak Melea ay anak Menna ay anak Mattata ay anak
Natan ay anak aben David.
32 Si David abe et say anak Jesse ay anak Obed ay anak Boaz ay anak Salmon
ay anak aben Nason.
33 Si Nason yan anak Amminadab ay anak Admin ay anak Arni ay anak
Hezron ay anak Perez ay anak aben Juda.
34 Et si Juda et say anak Jacob ay anak Isaac ay anak Abraham ay anak Tera
ay anak aben Nahor.
35 Si Nahor et anak Serug ay anak Reu ay anak Peleg ay anak Eber ay anak
Sela.
36 Si Sela abe et say anak Cainan ay anak Arfaxad ay anak Sem ay anak Noe
ay anak Lamek.
37 Si Lamek abe et anak Metusela ay anak Enok ay anak Jared ay anak
Mahalaleel ay anak Cainan.
38 Et si Cainan et say anak Enos ay anak Set ay anak Adan ay anak aben
Diyos.

4

Din Namadasan Satanas Ay Nanolisog En Jesus
(Mat. 4:1-11; Mar. 1:12-13)

1 Idi napo si Jesus sin ginawang ay Jordan, napno si panakabalin di Ispirito
Santo, et inpangon din Ispirito Santo sisya sin lugar ay magay omili.

2 Nantetees di si opatapolo ay agew yan dowan pinadapadas din Diablo ay
manolisog en sisya. Adi polos nangnangan si Jesus sin doy da ay agew. Idi
nakdeng di, nilikna na di dagaang na.
3 Asi et kanan din Diablo en sisya, “Mo tet-ewa ay Anak Diyos sik-a, bilinem
din bato ay nay ta manbalin si makan.”
4 Ngem sinongbatan Jesus ay nangwani, “Din naisolat ay kalin Diyos et
kanana, ‘Baken makan et anggoy di katagoan di ipogaw.’ ”*
5 Idi nakdeng di, pag ipangon din Diablo sin nakayang ay lugar et sinkaat-
tikan yan inpaila na en sisya din am-in ay nasyon isnan lobong.
6 Kanan din Diablo en, “Idawat ko en sik-a din kalebbengan ay mangituray
sin am-in dadi ta say okam din kinabaknang da. Tan naidawat am-in en sak-
en et mabalin ay idawat ko abe sin olay sino ay laydek.
7 Mandokmog ka ngarud ay mandayaw en sak-en, et okam am-in dadi.”
8 Ngem sinombat si Jesus yan kanana, “Din naisolat ay kalin Diyos et
kanana en, ‘Magay odom si dayawen yo ya pansilbian yo mo adi anggoy si
Diyos ay Apo yo.’ ”†
9 Pag ipangon din Diablo sisya ed Jerusalem et inpapika na sin kakayangan
ay partin di Timplo. Asi na pag kanan, “Mo tet-ewa ay Anak Diyos sik-a,
mantekgas ka kod,
10 tan kanan din naisolat ay kalin Diyos, ‘Bilinen Diyos din aanghel na ta
ayowanan daka.
11 Aklopen das sik-a ta say adi maidosnog sikim sin bato.’ ”‡
12 “Aw kayman,” kanan Jesus ay sinombat, “ngem din naisolat ay kalin
Diyos et kanana abe en, ‘Adi yo padpadasen si Diyos ay Apo yo.’ ”§
13 Idi inamag Satanas din am-in ay kabaelana ay manolisog koma en Jesus,
pag nan taynan enggana sin tapin di agew.

Din Nanlogian Jesus Ay Nan-itdo
(Mat. 4:12-17; Mar. 1:14-15)

14 Siya di et nantaoli si Jesus ed Galilea ay wada en sisya din panakabalin
di Ispirito Santo. Et nandinamag din maipanggep en sisya sin kailiili das di.
15 Nan-it-itdo sin kasinasinagoga yan daydayawen da am-in sisya.

Din Nanigaan Da En Jesus Ed Nazaret
(Mat. 13:53-58; Mar. 6:1-6)

16 Pag emey si Jesus ed Nazaret ay nadakdak-ana. Domateng pay din agew
ay pan-ibbayan di Judio ay Sabado, inmey sin sinagoga, tan say ogali na. Et
pinmika ay manbasa sin kalin Diyos.
17 Indawat da en sisya din nalopilop ay libro ay insolat din mamadto ay si
Isaias, pag nan bitlagen et datngena din naisolat ay nay,
18 “Wada en sak-en din Ispiriton Apo Diyos, tan pinili nas sak-en ay en
mangikasaba sin siged ay damag sin nabibiteg. Inbaa nas sak-en ay
en mangibaga sin balod ay mawayaan da ya mangagas sin nagodab ta
makaila da ya mamadang sin maligligat.
19 Ya ta ipaammok abe sin kaipoipogaw ay dinmateng din timpo ay pangi-
pailaan Apo Diyos sin seg-ang na.”*
20 Idi nakdeng ay basaen Jesus di, linopilop na kasin din libro et intaoli na
sin mansilsilbi, et pag tomokdo ay man-itdo dowan pay inenengneng din am-
in ay ipogaw sin sinagogas sisya.

---

* **4:4** Deuteronomio 8:3. † **4:8** Deuteronomio 6:13. ‡ **4:11** Salmo 91:11-12. § **4:12** Deuteronomio 6:16. * **4:19** Isaias 61:1-2.

21 Kanana en daida, “Din inpaisolat Diyos ay sana et natongpal ed wani sin
kosto ay nanngean yo.”
22 Dinaydayaw am-in din ipogaw sisya yan nasdaaw da sin makaay-ayo ay
inbaga na. Ngem dowan da et kanan, “Si naey met din anak Jose, ay baken
siya?”
23 Asi na et kanan en daida, “Ammok met ay ibaga yo en sak-en din
pangarig ay nay: ‘Doktor, agasam abe din awak mo.’ Layden yo ay kanan,
‘Amagem abe isnan ilim din dinnge mi ay inam-amag mo ed Capernaum.’ ”
24 Pag nan itoloy ay mangwani, “Tet-ewa din ibagak en dakayo ay maga di
mamadto ay bigbigen di kailiana.
25 Nemnemen yo din naamag sin timpon Elias. Adi polos nan-od-odan
si tolo ya kagodwa ay tawen, et palalo di betil sin intiro ay ili. Ad-ado di
nalasang isnan ed Israel,
26 ngem adi met inbaan Diyos si Elias ay mamadang sin olay esa en daida,
mo adi et inbaa na ay mamadang sin esa ay balo ay taga-Zarefat sin sakop di
Sidon.†
27 Siya abe sin timpon din mamadto ay si Eliseo. Ad-ado abe di ipogaw
isnan ed Israel ay kaeegyat di sakit di kodil da, ngem iwed di olay esa en daida
ay inagasana, tan ang-anggoy Naaman ay taga-Syria si inagasana.”‡
28 Palalo di bonget am-in din ipogaw sin sinagoga sin nanngean das di.
29 Pag dan pomanika et igalalad das Jesus ta pakaanen da sin ili da.
Ginoyod da ay in-ey sin toktok di dontog ay kad-an di ili da ta tekdagen da
koma sin deppas.
30 Ngem nandan si Jesus sin nan-gawaan da et nadipos.

Din Nangipakaanan Jesus Si Anito
(Mar. 1:21-28)

31 Pag bomallalong si Jesus ed Capernaum ay esay ili ed Galilea. Sin Sabado
ay pan-ibbayan da et inmey sin sinagoga ay en man-itdo.
32 Et nasdaaw da sin inyat na ay nan-itdo, tan din kali na et kaman kalin di
waday turay na.
33 Wadas di di lalaki ay kinapet di anito. Nankilalad ay nangibogaw,
34 “Inayan! Jesus ay taga-Nazaret, apay nga disdistolboem dakami? Ay
inmali ka aya ta dosaem dakami? Am-ammok dedan sik-a. Sik-a din
nasantoan ay Anak Diyos.”
35 Pag bilinen Jesus din anito ay nangwani, “Igiginek mo! Taynam sisya.”
Asi et pan-idogos din anito din lalaki ay sana sin sangoanan di kaipoipogaw
et pag nan taynan ay adi na sinakitan.
36 Natekeng din matan di wadas di yan nan-asibaga da en, “Wey! Anna
pay dis inbaga na! Olay anito yan wada iman di turay na ya panakabalina ay
mamilin en daida yan komaan da.”
37 Siya di, nandinamag di maipanggep en Jesus sin amin ay soli isdi.

Din Nangagasan Jesus Sin Ad-ado Ay Mansakit
(Mat. 8:14-17; Mar. 1:29-34)

38 Bomala pay si Jesus sin sana ay sinagoga, inmey sin beey da Simon.
Kambaw et din katogangan Simon ay babai et palalo ay manpodpodot,
isonga inbaga da en Jesus ta agasanas sisya.
39 Sinmag-en si Jesus sin binmabaktadana et inbilina ay makaan din podot
na. Nakaan ay dagos yan kabangon et doy ay pakanenas daida.

† **4:26** 1 Aari 17:1,7-16. ‡ **4:27** 2 Aari 5:1-14.

40 Madipdipos pay din agew, in-ey din omili en sisya din am-in ay mansak-
sakit si olay sino ay kalasin di sakit. Saes-aen Jesus ay mangapay en daida et
nailatonan da am-in.
41 Pinakaana abe di aanito sin ad-ado ay kinapet da, et sin kinmaanan da,
inbogbogaw da en, “Sik-a din Anak Diyos!” Dowan et yamyaman Jesus ay
mangipaginek en daida, tan ammo da dedan ay sisya din Messias.

Din Nan-it-itdoan Jesus Sin Kasinasinagoga
(Mar. 1:35-39)

42 Idi mapat-a, tinaynan Jesus din ili ay doy et inmey sin naidodolin
ay lugar. Isonga din ipogaw, en da an-anapen sisya. Idi dinatngan da,
inpakodan da ta adi na taynan daida.
43 Ngem kanana, “Masapol ay enak ikaskasaba sin odom ay ili abe din siged
ay damag ay maipanggep sin panturayan Diyos, tan say gapo si nangibaaana
en sak-en.”
44 En nanlikliked ngarud sin inil-ili ed Judea ay mangaskasaba sin kasinasi-
nagoga.

5

Din Nangayagan Jesus Sin Damo Ay Papasolot Na
(Mat. 4:18-22; Mar. 1:16-20)

1 Sin namingsan, wadas Jesus sin benget di annawa ay lebeng ay Gen-
nesaret ay man-it-itdo sin kalin Diyos, et inalibongbongan din kaipoipogaw
tan layden da ay dengngen.
2 Inilan pay Jesus di dowa ay bangka sin benget di lebeng ay tinaynan di
manabtabokol ay en nangowas sin tabokol da.
3 Isonga nanlogan si Jesus sin esa ay okan Simon yan kanana en sisya en
iad-addawi da si at-atik sin benget. Pag tomokdo ay man-itdo et initdoana
din kaipoipogaw.
4 Idi nakdeng ay man-itdo, kanana en Simon, “Iay-ayed mo din bangkam
sin kad-an di malosong ay danom ta asi yo oy-oyen din tabokol yo.”
5 “Aw, Apo,” kanan Simon, “ngem tinpeg mi kayman din labi ay nan-
abtabokol yan maga met di ina mi. Ngem mo siya say ibagam, olay oy-oyen
mi pay dedan nan tabokol mi.”
6 Siya di et inoy-oy da yan ad-ado tet-ewa di ina da enggana ay dandani ay
mabisngit din tabokol.
7 Isonga sininyasan da din iib-a da sin esa ay bangka ta omali da ay
badangan daida. Omali da pay yan pinno da din doway bangka si nigay et
nganngani ay lomned da.
8 Idi inilan Simon Pedro* din sana ay napasamak, nandokmog en Jesus yan
kanana, “Apo, taynam kod sak-en, tan managbasolak kayman.”
9 Siya sa di inbaga na, tan nasdaaw da iman sin iib-a na sin kaad-adon di
tinabokol da.
10 Et siya abe sin gagait Simon ay da Santiago en Juan ay an-ak Zebedeo.
Pag kanan Jesus en Simon, “Adi ka emeg-egyat, tan manlogi ed wani, adi
ka manabtabokol si nigay mo adi et mangawis ka si ipogaw.”
11 Siya et di insang-at da din bangka, et tinaynan da am-in ta makiey da en
Jesus ay pasolot na.

Din Nangagasan Jesus Sin Mansakit Si Kaeegyat Ay Sakit Di Kodil
(Mat. 8:1-4; Mar. 1:40-45)

* **5:8** Si Simon et bindayan Jesus si Pedro, isonga kanan da en Simon Pedro.

12 Idi namingsan sin kad-an Jesus sin esay ili, sinmawang di lalaki ay
mansakit si kaeegyat ay sakit di kodil. Idi inila nas Jesus, en nandokmog
ay nanyakog-ong sin sangoanana et manpakpakaasi ay nangwani, “Apo,
ammok ay kabaelam ay mangaan sin sakit ko mo laydem.”
13 Inoyad Jesus din takkay na ta ikapay na sin lalaki ay sana. Pag nan
kanan, “Laydek, madalosan ka.” Et nakaan ay dagos din sakit na.
14 Asi ibilin Jesus en sisya, “Adi ka idaddad-at na si olay sino ay ipogaw mo
adi et emey ka ay en manpaila sin padi ta ilaena ay nakaan sakit mo. Asi ka
idawat en sisya din inbilin Moses ay idaton yo en Diyos ta say pangammoan
din kaipoipogaw ay tet-ewa ay sinmiged ka.”†
15 Ngem masepsep pay dedan ay mandinamag din maipanggep en Jesus,
isonga ad-aad-ado di in-inmey ay manmannge sin kankanana ya ta kaanena
din sakit da.
16 Ngem mo si Jesus et namin ado ay inmey man-es-esa sin naidodolin ay
luglugar ta say en mankararag.

Din Nangagasan Jesus Sin Paralitiko
(Mat. 9:1-8; Mar. 2:1-12)

17 Idi namingsan, wadas Jesus sin esay beey ay man-it-itdo, et wada abe di
nakitotokdo ay Fafariseo ya mamaestron di linteg Diyos ay napo sin kailiili
ed Galilea ya ed Judea ya ed Jerusalem abe. Et wada en Jesus din panakabalin
Apo Diyos ay mangagas sin way sakit na.
18 Idi siya di, wada et di sinmawang ay nangaatayang sin dayon ay
binmabaktadan di paralitiko. Padasen da ay mangisgep sin beey ta ipayag
da komas sisya sin sangoanan Jesus,
19 ngem iwed polos mabalin da begew sin naposek ay ipogaw. Isonga
insakyab da sin atep et tinekla da din odom ay atep. Asi da pay oy-oyen
din binmabaktadan di paralitiko enggana ay maipayag sin nan-gawaan di
ipogaw sin kosto ay sinasagang Jesus.
20 Idi inilan Jesus din talek da en sisya, kanana sin lalaki ay doy, “Na-
pakawan din basbasol mo ay ib-a.”
21 Asi et da doy ay Fariseo ya maestron di linteg, kanan da sin nemnem da,
“Apay nga say inbaga na di? Is-o nan awak na en Diyos. Tan sino aya di akin
lebbeng ay mamakawan si basol mo adi si Diyos et anggoy?”
22 Ngem ammon pay dedan Jesus ay say wada sin nemnem da et kanana,
“Apay nga say nemnemnemen yo sa?
23 Nalaklaka kayman ay kanan en, ‘Mapakawan san basbasol mo’ mo din
‘Ibangon mo ta mandan ka.’
24 Ngem mo siya sa, ibagak ngarud din naligat ta say paneknekak en
dakayo ay sak-en ay Anak di Ipogaw et waday kalebbengak isnan labaw di
daga ay mamakawan si basol.” Pag nan kanan sin paralitiko ay doy, “Din
ibilin ko en sik-a et ibangon mo, bidkingem san dayon mo ta somaa ka.”
25 Pag kabangon din sana ay il-ilan da am-in, binidking na din dayon ay
binmabaktadana yan pag somaa ay manaydayaw en Diyos.
26 Et am-in din wadas di et palalo ay nasdaaw da dowan da aben emegyat
ya dayawen das Diyos ay mangmangwani, “Anna! Palalo ay nakaskasdaaw
nan inila tako ed wani!”

Din Nangayagan Jesus En Levi
(Mat. 9:9-13; Mar. 2:18-22)

† **5:14** Levitico 14:1-8.

27 Nakdeng pay di et pag bomala si Jesus yan inila na di mansingsingil si
bowis ay manngadan si Levi ay tinmotokdo sin opisina na. “Manbalin ka et
si pasolot ko,”‡ kanan Jesus.
28 Kapika si Levi yan tinaynana am-in ta makiey en Jesus.
29 Pag da et emey sin beey da Levi, et inpaltianas Jesus si ad-ado. Ad-ado
abey mansingsingil si bowis ya odom ay ipogaw ay naiokob en daida.
30 Asi et din odom ay Fafariseo ya din gagait da ay mamaestron di linteg,
iniyew da din papasolot Jesus ay nangwani, “Apay nga makikan ya maki-
inom kayos mansingsingil si bowis ya odom ay managbasol ay ipogaw?”
31 Ngem si Jesus di nanongbat et kanana ay nangiarig, “Baken din nasalon-
at ay ipogaw di makasapol si mangagas mo adi din mansaksakit.
32 Adiak inmali ta enak ayagan din nalinteg ay ipogaw mo adi din nakaba-
sol ta say ibabawi dan basbasol da.”

Maipanggep Sin Kaitpean Di Dagaang
(Mat. 9:14-15; Mar. 2:18-20)

33 Wada da di en nangibaga en Jesus, “Din papasolot Juan et namin ad-ado
ay it-itpe day dagaang da dowan da pay mankararag ya siya abe sin papasolot
di Fafariseo. Ngem din papasolot mo pay et adi da it-itpe di dagaang da.
Apay?”
34 Sinombat si Jesus ay nangiarig, “Mo waday mankasal, ay kanan yo aya
en adi makikan din gagayyem di mangasawa ay inayagana? Mangan da met.
35 Ngem mo domateng di timpo ay maipakaan en daida din mangasawa et
siya di din pangitpean da sin dagaang da.”

Maipanggep Sin Baro Ay Initdon Jesus
(Mat. 9:16-17; Mar. 2:21-22)

36 Kanan aben Jesus ay nangiarig, “Iwed abe di ipogaw ay mamisngit sin
baro ay bado ta asi na ilkeb sin baak ay bado. Tan mo say iyat na di, sayang
dedan din baro ay bado yan adi maibagay abe din baro ay lopot sin baak ay
mailkebana.
37 Iwed abe dedan di mangipeey si kabobbobod ay danom di obas sin
nakpit ay sopot ay lalat,§ tan mo maget, mabtakan din lalat et madadael din
sopot dowan aben maiwasit din danom di obas.
38 Din kabobbobod ay danom di obas ngarud, siyat baro ay lalat di kaipay-
ana.
39 Esa pay, din nairuam ay manginom si naket-eng ay danom di obas,
sigaana ay tamtaman din daddaan, tan kanana en mammam-is din naket-
eng ay nairuamana.”

6

Maipanggep Sin Agew Ay Pan-ibbayan
(Mat. 12:1-8; Mar. 2:23-28)

1 Sin namingsan ay Sabado ay pan-ibbayan di Judio, mandad-an da Jesus
sin kapaypayewan ay nas-ekan si bakakew. Yan din papasolot na et man-
posposngi das lames na ta say polipoen da et kotimen da.
2 Asi et wada di Fafariseo ay nangila sin inyat da et kanan da en Jesus, “Apay
nga lablabsingen yo din linteg tako ay Judio ay mangiparit si man-ani sin
agew ay pan-ibbayan?”
3 Sinongbatan Jesus ay nangwani, “Binasa yo met din inyat Ari David ya
din gagait na sin dinmagaangan da.

‡ **5:27** Din kanana sin Griego et: *Omonod ka…* Di laydena ay kalien et makiey en Jesus ay pasolot na.

§ **5:37** Din pangipay-an di Judio si danom di obas et lalat di kalding.

4 Sinenggep sin beey en Diyos yan ina na din tinapay ay naidaton en
Diyos ay iparit di linteg ay kanen di baken padi. Ngem kinana pay dedan
et inbingayana abe din kakoyog na.”*
5 Pag ipaanongos Jesus, “Sak-en ay Anak di Ipogaw di akin lebbeng sin
mabalin ay maam-amag sin agew ay pan-ibbayan.”

Din Lalaki Ay Nakingking Di Esay Takkay Na (Mat. 12:9-14; Mar. 3:1-6)

6 Idi esay Sabado kasin sinenggep si Jesus sin sinagoga ay man-itdo. Wada
et sidi di lalaki ay nakingking di kannawan ay takkay na.
7 Wada abe di odom ay mamaestron di linteg ya Fafariseo ay mangisisin-
eng en Jesus mo agasana din lalaki ay doy sin agew ay pan-ibbayan, tan an-
anapen day ipabasol da en sisya ta way pangidaruman da.
8 Ngem ammon Jesus di wada sin nemnem da, et kanana sin sana ay
nakingking di takkay na, “Ipikam ta omali ka sin sangoanan mi.” Pag pomika
et emey.
9 Asi pag kanan Jesus en daida, “Wada kod di isalodsod ko en dakayo. Sinoy
ipalobos di linteg tako ay amagen tako sin agew ay pan-ibbayan? Ay amagen
din siged ono din lawa? Ay isalakan di ib-a ono peslen?”
10 Insisin-eng nas daida am-in, pag nan kanan sin nakingking di takkay na,
“Oyadem san takkay mo.” Inoyad na et dadlon nailatonan.
11 Ngem asi et palalo di bonget da, et manngangalat da mo sino di mabalin
ay iyat da en Jesus.

Din Namilian Jesus Sin Sinpo Ya Dowa Ay Aapostol (Mat. 10:1-4; Mar. 3:13-19)

12 Nakdeng pay di et pag mantikid si Jesus sin dontog, et inlablabi na ay
nankarkararag en Diyos.
13 Sin kabigatana, inayagana din papasolot na et nanpili si sinpo ya dowa
ay nginadanana si aapostol.
14 Naey di ngadngadan din pinili na: si Simon (ay bindayana si Pedro) ya
din agi na ay si Andrew, da Santiago en Juan, da Felipe en Bartolome,
15 da Mateo en Tomas, si Santiago ay anak Alfeus, si Simon (ay makwani en
Patriota tan insakit na din ili na),
16 si Judas ay anak Santiago, ya si Judas Iscariot ay nanglipot en Jesus.

Din Nangagasan Jesus Sin Mansaksakit (Mat. 4:23-25)

17 Nanballalong da Jesus enggana ay sinmawang da sin annawa ay dekkan
ay nasinopan di ad-ado ay pasolot na ya ad-aad-ado abe ay ipogaw ay napo
ed Judea ya ed Jerusalem ya din inil-ili sin benget di baybay ed Tiro ya ed
Sidon.
18 Inmey das di ta dengngen da din kankanan Jesus ya ta kaanena din
saksakit da. Inmey abe din pinalpaligat di anito et pinakaan Jesus din
nangapet en daida.
19 Am-in din wadas di et inamag da din kabaelan da ay nangapay en sisya,
tan wada di mapmapo en sisya ay panakabalin ay mangag-agas sin am-in da
ay mansaksakit.

Din Kanan Jesus En Nagasat Ya Kaseseg-ang (Mat. 5:1-12)

20 Pag sagongen Jesus din papasolot na yan kanana, “Nagasat kayo ay
nabibiteg, tan maitapi kayo sin panturayan Diyos.

* **6:4** 1 Samuel 21:1-6; Levitico 24:9.

21 “Nagasat kayo ay mandagdagaang ed wani, tan mabsog kayo.
“Nagasat kayo ay man-og-oga ed wani, tan masiyek kayo.
22 “Nagasat kayo mo kalkaliget di ipogaw dakayo ya ipowira das dakayo ya
babbainen da abes dakayo ya palawaen da pay si dakayo begew sin pammati
yo en sak-en ay Anak di Ipogaw.
23 Mo say iyat da en dakayo, manragsak kayo koma ya manlagto kayos
ragsak yo, tan palalo ay dakdake di gon-gona ay naidodolin para en dakayo
ed langit. Tan din iyat da en dakayo et siya met laeng din in-inyat di ap-apo
da en daida ay mamadto.†
24 “Ngem kaseseg-ang kayo ay babaknang, tan ed wani et anggoy di
panganasan yo sin biyag yo.
25 “Kaseseg-ang kayo abe ay nanabsog ed wani, tan awni et mandagaang
kayo.
“Kaseseg-ang kayo abe ay masis-iyek ed wani, tan awni et manladingit ya
man-anog-og kayo.
26 “Kaseseg-ang kayo pay mo it-it-ek am-in di ipogaw dakayo, tan siya met
laeng din in-inyat di ap-apo da sin makaetek ay mamadto.”

Din Layad Tako Sin Kaibaw Tako
(Mat. 5:38-48; 7:12a)

27 Intoloy Jesus ay nangwani, “Din ibagak pay en dakayo ay manmannge
et laylayden yo koma din kaibaw yo. Siged abe di iyat yo sin malmaliget en
dakayo.
28 Din mamaos en dakayo et mankedaw kayo en Diyos ta bindisyonanas
daida, ya din mamaligat en dakayo et ikararagan yos daida.
29 Mo waday manampik sin esay tamil mo, patampik mo abe din esa ya mo
waday manga sin tak-ep di badom, olay bay-am ta alaena abe din badom.
30 Idawtam din am-in ay mankedaw en sik-a ya mo waday manga sin bonag
mo, adim kankanan en itaoli na.
31 Amagen yo sin iib-a yo din layden yo ay amagen da en dakayo.
32 “Mo anggoy din manglaylayad en dakayo si laylayden yo, ay magon-
gonaan kayo aya? Olay din managbasol ay ipogaw et laylayden da dedan
din manglaylayad en daida.
33 Mo anggoy abe din mangamag si siged en dakayo din pangamagan yos
siged, ay magon-gonaan kayo aya? Olay din managbasol ay ipogaw et say
iyat da met laeng dedan.
34 Ya mo anggoy din ammo yo ay mangitattaolis boloden da di pabolbolo-
dan yo, ay magon-gonaan kayo aya? Olay din managbasol et ibolodan da
dedan ib-a da, tan namnamaen da ay itaolin din namolod met laeng din
inbolod da.
35 Baken da sana koma di amagen yo mo adi laylayden yo koma abe din
kaibaw yo ya siged abe di iyaat yo en daida. Man-ibolod kayo abe olay
namnamaen yo ay adi da itaoli din boloden da. Tan mo siya nay iyat yo et
dakdake di gon-gona yo et maibilang kayo ay anan-ak di Kangatoan ay Diyos.
Tan mo si Diyos et masmaseg-ang sisya sin ipogaw ay lawa ya adi nangin
ammo ay man-iyaman en sisya.”

Din Adi Tako Panpabasbasolan Si Ib-a Tako
(Mat. 7:1-5)

36 “Masapol ay managseg-ang kayo ay kaman din Ama yo ay managseg-
ang.

† **6:23** 2 Cronicas 36:16.

37 Isonga adi yo panbalbalinen din awak yos mangokom ya mangikeddeng
si ib-a yo ta adi aben okomen ya keddengan Diyos dakayo, mo adi pakawa-
nen yo din ib-a yo ta pakawanen aben Diyos dakayo.
38 Idawtan yo din ib-a yo et idawtan aben Diyos dakayo. Tan din kaad-adon
di idawdawat yo et say kaad-adon aben din idawat Diyos en dakayo. Asi et
din iyat Diyos ay mangidawat et itamed ya iyagyag na ay mangisedsed, asi
na kasin tapian ta lemeplepyas pay."
39 Dinad-at aben Jesus en daida din pangarig ay nay. "Ay mabalin aya
ay ipangon di nagodab din ib-a na ay nagodab? Mo say iyat na, adi pay
matekdag da ay dowa sin deppas.
40 Maga abe di man-ad-adal ay nangatngato mo din maestro na, ngem mo
ikdeng na ay kosto din ad-adalena, pag komaman sin maestro na.
41 "Apay nga delawem din kitkittoy ay mokat sin matan di ib-am, yan adim
madlaw din dakdake ay mokat sin matam?
42 Apay nga ibagam sin ib-am, 'Pangaasim kod ta ponasak san mokat mo,'
dowan kan gogodaben din dakdake ay mokat mo? Sik-a ay agin sisiged,
ponasam on-ona din dakdake ay mokat mo ta say makaila ka ay kosto, asi
ka pay mabalin ay ponasan din mokat di ib-am."

Din Kaiw Ya Din Lames Na
(Mat. 7:16-20; 12:33-35)

43 Kanan aben Jesus, "Din siged ay kaiw et adi manlames si lawa, ya adi
aben manlames din lawa ay kaiw si siged.
44 Din kailasinan di am-in ay kaiw et din lames na, tan adi dedan pogasen
di gayabas sin kawayan ono pogpogen di obas sin ewey.
45 Kaman datako abe ay ipogaw. Din siged ay ipogaw et siged di ipabela
na, tan siged dedan din naiigto sin nemnem na. Ngem din lawa ay ipogaw et
lawa abe din ipabela na, tan lawa abe dedan din naiigto sin nemnem na. Tan
din ibagbagan di ipogaw, napo met laeng sin wada sin nemnem na."

Din Dowa Ay Nangisaad Si Beey
(Mat. 7:24-27)

46 Intoloy Jesus ay nangwani, "Apay nga Apo di pangawag yo en sak-en
dowan kayon adi patpatien din ibagbagak?
47 Din omali en sak-en ay mannge ya mamati sin ibagbagak et iarig ko en
dakayo di iso na.
48 Iso na din esa ay ipogaw ay nangisaad si beey na sin bato. Intikitik na
ay kosto din fondasyona, asi na pay saaden din beey na. Omad-ado pay din
danom sin ginawang et dinalapos na din beey ay sana, ngem laton ay adi
naigiwed, tan makneg di amag na.
49 Ngem din ipogaw ay nandengdenge sin kankanak yan adi na patpatien
et maiarig si ipogaw ay nangisaad sin beey na sin lota yan adi na intiktik din
beey na si bato ay pangipatangana sin fondasyona. Isonga idi dinalapos din
danom din beey na ay sana, natokang et dadlon nabakas."

7

Din Nangagasan Jesus Sin Baan Di Kapitan
(Mat. 8:5-13)

1 Idi nakdeng ay initdon Jesus am-in dana sin kaipoipogaw, inmey ed
Capernaum.
2 Wada di kapitan di soldado ay taga-Roma isdi ay wada di baa na ay
laylaydena. Din baa na ay nay et mansaksakit yan dandani ay matey.

3 Idi dinngen din kapitan ay sana di maipanggep en Jesus, inbaa na di
papangolon di Judio ta en da ayagan si Jesus ay en mangagas sin baa na.
4 Inmey da en Jesus yan manpakpakaasi da ay nangwani, “Din ipogaw ay
nay et maikari adi sin tolong mo,
5 tan laylaydena iman si datako ay Judio yan nanpasaad pay si sinagoga
tako.”
6 Isonga nakiey si Jesus en daida.
Idi dandani ay somawang da sin beey di kapitan, inbaa na di gagayyem na
ay en mangibaga en Jesus, “Apo, olay adi ka kano manboway ay somawang
sin beey na tan kababain mo senggep kas di.
7 Adi aben maikari kano ay en manpaila en sik-a. Isonga omanay kano din
kalim ay mangagas sin baa na.
8 Tan iso na kanos sisya ay wada di nangatngato ay mamilbilin en sisya
ya wada abey sosoldado na ay bilbilinena. Mo kanana sin esa en, ‘Emey ka,’
emey, ya mo kanana abe sin esa, ‘Omali ka,’ omali, ya mo ibaga na abe sin
bag-ena en, ‘Amagem na,’ amagena.”
9 Nasdaaw si Jesus sin nanngeanas di. Sinagong na din kaipoipogaw ay
omon-onod en sisya yan kanana, “Tet-ewa adi nan ibagak en dakayo ay
magay dinatdatngak ay waday talek na ay kaman nina, olay en datako ay
taga-Israel.”
10 Mantaoli pay din binaan di kapitan et dinatngan da ay nailatonan din
baa na.

Din Nanagoan Jesus Sin Anak Di Nalasang

11 Baken nabayag et inmey si Jesus sin ili ay kanan da en Nain. Nakiey en
sisya din papasolot na ya ad-ado ay ipogaw.
12 Idi inmasag-en da sin beddeng di ili, inabat da di ad-ado ay mabeb-eweg
ay omili ay en mangiponpon si lalaki ay natey. Din natey ay sana et ang-
anggoy nas anak di nalasang.
13 Olay si Jesus et palalo ay naseg-angan sin nangilaana sin nalasang ay
sana, et kanana en sisya, “Laton sa. Adi ka man-og-oga.”
14 Pag et somag-en si Jesus et kinapay na din longen ay iin-genan da ta
somaldeng din nananggen. Somaldeng da pay et kanana sin natey, “Ibangon
mo ay anak.”
15 Et pag kabangon tet-ewa din natey yan mankali. Pag kanan Jesus en ina
na, “Naey din anak mo.”
16 Am-in ay wadas di et palalo di egyat da yan dowan da aben dayawen
si Diyos. Kanan di odom, “Wey, manakabalin baw din nay mamadto ay
inmali isnan kad-an tako!” Kanan aben di odom, “Inmali baw si Diyos ay
mangisalakan sin ipogaw na!”
17 Et din nay inamag Jesus et nandinamag sin intiro ay Judea pati din
nandinmang ay il-ili.

Din Inbagan Jesus Sin Inbaan Juan
(Mat. 11:2-6)

18 Din papasolot Juan et in-inmey da sin balodan ay en nangibagbaga en
sisya maipanggep sin am-in dana ay naam-amag. Isonga inayagana di dowa
19 et inbaa na ta en da pooten en Jesus mo sisya din inkarin Diyos ay omali
ono waday natken si masmas-ed.
20 Idi sinmawang da sin kad-an Jesus, kanan da en, “Inbaan Juan ay
Mamonbonyag dakami ta pooten mi mo sik-a din inkarin Diyos ay omali ono
waday natken si masmas-ed.”

21 Sin kosto ay sinmawangan da, inag-agasan Jesus di ad-ado ay mansak-
sakit si nakalakalasi ay sakit ya pinakpakaana abe di ad-ado ay anito ya
kinaana abe di godab di ad-ado ay ipogaw.
22 Isonga kanana en da sana ay inbaan Juan, “Mantaoli kayo en Juan ta en
kayo ibaga en sisya din inila ya dinnge yo, ay din nagodab et makaila da, din
napilay et makadan da, din waday kaeegyat ay sakit di kodil na et nailatonan
da, din nateweng et makadnge da, din natey et natago da kasin, ya din siged
ay damag et maikaskasaba sin nabibiteg.*
23 Ibaga yo abe en sisya en nagasat din ipogaw ay magay dowadowa na
maipanggep en sak-en.”

Din Inbagan Jesus Maipanggep En Juan (Mat. 11:7-19)

24 Idi kinmaan din inbaan Juan ay doy, nilogian Jesus ay mangibaga sin
kaipoipogaw si maipanggep en Juan. Kanana, “Sin doy inmeyan yo sin kad-
an Juan sin lugar ay magay man-ili, sino di layden yo ay en ilaen? Ay esa aya
ay ipogaw ay kaman pa-o ay igiwgiwed di dagem? Baken samet.
25 Sino ngarud di en kayo inila? Ay esay ipogaw ay nanbabado si
kagkagam-is ya nangina? Baken met abe dedan, tan din nanbabado si
kaman nadi ya mayat di biyag na et sin beey di aari di pantetean da.
26 Ibaga yo ngarud mo sino di en kayo inila. Ay esay mamadto? Aw met a,
ngem din katet-ewa na et nangatngato mo mamadto.
27 Tan si Juan di ibagbagan din naisolat ay kalin Diyos ay kanana en,
‘Waday ibaak ay mangon-ona mo sik-a ay mangisagana sin danem.’ ”†
28 Pag itoloy Jesus ay nangwani, “Tet-ewa nan ibagak en dakayo ay magay
ipogaw ay naianak isnan daga ay nangatngato mo si Juan, ngem olay siya di,
din kababaan sin panturturayan Diyos et nangatngato pay mo sisya.”
29 (Sin nanngean das di, am-in di ipogaw ya olay din mansingsingil si bowis
et binigbig da ay kosto din inyat Diyos, tan si Juan di namonyag en daida.
30 Ngem din Fafariseo pay ya din mamaestron di linteg et sinigaan da
ay mangamag sin inplanon Diyos en daida, tan sinigaan da dedan ay nan-
pabonyag en Juan.)
31 Kanan aben Jesus, “Sino ngata di pangiarigak sin ipogaw ed wani? Sinoy
iso da?
32 Kaman dan anan-ak ay man-ay-ayam sin plaza ay adi polos mapmapnek.
Kanan da sin iib-a da en, ‘Nanganggangsa kami met, ngem sinigaan yo ay
manayaw. Isonga nan-eyaey kami, ngem sinigaan yo pay dedan ay maitapi.’
33 Daida di kaiarigan yo, tan inmali si Juan ay Mamonbonyag yan init-itpe
nay dagaang na ya adi nan-in-inom si bemeteng yan kanan yo, ‘Nadimonyo
di et abe.’
34 Mo sak-en pay ay Anak di Ipogaw et nakikikanak ya nakiin-inomak en
dakayo yan kanan yo en, ‘Ilan yo kadi nan ipogaw ay nay! Makaem ay
mangan ya makabeteng dowana pay gayyemen din mansingsingil si bowis
ya odom ay managbasol ay ipogaw!’
35 Ngem olay mo siya di din kanan yo, maila pay dedan din kakoston di
sirib Diyos sin biyag di mangawat.”

Din Namakawanan Jesus Sin Babai Ay Lawa Di Kaistoryaana

36 Sin esay agew, waday Fariseo ay manngadan si Simon ay nangayag en
Jesus ta makikan sin beey na. Isonga inmey si Jesus et nakitokdo ay mangan.

---

* **7:22** Isaias 35:5-6; 61:1. † **7:27** Malakias 3:1.

37 Sin doy ay ili, wada di babai ay lawa di kaistoryaana. Idi dinnge na ay
wadas Jesus ay makikikan sin beey di Fariseo, inmey sidi ay nangitatakin si
botilya ay alabastro di amag na ay napay-an si bangbanglo.
38 Senggep pay sisya et inmey sin edegan di sikin Jesus‡ ay man-og-oga
enggana ay nabasa din siki na sin lowa na. Pag nan ponasan din siki na sin
book na dowanan ongoan et pag nan soyatan sin bangbanglo ay sana.
39 Idi inilan din doy ay Fariseo ay nangayag en Jesus, kananas nemnem na,
"Mo doy ya tet-ewa ay mamadtos sisya, ammo na koma mo sinoy kaipogaw
din babai ay nay ay mangap-aplos en sisya."
40 Asi et kanan Jesus en sisya, "Ay Simon, waday ibagak en sik-a."
"May, Apo maestro, ibagam adi," kanana.
41 Pag kanan Jesus, "Wada di doway ipogaw ay nan-otang si pilak sin esay
man-ibolbolod si pilak. Din esa et limay gasot di otang na ya din esa pay et
limapolo.
42 Ngem gapo ta adi makabayad din dowa et pinogidas na iman din otang
da. May koday, ibagam kod mo sino en daida di dakdakdake di layad na sin
nangibolod en daida."
43 Sinombat si Simon et kanana, "Siguro, din ad-ado di otang na ay
nakaan."
"Aw, kosto san songbat mo," kanan Jesus.
44 Pag nan sagongen din babai yan kanana en Simon, "Ilaem ngarud nan
babai ay nay. Sinangailim kayman sak-en sin beey mo, ngem magay inbaam
si en mangowas sin sikik, ngem si naey iman et inowasana din sikik sin lowa
na yan pinonasana sin book na.
45 Adi ka aben inmongo ay inmabat ay kaman din ogali tako, ngem sisya
pay et adi sinmalsaldeng ay mangong-ongo sin sikik manlogi sin inmaliak.
46 Adim aben linanaan din book ko, ngem sisya pay et sinoyatana din sikik
si bangbanglo.
47 Ibagak ngarud en sik-a ay din dakdake ay layad ay inpaila na en sak-en
et say mangipaila ay napakawan din ad-ado ay basol na. Ngem din ipogaw
pay ay at-atik di basol na ay napakawan, at-atik abey layad ay ipaila na."
48 Pag kanan Jesus sin babai ay sana, "Napakawan din basbasol mo."
49 Asi et din odom ay makikikan et kanan das nemnem da, "Ay sino ngin di
kaipogaw nina ay olay din basol et pakawanena?"
50 Ngem kanan Jesus sin babai, "Din pammatim et say begew ay
naisalakanam. Somaa ka ay natalna di nemnem mo."

8

Din Babbabai Ay Nangoykoyog En Jesus

1 Adi pay nabayag et nakilikliked si Jesus sin kailiili ay en mangikaskasaba
sin siged ay damag ay maipanggep sin panturayan Diyos. Nakiey abe din
sinpo ya dowa ay pasolot na,
2 pati di odom ay babai ay kinaan Jesus di sakit da ya nangipakaanana sin
aanito ay nangapet en daida. Da naey ay babai et si Maria Magdalena ay
tinaynan di pito ay anito,
3 si Joanna ay asawan Kuza ay esay opisyal en Herod, si Susanna, ya
ad-ado pay ay babai ay nangidawdawat sin odom ay gamgameng da ay
namadbadang en da Jesus.

‡ **7:38** Din ogalin di Judio, ibabaktad da ay manpipiging mo mangan da, isonga nalaka ay inmey din babai ay doy sin kad-an di sikin Jesus.

Din Lalaki Ay En Nansapowak (Mat. 13:1-9; Mar. 4:1-9)

4 Nabeweg di ipogaw ay in-inmey sin kad-an Jesus ay napo sin kailiili ay
pinaspasyal na. Idi nasinop da sin kad-ana, pag nan dad-aten en daida din
pangarig ay nay.
5 Kanana, “Sin namingsan, wada di esay ipogaw ay en nan-isapowak si bin-
i sin nom-a na. Idi insapsapowak na din bin-i, naekdag di odom sin danan et
ginatgatinan di ipogaw dowan pay teptepken di tititit.
6 Din odom ay insapowak na et naekdag da sin kabatbatoan. Sinmimit da
ngem pag dan makpit, tan namgaan dedan din lota.
7 Din odom abe et naekdag da sin kapagpagatan, ngem asi et nakigabay di
papagat et insengan da din momola.
8 Ngem din odom pay et naekdag da sin siged ay lota, pag da et gomabay yan
nanlames da si sagsisin-gasot.” Inpaanongos Jesus ay nangwani, “Dakayo ay
manmannge, nemnemen yo san dinnge yo.”

Din Olog Di Pangarig Maipanggep Sin Nansapowak (Mat. 13:10-23; Mar. 4:10-20)

9 Pag pooten din papasolot na en sisya mo sinoy layden din pangarig ay
sana ay kalien.
10 Kanan Jesus, “Dakayo di nangidawtan Diyos si gondaway ay mangammo
sin adi naipaammo ed idi maipanggep sin panturayana, ngem din odom
ay ipogaw pay et pangarig anggoy di madaddad-at en daida ta say olay
mo il-ilaen da, adi da maimatonan, yan olay mo dengdengngen da, adi da
maawatan.
11 “Siya na ngarud di olog din in-arig ko. Din bin-i et siya di din kalin Diyos.
12 Din natekdag sin danan et maiarig dadi sin ipogaw ay manmannge sin
kalin Diyos, asi et emey din Diablo et ena pakaanen sin nemnem da din kali
ay dinnge da ta say adi da mamati ya maisalakan.
13 Din natekdag abe sin kabatbatoan et siya dadi din ipogaw ay manra-
gragsak ay nangawat sin kalin Diyos sin nanngean da. Ngem adi linmamot
din kali sin nemnem da, isonga mo domteng di ligat, adi da itoloy ay mamati
mo adi et pandokogan da din pammati da.
14 Din natekdag abe sin kapagpagatan et siya dadi din manmannge sin
kalin Diyos, ngem masangaw da sin pandandanagan ya bomaknangan da ya
din odom ay laylayden da ay ganasen isnan biyag ay nay, isonga mas-engan
din kali ay dinnge da et adi malamsan.
15 Din natekdag pay sin siged ay lota et siya dadi din manmannge sin kalin
Diyos dowan dan iigto sin siged ya napasnek ay nemnem da yan itoltoloy da
ay mamati enggana ay waday pantongpalan din kali sin biyag da.”

Din Pangarig Ay Maipanggep Sin Silaw (Mar. 4:21-25)

16 Kanan aben Jesus ay nangiarig, “Maga di maneteng si silaw ta asi na
sakoboan si palanggana ono ipeey na sin dallem di katri mo adi ipatang na
ta say maptag mo senggep di ipogaw.
17 Iso na sin in-ar-arig ko, tan am-in din naitatabon ono adi naammoan ed
wani et maammoan ya mailawag sin tapin di agew.
18 Esten yo ngarud ay manmannge sin ibagbagak, tan din ipogaw
ay mangikaskaso sin dengdengngena et mataptapian din pangawat na,
ngem din adi mangikaskaso et mamaiwed din olay at-atik ay kanana en
naawatana.”

Si Inan Jesus Ya Din Aag-i Na
(Mat. 12:46-50; Mar. 3:31-35)

19 Pag somawang si inan Jesus ya din aag-i na sin kad-ana, ngem adi da
makasag-en en sisya tan inalibongbongan di ad-ado ay ipogaw.
20 Isonga wada di nangibaga en Jesus, “Si inam ya din aag-im et wada da
sin bel-ayan ay wada kanoy layden da ay ibaga en sik-a.”
21 Pag kanan Jesus, “Aw pay dedan, ngem wada pay di odom ay ibilang ko
ay inak ya aag-ik et siya dadi din manmannge ya manongtongpal sin kalin
Diyos.”

Din Nangipaginkan Jesus Sin Dagem Ya Dalloyon
(Mat. 8:23-27; Mar. 4:35-41)

22 Sin namingsan, kanan Jesus sin papasolot na, “Man-agadang tako.” Et
nanlogan das bangka ay nanlobwat.
23 Idi nanlologan da naseyep et sisya. Siya et di kadateng di mapges ay
dagem et sepyasepyatan di dalloyon din bangka et nganngani ay malned da.
Peteg ay kaeegyat!
24 Isonga pag dan bangonen si Jesus ay nangwani, “Ay Apo, Apo! Nay
malned tako!”
Pag bomangon si Jesus et bilinena din dagem ya napigsa ay dalloyon, et
ginminek da ay kosto.
25 Pag nan kanan sin pasolot na, “Apay nga magay talek yo?”
Ngem nasdaaw da ya emegyat da pay laeng ya man-asibaga da en, “Sino
di kaipogaw nina? Kambaw olay dagem ya dalloyon et bilinenas daida yan
patien da!”

Din Lalaki Ay Taga-Gerasa Ay Kinapet Di Kaanianito
(Mat. 8:28-34; Mar. 5:1-20)

26 Intoloy da Jesus ay mangagadang sin lebeng enggana ay somawang da
sin sakop di Gerasa* ay naiidmang ed Galilea.
27 Idi sinmanglad da et kinmaan si Jesus sin bangka, inabat di lalaki ay
napo sin ili ay sana ay kinapet di kaanianito. Nabayag ay manlalalabos ya
adi somassaa, tan nantettee sin liliyang ay kamposanto.
28-29 Namin ado abe ay pinalpaligat di aanitos sisya, et olay inpokopokok
ya kinadikadinaan di kakailiana din takkay ya siki na, sinoksokpot na pay
dedan din kadina dowan patagtagtagen din anito sin naidodolin ay lugar.
Isonga idi inila nas Jesus, man-olakis et kadokmog ay manyakog-ong en sisya.
Pag nan kanan ay mangibogaw, “Ay Jesus, Anak di Kangatoan ay Diyos, apay
nga domisdistolbo ka? Pangaasim ta adi ka domosdosa!” Siya di din inbaga
na tan inbilin Jesus ay komaan din anito en sisya.
30 Pag pooten Jesus en sisya, “Sinoy ngadan mo?”
“Linibolibo,” kanana, tan ad-ado din anito ay nangapet en sisya.
31-32 Wada et di kabisabisaang ay lomanoblob sidi sin matikid, isonga
manpakpakaasi din anito en Jesus ta adi na ibaas daida ed dallem ay
kadosaan da, mo adi ta ipalobos na ay en da kapten din kabisabisaang ay
doy.
“Aw adi,” kanana.
33 Isonga pag dan taynan din lalaki et en da kinmapet sin bibisaang. Pag
tomanagtag din bibisaang ay namallalong et pag dan maekgas sin lebeng et
nalned da.

---

* **8:26** Din naisolat sin odom ay manuskrito ay ngadan di ili ay nay et *Gadara* ono *Gergesa.*

34 Idi inilan din mangibanbantay sin kabisabisaang din sana ay napasamak, katagtag da sin ili da ya sin nandinmang ay lugar ta en da ipadamag sin man-ilis di.
35 Isonga din kaipoipogaw et en da inila mo sinoy napasamak. Somawang da pay sin kad-an da Jesus, dinatngan da din lalaki ay tinaynan di aanito ay tinmotokdo sin sangoanan Jesus ay nanbabado ya sinmiged di nemnem na, isonga inmegyat da am-in.
36 Pag kasin dad-aten din nangila din inyat di lalaki ay doy ay nailatonan.
37 Et am-in da dooy ay napo sin sakop di Gerasa et nanpakpakaasi da en Jesus ta komaan sin ili da, tan enggay naabak das egyat da.
38 Somaksakyab si Jesus sin bangka yan dowan aben manpakpakaasi din lalaki ay tinaynan di aanito ta makeey koma en sisya. Ngem inpasaan Jesus ay nangwani,
39 "Olay somaa ka ta en ka dad-aten din am-in ay inamag Diyos en sik-a." Pag somaa din lalaki ay doy, et maga di adi na inmeyan sin ili da ay mangibagbaga sin inamag Jesus en sisya.

Din Anak Jairus Ya Din Babai Ay Nangiwit Sin Tak-ep Di Badon Jesus (Mat. 9:18-26; Mar. 5:21-43)

40 Idi nantaoli da Jesus sin demang, naragsak din kaipoipogaw ay nangawat en sisya, tan sin-esin-ed da.
41 Pag et somawang di pangolon di sinagoga ay manngadan si Jairus. Nanyakog-ong ay nandokmog sin sangoanan Jesus ay manpakpakaasi en sisya ta emey sin beey da,
42 tan matmatey din es-esa ay anak da ay babai ay sinpo ya dowa di tawena.
Idi mandad-an si Jesus ay emey sidi, palalo ay inalibongbongan di kaipoipogaw sisya.
43 Di esa en daida et babai ay adi katkatdok di manbolos ay dada na si sinpo ya dowa ay tawen. Enggay nagastoan sisya si inbaybayad nas mangagas en sisya, ngem maga polos makaagas.
44 Inmasag-en sin edegan Jesus yan giniwit na din gayadan di bado na, pag et kasaldeng din manbolos ay dada na.
45 Pag kanan Jesus, "Sinoy nangiwit sin badok?" Ngem esaen nangwani en baken sisya.
Asi et kanan Pedro, "Apo, ad-ado met dedan din ipogaw ay mangalalibongbong ya manikdon en sik-a."
46 Ngem kanan et Jesus, "Wada met di nangiwit sin badok, tan dinlaw ko ay waday binmela ay panakabalin en sak-en."
47 Inammoan din babai ay sana ay nasokalan sisya, isonga inmasag-en en Jesus ay manpayegpeg et manyakog-ong ay mandokmog sin sangoanana. Pag na et ibaga en Jesus sin pangiilaan di kaipoipogaw di begew ay nangiwitana sin bado na ya din nakaanan di sakit na ay dagos.
48 Et pag kanan Jesus en sisya, "Begew din talek mo, nailatonan ka. May, emey ka ay natalna di nemnem mo."
49 Deda ay mankalkali si Jesus dowan et somawang di napo sin beey en Jairus ay nangibaga en sisya, "Olay adi tako sangsangawen pay laeng san maestro, tan natey san anak mo."
50 Ngem didinngen Jesus din inbaga da en Jairus yan kanana en sisya, "Adi ka emeg-egyat. Basta mamati ka et mailatonan anak mo."
51 Idi sinmawang da sin beey, magay intay-on Jesus ay makisgep en sisya malaksig si Pedro, da Juan en Santiago, ya da aman di balasang.

52 Am-in din ipogaw ay wadas di et inog-ogaan das sisya ay manladladingit
da. Ngem kanan Jesus en daida, “Kosto sa, adi kayo man-og-oga, tan din
balasang ay nay et adi natey, naseseyep et anggoy.”
53 Pag dan siniyesiyekan sisya, tan ammo da ay enggay natey.
54 Ngem si Jesus pay, intakkayana din balasang yan kanana en sisya, “Anak
ko, ibangon mo.”
55 Pag mantaoli din ab-abiik na et kabangon et pag ibilin Jesus ay pakanen
da.
56 Palalo ay nasdaaw da ama na en ina na, ngem inbilin Jesus ay adi da
polos ap-apaten din doy ay naamag si olay sino ay ipogaw.

9

Din Nangibaaan Jesus Sin Sinpo Ya Dowa Ay Pasolot Na (Mat. 10:5-15; Mar. 6:7-13)

1 Idi esay agew, inayagan Jesus din sinpo ya dowa ay pasolot na, et nasinop
da. Pag nan idawtan daida si panakabalin ya kalebbengan ay mangipakaan
sin am-in ay anito ya mangagas sin mansaksakit.
2 Pag nan ibaa si daida ta en da ikaskasaba din maipanggep sin panturayan
Diyos ya agasan da din mansaksakit.
3 Intogona en daida, “Iwed di itaktakin yo sin pandad-anan yo. Adi yo
itaktakin di sokod, sangi, makan, pilak, ono pansokatan ay bado.
4 Mo waday mangayag en dakayo sin beey da, isdi di pantean yo engganas
taynan yo din ili ay doy.
5 Ngem mo waday ili ay emeyan yo yan adi da awaten dakayo, taynan yos
daida, et sin komaanan yo, pokpokan yo din dapan yo ta say pangammoan
da ay makaoway da sin dosa da.”
6 Pag manlobwat din papasolot na et en da manlikliked sin kailiili ay
mangikaskasaba sin siged ay damag ya mangag-agas sin mansaksakit.

Din Nariribokan Di Nemnem Herod (Mat. 14:1-12; Mar. 6:14-29)

7 Idi dinamag Gobernador Herod ed Galilea am-in dana ay inam-amag da
Jesus, nariribokan nemnem na, tan waday nangibaga ay natago kasin si Juan
ay Mamonbonyag.
8 Din odom abe et kanan da en nanpaila si Elias, ya din odom pay et kanan
da en waday mamadto ed nabaon ay natago kasin.
9 Ngem si Herod pay, kanana, “Inpapotok met din toktok Juan. Sino ngata
din ipogaw ay ibagbaga da ay sana?” Et manlogi isdi, nemnenemnemena mo
intoy iyat na ay mangila en Jesus.

Din Namakanan Jesus Sin Kaipoipogaw Ay Nasurok Si Lima Ay Libo (Mat. 14:13-21; Mar. 6:30-44; Jn. 6:1-14)

10 Idi nantaoli din aapostol, inbaga da en Jesus am-in din inam-amag da.
Pag na et koyogen daida et ang-anggay da ay inmey sin ili ed Betsaida.
11 Ngem idi inammoan din kaipoipogaw ay inmey da, inonod das daida.
Pag ayagan Jesus daida yan itdoanas daida maipanggep sin panturayan
Diyos. Inagasana abe din mansaksakit en daida.
12 Idi malablabi, inmey din papasolot na en sisya et kanan da, “Ibagam sin
ipogaw ta en da man-ila si kanen da ya pan-iyanan da sin naisasag-en ay il-ili,
tan nay met ay naidodolin isna.”
13 Ngem kanan et Jesus en daida, “Olay dakayo di mamakan en daida.”
Pag dan kanan, “Lima ay tinapay ya dowa ay piskaw et anggoy di wada. Ay
en kami manlako si kanen da naey am-in?”

14 Say kanan da di tan di kabibilang di nankakay ya babbaro et emey ay
lima ay libo.
Ngem kanan pay Jesus en daida, “Patokdoen yos daida si saglilimapolo.”
15 Et say inyat da di.
16 Pag alaen Jesus din lima ay tinapay ya dowa ay piskaw, et tinangad na
ed langit ay nan-iyaman en Diyos. Asi na pag kinittoyen et indawat na sin
pasolot na ta iwatwat da sin kaipoipogaw.
17 Nangan da amin et nabsog da. Olnongen da pay din nabay-an, sinpo ya
dowa ay baskit di napay-an sin namekmek ay makan.

Din Nangibagaan Pedro Mo Sino Si Jesus
(Mat. 16:13-19; Mar. 8:27-30)

18 Sin namingsan, ang-anggoy da Jesus sin papasolot na et mankarkararag
si Jesus. Pag nan kanan en daida, “Sinoy pangwanin di kaipoipogaw en sak-
en?”
19 “Wada di mangwani en sik-a si Juan ay Mamonbonyag. Kanan di odom
en sik-a si Elias, yan kanan aben di odom en sik-a di esa ay mamadto ed
nabaon,” insongbat da.
20 “Ngem dakayo pay,” kanan Jesus, “sinoy pangwani yo en sak-en?”
Kanan Pedro, “Sik-a din Messias ay dinotokan Diyos ay manturay.”
21 Dadlon inbilin Jesus en daida ay adi da polos ibagbaga na si olay sino ay
ipogaw.
22 Pag nan itoloy ay nangwani, “Sak-en ay Anak di Ipogaw et masapol ay
nam-osek di ad-ado ay ligat. Din aam-a ya din papangolon di papadi ya
din mamaestron di linteg et sigaan das sak-en ya omipapse da, ngem kasin
tagoen Diyos sak-en sin maikatlo ay agew.”

Din Kabibiyag Di Manbalin Ay Pasolot Jesus
(Mat. 16:24-28; Mar. 8:34–9:1)

23 Pag ayagan Jesus din kaipoipogaw yan kanana en daida am-in, “Mo sino
di mayad ay manbalin ay pasolot ko, masapol ay pandokogana din awak na.
Inag-agew abe, masapol ay tilidena din krus na* ta asi makiey en sak-en.
24 Tan din mangipatpateg sin awak na et matey met laeng, ngem din matey
begew sin pammati na en sak-en et wada di biyag ay iwed patingga na ay
idawat Diyos en sisya.
25 Tan sino aya di maganab di ipogaw mo okaena din intiro ay lobong yan
asi et malitaw din biyag na et madosa ay eng-enggana?
26 Mo sinoy manigaan en sak-en ay Anak di Ipogaw ya din it-itdok et sigaak
abes sisya sin omaliak ay pangipailaan sin dayaw ko ya din dayaw Amak ya
din aanghel na.
27 Tet-ewa nan ibagak ay wada en dakayo isna di daan pay laeng di kateyan
da et ilaen da din panturayan Diyos.”

Din Nanbaliwan Di Kailaan Jesus
(Mat. 17:1-8; Mar. 9:2-13)

28 Nalabas di esay dominggo sin nangibagaan Jesus sidi, pag nan ayagan da
Pedro en Juan ya si Santiago et mantikid da si esay dontog ay en mankarara g.
29 Mankarkararag pay si Jesus, nanbaliw din kailaan di ropa na ya din bado
na et kinmilakilat ay komonkoniniing.

---

* **9:23** Sin timpo ay doy, mo waday ipogaw ay nakeddengan ay mailansa sin krus et kapilitan ay tilidena din krus sin lugar ay pangilansaan da. Isonga din layden Jesus ay kalien et mo waday mayad ay maitapi en sisya, masapol ay ibilang na din awak na ay enggay natey ta baken din laydena di nemnemnemena mo adi din layden Jesus.

30-31 Pag et manpaila di dowa ay nakay ay mankoniniing abe di kailaan
da ay makingalngalat en Jesus ay da Moses en Elias. Din ibagbaga da et din
nganngani ay kateyana ed Jerusalem ay manongpal sin planon Diyos.
32 Dowan pay naseseyep da Pedro, ngem asi da igibek et ilaen da din
koniniing en Jesus ya din dowa ay nakay ay nakipipika en sisya.
33 Idi komakkaan din dowa ay nakay ay sana sin kad-an Jesus, kanan Pedro
en sisya, “Apo, mayat din kawada takos na. Man-amag kami et adi si tolo ay
pansidoman ta okam di esa, okan Moses di esa, ya okan Elias di esa.” Ngem
say inbaga na di, tan adi na iman ammo din kankanana.
34 Idi mankalkali pay laeng, kadateng di liboo et sinalinanas daida am-in.
Asi pag malingban da Jesus et inmegyat din papasolot na.
35 Pag wada di kali ay napo sin liboo ay nangwani, “Si naey di anak ko ay
pinilik. Dengngen yo din kanana.”
36 Somaldeng pay din kali, si Jesus anggoy di inila da. In-giginek din pasolot
na din nay ay inila da ay magay nangibagbagaan da enggana ay tinaynan
Jesus daida.

Din Nangipakaanan Jesus Sin Anito Ay Kinmapet Si Anak
(Mat. 17:14-18; Mar. 9:14-29)

37 Sin kabigatana, binmallalong da Jesus sin dontog, yan ad-ado di ipogaw
ay nangabat en sisya.
38 Pag et kaibogaw di esa en daida, “Apo! Ilaem kod paabe, tan ang-anggoy
nas anak ko!
39 Tan wada di anito ay mangapkapet en sisya. Mo depapena et kaolakis,
mankekedas ya man-oosab tepek na. Palalo ay palipaligatena enggana ay
nasbas sisya ya adi na baybay-an.
40 Nanpakpakaasiak sin pasolot mo ta pakaanen da din anito, ngem adi da
kabaelan.”
41 “Ay daetan kayo pay! Adi kayo mamati dowan kayon adi kakwani!”
kanan Jesus ay sinombat. “Kaman kayman nabayabayag di nakiteteeak en
dakayo! Ay ken manpigapiga pay di anos ko en dakayo?” Pag nan kanan sin
aman di anak, “May, ialim isna din anak mo.”
42 Somagsag-en pay din anak ay sana en Jesus et kaidogos din anito
dowanan nankekedasen. Pag ibilin Jesus sin anito ay komaan yan tinaynana
din anak ay sana et nailatonan. Asi kanan Jesus sin ama na, “Naey din anak
mo.”
43 Et nasdaaw am-in din ipogaw sin panakabalin Diyos.

Din Nangipidwaan Jesus Ay Nangolit Sin Kateyana
(Mat. 17:22-23; Mar. 9:30-32)

Deda ay masmasdaaw din kaipoipogaw sin am-in ay inam-amag Jesus
dowana et kanan sin pasolot na,
44 “Adi yo linglinglingan din nay ibagak en dakayo. Sak-en ay Anak di
Ipogaw, awni et maipolangak sin kaibaw ko ta oway di iyaat da en sak-en.”
45 Ngem adi da ammo din laydena ay kalien, tan adi inpalobos Diyos ay
maawatan da yan emegyat da ay mamoot en Jesus.

Sino Din Kangatoan
(Mat. 18:1-5; Mar. 9:33-37)

46 Din pasolot en Jesus et waday nan-iibawan da mo sinoy kangatoan en
daida.
47 Ngem ammon Jesus din wada sin nemnem da, isonga inayagana di esay
anak et inpapika na ay naidking en sisya.

48 Pag nan kanan en daida, “Mo sinoy mangawat si anak ay kaman nina
manbegew sin pammati na en sak-en et sak-en di inawat na, yan din
mangawat en sak-en et inawat na abe din nangibaa en sak-en. Isonga din
kababaan en dakayo et sisya di kangatoan.”

Din Adi Mangontra Et Sisya Di Bomadang
(Mar. 9:38-40)

49 Pag kanan Juan en Jesus, “Apo, inila mi di ipogaw ay mangipakpakaan
si aanito ay mangos-osal sin ngadan mo, yan inandiyan mi tan baken takon
ib-a.”
50 “Adi kayo an-andiyan,” kanan Jesus, “tan din adi mangonkontra en
dakayo et badbadanganas dakayo.”

Din Adi Nangawatan Di Taga-Samaria En Jesus

51 Idi nganngani din kaipangatoan Jesus ed daya, inpaes-esa na di nemnem
na ay emey ed Jerusalem.
52 Isonga wada di inpaon-ona na ay emey sin esay ili ed Samaria ay
mangisagana sin ena maspadan.
53 Ngem din omili isdi et sigaan da ay maspad da Jesus sin ili da, tan ammo
da ay ed Jerusalem ay ilin di Judio di emeyan da.
54 Idi dinamag din papasolot na ay da Santiago en Juan ay say inyat din
taga-Samaria ay doy, kanan da en Jesus, “Apo, ay laydem ay ibaga mi en Diyos
ta ibaa na di apoy ta pooanas daida?”
55 Ngem sinagong Jesus daida et yinamyamana.
56 Et pag dan emey sin natken abe ay ili.

Din Ligat Di Makiey En Jesus
(Mat. 8:19-22)

57 Sin pandad-anan da, wada di lalaki ay nangwani en Jesus, “Omonodak
en sik-a olay intoy em-emeyam.”
58 Asi et kanan Jesus, “Olay din bewet et waday lokaw ay panbeeyan da,
ya din titit abe et waday obong da, ngem sak-en ay Anak di Ipogaw et magay
kosto ay kaseypak.”
59 Kanan aben Jesus sin esa ay ipogaw, “Manbalin ka et ay pasolot ko.” |9:59
Ngem sinongbatan din sana, “Apo, awni kod ta en mi iponpon agan-o si
amak.”
60 “Bay-am,” kanan Jesus, “ta din iib-an amam ay kaman dan nanatey† di en
mangiponpon en sisya. Ngem mo sik-a pay, en ka ikaskasaba din panturayan
Diyos.”
61 Wada pay di esa ay nangwani, “Apo, omonodak en sik-a, ngem awni kod
ta enak manpakada agan-o sin pamilyak.”
62 Ngem kanan Jesus, “Din nanlogi ay man-alado ay manwingiwingi et
iwed met silbin di obla na. Iso na sin makikiey en sak-en ay manwingiwingi,
tan iwed iyat na ay mansilbi sin panturayan Diyos.”

10

Din Nangibaaan Jesus Sin Pitopolo Ya Dowa Ay Pasolot Na

1 Idi nakdeng di, pinilin Jesus di odom ay pitopolo ya dowa ay pasolot na
yan inbaa nas daida si sagdodowa ta mangon-ona da ay en man-it-itdo sin
inil-ili ay awni et emeyana.

|9:59 **9:59** Ilaen din footnote sin 5:27. † **9:60** Kaman dan nanatey sin pangilan Diyos tan adi da namati en Apo Jesus.

2 Kanana en daida ay nangiarig, “Ad-ado di ipogaw ay maani koma, ngem
kolang di mangan-ani en daida. Kedawen yo ngarud sin akin payew ta man-
ibaa si odom ay en makiani.
3 En kayo! Ngem siliban yo, tan ibaak dakayo sin makedse ay ipogaw ay
kaman kayon karnero ay emey sin kad-an di mabonget ay aso.
4 Adi kayo man-itaktakin si pilak ono sangi ono pansokatan ay sinilas, ya
adi kayo masangsangaw si ngalat sin danan.
5 Mo senggep kayo sin esa ay beey, kanan yo agan-o, ‘Sapay koma ta
bindisyonan Diyos dakayo ay bemeey.’
6 Mo maikari da ay mangawat sin bindisyon ay inbaga yo, mabindisyonan
da tet-ewa, ngem mo adi da maikari, adi da aben mabindisyonan.
7 Mo waday manangaili en dakayo, isdi di pantetean yo ay adi kayo man-
et-etan si odom ay beey. Adi kayo aben mabain ay mangan ya man-inom si
isango da en dakayo, tan din man-obla et maikari ay malagboan.
8 Isonga olay sino ay ili ay emeyan yo, mo sangailien das dakayo, kanen yo
din isango da en dakayo,
9 agasan yo di mansaksakit, ya ibaga yo sin omili isdi en dandani din
pangiturayan Diyos en daida.
10 Ngem mo emey kayos esa ay ili yan sigaan das dakayo, bomala kayo sin
kalsada yan kanan yo en daida,
11 ‘Olay nan tapok di ili yo ay pinomket sin siki mi et nay ay pokpokan
mi ta say pangammoan yo ay makaoway kayo sin dosa yo. Ngem dadlon
yon nemnemen ay inmasag-en si Diyos pay dedan ay mangituray koma en
dakayo.’ Say kanan yo di en daida,” kanan Jesus.
12 “Tan ibagak en dakayo ay mo domateng din pangokoman Diyos sin
kaipoipogaw, madagdagsen din dosan di man-ili isdi mo din dosan di taga-
Sodoma.”*

Daida Ay Nanigaan Ay Manbabawi (Mat. 11:20-24)

13 Pag itoloy Jesus ay nangwani, “Kaseseg-ang kayo ay taga-Korazin ya siya
abe en dakayo ay taga-Betsaida! Tan ad-ado di nakaskasdaaw ay inam-amag
ko sin ili yo, ngem adi yo inbabawi din basbasol yo. Mo koma ed Tiro ya ed
Sidon† di nangam-amagak sin nakaskasdaaw ay nay, nanbado da komas sako
ay dagos ya dowan da pay itotokdo sin dap-o ay mangipaila ay nanbabawi da.
14 Isonga on-onina din dosan di taga-Tiro ya taga-Sidon mo si dakayo sin
agew ay pangokoman Diyos sin kaipoipogaw.
15 Dakayo pay abe ay taga-Capernaum, ay kanan yo aya en maingato kayo
ed langit ay madayaw? Awni man et maibaba kayo ed infierno.”
16 Pag kanan Jesus sin pasolot na, “Din mangikaskaso sin ibagbaga yo et
sak-en met laeng di ikaskaso na, ya din manigaan en dakayo et sak-en met
laeng di sigaana, ya din manigaan en sak-en et si Diyos ay nangibaa en sak-
en din sigaana.”

Di Nantaolian Din Pitopolo Ya Dowa

17 Idi nantaoli din doy ay pitopolo ya dowa ay inbaan Jesus, peteg di ragsak
da yan kanan da, “Apo, olay din aanito et pinatpati das dakami idi pinakaan
mis daida ay nangos-osal sin ngadan mo!”
18 “Aw,” kanan Jesus, “inilak si Satanas ay matektekdag ay napod langit ay
kaman din iyat di kimat ay mansilap.

---

* **10:12** Genesis 18-19. † **10:13** Din omili ed Tiro ya ed Sidon ed idi et nadamag ay kalawlawaan di ogali da. Din inbagan di mamadto maipanggep sin dosa da et basaen sin Isaias 23:1-18; Ezekiel 26-28; Amos 1:9-10.

19 Et sak-en met laeng di nangidawat si panakabalin yo ta say olay gatgatinan yo di eweg ya gayaman, maga di mapasamak en dakayo mo adi et abaken yo din am-in ay kabaelan Satanas.
20 Ngem din kalebbengan yo ay nay ay mamilin sin aanito et baken say kabanolan ay panragsakan yo koma mo adi et tan naisolat din ngadngadan yo ed langit."

Din Ragsak En Jesus (Mat. 11:25-27; 13:16-17)

21 Sin siya di ay oras, peteg ay inparagsak din Ispirito Santo si Jesus, et nankararag ay nangwani, "Ama, sik-a ay Apo ed langit ya isnan daga, dakdake di iyaman ko en sik-a tan din adi ka inpaammo sin masirib ya diadal ay ipogaw et say inpaammom sin baken diadal. Et inamag mo di ay Ama, tan siya kayman din nilayad mo ay naiyat."
22 Pag kanan Jesus sin kaipoipogaw, "Sak-en di nangipolangan Amak sin am-in. Tan magay mangam-ammo si kosto en sak-en mo baken si Amak, ya maga abe di mangam-ammo en Amak mo baken si sak-en ya din ipogaw ay laydek ay pangiammoan."
23 Asi pag sagongen Jesus din pasolot na yan kanana en daida, "Nagasat da am-in ay mangila sin inil-ila yo.
24 Tan ad-ado met iman di mamadto ya ari ed idi ay mayad ay mangila sin inil-ila yo, ngem adi da inila, yan layden da abe ay dengngen din dindinnge yo, ngem adi da dinnge."

Din Pangarig Maipanggep Sin Siged Ay Taga-Samaria

25 Sin namingsan wada di maestron di linteg ay inmey sin kad-an Jesus ta ena padasen sisya. Kanana, "Apo maestro, sinoy masapol ay amagek ta say awatek din biyag ay eng-enggana?"
26 "Sinoy kanan din naisolat ay kalin Diyos? Sinoy pangawat mo?" kanan aben Jesus en sisya.
27 Sinongbatan din sana ay maestron di linteg, "Din inpaisolat Diyos et kanana en, 'Masapol ay imongsan mo di am-in ay nemnem, bikas ya laing mo ay manglaylayad en Diyos ay Apom,'‡ yan kanana abe, 'Masapol ay laylaydem di ib-am ay kaman din pananglayad mo sin awak mo.' "§
28 "Kosto din songbat mo," kanan Jesus. "Mo say iyat mo di, wada di biyag mo ay iwed patingga na."
29 Ngem din maestro ay sana et laydena ay ipaneknek ay kosto di in-inyat na, isonga inbaga na pay en Jesus, "Aw, ngem sino ngarud di ib-ak?"
30 Pag kanan Jesus ay nangiarig, "Wada di ib-a tako ay Judio ay napo ed Jerusalem ay manballalong ed Jerico. Idi wada pay sin danan, biniglan di tollisan ay nanga sin am-in ay in-genana pati bado na yan pinat-opat-oan das sisya enggana ay matmatey, yan pag dan taynan.
31 Idi siya di, wada et di padi ay manballalong sin sana ay danan, ngem idi inila na din matmatey ay doy, inligligana.
32 Maaw-awni abe wada di sinmawang ay polin Levi.* Datngana pay din kaseseg-ang ay doy, inmasag-en en sisya ta ena ilaen, ngem pag nan inligligan ay nadipos.
33 Maaw-awni pay, wada iman di malabas ay taga-Samaria.† Idi inila na din matmatey ay Judio ay sana, naseg-angan,

---

‡ **10:27** Deuteronomio 6:5. § **10:27** Levitico 19:18. * **10:32** Din polin Levi et daida din nanoltolong sin papadi sin obla da sin timplo. † **10:33** Din man-ili ed Samaria ya din Judio et man-asililiget da. Ilaen abe sin Juan 4:9; 8:48.

34 et inmey sin kad-ana yan inagasana din sogat na si lana ya arak dowanan
bedbedan. Pag nan ilogan sin kabayo na et iey na sin pandagdag-osan di
ipogaw ta ayowananas sisya.
35 Sin kabigatana, indawtana din nakin beey si pilak yan kanana, 'Ay-
owanam kod sisya. Mo mantaoliak, asiak tapian nan siping ay nay mo
kolang.' "
36 Inpaanongos Jesus din nay pangarig ay nangwani, "May kod ay, sin
pannemnem mo, sino en daida ay tolo di kosto ay ib-an din pinaligat di
tollisan?"
37 "Yan din naneg-ang adi en sisya," insongbat din sana ay maestron di
linteg.
Pag kanan Jesus, "En ka ngarud ta say tadonem sisya."

Din Nanpasyalan Jesus En Da Marta En Maria

38 Intoloy da Jesus sin papasolot na ay mandad-an enggana ay somawang
da sin esa ay ili. Wadas di di babai ay manngadan si Marta, et sinangaili nas
daida.
39 Wada abe di iyogtan en Marta ay si Maria ay tinmokdo sin kad-an Jesus
ta dengngena din it-itdo na.
40 Asi et nasangaw si Marta sin ad-ado ay isagsagana na. Adi et nabayag,
ena inbaga en Jesus, "Apo, ay adi ka pagan-ano ay bomaybay-an san iyogtan
ko ta ang-anggoy ko ay man-ob-obla? Ibagam koma en sisya ta bomadang!"
41 Ngem kanan Jesus, "Marta, Marta, ad-ado di pandandanagam ya kariri-
bokam,
42 ngem es-esa anggoy di masapol ay amagen, et siya di din kosto ay pinilin
Maria. Adi met mabalin ay makaan en sisya."

11

Din Initdon Jesus Maipanggep Sin Kararag
(Mat. 6:9-13; 7:7-11)

1 Sin namingsan, mankarkararag si Jesus sin esa ay lugar. Idi nakakararag,
kanan di esa ay pasolot na en sisya, "Apo, itdoam kod dakami ay mankararag
ay kaman din inyat Juan ay nangitdo sin papasolot na."
2 Kanan Jesus en daida, "Mo mankararag kayo, siya nay kanan yo:
'Ama, madaydayaw koma din nasantoan ay ngadan mo. Domteng koma din
panturayam isnan daga.
3 Iyaam dakamis inag-agew sin kanen ay kasapolan mi.
4 Pakawanem din basbasol mi, tan pakawanen mi abe din binmasol en
dakami. Bomadang ka abe ta adi kami masolsolisog.' "
5 Kanan aben Jesus, "Mo kaspangarigan wada di esa en dakayo ay waday
gayyem na, yan emey ka sin beey na sin gawan di labi ta en ka kanan en sisya,
'Ay ib-ak, omya ka kod si makan,
6 tan wada di gayyem ko ay manbibbiyahe ay kadatdateng na ed bebbeey,
yan magay ipakan ko en sisya.'
7 Ngem sodsoden daka ay mangwani, 'Apay nga domisdistolbo ka? Nay
enggay naidadakig ya naseseyep kami am-in. Masadotak ay bomangon ay
mangidawat en sik-a.'
8 Mo kaspangarigan say napasamak di, sino pay di maamag? Kanak
en dakayo, olay mo adi maawis gayyem mo ay bomangon begew sin pan-
gayyeman yo, ngem gapo ta ipipilit mo ay mankedakedaw, bomangon pay
dedan ta idawat na en sik-a din am-in ay kasapolam.

9 “Ibagak ngarud en dakayo, kanayon koma ay mankedkedaw kayo en
Diyos et idawat na en dakayo din kedkedawen yo. Itoltoloy yo abe ay man-
an-anap et datngen yo din an-anapen yo. Ipapati yo koma abe ay mantogtog
et mabokatan pantew ta senggep kayo.
10 Tan olay sino di mankedaw en Diyos et maidawtan, ya olay sino di man-
anap et datngena din an-anapena. Olay sino abe di mantogtog et mabokatan
pantew para en sisya.
11 Tan ilan yo, dakayo ay aam-a, mo mankedaw di anak yo si piskaw, ay
idawtan yo aya si eweg?
12 Ono mo mankedaw si itlog, ay idawtan yo aya si gayaman?
13 Dakayo ngarud ay lawa, mo ammo yo ay idawtan di anak yo si siged, adi
namnamed pay ay idawat Ama tako ed langit din Ispirito Santo en daida ay
mankedaw.”

Si Jesus Ya Si Beelzebub
(Mat. 12:22-30; Mar. 3:20-27)

14 Sin namingsan, pinakaan Jesus di anito ay nangomel sin esa ay lalaki.
Idi kinmaan din anito ay sana, makakali kasin din tinaynana, et nasdaaw
din kaipoipogaw.
15 Ngem kanan di odom en daida, “Si Beelzebub ay ap-apon di aanito di
nangidawat en sisya si panakabalina ay mangipakpakaan si aanito.”
16 Din odom pay et layden da ay padasen sisya, isonga kindaw da ay man-
amag si nakaskasdaaw ay mangipaila ay si Diyos di nangibaa en sisya.
17 Ngem ammon Jesus di wada sin nemnem da, isonga kanana en daida,
“Mo man-asigobat din kaipoipogaw sin esa ay ili, madadael din ili ay doy.
Siya abe sin pamilya, mo man-iibaw da, mansisian da.
18 Iso na abe en Satanas. Mo ibawena din iib-a na ay anito, madadael met
din panturayana. Say ibagak na en dakayo tan kanan yo en si Beelzebub di
nangidawat si panakabalin ko ay mangipakaan si anito.
19 Mo tet-ewa sa, intoy inyat ngarud din papasolot yo ay nangipakpakaan
si anito? Olay daida et paneknekan da ay naipaksaw din kankanan yo!
20 Tan din katet-ewa na et si Diyos di nangidawat si panakabalin ko ay
mangipakaan si anito, et say pangammoan yo ay dinmateng din panturayan
Diyos en dakayo.
21 “Si Satanas et maiarig si mabikas ay ipogaw ay nan-aarmas. Mo
banbantayana din beey na, magay makaakew sin bonag na.
22 Ngem mo ibawen ya abaken di mabmabikas ay ipogaw sisya, posena din
armas ay nantalkan di kaibaw na et pag nan alaen din bonag di kaibaw na
ay sana ta say ibingay na sin iib-a na.
23 “Olay sino di adi maitapi en sak-en et komonkontra, ya din adi bomadang
ay maninop si karnero et pansianenas daida.”

Din Pantaolian Di Anito
(Mat. 12:43-45)

24 Intoloy Jesus ay nangiarig, “Mo komaan di anito ay kinmapet si ipogaw,
en manlikliked sin kabatbatoan ay magay danom na ay man-anap si pan-
illengana. Et mo magay datngana, kananas nemnem na en, ‘Olay mantaoliak
sin beey ay napoak.’
25 Et mantaoli ya datngana ay enggay nadalosan ya kagkagam-is mo ed idi.
26 Pag en man-ayag si pito ay anito ay makmakedse mo sisya ta en da
makibeey en sisya. Adi pay masepsep ay komaseseg-ang din ipogaw ay doy
mo sin damo.”

Din Tet-ewa Ay Nagasat

27 Sin nangwanian Jesus sidi, wada di babai ay naitatapi sin kaipoipogaw
ay nangipigsa ay nangwani, “Nagasat od kayman din nangianak ya nanpa-
soso en sik-a!”
28 “Aw kayman,” kanan Jesus ay sinombat, “ngem nagasgasat pay di
ipogaw ay manmannge ya mamati sin kalin Diyos.”

Din Sinyal Ay Inpailan Jonas
(Mat. 12:38-42)

29 Masepsep ay inalibongbongan di kaipoipogaw si Jesus, et intoloy na
ay nangwani, “Lawlawa din ipogaw ed wani, tan ipapilit da ay ipailak di
nakaskasdaaw ay sinyal en daida, ngem iwed met maipaila mo adi anggoy
din sinyal ay kaman din napasamak en Jonas ed idi.
30 Tan din naamag en Jonas* et siya di din sinyal ay nangipaila en daida
ed Nineve ay inbaan Diyos sisya. Ya din maamag abe en sak-en ay Anak di
Ipogaw et sinyal para sin ipogaw ed wani.
31 Mo domateng din agew ay pangokoman Diyos sin am-in ay ipogaw,
awni man et makipika din babai ay reyna ed Seba ed idi ay mangipabasol
en dakayo, tan mo sisya et inmey ay napo sin kaaddawian ay ili ta say ena
dengngen din inbagbagan di nalaing ay Ari Solomon, ngem kanak en dakayo
en napatpateg mo si Solomon din wadas na ed wani.
32 Din nan-ili ed Nineve abe, makipika da sin siya di ay agew ay mangipaba-
sol abe en dakayo, tan mo daida et inbabawi da din basbasol da sin nanngean
da sin inkaskasaban Jonas, ngem mo dakayo et olay mo wada di naitatapi en
dakayo ay napatpateg mo si Jonas, adi yo pay dedan patien.”

Din Mapat-a Ya Din Mabolinget
(Mat. 5:15; 6:22-23)

33 Pag itoloy Jesus ay mangiarig, “Maga di maneteng si silaw ta asi na ipeey
sin nasasalinan ono sakoboana si palanggana mo adi et ipatang na ta say
maptag mo senggep di ipogaw.
34 Din mata abe et kaman silaw di ipogaw. Isonga mo siged di pangilam,
kaman dadlon nasilawan di nemnem mo, ngem mo lawa di pangilam,
kaman palalo ay mabolinget di nemnem mo.
35 Silibam ngarud into et mo kanam en nasilawan nemnem mo ngem
kambaw et mabolinget.
36 Tan mo dadlon maptag di nemnem mo ay iwed polos mabolinget,
masilawan ka ay kosto ay kaman sin napigsa ay silaw.”

Din Nangyamyaman Jesus Sin Fafariseo Ya Mamaestron Di Linteg
(Mat. 23:1-36; Mar. 12:38-40)

37 Idi nakdeng ay nan-itdo si Jesus, inayagan di esay Fariseo ta en da
mangan, isonga nakiey si Jesus sin beey na et nakitokdo ay nangan.
38 Ngem nasdaaw din Fariseo ay sana sin nangilaana ay adi nanbo agan-o
si Jesus maibasar sin ogali da.
39 Isonga pag kanan Jesus en sisya ay nangiarig, “Palalo kayo ay Fafariseo!
Kaman kayon ipogaw ay mangowas et anggoy sin baklang di tasa ya edeg di
palato, tan esten yo ay manbo ngem baybay-an yo din nemnem yo ay napno
si kinagamgam ya lawa.
40 Dakayo ay naong-ong! Si Diyos ay nangamag sin awak tako et inamag na
abe dedan din nemnem tako, ay baken siya?

---

* **11:30** Din naamag en Jonas ay esa ay mamadto ed idi et inokmon di dakdake ay nigay. Toloy agew di nantean Jonas sin eges di nigay ay doy, ngem inay-ayowanan Diyos sisya et pag iotan din nigay sin benget di baybay.

41 Isonga din amagen yo koma agan-o et pasigeden yo di nemnem yo ta say
ibingay yo din wada en dakayo sin nabibiteg. Tan mo say iyat yo di, enggay
nalinisan kayo.
42 "Kaseseg-ang kayo ay Fafariseo, tan es-esten yo ay mangidawat en Diyos
sin inkasinpo, olay din ap-apiten yo ay maisab-ong sin madengdeng, ngem
binaybay-an yo din nabanbanol: din pangamagan yo si kosto sin iib-a yo
ya din panlaylaydan yo en Diyos. Agpos mo in-inset yo koma dana ay
nabanbanol dowan yo et aben intoltoloy ay mangidawat sin inkasinpo.
43 "Kaseseg-ang kayo ay Fafariseo, tan laylayden yo ay pilien din kasigedan
ay tokdoan sin sinagoga ya layden yo abe ay dayawen di ipogaw dakayo ay
mangwani en 'Apo' mo en kayo manpasyal.
44 "Kaseseg-ang kayo, tan kaman kayon naiponponan di natey ay adi
kailasin, isonga gatgatinan di ipogaw, ngem adi da ammo ay say gatgatinan
da."
45 Asi et kanan di esa ay maestron di linteg, "Apo maestro, sin pangibagba-
gaam issa, itaptapim met dakami ay mapababbainan."
46 Pag kanan Jesus, "Kaseseg-ang kayo abe ay mamaestron di linteg, tan
ipag-en yo sin kaipoipogaw di madagsen ay siya din ad-ado ay bilbilin ay
ipapati yo ay onoden da, ngem adi kayo pay makig-en si olay at-atik.
47 "Kaseseg-ang kayo, tan iam-amagan yo si kagkagam-is ay pansiyong din
mamadto ed nabaon ay pinpinsen din aap-o yo.
48 Ngem sin pangam-amagan yos di, ipaila yo ay apolbalan yo din sana
ay inam-amag din aap-o yo, tan daida di namnamse, ngem dakayo pay di
mangam-amag si beey din pinpinse da.
49 Siya na di mangipaila sin laing Diyos, tan kanana ed idi, 'Waday ibaak
en daida ay mamadto ya aapostol, ngem peslen dan odom ya paligaten dan
odom.'
50 Isonga din ipogaw ed wani et madosa da sin nateyan di am-in ay
mamadto manlogi sin naparsuaan di daga,
51 manlogi sin namsean da en Abel enggana sin namsean da en Zekarias ay
pinse da sin nan-gawaan di altar ya din Timplo. Aw, tet-ewa met nan inbagak
en dakayo ay din ipogaw ed wani et makaoway da sin nateyan da am-in!
52 "Kaseseg-ang kayo ay mamaestron di linteg, tan kinaan yo din maiarig
sin sosi ay manglokat sin pangammoan di ipogaw sin kalin Diyos. Gogod-
aben yo din kosto ay olog na dowan yo aben sangsangawen din kaipoipogaw
ta adi da aben patien!"
53 Sin binmalaan Jesus sin beey di Fariseo ay doy, inpakat din mamaestron
di linteg ya din Fafariseo di kabaelan da ay mangonkontra en sisya. Ad-ado
abe di pinoppoot da
54 ay mangietek koma en sisya ta say waday isongbat na koma si mabalin
ay pangipabasolan da en sisya.

12

Din Agin Sisiged Ay Fafariseo
(Mat. 10:26-27)

1 Sin naam-amagan dana, nasinsinop di piga ay libo ay ipogaw enggana ay
man-asigagatin da. Nakikali si Jesus sin papasolot na agan-o ay nangwani,
"Siliban yo ta adi kayo maalinan sin labaduran di Fafariseo, laydek ay kalien,
din ogali da ay agin sisiged.
2 Tan am-in ay naitatabon ya adi naammoan ed wani et maipaila ya
maammoan sin tapin di agew.

3 Isonga olay sino ay inbagbaga yo sin labi et maammoan sin kaagawan, ya
din in-ayaayasak yo sin naenban ay kowarto et maibogbogaw ta dengngen
di kaipoipogaw."

Din Emegyatan Koman Di Ipogaw (Mat. 10:28-31)

4 Kanan aben Jesus sin papasolot na, "Ibagak en dakayo ay gagayyem ko,
adi kayo emegyat en daida ay mamse si awak et anggoy di ipogaw, tan say
gedeng di kabaelan da,
5 mo adi et emegyat kayo en Diyos. Tan sin pangaanan Diyos si leng-ag
di ipogaw, wada pay abe di kalebbengana ay mangitpig ed infierno. Isonga
sisya et di emegyatan yo.
6 Ngem nemnemen yo abe din iyat Diyos sin boding. Mailako di lima ay
boding si doway balkeg et anggoy, ay baken siya? Ngem adi linglinglingan
Diyos di olay esa en daida.
7 Namnamed kayo ay ipogaw! Tan olay din book yo et ammo na di
kabibilang da. Isonga adi kayo emeg-egyat, tan addawi ay nabanbanol di esa
ya esa en dakayo mo kaad-adon di boding!"

Din Mangipodno Ay Mamati En Jesus Ya Din Mangisaot (Mat. 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

8 Intoloy Jesus ay nangwani, "Kanak en dakayo, olay sino ay mangipodno
sin sangoanan di kaipoipogaw en mamati en sak-en ay Anak di Ipogaw, siya
met laeng di ipodnok sin sangoanan di aanghel en Diyos.
9 Ngem din mangwani en adi na am-ammos sak-en sin sangoanan di
kaipoipogaw, siya abe di ibagak sin sangoanan di aanghel en Diyos.
10 "Olay sino di mangipalawlawa en sak-en ay Anak di Ipogaw et mabalin
ay mapakawan din basol na ay sana, ngem din mangipalawlawa pay sin
Ispirito Santo et adi mapakawan basol na.
11 "Mo depapen das dakayo ta en da idarum dakayo sin sinagoga ya sin
sangoanan di gogobernador ya odom ay tuturay, adi kayo madandanagan si
isongbat yo ya ibaga yo.
12 Tan sin doy ay oras, ipaammon din Ispirito Santo en dakayo din kosto ay
ibaga yo."

Din Pangarig Maipanggep Sin Baknang Ay Naong-ong

13 Pag kanan di esa ay lalaki ay nakisinop sin kaipoipogaw, "Apo maestro,
ibagam kod sin agik ta ibingayanas sak-en sin tawid mi."
14 Ngem kanan Jesus ay sinombat, "Ay tan wada aya di lebbeng ko ay
mangiosay en dakayo ta say maibingay ay kosto din tawid yo? Maga met."
15 Pag nan itoloy ay mangwani en daida am-in, "Siliban yo ta adi kayo
masolisog ay man-gamgam si okan di iib-a yo, tan din biyag di ipogaw et adi
maibasar sin kaad-adon di bonag na, olay mo sobra di kinabaknang na."
16 Pag dad-aten Jesus din pangarig ay nay en daida. Kanana, "Wada di esa
ay baknang ay ad-ado ya siged di apit na.
17 Isonga kananas nemnem na, 'Sino ngin di iyat ko? Tan nay kolang di
agamang ko si pangigtoak sin am-in ay apit ko.
18 A, siya na baw di iyat ko. Bakasek am-in ay agamang ko ta asiak mansaad
si daddadakke ta say omanay di pangidolinak sin am-in ay apit ko ya din
bonag ko abe.'
19 Asiak kanan si nemnem ko, 'Nagasatak kayman ay ipogaw! Omanay
dana ay siged ay indodolin ko si piga ay tawen. Namnam-ayek ngarud di
biyag! Mangamanganak, ominoinomak, ya gan-ganasek et anggoy!'

20 Ngem pag kanan Diyos en sisya, ‘Naong-ong ka ay ipogaw, matey ka met
ed wani ay labi. Sino ngin di mangon-od sin am-in dana ay indodolin mo?’ ”
21 Pag ipaanongos Jesus ay nangwani, “Siya na di maamag sin ipogaw ay
mangidodolin si kinabaknang na para sin awak na, ngem baken baknang
sin pangilan Diyos.”

Din Pangay-ayowanan Diyos En Daida Ay Mantalek En Sisya (Mat. 6:25-34)

22 Pag kanan Jesus sin pasolot na, “Siya na di begew ay kanak en dakayo,
adi kayo madandanagan si makan ya maibado ay kasapolan yo isnan biyag
ay nay.
23 Tan addawi ay nabanbanol din biyag yo mo din makan, ya nabanbanol
met abe din awak yo mo din bado.
24 Nemnemen yo din titit, adi da man-esek ya man-ani, iwed abe di baeg ya
agamang da, ngem laton ay adi da madagdagaangan, tan idawdawtan Diyos
daida si kanen da. Addawi met ay nabanbanol kayo mo din titit, ay baken
siya?
25 Di esa pay, olay mo kankanayon ay mandandanag kayo, ay mabalin aya
ay paandoen yo di biyag yo si olay esa ay oras?
26 Isonga mo adi yo kabaelan di olay esa ay oras, adi kayo koma madan-
danagan si odom ay kasapolan yo.
27 “Ilaen yo din iyat di sabsabong ay madakdake. Adi da man-obla ya man-
abel si bado da, ngem kanak en dakayo en olay si Ari Solomon ay palalo di
kinabaknang na et magay bado na ay kaman din kinapintas di esa sin nay da
ay sabsabong.*
28 Mo kaman nidi din kinapintas ay idawdawat Diyos sin nabeas ay wada
ed wani ya mapooan si bigat, ay baken sigsigurado ngata ay ammo na ay
mangidawat si bado yo? Apay ngin ngarud ay at-atik et anggoy di talek yo?
29 Isonga din kanen yo ya inomen yo et baken siya koma din kaimongsanan
di nemnem yo ya pandandanagan yo,
30 tan say gamgamgamen din kaipoipogaw ay adi nangammo en Diyos.
Ngem mo si dakayo pay et ammon din Ama yo ed langit ay masapol yo am-in
dana.
31 Isonga imongsan yo koma di nemnem yo sin panturayan Diyos et idawat
na abe dana en dakayo.
32 “Adi kayo aben emegyat, olay mo at-atik kayo, tan ninemnem Diyos ay
lak-amen yo din panturayana.
33 Isonga ilako yo din bonag yo ta idawat yo din lako na sin nabibiteg, et
maisaganaan kayo si pitaka ay adi kadadael ay pangidolinan si kinabaknang
yo ed langit. Isdi et adi makmaksayan, tan magay mangakew ay makasag-en
ya maga abe di manadael.
34 Tan din kad-an di kinabaknang yo et siya abe di kad-an di nemnem yo.”

Din Nakasagana Ay Baa

35-36 Intoloy Jesus ay nangwani sin papasolot na, “Masapol ay nakasagana
kayo ay kaman baa ay manman-ed sin among da ay en nakikasal. Nan-
babado da ya nansisilaw da ta say mo somaa din among da ya mantogtog,
mabalin ay bokatan da din pantew ay dagos.
37-38 Nagasat da ay baa mo datngan din among da ay manman-ed ya
nansasagana, olay mo gawan di labi ono maladladaw pay di somaaana.
Kanak en dakayo en mansokat din among da et patokdoena din baa na ay
sana ta say pakanenas daida.

---

* **12:27** 1 Aari 10:4-7.

39 “Nemnemen yo abe na: mo ammon koma din akin beey din oras ay do-
matngan di mangakew, nakasagana koma ta adi makasgep din mangakew.
40 Dakayo abe, masapol ay mansasagana kayo, tan omaliak sin oras ay adi
yo namnamaen ay omaliak.”

Din Matalek Ya Adi Katalek Ay Baa
(Mat. 24:45-51)

41 Pag kanan Pedro, “Apo, ay dakami anggoy di nangiturongam sin pan-
garig ay sana ono am-in ay ipogaw?”
42 Sinongbatan Jesus sisya ay nangiarig, “Din matalek ya masirib ay baa
et sisya di dotokan din among na ay makaammo sin odom ay baa ya
mangidawat si kanen da si inagew.
43 Nagasat din sana ay baa mo somaa din among na ya datnganas sisya ay
mangam-amag sin obla ay naitalek en sisya.
44 Tet-ewa nan ibagak en dakayo ay ipangaton din among nas sisya ta say
makaammo sin am-in ay bonag na.
45 Ngem mo kaspangarigan lawa din sana ay baa, kananas nemnem na,
‘Mabayag pay samet di pantaolian din among ko.’ Et palipaligatena din
iib-a na ay baa ay lallalaki ono babbabai ya dowan aben mangamangan,
ominoinom ya manbetebeteng.
46 Pag et kataoli din among na sin agew ya oras ay adi namnamaen din baa
ay sana. Et peslenas sisya ta say makilak-am sin dosan di adi mamati.
47 “Din baa ay makin ammo sin layden di among na ay amagena, ngem adi
na ilogi ay tongpalen et madosa si ad-ado ay soplit.
48 Ngem din baa ay adi makin ammo sin layden di among na ay amagena
et bomasol si maikari si soplit, masoplit met laeng, ngem at-atik. Tan din
ipogaw ay naitalkan di ad-ado, ad-ado abe di manamnama ay mapo en sisya,
ya din naitalkan pay di ad-ad-ado et ad-ad-ado abe di manamnama ay mapo
en sisya.”

Si Jesus Di Mangipasian Sin Kaipoipogaw
(Mat. 10:34-36)

49 Kanan aben Jesus ay nangiarig, “Inmaliak ay mamoo isnan daga et
laydek ay enggay manbidbidang koma ed wani.
50 Ngem masapol ay mannam-osak si ligat agan-o et nay nadadagsenanak
enggana ay makdeng.
51 Kanan yon samet en inmaliak ay mangiali si talna isnan daga, ngem
baken. Inmaliak ay mangipasian sin kaipoipogaw.
52 Isonga manlogi ed wani mankinontra da. Mo lima da ay sinpamilya,
kontraen din tolo din dowa, ya din dowa et kontraen da abe din tolo.
53 Din sin-ama ya sin-ina et man-iibaw da ya siya abe din sinkakatogangan.
Mankikinontra da am-in.”†

Din Kailasinan Di Timpo
(Mat. 16:2-3)

54 Pag kanan aben Jesus sin kaipoipogaw, “Mo ilaen yo di liboo ay
mapmapo sin diposan di agew, kanan yo en, ‘Omodan samet,’ et man-odan
tet-ewa.
55 Mo ammo yo abe ay mapmapo din dagem ed abagatan, kanan yo en,
‘Palalon samet ay omatong,’ et temet-ewa.‡

† **12:53** Mikias 7:6. ‡ **12:55** Sin ilin di Judio, mapo din odan sin diposan di agew, tan say kad-an di baybay. Sin abagatan di ili da abe et say kad-an di annawa ay kadardaratan ay palalo ay man-atong.

56 Dakayo ay agin lalaing! Mo mailasin yo din sinyal ed daya ya sin daga
maipanggep sin timpo, apay ngarud ay adi yo ammo din olog di sinyal ay
inpappailan Diyos maipanggep en sak-en?"

Mankapya Koman Di Ipogaw Ta Adi Maidarum (Mat. 5:25-26)

57 Intoloy Jesus ay nangiarig, "Nemnemen yo koma din kosto ay amagen
yo.
58 Kaspangarigan, mo waday mangiey en sik-a ed korti ta say idarum daka
begew si otang mo, ipakat mo koma di kabaelam ay makikapya en sisya
mo wada kayo pay laeng sin danan. Tan mo maga pay, goyoden daka sin
sangoanan di howis, et pag ipolang din howis sik-a sin polis ta say ibalod
daka.
59 Tet-ewa met ay adi ka makabala sin balodan enggana ay bayadam din
am-in ay otang mo."

13

Masapol Ay Manbabawi

1 Sin nangit-itdoan Jesus en da naey ay banag, wada da di sinmawang sin
kad-ana, et dinad-at da en sisya din inyat Gobernador Pilato ay nangipapse
si taga-Galilea sin nangidatdatonan das animal en Diyos.
2 Kanan Jesus, "Kanan yon samet ay din nakateyan din taga-Galilea ay doy
et ipaila na ay madagdagsen di basol da mo din am-in ay iib-a da ay taga-
Galilea.
3 Ngem baken tet-ewa. Kanak en dakayo, mo adi kayo ibabawi din basbasol
yo, mais-o din dosa yo sin dosa da, tan malitaw kayo am-in.
4 Nemnemen yo abe din sinpo ya wao ay nagabonan sin nadadaelan di
nakayang ay beey ed Siloam ay sakop di Jerusalem. Ay layden nina ay kalien
en madagdagsen di basol da mo din am-in ay kailian da?
5 Kanak en dakayo, mo adi kayo ibabawi din basbasol yo, malitaw kayo ay
kaman met laeng si daida."

Din Pangarig Maipanggep Sin Kaiw Ay Adi Manlames

6 Pag dad-aten Jesus din pangarig ay nay en daida. Kanana, "Wada di esa
ay ipogaw ay gomabgabay di kaiw ay igos sin daga na. Sin kosto koma ay
panlamsana, ena inila mo waday lames na, ngem maga.
7 Isonga kanana sin laglagboana, 'Ilaem, tolo ay tawen di inmal-aliak ay
en mangil-ila mo nanlames din kaiw ay nay, ngem iwed polos dinatdatngak.
Poyoem ngarud, tan ab-abosena din abonon di lota anggoy.'
8 "Ngem kanan et din mamanbantay ay sana, 'Apo, anosan ta kod si olay
esa pay ay tawen anggoy ta dowanak sokayen din poona ya abonoak.
9 Mo manlames si taw-en, mayat, ngem mo maga, asi ka pay dedan
poyoen.' "

Din Babai Ay Binok-ong Di Anito

10 Waday esay Sabado ay pan-ibbayan et man-it-itdo si Jesus sin sinagoga.
11 Wada abes di di babai ay binok-ong di anito si sinpo ya wao ay tawen et
adi makaoyad.
12 Idi inilan Jesus sisya, inayagana et kanana, "Ina, mailatonan ka sin sakit
mo!"
13 Pag nan kapayen sisya et nan-oyad ay dagos et nandaydayaw en Diyos.
14 Asi et manbonget din ap-apon di sinagoga, tan inagasan Jesus din babai
ay doy yan agew ay pan-ibbayan. Isonga pag nan kanan sin kaipoipogaw,

“Enem ay agew anggoy di pan-oblaan tako koma. Siya koma ngarud dana ay
agew di omalian yo ay panpaagasan ay baken din pan-ibbayan.”
15 Sinongbatan Jesus sisya et kanana, “Dakayo ay agin sisiged, iwed samet
di olay esa en dakayo si adi mangiwayway si animal na ta ena pan-inomen
sin agew ay pan-ibbayan.
16 Yan nay ay wada en datako din nay polin Abraham ay kaman binalod
Satanas si sinpo ya wao ay tawen. Ay siya mo lawa mo naiwayaan sisya sin
sakit na sin pan-ibbayan?”
17 Enggay nabainan din nangonkontra en Jesus sin nay songbat na dowan
pay peteg di ragsak din kaipoipogaw sin am-in ay nakaskasdaaw ay inam-
amag na.

Din Kaiarigan Di Panturayan Diyos
(Mat. 13:31-33; Mar. 4:30-32)

18 Pag kanan Jesus, “Sino ngata di pangiarigak sin panturayan Diyos? Sinoy
iso na?
19 Maiarig si esa ay bin-in di mostasa ay kitkittoy ay inis-ek di esa ay
ipogaw sin nom-a na. Ginmabay enggana ay kaman kaiw di kadakdake na
et mabalin ay man-obong di titit sin panga na.”
20 Pag kasin kanan Jesus, “Sino pay di pangiarigak sin panturayan Diyos?
21 Kaman labadura ay inlaok di esa ay babai sin ad-ado ay arina ta say
palbagena am-in.”

Din Nalipit Ay Segpan
(Mat. 7:13-14,21-23)

22 Pag itoloy Jesus ay emey ed Jerusalem ngem mansepasepad sin lablab-
sana ay il-ili ay man-it-itdo.
23 Wada di namoot en sisya, “Apo, ay at-atik anggoy di maisalakan?”
Sinombat si Jesus et kanana,
24-25 “Ipakat yo din kabaelan yo ay senggep sin nalipit ay pantew ed langit
tan wada pay laeng di waya yo. Tan manlogi sin pangin-eban din akin beey,
ad-ado di mamadas ay senggep ngem adi da kabaelan. Olay mo mantogtog
da ay mangmangwani, ‘Apo, bokatam kod,’ kanana ay mangisongbat, ‘Adiak
ammo si dakayo ya din napoan yo.’
26 Pag dan kanan, ‘Yan doy adi ay dakami din nakikikan ya nakiin-inom en
sik-a. Nan-itdo ka pay sin ili mi!’
27 Ngem dowana et kasin kanan, ‘Adiak met ammo si dakayo ya din napoan
yo. Komaan kayo issa, dakayo am-in ay mangam-amag si lawa!’
28 Mo ilaen da si da Abraham en Isaac ya si Jacob ya din am-in ay mamadto
ay naitatapi sin panturayan Diyos, palalo ay man-anog-og da dowan da aben
man-gaygayetget si bonget da, tan mo daida pay et maiwasit da.
29 Ngem ad-ado pay di maitatapi ay makiokob sin panturayan Diyos ay
mapo sin belaan ya kadiposan di agew ya ed amyanan ya ed abagatan.
30 Tan wada da ed wani di nababa ay maipangato, ya wada da abe ed wani
di nangato ay maibaba.”

Din Layad Jesus Sin Man-ili Ed Jerusalem
(Mat. 23:37-39)

31 Sin kosto ay nangwanian Jesus isdi, sinmawang di odom ay Fariseo, et
kanan da en Jesus, “Agpos mo komaan kas na, tan layden kanon Herod ay
mangipapse en sik-a.”
32 Ngem kanan et Jesus en daida, “En kayo ibaga sin sana ay nasikap en
itoltoloy ko pay laeng ay mangipakaan si aanito ya mangagas sin mansak-
sakit, ngem adi mabayag, tan dandani ay kedngek din oblak.

33 Aw, adiak met matey isna mo adi et itoltoloy ko enggana ay somawangak
ed Jerusalem, tan kaman adi mabalin ay matey di mamadto mo baken isdi."
34 Pag kanan Jesus, "Ay apaw kayo ay taga-Jerusalem ay namigpigpig ya
namnamse sin mamadto ya odom ay inbaan Diyos! Namin piga ay laydek ay
sinopen ya ay-ayowanan dakayo ay kaman din iyat di oboan ay manakoko
sin an-ak na, ngem sinigaan yo!
35 Isonga makaoway kayo, tan taynan Diyos dakayo. Kanak en dakayo en
adi kayo kasin omil-ila enggana sin tapin di agew ay pangibagaan yo en,
'Madaydayaw din nay omali ay inbaan Diyos.' "

14

Din Kasin Nangagasan Jesus Si Mansakit Sin Agew Ay Pan-ibbayan

1 Sin esa ay Sabado ay pan-ibbayan, inmey si Jesus ay en nakikan sin beey
di esa ay nangato ay Fariseo, et insisin-eng das sisya mo sinoy amagena,
2 tan wada abes di sin sangoanana di esa ay lalaki ay linmadag di awak na.
3 Kanan Jesus sin mamaestron di linteg ya Fafariseo ay wadas di, "Ay
ipalobos di linteg tako ay agasan di mansakit sin agew ay pan-ibbayan?"
4 Ngem ginmiginek da. Isonga kinapay na din mansakit ay doy et nailato-
nan, et pag nan pasaaen.
5 Pag kanan Jesus en daida, "Ya kod mo waday anak yo ono olay baka yo
si matekdag sin bobon, dalasen yo met ay en enaten olay mo agew ay pan-
ibbayan, ay baken siya?"
6 Et magay iyat da ay manongbat.

Bilbilin Sin Maayagan Ya Man-ayag

7 Inilan Jesus ay din odom ay inayagan din Fariseo et pinili da din ka-
sisigedan ay tomokdoan da, isonga binagaanas daida am-in ay nangwani,
8 "Mo waday mangayag en sik-a ay makipangan, adi ka koma en makitokdo
sin tomokdoan di nankangangato ay ipogaw tan mo et waday naayagan si
nangatngato pay mo sik-a.
9 Tan mo somawang din nangatngato ay ipogaw, asi omali din bemeey
en sik-a yan kanana, 'Idenden mo kod ta say tomokdoan en naey.' Adi pay
kababain, tan masapol ay demenden ka ay en makitokdo sin benget.
10 Isonga din amagem koma mo maayagan ka ay makipangan et en ka
makitokdo sin benget. Asi makaammo din bemeey ay mangwani en sik-a,
'Lawlawa sa ay tokdoan, omali kas na tan naey di siged.' Isonga madayaw ka
sin pangiilaan din odom ay nakipangan.
11 Tan din mangipapangato sin awak na et maibaba, ngem din mangibaba
pay sin awak na et maipangato."
12 Pag kanan Jesus sin nangayag en sisya, "Mo man-ayag ka si makiokob en
sik-a, baken anggoy di gagayyem mo, toton-od mo ya babaknang ay kailiam
di ay-ayagam, tan en da aben ayagan sik-a et say masobalitan ka.
13 Din iyat mo koma et ayagam abe din nabibiteg, din paralitiko, din
napilay, ya din nagodab,
14 et nagasat ka. Tan olay mo adi da makasobalit en sik-a, magon-gonaan
ka pay dedan, tan si Diyos di manobalit sin agew ay kasin katagoan di siged
ay ipogaw."

Din Nakipangan Koma Ay Nanpampambal
(Mat. 22:1-10)

15 Idi dinngen di esa ay nakiookob din inbilin Jesus ay sana, kanana en
sisya, "Aw od kayman, palalo ay nagasat din maiokob sin panturayan Diyos."

16 Asi et songbatan Jesus sisya ay nangiarig. Kanana, “Wada di esa ay nakay
ay nansagana ay manpakan si ad-ado, et ad-ado abe di inayagana.
17 Idi naisagana am-in, inbaa na di en nangibaga sin sangaili, ‘Omali kayo
et ta en tako mangan.’
18 Ngem din da doy ay naayagan et sinodsod di esa ya esa ay nanpambal.
Kanan di esa, ‘Pasinsiya, tan kalaklakok si daga et masapol ay enak ilaen.’
19 Kanan aben di esa, ‘Pasinsiya, tan nilakoak di sinbakid ay baka et
emeyak ta eyak kod ipadas ay mangiobla en daida.’
20 Di esa abe et kanana, ‘Kaas-asawak, isonga adiak makipangan.’
21 “Idi siya di, pag mantaoli din baa ay sana et inpadnge na am-in sin
among na. Palalo di bonget din among na ay sana et kanana sin baa na, ‘May
ngarud, dalasem ta emey ka sin kalsada ya markitan di ili ay en mangayag si
nabibiteg, paralitiko, nagodab ya napilay ta omali da ay makikan.’
22 Et inmey. Maaw-awni pay, ena kanan sin among na, ‘Apo, tinongpal ko
din inbilin mo, ngem wada pay di waya para sin odom.’
23 Pag kanan din among na, ‘Emey ka ngarud sin kompormi ay ad-addawi
ay danan ya lugar ta en ka pay man-awis si odom ay en makikan ta say mapno
nan beey ko.
24 Kanak en sik-a en iwed di olay esa en daida ay inayagak sin damo ay en
manamtam sin insasaganak ay makan.’ ”

Din Ligat Di Manbalin Si Pasolot En Jesus (Mat. 10:37-38)

25 Idi namingsan, ad-ado di kaipoipogaw ay mangon-onod en Jesus.
Sinagong nas daida yan kanana,
26 “Olay sino di mayad ay maitapi en sak-en ta manbalin si pasolot ko,
masapol ay dakdakdake din layad na en sak-en mo din layad na en da ama
na en ina na, si asawa na ya anan-ak na, din toton-od na, ya olay din awak
na, tan mo maga, adi mabalin ay pasolot ko.
27 Tan adi mabalin ay manbalin di ipogaw si pasolot ko mo adi na tiliden
din krus na ta asi makiey en sak-en.
28 “Masapol ngarud ay nemnemen yo agan-o din ligat di manbalin si
pasolot ko. Kaspangarigan, mo waday mangisaad en dakayo si dakdake ay
beey, kowintaena agan-o din banol na mo omanay din pilak na si gastosena
enggana ay makdeng.
29 Tan mo adi na kowintaen dowan adi omanay pilak na, awni et makdeng
din tokod di beey anggoy et adi makaitoloy. Adi pay din am-in ay mangil-ila
et siyekan das sisya
30 ay mangwani, ‘E, ilaen yo kadi! Inlogi na et anggoy yan adi makaitoloy.’
31 “Din esa abe ay kaiarigana, mo wada di ari ay sinpo ay libo di soldado na
ya en makigobat sin ari ay dowanpo ay libo di soldado na, nemnemena met
agan-o mo kaya na ay abaken din kagobat na.
32 Mo pasalena ay adi makaabak, omibaa si en mangabat sin kaibaw na
ay sana mo addawi da pay laeng ta en da pooten mo sinoy layden da ta say
mankapya da.
33 Iso na abe en dakayo mo layden yo ay manbalin si pasolot ko, ibilang yo
koma din ligat on-ona. Tan adi mabalin ay manbalin di ipogaw si pasolot ko
mo adi na taynan am-in din wada en sisya.”

Maiarig Din Pasolot Jesus Sin Asin (Mat. 5:13; Mar. 9:50)

34 Nan-iarig kasin si Jesus ay nangwani, “Din asin et waday silbi na, ngem
mo omamsit, adi met mabalin ay pataolien din pait na.

35 Isonga iwed polos silbi na olay sin lota ono para abono. Masapol ay
maiwasit. Dakayo ay manmannge, nemnemen yo san dinnge yo!”

15

Din Nalitaw Ay Karnero
(Mat. 18:12-14)

1 Ad-ado di mansingsingil si bowis ya din odom ay kanan di Judio en
managbasol ay em-emey ay mandengdenge sin it-itdon Jesus.
2 Isonga nanmaymayotmot din Fafariseo ya mamaestron di linteg ay
mangmangwani, “Ilan yo man nan ipogaw ay nay! Apay nga laylaydena ay
makingalngalat sin managbasol ay ipogaw ya olay makikikan en daida!”
3 Isonga pag dad-aten Jesus din pangarig ay nay en daida. Kanana,
4 “Kaspangarigan, mo wada en dakayo di nangin oka si sin-gasot ay
karnero yan malitaw di esa, sino ngin di amagena? Adi na ngata taynan
din siyamapolo ya siyam sin pastolan ta ena anapen din nalitaw enggana
ay datngena.
5 Et mo datngena pay, peteg di ragsak na et tilidena
6 ay mangisaa. Pag nan ayagan din gagayyem na ya katokmang na et
kanana, ‘Manragsak tako, tan nay dinteng ko din nalitaw ay karnerok!’ ”
7 Inpaanongos Jesus, “Kanak en dakayo ay peteg di ragsak da ed langit mo
manbabawi di esa ay managbasol mo din ragsak da sin siyamapolo ya siyam
ay nalinteg ay ipogaw ay adi da masapol ay manbabawi.”

Din Nalitaw Ay Palata

8 Intoloy Jesus ay mangiarig, “May kod mo waday babai ay wada di sinpo di
palata na ya kambaw et nilitaw na di esa, sino di amagena? Man-eteg si silaw
yan estena ay manigid sin beey na ay manganaanap enggana ay datngena,
ay baken siya?
9 Et mo datngena, pag nan ayagan din gagayyem na ya katokmang na
et kanana, ‘Makiragsak kayo en sak-en, tan nay dinteng ko din palatak ay
nalitaw!’
10 Kaman nina met laeng di,” kanan Jesus, “ay manragragsak din aanghel
en Diyos mo manbabawi di olay esa ay managbasol.”

Din Nasangaw Ay Anak

11 Pag itoloy Jesus ay mangidad-at sin pangarig ay nay. Kanana, “Wada di
esay nakay ay doway anak na ay lalaki.
12 Kanan din iyogtan, ‘Ama, alaek kod din tawid ko.’ Isonga pag bingayen
ama da din tawid da ay sin-agi.
13 “Idi inmey di piga ay agew anggoy, inlakon din iyogtan ay sana din am-in
ay bingay na et inmey sin addawi ay ili. Idi sinmawang isdi, ginasgastos na
din pilak na si nililoko ay kabibiyag.
14 Idi naabos pilak na, dinmateng di palalo ay betil sin ili ay kad-ana, ya
nakoskosan abes sisya.
15 Isonga en nakilagbo sin esa ay man-ili isdi et inbaa nas sisya sin pastolan
ay kad-an di bisaang ta banbantayanas daida.
16 Begew si dagaang na, laydena ay mangan koma sin lames di kaiw ay
kankanen di bisaang, ngem iwed indawdawat da en sisya.
17 “Pag mainemneman et kanana si nemnem na, ‘Am-in ay laglagboan
amak et sobra di kankanen da, yan nay pay ay wadaak isna ay matmatey
si dagaang na.
18 Olay et somaaak ta ibagak en amak: Ama, nanbasolak en Diyos ya siya
abe en sik-a.

19 Adiak kayman maikari ay maibilang ay anak mo, ngem mo mabalin
koma, makilagboak kod en sik-a.'
20 "Sin nannemnemanas di, nanlobwat ay mantaoli sin kad-an da ama na.
Idi addawi pay laeng, tinamang ama na ay napalalo di seg-ang na en sisya.
Isonga nanagtag ay en mangabat en sisya et kinawe na dowanan ongoan.
21 Pag kanan din anak na, 'Ama, nanbasolak en Diyos ya siya abe en sik-a.
Adiak kayman maikari ay maibilang ay anak mo.'
22 "Ngem inayagan ama na din baa na yan kanana, 'Dalasen yo. En kayo
alaen din kasisigedan ay bado ta ipabado yo. Singsingan yo abe ya dowan
yon sapatosan sisya.
23 Asi kayo en alaen din malames ay kilaw ay baka ta paltien yo ta say isida
tako ya manragragsak tako,
24 tan din anak ko ay nay et kaman natey, ngem wada baw ay matmatago.
Nalitaw sisya, ngem nay ay sinmawang.' Pag dan ilogi ay manragragsak.
25 "Ngem din pangpangoana et wada pay laeng sin kapaypayewan. Idi
somassaa, dinnge na di mansasala,
26 isonga inayagana di esa ay baa ta pootena mo sinoy am-amagen da.
27 'Sinmaa din iyogtan mo,' insongbat din baa ay sana, 'isonga inpaltian
ama yo si malames ay baka tan laton ay inpadateng na ay magay napasamak
en sisya.'
28 "Pag manbonget din pangpangoan et sigaana ay senggep. Isonga
binmala si ama da ay manpakpakaasi ay mangayag en sisya.
29 Ngem sinongbatana ay nangwani, 'Ay daetan! Pigay tawen ay nan-ob-
oblaak ay kaman bag-en mo ya pinatpatik am-in din inbilbilin mo. Ngem
iwed polos indawat mo si olay anak di kalding ta way pakiragragsakak koma
sin gagayyem ko.
30 Ngem nay sinmaa pay din nay anak mo ay nangipakawas ay nangibab-
babai sin gamgameng mo, et sisya pay di inpaltiam sin malames ay baka
tako!'
31 "Pag kanan ama na, 'Anak ko, kankanayon ay nantetee kas na sin kad-ak.
Am-in di wada en sak-en et okam met laeng.
32 Ngem masapol met ay manragragsak tako, tan din nay iyogtan mo ay ka-
man natey et nay baw ay matmatago. Nalitaw sisya ngem nay sinmawang.' "

16

Din Nasikap Ay Makaammo Sin Gamgameng Di Baknang

1 Pag nan-iarig kasin si Jesus sin papasolot na et kanana, "Wada di esa
ay oblantis di baknang ay makaammo sin kinabaknang na. Asi et wada
di nangipabasol en sisya ay nangwani en gasgastosena din gamgameng di
baknang ay sana.
2 Isonga inpaayag din baknang et kanana en sisya, 'Sino na ay nadamag ko
maipanggep en sik-a? Ialim din listaan di inay-ayowanam, tan kaanek sik-a
sin oblam.'
3 "Pag kanan din oblantis ay sana sin awak na, 'Intoy iyat ko ngin ed wani,
tan nay kaanen among kos sak-en sin oblak? Adiak kabaelan ay manpala yan
mabainak abe dedan ay makipalpalimos.
4 A, siya na baw di amagek ta say mo makaanak sin oblak, wada pay dedan
di gagayyem ko ay mangayag en sak-en sin bebbeey da.'
5 "Pag na et ayagan di am-in ay nakaotang sin among na. Kanana sin esa,
'Piga di otang mo sin among ko?'

6 ‘Sin-gasot ay lata ay mantika,’ insongbat na. ‘Naey di risibom. Tomokdo
ka et ta isolat mo en limapolo,’ kanan din oblantis ay sana.
7 Kanana abe sin esa, ‘Sik-a pay abe, piga di otang mo?’ ‘Sinlibo ay salop
ay bakakew,’ insongbat na. Pag kanan din oblantis, ‘Naey, alaem risibom et
isolat mo en wao ay gasot.’
8 “Idi inammoan din among na, init-ek na din oblantis ay sana sin ki-
nasikap na ay mannemnem si katagoana. Tan tet-ewa ay din ipogaw ay adi
mamati et nalalaing da ay makinigosyo sin iib-a da mo daida ay nasilawan
di nemnem na,” kanan Jesus.
9 “Isonga ibilin ko ngarud en dakayo ay osalen yo din kinabaknang yo
isnan daga ay pangayyeman yo sin iib-a yo ta mo domateng din agew ay
magay kaosalan di pilak, awaten daka ed langit ay panteteean yo si eng-
enggana.”

Din Kosto Ay Kaosalan Di Pilak

10 Intoloy Jesus ay nangwani, “Din matalek si at-atik et matalek abe sin ad-
ado, ya din adi katalek si at-atik et adi aben katalek sin ad-ado.
11 Mo ngarud adi kayo katalek ay manggen si kinabaknang isnan daga,
intoy iyat na ay maitalek en dakayo din tet-ewa ay kinabaknang?
12 Mo adi kayo aben matalek ay manggen sin gamgameng di odom, ay siya
mo maidawtan ka abe si gameng ay okaem?
13 “Adi mabalin ay madodowa di among di bag-en, tan laylaydena din esa
yan sigaana din esa. Patgena abe din esa dowanan laslasoyen din esa. Isonga
adi mabalin ay pandesanen yo din pansilbian yo en Diyos ya din pilak.”

Din Inbagan Jesus En Daida Ay Fariseo
(Mat. 5:31-32; Mar. 10:11-12)

14 Idi dinngen din Fafariseo din nay inbagan Jesus, sinis-iyekan das sisya,
tan laylayden da di pilak.
15 Pag kanan Jesus en daida, “Dakayo di mangipappaila sin kinalinteg
yo sin kaipoipogaw, ngem ammon dedan Diyos din wada sin nemnem yo.
Siliban yo tan din ibilang di ipogaw ay napateg et peteg ay sigaan Diyos.
16 “Din linteg Moses ya din insolat di mamadto et naon-onodan enggana
sin timpon Juan ay Mamonbonyag. Manlogis di abe, naikaskasaba din siged
ay damag maipanggep sin panturayan Diyos, et ipapilit am-in di ipogaw ay
maitapi.
17 Ngem nalaklaka pay dedan ay mankaiiwed din daga ya langit mo din
kaaptikan ay kali sin linteg.”
18 Kanan aben Jesus, “Mo sino ay lalaki di mangisian si asawa na ya dowan
makiasawa si odom ay babai et bomasol sisya si kamalala. Iso na abe
din lalaki ay mangasawa si babai ay naiidang et makabasol met laeng si
kamalala.”

Din Baknang Ya Si Lazarus

19 Pag mandad-at si Jesus et kanana, “Wada di esa ay baknang ay man-
babado si kanginaan ay bado et kankanayon ay mansidsida ya manra-
gragsak.
20 Wada abe di nabiteg ay manngadan si Lazarus ay nabayabayangan di
awak na. Inpapayag da sin pantew di baknang,
21 tan laydena ay mangan koma sin iwaswasit di baknang. Et baken anggoy
nidi, tan olay din aso et en da dildilan din bayang na.
22 “Idi natey din nabiteg ay sana, in-ey din aanghel sin kad-an Abraham.
Idi natey abe din baknang, inigto da,

23 et inmey ed Hades ay kad-an di natnatey. Isdi et palalo ay mapalpaligatan sisya. Pag mantangad et inila na si Abraham sin ed addawi ya si Lazarus ay naidking en sisya.
24 Isonga inpigsa na ay nangwani, ‘Apo Abraham, maseg-ang ka paabe ta ibaam si Lazarus ay sana ta itab-aw na din gomot na sin danom ta tedtedana din dilak ta say lomiteng. Tan nay palalo di ligat ko sin apoy ay nay.’
25 “Ngem kanan et Abraham, ‘Nemnemem ay anak ko ay sin kamatagom, wada en sik-a din am-in ay siged ay laylaydem, ya mo si Lazarus pay et pag ligat di nilaklak-am na. Ngem ed wani, gan-ganasena isna ya sik-a pay di mapalpaligatan issa.
26 Baken pay anggoy nasa, tan wada di annaannawa ay dayokong ay nangikakasin en datako ta say din mayad ay emey issa ay mapos na et adi da makaeey, ya adi aben makaalis na din mapo sin kad-am.’
27 “Pag kanan din baknang, ‘Kedawek ngarud en sik-a ay apo ta ibaam si Lazarus sin beey da amak,
28 ta say bagbagaana din lima ay aag-ik ay wadas di ta say adi da aben omalis na ay kad-an di palalo ay ligat.’
29 “Pag kanan et Abraham, ‘Mo panggep din aag-im et wada din insolat Moses ya din insolat di mamadto ay mamagbaga en daida. Say ikaskaso da koma din kankanan da.’
30 “ ‘Aw kayman, apo Abraham,’ kanan aben din baknang, ‘ngem adi met omanay sa. Mo wada koma di mapo sin kad-an di natey ay emey en daida, ibabawi da din basbasol da.’
31 “Ngem pag kanan Abraham, ‘Mo adi da patpatien din insolat Moses ya din mamadto, adi da met maawis ay mamati olay mo waday kasin matago si natey.’ ”

17

Maipanggep Si Basol
(Mat. 18:6-7,21-22; Mar. 9:42)

1 Kanan Jesus sin pasolot na, “Wada kayman dedan di domteng ay solisog ay bomasolan di ipogaw, ngem kaseseg-ang pay din ipogaw ay pan-gapoan di solisog ay sana.
2 Agpos et mo tay-adan din bagang na si madagsen ay bato asi maitpig sin baybay mo din panolisogana si olay esa en da naey ay kababaan ay ipogaw.
3 Isonga siliban yo din am-amagen yo.
“Mo bomasol din ib-am, bagaam sisya, et mo manbabawi, pakawanem.
4 Olay mo mamin piga ay bomasol en sik-a si sin-agew, basta emey en sik-a ay mankombaba et masapol abe ay pakawanem.”

Maipanggep Si Pammati

5 Pag kanan din aapostol en sisya, “Apo, papigpigsaem kod nan pammati mi.”
6 Et kanana en, “Olay mo kitkittoy di pammati yo ay kaman din kakitkittoyan ay bin-i, mabalin ay kanan yo sin dakdake ay kaiw ay nay, ‘Gabotem san lamot mo et emey ka sin baybay ta say gomabayam,’ et ena tongpalen.”

Din Oblan Di Baa

7 Intoloy Jesus ay nangwani, “Mo kaspangarigan wada di esa en dakayo ay waday baa na ay man-al-alado ono manpaspastol si karnero, mo somawang din baam ay sana ay napo sin nan-ob-oblaana, ay kanam aya en sisya, ‘Omali ka et ta mangan ka?’

8 Baken met, mo adi et kanam, ‘En ka mansokat ta asi ka isagana din kanek
ya isangom en sak-en enggana ay makakanak, asi ka pay mangan abe.’
9 Ay man-iyaman ka pay en sisya mo tinongpal na din inbilin mo? Maga
adi!
10 Iso na abe en dakayo. Mo kindeng yo di am-in ay intogon Diyos ay
amagen yo, kanan yo koma en, ‘Owat takon mababbaa. Inamag tako et
anggoy din obla ay nanlebbengan tako.’ ”

Din Nangagasan Jesus Sin Sinpo Ay Mansakit Si Kaeegyat Ay Sakit Di Kodil

11 Idi em-emey da Jesus ed Jerusalem, indan da sin nanbeddengan di
Samaria ya Galilea.
12 Somawang da pay sin esa ay ili, en inabat di sinpo ay mansakit si
kaeegyat ay sakit di kodil. Pinmipika da sin dagdagas
13 yan kanan da ay nangibogaw, “Apo Jesus, maseg-ang ka paabe en
dakami!”
14 Idi inilan Jesus daida, kanana, “En kayo manpaila sin papadi ta ilaen da
mo nakaan sakit yo.”* Idi wada da pay laeng sin danan, nailatonan da.
15 Idi inilan din esa en daida ay nakaan sakit na, nantaoli dowanan
ipigpigsa din kali na ay mangidaydayaw en Diyos.
16 Somawang pay sin kad-an Jesus et nandokmog ay nanyakog-ong sin
sangoanana ay nan-iyaman en sisya. Din nantaoli ay sana et taga-Samaria.
17 Pag kanan Jesus, “Sinpo da met di nailatonan. Into pay din siyam?
18 Apay nga maga da ay nantaoli ay man-iyaman en Diyos, owat et anggoy
nan esa ay Gentil?”
19 Pag nan kanan sin lalaki ay doy, “Ipikam ta somaa ka. Din talek mo et
say begew ay nailatonan ka.”

Din Panlogian Di Panturayan Diyos
(Mat. 24:23-28,37-41)

20 Sin namingsan wada da di Fariseo ay en nansalodsod en Jesus mo pig-an
di panlogian di panturayan Diyos. Kanan Jesus, “Magay sinyal si mangipaila
mo pig-an di panlogian di panturayan Diyos.
21 Maga abe di mangwani en, ‘Ilam, naey!’ ono ‘Ilam, dooy!’ Tan din katet-
ewa na et enggay wada en dakayo din panturayan Diyos.”
22 Pag nan kanan sin pasolot na, “Awni et domateng di timpo ay layden yo
ay ilaen sak-en ay Anak di Ipogaw si olay sinkaattikan, ngem adi pay laeng
mabalin.
23 Wada da di mangwani, ‘En kayo ilan, wadas di!’ ono ‘Omali kayo ta ilan
yo, wadas na!’ Ngem adi yo kadin patpatien.
24 Tan din pantaoliak ay Anak di Ipogaw et kaman din somilap ay kimat ay
maila sin am-in ay banda.
25 Ngem masapol ay lak-amek on-ona di ad-ado ay ligat ya dowan somigaan
di ipogaw ay matmatago ed wani.
26 “Din ogalin di ipogaw sin agew ay kasinak omalian et kaman din timpon
Noe.
27 Tan sin doy ay timpo, intoltoloy da ay mangmangan ya man-in-inom ya
man-aasawa enggana sin agew ay sinenggepan da Noe sin daong. Pag et
malbeng din daga et nalned da am-in.†
28 Kaman aben sin timpo ay kawadan Lot ed Sodoma. Tan am-in da et
intoltoloy da ay mangmangan ya man-in-inom, manlaklako ya man-ilaklako,
man-es-esek ya mangisassaad si beey

---

* **17:14** Levitico 14:1-8. † **17:27** Genesis 6:5-8; 7:6-24.

29 enggana sin agew ay tinaynan da Lot din ili ay doy. Pag et natekdag
di apoy ya manbidbidang ay bato ay makwani en sulfur ay napod langit et
napooan da am-in.‡
30 Kaman nadi met laeng di mapasamak sin agew ay panpailaan din Anak
di Ipogaw.
31 "Sin agew ay doy, din wada sin bel-ayan di beey na et masapol ay adi
senggep ay en manga sin bonag na. Din wada abe sin payew, adi koma
somaa.
32 Nemnemen yo din napasamak sin asawan Lot.§
33 Din mangipatpateg sin awak na et matey met laeng, ngem din matey
begew sin pammati na en sak-en et wada di biyag na ay iwed patingga na.
34 Ibagak en dakayo ay mo sin labi di omaliak ya wada di dowa ay nandaag
si esay katri, maa din esa yan mabay-an din esa.
35 Mo wada abe di dowa ay babai ay manbaybayo, maa din esa yan mabay-
an din esa.
36 Mo pay wada di dowa ay lalaki ay man-ob-obla sin kapaypayewan, maa
din esa yan mabay-an din esa."
37 Pag pooten din pasolot na en sisya, "Apo, intoy maamagan nina?"
Sinombat si Jesus ay nangiarig, "Olay intoy kad-an di natey et say kaago-
man din titit ay mangan si natey."

18

Din Nalasang Ya Din Howis

1 Pag dad-aten Jesus sin papasolot na din pangarig ay nay ta say itdo na en
daida ay mankarkararag da koma si kankanayon ya adi da somadsadot.
2 Kanana, "Wada di howis sin esa ay ili ay adi polos emegyat en Diyos ya
laslasoyena abe din gagait na ay ipogaw.
3 Wada abe di nalasang sin ili ay sana ay emeemey en sisya ay manpak-
pakaasi sin kalintegana ay mangmangwani, 'Bomadang ka paabe ta adi
omabak din kaibaw ko.'
4 Nabayag ay adi inkaskason din howis, ngem sin naodi, kanana sin
nemnem na, 'Adiak kayman emegyat en Diyos ya laslasoyek abe din iib-ak
ay ipogaw,
5 ngem gapo sin panisdistolboan di balo ay nay en sak-en, olay idawat ko
en sisya din kedkedawena tan into et mo maomaak sin omalialiana.' "
6 Pag ipaanongos Jesus, "Nemnemen yo na. Mo binadangan din lawa ay
howis din balo ay doy,
7 adi pay masepsep ay badangan Diyos din ipogaw ay pinili na ay man-ad-
adawag en sisya si inagew ya linabi. Ay taktakena aya din badang na?
8 Maga dedan, mo adi et idawat na ay dagos din kosto en daida. Ngem olay
mo siya di, at-atik samet di napasnek di pammati da en sak-en mo omaliak
kasin, sak-en ay Anak di Ipogaw."

Din Fariseo Ya Din Mansingsingil Si Bowis

9 Dinad-at aben Jesus din pangarig ay nay en daida ay napnenapnek sin
kinalinteg da ya dowan da pay laslasoyen din iib-a da.
10 Kanana, "Wada di dowa ay ipogaw ay nanikid sin Timplo ay en
mankararag. Din esa et Fariseo ya din esa et mansingsingil si bowis.
11 Idi sinenggep da, en pinmika din Fariseo ay naikakasin sin odom ay
ipogaw yan nankararag ay nangwani, 'Man-iyamanak en sik-a ay Diyos, tan
bakenak kaman din odom ay ipogaw ay man-gamgamgam si baken dan oka

‡ **17:29** Genesis 18:20–19:25. § **17:32** Genesis 19:26.

ya manlablabsing si linteg ya makikamkamalala, ya bakenak aben kaman
din nay mansingsingil si bowis.
12 Tan mo sak-en pay et mamin dowa si dinominggo ay it-itpek di dagaang
ko ya idawdawat ko abe en sik-a din inkasinpon di am-in ay lagbok.'
13 "Mo din mansingsingil si bowis pay et pinmika ed dagdagas ya adi
mantangad ed langit mo adi et kepakepagena din pagew na begew sin
pangibabawiana sin basol na ay mangmangwani, 'Ay Diyos, maseg-ang ka
paabe en sak-en ay managbasol.' "
14 Pag ipaanongos Jesus ay nangwani, "Ibagak en dakayo ay din inbilang
Diyos ay nalinteg sin sinmaaan da et din ipogaw ay nay ay baken din Fariseo.
Tan din mangipapangato sin awak na et maipababa met laeng, ngem din
mangibaba pay sin awak na et maipangato."

Din Namindisyonan Jesus Sin Anan-ak
(Mat. 19:13-15; Mar. 10:13-16)

15 Sin namingsan wada di nangiey en Jesus si an-ak da ta kapayena ya
bindisyonanas daida. Ilaen pay din papasolot na et inandiyan da.
16 Ngem inayagan Jesus din anan-ak yan kanana sin pasolot na, "Itay-on
yo ta omali din anan-ak en sak-en. Adi yo andiyan, tan din kaman dana di
maitapi sin panturayan Diyos.
17 Tet-ewa nan ibagak en dakayo ay mo adi yo awaten din pangiturayan
Diyos en dakayo ay kaman din iyat di anak ay mangawat, adi kayo polos
maitapis di."

Din Lalaki Ay Nabaknang
(Mat. 19:16-30; Mar. 10:17-31)

18 Wada di ap-apon di Judio ay nangibaga en Jesus, "Siged ka ay Apo, sinoy
masapol ay amagek ta say wada en sak-en di biyag ay iwed patingga na?"
19 Kanan Jesus, "Apay nga kanam en sigedak? Tan maga polos di siged mo
adi si Diyos et anggoy.
20 Ammom din linteg Diyos ay kanana, 'Adi ka makikamkamalala, adi
ka manpespese, adi ka mangak-akew, adi ka mantistigo ay man-et-etek, ya
dayawem da amam en inam.' "*
21 Asi pay kanan din lalaki ay doy, "Manlogi sin kakitkittoy ko, tinongtong-
pal ko am-in dana ay linteg."
22 Idi dinngen Jesus di, kanana en sisya, "Wada pay di esa ay pankolangam.
En ka ilako din am-in ay sanikwam ta idawat mo din lako na si nabiteg, et
mawada di kinabaknang mo ay indodolin Diyos ed langit. Asi ka omali ta
manbalin ka ay pasolot ko."†
23 Idi dinnge na din kanan Jesus ay doy, peteg ay masmasadot, tan palalo
ay baknang sisya.
24 Idi ilaen pay Jesus ay masmasadot, kanana, "Naligat ay maitapi di
baknang sin panturayan Diyos.
25 Nalaklaka pay ay senggep di kamel sin lokaw di dagom mo din kaitapian
di baknang sin panturayan Diyos."
26 Mo din nannges di et kanan da, "Mo siya ngarud sa, sino ngin di
maisalakan?"
27 Sinongbatan Jesus ay nangwani, "Din adi mabalin ay amagen di ipogaw
et kabaelan pay dedan Diyos."
28 Pag et kanan Pedro, "Yan si dakami pay? Tan tinaynan mi di am-in ta
manbalin kami ay pasolot mo."

---

* **18:20** Exodo 20:12-16; Deuteronomio 5:16-20. † **18:22** Ilaen din footnote sin 5:27.

29 “Aw kayman,” kanan Jesus, “yan tet-ewa pay din ibagak en dakayo ay
olay sino di manaynan sin beey na, asawa na, aag-i na, da ama na en ina na,
ya an-ak na begew sin pansilsilbiana sin panturayan Diyos
30 et addawi ay ad-ado di idawat Diyos en sisya sin naey ay biyag. Yan sin
tapin pay di agew, maidawtan abe si biyag ay iwed patingga na.”

Din Nangibagaan Kasin Jesus Sin Kateyana (Mat. 20:17-19; Mar. 10:32-34)

31 Pag ayagan Jesus din sinpo ya dowa ay pasolot na ta omay-ayed da yan
kanana en daida, “Dengngen yo. Nay ay tomiktikid tako ed Jerusalem, et
matongpal din am-in ay insolsolat di mamadto panggep en sak-en ay Anak
di Ipogaw.
32 Maipolangak sin Gentil ay lomaslasoy, bomabbain ya tomogpatogpa.
33 Asi da somoplisoplit ya pag dan pomse, ngem sin maikatlo ay agew pay,
matagoak kasin.”
34 Ngem adi polos naawatan din papasolot na din laydena ay kalien, tan
kaman nalingban di olog na en daida.

Din Nangaanan Jesus Sin Godab Di Esa Ay Manpalpalimos (Mat. 20:29-34; Mar. 10:46-52)

35 Idi omas-asag-en da Jesus ed Jerico, wada di nagodab ay tinmotokdo sin
benget di kalsada ay makipalpalimos.
36 Idi dinnge na din malablabas ay kaipoipogaw, pootena mo sinoy maam-
amag.
37 “Nay malablabas si Jesus ay taga-Nazaret,” kanan da ay sinombat.
38 Isonga pag nan kanan ay nangibogaw, “Ay Jesus! Polin David! Maseg-
ang ka paabe!”
39 Din nangon-ona et niyamyaman das sisya ta gominek koma, ngem
sinepsep na et ay inbogaw, “Polin David, maseg-ang ka paabe!”
40 Siya di et sinmaldeng si Jesus et inbilina ay itlod da din nagodab sin kad-
ana. Idi naisag-en, pag kanan Jesus en sisya,
41 “Sinoy laydem ay amagek en sik-a?”
“Apo,” insongbat na, “laydek ay makaila.”
42 “Makaila ka,” kanan Jesus. “Din talek mo et say nailatonam.”
43 Et pag makaan ay dagos din godab na et nakibeweg en da Jesus ay
manaydayaw en Diyos. Olay abe din ad-ado ay ipogaw, idi inila da din
naamag ay nay, dinaydayaw da abes Diyos.

19

Si Jesus Ya Si Zakeus

1 Sin pandad-anan da Jesus ed Jerico,
2 wada di baknang ay apon di mansingsingil si bowis ay manngadan si
Zakeus.
3 Laydena ay ilaen si Jesus, ngem magay iyat na, tan ad-ado di ipogaw
dowan od iman aptiaptik sisya.
4 Isonga nanagtag ay nangon-ona mo da Jesus et en kinmalab sin esay kaiw
ay sikomoro ta say way iyat na ay mangila en Jesus mo malabas.
5 Idi naipatag si Jesus sin kad-an Zakeus, tinangad nas sisya et kanana,
“Zakeus, omagpas ka, tan masapol ay madag-osak sin beey mo ed wani.”
6 Kaagpas si Zakeus, et peteg di ragsak na ay nangipango en Jesus ed
bebbeey da.
7 Ngem am-in da ay nangila et man-ag-agotoot da ay mangmangwani,
“Apay man di ay en nanpasangaili sin beey di managbasol ay doy?”

8 Dowan et pomika si Zakeus yan kanana en Jesus, “Ay Apo, ilam! Idawat
ko sin nabibiteg din kagodwan di bonag ko. Mo wada abe di sinowitik ko,
itaolik en sisya si mamin opat ay kaad-ado na mo din inak.”
9 Pag kanan Jesus, “Ed wani ay agew, naisalakan kayo ay bemeey, tan olay
sik-a et esa ka ay nalitaw ay polin Abraham,
10 yan sak-en ay Anak di Ipogaw, inmaliak isna ta enak anapen ya isalakan
di nalitaw ay ipogaw.”

Din Sinpo Ay Baa Ay Naidawtan Si Pilak (Mat. 25:14-30)

11 Asi dad-aten Jesus din pangarig ay nay en daida ay nandengdenge
en sisya, tan asag-en da ed Jerusalem et ipagarup da en nganngani din
panlogian di panturayan Diyos.
12 Kanana, “Wada di nangato ay ipogaw ay inmey sin addawi ay ili ta say
dotokan das sisya ay mantaoli sin ili na ay man-ari.
13 Sin daan emey sisya, inayagana di sinpo ay baa na et indawdawtana si
sag-eesa ay pilak ay balitok ay nangwani, ‘Paad-adoen yo din pilak ay sana
enggana ay mantaoliak.’
14 “Ngem kalkaliget din kakailianas sisya, isonga inmibaa da si mangonod
en sisya ta en da ibaga sin mangdotok, ‘Adi mi layden din ipogaw ay nay si
ari mi.’
15 Ngem nadotokan ay ari pay dedan et pag somaa.
“Domateng pay sisya, inpaayag na din baa na ay nangidawtana si pilak ta
say damagena mo piga di ginanansiya da.
16 Dinmateng din esa et kanana, ‘Apo Ari, din esa ay pilak ay balitok ay
indawat mo en sak-en et nanbalin si sinpo.’
17 ‘Siged di inyat mo,’ kanan din Ari. ‘Siged ka kayman ay baa. Gapo ta
matalek ka sin at-atik ay intalek ko en sik-a, panturayek abes sik-a si sinpo
ay siyodad.’
18 “Inmey abe din maikadwa ay baa et kanana, ‘Apo Ari, din esa ay pilak ay
balitok ay indawat mo en sak-en et nanbalin si lima.’
19 Kanan aben din ari, ‘Mo siya sa, dotokak sik-a abe ay manturay si lima
ay siyodad.’
20 “Inmey pay di esa ay baa et kanana, ‘Apo Ari, naey abe din indawat mo
ay pilak. Binotibotak si panyo et indodolin ko et anggoy,
21 tan emegyatak en sik-a, tan mabonget ka met ay ipogaw. Al-alaem din
adi ka nanbowayan ya ap-apitem abe din adi ka inis-ek.’
22 ‘Lawa ka ay baa!’ kanan din ari. ‘Din inbagam met laeng di pangiked-
dengak en sik-a. Mo inaammom ay mabongetak ay ipogaw ay mangmang-a
si adiak nanbowayan ya mangap-apit si adiak inis-ek,
23 apay ngarud ay adim inbangko din pilak ko ta say mo somaaak, wada
koma di olay at-atik ay anak na si alaek?’
24 “Pag nan kanan en daida ay pinmipikas di, ‘Alaen yo din pilak na ta asi
yo idawat sin waday sinpo ay pilak na.’
25 “ ‘Aw, Apo,’ kanan da, ‘ngem sinpo met di nawawada en sisya.’
26 “ ‘Yan aw adi,’ kanan din Ari ay sinombat, ‘tan tet-ewa met ay olay sino
di waday kabaelana et matobtoban din wada en sisya, ngem din magay
kabaelana et mataoli din olay at-atik ay wada en sisya.
27 Mo maipanggep abe sin doy ay kaibaw ko ay manigaan ay man-ariak en
daida, iali yo isna ta say peslen yos daida sin sangoanak.’ ”

Din Nanaydayawan Di Kaipoipogaw En Jesus Sin Inmeyana Ed Jerusalem (Mat. 21:1-11; Mar. 11:1-11; Jn. 12:12-19)

28 Idi nakdeng ay in-arig Jesus di en daida, intoloy na ay nantikid ed
Jerusalem ay mangipango en daida.
29 Somagsag-en da pay ed Betfage ya ed Betania sin gowab di bilig ay Olivo,
nangon-onaena di dowa ay pasolot na ay nangwani,
30 "Emey kayo sin doy ay ili ed demang. Kostokosto ay mo somawang
kayos di, datngan yo di anak di dangki ay adi nakabkabayoan ay naitataked.
Obaden yo ta iali yos na.
31 Mo waday mangipoot en dakayo, 'Apay nga obaden yo sa?' kanan yo en,
'Masapol din Apo mi.' "
32 Inmey da ngarud et tinmet-ewa din am-in ay inbagan Jesus en daida.
33 Sin pangob-obadan da sin iket na, kanan din nangin oka, "Apay nga ob-
obaden yo sa?"
34 "Masapol din Apo mi," insongbat da.
35 Pag dan iey en Jesus. In-ap-ap da din tak-ep di bado da sin edeg di dangki
et pag dan pangabayoen si Jesus.
36 Idi nankakabayo pay sisya, waday odom ay nangiap-aplag sin tak-ep di
bado da sin kalsada ta say pandayaw da en sisya.
37 Idi dinmateng da ed demang di Jerusalem sin panballalongan di kalsada
ay napo sin dontog ay Olivo, peteg di ragsak din ad-ado ay pasolot na, et inlogi
da ay mangipigpigsa sin kali da ay manaydayaw en Diyos begew sin am-in ay
nakaskasdaaw ay inil-ila da.
38 Kanan da, "Madaydayaw nan ari ay inbaan Diyos ay panakaawak na!*
Talna ed langit ya madaydayaw si Diyos!"
39 Asi et kanan din odom ay Fafariseo ay naitatapi sin kaipoipogaw en
Jesus, "Apo maestro, paginkem koma din papasolot mo ay sana."
40 Ngem kanan Jesus, "Mo iginek da, awni man et maiskat olay din batbato
ay nay ay domaydayaw."

Din Nan-ogaan Jesus Begew Sin Mapasamak Ed Jerusalem

41 Idi inmasag-en da Jesus ed Jerusalem, inila na din siyodad, et nan-oga
gapo sin seg-ang na
42 dowanan kankanan, "Ay Jerusalem, mo ammom koma ed wani di
masapol ta say tomalna ka! Ngem adi ka pay laeng mailasin.
43 Awni man et domateng din agew ay likoben dakas kaibaw mo ya
sawaden daka si am-in ay banda ta magay lomayawan di ipogaw mo.
44 Dadlon bakasen daka ya peslen da din ipogaw ay man-ili issa. Maga di
olay esay bato ay komakaman sin kad-ana, tan adi ka nailasin din inmalian
Diyos ay mangisalakan koma en sik-a."

Din Nangipabelaan Jesus Sin Man-ilaklako Sin Timplo (Mat. 21:12-17; Mar. 11:15-19; Jn. 2:13-22)

45 Idi dinmateng si Jesus ed Jerusalem, inmey sin Timplo et nilogiana ay
nangipabela sin man-ilaklako
46 ay nangwani, "Naisolat sin kalin Diyos, 'Din beey ko et say pankarkararagan
di ipogaw.' Ngem dakayo pay et nanbalinen yo si panosowitikan yos iib-a
yo!"†
47 Inag-agew ay nan-it-itdo si Jesus sin Timplo. Din papangolon di papadi,
din mamaestron di linteg, ya din ap-apon di kaipoipogaw et an-anapen da
mo intoy iyat da ay mamse en Jesus,
48 ngem magay waya da, tan am-in din kaipoipogaw et laylayden da ay
manmannge sin am-in ay kankanana.

---

* **19:38** Salmo 118:26. † **19:46** Isaias 56:7; Jeremias 7:11.

20

Din Salodsod Maipanggep Sin Kalebbengan Jesus (Mat. 21:23-27; Mar. 11:27-33)

1 Sin esay agew ay man-it-itdo si Jesus sin Timplo ya mangikaskasaba sin
siged ay damag, inmey en sisya din papangolon di papadi, din mamaestron
di linteg ya din aam-a.
2 Pinoot da en sisya ay nangwani, “Ibagam kod en dakami mo sinoy
lebbeng mo ay mangam-amag en dana. Sinoy nangidawat en sik-a sin
kalebbengam ay nay?”
3 Kanan aben Jesus, “Wada abey pootek kod en dakayo on-ona. Ibaga yo en
sak-en
4 mo sinoy nangidawat en Juan si kalebbengana ay namonbonyag si
kaipoipogaw. Ay si Diyos ono ipogaw?”
5 Pag dan man-asipoot ay nangwani, “Ay sino di isongbat tako? Mo kanan
tako en si Diyos di nangidawat si lebbeng na, kanan samet Jesus en, ‘Apay
ngarud ay adi yo pinatpatis sisya?’
6 Ngem mo kanan tako abe en owat ipogaw di nangidawat, adi pay
pigpigen din am-in ay kaipoipogaw si datako, tan dadlon dan patien ay
mamadto si Juan.”
7 Isonga kanan da et anggoy, “Adi mi ammo mo sinoy nangidawat.”
8 Kanan aben Jesus, “Mo siya sa, adiak aben ibaga en dakayo mo sinoy
nangidawat en sak-en si kalebbengak ay mangam-amag en dana.”

Din Pangarig Maipanggep Sin Makitaltalon Sin Kaobasan (Mat. 21:33-46; Mar. 12:1-12)

9 Pag dad-aten Jesus din pangarig ay nay sin kaipoipogaw. Kanana, “Wada
di esa ay ipogaw ay nangis-ek si ad-ado ay obas. Inpaayowana si odom ay
mantaltalon, et pag emey sin addawi ay ili ay nabayag sidi.
10 Domteng pay din panagbobolas si obas, inbaan din nakin nom-a di esa
ay bag-ena ta ena alaen din bingay na. Ngem idi sinmawang sisya, sinoplit
din nangnangset ya inpasaa da ay enggay nakoskosan.
11 Isonga kasin inbaan din nakin nom-a di esa ay bag-en. Ngem iso met
laeng ay sinoplit da ya binabainan da yan asi da pantaolien ay magay
indawat da en sisya.
12 Isonga namitlo ay nan-ibaa si bag-en, ngem din maikatlo ay nay et
sinogatan da dowan dan initpig sin lasin di kaobasan.
13 Pag kanan din nakin nom-a, ‘Sino ngata di mabalin ay amagek? Olay
et ibaak din bogbogtong ya laydelaydek ay anak ko, tan mabalin siguro ay
kabain das sisya.’
14 “Ngem sin nangilaan da doy ay makitaltalon en sisya, kanan da et en, ‘Si
naey di akin tawid sin nom-a ay nay. Peslen tako et ta bansen tako nan tawid
na!’
15 Pag da et ipabela sin kaobasan et peslen da.”
Pag kanan Jesus, “Sino ngata di amagen din nakin nom-a sin doy da ay
makitaltalon?
16 Adi ena ngarud peslen daida ta asi na aben ipaayowan din nais-ek sin
odom ay ipogaw.”
Sin nanngean din kaipoipogaw sidi, kanan da, “Dakey kod ay! Maga koma
di mapasamak si kaman nisa!”
17 Ngem pag isisin-eng Jesus daida et kanana, “Mo siya sa ay adi ma-
pasamak, sino ngarud di olog din inpaisolat Diyos ay nay?

‘Din bato ay sinigaan din man-isassaad si beey et say nanbalinen Diyos ay
kabanolan ay bato ay mangipakneg sin beey.’*
18 Olay sino ay mag-as sin nay ay bato et magimok, ya mamekmek abe ay
kaman tapok di olay sino ay pontaana.”

Din Salodsod Maipanggep Sin Panbayadan Das Bowis (Mat. 22:15-22; Mar. 12:13-17)

19 Idi dinngen din mamaestron di linteg ya din papangolon di papadi din
pangarig ay nay, layden da ay depapen si Jesus ay dagos, tan ammo da ay
daida di inbagbagan Jesus. Ngem emegyat da sin kaipoipogaw,
20 isonga sedsed-en da di waya da ay manpap en sisya. Di inyat da et
pinasoksokan da di odom ay lallalaki ta say en da paila en Jesus ay kaman
dan nalinteg ay ipogaw, ngem din plano da et mansalodsod da en Jesus ta
mo waday songbat na si pangidaruman da en sisya, asi da depapen et en
da ipolang sin gobernador. Tan din gobernador et waday kalebbengana ay
mangokom en sisya.
21 Inmey ngarud dana ay lalaki en Jesus et kanan da, “Apo maestro,
ammo mi ay kosto am-in di kankanam ya it-itdom. Ammo mi abe ay adi
ka panlaslasinen din waday kabigbigana, mo adi et it-itdom din tet-ewa ay
maipanggep sin layden Diyos ay amagen di ipogaw.
22 Isonga ibagam kod mo labsingen mi din linteg tako mo manbayad kamis
bowis sin Emperador ed Roma.”
23 Ngem ammon Jesus din sikap da, isonga pag nan kanan en daida,
24 “Omipaila kayo kod si esay pilak. Sinoy nakin ropa ya nakin ngadan
isna?”
25 “Din Emperador,” insongbat da.
“Mo siya sa,” kanan Jesus, “din okan Emperador et idawat yo en sisya, ya
din okan Diyos et idawat yo abe en Diyos.”
26 Siya di et enggay naabak da sin namadasan da ay nangietek en Jesus sin
sangoanan di kaipoipogaw, isonga pag dan gomiginek, tan nasdaaw da sin
insongbat na.

Din Salodsod Maipanggep Sin Natey Ay Matago Kasin (Mat. 22:23-33; Mar. 12:18-27)

27 Wada da abe di Sadduceo ay inmey en Jesus. Daida di esa ay bonggoy di
Judio ay mangmangwani en adi kasin matago di natey. Kanan da en sisya,
28 “Apo maestro, kanan din linteg tako ay insolat Moses, ‘Mo waday sin-
asawa ay magay anak da ya matey din lalaki, masapol ay asawaen din agi na
din nalasang ta say mo way anak da, kaman say anak din natey.’†
29 May kod, wada kano di pito ay sisiag-i ay lallalaki. Nangasawa din
pangpangoan, ngem natey ay iwed anak da.
30 Isonga naisokat iyogtana et inasawa na din balo, ngem natey ay iwed
abey anak da.
31 Iso na abe sin maikatlo. Pag siyasiya di. Am-in din doy pito ay sisiag-i et
nansososkat da ay nangasawa sin balo ay sana, yan natey da am-in ay magay
anak da.
32 Pag omanongos ay matey din babai.
33 May kod, mo sin tapin di agew sin katagoan kasin di natnatey, sino ngin
en daida di kosto ay akin asawa en sisya? Tan inasawa da am-in.”
34 Kanan Jesus en daida, “Aw kayman, mo din ipogaw ed wani et man-
aasawa da,

* **20:17** Salmo 118:22. † **20:28** Deuteronomio 25:5.

35 ngem din ibilang Diyos ay maikari ay matago kasin ya maitapi en sisya
ed langit et adi da man-aasawas di.
36 Tan kaman da din aanghel ay adi da katkatey. Daida di an-ak Diyos tan
kasinan tagoen daida.
37 “Et mo maipanggep abe sin kasin katagoan di natey, olay si Moses et
dadlonan pinaneknekan ay matago kasin di natey. Tan mo din insolat na
ay maipanggep sin manbidbidang ay kaiw et kanana en si Diyos di deda ay
Diyos da Abraham en Isaac ya si Jacob.‡ Say kanana di olay mo nabayag ay
nanatey da Abraham.
38 Di layden nina ay kalien et matago kasin di natey, tan si Diyos et baken
Diyos di natey ay ipogaw mo adi et din matmatago, tan am-in da ay mamati
et matmatago da sin pangila na.”
39 Pag kanan di odom ay mamaestron di linteg, “Kosto met kayman din
insongbat mo.”
40 Et manlogi isdi, maga di mangitoled ay manpoot en Jesus.

Din Salodsod Maipanggep Sin Messias
(Mat. 22:41-46; Mar. 12:35-37)

41 Pag kanan Jesus en daida, “Apay nga kanan da en polin David din
Messias?
42 Tan olay si David et insolat na sin libro ay Salmo en,
‘Kanan Apo Diyos en Apok: Tomokdo ka sin makannawan ko
43 engganas abakek din kaibaw mo.’ ”§
44 Pag itoloy Jesus ay nangwani, “Mo say kanan David en Apo na din Messias,
intoy iyat na ay polin David?”

Din Pangwanin Jesus Sin Maestron Di Linteg
(Mat. 23:1-36; Mar. 12:38-40)

45 Idi nandengdenge din am-in ay kaipoipogaw, kanan Jesus sin papasolot
na,
46 “Siliban yo din mamaestron di linteg, tan layden da ay manbabado si
kagkagam-is ay nagayad ta say waday kailasinan da ya layden da abe ay
daydayawen din mangila en daida ay mangwani en, ‘Emeyam, apo?’ mo en
da manpasyal sin markitan. Pilpilien da abe din kasigedan ay tokdoan sin
sinagoga, ya mo en da makipangan, siyat din napateg ay ipogaw di en da
pakitokdoan.
47 Iet-etekan da pay di nabalo ay babbabai ta say alaen da din gamgameng
da ya olay din beey da dowan dan paandoandoen din kararag da sin
pangiilaan di kaipoipogaw. Awni man et madagdagsen din dosa da.”

21

Din Indawat Di Nalasang En Diyos
(Mar. 12:41-44)

1 Pag manmeswat si Jesus et inila na di babaknang ay mangipeppeey si
pilak da sin kaikoskosnongan di pilak sin Timplo.
2 Inila na abe di nalasang ay nabiteg ay nangikosnong si dowa ay balkeg.
3 Pag kanan Jesus, “Tet-ewa met nan ibagak en dakayo ay ad-ad-ado din
inkosnong din nay nabiteg ay balo mo din inkosnong am-in di odom.
4 Tan mo din odom et din sobran di kinabaknang da anggoy di indawat da,
ngem din balo ay nay et olay nabibiteg, indawat na am-in ay katagoana.”

---

‡ **20:37** Exodo 3:6. § **20:43** Salmo 110:1.

Din Timpon Di Ligat Ay Domateng Sin Tapin Di Agew (Mat. 24:1-14; Mar. 13:1-13)

5 Din odom sin pasolot na et ngalngalaten da din kinapintas di Timplo,
tan naamag si kagkagam-is ay batbato ya naaltian si odom ay napintas ay
naidadaton en Diyos. Pag kanan Jesus,
6 "Awni man et domteng din agew ay maiwalang am-in da naey ay il-ilaen
yo, tan iwed di olay esay bato si komakaman sin kad-ana."
7 Pag dan kanan, "Apo maestro, pig-an di kaamagan nisa ya sinoy sinyal si
pangimatonan mi ay dandani ay domateng din agew ay sana?"
8 Sinombat si Jesus et kanana, "Siliban yo ta adi kayo kaietekan. Tan ad-ado
da di omali ay mangwani en, 'Sak-en met din Messias,' ya kanan da abe en,
'Dandani ay domateng din agew.' Ngem adi kayo koma maitaptapi en daida.
9 Mo dengngen yo abe ay waday gobat ya golo, adi kayo emeg-egyat.
Masapol ay maamag dana, ngem daan pay din panpatinggaan di lobong."
10 Intoloy na ay nangwani, "Tan din maamag et man-gogobat din kailiili ya
siya abe sin gogobierno.
11 Ad-ado abe di kaeegyat ay yegyeg, betil ya sakit ay mamse si ad-ado ay
ipogaw sin kailiili. Ya wada abe di kaeegyat ya nakaskasdaaw ay sinyal ed
daya.
12 "Ngem sin daan mapasamak dana, depapen ya paligaten das dakayo.
Idarum das dakayo sin sinagoga et ibalod das dakayo. Begew sin pammati
yo en sak-en, iey das dakayo sin aari ya gogobernador.
13 Et say waday gondaway yo ay mangibaga sin siged ay damag en daida.
14 Ipapasnek yo sin nemnem yo ta adi yo nememnenemnem si isongbat yo,
15 tan sak-en met laeng di mangidawat en dakayo si laing ay mankali ya
sirib ay manongbat ta say magay iyat di kaibaw yo ay mangabak en dakayo
ya mangontra sin ibagbaga yo.
16 Sin doy ay timpo abe, olay din nanapoan yo, aag-i yo, toton-od yo ya
gagayyem yo et lipotan das dakayo sin tuturay ta say peslen da di odom en
dakayo.
17 Am-in din kaipoipogaw abe et kalkaliget das dakayo begew sin nakies-
esaan yo en sak-en.
18 Ngem laton, tan ay-ayowanan Diyos dakayo ta adi malitaw di olay esa
sin book yo.
19 Isonga anosan yo tan say iyat yo ay mangon-od si biyag ay iwed patingga
na."

Din Kabakasan Di Jerusalem (Mat. 24:15-21; Mar. 13:14-19)

20 Kanan aben Jesus, "Mo ilaen yo ay likoben di ad-ado ay soldado ed
Jerusalem, say pangammoan yo na ay dandani di kabakasana.
21 Isonga din mantetee ed Judea et masapol ay dalasen da ay lomayaw sin
kadondontogan. Din wada ed Jerusalem et manbakwit da koma, ya din wada
abe sin pastolan et adi da koma somaa ed Jerusalem.
22 Tan siya na di timpon di dosa ay katongpalan din am-in ay inpaisolat
Diyos.
23 Sin da doy ay agew, kaseseg-ang iman din maliton ya din way pan-
sosoena, tan am-in di ipogaw sin ili ay nay et palalo ay mapaligatan da ya
liknaen da din panosaan Diyos en daida.
24 Di odom et matey das gobat ya din odom pay et iey das daida sin kailiili
ay addawi ta say panbalinen da ay bag-en. Et mo din ili ay nay Jerusalem,
abaken din Gentil et manturay das na enggana ay pasaldengen Diyos daida."

Din Omalian Di Anak di Ipogaw
(Mat. 24:29-31; Mar. 13:24-27)

25 "Pag wada di kaeegyat ay mapasamak sin agew, bowan ya din tatalaw.* Et am-in ay ipogaw isnan daga et enggay mariribokan da ya palalo abe di egyat da sin dalloyon ya din napigsa ay agodood di baybay.
26 Matalimodaw da si egyat da sin pansedsed-an das mapasamak isnan daga, tan maikiweg din am-in ay maila ed kayang.
27 Et pag dan ilaen sak-en ay Anak di Ipogaw ay omal-ali ay maikoyog sin liboo. Peteg di panakabalin ko ya dadlonak mansilap si kinadiyos ko.
28 Isonga mo manlogi am-in dana ay maamag, papigsaen yo ya pan-ragsaken yo di nemnem yo, tan dandani di kaisalakanan yo."

Din Maadal Sin Kaiw Ay Igos
(Mat. 24:32-35; Mar. 13:28-31)

29 Pag dad-aten Jesus en daida din pangarig ay nay. Kanana, "Nemnemnemen yo din kaiw ay igos ya din odom ay kaiw.
30 Mo masokatan tobo da, namnamaen yo ay dandani di pinag-oodan.
31 Iso na abe din nay inbagbagak en dakayo, mo ilaen yo ay maam-amag dana, ammo yo ay dandani din panturayan Diyos.
32 "Tet-ewa nan ibagak en dakayo ay matmatago pay laeng di odom ay ipogaw ay wada ed wani† mo matongpal am-in din inbagak.
33 Mankaiiwed din wada ed kayang ya din daga ay nay, ngem din kalik pay et komakaman si eng-enggana."

Masapol Ay Makasagana Tako

34 Intoloy Jesus ay nangwani, "Siliban yo ta adi kayo masangsangaw si beteng ono odom ay niloloko ay ogali ya adi kayo madadagsenan si katagoan yo tan into et ya masngang kayo sin omaliak.
35 Tan masngang met di ipogaw sin am-in ay kailiili isnan labaw di daga ay kaman titit ay nakna sin tagdey.
36 Mansasagana kayo ngarud si kankanayon dowan kayo aben mankarkararag ta waday bikas ya toled yo ay mangitpe sin am-in dana ay maamag ta say mabalin ay sangoen yos sak-en ay Anak di Ipogaw."
37 Inag-agew ay en man-it-itdo si Jesus sin Timplo ya nilablabi ay en man-iiyan sin dontog ay Olivo.
38 Isonga din kaipoipogaw et masapsapa das binigbigat ay emey sin Timplo ta en da dengdengngen din kankanana.

22

Din Nanganapan Da Si Iyat Da Ay Mamse En Jesus
(Mat. 26:1-5; Mar. 14:1-2; Jn. 11:45-53)

1 Dandani ay domateng din fiestan di Judio ay makwani en Nalabas ay panganan da sin tinapay ay magay labadura na.
2 Et din papangolon di papadi ya din mamaestron di linteg et an-anapen da mo intoy iyat da ay mangipapse en Jesus ay adi maam-ammoan, tan emegyat da sin kaipoipogaw.

Din Nakitolagan Judas Ay Manglipot En Jesus
(Mat. 26:14-16; Mar. 14:10-11)

3 Pag kapten Satanas si Judas Iscariot ay esa en daida ay sinpo ya dowa ay pasolot Jesus,

---

* **21:25** Joel 2:31. † **21:32** Di esa abe ay olog nina sin Griego et deda ay matmatago di Judio.

4 et inmey sin papangolon di papadi ya din ap-apon di gogowardiyan di
Timplo ta makitolag mo intoy iyat na ay mangipolang en Jesus en daida.
5 Peteg di ragsak da et nantotolag da ay idawtan si pilak.
6 Inaw Judas et pag nan ilogi ay manganap si waya na ay manglipot en Jesus
mo maga di kaipoipogaw.

Din Nansaganaan Da Sin Maodi Ay Makiokoban Da En Jesus (Mat. 26:17-25; Mar. 14:12-21)

7 Domateng pay din damo ay agew di fiesta ay makwani en Tinapay ay
Magay Labadura na, et say namaltian da si anak di karnero para sin fiesta
ay makwani en Nalabas.
8 Isonga binaan Jesus da Pedro en Juan ay nangwani, "En kayo isagana din
kanen tako sin fiesta."
9 "Intoy laydem ay en mi pangisaganaan?" kanan da.
10 Pag nan kanan, "Emey kayo sin siyodad. Mo somawang kayos di, waday
abaten yo ay lalaki ay en nanakdo. Onoden yo sin beey ay segpena,
11 et kanan yo sin akin beey, 'Inbagan din Apo tako mo into di kowarto ay
ena makiokoban en dakami ay pasolot na sin para fiesta?'
12 Asi na itdo en dakayo di annawa ay kowarto ed kayang ay kad-an di am-
in ay masapol tako. Saganaen yo din kanen takos di."
13 Siya di, pag emey din dowa ay sana et tinmet-ewa din am-in ay inbagan
Jesus en daida. Et pag dan saganaen din kanen da ay para sin fiesta.

Din Maodi Ay Nakiokoban Jesus Sin Pasolot Na (Mat. 26:26-30; Mar. 14:22-26; 1 Cor. 11:23-25)

14 Idi dinmateng din kosto ay oras, nakitokdo si Jesus sin aapostol na ay
mangan.
15 Kanana en daida, "Peteg ay laydek ay makiokob en dakayo sin nay fiesta
ay makwani en Nalabas, asiak pay manligat.
16 Tan kanak en dakayo ay adiak kasin makikan sin kaman nina ay fiesta
enggana ay matongpal din ologena sin panturayan Diyos ed langit."
17 Pag man-as Jesus si tasa ay napay-an si danom di obas et man-iyaman en
Diyos, asi na pag kanan, "Alaen yo na ta pantedted-an yo.
18 Tan kanak en dakayo en adiak kasin omin-inom si danom di obas
enggana ay domateng din panturayan Diyos."
19 Pag na aben alaen din tinapay et man-iyaman en Diyos. Asi na pag
pit-ipit-ingen et idawat na en daida ay nangwani, "Si naey di awak ko ay
maidaton para en dakayo. Amagen yo na ta say pangnemneman yo en sak-
en."
20 Idi nakakan da, kaman nidi met laeng di inyat na sin tasa ay ina na yan
kanana, "Din tasa ay nay et say baro ay tolag Diyos ay siglotan di dadak ay
omayos mo mateyak para en dakayo.*
21 "Ngem kanak abe en dakayo ay din manglipot en sak-en et wada isna ay
nakiookob.†
22 Sak-en ay Anak di Ipogaw et mateyak met maibasar sin ninemnem Diyos
ed idi, ngem kaseseg-ang pay din manglipot en sak-en."
23 Pag dan man-asipoot mo sino ngin en daida di mangiat sidi.

Din Nan-iibawan Da Mo Sino Di Kapatgan

24 Idi maaw-awni, nansosongbat din papasolot Jesus mo sino en daida di
maibilang ay kapatgan.

---

* **22:20** Jeremias 31:31-34. † **22:21** Salmo 41:9.

25 Kanan et Jesus en daida, “Din aari ya odom ay manturturay isnan daga
et ipipilit da din layden da sin iturturayan da ya layden da abe ay mabdayan
si Managseg-ang.
26 Ngem baken say iyat yo koma, tan din kapatgan en dakayo et masapol
ay ibilang na din awak na ay kaman sisya din anongos, ya din pangolo et
komaman koman baa.
27 Sino aya di nangatngato, ay din tomokdo ay mangan ono din mansilsilbi
en sisya? Din pansilbian ay mangmangan, ay baken siya? Ngem nay ay
wadaak isna ay mansilsilbi en dakayo ay kaman baa.
28 “Dakayo di nakilaklak-am sin am-in ay ligat ko ay adi tinmaytaynan,
29 isonga amagek en dakayo din inamag Amak en sak-en. Tan indawat na
en sak-en din kalebbengak ay manturay et say iyat ko met laeng en dakayo
30 ta say makiokob kayo en sak-en sin panturturayak ya tomokdo kayo abe
sin trono ay mangokom sin polin di sinpo ya dowa ay an-ak Israel.”

Din Nangipadtoan Jesus Sin Nangisaotan Pedro En Sisya (Mat. 26:31-35; Mar. 14:27-31; Jn. 13:36-38)

31 Pag kanan Jesus en Pedro, “Simon, dengngem kod nan ibagak. Kindaw
Satanas di waya na ay mamadas en dakayo am-in ta say ilaena mo waday
maisian en dakayo ay kaman din kaisianan di begas ya teg-ap mo mateg-
apan.
32 Ngem inkarkararagak sik-a ay Simon ta say itoltoloy mo ay mamati, et
mo mansagong ka kasin en sak-en, masapol ay papigsaem din iib-am.”
33 Asi et kanan Pedro, “Apo, enggay met nakasaganaak ay olay makibalo-
dak ya makikateyak en sik-a.”
34 “Siya say kanam,” kanan Jesus, “ngem ibagak en sik-a, mo sin daan
pantan-oan di kawwitan si bigat, mamitlo ka ay mangwani en adim am-
ammos sak-en.”

Pilak, Sangi Ya Kampilan

35 Pag kanan Jesus en daida, “Sin nangibaaak en dakayo ay magay intakin
yo si pilak, sangi ya pansokatan ay sinilas, ay waday nankolangan yo?”
“Maga yan,” insongbat da.
36 “Ngem ed wani pay,” kanan Jesus, “din waday pilak ya sangi na et olay
itakina, ya din magay kampilana et masapol ay en manlako, olay mo masapol
ay ilako na din tak-ep di bado na ta way ibayad na.
37 Tan masapol met ay matongpal din naisolat ay kalin Diyos maipanggep
en sak-en ay kanana en,
‘Naibilang sisya ay tollisan.’‡
Et nay dandani ay matongpal.”
38 “Apo,” kanan da, “Naey di dowa ay kampilan.”
“Kosto et sa,” insongbat na.

Din Nankararagan Jesus Sin Dontog Ay Olivo (Mat. 26:36-46; Mar. 14:32-42)

39 Pag komaan da Jesus ya din papasolot na sin siyodad et inmey da sin
dontog ay Olivo, tan say in-inmeyan da met laeng mo malabi.
40 Idi dinmateng da, pag nan kanan en daida, “Mankararag kayo ta say adi
kayo masolisog.”
41 Pag nan addawian si daidas at-atik ay kaman din kaaddawin di maitpig
ay bato, et nandokmog ay nankararag.

‡ **22:37** Isaias 53:12.

42 “Ama,” kanana, “mo laydem, ipalobos mo kod ay adiak nam-osen din
nay omali ay ligat ko. Ngem baken koma din laydek mo adi din laydem di
matongpal.”
43 Pag et manpaila di anghel en sisya ay napod langit ay nangipapigsa en
sisya.
44 Et sin nay palalo ay ligat na, inpapasnek na pay ay nankararag, et di
linget na yan kaman dada ay mantedted sin lota.
45 Idi nakakararag, nantaoli sin kad-an di papasolot na, et dinatnganas
daida ay naseseyep, tan enggay nabbay da sin palalo ay sakit di nemnem da.
46 Pag nan kanan, “Apay nga naseseyep kayo? Ibangon yo ta mankararag
kayo ta say adi kayo masolisog.”

Din Nadpapan Jesus
(Mat. 26:47-56; Mar. 14:43-50; Jn. 18:3-11)

47 Deda ay mankalkali si Jesus, sinmawang di kaipoipogaw ay inpangon
Judas ay esa sin sinpo ya dowa ay pasolot na. Sinmag-en en Jesus ta say
ongoana,
48 ngem kanan Jesus, “Judas, apay nga nanbalinem din ongo ay sinyal di
layad si sinyal di panglipotam en sak-en ay Anak di Ipogaw?”
49 Ilaen pay din pasolot Jesus din maamag en sisya et kanan da en, “Apo, ay
makibinetbetan kami?”
50 Dowan et kabetbet din esa ay pasolot na sin bag-en di kangatoan ay padi
et nalongodan inga na ay makannawan.
51 Ngem kanan et Jesus, “Kosto sa!” Et kinapay na din ingan di bag-en ay
sana et nailatonan.
52 Pag nan kanan sin papangolon di papadi ya din ap-apon di
gogowardiyan di Timplo ya din aam-a ay en nanpap en sisya, “Ay tollisanak
aya ta inmali kayo ay nan-egeegen si kampilan ya pat-o ay en dompap?
53 Inag-agew met ay wadaak sin Timplo ay man-it-itdo en dakayo, ngem adi
kayo dinomdompap. Ngem nay dinmateng din waya yo ay inkeddeng Diyos
ya din waya aben Satanas ay manturay sin mabolinget.”

Din Nangisaotan Pedro En Jesus
(Mat. 26:57-58,69-75; Mar. 14:53-54,66-72; Jn. 18:15-18,25-27)

54 Pag dan depapen si Jesus et in-ey da sin beey di kangatoan ay padi. Mo
si Pedro pay et inmon-onod ay namona di betaey da.
55 Ngem idi namongpong da sin gawan di bel-ayan ta man-anido da, en
nakianido si Pedro.
56 Inilan di esa ay baa ay balasang sisya tan nasisilawan sin apoy, et insisin-
eng na ay nangwani, “Din lalaki ay nay et esa met ay gait na.”
57 Ngem insaot Pedro ay nangwani, “Maga yan, ay siya mo am-ammok
sisya?”
58 Maaw-awni pay, wada kasin di esa ay lalaki ay nangimaton en sisya et
kanana, “Sik-a met di esa en daida.”
Ngem kanan Pedro, “Baken yan.”
59 Malabas pay di esa ay oras, wada kasin di esa ay lalaki ay nangipapati
en, “Tet-ewa met ay esa na ay gait Jesus, tan taga-Galilea met abe.”
60 “Adiak polos ammo san kankanam,” insongbat Pedro. Mankalkali pay
laeng sisya yan nantan-o din kawwitan.
61 Pag et mansagong si Apo Jesus et isin-eng nas Pedro, et asi na ninemnem
din inbagan di Apo ay sin daan pay pantan-oan di kawwitan sin labi ay doy,
mamitlo ay kanana en adi na ammos sisya.
62 Asi pag komaan et palalo ay man-anog-og.

Din Nanglasoyan Ya Nanespegan Da En Jesus
(Mat. 26:67-68; Mar. 14:65)

63 Din namanbantay en Jesus et nilaslasoy da ya dinesdespeg da.
64 Kinopopan da aben mata na, asi da kanan, “May kod ay, pogtoam mo
sinoy nanespeg en sik-a.”
65 Et ad-ado pay di kankanan da ay manglaslasoy ya manis-iyek en sisya.

Din Namistigalan Di Tuturay Di Judio En Jesus
(Mat. 26:59-66; Mar. 14:55-64; Jn. 18:19-24)

66 Sin napat-aana, naipango si Jesus sin kad-an di nasinop ay aam-an di
Judio ya din papangolon di papadi ya din mamaestron di linteg.
67 Kanan da en sisya, “Ibagam kod, ay sik-a din Messias?”
Sinongbatan Jesus ay nangwani, “Olay mo ibagak, adi yo met laeng patien,
68 ya mo wada abe di isalodsod ko en dakayo, adi yo met laeng songbatan.
69 Ngem manlogi ed wani, sak-en ay Anak di Ipogaw et tomokdoak sin
makannawan Diyos ay manakabalin.”
70 Pag da kasin ipoot, “Ay sik-a ngarud din Anak Diyos?”
“Mo say kanan yo, kosto,” kanana.
71 Pag da et kanan, “Ay siya mo masapol tako di manistigo? Nay met ay
dinnge tako din inbaga na.”

23

Din Naipolangan Jesus En Pilato
(Mat. 27:1-2,11-14; Mar. 15:1-5; Jn. 18:28-38)

1 Pag pomika da am-in ta iey da si Jesus en Gobernador Pilato. Idi
sinmawang das di,
2 indarum da ay nangwani, “Sinokalan mi na ay ipogaw ay mangaw-awis
ay mangolo sin kailian mi ay Judio. Maikadwa, kanana en adi da koma
baybayadan di bowis en Emperador, ya maikatlo, kankanana en sisya din
Cristo ay ari.”
3 Pag pooten Pilato en Jesus, “Ay sik-a baw din arin di Judio?”
“Mo say kanam et siya,” insongbat Jesus.
4 Pag kanan Pilato sin papangolon di papadi ya din kaipoipogaw, “Magay
ammok si basol na.”
5 Ngem inpapilit da pay ay nangwani, “Ginolgolo na din am-in ay kaipoi-
pogaw, manlogi ed Galilea enggana ed Judea, et nay ay dinmateng abe isna.”

Din Naipolangan Jesus En Herod

6 Sin nanngean Pilato isna, pinoot na mo taga-Galilea si Jesus.
7 Idi inammoana ay napo si Jesus ed Galilea ay nanturturayan Herod,
inpaitlod nas Jesus en sisya, tan naidsan ay wadas Herod ed Jerusalem sin
da doy ay agew.
8 Idi inilan Herod si Jesus, peteg di ragsak na, tan nabayag ay dindinnge
na di maipanggep en sisya, yan laydena ay ilaen di esa ay nakaskasdaaw ay
amagen Jesus.
9 Isonga ad-ado di insalodsod na, ngem adi polos sinomsombat sisya.
10 Din papangolon di papadi ya din mamaestron di linteg et inpigpigsa da
abe ay mangipabasbasol en sisya.
11 Pag maitapi si Herod sin sosoldado na ay manis-iyek ya manglaslasoy en
Jesus. Binadoan das sisya si kagkagam-is ay nagayad ay kaman din ibadon
di ari et pag dan pataolien en Pilato.

12 Manlogi sin doy ay agew, dagos ay nan-gayyem da Herod en Pilato, tan
sigod ay way ibaw da ed idi.

Din Naikeddengan Jesus Ay Matey
(Mat. 27:15-26; Mar. 15:6-15; Jn. 18:39-19:16)

13 Pag paayag Pilato din papangolon di papadi ya din odom ay aap-on di
Judio ya din kaipoipogaw,
14 et kanana en daida, “Indarum yo na en sak-en ay kanan yo en aw-
awisena din kaipoipogaw ay mangolo sin gobierno. Ngem nay binistigal ko
sin nangiilaan yo et magay inammoak ay mangipaneknek sin inpabpabasol
yo en sisya.
15 Olay si Herod abe et magay inammoana ay basol na, tan nay inpataoli
na en datako, isonga maga ngarud di basol na si omanay si kapseana.
16 Isonga ipasoplit ko et anggoy, asiak ibolosan.”
17 Say kanana di tan masapol ay ibolos na di esa ay balod sin tonggal fiesta
ay makwani en Nalabas, tan say ogali na.
18 Ngem din kaipoipogaw et kabanogbogaw da ay nangwani, “Peslem! Si
Barabbas di layden mi ay ibolos mo!”
19 (Si Barabbas ay nay et naibalod tan nan-golo ed Jerusalem ya wada abey
pinse na.)
20 Layden Pilato ay mangibolos en Jesus, isonga nakikali kasin sin kaipoi-
pogaw,
21 ngem inbogabogaw da en, “Ilansam! Ilansam sin krus!”
22 Inpitlon Pilato ay nakikali en daida et kanana, “Ay tan? Sino ngin di
basol na? Iwed ammok si inamag na ay gapo si kapseana. Olay pasoplit ko et
anggoy ta asiak ibolos.”
23 Ngem intoltoloy da ay mangibogbogaw ay mangipapilit en mailansa si
Jesus sin krus enggana ay naabak si Pilato,
24 et inaw na din layden da.
25 Inbolos na din layden da ay maibolos ay naibalod begew si golo ya pese
ngem inpolang na pay si Jesus en daida ta say matongpal din layden da
maipanggep en sisya.

Din Nailansaan Jesus Sin Krus
(Mat. 27:32-44; Mar. 15:21-32; Jn. 19:17-27)

26 Pag ikaan din sosoldado si Jesus ay en da ilansa sin krus. Wada da pay
sin danan et inabat da di esa ay lalaki ay si Simon ay taga-Cirene ay em-emey
sin siyodad ay napo sin barbaryo. Dinpap das sisya et inpapilit da ay tilidena
din krus, pag dan ipaonod en Jesus.
27 Ad-ado abe di kaipoipogaw ay mangon-onod en Jesus pati babbabai ay
mangog-oga en sisya ya manladladingit.
28 Sinagong Jesus daida yan kanana, “Babbabai ay taga-Jerusalem, baken
sak-en koma di og-ogaan yo mo adi din awak yo ya din anan-ak yo.
29 Tan awni et domteng di timpon di ligat ay pangwanian di ipogaw en,
‘Nagasat din babbabai ay basig ay adi nan-an-anak ya adi nanpaspasoso.’
30 Tan mo sin timpo ay sana, man-adawag di ipogaw ay magday di dontog
ta say tab-okanas daida.*
31 Tan mo say amagen da na en sak-en ay kaman daan mango ay kaiw, adi
pay masepsep di iyat da en dakayo ay kaman nanango.”
32 Wada abe di dowa ay tollisan ay inkoyog da en Jesus ta en da peslen.

---

* **23:30** Hosea 10:8; Naipaammo 6:16.

33 Idi dinmateng da sin lugar ay kanan da en Tong-an di Toktok, inlansa da
si Jesus sin krus. Din dowa ay tollisan et inlansa da abe si natken ay krus, esa
sin kannawan ya esa sin kattigid Jesus.
34 Pag kanan Jesus, “Ama, pakawanem daida, tan adi da ammo din am-
amagen da.”
Mo din sosoldado, nanbinnonotan da din badon Jesus ta say panbibin-
gayan da.†
35 Din kaipoipogaw et pinmipika das di ay mamoyboya dowan din papan-
golon di Judio et siniyesiyekan das sisya ay nangwani, “Insalakana met di
odom ay ipogaw. Isalakana kod abe din awak na mo tet-ewa ay sisya din
Messias ay pinilin Diyos.”‡
36 Sinis-iyekan abe din sosoldado. Sinmag-en da ta idewdewan das sokas
sisya§
37 dowan dan kankanan, “Isalakan mo ngarud din awak mo mo tet-ewa ay
sik-a din arin di Judio.”
38 Wada abe di naisolat ay naipakpak sin toktokan Jesus ay kanana en, “Si
naey di arin di Judio.”
39 Olay din esa ay tollisan ay nailansa et nilaslasoy na si Jesus ay nangwani,
“Ay baken sik-a din Messias? Isalakan mo ngarud din awak mo ya dakami
abe!”
40 Ngem din kadwa na ay tollisan, iniyew na ay nangwani, “Ay adi ka
emegyat en Diyos? Nan-iso di naikeddeng en datako am-in,
41 ngem mo daita pay et kosto din dosa ta tan say gon-gona ta sin basol ta,
ngem mo sisya pay, maga iman di basol na.”
42 Pag nan kanan en Jesus, “Apo Jesus, nemnemem kod sak-en mo omali ka
ay manturay.”
43 Et kanan Jesus en sisya, “Tet-ewa nan ibagak en sik-a. Ed wani ay agew,
maitapi ka en sak-en ed langit.”

Din Nateyan Jesus
(Mat. 27:45-56; Mar. 15:33-41; Jn. 19:28-30)

44 Idi inmalas dosi, kasaldeng din agew ay mansey-ang et binmolinget din
intiro ay ili engganas alas tres.
45 Pag et nabisngit din kurtinan di Timplo et nandowa.
46 Inpigsan Jesus din kali na ay nangwani, “Ama, italek ko din ab-abiik ko
en sik-a.”* Say kanana di, pag matey.
47 Idi inilan din kapitan di soldado am-in dana ay naamag, dinaydayaw nas
Diyos ay nangwani, “Tet-ewa baw ay nalinteg na ay ipogaw!”
48 Din kaipoipogaw abe ay nasinop ay namoya, idi inila da din naamag,
sinmaa da ay nangepakepag sin pagew da begew sin sakit di nemnem da.
49 Ngem am-in din gagayyem Jesus ya din babbabai ay nakikiey en sisya ay
napod Galilea et nantetee da sin ay-ayed ay nangil-ila.

Din Naiponponan Jesus
(Mat. 27:57-61; Mar. 15:42-47; Jn. 19:38-42)

50-51 Wada di lalaki ay manngadan si Jose ay taga-Arimatea ay esa ay ili sin
probinsiya ay Judea. Siged ya nalinteg ay ipogaw sisya ay manman-ed sin
domatngan di panturayan Diyos. Olay mo sisya et esa ay pangolon di Judio,
adi nakiaw sin planon di iib-a na ya din natongpalana.
52 Si Jose ay nay et inmey en Pilato ay nangdaw sin bangkay Jesus.

---

† **23:34** Salmo 22:18. ‡ **23:35** Salmo 22:7. § **23:36** Salmo 69:21. * **23:46** Salmo 31:5.

53 Pag nan en ibaba sin krus et binotibotana si siged ay lopot, asi na pag igto
sin liyang ay natiktikan ay bato ay adi naos-osal.
54 Sin nangamaganas di, dandani ay manlogi din agew ay pan-ibbayan, tan
masdem di Biyernes ay pansaganaan di Judio.†
55 Din babbabai ay nakikiey en Jesus ay napo ed Galilea et inmonod da en
Jose et inila da din kad-an di naiponponan Jesus ya din inyat Jose ay nangigto
sin bangkay na.
56 Pag dan somaa ta en da isagana din lana ya bangbanglo ay awni et en da
iaplos sin bangkay na. Ngem sin kabigatana ay pan-ibbayan, nantetee da ed
bebbeey da ay nan-illeng, tan say linteg di Judio.‡

24

Din Kasin Natagoan Jesus
(Mat. 28:1-10; Mar. 16:1-8; Jn. 20:1-10)

1 Idi Dominggo, nasapa din babbabai ay sana ay inmey sin kad-an di
naiponponan Jesus ay nangitatakin si bangbanglo ay insagana da.
2 Dintengan da ay naolin din bato ay nain-eb sin liyang,
3 isonga pag da et senggep, ngem magay dinatngan da sin awak Apo Jesus.
4 Idi pinmipika das di, nasdanasdaaw da, nanpaila et di dowa ay lalaki ay
mansilsilap di bado da ay nakipipika en daida.
5 Nanyongo din babbabai begew si palalo ay egyat da, ngem kanan din doy
lallalaki en daida, “Apay nga an-anapen yo din natago sin kad-an di natey?
6 Iwed si Jesus isna, tan natago kasin. Ay nilinglingan yo din inbaga na en
dakayo sin kad-an yo ed Galilea
7 ay masapol ay maipolang din Anak di Ipogaw sin managbasol ta ilansa
da sin krus, ngem matago kasin sin maikatlo ay agew?”
8 Et pag dan nemnemen din inbagan Jesus.
9 Mantaoli da pay et inbaga da sin sinpo ya esa ay pasolot na ya din iib-a da
din naamag.
10 Din ngadan di babbabai ay nay et da Maria Magdalena, Joanna, ya si
Maria ay inan Santiago. Daida ya odom pay ay babbabai di en nangibaga
sin aapostol sin naamag.
11 Ngem kanan din aapostol en taytayoktok et anggoy din inbagan di
babbabai, isonga adi da pinati.
12 Ngem si Pedro pay et nanagtag ay inmey sin kad-an di liyang. Domateng
pay isdi, nanyakog-ong ay nangitining, ngem magay inila na powira din lopot
ay inbotibot da. Pag somaa ay manganaanap sin nemnem na mo sino di
naamag.

Din Nanpailaan Jesus Sin Dowa Ay Pasolot Na Ay Nanpa-Emmaus
(Mar. 16:12-13)

13 Sin doy met laeng ay agew, mandad-an di dowa ay pasolot Jesus ay emey
sin esa ay baryo ed Emmaus ay nasurok si sinpo ya esa ay kilometro din
kaaddawi na ed Jerusalem.
14 Idi mandad-an da, ngalngalaten da din maipanggep sin am-in ay naam-
amag.
15 Manngalngalat da pay yan inmasag-en si Jesus et nakiey en daida.
16 Ngem olay mo inila das sisya, adi da naimatonan tan kaman nagodab
mata da.

† **23:54** Din ogalin di Judio, manlogi din agew ay pan-ibbayan sin kadiposan di agew sin Biyernes, et makdeng sin kadiposan di agew sin Sabado. ‡ **23:56** Exodo 20:10; Deuteronomio 5:14.

17 Kanan Jesus en daida, “Sino di ngalngalaten yo dowan kayon mandadan?”
Sinmaldeng da et maila sin mata da ay mansasadot da.
18 Pag kanan di esa en daida ay manngadan si Cleopas, “Anggoy mon samet si mantetee ed Jerusalem si adi makin ammo sin naam-amag isdi en dana ay agew ay nalabas.”
19 “Ay sino di naam-amag?” kanan Jesus.
“Din naam-amag en Jesus ay taga-Nazaret,” insongbat da. “Mamadtos sisya et inbilang Diyos ya din am-in ay kaipoipogaw ay manakabalin sisya ay nan-it-itdo ya nangam-amag si nakaskasdaaw.
20 Ngem din papangolon di papadi ya din mangiturturay en datako et indarum das sisya ta matey et inpailansa da sin krus.
21 Sisya pay koma di namnamaen mi ay mangipawaya en datako ay Israelita. Ed wani pay, say maikatlo ay agew nanlogi sin naamagan dana.
22 Ed wani abe, waday naamag ay nasdaawan mi. Tan nasapa di odom ay babbabai ay iib-a mi ay inmey sin liyang
23 yan adi da kanon dintengan din bangkay na. Pag da et mantaoli ay manaddad-at en nanpaila kano di aanghel ay nangwani en natago kasin sisya.
24 Inmey abe di odom ay iib-a mi sin liyang yan kambaw tet-ewa am-in din inbagan din babbabai, ngem adi da met laeng inila si Jesus.”
25 Pag kanan Jesus en daida, “Ay apaw kayo ay kolang nemnem na! Apay nga naligat ay patien yo din am-in ay inbagbagan di mamadto?
26 Maawatan yo koma ay masapol ay nam-osen din Messias din ligat ay sana agan-o, asi pag madayaw.”
27 Pag iolog Jesus en daida din am-in ay naisolat sin kalin Diyos maipanggep en sisya ay manlogi sin damo ay libro ay insolat Moses enggana sin insolat din am-in ay mamadto.
28 Idi inmas-asag-en da sin ili ay emeyan da, intoloy Jesus ay manmandan,
29 ngem inpakodan das sisya ay mangmangwani, “Man-iyan takos na tan nay enggay nalabi.” Isonga pag makiey en daida.
30 Idi tinmokdo da ay mangan, inan Jesus din tinapay et man-iyaman en Diyos. Pag nan pit-ingen et idawat na en daida.
31 Asi pag et maibolinasnasan mata da et inmatonan das sisya. Ngem pag et bigla ay namaga.
32 Asi da nan-asibaga, “Iso met gayam ay siged di nemnem ta sin danan sin nangiol-ologana sin naisolat ay kalin Diyos en daita.”
33 Kapika da ay dagos et nantaoli da ed Jerusalem. Dinatngan da din sinpo ya esa ay pasolot na ya din odom ay nakisinop en daida
34 ay mangmangwani, “Tet-ewa baw adi ay natago kasin din Apo, tan nanpaila en Simon!”
35 Pag dad-aten aben din dowa ay sana din naamag sin danan ya din nangimatonan da en Jesus sin namit-ipit-ingana sin tinapay.

Din Nanpailaan Jesus Sin Papasolot Na
(Mat. 28:16-20; Mar. 16:14-18; Jn. 20:19-23; Ina. 1:6-8)

36 Daddad-aten da pay laeng dana ay naamag yan kawada et si Jesus ay pinmipika sin kad-an da. “Talna koma di mawada en dakayo,” kanana.
37 Ngem nakibtot da ya palalo di egyat da, tan kanan da en banig di il-ilaen da.
38 Isonga pag nan kanan en daida, “Apay nga emegyat kayo ya mandowadowa kayo maipanggep en sak-en?

39 Ilaen yo nan takkay ko ya nan sikik ta patien yo en tet-ewa ay sak-en.
Kapayen yos sak-en ta say mapnek kayo. Tan din banig et magay awak na ya
tong-a na, et mail-ila yo met ay wada en sak-en."
40 Sin nangibagaana isna, inpaila na en daida din takkay na ya siki na.
41 Adi da pay laeng patien tan palalo ay masmasdaaw ya maragragsakan
da, isonga kanan aben Jesus, "Ay wada di makan isna?"
42 Indawtan da si naidawis ay nigay,
43 et insida na sin nangiilaan da.
44 Pag nan kanan en daida, "Da naey ay naam-amag et siya met laeng din
inbagbagak en dakayo sin kawadak en dakayo ed idi: masapol ay matongpal
am-in din insolat Moses ya din mamadto ya din wada abe sin libro ay Salmo
ay maipanggep en sak-en."
45 Pag nan silawan din nemnem da ta say maawatan da din naisolat ay
kalin Diyos
46 yan kanana en daida, "Siya na di naisolat: masapol ay manligat ya matey
din Messias et pag kasin matago sin maikatlo ay agew.
47 Masapol abe ay maikaskasaba din panbabawian di ipogaw ya din
pamakawanan Diyos sin basbasol da begew en sak-en sin am-in ay ili isnan
daga manlogi isnan ed Jerusalem.
48 Dakayo di mangipaneknek ay tet-ewa din nay inil-ila yo.
49 Awni et sak-en met laeng di mangibaa sin inkarin Amak ta say bomaba
en dakayo. Sedsed-en yo ngarud ed Jerusalem enggana ay awaten yo din nay
panakabalin ay mapo ed langit."

Din Naikayangan Jesus Ed Langit
(Mar. 16:19-20; Ina. 1:9-11)

50 Pag nan ipango si daida ed Betania, et inkayang nan takkay na ay
mamindisyon en daida.
51 Binbindisyonana pay laeng daida ya dowanan taytaynan daida et
naikayang ed langit.
52 Dinaydayaw das sisya et pag dan mantaoli ed Jerusalem ay peteg di
ragsak da.
53 Et kankanayon ay em-emey da sin Timplo ay manaydayaw en Diyos.

Din Siged Ay Damag Ay Insolat
San Juan
Maipanggep Sin Libro Ay Nay

Din nangisolat sin Siged ay Damag ay nay et si Apostol Juan ay anak da Zebedeo en Salome ay taga-Galilea. Din panggep na ay nangisolat et wada sin 20:31: "...ta say patien yo ay si Jesus din Messias ay Anak Diyos ta say babaen sin pammati yo, wada en dakayo di biyag ay iwed patingga na begew sin nakies-esaan yo en sisya." Isonga ad-ado di mabasas na maipanggep sin kinadiyos Jesus ay Anak Diyos, din ison di pammati, ya din biyag ay iwed patingga na.

Sin panlogian di libro, inpalawag Juan ay si Jesus din makwani en Kali ay nanbalin si ipogaw ta say maila ya maammoan di kaipoipogaw din kinadiyos ya nemnem Diyos Ama. Sin kaitoloyan di libro, dinad-at na di pito ay nakaskasdaaw ay sinyal ay inpailan Jesus ay mangipaneknek sin kinadiyos na: din nangipabalinanas danom si arak (2:1-11), din nangagasana sin anak di esa ay manturay (4:46-54), din nangagasana sin lalaki ay mansakit ed Betzata (5:1-18), din namakanana sin kaipoipogaw (6:6-13), din nandanana sin labaw di danom (6:16-21), din nangagasana sin nagodab (9:1-7), ya din kasinan nanagoan en Lazarus (11:1-45). Lima en da naey ay sinyal, sin isna ay libro et anggoy di kad-an da. Dinad-at na abe din inbagan Jesus maipanggep sin kinadiyos na ya obla na, kaspangarigan din nangiarigan Jesus sin awak na ay makan (6:35), silaw (9:5), segpan (10:7), danan (14:6), ya poon di obas (15:1).

Ad-ado abe di maadal isna maipanggep sin kinadiyos Diyos Ama ya Diyos Ispirito Santo. Kaspangarigan, din kinaaman Diyos et nasurok si mamin sin-gasot di naibagaana. Wada abe di maadal maipanggep sin panagoana si natey (5:21), din kinangato na (10:29), din ipogaw ay panbeeyana (14:23), din kinasanto na (17:11) ya kinalinteg na (17:25). Mo din Ispirito Santo abe, ad-ado di naisolat sin kapitolo 14-16 maipanggep si ipaneknek na sin am-in ay ipogaw ya din panteteeana, pamadbadangana ya pan-it-itdoana si mamati en Cristo.

Ad-ado di inbagbagan Jesus ay sin isna ay libro et anggoy di kad-ana ay kaman din nakingalatana en Nicodemus maipanggep si kasin maianakan di ipogaw (3:1-21), din nakingalatana sin babai ay taga-Samaria maipanggep si danom ay mangidawat si biyag (4:1-26), din nan-itdoana sin fiesta ay makwani en Ab-abong, din pangarig maipanggep sin siged ay mangay-ayowan si karnero (kapitolo 10), ya din inkararag na en Ama na (kapitolo 17).

Din Linaona

Din kali ay nanbalin si ipogaw 1:1-18
Si Juan ay Mamonbonyag ya din damo ay papasolot Jesus 1:19-51
Din nan-it-itdoan Jesus sin kaipoipogaw 2:1–12:50
Din nan-it-itdoan Jesus sin papasolot na sin naod-odi ay agew na 13:1–17:26
Din nateyan Jesus 18:1–19:42
Din kasin natagoan ya nanpail-ilaan Jesus 20:1–21:25

Din Kali Ay Nanbalin Si Ipogaw

1 Sin damodamo, sin daan maparsuaan di lobong, nawawada din Kali.*
Sisya di kadwan Diyos yan Diyos met laeng sisya.
2 Nanipod sin eng-enggana, wada din Kali ay sana ay kadwan Diyos.
3 Sisya di nangipaamagan Diyos sin am-in ay wada, et maga polos di
naamag mo adi babaen en sisya.
4 Sisya abe di poon di biyag ay maiarig si silaw ay maninggaw si nemnem
di ipogaw.
5 Tinitinggawana din mabolinget, yan din bolinget et adi makaabak sin
silaw.
6 Waday ipogaw ay inbaan Diyos ay manngadan si Juan.†
7 Inbaan Diyos sisya ta ena paneknekan sin kaipoipogaw di maipanggep
sin silaw ta mamati koma am-in ay ipogaw begew din inpaneknek na.
8 Si Juan et baken din silaw ay mismo, mo adi et din inmali ay mangi-
paneknek si maipanggep sin silaw.
9 Din kosto ay silaw et din inmali isnan daga ta ena silawan di nemnem di
am-in ay ipogaw.
10 Ngem olay mo wada isnan lobong yan pinarsuan Diyos din am-in ay
wadas na babaen en sisya, adi pay dedan inmatonan di ipogaw sisya.
11 Inmali sin ili na, yan adi aben inawat din kailiana.
12 Ngem wada pay di nangawat ay din namati en sisya. Daida di inyaanas
kalintegan ay manbalin si anak Diyos.
13 Din nanbalinan da ay anak Diyos et baken naipogawan, tan baken
maipoon sin nandaagan di sin-asawa ya din panggep da ay waday anak da,
mo adi et maipoon sin panakabalin Diyos.
14 Din Kali et nanbalin si ipogaw et nakitettee en dakami. Masemaseg-
ang sisya ya pag tet-ewa din inbagbaga na. Inila mi din kinadiyos na ay din
kinadiyos di bogbogtong ay Anak Diyos ay napo en Ama na.
15 Pinaneknekan Juan sisya ay nangwani, “Si naey din inbagbagak sin
nangwaniak en dakayo en nangatngato mo sak-en din omonod, tan sin
daanak pay bomalaan, nawawadas sisya.”
16 Begew sin dakdake ay seg-ang na, kankanayon ay binbindisyonanas
datako am-in ay mamati.
17 Tan inpaammon Diyos din linteg na babaen en Moses, ngem din seg-ang
na ya din tet-ewa ay maipanggep en sisya et inpaammo na en datako babaen
en Jesu Cristo.
18 Maga di nakaila en Diyos, ngem din bogbogtong ay Anak na ay kadwan
Ama na si kankanayon et sisya di nangipaammo.

Din Inpaneknek Juan ay Mamonbonyag
(Mat. 3:1-12; Mar. 1:1-8; Luc. 3:1-18)

19 Sin namingsan, waday papadi ya Levita ay inmey sin kad-an Juan.
Inbaan di papangolon di Judio ed Jerusalem si daida ta en da pooten en Juan
mo sinos sisya.
20 Adi insaot Juan din katet-ewa na mo adi et inpodno na ay nangwani,
“Bakenak din Messias.”‡
21 “Sino ka ngarud? Ay sik-a si Elias?” kanan da.
“Baken,” kanana.
“Ay sik-a ngata din omali ay mamadto?”§ kasin dan inpoot.

---

* **1:1** Di kali et kaipaammoan di nemnem, isonga din kananas na en si Cristo din Kali et laydena ay kalien en sisya di pangammoan di ipogaw sin nemnem Diyos. † **1:6** Si Juan ay nay et si Juan ay Mamonbonyag ay baken din pasolot Jesus ay nangisolat isna. ‡ **1:20** Din Messias (sin kalin di Judio) ono Cristo (sin Griego) et esa ay titolo. Din olog na et din dinotokan Diyos ay manturay. § **1:21** Malakias 4:5.

"Baken," kanana.
22 "Yan sino ka ngarud? Ibagam kod tan siyat way isongbat mi sin nangibaa
en dakami. Sinoy pangwanim sin awak mo?" kanan da.
23 "Sak-en di natongpalan di inpadton Isaias ay wada sin lugar ay magay
omili di mangibogbogaw ay mangmangwani, 'Isagana yo din danan di Apo
ta maidoritso' "* kanan Juan.
24 Asi et inbagan din doy inbaan di Fafariseo,
25 "Mo baken ka din Messias ya baken kas Elias ya din omali ay mamadto,
apay ngarud ay manbonbonyag ka?"
26 Sinongbatan Juan ay nangwani, "Danom anggoy di ibonyag ko en
dakayo, ngem waday nakipipika en dakayo ay adi yon ammo.
27 Sisya di omonod en sak-en, et begew din kinangato na, adiak maikari ay
olay mangobad sin galot di sapatos na."
28 Naamag na ed Betania sin demang di ginawang ay Jordan ay nanbon-
bonyagan Juan.

Din Karneron En Diyos

29 Sin kabigatana, inilan Juan si Jesus ay omal-ali yan kanana ay nangiarig,
"Dooy din karnero ay indawat Diyos ay maidaton ay mangaan sin basbasol
di ipogaw.
30 Sisya di inbagbagak ay omonod ay nangatngato mo sak-en, tan sin
daanak bomalaan, nawawadas sisya.
31 Olay sak-en et adiak ammo ed idi mo sinos sisya. Ngem inmaliak pay
dedan ay mangibonyag si danom ta say maipaammos sisya en dakayo ay
Israelita.
32-33 Ed idi, kanak, adiak am-ammos sisya. Ngem asi et din nangibaa en
sak-en ta enak ibonyag di danom et kanana, 'Din ilaem ay pomatongan ya
pantean di Ispiritok et sisya di mangibonyag si Ispirito Santo.' Yan siya et sa
inilak din Ispirito Santo ay kaman kalapati ay binmaba ay napod langit et
nantee en sisya.
34 Siya say inilak, isonga paneknekak en dakayo ay sisya di Anak Diyos."

Din Damo Ay Papasolot Jesus

35 Sin kasin napat-a, wadas di da Juan ya dowa ay pasolot na.
36 Inila nas Jesus ay malablabas yan kanana, "Si dooy din karneron en
Diyos."
37 Idi dinngen din doway pasolot na din nangwanianas di, kaonod da en
Jesus.
38 Manwingi pay si Jesus, inila na din omon-onod en sisya et kananan
daida, "Ay way ibaga yo?"
"Intoy panteteam ay Rabbi?" kanan da ay sinombat. (Din olog di Rabbi et
maestro.)
39 "Omali kayot ilan yo," kanana. Isonga nakiey da et inila da din pan-
teteana. Isdi di nakiteean da en Jesus nanlogi sin alas kowatro engganas
nalabi.
40 Di esa en daida ay nannge sin inbagan Juan ya nakiey en Jesus et si
Andrew ay iyogtan en Simon Pedro.
41 En kaanap en Simon et kanana en sisya, "Dintengan mi din Messias"
(laydena ay kalien, din Cristo).
42 Asi na et ikoyog si Simon sin kad-an Jesus.
Insin-eng Jesus sisya yan kanana, "Sik-a si Simon ay anak Juan. Mabdayan
ka si Cefas." (Din ngadan ay nay et iso na en Pedro yan din olog na et bato.)

* **1:23** Isaias 40:3.

Din Namatian Aben Da Felipe En Nataniel En Jesus

43-44 Sin kasin napat-a, ninemnem Jesus ay emey ed Galilea. Dintenganas
Felipe ay kailian da Andrew en Pedro ay taga-Betsaida yan kanana en sisya,
“Manbalin ka et si pasolot ko.”†
45 Si Felipe pay et ena dinatngan si Nataniel yan kanana en sisya, “Dinten-
gan mi din ipogaw ay insolat Moses ya insolsolat aben di mamadto. Sisya si
Jesus ay taga-Nazaret ay anak Jose.”
46 Asi et kanan Nataniel, “Ay siya mo waday siged ay mapo ed Nazaret?”
“En ta ngarud ta en ka ilaen,” kanan Felipe ay sinombat.
47 Sin nangilaan Jesus en Nataniel ay omal-ali, kanana, “Si naey di tet-ewa
ay Israelita, tan magay siksikap na.”
48 Pag pooten Nataniel, “Intoy nangammoam aya en sak-en?”
“Inilak sik-a sin poon di kaiw ay igos sin daan pangayagan Felipe en sik-a,”
kanan Jesus ay sinombat.
49 Pag et kanan Nataniel, “Apo maestro, sik-a od baw din Anak Diyos. Sik-a
di Arin di Israel.”
50 Kanan aben Jesus, “Mamati ka begew sin nangwaniak en inilak sik-a sin
poon di kaiw ay igos, ay baken siya? Awni abe et mailam di nakaskasdaaw
ay maam-amag mo sinay.”
51 Pag nan kanan en daida, “Tet-ewa nan ibagak en dakayo ay awni et ilaen
yo ed langit ay mabobokatan. Et pag kayon ilaen din aanghel en Diyos ay em-
emey ed langit ya bomabbaba en sak-en ay Anak di Ipogaw.”

2

Din Kasal Ed Cana

1 Idi inmey di dowa ay agew, waday kasal ed Cana sin probinsiya ay Galilea.
Wadas di si inan Jesus,
2 ya siya abe en da Jesus ya din papasolot na, tan naayagan da abe.
3 Idi naabos din arak,* kanan inan Jesus en sisya, “Naabosan das arak.”
4 Kanan Jesus, “Ina, olay bay-am ta asiak makaoway, tan daan di timpo ay
panongpalak sin planon Diyos.”
5 Pag kanan inan Jesus sin mantagtagay, “Tongpalen yo di am-in ay itogona
en dakayo.”
6 Waday ogalin di Judio ay maipanggep si kosto ay iyat di manbo. Isonga
waday naisasaad ay enem ay koli ay dadakke ta say os-osalen da. Di laonen
di esa et emey ay lima ay lata.†
7 Kanan Jesus sin mantagtagay, “Pon-en yo din am-in ay koli ay sanas
danom.” Et say inyat da di.
8 Pag nan kanan en daida, “Gomaok kayo ta en yo iyaan din pangolo ay
makaammo si makan ya inom.” Et inyaan da.
9 Ngem din pangolo ay doy et adi na ammo di napoan din arak, tan din
nangaok anggoy sin koli di nakin ammo. Siya di, idi tinamtamana din danom
ay nanbalin si arak, inayagana din mangasawa
10 yan kanana en sisya, “Ogalin di ipogaw ay pangon-onaen da di kam-isan
ay arak. Et mo nakainoinom da, asi da paanongosen di maamsit. Ngem sik-a
pay, indolin mo baw din kam-isan enggana ed wani.”

---

† **1:43-44** Din kanana sin Griego et: *Omonod ka…* Di laydena ay kalien et makiey en Jesus ay pasolot na. * **2:3** Din arak di Judio, naamag si danom di obas. Kaman tapey di kapigsa na. † **2:6** Lima ay lata ono sin-gasot ay litro ono dowanpo ono tolonpo ay galon.

11 Din nay inamag Jesus ed Cana ay ili ed Galilea et say damo ay sinyal ay
nangipailaana sin kinadiyos na. Et namnamed ay namati din papasolot na
en sisya.
12 Makdeng pay din kasal, inmey da Jesus en ina na, din aag-i na ya
papasolot na ed Capernaum, et nantetee das di si piga ay agew et anggoy.

Din Nangipabelaan Jesus Sin Man-ilaklako Sin Timplo (Mat. 21:12-17; Mar. 11:15-19; Luc. 19:45-48)

13 Idi dandani din fiestan di Judio ay makwani en Nalabas, inmey da Jesus
ed Jerusalem.
14 Sinenggep sin Timplo yan dinatngana di man-ilaklakos baka, karnero ya
kalapati ya din mansoksokat si pilak.
15 Kaamag et si lobid ay soplit yan inpabela nas daida pati din karnero
ya baka. Inwalang na abe din pilak di mansoksokat yan tinokang na din
lalamisaan da.
16 Asi na et kanan sin man-ilaklakos kalapati, “Kaanen yo sa damdama! Adi
yo panbalinen din beey Amak si panmarkitan!”
17 Et pag nemnemen din papasolot na din inpaisolat Diyos ay kanana, “Di
palalo ay mangisaksakitak sin beey mo et say kateyak.”‡
18 Idi siya di, kanan di papangolon di Judio en sisya, “Sinoy sinyal si pailam
en dakami ay waday kalebbengam ay nangiyat sidi?”
19 Kanan Jesus, “Bakasen yo din Timplo ay nay ta asiak kasin saaden si tolo
ay agew.”
20 Asi da et kanan, “Opatapolo ya enem ay tawen ket di naamagan din
Timplo ay nay, asi ka et kanan en saadem kasin si tolo ay agew?”
21 Ngem din Timplo ay inbagan Jesus et din awak na.
22 Siyat kasin natago, asi ninemnem din papasolot na din kali na ay sana.
Et pag dan patien din inpaisolat Diyos ya din inbagan Jesus.
23 Ad-ado da ay namati en sisya sin nakifiestaana ay sana ed Jerusalem, tan
inila da din nakaskasdaaw ay sinyal ay inam-amag na.
24 Ngem adi intalek Jesus din awak na en daida,
25 tan ammo na din ogalin di am-in ay ipogaw. Adi na masapol di
mangibaga en sisya si wadas nemnem da, tan inaammo na met dedan.

3

Din Nakingalatan Jesus En Nicodemus

1 Waday pangolon di Judio ay manngadan si Nicodemus ay naitatapi sin
bonggoy di Fariseo.
2 Sin namingsan ay labi, inmey sin kad-an Jesus yan kanana en sisya, “Apo
maestro, ammo mi ay inbaan Diyos sik-a ay man-itdo en dakami. Tan maga
polos di makaamag sin nakaskasdaaw ay sinyal ay inam-amag mo mo magas
Diyos en sisya.”
3 “Tet-ewa nan ibagak en sik-a,” kanan Jesus ay sinombat. “Mo adi kasin
maianak di ipogaw, adi mabalin ay makilak-am sin panturayan Diyos.”
4 Et pag pooten Nicodemus, “Intoy iyat ngin di nakay ay maianak kasin? Ay
makataoli aya sin eges di ina na ta asi maipidwa ay maianak?”
5 “Tet-ewa nan ibagak en sik-a,” insongbat Jesus. “Mo adi maianak di
ipogaw si danom ya si Ispirito Santo, adi mabalin ay maitapi sin panturayan
Diyos.
6 Tan din ianak di ipogaw et naipogawan, ngem din ianak pay di Ispirito
Santo et naispiritoan.

‡ **2:17** Salmo 69:9.

7 Adi ka ngarud masdaaw sin inbagak en masapol ay maianak kayo kasin.
8 Tan olay mo adi maawatan di iyat na ay maamag, maamag met laeng.
Kaman din dagem. Adi tako ammo din kapkapoana ya din em-emeyana, tan
oway di iyaat na, ngem liknaen tako pay dedan. Iso na sin am-in ay maianak
si Ispirito Santo."
9 Pag kasin pooten Nicodemus, "Intoy iyat ngin nina ay maamag?"
10 Kanan Jesus, "Esa ka ay madayaw ay maestro isnan ed Israel, ngem adi
ka maawatan?
11 Tet-ewa nan ibagak ay din kalien mi et din ammo mi ya inila mi. Ngem
dakayo pay et adi yo awaten din kankanan mi.
12 Nay inpaammok en dakayo di maipanggep sin nay kalotaan, ngem adi
yo patpatien. Mo siya sa, intoy iyat yo ngin ay mamati mo way dad-atek si
maipanggep ed langit?
13 Maga met di kinmayang ed langit mo adi et sak-en anggoy ay Anak di
Ipogaw ay binmaba ay napod langit.
14 Yan din maamag en sak-en et kaman din naamag sin sinan eweg ay
intakap ya inkayang Moses si posti sin nandad-anan da sin lugar ay magay
omili.* Tan sak-en abe ay Anak di Ipogaw et masapol ay maitakapak sin krus
ya maikayangak
15 ta say mo sino di mamati en sak-en et waday biyag na ay iwed patingga
na," kanan Jesus.
16 Gapo ta peteg di layad Diyos sin ipogaw isnan lobong, inbaa na din
bogbogtong ay Anak na ta say mo sino di mamati en sisya, adi kaisian en
Diyos ta madosa, mo adi et wada en sisya di biyag ay iwed patingga na.
17 Tan adi inbaan Diyos din Anak na isnan lobong ta keddengana di
kaipoipogaw, mo adi et ta maisalakan da babaen en sisya.
18 Isonga din mamati en sisya et adi da met madosa. Ngem din adi
mamati et enggay nakeddengan da ay madosa, tan adi da gayam namati sin
bogbogtong ay Anak Diyos.
19 Siya nay begew si nakeddengan da. Inmali isnan lobong din silaw ay
maninggaw si nemnem di ipogaw, ngem pinatpateg da din mabolinget mo
din mapat-a, tan lawa di inam-amag da.
20 Tan din mangam-amag si lawa et sigaan da din silaw, et adi da sag-enan
tan into et mo maipaila di basol da.
21 Ngem din mangon-onod si tet-ewa et omasag-en da sin silaw ta dalon
maipaila ay si Diyos di nakin amag sin siged ay am-amagen da.

Din Pangwanin Juan En Jesus

22 Pag emey da Jesus ya din papasolot na sin probinsiya ay Judea et
nantettee das di ay manbonbonyag.
23 Si Juan abe et manbonbonyag ed Enon ay naisag-en ed Salim, tan
ad-adoy danom sidi. Nan-inonod di ipogaw ay emey en sisya ta en da
manpabonyag,
24 tan daan pay laeng maibalod si Juan.
25 Din papasolot Juan et waday nakisongbatan da si esa ay Judio
maipanggep si iyat di bonyag.
26 Siya di, inmey din papasolot ay sana en Juan. Kanan da, "Apo maestro,
ay manemnem mo din gait mo sin kawadam ed demang di Jordan, ay din
inbagbagam met laeng? Wada kano ay manbonbonyag, yan am-in ay ipogaw
et em-emey dan sisya."

---

* **3:14** Bilbilang 21:4-9.

27 Sinongbatan Juan yan kanana, “Olay mo sino ay ipogaw et maga di
awatena ay kasasaad mo baken si Diyos di mangidawat.
28 Dinnge yo dedan din inbagak en bakenak din Messias mo adi et din
inbaan Diyos ay mamangpango mo sisya.
29 Din kasasaad ko et kaman din gait di mangasawa ay makaammo sin
saganan di kasal. Olay mo baken sisya di akin asawa sin babai, peteg di layad
na pay dedan ay maitapi sin kasal, tan dengngena di ibagbagan di gait na.
Isonga sak-en abe ay nangisagana si ipogaw para sin omalian di Messias et
peteg di layad ko ed wani.
30 Masapol ay maipangatngatos sisya dowanak pay bomabbaba.”

Din Kinangaton Di Napo Ed Langit

31 Mo din napo sin daga et naidagaan, isonga din kalkaliena et naidagaan
met laeng. Ngem mo din napo ed langit, sisya di kangatoan si am-in.
32 Kalkaliena di inila ya dinnge na, ngem at-atik di mamati sin ibagbaga na,
olay mo sisya di kangatoan.
33 Ngem din mamati et paneknekan da ay tet-ewa din kalin Diyos,
34 tan say ibagbagan din inbaan Diyos din kalin Diyos met laeng. Tan sisya
di inyaan Diyos sin am-in ay panakabalin di Ispirito na.
35 Tan si Diyos Ama et laylaydena din Anak na, et inpolang na di am-in en
sisya.
36 Mo sino di mamati sin Anak na et waday biyag na ay iwed patingga na,
ngem din adi manongpal sin Anak na et maga en sisya din biyag ay nay, mo
adi et dosaen Diyos ay eng-enggana.

4

Din Nakingalatan Jesus Sin Babai Ay Taga-Samaria

1 Din Fafariseo et nadamag da ay ad-ado kano di aw-awisen ya bonbonya-
gan Jesus ay pasolot na mo si Juan.
2 Ngem di katet-ewa na et baken si Jesus di namonbonyag mo adi et din
papasolot na anggoy.
3 Idi inammoan da Jesus ay say nadamag din Fafariseo, kinmaan da ed
Judea ta mantaoli da ed Galilea.
4 Masapol ay mandan da sin sakopen di Samaria,
5 et sinmawang da ed Sikar ay esa ay ili isdi. Din ili ay doy et asag-en sin
daga ay intawid Jacob sin anak na ay si Jose ed nabaon.
6 Wada abes di din bobon ay kinaotan Jacob. Nabbay si Jesus sin nandad-
anana tan enggay omalas dosi, et katokdo sin kad-an di bobon ay sana.
7-8 Din papasolot na pay et inmey da sin ili ta en da manlakos kanen da.
Idi nadipos da, waday babai ay man-ili ed Samaria ay en nanakdo. “Man-
inomak kod,” kanan Jesus en sisya.
9 “Aw a, ngem Judio ka met. Apay ngin ay mankedaw kas danom en sak-
en ay babai ay taga-Samaria?” kanana ay sinombat. (Tan din Judio et adi da
iman makipolpolapol si taga-Samaria.)*
10 Kanan pay Jesus, “Mo ammom koma din idawat Diyos ya mo sinoak ay
mankedkedaw si danom, sik-a et koma di mankedaw en sak-en ta asiak iyaan
sik-as danom ay mangidawat si biyag.”
11 Asi et kanan din babai, “Apo, maga met di igaok mo yan sana ay
malosong din bobon. Into ngin di pangaam si danom ay mangidawat si
biyag?

---

* **4:9** Di esa abe ay kaiologan nina sin Griego et: *(Tan din Judio et adi da iman pan-inoman din os-osalen di taga-Samaria.)*

12 Ay napatpateg ka aya mo din ap-apo tako ay si Jacob? Tan sisya met di
nangitawid sin bobon ay nay, yan say nanaksakdoana ya din aan-ak na si
inin-inom da ya din talaken da."
13 Kanan aben Jesus ay sinombat, "Mo sino di man-inom sin danom ay
sana, manbigaw kasin.
14 Ngem din man-inom pay sin danom ay idawat ko, adi kabigbigaw. Tan
din danom ay idawat ko et manbalin si kaman obbog sin awak na ay adi
katkatdok ay mangidawat en sisya si biyag ay eng-enggana."
15 Pag kanan din babai, "Apo, omya ka kod sin danom ay sana ta adiak
kabigbigaw ya adiak masapol ay omalialis na ay en manakdo."
16 Kanan Jesus, "En ka ayagan si asawam ta omali kayos na."
17 "Maga met di asawak," insongbat din babai.
Kanan aben Jesus, "Tet-ewa kayman san kanam en magay asawam,
18 tan namin lima ka ay nakiasawa, yan din kabebbeey mo ed wani et
baken mon asawa."
19 Pag kanan din babai, "Apo, mamadto ka baw! Waday ibagak en sik-a.
20 Din dontog ay nay et say nandaydayawan di ap-apo mi en Diyos ed
nabaon. Ngem dakayo ay Judio et kanan yo en ed Jerusalem anggoy di kosto
ay pandaydayawan di ipogaw en Diyos."
21-22 Asi et kanan Jesus, "Ina, dakayo ay taga-Samaria, adi yo met ammo
si Diyos ay daydayawen yo, ngem dakami pay ay Judio et ammo mi, tan din
mangisalakan si am-in ay ipogaw et naianak si Judio. Patiem man din nay
kanak. Sin domateng ay timpo, baken sin dontog ay nay ya baken aben ed
Jerusalem di pandaydayawan di ipogaw en Diyos Ama.
23 Di katet-ewa na et enggay dinmateng din timpo ay din kosto ay man-
dayaw en Diyos Ama et naimposoan di panangdayaw da en sisya babaen sin
Ispirito na ay maibasar sin tet-ewa ay kinadiyos na. Tan layden Diyos ay say
iyat di ipogaw ay mandayaw en sisya.
24 Si Diyos et ispirito gamin. Isonga din mandayaw en sisya et masapol ay
naimposoan di panangdayaw da babaen sin Ispirito na ay maibasar sin tet-
ewa ay kinadiyos na."
25 Pag kanan din babai, "Ammok kayman ay omali din Messias (ay man-
gadanan si Cristo). Et mo omali, ipaammo na di am-in en datako."
26 "Yan sak-en adi di, ay makingalngalat en sik-a," kanan Jesus.
27 Idi siya et di, kadateng din papasolot na. Nasdaaw da, tan makingal-
ngalat si babai, ngem maga en daida di nanpoot mo sinoy layden din babai
ya mo sinoy begew ay makingalngalat si Jesus en sisya.
28 Siya et di, kaipayag din babai sin sinakdo na et kataoli sin ili. Kanana sin
ipogaw ay wadas di,
29 "Omali kayot ilaen yoy lalaki ay nangibagan sak-en sin am-in ay inam-
amag ko, mo sisya et din kanan da en Messias."
30 Et inmey da sin kad-an Jesus.
31 Idi nadipos din babai, inpidwapidwan din papasolot Jesus ay nangwani
en sisya, "Apo maestro, mangan ka et."
32 Ngem kanana, "Kosto, tan waday kinan ko ay adi yon ammo."
33 Siya et di nan-asipoot din papasolot na, "Ay wada ngata di nangialis
kinana?"
34 Pag kanan Jesus, "Siya na di kanek, din panongpalak sin layden di
inmibaa ta say makdeng di obla ay inpaamag na en sak-en.
35 Waday apat yo ay kanana, 'Wada di opat ay bowan pay, asi domateng di
pinag-aani.' Ngem kanak en dakayo en enggay pinag-aani ed wani. Ilaen yo

man din omal-ali ay ipogaw. Daida di iarig kos naom ay pagey sin payew, tan maani da koma.
36 Din man-ani et malagboan da, ya din ipogaw ay anien da et gon-oden
da di biyag ay iwed patingga na. Isonga din nangibonobon sin kalin Diyos et
makiragsak da sin man-ani.
37 Tet-ewa iman din apat di ipogaw ay kanana, 'Manbonobon di esa, man-
ani abey esa.'
38 Tan inbaak si dakayo ay mangani si adi yo nanling-etan, et nay gon-oden
yo din oblan di odom," kanan Jesus sin papasolot na.
39 Mo din taga-Samaria ay man-ili ed Sikar, ad-ado da ay namati en Jesus
begew din nangwanian din babai en inbagan Jesus en sisya di am-in ay inam-
amag na.
40 Isonga idi sinmawang da sin kad-an Jesus, inpakodan da ta makitee en
daida. Et nantees di si doway agew.
41 Ad-ado pay di namati en sisya begew sin inbagbaga na.
42 Et pag dan kanan sin babai, "Din pamatian mi ed wani et baken anggoy
manbegew din inbagam mo adi et begew tan dinnge mi din inbagbaga na, et
ammo mi ay sisya tet-ewa di mangisalakan si kaipoipogaw isnan lobong."

Din Nangagasan Jesus Sin Anak Di Esa Ay Manturay

43 Idi nakdeng din dowa ay agew, kinmaan da Jesus ed Samaria et inmey
da sin probinsiya ay Galilea.
44 Tan waday inbagan Jesus ed idi ay maga di mamadto ay bigbigen di
kailiana.
45 Idi sinmawang da ed Galilea, sinangailin din omilis sisya, tan inila da din
am-in ay inam-amag Jesus ed Jerusalem sin nakifiestaan das di.
46 Idi siya di, nantaolis da Jesus ed Cana ay ili ed Galilea ay nangipabali-
nanas danom si arak. Sin dinmatnganas di, wada di esay opisyal di gobierno
ed Capernaum ay mansakit di anak na ay lalaki.
47 Idi nadamag na ay sinmawang si Jesus ed Galilea ay napo ed Judea, en
nanpakpakaasi en sisya ay emey koma ed Capernaum ta ena agasan din anak
na ay enggay matmatey.
48 Kanan Jesus en sisya, "Ay peteg kayo kayman! Mo magay ilan yos
nakaskasdaaw ay sinyal, adi kayo mamati."
49 Dowan et kanan din opisyal, "Apo, emey ta paabe ta adi matey din anak
ko."
50 Pag kanan Jesus, "Emey ka et. Laton ay matago din anak mo." Pinati na
din kalin Jesus et doy ay somaa.
51 Idi wada pay laeng sin danan sin napat-aana,† inabat na di baa na ay
nangibaga en matmatago din anak na.
52 "Pig-an pay di nailatonana?" pinoot din opisyal.
"Nakaan din atong di awak na ed nasdem sin ala una," kanan da.
53 Pag nemnemen din opisyal ay siya di din oras ay nangwanian Jesus
en, "Laton ay matago din anak mo." Siya di, namatis sisya ya am-in da ay
bemeey.
54 Siya na di maikadwa ay nakaskasdaaw ay sinyal ay inamag Jesus ed
Galilea sin napoana ed Judea.

5

Din Nangagasan Jesus Sin Lalaki Ed Betzata

† **4:51** Emey ay tolonpo ya dowa ay kilometro di kaaddawin di Capernaum ed Cana.

1 Idi nakdeng pay di, wada di fiestan di Judio ed Jerusalem et en nakifiesta
si Jesus.
2 Ed Jerusalem, sin asag-en sin pasbol di karnero, waday nabyeng ay
posong ay nginadanan di Judio si Betzata.* Sin benget na, waday lima ay
ab-abong
3 ay pansidsidoman di mansakit. Waday nagodab, waday napilay, ya
wada abey paralitiko. Ad-ado da di binmabaktad isdi [ay manman-ed sin
pankibyawan di danom.
4 Tan sagpamingsan kano, waday anghel en Diyos ay en mantab-aw ay
mangibyaw sin danom. Yan din mangon-ona ay mantab-aw sin danom sin
pangibyawan di anghel et makaan mo sinoy sakit na.]†
5 Waday lalaki sidi ay nansaksakit si tolonpo ya wao ay tawen.
6 Idi inilan Jesus sisya ya inammoana ay nabayag ay binmabaktad sidi,
kanana en sisya, "Ay laydem ay mailatonan?"
7 Sinongbatan din lalaki ay nangwani, "Laydek, Apo, ngem maga di
mangiey en sak-en sin danom mo makibyaw. Pinadapadas ko ay emey, ngem
sin daanak domateng, wada et di enggay nangon-ona."
8 Pag kanan Jesus, "Ibangon mo, bidkingem san abek mo ta mandan ka."
9 Et nailatonan ay dagos, kabidking sin abek na, et pag mandan.
Naamag na sin agew ay pan-ibbayan.
10 Isonga kanan di papangolon di Judio sin lalaki ay sana, "Kontran di linteg
tako ay egnam san abek mo, tan ed wani et agew ay pan-ibbayan."
11 "Aw kayman," kanan din lalaki. "Ngem din nangagas en sak-en et
kanana met en, 'Bidkingem san abek mo ta mandan ka.' "
12 "Yan sino ngin damdama san nangwanis sa?" pinoot da.
13 Ngem din lalaki ay sana et adi na ammo mo sino di nangagas en sisya,
tan enggay nadipos si Jesus ay nilingban di nabeweg ay ipogaw.
14 Maaw-awni pay, dinatngan Jesus sin Timplo yan kanana en sisya, "Ilam,
nay nailatonan ka. Adi ka kasin manbasbasol tan mo waday mapasamak en
sik-a et nakarkaro mo sin damo."
15 Pag emey din lalaki et inpaammo na sin papangolon di Judio ay si Jesus
di nangagas en sisya.
16 Et say nangilogian da ay namalpaligat en Jesus, tan waday inam-amag
na ay kaman nina sin agew ay pan-ibbayan.
17 Kanan Jesus en daida, "Si Amak et adi na polos isalsaldeng di obla na,
isonga sak-en abe et itoltoloy ko ay man-obla."
18 Siya et di, nasepsep ay inpapasnek dan nemnem da ay mamse en sisya.
Tan adi na et anggoy nilabsing din linteg maipanggep sin agew ay pan-
ibbayan mo adi et aben inis-o nan awak na en Diyos ay mangwani en si Diyos
di Ama na.

Din Kalebbengan Jesus Ay Anak Diyos

19 Kanan Jesus en daida, "Tet-ewa nan ibagak en dakayo. Sak-en ay Anak
Diyos et maga di mabalin ay amagek si bokod ko mo adi et amagek anggoy
din ilaek ay am-amagen Amak. Mo sinoy amagena et siya abey amagek.
20 Tan si Amak et laylaydenas sak-en. Isonga ipappaila na en sak-en di am-
in ay am-amagena. Yan wada abey pail-ila na en sak-en ay nakaskasdaaw
mo din inamag ko ay nay. Et masdaaw kayo adi."
21 Tan si Amak et tagoena di natey, et siya abey iyat ko ay Anak na, tan
tagoek mo sino di laydek ay tagoen.

---

* **5:2** Din naisolat si odom ay manuskrito sin Griego et: *Betesda.* Din naisolat abe si odom et *Betsaida.*
† **5:4** Din linaon di [...] et maga sin kaad-adoan ay manuskrito sin Griego.

22 Si Amak abe et maga polos di okomena mo adi et inpolang na en sak-en
ay Anak na din kalebbengan ay mangokom,
23 ta say dayawen di am-in ay ipogaw sak-en ay kaman din iyat da ay
manaydayaw en Amak. Din adi mandayaw en sak-en et adi na aben dayawen
si Amak ay nangibaa en sak-en.
24 "Tet-ewa nan ibagak en dakayo. Mo sino di mamati sin kankanak ya
mamati abe sin nangibaa en sak-en, waday biyag na ay iwed patingga na.
Adi makeddengan ay madosa, tan enggay nakdeng di naisianana en Diyos
yan naidawtan si biyag ay eng-enggana.
25 Tet-ewa abe nan kanak. Am-in ay ipogaw et kaman dan natey, tan
naisisian da en Diyos. Ngem enggay dinmateng din timpo ay olay din kaman
natey et dengngen da din kalik ay Anak Diyos, yan din mamati sin dinnge da
et matago da tet-ewa.
26 Tan si Amak di mangidawat si biyag. Et siya abe en sak-en, tan indawat
na en sak-en din kalebbengan ay mangidawat si biyag.
27 Indawat na abe en sak-en ay Anak na din kalebbengan ay mangokom,
tan sak-en din Anak di Ipogaw.
28 Adi kayo masmasdaaw sin nay inbagak, tan sin tapin di agew, am-in din
natey et dengngen da din kalik
29 yan bomala da sin naiponponan da. Din nangam-amag si siged et
matago da ta say gon-oden da di biyag ay eng-enggana, ngem din nangam-
amag si lawa et matago da ta say makeddengan da ay madosa.
30 Maga di mabalin ay amagek si bokod ko, tan di iyat ko ay mangokom et
maibasar si ibagan Diyos en sak-en. Isonga kosto di iyat ko ay mangokom,
tan baken din laydek di onodak mo adi et din layden di nangibaa en sak-en."

Din Mangipaneknek Si Maipanggep En Jesus

31 "Mo sak-en anggoy di mangipaneknek si maipanggep sin awak ko, adi
met mapati din ibagak.
32 Ngem wada abe si Amak ay mangipaneknek si maipanggep en sak-en, et
ammok ay tet-ewa di ibagbaga na maipanggep en sak-en.
33 "Wada pay di inbaa yo ay en nannge en Juan, yan inbaga na di katet-
ewan di maipanggep en sak-en.
34 Adiak od masapol di ipogaw ay mangipaneknek si maipanggep en sak-
en. Ngem ipanemnem ko pay dedan en dakayo din inbagan Juan ta say
patien yo koma ya maisalakan kayo.
35 Si Juan et maiarig si silaw ay mansilsilaw, yan ginan-ganas yo di
nanilsilawana sin nemnem yo si sinkaattikan.
36 Ngem waday mangipaneknek en dakayo sin katet-ewan di inbagbagak
ay madagdagsen mo din inbagan Juan. Tan din obla ay tongtongpalek ay
inpaamag Amak en sak-en et siya di din mangipaneknek ay si Amak di
nangibaa en sak-en.
37 Yan si Amak ay nangibaa en sak-en et sisya ay mismo di nangipaneknek
si maipanggep en sak-en. Ngem adi yo polos dindinnge din kali na ya adi yo
aben inil-ila din iso na.
38 Adi yo aben inigto din inbaga na sin nemnem yo, tan adi yo patien sak-en
ay inbaa na.
39 Adaadalen yo din inpaisolat Diyos ed nabaon, tan ipagarup yo ay mo
say iyat yo di, waday biyag yo ay iwed patingga na. Ngem sak-en dedan di
kankanan din naisolat ay sana,
40 yan sigaan yo pay dedan ay maitapi en sak-en ta idawat ko koma en
dakayo di biyag.

41 “Adiak masapol ay omit-ek di ipogaw, ngem olay mo say masapol ko
koma, baken dakayo di omit-ek,
42 tan ammok dedan di nemnem yo ay magay layad yo en Diyos.
43 Nay inmaliak sina ay si Amak di nangidawat si kalebbengak, yan adi
kayo omawat. Ngem mo waday esa ay omali ay mangit-ek sin mismo ay
kalebbengana, sisya di awaten yo.
44 Intoy iyat yo aya ay mamati? Tan din layden yo et din pan-asidayawan
yo, ngem adi yo pagan-ano din pangit-ekan di es-esa ay Diyos en dakayo.
45 Olay siya di, adi yo koman kanan en sak-en di mangidarum en dakayo
en Amak, tan din mangidarum en dakayo et din insolat Moses. Namnamaen
yo ay maisalakan kayo mo patien yo din insolat Moses ay sana. Ngem adi yo
met patien,
46 tan mo patien yo koma, patien yo koma abes sak-en, tan din insolat
Moses et sak-en di ibagbaga na.
47 Ngem gapo ta adi yo patien din insolat na ay sana, intoy iyat yo ngarud
ay mamati sin kankanak?”

6

Din Namakanan Jesus Sin Kaipoipogaw Ay Nasurok Si Lima Ay Libo (Mat. 14:13-21; Mar. 6:30-44; Luc. 9:10-17)

1 Idi inmey di piga ay agew, inmagadang da Jesus ya din papasolot na sin
annawa ay lebeng ay Galilea ay nginadanan da abe si Tiberias.
2 Ad-aad-ado di ipogaw ay inmon-onod en daida, tan inila da din nakaskas-
daaw ay inam-amag na en daida ay mansakit.
3 Pag manikid da Jesus si bilig et tinmokdo das di.
4 Din timpo ay doy et dandani din fiestan di Judio ay makwani en Nalabas.
5 Idi tinamang Jesus din ad-ado ay ipogaw ay em-emey sin kad-an da,
kanana en Felipe, “Into ngata di pangaan takos kanen da?”
6 Ammon Jesus pay dedan di amagena, ngem pinoot na di ay say pamadas
na en Felipe mo sinoy isongbat na.
7 Kanan pay Felipe, “Olay piga ay libo* di ilako takos tinapay, adi omanay
ta map-eng da, olay pay saat-ik di kanen da.”
8 Asi et kanan di esa ay pasolot na ay manngadan si Andrew ay iyogtan en
Simon Pedro,
9 “Naey di esa ay an-anak ay lalaki ay nanbaon si limay tinapay ay sabog†
ya doway piskaw. Ngem pigpiga pay na sin nay kaad-adon di ipogaw.”
10 “Patokdoen yo kod daida,” kanan Jesus sin papasolot na. Ad-adoy logam
sin kad-an das di, et say tinmokdoan din kaipoipogaw. Di kabibilang di
nankakay ya babbaro et emey ay lima ay libo.
11 Pag alaen Jesus din tinapay et nan-iyaman en Diyos. Pag nan paiwatwat
sin papasolot na sin kaipoipogaw. Siya abe sin piskaw, inpaiwatwat na di
kaad-adon di layden di esa ya esa.
12 Idi nabsog da am-in, kanan Jesus sin papasolot na, “Olnongen yo din
binay-an da ta maga di mabalang.”
13 Olnongen da pay din nabay-an sin sigod ay lima ay tinapay, sinpo ya
dowa ay baskit di napay-an sin namekmek ay makan.
14 Sin nangilaan din kaipoipogaw sin doy ay nakaskasdaaw ay inamag
Jesus, kanan da, “Si naey baw adi din mamadto ay pinadtoan da ay omali
isnan lobong.”

---

* **6:7** Din kanana sin Griego et: *doway gasot ay denario.* Di esa ay denario et banol di poldiya. † **6:9** Din tinapay ay sabog et say kanen di nabiteg.

15 Ngem si Jesus pay, ammo na ay en da koman piliten sisya ta man-ari en
daida. Et kadipos ay emey sin kadondontogan ay ang-anggay na.

Din Nandanan Jesus Sin Labaw Di Danom (Mat. 14:22-33; Mar. 6:45-52)

16 Idi malablabi pay, nanballalong din papasolot Jesus sin lebeng,
17 et nanlogan das bangka ta omagadang da ed Capernaum. Enggay nalabi
yan maga pay laeng si Jesus ay maitapi en daida.
18 Siya et di domateng et di mapges ay dagem yan pomigsa et abe din
dalloyon.
19 Idi inmaddawi das lima ono enem ay kilometro, inila das Jesus ay omas-
asag-en en daida ay mandad-an sin labaw di danom. Et inmegyat da.
20 Ngem kanan et Jesus, "Sak-en na! Adi kayo emegyat!"
21 Pag manbaliw di nemnem da et layden da ay mangipalogan en sisya sin
bangka, yan sinkaattikan yan kasanglad da sin emeyan da.

Din Kaiarigan Jesus Sin Makan Ay Mangidawat Si Biyag

22 Sin napat-a, din kaipoipogaw ay nataynan sin demang na et sinsin-ed das
Jesus. Tan ninemnem da ay es-esa ay bangka di wadas di sin labi, et ammo
da ay adi nakilogan si Jesus mo adi et din papasolot na anggoy.
23 Siya di, sinmawang di odom ay bangka ay napod Tiberias et sinmanglad
da sin asag-en di nanganan di ipogaw si tinapay idi nakaiyaman si Apo Jesus.
24 Sin nangilaan di kaipoipogaw ay magas da Jesus ya din papasolot na,
nakilogan da sin bangka ay sana et inmey dad Capernaum ta en da anapen
si Jesus.
25 Idi dinatngan das sisya sin demang di lebeng, pinoot da en sisya, "Apo
maestro, pig-an di sinmawangam sina?"
26 Kanan Jesus ay sinombat, "Tet-ewa nan ibagak en dakayo. Anaanapen
yos sak-en tan nangan kayos tinapay et nabsog kayo, baken begew tan
naawatan yo din nakaskasdaaw ay sinyal ay inil-ila yo.
27 Baken koma san makan ay madadael di maimongsanan di nemnem
yo mo adi et din makan ay mabayag, ay din mangidawat si biyag ay eng-
enggana. Din mangidawat sin makan ay nay en dakayo et sak-en ay Anak
di Ipogaw, tan inpailan Amak ay Diyos ay inapolbalanas sak-en."
28 Asi da et pinoot, "Sino ngin di amagen mi ta say tongpalen mi di obla ay
layden Diyos?"
29 Sinombat si Jesus, "Siya nay obla ay layden Diyos ay amagen yo. Mamati
kayo en sak-en ay inbaa na."
30 Pag da aben pooten, "Sino ngarud di sinyal ay pailam en dakami ta say
mamati kami en sik-a? Sino ngatay amagem?
31 Mo si Moses et pinakana din ap-apo tako si manna sin nandad-anan da
sin lugar ay magay omili. Et say kanan din inpaisolat Diyos met laeng en,
'Pinakanas daida si makan ay napod langit.' "‡
32 Sinongbatan Jesus yan kanana, "Tet-ewa adi nan ibagak en dakayo ay
baken si Moses di nangidawat si makan ay napod langit mo adi et si Amak.
Yan din kinan da ed idi ay napod langit et baken din tet-ewa ay makan ay
idawdawat Diyos en dakayo ed wani.
33 Tan din tet-ewa ay makan ay idawat Diyos et siya din mapod langit ay
mangidawat si biyag sin ipogaw."
34 Asi da et kanan, "Apo, idawat mo kod en dakami san makan si kanayon."

‡ **6:31** Exodo 16:4-5,15; Salmo 78:24. Din kanan da en manna et kaman kinikinittoy ay bin-i ay mankilat ya mam-is. Napod daya sin labi ay kaman andap.

35 Kanan pay Jesus ay nangiarig, “Sak-en adi din makan ay mangidawat
si biyag. Tan din omali en sak-en ay mamati et adi kasin domagdagaang ya
kabigbigaw.
36 Ngem dakayo pay, olay mo inil-ila yos sak-en, adi yo pay dedan mamati.
Et siya met laeng din inbagak en dakayo ed idi.
37 Mo sino da pay di italek Amak en sak-en et omali da en sak-en, yan din
omali en sak-en et adiak polos pakaanen.
38 Tan adiak binmaba ay napod langit ta say amagek din laydek mo adi ta
amagek din layden di nangibaa en sak-en.
39-40 Et din layden Amak ay nangibaa en sak-en et dadlonak ayowanan din
intalek nan sak-en ta adi malitaw di olay esa mo adi et kasinak tagoen daida
sin kaodian ay agew. Tan laydena ay am-in ay mangammo ya mamati en sak-
en et wada di biyag da ay iwed patingga na.”
41 Asi et nilogian di Judio ay nanmayotmot begew din inbagan Jesus ay
sisya din makan ay napod langit.
42 “Ay baken si naey aya si Jesus ay anak Jose?” kanan da. “Ammo tako met
da ama na en ina na. Apay nga kanana en binmaba ay napod langit?”
43 Sinongbatan Jesus yan kanana, “Adi kayo manmaymayotmot.
44 Magay makaali en sak-en ay mamati mo adi awisen Amak ay nangibaa
en sak-en, yan daida di tagoek sin kaodian ay agew.
45 Tan waday insolat di mamadto ay kanana, ‘Am-in ay ipogaw et itdoan
Diyos si daida.’§ Et mo sino da ay mangitneng sin inbagan Amak ta say sisya
di pan-adalan da, daida iman di omali en sak-en.
46 Adiak layden ay kalien ay waday nangila en Diyos, tan magay nakaila en
sisya mo adi et anggoy sak-en ay napo en sisya.
47 Tet-ewa adi nan kanak ay din mamati en sak-en et wada en sisya di biyag
ay iwed patingga na.
48 Tan sak-en din makan ay mangidawat si biyag.
49 Din ap-apo yo et nangan das manna sin nandad-anan da sin lugar ay
magay omili, yan doy ay natey da pay dedan.
50 Din makan pay ay ibagbagak en dakayo ed wani et siya di din kosto ay
makan ay napod langit, yan din mangan sin makan ay nay et adi katkatey.
51 Sak-en met laeng din makan ay matmatago ay napod langit, et mo sino
di mangan sin makan ay nay, matagotago ay eng-enggana. Din makan ay nay
et din awak ko ay idawat ko ta say mabalin ay matago di kaipoipogaw isnan
lobong.”
52 Asi et nan-iibaw din Judio ay nangwani, “Intoy iyat ngin san ipogaw ay
mangidawat si awak na ta kanen tako?”
53 Kanan aben Jesus, “Tet-ewa adi nan ibagak en dakayo ay mo adi yo
kanen din awak ko ay Anak di Ipogaw ya adi yo inomen din dadak, maga
en dakayo di biyag ay iwed patingga na.
54 Tan din mangan sin awak ko ya manginom sin dadak et daida di idawtan
Diyos si biyag ay eng-enggana, yan daida abe di tagoek sin kaodian ay agew.
55 Tan din awak ko ya din dadak et siya dadi din kosto ay makan ya
mainom.
56 Din mangan sin awak ko ya manginom sin dadak et wada en sak-en si
kanayon, yan sak-en abe et wadaak en sisya.
57 Matagoak begew en Amak ay nangibaan sak-en, tan sisya di poon di
biyag. Iso na abe sin mangan en sak-en ay matago begew en sak-en.

§ **6:45** Isaias 54:13.

58 Tan sak-en din kosto ay makan ay napod langit ay maitken sin kinan
din ap-apo yo ed idi. Tan din nangan sidi et natey da met laeng. Ngem din
mangan pay sin makan ay nay et matago si eng-enggana."
59 Say initdon Jesus am-in dana sin sinagoga ed Capernaum.
60 Idi dinngen din nakikiey en sisya din inbagbaga na, ad-ado en daida di
nangwani, "Palalo ay naligat nan itdo na! Magan samet di mamatis sa."
61 Magay nangibaga en Jesus, ngem ammo na pay dedan ay say nanmay-
mayotmotan da din initdo na ay sana, et kanana en daida, "Kambaw nasnit
kayo!
62 Mo siya sa, sino ngata di wadas nemnem yo mo ilan yos sak-en ay Anak
di Ipogaw ay komaykayang ay mantaoli sin napoak? Adi pay masepsep.
63 Din mangidawat si biyag et din Ispiriton Diyos, baken din awak. Magay
silbin di awak sidi. Mo din inbagbagak en dakayo et napo da sin Ispiriton
Diyos, isonga siya met laeng di mangidawat si biyag, dalo et mo mamati kayo.
64 Ngem wada en dakayo di adi mamati," kanan Jesus. Say inbaga na di,
tan sigod ay ammo na mo sinoy adi mamati ya mo sinoy manglipot en sisya.
65 Pag nan itoloy ay mangwani, "Say begew na ay inbagak en dakayo ay
magay makaali en sak-en ay mamati mo adi ipalobos Amak."
66 Et manlogis di, ad-ado en daida ay nakikiey en sisya di nantallikod, et
adi da intoloy ay makibebbeweg en sisya.
67 Siya di, kanan Jesus sin sinpo ya dowa ay pasolot na, "Yan dakayo pay,
ay komaan kayo abe?"
68 Pag et kanan Simon Pedro, "Apo, sino ngin pay di onodan mi? Sik-a met
di mangibagas kali ay mangidawat si biyag ay eng-enggana.
69 Mo dakami pay et namati kami en sik-a yan dadlon min ammo ay sik-a
din nasantoan ay dinotokan Diyos."
70 Kanan Jesus, "Sak-en di namili en dakayo ay sinpo ya dowa, ay baken
siya? Ngem wada met di esa en dakayo ay nadimonyo."
71 Din inbagbaga na et si Judas ay anak en Simon Iscariot, tan olay mo sisya
di esa sin sinpo ya dowa ay pasolot na, sisya met laeng di awni et manglipot
en Jesus.

7

Din Initdon Jesus Sin Fiesta Ay Makwani En Ab-abong

1 Nakdeng pay di, pag lomikeliked si Jesus sin probinsiya ay Galilea.
Sigaana ay emey ed Judea, tan din papangolon di Judio isdi et sissiimen da
mo intoy iyat da ay mamse en sisya.
2 Idi dandani din fiestan di Judio ay makwani en Ab-abong,*
3 kanan din aag-in Jesus en sisya, "Komaan kas na ta emey ka ed Judea ta
say mabalin ay ilaen di papasolot mos di di nakaskasdaaw ay am-amagem.
4 Tan din mayad ay madamdamag et adi mantetee sin barbaryo, tan adi
dedan maammoan di am-amagena. Mo waday am-amagem si nakaskas-
daaw, en ka ngarud ipaila ta maammoan sin intiro ay lobong," kanan da.
5 Tan olay daida ay agin Jesus et adi da namati en sisya.
6 Kanan Jesus en daida, "Daan met di kosto ay timpo ay panongpalak sin
planon Diyos. Olay emey kayo, tan kinompolan di timpo ay emeyan yo.
7 Laton, tan din komonkontra et adi mabalin ay kaliliget das dakayo, ngem
mo sak-en pay et kaliliget da, tan paneknekak ay lawlawa di am-amagen da.

* **7:2** Levitico 23:34. Din fiesta ay makwani en Ab-abong et esa ay dominggo di kabayag na. Am-in din Judio et nan-amag das ab-abong ay pansidoman da, et say nan-iyanan da ta say pangnemneman da sin nandad-anan di ap-apo da sin lugar ay magay omili sin napoan da ed Egipto.

8 En kayo ngarud makifiesta. Adiak pay makaey tan daan di kosto ay
panongpalak sin planon Diyos,”
9 kanana. Et nataynan pay ed Galilea.
10 Idi nadipos din aag-i na ay en makifiesta, asi inmonod si Jesus ay es-esa
na ta adi kaammoan.
11 Siya di, din nakifiesta ay papangolon di Judio et inanaanap das Jesus ay
nanpoopoot mo intoy kad-ana.
12 Mo din nasinop pay ay ipogaw et nan-ayaayasak da ay nansosongbat
maipanggep en sisya. Waday nangwani en, “Siged iman di ogali na,” dowan
kanan aben di odom, “Baken met a, tan iet-etekana di ipogaw.”
13 Ngem adi da et inpigpigsa din kali da, tan emegyat da sin papangolo da.
14 Idi nagodwa din fiesta, inmey si Jesus sin Timplo ta en man-itdo.
15 Et say nasdaawan din papangolon di Judio ay kanan da, “Ay intoy
nangaan ninas laing na, tan baken met naadal ay ipogaw?”
16 Dengngen pay Jesus din kanan da ay sana, sinongbatanas daida yan
kanana, “Din nay it-itdok et baken napos nemnem ko, mo adi et napo en
Diyos ay nangibaa en sak-en.
17 Mo sinoy mayad ay mangamag si layden Diyos et sisya di mangammo
mo intoy napoan di it-itdok, mo si Diyos ono din nemnem ko et anggoy.
18 Din mangibagbagas napos nemnem na et anggoy et ipakat nay kabae-
lana ta mait-ek din awak na. Ngem din mangipakat pay si kabaelana ta mait-
ek di nangibaa en sisya et pag tet-ewa di ibagbaga na ay magay siksikap na.†
19 Si Moses di nangipaammo sin linteg Diyos en dakayo ed idi, ay baken
siya? Ngem maga polos en dakayo di manongpal. Tan mo doy ya tongpalen
yo koma, adi kayo koma gomagara ay pomse.”
20 “Nadimonyo ka! Sino ngin di mangagara ay mamse en sik-a?” kanan da
ay sinombat.
21 Asi et kanan Jesus, “Idi namingsan, waday inagasak ay mansakit sin
agew ay pan-ibbayan et nasdaaw kayo,
22 olay mo wada abey amagen yo sin siya di ay agew. Tan waday inbilin
Moses en dakayo ay tinawid na sin ap-apo na ay kogiten yo di anak yo ay
lalaki sin maikawao ay agew.‡ Mo maiponta pay din agew ay sana sin agew
ay pan-ibbayan, kogiten yo pay dedan ta tongpalen yo din bilin ay sana.
23 Mo say iyat yo di sin agew ay pan-ibbayan ta matongpal din bilin Moses
maipanggep si es-esa ay partin di awak, apay ngin ay ibobonget yos sak-en
mo inagasak di lalaki sin agew ay pan-ibbayan ta dalon makaan din sakit di
intiro ay awak na?
24 Adi yo koma pabasolen di ipogaw ay dagos ay maibasar sin damo ay
pangila yo, mo adi et dadlon yo koman nemnemen on-ona mo sinoy katet-
ewa na ta waday kosto ay kaibasaran di ipabasol yo.”

Din Napoan Di Messias

25 Idi siya di, wada da di taga-Jerusalem ay nangwani, “Ay baken si naey
aya din layden da ay peslen?
26 Doy ay mankalkali sin sangoanan di kaipoipogaw, yan gomineginek met
din papangolo tako. Ay ninemnem da ngata ay sisya din Messias?
27 Aga ngin, tan mo omali din Messias, maga kano di nakin ammo si
napoana. Ngem mo si dooy pay, ammo tako met di napoana.”
28 Idi siya et di, inpigsan Jesus din kali na sin nan-it-itdoana sin Timplo
yan kanana, “Kanan yo kayman en ammo yos sak-en, yan kanan yo abe en

† **7:18** Di esa abe ay kaiologan nina sin Griego et: *...magay basbasol na.* ‡ **7:22** Levitico 12:3.

ammo yo din napoak. Ngem di katet-ewa na et baken sak-en di nakaammo
sin inmaliak mo adi et wada met di nangibaa en sak-en. Et mo dakayo, adi
yo ammos sisya.
29 Ngem mo sak-en pay, ammok dedan, tan napoak en sisya, yan sisya met
laeng di nangibaa en sak-en."
30 Sin nangwanian Jesus sidi, pinadas din papangolo ay manpap en sisya,
ngem magay kabaelan da, tan daan pay di timpo ay panongpalana sin planon
Diyos.
31 Mo din kaipoipogaw pay, ad-ado da ay namati en sisya, et kanan da,
"Ay baken si naey din omali ay Messias? Tan magan samet di makaamag si
nakaskasdaaw mo din inam-amag nina."

Din Nanpapan Koman Din Polis Di Timplo En Jesus

32 Idi dinngen din Fafariseo din sana ay inngayngayodongod di kaipoi-
pogaw, din Fafariseo ya din papangolon di papadi et inbaa day polis di
Timplo ta en da depapen si Jesus.
33 Ngem asi et kanan Jesus, "Baken mabayag di pakiteteeak en dakayo,
asiak pay mantaoli sin nangibaa en sak-en.
34 Awni et omanaanap kayo, ngem adi kayo makadteng en sak-en, tan din
kad-ak et adi yo mabalin ay ayen."
35 Pag et man-asipoot din papangolon di Judio, "Into ngin di emeyana
dedan ta adi tako makadteng? Ay siya et mo emey sin addawi ay il-ili ay kad-
an di gait tako ay Judio ta ena itdoan di Gentil ay wadas di?
36 Kanana en awni et anaanapen takos sisya ngem adi tako makadteng.
Kanana abe en adi tako makaey sin kad-ana. Sino ngin di laydena ay kalien?"
kanan da.
37 Pag domateng din agew ay kaodian di fiesta ay say kapatgan ay agew.
Sin siya di ay agew, pinmika si Jesus yan inpigsa nan kali na ay nangwani,
"Mo sinoy nabigaw, omali koma en sak-en ta man-inom.
38 Tan waday inpaisolat Diyos ay kanana,
'Mo sinoy mamati en sak-en, wada en sisya di mangidawat si biyag ay kaman
danom ay bemelbela si obbog si kankanayon.' "§
39 Din inbagbagan Jesus ay nay et din Ispiriton Diyos ay awni et awaten da ay
namati en sisya. Maga pay din Ispirito en daida, tan daan madayaw si Jesus
sin kateyana ya kaikayangana ed langit.
40 Di odom ay nannannge sin nay inbagan Jesus et kanan da, "Si naey od
baw din masmas-ed ay mamadto."
41 Di odom pay et kanan da en, "Si naey din Messias," dowan pay kanan di
odom, "Ay siya mo ed Galilea di kapoan di Messias?
42 Tan kanan din inpaisolat Diyos en maipoli kano din Messias en Ari David
ya maianak kano ed Betlehem ay ilin David."*
43 Siya et di nankokontra din pangwanin di ipogaw en Jesus.
44 Wada abey mayad ay manpap en sisya, ngem maga en daida di en
namden.

Din Adi Namatian Din Papangolon Di Judio En Jesus

45 Idi siya di, nantaoli din polis di Timplo sin kad-an di papangolon di
papadi ya Fafariseo. Pinoot da en daida, "Apay nga adi yo in-alis na?"
46 "Maga met di ipogaw ay makaiso sin iyat na ay mankali," insongbat din
polis.
47 Pag lasoyen din Fafariseo ay nangwani, "Ay in-etekana abes dakayo?

§ **7:38** Ezekiel 47:1; Zekarias 14:8. * **7:42** 2 Samuel 7:12; Mikias 5:2.

48 Ay siya mo way olay esa en dakami ay tuturay ya Fafariseo ay namati en
sisya?
49 Mo pay din doy kaipoipogaw ay namati et magay ammo das maipanggep
di linteg tako. Awni man et dosaen Diyos daida," kanan da.
50 Waday esa en daida ay Fariseo ay si Nicodemus ay en nakingalat en Jesus
ed idi. Kanana en daida,
51 "Mo maibasar kayman sin linteg tako, adi mabalin ay keddengan tako di
ipogaw mo maga pay di kabistaana. Masapol ay wada omona di waya na ay
manongbat ta asi tako nemnemen mo sinoy basol na. Ay baken siya?"
52 Asi da et sombat yan kanan da, "Kaman ka aben taga-Galilea. En ka
adalen din inpaisolat Diyos ta ammoem ay maga di mamadto ay napod
Galilea."
53 Pag dan somaa am-in.

8

Din Babai Ay Nasokalan Ay Makilallalaki

1 Mo si Jesus pay, inmey sin dontog ay Olivo.
2 Idi napat-a, nasapa ay nantaoli sin Timplo et inalibongbongan di am-in
ay ipogaw. Asi na pay itokdo et initdoanas daida.
3 Pag et somawang di mamaestron di linteg ya Fafariseo ay nangialis babai
ay nasokalan ay makilallalaki. Inpapika da sin sangoanan di kaipoipogaw.
4 Pag dan kanan en Jesus, "Apo maestro, din babai ay nay et nasokalan ay
makilallalaki.
5 Kanan di linteg Moses en masapol ay pigpigen di kaman nina ay babai
enggana ay matey. Mo sik-a pay, sinoy kanam?"
6 Say pinoot da di ay manikap koma en sisya, tan kanan da en osalen dan
songbat na ay pangidaruman dan sisya. Ngem si Jesus et nanyakog-ong ay
nangisolat si gomot na sin lota.
7 Idi inpidwapidwa da ay nanpoot en sisya, nan-oyad si Jesus yan kanana,
"Mo sino en dakayo di magay basol na, sisya di mangon-ona ay mamigpig en
sisya."
8 Asi pag kasin manyakog-ong yan insolat nan gomot na sin lota.
9 Sin nanngean da sin doy ay inbaga na, nasaes-a da ay kinmaan ay
namangpango din kakayan en daida. Et maga di nataynan malaksig da Jesus
ya din babai ay deda ay pinmipikas di.
10 Idi siya et di, nan-oyad kasin si Jesus yan kanana en sisya, "Iyogtan, into
pay da di? Ay magay nataynan ay mamigpig en sik-a?"
11 "Maga, Apo," insongbat na.
Kanan aben Jesus, "Adiak aben keddengan sik-a ay matey. Emey ka et,
ngem adi ka ipidpidwa ay manbasol."

Maiarig Si Jesus Sin Silaw

12 Idi kasin nankalis Jesus sin kaipoipogaw, kanana ay nangiarig, "Sak-
en di silaw ay maninggaw si nemnem di ipogaw isnan lobong. Mo sinoy
mangonod en sak-en, adi mandan sin mabolinget, tan wada en sisya din
silaw ay mangidawat si biyag."
13 Asi et kanan din Fafariseo en sisya, "Adi met mapati san ibagbagam, tan
sana ay paneknekam din mismo ay awak mo."
14 Kanan Jesus ay sinombat, "Olay mo din awak ko di paneknekak, tet-
ewa pay dedan di ibagak, tan ammok din napoak ya din emeyak. Ngem mo
dakayo pay, adi yo ammo.

15 Di iyat yo abe ay mangokom en sak-en et naipaksaw tan maibasar sin
mail-ila yo. Mo sak-en pay et maga di okomek.
16 Ngem mo wada, kosto di pangokom ko, tan bakenak ang-anggay ay
mangokom. Wada pay di kadwak ay si Amak ay nangibaa en sak-en.
17 Naisolat kayman sin linteg yo ay mapati di kanan di doway tistigo mo
nan-iso di itistigo da.*
18 May ngarud, di esa ay mangipaneknek en sak-en et sak-en ay mismo, ya
din maikadwa et si Amak ay nangibaa en sak-en."
19 Asi da et pinoot, "Intoy kad-an amam?"
Kanan aben Jesus, "Adi yo ammos sak-en ya adi yo aben ammo si Amak.
Mo ammo yo komas sak-en, siya koma abe en Amak."
20 Say initdon Jesus am-in da naey sin naiasag-en si kaikoskosnongan di
pilak sin Timplo. Ngem magay en nanpap en sisya, tan daan pay di timpo ay
panongpalana sin planon Diyos.

Din Inbagan Jesus Sin Judio Ay Adi Namati

21 Pag kasin kanan Jesus en daida, "Awni et taynak si dakayo et asi yo
anaanapen sak-en. Ngem adi kayo makaey sin emeyak, tan matey kayo ay
adi napakawan di basol yo."
22 Isonga kanan din papangolon di Judio, "Apay ngata ay kanana en adi
tako makaonod en sisya? Ay peslena ngata din awak na?"
23 Kanan aben Jesus, "Mo si dakayo, napo kayo sin nay lobong et nailobon-
gan di nemnem yo. Mo sak-en pay, napoak ed langit, isonga maitken di
nemnem ko.
24 Say begew na ay kanak ed kaonyan en matey kayo ay adi napakawan di
basol yo, tan say maamag tet-ewa mo adi yo patien ay sak-en din inbagak."
25 "Yan sino ka ngarud?" kanan da.
"Din inbagbagak met laeng en dakayo nanlogi sin damo enggana ed wani.
26 Mo maipanggep en dakayo, ad-ado koma di ibagak ay mangipabasol en
dakayo. Ngem siya anggoy di ipaammok sin kaipoipogaw, din dengngek ay
mapo sin nangibaa en sak-en, tan pag tet-ewa di ibagbaga na."
27 Ngem adi da inawatan ay si Ama na ay Diyos din inbagbaga na.
28 Isonga kanan aben Jesus en daida, "Mo makdeng ay ipakayang yos sak-
en ay Anak di Ipogaw sin krus, asi yo dadlon ammoan ay sak-en din inbagak.
Ammoan yo abe ay maga di amagek si bokbokod ko ay nemnem, mo adi et
ibagbagak anggoy di initdon Amak en sak-en.
29 Din sana ay nangibaa en sak-en et sisya di kadwak. Adi tinmaytaynan,
tan say am-amagek si kankanayon din kapnekana."
30 Et ad-ado da ay namati en sisya sin nanngean das di.

Din Maibilang Ay Polin Abraham

31 Idi siya di, kanan Jesus sin Judio ay namati en sisya, "Mo ipapasnek yo
ay mangonod sin init-itdok en dakayo, dakayo di tet-ewa ay pasolot ko.
32 Maammoan yo di katet-ewa ay maipanggep en sak-en, et babaen din tet-
ewa ay nay, mapawayaan kayo."
33 Asi da et kanan, "Dakami et polin Abraham. Adi kami naibabag-en si
olay sino. Apay nga kanam en mapawayaan kami?"
34 Sinongbatan Jesus yan kanana, "Tet-ewa nan ibagak en dakayo. Mo sino
di managbasol et bag-en di basol.
35 Mo din bag-en et adi maibilang si kanayon sin pamilya. Ngem din anak
pay di nakin beey et maibilang si eng-enggana.

---

* **8:17** Deuteronomio 19:15.

36 Isonga mo sak-en ay Anak Diyos di mangipawaya en dakayo si basol,
maiwayaan kayo adi.
37 “Ammok kayman dedan ay polin Abraham dakayo, ngem nay et ay
layden yo ay pomse, tan sigaan yo din ibagbagak en dakayo.
38 Siya anggoy di ibagbagak, din inpailan Amak en sak-en. Yan say iyat yo
met laeng, tan dakayo abe et onodan yo din inbagan ama yo.”
39 Asi et kanan din Judio, “Si Abraham adi di ama mi.”
Ngem insongbat Jesus, “Mo siya ay an-ak Abraham si dakayo, onodan yo
koma di inamag na.
40 Ngem nay napasnek di nemnem yo ay pomse, yan sak-en met di
nangibagabaga en dakayos tet-ewa ay dinngek en Diyos. Ay siya mo way
inamag Abraham ay kaman nisa?
41 Din onodan yo ngarud et din tet-ewa ay ama yo.”
“Yan si Diyos adi di kosto ay Ama mi, magay odom, tan sisya anggoy di
onodan mi,” kanan da.
42 Kanan aben Jesus, “Mo tet-ewa ay si Diyos di Ama yo, laylayden yo komas
sak-en, tan sak-en pay et inmaliak sina ay napo en sisya. Yan baken sak-en di
nakaammo sin inmaliak, mo adi et sisya di nangibaa en sak-en.
43 Apay nga adi yo maawatan din kanak? Ay tan tineteweng yo din laydek
ay kalien, ay siya?
44 Is-iso yo si ama yo ay si Satanas, et din panggep yo et tongpalen yo
din layden ama yo ay sana. Makapeses sisya nanlogi sin damo enggana ed
wani. Maga abe di ibaga nas tet-ewa, tan magay biyang nas di. Mo man-etek,
amagena di maibagay sin ogali na, tan makaetek sisya yan sisya met laeng di
poon di etek.
45 Ngem mo sak-en pay et ibagak en dakayo di tet-ewa, et siya na di gapo
ay adi yo patien sak-en.
46 Ay wada ngata en dakayo di mangipaneknek ay waday binmasolak?
Iwed met. Mo tet-ewa ngarud di ibagak, apay nga adi yo patien?
47 Din an-ak en Diyos et esten da ay mannge ya mamati si ibaga na en
daida. Ngem bakenan anak si dakayo, isonga say begew ay adi yo dengngen
ya patien.”

Napateg Si Jesus Mo Si Abraham

48 Asi et kanan di Judio, “Tet-ewa baw adi din kanan mi ed idi en kaman
kan taga-Samaria† ya nadimonyo ka abe.”
49 “Bakenak nadimonyo,” insongbat Jesus, “tan daydayawek si Amak.
Ngem dakayo pay et lomaslasoy kayo.
50 Adiak pay manpaidayaw, ngem wada pay dedan di makaammo sin
kaidayawak, yan sisya met laeng di mangokom en daida ay lomaslasoy.
51 Tet-ewa nan ibagak en dakayo ay mo sinoy mamati sin ibagbagak et adi
katey.”
52 Asi et kanan di Judio, “Enggay magay dowadowa mi ay nadimonyo ka.
Natey met si Abraham, yan siya abe en daida ay mamadto, yan kanam pay
laeng en adi katey din mamati sin ibagbagam.
53 Ay siya mo napateg ka mo din ap-apo tako ay si Abraham ya din
mamadto? Natey da met am-in. Sino ngin di pangis-oam sin awak mo?”
54 Kanan aben Jesus ay sinombat, “Mo dayawek din awak ko, magay silbi
na. Ngem wada pay si Amak ay kanan yo en Diyos yo ay mangidayaw en
sak-en.

† **8:48** Din Judio et laslasoyen da di taga-Samaria yan sigaan da ay maigait en daida. Isonga din kanan da en kaman taga-Samaria si Jesus et pamis-oy da en sisya.

55 Adi yo inam-ammoan sisya, ngem mo sak-en pay et ammok. Mo kanak
koma en adiak ammos sisya, isoek si dakayo ay makaetek. Ngem ammok
dedan yan patiek din kanana.
56 Peteg di layad Abraham ay ap-apo yo, tan namnamaena ay ilaena din
inmaliak sina, yan tet-ewa ay naipaila en sisya et nanragsak."
57 Kanan di Judio, "Maga pay di limapolo ay tawen mo. Ay siya mo inilam
si Abraham?"
58 Kanan aben Jesus, "Dadlon tet-ewa nan ibagak en dakayo ay sin daan
bomalaan Abraham, nawawadaak."
59 Asi da et pomanidit si bato ta pigpigen das sisya, ngem nanlingeb‡ si Jesus
yan kinmaan sin Timplo.

9

Din Nangagasan Jesus Si Lalaki Ay Nangibelas Godab Na

1 Sin nandad-anan Jesus, inila nay lalaki ay naianak ay nagodab.
2 Din papasolot Jesus et pinoot da en sisya, "Apo maestro, sinoy nakin basol
sin nagodaban din lalaki ay doy? Ay din nakin anak en sisya ono sisya ay
mismo?"
3 "Bakenan basol di nangodab en sisya. Baken aben basol di nakin anak en
sisya. Naamag di en sisya ta say maipaila din panakabalin Diyos ay mangaan
sin godab na," kanan Jesus ay sinombat.
4 "Masapol ay amagen tako din inpaamag di nangibaa en sak-en tan
kaagawan pay laeng, laydena ay kalien, wada pay laeng di waya tako. Tan
awni et malabi et magay iyat tako ay mangamag.
5 Ngem nay wadaak pay laeng isnan lobong, et kamanak silaw ay maning-
gaw si ipogaw."
6 Sin nangwanian Jesus sidi, tinogpaanay lota et inamag nas pitek. Asi na
in-aplos sin matan di nagodab
7 yan kanana, "En ka mandaop sin nanabyeng ay posong ed Siloam." (Din
olog di Siloam et naibaa.) Idi inmey din nagodab et nandaop, makaila et pag
somaa.
8 Sin nangilaan di katokmang na ya din nangil-ila en sisya sin nanpalpal-
imosana ed idi, kanan da en, "Ay baken si naey aya din tomotokdos di si
kanayon ay manpalpalimos?"
9 "Siya sa yan," kanan di odom.
Ngem di odom pay et kanan da, "Baken met, ngem sana ay is-iso na."
Asi et kanan din lalaki, "Sak-en adi di."
10 Asi da et pooten en sisya ay nangwani, "Yan nay ay makaila ka ed wani
mo?"
11 Kanana ay sinmongbat, "Din doy manngadan si Jesus et nan-amag si
pitek, asi na pay in-aplos sin matak yan kanana en, 'Emey kad Siloam ta en
ka mandaop.' Enak ngarud nandaop, et pag maibolinasnasan matak."
12 Asi da et kanan, "Intoy kad-ana?"
"Toan adi," insongbat na.

Din Namistigalan Di Fafariseo Sin Sigod Ay Nagodab

13 Idi siya di, in-ey da din lalaki ay sana sin Fafariseo.
14 Tan agew ay pan-ibbayan di nangamagan Jesus si pitek ay nangaan sin
godab na.

‡ **8:59** Di esa abe ay kaiologan nina sin Griego et: *...nalingban si Jesus*…

15 Pag pooten din Fafariseo mo sinoy naamag en sisya, pag makaila. Kanan
din lalaki, “Waday in-aplos na ay pitek sin matak, asiak en daopan, et nay
makailaak.”
16 Isonga kanan di odom ay Fafariseo, “Adi met inbaan Diyos din ipogaw
ay doy, tan adi na tongtongpalen din linteg maipanggep sin agew ay pan-
ibbayan.”
Dowan et kanan di odom, “Aw kayman, ngem mo nakabasol iman di,
ay siya mo makaamag si nakaskasdaaw ay sinyal ay kaman dadi?” Et
nankinontra da.
17 Idi siya di, pinoot da kasin sin lalaki ay doy, “Sik-a pay, sinoy kanam
maipanggep en sisya, tan sik-a dedan di nakin matas naibolinasnasan?”
“Mamadtos sisya,” insongbat na.
18 Ngem sigaan pay din papangolon di Judio ay mamati ay din doy lalaki ay
makaila ed wani et naianak ay nagogodab mo adi da pooten agan-o sin nakin
anak en sisya. Isonga inpaayag das daida
19 et inbagaan da, “Ay si naey din anak yo ay kanan yo en nangibelas godab
na? Mo siya, intoy inyat na pay ay makaila ed wani?”
20 Sombat pay din nakin anak, kanan da en, “Aw yan, anak mi adi sa et tet-
ewa ay nagodab sin binmalaana.
21 Ngem mo maipanggep sin makailaana ed wani, adi mi ammo mo sinoy
nangaan sin godab na ya mo intoy inyat na ay naamag. Sisya di panpootan
yo, tan nakay et ammo na ay sombat.”
22-23 Say kanan da di, tan emegyat da sin papangolon di Judio. Tan enggay
tinotolag da ay mo sinoy mangwani en Messias si Jesus, adi maibilang sin
gagait na ay Judio.
24 Pag ipaayag kasin din papangolon di Judio din nagodab et kanan da en
sisya, “Isapatam en Diyos ay ibagam di tet-ewa, tan mo din doy nangagas en
sik-a et ammo mi ay nakabasol ay ipogaw.”
25 Kanan pay din lalaki, “Toan adi mo nakabasol sisya. Din ammok anggoy
et nagodabak ed idi yan nay makailaak ed wani.”
26 “Aw, ngem intoy inyat na pay ay nangaan sin godab mo? Sinoy inamag
na?” kasin dan pinoot.
27 “Enggay inbagak met, ngem adi yo patien. Apay nga layden yo ay
dengngen kasin? Ay layden yo abe ay manbalin si pasolot na aya?” kanana
ay sinombat.
28 Pag dan iyewen sisya ay nangwani, “Wo, sik-a od abe di pasolot din
ipogaw ay doy. Mo dakami pay et pasolot en Moses.
29 Tan ammo mi ay nginalat Diyos si Moses, ngem mo maipanggep din
ipogaw ay doy, adi mi pay ammo olay din napoana.”
30 Asi et sinongbatan din lalaki, “Ado paabe na! Adi yo ammo din napoana,
yan sisya di nangaan sin godab ko.
31 Ammo tako met ay adi dengngen Diyos di ibagbagan di nakabasol mo
adi din mandayaw en sisya ay man-am-amag si laydena.
32 Nanipod sin nanlogian di lobong, maga met di nadamag ay ipogaw ay
nangaan si godab di nangibalas godab na.
33 Mo doy ya baken napo en Diyos sisya, adi met makaamag si kaman nina.”
34 Pag da aben kanan ay sinombat, “Dadlon kan nakabasol nanlogi sin
napkeam yan kanam pay laeng en itdoam si dakami?” Pag da et keddengan
ay adi maibilang sin gagait na ay Judio.
35 Idi nadamag Jesus ay say inyat da di sin nagodab, ena dinteng et kanana
en sisya, “Ay mamati ka sin Anak di Ipogaw?”

36 “Apo, ibagam kod mo sinos sisya ta say mamatiak en sisya,” insongbat
na.
37 Pag kanan Jesus, “Nay il-ilaem sisya, tan sisya nan makingalngalat en
sik-a.”
38 Asi kanan din lalaki, “Apo, mamatiak.” Et nandokmog ay mandayaw en
sisya.
39 Idi siya di, pag kanan Jesus, “Inmaliak isnan lobong ta mailasinan di
nangin ammo en Diyos sin adi nangin ammo. Mo din adi nangin ammo en
Diyos et maiarig si nagodab, kaanek di godab da. Ngem din mangwani pay
en ammo das Diyos, ipailak ay nagodab da pay laeng.”
40 Wada da di Fariseo sin kad-an Jesus ay nannge sin inbaga na, yan kanan
da en sisya, “Ay laydem ay kalien aya en nagodab kami abe?”
41 Songbatan pay Jesus yan kanana, “Aga, tan mo doy ya nagodab kayo,
maga koma di basol yo. Ngem gapo ta kanan yo en makaila kayo, deda san
basol yo.”

10

Maiarig Si Jesus Sin Siged Ay Mangay-ayowan Si Karnero

1 Pag nan kanan ay nangiarig, “Tet-ewa adi nan ibagak en dakayo. Mo
waday kodalan di kakarnero yan adi senggep di ipogaw sin kosto ay segpan
mo adi et komalab sin alad, mangakew ya tollisan di.
2 Tan din mangay-ayowan sin kakarnero et senggep sin kosto ay segpan.
3 Sisya di pasgepen di gowardiya, et ayagana din kakarnero ay oka na. Mo
ingad-ana pay si daida, maimatonan da din kali na et omonod da en sisya mo
bomala da.
4 Mo bomala da pay am-in, ipango nas daida, et sisya di onoden da, tan
ammo da din kali na.
5 Ngem adi da onoden di mangili mo adi et itagtagan da, tan adi da
maimatonan din kali na.”
6 Say dinad-at Jesus di en daida ay nangiarig, ngem adi da inawatan din
laydena ay kalien.
7 Siya di, kasin kanan Jesus ay nangiarig, “Tet-ewa adi nan ibagak en
dakayo ay sak-en di segpan di karnero.
8 Din am-in ay nangon-ona mo sak-en ay nangibagabagas etek et daida di
mangakew ya tollisan. Ngem laton ay adi pinatpati di karnero.
9 Sak-en di segpan. Mo sinoy senggep ay mandan en sak-en et maisalakan.
Maiarig si karnero ay senggep dowan bomala ay en man-alab.
10 “Di panggep di mangakew et en mangakew ono gandat ay manpese ono
mansida si karnero et anggoy. Sak-en pay et inmaliak ta magon-od koman di
ipogaw di sigesiged ay biyag ay magay kolang na.”
11 Kanan aben Jesus ay nangiarig, “Sak-en di siged ay mangay-ayowan si
kakarnero ya mangisalakan en daida, olay mo say kateyak.
12 Mo din owat nalagboan ay manpaspastol si karnero, mo tamangena di
maangat ay animal ay omali, taynana din karnero et tomagtag, tan baken
sisya di kosto ay mangay-ayowan ay akin oka sin karnero. Mo bomala pay
din maangat ay animal, katenan odom dowanan pansisianen odom.
13 Et siya nay gapo na ay tomagtag din nalagboan ay sana, tan owat
nalagboan et adi na banolen din kakarnero.
14-15 Ngem sak-en pay di siged ay mangay-ayowan. Tan din pan-
iinammoan mi sin karnerok et iso na sin pan-inammoan mi en Amak. Sak-en
abe di matey ta way iyat di karnerok ay matago.

16 Wada abey kakarnerok ay adi naitapi sin kodalan ay nay.* Siyatak aben
ayagan si daida ta omali da et dengngen dan kalik. Asi da manbalin si esa ay
sinkabeweg et es-esa di mangay-ayowan en daida.
17 "Si Amak et laylaydenas sak-en, tan idawat kon biyag ko ta asiak kasin
matago.
18 Maga met di mamse en sak-en mo baken sak-en di akin nemnem, tan
waday kalebbengak ay mangidawat sin biyag ko ya wada abey kalebbengak
ay taolien. Tan siya na di inbilin Diyos en sak-en."
19 Pag kasin mankinontra din Judio begew din kanan Jesus ay sana.
20 Tan ad-ado da ay nangwani, "Binogen di dimonyos sisya! Apay ngarud
ay layden yo pay laeng ay mannge?"
21 Dowan kanan di odom, "Ay siya mo say iyat di nadimonyo sa ay mankali?
Ay mabalin aya ay kaanen di dimonyo di godab di ipogaw?"

Din Nanigaan Di Judio en Jesus

22 Sin pinag-aandap, wada di fiesta ay makwani en Kaidatonan di Timplo
ed Jerusalem. Idi dinmateng din fiesta ay doy,
23 wadas Jesus ay mandaddad-an sin lak-am di Timplo ay makwani en
Tambobong en Solomon.†
24 Inalibongbongan di Judio yan kanan da, "Ay ken pay omando san
panlingbalingbam si maipanggep en sik-a? Idoritsom man mo sik-a din
Messias."
25 Songbatan pay Jesus yan kanana, "Enggay inbagak yan, ngem adi yo met
patien. Din nakaskasdaaw ay inam-amag kos kalebbengan Amak et siya da
di mangipaneknek en sak-en.
26 Ngem adi yo dedan patien, tan baken kon karnero si dakayo.
27 Tan din karnerok et maimatonan da din kalik ya ammok abe si daida.
Isonga sak-en di onoden da,
28 et iyaak daida si biyag ay eng-enggana. Adi da polos kaisian en Diyos, et
maga abe di makapos en daida en sak-en.
29 Tan si Amak ay nangitalek en daida en sak-en di kapatgan si am-in.‡
Maga di makapos en daida sin pangay-ayowanan Diyos Ama.
30 Tan dakami en Diyos Ama et es-esa kami."
31 Siya et di kasin nanpidit din Judio si bato ta ipigpig da en sisya.
32 Isonga kanan Jesus en daida, "Ad-adoy inpailak en dakayo ay siged ay
say inpaamag Amak en sak-en. Sino ngin en da nay ay inamag ko di begew
si pamigpigan yon sak-en?"
33 Sinongbatan pay din Judio ay kanan da, "Baken din siged ay inam-amag
mo di gapo si pamigpigan mi en sik-a mo adi et din nanglaslasoyam en Diyos.
Owat kan ipogaw dedan, ngem sana ay inis-om din awak mo en sisya."
34 Kanan pay Jesus, "Ngem wada pay dedan di inpaisolat Diyos ay kanan
yo en linteg yo maipanggep si papangolon di Judio ed idi ay kanana, 'Sak-en
ay Diyos et inbagak ay didiyos kayo.'§
35 Din inpaisolat Diyos ay sana et adi met mabalin ay mawaswas. Mo
didiyos ngarud di inngad-an Diyos en da doy ay ipogaw ay nankalkaliana,
36 apay nga kanan yo en is-ok din awak ko en Diyos mo kanak en sak-en di
Anak na? Tan sak-en di dinotokan ya inbaa na isnan lobong.

---

* **10:16** Din karnero ay inbagbagan Jesus isna et din kaipoipogaw ay baken Judio ay makwani en Gentil. † **10:23** Din Tambobong en Solomon et annawa ya nakayang ay pansidsidoman di ipogaw. Din tokod na et dandani ay sinpo ya dowa ay metro di kakayang da. ‡ **10:29** Din kananas odom ay manuskrito sin Griego et: *Tan din intalek Amak en sak-en di kapatgan si am-in.* § **10:34** Salmo 82:6.

37 Mo adiak koman am-amagen din nakaskasdaaw ay inpaamag Diyos en
sak-en, olay adi yo pomati.
38 Ngem mo say amagek dadi, say kaawisan yo koma ay mamati olay mo
adi yo patien din kankanak, ta say dadlon yon ammoan ay wadas Amak en
sak-en ya wadaak abe en sisya."
39 Siya et di kasin dan pinadas ay manpap en Jesus, ngem inlisianas daida.
40 Asi pag mantaoli sin demang di ginawang ay Jordan sin kad-an di
nanbonbonyagan Juan ed idi, et say nanteana.
41 Ad-adoy ipogaw ay emeemey en sisya. Kanan da en, "Magay inamag
Juan si nakaskasdaaw ay sinyal, ngem tet-ewa pay dedan di am-in ay inbaga
na maipanggep en naey."
42 Et ad-ado da ay namati en sisyas di.

11

Din Nateyan Ya Kasin Natagoan Lazarus

1-2 Waday siag-i ay omili ed Betania ay da Maria en Marta ya si Lazarus. Si
Maria ay nay di awni et mangisoyat si bangbanglo sin dapan Apo Jesus ta asi
na ponasan sin book na. Si Lazarus pay et mansaksakit.
3 Siya di inbaan da Maria en Marta di en mangipadamag en Jesus, "Apo,
mansakit din laylaydem ay gayyem mo."
4 Sin nanngean Jesus sidi, kanana, "Din sakit na ay doy et adi mantongpal
sin kateyana mo adi et napasamak na ta say maipaila din panakabalin Diyos
ya mabigbig abe din kinadiyos ko ay Anak na."
5 Si Jesus et laylaydena din siag-i ay doy.
6 Ngem olay mo siya di, sin nanngeana ay mansakit si Lazarus, adi inmey,
dowa ay agew pay di nanteana sin kad-ana.
7 Asi na pag kanan sin papasolot na, "En tako kasin ed Judea."
8 "Ngem Apo maestro, magay bayag na din istay pamigpigan di Judio en
sik-as di, yan sana ay mantaoli tako pay laeng?" insongbat da.
9 Kanan pay Jesus ay nangiarig, "Laton, maga pay laeng di mapasamak en
datako tan sinpo ya dowa ay oras di kaagawan, ay baken siya? Mo mandan
di ipogaw sin kaagawan, adi maisokba, tan maila din danan.
10 Ngem mo din labi di pandanana, maisokba, tan mabolinget ya maga en
sisya di silaw."
11 Pag nan itoloy ay mangwani, "Naseseyep din gayyem tako ay si Lazarus.
Enak bangonen."
12 Asi et kanan din papasolot na, "Apo, mo naseseyep et mayat, tan
mailatonan."
13 Say inbaga da di, tan kanan da en naseseyep si Lazarus tet-ewa, ngem di
layden Jesus ay kalien et natey.
14 Siya di, indoritson Jesus din kali na ay nangwani, "Natey si Lazarus,
15 ngem naragsakak pay dedan ay magaak sidi sin nateyana, tan awni et
pomigsa di pammati yo begew sin ilaen yo. May, en tako ngarud sin kad-
ana."
16 Asi et kanan Tomas ay nabdayan si Singin sin gagait na ay pasolot, "Siya,
en tako iman ta olay makikatey tako en Jesus."
17 Somawang pay da Jesus ed Betania, inammoana ay nakap-at si Lazarus
ay naiponpon.
18 Ed Betania ay nay, asag-en ed Jerusalem, emey ay tolo ay kilometro di
kaaddawi na.
19 Isonga ad-adoy inmey ay Judio ay en mangliwliwa en da Marta en Maria.

20 Idi nadamag Marta ay wadas Jesus ay omal-ali, ena inabat, ngem
nataynan si Maria ay tinmotokdo sin beey da.
21 Kanan Marta en sisya, “Apo, mo wada kas na ed idi, adi koman natey din
agi mi.
22 Ngem ammok pay dedan ay olay ed wani, mo sinoy kedawem en Diyos
et idawat nan sik-a.”
23 Kanan Jesus, “Matago kasin din agi yo.”
24 “Aw met kayman,” kanan aben Marta. “Ammok ay matago kasin sisya
sin kasin katagoan di am-in ay natey sin kaodian ay agew.”
25 Asi et kanan Jesus, “Sak-en di manago si natey. Sak-en di mangidawat
si biyag. Mo sinoy mamati en sak-en, olay mo matey, matago met laeng ay
eng-enggana.
26 Yan da sana ay matago ay mamati en sak-en et adi da polos kaisian en
Diyos. Ay patiem na?”
27 “Aw, Apo,” insongbat na. “Patiek ay sik-a din sinsin-ed mi ay omali sinan
lobong. Sik-a din Messias ay Anak Diyos.”
28 Asi pag mantaolis Marta ed beey da yan kanana en iyogtana ay man-
giayasak, “Maria, wada din Maestro yan ipaay-ayag daka.”
29 Sin nanngean Maria sidi, kapika et ena inabat,
30 tan wada pay laeng si Jesus sin benget di ili ay sin nangabtan Marta en
sisya.
31 Din Judio pay ay wada sin beey ay mangliwliwa en da Maria, idi inila das
sisya ay mandaldalas ay komaan, inonod da, tan kanan da en mo emey sin
naiponponan Lazarus ta en man-oga.
32 Somawang pay si Maria sin kad-an Jesus, kadokmog sin sangoanana yan
kanana, “Apo, mo wada ka komas na ed idi, adi koman natey din agi mi.”
33 Idi inilan Jesus ay man-anog-og da Maria ya din nakiey ay Judio, peteg
ay mansakit ya nariribokan di nemnem na,
34 et kanana, “Intoy nangiponponan yo?”
“En tako ilaen, Apo,” insongbat da.
35 Yan pag manlolowas Jesus.
36 Asi kanan din Judio, “Ilan yo kadin kadakdaken di layad na en sisya.”
37 Ngem kanan di odom, “Mo inagasana din doy nagodab, ay maga ngata
di mabalin ay inamag na ta adi koman natey si Lazarus?”
38 Et palalo kasin ay mansakit nemnem Jesus. Pag somag-en sin naiponpo-
nan Lazarus ay liyang ay naenban si bato.
39 “Kaanen yo din bato,” kanan Jesus.
“Ngem Apo, enggay adi ay man-agob, tan nakap-at ay naiponpon,” insong-
bat Marta.
40 Kanan pay Jesus, “Ay tan niliw-am din inbagak en sik-a ay mo mamati
ka, ilaem din panakabalin Diyos?”
41 Et kinaan da din bato. Asi tangaden Jesus ed langit yan kanana, “Ama,
man-iyamanak tan dinngem sak-en.
42 Ammok ay dengngem sak-en si kanayon, ngem say ibagak sa begew din
naey da ay ipogaw ta say patien da ay sik-a di nangibaa en sak-en.”
43 Pag nan kanan ay nangibogaw, “Ay Lazarus, bomala ka!”
44 Et binmala din natey ay nabotibotan si lopot din takkay ya siki na ya
nabedbedan abe din ropa na. Pag kanan Jesus en daida ay wadas di, “Obaden
yo san naibotibot ta way iyat na ay somaa.”

Din Nanganapan Di Judio Si Iyat Da Ay Mamse En Jesus (Mat. 26:1-5; Mar. 14:1-2; Luc. 22:1-2)

45 Idi siya di, din ad-ado ay Judio ay nakiey en da Maria ay nangila sin
inamag Jesus ay doy et namati da en sisya.
46 Ngem di odom pay et inmey da sin Fafariseo ay en nangipadamag sin
inamag Jesus.
47 Idi siya di, din Fafariseo ya din papangolon di papadi et inpaayag da
din odom ay papangolon di Judio yan kanan da, “Intoy iyat tako pay, tan din
ipogaw ay doy et ad-adoy nakaskasdaaw ay inam-amag na.
48 Mo baybay-an tako, mamati am-in di ipogaw en sisya. Adi pay omali din
taga-Roma ay mangituray en datako, et bakasen da din Timplo tako ay nay
ya siya abe sin ili tako.”
49 Ngem asi et si Caifas ay din kangatoan ay padi sin siya di ay tawen et
kanana, “Maga polos di ammo yo.
50 Maawatan yo koma ay agpos mo matey di esa ay ipogaw ta matago din
kakailiana mo din matey tako am-in ay man-ili.”
51 Din inbagan Caifas ay nay et baken napo sin bokbokod na ay nemnem,
ngem gapo ta sisya di kangatoan ay padi, inpaipadton Diyos en sisya ay
matey si Jesus ta say matago di kakailiana ay Judio.
52 Ya baken din kakailiana ay Judio anggoy mo adi et am-in ay anak Diyos
ay man-ili sin kailiili ta say panbalinenas daida si es-esa ay pamilya.
53 Et manlogi sin agew ay doy, inan-anap din papangolon di Judio mo intoy
iyat da ay mangipapse en Jesus.
54 Idi siya di, adi nanpappailas da Jesus sin kaipoipogaw ed Judea mo
adi et kinmaan das di et inmey da ed Epraim, esa ay ili ay asag-en sin
kadondontogan. Et say nantean da Jesus ya din papasolot na.
55 Ngannganí din fiestan di Judio ay makwani en Nalabas. Isonga ad-ado
di nantikid ed Jerusalem ay napo sin barbaryo ta tongpalen dan ogali da ay
masapol ay man-ames da ta asi da pay mabalin ay makifiesta.
56 Din ipogaw ay nay et inanaanap das Jesus, et sin nasinsinopan da sin
Timplo, nan-asibaga da, “Sinoy kanam? Adi ngin omalis sisya ay makifi-
esta?”
57 Tan din papangolon di papadi ya Fafariseo et inbilin da ay mo sinoy
nakin ammo sin kad-an Jesus et ipadamag na koma en daida ta depapen da.

12

Din Nangisoyatan Maria Si Bangbanglo Sin Dapan Jesus (Mat. 26:6-13; Mar. 14:3-9)

1 Idi kolang di enem ay agew sin domatngan di fiesta, inmey da Jesus ed
Betania ay ilin Lazarus ay din tinagon Jesus sin nateyana.
2 Nan-oto das kanen da ay nanangaili en Jesus, et si Marta di nandondono.
Si Lazarus pay et nakiokob en da Jesus.
3 Idi siya di, inan Maria di kagodwan di litro ay natanig ay nardo ay esay
kanginaan ay bangbanglo. Et insoyat na sin dapan Jesus dowanan ponasan
sin book na. Et napno din beey si banglo na.
4 Asi et si Judas Iscariot ay pasolot Jesus ay awni et manglipot en sisya et
kanana,
5 “Apay! Nailako koma din bangbanglo ay nay ta maidawat sin nabiteg, tan
manbanol si piga ay libo.”*
6 Say kanana di baken gapo ta insaksakit na di nabiteg mo adi et gapo ta
mangakew. Tan sisya di makaammo sin pilak dan da Jesus, et ogali na ay
kolakolangana.

* **12:5** Din kanana sin Griego et: *toloy gasot ay denario* ay banol di toloy gasot ay poldiya.

7 Asi et songbatan Jesus si Judas yan kanana, “Bay-am sisya, tan indodolina
din bangbanglo ay nay ta say mangon-ona ay mailalana sin awak ko para sin
kaiponponak.
8 Mo di nabiteg et kanayon ay wada da sin kad-an yo, ngem mo sak-en pay,
bakenak wadas kanayon en dakayo.” |12:8
9 Nadamag di ad-ado ay Judio ay wadas Jesus ed Betania, isonga inmey das
di. Ngem baken begew si Jesus et anggoy di inmeyan da, mo adi et ta ilan da
abes Lazarus ay tinago na.
10 Isonga din papangolon di papadi et nantotolag da ay peslen da abes
Lazarus,
11 tan begew en sisya, ad-adoy Judio ay naisian en daida ta mamati da en
Jesus.

Din Nanaydayawan Di Kaipoipogaw En Jesus Sin Inmeyana Ed Jerusalem (Mat. 21:1-11; Mar. 11:1-11; Luc. 19:28-40)

12 Sin napat-a, nadamag din ad-aad-ado ay makifiesta ay somawsawang si
Jesus ed Jerusalem.
13 Et nan-a das pangan di palma† ta en da abten dowan dan ibogbo-
gaw, “Madaydayaw si Diyos! Mabindisyonan koma nan inbaan di Apo ay
panakaawak na!‡ Nagasat nan Ari tako sinan ed Israel!”
14 Nangabayo si Jesus sin anak di dangki ay inpaiali na. Et say tinmet-
ewaan din inpaisolat Diyos ay kanana,
15 “Dakayo ay taga-Jerusalem, adi kayo emegyat, tan nay omal-ali din Ari yo
ay nangakabayo si anak di dangki.”§
16 Din papasolot Jesus et daan da pay maawatan din olog di napasamak
ay nay. Siyat mantaolis Jesus ed langit, asi da nemnemen ay siya na din
natongpalan di inpaisolat Diyos maipanggep en sisya yan daida met laeng
di nangamag sin natongpalana.
17 Din ad-ado ay ipogaw ay nangila sin nangayagan Jesus en Lazarus ay
binmala sin liyang sin nanagoana en sisya et inpidwapidwa da ay nangi-
padamag sin inila das di.
18 Isonga ad-ado di en nangabat en Jesus, tan dinamag da din doy nakaskas-
daaw ay sinyal ay inamag na.
19 Siya di, nan-asibaga din Fafariseo, “Ilan yo kadi, naabak tako! Tan am-in
ay ipogaw et nanbalin das pasolot na.”

Din Nangipadtoan Jesus Sin Kateyana

20 Wada da abey baken Judio ay Griego ay en nakifiesta ed Jerusalem ta
dayawen das Diyos.
21 Inmey dan Felipe (ay taga-Betsaida ay esay ili ed Galilea) yan kanan da
en sisya, “Apo, makingalat kami kod en Jesus.”
22 En inbagan Felipe en Andrew, et pag dan mankoyog ay en mangibaga en
Jesus.
23 Kanan Jesus, “Enggay dinmateng din timpo ay sak-en ay Anak di Ipogaw
et maidayawak sin kateyak.
24 Kaman din maamag si bin-i. Tan tet-ewa nan ibagak en dakayo ay mo
adi mais-ek di esa ay bin-i ta say madonot ya somimit, komakaman ay es-esa.
Ngem mo mais-ek ya madonot, asi somimit et manlames si ad-ado.

|12:8 **12:8** Deuteronomio 15:11. † **12:13** Kalasin di kaiw sin ilin di Judio ay kaman niyog di payak na. Din payak na et in-ap-ap da di odom sin kalsada ya inwasawas day odom ta say pandayaw da en Jesus. ‡ **12:13** Salmo 118:26. § **12:15** Zekarias 9:9. Ogalin di ari ed idi, mo omasag-en da si esa ay ili ta gobaten da, nangakabayo das kabayo. Ngem mo siged di nemnem da sin man-ili ay sana, nangakabayo das dangki.

25 Mo banolen di ipogaw din biyag na, matey pay dedan. Ngem mo ibilang
na ay baken nabanol di biyag na isnan lobong, awni et matago ay eng-
enggana.
26 Mo sinoy mansilbi en sak-en, masapol ay sak-en di itoltoloy na ay onodan
ta say din kad-ak et siya abey kad-ana. Yan din sana ay mansilbi en sak-en et
dayawen Amak sisya."
27 Pag itoloy Jesus ay mangwani, "Nay nariribokan di nemnem ko. Sino
ngata di ikararag ko en Amak? Ay kanak ngin en ilisi nas sak-en sin kateyak?
Aga, tan say panggep ko ay inmalis na et ta sagabaek am-in dana."
28 Pag nan kanan en Diyos, "Ama, ipailam kod din kinadiyos mo ta say
madayaw din ngadan mo."
Et wada di kali ay napod langit ay kanana, "Enggay inpailak et ipailak
kasin."
29 Din kaipoipogaw ay pinmipika sidi et dinnge da abe din kali. Ngem
kanan di odom en nankido dowan pay kanan di odom, "Nginalat di anghel
sisya."
30 Asi et kanan Jesus en daida, "Din sana ay kali ay dinnge yo et baken
naikali para en sak-en mo adi et para en dakayo.
31 Tan nay dinmateng din timpo ay kaokoman di ipogaw isnan lobong. Ed
wani abe di maabakan Satanas ay din ap-apon di ipogaw ay adi mamati.
32 Tan mo maikayangak, awisek am-in ay ipogaw ta mamati da koman sak-
en."*
33 Say kanan Jesus di ta ipaammo na di iyat na ay matey.
34 Asi et kanan din kaipoipogaw, "Apay ngin ay kanam en masapol ay
maikayang din Anak di Ipogaw? Tan din inpaisolat Diyos ay naitdo en
dakami et kanana en matagotago din Messias ay eng-enggana.† Sino ngin
pay san Anak di Ipogaw?"
35 Pag kanan Jesus ay nangiarig, "Baken mabayag di kawadan di silaw en
dakayo. Onoden yo ngarud din nasilawan ay danan agpiya et wada pay laeng
din silaw en dakayo tan into et ya mabolingetan kayo. Tan din mandan sin
mabolinget et adi na ammo din emeyana.
36 Mamati kayo ngarud sin silaw agpiya et wada pay laeng en dakayo ta
say manbalin kayos ipogaw ay nasilawan di nemnem na." Sin nangwanian
Jesus sidi, tinaynanas daida et en nanlingeb.
37 Olay mo ad-adoy nakaskasdaaw ay sinyal ay enggay inpappailan Jesus
en daida, adi da pay laeng namati en sisya,
38 ta say matongpal din inpadton Isaias ay kanana,
"Apo, apay nga at-atik anggoy di namati sin inbagbaga mi? Apay nga at-atik
di nangawat sin inpail-ilam ay panakabalin mo?"‡
39 Din begew ay adi da mabalin ay namati et siya abey insolat Isaias ay
kanana,
40 "Ginodab Diyos si daida ya pinakenteg na di nemnem da tan into et mo
makaila ya makaawat da yan sangoen das sisya ta agasanas daida."§
41 Say kanan Isaias di tan naipaila di kinadiyos Jesus en sisya ed idi, yan si
Jesus met laeng din inbagbaga na.
42 Ad-ado pay dedan di papangolon di Judio ay namati en Jesus. Ngem adi
da inpodpodno din pammati da begew din egyat da ay dosaen din Fafariseo
si daida ay adi kaibilang sin gagait da ay Judio.
43 Tan say banolen da din pandayawan di ib-a dan daida mo din pan-
dayawan Diyos.

---

* **12:32** Juan 3:14-15. † **12:34** Salmo 110:4; Isaias 9:7; Ezekiel 37:25; Daniel 7:14. ‡ **12:38** Isaias 53:1. § **12:40** Isaias 6:10.

44 Idi kasin nankalis Jesus sin kaipoipogaw, inpigsa na ay nangwani, “Mo
sinoy mamati en sak-en, baken sak-en anggoy di pinati na mo adi aben din
nangibaa en sak-en.
45 Mo ilaenas sak-en, il-ilaena abe din nangibaa en sak-en.
46 Inmaliak ay kaman silaw isnan lobong ta mo sino da di mamati en sak-en
et adi da mantettee sin mabolinget.
47 “Mo din mannge sin kalik ngem adi na patpatien et baken sak-en di
mangokom en sisya. Tan adiak inmalis nan lobong ay mangokom si ipogaw
mo adi et ta isalakan kos daida.
48 Ngem wada pay di mangokom sin ipogaw ay manigaan en sak-en ay adi
mangawat sin kankanak. Tan din nay inbagbagak ay mismo di mangeddeng
en sisya sin kaodian ay agew.
49 Tan adiak inbaga dana si bokbokod ko mo adi et si Amak ay nangibaa en
sak-en di nangibilin sin kaliek ya siya abe sin iyat ko ay mangikali.
50 Isonga siya anggoy di inbagbagak din inbilin Amak en sak-en, tan
ammok ay din bilina et maiturong si biyag ay eng-enggana.”

13

Din Nangowasan Jesus Sin Sikin Di Papasolot na

1 Masmas-ed din fiesta ay makwani en Nalabas, yan ammon Jesus ay
enggay dinmateng din timpo ay komaanana isnan lobong ta mantaoli en
Ama na. Nanlogi sin damo et nilaylayad nas kanayon din ipogaw na isnan
lobong. Ngem ed wani ena ipaila din kadakdaken di layad na.
2 Idi nalabi sin pangpanganan da Jesus ya din papasolot na, enggay
inpanemnem Satanas en Judas ay anak en Simon Iscariot ay sin siya di ay
labi di panglipotana en Jesus.
3 Ngem ammon Jesus ay indawat Ama na en sisya di am-in ay panakabalin.
Ammo na abe ay si Diyos di napoana ya siya abe sin pantaoliana.
4 Isonga pinmika et kinaana din tak-ep di bado na, asi man-eten si towalya.
5 Pag nan pay-an di palangganas danom et inlogi na ay mangowas sin sikin
di papasolot na dowanan ponasan sin towalya ay in-etena.
6 Datngana pay si Simon Pedro, kananan Jesus, “Apo, baken sik-a koma di
mangowas sin sikik.”
7 Kanan aben Jesus, “Adi ka maawatan ed wani din am-amagek. Awni ta
sin tapin di agew, asim maawatan.”
8 Asi et kanan Pedro, “Dakey, adim oowasan nan sikik.”
Ngem kanan Jesus, “Mo adiak owasan sikim, adi ka aben maibilang ay
pasolot ko.”
9 Asi pag kanan Pedro, “Apo, mo siya sa, baken ngarud din sikik et anggoy
di owasam, pati din takkay ya toktok ko.”
10 Pag kanan Jesus, “Din nakaames ay ipogaw et adi na masapol ay
amsen kasin din awak na tan enggay sinmiged. Owat din siki na anggoy di
maowasan koma. Yan dakayo et kinmagam-is kayo, ngem baken kayon am-
in.”
11 Say kanana di en baken dan sinmiged am-in, tan inaammo na mo sino
di manglipot en sisya.
12 Makdeng pay ay owasan Jesus din siki da, kasinan inbado din tak-ep di
bado na et nakitokdo kasin en daida. Asi na kanan, “Ay maawatan yo din
kaam-amag ko en dakayo?
13 Din pangawag yon sak-en ay Maestro ya Apo et kosto kayman di, tan siya
od ay si sak-en.

14 Mo sak-en ngarud ay apo ya maestro yo di nangowas sin siki yo, dakayo
abe et man-asiowas kayo komas siki yo.
15-16 Tan tet-ewa nan ibagak en dakayo ay baken napateg di bag-en mo din
among na, yan siya abe sin naibaa ay baken napateg mo din nangibaa en
sisya. Inamag ko nan dakayo ta say waday tadonen yo ta siya abe di iyat yo
sin gagait yo.
17 Yan gapo ta maawatan yo dana, nagasat kayo mo tongpalen yo.
18 "Baken kayon am-in sin kankanak, tan ammok di nemnem yo am-in
ay pinilik. Ngem pinilik dakayo am-in pay dedan ta say matongpal din
inpaisolat Diyos ay kanana, 'Din naiokob en sak-en et nanbalin ay kaibaw
ko.'*
19 Et siya nay ibagak en dakayo ed wani ta mo matongpal si awni, patien
yo ay sak-en din Messias.
20 Tet-ewa nan kanak en dakayo. Mo sinoy mangawat sin ibaak et awate-
nas sak-en ya siya abe sin nangibaa en sak-en."

Din Nangipadtoan Jesus Mo Sinoy Manglipot En Sisya (Mat. 26:20-25; Mar. 14:17-21; Luc. 22:21-23)

21 Sin nangwanian Jesus sidi, peteg ay mansakit di nemnem na yan kanana
sin papasolot na ay nangidoritso, "Tet-ewa nan ibagak ay waday esa en
dakayo ay manglipot en sak-en."
22 Din pasolot na et owat dan man-asisisin-eng ay nagolo di nemnem da,
tan adi da ammo mo sinoy kalkaliena.
23 Din kadiking en Jesus ay pasolot na et say laydelaydena en daida.
24 Sininyasan Simon Pedro sisya ta pootena en Jesus mo sino en daida di
kankanana.
25 Siya et di, nanwingi din pasolot ay sana en Jesus yan kanana, "Apo, sino
san manglipot en sik-a?"
26 "Din pangidawtak sin nay isiwsiw ko ay tinapay et sisya di," kanan Jesus
ay sinombat. Et pag nan isiwsiw din tinapay sin digo et indawat na en Judas
ay anak en Simon Iscariot.
27 Sin kosto ay nangawatan Judas sin tinapay, sin-gep Satanas sisya.
Pag kanan Jesus en sisya, "Dalasem! Adim taktaken san en ka amagen."
28 Din nakiookob ay papasolot Jesus et adi da ammo mo sinoy laydena ay
kalien.
29 Ngem gapo ta si Judas di makaammo sin pilak da, din wadas nemnem
di odom et ibaan Jesus sisya ay en manlakos kasapolan da sin fiesta ono ena
iyaan si pilak di nabiteg.
30 Idi nakdeng pay ay kinan Judas din tinapay, kabala. Yan enggay nalabi.
31 Idi nadipos si Judas, kanan Jesus, "Din maamag si awni en sak-en ay
Anak di Ipogaw et say maidayawak ya maidayawan aben Diyos.
32 Et mo madayaw si Diyos babaen en sak-en, dayawena abes sak-en ed
langit yan amagena ay dagos.
33 "Anan-ak ko, baken mabayag di pakiteak en dakayo. Awni et omanap
kayo, ngem ipidwak en dakayo din inbagak sin papangolon di Judio ay adi
kayo makaey sin emeyak.
34 Naey di baro ay ibilin ko en dakayo. Masapol ay manlinayad kayo. Ka-
man koman din layad ay inpappailak en dakayo di iyat yo ay manlilinayad.
35 Tan mo manlilinayad kayo, say pangammoan di am-in ay ipogaw ay
pasolot kos dakayo."

---

* **13:18** Salmo 41:9.

Din Nangipadtoan Jesus Sin Nangisaotan Pedro En Sisya
(Mat. 26:31-35; Mar. 14:27-31; Luc. 22:31-34)

36 Asi kanan Simon Pedro, “Apo, into pay san emeyam?”
Sinongbatan Jesus yan kanana, “Din emeyak et adi mabalin ay omonod ka ed wani. Ngem sin tapin di agew et siya ay omonod ka.”
37 Kanan aben Pedro, “Apo, apay ngin ay adiak makaonod ed wani? Tan nay nakasaganaak ay matey para en sik-a.”
38 “Ay siya mo nakasagana ka ay matey para en sak-en?” insongbat Jesus. “Awni kadi! Sin daan pantan-oan di kawwitan, mamitlo ka ay mangwani en adim am-ammos sak-en.”

14

Si Jesus Di Pandanan Di Ipogaw Ay Emey En Ama na

1 Asi kanan Jesus en daida, “Adi kayo madanagan, mo adi et itoloy yo ay mamati en Diyos ya mamati kayo abe en sak-en.
2 Tan ad-adoy panbeeyan di ipogaw sin pantetean Amak ed langit, yan emeyak sidi ta enak isagana di panbeeyan yo. Mo baken koman tet-ewa nan kanak en dakayo, ay siya mo say ibagak?
3 Mo maisagana pay din panbeeyan yo, asiak mantaoli ta enak ayagan si dakayo ta makitee kayo sin kad-ak.
4 Ammo yo met din danan ay emey sin emeyak.”
5 Pag kanan Tomas, “Apo, adi mi ammo din danan, tan adi mi ammo din emeyam.”
6 Asi et kanan Jesus, “Sak-en din danan, tan sak-en din poon di tet-ewa ya din mangidawat si biyag. Magay emey en Amak mo baken sak-en di pandanana.
7 Mo tet-ewa ay ammo yos sak-en, ammo yo abe si Amak. Yan manlogi ed wani, tet-ewa ay ammo yo ya inila yos sisya.”
8 Pag kanan Felipe, “Apo, ipailam ngarud en dakami si Amam ta mapnek kami.”
9 Asi et songbatan Jesus, “Felipe, nabayag ay wadaak en dakayo, yan adi ka pay laeng ammos sak-en? Di nangila en sak-en et inila nas Amak. Apay ngarud ay ibagam en ipailak en dakayo si Amak?
10 Ay adim patien ay wadaak en Amak ya wada abe si Amak en sak-en? Din kankanak en dakayo et baken napo sin nemnem ko mo adi et napo en Amak ay mantettee en sak-en. Din inam-amag ko abe et sisya met laeng di nakin amag.
11 Isonga patien yo koma din kanak en dakayo ay wadaak en Amak yan wada abe si Amak en sak-en. Et mo adi kayo mapnek sin kanak, patien yo pay koma begew din nakaskasdaaw ay inam-amag ko.
12 “Tet-ewa adi nan kanak en dakayo ay mo sino di mamati en sak-en, amagena abe din nakaskasdaaw ay inam-amag ko. Yan wada abey amagena ay nabanbanol mo da naey. Tan emeyak en Amak,
13 et mo sinoy kedawen yo begew sin nakies-esaan yo en sak-en,* amagek ta say madayaw si Amak begew en sak-en.
14 Ipidwak ay mo sinoy kedawen yo en sak-en begew sin nakies-esaan yo en sak-en, amagek.”
15 Kanan aben Jesus en daida, “Mo laylayden yos sak-en, patien yo abe din bilbilin ko.

* **14:13** Din kanana sin Griego et: *mo sinoy kedawen yo sin ngadan ko.* Di dowa abe ay kaiologan nina sin Griego et: *mo sinoy kedawen yo ay panakaawak ko* ono *mo sinoy kedawen yo begew sin talek yo sin kalebbengak.*

16 Yan kedawek en Amak ay ibaa na di maiskat en sak-en ay mamadang
en dakayo ta mantetee en dakayo ay eng-enggana. Sisya din Ispirito na ay
mangitdo en dakayos tet-ewa.
17 Di adi mamati en sak-en et adi da maawat sisya, tan adi da maimatonan
ya adi da aben ammos sisya. Ngem dakayo pay et ammo yos sisya, tan nay
mantettee sin kad-an yo et awni et wada en dakayo.
18 "Adiak taynan si dakayo ay kaman nangoso, tan mantaoliak met laeng.
19 Baken mabayag yan din adi namati en sak-en isnan lobong et adi da
omila. Ngem mo dakayo, awni et ilaen yos sak-en. Gapo ta matagoak kasin,
matago kayo abe.
20 Sin siya di ay timpo, ammo yo ay wadaak en Amak dowan kayo aben
wada en sak-en ya sak-en en dakayo.
21 Mo sino di mangigtos bilbilin ko sin nemnem na ta say patiena et sisya
di manglayad en sak-en. Yan din manglayad en sak-en et laylayden Amak.
Laylaydek abe et ipaammok en sisya din maipanggep en sak-en."
22 Asi et kanan Judas (baken si Judas Iscariot), "Apo, sinoy gapo na ay
dakami anggoy di pangipaammoam issa ay baken am-in ay ipogaw sinan
lobong?"
23 Kanan aben Jesus, "Tan din manglayad en sak-en et patiena di ibagak.
Sisya di laylayden Amak. Isonga dakami en Amak et en kami manbeey en
sisya.
24 Ngem din adi manglayad en sak-en et adi na aben patien di ibagak. Din
nay inbagbagak en dakayo et baken sak-en di nakin kali mo adi et si Amak
ay nangibaa en sak-en."
25 Pag nan itoloy ay nangwani, "Inbagak am-in dana en dakayo sin naitat-
apiak pay laeng en dakayo.
26 Ngem awni et ibaan Diyos din Ispirito Santo ay panakaawak ko ay
mamadang en dakayo. Sisya di mangitdo en dakayo si am-in ay banag, ya
ipanemnem na abe en dakayo di am-in ay inbagbagak.
27 "Adi kayo madandanagan ya emeg-egyat, tan pantalnaek di nemnem
yo. Yan din talna ay idawat ko en dakayo et baken din talna ay ibagbagan
di ipogaw isnan lobong mo adi et din talnan di nemnem ko.
28 Dinnge yo din kanak en taynak si dakayo ngem asiak mantaoli. Mo
laylayden yo komas sak-en, manragsak kayo koma, tan emeyak en Amak ay
napateg mo sak-en.
29 Siya na di ipadadaan kon dakayo ed wani ta say pomigsa di pammati yo
sin temet-ewaana.
30 "Adiak pay makingalngalat en dakayo si mabayag, tan nay omali si
Satanas ay ap-apon di ipogaw ay adi mamati. Magay kalebbengana en sak-
en,
31 ngem ipalobos ko di mapasamak ta say ammoan di am-in ay ipogaw ay
laylaydek si Amak ya es-estek ay tongpalen din am-in ay inbilina en sak-en.
May, en tako."

15

Maiarig Si Jesus Sin Poon Di Obas

1 Pag nan kanan ay nangiarig, "Sak-en di kosto ay poon di obas,* ya si Amak
di mangay-ayowan.

* **15:1** Sin Daan ay Tolag, maiarig di Judio ono polin Israel sin obas (Salmo 80:8-18; Isaias 5:1-2,7), ngem lawa di lames na tan dinokogan das Diyos, isonga baken daida di kosto ay obas.

2 Potoana di am-in ay panga ay adi manlames dowanan dalosan di waday
lames na ta say maad-ado di lames na.
3 Dakayo di panga ay enggay nadalosan begew din init-itdok ay inigto yo
sin nemnem yo.
4 Itoltoloy yo ay makies-esa en sak-en yan itoloy ko abe ay makies-esa
en dakayo. Din pangan di obas et magay iyat na ay manlames mo naisian
sin poona. Iso na en dakayo, tan magay bongan di pammati yo mo adi yo
itoltoloy ay makies-esa en sak-en."
5 Asi na inpidwa ay nangiarig, "Sak-en di poon di obas yan dakayo di panga
na. Mo sino di mangitoloy ay makies-esa en sak-en ta makies-esaak abe en
sisya et siya na di ad-adoy bongan di pammati na, tan magay kabaelan di
ipogaw ay amagen mo magaak en sisya.
6 Mo sino pay di adi mangitoloy ay makies-esa en sak-en et kaman napo-
toan ay panga ay maiwasit. Mo mango din panga ay sana, masinop da et
mapooan.
7 Ngem mo itoltoloy yo pay ay makies-esa en sak-en ya mangiigto sin kalik
sin nemnem yo ta say onodan yo, olay mo sinoy kedawen yo et maidawat en
dakayo.
8 Siya nay maidayawan Amak, mo ad-adoy bongan di pammati yo, yan siya
na abey iyat yo ay mangipaila ay pasolot kos dakayo.
9 "Laylaydek si dakayo ay kaman din pananglayad Amak en sak-en.
Itoltoloy yo ay gon-oden din nay layad ko en dakayo.
10 Say gon-oden yos kankanayon din nay layad ko dalo et mo patien yo din
bilbilin ko. Iso na en sak-en, tan patiek abe din bilbilin Amak et kanayon ay
gon-odek din layad na.
11 Siya dana di ibagak en dakayo ta say peteg di ragsak yo ay kaman din
ragsak ko.
12 "Siya na abey ibilin ko en dakayo ay manlinayad kayo ay kaman met
laeng din pananglayad ko en dakayo.
13 Siya nay kadakdak-an ay layad ay maipailan di ipogaw, mo matey ta say
matago di gagayyem na.
14 Et dakayo adi di gagayyem ko mo patien yo di bilin ko.
15 Baken baa di pangwanik en dakayo ed wani mo adi et gagayyem. Tan din
baa et adi na ammo din planon di among na, ngem mo dakayo pay et enggay
inpaammok en dakayo din am-in ay dinngek en Amak.
16 Baken met dakayo di namili en sak-en mo adi et sak-en di namili ya
nangdotok en dakayo ta en kayo man-awis si ad-ado ay ib-a yo ay mamati
ta say waday bongan di pammati yo ay komakaman si eng-enggana. Tan mo
say iyat yo di, olay mo sinoy kedawen yo en Amak begew sin nakies-esaan yo
en sak-en et idawat na en dakayo.
17 Siya na kasin di bilin ko. Masapol ay manlinayad kayo."

Din Pangiligetan Di Adi Mamati En Jesus Sin Papasolot Na

18 Kanan aben Jesus sin papasolot na, "Awni et kalkaliget di adi mamati en
sak-en si dakayo. Mo say iyat da di, adi kayo masdaaw. Nemnemen yo ay
inmon-ona ay inliliget das sak-en.
19 Mo doy ya nailobongan koma di ogali yo ay kaman din adi mamati,
laylayden das dakayo ay gagait da. Ngem nay pinilik si dakayo ta mailasin
kayo en daida ay adi mamati. Et say gapo na si pangiligetan dan dakayo.
20 Nenemnemen yo din inbagak en dakayo ay baken napateg di baa mo
din among na. Mo pinmalpaligat da, siya abe en dakayo. Mo adi da pinati
din inbagbagak, adi da aben patien di kanan yo.

21 Say amagen da am-in da naey en dakayo begew din nakies-esaan yo en
sak-en, tan adi da ammo din nangibaa en sak-en.
22 Mo doy ya adiak inmali ta enak ngalaten si daida, baken da koman basol
din adi da pamatian. Ngem ed wani, magay ipambal das basol da.
23 Din mangililiget en sak-en et kaliliget na abe si Amak.
24 Baken da koma aben basol mo adiak inpaila en daida di nakaskasdaaw
ay magay odom si nakaamag. Ngem nay inila da am-in dadi, yan kaliliget da
pay laeng si dakami en Amak.
25 Ngem siya iman, ta say temet-ewa din inpaisolat Diyos ay kanana,
‘Inliliget das sak-en ay magay gapo na.’ ”†

Din Amagen Di Ispirito Santo

26 Pag itoloy Jesus ay nangwani, “Awni et ibaak en dakayo din Ispirito ay
mapo en Amak ay mamadang en dakayo. Sisya di mangipaneknek sin katet-
ewan di maipanggep en sak-en.
27 Yan dakayo abe et paneknekan yos sak-en, tan kinmoyokoyog kayo
nanlogi ed idi.

16

1 “Inbagak am-in dana en dakayo ta adi kayo maetnga sin maamagan da
mo adi et itoltoloy yo ay mamati en sak-en.
2 Tan adi da ibilang dakayo sin gagait yo ay Judio. Sin tapin di agew
abe, waday mamse en dakayo et kanan das nemnem da en say siged di si
pandayaw dan Diyos.
3 Siya dana di amagen da tan adi da ammo si Amak ya sak-en.
4 Idadaan ko na ed wani ta sin tapin di agew yan maamag na en dakayo,
nemnemen yo ay say inbagak en dakayo.
“Adiak inbaga na en dakayo sin damo, tan dedaak sin kad-an yo.
5 Ngem ibagak ed wani, tan mantaoliak sin nangibaa en sak-en. Yan nay
ay maga en dakayo di mangipoot mo intoy emeyak mo?
6 Siya kayman, tan mansakit di nemnem yo begew din inbagak en dakayo.
7 Ngem tet-ewa pay dedan ay say pansigdan yo mo komaanak. Tan mo
adiak komaan, adi aben omali din Ispirito Santo en dakayo. Ngem mo
komaanak, ibaak sisya ay en mamadang en dakayo.
8 Sin omaliana, ipaneknek na sin kaipoipogaw ay naipaksaw da
maipanggep si basol. Ipaneknek na abe ay naipaksaw da maipanggep si
kinalinteg ko ya din pangokoman Diyos en daida.
9 Mo maipanggep si basol, ipaneknek na ay basol da din adi da pamatian
en sak-en.
10 Mo maipanggep abe si kinalinteg ko, ipaneknek na ay tet-ewa ay nalin-
tegak. Di pangammoan da et nay emeyak en Diyos Ama yan awni et adi kayo
omil-ila.
11 Mo maipanggep abe si pangokoman Diyos sin kaipoipogaw, ipaneknek
na ay enggay kineddengana si Satanas ay ap-apon di adi mamati.
12 “Ad-ado pay di adiak maibaga en dakayo ed wani, tan palalo ay naligat
di pannemnem yo.
13 Ngem olay, tan mo omali din Ispiriton Diyos ay pag tet-ewa di ibagbaga
na, sisya di mangiturong si nemnem yo ta ammoan yo di am-in ay tet-ewa.
Yan baken sisya di nakin kali, mo adi et ipaammo na din dengngena en Diyos.
Olay din maamag sin tapin di agew et siya abe di ipaammo na en dakayo.

† **15:25** Salmo 35:19; 69:4.

14 Sak-en di dayawena, tan din wadas nemnem ko et say ena ipaammo en
dakayo.
15 Inbagak ay din wadas nemnem ko et say ipaammon din Ispirito en
dakayo, tan am-in din nemnem Amak et say nemnem ko met laeng."

Din Panladingitan Ya Panragsakan Di Papasolot Jesus

16 Intoloy Jesus ay nangwani sin papasolot na, "Baken mabayag et adi
kayon omila. Ngem baken aben mabayag yan kasin kayon omila."
17 Siya di, di odom ay pasolot na et inpidwapidwa da ay nan-asipoot, "Sino
ngin di laydena ay kalien? Kanana en baken mabayag et adi tako ilaen sisya,
pag nan kanan en baken aben mabayag yan kasin takon ilaen. Yan kanana
abe en emey en Ama na.
18 Din baken mabayag ay nay, sino ngin di laydena ay kalien? Adi tako iman
maawatan."
19 Ammon Jesus ay layden da ay pooten, isonga namangpango ay nang-
wani, "Man-asipoot kayo maipanggep sin inbagak en baken mabayag et adi
kayon omila, ngem baken aben mabayag yan kasin kayon omila, ay baken
siya?
20 Tet-ewa nan ibagak en dakayo. Man-oga ya manladingit kayo dowan
manragragsak pay din adi mamati en sak-en. Mansakit adi di nemnem yo,
ngem din sakit di nemnem yo et manbalin si ragsak.
21 Kaman babai ay palalo di ligat na sin pan-anakana. Ngem mo bomala
pay din moyang, niliw-ana din ligat na, et peteg di ragsak na begew sin anak
na.
22 Iso na en dakayo, tan ed wani, mansakit di nemnem yo. Ngem sin tapin
di agew, man-asiila tako et asi kayo manragragsak. Yan din ragsak yo ay sana
et magay mangaan en dakayo.

23 "Sin siya di ay timpo, magay masapol ay pooten yo en sak-en. Tet-ewa
nan ibagak en dakayo ay mo sino di kedawen yo en Amak et idawat na en
dakayo begew sin nakies-esaan yo en sak-en.
24 Enggana ed wani, maga di kinkindaw yo begew sin sana ay nakies-esaan
yo en sak-en. Ed wani pay, komedakedaw kayo ta say maidawtan kayo ta
dadlon kayon maragsakan.

25 "Inbagbagak na en dakayo ay nangiarig. Sin tapin di agew pay, magay
odom ay pangarig si dad-atek, mo adi et idoritsok ay mangibaga en dakayo
si maipanggep en Amak.
26 Mo domateng din agew ay sana, sisya di pankedawan yo begew sin
nakies-esaan yo en sak-en. Adiak kanan en siyat sak-en di mankedaw en
sisya para en dakayo,
27 tan si Diyos Ama ay mismo et laylaydenas dakayo. Yan siya nay gapo na
ay laylaydenas dakayo, tan laylayden yo abes sak-en ya patien yo ay napoak
en sisya.
28 Si Amak di napoak ay inmali isnan lobong, yan sisya abe di pantaoliak,
tan nay komaanak isnan lobong."

29 Sin nanngean das di, kanan din papasolot na, "A, nay nalawag di
kankanam, tan idordoritsom ay adi mangibagbagas pangarig.
30 Ed wani yan, dadlon min ammo ay ammom am-in. Olay din salodsod
ay wadas nemnem di ipogaw et adi masapol ay maibaga en sik-a, tan enggay
ammom. Isonga patien mi ay napo ka en Diyos."

31 "Patien yo kayman ed wani," kanan Jesus ay sinombat,

32 “ngem nemnemen yo na. Dandani met di pansisianan yo. Esa ya esa et
emey sin beey na et maes-esaak. Ngem bakenak es-esa tet-ewa, tan wadas
Amak en sak-en si kankanayon.
33 Siya nay ibagak en dakayo ta say waday talna yo begew sin nakies-esaan
yo en sak-en. Tet-ewa kayman ay mapaligatan kayo isnan lobong. Ngem olay,
tomoled kayo, tan enggay inabak ko din lawa ay wadas nan lobong.”

17

Din Inkararag Jesus En Ama Na Para Sin Awak Na

1 Sin nangwanian Jesus isna, asi na pag tangaden ed langit yan kanana,
“Ama, enggay dinmateng din timpo ay inkeddeng mo. Ipailam din dayaw ko
ay Anak mo, ta asiak aben ipaila din dayaw mo ay Amak.
2 Tan inpolang mon sak-en di kalebbengan ay mangituray sin am-in ay
ipogaw ta idawat koy biyag ay eng-enggana en daida am-in ay intalek mon
sak-en.
3 Yan siya na di biyag ay iwed patingga na, din pangaammoan dan sik-a ay
din es-esa ay tet-ewa ay Diyos ya sak-en ay inbaam ay si Jesu Cristo.
4 Inpail-ilak isnan lobong din kinadiyos mo, tan dadlonak tinongpal din
inpaamag mo en sak-en.
5 Ed wani, Ama, mantaoliak kod en sik-a ta say kasin kan ipaila din
kinadiyos ko ay say kinadiyos ko idi wadaak en sik-a sin daan maamagan
di lobong.”

Din Inkararag Jesus Para Sin Papasolot Na

6 “Din ipogaw mo ay pinilim isnan lobong ay intalek mo en sak-en et
inpailak en daida din kinadiyos mo. Sigod ay ipogaw mos daida yan intalek
mo en sak-en. Inon-onodan da din inbagbagam,
7 et ed wani inammoan da ay sik-a di napoan di am-in ay inam-amag ko ya
inbagbagak.
8 Tan inawat da din initdok en daida ay inbagam en sak-en, et dadlon dan
ammo ay sik-a di napoak ya sik-a di nangibaa en sak-en.
9 “Di ikarkararagak et baken si daida ay adi mamati en sak-en mo adi et din
ipogaw mo ay intalek mon sak-en.
10 Tan am-in di okak et okam, yan din okam et siya met laeng ay okak. Yan
enggay madaydayawak babaen en daida.
11 Adiak itoloy ay mantetee isnan lobong mo adi et mantaoliak en sik-a.
Ngem da naey pay et mataynan da. Ama ay Nasantoan, salaknibam kod
daidas panakabalin di ngadan mo ay indawat mo abe en sak-en* ta say
kanayon ay mantimpoyog di nemnem da ta kaman din nemnem ta.
12 Idi wadaak sin kad-an da, sinalaknibak ya inayowanak si daidas panaka-
balin di ngadan mo ay indawat mo en sak-en. Et laton ay maga en daida di
naisian en sak-en powira din esa ay natodingan ay madosa, ta say temet-ewa
din inpaisolat mo.
13 “Dandani di pantaoliak en sik-a, ngem dedaak pay laeng isnan daga.
Isonga ipigsak ay mangikararag sina ta say dengngen da ta dadlon dan
maragsakan sin mismo ay ragsak ko.
14 Inpaammok en daida din inbagbagam, isonga din adi mamati en sak-
en et kaliliget da abe si daida, tan kaman dan sak-en met laeng ay baken
nailobongan di ogali da ay kaman din adi mamati.

---

* **17:11** Din naisolat sin odom ay manuskrito sin Griego et: *salaknibam kod daida ay intalek mo en sak-en si panakabalin di ngadan mo…* Siya abe sin v. 12.

15 Adiak pay kanan en kaanem si daida isnan lobong mo adi et ta salaknibam si daida en Satanas.
16 Tan kaman dan sak-en ay adi da maibilang sin ipogaw ay adi mamati.
17 Iaddawim kod daida si lawa babaen sin kalim ay tet-ewa ta say mansilbi da en sik-a si kosto.
18 Tan nay ibaak si daida sin gagait das nan lobong ay kaman met laeng di inyat mo ay nangibaa en sak-en.
19 Et idaton ko din awak ko ay matey para en daida ta say maiaddawi da tet-ewa si lawa ay mansilbi en sik-a."

Din Inkararag Jesus Para Sin Am-in Ay Mamati

20 "Baken anggoy da naey si ikararagak mo adi et olay daida abe ay mamati en sak-en begew di en da ibagbaga.
21 Ama, ikararag ko ay man-es-esa koma di nemnem da ay kaman aben din nemnem ta, ta say patien di ipogaw ay sik-a di nangibaa en sak-en. Sapay koma ta wada da en daita ay kaman met laeng din kawadam en sak-en ya kawadak en sik-a.
22 Indawat ko en daida din mismo ay kinangato ay indawat mo en sak-en ta say man-es-esa di nemnem da ay kaman daita met laeng.
23 Wadaak en daida ya wada ka abe en sak-en ta say magay kolang din pan-es-esaan di nemnem da ay sana ta say ammoan di ipogaw ay sik-a di nangibaa en sak-en ya ammoan da abe ay nan-iso di layad mo en daida sin layad mo en sak-en.
24 "Ama, laydek ay din ipogaw ay intalek mo en sak-en et maitapi dan sak-en ed langit ta ilaen da din somili ay kinadiyos ko. Siya na din kinadiyos ko ay indawat mo en sak-en tan nilaylayad mos sak-en sin daan maparsuaan di lobong.
25 "Ama ay Nalinteg, din adi mamati en sak-en et adi da ammos sik-a. Ngem sak-en pay et ammok sik-a, yan din papasolot ko ay nay et ammo da ay sik-a di nangibaa en sak-en.
26 Tan inpaammok en daida din kinadiyos mo, yan itoltoloy ko ay mangipaammo ta say manlilinayad da ay kaman din pananglayad mo en sak-en ya ta wadaak en daida."

18

Din Nadpapan Jesus
(Mat. 26:47-56; Mar. 14:43-50; Luc. 22:47-53)

1 Idi nakakararag si Jesus, binmala da ya din papasolot na et inmagadang da sin ginawang ay Kidron. Sin demang na, waday lugar ay naeskan si kakaiw ay olivo, yan say inmeyan da Jesus.
2 Si Judas pay ay manglipot en Jesus, ammo na din kad-an da, tan namin ado ay inmey da Jesus ya din papasolot nas di.
3 Et isdi di nangipangoana si sinkabeweg ay soldado ya polis di Timplo ay inbaan di papangolon di papadi ya Fafariseo. Nansilasilaw ya nan-armaarmas da.
4 Gapo ta ammon Jesus di am-in ay maamag en sisya, ena inabet daida yan kanana, "Sinoy an-anapen yo?"
5-6 "Si Jesus ay taga-Nazaret," insongbat da.
"Yan sak-en adi," kanan Jesus. Idi kanana di, kasanod da et natokang da, pati si Judas ay nanglipot en sisya ay nakipipika en daida.
7 Siya et di kasin pinoot Jesus, "Sino ngarud di an-anapen yo?"
"Si Jesus ay taga-Nazaret," kanan da.

8 “Enggay met inbagak ay sak-en,” kanan Jesus. “Et mo sak-en di an-anapen
yo, olay bay-an yo pay nan papasolot ko.”
9 Say kanana di ta matongpal din inbaga na ay iwed di malitaw en daida ay
intalek Diyos en sisya.
10 Kaoksot si Simon Pedro sin kampilana yan kabetbet en Malkus ay bag-en
di kangatoan ay padi, et nalongodan din kannawan ay inga na.
11 Kanan Jesus en Pedro, “Isiket mo sa. Ay kanam en adiak masapol ay nam-
osen di ligat ay inkeddeng Amak en sak-en?”

Din Damo Ay Nangisaotan Pedro En Jesus
(Mat. 26:69-70; Mar. 14:66-68; Luc. 22:56-57)

12 Siya et di, din sosoldado, din kapitan da ya din polis di Judio et dinpap
das Jesus et binalod dan takkay na.
13 Din damo ay nangieyan da et si Annas ay katogangan Caifas. Si Caifas di
kangatoan ay padi sin siya di ay tawen,
14 yan sisya abe di nangwani sin Judio en agpos mo matey di esa ay ipogaw
ta matago di kakailiana.*
15 Si Simon Pedro ya di esa ay pasolot Jesus et inmonod da. Din esa ay nay
et am-ammon din kangatoan ay padi, isonga inpalobos da ay makisgep en
Jesus sin bel-ayan di beey na.
16 Si Pedro pay, nataynan sin bel-ayan sin kad-an di pantew. Siya et
di, kataoli din gait na et ena ibaga sin babai ay manilsilib sin pantew mo
mabalin ay senggep si Pedro. Et inpalobos na.
17 Idi sengsenggep si Pedro, kanan din babai ay sana, “Esa kan samet ay
pasolot din ipogaw ay doy, ay baken siya?”
“Baken,” kanan Pedro.
18 Din babag-en ya gogowardiya et nanpoo das oling yan man-an-anido da,
tan teg-in. Et en nakipika si Pedro en daida ta makianido.

Din Namistigalan Di Kangatoan Ay Padi En Jesus
(Mat. 26:57-66; Mar. 14:55-64; Luc. 22:66-71)

19 Mo din kangatoan ay padi et binistigal nas Jesus maipanggep sin papa-
solot ya it-itdo na.
20 Kanan Jesus, “Kanayon met ay nan-it-itdoak ay dengdengngen di kaipoi-
pogaw, tan nan-it-itdoak sin kasinsinopan di am-in ay Judio ay sin kasinasi-
nagoga ya sin Timplo. Maga met di initdok ay inlimlimed ko.
21 Apay nga salodsodem sak-en? Pootem koma en daida ay nannannge en
sak-en, tan ammo da din inbagbagak.”
22 Sin nangwanian Jesus sidi, katampik di esa ay gowardiya ay wadas di ay
kanana, “Ay say iyat mo sa ay manongbat sin kangatoan ay padi?”
23 “Mo waday insongbat ko ay lawa, ibagam ta maammoan. Mo maga pay,
apay nga tomampik ka?” insongbat Jesus.
24 Idi siya di, inbaan Annas si Jesus ay nababalod en Caifas ay din kanga-
toan ay padi.
25 Si Pedro et wada pay laeng ay makian-anido, yan kanan da en sisya, “Sik-
a pay, esa kan samet ay pasolot na, ay baken siya?”
“Baken yan,” kanana ay nangisaot.
26 Asi et waday bag-en di kangatoan ay padi ay ton-od din lalaki ay
nilongodan Pedro di inga na. Kanana, “Ay baken sik-a din inilak ay esa ay
gait Jesus sin kad-an di kakakkaiwan?”
27 Ngem kasin insaot Pedro dowan et katan-o din kawwitan.

---

* **18:14** Juan 11:50.

Din Naipolangan Jesus En Pilato
(Mat. 27:1-2,11-14; Mar. 15:1-5; Luc. 23:1-5)

28 Makdeng pay din nabistigalan Jesus sin beey en Caifas, enggay
pomatpat-a, et in-ey din papangolon di Judio sisya sin beey en Gober-
nador Pilato. Ngem sigaan da ay senggep, tan into et mo maibilang da
ay naipakadodogis et maiparit ay makikan da sin fiesta ay makwani en
Nalabas.†
29 Siya di, binmala si Pilato et pinoot na en daida, "Sinoy darum yo sin
ipogaw ay sana?"
30 "Mo baken managbasol na, adi mi koman iali en sik-a," insongbat da.
31 Asi et kanan Pilato, "Dakayo ngarud di makaammo. Olay dakayo ay
mismo di mangokom en sisya ay maibasar sin linteg yo."
"Ngem dakami ay Judio et magay kalebbengan mi ay mangipapses
ipogaw," insongbat da.
32 Naamag na ta say matongpal din kanan Jesus maipanggep si iyat na ay
matey.
33 Siya et di kasin sinenggep si Pilato sin beey na et inpaayag nas Jesus. "Ay
sik-a din Arin di Judio?" pinoot na.
34 Kanan Jesus, "Ay napos nemnem mo din salodsod ay sana ono waday
odom ay nangibaga en sik-a?"
35 Kanan Pilato, "Ay kanam en Judioak aya? Din gagait mo ay Judio ya
din papangolon di papadi yo di nangipolang en sik-as na. Sinoy basol mo
ngarud?"
36 Songbatan pay Jesus yan kanana, "Din kinaturay ko et naitken sin
tuturay di lobong ay nay. Tan mo ariak koma isnan lobong, nakiibaw koma
di ipogaw ko en daida ay Judio ta adi da dinompap. Ngem di katet-ewa na et
baken din lobong ay nay di napoan di kinaturay ko."
37 "Isonga ari ka ngarud, ay baken siya?" kanan Pilato.
"Mo say kanam et siya," insongbat Jesus. "Yan din panggep ko ay inmali
isnan lobong ay maianak et ta ipaammok din tet-ewa. Mo sino di mamanol
si tet-ewa et awaten da din kankanak."
38 Asi et kanan Pilato, "Sino ngin din tet-ewa ay sana?" Pag kasin bomala
yan kanana sin Judio. "Magay ammok si basol na.
39 Ngem waday ogali yo ay ibolos ko di esa ay balod sin tonggal fiesta ay
makwani en Nalabas. Ay layden yo ngarud ay ibolos ko din ari yo ay nay?"
40 "Baken si sana! Si Barabbas di layden mi!" kanan da ay nangibogaw. Si
Barabbas ay nay et tollisan ay nangonkontra sin gobierno.

19

Din Nanglaslasoyan Di Sosoldado En Jesus
(Mat. 27:27-31; Mar. 15:16-20)

1 Idi siya et di, inpasoplit Pilato si Jesus.
2 Pag man-apid din sosoldado si pagat ay inkorona da en sisya. Asi da
badoan si manbalanga ay nagayad,
3 et nansinoskat da ay en nangwani en sisya, "Matagotago ka ay Arin di
Judio," dowan dan tampiken.

Din Naikeddengan Jesus Ay Matey
(Mat. 27:15-31; Mar. 15:6-15; Luc. 23:13-25)

4 Pag kasin bomala si Pilato yan kanana sin Judio, "Ilaen yo, nay ipabalak
sisya ta maammoan yo ay magay ammok si basol na."

† **18:28** Ogalin di Judio ay mo senggep das beey di Gentil, maibilang da ay naipakadodogis.

5 Bomala pay si Jesus ay nabebedbedan si pagat ya nababadoan si man-
balanga ay nagayad, yan kanan Pilato, “Ilan yo kadi nan ipogaw.”
6 Sin nangilaan din papangolon di papadi ya din polis di Timplo en sisya,
kabogaw da ay nangwani, “Ilansam! Ilansam sin krus!”
Ngem kanan Pilato, “Dakayo ngarud di mangilansa en sisya sin krus, tan
mo sak-en pay et magay ammok si basol na.”
7 Kanan aben din Judio, “Ngem wada abey linteg mi, yan mo maibasar sin
linteg mi ay nay, siyat matey, tan kanana en Anak Diyos sisya.”
8 Sin nanngean Pilato sidi, namnamed ay inmegyat,
9 et sinenggep kasin sin beey na yan pinoot na en Jesus, “Intoy napoam?”
Ngem adi sinombat si Jesus.
10 Asi et kanan Pilato, “Adi ka somongbat mo? Ay adim ammo aya ay waday
turay ko ay mangibolos en sik-a ono mangipailansa en sik-a sin krus?”
11 Sinongbatan Jesus yan kanana, “Magay turay mo en sak-en mo adi
koman indawat Diyos en sik-a. Isonga din nangipolang en sak-en en sik-a
et madagsen di basol da mo din basol mo.”
12 Sin nanngean Pilato sidi, inpakat na di kabaelana ay mangwaya en Jesus.
Ngem din Judio et intoltoloy da ay nangibogaw. “Mo wayaam sa ay ipogaw,
maawatan ay baken dakan gayyem en Emperador. Tan din mangipaari si
awak na et kontraena met si Emperador.”*
13 Sin nanngean Pilato sin inbogbogaw da, kasinan inbala si Jesus et
tinmokdo sin pantokdoan di howis. Din tokdoan ay nay et wada sin nabatoan
ay makwani en Gabbata sin kalin di Judio.
14 Sin tinmokdoanas di, dandani ay alas dosi sin agew ay doy ay
pansaganaan di Judio si para sin fiesta. Kanan Pilato sin Judio, “Naey san
ari yo.”
15 Ngem ibogbogaw da, “Pakaanem, peslem! Ilansam sin krus!”
Kanan aben Pilato, “Yan sana ay layden yo ay ilansak san ari yo mo?”
Asi et sinombat din papangolon di papadi yan kanan da, “Si Emperador
anggoy di ari mi, magay odom.”
16 Siya et di, inpolang nas Jesus en daida ta mailansa sin krus.

Din Nailansaan Jesus Sin Krus
(Mat. 27:32-44; Mar. 15:21-32; Luc. 23:26-43)

17 Din sosoldado pay et inpatilid dan Jesus din krus na et in-ey das sisya sin
lugar ay kanan da en Kad-an di Tong-an di Toktok. Din ngadana sin kalin di
Judio et Golgota.
18 Say nangilansaan dan Jesus sin krus. Inkrus da abe di dowa ay ipogaw,
esa sin makannawana, esa sin makannigid na.
19 Wada abey insolat Pilato ay inpakpak da sin krus en Jesus ay kanana, “Si
Jesus ay taga-Nazaret, din Arin di Judio.”
20 Ad-ado di Judio ay namasas di, tan naisolat si Hebreo, Latin, ya Griego,
ya naisag-en abe din nailansaan Jesus sin siyodad.
21 Siya di, inmey din papangolon di papadin di Judio en Pilato yan kanan
da, “Din insolat mo koma et baken ‘Arin di Judio’ mo adi et ‘Kanan nina en
Arin di Judio.’ ”
22 Ngem insongbat Pilato, “Din enggay insolat ko et adi met masokatan.”
23 Din sosoldado pay, idi inlansa das Jesus sin krus, ina da din bado na
et nan-opaten da ta panbibingayan da. Ngem din nagayad pay, magay
nansilpoana ay nakakanayon di abel na.

* **19:12** Si Emperador Tiberius ed Roma di nangdotok en Pilato ay man-gobernador ed Judea, et waday turay na ay mangaan en Pilato mo way pankolangana.

24 Isonga kanan din sosoldado, “Adi tako bisngiten. Mayat mo panbin-
nonotan tako ta ilaen tako mo sinoy mamonta.” Et say inyat da. Naamag na
ta matongpal din inpaisolat Diyos ay kanana, “Nanbibinisngitan dan badok
yan din naloyong pay et nanbinnonotan da.”†
25 Waday pinmikapika sin sag-en di krus en Jesus ay si ina na, din iyogtan
ina na, si Maria ay asawan Clopas ya si Maria Magdalena.
26 Idi inilan Jesus ay wada abe din pasolot na ay laydelaydena en daida ay
nakipipika en ina na, kanana en ina na, “Ay ina, ibilang mo sa ay anak mo.”
27 Asi na aben kanan sin pasolot na ay sana, “Ibilang mo sa ay inam.” Et
pag isaan din doy ay pasolot na si inan Jesus ta makitee sin beey na.

Din Nateyan Jesus
(Mat. 27:45-56; Mar. 15:31-41; Luc. 23:44-49)

28 Maaw-awni pay, ammon Jesus ay nakdeng am-in yan kanana, “Nay
nabigawak,” ta matongpal din inpaisolat Diyos.‡
29 Wadas di di koli ay napnos soka. Isonga din sosoldado, inbebe day
kaman kapes. Asi da tebken si pingin di hisopo et indewdew dan Jesus ta
sopsopana.
30 Idi sinopsopan Jesus, kanana, “Enggay natongpal.” Et pag manyongyong
ya italek na din ab-abiik na en Diyos.
31 Din kabigatan din agew ay doy et say agew ay pan-ibbayan, ya napateg
abe ay agew di, tan naitompong sin fiesta. Isonga din papangolon di Judio
et en da inbaga en Pilato ay gopngen koma din sosoldado din sikin di
nailansalansa sin krus ta matey da ay dagos ta asi maibaba din awak da. Tan
din Judio et paniyewen da mo domateng din agew ay pan-ibbayan yan deda
din bangkay sin krus.
32 Siya di, en ginpong din sosoldado din sikin di dowa ay naikrus ay
naigawaan Jesus.
33 Ngem idi datngan da pay si Jesus, adi da ginpong din siki na, tan inila da
ay enggay natey.
34 Ngem waday esa ay soldado, dinoyok nas gayang din bikes na et kabelay
dada ya danom.
35 Din naamag ay nay et dadlon mapati, tan say pinaneknekan din nangilas
di. Dadlonan ammo ay tet-ewa din inbaga na, ya din panggep na ay
nangibaga et ta mamati kayo abe.
36 Naamag abe dana ta say matongpal din inpaisolat Diyos ay kanana,
“Maga di magpong si olay es-esay tong-a na,”§
37 ya din esa abe ay inpaisolat na ay kanana, “Awni et ilaen das sisya ay
dinoyok da.”*

Din Naiponponan Jesus
(Mat. 27:57-61; Mar. 15:42-47; Luc. 23:50-56)

38 Idi nakdeng am-in dana, wadas Jose ay taga-Arimatea ay inmey en Pilato
ay nangdaw sin bangkay Jesus. Si Jose ay nay et namati en Jesus, ngem adi
na inpaam-ammo tan emegyat sin papangolon di Judio. Inpalobos Pilato,
isonga ena ina din bangkay Jesus.
39 Nakiey si Nicodemus ay din inmey nakingalat en Jesus ed idi si nam-
ingsan ay labi. Si Nicodemus et nan-itatakin si bangbanglo ay naamag si
nanlaok ay niket di mirra ya aloe. Din kadagsena et nasurok si tolonpo ay
kilo.

---

† **19:24** Salmo 22:18. ‡ **19:28** Salmo 69:21; 22:15. § **19:36** Exodo 12:46; Salmo 34:20. * **19:37** Zekarias 12:10.

40 Binotibotan din dowa ay doy din bangkay Jesus si siged ya baro ay lopot
ay naitapian din bangbanglo, tan say ogalin di Judio maipanggep si natey.
41 Sin sag-en di nailansaan Jesus, waday lugar ay naeskan si kakaiw ay kad-
an di liyang ay adi naos-osal ay katiktiktik da ay bato.
42 Gapo ta dandani din agew ay pan-ibbayan ya man-aagag da ay
mangiponpon en Jesus, say nangiponponan da, tan asag-en.

20

Din Kasin Natagoan Jesus
(Mat. 28:1-8; Mar. 16:1-8; Luc. 24:1-12)

1 Sin daan di kapat-aana sin Dominggo, inmey da Maria Magdalena sin
naiponponan Jesus. Somawang da pay, inila da ay nakaan din bato ay nain-
eb sin liyang.
2 Et nanagtag da ay emey sin kad-an da Pedro ya din pasolot Jesus ay
laydelaydena. Kanan Maria en daida, “Kinaan da din awak di Apo tako sin
liyang, yan adi mi ammoy nangipay-an da.”
3 Isonga kalobwat et da Pedro ay emey sin kad-an di liyang.
4 Nanagtag da et ay dowa, ngem gapo ta mabmabikas ay managtag din esa
mo si Pedro, nangon-ona ay sinmawang sin liyang.
5 Nanyakog-ong ay nangitining, et inila na din lopot ay naibotibot en Jesus,
ngem adi sinenggep.
6 Somawang pay si Pedro, kasegep et inila na din naibotibot ay lopot ay
naipapayag
7 ya din panyo ay naibedbed sin toktok Jesus. Din panyo et nalopilop ay
naikasin di kad-ana.
8 Asi aben senggep din esa ay nangon-ona. Sin nangilaana sin lopot ay
wadas di, pinati na ay natago kasin si Jesus.
9 Tan din inpaisolat Diyos ay kanana en siyat kasin matagos sisya et daan
da pay laeng maawatan.

Din Nanpailaan Jesus En Maria Magdalena
(Mat. 28:9-10; Mar. 16:9-11)

10 Asi pag somaa din doway pasolot ay sana.
11 Ngem si Maria pay, deda ay pinmipika sin kad-an di liyang ay man-og-
oga. Man-og-oga ay nanyakog-ong ay nangitining sin liyang.
12 Kambaw et waday dowa ay anghel ay nanbabado si mankilat. Tinmo-
tokdo da sin sigod ay naipayagan Jesus, di esa sin toktokan ya din esa sin
andayan.
13 Kanan da en sisya, “Ay iyogtan, sinoy pan-og-ogaam?”
“Tan ina dan bangkay di Apok, et adiak ammo mo intoy nangieyan da,”
insongbat na.
14 Pag manwingi et ilaenas Jesus ay pinmipika, ngem adi na naimatonan.
15 Kanan Jesus, “Iyogtan, apay nga man-og-oga ka? Sinoy an-anapem?”
Ngem si Maria et kananas nemnem na en sisya din mangay-ayowan sin
nais-ek sidi et kananan sisya, “Apo, mo sik-a di nanga en sisya, ibagam kod
mo intoy nangipay-am ta enak kod alaen.”
16 “Maria,” kanan Jesus en sisya, dowan et mansagong si Maria ay nang-
wani en, “Rabboni,” sin kalin di Judio, di olog na et maestro.
17 Ngem kanan et Jesus, “Adi ka omipakod,* tan daanak pay mantaoli en
Amak. En ka et ipaammo sin aag-ik ay mantaoliak en Amak ay siya abey Ama
yo, ya en Diyos ko ay siya abey Diyos yo.”

* **20:17** Mateo 28:9.

18 Idi siya di, inmey si Maria Magdalena et ena inbaga sin papasolot Jesus,
“Inilak din Apo.” Asi na aben inpaammo en daida din inbagan Jesus en sisya.

Din Nanpailaan Jesus Sin Papasolot Na
(Mat. 28:16-20; Mar. 16:14-18; Luc. 24:36-49)

19 Idi nalabi sin siya di ay Dominggo, naidakig din beey ay nasinopan
di papasolot Jesus, tan emegyat da sin papangolon di Judio. Idi siya di,
kasawang si Jesus ay pinmipika sin kad-an da, yan kanana en daida, “Talna
koma di mawada en dakayo.”
20 Asi na inpaila din takkay ya bikes na en daida. Et peteg di ragsak da ay
nangila en Apo.
21 Pag kasin kanan Jesus en daida, “Talna koma di mawada en dakayo.
Ibaak si dakayo ay kaman din nangibaaan Amak en sak-en.”
22 Pag nan bod-okan si daida yan kanana, “Awaten yo din Ispirito Santo,
23 ta mo sino da di pangibagaan yo en napakawan di basbasol na, enggay
pinakawan Diyos. Ya mo sino da di pangibagaan yo en adi napakawan di
basbasol na, adi aben pinakawan Diyos.”

Din Nanpailaan Jesus En Tomas

24 Idi nanpailas Jesus sin papasolot na, maga en daida si Tomas ay nab-
dayan si Singin ay esa sin sinpo ya dowa.
25 Isonga pag kanan din odom ay pasolot en sisya, “Inila mi din Apo.”
Ngem kanan Tomas, “Mo adiak ilaen ya kampisen din takkay na ay dinan
di lansa, yan mo adiak aben lesken si gomot ko din sogat sin bikes na, adiak
patien san kanan yo.”
26 Malabas pay di esay dominggo, kasin nasinop din papasolot Jesus sin
beey, yan wadas Tomas. Naidadakig, ngem kasegep si Jesus pay dedan yan
pinmipika sin kad-an da. “Talna koma di mawada en dakayo,” kanana en
daida.
27 Asi na kanan en Tomas, “Nay din takkay ko, kampisem. Iadawam abe
san takkay mo ta ilsek mo sin bikes ko. Adi ka mandowadowa mo adi et
mamati ka.”
28 Kanan Tomas, “Sik-a din Apok ya din Diyos ko.”
29 Pag kanan Jesus, “Nay mamati ka tan inilam sak-en. Nagasat da di olay
adi inmila, ngem mamati da pay dedan.”
30 Ad-ado di nakaskasdaaw ay sinyal ay inpailan Jesus sin papasolot na ay
adi naisolat sin libro ay nay.
31 Ngem da naey pay et naisolat das na ta say patien yo ay si Jesus din
Messias ay Anak Diyos ta say babaen sin pammati yo, wada en dakayo di
biyag ay iwed patingga na begew sin nakies-esaan yo en sisya.

21

Din Nanpailaan Jesus Sin Pito Ay Pasolot na

1 Idi inmey di piga ay agew, nanpailas Jesus kasin sin papasolot na sin
benget di lebeng ay Tiberias. Siya nay inyat na ay naamag.
2 Nanbebeweg da Simon Pedro, si Tomas ay nabdayan si Singin, si Nataniel
ay taga-Cana ed Galilea, din an-ak en Zebedeo, ya dowa pay ay pasolot Jesus.
3 Kanan Simon Pedro sin gagait na, “Enak manabokol.”
“En tako ngarud,” kanan da. Et en da nanlogan si bangka. Ngem olay mo
tinpeg dan labi ay manabtabokol, maga polos di ina da.
4 Pomatpat-a pay, wadas Jesus ay pinmipika sin benget di lebeng, ngem adi
naimatonan din papasolot na.
5 Kanan Jesus en daida, “Ay way ina yo ay iib-a?”

“Maga,” insongbat da.
6 Kanan aben Jesus, “Ipolwak yo sin makannawan di bangka et way alaen
yo.” Ipolwak da pay, adi da et makaigoyod begew din kaad-adon di tinabokol
da ay nigay.
7 Idi siya di, din pasolot Jesus ay laydelaydena et kanana en Pedro, “Din
Apo baw adi di.” Sin nanngean Simon Pedro sidi, kaigaley sin tak-ep di bado
na, tan sigod ay nanwaway-as, man-aagag yan kapadtok sin danom.
8 Din gagait na pay, nantee da sin bangka ay mangigoygoyod sin tabokol
ay napnos nigay engganas somanglad da. Tan asag-en da ay dandani ay sin-
gasot ay metro di kaaddawi da sin benget di lebeng.
9 Idi binmela da sin bangka, inila day ninigay ay maidawdawis si man-
ganggangab ay oling. Wada abey tinapay.
10 Kanan Jesus en daida, “Omiali kayo sin nigay ay ina yo.”
11 Nantaoli si Simon Pedro sin kad-an di bangka ay en mangigoyod sin
tabokol sin bangkag. Napno si dadakke ay nigay ay sin-gasot ya limapolo ya
tolo di kabibilang da, ngem olay say kaad-ado da, adi nabisngit din tabokol.
12 Pag kanan Jesus en daida, “Omali kayot mangan tako.” Yan mabain da
am-in ay nangipoot mo sinos sisya, tan ammo da ay din Apo.
13 Asi inan Jesus di nigay ya tinapay et inwatwat na en daida.
14 Siya nay maikatlo ay nanpailaan Jesus sin papasolot na nanlogi sin
kasinan natagoan.

Din Inbagan Jesus En Pedro

15 Idi nakakan da, kanan Jesus en Simon Pedro, “Ay Simon ay anak Juan,
ay dakdake di layad mo en sak-en mo din layad dana?”
“Aw yan, Apo, ammom ay laylaydek sik-a,” kanana.
Asi et kanan Jesus, “Mo siya sa, ayowanam di ipogaw ko ay maiarig ay
kakarnerok.”
16 Asi na pay inpidwa ay nangwani, “Ay Simon ay anak Juan, ay laylaydem
sak-en?”
“Aw yan, Apo, ammom ay laylaydek sik-a,” kanana kasin ay sinombat.
“Mo siya sa,” kanan aben Jesus, “Ayowanam di ipogaw ko.”
17 Asi pag ipitlon Jesus ay nangwani, “Ay Simon ay anak Juan, ay laylaydem
od si sak-en?”
Siya et di mansakit di nemnem Pedro, tan namin tolo ay nangipoot mo
laylaydenas sisya. Et kanana, “Apo, ammom di am-in. Ammom adi ay
laylaydek sik-a.”
Pag kanan aben Jesus, “Ayowanam ngarud di ipogaw ko.”
18 Pag nan itoloy ay nangwani, “Tet-ewa nan kanak en sik-a. Sin kabarom,
sik-a ay mismo di nangibakget si bilkom yan oway di in-inmeyam. Ngem mo
makay ka pay, idpam san takkay mo, yan baloden daka ta asi daka iey sin adi
ka layden ay emeyam.”
19 Say inbagan Jesus na ay nangipaammo sin iyat Pedro ay matey ay
mangidayaw en Diyos. Pag nan kanan en sisya, “Omonod ka.” Et inmey da.
20 Manwingi pay si Pedro, doy ay omon-onod din pasolot Jesus ay laydelay-
dena. Sisya di naidking en Jesus sin nanganan da ya din nangipoot mo sinoy
manglipot en sisya.
21 Sin nangilaan Pedro en sisya, kanana en Jesus, “Apo, si dooy pay, sinoy
mapasamak en sisya?”
22 Ngem kanan Jesus, “Olay mo laydek ay matagos sisya engganas mantao-
liak, magay biyang mos di. Basta onodam sak-en.”

23 Begew sin kanan Jesus ay nay, nandinamag sin namati en sisya ay
adi matey din pasolot ay sana. Ngem baken say layden Jesus ay kalien,
tan kanana anggoy en, “Olay mo say laydek ay matagos sisya engganas
mantaoliak, magay biyang mos di.”

Din Kakdengan Di Libro

24 Sak-en met laeng din pasolot ay inbagbagan Jesus sidi. Paneknekak ay
tet-ewa di naisolat isna, tan sak-en met laeng di nangisolat, et ammo mi ay
tet-ewa di am-in ay wadas na.
25 Ad-ado pay kayman di inam-amag Jesus. Mo maisolat da am-in koma,
olay din intiro ay lobong et adi ngin makalaon sin kalibrolibro ay kaisolatan
da.

Din Inam-amag
Di Aapostol
Maipanggep Sin Libro Ay Nay

Din Inam-amag Di Aapostol et siya na di kaitoloyan Din Siged Ay Damag Ay Insolat San Lucas, esa ay doktor ay nakikiey en San Pablo sin odom ay nanbibiyahiana. Din maistorya isna et din nakaskasdaaw ay inam-amag ya inkaskasaban di aapostol manlogi sin siyodad ay Jerusalem, pag sin probinsiya ay Judea ya Samaria, ya enggana sin kailiili isnan lobong. Kanan di odom en din ngadan koman di libro ay nay et Din Inam-amag Di Ispirito Santo, tan sisya di nangiturturong ya nangidawdawat sin aapostol si panakabalin ay mangasaba ya mangamag si milagro.

Nalaklaka ay maawatan tako din oblan di aapostol mo ammoan tako din olog di Messias ono Cristo ya din kasasaad di ipogaw sin timpo na. Ed wani, ibilang di odom ay ipogaw ay din olog di Messias et din moyang ay naianak ed Betlehem, ngem din kosto ay olog na et din dinotokan Diyos ay manturay. Isonga din kanana sin libro ay nay en sedsed-en di Judio din bomalaan di Cristo ono Messias, laydena ay kalien en sedsed-en da di pangibaaan Diyos si ari ay mangituray en daida, ngem adi da ammo din ngadan di ari ay sana.

Sin timpo ay binmalaan Jesus, waday napigsa ay siyodad ay Roma ay enggay nangabak sin kailiili, pati din ilin di Judio ed Israel. Isonga sin nangilogian Jesus ay man-itdo ya man-amag si milagro, kanan di odom ay ipogaw en sisya di mangipango en daida ay mangabak sin sosoldado ay taga-Roma. Adi da inawatan ay din panggep Jesus ay inmali sinan daga et baken ta isalakana di kakailiana ay Judio sin kaibaw da ay taga-Roma mo adi et ta isalakana di am-in ay ipogaw sin basbasol da. Isonga di kaad-adoan ay Judio, idi inammoan da ay sigaan Jesus ay mangobat sin taga-Roma, adi da pinati ay sisya din Cristo ono Messias ay inkarin Diyos, mo adi et intoltoloy da pay laeng ay sedsed-en din somawangan di Cristo, tan kanan da en daan di pangibaaan Diyos en sisya.

Isonga din oblan di aapostol sin nakdengan di nantaolian Jesus ed langit et en da pinaneknekan sin gagait da ay Judio ay kasin tinagon Diyos si Jesus, et say pangammoan da ay sisya din dinotokan Diyos ay Messias. Am-in din Judio et patien da ay kalin Diyos din naisolat sin Daan ay Tolag. Isonga din inyaat di aapostol ay nangawis en daida ta mamati da en Jesus et inpanemnem da en daida din naipadto sin Daan ay Tolag maipanggep sin Messias, asi da pinaneknekan ay si Jesus di natongpalana.

Ad-adoy Judio ay naawis ay namati en Jesus. Ad-ado abey baken Judio ay makwani en Gentil ay namati. Ngem di odom ay Judio ay namati et laslasoyen da di Gentil yan kanan da en adi mabalin ay maisalakan di Gentil mo adi da aben onodan din ogalin di Judio. Isonga inpaammon Diyos sin aapostol ay baken nabanbanol di Judio mo din Gentil mo adi et maisalakan di olay sino ay ipogaw ya awatena din Ispirito Santo babaen sin pammati na en Apo Jesus, baken din pangonodanas ogali ono bilbilin di ipogaw (10:1–11:18; 15:1-34).

Wada di mabasas na maipanggep sin Emperador ed Roma ya din makwani en Romano, isonga adalen tako abe. Ed Roma di kapital di Italia, et say kad-an di kangatoan ay pangolo da ay makwani en Emperador. Gapo ta inabak din sosoldadon di Italia din kailiili, iturayan din Emperador daida am-in, yan sisya di nangdotok sin aari ya gogobernador ay nangituray en

daida. Din man-ili ed Italia et makwani da en Romano. Siya abe din man-ili si odom ay ili ay nansidola ed Roma. Am-in dadi ay Romano et waday gon-gon-oden da. Kaspangarigan, kontran di linteg ay madosa di Romano mo adi mabistigal on-ona. Mo din baken Romano pay, mabalin ay sopliten da on-ona ta piliten da ay mangipodno mo waday basol na. Di Romano abe, mo adi mabistigal ay kosto, mabalin ay iapilo na din kaso na sin Emperador. Ngem din baken Romano et adi mabalin. Say nemnemen tako di mo basaen tako di maipanggep en San Pablo, tan olay mo Judio sisya, nansidola abe ed Roma.

Ad-ado pay di mabasas na, tan ad-adoy nakaskasdaaw ay inam-amag din aapostol. Wada abey kaeegyat ay ligat ay nilaklak-am da. Sapay koma ta mo basaen tako ya ammoan tako din inyat Apo Jesus ay nangay-ayowan sin aapostol ed idi, pomigsa abe di pammati tako, tan man-iso di panakabalina ed wani ya ed idi.

Din Linaona

Din naisaganaan di aapostol ay mangipaneknek en Jesus 1:1-26
Din nangipaneknekan dan Jesus ed Jerusalem 2:1–8:3
Din nangipaneknekan dan Jesus ed Judea ya Samaria 8:4–12:25
Din nangipaneknekan dan Jesus sin kailiili 13:1–28:31
a. Din damo ay nanbiyahian da Pablo ay en mangasaba 13:1–14:28
b. Din nasinopan di papangolon di mamati 15:1-35
c. Din maikadwa ay nanbiyahian da Pablo 15:36–18:22
d. Din maikatlo ay nanbiyahian da Pablo 18:23–21:6
e. Din naibalodan Pablo ed Jerusalem, Cesarea ya ed Roma 21:7–28:31

Din Panlogian Di Solat

1 Patgek ay Teofilus,

Sin damo ay libro ay insolat ko, dinad-at ko di am-in ay inam-amag ya init-itdon Jesus
2-3 nanipod sin nanlogiana ay nan-itdo enggana sin naikayangana ed langit. Idi natey asi kasin natago, nanpaila sin pinili na ay aapostol, yan ad-adoy inam-amag na ta dadlon dan ammoan ay natago kasin sisya. Inmey di opatapolo ay agew ay nanpappaila en daida ya init-itdo na di maipanggep si panturayan Diyos. Inbilina abe en daida din inpaibagan di Ispirito Santo en sisya.
4-5 Sin namingsan ay nasinopan da, inbilin Jesus en daida, “Si Juan et binonyagana di ipogaw si danom, ngem awni et mabonyagan kayo sin Ispirito Santo. Isonga adi kayo komakkaan isnan ed Jerusalem mo adi et sed-en yo din Ispirito Santo ay maisagot en dakayo, tan sisya di inbagak en dakayo ed idi ay inkarin Amak.”

Din Naikayangan Jesus Ed Langit

6 Idi nasinop din aapostol ya si Jesus, pinoot da en sisya, “Apo, ay ed wani di pangipakaanam sin taga-Roma ay mangiturturay en datako ta say datako ay taga-Israel di manturay?”
7 “Adi kabalin ay ammoan yo sa, tan si Amak anggoy di waday lebbeng na ay mangikeddeng mo sinoy maamag sin tapin di agew ya mo pig-an di kaamagana,” kanan Jesus ay sinombat.
8 “Ngem sin omalian di Ispirito Santo ta mantetee en dakayo, wada en dakayo di panakabalin Diyos, et paneknekan yo di ammo yo maipanggep en sak-en isnan ed Jerusalem ya sin kailiili sin probinsiya ay Judea ya Samaria, ya enggana sin intiro ay lobong.”

9 Sin nangwanian Jesus sidi, naikayang ed langit et tangtangaden da
enggana ay nalingban si liboo.
10 Inengnengneng da pay din nadiposan Jesus ed kayang, kawada et di
doway anghel ay nanbabados mankilat ay nakipipika sin kad-an da.
11 Kanan da, “Dakayo ay taga-Galilea, apay nga tatangaden yo ed kayang?
Si Jesus ay inila yo ay naikayang ed langit, mais-o din pantaoliana sin
inmeyana, tan maila ay bomabbaba ay maikoyog sin liboo.”

Din Namilian Di Aapostol Si Maisokat En Judas

12 Pag mantaoli din aapostol ed Jerusalem ay napo sin dontog Olivo. Din
kaaddawi na et nganngani ay esay kilometro.
13 Somawang da pay ed Jerusalem, inmey da sin beey ay pan-iyanan da
et sinenggep da sin kowarto sin kayang. Daidas da Pedro, Juan, Santiago,
Andrew, Felipe, Tomas, Bartolome, Mateo, si Santiago ay anak Alfeus, si
Simon ay makwani en Patriota tan insakit na din ili na, ya si Judas ay anak
Santiago.
14 Am-in dana et nasinop das kankanayon ta mankararag da, pati din
babbabai, si Maria ay inan Jesus ya din aag-in Jesus.
15 Waday esay agew ay nasinopan di namati en Jesus ay emey ay sin-gasot
ya dowanpo di kabibilang da. Pinmika si Pedro yan kanana,
16 “Aag-i, masapol ay natongpal din inpaisolat di Ispirito Santo en David ed
nabaon ay maipanggep sin naamag en Judas. Si Judas ay nay di nangipango
sin nanpap en Jesus,
17 ngem ed idi gait mis sisya, tan dinotokan Jesus ay makisilbi en dakami
ay aapostol.”
18 Siya na din naamag en Judas. Din pilak ay nailagbo en sisya sin lawa ay
inamag na et inlako nas daga, et say ena namsean sin awak na. Natekdag et
pag bomtak din awak na et binmel-ay din eges na.
19 Idi inammoan di man-ili ed Jerusalem din naamag en sisya, nginadanan
da din daga ay doy si Akeldama, di olog na sin kali da et Daga ay Nabayadan
si Dada.*
20 Intoloy Pedro ay nangwani, “Din insolat David sin libro ay Salmo et siya
na:
‘Sapay koma ta mabaybay-an di beey na, et maga kasin di manbeey isdi.’†
Wada abey naisolat ay kanana,
‘Sapay koma ta bansen di odom ay ipogaw din saad na.’‡
21-22 Masapol ngarud ay pilien tako di maisokat en Judas ta waday maitapi
en dakami ay mangipaneknek sin kasin natagoan Apo Jesus. Din pilien tako
et masapol ay nakibeb-eweg en dakami si kankanayon sin kawadan Jesus
en datako, ay manlogi sin nanbonbonyagan Juan enggana sin naikayangan
Jesus ed langit.”
23 Pag da et ibaga din ngadan di dowa ay ipogaw ta panpilian da, si Jose
Barsabbas ay manngadan abe si Justus ya si Mattias.
24 Et nankararag da ay nangwani, “Apo, gapo ta sik-a di mangammo sin
nemnem di am-in ay ipogaw, ipaammom kod en dakami din pinilim en da
naey ay dowa
25 ay maiskat sin kinaapostol en Judas, tan dinokogana din nansilsilbiana
ay kinaapostol et inmey sin lugar ay kaibagayana.”
26 Pag dan manbonot, et si Mattias di nabonot, et naitapi sin sinpo ya esa
ay aapostol.

---

* **1:19** Din kanana sin Griego et: *Dagan di Dada.* Di esa abe ay olog na et *Daga ay Nasoyatan si Dada.*
Ilaen abe sin Mateo 27:6-8. † **1:20** Salmo 69:25. ‡ **1:20** Salmo 109:8.

2

Din Inmalian Di Ispirito Santo

1 Idi dinmateng din fiesta ay makwani en Pentecostes, nasisinop din am-in
ay namati en Jesus si esay beey.
2 Idi siya di, kadenge das agodood ay napod langit ay kaman mapges ay
dagem, yan pinno na din intiro ay beey ay nasinopan da.
3 Et inila da di kakam-an apoy ay mansisisian ay en pinmatong sin esa ya
esa en daida.
4 Napno da am-in si panakabalin di Ispirito Santo, et pinakali nas daida ta
mankali das nankinalasi ay kali ay adi da ammo.
5 Wada da et di Judio ay mansilsilbi en Diyos ay mantettee ed Jerusalem.
Napo da sin am-in ay nasyon isnan lobong.*
6 Sin nanngean da sin doy ay man-agodood, ad-ado da ay inmey ta en da
ilaen. Nantatakaw da, tan idi dinnge da din ibagbagan di namati en Jesus,
esaen nannge sin kosto ay kali na.
7 Peteg ay nasdaaw da ay nangwani, “Ay sino od na? Ay baken aya taga-
Galilea am-in da doy ay mankalkali?
8 Intoy iyat na ngin ay dengdengngen di esa ya esa en datako di kosto ay
kali na?
9 Wada en datako di taga-Partia, taga-Media ya taga-Elam. Wada abey taga-
Mesopotamia, taga-Judea, taga-Cappadocia, taga-Pontus ya taga-Asia.
10 Wada pay di taga-Frigia, taga-Pamfilia, taga-Egipto ya napo sin sakop di
Libya ay as-asag-en ed Cirene. Wada abey taga-Roma ay manpaspasyal isna.
11 Di odom et Judio, di odom pay et Gentil ngem inonodan dan ogali tako
ay Judio. Wada abey taga-Creta ya taga-Arabia. Yan nay dengdengngen
tako am-in ay ibagbaga da sin nankinalasi ay kali tako din nakaskasdaaw
ay inam-amag Diyos.
12 Sinoy layden nina ay kalien?” kanan da ay nan-asipoot, tan peteg ay
nasdaaw da ya naligat di pannemnem da.
13 Ngem wada abey odom ay nanglaslasoy sin namati ay nangwani, “Owat
nabeteng da dooy.”

Din Inkasaban Pedro

14 Idi siya di, pinmika da Pedro ya din sinpo ya esa ay gagait na, yan inpigsa
na din kali na ay nangwani, “Gagait ko ay Judio ya am-in kayo ay mantettee
ed Jerusalem, dengngen yo kod ta ibagak di layden nina ay kalien.
15 Kanan yo en nabeteng dana, ngem baken met, tan adi kabeteng di
ipogaw sin alas nowibi sin agsapa.
16 Din naamag en dakami ed kaonyan et siya di din inpadton Joel ed
nabaon ay kanana,
17 ‘Siya na di kanan Diyos. Din amagek sin maod-odi ay agew et ibaak din
Ispiritok ta senggep si olay sino ay ipogaw. Din an-ak yo et ibaga da din
ipaibagak en daida, din babbaro et waday ipailak en daida ay kaman
iitaw, ya din nankakay et wada abey ipaiitaw ko en daida.
18 Olay din babag-en ay mansilbi en sak-en, lallalaki ya babbabai et ipasgep
ko din Ispiritok en daida et ibaga da din ipaibagak en daida.
19 Awni et wada di ipailak ed kayang ay nakaskasdaaw. Olay sin daga, waday
ipailak ay sinyal ay dada, apoy ya kaeegyat ay asok.

---

* **2:5** Laydena ay kalien, din nanasyon ay nilak-am di Roma, tan say kanan da en anggay das nasyon.

20 Awni kadi et bomolinget din agew, ya din bowan et domalangdang ay
kaman dada. Asi pay domateng din nabanol ay agew ay magay kais-oana
ay omalian di Apo.
21 Yan am-in da ay manpakaasi en Apo et maisalakan da.'†
Siya di din inpadton Joel," kanan Pedro.
22 Pag nan itoloy ay nangwani, "Gagait ko ay Israelita, dengngen yo kod nan
ibagak. Pinaneknekan Diyos en dakayo ay si Jesus ay taga-Nazaret di inbaa
na babaen sin nakaskasdaaw ay milagro ya sinyal ay inpaam-amag na en
sisya. Ammo yo sa tan naamag sina sin kad-an yo.
23 Si Jesus ay nay et sigod ay ninemnem Diyos ay maipolang en dakayo, tan
say plano na ed nabaon et ammo na ay matongpal. Yan inpapse yos sisya ay
inpolang yo si lawa ay ipogaw ta ilansa da sin krus.
24 Ngem tinagon Diyos kasin, tan adi mabalin ay ipapakodan di peses sisya.
25 Si Jesus met laeng di natongpalan di inpadton David ay kanana,
'Apo, adiak emegyat, tan ammok ay komadkadwa ya bomadbadang kas
kankanayon.
26 Isonga maragsakanak ya idaydayaw kos sik-a. Natalna abe di nemnem ko,
tan waday namnamaek ay para sin awak ko
27 ay adi ka tomaynan sin kad-an di natey. Adi ka aben ipalobos ay madonot
nan awak ko, tan neekak ay mansilbi en sik-a.
28 Inpaammom en sak-en din danan ay maiturong sin biyag, et peteg di
ragsak ko tan makikadwaak en sik-a.'‡
Siya sa di insolat David," kanan Pedro.
29 Pag nan kanan, "Dakayo ay iib-a, laydek ay ipaammo ay kosto en dakayo
di maipanggep en David ay ap-apo tako ed nabaon. Si David et natey ya
naiponpon, et deda ay mail-ila din naiponponana ed wani.
30 Ngem gapo ta mamadtos sisya, ammo na din inkarin Diyos en sisya ay
wada di apo na ay pan-arien Diyos ay maisokat en sisya.§
31 Ammo na abe ay kasin tagoen Diyos din apo na ay sana, et din inpadto
na ay adi mataynan sin kad-an di natey ya adi aben madonot din awak na et
ibagbaga na din Messias ay ibaan Diyos.
32 Si Jesus met laeng din Messias ay nay, tan sisya di kasin tinagon Diyos.
Mabalin ay paneknekan mi na en dakayo, tan inila mi am-in sin kasinan
natagoan.
33 Naikayang ed langit sin panakabalin Diyos,* et indawat Diyos Ama en
sisya di kalebbengan ay mangibaa sin Ispirito Santo ta mantee en dakami,
tan siya met laeng din inkarin Diyos. Din inila ya dinnge yo ngarud et inamag
din Ispirito Santo ay inbaan Jesus.
34-35 Waday insolat David maipanggep sin naikayang ed langit ay kanana,
'Kanan Apo Diyos en Apok: Tomokdo ka sin makannawan ko engganas
abakek din kaibaw mo.'†
Ngem din inbagan David et baken din awak na, tan baken sisya di naikayang
ed langit mo adi et din Apo na ay si Jesus.
36 Dadlonak ngarud ipaammo en dakayo ay Israelita, ay si Jesus ay inlansa
yo sin krus et dinotokan Diyos sisya ay Apo ya Messias."
37 Sin nanngean din kaipoipogaw sin kanan Pedro, peteg di babawi da yan
kanan da en Pedro ya din odom ay aapostol, "Gagait, sino ngarud di amagen
mi?"

---

† **2:21** 2:17-21 - Joel 2:28-32. ‡ **2:28** 2:25-28 - Salmo 16:8-11. § **2:30** Salmo 132:11; 2 Samuel 7:12-13.
* **2:33** Di esa abe ay kaiologan nina sin Griego et: *Naikayang ed langit sin makannawan Diyos, …*
† **2:34-35** Salmo 110:1.

38 Sinmongbat si Pedro ay nangwani, “Dakayo am-in, ibabawi yo din
basbasol yo yan manpabonyag kayo ay mangipaammo ay Apo yo si Jesu
Cristo,‡ ta say mapakawan din basbasol yo, et pag yon awaten din Ispirito
Santo ay isagot Diyos en dakayo.
39 Tan say inkarin Diyos en dakayo ya sin poli yo ya en daida sin addawi ay
kailiili, olay sino ay ipogaw ay ayagan Diyos ay Apo tako.”
40 Ad-ado pay di inbagan Pedro ay mamagbaga ya mangidadaan en daida
ta maawis da koma. “Ilsot yo koma din dosan di adi kakwani ay ipogaw ed
wani,” kanana.
41 Et ad-ado di namati sin inbagbaga na et nanpabonyag da. Di kabibilang
di naitapi en daida ay namati sin agew ay doy et emey ay toloy libo.
42 Inpapasnek da ay mangad-adal ya mangon-onod sin it-itdon di aapostol.
Neekan da abe ay makikadkadwa ya makikarkararag sin iib-a da ay namati
ya makikikan sin tinapay ay pangnemneman da sin nateyan Jesus.

Din Kabibiyag Di Namati En Jesus

43 Ad-adoy nakaskasdaaw ay milagro ay inpaam-amag Diyos sin aapostol,
et peteg ay nasdaaw din kaipoipogaw.
44 Intoltoloy din am-in ay namati ay matoptopog ya manbiningay si
sanikwa da.
45 Inlakolako da abe di daga ya sanikwa da ta ibingayan da din iib-a da
insigon di kasapolan di esa ya esa.
46 Inag-agew ay nakigimgimong da sin Timplo. Nan-ookob da abe sin
bebeey, yan naimposoan di ragsak da sin nangam-amagan das di.
47 Indaydayaw das Diyos si kankanayon, yan binigbig di am-in ay ipogaw
din siged ay ogali da. Inag-agew abe ay maitaptapi en daida din isalsalakan
Diyos.

3

Din Nangagasan Pedro Si Napilay

1 Idi namingsan, inmey da Pedro en Juan sin Timplo sin alas tres sin
masdem, tan say oras ay pankarkararagan di Judio.
2 Wada pay di lalaki ay naianak ay napilay ay wada sin kad-an di makwani
en Kagkagam-is ay segpan di Timplo. Inag-agew ay ineg-egnan das sisya ay
nangiey sidi ta manpalimos sin sengsenggep.
3 Sin nangilaana en da Pedro en Juan ay senggep sin Timplo, nanpalimos
abe en daida.
4 Asi da et insisin-eng sisya yan kanan Pedro, “Ilaem kod dakami.”
5 Inila na ngarud si daida tan namnamaena ay waday idawat da en sisya.
6 Asi et kanan Pedro, “Iwed polos pilak ko, ngem din wada en sak-en et say
ibadang ko en sik-a. Begew sin panakabalin di ngadan Jesu Cristo ay taga-
Nazaret, mandan ka.”
7 Pag itakkayan Pedro sin kannawan et paalageyena. Binmikas din siki na
ay dagos,
8 yan kapika et mandan. Pag makisgep en da Pedro en Juan sin Timplo, yan
mandad-an dowan mantabtab-oy ay manaydayaw en Diyos.
9 Am-in din wadas di, idi inila da ay mandad-an ya mandaydayaw en Diyos,
10 inmatonan da ay sisya din tomotokdo ay manpalpalimos sin segpan ay
makwani en Kagkagam-is, et palalo ay nasdaaw da sin naamag en sisya.

Din Nan-itdoan Pedro Sin Lak-am Di Timplo

‡ **2:38** Din kanana sin Griego et: *...manpabonyag kayo sin ngadan Jesu Cristo,* … Ilaen abe sin 10:48.

11 Idi siya di, inmey da Pedro en Juan sin lak-am di Timplo ay kanan da
en Tambobong Solomon. Nanpapakod din sigod ay napilay en daida dowan
katanagtag din kaipoipogaw ay emey sin kad-an da, tan nasdaaw da.
12 Sin nangilaan Pedro en daida, kanana, “Gagait ko ay Israelita, apay
nga nasdaaw kayos sa? Apay nga ominenengneng kayo? Ay siya mo din
panakabalin ono kinasiged mi di nangipadan sin lalaki ay nay?
13 Baken met dakami mo adi et din Diyos ay dinaydayaw din aap-o tako
ay da Abraham en Isaac ya si Jacob. Sisya di nangagas sin lalaki ay nay
ta maila din kinadiyos Jesus ay nansilbin sisya isnan lobong, tan enggay
inpangato nas Jesus ed langit. Si Jesus ay nay et inpolang yo sin tuturay, yan
idi binistigal Gobernador Pilato, olay mo ninemnem Pilato ay mangibolos en
sisya, sinigaan yo.
14 Nasantoan ya nalinteg sisya, ngem sinigaan yo pay dedan dowan yo pay
kedakedawen en Pilato ta say ibolos na din pinomses biyag.
15 Inpapse yo din mangidawat si biyag, ngem si Diyos et tinago na kasin. Et
paneknekan mi ay tet-ewa ay natago tan inila mi.
16 Din panakabalin di ngadan Jesus ya din talek mi en sisya di nangipabikas
sin lalaki ay nay ay il-ilaen ya am-ammo yo. Si Jesus abe di nangipapigsa sin
nemnem na ay mantalek en sisya, isonga dadlon nakaan di pilay na ay il-
ilaen yo am-in.

17 “Dakayo ay iib-a, ammok kayman ay idi inpapse yos Jesus, adi yon ammo
ay sisya di inbaan Diyos. Olay din papangolo yo et adi da aben ammo.
18 Ngem din nateyan Jesus et say natongpalan din inpaisolat Diyos ed
nabaon, tan din am-in ay mamadto et inbaga da ay masapol ay manligat ya
matey din Messias ay ibaa na.
19 Ibabawi yo ngarud din basbasol yo ta sagongen yo si Diyos, ta asi na
linglingan din basbasol yo.
20 Tan mo say iyat yo di, waday ipadateng Diyos ay timpon di pantatalnaan
ya pomipigsaan di nemnem, yan kasina aben ibaas Jesus ay din Messias ay
dinotokana ed idi ay mangituray en datako.
21 Ed wani pay, masapol ay mantetees Jesus ed langit enggana ay domateng
di timpo ay panbaroan Diyos si am-in, tan say inpaibagbagan Diyos sin
nasantoan ay mamadto ed nabaon.
22 Kaspangarigan, si Moses et kanana,

‘Awni kadi et wada di mamadto ay kaman sak-en ay ibaan din Apo tako ay
Diyos en dakayo. Kailian takos sisya ay Israelita. Masapol ay patien yo
di am-in ay ibagbaga na.
23 Mo sino di adi mamati et maisian sin iipogaw en Diyos ta madosa ay eng-
enggana.’*
24 Si Samuel abe ya am-in din odom ay mamadto ay naisokat en sisya et wada
abey inpadto da maipanggep sin maam-amag ed wani.
25 Datako pay di naitompongan di inpaibagan Diyos en da doy ay mamadto.
Maibilang tako abe sin intolag Diyos sin aap-o tako, tan kanana en Abraham,
‘Babaen sin polim, mabindisyonan di kaipoipogaw sin am-in ay ili isnan
lobong.’†
26 Isonga datako ay Judio di nangon-ona ay nangibaaan Diyos sin mansilbi en
sisya ay din Messias, ta bindisyonanas datako babaen sin pangipadokogana
en datako sin lawa ay am-amagen tako.”

---

* **3:23** Deuteronomio 18:15,18,19. † **3:25** Genesis 22:18.

4

Din Nabistigalan Da Pedro En Juan

1 Deda ay mankalkali da Pedro en Juan sin kaipoipogaw, wada et di
sinmawang ay papadi, Sadduceo ya din kapitan di polis di Timplo.
2 Binmonget da tan init-itdon da Pedro ay natago kasin si Jesus, isonga
matago abe din am-in ay natey.
3 Siya et di tinngel das daida et in-ey da sin balodan ta sin kabigatana asi
da bistigalen, tan enggay malablabi.
4 Ngem ad-ado pay dedan en da doy ay nandengdenge di namati. Emey ay
limay libo di kabibilang di lallalaki mo maibilang din namati sin damo.
5 Sin napat-a, nasinop ed Jerusalem din tuturay, aam-a ya mamaestron di
linteg Diyos.
6 Et nakimiting da en Annas ay din kangatoan ay padi ya da Caifas, Juan,
Alexander ya din iib-a da ay toton-od Annas.
7 Inpapika das da Pedro en Juan sin sangoanan da, et binistigal das daida
ay nangwani, "Intoy napoan di panakabalin yo ay nangagas sin napilay ay
nay? Sinoy nakin ngadan si inosal yo?"
8 Si Pedro et napnos panakabalin di Ispirito Santo, et sinombat yan kanana,
"Dakayo ay tuturay ya aam-a,
9 din pamistigalan yo en dakami ed wani, mo maipanggep kayman sin
siged ay inamag mi sin napilay ay nay ya din iyat na ay nailatonan,
10 dengngen yo kod ta ipaammok ay kosto en dakayo ya am-in kayo ay
kailian ay Israelita. Din lalaki ay nay ay pinmipika sin sangoanan yo et
dadlon nailatonan begew sin panakabalin di ngadan Jesu Cristo ay taga-
Nazaret. Sisya di inlansa yo sin krus, ngem kasin tinagon Diyos.
11 Sisya abe di naiarigan di inpaisolat Diyos ay kanana,
'Din bato ay sinigaan yo, dakayo ay man-isassaad si beey, et say nanbalinen
Diyos ay kabanolan ay bato ay mangipakneg sin beey.'*
12 Ang-anggay Jesus si mabalin ay mangisalakan en datako. Tan magay odom
sin intiro ay lobong ay inbaan Diyos ay mangisalakan en datako mo adi et
sisya."
13 Idi inilan din papangolon di Judio din toled da Pedro en Juan ay
nanongbat, nasdaaw da, tan ammo da ay nababa da ay ipogaw ay adi naadal.
Pag da et nemnemen ay nakibeb-eweg da en Jesus,
14 ngem maga di maisongbat da, tan doy ay nakipipika din nakaan di pilay
na en daida.
15 Siya et di inpabala das da Pedro ta iang-anggay da ay papangolo ay
manngangalat.
16 Pag dan kanan, "Intoy iyat tako pay en da dooy, tan ammon di am-in ay
ipogaw isnan ed Jerusalem din nakaskasdaaw ay milagro ay inamag da, et
adi mabalin ay kanan tako en baken tet-ewa.
17 Paegyaten takos daida ta adi da ipidpidwa ay mangibagas ngadan
en Jesus mo makingalat da sin kaipoipogaw, tan into et mo masepsep ay
maammoan di odom."
18 Pag dan ayagan da Pedro en Juan et dalon dan binilin ay nangwani,
"Adi yo man ipidpidwa ay mangibagas ngadan Jesus. Adi yo aben it-itdo di
maipanggep en sisya si olay sino ay ipogaw."
19 Ngem kanan da Pedro en Juan, "Nemnemen yo kod mo kosto sin
pangiilaan Diyos mo patien mi din kankanan yo ay baken din kankanana.

---

* **4:11** Salmo 118:22.

20 Tan mo si dakami et adi mi maisaldeng ay mangibagbaga sin inil-ila ya
dindinnge mi en Jesus."
21 Asi et kasin pinaegyat din papangolon di Judio si daida et pag dan
palobosan, tan adi da makanemnem si iyat da ay manosa en daida, tan din
kaipoipogaw et daydayawen das Diyos begew din nakaskasdaaw ay naamag.
22 Tan din lalaki ay naagasan et nasurok si opatapolo di tawena.

Din Kararag Di Namati En Jesus

23 Idi naibolosan da Pedro en Juan, inmey da et sin kad-an di iib-a da ay
mamati et inpadamag da en daida din inbagan di papangolon di papadi ya
din aam-a.
24 Idi dinngen din iib-a da, nankararag da am-in ay es-esa di nemnem da
ay nangwani, "Manakabalin ay Apo, sik-a di namarsua ed daya ya sin daga
ya sin baybay ya sin am-in ay wadas di.
25 Sik-a met laeng di nakin kali sin inpaisolat di Ispirito Santo en David ay
apo mi ay nansilbi en sik-a ed nabaon ay kanana,
'Apay nga inpangaton di Gentil di awak da en Diyos? Apay nga ninemnem di
Israelita di plano ay magay silbi na ay manglaban en sisya?
26 Din aari ya tuturay isnan lobong et nasinop ya nansagana da ay mangobat
en Diyos ya din Messias ay dinotokana.'†
27 Et natongpal din insolat David ay doy, tan nasinop adi isnan ed Jerusalem
da Ari Herod en Poncio Pilato ya din Gentil ya din kailian mi ay Israelita ta
mantotolag da ay mamse en Jesus ay din nasantoan ay nansilbi en sik-a ay
dinotokam ay Messias.
28 Et inamag da din am-in ay ninenemnem mo ed idi begew sin panakabalin
mo ay matongpal koma.
29 Ed wani pay, Apo, dengngem kod din ibagbaga da ay mangipaegyat
en dakami ay mansilsilbi en sik-a, yan dadlon kan patoleden dakami ay
mangibagbagas kalim.
30 Ipailam kod abe din panakabalin mo ta agasan mi di mansakit ya amagen
mi di odom ay nakaskasdaaw babaen sin ngadan Jesus ay nasantoan ay
nansilbi en sik-a."
31 Idi nakakararag da, nan-giwed din beey ay nasinopan da. Pag dan
mapno sin panakabalin di Ispirito Santo, et tinmoled da am-in ay nangibag-
bagas kalin Diyos.

Din Nanbingayan Di Namati En Jesus Sin Sanikwa Da

32 Am-in din namati et nan-es-esa di nemnem da. Adi da inbilbilang ay
bokbokod da din sanikwa da mo adi et inbingbingay da sin makasapol en
daida.
33 Din aapostol abe et napigsa di panakabalin da ay nangipaneknek sin
kasin natagoan Jesus, et dadlon bininbindisyonan Diyos daida am-in ay
mamati.
34 Maga di mankolang en daida, tan din waday daga na ono beey na et
ilaklako da,
35 et ipolang dan lako na sin aapostol ta asi da iwaras sin odom ay mamati
insigon di kasapolan di esa ya esa.
36 Siya na met laeng di inamag Jose ay taga-Cyprus ay polin Levi. Din
inpangadan di aapostol en sisya et Barnabas, di olog na et mangipapigsa si
nemnem di ib-a na.
37 Di inamag na et waday inlako na ay daga na, yan ena inpolang din lako
na sin aapostol.

† **4:26** Salmo 2:1-2.

5

Din Inamag Da Ananias En Safira

1 Ngem wada pay di sin-asawa ay da Ananias en Safira ay nangilakos daga
da.
2 Nantolag da ay man-idolin sin odom ay lako na, asi en inpolang Ananias
din odom sin aapostol ay nangwani, “Naey din lakon di daga mi.”
3 Asi et kanan Pedro, “Ananias, apay nga inpalobos mo ay kapten dakan
Satanas et nan-etek ka sin Ispirito Santo ay mangisaot sin odom ay lako na?
4 Oka yo met din daga sin daan yon pangilakoan, et oway di pangosalan
yo. Kompormi abe di pangosalan yo sin lako na. Apay nga ninemnem mo ay
mangiyat sidi? Baken met ipogaw di nan-etekam mo adi et si Diyos.”
5-6 Sin nanngean Ananias sin kanan Pedro, naidsan ay natokang ay natey.
Binotibotan din babbaro din awak na, pag da et ibala yan en da iponpon. Et
peteg di egyat di am-in ay nannannge sin naamag en sisya.
7 Emey pay di toloy oras, sinmawang abe din asawa na, ngem adi na pay
ammo din naamag.
8 Kanan Pedro en sisya, “Ibagam kod mo siya na di kosto ay lakon din daga
yo.”
“Aw yan, siya sa,” kanana.
9 Asi et kanan Pedro, “Apay nga nantolag kayo ay mamadas sin Ispiriton di
Apo? Sana da sin pantew di nangiponpon en asawam. Ibala da abes sik-a.”
10 Et natokang ay natey. Sinenggep din doy da ay babbaro, et idi inila da ay
natey, pag dan ibala ay en nangidking sin naiponponan asawa na.
11 Et am-in din namati en Jesus ya am-in abe ay nannannge sin napasamak
et inmegyaegyat da.

Din Nakaskasdaaw Ay Inam-amag Di Aapostol

12-14 Din masinsinopan di mamati et din kanan da en Tambobong Solomon
ay wada sin lak-am di Timplo. Mo din adi namati et emegyat da ay maitapi,
ngem binigbig pay dedan di kaipoipogaw din mamati et ad-ado di maitaptapi
ay lallalaki ya babbabai ay namati. Ad-ado di nakaskasdaaw ay inam-amag
din aapostol ay il-ilaen di kaipoipogaw.
15 Isonga in-ey da din mansaksakit sin kalsada et pag dan pababaktaden
sin kama ya abek da, tan kanan da en ta mo malabas si Pedro, et olay mo
malidoman da anggoy si alidong na yan makaan sakit da.
16 Ad-ado pay di in-inmey ed Jerusalem ay napo sin nandinmang ay ili ay
mangiey sin mansaksakit ya din kinapet di aanito, et nailatonan da am-in.

Din Napaligatan Di Aapostol

17 Idi siya di, din kangatoan ay padi ya din iib-a na ay Sadduceo et nalabes
ay maapos da sin aapostol.
18 Isonga en da dinpap daida et inbalod da.
19 Ngem sin nalabi, waday anghel di Apo ay en namokat sin eneb di
balodan. Inbala nas daida et pag nan kanan,
20 “Emey kayo sin Timplo ta dadlon yon ibaga sin kaipoipogaw di
maipanggep sin baro ay biyag ay idawdawat Diyos.”
21 Idi pinmat-a, pinati da din inbagan di anghel. Sinenggep da sin Timplo
et inlogi da ay man-itdo.
Maaw-awni pay, sinmawang din kangatoan ay padi ya din iib-a na sin pan-
mitmitingan da, et inayagan da din am-in ay aam-a ya odom ay papangolon
di Judio ta makimiting da. Asi da baaen di popolis ay emey sin balodan ta en
da ton-oden din aapostol.

22 Ngem idi sinmawang das di, maga da, isonga nantaoli da ta en da
isodsod.
23 Kanan da, “Idi sinmawang kami sin balodan, deda ay naitetelbek. Wada
abe din gogowardiya ay pinmipika sin kad-an di eneb. Ngem idi binokatan
mi, maga met di ipogaw sin oneg.”
24 Sin nanngean din kapitan di polis di Timplo ya din papangolon di papadi,
nariribokan da yan kanan das nemnem da, “Ay into ngin di kaiturongan
nina?”*
25 Pag wada di sinmawang ay nangipadamag, “Din doy da ay inbalod yo et
wada da sin Timplo ay man-it-itdo sin ipogaw.”
26 Siya di et inmey din gogowardiya ya din kapitan da ay en manga en
daida. Ngem adi da pinilit, tan emegyat da sin kaipoipogaw, tan mo et
bomonget da ya pigpigen das daida.
27 In-ey da din aapostol sin nasinsinopan di papangolon di Judio, et
inpapika da sin sangoanan da. Pag yamyaman din kangatoan ay padi ay
nangwani,
28 “Dadlon min inparit ay it-itdo yo di maipanggep en Jesus, yan sana ay
sinepsep yo ay nangipaammo sin intiro ay Jerusalem dowan yon pabasba-
solen dakami ay kanan yo en dakami di makaoway sin nateyana.”
29 Sinongbatan da Pedro ya din iib-a na ay aapostol yan kanan da, “Masapol
met ay si Diyos di patien mi, baken ipogaw.
30 Tan dakayo pay et pinse yo met si Jesus ay inlansa yo sin krus. Ngem din
Diyos ay dinaydayaw din aap-o tako et tinago na kasin
31 et inpangato na sin makannawana ta sisya di mangituray ya
mangisalakan en datako. Say inamag Diyos di ta waday waya tako ay
Israelita ay manbabawi ta pakawanena din basbasol tako.
32 Paneknekan mi ay tet-ewa am-in dana ya paneknekan aben din Ispirito
Santo ay indawat Diyos en daida ay manongtongpal en sisya.”
33 Sin nanngean das di, palaloy bonget da et layden da ay peslen din
aapostol.
34 Ngem wada di esa ay Fariseo ay maestron di linteg ay binigbig din
kaipoipogaw. Din ngadana et si Gamaliel. Pinmika yan kanana, “Pabelaen
yos daida si sinkaattikan.”
35 Inpabela da, pag kanan Gamaliel, “Iib-a ay Israelita, annadan tako di
iyaat tako en da doy.
36 Tan ed idi waday naamag ay kaman nina. Wadas Teudas ay binmala ay
nangipangatos awak na, yan emey ay opat gasot ay ipogaw di sinmolot en
sisya. Ngem pinse das sisya, et pag mansisian din papasolot na, et napap-
eng.
37 Wada abes Judas ay taga-Galilea ay binmala sin timpon di nasinsosan di
ipogaw. Ad-ado abey inawis na ay makibeweg en sisya. Ngem pinse da abes
sisya, et nansisian abe din papasolot na.
38 Isonga din ibagak en dakayo ed wani, olay ibolosan ya baybay-an takos
daida, tan mo owat nemnem di ipogaw di napoan di panggep ya am-amagen
da, adi katoloy.
39 Ngem mo si Diyos di napoana, magay iyat tako ay mangabak en daida,
tan si Diyos di kontraen tako.”
40 Inonodan din papangolon di Judio din kanan Gamaliel ay sana. In-
paayag da kasin din aapostol et pinasoplisoplit das daida. Pag dan ibilin

* **5:24** Di esa abe ay kaiologan nina sin Griego et: *“Ay into ngin di napasamak en daida?”*

ay adi da ipidpidwa ay mangibaga si maipanggep en Jesus, et inbolosan das daida.
41 Komaan pay din aapostol, peteg di layad da tan inbilang Diyos ay maikari da ay maibabain para en Jesus.
42 Inag-agew ay inpapasnek da ay man-it-itdo ya mangaskasaba sin Timplo ya sin kabeebeey ay si Jesus din Messias.

6

Din Namilian Da Sin Namadbadang En Daida

1 Siya di, namnamed ay maad-ado din namati en Jesus. Asi et din Judio ay Griego di kali da et nanmayotmot das maipanggep sin Judio ay mankalis Hebreo. Din nanmayotmotan da et kanan da en nabaybay-an din nalasalasang ay gait da sin kaiwarasan di pilak* sin inag-agew.
2 Isonga din aapostol, inpasinop da din am-in ay namati en Jesus yan kanan da en daida, “Eweewe mo iwarwaras mi din pilak yan baybay-an mi din obla mi ay mangikasaba sin kalin Diyos.
3 Isonga dakayo ay aag-i, pomili kayos pito ay nalaing ay lallalaki ay napnos panakabalin di Ispirito Santo ya siged di damag di ogali da. Daida di pangitalkan mi sin kaiwarasan di pilak,
4 ta say mo dakami pay, mabalin ay neekan mi ay mankarkararag ya mangikaskasaba sin kalin Diyos.”
5 Am-in din nasinop sidi et layden da din sana ay inbagan din aapostol, et pinili das da naey. Di esa et si Esteban. Napigsa di pammati na ya napno sin panakabalin di Ispirito Santo. Din iib-a na et da Felipe, Prokorus, Nicanor, Timon, Parmenas, ya si Nicolaus ay taga-Antiok. Si Nicolaus et Gentil, ngem inon-onodana din ogalin di Judio.
6 Da dooy ay pito et inpapika da sin sangoanan di aapostol, yan din aapostol et nankararag da ay nangapay en daida.
7 Siya et di nasepsep ay naam-ammoan din kalin Diyos dowan inmad-ado si kanayon di namati ed Jerusalem. Ad-ado abe di papadi ay nangonod sin kosto ay pammati.

Din Nanpapan Da En Esteban

8 Si Esteban et palalo ay nakaskasdaaw di inam-amag na ay milagro ya sinyal ay il-ilaen di ipogaw, tan dakdakey badang Diyos en sisya ya napno abe si panakabalina.
9 Ngem wada pay di Judio ay taga-Cirene ya taga-Alexandria ay naitatapi sin sinagoga ay makwani en Sinagogan di Nawayaan ay Babag-en. Daida ya di odom ay Judio ay taga-Cilicia ya taga-Asia et nakisongbat da en Esteban.
10 Ngem adi da makaabak en sisya, tan binadangan di Ispirito Santo et nalaing ay somongbat.
11 Siya et di pinasoksokan day iipogaw ta pabasolen das sisya ay mangwani, “Waday dinnge mi ay inbagan Esteban ay mamispis-oy en Moses ya en Diyos.”
12 Et say binmongetan di kaipoipogaw, aam-a ya mamaestron di linteg en Esteban. Siya et di, en da dinpap et in-ey da sin nasinsinopan di papangolon di Judio.
13 Wada abey inayagan da ay nantistigo ay nan-etek maipanggep en sisya ay nangwani, “Si naey et palawlawaenas kankanayon din nasantoan ay Timplo ay nay ya din linteg Moses.

* **6:1** Ono *kaiwarasan di makan.*

14 Tan dinnge mi din nangibagaana ay bakasen Jesus ay taga-Nazaret din
Timplo ay nay yan sokatana abe din ogali ay intawid Moses en datako."
15 Din papangolo ay nasisinop sidi et inenengneng das Esteban, yan inila
da ay din ropa na et kaman ropan di anghel.

7

Din Diskurson En Esteban

1 Pag pooten din kangatoan ay padi en Esteban, "Ay tet-ewa din inpabasol
dan sik-a?"
2 Sinongbatan Esteban yan kanana, "Aag-i ya aam-a, dengngen yo kod nan
ibagak en dakayo. Ed nabaon, nanpaila din madaydayaw ya somili ay Diyos
en apo tako ay si Abraham sin nanteteana ed Mesopotamia sin daan pay
laeng man-etan ay emey ed Haran.
3 Yan kanana en sisya, 'Komaan ka sin ilim ay sana ya taynam din toton-od
mo ta emey ka sin ili ay awni et itdok en sik-a.'*
4 Et kinmaan sin ili na ay din ilin di Kaldeo, et en nantee ed Haran. Matey
pay si ama na, pag inpangon Diyos sin nay ay ili ay pantetean tako ed wani.
5 Sin inmalianas na, maga polos di indawat Diyos ay daga na si olay esay
adpa. Ngem inkarin Diyos ay awni et idawat na en sisya din ili ay nay ta say
ipatawid na sin poli na. Din nangwanianas di et maga pay laeng di anak da
Abraham.
6 Kanan aben Diyos en sisya en emey di ap-o na sin ilin di natken ay ipogaw
ta mabag-en ya mapalpaligat da enggana ay emey di opat gasot ay tawen.
7 Yan kanan Diyos en asi na dosaen din doy da ay mangibag-en en daida,
ta asi pag komaan di ap-o nas di ta mantaoli da isnan ili ay nay, ta say isna di
panaydayawan da en sisya.†
8 Intogon aben Diyos en da Abraham ay kogiten da din an-ak da ay lalaki
ay sinyal di intolag na en daida. Bomala pay din anak Abraham ay si Isaac,
kinogit na sin maikawao ay agew.‡ Et siya met laeng di inyat Isaac sin anak
na ay si Jacob. Siya abe din inyat Jacob sin sinpo ya dowa ay an-ak na ay
lallalaki ay am-a tako ed nabaon.
9 "Asi et da doy ay am-a tako et inapalan da din iyogtan da ay si Jose, et
inlako das sisya si taga-Egipto ta manbalin si bag-en sidi. Ngem wadas Diyos
ay kadwa na,
10 et insalakanas sisya sin am-in ay nanligligatana. Indawtanas laing ya
siged ay ogali ay say nanlaydan din Faraon ono arin di Egipto en sisya.
Isonga dinotokan din Faraon ay man-gobernador sin am-in ay ili ed Egipto
ya makaammo abe sin am-in ay sanikwa na.
11 "Siya di dinmateng di betil sin kailiili ed Egipto ya ed Canaan, yan palalo
ay mapaligatan di ipogaw. Din am-a tako et magay pan-aan das kanen da.
12 Isonga idi dinngen Jacob ay wada di pansaoyan si makan ed Egipto,
inbaa na din aan-ak na ay din am-a tako ta en da manlakos kanen da. Siya di
din damo ay inmeyan da.
13 Sin maikapidwa ay inmeyan da, nanpaimaton si Jose en daida ay sisya
din iyogtan da, et inpaammo na abe sin Faraon di maipanggep en daida ya
din ama na.
14 Pag ipaayag Jose si ama na ay si Jacob ya din am-in ay aag-i na ya din
pamilya da ta emey da ed Egipto. Pitopolo ya lima da am-in.
15 Inmey da ngarud ed Egipto ta say panteean da, yan din ili ay doy et say
nateyan da Jacob ya din aan-ak na ay din am-a tako.§

* **7:3** Genesis 12:1. † **7:7** Genesis 15:13-14. ‡ **7:8** Genesis 17:10-14; 21:2-4. § **7:15** Genesis 37-49.

16 Din bangkay da pay et naisaa ed Sekem ya naigto da sin liyang ay
nilakoan Abraham ed idi sin an-ak Hamor.
17 “Idi nganngani di panongpalan Diyos sin inkari na en Abraham ed idi,
nasepsep ay inmad-ado din ap-o tako ed Egipto.
18 Dowan nansososkat din aari enggana ay naisokat di esa ay magay ammo
nas maipanggep en Jose.
19 Din ari ay doy et siniksikapana din ap-o tako ya pinalpaligat nas daida
ay nangipilit ay iwasit dan momoyang da ta matey da.
20 “Et siya di din timpo ay naianakan Moses ay kagkagam-is ay moyang.
Toloy bowan di namaspasosoan ina na en sisya.
21 Idi pilit ay tinaynan da sin bel-ayan, dinatngan di esay babai ay anak en
Faraon, yan tinagannoana ay kamanan anak.
22 Naitdoan sisya sin am-in ay maad-adal di man-ili ed Egipto, yan din
inbagbaga na ya inam-amag na et waday dagsena.
23 “Idi nantawen si Moses si opatapolo, ninemnem na ay en mamasyal sin
gagait na ay Israelita.
24 Sin inmeyana, inaspoana di esa ay il-ilbasan di taga-Egipto. Ena bi-
nadangan yan inbaes na ay namse sin taga-Egipto.
25 Kanan Moses en maawatan di gagait na ay sisya di pinilin Diyos ay
mangipawaya en daida, ngem adi da baw naawatan.
26 Sin kasin napat-a, dinatngana di dowa ay Israelita ay man-ib-ibaw, yan
pinadas na ay anawaen daida ay nangwani, ‘Ay iib-a, mansinakit kayo mo?
Sin-agi kayo damdama!’
27 “Ngem din binmasol et kaitodon en Moses ay nangwani, ‘Ay siya mo
waday lebbeng mo ay mangituray ya mangokom en dakami?
28 Ay pomse ka aya ay kaman din inyat mo sin taga-Egipto ed nasdem?’
29 Inmegyat si Moses sin nanngeanas di, et linmayaw ay en manbeey ed
Midian.* Nangasawa sidi et siya abe di binmalaan di doway anak na ay
lalaki.
30 “Idi inmey di opatapolo ay tawen, waday anghel ay nanpaila en Moses
si manbidbidang ay kitkittoy ay kaiw ay wada sin kabatbatoan ay asag-en di
dontog ay Sinai.
31 Nasdaaw si Moses sin nangilaanas di, et inmasag-en ta isin-eng na ay
kosto.
32 Dowana et dengngen din kalin di Apo ay nangwani, ‘Sak-en di Diyos ay
dinaydayaw da apom ay da Abraham en Isaac ya si Jacob.’ Idi dinnge na di,
nanpayegpeg si egyat na et adi na maitoled ay mangisin-eng.
33 Pag kanan Diyos en sisya, ‘Kaanem sapatos mo, tan din pinmipikaam et
nasantoan ay lota.
34 Inil-ilak din mapalpaligatan di ipogaw ko ed Egipto. Dindinngek abe din
adawag ya bayeweng da. Isonga nay inmaliak ay mangipawaya en daida.
Omali ka ta ibaak sik-a ay mantaoli ed Egipto,’ kanan Diyos en Moses.†
35 “Si Moses ay nay et sinigaan di iib-a na sin damo ay kanan da en, ‘Ay
siya mo waday lebbeng mo ay mangituray ya mangokom en dakami?’ Ngem
sisya pay din inbaan Diyos ay mangituray ya mangipawaya en daida, dowan
binadangan din anghel ay nanpaila en sisya sin manbidbidang ay kaiw.
36 Si Moses met laeng di nangipangpango sin Israelita sin kinmaanan da ed
Egipto, yan ad-adoy inam-amag na ay nakaskasdaaw sin deda da ed Egipto
ya sin inmagadangan da sin makwani en Baybay ay Mandalangdang ya sin
nandad-anan da sin lugar ay magay omili si opatapolo ay tawen.

* **7:29** Exodo 1:7–2:15. † **7:34** Exodo 3:1-10.

37 Si Moses abe di nangibaga sin Israelita, ‘Awni kadi et wada di mamadto
ay kaman sak-en ay ibaan Diyos en dakayo. Kailian takos sisya ay Israelita.’
38 Idi nasinop abe din ap-o tako sin lugar ay magay omili ay sin dontog ay
Sinai, si Moses di nginalat di anghel, yan inawat na din naisolat ay kalin Diyos
ay mangidawat si biyag ta elbaten tako.
39 “Ngem din ap-o tako et sinigaan das Moses ay adi da patien din
kankanana, tan mail-iliw da sin ogalin di taga-Egipto.
40 Idi nabayag si Moses sin toktok di dontog ay doy, kanan da en Aaron,
‘Man-amag ka kod si didiyos ay mangipango en datako, tan adi mi ammo
mo sinoy naamag en Moses ay sana ay nangipango en datako sin kinmaanan
tako ed Egipto.’‡
41 Pag da et man-amag si inol-olbon ay baka, et indatonan ya insidaan da
ay manragragsak ya manaydayaw sin inamag da ay mismo.
42 Asi et dinokogan ya binaybay-an Diyos si daida, ta say olay din agew,
bowan ya talaw di daydayawen da. Siya na met laeng di inpaisolat Diyos sin
esa ay mamadto ay kanana,
‘Dakayo ay Israelita, ay sak-en aya di insidasidaan yo sin opatapolo ay tawen
ay nandad-anan yo issan lugar ay magay omili?
43 Baken met, tan din intakitakin yo et din toldan di sinan diyos ay makwani
en Molek ya din tinaltalaw di sinan diyos ay makwani en Refan. Da sana din
sinan didiyos ay inamag yo ta say daydayawen yo. Isonga pakaanek dakayo
ta emey kayo sin ili ay adawdawi mo ed Babilonia.’§
44 “Din ap-o tako ed idi, nan-amag das Tolda ay nangipay-an da sin bato
ay naisosolatan din bilbilin Diyos. Din nangamagan da sin Tolda ay sana et
inis-o da sin inpailan Diyos en Moses ay maonodan.*
45 Idi natey si Moses, si Josue di naisokat ay nangipango en daida sin
inmalian da sin ili ay nay. Yan din sana ay Tolda ay tinawid da et intakin da
sin namansan da sin dagan di sigod ay man-ilis na ay inpakaan Diyos.† Yan
din Tolda ay sana et nantetees nan ili tako enggana sin timpon Ari David.
46 Si David pay et nilaylayad Diyos, et nankedaw en Diyos mo mabalin ay
mansaad si kosto ay panbeeyana ta say pandaydayawan di polin Jacob en
sisya.‡
47 Ngem baken si David di nangisaad mo adi et din anak na ay si Solomon.§
48 “Ngem din kangatoan ay Diyos et baken beey ay saaden di ipogaw di
panbeeyana, tan kanan di esa ay nankalkalian Diyos ed idi,
49 ‘Ed langit di pantokdoak ay manturay, ya din lobong et say pan-andayak.
Isonga olay sino ay beey di saaden yo et adi omanay si panteeak.
50 Tan sak-en di nangamag sin am-in ay wada.’*
Say inpaisolat Diyos ed idi,” kanan Esteban.
51 Pag nan itoloy ay nangwani, “Makenteg san nemnem yo. Kaman kayon
pagano ay manigaan ay mamati en Diyos ya maneteweng sin ibagbaga na.
Isoen yo abe di inyaat di ap-o tako ay kokontraen yos kankanayon din Ispirito
Santo.
52 Ay waday olay esa sin doy da ay mamadto si adi pinaligat di ap-o tako?
Maga met. Olay din nangipadpadto sin inmalian di nasantoan ay Messias ay
nansilbi en Diyos et pinse da. Yan dakayo pay et nilipotan ya pinse yo din
Messias.

---

‡ **7:40** Si Aaron din pangpangoan Moses ay namadang en sisya ay nangipango sin Judio sin kinmaanan da ed Egipto. Sisya abe din damo ay kangatoan ay padin di Judio. § **7:43** Amos 5:25-27. * **7:44** Exodo 25:9,40. † **7:45** Josue 3:14-17. ‡ **7:46** 2 Samuel 7:1-16. § **7:47** 1 Aari 6:1-38. * **7:50** Isaias 66:1-2.

53 Dakayo di nanawid sin linteg ay inpasan Diyos sin aanghel ed idi, ngem
adi yo pinatpati," kanan Esteban.

Din Namigpigan Da En Esteban

54 Sin nanngean din papangolon di Judio sin kanan Esteban, peteg di
bonget da dowan dan man-gayetget.
55 Ngem si Esteban et napnos panakabalin di Ispirito Santo. Tinangad
na ed langit, et inila na din koniniing di Diyos ya si Jesus ay pinmipika sin
makannawana.
56 "Alla! Ilan yo di!" kanana. "Nabokatan ed langit, et il-ilaek din Anak di
Ipogaw ay si Jesus ay pomipika sin makannawan Diyos."
57 Asi et din papangolon di Judio et inopop dan inga da dowan da et nanbo-
gaw ta adi da dengngen di kankanana. Pag da et pomanika et kagamdot dan
sisya,
58 dowan dan goyoden ay mangiey sin benget di ili ta pigpigen da. Din
titistigo ay nangipabasol en sisya et inpayag dan tak-ep di bado da sin kad-an
di esa ay lalaki ay si Saulo ta way iyat da ay makipigpig.
59 Sin namigpigpigan da en sisya, nankararag si Esteban yan kanana, "Apo
Jesus, awatem nan ab-abiik ko."
60 Pag mandokmog yan inbogaw na ay nangwani, "Apo Jesus, adi ka kod
ibilbilang din basol da ay nay," et pag matey.

8

Din Namalpaligatan Saulo Sin Gimgimong Di Namati

1-3 Din agew ay doy ay nateyan Esteban et say nanlogian di napalalo
ay napalpaligatan di gimgimong di mamati ed Jerusalem. Wada da di
managtongpal sin linteg Diyos ay en nangiponpon en sisya dowan dan ogaan
ay manpilpilalak. Ngem si Saulo et inapolbalana din nateyan Esteban et
pinalaloana ay nangipakaseseg-ang en da doy ay mamati ta say maga koma
di mabay-an. Sin-gesin-gep da Saulo din kabeebeey dowanan ipagalalad din
bemeey ta iey da sin balodan. Isonga am-in ay mamati, powira din aapostol,
et nansisian da ay linmayaw sin kailiili sin probinsiya ay Judea ya Samaria.

Din Nankaskasabaan Felipe Ed Samaria

4 Din nansisian ay doy, olay intoy in-inmeyan da, et inkaskasaba da din
kalin Diyos maipanggep en Jesus.
5 Di esa en daida et si Felipe. Inmey sin esay ili ed Samaria, yan inkaskasaba
na ay si Jesus din Messias ay inbaan Diyos.
6 Idi dinngen din kaipoipogaw din inbagbaga na yan inila da din nakaskas-
daaw ay inam-amag na, pinati da am-in din inbagbaga na.
7 Tan din aanito ay kinmapet et kinmaan da si ad-ado ay ipogaw dowan
dan man-olakis, ya ad-ado abey paralitiko ya napilay ay nailatonan.
8 Isonga naragragsakan din omilis di.
9 Ngem wada di nabayag ay man-gengey sin doy ay ili ay manngadan si
Simon ay nasdaawan din am-in ay man-ili ed Samaria. Init-it-ek nan awak
na ay nangwani en waday kinangato na.
10 Et din kaipoipogaw, olay nangato ya nababa, et pinatipati dan
kankanana yan inbilang da ay sisya din nadiyosan ay makwani en Napigsa
di Panakabalina.
11 Din nangon-onodan dan sisya et begew tan nabayag ay man-gengey, et
nasdaaw da sin kabaelana.

12 Ngem idi namati da sin siged ay damag ay inkaskasaban Felipe ay
maipanggep sin panturayan Diyos ya din saad Jesus ay Messias, nan-
pabonyag da, waday lallalaki ya babbabai.
13 Olay si Simon et namati abe et nabonyagan. Et pag makikiey en Felipe
dowan nasdaaw sin nakaskasdaaw ay sinyal ya milagro ay inam-amag na.
14 Sin nanngean din aapostol ed Jerusalem ay inawat din taga-Samaria din
kalin Diyos, binaa das da Pedro en Juan ay emey sidi.
15 Somawang da pay, pag dan ikararagan din namati ta say awaten da din
Ispirito Santo,
16 tan daanan segpen daida. Nabonyagan da sin ngadan Jesus et anggoy.
17 Pag kapayen da Pedro en Juan si daida, et awaten da din Ispirito Santo.
18 Idi inilan Simon ay sin-gep din Ispirito Santo daida sin nangapayan di
aapostol, inpaila nay siping
19 ay nangwani, "Omya kayo kod si panakabalin ay sana ta say olay sino
abe di kapayek et awaten da din Ispirito Santo."
20 Ngem kanan Pedro en sisya, "Maitapi koma san siping mo en sik-a ay
mapooan ed infierno, tan kanam en mabalin ay lakoam din sagot Diyos ay
adi malakoan.
21 Adi ka maibilang isnan obla mi, tan baken kosto di nemnem mo sin
pangilan Diyos.
22 Ibabawim ngarud din lawa ay nemnem ya panggep mo ay sana, yan
man-adawag ka en Diyos ta mo mabalin koma, pakawanen daka.
23 Tan mailak ay palalo di apos mo, ya deda ay binabalod dakas basbasol
mo."
24 Pag kanan Simon, "Ikararagan yo paabes sak-en en Apo ta maga di
mapasamak en sak-en sin sana ay inbaga yo."
25 Idi nakdeng pay ay inbagan da Pedro en Juan din kalin di Apo ya
pinaneknekan da di inil-ila ya dindinnge da en Jesus, nantaoli da ed
Jerusalem ay nansepsepad sin kailiili ed Samaria ay nilablabsan da ta
ikaskasaba da din siged ay damag maipanggep en Jesus.

Din Namatian Di Opisyal Ay Taga-Etiopia

26 Idi siya di, waday anghel di Apo ay en nangibaga en Felipe, "Ipikam et
manpaabagatan ka sin kalsada ay mapo ed Jerusalem ay emey ed Gaza." Din
kalsada ay nay et malabas sin lugar ay magay omili.*
27 Kapikas Felipe et inmey. Idi wada pay sin danan, tinamang na di opisyal
ay taga-Etiopia ay napod Jerusalem, tan inmey sidi ay en nandayaw en Diyos.
Din opisyal ay sana et nangato di saad na, tan makaammo sin am-in ay
gamgameng di reyna ono Candace† di Etiopia.
28 Nanlologan sin kalisa na ay somaa dowana pay basbasaen din libro ay
insolat Isaias ay mamadto ed idi.
29 Din Ispirito Santo et kanana en Felipe, "En ka sag-enen din kalisa ay
sana."
30 Nanagtag ngarud si Felipe et inmasag-en, pag nan dengngen din bas-
basaen di opisyal ay insolat Isaias. "Ay maawatam san basbasaem?" pinoot
na en sisya.
31 "Maga, tan iwed di mangiolog en sak-en," kanana ay sinombat. Pag nan
ayagan si Felipe ta makilogan.
32 Din basbasaena ay inpaisolat Diyos et siya na:

---

* **8:26** Dodowa pay di kaiologan nina sin Griego: 1) *Din kalsada ay nay et adi maos-osal ed wani.* 2) *Din ili ay nay et magay man-ili ed wani.* † **8:27** *Candace* et baken ngadan mo adi et titolo. Di olog na et reyna ono babai ay manturay.

“Din in-inyat na et kaman din iyat di karnero ay adi manpekpekeng mo iey
da sin panpalpaltian. Kaman aben iyat di anak di karnero ay igiginek
na sin pamokisan da, tan ginmiginek met sisya.
33 Binabainan das sisya ya adi da binistigal si kosto. Maga abe di manad-at
maipanggep sin poli na, tan ginagara dan biyag na isnan daga.”‡
34 Sin namasaanas di, kanana en Felipe, “Ibagam kod mo sino di inbagba-
gan di mamadto. Ay din mismo ay awak na ono natken ay ipogaw?”
35 Yan inlawag Felipe ay si Jesus di kaiturongan din doy ay binasa na. Pag
nan itoloy enggana ay inpaammo na din siged ay damag maipanggep en
Jesus.
36 Maaw-awni pay, waday dinatngan da ay danom. “Dooy di danom,”
kanan din opisyal. “Ay mabalin ay mabonyaganak?”
37 “Mo dadlon kan mamati en Jesus, mabalin,” kanan Felipe ay sinombat.
“Mamatiak yan,” kanan din opisyal. “Patiek ay Anak Diyos si Jesu Cristo.”§
38 Pag nan ipasaldeng din kalisa ay nanloganan da, et inmagpas da ay dowa
ay en da pinmisok sin danom. Pag bonyagan Felipe sisya.
39 Idi kinmaan da pay sin danom, kaa din Ispiriton Diyos en Felipe, et adi
kasin inilan din opisyal. Ngem intoloy na met laeng ay emey sin emeyana ay
manragragsak.
40 Mo si Felipe et kawada ed Azotus, pag mandan sin kailiilis di ay
mangikaskasaba sin siged ay damag enggana ay sinmawang ed Cesarea.

9

Din Namatian Saulo En Jesus

1 Sin sana abe ay timpo, si Saulo et intoltoloy na ay mangeg-egyat en daida
ay nangon-onod en Jesus, yan inpakapakat nay kabaelana ay mamse en
daida. Isonga inmey sin kangatoan ay padi
2 ay mankedaw si solat ay pamalobos ta ena ipaila sin kasinasinagogan di
Judio ed Damascus, ta mo waday datngana ay mangon-onod en Jesus, olay
lallalaki ono babbabai, waday kalebbengana ay manpap en daida ta iey na
ed Jerusalem.
3 Idi wada pay sin danan ay omas-asag-en ed Damascus, linikob di somilsi-
lap ay pat-a ay napod langit,
4 et natokang. Pag nan dengngen di kali ay mangmangwani, “Saulo, Saulo,
apay nga pomaligat ka?”
5 “Sino ka ay Apo?” kanan Saulo.
“Sak-en si Jesus ay palpaligatem.
6 Ibangon mo ta emey ka sin ili ay sana, tan wadas di di mangibaga en sik-a
si masapol ay amagem.”
7 Din kabewbeweg Saulo et nasngang da, tan dinnge da din kali, ngem
magay inila da.
8 Pag bomangon si Saulo, ngem idi kiniyat nan mata na, kambaw adi
makaila. Isonga intakkayan da ay nangipango ed Damascus.
9 Toloy agew ay adi makaila dowan aben adi mangmangan ya man-in-
inom.
10 Siya di, wada di pasolot Jesus ed Damascus ay manngadan si Ananias.
Nanpailas Apo Jesus en sisya si kaman iitaw yan kanana, “Ay Ananias.”
“Sinoy ibagam, Apo?” kanana.

---

‡ **8:33** Isaias 53:7-8. § **8:37** Din versikulo ay nay et maga sin odom ay manuskrito sin Griego.

11 “Emey ka sin kalsada ay nangadanan si Doritso, yan pootem sin beey en
Judas mo wadas Saulo ay taga-Tarsus. Wadas di ay mankarkararag,
12 yan waday inpailan Diyos en sisya ay kaman iitaw ay sinenggep di lalaki
ay manngadan si Ananias yan kinapay nas sisya ta kasin makaila,” kanan
Apo Jesus.
13 “Aw Apo, ngem ad-ado da ay nangipadpadamag en sak-en sin inam-
amag Saulo ay namalpaligat sin ipogaw mo ed Jerusalem.
14 Yan ed wani kano, inmalis na yan inyaan di papangolon di papadi si
kalebbengan ay manpap en dakami am-in ay manaydayaw en sik-a,” kanan
Ananias.
15 Pag kanan Apo Jesus, “Olay emey ka pay dedan, tan sisya di pinilik ay en
mangibagbagas maipanggep en sak-en en daida ay Gentil ya din aari da ya
dakayo abe ay Israelita.
16 Ipaammok abe en sisya di kaad-adon di ligat ay nam-osena ta say
maammoan di ngadan ko.”
17 Pag emey si Ananias et senggep sin beey ay pantetean Saulo. Asi na pay
kapayen dowanan kanan, “Agik ay Saulo, din Apo tako ay si Jesus ay nanpaila
en sik-a sin inmaliam isna, sisya met laeng di nangibaa en sak-en ta kasin kan
makaila ya awatem din Ispirito Santo.”
18 Pag et mag-as sin matan Saulo di kaman siksik, et naibolinasnasan sisya.
Asi pag pomika et mabonyagan.
19 Makdeng pay di, pag mangan et bomikas din awak na.

Din Nangaskasabaan Saulo Ed Damascus

At-atik ay agew di nakitetean Saulo en daida ay mamati ed Damascus.
20 Pag et emey sin kasinasinagoga ay mangikaskasaba ay Anak Diyos si
Jesus.
21 Nasdaaw din am-in ay nandengdenge. “Ay baken si dooy din namalpali-
gat sin manaydayaw en Jesus ed Jerusalem? Ay baken od din inmalianas na,
et ta depapena din mamati ta iey na sin papangolon di papadi ed Jerusalem?”
kanan da ay nan-asipoot.
22 Dowan si Saulo et nataptapian di kabaelana ay mangaw-awis si ipogaw
ay mangipaneknek ay si Jesus din Messias. Yan din Judio ed Damascus et adi
da makasongbat en sisya.
23 Idi inmey di pigay agew, nantotolag din Judio ay sana si iyat da ay mamse
en Saulo.
24 Inag-agew ya nilablabi ay sissiimen da sin segpan di ili da ta peslen da
mo bomala. Ngem inammoan Saulo din plano da.
25 Isonga waday esay labi, din inawis na ay namati et nan-a das dakdake ay
baskit ta say panloganana, pag dan oy-oyen sin nakayang ay batog ay kodal
di ili da ta way iyat na ay lomayaw.

Din Nantaolian Saulo Ed Jerusalem

26 Idi sinmawang pay si Saulo ed Jerusalem, en maitapi koma sin papasolot
Jesus.* Ngem emegyat da en sisya, tan adi da patien ay pasolot Jesus abes
sisya.
27 Asi et inkoyog Barnabas sisya sin kad-an di aapostol, et pag nan dad-aten
din nangilaan Saulo en Jesus sin danan ya din nakingalatan Jesus en sisya.
Dinad-at na abe din toled na ay nangikaskasabas maipanggep en Jesus ed
Damascus.

* **9:26** Din papasolot Jesus ay ibagbaga nas na ya sin odom ay versikulo sin *Din Inam-amag Di Aapostol* et baken anggoy din sinpo ya dowa ay aapostol mo adi et am-in ay namati en Jesus. Makwani da abe en aag-i, tan naitapi da am-in sin pamilyan Diyos.

28 Siya di, nakibewbeweg si Saulo en daida ed Jerusalem yan natoled ay
nangikaskasaba si kalebbengan Jesus.
29 Nakingalngalat ya nakidisdiskotil abe si Judio ay Griego di kali da, ngem
an-anapen da mo intoy iyat da ay mamse en sisya.
30 Idi inammoan pay din iib-a na ay namati, en da initlod ed Cesarea, pag
dan palobwaten ay emey ed Tarsus.
31 Siya pay di, sinmaldeng di kapalpaligatan di mamati en Jesus sin kailiili
ed Judea, Galilea ya ed Samaria. Yan inmad-ado da dowan pomigpigsa di
pammati da begew sin mamatpatgan da en Apo ya din badang di Ispirito
Santo.

Din Nakaskasdaaw Ay Inam-amag Pedro

32 Si Pedro abe et nanlikliked sin kailiili ay mamaspasyal sin ipogaw en
Diyos. Idi sinmawang ed Lidda,
33 waday dinatngana ay lalaki ay manngadan si Eneas ay binmabaktad si
wao ay tawen, tan paralitiko.
34 Kanan Pedro en sisya, “Ay Eneas, ibangon mo ta kopikopem san kamen
mo, tan agasan dakan Jesu Cristo.” Pag et bomangon.
35 Yan din omili ed Lidda ya sin tanap ed Saron, idi inila das sisya, namati
da en Jesus.
36 Wada abey babai ay pasolot Jesus ed Joppa ay manngadan si Tabita.
(Din inpangadan da sin kalin di Griego et Dorcas, di olog na et ogsa.) Pag
siged di inam-amag nas kankanayon, et ammo na ay mamadbadang sin
nankabibiteg.
37 Sin kawadan Pedro ed Lidda, nansakit si Tabita et natey. Inames dan
awak na, et pag dan pabaktaden sin kowarto sin kayang.
38 Asi da ibaa di doway lalaki ay en mangayag en Pedro, tan dinnge da ay
wada ed Lidda ay sag-en di ili da. Idi sinmawang da, kanan da, “Dalasem kod
ta en tako ed Joppa.”
39 Pag mapika si Pedro et makeey en daida. Sin sinmawangan da, inpango
da sin kowarto ay kad-an di natey. Et pag alibongbongan di man-og-oga ay
nalasalasang ay wadas di, dowan dan ipaipaila en sisya din dinait Dorcas ay
bado sin daanan kateyan.
40 Inpabalan Pedro si daida am-in, pag mandokmog ay mankararag. Asi na
sagongen din bangkay di natey yan kanana, “Tabita, ibangon mo.” Nakiyat
mata na, et sin nangilaana en Pedro, binmangon.
41 Intakkayan Pedro ta papikaenas sisya. Pag nan ayagan din doy ay
nalasalasang ya din odom ay mamati, et inpaila nas sisya ay kasin natago.
42 Din naamag ay nay et nandinamag sin intiro ay ili ed Joppa, yan ad-ado
da ay namati en Apo Jesus.
43 Si Pedro pay et namona ay agew di nanteteana ed Joppa sin beey Simon
ay man-ob-obla si lalat.

10

Din Namasyalan Da Pedro En Cornelius

1 Wada ed Cesarea di kapitan di sin-gasot ay soldado ay manngadan si
Cornelius. Sisya ya din sosoldado na di tapin din makwani en Kompanyan
di taga-Italia.
2 Gentil sisya, ngem am-in da ay bemeey et relihioso da ya dinaydayaw das
Diyos. Ad-ado abey badang na si nabibiteg ay Judio, ya nankarkararag en
Diyos si kankanayon.

3 Sin sinkamasdem sin alas tres, waday inpailan Diyos en sisya, yan
dadlonan inila di anghel Diyos ay sinenggep sin beey na yan kanana, “Ay
Cornelius.”
4 Nanmomolagat si egyat na yan kanana, “Sinoy ibagam, Apo?”
Pag kanan din anghel, “Nenemnemen Diyos sik-a, tan dindinnge na din
karkararag mo ya ammo na di iyaat mo ay mamadbadang sin nankabibiteg.
5 Bomaa ka ngarud si emey ed Joppa ay en mangayag en Simon ay
nabdayan si Pedro.
6 Mantee sin benget di baybay sin beey en Simon ay man-ob-obla si lalat.”
7 Idi nadipos din anghel, inayagan Cornelius di dowa ay baa na ya esa ay
soldado ay kabadbadang na ay manaydayaw abe en Diyos.
8 Dinad-at na en daida din am-in ay napasamak, et pag nan ibaa ed Joppa.
9 Sin kabigatana sin alas dosi, wada da sin danan ay omas-asag-en ed
Joppa dowan aben si Pedro et inmey sin nasingpa ay atep di beey da ay en
mankararag.
10 Dinmagaang et mangan koma, ngem idi sagsaganaen da di pinangan,
waday inpailan Diyos en sisya ay kaman iitaw.
11 Din inila na et nabokatan ed langit, yan wada di maoy-oy-oy sin kad-ana
ay kaman dakdake ay lopot ay naitatakyad sin opat ay soli na.
12 Din linaona et am-in ay boyan di aanimal, mankodkodap ya mantay-
tayaw, ay maiparit ay kanen di Judio.
13 Yan dinnge na di kali ay nangwani, “Pedro, ibangon mo ta pomalti kas
isidam.”
14 “Sigaak met, Apo,” kanana, “tan maga polos di insidsidak ay paniyewen
mi ay Judio.”
15 Kanan kasin din mankalkali, “Din inbagan Diyos en siged ay makan et
adim paniyewen.”
16 Namitlo ay inila ya dinnge na di, asi naipataoli din lopot ed langit.
17 Nemnemnemen pay Pedro mo sino ngin di laydena ay kalien, sin-
mawang din inbaan Cornelius yan dinamag da din kad-an di beey Simon.
Somawang da pay sin segpan,
18 pag dan pooten mo siya sa di beey ay panteean Simon ay nabdayan si
Pedro.
19 Si Pedro et nemnemnemena pay laeng di kaiologan din inpailan Diyos
en sisya, isonga kanan din Ispiriton Diyos en sisya, “Wada di tolo ay ipogaw
ay mangan-anap en sik-a.
20 Bomaba ka, yan adi ka mandowadowa ay makeey en daida, tan sak-en
dedan di nangibaa en daida.”
21 Siya et di binmaba si Pedro yan kanana sin tolo ay sana, “Sak-en din an-
anapen yo. Sino ngin di panggep yo ay inmalis na?”
22 “Si Kapitan Cornelius et inbaa nas dakami ay en mangayag en sik-a, tan
inbagan di anghel Diyos en sisya ay ipaayag daka ta dengngena di ibagam.
Si Cornelius et siged ay ipogaw ay manaydayaw en Diyos. Din iib-am abe ay
Judio et tangtangaden das sisya,” kanan da ay sinombat.
23 Pag pasgepen Pedro ta man-iyan das di.
Sin napat-aana, nakeey da Pedro ya di odom ay namati ay taga-Joppa en
daida.
24 Idi sinmawang da pay ed Cesarea sin maikadwa ay agew, wadas da
Cornelius ay manseseed, pati din inayagana ay aag-i ya gagayyem na.
25 Sengsenggep pay si Pedro, en inabat Cornelius yan nanyakog-ong ay
nandokmog sin sangoanana ay mandayaw en sisya.

26 Ngem si Pedro et inpapika na ay nangwani, “Ipikam, tan sak-en abe et
owatak ipogaw.”
27 Pag dan senggep ay manngalngalat. Sin nangilaan Pedro sin ad-ado ay
ipogaw ay nasinop sidi,
28 kanana en daida, “Ammo yo met din ogali mi ay Judio et maiparit di
makipolpolapol ya olay manpasyal kami si Gentil. Ngem inpaammon Diyos
en sak-en ay maga koma di ib-ak ay ibilang ko ay eweewe ono kadodogis.
29 Isonga idi inpaayag yos sak-en, inmaliak ay adi nanpampambal. Ibaga
yo ngarud di nangipaayagan yo en sak-en.”
30 Sinongbatan Cornelius yan kanana, “Ed esa ay on-ona sin kaman nina ay
alas tres, nankarkararagak sin beey ko ay nay. Yan kawada di mankoniniing
di bado na ay pinmipika sin sangoanak.
31 Kanana en sak-en, ‘Cornelius, dinngen Diyos din kararag mo, yan
nenemnemena abe di iyaat mo ay mamadbadang sin nankabibiteg.
32 Bomaa ka ngarud si emey ed Joppa ay en mangayag en Simon ay
nabdayan si Pedro. Mantee sin benget di baybay sin beey en Simon ay man-
ob-obla si lalat,’ kanana.
33 Isonga inpaayag kos sik-a ay dagos, yan inbag ta inmali ka, tan nay ay
nasinop kamis na sin pangilaan Diyos ta dengngen mi am-in din inbilina ay
ibagam,” kanan Cornelius.
34 Pag mankali si Pedro yan kanana, “Tet-ewa baw adi ay magay idomdo-
man Diyos,*
35 mo adi et awatena di olay sino ay ipogaw, Judio ono Gentil, mo patpatgen
das Diyos ya siged di am-amagen da.
36 Ammo yo din siged ay damag ay inpaammon Diyos en dakami ay
Israelita ay mabalin ay siged di pakikadkadwaan di ipogaw en sisya babaen
sin inamag Jesu Cristo ay apon di am-in ay ipogaw.
37 Ammo yo abe din nabanol ay naam-amag ay manlogi ed Galilea ya sin
intiro ay Israel sin nakdengan di nan-itdoan Juan maipanggep si bonyag.
38 Ammo yo ay indawat Diyos din Ispirito Santo ya din panakabalina en
Jesus ta olay intoy in-inmeyana, pag siged di inam-amag na ya inag-agasana
di am-in ay pinalpaligat din Diablo, tan wadas Diyos en sisya.
39 Yan dakami pay, inila mi di am-in ay inam-amag na ed Jerusalem ya sin
odom ay ilin di Judio. Inlansa da sin krus et say nateyana.
40 Ngem si Diyos et tinago na kasin sin maikatlo ay agew. Inpaila na
41 en dakami, yan nakikikan kami en sisya sin kasinan natagoan. Adi
inilan am-in di ipogaw mo adi et dakami anggoy ay pinilin Diyos ed idi ay
mangipaneknek sin inila mi.
42 Yan binilinas dakami ay en mangikaskasaba sin siged ay damag ay
maipanggep en sisya ya en mangipaneknek ay sisya di dinotokan Diyos ay
mangokom sin am-in ay ipogaw ay matmatago ya siya abe din natenatey.
43 Am-in abe din mamadto ed nabaon et inbaga da ay babaen en Jesus,
mapakawan din basbasol di am-in ay mamati en sisya.”

Din Nangawatan Da Cornelius Sin Ispirito Santo

44 Deda ay mankalkali si Pedro, pag et segpen din Ispirito Santo am-in ay
nandengdenge.
45 Idi siya di, nasdaaw din Judio ay mamati ay nakeey en Pedro, tan olay
din Gentil et inawat da din Ispirito Santo ay insagot Diyos.

* **10:34** Deuteronomio 10:17.

46 Din nangammoan da ay siya di din naamag, nankalkali das natken ay
kali ay adi da inadal dowan da aben idaydayaw din kinangaton Diyos. Pag
kanan Pedro sin gagait na,
47 "Da nay ay ipogaw et inawat da din Ispirito Santo ay kaman datako met
laeng. Adi ngarud mabalin ay iparit tako di kabonyagan da."
48 Pag nan ibilin ay manpabonyag da Cornelius ay mangipaila ay Apo da si
Jesu Cristo. Nakdeng pay di, inpakpakodan da Cornelius si Pedro ta makitee
en daida si sinkaattikan ay agew.

11

Din Inbagan Pedro Sin Namispis-oy en Sisya

1 Idi siya di, din aapostol ya din iib-a da ay namati sin kailiili ed Judea et
nadamag da ay inawat aben di Gentil din kalin Diyos.
2 Sin nantaolian Pedro ed Jerusalem, din mamati ay napinget ay mangonod
sin ogalin di Judio et pinispis-oy das sisya ay nangwani,
3 "Aye ka kayman ay nanpasyal sin beey di Gentil yan nakikikan ka pay en
daida."
4 Pag dad-aten Pedro din am-in ay naam-amag ay manlogi sin lamot na
enggana sin tobo na.
5 Kanana, "Wadaak ed Joppa ay mankarkararag yan waday kaman iitaw ay
inpailan Diyos en sak-en. Din inilak et kaman dakdake ay lopot ay maoy-oy-
oy ay napod langit ay naitatakyad din opat ay soli na, et naipayag sin kad-ak.
6 Isisin-eng ko pay, wadas di di kakalasin di maayew ya atap ay animal,
wada abey mankodkodap ya mantaytayaw.
7 Asiak dinnge di kali ay nangwani, 'Pedro, ibangon mo ta pomalti kas
isidam.'
8 Asi et kanak, 'Sigaak met, Apo, tan maga polos di insidsidak ay paniyewen
mi ay Judio.'
9 "Dinngek kasin din kali ay napod langit ay nangwani, 'Din inbagan Diyos
en siged ay makan, adim paniyewen.'
10 Namitlo di nangilaak ya nanngeak isdi, pag mantaoli am-in ed langit.
11 "Yan siya di, kasawang di tolo ay lalaki sin beey ay nanteak. Naibaa da
ay napod Cesarea ay en mangayag en sak-en.
12 Idi siya di, inbagan din Ispirito Santo ay adiak mandowadowa ay makeey
en daida. Nakeeyak ngarud ay kabeweg ko da naey ya enem ay aag-i tako.
Somawang kami pay ed Cesarea, sinenggep kami sin beey da Cornelius.
13 Et pag nan dad-aten din nanpailaan di anghel en sisya sin beey na ya din
inbagan di anghel ay nangwani, 'Omibaa kas emey ed Joppa ay en mangayag
en Simon ay nabdayan si Pedro,
14 ta ena ibaga en dakayo di iyat yo ay bemeey ay maisalakan,' kanan
kanon di anghel.
15 Kailoglogik pay ay mankali, sinenggep din Ispirito Santo en daida ay
kaman met laeng din inyat na en datako sin damo.
16 Et say nannemnemak sin kanan Apo Jesus ed idi en binonyagan Juan di
ipogaw si danom, ngem datako pay et mabonyagan tako sin Ispirito Santo.
17 Mo insagot ngarud Diyos din Ispirito Santo en daida ay Gentil ay say
insagot na en datako sin namatian tako en Apo Jesu Cristo, sino aya di
kaipogaw ko ay mangiparit en Diyos ay nangamag sidi?" kanan Pedro.
18 Sin nanngean das di, sinmaldeng da ay mamispis-oy en sisya yan
dayawen da et si Diyos ay nangwani, "Kambaw olay din Gentil et indawtan

Diyos daida si gondaway ay manbabawi ta gon-oden da abe di biyag ay iwed patingga na.”

Maipanggep Sin Gimong di Mamati Ed Antiok

19 Sin namsean di Judio en Esteban, napalpaligat di namati et nansisian da.
Waday inmey enggana ed Fenicia, Cyprus ya ed Antiok ay mangibagbagas
kalin Diyos, ngem din nangibagbagaan da et Judio anggoy.
20 Ngem wada abey taga-Cyprus ya taga-Cirene ay inmey ed Antiok, yan
inbagbaga da abe din siged ay damag ay maipanggep en Apo Jesus sin Gentil.
21 Gapo ta wada din panakabalin Apo Diyos en daida ay man-itdo, ad-ado
di nanagong en Apo Jesus ay namati.
22 Idi nadamag din gimong ed Jerusalem ay namati di Gentil ed Antiok,
inbaa das Barnabas.
23 Idi sinmawang pay sidi, naragsakan sin nangilaana ay sineg-angan
Diyos si daida, yan tinogtogona ta dadlon dan ipapasnek ay mamati en Apo
Jesus.
24 Tan siged ay ipogaw si Barnabas ay napno si panakabalin di Ispirito
Santo, ya napigsa abe di pammati na. Isonga ad-ado pay di naitapi en daida
ay namati.
25 Pag emey si Barnabas ed Tarsus ay en manganap en Saulo.
26 Idi dinatngana, nantaoli da ed Antiok. Nakatawen das di ay makigimgi-
mong, yan ad-ado abe di init-itdoan da. Din papasolot Jesus ed Antiok di
damo ay makwani en Cristiano.
27 Sin nantetean da Barnabas en Saulo sidi, wada da di mamadto ay
sinmawang ay napod Jerusalem.
28 Din esa ay manngadan si Agabus et pinmika sin nasisinopan di gimong,
et inpaipadton di Ispirito Santo ay waday domateng ay betil sin kailiili isnan
daga. (Din inpadto na ay nay et natongpal sin timpon Emperador Claudius.)
29 Siya di, din papasolot Jesus ay doy et nantotolag da ay mangipaw-it si
badang sin aag-i da ed Judea. Esaen nan-alos insigon si mabalina,
30 et pag dan ipaw-it en da Barnabas en Saulo ta iey da sin papangolon di
mamati ed Jerusalem.

12

Din Naibolosan Pedro Si Balodan

1 Sin timpo ay doy, inlogin Ari Herod* ay mamaligat sin odom ay mamati
en Jesus,
2 yan inpapoto na din toktok Santiago ay agin Juan.
3 Idi inammoana ay say nanlaydan di Judio, sinepsep na ay mangipadpap
abe en Pedro. Naamag di sin fiesta ay makwani en Nalabas ay panganan das
tinapay ay magay labadura na.
4 Idi nadpap pay si Pedro, inpabalod Herod ya inpagowardiya na si sinpo
ya enem ay soldado ay sag-oopat ay mansinoskat, tan plano na ay okomen
ya ipapses sisya ay boyaen di kaipoipogaw mo makdeng din fiesta.
5 Siya di, naibabalod si Pedro, dowan pay din gimong di mamati et
inpapasnek da ay mangikarkararag en sisya.
6 Waday sinlabi ay pag din kabigatana di planon Herod ay pangokoman ya
pangipapsean en Pedro. Si Pedro et naseseyep sin nan-gawaan di dowa ay
gowardiya. Nababalod pay si doway kadina dowan aben nagogowardiyaan
din eneb di balodan.

* **12:1** Din ari ay nay et si Herod Agrippa I ay apon Herod ay Napateg ya panganaken Herod Antipas ay nangipapoto sin toktok Juan ay Mamonbonyag.

7 Siya et di kawada di anghel di Apo ay nanpaila, yan waday silaw ay
naninggaw sin kowarto ay kad-an Pedro. Pinagpag nas Pedro ay namangon
en sisya, yan kanana, “Dalasem ay bomangon!” Pag et nankaeekdag din
kadina ay naibabalod sin gadingana,
8 yan kanan din anghel, “Olnosem badom, mansinilas ka.” Idi pinati na,
kanan din anghel, “Iewes mon tak-ep di badom ta omonod ka.”
9 Si Pedro et inonod na din anghel ay bomala, ngem di wada sin nemnem
na et baken tet-ewa din am-amagen di anghel en sisya, owat iitaw et anggay.
10 Linabsan da din esa ya maikadwa ay gowardiya, pag dan somawang
sin eneb ay landok ay bomala sin bel-ayan. Eteng nabokatan et binmala da.
Mandan da pay si betaey di esa ay kalsada, pag namaga din anghel.
11 Siya et di nainemneman si Pedro yan kanana, “Tet-ewa baw adi! Inbaan
baw Diyos din anghel na ay mangisalakan en sak-en ta adi pomses Herod, ta
say adi matongpal din namnamaen di Judio ay mapasamak en sak-en.”
12 Idi ninemnem na di, inmey sin beey da Maria ay inan Juan Marcos ay
nasinsinopan di ad-ado ay ipogaw ay mankarkararag.
13 Nantogtog et waday katolong ay manngadan si Roda ay en nangila.
14 Idi nailasinana din kalin Pedro, nilinglingana ay mamokat begew si
ragsak na, et katagtag ay en mangibaga ay wadas Pedro sin segpan.
15 “Naong-ong ka baw adi,” kanan da. Idi inpapilit na pay ay tet-ewa, kanan
da, “Din anghel nan samet.”
16 Dowan tomogtotogtog si Pedro. Neyneyna et binokatan da, kambaw tet-
ewa ay si Pedro, et nasdaaw da.
17 Ngem si Pedro, nansinyas ay mangipaginek en daida, et pag nan dad-
aten din nangipabalaan di Apo en sisya sin balodan. “Ibaga yo kod abe na en
Santiago ya din odom ay aag-i tako,” kanana. Pag komaan ay emey si natken
ay ili.
18 Idi maagsapa pay, palalo ay nanngalawngaw din gogowardiya. “Nama-
gas Pedro mo?” kanan da.
19 Inbilin Herod ay en da anapen sisya, ngem adi da makadteng. Isonga
binistigal nas daida et pag nan ipapse. Asi pay komaan si Herod ed Judea et
en nantee ed Cesarea.

Din Nateyan Ari Herod

20 Sin nantetean Herod sidi, palaloy bonget na sin omili ed Tiro ya ed Sidon.
Isonga an-anapen da mo intoy iyat da ay mangabog en sisya, tan din lak-am
na di panpan-aan das kanen da. Din inamag da et ginayyem das Blasto ay
makaammo sin beey Herod. Pag dan masinop ay en manpakaasi en Herod
ta makaan bonget na en daida.
21 Domateng pay din agew ay inbagan Herod, inbado na din nagayad ay
osal di ari, et en tinmokdo sin trono na ta mandiskurso sin kaipoipogaw.
22 Nakdeng din diskurso na, kanan da ay nangibogaw, “Kalin di Diyos sa,
baken owat kalin di ipogaw.”
23 Siya et di, dagos ay inpasakit din anghel di Apo sisya, tan inawat na din
panaydayawan dan sisya ay adi na padayaw si Diyos. Pag mabigis awak na
et matey.
24 Dowan et pay masepsep ay inmad-ado di ipogaw ay manmannge ya
mamati sin kalin Diyos.
25 Mo da Barnabas en Saulo et nakdeng di naibaaan da ed Jerusalem.
Nantaoli da ed Antiok ay gait das Juan Marcos.

13

Din Naibaaan Da Barnabas En Saulo Si Odom Ay Il-ili

1 Sin gimong di mamati ed Antiok, wada di naitatapi ay pankalkalian Diyos
ya man-it-itdo sin kalin Diyos. Siya dana di ngadan da: da Barnabas, Simeon
ay nabdayan si Natoling, Lucius ay taga-Cirene, Saulo, ya si Manaen ay gait
Gobernador Herod ed Galilea.
2 Sin esay agew, idi it-itpe day dagaang da ya daydayawen das Diyos, kanan
din Ispirito Santo, "Dotokan yos da Barnabas en Saulo ay mansilbi en sak-en,
tan waday ipaoblak en daida."
3 Kasin dan mankararag dowan adi da pay laeng nangan, pag dan kapayen
da Barnabas en Saulo et palobwaten das daida.

Din Napasamak En Elimas Ay Man-gengey

4-5 Idi siya di, inbaan din Ispirito Santo si daida et inmey da ed Seleucia
ta manlogan das bapor ay emey ed Cyprus. Intakin das Juan Marcos ay
mamadang en daida. Somanglad da pay ed Salamis ay esay ili ed Cyprus,
en da inkaskasaba din kalin Diyos sin kasinasinagogan di Judio.
6 Asi da pinasyal din kailiili ed Cyprus enggana ay sinmawang da ed Pafos.
Say nangaspoan das Judio ay man-gengey ay mangwani en pankalkalian
Diyos sisya, ngem baken tet-ewa. Din ngadana et si Barjesus.
7 Sisya et esa ay gait di gobernador ed Cyprus ay si Sergius Paulus. Din
gobernador et nalaing ay ipogaw, et inpaayag nas da Barnabas en Saulo tan
laydena ay dengngen din kalin Diyos.
8 Ngem din man-gengey ay si Elimas (tan say ngadana sin kalin di Griego)
et kinontra nas daida sin nakingalatan da sin gobernador ta masangaw ya
adi na patien din tet-ewa ay mait-itdo.
9 Asi et si Saulo ay manngadan abes Pablo et napnos panakabalin di Ispirito
Santo, et intekengenas Elimas
10 yan kanana, "Sik-a ay anak di diablo ay mangontra sin am-in ay siged,
kanayon ay iet-etekam ya sowsowitikem di iib-am dowan kan sepsepen ay
panbalinen din tet-ewa ay kalin Diyos si etek.
11 Ed wani, dosaen dakan Diyos yan magodab kas piga ay agew, ta olay din
segit et adi ka mailasin." Sin kosto ay nangwanianas di, niliknan Elimas di
kaman binmolinget ay liboo ay nanalin sin mata na, et mankapokap ay man-
anap si mangitakkay en sisya.
12 Idi inilan din gobernador din naamag ay sana, namati en Apo Jesus, tan
nasdaaw sin panakabalin di init-itdo da ay maipanggep en sisya.

Din Initdon Da Pablo Ed Antiok Ay Ed Pisidia

13 Idi siya di, nanlobwat da Pablo ed Pafos, et nanlogan das bapor ay
emey ed Perga ay esay ili sin probinsiya ay Pamfilia. Idi sinmawang das di,
tinaynan Juan Marcos si daida et nantaoli ed Jerusalem,
14 dowan dan ikanayon ed esa ay Antiok ay wada sin sakop di Pisidia. Sin
Sabado ay agew ay pan-ibbayan, inmey da sin sinagoga et nakitokdo da.
15 Waday nanbasa sin linteg Moses ya din insolat di odom ay mamadto, pag
waday en inpaibagan din papangolon di sinagoga en da Pablo ay nangwani,
"Aag-i, mo waday itdo yo ay mangipapigsa sin nemnem di ipogaw ay nay da,
ibaga yo kod."
16 Siya di pinmika si Pablo, et inkayang nan takkay na ay mangipaginek
sin ipogaw. Pag nan kanan, "Iib-a ay Israelita ya dakayo abe ay Gentil ay
manaydayaw en Diyos, dengngen yo kod nan ibagak.

17 Din Diyos ay daydayawen tako ay Israelita et pinili na din aap-o tako
ed idi ta say daida di ipogaw na. Sin nantean da ed Egipto ay baken dan
ili, binadanganas daida et inmad-ado da, et pag nan ipaila din napigsa ay
panakabalina ay mangipabala en daidas di.*
18 Sin nandad-anan da pay sin lugar ay magay omili si opatapolo ay tawen,
inan-anosana din basbasol da en sisya dowana aben inay-ayowanan daida.†
19 Idi sinmawang da pay ed Canaan, pinaabak na din pito ay nasyon ay
wadas di ta din ipogaw na di mangoka sin daga da.‡ Manlogi sin inmeyan da
ed Egipto engganas di, inmey di opat gasot ya limapolo ay tawen.
20 "Makdeng pay di, dinotokan Diyos di mangokom en daida ay nansisi-
nokat enggana sin timpon Samuel ay pankalkalian Diyos.
21 Idi siya di, nankedaw das ari en Diyos, et pinili nas Saulo ay anak Kis ay
polin Benjamin ta say man-ari en daida si opatapolo ay tawen.§
22 Pag kaanen Diyos sisya et insokat nas David ay man-ari en daida. Kanan
Diyos, 'Din anak Jesse ay si David et peteg ay laydelaydek, tan tongpalena di
am-in ay panggep ko ay amagena.'*
23 Si David met laeng di nangin apo en Jesus ay inbaan Diyos ay
mangisalakan en datako ay Israelita ay maibasar sin inkari na ed idi.
24 Sin daan di pangilogian Jesus ay man-itdo, wadas Juan ay nangaskasaba
sin am-in ay Israelita ay ibabawi dan basbasol da ya manpabonyag da.
25 Nganngani ay makdeng di oblan Juan, kanana sin kaipoipogaw, 'Ay
kanan yo aya en sak-en di inbaan Diyos ay mangisalakan en dakayo? Baken
sak-en mo adi et din maisokat en sak-en. Begew din kinangato na, adiak
maikari ay olay mangobad sin galot di sapatos na.'
26 "Iib-a ay polin Abraham ya dakayo ay Gentil ay manaydayaw en Diyos,
datako met laeng di nangipaammoan Diyos sin iyat na ay mangisalakan en
datako.
27 Ngem din omili ed Jerusalem ya din papangolo da et adi da nailasin ay
si Jesus di inbaan Diyos. Adi da aben naawatan ay sisya din inbagbagan
di mamadto ed nabaon, olay mo sinabado ay basbasaen da din insolat
da. Ngem tinongpal da pay dedan din kanan di mamadto ay sana, tan
kineddengan das Jesus ay matey.
28 Olay mo magay ammo das binmasolana, inbaga da pay dedan en Pilato
ay ipapse na.
29 Idi inamag da di yan natongpal am-in din naisolat maipanggep en sisya,
wada abe di nangibaba sin awak na sin krus, et en da inponpon si liyang.
30 Ngem kasin tinagon Diyos.
31 Et din nakiey en sisya sin napoan da ed Galilea ay inmey ed Jerusalem,
daida di nanpaipailaana si pigay agew. Ed wani, daida met laeng di mangi-
paneknek si maipanggep en sisya en datako ay Judio.
32 Siya di di inmalian mi ta ibaga mi en dakayo din siged ay damag, et siya
na. Din inkarin Diyos sin aap-o tako ed nabaon
33 et say naitongpal en datako ay poli da, tan sin timpo tako di nanagoana
en Jesus. Siya na met laeng di ibagbagan din naisolat sin maikadwa ay Salmo
ay kanana,
'Sik-a din anak ko. Ed wani ipailak ay sak-en si Amam.'†
34 Mo maipanggep abe sin kasin natagoan Jesus ta adi kasin matey, wada
abey naisolat ay inkarin Diyos sin iipogaw na ed nabaon ay kanana,

---

* **13:17** Exodo 1:7; 12:51. † **13:18** Bilbilang 14:34. ‡ **13:19** Deuteronomio 7:1. § **13:21** 1 Samuel 8:5; 10:21. * **13:22** 1 Samuel 13:14; 16:12; Salmo 89:20. † **13:33** Salmo 2:7.

‘Idawat ko en dakayo din nasantoan ay bibindisyon ay inkarik en David ay
dadlon matongpal.’‡
35 Si Jesus di natongpalan di inkari na ay sana, tan wada abey naisolat ay
kanan David en Diyos,
‘Sak-en di matalek ay mansilbi en sik-a. Adim ipalobos ay madonot nan awak
ko.’§
36 Ngem si David, idi nakdeng ay inamag na din layden Diyos sin kamatago
na, natey. Inponpon da sin naiponponan di aap-o na, et pag madonot din
awak na.
37 Ngem si Jesus pay et adi nadonot awak na, tan tinagon Diyos kasin.
38 Iib-a, laydek ay ammoan yo ay kosto ay babaen din inamag Jesus, mabalin
ay pakawanen Diyos din basbasol tako.
39 Tan babaen en sisya, ibilang Diyos ay nalinteg di olay sino ay mamati,
ngem maga en datako di mapalinteg sin pangiilaan Diyos babaen sin
panongpalan tako sin linteg Moses.
40 Siliban yo ngarud ta adi mapasamak en dakayo din inbagan di pankalka-
lian Diyos ed idi ay nangwani,
41 ‘Dengngen yo, dakayo ay manlaslasoy, tan waday amagek sin kamatago yo
ay masdaawan yo, ngem matey kayo pay dedan, tan adi yo patien ay
maamag, olay mo waday mangibaga ay kosto en dakayo.’ ”*
Siya di di kakdengan di inbagan Pablo en daida.
42 Idi bomalbala pay da Pablo en Barnabas, inbagan di ipogaw mo mabalin
ta ipidwa da ay man-itdo sin omali ay Sabado ay manilpo sin inbaga da.
43 Binmala da am-in, ad-adoy nakiey en daida ay Judio ya Gentil ay
nangonod sin ogalin di Judio. Nakingalat da Pablo en daida, yan intogon da
ta ipapasnek da ay mantalek sin seg-ang Diyos.
44 Sinmabado kasin, nasinop di istay am-in di omili ay makidnge sin kalin
Diyos.
45 Ngem din Judio, idi inila da din ad-ado ay ipogaw, palalo di apos da.
Isonga inpalawlawa das Pablo dowan dan kinontra din inbagbaga na.
46 Asi et intoled da Pablo en Barnabas ay nangwani, “Masapol ay dakayo
ay Judio agan-o di pangibagaan mi sin kalin Diyos. Ngem gapo ta sigaan
yo, dakayo ay mismo di mangibilang sin awak yo ay adi kayo maikari ay
makilak-am si biyag ay eng-enggana. Isonga ed wani taynan mi ngarud si
dakayo ta emey kami sin Gentil.
47 Tan say inbilin Diyos en dakami ay kanana,
‘Dinotokak sik-a ay manilaw si nemnem di Gentil ta way iyat am-in di ipogaw
isnan lobong ay maisalakan begew en sik-a.’ ”†
48 Sin nanngean di Gentil sin kanan Pablo ay sana, naragsakan da dowan
dan idaydayaw din kalin Diyos. Yan am-in ay pinilin Diyos ta daida di waday
biyag na ay eng-enggana et namati da.
49 Siya di nandinamag din kalin Diyos ay maipanggep en Jesus sin kailiili
das di.
50 Ngem din Judio ay adi namati et sinogsogan da di baknang ay iin-a ay
mandayaw en Diyos ya din mabigbig ay papangoan sin ili ta ilogi da ay
mamaligat en da Pablo en Barnabas. Et inpakaan das daida sin doy ay ili.

---

‡ **13:34** Isaias 55:3. Din inkarin Diyos en Ari David et wadan to di bomala ay poli na ay mangituray sin Judio ay eng-enggana. § **13:35** Salmo 16:10. * **13:41** Habakkuk 1:5. Din natongpalan di naipadto ay sana et inmey din Kaldeo ay en nakigobat sin Judio et binakas da din timplo ed Jerusalem dowan aben ad-adoy pinse da. Say nasdaawan din Judio, tan kanan da en maga di mamakas sin kagkagam-is ay timplo da. † **13:47** Isaias 42:6; 49:6.

51 Asi et pinokpokan da Pablo din dapan da ta say pangammoan da ay omili
ay makaoway da sin dosa da. Pag dan emey ed Iconium,
52 dowan din papasolot Jesus ay nataynan ed Antiok, peteg di layad da pay
dedan ya napno das panakabalin di Ispirito Santo.

14

Ed Iconium

1 Ed Iconium abe, inmey da Pablo sin sinagogan di Judio ay man-itdo. Yan
din initdo da et waday nantongpalana, tan ad-adoy Judio ya Gentil ay namati.
2 Ngem din Judio ay nanigaan ay mamati et sinogsogan da di Gentil ta
lomawlawa di nemnem da sin namati.
3 Ngem nabayag pay dedan da Pablo en Barnabas sidi. Natoled da ay
man-it-itdo maipanggep en Apo Jesus. Yan pinaneknekan Jesus ay tet-
ewa di inkaskasaba da maipanggep sin seg-ang na babaen sin panakabalin
ay indawat na en daida ay mangam-amag si nakaskasdaaw ay sinyal ya
milagro.
4 Ngem nagogodwa di nemnem din omilis di, tan waday inmonod sin Judio
ay adi mamati, wada abey inmonod sin aapostol.
5 Idi siya di, nantotolag di Judio ya Gentil ya din papangolo da ay mamaligat
ya mamigpig en daida ta matey da.
6 Sin nangammoan din aapostol, linmayaw da ed Listra ya ed Derbe ya sin
nandinmang ay ili sin sakop di Licaonia.
7 Et intoloy da ay nangikaskasaba sin siged ay damag sidi.

Din Naamag En Da Pablo Ed Listra Ya Ed Derbe

8 Wada ed Listra di esay lalaki ay napengkey di siki na ay adi polos nandad-
an manlogi sin binmalaana.
9 Sin nannanngeana sin kankanan Pablo, insin-eng Pablo sisya, yan dinlaw
na ay waday talek na ay mabalin ay mailatonan.
10 Isonga inpigsa na din kali na ay nangwani, “Ipikam!” Pag et kapika et
mandan.
11 Sin nangilaan di kaipoipogaw sin inamag Pablo, inlogi da ay mangibo-
gaw sin kali da ed Licaonia, “Diyos dana ay nanpaila ay kaman ipogaw. Nay
binmaba da en datako.”
12 Et nginadanan das daida sin ngadngadan di didiyos da. Si Barnabas et
nginadanan das Zeus, ya si Pablo et nginadanan das Hermes, tan sisya di
nankalkali.*
13 Din timplo ay nanaydayawan da en Zeus et wada sin benget di ili. Isonga
din padi da et in-ey na di bomaro ay babaka ay nakekean si sabsabong sin
pasbol ay segpan di ili, tan layden da am-in ay ipaltian da Pablo.
14 Ngem sin nangammoan da Barnabas en Pablo ay say amagen din
kaipoipogaw di, binisngit dan bado da ay mangipaila sin bonget ya sakit
di nemnem da, dowan da pay managtag sin kad-an di kaipoipogaw ay
manbogbogaw,
15 “Dakey ay iib-a! Apay nga iyat yos sa? Owat kamin ipogaw ay kaman
dakayo met laeng. Inmali kamis na ta ibaga mi en dakayo din siged ay damag
ay maipanggep en Apo Jesus, ta say pandokogan yo din sinan didiyos ay sana
ay magay silbi na ta patien yo din matmatago ay Diyos ay nangamag ed daya
ya sin daga ya sin baybay ya din am-in ay wadas di.
16 Ed idi binaybay-an Diyos din aap-o yo ay Gentil ta oway di iyaat da.

* **14:12** Din pammatin di pagano ed isdi, si Zeus di kangatoan ay diyos da. Si Hermes di inbaan di odom ay diyos mo waday ipaammo da sin ipogaw, tan nalaing sisya ay mankali.

17 Ngem wada met laeng di nangammoan dan sisya, tan inpaila nan
kinadiyos na ay mangam-amag si siged en daida. Sisya di mangidawat sin
odan ya din lomamsan di mais-is-ek ta waday katagoan yo ta say manragsak
kayo."
18 Ngem olay mo say inbaga na di, istay dan itoloy ay ipaltian daida.
19 Idi siya di, wada et di sinmawang ay Judio ay napod Antiok ed Pisidia
ya napod Iconium. Inawis da din kaipoipogaw ta pigpigen das Pablo, asi da
ginoyod sin benget di ili, tan kanan da en natey.
20 Ngem idi nilikob di mamati, binmangon et nantaoli sin ili. Sin napat-
aana, inmey da Pablo en Barnabas ed Derbe.

Din Nantaolian Da Pablo Ed Antiok Ed Syria

21 Sin sinmawangan da ed Derbe, inkasaba da din siged ay damag, et ad-
ado di inawis da ay manbalin si pasolot Jesus. Pag dan mantaoli ed Listra ya
ed Iconium ya pag ed Antiok ed Pisidia
22 ta papigsaen da di pammatin di papasolot. Sin esa ya esa ay ili ay
inmeyan da, tinogon das daida ay nangwani, "Ipapasnek yo pay et ay mamati
olay sino di maamag en dakayo, tan masapol ay nam-osen tako di ad-ado ay
ligat, asi tako maitapi sin panturayan Diyos ed langit."
23 Dinotokan da abe di papangolon di esa ya esa ay gimong dowan dan itpe
di dagaang da ay mangikarkararag en daida, yan intalek da en Apo Jesus ay
pinati da, ta say sisya di mangay-ayowan en daida. Say inamag da Pablo sin
esa ya esa ay ili ay inmeyan da.
24-25 Asi da mandan sin probinsiya ay Pisidia, et inmey da ed Perga ay esa
ay ili ed Pamfilia. Idi nankasaba das di, pag dan emey ed Attalia,
26 et nanlogan das bapor ay mantaoli ed Antiok ed Syria. Tan say kad-
an di nangikarkararag en daida ay nangitalek en Diyos ta ay-ayowanana ya
segseg-anganas daida sin obla ay kakedkedeng da.
27 Idi sinmawang das di, inpasinop da din gimong, et pag dan dad-aten
din am-in ay inpaamag Diyos en daida ya din namadangana en daida ay
nangaskasaba sin Gentil ta wada abey gondaway da ay mamati.
28 Nabayag pay di nakitetean da sin mamati en Jesus ed isdi ay Antiok.

15

Maipanggep Si Kosto Ay Amagen Di Gentil Ay Mamati

1 Idi siya di, wada da et di napod Judea ay inmey ed Antiok ay nan-itdo en
daida ay mamati. Kanan da, "Adi mabalin ay maisalakan kayo mo adi kayo
manpakogit ay manongpal sin ogali ay initdon Moses."*
2 Ngem da Pablo en Barnabas et palalo di in-in-at da ay makisongsongbat
en daida. Isonga nantotolag da am-in ay emey da Pablo en Barnabas
ya di odom ay mamati ed Jerusalem ta en da makingalat sin aapostol ya
papangolon di mamati maipanggep sin initdo da ay doy.
3 Pag palobwaten din gimong si daida. Sin nannandanan da pay sin
probinsiya ay Fenicia ya Samaria, nansepsepad da ay nangidaddad-at sin
mamatis di sin namatian di Gentil en Jesus. Et naragragsakan da sin
nanngean das di.
4 Somawang da pay ed Jerusalem, naragsak din gimong ya din papangolo
da ya din aapostol ay nangila en daida. Et dinad-at da Pablo di am-in ay inam-
amag Diyos babaen en daida.

---

* **15:1** Levitico 12:3.

5 Ngem wada di aag-i ay naitatapi sin bonggoy di Fariseo, et pinmika da ay
nangwani, “Masapol ay bilinen tako din Gentil ta manpakogit da ya patien
da abe din odom ay linteg Moses.”
6 Siya di nanmimiting din aapostol ya papangolo ta say panngalatan da.
7 Nabayag di nansosongbatan da, asi pay pomika si Pedro yan kanana,
“Aag-i, ammo yo ay sak-en di pinilin Diyos en datako ed idi ay en
mangikaskasaba sin siged ay damag sin Gentil ta say dengngen da ya patien
da.
8 Yan si Diyos ay makin ammo sin wadas nemnem di ipogaw et inpaila na
ay inawat na din Gentil ay mamati, tan inpasgep na din Ispirito Santo en
daida ay kaman met laeng din inyat na en datako.
9 Baken naitken din inyat na en daida, tan manbegew din pammati da met
laeng di nanalosana sin nemnem da.
10 Mo siya di ngarud, apay nga padpadasen yo si Diyos ay mangwani en
siyat dan tongpalen di am-in ay ogali tako? Tan olay din aap-o tako ya olay
datako ed wani, adi tako kabaelan ay tongpalen.
11 Nemnemen yo kod ay patien tako ay maisalakan tako begew din seg-ang
Apo Jesus, yan siya met laeng en daida,” kanan Pedro.
12 Nakdeng di, ginmiginek din kaipoipogaw ta dengngen da din daddad-
aten da Barnabas en Pablo maipanggep sin nakaskasdaaw ay sinyal ya
milagro ay inam-amag Diyos babaen en daida sin en da nangaskasabaan sin
Gentil.
13 Nakdeng pay din apat da ay sana, pag mankali si Santiago ay nangwani,
“Dakayo ay aag-i, dengngen yo kod nan kanak.
14 Kadaddad-at Simon Pedro din damo ay nangipailaan Diyos sin seg-ang
na sin ipogaw ay Gentil ta pomili en daida si makwani en ipogaw na.
15 Din inamag Diyos ay sana et maikompas sin insolat di mamadto ay
mangwani,
16 ‘Kanan di Apo, Mantaoliak sin tapin di agew ta isaad ko kasin din nabakas
ay beey en Ari David ta dadlon mabaroan,
17 ta asi somagong en sak-en am-in din Gentil ay pinilik ay makwani en
ipogaw ko.
18 Siya di di kinwanin di Apo ay inpaammo na ed nabaon.’†
19 “Isonga din wadas nemnem ko et adi tako paligaten di Gentil ay man-
agsagong en Diyos.
20 Olay mansolat tako anggoy en daida ta ibaga tako ay adi da isida di
naidaton sin sinan didiyos, tan paniyew en datako, adi da daddaagen di
baken dan asawa, ya adi da aben mansidas dada ono napososan ay animal,
tan adi nakaan di dada na.
21 Tan ammon am-in di Judio dana ay linteg, tan manlogi ed nabaon,
inbasbasa das sinabado din linteg Moses sin am-in ay sinagoga tako. Isonga
olay tongpalen da dana tan into et mo masakitan di nemnem di Judio,” kanan
Santiago.

Din Insolat Da Sin Gentil Ay Mamati

22 Siya di din aapostol ya din papangolo ya am-in da ay miembron di
gimong et ninemnem da ay manpili sin gimong si makeey en da Pablo en
Barnabas ay emey ed Antiok. Di pinili da et doway am-ama da ay da Judas ay
nabdayan si Barsabbas ya si Silas.
23 Siya na di inpaw-it da ay solat en daida:

† **15:18** Amos 9:11-12.

“Dakami ay aag-i yo ay aapostol ya papangolo isnan ed Jerusalem, isolat mi
na en dakayo ay Gentil ay mamati issan ed Antiok, Syria ya Cilicia.
24 Wada kano di napos na ay en nangriribok en dakayo ay nangit-itdos
natnatken. Ngem adi mi indawtan daidas kalebbengan ay nangiyat sidi.
25-27 Isonga nanmimiting kami, et ninemnem mi ay siged mo mantaolis sa da
Pablo en Barnabas. Nabanol ay gayyem mis daida ay nangiposposta si biyag
da ay nansilbi en Apo Jesu Cristo. Pinili mi abes da Judas en Silas ay makeey
en daida ta paneknekan das kali da din insolat mi ay nay.
28 Din layden mi ay ibaga en dakayo et siya met laeng di layden di Ispirito
Santo, tan inpanemnem na en dakami en adi mi paligaten dakayo ay
mangipapati ta onodan yo din ogali mi. Da naey ay bilin anggoy di masapol
ay tongpalen yo.
29 Adi yo isidsida di naidaton sin sinan didiyos, adi kayo aben mansidsidas
dada ono napososan ay animal, ya adi yo aben daddaagen di baken yon
asawa. Kosto di amagen yo mo anosan yo ay tongpalen dana ay bilin. Anggay
dana si layden mi ay ibaga en dakayo.”
30 Idi nakasolat da, pinalobwat da din nangiey, et inmey da ed Antiok.
Somawang da pay sidi, inpasinop da din gimong ta idawat da din solat en
daida.
31 Idi basaen da pay, peteg di layad da sin mayat ay pamagbaga.
32 Ad-ado abey inbagbagan da Judas en Silas ay mangiparagsak ya mangi-
papigpigsa sin pammati da, tan nankalkalian Diyos daida.
33 Nantetee das di si nabaybayag, pag palobwaten din mamati ay nang-
wani, “Sapay koma ta ayowanan Diyos dakayo sin emeyan yo.” Asi da pay
mantaoli ed Jerusalem ay kad-an di nangibaa en daida.
34 ‡
35 Ngem intoltoloy pay da Pablo en Barnabas ed Antiok ay man-it-itdo
ya mangikaskasaba si maipanggep en Apo Jesus. Ad-ado abey iib-a da ay
mamati ay nakibadang en daida sin sana ay obla da.

Din Nansianan Da Pablo En Barnabas

36 Emey pay di piga ay agew, pag kanan Pablo en Barnabas, “En ta pasyalen
din aag-i sin kailiili ay en ta nangaskasabaan si maipanggep en Apo Jesus, ta
ilan ta mo kas-ano da.”
37 Asi et layden Barnabas ay itakin das Juan Marcos,
38 ngem sigaan Pablo, tan tinaynanas daida ed idi sin kad-an da ed Pamfilia,
et adi na intoloy ay binmadang sin obla da.
39 Pag nalabes di songbat da, et nansisian da. Intakin Barnabas si Marcos,
et nanlogan das bapor ay emey ed Cyprus.
40 Ngem si Pablo et pinili nas Silas ay kadwa na. Inkararagan din mamatis
daida ta seg-angan ya ayowanan din Apo si daida sin am-in ay emeyan da.
41 Pag dan emey sin kailiili ed Syria ya ed Cilicia ta en da papigsaen di
nemnem di mamati sin kagimogimong.

16

Din Naitapian Timoteo En Da Pablo En Silas

1 Inmey da abe ed Derbe ya ed Listra, et say nanatngan da en Timoteo ay esa
ay pasolot Jesus. Mamati abe din ina na ay Judio, ngem si ama na et Gentil.
2 Init-it-ek di am-in ay mamati ed Listra ya ed Iconium si Timoteo,

‡ **15:34** Versikulo 34 et maga sin kaad-adoan ay manuskrito sin Griego: *Ngem si Silas et ninemnem na ay mantee ed Antiok.*

3 et layden Pablo ay itakin sisya. Ngem gapo ta ammon am-in di ipogaw
sidi ay Gentil si ama na, inpakogit Pablo agan-o ta adi masakitan nemnem di
ib-a da ay Judio sin kailiili ay emeyan da.
4 Pag dan pasyalen din il-ili ed isdi ta en da ipaammo sin Gentil din
ninemnem di aapostol ya papangolo ed Jerusalem ta say onodan da.
5 Isonga pinmigsa din pammatin di aag-i sin kagimogimong dowan da pay
omad-ad-ado si inag-agew.

Din Iniitaw Pablo Maipanggep Si Taga-Macedonia

6 Pag mandan da Pablo sin sakop di Frigia ya Galacia, tan inparit di Ispirito
Santo di emeyan da ed Asia ay en mangaskasabas di.
7 Somawang da pay sin gedeng di probinsiya ay Misia, kanan da en emey
da ed Bitinia, ngem adi inpalobos di Ispiriton Jesus.
8 Isonga nandan da ed Misia ay nandagdagas ed Troas.
9 Idi nalabi, waday inpailan Diyos en Pablo ay kaman iitaw, inila na di
esay lalaki ay taga-Macedonia ay pinmipika ay manpakpakaasi en sisya,
“Omagadang kas nan ed Macedonia ta badangam dakami,” kanana.
10 Idi siya et di, nan-anap kamis panloganan mi ay emey ed Macedonia,
tan inammoan mi ay say layden Diyos ay emeyan mi ay pangikaskasabaan
sin siged ay damag.*

Din Namatian Lydia Ed Filipos

11 Nanlobwat kami ed Troas, et nanlogan kamis bapor ay mandagas ed
Samotracia. Mapat-a pay, asi kami inkanayon ed Neapolis.
12 Nandisaag kamis di, et nandan kami ed Filipos ay din kadakdak-an ay
ili sin doy ay distriton di Macedonia. Din kaad-adoan ay man-ilis di et taga-
Roma da. Taga-Roma abe din tuturay. Et say nantetean mis piga ay agew.
13 Sin agew ay pan-ibbayan, tinaynan mi din ili, et inmey kami sin benget
di ginawang, tan siya kano di pankarkararagan di Judio. Tinmokdo kami et
nakingalat kami sin babbabai ay nasinop sidi.
14 Din esa ay nannannge et si Lydia ay taga-Tiatira ay mangilaklakos
nangina ay lopot ay manbalanga. Gentil sisya ay naitatapi sin Judio ay
manaydayaw en Diyos. Sin nannanngeana sin inkasaban Pablo, inturong
Diyos di nemnem na ta patiena.
15 Et nanpabonyag da am-in ay bemeey. Pag nan ayagan dakami ay
makitee en daida. “Mo kanan yo en tet-ewa ay mamatiak en Apo Jesus, en
tako ed bebbeey ta say pantean yo,” kanana. Yan inpapilit na ay emey kami.

Din Naibalodan Da Pablo Ed Filipos

16 Sin esa ay agew sin em-emeyan mi sin pankararagan, waday inabat mi
ay balasang ay bag-en ay nalaing ay manpontos, tan kinapet di anito. Begew
din kinalaing na ay sana, ad-adoy pilak ay al-alaen di nakin bag-en en sisya.
17 Inon-onod nas dakami en da Pablo, yan kanana ay nangibogabogaw, “Da
naey ay ipogaw et mansilsilbi da sin Kangatoan ay Diyos! Ibagbaga da di iyat
yo ay maisalakan!”
18 Pigay agew di nangiyatanas di enggana ay binmonget si Pablo. Pag
nan sagongen yan kanana sin anito, “Begew din panakabalin di ngadan Jesu
Cristo, taynam man sisya.” Et kinmaan din anito ay dagos.
19 Idi inammoan din nakin bag-en en sisya ay namaga din pansapolan das
pilak, kagamdot da en da Pablo en Silas, et in-galalad da ay nangiey sin kad-
an di tuturay di ili.

---

* **16:10** Din *kami* et laydena ay kalien en nakiey si Lucas ay nangisolat sin libro ay nay en da Pablo.

20 Pag dan idarum sin hohowis ay dinotokan di taga-Roma yan kanan da,
“Da naey ay Judio et golgoloen da din ili tako,
21 tan din og-ogali ay init-itdo da et kontran di linteg tako, yan adi mabalin
ay onodan tako ay Romano.”
22 Dowan pay naitapi din kaipoipogaw ay manbogbogaw ay mangipabasol
en daida. Siya et di nanlabosen din hohowis daida et pasoplit da.
23 Idi palalo ay sinoplisoplit da, pag dan ibalod, et inbilin da sin gowardiya
ta dadlonan bantayan.
24 Isonga din gowardiya et in-ey nas daida sin kowarto sin ed dogo na, et
inpeey na din siki da sin nalolokawan ay nandemilan di dowa ay tabla, asi
na pan-ipiten.
25 Sin gawan di labi pay, mankarkararag ya mankankanta da Pablo en Silas
ay manaydayaw en Diyos dowan et pay dengdengngen din iib-a da ay balod.
26 Idi siya et di, wada et di kaeegyat ay yegyeg ay palalo ay nangikiweg sin
balodan, yan nankabkatan din eeneb, dowan et nankakakaan din kadina ay
naiposas sin kabalobalod.
27 Idi binmangon pay din gowardiya yan inila na ay nabobokatan din
eeneb, inoksot nan kampilana ta peslena koma din awak na, tan kanana en
linmayaw am-in din balod.
28 Ngem nanbogaw si Pablo ay nangwani, “Adim peslen awak mo, tan deda
kamis na am-in!”
29 Siya et di kaayag din gowardiya sin iib-a na ta ieyan da si silaw. Pag
na et dalasen ay senggep sin kad-an da Pablo en Silas, yan mandokmog ay
manpaypayegpeg sin sangoanan da.
30 Pag nan pabel-ayen daida sin bel-ayan yan kanana, “Apo, sinoy masapol
ay amagek ta maisalakanak?”
31 “Mamati ka en Apo Jesus et maisalakan ka, pati am-in dakayo ay
bemeey,” kanan da.
32 Pag dan itoloy ay mangikaskasaba sin kalin di Apo en daida am-in ay
bemeey.
33 Deda ay gawan di labi, in-ey din gowardiyas daida sin kad-an di danom
ta owasana din sogat da. Makdeng di, pag et manpabonyag pati da am-in ay
bemeey.
34 Asi na pag ayagan da Pablo en Silas sin beey da ta pakanenas daida. Et
naragsaragsakan da am-in ay bemeey begew sin namatian da en Diyos.
35 Mapat-a pay, binaan din hohowis di popolis ay en mangibaga sin
gowardiya, “Ibolosam din ipogaw ay da sana.”
36 Isonga kanan din gowardiya en Pablo, “Kanan din hohowis en mai-
bolosan kayo en Silas. En kayo ngarud, ngem igiginek yo kod ay komaan.”†
37 Ngem kanan Pablo sin polis, “Pinasoplit das dakami ay binoboyan di
kaipoipogaw ay adi da binmistigal agan-o, pag dan omibalod, yan Romano
kami met. Yan nay et ay layden da ay igiginek mi ay komaan mo? Adi
met mabalin! Olay omali din hohowis ta daida di mangitlod en dakami ay
komaan.”
38 Inmey din popolis ay en nangisodsod sin hohowis, et inmegyat da sin
nanngean da ay Romano da Pablo en Silas.
39 Isonga inmey da sin balodan ay en manpakombaba en daida. Asi da pay
inpango sin bel-ayan, et kedawen da ta komaan da sin ili ay doy.

† **16:36** Di esa abe ay kaiologan nina sin Griego et: *En kayo ngarud et sapay koma ta natalna di nemnem yo.*

40 Komaan pay da Pablo en Silas sin balodan, pag dan emey sin beey en
Lydia, et nakingalat da sin mamati ay nasinop sidi ay mangipapigsa sin
nemnem da. Pag dan madipos.

17

Din Golo Ed Tessalonica

1 Nandan da Pablo ed Amfipolis ya ed Apollonia, et pag dan somawang ed
Tessalonica ay kad-an di sinagogan di Judio.
2 Say inmeyan Pablo ay nakidisdiskotil maipanggep sin kalin Diyos, tan say
ogali na, et say inamag nas tolo ay Sabado.
3 Inlawlawag na din naisolat sin kalin Diyos ay nangipaneknekana ay
masapol ay nam-osen din Messias di ligat ya matey ya pag kasin matago. “Din
si Jesus ay ibagbagak en dakayo et sisya met laeng din Messias,” kanana.
4 Wada di Judio ay naawis sin inbagbaga na, yan sinmolot da en da Pablo
en Silas. Ad-ado abe di namati ay Gentil ay nakidaydayaw en Diyos ya
babaknang ay iin-a.
5 Asi et maapos din Judio ay adi mamati, et inpasinop da di mankakekedse
ay owat manbolbolakbol ta manngalawngaw da enggana ay nagolo am-in
din omili. Pag dan en piliten din eneb di beey en Jason ay pantetean da Pablo,
ta pabel-ayen da komas daida ta iey da sin panmitmitingan di kaipoipogaw.
6 Ngem adi da makadteng en daida, isonga in-galalad das Jason ya odom
ay mamati et in-ey da sin tuturay di ili, yan kanan da ay nangibogaw, “Din
ipogaw ay mangologolo sin kailiili et inmali da abes na,
7 yan si Jason ay nay et sinangaili nas daida. Am-in di somolot en daida et
labsingen da di linteg di Emperador ay mangwani en waday natken ay ari ay
manngadan si Jesus.”
8 Idi dinngen din tuturay ya din kaipoipogaw din inpabasol da ay sana,
peteg ay madanagan da.
9 Et pinapiyansa das da Jason ya din iib-a na ay mamati, pag dan ibolosan.

Manang-awat Din Judio Ed Berea

10 Idi nalabi pay, pinalobwat din aag-i da Pablo en Silas ta emey da ed Berea.
Somawang da pay sidi, inmey da sin sinagogan di Judio.
11 Din Judio ed Berea et mas manang-awat da mo din taga-Tessalonica, tan
laydelayden da ay manmannge sin kalin Diyos, yan inag-agew ay basbasaen
da ta ilaen da mo tet-ewa din it-itdon Pablo.
12 Isonga ad-ado da di namati, pati di ad-ado ay Gentil ay lallalaki ya
babaknang ay iin-a.
13 Ngem idi inammoan din Judio ed Tessalonica ay mankaskasabas Pablo
ed Berea, inonod das di, et inlogi da ay manogsog ya mangolo sin kaipoi-
pogaw.
14 Isonga din mamati et inpalobwat das Pablo ay dagos ta emey sin benget
di baybay, ngem nataynan da Silas en Timoteo ed Berea.
15 Din kakoyog Pablo et initlod da enggana ed Athens, pag dan somaa ay
en mangibaga sin intogon Pablo ay dalasen koman da Silas en Timoteo ay en
manteng en sisya.

Din Kaad-adon Di Sinan Didiyos Da Ed Athens

16 Sin kawadan Pablo ed Athens ay manman-ed en da Silas, palalo di sakit
di nemnem na sin nangilaana sin ad-ado ay sinan didiyos da.
17 Isonga inmey sin sinagogan di Judio ta makidiskotil en daida ya din Gen-
til ay manaydayaw en Diyos. Inag-agew abe ay in-inmey sin kasinsinopan di
ipogaw ay makingalngalat ya makidisdiskotil sin ipogaw ay wadas di.

18 Wada abe di mamaestron di Epicureo ya Estoico* ay nakidiskotil en
sisya. Di odom et kanan da en, “Sino ngin di ibagbagan nan mansalsalawa-
saw?” Dowan kanan di odom, “Kamanan ibagbaga din didiyos da sin addawi
ay ili.” Kanan da di, tan inkaskasaban Pablo di maipanggep en Jesus ya din
kasin matagoan di ipogaw.†
19 Idi siya di, in-ey das sisya sin kasinsinopan di aam-a ya papangolon
di ili ay kanan da en Areopagus, yan kanan da en sisya, “Mo mabalin ta
ipaammom kod en dakami din baro ay it-itdom,
20 tan di odom ay inbagbagam et magay dindinnge mis kaman nidi, et
layden mi ay ammoen din laydena ay kalien.”
21 Kanan da di, tan am-in di omili ed Athens, olay din napos natken ay ili
ay nakiili en daida, iag-agew da ay mangibagbaga ya manmannge si baro ay
mait-itdo.
22 Pag pomika si Pablo sin sangoanan da yan kanana, “Dakayo ay taga-
Athens, ammok kayman ay es-esten yo ay manaydayaw sin didiyos yo,
23 tan idi nannandanak sin ili yo ay mamoyboya sin pandaydayawan yo
sin kadiyodiyos, wada di dinatngak ay altar ay way naisolat ay kanana, ‘Para
sin diyos ay adi mi am-ammo.’ Din Diyos ay doy ay daydayawen yo olay adi
yo am-ammo et sisya di ipaammok en dakayo ed wani.
24 Sisya din Diyos ay namarsua isnan daga ya din am-in ay wadas na, yan
adi manbeey sin timplo ay inamag di ipogaw, tan sisya di Apo sin ed langit
ya sin daga.
25 Maga abe di masapol na si mabalin ay ibadang tako ay ipogaw en sisya,
tan sisya met laeng di mangidawat si biyag, leng-ag, ya am-in ay masapol
tako.
26 Es-esa ay ipogaw di pinarsua na sin damo ta say mapoan di nankinalasi
ay ipogaw isnan labaw di daga. Inkeddeng na abe ed nabaon di timpo ay
panturayan di esa ya esa ay nasyon ya din beddeng di ili da.
27 Say inamag na di ta anapen di ipogaw sisya bareng mo datngan das sisya
sin pankapkapokapan da, tan baken met naiaddawi en datako.
28 Tan wada di nangwani,
‘Sisya di mangidawat si biyag en datako, yan sisya di mangay-ayowan sin
pandad-anan ya katagoan tako.’
Wada abe di odom ay nakaadal ay iib-a yo ay nangwani,
‘Anak na met datako.’
29 Mo tet-ewa ngarud ay an-ak Diyos datako, adi tako koman kanan en mais-
o di kinadiyos na sin sinan didiyos ay naamag si balitok ono palata ono bato
ay ninemnem di nalaing ay ipogaw ay amagen.
30 Ed idi, inan-anosan Diyos din natnatken ay inam-amag di ipogaw, tan
daan da pay laeng ammoan sisya. Ngem ed wani, inbilina ay masapol ay
pandokogan am-in di ipogaw din lawa ay am-amagen da.
31 Tan waday inkeddeng Diyos ay agew ay pangokomana sin am-in ay ipogaw
isnan lobong. Wada abe di ipogaw ay pinili na ay mangokom ay kosto en
daida, yan pinaneknekana ay sisya di pinili na babaen sin kasinan nanagoan
en sisya.”

---

* **17:18** Din Epicureo, kanan da en gandat ay nawada din lobong, maga di namarsua. Kanan da abe en mo matey di ipogaw, mamaga abe di ab-abiik na. Isonga din panggep koman di ipogaw sin nay biyag, ta maganasan si kankanayon ay tongpalena di am-in ay aklongena. Din Estoico abe et kanan da en mamaga di ab-abiik di ipogaw sin kateyana. Ngem kanan da en onodan koman di ipogaw di wada sin nemnem na ay adi masangsangaw sin liknaen di awak na ay sakit ono pan-ganasan, tan din nemnem koma di mangituray sin baklang. † **17:18** Anastasis et say pangikalin di Griego din *kasin katagoan,* isonga nankamali ngin di taga-Athens ay mangwani en da Jesus en Anastasis di ngadngadan di dowa ay diyos.

32 Sin nanngean da sin kanan Pablo en wada di kasin natago ay ipogaw, ni-
laslasoy di odom dowan aben kanan di odom, “Layden mi ay dengdengngen
din it-itdom ay sana si mamingsan.”
33 Pag komaan si Pablo.
34 Ngem wada pay di sinmolot en sisya ay namati en Jesus. Wada si
Dionisius ay esay pangpangoan di Areopagus, waday babai ay manngadan
si Damaris, ya wada abey odom.

18

Din Naamag En Pablo Ed Corinto

1 Idi siya di, kinmaan si Pablo ed Athens, et inmey ed Corinto.
2 Dinatnganas di di Judio ay taga-Pontus ay manngadan si Aquila ya
din asawa na ay si Priscilla. Kadatdateng da ay napod Italia, tan inbilin
Emperador Claudius ay komaan am-in di Judio ed Roma ay say kapital di
Italia. Inmey si Pablo ay en namasyal en daida,
3 yan gapo ta iso nas daida ay man-amag si tolda, nakitetee ya nakiob-obla
en daida.
4 Sinabado pay yan en nakidisdiskotil sin sinagoga ta awisena koma di
Judio ya Gentil ta mamati da en Jesus.
5 Idi sinmawang pay da Silas en Timoteo ay napo ed Macedonia, in-ag-
agew Pablo ay mangikaskasaba ay mangipaneknek sin Judio ay si Jesus din
Messias.
6 Ngem idi kinontra ya pinalawlawan di Judio sisya, inkelyag nan bado na
ta say pangammoan da ay makaoway da sin dosa da yan kanana, “Mo dosaen
Diyos dakayo, gon-gona yo dedan! Baken kon basol. Manlogi ed wani, enak
itdoan di Gentil.”
7 Pag taynan Pablo si daida, et en nakibeey en Ticius Justus ay Gentil ay
manaydayaw en Diyos. Din beey na et naiidking sin sinagoga.
8 Waday si Crispus ay pangolon di sinagoga ya am-in da ay bemeey et
namati da en Jesus. Ad-ado abe di taga-Corinto ay namati sin nanngean da
sin inkaskasaban Pablo, et nanpabonyag da.
9-10 Sin esay labi, iniitaw Pablo ay kanan Apo Jesus en sisya, “Adi ka emeg-
egyat, maga di manakit en sik-a, tan kadkadwaek sik-a. Ipapasnek mo
ngarud ay mangaskasaba ay adi ka gomiginek, tan ad-ado pay laeng di omilis
na ay manbalin si ipogaw ko.”
11 Isonga nantetees Pablo sidi si esa ya kagodwa ay tawen ay nan-it-itdo si
kalin Diyos.
12 Idi naisokat pay si Gallio ay man-gobernador ed Akaya, nantotolag di
adi mamati ay Judio ay nanpap en Pablo, et in-ey da sin korti ta idarum da
sin gobernador.
13 Kanan da, “Din ipogaw ay nay et aw-awisena di kaipoipogaw ta di iyat
da ay mandayaw en Diyos et maikontra sin linteg.”
14 Istay komali si Pablo, ngem dowan et kanan Gallio sin Judio, “Mo wada
koma di basol nisa ono lawa ay inamag na, an-anosak adi kayman ay mannge
en dakayo ay Judio.
15 Ngem gapo ta maipanggep anggoy sin kaiol-ologan di kali ya ngad-
ngadan di ipogaw ya din linteg ay on-onodan yo di panririan yo, olay dakayo
di makaammos sa, tan sigaak.”
16 Pag na et ipabela sin korti.
17 Siya et di, din Gentil ay mamoyboya et kagamdot da en Sostenes ay
pangolon di sinagoga et sinoplit da sin bel-ayan di korti, ngem si Gallio et
binaybay-anas daida.

Din Nantaolian Pablo Ed Antiok

18 Nabayag pay laeng si Pablo ed Corinto. Pag nan taynan din aag-i ay
mamati, et inmey ed Cenkrea ay kinoykoyog da Aquila en Priscilla. Idi
sinmawang das di, nanpakalbo si Pablo ta say pangipailaana ay natongpal
din inkari na en Diyos.* Pag dan manlogan si bapor ay emey ed Syria.
19-21 Maspad da pay ed Efeso, inmey si Pablo sin sinagoga et nakidiskotil sin
Judio. Inpakodan da ta makitetees di, ngem sinigaan Pablo. “Mo say layden
Diyos, asiak mantaoli,” kanana. Pag nan taynan da Aquila en Priscilla, et
manlogan kasin sin bapor ay emey ed Syria.
22 Somawang pay ed Cesarea ay esay ilin di Syria, nandad-an ay tinmikid
ed Jerusalem ta en manpasyal sin gimong, asi pag manballalong ed Antiok.
23 Idi nabaybayag isdi, nanlobwat kasin ay ena pasyalen din kailiili sin
sakop di Galacia ya Frigia ay mangipapigpigsa si nemnem di mamati.

Din Nan-itdoan Apollos Ed Efeso Ya Ed Corinto

24 Dowan pay et wada di esa ay Judio ay taga-Alexandria ay inmey ed Efeso.
Di ngadana et si Apollos. Nalaing sisya ay man-itdo, ya ad-ado abey ammo na
maipanggep sin inpaisolat Diyos.
25 Nagaget ay man-itdo si maipanggep en Apo Jesus, yan tet-ewa abe di
inbagbaga na, tan waday nangitdo en sisya ed idi. Ngem asi et din ammo
na anggoy et din init-itdon Juan sin deda ay nanbonbonyagana.
26 Inlogi na ay mangaskasaba sin sinagoga, yan natoled abe ay mankali. Sin
nanngean da Priscilla en Aquila, inayagan das sisya sin beey da, et initdoan
da ay kosto sin adi na ammo ay maipanggep en Jesus ya din iyat Diyos ay
mangisalakan si ipogaw.
27 Idi layden pay Apollos ay emey sin probinsiya ay Akaya, inaboloyan din
aag-i ay mamati ed Efeso sisya, et nansolat da sin mamati ed Akaya ta awaten
das sisya. Idi sinmawang sidi, ad-adoy badang na en daida ay namati babaen
sin seg-ang Diyos.
28 Tan nalaing ay makidiskotil sin Judio ay il-ilan di ipogaw, yan inabak nas
daida ay nangipaneknek sin kalin Diyos ay si Jesus din Messias.

19

Din Sinenggepan Di Ispirito Santo Sin Taga-Efeso

1 Idi deda si Apollos ed Corinto, inmey si Pablo ed Efeso ay napo ed Frigia
ay nandad-an sin kadondontogan. Idi sinmawang sidi, waday dinatngana ay
papasolot,
2 yan pinoot na en daida, “Ay inawat yo din Ispirito Santo sin namatian
yo?”
“Aga, magay dindinnge mi sin kanam en Ispirito Santo,” kanan da.
3 “Mo siya sa, intoy ison ngarud di nanpabonyagan yo?” kanan Pablo.
“Din iyat di bonyag ay initdon Juan,” kanan da.
4 Pag kanan Pablo, “Din initdon iman Juan et kanana en masapol ay
manbabawi di ipogaw sin basbasol da ta asi da manpabonyag. Ngem kanana
abe en masapol ay mamati da sin omonod en sisya ay si Jesus.”
5 Sin nanngean das di, nanpabonyag da kasin ay nangipaammo ay si Jesus
di Apo da.
6 Pag kapayen Pablo si daida, et sin-gep di Ispirito Santo. Asi da pag
mankali si natken ay kalkali dowan da aben ibagbaga din inpabagan Diyos
en daida.
7 Di kabibilang da et emey ay sinpo ya dowa.

* **18:18** Bilbilang 6:18.

8 Tolo ay bowan pay di nan-it-itdoan Pablo sin sinagoga, yan natoled ay
nakidisdiskotil en daida maipanggep sin panturayan Diyos ta maawis da
koma ay mamati.
9 Ngem wada di odom ay kinmenteg di nemnem da ay sinigaan da ay
mamati, et pinalawlawa da din pammatin di Cristiano sin iib-a da ay
makigimgimong. Isonga tinaynan da Pablo ya din sinmolsolot en Jesus, et
inmey da sin iskowilaan Tirannus. Say nakidisdiskotilan Pablo si inag-agew
10 enggana ay inmey di doway tawen. Isonga am-in din omili sin probin-
siya ay Asia, olay Judio ya Gentil, dinnge da din kalin Diyos maipanggep en
Apo Jesus.

Din Naamag Sin Pito Ay Anak Sceva

11 Palalo ay nakaskasdaaw din milagro ay inam-amag Diyos babaen en
Pablo.
12 Tan olay panyo ono trapo ay osal na, mo iey da sin mansaksakit ya
kinapet di anito, nailatonan da dowan aben tinaynan din aanito si daida.
13 Asi et wada da di Judio ay manlikliked ay mangipakpakaan si aanito,
yan pinadpadas da ay nangos-osal sin ngadan Jesus. Din in-inyat da et kanan
da, “Sik-a ay anito, begew din panakabalin di ngadan Jesus ay ikaskasaban
Pablo, komaan ka.”
14 Waday pito ay an-ak Sceva ay esa ay pangolon di papadin di Judio ay
nangiyat sidi.
15 Ngem sinongbatan din anito si daida ay nangwani, “Si Jesus et am-
ammok, si Pablo abe et am-ammok, ngem dakayo pay, sino kayo?”
16 Pag et kadepap din kinapet di anito en daida, yan palalo di inyat na
ay nangibaw en daida enggana ay naabak da am-in. Et nalabolabosan ya
nasogasogatan da ay linmayaw sin beey na.
17 Idi dinngen din omili ed Efeso, Judio ya Gentil, din naamag ay doy,
inmegyaegyat da et binigbig da din ngadan Jesus.
18 Yan ad-ado di mamati ay nangipodpodno sin iib-a da sin in-inyat da ay
nan-gengey,
19 dowan di odom et tinopog da din libro da et pinooan da ay boyboyaen
di kaipoipogaw. Idi binilang da din banol di napooan, inmey ay limapolo ay
libo sin pilak da.*
20 Begew sin am-in dana ay naam-amag, nandinamag din kalin Diyos
maipanggep en Apo Jesus, dowan aben inmad-ado di namati en sisya.

Din Golo Ed Efeso

21 Idi siya di, ninemnem Pablo ay mandan sin probinsiya ay Macedonia ya
Akaya ay emey ed Jerusalem. Inbaga na abe ay mo makdeng di, masapol ay
en manpasyal ed Roma.
22 Nangon-onaena ngarud ed Macedonia da Timoteo en Erastus ay dowa
ay kabadbadang na, yan nabay-an sisya sin probinsiya ay Asia ay kad-an di
Efeso.
23 Siya di di binmalaan di kaeegyat ay golo ed Efeso maipanggep sin
pammatin di Cristiano.
24 Tan wada di lalaki ay manngadan si Demetrius ay nalaing ay man-
panday si palata.† Ad-ado abe di laglagboana ay mangam-amag si sinan
titimplon di babai ay diyos da ay si Artemis, yan dakdake abe di ganansiya
da.

---

* **19:19** Di esa ay drachma ay pilak da et banol di poldiya. † **19:24** Baken din pilak mo adi et din somigondas balitok.

25 Isonga inpasinop Demetrius din laglagboana ya din iib-a na ay manpan-
panday yan kanana, “Gagait ko, ammo yo ay ad-adoy pilak ay al-alaen tako
sin obla tako ay nay.
26 Inil-ila tako abe si Pablo, ya dindinnge tako di it-itdo na sin kaipoipogaw.
Kanana en baken tet-ewa ay diyos di inamag di ipogaw, yan ad-adoy inaw-
awis na isnan ed Efeso ya istay am-in ay ili isnan probinsiya ay Asia.
27 Adi pay mo mapalawlawa di obla tako ay nay, awni kadi et mamaga
di manlako. Yan baken ang-anggoy nina, mo adi et mamagay kowintan di
timplon di nangato ay diyos tako ay si Artemis. Olay si Artemis ay mismo ay
daydayawen da sin kailiili isnan probinsiya ay Asia ya enggana sin intiro ay
lobong, madadael abe iman din kinadiyos na.”

28 Sin nanngean da sin kanan Demetrius ay sana, palalo ay binmonget da,
yan kababanogaw da ay nangwani, “Madaydayaw si Artemis ay diyos tako
isnan Efeso!”
29 Adi nabayag yan enggay nagolo din am-in ay omili. Kadepap da en
da Gaius en Aristarkus ay kakoyog Pablo ay taga-Macedonia. Pag da et
katantanagtag ay mangigalalad sin panboyboyaan di omili.
30 Si Pablo abe et laydena ay emey sidi ta makingalat sin kaipoipogaw,
ngem adi inpalobos di mamati.
31 Wada abey tuturay di probinsiya ay gayyem Pablo ay nangibaas ipogaw
ay en nangwani en sisya, “Adi ka kod paaben manpail-ila sin panboyboyaan
di ipogaw.”

32 Dowan pay din kaipoipogaw et nalabes ay ngomalangalawngaw da ay
nantinetken ya mankokontra di ibogbogaw da, tan di kaad-adoan en daida
et adi da ammo di poon ya gapon di nasinopan da.
33 Isonga din Judio et inpapika da di esa ay ib-a da ay si Alexander sin
sangoanan di kaipoipogaw ta lawaganas daida, tan emegyat da tan mo paba-
solen di kaipoipogaw si daida. Nansinyas si Alexander ay mangipaginek
koma sin ipogaw.
34 Ngem idi inlasinan da ay Judio sisya, nan-es-esaen dan ibogaw da si
nganngani ay doway oras ay mangwani, “Madaydayaw si Artemis ay diyos
tako isnan Efeso.”

35 Pag bomala din mayor di ili. Idi inpaginek nas daida, kanana, “Iib-a ay
taga-Efeso, ay ken wada di olay esay ipogaw ay adi mangammo ay datako
di mangay-ayowan sin timplon di madaydayaw ay si Artemis ya din bato ay
kais-is-oana ay natekdag ay napod langit ed nabaon?
36 Maga di mabalin ay mangwani en baken tet-ewa na, isonga iginek tako
iman ay adi tako maag-agagan.
37 Din ipogaw ay in-ali yos na et maga met di inakew da sin timplo tako,
yan adi da aben pinalawlawa din diyos tako.
38 Mo si da Demetrius pay ya din iib-a na ay manpanpanday, mo wada
di pangigab-itan das basol di ipogaw, wada di hohowis ya tuturay di ili sin
opisina da. Say en da koman pangidaruman.
39 Mo wada di odom ay layden yo ay maibaga, awni kod ta asi tako ngalaten
sin kosto ay miting tako.
40 Tan nay madanaganak, tan mo idarum das datako sin papangolo tako
ed Roma manbegew din nan-goloan yo ay nay, sino ngin di ipambal tako, tan
maga met di kosto ay nan-gapoana?”
41 Sin nangwanianas di, pag nan ibaga ta mansisian da.

20

Din Nantaolian Da Pablo Ed Macedonia Ya Ed Grecia

1 Idi nakdeng din golo ay doy, inpasinop Pablo din mamati ta papigsaena
di nemnem da. Nanpakada, pag komaan ay emey ed Macedonia.
2 Pinaspasyal na din mamati sin kailiili isdi ay mangipapigpigsa en daida,
asi pag emey ed Akaya ay makwani abe en Grecia.
3 Nantetees di si tolo ay bowan, pag nan kanan en manlogan si bapor ay
emey ed Syria. Ngem idi manlobwat koma, inammoana ay nantotolag di
Judio ay mamse en sisya, isonga inkotiwtiw na ay mandan ed Macedonia.
4-5 Idi sinmawang kami ed Filipos, inmon-ona din kakoyog mi ay maneseed
en dakami ed Troas. Waday si Sopater ay anak Pirrus ay taga-Berea,
da Aristarkus en Secundus ay taga-Tessalonica, si Gaius ay taga-Derbe, si
Timoteo, ya da Tikicus en Trofimus ay taga-Asia.
6 Makdeng pay din fiesta ay panganan da sin tinapay ay magay labadura
na, nanlogan kamis bapor ay mangonod en daida. Emey pay di limay agew,
asi kami datngan din iib-a mi ed Troas. Et nakadominggo kamis di.

Din Natekdagan Eutikus Ed Troas

7 Sin sedem di Sabado, nan-gimong kami am-in ay mamati ta kanen mi
din tinapay ay pangnemneman mi sin nateyan Jesus. Pag man-itdos Pablo
enggana sin gawan di labi, tan kanana en manlobwat sin kabigatana.
8 Ad-adoy silaw sin kowarto sin kayang ay nasinopan mi.
9 Wada abe di baro ay si Eutikus ay tinmotokdo sin tawa. Idi nabayag di
nankalkalian Pablo, masmaseyep, neyneyna yan naseyep, et pag matekdag
ay napo sin maikatlo ay galadon di beey. Idi en da binidking, enggay natey.
10 Asi et binmaba abe si Pablo, et ena sinakli, pag nan kanan, “Adi kayo
madanagan, tan matmatago.”
11 Pag kasin somakyab si Pablo et mangan kami. Nakakan kami pay,
intoltoloy na ay makingalngalat enggana ay mapat-a, asi kami pay komaan.
12 Din baro pay et insaa da sin beey da, yan peteg di layad da tan natagos
sisya.

Din Inbagan Pablo Sin Papangolon Di Mamati Ed Efeso

13 Nansian kami en Pablo et en kami* nanlogan si bapor ay emey ed Assos
dowan pay mandad-an si Pablo, tan say nantolagan mi ay dag-osen mis sisya
sidi.
14 Idi nan-abat kami ed Assos, nakilogan en dakami, et inmey kami ed
Mitilene.
15 Mapat-a pay, nanlobwat kamis di, et nilabsan mi ed Kios. Sin maikadwa
ay agew, naspad kami ed Samos, et sin katlo na pay, nandagas kami ed
Miletus.
16 Adi kami naspad ed Efeso tan into et mo mataktak kamis di sin probin-
siya ay Asia, tan man-gaganat si Pablo ay somawang ed Jerusalem ta mo
mabalin, abotana din fiesta ay makwani en Pentecostes.
17 Isonga sin kawada mi ed Miletus, binaan Pablo di emey ed Efeso ay en
mangayag sin papangolon di gimong.
18 Idi sinmawang da, kanana en daida, “Ammo yo di kabibiyag ko sin
nakiteteak en dakayo manlogi sin damo ay inmaliak isnan probinsiya ay
Asia.
19 Tinongtongpal ko din inbilbilin Apo Jesus ay adi manpangpangato.
Nanlolowaak abe sin sakit di nemnem ko begew sin namalpaligatan di iib-
ak ay Judio en sak-en ay nanpaplanoan da ay pomse koma.

---

* **20:13** Din olog di *kami* et da Lucas.

20 Ammo yo abe ay maga di binokbokodak ay pansigdan yo sin nangaskasabaak ya nangit-itdoak en dakayo sin mitmiting tako ya olay sin bebeey yo.
21 Dadlonak aben intogotogon sin iib-ak ay Judio ya din Gentil ay masapol ay dokogan da di basol da ta sagongen das Diyos ya mamati da en Jesu Cristo ay Apo tako.
22 “Ed wani pay, emeyak ed Jerusalem, tan say inbilin din Ispirito Santo en sak-en, yan adiak ammo mo sino di mapasamak en sak-en sidi.
23 Ammok anggoy din indadaan di Ispirito Santo en sak-en sin kailiili ay pinasyal ko en awni et maibalod ya mapaligatanak.
24 Ngem olay mateyak, tan din banolek et baken din biyag ko mo adi et ta kedngek am-in din paoblan Apo Jesus en sak-en ay mangipaneknek sin siged ay damag maipanggep sin seg-ang Diyos.
25 “Dakayo ay nakiteteak sin nangikaskasabaak maipanggep si panturayan Diyos, ammok ay adi tako kasin man-asiila.
26 Isonga dadlonak ibaga en dakayo ed wani, mo wada en dakayo di maisian en Diyos ta madosa, baken kon basol,
27 tan inset ko ay nangitdo en dakayo sin am-in ay layden Diyos ay magay binokbokodak.
28 “Siliban yo ngarud di iyat yos biyag yo, dowan yo aben banbantayan din iipogaw ay intalek di Ispirito Santo en dakayo, tan say biyang yo ay papangolo da. Ay-ayowanan yo si kosto din ipogaw en Diyos, tan inisbot na din dadan di Anak na.
29 Tan ammok ay mo komaanak, wada di en man-itdo en dakayos natnatken. Kaman dan maangat ay animal ay mamse si talaken, tan kibolen da din pammatin di ipogaw ay ay-ayowanan yo, yan adi da seg-angan daida.
30 Wada abey naitatapi en dakayo ay mamati ay awni et man-itdos et-etek ta awisen da di mamati ta daida di soloten da.
31 Siliban yo ngarud. Nemnemnemen yo ay indadaan ko am-in en dakayo sin tolo ay tawen ay nakiteteak en dakayo, olay kaagawan ya labi, dowanak aben nanlolowa si dakdake ay layad ya seg-ang ko en dakayo.
32 “Ed wani pay, italek kos dakayo en Diyos ya sin inkari na ay seganganas dakayo. Sisya di manakabalin ay mangipapigsa sin pammati yo ya mangidawat sin bibindisyon ay inkari na en daida am-in ay nanbalinenas ipogaw na.
33 Mo sak-en pay, adiak nankedkedaw si pilak ono bado sin olay sino en dakayo.
34 Ammo yo ay sak-en ay mismo di nan-ob-obla ay nangnang-a sin kasapolak ya din kasapolan di iib-ak ay kakoykoyog ko.
35 Say inamag kos kanayon ta waday tadonen yo, tan masapol ay mangaget tako ay man-obla ta waday ibadang tako sin makasapol. Nemnemnemen tako koma din kanan Apo Jesus en, ‘Dakdake din ragsak di man-idawat mo din maidawtan.’ ”
36 Sin nangwanian Pablo sidi, pag dan mandokmog am-in, et mankararag si Pablo.
37 Asi da pay maiog-ogaan ay mangawe ya mangongo en sisya,
38 tan peteg ay mansakit di nemnem da sin nangwaniana en adi da kasin man-asiila. Asi da pag itlod enggana sin kad-an di bapor.

21

Din Inmeyan Pablo Ed Jerusalem

1 Idi nanlogan kami en Pablo ay manaynan en daida, nandagas kami ed
Cos. Sin kabigatana pay, inmey kami ed Rodes, sin katlo na, ed Patara, et say
nandisaagan mi.
2 Asi mi dinatngan di esa ay bapor ay emey ed Fenicia, et nanlogan kamis
di.
3 Sin kannigid, matamang ed Cyprus sin nalabsan mi, pag kami et manda-
gas ed Tiro ay esay ili sin probinsiya ay Syria. Nandisaag kamis di, tan say
nangipadisaagan da sin kalga.
4 Datngan mi pay di papasolot Jesus, nakadominggo kami ay nakitetee en
daida. Inpidwapidwa da ay mangidadaan en Pablo ay adi na koman itoloy ay
emey ed Jerusalem, tan inpaammon din Ispirito Santo en daida ay mapaligat
sidi.
5 Ngem idi nakdeng di nantetean mis di, inkanayon mi pay dedan. Daida
am-in ay mamati, pati din babbabai ya din an-ak da et initlod das dakami
enggana sin baybay ay wada sin beddeng di ili da. Et nandokmog kamis di
sin benget di baybay yan nankararag kami.
6 Asi kami nanpipinakada, et nanlogan kami kasin sin bapor dowan da pay
somaa.
7 Somawang kami pay ed Tolemais sin napoan mi ed Tiro, nandisaag kami,
et en kami pinasyal din mamati en Jesus sidi.
8 Sin agsapa pay, kinmaan kami, et inmey kami ed Cesarea. Idi sinmawang
kamis di, en kami nakitetee sin beey Felipe ay esa sin pito ay pinili da ed
Jerusalem ed idi. Din obla na abe et mangikaskasaba sin siged ay damag.
9 Wada abe di opat ay an-ak da ay babassang ay mamadto.
10 Idi nganngani di esay dominggo mis di, sinmawang di mamadto ay
napod Judea ay manngadan si Agabus.
11 Ina na din balikes Pablo, yan inbalod na sin mismo ay takkay ya siki na.
Pag nan kanan, “Siya na di kanan di Ispirito Santo, ‘Kaman nina met laeng di
iyat di Judio ed Jerusalem ay mamalod sin nakin oka sin balikes ay nay, asi
da pay ipolang sin Gentil.’ ”
12 Sin nanngean mis di, nanpakpakaasi kami ya din odom ay wadas di ta
adi emey si Pablo ed Jerusalem.
13 Ngem sinongbatana yan kanana, “Adi yo og-ogaan sak-en, tan pasak-
sakiten yon nemnem ko. Nakasaganaak ay mabalod ya olay mateyak ed
Jerusalem para en Apo Jesus.”
14 Idi adi kami makabaliw sin nemnem na, insaldeng mi, pag min kanan,
“Sapay koma ta din layden Diyos di matongpal.”
15 Pag kami mansagana, et emey kami ed Jerusalem.
16 Wada abe di papasolot Jesus ay taga-Cesarea ay nakeey. Idi sinmawang
kami, in-ey das dakami sin beey Mnason ay napod Cyprus ay esa en daida ay
sigod ay namati, ta say pantean mi kano.

Din Inpaamag Santiago En Pablo

17 Idi sinmawang kamis di, maragsakan din aag-i ay nangawat en dakami.
18 Sin napat-aana, inmey kami en Pablo ay en mamasyal en Santiago. Wada
abes di am-in din papangolon di mamati.
19 Idi nakisamano si Pablo en daida, dinad-at na din am-in ay inam-amag
Diyos babaen sin ena nangaskasabaan en daida ay Gentil.
20 Sin nanngean das di, dinayaw da am-in si Diyos. Ngem asi da kanan en
Pablo, “Agi mi, layden mi mo nemnemem abe ay kalibolibo di bilang di Judio
ay namati en Jesus, yan napinget da abe ay mangonod sin linteg tako ay Judio.

21 Dinnge da ay init-itdoam kano din Judio ay manbeey sin kailiilin di
Gentil ta dokogan da din bilbilin Moses ya adi da kogiten din an-ak da ya adi
da aben onodan din ogali tako ay Judio.
22 Intoy iyat tako pay ta ammoen da ay baken tet-ewa, tan dadlon dan
madamag ay wada kas na?
23 Din wadas nemnem mi et siged mo siya na di amagem. Wada en dakami
di opat ay lalaki ay nganngani ay makdeng ngilin da ay inkari da en Diyos.
24 Makeey ka en daida sin Timplo ta manpaila ka sin padi ya maitapi ka
sin amagen da sin pito ay agew ay pangikdengan da. Mo makdeng di, asi ka
bayadan din masapol ay paltien da ta mabalin ay koskosan di padi din toktok
da ay mangipaila ay nakdeng di inkari da.* Say pangammoan di ipogaw ay
din nadamag da maipanggep en sik-a, owat etek di, tan maila dedan ay kosto
di iyat mo ay manongpal sin linteg tako.
25 Mo maipanggep abe sin Gentil ay mamati, da naey ay bilin anggoy di
insolat mi en daida ay masapol ay tongpalen da. Adi da isida di naidaton sin
sinan didiyos, adi da aben mansidas dada ono napososan ay animal, ya adi
da aben daddaagen di baken dan asawa." Siya di di inbagan da Santiago en
Pablo.
26 Isonga sin kaagsapaana, kinoyog Pablo din opat ay lalaki ay doy, et
naitapi sin inamag da ay nangilogi ay manglinis sin awak da. Asi da inmey
sin Timplo, et inbagan Pablo sin padi din pitsa ay kakdengana, ta say
panpaltian ya panpakalboan din opat ay gait na.

Din Nadpapan Pablo

27 Idi nganngani ay makdeng din pito ay agew, wada da di Judio ay napo
ed Asia ay nangila en Pablo sin Timplo. Sinogsogan da din kaipoipogaw ta
pabongeten da, asi da depapen si Pablo
28 ay mangibogbogaw, "Gagait mi ay Israelita, pakibadang kayo! Tan
si naey di en mangit-itdo sin am-in ay ipogaw en lawa tako ay Judio ya
lawa abe di linteg Moses ya din Timplo tako. Yan nay sinepsep na ay
nangipakadodogis sin Timplo tako, tan inpasgep na di Gentil."†
29 Say kanan da di, tan inil-ila da ay inkoykoyog Pablo di esa ay taga-Efeso
ay si Trofimus ed Jerusalem, yan kanan da en inpasgep na abes sisya sin
Timplo.
30 Baken nabayag yan nagolo am-in din omili, et kasintatagtag da ay emey
sin Timplo. Kagamdot da en Pablo et kaigalalad da ay mangibala. Pag da et
in-eb.
31 Padpadasen da pay ay mamse en sisya, waday nangipadamag sin
komander di sosoldado ay Romano ay man-gogolo din am-in ay omili.
32 Dagos et kaayag sisya sin kakapitan ya sosoldado, et tomanagtag da ay
emey sin kad-an di kaipoipogaw. Sin nangilaan di ipogaw sin komander ya
din sosoldado, kaisaldeng da ay manesdespeg en Pablo.
33 Pag tiliwen din komander sisya, et pabalod na si doway kadina. Asi na
pay kanan sin kaipoipogaw, "Sino din ipogaw ay nay? Sinoy inamag na?"
34 Ngem nankinalasi din inbogbogaw da ay manongsongbat, dowan dan
ngomanalawngaw, isonga magay iyat na ay mangammo sin katet-ewa na.
Idi siya et di, inbilina sin sosoldado ta iey das Pablo sin kampo da.
35 Idi insawang da sin agdan, kapilitan ay ikayang da, tan gamboloken din
kaipoipogaw si bonget da
36 yan nakikiey da en daida ay mangibogbogaw, "Peslen tako!"

---

* **21:24** Bilbilang 6:13-20. † **21:28** Paniyewen di Judio mo senggep di Gentil sin timplo da. Mo maibasar sin linteg da, mo waday Gentil ay sinenggep sidi, mabalin ay peslen da.

Din Nanongbatan Pablo Sin Judio

37 Idi istay dan pasgepen si Pablo sin kampo da, kanana sin komander,
“Wada kod di ibagak en sik-a.”
Nasdaaw din komander, tan Griego di inkali na, yan kanana, “Ammom
baw ay mankalis Griego.
38 Kanak en sik-a din taga-Egipto ay nanglaban sin gobierno ed idi ay
nangipango sin opat ay libo ay tollisan sin lugar ay magay omili.”
39 “Baken met sak-en,” insongbat Pablo, “tan mo sak-en et Judioak ay taga-
Tarsus sin probinsiya ay Cilicia ay madamdamag ay siyodad. Wada abey
laydek ay ibaga sin ipogaw, mo mabalin.”
40 Inpalobos din komander, isonga pinmika si Pablo sin agdan, yan
nansinyas ay mangipaginek sin ipogaw. Idi ginminek da, kinmali sin kalin
di Judio ay Hebreo, yan kanana,

22

1 “Gagait ko ya aam-ak, dengngen yo kod din isongbat ko en dakayo.”
2 Sin nanngean da ay Hebreo din ikalkali na, nasepsep ay ginminek da. Et
pag itoloy Pablo ay mangwani,
3 “Sak-en et Judioak ay naianak ed Tarsus ed Cilicia, ngem isnan Jerusalem
di nadakdak-ak. Si Gamaliel di maestrok, yan inset na ay nangitdo en sak-
en sin am-in ay linteg di aap-o tako. Nineekak abe ay mansilbi en Diyos ay
kaman si dakayo met laeng.
4 Tan inil-ilbasak din mamati en Jesus enggana ay inpapsek di odom.
Lallalaki ya babbabai et dinpap kos daida ay inbalod.
5 Yan mabalin dedan ay paneknekan din kangatoan ay padi ya am-in da ay
papangolo tako ay tet-ewa, tan daida met laeng di nangipaw-it en sak-en si
solat ta iey ko sin aag-i tako ed Damascus. Isonga inmeyak sidi ay en manpap
sin mamati en Jesus, ta ialik isnan ed Jerusalem ay mapoposasan ta madosa
da.
6 “Ngem idi wadaak sin danan sin alas dosi ay omas-asag-en ed Damascus,
bigla ay linmikob di somilsilap ay pat-a ay napod langit,
7 et natokangak. Pagak dengngen di kali ay mangmangwani, ‘Saulo, Saulo,
apay nga pomaligat ka?’
8 “ ‘Sino ka ay Apo?’ kanak.
“ ‘Sak-en si Jesus ay taga-Nazaret ay palpaligatem,’ kanana.
9 Din kakoykoyog ko pay et inila da din sinmilap, ngem adi da dinnge din
inbagbagan di nankalkali.
10 “Asiak kanan, ‘Sinoy masapol ay amagek ay Apo?’
“Pag nan kanan ay somongbat, ‘Ibangon mo ta emey ka ed Damascus, tan
wadas di di mangibaga en sik-a sin am-in ay ninemnem ko ay ipaamag en
sik-a.’
11 Ngem adiak makaila, tan nadidiak sin sinmilap, isonga intakkayan din
kakoykoyog kos sak-en ay nangipango ed Damascus.
12 “Siya di, wadas di di ipogaw ay manngadan si Ananias ay managtongpal
sin linteg tako. Dadlon aben pinatpateg di am-in ay kailiana ay Judio.
13 Inmalis sisya et pinmika sin kad-ak. Pag nan kanan, ‘Agik ay Saulo,
makaila ka kasin.’ Yan naidsan ay naibolinasnasan matak, et inilak sisya.
14 Asi na pag kanan, ‘Din Diyos ay dinaydayaw din aap-o tako et pinili daka
ta ammoem din laydena ya ilaem din nasantoan ay Anak na ay nansilbi en
sisya ya dengngem abe din kali na.
15 Tan sik-a di mangipaneknek sin am-in ay ipogaw sin inilam ya dinngem.

16 May ngarud, sinoy sedsed-em? Ibangon mo ta en ka manpabonyag
dowan kan os-osalen din ngadan Jesus ay mangipaammo ay sisya di Apom,
ta maowasan din basol mo,' kanan Ananias en sak-en.
17 "Idi nantaoliak ed Jerusalem, wadaak sin Timplo ay mankarkararag, yan
waday inpailan Diyos en sak-en ay kaman iitaw.
18 Inilak din Apo ay nangwani en sak-en, 'Dalasem! Komaan ka ed
Jerusalem ay dagos, tan din ipogaw issa, adi da patien di ibagbagam
maipanggep en sak-en.'
19 "Ngem sinongbatak ay nangwani, 'Apo, mabalin siguro ay patien da, tan
ammo da ngarud ay sak-en di inmey sin kasinasinagoga ay en manpap sin
mamati en sik-a ta ibalod ko ya soplitek si daida.
20 Ammo da abe ay naragsakanak sin namsean da en Esteban ay nangi-
paneknek en sik-a, tan wadaak sidi ay nanilsilib sin badon di namse,' kanak
en Apo.
21 "Pag na et kanan en sak-en, 'Emey ka pay dedan, tan ibaak sik-a ed
addawi sin ipogaw ay Gentil.' "
22 Sin nangwanian Pablo sidi, din kaipoipogaw ay nannannge en sisya et
inlogi da ay nangibogaw, "Peslen tako et! Magay silbin di biyag na!"
23 Intoltoloy da ay nanbogbogaw dowan dan iwaswasawas din badbado
da, yan isapsapowak dan tapok sin kayang ay mangipaila sin bonget da.
24 Isonga inpasgep din komander si Pablo, et inbilina ta sopliten da ta
ipodno na din nan-gapoan di namogbogawan di ipogaw en sisya.
25 Ngem idi intaked da ta say sopliten da, nankali si Pablo sin kapitan ay
pinmipika sidi yan kanana, "Ay baken kontran di linteg ay sopliten yo di
ipogaw ay Romano mo adi yo bistigalen on-ona?"
26 Sin nanngean din kapitan sin kanan Pablo ay sana, ena insodsod sin
komander. "Silibam din amagem sin ipogaw ay doy, tan Romano kano."
27 Isonga inmey din komander ay en namoot en Pablo mo tet-ewa. "Ibagam
kod, ay Romano ka kano?" kanana.
"Aw," kanan Pablo.
28 "Olay sak-en, ngem dakdake di inbayad ko asiak maibilang ay Romano,"
kanan din komander.
"Ngem sak-en pay, Romanoak manlogi sin binmalaak," kanan Pablo.
29 Siya et di, man-aagag din istay manoplit en sisya ay komaan, yan olay din
komander, inmegyat sin nangammoana ay inpabalod nas kadina di ipogaw
ay Romano.

Din Nanpailaan Pablo Sin Papangolon Di Judio

30 Layden pay din komander ay ammoan di kosto ay ipabasol di Judio en
Pablo. Isonga idi napat-a, inpasinop na din papangolon di papadi ya am-in ay
aam-a. Pag nan ipaibolos si Pablo ta iey na sin panmitingan da, et inpapika
na sin sangoanan da.

23

1 Insisin-eng Pablo si daida yan kanana, "Aag-i, ammon Diyos ay nadalos
di nemnem ko maipanggep sin inyat ko ay nansilsilbi en sisya manlogi ed idi
enggana ed wani."
2 Sin nangwanianas di, inbagan din kangatoan ay padi sin naisasag-en en
Pablo ta tampiken da din tepek na.
3 Asi et kanan Pablo en sisya, "Sik-a ay agin ookom, awni kadi et tampiken
aben Diyos sik-a! Tan tinmotokdo kas sa ay mamistigal en sak-en maibasar
sin linteg tako, ngem nilabsing mo din linteg ay sana, tan patampik mos sak-
en."

4 Pag et kanan din naisasag-en en Pablo, “Apay nga iy-iyewem din kangatoan ay padin Diyos?”
5 Kanan pay Pablo ay sinombat, “Aag-i, mo doy ya inammoak koma ay sisya di kangatoan ay padi, adiak koman binabbain, tan wada kayman di naisolat sin kalin Diyos ay kanana, ‘Adim palawlawaen din pangolon di ili yo.’ ”*
6 Idi siya di, gapo ta ammon Pablo ay nagogodwa din papangolo, ay Sadduceo di odom, Fariseo di odom, inpigsa na di kali na ay nangwani, “Aag-ik, Fariseoak. Fariseo abe din aap-ok. Isonga namnamaek ay matago kasin di natey, yan say gapo si pamistigalan yo en sak-en ed wani.”
7 Idi kanana di, say nanlogian di Fariseo ya Sadduceo ay man-iibaw, et nagodwa da.
8 (Tan din Sadduceo et kanan da en adi kasin matago di natey. Kanan da abe en maga di anghel ono ab-abiik. Ngem din Fariseo et patien da am-in dadi.)
9 Isonga palalo ay manngalawngaw da. Di odom ay Fafariseo ay mamaestron di linteg et pinmika da ta ipapilit dan nemnem da, yan kanan da ay mangwani, “Iwed polos ammo mis basol nina. Mo nginalat iman di anghel ono odom ay adi kaila, ay siya mo lawa di?”
10 Idi siya et di, sinepsep da ay man-iibaw enggana ay madanagan din komander tan into et mo bisngiten das Pablo sin pan-asiposan da en sisya. Isonga inbilina ta emey di sosoldado ay en mamos en Pablo en daida ta iey da sin kampo da.
11 Sin siya di ay labi, nanpailas Apo Jesus en Pablo yan kanana, “Papigsaem nemnem mo, tan masapol ay en ka paneknekan di maipanggep en sak-en ed Roma ay kaman met laeng din inyat mo isnan ed Jerusalem.”

Din Nantolagan Di Judio Ay Mamse En Pablo

12-13 Idi napat-a, waday nasurok ay opatapolo ay Judio ay nantotolag ay mamse en Pablo. Insapata da am-in en adi da mangmangan ya man-in-inom enggana ay peslen das sisya.
14 Asi da inmey sin papangolon di papadi ya aam-an di Judio et kanan da, “Nansapata kami ta adi kami mangmangan enggana si pamsean mi en Pablo.
15 Isonga dakayo ya din odom ay papangolo et ibaa yo di en mangibaga sin komander ta iali nas Pablo sina, ta bistigalen yo kano ay kosto maipanggep sin kaso na. Asi mi sissiimen ta peslen mi sin danan sin daan dan somawangan isna.”
16 Ngem din panganaken Pablo ay anak di agi na ay babai et inammoana din sana ay totolagan di Judio, et inmey sin kampon di sosoldado ay en nangisipsip en sisya.
17 Pag ayagan Pablo di esa ay kapitan, yan kanana en sisya, “Itlod mo kod din baro ay nay sin komander, tan wada kano di ibaga na en sisya.”
18 Isonga in-ey nas di yan kanana, “Din balod ay si Pablo et inayaganas sak-en, yan inbaga na ta ipangok din baro ay nay en sik-a, tan wada kano di ibaga na.”
19 Siya et di, intakkayan din komander, et inmay-ayed da ta maang-anggay da. Pag nan pooten ay mangwani, “Sinoy laydem ay ibaga?”
20 Sinongbatan din baro yan kanana, “Nantotolag din papangolon di Judio ta ibaga da en sik-a ta iey mos Pablo sin panmitmitingan da si bigat, ta bistigalen da kano ay kosto maipanggep sin kaso na.
21 Ngem adim patpatien, tan nasurok si opatapolo ay ipogaw di manisiim en sisya, yan insapata da ay adi da mangmangan ya man-in-inom engganas

* **23:5** Exodo 22:28.

peslen das sisya. Enggay nakasagana da, yan din pangaboloyam anggoy di sedsed-en da."
22 Pag pasaaen din komander ay nangwani, "Adim ibagbaga si olay sino ay insipsip mo na en sak-en."

Din Nangitlodan Da En Pablo En Gobernador Felix

23 Asi pay ayagan din komander di dowa ay kapitan yan kanana en daida, "Isagana yo di doway gasot ay sosoldado ya doway gasot ay gomagayang ya pitopolo ay mangakabayo ta itlod yos Pablo ed Cesarea. Manlobwat kayo si alas nowibi si labi.
24 Pangabayoen yo abes Pablo, yan esten yo ay mamantay en sisya ta say maga di maam-amag en sisya si lawa enggana ay idateng yo en Gobernador Felix."
25 Nansolat abe ay nangwani,
26 "Apo Gobernador Felix, sak-en si Claudius Lisias di nansolat isna. Komosta ka.
27 Din ipogaw ay sana ay inpaitlod ko en sik-a et dinpap di Judio yan istay dan pinse. Ngem dakami sin sosoldadok et en mi insalakan, tan inammoak ay Romano sisya.
28 Laydek ay ammoan mo sino di ipabasol dan sisya, isonga in-ey ko sin papangolo da.
29 Din inammoak et magay basol na si omanay si kateyana ono maibalo-dana, tan maipanggep si linteg da et anggoy.
30 Idi wada pay di nangisipsip en sak-en ay nantotolag di Judio ay mamse en sisya, adiak tinaktak ay nangibaa en sik-a. Tinogon ko abe din nangipabasol en sisya ta en da idarum en sik-a. Anggay nisa." Siya di din insolat na.
31 Idi nalabi, tinongpal din sosoldado din inbilin di apo da, et initlod das Pablo enggana ed Antipatris.
32 Mapat-a pay, nantaoli din mandad-an ay sosoldado sin kampo da ed Jerusalem dowan pay intoloy din nangakabayo ay mangoyog en Pablo.
33 Sin sinmawangan da ed Cesarea, indawat da din solat sin gobernador, et inpolang das Pablo en sisya.
34 Binasan din gobernador din solat, pag nan pooten en Pablo mo sino ay probinsiya di napoana. Idi inbagan Pablo ay taga-Cilicia sisya,
35 kanan din gobernador, "Asiak bistigalen sik-a mo omali din mangipab-pabasol en sik-a." Pag nan ibilin ta magowardiyaan sin beey na ay inpasaad Ari Herod ed idi.

24

Din Namistigalan Felix En Pablo

1 Idi inmey di lima ay agew, sinmawang din kangatoan ay padi ya di odom ay aam-a ed Cesarea. Wada abey intakin da ay abogado ay manngadan si Tertullus. Inmey da am-in sin kad-an Gobernador Felix ta idarum das Pablo en sisya.
2 Idi inpaayag din gobernador si Pablo, kinmali si Tertullus ay nangipaba-sol en sisya. Kanana, "Madayaw ay Apo Gobernador! Begew sin kinalaing mo ay mangituray en dakami, nabayag ay natalna di biyag mis na. Ad-ado abe di inam-amag mo ay nangipasiged sin ili ay nay.
3 Isonga olay intoy em-emeyan mi, dakdake di iyaman mi en sik-as kankanayon.
4 Ngem adiak layden ay sangawen sik-a, isonga mo mabalin ta anosam kod ay mannge sin nay at-atik ay ibaga mi.

5 “Din padas mi maipanggep sin ipogaw ay nay et langgong, tan ginolgolo
na din Judio sin am-in ay ili isnan labaw di daga. Sisya abe di esa ay pangolon
di bonggoy ay somolsolot sin esa ay taga-Nazaret.
6 Pinadas na abe ay mangipakadodogis sin Timplo ed Jerusalem, isonga
dinpap mi, [tan kanan mi en bistigalen mi maibasar sin linteg mi.
7 Asi et inmali din komander ay si Lisias et pinos na en dakami,
8 dowana aben inbilin ay omali kamis na ta idarum mi en sik-a.]* Mo
bistigalem si naey, ipaammo na ngarud ay tet-ewa am-in din ibagbaga mi,”
kanan Tertullus.
9 Din iib-a na abe ay Judio et pinaneknekan da ay tet-ewa am-in din
inbagbaga na ay nangipabasol en Pablo.
10 Pag sinyasan din gobernador si Pablo ta say maisokat ay mankali. Et siya
na di songbat na. “Apo Gobernador, ammok ay nabayag di nangiturturayam
ya nangok-okomam en dakami ay Judio, isonga manlayadak ay manongbat
sin inpabasol da naey en sak-en.
11 Nalaka ay maammoam ay owat sinpo ya dowa ay agew di inmey manlogi
sin inmeyak ed Jerusalem ay en nakidaydayaw en Diyos.
12 Sin kawadak sidi, maga di nangil-ila en sak-en ay makisongsongbat sin
Timplo ono mangolgolo sin ipogaw olay sin kasinasinagoga ono sin odom ay
lugar.
13 Maga met abe di pangigab-itan da sin sana ay ipabasol da en sak-en.
14 Ngem wada pay di ipodnok en sik-a, et siya na. On-onodak di pammatin
di Cristiano sin panaydayawak sin Diyos di aap-o mi, yan say kanan da en
baken kosto ay mait-itdo. Ngem patiek pay dedan di am-in ay linteg mi ya
am-iam-in ay insolat di mamadto ed nabaon.
15 Namnamaek abe ay tagoen Diyos kasin din am-in ay natey, olay din
nalinteg ya olay din lawa, yan siya met laeng di namnamaen aben da naey.
16 Gapo ta siya di di patiek, ipakat ko di kabaelak ay addawian di lawa ta
say nadalos di konsensiak ay magay basol ko en Diyos ya siya abe sin iib-ak.
17 “Waday pigay tawen ay kinmaanak ed Jerusalem,† isonga inmeyak sidi
ay en mangidawat si pilak ay maibadang sin iib-ak ay Judio ay mankolang ya
ta enak aben manpalti si maidaton en Diyos sin Timplo.
18 Say inam-amag ko sin nanatngan di Judio ay taga-Asia en sak-en.
Enggay inikdeng ko din ogali mi maipanggep sin ngilin mi. Maga met di
manngalngalawngaw sidi, yan maga abe di ad-ado ay ipogaw.
19 Din doy da ay taga-Asia koma di inmalis na ay en mangidarum, mo
waday ipabasol da en sak-en.
20 Ngem mo maga pay, olay ibagan da naey mo sinoy inammoan da ay basol
ko sin pinmipikaak sin sangoanan da ed Jerusalem.
21 Tan sin kawadak sidi, inpigsak di kalik ay nangwani, ‘Mamatiak ay kasin
matago di natey. Say gapo si pamistigalan yo en sak-en ed wani,’ kanak
anggoy en daidas di.”
22 Si Gobernador Felix et ad-ado di ammo na maipanggep si pammatin
di Cristiano, isonga inpasaldeng na din kason Pablo ay nangwani, “Mo
somawang din komander ay si Lisias, asiak osayen din kasom.”
23 Pag nan ibilin sin kapitan ta pagowardiya nas Pablo, ngem ta ibilang da
ay baken balod ya ipalobos da abe di emeyan di gagayyem na ay mangiey si
masapol na.

---

* **24:8** Din linaon di [...] et maga sin odom ay manuskrito sin Griego. † **24:17** Enem ay tawen di inmey manlogi sin inmeyan Pablo ed Jerusalem ay nanongpal sin inkari na (18:22). Siyam ay tawen di inmey manlogi sin nakimitingana sin aapostol ya papangolon di mamati (15:1-29).

24 Idi siya di, wada di inmeyan Felix, ngem baken nabayag yan nantaoli
ay nangitakin sin asawa na ay Judio ay si Drusilla. Inpaayag nas Pablo ta
dengngen da di ibaga na maipanggep si pammati en Cristo Jesus.
25 Ngem sin nangit-itdoan Pablo si maipanggep si nalinteg ay ogali, din
pangitpean di ipogaw sin awak na ya din omali ay agew ay pangokoman
Diyos sin kaipoipogaw, inmegyat si Felix yan kanana, "Kosto sa, olay emey
ka et ed wani, ta sin mamingsan abe mo waday wayak, asiak kasin ipaayag
sik-a."
26 Yan sin naod-odi ay agew, namin ado ay inpaay-ayag na si Pablo ta
manngalat da, ngem din wadas nemnem na et kanana en ta pasoksokan
Pablo sisya.
27 Idi makdeng pay di dowa ay tawen, naisokat si Porcius Festus en Felix
ay man-gobernador. Ngem sin kinmaanan Felix, binaybay-anas Pablo sin
balodan ta say layden di Judio sisya.

25

Din Nangiapiloan Pablo Sin Kaso na Sin Emperador

1 Inmey di tolo ay agew manlogi sin nangilogian Festus ay nan-gobernador
ed Cesarea, asi emey ed Jerusalem.
2 Idi sinmawang sidi, en inilan din papangolon di papadi ya din papan-
golon di Judio ta idarum das Pablo en sisya.
3 Nanseg-aseg-ang da abe ta paton-od nas Pablo ay mangipaiey ed
Jerusalem, tan nemnem da ay siimen sisya sin danan ta peslen da.
4 Ngem sinongbatan Festus si daida ay nangwani, "Nagogowardiyaan si
Pablo ed Cesarea, yan owat pigay agew yan mantaoliak abes di.
5 Isonga olay makeey di odom ay papangolo yo ta idarum das di, mo waday
inamag na si lawa."
6 Nantetee ed Jerusalem si wao ono sinpo ay agew, asi nantaoli ed Cesarea.
Sin kabigatana, nansagana ay mangasos, et pag nan ipaayag si Pablo.
7 Idi sinmawang sisya, nilikob din Judio ay napod Jerusalem ay nangi-
darum si ad-ado ay basol ay madagsen, ngem magay iyat da ay mangi-
paneknek sin inpabaklay da ay basol na.
8 Asi pag songbatan Pablo yan kanana, "Maga polos di inamag ko ay lawa
maipanggep sin linteg mi ay Judio ono din Timplo mi. Adiak aben nilabsing
di olay sino ay linteg di Emperador."
9 Ngem layden Festus ta laylayden di Judio sisya, isonga kanana en Pablo,
"Olay en tako ed Jerusalem ta bistigalek sik-as di maipanggep sin darum da
ay sana, dalo et mo laydem ay emey a."
10 Ngem kanan Pablo ay sinombat, "Sigaak met, tan naeyak sina sin
sangoanam, yan isna koma di kabistigalak, tan sik-a met dedan di dinotokan
di Emperador ay mangokom en sak-en. Mo din Judio pay, ammom met ay
magay basol ko en daida.
11 Isonga mo waday basol ko si omanay si kapseak, adiak man-adawag ta
mailsot ko. Ngem mo maga ngarud di tet-ewa sin inpabasol da en sak-en,
maga abe di waday lebbeng na ay mangipolang en sak-en en daida ta say
maragsakan da. Iapilok ngarud din kasok sin Emperador."
12 En nanngangalat da Festus ya din tuturay ay kabadbadang na. Pag nan
kanan en Pablo, "In-apilom din kasom sin Emperador. Si Emperador ngarud
din pangipaeyak en sik-a."

Din Nanad-atan Festus En Ari Agrippa Maipanggep En Pablo

13 Idi nalabas di piga ay agew, inmey din Arin di Judio ay si Agrippa ya din
iyogtana ay si Bernice ed Cesarea ta en da pasyalen si Festus.
14 Idi nabaybayag das di, dinad-at Festus en Ari Agrippa di maipanggep sin
kason Pablo. Kanana, “Wada di balod isna ay tinaynan Gobernador Felix.
15 Idi wadaak ed Jerusalem, indarum di papangolon di padi ya aam-an di
Judio en sak-en, yan inbaga da ta keddengak sisya.
16 Insongbat ko ngarud en baken min ogali ay Romano ay mangipolang si
naidarum ay ipogaw sin odom ta madosa mo daan mabistigal. Masapol ay
waday gondaway na agan-o ay managang sin mangipabasol en sisya ta way
iyat na ay manongbat en daida.
17 Idi sinmawang da pay isna, adiak tinaktak din kaso na mo adi et inlogik
sin kaagsapaana. Inpaayag ko din balod,
18 et pag komali din kaibaw na. Kanak en waday madagsen ay ipabasol da
en sisya, ngem maga met.
19 Din riri da anggoy en sisya et maipanggep si pammatin di Judio ya di esa
ay natey ay manngadan si Jesus ay kanan Pablo en kasin natago.
20 Gapo ta kolang di padas ko ay mangiosay si kaman nadi ay riri, inbagak
en Pablo mo laydena ay ed Jerusalem di mabistigalan di kaso na.
21 Ngem sinigaana. Kanana en olay sed-ena din kaiapiloan di kaso na
sin Emperador ta sisya di mangiosay. Isonga inpagogowardiyak enggana si
mawayaanak ay mangipatolod sin Emperador.”
22 Asi pag kanan Ari Agrippa, “Olay sak-en et laydek abe ay mannge en
sisya.”
“Si bigat ngarud,” kanan Festus.
23 Isonga sin kabigatana, inmey da Ari Agrippa en Bernice sin panbistaan
ay mangit-it-ek sin kinangato da. Nakiey abe din kokomander di sosoldado
ya din babaknang di ili. Idi sinenggep da am-in, inpaayag Gobernador Festus
si Pablo.
24 Pag nan kanan, “Madayaw ay Ari Agrippa ya dakayo am-in ay wadas na!
Din ipogaw ay il-ilaen yo ay nay, si naey di rirririen di Judio ed Jerusalem ya
ed isna ay Cesarea en sak-en ay mangibogbogaw en adi koman lemebbeng
ay matago.
25 Mo sak-en pay, magay inammoak si basol na si omanay si kapseana,
ngem gapo ta in-apilo na din kaso na sin Emperador ed Roma, ninemnem
ko ay mangipaiey sidi.
26 Ngem magay ammok si kosto ay isolat ko sin Emperador maipanggep
en sisya. Et say begew si nangialiak en sisya sin sangoanan yo am-in, ya
namnamed en sik-a ay Ari Agrippa, ta say wada di isolat ko mo makdeng ay
bistigalen takos sisya.
27 Tan di wadas nemnem ko et magay silbi na mo maipolang di balod sin
Emperador yan maga di kosto ay maipabasol en sisya.”

26

Din Insongbat Pablo Sin Sangoanan Ari Agrippa

1 Pag kanan Ari Agrippa en Pablo, “Mabalin ay komali ka.” Inoyad Pablo di
takkay na, asi na kanan,
2 “Madayaw ay Ari Agrippa! Inbag ta wada kas na ed wani ta mabalin ay
songbatak en sik-a din am-in ay pangidardaruman di iib-a ta ay Judio en sak-
en.
3 Tan mo sik-a, dadlon mon ammo kayman di ogali tako ay Judio ya din
pansosongbatan tako. Kedawek ngarud ta anosam ay dengngen nan kanak.

4 “Ammon am-in di iib-a ta ay Judio di kabibiyag ko manlogi sin kakitkittoy
ko, tan kankanayon ay nakiteteak en daida sin ili mi ya ed Jerusalem.
5 Isonga nabayag di nangammoan da ay manlogi sin damo naitatapiak
sin bonggoy di Fariseo ay kapingetan sin relihion tako, yan in-inset ko ay
nangonod sin am-in ay pammati da. Mabalin ay paneknekan da ay tet-ewa
dana mo layden da.
6 Yan wadaak sina ed wani ay mabistigal maipoon sin namnamaek ay
tongpalen Diyos di inkari na sin aap-o tako ed nabaon ay tagoena kasin di
natenatey.
7 Am-in abe din iib-a tako ay Judio et siya met laeng di namnamaen da
ay matongpal en daida, isonga neekan da ay manaydayaw en Diyos si inag-
agew ya nilablabi. Ngem gapo ta patiek ay tinagon Diyos kasin si Jesus et
say pannamnamaan tako ay tagoena abe di natenatey, siya sa ay Apo Ari di
ipabasol da en sak-en.
8 Apay nga mailigligatan kayo ay mamati ay tagoen Diyos kasin di natey?
9 “Olay sak-en ed idi, kanak en ipakat ko koma di kabaelak ay mangontra
sin mamati en Jesus ay taga-Nazaret.
10 Et say inam-amag ko ed Jerusalem. Ad-ado di mamati ay inbalod ko,
tan indawat din papangolon di papadi din lebbeng ko. Mo wada abe di
kineddengan da ay matey, inaw ko din kateyana.
11 Namin ado abe di inmeyak sin kasinasinagoga ay manosadosa en daida
ay mamati ta ipilit ko, mo mabalin, ay palawaen das Jesus. Olay sin addawi
ay ilin di Gentil, inmeyak abes di ay nangipakaseseg-ang en daida, tan palalo
di liget ko en daida.
12 “Siya di di inmeyak ed Damascus ay nananggen si solat ay napo sin
papangolon di papadi ay mangidawat si kalebbengak ay en manpap si olay
sino ay mamati en Jesus.
13 Idi wadaak sin danan sin alas dosi, Apo Ari, inilak di sinmilap ay napod
langit ay domidi mo din agew. Niliktob nas sak-en ya din kakoyog ko,
14 et natokang kami am-in. Asiak dengngen di kali ay nangwani sin kali
ay Hebreo, ‘Saulo, Saulo, apay nga pomaligat ka? Din mismo ay awak
mo di palpaligatem sin pangonkontraam en sak-en ay kaman nowang ay
mangodtal sin pantebek di man-alado.’
15 “Asiak kanan, ‘Sino ka, Apo?’
“Et kanana, ‘Sak-en si Jesus ay palpaligatem.
16 May, ibangon mo, tan nanpailaak en sik-a ta dotokak sik-a ay mansilbi en
sak-en ay en mangipaneknek sin nangilaam en sak-en ed wani ya din ipailak
en sik-a sin tapin di agew.
17 Isalakan kos sik-a sin iib-am ay Judio ya sin Gentil ay pangibaaak en sik-
a.
18 Ibaak sik-a ta makaan godab da maipanggep en sak-en ta dokogan da di
lawa ya masilawan nemnem da. Et mo dokogan da din pangiturayan Satanas
en daida ya sagongen das Diyos, mapakawan basol da begew sin pammati
dan sak-en, et maibilang da sin pinilin Diyos ay ipogaw na, dowan da aben
makigon-od sin siged ay idawdawat Diyos en daida.’ Siya say kanan Apo
Jesus en sak-en.
19 “Et siya di ay Apo Ari Agrippa, dadlonak pinati din inpailan Diyos en sak-
en ay napod langit.
20 Tan enak inkaskasaba sin kaipoipogaw ay manbabawi da sin basbasol
da ta sagongen das Diyos ya amagen da abe din siged ay mangipaammo ay
tet-ewa ay nanbabawi da. Say inkaskasabak ay nanlogi ed Damascus, pag ed
Jerusalem, pag sin kailiili sin probinsiya ay Judea, et pag aben sin Gentil.

21 Yan begew din inkaskasabak ay sana, dinompap di iib-a ta ay Judio sin
Timplo, et pinadas da ay mamse en sak-en.
22 Ngem binadbadangan Diyos sak-en, isonga inpapasnek ko ay
nangikaskasaba sin am-in ay ipogaw, olay nababa ono nangato, enggana
ed wani. Yan magay odom si inbagbagak mo adi et din inbagan met laeng
Moses ya din odom ay mamadto ed nabaon ay awni et matongpal.
23 Tan inpadto da ay masapol ay nam-osen din Messias di ligat ya matey, ta
asi awni pay et sisya di mangon-ona ay matago kasin ta silawana di nemnem
di kaipoipogaw, olay Judio ono Gentil, ay mangipaammo sin iyat Diyos ay
mangisalakan en daida."
24 Sin nangwanian Pablo sidi, insingasing Festus ay nangibogaw, "Naboge
ka, Pablo! Din nalabes ay adal mo di namoge en sik-a!"
25 Ngem sinongbatan Pablo ay nangwani, "Bakenak naboge, Apo Gob-
ernador, tan din nay ibagbagak et tet-ewa met, ya din kalik et kalin di
nanemneman ay ipogaw.
26 Ammok abe ay enggay inammoan Ari Agrippa am-in dana, tan baken
met naitatabon. Isonga ammok ay mabalin ay idoritsok nan ibagak en sisya.
27 Apo Ari Agrippa, ay patiem di inbagbagan di mamadto? Ammok ay
patiem."
28 Ngem kanan Ari Agrippa, "Ay kanam en nalaka di pangawisam en sak-
en ta manbalinak si Cristiano?"
29 Pag kanan Pablo, "Olay nalaka ono naligat, Apo Ari ya am-in kayo ay
manmannge en sak-en ed wani, din ikarkararag ko en Diyos et sapay koma
ta mamati kayo am-in en Apo Jesus ay kaman sak-en, powira nan kadinak ay
nay."
30 Pag pomika din ari ya din gobernador ya si Bernice ya din nakitokdo en
daida,
31 et binmala da. Asi da pag manngangalat ay nangwani, "Si doy ay ipogaw
et magay basol na si omanay si ipse na ono maibalodana."
32 Kanan aben Ari Agrippa en Gobernador Festus, "Maibolosan komas
sisya mo adi na koman in-apilo din kaso na sin Emperador."

27

Din Nanlobwatan Da Pablo Ay Emey Ed Roma

1 Idi dinmateng din agew ay panlobwatan mi en Pablo ay emey ed Italia,
inpolang das Pablo ya din odom ay balod en Julius ay esa ay kapitan din
sosoldado ay makwani en Kompanyan di Emperador.
2 Et en kami nanlogan si bapor ay napo ed Adramittium ay emey sin il-ili
ed Asia. Nakikoyog abes Aristarkus ay taga-Tessalonica ed Macedonia.
3 Sin kabigatana, naspad kami ed Sidon, et sineg-angan Kapitan Julius
si Pablo et inpalobos na ay emey sin beey di gagayyem na ta iyaan das
kasapolana.
4 Idi kasin kamin manlobwat, nilabsan mi ed Cyprus sin bandan di naling-
ban, tan maiab-abet din dagem.
5 Asi mi inagadang din baybay sin demang di probinsiya ay Cilicia ya
Pamfilia, et sinmanglad kami ed Mira sin probinsiya ay Licia.
6 Say nanatngan Kapitan Julius si esa ay bapor ay napo ed Alexandria ay
emey ed Italia, et say nanloganan mi.
7 Nan-in-inayad din logan mi, tan mapaligatan sin dagem, isonga nabayag
asi kami patagen din ili ed Cnidus. Asi et pinmigsa din dagem enggana si

adi makakonit din bapor, isonga linoman mi din danen mi, et indan mi sin bandan di Creta ay nalingban ay malabas ed Salmone.
8 Ngem olay mo nanpapaigid kami ed Creta, napaligatan kami pay dedan enggana ay sinmawang kami sin makwani en Siged ay Somangladan ay naisag-en sin ili ed Lasea.
9 Gapo ta nataktak kamis nabayag begew sin dagem, kaeegyat di manlogan si bapor, tan pinagpepewek. Isonga binagbagaan Pablo si daida ay nangwani,
10 "Iib-a, mo ipapati tako ay mangitoloy, ammok ay ad-adoy madadael sin kalga tako ya olay din nay bapor, yan wada abey matey."
11 Ngem din kapitan et adi na pinati din kanan Pablo, mo adi et din kanan di manmaniho ya din nakin bapor.
12 Din kaad-adoan abe sin kalogan mi et layden da ay mangitoloy, tan baken siged sidi si pantean di bapor sin pinagpepewek. Isonga kanan da en ipadas mi ay sangboten ed Fenix ay esay ili ed Creta ta isdi koma di pantean mi sin pinagpepewek. Tan siged si somangladan, tan adi na sagangen din kapoan di dagem.

Din Pewek

13 Idi siya di, dinmateng di soyosoy ay napo sin abagatan, yan kanan da en mabalin et. Isonga ginoyod da ay inpasakyab din maikaw-it ay landok ay mangipasaldeng sin bapor, et pag kamin manlobwat ay man-iigid ed Creta.
14 Ngem baken nabayag, dinmateng et di mapges ay dagem ay napo sin namistongdon di Creta.
15 Naiseplit sin bapor, et maga polos di iyat da ay mansagang sin dagem. Isonga tinomlok da ay maidagem kami sin panturongana.
16 Idi dinmang mi din kitkittoy ay ili ed Cauda, inlogan mi din bangka ay ginoygoyod din bapor, tan nalingban kamis at-atik, ngem napaligatan kami pay dedan.
17 Nakdeng di, pinotipotan da din bapor si dakdake ay lobid ta adi mawasak tabla na. Inbaba da abe din layag* ta main-inayad ay maidagem din bapor, tan madanagan da tan mo maiponta sin kinmokoog ay darat sin demang di Sirtis.
18 Dowan et palalo di inyaat di dalloyon sin bapor, isonga sin kabigatana, inlogi da ay nangiwasit sin kalga ta yomap-ew.
19 Sin katlo na, inwasit da abe din mabidking ay maosal sin bapor.
20 Idi inmey di piga ay agew ay adi mi inil-ila din agew ya tatalaw dowanan inweswes ay mandagem si mapges, namagay namnama mi ay lomsot kami.
21 Nabayag abe ay adi mi polos nangnangan, et pinmika si Pablo yan kanana, "Gagait, mo doy ya pinati yo din inbagak ta adi tako koman tinaynan ed Creta, maga koma di nadadael ya naiwasit.
22 Ngem laton, adi kayo madisdismaya, tan maga polos di matey en datako. Din bapor anggoy di madadael.
23 Tan ed labi, din Diyos ay daydayawek ay nakin oka en sak-en et inbaa na di anghel ay en pinmika sin kad-ak
24 ay nangwani, 'Pablo, adi ka emegyat, tan masapol ay mabistigal ka sin sangoanan di Emperador. Manbegew abe en sik-a, seg-angan aben Diyos di kalogan mo, yan maga polos di matey en daida,' kanan din anghel en sak-en.
25 Tomoled kayo ngarud, ay iib-a, tan waday talek ko en Diyos ay dadlon matongpal din am-in ay inbaga na en sak-en.

* **27:17** Din layag, masde ya annawa ay lopot ay manalapa sin dagem ay mangipakonit sin bapor.

26 Ngem masapol et kayman ay maisadsad din bapor sin esa ay ili sin
gawan di baybay."
27 Idi inmey di dowa ay dominggo sin nanlogian di pewek, naidagem kami
pay laeng sin gawan di baybay ay Adriatic. Sin gawan di labi, nadlaw din
man-ob-obla sin bapor ay omas-asag-en kami sin benget na.
28 Lokden da pay din kalosong di danom, dowanpo ay depa pay laeng. Idi
inmay-ayed kami si at-atik, linokod da kasin, yan sinpo ya lima ay depa.
29 Say inmegyatan da tan mo et maisedpek din bapor sin batbato. Isonga
inoy-oy da di opat ay landok ay maikaw-it sin likod di bapor ta say mangi-
pasaldeng koma, asi da pag mankararag ta adi koman mabayag di pomat-
aana.
30 Asi et din da doy ay man-ob-obla sin bapor, layden da ay lomayaw. Isonga
inoy-oy da din bangka sin baybay ay agin papambal en masapol ay ilogan da
di odom ay landok ta en da ibaba sin sagang di bapor.
31 Ngem kanan Pablo sin kapitan ya din sosoldado na, "Mo adi mantetee da
dooy sin bapor, maga en dakayo di makalsot."
32 Isonga kinsat din sosoldado din lobid ay mangipakod sin bangka ta
ilayaw din dalloyon.
33 Idi pomatpat-a, inpilit Pablo ta mangan da ay nangwani, "Nay et ay
doway dominggo ay adi kayo nangnangan si kosto, tan nasangaw kayos
egyat yo.
34 Isonga mangan kayo kod ta way ikileg yo ay mangilsot sin pewek ay
nay. Adi kayo mandandanag, tan maga polos di matey en datako. Maga abey
masakitan."
35 Pag nan alan di esa ay tinapay, et nan-iyaman en Diyos ay il-ilan da am-
in. Asi na pag pit-ingen, et inlogi na ay mangan.
36 Sin nangilaan das di, pinmigsa di nemnem da, et nangan da abe.
37 Din kabibilang mi am-in sin bapor et doway gasot ya pitopolo ya enem.
38 Idi nakakan kami am-in, inwasit da din inkalga da ay bakakew ta
masepsep ay yomap-ew din bapor.

Din Nadadaelan Di Bapor

39 Idi pinmat-a, tinamang din man-ob-obla din benget di baybay. Adi da
mailasin mo sino ay ili, ngem inila da ay nasoysoyoan ya nadardaratan din
benget na, yan kanan da en siguro mabalin ay ipadan da din bapor sidi.
40 Isonga kinsat da din lobid ay naik-et sin landok ta mataynan sin baybay,
dowan da et aben obaden din lobid ay nananggen sin tabla ay mangiturong
sin emeyan di bapor. Asi da inpangato din layag ay wada sin sangon di bapor
ta maidogos sin benget na.
41 Ngem asi et naidosnog din bapor sin kinmokoog ay darat, et dadlon
naisagwed din sango na. Din likod na pay, tinopatopakan din dalloyon et
matektekla.
42 Idi siya et di, layden din sosoldado ay mamse sin babalod ta say mamaga
di manlangoy sin benget na ay lomayaw.
43 Ngem inparit din kapitan, tan laydena ay matago si Pablo. Inbilina ay
pomadtok din makalangoy sin baybay ta mangon-ona da ay emey sin benget
na,
44 dowan pay omonod di odom ay nanlologan sin tabla ya odom ay kaiw
ay napo sin bapor. Et siya di di inyat mi am-in ay nangilsot sin dalloyon ay
dinmateng sin benget na.

28

Din Kawadan Pablo Ed Malta

1 Idi sinmawang kami sin benget na, say nangammoan mi ay Malta di
ngadan din ili ay sinmawangan mi.
2 Din omilis di yan sigesiged di inyat da en dakami. Tinmago das nan-
anidoan mi, tan man-od-odan et somkaw.
3 Si Pablo et nansinop si maitongo. Ngem idi inpeey na sin apoy, kabela di
eweg ay waday gita na, et kinat na din takkay na ay pinolipolana.
4 Idi inilan din omili din eweg ay maon-onanat sin takkay na, nan-asibaga
da en, “Pinomses biyag samet dedan, tan olay mo inlosot na din baybay,
dinosan di adi kaila met laeng, tan doy et ay naisokat din eweg.”
5 Ngem kaiwalgi si Pablo sin eweg sin apoy, et maga di napasamak en sisya.
6 Namnamaen da ay lomat-ed din takkay na ono matokang ay matey, ngem
idi sinsin-ed das nabayag yan magay inil-ila das napasamak, binaliwan dan
nemnem da ay nangwani, “Diyos baw adis sisya.”
7 Wada pay sin sag-en di sinmangladan mi ay doy di dagan Publius ay
gobernador di ili. Inpasgep nas dakami sin beey na, et say nantean mis tolo
ay agew.
8 Naitompong ay nansakit din aman Publius ay manpodot ya mandisinteri.
En pinasyal Pablo, et idi nakakararag, kinapay nas sisya et nailatonan ay
dagos.
9 Idi naammoan din naamag en sisya, inmey am-in din odom ay mansak-
sakit sin ili ay doy en Pablo, et inagasanas daida.
10 Isonga ad-adoy siged ay insagot da en dakami, et sin kinmaanan mi, in-
ali da abe din am-in ay masapol mi sin panbiyahian mi.

Din Sinmawangan Da Pablo Ed Roma

11 Nantetee kami ed Malta si tolo ay bowan, asi kami pay manlogan si bapor
ay napo ed Alexandria ay nantetees di sin pinagpepewek. Din malka na et
din Singin ay Diyos.*
12 Inmey kami ed Siracusa, et toloy agew mis di.
13 Asi kami kasin nanlobwat ay emey ed Regium. Sin napat-aana pay, inlogi
na ay nandagem sin napoan mi, isonga nanlobwat kami kasin, et sin kasin
mapat-a, inmabot kami ed Puteoli.
14 Dinatngan mis di di iib-a mi ay mamati en Jesus, et inpakodan das
dakami ta makitee kami en daida si esa ay dominggo. Pag kami et mandad-
an ay emey ed Roma.
15 Idi nadamag din aag-i mi ay mamati ed Roma ay emey kamis di, addawi
di dinan da ay en inmabat. Di odom et inmabat da sin markitan ed Appius,
di odom pay, sin makwani en Tolo ay Hotel.† Sin nangilaan Pablo en daida,
nan-iyaman en Diyos ya pinmigsa di nemnem na.
16 Somawang kami pay ed Roma, inpabolos din tuturay ay man-abang si
Pablo si esa ay beey ay es-esay soldado di manilib en sisya.

Din Nakingalatan Pablo Sin Judio Ed Roma

17 Idi inmey di toloy agew, inpaayag Pablo din papangolon di Judio ay wada
ed Roma. Idi nasinop da, kanana en daida, “Aag-i, magay basol ko sin iib-
a tako ay Judio. Maga abe di inamag ko ay kontran di ogalin di aap-o tako.
Ngem dinompap da pay dedan ed Jerusalem, et inmipolang da sin Romano.
18 Din Romano pay, idi binistigal das sak-en, layden da ay omibolos, tan
inammoan da ay magay inamag ko si omanay si pamsean da en sak-en.

---

* **28:11** Din singin ay diyos ay da Castor en Pollux et daida din didiyos ay daydayawen di man-oblas bapor ed idi. † **28:15** Din markitan ed Appius et emey ay pitopolo ay kilometro di kaaddawi na ed Roma. Ed Tolo ay Hotel pay, limapolo ya tolo ay kilometro di kaaddawi na.

19 Ngem asi et sinigaan din iib-a tako ay Judio, isonga kapilitan ay in-apilok
din kasok sin Emperador. Adiak pay idarum si daida. Sak-en a di maidarum.
20 Et siya di di begew ay nangipaayagak en dakayo, ta man-asiila ya
manngalat tako, tan laydek ay ipaammo en dakayo din kosto ay poon di
nabalodak sin kadina ay nay. Maipoon sin pammatik sin namnamaen tako
ay Israelita."
21 Asi da pag kanan, "Maga di inawat mi ay solat si napo ed Judea
maipanggep en sik-a. Olay abe din iib-a tako ay napos di, maga di insodsod
ono dinaddad-at das lawa ay inamag mo.
22 Ngem ammo mi pay et ay palawlawaen di ipogaw sin kailiili din iib-am
ay somolsolot en Jesus, isonga layden mi pay ay dengngen mo sino di wada
sin nemnem mo."
23 Pag dan tolagen di agew ay kasin dan panngangalatan. Idi dinmateng
din agew ay sana, ad-ad-ado da di inmey sin kad-an Pablo. Et inlogi
na sin agsapa enggana sin nalabi ay nangilawlawag ya nangipaneknek si
maipanggep sin panturayan Diyos. Inlawlawag na abe din insolat Moses ya
din odom ay mamadto maipanggep sin Messias ta awisena komas daida ay
mamati en Jesus.
24 Wada da di naawis sin inbagbaga na, ngem di odom pay et adi da namati.
25 Isonga sin kinmaanan da, nagogodwa da ya nansosongbat da. Ngem
sin daan dan komaanan, kanan Pablo ay nangilongbos, "Tet-ewa adi din
inpaisolat di Ispirito Santo sin mamadto ay si Isaias maipanggep sin ap-o
tako, tan kanana en Isaias,
26 'En ka ibaga sin ipogaw ay sana: Olay dengngedengngen yo, adi yo
maawatan, ya olay isin-esin-eng yo, adi yo aben maimatonan. Siya di
di ibagam en daida,
27 tan din ipogaw ay sana et enggay kinmenteg di nemnem da. Tetewengen
da din tet-ewa dowan da aben mankikimit tan into et mo makaila, makadnge
ya makaawat da yan sangoen das sak-en ta agasak si daida,'‡
kanan din naisolat ay kalin Diyos.
28 Isonga laydek ay ipaammo en dakayo ay wada da di inbaan Diyos ay en
nangibaga sin Gentil si maipanggep si iyat na ay mangisalakan sin ipogaw,
yan mo daida pay et patien da."
29 [Sin nangwanianas di, kinmaan din Judio ay palalo di pansosongbatan
da.]§
30 Dowa ay tawen di nantetean Pablo sin beey ay inabanganas di ed Roma,
dowanan pinaspasgep di am-in ay en namasyal en sisya.
31 Natoled ay nangikaskasaba ya nangit-itdo si maipanggep sin pantu-
rayan Diyos ya si Apo Jesu Cristo, yan maga di nangiparit en sisya. Siya et
sa.

‡ **28:27** Isaias 6:9-10. § **28:29** Din versikulo ay nay et maga sin kaad-adoan ay manuskrito sin Griego.

Din Solat San Pablo Sin Taga-Roma

Maipanggep Sin Solat Ay Nay

Din solat ay nay et insolat San Pablo sin mamati ed Roma. Kanan di odom en insolat na na sin oneg di tolo ay bowan ay kawada na sin probinsiya ay Akaya (Inam-amag 20:2-3), siguro ed Corinto, manlogi sin tapos di A.D. 55 ono 56.

Di esa ay gapo ay insolat na na et ta ipaammo na sin taga-Roma din plano na ay en mamasyal en daida (1:8-15; 15:22-33). Inpalawag na abe en daida din siged ay damag ay maipanggep sin planon Diyos ay mangisalakan si ipogaw begew sin pammati da en Jesu Cristo. Din kasinopan di planon Diyos ay nay et wada sin 1:17. “Din siged ay damag et ipaammo na din planon Diyos ta say mapalinteg di ipogaw sin pangiilaana. Din kinalinteg ay nay ay napo en Diyos et maibasar sin pammati et anggoy.”

Manlogi sin versikulo ay nay, ilogin Pablo ay mangiolog si maipanggep sin kinalinteg ay nay. Omona, ipaammo na ay managbasol am-in di ipogaw, olay Judio ono Gentil, isonga kapilitan ay maisian da en Diyos ay madosa mo adi da mapalinteg sin pangiilaana. Pag nan ipalawag ay magay ipogaw ay mapalinteg begew sin panongtongpalana sin linteg Diyos, tan maga di makatongpal. Ibilang Diyos ay nalinteg di olay sino ay ipogaw begew sin pammati na en Jesu Cristo et anggoy (3:20-22).

Sin kapitolo 5 enggana sin 8, ibagbagan Pablo di ison di baro ay biyag ay gon-gon-oden di mamati begew sin naitapiana en Cristo. Din mamati et mayat di pakikadkadwaana en Diyos ya wada abe din Ispirito Santo en sisya ay mangipawaywaya en sisya sin kabaelan di kinamanagbasol na. Sin dana ay kapitolo, ibagbaga na abe din kosto ay kaosalan di linteg Diyos, din mankinontra sin nemnem di ipogaw, ya din panakabalin di Ispirito Santo ay bomadang sin mamati.

Sin kapitolo 9-11, iol-olog Pablo din planon Diyos para sin Judio ya Gentil. Kanana en din nanigaan di kaad-adoan ay Judio en Jesu Cristo et maibasar met laeng sin planon Diyos ta say makilak-am abe di Gentil sin seg-ang na begew sin inamag Cristo. Ngem kanana en adi komakaman din manigaan di Judio en Cristo mo adi et mamati dan to en sisya.

Sin maod-odi ay kapitolo, wada di bilbilin maipanggep si kabibiyag di mamati, namnamed din iyat da koma ay manlilinayad ya man-iinawat. Wada abe di maipanggep si lebbeng di mamati ay manongpal sin gobierno ya din iyat da ay man-oolnos mo baken nan-iso di pangawat da sin kosto ya baken kosto ay maamag.

Din Linaona

Din panlogian di solat ya din napateg ay inbaga na 1:1-17
Din begew ay masapol di ipogaw ay maisalakan 1:18–3:20
Din planon Diyos ta say maisalakan di ipogaw 3:21–4:25
Din baro ay biyag di ipogaw ay naitatapi en Cristo 5:1–8:39
Din planon Diyos ay maipanggep sin Judio 9:1–11:36
Din kabibiyag di mamati 12:1–15:13
Din kakdengan di solat 15:14–16:27

Din Panlogian Di Solat

1 Sak-en si Pablo ay nangisolat isna. Esaak ay mansilsilbi en Cristo
Jesus. Pinilin Diyos sak-en ay man-apostol ya dinotokana abes sak-en ay en
mangikaskasaba sin siged ay damag ay napo en sisya.
2 Din nay siged ay damag et say inkarin Diyos ed nabaon ay inpaisolat na
sin mamadto ay nankalkaliana.
3 Din kalkalien din nay siged ay damag et din Anak na ay si Jesu Cristo ay
Apo tako. Mo maipanggep sin kaipogaw na et polin Ari David.
4 Mo maipanggep abe sin nasantoan ay kinadiyos na, inpailan Diyos ay
sisya din Anak na idi tinago na kasin babaen sin panakabalina.*
5 Begew en sisya, sineg-angan Diyos sak-en et nanbalinenas sak-en si apos-
tol ta say awisek din kaipoipogaw sin am-in ay ili ay mamati ya manongpal
en Cristo ta say madaydayaw sisya.
6 Olay dakayo abe ed issa Roma et naitatapi kayo sin ipogaw ay inayagan
Diyos ay maitapi en Jesu Cristo.
7 Naey ngarud di solat ko en dakayo am-in issa ay laylayden Diyos ya
inayagana ay manbalin si ipogaw na. Sapay koma ta wada en dakayo di seg-
ang ya talna ay mapmapo en Diyos ay Ama tako ya si Apo Jesu Cristo.

Din Nanlaydan Pablo Ay Manpasyal Ed Roma

8 Din damo ay laydek ay ibaga et man-iyamanak en Diyos begew en dakayo
am-in, tan mandindinamag din pammati yo sin olay addawi ay il-ili. Et
dengdengngen Diyos nan iyaman ko begew en Jesu Cristo.
9 Si Diyos ay nay ay pansilsilbiak sin am-in ay kabaelak ay mangikaskasaba
sin siged ay damag ay maipanggep sin Anak na, et ammo na ay sin am-in ay
pankarkararagak et ikarkararagak dakayo.
10 Kedkedawek en sisya ta mo say laydena, waday wayak ay en mamasyal
en dakayo, tan nabayag ay magay wayak.
11 Tan palalo di layad ko ay mangila en dakayo ta say ibingayak dakayo si
bindisyon ay napo sin Ispirito Santo ta say pomigpigsa san pammati yo.
12 Din laydek ay kanan et ta pomigpigsa din pammati tako am-in.
Mabadanganak begew sin pangilaak sin pammati yo ya mabadangan kayo
abe sin pammatik.
13 Aag-ik, laydek ay ammoan yo ay namin ado ay ninemnem ko ay en ilaen
dakayo, ngem enggana ed wani, wada di manangsangaw en sak-en. Laydek
ay pasyalen dakayo ta say wada abe en dakayo issa di awisek ay mamati ta
kaman din naamag sin Gentil sin odom ay il-ili.
14 Tan lebbengek ay en mangibagbaga sin siged ay damag sin am-in ay
kalasin di ipogaw, din wada sin siyodad ya din wada sin kadondontogan, din
naadal ya din magay adal na.
15 Isonga silalayadak ay mangikasaba sin siged ay damag en dakayo abe ay
omili ed issa Roma.
16 Tan adiak polos mabain ay mangibagbaga sin siged ay damag, tan siya
na din kailaan di panakabalin Diyos ay mangisalakan sin am-in ay mamati.
Naipaammo omona sin Judio, asi pay sin Gentil.
17 Tan din nay siged ay damag et ipaammo na din planon Diyos ta say
mapalinteg di ipogaw sin pangiilaana. Din kinalinteg ay nay ay napo en
Diyos et maibasar sin pammati et anggoy. Tan siya met laeng di kanan din
inpaisolat Diyos ay kanana,

---

* **1:4** Di esa abe ay kaiologan nina sin Griego et: *…inpailan Diyos ay sisya din manakabalin ay Anak na babaen sin kasinan natagoan.*

“Din ipogaw ay pinalinteg Diyos begew sin pammati na et wada en sisya di
biyag ay iwed patingga na.”†

Din Kinamanagbasol Di Kaipoipogaw

18 Si Diyos ay wada ed langit et inpaammo na ay dosaena din am-in
ay ipogaw ay adi mamati en sisya ya mangam-amag si lawa. Begew sin
kinalawa da, kalkaloban da din tet-ewa ay maipanggep en sisya.
19 Tan din mabalin ay maammoan ay maipanggep en Diyos et nalawag en
daida, tan si Diyos met laeng di nangipalawag.
20 Tan manlogi sin namarsuaan Diyos sin lobong, nalaka ay maawatan di
ipogaw di maipanggep sin kinadiyos ya panakabalina ay magay pap-eng na,
olay mo adi kailas sisya, tan mail-ila din pinarsua na. Isonga maga polos
pambal da ay adi mangammo sin tet-ewa.
21 Tan olay mo ammo da ay wada di Diyos, adi da bigbigen sisya ay Diyos ya
adi da aben man-iyaman en sisya, mo adi et din pannemnem da et nanbalin
si magay silbi na dowan aben binmolinget di nemnem da ay lawa.
22 Olay mo kanan da en nalaing da, nanbalin das naong-ong.
23 Tan din dinaydayaw da et baken si Diyos ay adi katkatey mo adi et din
inamag da ay sinan didiyos ay mais-o sin ilan di ipogaw ay matey ya sin
mantaytayaw, manmandan ya mankodkodap.
24 Isonga binaybay-an Diyos daida ta tongpalen da din lawlawa ay laylay-
den di nemnem da ta say amagen da di kompormi ay kalasin di kadodogis ay
mangibabain sin awak da.
25 Say am-amagen da di tan dinokogan da din tet-ewa ay maipanggep en
Diyos ta say din etek di patien da. Tan din dinaydayaw ya nansilsilbian da
et din pinarsuan Diyos ay baken et si Diyos ay namarsua. Si Diyos ay nay di
lebbeng na ay madaydayaw si eng-enggana. Siya sa.
26 Siya di din gapo ay binaybay-an Diyos daida ta am-amagen da din
kababain ay layden di awak da. Olay din babbabai et binaliwan da din kosto
ay layden di awak da ta din iib-a da ay babai di daddaagen da ay baken lalaki.
27 Siya abe sin lallalaki. Dinokogan da din kosto ay panadaagan da sin
babai ta din iib-a da ay lalaki di palalo ay aklongan da ay daddaagen. Isonga
ikarkaro da di dosa ay maibagay sin kadodogis ay inam-amag da.
28 Begew sin nangibilangan da ay magay silbin di mamigbigan da en
Diyos, binaybay-anas daida ta am-amagen da din lawa ay nanbanagan di
kinmadodogis ay nemnem da ay adi makailasin sin siged ya lawa.
29 Kankanayon ay am-amagen da din am-in ay kalasin di lawa. Man-
gamgamgam da si baken dan oka ya makaapal da. Makapese da, makaibaw
da, somisikap da, ya nemnenemnemen da ay mamaligat sin gagait da.
Manag-olit da,
30 palawlawaen da din gagait da, ya kaliliget da si Diyos. Magay rispito
da sin olay sino ay ipogaw dowan da aben ipapangato ya it-it-ek din awak
da. Kankanayon ay mannemnemnem das odom ay kalasin di lawa ya adi da
polos patien din aam-a ya iin-a da.
31 Magay nemnem da si Diyos ya adi da polos matalek ay ipogaw. Olay din
pamilya da yan adi da laylayden ya maga abey seg-ang da.
32 Olay mo ammo da din linteg Diyos ay mangwani en lebbeng na ay
madosa ay eng-enggana din mangam-amag en da dooy, itoltoloy da pay

† **1:17** Di esa abe ay kaiologan nina sin Griego et: *Din nalinteg ay ipogaw et wada en sisya di biyag ay iwed patingga na begew sin pammati na* (Habakkuk 2:4). Ilaen abe sin Galacia 3:11.

dedan ay mangam-amag. Yan baken anggoy nadi, mo adi et daydayawen da abe di odom ay ipogaw ay mangamag si kaman dadi.

2

Din Kosto Ay Panosaan Diyos Sin Kaipoipogaw

1 Siguro, kanan yo en madosa koma din lawlawa ay ipogaw ay doy da.
Ngem siliban yo, dakayo ay mamispis-oy sin gagait yo, tan nan-iso din am-
amagen yo sin am-amagen da. Isonga mo pabasbasolen yos daida, din awak
yo met laeng di pabasbasolen yo, isonga magay isongbat yo en Diyos.
2 Tan ammo tako ay kostokosto din panosaan Diyos sin ipogaw ay mangam-
amag sin lawa ay kaman da doy.
3 Isonga mo pabasbasolen yos daida dowan pay man-iso din am-amagen
yo ay lawa, naipaksaw kayo met mo kanan yo en mailisian yo din panosaan
ton Diyos en dakayo.
4 Natnatken abe di nemnem yo maipanggep sin peteg ay seg-ang ya anos
Diyos en dakayo, tan adi yo inaw-awatan ay din gapo ay segseg-angan Diyos
dakayo et ta waday waya yo ay mangibabawi sin basbasol yo.
5 Ngem dakayo, sigaan yo ay manbabawi tan makenteg san nemnem yo.
Isonga sepsepsepen yo din dosa yo sin agew ay panosaan Diyos sin ipogaw
ay adi mamati. Sin agew ay doy, maila ay kosto din pangokoman Diyos sin
kaipoipogaw,
6 tan gon-gonaana am-in daida ay maibasar sin inam-amag da.*
7 Din ipogaw ay nangipapati ay mangamag si siged ta say dayawen Diyos
daida ya matagotago da sin kad-an Diyos ay eng-enggana et idawat Diyos en
daida di biyag ay iwed patingga na.
8 Ngem din ipogaw ay mangipaon-ona sin laylayden da ya manigaan
ay mamati sin tet-ewa ta say amagen da di lawa et lak-amen dan to din
madagsen ay panosaan Diyos en daida.
9 Aw, palalo ay sakit ya ligat di lak-amen da am-in ay mangam-amag si
lawa, namnamed sin Judio ngem siya abe sin Gentil.
10 Ngem din mangam-amag si siged et gon-oden da di talna ya din pangi-
dayawan Diyos en daida, namnamed sin Judio ngem siya abe sin Gentil.
11 Tan magay ipogaw si pabpaboran Diyos sin pangokomana en daida.†
12 Tan am-in ay nakabasol et maisian da en Diyos ta madosa da ay eng-
enggana. Mo din Gentil et adi da ammo din linteg Moses, isonga baken say
kaibasaran di pangeddengan Diyos en daida, ngem madosa da pay dedan.
Mo din Judio pay et ammo da din linteg Moses, isonga say osalen Diyos din
linteg ay sana ay mangeddeng en daida.
13 Tan din ibilang Diyos ay nalinteg sin pangiilaana et baken din mandeng-
denge anggoy sin linteg mo adi din manongtongpal.
14 Olay mo adi ammon din Gentil din naisolat ay linteg Moses, on-onodan
da pay dedan di odom ay bilbilin di linteg ay sana, tan din nemnem da di
kaman dan linteg ay mangiturong en daida.
15 Isonga ipappaila da sin am-amagen da ay naiigto sin nemnem da din
bilbilin di linteg. Din nemnem da abe et ipaneknek na ay tet-ewa di, tan din
nemnem da met laeng di mangibagbaga en daida mo siged ono lawa di am-
amagen da.
16 Kaman nina met laeng di mapasamak sin agew ay pangipaokoman
Diyos en Jesu Cristo sin am-in ay amag ya nemnem di ipogaw, pati din adi

* **2:6** Salmo 62:12; Proverbio 24:12. † **2:11** Deuteronomio 10:17.

naammoan. Siya na abe di ibagbagak sin pangikaskasabaak sin siged ay damag.

Din Judio Ya Din Linteg

17 Dakayo ay iib-ak ay Judio, banolen yo kayman din kajudio yo ya taltalken
yo din panongtongpalan yo sin linteg ay mangisalakan en dakayo. It-it-ek yo
abe din awak yo tan kanan yo en inaammo yo din tet-ewa ay Diyos.
18 Ammo yo din laydena ay amagen yo ya nalaing kayo abe ay manpili si
kakostoan ay maamag begew sin nangad-adalan yo sin linteg.
19 Magay dowadowa yo pay ay dakayo di kosto ay mangitdo sin ipogaw ay
nagodab maipanggep en Diyos ta say masilawan din mabolinget ay nemnem
da.
20 Dadlon yo aben ammo ay waday kabaelan yo ay mamagbaga ya mangit-
itdo sin ipogaw ay kaman dan anan-ak, tan baken dan naitdoan ya adi da
ammo din kosto. Kanan yo di, tan ammo yo kayman din linteg Diyos ay kad-
an di kosto ya tet-ewa.
21 May kod, dakayo ay mangit-itdo sin iib-a yo, apay nga adi yo itdoan din
awak yo? Ibilbilin yo en daida ay mangmangwani, “Adi kayo mangak-akew.”
Ngem ay tet-ewa ngata ay adi kayo nangak-akew?
22 Kankanan yo abe en, “Adi kayo makikamkamalala.” Ngem ay siya mo
adi kayo nakikamkamalala? Palalo kayman ay malmaloya kayo sin sinan
didiyos, ngem dowan kayo aben sengsenggep sin timplo ay kad-an da ta
akewen yo din wadas di.
23 Ay apaw kayo ay mangit-it-ek sin kinasiged di linteg Diyos ngem dowan
yon ibabain sisya sin panlablabsingan yo sin linteg na ay sana!
24 Siya na di ibagbagan din naisolat ay kalin Diyos ay kanana,
“Palawlawaen di Gentil din ngadan Diyos begew en dakayo ay Judio.”‡
25 Wada kayman di silbin di nanpakogitan tako ay Judio dalo et mo tong-
tongpalen tako din linteg Diyos, ngem mo adi tako tongtongpalen, magay
silbi na, tan kaman takon Gentil ay baken ipogaw en Diyos.
26 Siya abe sin Gentil, olay mo adi da nanpakogit, ngem mo tongtongpalen
da din linteg Diyos, ibilang Diyos ay kaman dan nanpakogit ay ipogaw na.
27 Isonga din Gentil ay adi nakogit ngem tongtongpalena pay dedan din
linteg Diyos, ipaila na din basol di Judio begew sin kinalinteg na. Tan din
Judio et olay mo wada din naisolat ay linteg Diyos en sisya ya olay mo
nanpakogit sisya, lablabsingena pay dedan din linteg ay sana.
28-29 Tan din tet-ewa ay Judio, laydek ay kalien, din tet-ewa ay ipogaw
en Diyos et baken din ipogaw ay kaman Judio di kailaana ya ogali na et
anggoy mo adi din ipogaw ay kosto di nemnem na. Din kogit abe ay nabanol
sin pangilan Diyos et baken din kakogitan di partin di awak mo adi et din
kakaanan di lawa sin nemnem di ipogaw ay oblan di Ispiriton Diyos, baken
oblan di naisolat ay linteg. Din ipogaw ay kaman nina et olay mo adi
daydayawen di iib-a nas sisya, daydayawen pay dedan Diyos.

3

Din Nanlasinan Di Judio
(Roma 9:4,5)

1 Siguro, kanan yos nemnem yo, “Sino ngarud di nanlasinan di Judio sin
Gentil? Ay maga abe di silbin di panpakogitan tako?”
2 Ngem ad-ado met di nanlasinan tako ay Judio. Omona, intalek Diyos din
inpaisolat na ay kali en datako.

‡ **2:24** Ezekiel 36:22.

3 Tet-ewa ay wada da di Judio ay adi matalek, ngem ay layden nina ay
kanan en adi aben matalek si Diyos ay manongpal sin inkari na?
4 Maga met! Tan olay mo man-et-etek am-in di ipogaw, adi polos mabalin
ay man-etek si Diyos. Nemnemen yo din naisolat ay kalin Diyos ay kanana,
"Mo mankali ka ay Diyos, maammoan ay kostokosto di kankanam. Mo wada
abe di mangpabasol en sik-a, adi mabalin ay maabak ka."*
5 Wada da kano di pilosopo ay mangwani en baken kosto di amagen Diyos
mo dosaenas datako, tan namnamed kano ay maila din kinalinteg na mo
maiiso sin panbasbasolan tako.
6 Ngem baken met kosto san kankanan da, tan mo baken nalinteg si Diyos,
into ngin di pangaanas lebbeng na ay mangokom sin am-in ay ipogaw?
7 Mo ngin ta wada di makisongsongbat ay mangmangwani, "Adiak koma
makeddengan ay madosa begew sin etek ko, tan begew sin etek ko, nam-
named ay maila din katet-ewan di kalin Diyos et say kadayawana."
8 Din mangwanis na et kamanan kanan, "Olay lawa di am-amagen tako ta
say siged di pantongpalana." Di odom ay ipogaw et palawlawaen das sak-en
ay mangmangwani en siya say it-itdok, ngem baken met tet-ewa. Lebbeng
na ngarud din dosa da.

Maga Di Nalinteg Ay Ipogaw

9 Sino ngarud di kanan tako? Ay sigsiged di kasasaad di Judio sin pangilan
Diyos mo din Gentil? Maga, tan enggay inbagak ay iturayan di basol am-in
ay ipogaw, olay Judio ono Gentil.
10 Tan siya na met laeng din kanan di naisolat ay kalin Diyos ay mangwani,
"Maga polos di nalinteg ay ipogaw, maga di olay esa.
11 Maga abe di makaawat ay kosto si maipanggep en Diyos ya maga di
manganap ay mangammo en sisya.
12 Dinokogan da am-in si Diyos, isonga nanbalin das ipogaw ay magay silbi
na. Maga di olay esa si mangamag si kosto.†
13 Din tepek da et kaman man-akoo ay kaot, tan kadodogis din ipabelbela da
ay kali. Os-osalen da din kali da ay mangietek si iib-a da‡ ya domadael di
kankanan da ay kaman din kedet di eweg.§
14 Kankanayon ay ipappaila da din liget ya bonget da sin kali da.*
15 Nalaka en daida di pomse,
16 ya olay intoy em-emeyan da et waday dadaelen da ya pakaseseg-angen da.
17 Adi da dinan din danan ay maiturong sin olnos ya talna,†
18 ya adi da aben ammo ay emegyat en Diyos."‡
19 Siya sa din kanan di naisolat ay kalin Diyos, et ammo tako ay din kaitur-
ongana et din ipogaw ay naidawtana. Isonga adi kabalin ay manpambal di
olay sino ay ipogaw ay mangwani en magay basol na ya am-in ay ipogaw abe
et lebbeng na ay okomen Diyos.
20 Tan magay ipogaw si ibilang Diyos ay nalinteg begew sin panongtong-
palana sin linteg, tan din kaosalan di linteg et ipaammo na anggoy sin ipogaw
ay wada di basol na.

Din Pangibilangan Diyos Ay Nalinteg Di Ipogaw

21 Ngem ed wani, naipaammo din planon Diyos ay mangibilang si ipogaw
ay nalinteg sin pangiilaana, ngem baken manbegew sin panongtongpalan da
sin linteg. Din plano na ay nay ay inbagbagan met laeng di insolat Moses ya
din tapin di mamadto et siya na.

---

* **3:4** Salmo 51:4. † **3:12** Salmo 14:1-3; 53:1-3. ‡ **3:13** Salmo 5:9. § **3:13** Salmo 140:3. * **3:14** Salmo 10:7. † **3:17** Isaias 59:7-8. ‡ **3:18** Salmo 36:1.

22 Ibilang Diyos ay nalinteg di olay sino ay ipogaw begew sin pammati na
en Jesu Cristo. Magay panlaslasinena.
23 Tan nakabasol tako am-in ya adi tako makad-as sin kinasiged Diyos.§
24 Ngem begew sin seg-ang na en datako ay magay bayad na, ibilang na ay
nalinteg tako babaen sin inamag Cristo Jesus ay mangsobot en datako.
25 Inbaan Diyos sisya ay matey ta say ikaro na din dosan di basol tako, et
babaen sin dada na, mabalin ay mapakawan din basbasol tako mo mamati
tako en sisya. Inamag Diyos di ta say ipaila na din kinalinteg di inamag na
ed idi. Tan ed idi, inan-anosana din basbasol di ipogaw ay adi na dinosa ay
dagos,
26 ngem ed wani, inpaila na ay adi na owat nilinglingan din basbasol ay doy
mo adi et intapi na sin basbasol ay binaklay Jesus sin krus. Isonga maila ay
dalon nalinteg si Diyos dowan sisya abe di mangibilang ay nalinteg di am-in
ay ipogaw ay mamati en Jesus.
27-28 Isonga adi polos mabalin ay it-ek tako din kinalinteg tako, tan din
pangibilangan Diyos ay nalinteg tako et baken begew sin nanongtongpalan
tako sin linteg na mo adi et begew sin pamatian tako en Jesu Cristo.
29 Isonga si Diyos et baken met Diyos di Judio et anggoy mo adi et Diyos
aben di Gentil.
30 Tan es-esa di Diyos, et olay Judio ono Gentil, magay odom ay begew si
pangibilangana en daida ay nalinteg mo adi din pammati da et anggoy.
31 Din nay ibagbagak maipanggep si pammati, ay laydena ay kanan en olay
iwasit tako din linteg? Maga, tan mo mamati tako en Jesu Cristo, tongpalen
tako din kosto ay layden di linteg ay kalien.

4

Din Nangibilangan Diyos Ay Nalinteg Si Abraham (Gal. 3:6-10)

1 Nemnemen tako si Abraham ay ap-apo tako ay Judio. Sinoy begew ay
naibilang sisya ay nalinteg?
2 Mo kaspangarigan inbilang Diyos ay nalinteg sisya begew sin inam-amag
na, wada koma di it-it-ek na, ngem din katet-ewa na et magay mabalin ay it-
it-ek na en Diyos.
3 Tan wada di naisolat ay kalin Diyos ay mangwani, “Pinatin Abraham din
inbagan Diyos, isonga inbilang Diyos ay nalinteg sisya.”*
4 Mo man-obla di ipogaw ya malagboan, adi tako ibilang di lagbo na ay
rigalo mo adi et sokat di boway na.
5 Ngem mo adi ioblaan di ipogaw di kaisalakanana mo adi et mamati en
Diyos ay sisya di mangibilang ay nalinteg di managbasol, din pammati na di
gapo ay ibilang Diyos sisya ay nalinteg.
6 Siya na abe di layden David ay kalien sin nangibagaana sin ragsak di
ipogaw ay ibilang Diyos ay nalinteg ay baken din inam-amag na si gapo na.
7 Kanana,
“Nagasat di ipogaw ay pinakawan ya nilinglingan Diyos di basbasol na.
8 Nagasat di ipogaw ay inbilang Diyos ay magay basol na.”†
9 May kod, din gasat ay nay, ay para sin Judio anggoy ay nakogit? Aga,
para sin Gentil abe, olay adi da nakogit. Nemnemen tako kasin din inpaisolat
Diyos ay kanana en pinatin Abraham din inbagan Diyos, isonga inbilang
Diyos ay nalinteg sisya.

---

§ **3:23** Di esa abe ay kaiologan nina sin Griego et: *Tan nakabasol tako am-in ya addawi tako sin mangapolbalan Diyos en datako.* * **4:3** Genesis 15:6. † **4:8** Salmo 32:1-2.

10 Pig-an di naamagan nidi? Ay sin enggay nanpakogitana? Baken, mo adi
et sin daan pay makogit.‡
11 Et din nanpakogitana maibasar sin bilin Diyos et say sinyal ay mangi-
paneknek ay din nangibilangan Diyos en sisya ay nalinteg et begew sin
pammati na sin daan pay laeng manpakogit. Isonga sisya di kaman ap-apon
di am-in ay mamati ay ibilang Diyos ay nalinteg olay mo adi da nanpakogit.
12 Sisya abe di ap-apon di Judio ay adi nakogit anggoy mo adi et on-onodan
da abe din pammatin Abraham sin daan pay laeng manpakogit.

Din Inkarin Diyos En Abraham

13 Inkarin Diyos en Abraham ya din aap-o na ay daida di manawid sin
lobong. Ngem din begew ay inkarin Diyos di et baken din nanongtongpalan
Abraham sin linteg mo adi et gapo ta namati yan inbilang Diyos sisya ay
nalinteg.
14 Tan mo doy ya maidawat din inkarin Diyos en daida anggoy ay man-
taltalek sin panongtongpalan da sin linteg, maga ngarud di silbin di pam-
mati. Maga abey banol din inkarin Diyos, tan magay makagon-od.
15 Tan din panturongan di linteg et makeddengan di ipogaw ay madosa.
Tan basta waday linteg et wada met abe di manlabsing.

16 Isonga din inkarin Diyos et matongpal anggoy sin ipogaw ay mamati ta
say maibasar sin seg-ang na. Tan mo din seg-ang Diyos di kaibasarana et
sigurado ay matongpal en datako am-in ay maibilang ay aap-on Abraham ay
baken anggoy din Judio ay mangammo sin linteg mo adi et am-in ay mamati
ay kaman din pammatin Abraham. Tan sisya di kaman apo tako am-in.
17 Tan wada di naisolat ay kalin Diyos ay mangwani, “Panbalinek sik-a si
apon di ipogaw sin kailiili.”§ Et natongpal di, tan si Abraham di apo tako am-
in sin pangiilaan Diyos. Et din Diyos ay nay ay pinatpati na et sisya din waday
panakabalina ay manago si natey ya mangipawada si maga.
18 Pinatin Abraham ay nannamnama ay din inkarin Diyos en sisya et dad-
lon matongpal, olay mo kaman adi kabalin ay matongpal. Isonga nanbalin
ay apon di ipogaw sin ad-ado ay ili ay maibasar sin inbagan Diyos en sisya ay
mangwani, “Kaman din talaw di kaad-adon di bilang di polim.”*
19 Sin nangwanian Diyos sidi, adi polos mabalin ay manpoli si Abraham,
tan nganngani ay sin gasot di tawena dowan aben basig si Sara ay asawa na.
Ngem adi kinmapoy din pammati na sin nannemnemanas di.
20 Adi aben mandowadowa ay tongpalen Diyos din inkari na mo adi
pinmigpigsa et din pammati na ya dowana aben dinaydayaw si Diyos.
21 Tan dadlon napasnek di nemnem na ay kabaelan Diyos ay manongpal
sin inkari na.
22 Et din pammati na ay nay di begew ay inbilang Diyos ay nalinteg sisya.
23 Din kali ay nay ay mangwani en inbilang Diyos ay nalinteg sisya et adi
naisolat para en Abraham anggoy,
24 mo adi et nailak-am tako. Tan siya abe ay ibilang Diyos ay nalinteg tako
ay mamati en sisya ay nanago kasin en Jesus ay Apo tako.
25 Inpolang Diyos si Jesus ay natey begew sin basbasol tako ya tinago na
kasin ta say mapalinteg tako.†

‡ **4:10** Manlogi sin namatian Abraham sin inkarin Diyos en sisya enggana sin nanpakogitana et inmey di sinpo ya opat ay tawen. § **4:17** Genesis 17:5. * **4:18** Genesis 15:5. † **4:25** Isaias 53:4-5.

5

Din Talna Ya Ragsak Ay Lak-amen Tako Begew Sin Nangibilangan Diyos Ay Nalinteg Tako

1 Isonga gapo ta ibilang Diyos ay nalinteg tako begew sin pammati tako,
siged abe di pakikadkadwaan tako en sisya begew sin inamag Jesu Cristo ay
Apo tako.
2 Begew en sisya, nakilaklak-am tako sin seg-ang Diyos ay gon-gon-oden
tako ed wani, et peteg di ragsak tako tan namnamaen tako pay ay makilak-
am tako sin kinasiged ya kinangaton Diyos.
3 Et baken anggoy nidi si panragragsakan tako mo adi manragsak tako abe
sin mapalpaligatan tako, tan ammo tako ay din ligat et pawadaena di anos.
4 Et mo maanosan tako di ligat, mapaneknekan ay napasnek di pammati
tako. Et mo napasnek di pammati tako, namnamaen tako ay matongpal din
planon Diyos para en datako.
5 Et din namnama tako ay nay, adi omipadismaya, tan ammo tako ay ma-
tongpal begew sin Ispirito Santo ay indawat Diyos en datako, tan ipalpalikna
na en datako din dakdake ay layad Diyos.
6 Sin kosto ay timpo ay pinilin Diyos, idi maga pay laeng di kabaelan tako ay
mangamag sin layden Diyos, natey si Cristo para en datako ay managbasol.
7 Siguro, maga ngin en datako di mayad ay matey para si ipogaw ay
managtongpal sin linteg, ngem mabalin ngin ay waday natoled ay matey
para sin siged ya managseg-ang ay ipogaw.
8 Ngem inpailan Diyos din kadakdaken di layad na en datako, tan natey si
Cristo para en datako idi managbasol tako pay laeng.
9 Isonga mo enggay inbilang Diyos ay nalinteg tako begew sin dadan
Cristo ay inmayos sin nateyana, namnamed pay ay namnamaen tako ay
omisalakan si Cristo sin panosaan Diyos sin ipogaw.
10 Tan mo kinaan Diyos din nanasalin en datako en sisya babaen sin
nateyan di Anak na idi kaibaw tako pay laeng sisya, namnamed ay
maisalakan takon to begew sin kamatagon Cristo, tan nay enggay nanbalin
tako si gagayyem na.
11 Ngem baken anggoy nidi si namnamaen tako, tan olay ed wani, manra-
gragsak tako begew sin makikadkadwaan tako en Diyos begew en Jesu Cristo
ay Apo tako ay nangipagayyem en datako en sisya.

Din Panturongan Di Inamag Adan Ya Din Inamag Cristo

12 Nemnemen tako din pantongpalan di inamag Adan ya din inamag Cristo.
Binmasol si Adan ed nabaon et siya di din nanlogian di bomasbasolan di
ipogaw.* Begew abe sin basol na, nakeddengan sisya ay natey, isonga
manlogi isdi et matey am-in di ipogaw, tan am-in di ipogaw et manbasbasol
da.
13 Olay sin daan pangidawtan Diyos sin linteg na en Moses, nanbasbasol di
ipogaw, ngem din basbasol da et adi naibilbilang ay nanlablabsingan da sin
linteg.
14 Ngem olay mo adi da nilablabsing di esa ay bilin Diyos ay kaman din
basol Adan, ammo tako ay waday basol da pay dedan, tan manlogi sin timpon
Adan enggana sin timpon Moses, natenatey am-in di ipogaw.
Si Adan et waday kaiisoana en Cristo ay inmonod en sisya, tan din inamag
da ay dowa et waday pantongpalana sin am-in ay ipogaw.
15 Ngem baken kayman nan-iso di pantongpalan di inamag da, tan addawi
ay natken di insagot Diyos begew en Cristo mo din napasamak begew sin

* **5:12** Genesis 3:6.

basol Adan. Tan begew sin basol din esa ay sana, nakeddengan am-in ay ipogaw ay matey, ngem madagdagsen pay din pantongpalan di seg-ang Diyos ya din insagot na sin am-in ay ipogaw begew sin seg-ang din esa ay si Jesu Cristo.
16 Di esa abe ay kailasinan din sagot Diyos ya din nantongpalan di basol
di esa ay ipogaw et siya na. Din nantongpalan din es-esa ay basol ay doy et
nakeddengan am-in ay ipogaw ay madosa, ngem begew sin seg-ang Diyos
et mabalin ay mapakawan din ad-ado ay basbasol di am-in ay ipogaw ya
maibilang da ay nalinteg sin pangiilaan Diyos.
17 Tet-ewa kayman ay masapol ay matey din am-in ay ipogaw begew sin
basol di es-esa, ngem addawi ay madagdagsen din pantongpalan di inamag
di esa ay ipogaw ay si Jesu Cristo. Tan begew en sisya, am-in ay mangawat
sin palalo ay seg-ang Diyos ya din insagot na ay kinalinteg et gan-ganasen da
din biyag ay iwed patingga na ya maitatapi da en Cristo sin panturayana.
18 Isonga nakeddengan am-in ay ipogaw ay matey begew sin es-esa ay
basol, ngem begew sin es-esa ay kosto ay inamag Cristo, mabalin abe ay
maibilang ay nalinteg di am-in ay ipogaw ta say waday biyag da ay iwed
patingga na.
19 Tan begew sin adi nanongpalan di esa ay ipogaw sin kanan Diyos,
nanbalin am-in di ipogaw ay nakababasol. Ngem begew abe sin nanongtong-
palan di esa ay ipogaw en Diyos, manbalin ay nalinteg din am-in ay mamati.
20 Indawat Diyos din linteg na en Moses ta say masepsep ay maad-ado din
basbasol di ipogaw. Ngem olay mo inmad-ado di basbasol, ad-ad-ado pay et
din seg-ang Diyos.
21 Tet-ewa ay inturturayan di basol di kaipoipogaw ta say matey da ya
maisian da en Diyos ay eng-enggana. Ngem ed wani, din seg-ang Diyos
di mangabak ya manturay, tan gapo sin inamag Jesu Cristo ay Apo tako,
mabalin ay ibilang Diyos ay nalinteg di ipogaw ta say wada en daida di biyag
ay iwed patingga na.

6

Din Naitapian Tako En Cristo Ay Natey Ya Natago Kasin

1 Sino ngarud di kanan tako koma? Ay olay itoltoloy tako ay manbasbasol
ta say omad-ado pay din seg-ang Diyos?
2 Adi polos mabalin! Tan mo maipanggep si basol, enggay natey tako,
isonga adi mabalin ay itoltoloy tako pay laeng ay manbasbasol.
3 Ammo yo met ay sin nabonyagan tako ay sin naitapian tako en Cristo
Jesus, kaman tako aben naitapi ay natey sin nateyana.*
4 Aw, naitapi tako ay natey ya naiponpon sin nateyana ya naiponponana
ta say onodan tako di baro ay kabibiyag ay kaman din kasin nanagoan Diyos
en Cristo begew sin nakaskasdaaw ay panakabalin Diyos.
5 Tan mo tet-ewa ay naitapi tako en sisya sin nateyana, tet-ewa abe ay
maitapi tako sin kasinan natagoan.
6 Tan ammo tako ay din sigod ay biyag tako et naitapi sin nailansaana sin
krus ta say makaan din kabaelan di kinamanagbasol tako ya adi tako pay
laeng maibabag-en sin basol.
7 Tan mo matey di ipogaw, mapawayaan sin kabaelan di basol.
8 Ngem patien tako ay mo naitapi tako ay natey sin nateyan Cristo, maitapi
tako abe ay matago sin matatagoana.

* **6:3** 1 Corinto 12:13; Galacia 3:27.

9 Tan ammo tako ay natago kasin sisya et adi kasin matey. Namaga din
kabaelan di pese en sisya.
10 Tan namingsan anggoy di nateyana. Adi na ipidpidwa din namak-
layanas basol. Et din matatagoana ed wani et ta say mansilbi en Diyos.
11 Isonga datako abe et ibilang tako koma ay natey tako tet-ewa mo
maipanggep si basol ngem matmatago tako mo maipanggep sin pansilsilbian
tako en Diyos begew sin nakies-esaan tako en Cristo Jesus.
12 Isonga masapol ay adi tako ipalobos din pangiturturayan di basol en
datako ta say adi tako tongtongpalen din lawlawa ay laylayden di awak tako.
13 Adi tako aben ipolpolang di olay esay partin di awak tako sin basol ta say
maosal ay mangamag si lawa, mo adi et idaton tako din awak tako en Diyos
ya ipolang tako din am-in ay partin di awak tako en sisya ta say maosal ay
mangamag si siged, tan siya di din maibagay sin ipogaw ay kaman nanatey
ay indawtan Diyos si baro ay biyag.
14 Tan laton ay adi kasin iturayan di basol si datako, tan ed wani, din
kaibasaran di kaisalakanan tako et baken din panongtongpalan tako sin
linteg mo adi din seg-ang Diyos.

Sino Di Among Tako

15 Sino ngarud di layden nina ay kalien? Mo maibasar din kaisalakanan
tako sin seg-ang Diyos ay baken din panongtongpalan tako sin linteg, ay olay
manbasbasol tako? Adi kabalin!
16 Ammo yo koma ay mo nanpabag-en kayo si esa ay ipogaw ta say
tongpalen yo, sisya dedan din among yo. Isonga mo basol di tongtongpalen
yo, basol met laeng di among yo ya din pantongpalana et maisian kayo en
Diyos ta madosa kayo. Ngem mo din on-onodan yo et din panongtongpalan
yo en Diyos, maiturong sin kinalinteg yo.
17 Man-iyamanak en Diyos tan olay mo bag-en dakayos basol ed idi, ngem
ed wani pay, baken, tan inpasnek yo sin nemnem yo ay manongpal sin tet-
ewa ay sursuro ay naitdo en dakayo.
18 Isonga napawayaan kayo sin basol et nanbalin kayos bag-en di kinalin-
teg.
19 Nay os-osalek di pangarig ay nalaka ay maawatan di ipogaw, tan adi pay
laeng naket-eng san pammati yo. Ed idi, inpolang yo din am-in ay partin di
awak yo sin basol ta say amagen yo di kadodogis ya masepsepsep abe ay am-
amagen yo di kompormi ay kalasin di lawa. Ed wani, masapol ay baliwan yo
di ta dadlon kayon maibag-en sin kinalinteg ta say nasantoan kayo.
20 Sin ed idi ay bag-en dakayos basol, adi inturturayan di kinalinteg si
dakayo.
21 Ngem sino ngata di ginanab yo sin inam-amag yo ed idi ay panbabainan
yo ed wani? Maga polos, tan din pantongpalan din doy ay naam-amag et
matey kayo ya maisian kayo en Diyos ay madosa.
22 Ngem ed wani, gapo ta napawayaan kayo sin basol ta manbalin kayos
bag-en en Diyos, gon-gon-oden yo din panbalbalinan yo ay nasantoan ya din
pantongpalana et din biyag ay iwed patingga na.
23 Tan din basol et laglagboana di babag-ena ya din ilagbo na et matey ya
maisian da en Diyos ay eng-enggana. Ngem si Diyos et sagot di idawdawat
na, yan din sagot na et din biyag ay iwed patingga na begew sin nakies-esaan
tako en Cristo Jesus ay Apo tako.

7

Napawayaan Tako Sin Linteg

1 Dakayo ay aag-ik, ammok ay maawatan yo din nay ibagak, tan maawatan
yo am-in din maipanggep si linteg. Ammo yo ngarud ay din linteg et waday
lebbeng na sin ipogaw sin matatagoana et anggoy.
2 Kaspangarigan, din babai ay nangasawa. Kankanan di linteg en adi
kabalin ay mangasawa si natken ay lalaki mo deda pay laeng din asawa na.
Ngem mo matey din asawa na, mapawayaan din babai sin linteg ay sana et
mabalin ay makiasawa kasin.
3 Isonga mo deda din asawa na yan makibeey si odom ay lalaki, kanan
tako en makilallalakis sisya. Ngem mo matey din asawa na, mamaga abe
din lebbeng di linteg ay sana en sisya, isonga adi makilallalaki mo kasin
mangasawa.
4 Siya abe en dakayo ay aag-ik. Napawayaan kayo sin lebbeng di linteg
begew sin naitapian yo ay natey sin nateyan Cristo ta say mabalin ay maitapi
kayo en sisya ay natago kasin ta say mansilbi kayo en Diyos.
5 Tan ed idi ay nanongtongpalan tako sin laylayden di naipogawan ay
nemnem tako, nasepsep ay inmad-ado din laylayden tako ay lawa begew
sin nangammoan tako sin linteg, et inam-amag tako din maiturong koma sin
kateyan ya kaisianan tako en Diyos ay madosa.
6 Ngem ed wani, begew sin naitapian tako sin nateyan Cristo, napawayaan
tako sin linteg ay nangibag-en en datako. Isonga din pansilsilbian tako en
Diyos ed wani et adi maibasar sin pangon-onodan tako sin naisolat ay linteg
ay kaman din inyat tako ed idi mo adi maibasar sin baro ay kabibiyag ay
mapmapo sin Ispirito Santo.

Din Linteg Ya Din Basol

7 Ay layden nina ay kanan en lawa din linteg? Baken, tan mo maga koma
di linteg, adiak koman mailasin din kinalawan di ogalik. Kaspangarigan, mo
maga koma di linteg ay mangwani en, “Adi kayo man-gamgam si baken yon
oka,”* adiak koman mailasin ay basol di man-gamgam.
8 Ngem gapo ta managbasolak, masepsepsep ay man-gamgamgamak
begew sin linteg ay mangiparit si man-gamgam. Tan mo maga di linteg, maga
abey kabaelan di basol.
9 Ed idi, napnekak sin kabibiyag ko, tan adiak kayman inawatan ay kosto
din kankanan di linteg. Ngem idi naawatak din laydena ay kalien, kaman
binmangon din naipoli ay kinamanagbasol ko
10 et say nangammoak ay kamanak natey sin pangilan Diyos. Isonga din
linteg et naidawat ta say maammoan di ipogaw din danan ay maiturong sin
biyag, ngem begew sin adiak nanongtongpalan sin linteg ay doy, nakedden-
ganak ay matey ya maisian en Diyos.
11 Naietekanak kayman begew sin naipoli ay kinamanagbasol ko, tan
kanak adi en mabalin ay maedasak di biyag begew sin panongtongpalak sin
linteg, ngem din katet-ewa na et nilablabsing ko et baw, isonga nakedden-
ganak ay maisian en Diyos ay eng-enggana.
12 Isonga din linteg et napo en Diyos, ya din am-in ay bilbilin di linteg et
kostokosto ya siged da, tan napo da met laeng en Diyos.
13 Ay layden nina ay kalien en maisian tako en Diyos begew sin siged ay
linteg na? Adi aben mabalin! Tan din begew et din kinamanagbasol tako.
Ngem din planon Diyos maipanggep sin linteg na et ta maila din kalawlawan
di kinamanagbasol tako. Tan begew sin basbasol tako, nanbalinen tako din
siged ay linteg Diyos si osalena ay mangeddeng en datako. Isonga begew sin
linteg na et dadlon maila din palalo ay kalawlawan di kinamanagbasol tako.

* **7:7** Exodo 20:17; Deuteronomio 5:21.

Din Mankinontra Sin Nemnem Di Ipogaw

14 Ammo tako ay siged di linteg tan napo sin Ispiriton Diyos. Ngem sak-en,
owatak ipogaw ay nalaka ay manbasol. Kamanak nailako ay bag-en di basol.
15 Masmasdaawak sin am-amagek, tan din laydek ay amagen et say adiak
amagen, ya dowan et din sigaak ay amagen et say am-amagek.
16 Ngarud, din panigaak ay amagen din lawlawa ay am-amagek et siya say
mangipaila ay awek ay siged di linteg.
17 Isonga baken sak-en di mangam-amag mo adi din kinamanagbasol ko.
18 Tan ammok ay maga polos di siged si wada sin naipogawan ay nemnem
ko, tan olay mo laydek ay amagen di siged, adiak makaamag.
19 Isonga adiak makaamag sin siged ay laydek ay amagen ya dowanak am-
amagen din lawlawa ay sigaak.
20 Mo ipapatik ngarud ay mangamag sin sigaak ay amagen, maila ay baken
sak-en di nangamag mo adi din kinamanagbasol ko.
21 Isonga din pinadpadas ko et siya na. Mo laydek ay man-amag si siged,
ipapatik met laeng ay mangamag si lawa.
22 Tan mo din nemnem ko, laydelaydek din linteg Diyos,
23 ngem natken baw di mangiturturay sin awak ko. Et din nay mangitur-
turay sin awak ko ay din kinamanagbasol ko et gobgobatena din linteg Diyos
ay laylayden di nemnem ko ta say manbasolak. Isonga din pantongpalana et
kamanak balod di kinamanagbasol ko.
24 Ay apawak ay kaseseg-ang! Sino ngin di mangisalakan en sak-en sin nay
awak ko ay nakeddengan ay matey?
25 Palalo di iyaman ko en Diyos, tan sisya di mangisalakan en sak-en begew
en Jesu Cristo ay Apo tako!
Si naey ngarud di kasasaad ko. Sin nemnem ko et laylaydek ay tongpalen
din linteg Diyos, ngem begew sin kinamanagbasol ko et ipapatik pay laeng
ay manbasbasol.

8

Din Kabibiyag Di Ipogaw Ay Iturturayan Di Ispirito Santo

1 Isonga am-in tako ay nakies-esa en Cristo Jesus et adi tako polos madosa.
2 Tan begew sin nakies-esaan tako en Cristo Jesus, wada di baro ay biyag ay
indawat di Ispirito Santo en datako, et din pangiturayana en datako di nangi-
pawaya en datako sin kabaelan di kinamanagbasol tako ay mantongpal sin
pese ya dosa.
3 Din linteg et adi kabalin ay ipawaya nas datako sin kabaelan di basol, tan
owat takon ipogaw ay adi makatongpal sin bilbilin di linteg. Ngem inamag
Diyos din adi kabalin ay amagen di linteg. Inbaa na din Anak na ay nanbalin
si ipogaw ay kaman datako ta say sisya di madosa para sin basbasol tako.
Et say nangaanan Diyos sin kabaelan di basol ay mangituray en datako ay
ipogaw.
4 Inamag Diyos di ta say datako ay mangon-onod sin Ispirito Santo ay
baken din naipogawan ay nemnem tako et waday kabaelan tako ay dadlon
manongpal sin kosto ay bilbilin di linteg.
5-6 Din ipogaw ay manongtongpal sin lawa ay laylaydena et siya anggoy di
kaimongsanan di nemnem na, ya din kaiturongana et maisian en Diyos ay
eng-enggana. Ngem din manongtongpal sin Ispirito Santo et din laylayden
di Ispirito Santo di kaimongsanan di nemnem na, ya din kaiturongana et
tomalna di nemnem na dowana pay gon-gon-oden di biyag ay iwed patingga
na.

7 Tan din ipogaw ay mangimongsan si nemnem na si lawa ay laylaydena
et konkontraenas Diyos. Adi na patpatien din linteg Diyos, ya din katet-ewa
na et adi na kabaelan ay patien.
8 Isonga din ipogaw ay manongtongpal sin naipogawan ay nemnem na et
adi kabalin ay malaylaydan si Diyos en sisya.
9 Ngem mo si dakayo pay, gapo ta mantetee din Ispiriton Diyos en dakayo,
sisya di tongtongpalen yo ay baken din naipogawan ay nemnem yo. Nemne-
men yo ay din ipogaw ay adi pantetean din Ispiriton Cristo et baken ipogaw
Cristo.
10 Ngem mo mantetee si Cristo en dakayo, olay mo matey din awak yo
begew sin basbasol yo, matagotago pay dedan din ab-abiik yo sin kad-an
Diyos* begew tan inbilang Diyos ay nalinteg kayo.
11 Di esa pay, si Diyos di nanago kasin en Cristo, isonga mo wada en dakayo
din Ispirito na, tagoena abe din awak yo ay matey begew sin Ispirito na ay
mantetee en dakayo.
12 Isonga, aag-ik, wada di lebbengen tako ay tongpalen, ngem baken din
laylayden di naipogawan ay nemnem tako.
13 Tan mo say tongtongpalen tako din naipogawan ay nemnem tako,
kapilitan ay maisian tako en Diyos ay eng-enggana. Ngem mo awaten tako
din badang di Ispiriton Diyos ta say pandokogan tako din lawa ay am-
amagen tako, wada en datako din biyag ay iwed patingga na.
14 Tan din ipogaw ay iturturong di Ispirito Santo et daida din anan-ak
Diyos.
15 Tan din Ispirito ay indawat Diyos en datako et adi na nanbalinen si
datako si bag-en ay emegyat ay madosa ay kaman din kasasaad tako ed idi,
mo adi et nanbalinenas datako si anan-ak Diyos. Isonga begew en sisya,
mabalin ay Ama di pangwani tako en Diyos.
16 Din Ispirito Santo met laeng di maikadwa sin nemnem tako ay mangi-
paneknek ay tet-ewa ay anan-ak Diyos datako.
17 Et gapo ta anan-ak Diyos datako, tawidana abes datako ta say makitawid
tako sin am-in ay idawat na en Cristo. Tan mo mapaligatan tako ay kaman
takon makiligat en Cristo,† maitapi tako abe en sisya sin kinangato na.

Din Sedsed-en Tako Ay Somigedan Di Am-in

18 Mo nemnemek san ligat ay laklak-amen takos nan daga, ibilang ko ay
kaman magay dagsena mo nemnemek abe din kinasiged di ipailan Diyos en
datako sin tapin di agew.
19 Olay din am-in ay pinarsuan Diyos et laydelayden da ay domateng din
timpo ay pangipailaan Diyos sin kasasaad tako ay anan-ak na.
20 Tan kineddengan Diyos din pinarsua na ta say adi matongpal din kosto
ay kaosalan da.‡ Baken dedan daida di nanplano ay say lak-amen da di ay
dosa, mo adi et planon Diyos. Ngem wada pay dedan di manamnama,
21 tan planon Diyos ay mapawayaan to din am-in ay naparsua sin kabaelan
di donot ya pese ta say makilak-am da sin sigesiged ay kasasaad di anan-ak
na.
22 Tan manlogi ed idi enggana ed wani, kaman nanbaybayeweng din am-in
ay naparsua ay kaman babai ay manpalpaligat mo man-anak.
23 Ngem baken daida anggoy di manpalpaligat mo adi olay datako abe
ay naidawtan sin Ispirito Santo ay say damo ay indawat Diyos en datako

---

* **8:10** Di esa abe ay kaiologan nina sin Griego et: *Ngem mo mantetee si Cristo en dakayo, olay mo matey din awak yo begew sin basbasol yo, idawat pay dedan din Ispirito Santo en dakayo di biyag ay iwed patingga na…* † **8:17** 2 Corinto 1:5; 1 Pedro 4:13. ‡ **8:20** Genesis 3:17-19.

ay mamati. Kaman tako aben manbaybayeweng sin nemnem tako sin pansedsed-an tako sin timpo ay dadlon ipailan Diyos din kasasaad tako ay anan-ak na ya baliwana din nay awak tako si baro ay awak ay adi katkatey.
24 Tan siya na di ninamnamnama tako manlogi sin naisalakanan tako. Tan
mo enggay natongpal, ay siya mo namnamaen tako pay laeng? Tan maga di
mannamnama sin enggay natongpal.
25 Ngem gapo ta daan matongpal din namnamaen tako, an-anosan tako ay
manseseed.
26 Baken anggoy din namnama tako si mamadbadang en datako, mo adi
bomadang abe din Ispiriton Diyos sin kinakapoy tako. Tan adi tako ammo
ay mankararag ay kosto, ngem din Ispiriton Diyos et makikali en Diyos para
en datako si bayeweng ay adi maikali.
27 Et si Diyos ay mangammo sin wadas nemnem tako et ammo na abe
dedan din nemnem di Ispirito na, tan din ikararag na en Diyos para en datako
ay ipogaw na et maibasar sin layden Diyos.
28 Ammo tako ay din am-in ay mapaspasamak et mantitimpoyog da§ ta
say siged di pantongpalana para en datako ay manglaylayad en Diyos ay
inayagana ay maibasar sin plano na.
29 Tan din sigod ay pinipilin Diyos, et daida din sigod ay ninemnem na ay
komaman sin Anak na ta say sisya di pangpangoan tako am-in ay siag-i.
30 Da dooy ay ninemnem na ay komaman sin Anak na et inayagana abes
daida, ya din inayagana et inbilang na abe ay nalinteg da. Baken anggoy nidi
mo adi intapi nas daida sin kinasiged ya kinangaton Anak na.

Din Layad Diyos En Datako Begew En Cristo Jesus

31 Sino ngarud di layden am-in dana ay kalien? Din layden da ay kalien
et siya na. Gapo ta si Diyos di wada en datako, sino ngata di makaabak en
datako?
32 Tan olay din kosto ay Anak na et adi na kinayyawan mo adi et inpolang
nas sisya ay madosa para en datako am-in. Mo say inamag Diyos di sin Anak
na para en datako, ay mabalin ngata ay adi na aben idawat en datako din
am-in ay masapol tako?
33 Sino ngata di makaidarum en datako ay pinilin Diyos? Tan si Diyos di
mangibilang ay nalinteg tako.
34 Sino abe di mangeddeng en datako? Tan si Cristo di natey ay para en
datako et baken anggoy nadi mo adi et kasin aben natago, et wada ed wani
sin makannawan Diyos. Sisya pay di makikali en Diyos para en datako.
35 Isonga sino ngarud di mabalin ay mangisian en datako sin layad Cristo?
Ay mabalin ngata di ligat ono danag ono din mamaligatan di ipogaw en
datako? Ay mabalin abe di dagaang ono kinakolang di bado ono kaeegyat
ay mapasamak ono olay din mapsean tako?
36 Din kaman dana ay ligat et siya met laeng di ibagbagan din inpaisolat
Diyos ay kanana,
“Begew en sik-a ay Apo, sangsangoen mi di pese si kankanayon. Maibilang
kami ay kaman kakarnero ay dandani ay mapalti.”*
37 Ngem olay mo lak-amen tako am-in dana ay ligat, magay kabaelan da ay
mangabak en datako mo adi et mangabak tako ay kosto begew en Cristo ay
nangipaila sin layad na en datako.
38 Tan dadlonak ammo ay maga polos di makaisian en datako sin layad na.
Olay mo matey tako ono matmatago tako, lak-amen tako pay dedan din layad

§ **8:28** Di esa abe ay kaiologan nina sin Griego et: *Ammo tako ay din am-in ay mapaspasamak et pantitimpoyogen Diyos…* * **8:36** Salmo 44:22.

na. Olay aanghel ono aanito ono odom ay waday kabaelan da et adi da kabaelan ay manadael sin layad na en datako. Olay din mapaspasamak ed wani ono din daan mapasamak,
39 olay sino di wada sin kayang ono ed dallem, ya olay sino abe ay naparsua et maga polos di makaisian en datako sin layad Diyos ay laklak-amen tako begew en Cristo Jesus ay Apo tako.

9

Din Lebbeng Diyos Ay Mangamag Si Kompormi Ay Laydena

1 Din nay ibagak en dakayo et tet-ewa, baken lastog, tan nakies-esaak en Cristo. Olay din konsensiak ay iturturong din Ispirito Santo et pan-paneknekana ay baken kon etek.
2 Din laydek ay ibaga et palalo ay madadagsenanak, kanayon abe ay mansakit di nemnem ko begew sin iib-ak ay Judio ay kadadaak.
3 Tan mo mabalin koma, olay sak-en di maiskat en daida ay madosa ya maisian en Cristo.
4 Ad-ado di nanlasinan da, tan daida din polin Israel ay pinilin Diyos ay ipogaw na ya daida di nanbalinena si anan-ak na. Daida abe di nangipailaan Diyos sin kinadiyos na. Daida di nanawid sin inkarikarin Diyos sin aap-o da ya ad-ado abey inkari na en daida. Daida met laeng di nangidawtan Diyos sin linteg na ya nangipaammoana sin kosto ay iyat da ay manaydayaw en sisya.
5 Din aap-o da et nabanol da ay ipogaw ed nabaon. Olay din Messias ay si Cristo et polin di Judio mo maipanggep sin kaipogaw na, et sisya si Diyos ay mangituray sin am-in ay wada. Madaydayaw sisya koma si eng-enggana! Amen.
6 Din nay inbagak ay maipanggep si iib-ak ay polin Israel ay adi mamati en Cristo, ay laydena ay kalien en adi tinongpal Diyos din inkari na sin ipogaw na? Aga, tan din polin Israel et baken da am-in tet-ewa ay ipogaw en Diyos.
7 Baken am-in abe ay naipolin Abraham di tet-ewa ay aap-o na, tan kanan Diyos en Abraham, “Din polin Isaac anggoy di maibilang ay aap-om.”*
8 Layden nina ay kalien en baken am-in ay polin Abraham di ibilang Diyos ay anan-ak na mo adi et anggoy din maianak ay katongpalan di inkari na.
9 Tan siya na di inkarin Diyos en Abraham maipanggep en Isaac: “Mo domateng din kosto ay timpo, ipailak din panakabalin ko en dakayo, ay say pangianakan Sara si anak yo ay lalaki.”†
10 Baken anggoy nadi si mangipaila si iyat Diyos ay manpili, tan wada abe din naamag sin singin ay anak Rebeka ay inpotot Isaac ay apo tako.
11-12 Tan sin daan maianak din dowa ay sana ya maga pay laeng di inamag da ay siged ono lawa, kanan Diyos en Rebeka, “Din inoona et say mansilbi sin inoodi.”‡ Kanan Diyos di ta say maammoan ay din namiliana sin esa et adi maibasar sin inamag da ay dowa mo adi et sin sigod ay ninemnem na ay ayagan.
13 Siya na met laeng di olog di inpaisolat Diyos ay kanana, “Inpailak din layad ko en Jacob, ngem si Esau et sinigaak.”§
14 Ay layden nina ay kanan en baken kosto di inamag Diyos? Adi kabalin!
15 Waday lebbeng Diyos ay nangamag sidi, tan kanan Diyos en Moses, “Seg-angak din laydek ay seg-angan.”*
16 Isonga say pangammoan tako ay din mamilian Diyos si ipogaw et adi maibasar sin layden da ya am-amagen da mo adi et sin seg-ang Diyos.

---

* **9:7** Genesis 21:12. † **9:9** Genesis 18:10,14. ‡ **9:11-12** Genesis 25:23. § **9:13** Malakias 1:2-3.
* **9:15** Exodo 33:19.

17 Nemnemen tako din naisolat ay kalin Diyos en Faraon ay arin di Egipto.
Kanana, “Nanbalinek sik-a ay ari ta say ipailak din panakabalin ko begew en
sik-a ya ta say maammoan din ngadan ko sin kailiili isnan daga.”†
18 Isonga say pangammoan tako ay seg-angan Diyos din laydena ay seg-
angan ya pakentegena abe din nemnem di ipogaw ay laydena ay pakentegen.
19 Into et mo wada en dakayo di mangwani, “Mo siya sa ngarud, apay nga
pabasbasolen Diyos pay laeng di ipogaw? Ay siya mo waday olay esa ay
ipogaw si makabaliw sin layden Diyos?”
20 Ngem din isongbat ko, sik-a ay owat ipogaw, into ngin di pangaam si
lebbeng mo ay makisongbat en Diyos? Ay mabalin aya ay kanan di banga
sin namke en sisya, “Apay nga kaman nina di nangamagam en sak-en?”
21 Adi kabalin, tan din mangam-amag si banga ay linang, oway na ay
mamke si kompormi ay laydena. Mo say laydena, way lebbeng na ay mamke
si dowa ay kalasin di banga ay mapo sin esa ay natoklo, di esa yan para
nabanol di kaiosalana ya din esa et para kompormi, ay baken siya?
22 Iso na en Diyos. Way lebbeng na ay mangamag si laydena. Mo laydena
ay mangipaila si panakabalina ya liget nas basol sin panosaana sin ipogaw
ay maikari ay madosa, kalebbengana di. Ngem inan-anosanas daida
23 ta say ipaila na abe din nakaskasdaaw ay kinadiyos na sin ipogaw ay
segseg-angana ay sigod ay insagana na ta makilak-am da sin sigesiged ay
biyag ed langit.
24 Datako adi din ipogaw ay doy ay inayagan Diyos, et baken anggoy
dakami ay Judio mo adi et dakayo abe ay Gentil.
25 Siya na met laeng di kanan Diyos sin libro ay inpaisolat na en Hosea.
Kanana,
“Din baken kon ipogaw et ibilang kos daida ay ipogaw ko, ya din kaipoipogaw
ay adiak nilaylayad et laydelaydek si daida.
26 Sin kosto ay lugar abe ay nangibagaak en daida en baken dan ipogaw ko,
makwani da en anan-ak di matmatago ay Diyos.”‡
27 Wada abe di inpadton Isaias maipanggep sin Israelita ay kanana,
“Olay mo kaman din darat sin benget di baybay di kaad-adon di Israelita, at-
atik anggoy pay dedan en daida di maisalakan.
28 Tan dadlon tongpalen Diyos din inkeddeng na ay dosaena din kaipoipogaw
isnan lobong, et adi na pabayagen din pangamaganas di.”§
29 Kaman aben din nangon-ona ay inpadto na ay kanana,
“Mo adi koman binay-an Diyos ay Kangatoan di at-atik en dakami ay Judio,
namaga kami am-in ay kaman din napasamak sin taga-Sodoma ya
taga-Gomorra.”*

Din Adi Namatian Di Judio En Cristo

30 Siya na ngarud di kasinopan din inbagak ay da naey. Din Gentil ay
adi nangipapakat ay mapalinteg da sin pangiilaan Diyos et ginon-od da pay
dedan di kinalinteg ay maibasar sin pammati da en Cristo.
31 Ngem din Israelita ay nangipapati si kabaelan da ay nangon-onod
sin linteg Diyos ta say nalinteg da sin pangiilaana et adi da ginon-od din
kinalinteg ay doy.
32 Apay? Tan din nangan-anapan da si iyat da ay mapalinteg et adi
naibasar si pammati mo adi et din nangam-amagan das siged. Nasnit da en
Cristo ay maiarig sin bato ay kaisokbaan di ipogaw.
33 Si naey di ibagbagan di inpaisolat Diyos ay kanana,

† **9:17** Exodo 9:16. ‡ **9:26** Hosea 2:23; 1:10. § **9:28** Isaias 10:22-23. * **9:29** Isaias 1:9.

“Ilaen yo, waday insaad ko ay bato ed Zion ay kaskasnitan ya kaisokbaan di
ipogaw. Ngem olay sino ay mamati en sisya et adi polos mababainan.”†

10

Din Dowa Ay Kalasin Di Kinalinteg

1 Ay aag-ik, din naimposoan ay pannemnem ko sin iib-ak ay Judio et
laydelaydek ay maisalakan da. Siya na di kankanayon ay ikarkararag ko en
Diyos.
2 Mapaneknekak ay napasnek da ay mansilbi en Diyos, ngem din pansilsil-
bian da en sisya et baken kosto.
3 Tan binaybay-an da din planon Diyos ay mangibilang si ipogaw ay
nalinteg ya dowan dan pinadpadas ay mapalinteg begew si inam-amag da
ay siged, isonga adi da inbababa din awak da ay mangawat sin kinalinteg ay
mapmapo en Diyos.
4 Ngem din katet-ewa na et si Cristo di nanpatinggaan di linteg, isonga am-
in da ay mamati en sisya et mapalinteg da sin pangiilaan Diyos.
5 Si naey di insolat Moses maipanggep si kaibilangan di ipogaw ay nalinteg
begew sin pangon-onodana sin linteg. Kanana, “Din ipogaw ay manongpal
sin am-iam-in ay bilbilin di linteg et waday biyag na ay iwed patingga na.”*
6 Ngem wada abe di inpaisolat Diyos ay mangipaammo en datako ay baken
naligat ay magon-od din kinalinteg ay maibasar si pammati. Kanana,
“Adi yo kanan si nemnem yo en masapol ay waday emey ed langit ay en
mangayag en Cristo ta bomabas na.
7 Adi yo aben kanan en masapol di emey ed dallem sin kad-an di natey ay en
manago en Cristo.
8 Tan din kalin Diyos et asag-en en dakayo. Wada sin nemnem yo ya mabalin
ay ibagbaga yo.”†
Din kalin Diyos ay nay et siya di din ikaskasaba mi ay maipanggep si pammati
ay mangmangwani:
9 Mo ipodno yo sin iib-a yo ay si Jesus din Kangatoan ay Apo ya dadlon
naimposoan di pammati yo ay kasin tinagon Diyos sisya, maisalakan kayo.
10 Tan begew sin naimposoan ay pammati tako, ibilang Diyos ay nalinteg
tako, ya begew sin pangipodpodnoan tako sin patpatien tako et maisalakan
tako.
11 Tan waday inpaisolat Diyos ay kanana, “Am-in da ay mamati en sisya et
maga polos di panbabawian da.”‡
12 Din am-in ay nay et laydena ay kanan en magay kaitkenan di Judio sin
Gentil sin pangiilaan Diyos, tan es-esa anggoy di Apo tako ay mamindisyon
si nawadwad sin am-in ay manpakaasi en sisya.
13 Tan waday inpaisolat Diyos ay kanana, “Am-in da ay manpakaasi en Apo
et maisalakan da.”§

Magay Pambal Di Judio Sin Adi Da Namatian En Cristo

14 Ngem intoy iyat da ngata ay manpakaasi en sisya mo adi da namati? Ya
intoy iyat da ay mamati en sisya mo adi da dindinnge din maipanggep en
sisya? Intoy iyat da abe ay mannge mo maga di en mangikasaba en daida?
15 Ya into abe di iyat di ipogaw ay en mangikasaba mo magay mangibaa
en daida? Ngem din katet-ewa na et wada di naibaa, tan wada di inpaisolat

† **9:33** Isaias 8:14; 28:16. Ilaen abe sin 1 Pedro 2:6-8. * **10:5** Levitico 18:5. Ilaen abe sin Galacia 3:12.
† **10:8** Deuteronomio 30:12-14. ‡ **10:11** Isaias 28:16. § **10:13** Joel 2:32.

Diyos ay kanana, “Peteg ay omiparagsak din omalian di mangibagas siged ay damag!”*
16 Ngem din siged ay damag et adi inaw-awat di am-in ay ipogaw, tan kanan Isaias, “Apo, at-atik anggoy di namati sin inbagbaga mi.”†
17 Ngem olay mo siya di, tet-ewa pay dedan ay din pamatian di ipogaw et maipoon sin panngean da sin tet-ewa ay maipanggep en Cristo.
18 May kod ta pootek na. Ay mabalin aya ay adi dinngen din Judio din maipanggep en Cristo? Dinnge da met, tan kanan din inpaisolat Diyos, “Nadnge din kali da sin olay sino ay lugar; naipaammo din inbagbaga da sin am-in ay ili isnan daga.”‡
19 Esa pay ay salodsod: Ay mabalin ngata ay adi da inawatan din dinnge da? Inawatan da met, tan olay din Gentil et naawatan da. Naey di kanan Diyos sin Judio ay insolat Moses ay kanana,

“Pan-aposek dakayo begew si kaipoipogaw ay laslasoyen yo. Pabongetek
dakayo begew si kaipoipogaw ay magay ammo da si maipanggep en
sak-en.”§

20 Nalawlawag pay din inpaisolat Diyos en Isaias ay maipanggep sin Gentil. Kanana,

“Din adi nangan-anap en sak-en et daida di nanteng. Din magay pinoppoot
da si maipanggep en sak-en et daida di nanpailaak.”*

21 Ngem din kananas maipanggep sin Judio et siya na:

“Nabayag ay inayaayagak di kaipoipogaw ay adi manongtongpal en sak-en
ya makenteg di nemnem da.”†

11

Din Seg-ang Diyos Sin Judio

1 Salodsodek ngarud: Ay nantallikodan Diyos din ipogaw na ay Judio? Aga, tan olay sak-en yan Judioak met ay polin Benjamin ay naipoli abe en Abraham.
2 Isonga ipidwak ay mangwani en adi dinokogan Diyos din ipogaw na ay sigod ay pinipili na. Nemnemen yo din dad-at sin kalin Diyos ay maipanggep en Elias. Nanriri en Diyos begew sin inam-amag di iib-a na ay Judio et kanana,
3 “Apo, pinse da din mamadto ay inbaabaam. Binakas da abe din am-in ay pangidatdatonan di ipogaw si animal en sik-a. Sak-en anggoy di nabay-an, et olay sak-en yan oman-anap da ta pomse da.”
4 Ngem sino din insongbat Diyos en sisya? Kanana, “Wada pay di nabay-an ay ipogaw ko, tan wada di pito ay libo ay adi polos nanaydayaw sin sinan didiyos ay manngadan si Baal.”*
5 Kaman nidi di iso na ed wani ay timpo tako, tan wada di at-atik ay Judio ay pinilin Diyos begew sin seg-ang na.
6 Et mo din seg-ang na di begew si namiliana en daida, laydena ay kanan en baken begew sin inam-amag da ay siged. Tan mo doy ya din inam-amag da ay siged di begew, adi mabalin ay kanan tako en seg-ang.
7 Din layden am-in dana ay kalien et adi dinatngan din kaad-adoan ay Judio din inan-anap da ay kinalinteg. Ang-anggay din at-atik ay pinilin Diyos si nanteng. Din tapin di Judio et pinakenteg Diyos di nemnem da.
8 Si naey met laeng di ibagbagan din inpaisolat Diyos ay kanana,

---

* **10:15** Isaias 52:7. † **10:16** Isaias 53:1. ‡ **10:18** Salmo 19:4. § **10:19** Deuteronomio 32:21.
* **10:20** Isaias 65:1. † **10:21** Isaias 65:2. * **11:4** 1 Aari 19:10,14,18.

“Nanbalinen Diyos di nemnem da si kaman nemnem di naseseyep ay
ipogaw. Isonga enggana ed wani, olay mo waday mata da, adi da
makaila ya olay mo waday inga da, adi da makadnge.”†
9 Si David abe et waday inpaisolat Diyos en sisya ay kanana,
“Sapay koma ta bigla ay madpap da sin makipangpanganan da ay kaman titit
ay makna sin tagdey ono animal ay mag-as sin bito ta say madosa da
ay kosto.
10 Bomolinget koma abe di nemnem da ta say adi da maawatan din tet-ewa
ya dowan da aben madadagsenan ya mapalpaligatan si kankanayon.”‡
11 Salodsodek ngarud: Din naisokbaan di kaad-adoan ay Judio, ay laydena
ay kalien en adi da kasin makabangon? Aga, din katet-ewa na et begew sin
basol da ay adi namati en Cristo, nilak-am di Gentil ay maisalakan ta say
apalan di Judio si daida tan layden da met laeng ay maisalakan.
12 Nemnemen tako na ngarud: mo peteg ay nabindisyonan di kaipoipogaw
isnan daga begew sin basol di Judio ya din logi da, adi pay namnamed ay
mabindisyonan da mo maisalakan din kosto ay bilang di Judio.

Din Kaisalakanan Di Gentil

13 Ed wani, wada di ibagak en dakayo ay Gentil. Dinotokan Diyos sak-en ay
apostol ta enak itdoan dakayo, isonga patpatgek ya es-estek din oblak ay nay
14 ta balbalang apalan din iib-ak ay Judio si dakayo ta say awisek di odom
en daida ay maisalakan.
15 Tan begew sin nanokogan Diyos en daida, way gondaway di odom ay
kaipoipogaw ay manbalin si gagayyem en Diyos. Isonga sigsiged pay mo
awaten kasin Diyos din Judio, tan din pantongpalana et kaman din kasin
katagoan di natey.
16 Din Judio et maiarig das tinapay. Tan ammo tako ay mo maidaton en
Diyos din damo ay pit-ing di tinapay, maibilang ay okan Diyos din tapin di
tinapay abe. Di esa abe ay kaiarigan da et kaiw, tan mo naidaton en Diyos
din lamot na, okan Diyos din panga na abe.
17 Itoloy ko kod din pangarig ay nay. Din Judio et maiarig das kaiw ay olivo
ay inis-ek ya inay-ayowanan Diyos. Ngem gintad na di odom ay panga na.
Dakayo pay ay Gentil et maiarig kayos pangan di olivo ay owat ginmabay.
Din inyat Diyos et ina nas dakayo yan insolbong nas dakayo sin kaiw ay inis-
ek na ta say maitapi kayo sin sigod ay panga ay nabay-an. Isonga ed wani,
makilaklak-am kayo sin mangipagabay ay ngeta ay mapmapo sin lamot na.
18 Ngem siliban yo ta adi yo laslasoyen din sigod ay panga, tan nemnemen
yo na: baken dakayo di mangipagpagabay sin lamot na mo adi et din lamot
na di mangipagpagabay en dakayo.
19 Into et mo wada en dakayo di makisongbat ay mangwani, “Aw pay, ngem
nagtad di odom ay panga ta say dakami di maiskat.”
20 Siya pay kayman, ngem nemnemen yo ay din begew ay nagtad da et tan
adi da namati, dowan pay din naitatapian yo et begew anggoy tan mamati
kayo. Isonga adi yo ipangpangato din awak yo mo adi et siliban yo.
21 Tan mo adi inanosan Diyos din sigod ay panga ay din Judio mo adi et
kinaanas daida, adi na aben anosan dakayo.
22 Adi yo linglinglingan na: managseg-ang si Diyos ngem ammo na abe
ay mandosa. Tan din adi namati et dinosa nas daida, ngem dakayo pay et
segseg-anganas dakayo dalo et mo itoltoloy yo ay mamati. Ngem mo adi yo
itoloy, getadena abes dakayo sin kaiw.

---

† **11:8** Deuteronomio 29:4; Isaias 29:10. ‡ **11:10** Salmo 69:22-23. Din kanana sin Griego et: *Magodab da koma abe ta say adi da makaila dowan da aben mabobok-ong si kankanayon.*

23 Dowan pay din Judio, mo sagongen das Diyos ta say mamati da, itaoli nas
daida sin nakaanan da, tan kabaelana ay mangamag sidi.
24 Tan dakayo ay kaman pangan di owat ginmabay ay olivo, mo mabalin
ay insolbong Diyos dakayo sin nais-ek ay olivo ay baken din kosto ay napoan
yo, adi pay nalaklaka ay itaoli na din nakaan ay pangan di kaiw ay doy sin
kosto ay napoan da.

Din Seg-ang Diyos Sin Judio Ya Gentil Abe

25 Aag-ik, wada di adi naipaammo ed idi ay laydek ay maawatan yo ta say
adi kayo ipangpangato di awak yo ay mangwani en nangato di laing yo. Din
ipaammok et adi maitoloy ay eng-enggana din nanigaanan di tapin di Judio
ay mamati en Cristo, mo adi et maitoloy anggoy engganas komosto di bilang
di Gentil ay maisalakan.
26 Asi pag maisalakan din kajudiojudio, tan siya met laeng din inpaisolat
Diyos ay kanana,
"Awni et omali din mangisalakan ay mapo ed Zion ta say kaanena din
kinalawlawan di polin Jacob.
27 Et siya di din katongpalan din inkarik en daida ay kaanek din basbasol
da."§
28 Mo maipanggep si manigaan di Judio sin siged ay damag, maibilang da
ay kaibaw Diyos, et maiturong di sin pansigdan yo. Ngem mo maipanggep
si namilian Diyos en daida, laydelaydena pay laeng si daida begew en da
Abraham ay aap-o da.
29 Tan adi mabalin ay sokatan Diyos di nemnem na si maipanggep si
inayagana ya din bindisyon ay indawat na.
30 Dakayo ay Gentil et adi yo pinatpati si Diyos ed idi, ngem ed wani, gon-
gon-oden yo din seg-ang Diyos begew sin adi namatian di Judio.
31 Siya abe din Judio, adi da patpatien si Diyos ed wani, ngem daida abe et
gon-oden da din seg-ang Diyos begew sin panegseg-angana en dakayo.
32 Tan inpalobos Diyos ay manbalin am-in di ipogaw si kaman balod di adi
da namatian ta say ipaila na abe sin am-in ay ipogaw din seg-ang na.

Madaydayaw Si Diyos

33 Nabaknang adis Diyos si seg-ang! Maga abey gedeng di sirib na ya din
ammo na. Olay sino ay ipogaw et adi makaawat ay kosto sin ninemnem na
ay amagen ya din iyat na ay mangitongpal sin ninemnem na.
34 Tan din inpaisolat Diyos et kanana,
"Ay siya mo waday ipogaw si nakin ammo sin nemnem Diyos? Ay siya mo
waday nakabagbaga en sisya?
35 Maga abe di nangidawat si olay sino en sisya ta say waday otang na."*
36 Tan sisya di namarsua sin am-in, sisya di mangituray sin am-in, ya
naparsua am-in ta say madayaw sisya. Sapay koma ta madaydayaw sisya
si eng-enggana! Amen.

12

Din Kosto Ay Kabibiyag Di Mamati En Cristo

1 Aag-ik, begew sin seg-ang Diyos en datako, pangaasi yo ta idaton yon
awak yo en Diyos ay kaman daton ay matmatago ya nasantoan ya panlay-
laydana, tan siya di din kosto ay iyat yo koma ay manaydayaw en sisya.
2 Adi yo is-isoen din ogalin di adi mamati mo adi et itoltoloy yo ay
mangipabpabaro si nemnem yo en Diyos ta say mabaroan di kabibiyag yo.

§ **11:27** Isaias 59:20-21; Jeremias 31:31,34. * **11:35** Isaias 40:13; Job 41:11; 1 Corinto 2:16.

Tan mo say iyat yo di, ammoan ya awen yo din layden Diyos ay amagen yo
ay din siged ya din panlaydana ya din kostokosto.
3 Begew sin lebbeng ko ay apostol ay indawat Diyos en sak-en, bagbagaak
di esa ya esa en dakayo ta adi yo ipangpangato di pannemnem yo sin
kaipogaw yo mo adi et kostokosto koma di pannemnem yo sin awak yo ay
maibasar sin laing ono kabaelan ay indawat Diyos sin esa ya esa en dakayo
begew sin pammati yo.
4 Tan di awak tako ay ipogaw et ad-adoy parti na ya nankinalasi abe di obla
da.
5 Iso na en datako ay mamati, tan olay mo ad-ado tako, maiarig tako sin
partin di es-esa ay awak begew sin nakies-esaan tako en Cristo, isonga esa ya
esa en datako et nantatapi tako.
6 Masapol ngarud ay osalen tako din nankinalasi ay kabaelan ay indawat
Diyos en datako begew sin seg-ang na. Mo din kabaelam et din pangibagaam
sin inpaammon Diyos en sik-a, osalem adi ay maibasar sin pammatim.
7 Mo din kabaelam et din pansilbiam si iib-am, mansilbi ka ay kosto. Mo
din kabaelam abe et din pangitdoam sin kalin Diyos, estem ay mangitdo.
8 Mo indawat pay Diyos en sik-a din kabaelan ay mamagbaga si iib-am
ya mangipapigsa si pammati da, say iyat mo di. Mo indawat na abe din
kabaelan ay mangibingay si wada en sik-a ay ibadang mo sin makasapol,
say amagem ay magay imotam. Mo abe din kabaelan ay mangipangolo di
naidawat en sik-a, man-gaget ka koma ay mangipangolo. Et mo din kabae-
lam et din mamadangam sin kaseseg-ang, silalayad ka koma ay mangamag.
9 Naimposoan koma di layad yo. Kaliliget yo din lawa dowan kayo pay on-
onodan ay kanayon din siged.
10 Manlinayad kayo ay kaman din layad di siag-i. Ibilang yo ay napatpateg
din iib-a yo mo din awak yo.
11 Adi kayo somadsadot mo adi et nagaget ya napasnek kayo koma ay
mansilsilbi en Apo Jesus.
12 Manragsak kayo begew sin namnamaen yo, anosan yo mo waday ligat
yo, ya ipapasnek yo ay mankararag.
13 Mo waday ipogaw en Diyos ay makasapol si tolong, ibingayan yos daida,
ya ilaen yo ta managsangaili kayo.
14 Mo pay din mamaligat en dakayo, mankedaw kayo en Diyos ta bindisy-
onanas daida. Aw man! Adi yo baosan mo adi et ikararagan yos daida ta
mabindisyonan da.
15 Makiragsak kayo en daida ay manragragsak ya makiladingit kayo en
daida ay manladladingit.
16 Man-oolnos kayo. Adi yo ipangpangato di awak yo mo adi et makipo-
lapol kayo si nababa ay ipogaw.* Adi yo kankanan en dakayo anggoy di
nalaing.
17 Mo waday mangamag si lawa en dakayo, adi yo ibabbaes, mo adi et
padasen yo ay mangamag si siged ya kosto sin pangilan di am-in ay ipogaw.
18 Amagen yo din kabaelan yo ay makioolnos sin am-in ay ipogaw, mo
mabalin.
19 Gagayyem ko, adi kayo man-ibabbaes mo adi et bay-an yo ta si Diyos di
makaammo ay manosa, tan wada di inpaisolat Diyos ay kanana,
“Sak-en ay Apo Diyos di way lebbeng na ay man-ibaes. Sak-en di manobalit.”†

* **12:16** Di esa abe ay kaiologan nina sin Griego et: *Adi yo ipangpangato di awak yo mo adi et nakasagana kayo ay mangamag si oblan di baa.* † **12:19** Deuteronomio 32:35.

20 Et baken anggoy nadi di iyat yo mo adi et onodan yo pay din inpaisolat
Diyos ay kanana,
“Mo mandagaang di kaibaw mo, pakanem; mo nabigaw, painomem; tan mo
say iyat mo di, palalo ay mabainan sisya.”‡
21 Adi yo ipalobos ay abaken di lawa si dakayo mo adi et abaken yo di lawa si
siged ay am-amagen yo.

13

Masapol Ay Manpaituray Tako Sin Gobierno (Tito 3:1; 1 Ped. 2:13-17)

1 Am-in ay ipogaw et masapol ay manpaituray da sin way turay na sin
gobierno, tan iwed manlebbeng ay manturay mo adi ipalobos Diyos, ya am-
in di manturturay et si Diyos di nangisaad.
2 Isonga din mangontras manturturay et kontraena din dinotokan Diyos.
Madosa dedan din mangamag sidi.
3 Din mangam-amag si siged et magay iegyat na sin manturturay, ngem
din mangam-amag si lawa et emegyat dedan. Isonga mo layden yo ay adi
emegyat sin tuturay, siged koma di amagen yo et dayawen das dakayo.
4 Tan baan Diyos daida para sin pansigdan yo. Ngem mo lawa di amagen
yo, emegyat kayo koma, tan mabalin dedan ay osalen da din lebbeng da ay
mandosa. Tan daida di baan Diyos ay pangipadosaana sin mangamag si
lawa.
5 Isonga masapol ay manpaituray tako sin tuturay di ili, baken gapo ta
emegyat tako ay madosa et anggoy mo adi et gapo ta ammo tako ay say kosto
ay amagen tako koma.
6 Siya na met laeng di begew ay manbaybayad takos bowis, tan din
manturturay et mansilsilbi da en Diyos sin panongtongpalan da sin obla da.
7 Isonga bayadan tako din nankinalasi ay bowis ay lebbengen tako ay
bayadan dowan tako pay rispitoen ay kosto din mangiturturay en datako.

Lebbengen Tako Ay Manlilinayad

8 Mo waday otang tako, adi tako baybayagen ay mamayad. Ngem din
lebbengen tako ay manlilinayad et say ibilang tako ay otang ay magay
patingga na. Tan din manglaylayad sin iib-a na et tongtongpalena din bilbilin
Diyos.
9 Tan din bilbilin ay mangmangwani, “Adi ka makikamkamalala, adi ka
manpespese, adi ka mangak-akew, adi ka man-gamgamgam si baken mon
oka,”* ya din tapin pay di bilbilin et naimomongsan da am-in sin es-esa ay
bilin ay nay: “Masapol ay laylaydem di ib-am ay kaman din pananglayad mo
sin awak mo.”†
10 Tan mo laylayden takon iib-a tako, maga polos di lawa si amagen tako en
daida, isonga say pantongpalan tako sin am-in ay bilbilin Diyos.

Din Kabibiyag Ay Maibagay Sin Kaagawan (Efeso 5:1-14; 1 Tes. 5:1-11)

11 Masapol ay amagen tako na, tan ammo tako ay nabanol di timpo ay
matatagoan tako ed wani. Mo iarig ko din nay timpo sin malabi, kanak
en masapol ay ibangon tako, tan dandani din kaisalakanan tako mo din
namatian tako sin damo.

---

‡ **12:20** Proverbio 25:21-22. * **13:9** Exodo 20:13-15,17; Deuteronomio 5:17-19,21. † **13:9** Levitico 19:18.

12 Tet-ewa ay mabolinget pay laeng, ngem dandani ay maaggew. Kaanen
tako ngarud din lawlawa ay amag ay maibagay sin mabolinget ta say isokat
tako din salida ya armas ay maibagay sin soldado ay wada sin kaagawan.
13 Din kabibiyag ay onodan tako koma et din nalinis ya siged ay maibagay
sin ipogaw ay wada sin kaagawan. Adi tako manbetbeteng ya maitaptapi sin
nalabes ay ragragsak. Adi tako aben makikamkamalala ya man-am-amag si
odom ay kadodogis ono kababain, ya adi tako man-ap-apal ya makiib-ibaw.
14 Din amagen tako koma et tadonen tako din kabibiyag Apo Jesu Cristo ta
say sisya di kaman salida ay ibado tako,‡ ya siliban tako ta adi tako pawayaan
di awak tako ay manongpal sin lawlawa ay laylayden di naipogawan ay
nemnem tako.

14

Adi Tako Manpipinabasol Ya Manlilinasoy
(1 Cor. 8:1-13; 10:23-33)

1 Mo waday ipogaw ay daan maket-eng ono nakapoy di pammati na,
awaten yo pay dedan ay adi kayo makisongsongbat en sisya maipanggep sin
kaitkenan di nemnem na en dakayo.
2 Kaspangarigan, wada da di daan maket-eng di pammati na ay mamati
ay paniyew mo mansida das karni, isonga manengdeng das natnateng et
anggoy, dowan pay di odom et patien da ay magay paniyew si makan, isonga
mansida das kompormi.
3 Din mangan si kompormi et adi na koman laslasoyen din man-ipangan
si natnateng anggoy, ya din manengdengdeng si natnateng anggoy et adi na
koman pabasbasolen din mangan si kompormi, tan inawat Diyos sisya.
4 Isonga sik-a ay mangipabasol si ib-am, magay lebbeng mo ay mangiyat
sidi sin baan di odom. Tan si Apo Jesus ay Apo na di makaammo ay
mangibaga mo kosto ono baken kosto din am-amagena. Et maapolbalan
dedan ay kosto din am-amagena, tan kabaelan Apo Jesus ay tomolong en
sisya.
5 Wada da abe di mangibilang ay nabanbanol di esa ay agew mo din
odom ay agew, dowan aben kanan di odom en maga di maitken ay agew
ay nabanbanol. Mo maipanggep isna, masapol ay adi mandowadowa di
nemnem di esa ya esa ay kosto di am-amagena.
6 Din mangibilang ay nabanbanol di esa ay agew et amagena di ta say
pangidayawana en Apo Jesus. Siya abe din mangan si karni. Laydena ay
say pangidayawana en Apo Jesus, tan man-iyaman en Diyos sin isida na.
Olay abe din manigaan ay mansidas karni, sigaana begew sin layad na ay
mangidayaw en Apo Jesus, et man-iyaman abe sin kanena.
7 Tan am-in tako ay mamati et baken din kadayawan tako di an-anapen
tako sin kamatago tako ya olay sin kateyan tako,
8 mo adi et layden tako ay madayaw din Apo begew sin kamatago tako ya
siya abe sin kateyan tako. Isonga olay mo matmatago tako ono matey tako,
din Apo di akin oka en datako.
9 Tan natey yan kasin natago si Cristo ta say sisya din Apon di matmatago
ya siya abe din natenatey.
10 Isonga adi tako manpipinabasol ya manlilinasoy, tan sangoen tako am-
in si Diyos ta say okomenas datako.
11 Tan waday inpaisolat Diyos ay kanana,

‡ **13:14** Ilaen abe sin Galacia 3:27.

“Dadlon sigurado ay matongpal din nay ibagak en dakayo, sak-en ay Apo yo:
Awni et mandokmog din am-in ay ipogaw en sak-en. Bigbigen da am-
in ay sak-en si Diyos.”*
12 Isonga si Diyos di sangoen di esa ya esa en datako ta say ibaga tako en sisya
di inam-amag tako.

Adi Tako Amagen Di Olay Sino Ay Bomasolan Di Ib-a Tako (1 Cor. 6:12-20; 8:1-13)

13 Adi tako ngarud manpipinabasol mo adi et ipapasnek takon nemnem
tako ay adi mangamag si olay sino ay kaisokbaan ono kasolisogan di iib-a
tako ay mamati.
14 Begew sin nakies-esaak en Apo Jesus, dadlonak ammo ay magay makan
ay kadodogis sin pangilan Diyos. Ngem mo ibilang di esa ay ipogaw ay
kadodogis, kadodogis iman en sisya mo kanena.
15 Datako ngarud ay magay paniyew na si makan, mo mansakit nemnem
di ib-a tako begew sin kanen tako, baken layad di ipaila tako en sisya. Isonga
siliban tako ta adi tako dadaelen di pammatin di ib-a tako begew si owat
makan, tan natey si Cristo para en sisya.
16 Adi tako amagen di olay sino mo din pantongpalana et mapalawlawa din
wayawaya ay ibilang tako ay siged.
17 Tan din nabanol sin panturturayan Diyos et baken din kanen tako ya
inomen tako mo adi et din kinalinteg, din talna ya olnos, ya din ragsak ay
mapmapo sin Ispirito Santo.
18 Mo kaman nina di kabibiyag tako sin pansilsilbian tako en Cristo,
malaylaydan si Diyos en datako dowan pay apolbalan di odom ay ipogaw
din am-amagen tako.
19 Isonga ipakat takon kabaelan tako ay mangamag si maiturong sin olnos
tako ya mangipapigsa si pammatin di esa ya esa.
20 Adi tako koman dadaelen din inamag Diyos begew si makan. Tet-ewa
kayman ay magay makan si kadodogis sin pangilan Diyos, ngem basol tako
pay dedan mo din panganan takos kompormi et say bomasolan di ib-a tako.
21 Agpos et mo adi tako mansidas karni ono man-inom si arak ono manga-
mag si olay sino ay maiturong sin bomasolan di ib-a tako ay mamati.
22 Olay sinoy patien di esa ya esa maipanggep sina, agpos et mo adi na
ibagbaga sin iib-a na mo adi et ibilang na koma ay bin-i da en Diyos. Nagasat
di ipogaw ay adi pabasbasolen di konsensia na begew sin ninemnem na ay
kosto si amagena.
23 Ngem din mandowadowa maipanggep si makan ya dowanan kanen et
basol na di, tan din pangpanganana et adi maibasar sin patiena ay kosto. Tan
olay sino ay adi maibasar sin dadlon takon patien ay kosto et basol tako mo
ipapati tako ay amagen.

15

Man-inawat Ya Manbinadang Tako Koma (Gal. 6:1-5)

1 Datako ay naket-eng di pammati na et masapol ay an-anosan tako
din pankolangan di ipogaw ay nakapoy di pammati na dowan tako aben
makiliklikna en daida. Adi tako nemnemnemen din panlaylaydan di awak
tako,
2 mo adi et am-amagen tako am-in din panlaylaydan di iib-a tako ay
maiturong sin pansigdan da ya mangipapigsa sin pammati da.

* **14:11** Isaias 45:23. Ilaen abe sin Filipos 2:10-11.

3 Tan olay si Cristo et baken din panlaylaydan di awak na di ninemnemnem
na, tan waday naisolat ay kalin Diyos ay maipanggep en sisya ay kanana,
“Din panglaslasoyan di ipogaw en sik-a ay Diyos et sak-en di nalaslasoy.”*
4 Ipanemnem ko en dakayo din naisolat ay nay, tan am-in din inpaisolat
Diyos ed idi et naisolat ta say pan-adalan tako. Tan begew sin kalin Diyos,
maipapigsa di nemnem tako ya mabalin ay anosan tako di ligat ta say
ipapasnek tako ay mannamnama si idawat ton Diyos.
5 Et si Diyos met laeng di napoan di anos ya kapigsan di nemnem ay nay.
Sapay koma ta sisya di mamadang en dakayo ta say man-oolnos kayo ay
maikompas sin ogalin Cristo Jesus.
6 Tan mo say iyat yo, man-es-esa di nemnem yo ay mangidaydayaw en
Diyos ay Diyos ya Aman Jesu Cristo ay Apo tako.
7 Man-inawat kayo ngarud ay kaman din inyat Cristo ay nangawat en
dakayo ta say madayaw si Diyos.
8 Adi yo linglinglingan ay inmali si Cristo ay mamadang sin Judio ta say
ipaila na ay matalek si Diyos, tan tinongpal na din inkarin Diyos sin aap-o
da.
9 Ngem din esa abe ay gapo si inmaliana et ta dayawen aben din Gentil si
Diyos begew sin seg-ang na. Siya na met laeng di ibagbagan din inpaisolat
Diyos ay kanana,
“Maitapiak sin Gentil ay makidayaw en sik-a. Dayawek sik-a sin kankan-
tak.”†
10 Wada pay di naisolat ay kanana,
“Dakayo ay Gentil, makiragsak kayo sin pinilin Diyos ay ipogaw na.”‡
11 Din esa pay et kanana,
“Dakayo ay Gentil, daydayawen yos Apo Diyos. Am-in kayo ay ipogaw,
daydayawen yos sisya.”§
12 Wada abe di insolat Isaias ay kanana,
“Awni kadi et waday maianak ay polin Jesse. Ipangaton Diyos sisya ay
mangituray sin am-in ay Gentil ya sisya di pannamnamaan da.”*
13 Sapay koma ta si Diyos ay napoan di namnama tako di mangidawat abe
si palalo ay ragsak ya talna en dakayo begew sin pammati yo en sisya ta say
mataptapian pay din kinapasnek di namnama yo begew sin panakabalin di
Ispirito Santo.

Din Obla Ay Intalek Diyos En Pablo

14 Aag-ik, magay dowadowak ay sigesiged di ogali yo. Ammok abe ay
maawatan yo ay kosto din maipanggep si pammati tako et kabaelan yo ay
man-init-itdo ya manbinagbaga.
15 Ngem tet-ewa pay kayman ay dadlonak indoritso di odom ay inbagbagak
sin solat ay nay ta say adi yo linglinglingan. Et din begew ay indoritsok dana
et din lebbeng ko ay apostol ay indawat Diyos en sak-en begew sin seg-ang
na
16 ta say mansilbiak en Cristo Jesus sin pangit-itdoak sin Gentil. Tan
kamanak padi sin pangikaskasabaak sin siged ay damag ay napo en Diyos
ta say waday Gentil si ipailak en sisya ay kaman daton ay panlaylaydana ay
nanbalinen din Ispirito Santo si nasantoan ay ipogaw na.
17 Isonga begew sin nakies-esaak en Cristo Jesus, mabalin ay it-ek ko din
nay pansilsilbiak en Diyos.

---

* **15:3** Salmo 69:9. † **15:9** Salmo 18:49. ‡ **15:10** Deuteronomio 32:43. § **15:11** Salmo 117:1.
* **15:12** Isaias 11:10.

18 Ngem iwed di odom si mabalin ay ibagak mo adi et din inam-amag Cristo
ay nangaw-awis si Gentil ay mamati en Diyos. Inos-osal na din inbagbagak
ya inam-amag ko
19 ay din nakaskasdaaw ay sinyal ya milagro. Inamag ko amin dana
babaen sin panakabalin di Ispirito Santo. Din nantongpalana et dadlonak
inkaskasaba din siged ay damag ay maipanggep en Cristo ay manlogi ed
Jerusalem enggana ed Illiricum.
20 Tan din kinmakaman ay panggep ko et ta ikaskasabak din siged ay
damag sin il-ilin di ipogaw ay adi nangammo si maipanggep en Cristo ta say
adiak taktak-epan din oblan di odom ay ipogaw.
21 Din inam-amag ko et maibasar sin naisolat ay kalin Diyos ay kanana,
"Din adi nannannge si maipanggep en sisya et ilaen das sisya ya maawatan
da din maipanggep en sisya."†

Din Planon Pablo Ay En Mamasyal En Daida Ed Roma
(1 Cor. 16:1-4; 2 Cor. 8:16-9:5)

22 Begew sin oblak ay nay, namin ado ay adiak nakatongpal sin layad ko ay
en mamasyal en dakayo.
23-24 Ngem nay kindeng ko din oblak isna, isonga ninemnem ko ay mas-
padak issa mo emeyak ed Espanya, tan nay pigay tawen ay laydelaydek ay
ilaen dakayo. Namnamaek ngarud ay mo maiiliwanak en dakayo, mabalin
ay bomadang kayo ta asiak ikanayon ay emey ed Espanya.
25 Ngem ed wani pay, emeyak ed Jerusalem tan waday iey ko sin ipogaw en
Diyos sidi.
26 Tan ninemnem din gimgimong ed Macedonia ya ed Akaya ay man-
olnong si ibadang da sin mamati ay nabibiteg ed Jerusalem.
27 Daida met laeng iman di nannemnem ay mamadang, et maibagay,
tan kaman waday otang da en daida. Tan begew sin mamati ay Judio ed
Jerusalem, nakilak-am din Gentil sin naispiritoan ay bindisyon Diyos en
daida, isonga lebbengen aben din Gentil ay bomadang si katagoan di Judio.
28 Ngarud, mo makdeng ay iawat ko din pilak ay nay en daida, asiak et
manlobwat ay manpa-Espanya et maspadak ay mamasyal en dakayo.
29 Et ammok ay mo somawangak issa, gon-oden tako am-in di sigesiged ya
nawadwad ay bindisyon ay mapo en Cristo.
30 Aag-ik, wada di kedawek en dakayo. Begew en Jesu Cristo ay Apo tako ya
begew sin layad tako ay indawat din Ispirito Santo, pangaasi yo ta ipapasnek
yo ay makikararag en sak-en ta bomadang si Diyos.
31 Ikararag yo ta salakniban Diyos sak-en sin adi mamati ed Judea ya ta
malaylaydan din ipogaw en Diyos ed Jerusalem ay mangawat sin badang ay
iey ko en daida.
32 Pangaasi yo ta ikarkararag yo dana ta say mo layden Diyos, peteg di
ragsak ko ay somawang issa ya pomigpigsa di nemnem ko sin pamasyalak
en dakayo.
33 Sapay koma ta si Diyos ay mangidawdawat si talna di wada en dakayo
am-in. Amen.

16

Din Kakdengan Di Solat

1 Wada di agi tako ay babai ay laydek ay iam-ammo en dakayo begew sin
solat ay nay. Sisya si Febe ay mansilsilbi sin gimong ed Cenkrea.

† **15:21** Isaias 52:15.

2 Mo domateng issa, awaten yo ay kosto begew sin nakies-esaana en Apo
tako, tan say maibagay ay amagen di ipogaw Diyos. Badangan yo abes sisya
mo waday kasapolana, tan ad-ado iman di binadbadangana patis sak-en.
3 Pakomostaak da Priscilla en Aquila ay nakiob-obla en sak-en ay mansil-
silbi en Cristo Jesus.
4 Inposta da iman din biyag da para en sak-en, isonga dakdake di otang ko
en daida, ya baken sak-en anggoy mo adi et am-in abe ay gimong sin il-ilin di
Gentil.
5 Pakomostaak abe din odom ay mamati ay matoptopog sin beey da.
Ad-ado pay di laydek ay pakomostaan. Di esa et din patpatgek ay gayyem
ko ay si Epenetus ay say damo ay namati en Cristo sin probinsiya ay Asia.
6 Di esa abe et si Maria ay palalo di obla na para en dakayo.
7 Pakomostaak abes da Adronicus en Junias ay iib-ak ay Judio ay gagait ko
ay balod ed idi. Madamdamag ay aapostol da ay nangon-ona mo sak-en ay
namati.
8 Pakomostaak si Ampliatus ay laydelaydek ay gayyem ko begew en Apo
Jesus.
9 Siya abe en Urbanus ay makiob-obla en datako ay mansilsilbi en Cristo,
ya si Estakis ay patpatgek ay gayyem ko.
10 Nemnemnemek abe si Apelles. Napadpadas di pammati na et na-
paneknekan ay matalek ay mansilbi en Cristo. Din pamilyan pay Aristobulus
11 ya si Herodion ay ib-ak ay Judio, ya din mamati sin pamilyan Narcissus
et komosta en daida am-in.
12 Pakomostaak da Trifena en Trifosa ay nagaget ay mansilsilbi en Apo
Jesus, siya abe sin patgek ay gayyem ko ay si Persis ay esa pay ay babai ay
palalo iman di obla na para en Apo Jesus.
13 Komosta abe en Rufus ay nadamag di pansilsilbiana en Apo Jesus ya si
ina na ay ibilang ko abe ay inak.
14 Siya abe en da Asincritus, Flegon, Hermes, Patrobas, Hermas ya din
odom ay aag-i tako ay mamati ay naitatapi en daida, pakomostaak daida am-
in.
15 Ibaga yo pay din pakomostak en da Filologus en Julia, si Nereus ya din
agi na ay babai, ya si Olimpas ya din ipogaw en Diyos ay iib-a da.
16 Manpinakomosta kayo abe ay mangipaila ay manlilinayad kayo. Am-in
di gimong di mamati en Cristo et pakpakomostaan da abe si dakayo issa.
17 Pangaasi yo ay aag-ik ta siliban yo di ipogaw ay mangipasisian en dakayo
ya manangaw si pammati yo begew sin it-itdo da ay maikontra sin kosto ay
inadal yo ed idi. Addawian yos daida.
18 Tan din kaman dadi ay ipogaw et baken si Cristo ay Apo tako di
pansilsilbian da mo adi et anggoy din awak da. Begew sin makaay-ayo ya
bolboladas ay kali da, iet-etekan da di ipogaw ay si on-onod.
19 Ammok kayman ay nadamag di panongtongpalan yo en Cristo sin
olay addawi ay il-ili, isonga naragsaragsakak maipanggep en dakayo, ngem
laydek pay dedan ay nalaing kayos maipanggep si siged dowan pay magay
laing yos maipanggep si lawa.
20 Adi mabayag yan si Diyos ay mangidawdawat si talna et dadlonan
abaken si Satanas ta say gatinan takos sisya. Sapay koma ta seg-angan Jesus
ay Apo tako si dakayo am-in.
21 Si Timoteo ay makiob-obla en sak-en et pakpakomostaanas dakayo, siya
abe din iib-ak ay Judio ay da Lucius en Jason ya si Sosipater.
22 Si Tercius ay nangipasolsolatak sin solat ay nay et pakomostaana abes
dakayo, tan esa ay ib-a tako ay mamati en Apo Jesus.

23 Manpakomosta abe en dakayo si Gaius ay panteteak. Din beey na met
laeng di pantoptopogan di gimong di mamati. Si Erastus ay tesoreron di ili ay
nay ya si Kuartus ay agi tako et maitapi da abe ay manpakomosta en dakayo.
24 [Sapay koma ta seg-angan Jesu Cristo ay Apo tako si dakayo am-in.
Amen.]*
25 Sapay koma ta madaydayaw si Diyos. Manakabalin sisya ay mangipa-
pigsa sin pammati yo ay maibasar sin ikaskasabak ay siged ay damag ay
maipanggep en Jesu Cristo. Din nay siged ay damag et nabayabayag ay adi
naipaammo,
26 ngem ed wani, naipalawag ay maibasar sin inpaisolat Diyos sin ma-
madto. Et si Diyos ay magay nanlogiana ya magay patingga na et inbilina
ay maipaammo din nay siged ay damag sin kaipoipogaw sin kailiili ta say
tongpalen das sisya et mamati da.
27 Ang-anggay sisya si nalaing si am-in. Sapay koma ta madaydayaw sisya
si eng-enggana begew en Jesu Cristo. Amen.

* **16:24** Din versikulo ay nay et maga sin kaad-adoan ay manuskrito sin Griego.

Din Damo Ay Solat San Pablo Sin Taga-Corinto

Maipanggep Sin Solat Ay Nay

Sin maikadwa ay nanbiyahian Pablo ay en nangikasaba sin siged ay damag, nanpasyal ed Corinto ay kapital di Akaya, esa ay probinsiya sin sakop di Roma. Dakdake di ay siyodad ay ilin di Griego, Romano ya Judio. Gapo ta wada sin kad-an di baybay, ad-ado abe di namaspasyal isdi ay mannigosyos kompormi sin bapor. Nandinamag din siyodad ay sana begew sin kinabaknang na, din ad-ado ay relihion di omilis di, ya din ad-ado ay nakibabbabai ya nakilallalaki ya nangon-onod si odom ay ogali ay kaman dadi. Dandani ay doway tawen di nantetean Pablo isdi ay nangaskasaba, et ad-ado di namati (ilaen sin Inam-amag 18).

Idi inmey di nasurok ay tolo ay tawen, sin kad-an Pablo ed Efeso ay nangaskasaba, waday inawat na ay solat ay napo sin gimong ed Corinto (1 Corinto 7:1). Wada abe di dinamag na ay maipanggep sin nan-iibawan di miembron di gimong ya odom ay problima da. Din insongbat Pablo sin solat da ay sana ya din dinamag na ay problima et siya Din Damo ay Solat Pablo Sin Taga-Corinto. Sin solat ay nay, binagbagaanas daida maipanggep sin nan-iibawan da ya din nanigaan da ay mangipakaan sin miembro ay nakikamkamalala. Sinongbatana abe din salsalodsod da ay maipanggep sin pangasawaan di ipogaw, din amagen koman di balo ya odom ay magay asawa na, ya din makan ay naidaton sin sinan didiyos. Wada abe di inbaga na en daida maipanggep si olnos mo man-gimong da, din nankinalasi ay kabaelan ay indawat din Ispirito Santo ya din kosto ay kaosalan da, ya din kasin katagoan di natey.

Nabanol en datako din solat ay nay, tan say pan-adalan tako sin problima ay sinangsangon di kabangbangona ay gimong sin ilin di pagano ay kaman met laeng di problima ay sangsangoen di gimgimong tako ed wani. Siya na abe di pan-adalan tako sin insongbat Diyos en dana ay problima.

Din Linaona

Din panlogian di solat ya din nan-iyamanan Pablo 1:1-9
Din nan-iibawan di nankinalasi ay bonggoy sin gimong 1:10–4:21
Din lebbeng da ay mangipakaan sin miembro ay nanbasbasol 5:1-13
Din pangidaruman di mamati sin iib-a na ay mamati 6:1-11
Din kosto ay kaosalan di wayawaya tako ay Cristiano 6:12-20
Din salodsod ay maipanggep sin pangasawaan ya adi pangasawaan di ipogaw 7:1-40
Din salodsod ay maipanggep sin makan ay naidaton sin sinan didiyos 8:1–11:1
Din kosto ay amagen di babai sin simbaan 11:2-16
Din kosto ay maonodan sin pankumulgaran 11:17-34
Din kabaelan ay indawat di Ispirito Santo ya din kosto ay kaosalan da sin simbaan 12:1–14:40
Din kasin natagoan Jesus ya din kasin ton katagoan di natey 15:1-58
Din kaolnongan di maibadang sin mamati ed Jerusalem 16:1-4
Din planon Pablo 16:5-9
Din kakdengan di solat 16:10-24

Din Panlogian Di Solat

1 Sak-en si Pablo ay pinilin Cristo Jesus ay apostol na maibasar sin layden
Diyos. Din gait kos na et din agi tako ay si Sostenes.
2 Naey di solat mi en dakayo ay gimong di ipogaw en Diyos ed Corinto ay
nanbalinena si nasantoan ay ipogaw na begew sin nakies-esaan yo en Cristo
Jesus. Et baken dakayo anggoy di inayagana ay manbalin si nasantoan ay
ipogaw na mo adi et am-in abe ay wada sin kailiili ay manaydayaw en Apo
Jesu Cristo, tan sisya din Apo tako am-in.
3 Sapay koma ta wada en dakayo di seg-ang ya talna ay mapmapo en Diyos
ay Ama tako ya si Apo Jesu Cristo.

Din Nan-iyamanan Pablo Begew Sin Seg-ang Diyos En Daida

4 Kanayon ay man-iyamanak en Diyos begew sin seg-ang ay inpaila na en
dakayo begew sin nakies-esaan yo en Cristo Jesus.
5 Tan peteg kayman ay binindisyonanas dakayo si pangawat yo sin tet-ewa
ya laing yo ay mankali begew sin nakies-esaan yo en sisya.
6 Tan pinati yo ay kosto din init-itdo mi ay maipanggep en Cristo,
7 isonga magay pankolangan yo sin nankinalasi ay kabaelan ay idawdawat
Diyos sin panedsed-an yo sin kasin omalian Jesu Cristo ay Apo tako.
8 Sisya di mangipapapigsa sin pammati yo ta say magay pankolangan yo
sin agew ay kasinan omalian.
9 Tan matalek si Diyos ay nangayag en dakayo ta makikadkadwa kayo sin
Anak na ay si Jesu Cristo ay Apo tako.

Din Pamagbagan Pablo Maipanggep Sin Nan-iibawan Di Mamati

10 Dakayo ay aag-ik, wada di ibilin ko en dakayo sin ngadan Jesu Cristo
ay Apo tako: pangaasi yo ta mankikinaawatan kayo ta say adi kayo mansi-
nasina mo adi et man-es-esa di nemnem ya panggep yo.
11 Ibilin ko na en dakayo tan wada sin pamilyan Kloe di nangisodsod en
sak-en ay mansosongbat kayo.
12 Din laydek ay kalien et natken di kanan di esa ya esa. Tan wada kano di
mangmangwani, “Si Pablo di on-onodan mi,” dowan kankanan di odom, “Si
Apollos abe di on-onodan mi.” Di odom et kankanan da en, “Naitatapi kami
en Pedro,” ya di odom pay, “Mo si dakami abe yan si Cristo di naitatapian mi.”
13 Ay apaw kayo! Kaman yon nansisianen si Cristo! Ay siya mo sak-en ay si
Pablo di natey sin krus para en dakayo? Ay sak-en ngata di naitapian yo sin
nanpabonyagan yo?
14 Man-iyamanak en Diyos, tan da Crispus en Gaius anggoy di binonyagak
issa.
15 Magay odom en dakayo si binonyagak, isonga adi mabalin ay kanan di
olay sino en nanpabonyag kayo ay naitapi en sak-en.
16 Ay–aw baw adi kayman! Wada abes da Estefanas ay sinpangabong,
ngem magay odom si manemnem ko ay binonyagak.
17 Tan adi inmibaas Cristo ta enak mamonbonyag, mo adi et inbaa nas sak-
en ay en mangikasaba sin siged ay damag. Et sin nangam-amagak sidi, adiak
inos-osal di naaltian ay kali ay mangipailas laing ko tan into et mo mamaga
di pantongpalan di nateyan Cristo sin krus.

Din Naipogawan Ay Sirib Et Baken Sirib Sin Pangilan Diyos

18 Tan din ipogaw ay maisian en Diyos ay madosa et ibilang da ay magay
banol di mait-itdo maipanggep sin nateyan Cristo sin krus, ngem mo si
datako pay ay maisalsalakan et ammo tako ay siya di din kailaan di panaka-
balin Diyos.

19 Tan wada di inpaisolat Diyos ay kanana, “Dadaelek din laing di masirib
ya naadal ay ipogaw ya ipailak ay magay banol di laing da.”*
20 Sino ngarud di kasasaad di masirib ay ipogaw ya din maestron di linteg
ya din nalaing ay makidibati ay wadas nan daga? Tan enggay inpailan Diyos
ay magay banol di naidagaan ay sirib.
21 Tan begew sin sirib Diyos, ninemnem na ay adi mabalin ay ammoan di
ipogaw sisya babaen sin mismo ay sirib da, tan planon Diyos ay isalakana di
mamati en Cristo babaen sin ikaskasaba mi ay say ibilang di adi mamati ay
magay banol na.
22 Siya di din pannemnem da, tan mo din Judio et mansapol das milagro
ay mangipaneknek sin katet-ewan di dengdengngen da ya din Griego abe et
an-anapen da di naoneg ay mait-itdo ay maibasar sin sirib di ipogaw.
23 Ngem din ikaskasaba mi pay, si Cristo ay nailansa sin krus, et say
kaskasnitan di Judio ya kanan aben di Griego en magay banol na.
24 Ngem mo si datako pay ay inayagan Diyos, olay Judio ono Gentil, ammo
tako ay si Cristo din kaipailaan di panakabalin ya sirib Diyos.
25 Tan olay din kinaong-ong Diyos sin pannemnem di ipogaw et addawi ay
nangatngato mo din sirib da, ya olay din ibilang da ay kinakapoy Diyos et
napigpigsa mo din kabikas da.
26 Nemnemen yo ay aag-i din kasasaad yo sin nangayagan Diyos en dakayo.
Baken ad-ado en dakayo di naadal sin pannemnem di ipogaw. At-atik kayo
abe ay nangato di saad na ono anak di baknang.
27 Tan pinilin Diyos din baken naadal ono nalaing sin pangilan di ipogaw
ta say mabainan din naadal. Pinili na din nakapoy sin pangilan di ipogaw ta
say mabainan din mabikas.
28 Din ibilang aben di ipogaw ay nababa ya malaslasoy ya magay kowinta
na, et siya da din pinilin Diyos ta ipaila na ay din patpatgen di ipogaw et maga
baw di pateg na.
29 Inamag na di ta say magay iyat di olay sino ay ipogaw ay mangit-ek sin
awak na sin sangoanana.
30 Tan si Diyos di nangitapi en datako en Cristo Jesus, et nanbalinenas
Cristo si napoan di sirib tako. Babaen en sisya, maibilang tako ay nalinteg,
manbalin tako ay nasantoan ay ipogaw Diyos, ya maipawaya tako.
31 Isonga onodan tako din inpaisolat Diyos ay kanana, “Mo waday mayad
ay mangit-ek si kompormi, it-ek na koma din inamag di Apo.”†

2

Din Inkaskasaban Pablo Et Adi Maibasar Sin Sirib Di Ipogaw Mo Adi Et Din Panakabalin Diyos

1 Mo si sak-en ay aag-i, sin inmeyak issa ay nangikasaba sin inpaammon
Diyos ay maipanggep en Cristo, adiak inos-osal di naoneg ay kali ono naaltian
ay kaikaliana ya adiak aben inbagbaga din sirib di ipogaw.
2 Tan ninemnem ko ay mo wadaak sin kad-an yo, imongsan kon nemnem
ko en Jesu Cristo, namnamed din nateyana sin krus.
3 Sin nakiteteak en dakayo, nakapoy di liknak ya nankaykayebkebak tan
mo et adiak makatongpal sin layden Diyos.
4 Sin nangit-itdoak en dakayo, adiak aben inos-osal di makaawis ay kali
ay mangipailas laing ko mo adi et naipappaila sin inkaskasabak din panaka-
balin di Ispiriton Diyos.

* **1:19** Isaias 29:14. † **1:31** Jeremias 9:24.

5 Say inyat ko di ay nangaskasaba ta say adi maibasar di pammati yo sin
naipogawan ay sirib mo adi et sin panakabalin Diyos.

Din Tet-ewa Ay Sirib Et Napo En Diyos

6 Wada pay dedan di naoneg ay it-itdo mi sin ipogaw ay naket-eng di
pammati na, ngem maitken sin naidagaan ay sirib di ipogaw ya olay din sirib
di manturturay isnan lobong ay mamaiwed di panakabalin da.
7 Din kinasirib ay ibagbaga mi et din planon Diyos ay ninemnem na sin
daan maparsuaan di lobong ta maitapi tako sin kinangato na. Ngem adi na
inpaammo na sin ipogaw ed idi.
8 Din ap-apo isnan daga et adi da polos naawatan din plano ay nay, tan mo
naawatan da koma, adi da koma inlansa din kangatoan ay Apo sin krus.
9 Din ibagbaga mi et din katongpalan di inpaisolat Diyos ay kanana,
"Din adi inil-ila ya dindinngen di ipogaw ya adi da pay kabaelan ay olay
owat nemnemen et siya di din insaganan Diyos para en daida ay
manglaylayad en sisya."*
10 Da naey di inpaammon Diyos en datako babaen sin Ispirito na, tan maga
di adi ammon din Ispiriton Diyos. Olay din kaonegan ay nemnem Diyos et
ammo na ay kosto.
11 Tan maga di nakin ammo sin wadas nemnem di esa ay ipogaw mo baken
et sisya ay mismo. Siya abe en Diyos, maga di nakin ammo sin nemnem na
mo adi et din Ispirito na.
12 Ngem mo datako ay mamati et baken nailobongan ay nemnem di inawat
tako mo adi et din kosto ay Ispiriton Diyos ay inbaa na ta say maawatan tako
din am-in ay indawat na en datako.
13 Isonga sin pangit-itdoan mi si maipanggep en Diyos, adi mi os-osalen di
kali ay maibasar sin laing di ipogaw mo adi et din kali ay it-itdon din Ispiriton
Diyos en dakami.†
14 Mo din adi mamati ay adi pantetean din Ispiriton Diyos, adi na awaten
din mapmapo sin Ispiriton Diyos, tan magay banol na en sisya. Adi na aben
maawatan, tan maawatan et anggoy din kosto ay olog ya pateg na babaen sin
Ispiriton Diyos.
15 Ngem din pantetean din Ispiriton Diyos et maawatana din pateg di am-in,
ngem adi maawatan di odom ay ipogaw sisya.
16 Tan wada di inpaisolat Diyos ay kanana,
"Ay siya mo waday ipogaw si nakin ammo sin nemnem Diyos? Ay siya mo
waday nakabagbaga en sisya?"‡
Ngem mo datako pay, wada en datako din nemnem Cristo.

3

Din Nan-iibawan Da Et Begew Sin Naipogawan Ay Nemnem Da

1 Aag-ik, sin nakiteteak en dakayo, adiak mabalin ay initdoan dakayo ay
kaman din pangit-itdoak si naket-eng di pammati na ay iturturong din Ispir-
ito Santo, mo adi et inbilang ko ay moyang kayos pammati tan naipogawan
pay laeng di nemnem yo.
2 Isonga initdok en dakayo din maiarig si gatas ay maipainom si moyang,
tan adi kayo nakaawat si naon-oneg ay maitdo ay maiarig si kosto ay makan.
Et olay ed wani, adi kayo pay laeng makaawat,

---

* **2:9** Isaias 64:4. † **2:13** Di esa abe ay kaiologan nina sin Griego et: *Isonga sin pan-it-itdoan mi, adi mi os-osalen di kali ay maibasar sin laing di ipogaw mo adi et kali ay it-itdon din Ispiriton Diyos en dakami. Iol-olog mi di maipanggep en Diyos sin ipogaw ay pantetean din Ispiriton Diyos.* ‡ **2:16** Isaias 40:13. Ilaen abe sin Roma 11:34.

3 tan naipogawan pay laeng di nemnem yo. Kanak di, tan sana ay mansosongbat ya makaapal kayo. Et mo siya say am-amagen yo, naipogawan
kayo ngarud ya isoen yo di nemnem ya ogalin di nailobongan ay ipogaw.
4 Tan mo kanan di esa, “Si Pablo di on-onodak” dowan aben kanan di esa,
“Si Apollos abe di on-onodak,” adi pay man-iso di ogali yo sin ipogaw ay adi
mamati, ay baken siya?

Adi Da Inawatan Din Kosto Ay Kasasaad Da Pablo En Apollos Ay Mansilsilbi En Diyos

5 Nemnemen yo na. Sino od si Apollos? Sinoak od? Baan Diyos si dakami et
anggoy. Dakami kayman di inosal Diyos ay nangawis en dakayo ay mamati,
ngem inamag mi anggoy din obla ay intalek na sin esa ya esa en dakami.
6 Mo iarig kos dakayo sin talon, sak-en di nangis-ek sin bin-i, si Apollos abe
di nanibog, ngem si Diyos pay di nangipagabay.
7 Isonga magay pateg di man-esek ya mansibog. Si Diyos anggoy di
napateg, tan sisya di mangipagabay sin mola.
8 Tet-ewa ay malagboan kami en Apollos insigon sin inamag mi ay dowa,
ngem nan-iso pay dedan di kasasaad mi ay man-esek ya mansibog.
9 Tan mankakadwa kami ay mansilsilbi en Diyos et dakayo pay din talon
Diyos ay pan-ob-oblaan mi.
Iarig ko abes dakayo sin beey ay am-amagen Diyos.
10 Sak-en di maiarig sin nalaing ay nangisaad sin fondasyon begew sin
kabaelan ay indawat Diyos en sak-en. Wada abey odom ay mangitoltoloy ay
mangisaad sin beey sin fondasyon ay insaad ko. Ngem masapol ay annadan
di esa ya esa din am-amagena.
11 Tan adi mabalin ay sokatan di olay sino ay ipogaw din fondasyon ay
enggay naisaad ay si Jesu Cristo.
12 Ngem mabalin ay nankinalasi di maosal ay maiamag sin fondasyon. Tan
waday mangiam-amag si balitok ya palata ya nabanol ay bato ya wada abey
mangiam-amag si kaiw ya pa-o ya garami.
13 Ngem sin agew ay pangokoman din Apo sin am-in ay ipogaw, maila din
kosto ay banol di inamag di esa ya esa, tan maipadas si apoy.
14 Mo din ipogaw ay adi mapooan di in-amag na sin fondasyon, magon-
gonaan sisya.
15 Ngem din ipogaw ay mapooan di in-amag na et magay awatena ay gon-
gona. Maisalakan met, ngem kaman ipogaw ay makalayaw sin mapoppooan
ay beey.
16 Ay adi yo ammo ay dakayo din timplo ay panbebbeeyan Diyos tan wada
en dakayo din Ispirito na?
17 Isonga mo waday manadael sin timplon Diyos, dadaelen aben Diyos
sisya. Tan din timplon Diyos et nailalasin para en sisya, et dakayo met din
timplo ay sana.
18 Adi yo iet-etekan di awak yo. Mo wada en dakayo di mangibilang sin
awak na ay nalaing ay maibasar sin kinalaing di adi mamati, agpos et mo
dokogana din laing na ay sana ta say ganabena din tet-ewa ay laing.
19 Tan din laing ay nailobongan et magay banol na sin pangilan Diyos.
Tan wada di inpaisolat Diyos ay kanana, “Din osalen Diyos ay mangabak sin
masirib ay ipogaw et din mismo ay kinasikap da.”*
20 Et wada abe di naisolat ay kanana, “Ammon din Apo ay magay banol di
nemnem di masirib ay ipogaw.”†

---

* **3:19** Job 5:13. † **3:20** Salmo 94:11.

21 Isonga adi yo koma it-it-ek di owat ipogaw, tan oka yo am-in di wada.‡
22 Oka yos dakami en Apollos ya si Pedro, tan inayagan Diyos dakami ay
mansilbi en dakayo. Olay din lobong ay nay ya din katagoan ya kateyan yo
ya olay abe din agew ed wani ya din tapin di agew et indawat Diyos am-in en
dakayo.
23 Et mo si dakayo, okan Cristo, et mo si Cristo pay, okan Diyos.

4

1 Isonga ibilang yo komas dakami ay baan Cristo ay nangitalkan Diyos sin
obla ay mangitdo sin tet-ewa ay adi na inpaammo ed idi.
2 Ammo yo ay din ipogaw ay naitalkan di obla et masapol ay ma-
paneknekan ay matalek.
3 Ngem magay lawa na en sak-en mo dakayo ono odom ay ipogaw di
mamistigal en sak-en mo nas-et di oblak ono adi. Olay sak-en et adiak
bistigalen din mismo ay awak ko.
4 Nalinis met di konsensiak, ngem adi na layden ay kalien en maga tet-
ewa di basol ko. Din Apo et anggoy di makaibagas di, tan sisya anggoy di
mangokom en sak-en.
5 Isonga adi yo isapsapa ay okomen din iib-a yo ay ipogaw. Awni ta
domateng din kosto ay timpo ay omalian din Apo ta say sisya di mangokom.
Tan ipaammo na am-in di naisassaot, pati din nemnem ya gagaran di
ipogaw.* Asi pay dayawen Diyos di esa ya esa insigon sin kaikariana.
6 Aag-i, sin am-in dana ay inbagak, si dakami en Apollos di inos-osal
ko ay pangarig ay pan-adalan yo ta say adi yo labsingen din naisolat ay
pamagbaga. Tan mo onodan yo di ay kosto, adi yo ipangpangato di awak
yo ay mangwani en waday lebbeng yo ay mangit-ek si esa ya manglaslasoy
si esa.
7 Tan sino ngata di kinapateg yo mo din iib-a yo? Ay wada ngata di laing
ono kabaelan yo ay adi indawat Diyos? Et mo si Diyos di nangidawat, apay
nga it-it-ek yo din awak yo ay kaman dakayo di nangiobla?
8 Ay apaw kayo ay taga-Corinto! Kanan yo en nawawada en dakayo din
am-in ay kasapolan yo ya enggay wada en dakayo din am-in ay kabaelan
ay idawdawat di Ispirito Santo. Kanan yo en enggay inlogi yo ay manturay,
ngem mo si dakami pay ay apostol et daan pay laeng. Mayat koma mo tet-ewa
ay enggay manturturay kayo ta say makituray kami abe.
9 Tan din katet-ewa na si pannemnem ko et nanbalinen Diyos dakami ay
apostol si kababaan ay ipogaw ay kaman din nakeddengan ay matey sin
pobliko ta boyaen di am-in ay ipogaw ya din aanghel abe.
10 Begew sin pansilsilbian mi en Cristo, naong-ong kami kano, ngem mo
dakayo pay, kanan yo en nanemneman kayo begew sin naitapian yo en sisya.
Mo dakami et maga kano di kabaelan mi, ngem mo dakayo et kanan yo en
kabaelan yo am-in. Dakayo abe di daydayawen di ipogaw, ngem mo dakami
pay et laslasoyen da.
11 Enggana ed wani, nadagaangan ya nabigaw kami ya kolang di bado mi.
Wada abe di manesdespeg en dakami ya maga di kosto ay panbeeyan mi.
12 Manligligat kami ay man-obla ta waday katagoan mi. Mo palawlawaen
das dakami, mankedaw kami en Diyos ta bindisyonanas daida, et mo poma-
lpaligat da, anosan mi.

---

‡ **3:21** Ilaen abe sin Roma 8:17,32. * **4:5** Ilaen abe sin Roma 2:16.

13 Mo lawa di ibaga da en dakami, nainayad abe di iyat mi ay manongbat.
Ngem enggana ed wani, ibilang di ipogaw pay dedan ay kaman kamin owat
basura ay maiwasit ono pagit ay magidgidan.
14 Adiak insolat dana ay mangipabain en dakayo, mo adi et ta bagaak
dakayo, tan ibilang kos dakayo ay laydelaydek ay anak ko.
15 Tan olay mo ad-ado di mangay-ayowan ya mangit-itdo en dakayo sin
biyag yo ay Cristiano, nemnemen yo ay ang-anggayak si ama yo begew sin
namatian yo en Cristo Jesus, tan sak-en di damo ay nangikasaba sin siged ay
damag en dakayo.
16 Isonga pangaasi yo ta tadonen yos sak-en.
17 Siya na di begew ay inbaak si Timoteo ta tolonganas dakayo ay mangiyat
sidi. Sisya di esa ay ibilang ko ay laydelaydek ay anak ko ay matalek abe
ay mansilbi en Apo Jesus. Ipanemnem na en dakayo din kabibiyag ay on-
onodak begew sin pammatik en Cristo Jesus ay say kabibiyag ay it-itdok abe
sin gimgimong sin am-in ay ili.
18 Wada kano en dakayo di nangato di nemnem da, tan kanan da en
emegyatak ay en mamasyal en dakayo.
19 Ngem adi met mabayag yan emeyak issa, mo say layden di Apo. Asiak
penken ay kosto mo waday panakabalin da sana ay nangato di nemnem na
ono mo nalaing da anggoy ay man-apat.
20 Tan din kailaan di pangiturayan Diyos en datako et baken din apat tako
mo adi et din panakabalin Diyos sin biyag tako.
21 Isonga oway kayo. Ay masapol ay emeyak issa ay manosa en dakayo ono
layden yo ay ipailak di layad ya anos ko?

5

Din Lebbeng Da Ay Mangipakaan Sin Miembro Ay Nanbasbasol

1 Wada di nadamdamag ko ay wada kano en dakayo di nangam-amag si
palalo ay kadodogis, tan inasawa na din maikadwa ay asawan ama na. Olay
din adi mamati en Diyos et adi da damdaman am-amagen din kaman nisa!
2 Yan sana et kayman ay nangato pay laeng di nemnem yo. Palalo koma
ay mansakit di nemnem yo ta say pakaanen yo din nangamag sin sana ay
lawlawa.
3 Tan olay mo magaak en dakayo, nemnemnemek pay dedan si dakayo, et
begew sin kalebbengak ay panakaawak Apo Jesus, enggay kineddengak din
nangamag sin basol ay sana ay kamanak wada en dakayo.
4 Isonga mo masinop kayo ya wada en dakayo din panakabalin Jesus ay
Apo tako, siya na di amagen yo ay mangibilang ay wadaak abes sa.
5 Ipolang yo din lalaki ay sana en Satanas* ta paligaten Satanas din awak
na ta say maisalakan din ab-abiik na sin agew ay kasin omalian din Apo.
6 Lawlawa san pangipapangatoan yo sin awak yo. Ay adi yo ammo ay olay
at-atik ay labadura et palbagena di intiro ay nailaokana?
7 Masapol ngarud ay isaldeng yo din lawa ay ogali yo ay maiarig sin
labadura ta mais-o di ogali yo sin nalinis ay kasasaad yo sin pangilan Diyos.
Masapol ay amagen yo di ta maiarig kayo si tinapay ay kaiot-oto ay magay
labadura na ay maikadkadwa sin karnero ay paltien di Judio sin fiesta ay

* **5:5** Din layden ay kalien din mangipolang si ipogaw en Satanas et pakaanen sin gimong. Ilaen abe sin 1 Timoteo 1:19-20 ay maipanggep en da Himeneo en Alejandro ay naipolang abe en Satanas.

makwani en Nalabas. Tan si Cristo ay kaiarigan din karnero ay doy et enggay
natey ay mangipawaya en datako sin basol.†
8 Isonga sin makifiestaan tako, adi tako mangan si tinapay ay waday
labadura na. Din laydek ay kalien et sin biyag tako ay mamati, adi tako on-
onodan di lawa ay ogali mo adi et din siged ya tet-ewa ay adi polos natapian
si lawa.
9 Din solat ko en dakayo ed idi‡ et inbagak ay adi kayo makigaygayyem si
ipogaw ay mangam-amag si kadodogis.
10 Ngem din inbagbagak et baken din adi mamati ay manaddaag si baken
dan asawa ono man-gamgamgam si baken dan oka ono mangakew ono
manaydayaw si sinan didiyos. Tan mo addawian yo am-in dadi ay adi
mamati, masapol ay komaan kayo isnan daga.
11 Di layden din inbagak ay kalien et mo waday ipogaw ay mangwani en
agi yo ay mamati ngem dowana et daddaagen di bakenan asawa ono man-
gamgamgam ono manaydayaw si sinan didiyos ono palawlawaena di iib-a
na ono makabeteng ono mangakew, adi kayo makigaygayyem en sisya. Olay
pay makan, adi kayo makikan sin ipogaw ay kaman nidi.
12-13 Tan magay biyang tako ay mangokom si baken takon iib-a ay mamati,
tan si Diyos di makaammos di. Ngem wada met di lebbeng yo ay mangokom
sin naitatapi sin gimong yo, tan waday inpaisolat Diyos ay kanana, “Masapol
ay pakaanen yo din naitatapi en dakayo ay nangamag si lawa.”§

6

Din Nangidaruman Da Sin Iib-a Da Ay Mamati

1 Mo wada di adi yo nankinaawatan, apay nga magay bain yo ay mangi-
darum sin ib-a yo ay mamati sin howis ay adi mamati? Din ipogaw Diyos
koma di manongtong sin kaso.
2 Ay adi yo ammo ay din ipogaw Diyos di mangokom to sin kaipoipogaw
isnan lobong?* Mo siya di din amagen yon to, ay siya mo adi yo kaya ay
manongtong si kaso ay baken madagsen?
3 Ay adi yo aben ammo ay datako di mangokom to sin aanghel? Mo
kabaelan tako di, adi pay namnamed di maipanggep isnan daga et anggoy.
4 Mo wada ngarud di kaman dadi ay kaso yo, apay nga ipaokom yo sin
magay pateg na sin gimong di mamati?†
5 Kababain damdama! Ay maga ngata di olay esa en dakayo si nalaing ay
manongtong sin kaso yo ay mamati?
6 Ngem sana et ay idardarum yon iib-a yo ay mamati sin sangoanan di adi
mamati!
7 Olay din pan-asidaruman yo et laydena ay kalien en enggay inabak di
lawa si dakayo. Maymayat damdama mo anosan yo din mangamag si lawa
en dakayo. Olay masowitik kayo, adi kayo mandardarum.
8 Ngem imbis nga say amagen yo di, dakayo ay mismo di mangamag si lawa
ya mansowitik, olay din aag-i yo ay mamati et sowitiken yo!
9 Ay adi yo ammo ay adi maitapi sin panturayan Diyos din mangam-
amag si lawa? Adi yo iet-etekan din awak yo, tan din makibabbabai, din

† **5:7** Exodo 12:5. Din ogalin di Judio sin fiesta ay makwani en Nalabas et masapol ay iwasit da din am-in ay labadura ay wada sin beey da ta asi da manpaltis karnero sin kabigatana. Isonga mo enggay napalti din karnero, lawa mo waday binay-an da ay labadura. ‡ **5:9** Waday insolat Pablo sin gimong ed Corinto ay nangon-ona mo din solat ay nay, ngem adi maibilang ay din damo ay solat na en daida, tan adi tako ammo din linaona. § **5:12-13** Deuteronomio 17:7. * **6:2** Ilaen abe sin Lucas 22:28-30.
† **6:4** Di esa abe ay kaiologan nina sin Griego et: *Mo wada ngarud di kaman dadi ay kaso yo, ipaokom yo koma sin olay din kababaan sin gimong yo.*

manaddaag si bakenan asawa, din lalaki ay manaddaag si ib-a na ay lalaki,
ya din manaydayaw si sinan didiyos et adi da maitapi sin panturayan Diyos.
10 Adi aben maitapi din mangak-akew, din man-gamgamgam si bakenan
oka, din makabeteng, din mantistigo ay man-etek, ya din tollisan.
11 Ed idi, kaman dadi di inam-amag di odom en dakayo, ngem ed wani,
begew sin naitapian yo en Apo Jesu Cristo ya babaen sin Ispiriton Diyos,
nadalosan kayo sin basol yo, nanbalin kayos nasantoan ay ipogaw Diyos, ya
naibilang kayo ay nalinteg sin pangiilaana.

Din Kosto Ay Kaosalan Di Wayawaya Tako Ay Cristiano (Roma 14:13-23; 1 Cor. 8:7-13; 10:23-30)

12 Wada en dakayo di mangmangwani, “Naiwayaanak ay mangamag
sin olay sino ay laydek.” Tet-ewa kayman ay naiwayaan tako, ngem adi
maiturong din am-in ay amagen tako sin pansigdan tako. Et mo sak-en pay,
olay mo waday adi maiparit, adiak pay amagen mo maibag-enak sin amagek
ay sana.
13 Wada abe di mangmangwani, “Naamag di makan ta way osal di eges,
ya din eges et naamag ta way osal di makan.” Tet-ewa sa, ngem sin tapin
di agew, gedngan Diyos din kaosalan da ay dowa. Ngem baken tet-ewa ay
naamag di awak tako ta maosal ay daagen tako di baken takon asawa. Tan
naamag di awak tako ta osalen tako ay mansilbi en Apo Jesus, dowan si Apo
Jesus et ay-ayowanana din awak tako.
14 Wada abe di kaosalan di awak tako sin tapin di agew, tan tagoen Diyos
datako babaen sin panakabalina ay kaman din nanagoana en Apo Jesus.
15 Ay adi yo ammo ay din awak tako ay mamati et partin di awak Cristo?
Mo siya di, ay olay komaan tako ay partin di awak Cristo ta maitapi tako sin
awak di babai ay malaklakoan di kinababai na? Adi kabalin!
16 Ay adi yo ammo ay mo daagen di lalaki di kaman nidi ay babai et
manbalin das esa ay awak? Tan waday inpaisolat Diyos ay kanana, “Din
dowa et manbalin das es-esa.”‡
17 Ngem din maitapi en Apo Jesus et makies-esa ay naispiritoan en sisya.
18 Isonga adi yo daddaagen di baken yon asawa. Addawian yo din kaman
nidi ay basol. Tan din iyat din basol ay nay ay manadael sin awak et naitken
sin iyat di odom ay basol, tan din makikamkamalala et din mismo ay awak
na di panbasolana.
19 Ay adi yo ammo ay din awak yo din timplo ay pantetean din Ispirito
Santo ay indawat Diyos en dakayo? Baken dakayo di akin oka sin awak yo
mo adi et si Diyos,
20 tan waday inbayad na ta say manbalin kayo si ipogaw na. Isonga osalen
yo din awak yo ay mangidaydayaw en Diyos.

7

Din Salsalodsod Ay Maipanggep Sin Pangasawaan Ya Adi Pangasawaan Di Ipogaw

1 Siya na di songbat ko sin salodsod yo sin solat yo. Mayat mo adi
mangasawa di ipogaw,
2 ngem gapo ta ad-ado di ipogaw ay manaddaag si baken dan asawa,
maymayat pay mo mangasawa kayo ta waday kosto ay asawan di esa ya esa.
3 Sik-a ay lalaki, masapol ay tongpalem din lebbengem sin asawam, et siya
abe en sik-a ay babai ta say mapnek kayo ay dowa.

‡ **6:16** Genesis 2:24. Ilaen abe sin Efeso 5:31.

4 Tan din naasawaan ay babai et baken sisya di akin oka sin awak na mo
adi et din asawa na. Et siya abe sin lalaki, baken sisya mo adi et si asawa na
di akin oka sin awak na.
5 Isonga adi kayo mansinigaan malaksig mo mantolag kayo ay dowa ay adi
kayo mandaddaag si pigay agew ta way waya yo ay mankararag. Ngem mo
makdeng di kararag yo, mandaag kayo kasin into et mo solisogen Satanas
dakayo begew sin adi yo makaitpean sin likna yo.
6 Inbagak dana ta ammoan yo ay ipalobos ko di mangasawa, ngem baken
kon bilin,
7 tan laydek ay mo mabalin koma, waday kabaelan di am-in ay ipogaw ay
adi mangasawa ay kaman sak-en. Ngem ammok kayman ay baken man-iso
di kabaelan ay indawat Diyos si esa ya esa en datako.
8 Mo dakayo ay magay asawa na, namnamed dakayo ay nabalo, kanak en
mayat mo itoloy yo ay adi makiasawa ay kaman met laeng sak-en.
9 Ngem mo adi kayo makaitpe sin likna yo, may, olay mangasawa kayo, tan
maymayat di mangasawa mo din manpalpaligat begew sin adi matongtong-
pal ay layden di awak.
10 Mo dakayo abe ay naasawaan, wada di ibagak en dakayo ay baken owat
kon bilin mo adi et bilin Apo Jesus.* Masapol ay adi taynan di babai din
asawa na.
11 Ngem mo taynana, masapol ay itoltoloy na ay man-es-esa ono mantaoli
en asawa na. Mo din lalaki abe et masapol ay adi na isian di asawa na.
12-13 Mo dakayo abe ay sias-awa ay mamati di esa ya adi mamati di asawa
na, naey di ibagak en dakayo. Baken bilin Apo Jesus na, tan magay inbaga nas
maipanggep sina. Mo awen din adi mamati ay mantoltoloy da ay sin-asawa,
adi koma isian din mamatis sisya.
14 Tan din adi mamati et enggay naidadaton en Diyos begew sin nakies-
esaana sin asawa na ay mamati. Mo baken tet-ewa na, adi koma maibilang
di anak da sin pangilan Diyos, ngem din katet-ewa na et maibilang da abe ay
naidadaton en sisya.
15 Ngem mo layden din adi mamati ay maisian sin asawa na ay mamati,
mabalin. Mo kaman nidi di mapasamak, mapawayaan din mamati, olay
lalaki ono babai. Tan inayagan Diyos datako ta say natalna di biyag tako.
16 Tan sik-a ay mamati, adi ka ammo mo awisem si asawam ay maisalakan
ono adi.
17 Din kasinopan di inbagbagak et siya na: mantoltoloy koma di esa ya esa
sin kasasaad ay indawat Apo en sisya ay say kasasaad na sin nanngeana sin
nangayagan Diyos en sisya. Siya na di ibilbilin ko sin am-in ay gimgimong.
18 Kaspangarigan, mo enggay nakogit di ipogaw sin daan pangayagan
Diyos en sisya, adi na koma padasen ay sokatan, et siya abe sin adi nakogit et
adi koma manpakogit.
19 Tan baken nabanol en Diyos mo nakogit ono adi nakogit di ipogaw. Din
nabanol et din panongtongpalan tako sin bilbilin Diyos.
20 Isonga komakaman koma di esa ya esa sin kasasaad na sin nanngeana
sin nangayagan Diyos en sisya.
21 Ay bag-en ka sin namatiam? Olay. Ngem mo way wayam ay maipawaya,
may et!
22 Tan mo bag-en ka sin naayagam ay maitapi en Apo Jesus, nemnemem ay
inpawaya daka sin basol ta mansilbi ka en sisya. Et mo baken kan bag-en di
ipogaw, nemnemem ay nanbalin kas bag-en Cristo sin namatiam en sisya.

* **7:10** Din inbilin Jesus et wada sin Mateo 5:31-32; 19:3-9; Marcos 10:2-12; Lucas 16:18.

23 Waday inbayad Diyos ta manbalin kayos ipogaw na, isonga adi yo
ipalpalobos ay sangawen di owat ipogaw din pansilsilbian yo en sisya.
24 Ipidwak kasin din inbagak en dakayo ay aag-ik. Itoltoloy koma di esa
ya esa en dakayo ay makikadkadwa en Diyos ya mantoltoloy kayo abe sin
kasasaad yo sin nangayagan Diyos en dakayo.
25 Mo maipanggep abe sin magay asawa na, maga di ibilin ko en dakayo ay
napo en Apo Jesus, ngem gapo ta sak-en kayman di esa ay matalek ay ipogaw
Diyos begew sin seg-ang di Apo, ipadngek kod en dakayo din pannemnem
ko.
26 Begew sin palalo ay ligat ay laklak-amen tako ed wani ya sin tapin di
agew abe, kanak en mayat mo adi yo soksokatan di kasasaad yo.
27 Sik-a ay lalaki, mo waday asawam, adi ka isissian, et mo maga, adi ka
man-ilas asawam.
28 Ngem mo mangasawa ka, baken met basol. Iso na abe en sik-a ay
balasang, baken mon basol mo makiasawa ka. Ngem ibagak pay dedan ay
maymayat mo adi kayo mangasawa, tan laydek ay adi kayo mapaligatan sin
ligat ay laklak-amen di sin-asawa isnan biyag ay nay.
29 Laydek ay maawatan yo na ay aag-i. Enggay at-atik di agew ay nabay-an
ay pansilbian tako en Apo Jesus. Isonga manlogi ed wani, din waday asawa
na et ibilang na koma ay kaman magay asawa na.
30 Din mansasadot ya manragragsak et adi da koma masangsangaw sin
sadot ya ragsak da. Din manlako abe et ibilang na koma ay bakenan oka din
lakoana.
31 Olay sino ay os-osalen takos nan daga et baken di koma si kaimongsanan
di nemnem tako, tan awni et mamaga din daga ay nay ya din kabibiyag ay
laklak-amen takos na.
32 Laydek ay maga di pandandanagan yo. Di lalaki ay magay asawa na et
mabalin ay imomongsana di nemnem na sin pansilsilbiana en Apo Jesus ya
din panlaylaydan din Apo.
33 Ngem din way asawa na et nemnemnemena din biyag da isnan daga ya
din panlaylaydan di asawa na,
34 isonga mabibingay di nemnem na. Siya abe sin balasang ya sin babai ay
namagay asawa na. Mabalin ay imomongsana di nemnem na sin pansilsil-
biana en Apo Jesus, tan magay odom ay panggep na mo adi et din kanayon
ay pangidadatonana sin awak ya nemnem na en sisya. Ngem din babai ay
naasawaan et nemnemnemena din biyag da isnan daga ya din panlaylaydan
di asawa na.
35 Siya dana di inbagak ta mabadangan kayo, adiak iparparit di makia-
sawaan yo. Laydek anggoy ay kosto ya naolnos di kabibiyag yo ya magay
kasangawan yo sin pansilsilbian yo en Apo Jesus.
36 Mo maipanggep abe si lalaki ay way anak na ay enggay binmalasang yan
kanana en eweewe mo iparit na ay maasawaan, olay pangasawaena mo say
kanana en kosto ay amagena. Baken basol di.
37 Ngem mo napasnek di nemnem na ay kosto di amagena mo adi na
pangasawaen ya baken aben kapilitan ay maasawaan sisya, mayat abe di.
38 Isonga mo ipaasawa na din anak na, mayat di si amagena, ngem
maymayat pay mo adi na ipaasawa.†
39 Mo maipanggep pay sin babai ay naasawaan, adi mabalin ay manga-
sawa si natken ay lalaki mo deda pay laeng din asawa na, ngem mo matey

† **7:38** Baken es-esa din kaiologan di odom ay kali ay Griego sin vv. 36-38. Kanan di odom en din versikulo ay nay et maipanggep si esa ay baro ya din balasang ay naitotolag en sisya.

din asawa na, naiwayaan sisya ay makiasawa si olay sino ay laydena, basta mamatis sisya en Apo Jesus.
40 Ngem din pannemnem ko et ad-ad-adoy pansigdana mo komakaman ay man-es-esa, et kanak en iturturong abe din Ispiriton Diyos din nemnem ko.

8

Din Salodsod Ay Maipanggep Sin Makan Ay Naidaton Sin Sinan Didiyos (Roma 14:13-23; 1 Cor. 6:12-20)

1 Siya na abe di songbat ko sin salodsod yo ay maipanggep sin makan ay naidaton sin sinan didiyos. Tet-ewa kayman din inbaga yo ay waday ammo tako am-in ay maipanggep sidi, ngem nemnemen yo na. Mo kanan tako en waday ammo tako, nalaka tako ay lomastog, ngem mo waday layad tako, nemnemen tako din pansigdan di iib-a tako.
2 Din ipogaw ay mangipagarup ay waday ammo na et adi na pay laeng ammo din layden Diyos ay maawatana.
3 Ngem din manglaylayad en Diyos et ibilang Diyos ay ipogaw na.

Adi Tako Nemnemen Din Wayawaya Tako Ay Mangan Et Anggoy Mo Adi Et Din Pansigdan Di Iib-a Tako Ay Mamati

4 May ngarud ta songbatak din salodsod yo. Ammo tako ay baken tet-ewa ay diyos di sinan didiyos. Ammo tako abe ay es-esa di tet-ewa ay Diyos.
5 Tan olay mo ad-ado di kanan di pagano ay didiyos da ya ap-apo da ay mantetee ed kayang ya sin daga,
6 adi tako patien, tan mo si datako pay et es-esa di bigbigen tako ay Diyos. Sisya di Ama tako ay namarsua sin am-in ay wada et matatago tako ay mansilbi ya mandayaw en sisya. Es-esa abe di bigbigen tako ay Apo ay si Jesu Cristo. Sisya di nangipaparsuaan Diyos sin am-in ay wada ya babaen en sisya, waday biyag tako ay eng-enggana.
7 Ngem wada di iib-a tako ay mamati ay baken pay laeng kosto di pangawat das na, tan inpaingsa da ay manaydayaw si sinan didiyos, isonga mo kanen da din naidaton sin sinan didiyos, ibilang da pay laeng ay makidaydayaw da en daida. Din pantongpalana et kadodogis di likna da, tan kanan da pay laeng en baken kosto di am-amagen da.
8 Tet-ewa kayman ay baken din kanen tako di begew ay malaylaydan si Diyos en datako. Adi aben somiged ono madadael di pakikadkadwaan tako en Diyos begew sin kanen tako ono adi tako kanen.
9 Ngem ilaen yo ta din wayawaya yo et baken say bomasolan di iib-a yo ay nakapoy pay laeng di pammati na.
10 Kaspangarigan, sik-a ay kosto di pangawat nas na, mo wada ka ay mangmangan sin timplon di sinan didiyos yan ilaen dakas ipogaw ay kanana pay laeng en basol di, adi pay mapapigsa di nemnem na ay makikan, olay mo kanana en basol?
11 Isonga begew sin kosto ay pangawat mo, madadael di pammatin di agim ay sana ay nakapoy di pammati na yan si Cristo pay et natey para abe en sisya.
12 Mo say bomasolam sin ib-am ay nakapoy di pammati na ya pansakitem di nemnem na, bomasol ka abe en Cristo.
13 Isonga mo bomasol di ib-ak ay mamati begew sin pangisidsidaak si naidaton sin sinan didiyos, adiak kasin isidsida ta say adi bomasol begew en sak-en.

9

Ipanemnem Pablo En Daida Ay Olay Sisya Ay Apostol Et Adi Na Ina Din Kalintegana

(2 Cor. 11:7-12; 1 Tes. 2:7-9)

1 Nemnemen yos sak-en. Nawayaak, ay baken siya? Apostolak abe, tan
inilak met si Jesus ay Apo tako ya dakayo met laeng di nantongpalan di
inpaoblan di Apo en sak-en.
2 Olay mo adi bigbigen di odom ay ipogaw ay apostolak, maga koma di
dowadowa yo, tan din naitapian yo en Apo Jesus di mangipaneknek sin
kinaapostol ko.
3 Siya na di isongbat ko en daida ay manglaslasoy en sak-en.
4 Mo tet-ewa ngarud ay apostolak, ay magay kalintegak aya ay pomakan di
it-itdoak?
5 Mo wada koma di asawak ay mamati, ay maga abey kalintegak ay
mangitaktakin sin panbibiyahiak ay kaman si Pedro ya din odom ay aapostol
ya din aag-in Jesus?
6 Ay kosto ngata din kanan di odom en dakami en Barnabas anggoy di
masapol ay man-obla ta waday katagoan mi?
7 Nemnemen yo kod mo wada di soldado ay makaoway sin mismo ay gastos
ya lagbo na. Ay wada abe ngata di mantaltalon ay magay lebbeng na ay
mangan sin ap-apitena? Ono ay waday mangay-ayowan si karnero ay magay
lebbeng na ay ominom sin gatas da mo say laydena? Maga.
8 Tet-ewa kayman ay din kadaddad-at ko ay pangarig et maibasar sin
ammo tako ay tet-ewa isnan daga, ngem nan-iso met laeng din wada sin
linteg Moses.
9 Tan waday naisolat sin linteg ay sana ay kanana, “Adim bosbosalan di
baka ay mangigatgatin ay mangirik si pagey ta way iyat na ay mangan.”*
May kod, ay owat baka ngata di ninemnemnem Diyos sin nangipasolatana
sin linteg ay sana?
10 Baken, mo adi et datako ay ipogaw ta say din makialado ya din makiani
et waday namnama da ay makibingay sin maani.
11 Isonga dakami abe ay nangis-ek si naispiritoan ay bin-i sin kad-an yo, ay
nalabes ngata mo apiten mi en dakayo din katagoan mi?
12 Mo waday odom ay mangam-amag sidi ay mankedkedaw en dakayo si
kalintegan da ay katagoan, ay baken namnamed ay waday kalintegan mi?
Ngem olay mo siya di, adi kami polos nankedkedaw si kalintegan mi mo adi
et inan-anosan mi di am-in ay kalasin di ligat ta say maga di nanangsangaw
si ipogaw ay mangawat sin siged ay damag ay maipanggep en Cristo.
13 Ammo yo adi ay din mansilsilbi sin Timplo ay mangidatdaton en Diyos
sin aanimal ay ial-alin di iib-a da et waday bingay da sin idatdaton da.
14 Et siya abe en daida ay mangikaskasaba sin siged ay damag, tan inbilin
din Apo ay say pangaan da koma sin katagoan da.
15 Ngem mo sak-en pay, adiak polos nankedkedaw sin kalintegak et baken
aben say ipaspasagid ko sin insolat ko ay nay. Olay mateyak si dagaang ko!
Maymayat di en sak-en mo din makaanan di lebbeng ko ay mangibaga ay
adiak malaglagboan ay mangaskasaba.
16 Tan magay odom si mabalin ay it-ek ko. Din pangikaskasabaak sin siged
ay damag et adi mabalin ay it-ek ko di, tan kaseseg-angak mo adiak ikasaba,
isonga kapilitan ay amagek.

---

* **9:9** Deuteronomio 25:4. Ilaen abe sin 1 Timoteo 5:17-18 ay maipanggep sin kalintegan di papangolon di mamati ay malagboan ay kosto.

17 Mo sak-en koma di namili sin oblak ay nay, kosto mo malagboanak.
Ngem gapo ta si Diyos di nangitalek en sak-en, basta tongpalek din inpaobla
na.
18 Sino ngarud di gon-gonak? Magay odom mo adi din ragsak ko ay
mangikaskasaba sin siged ay damag ay adi bayadan din manmannge, olay
mo waday kalintegak ay manga si katagoak en daida.
19 Isonga nawayaak ay maga di ipogaw si akin bag-en en sak-en. Ngem olay
mo siya di, nanbalinek pay dedan di awak ko si bag-en di am-in ay ipogaw ta
say ad-ad-ado di awisek ay mamati.
20 Kaspangarigan, mo it-itdoak di Judio ya odom ay mangon-onod sin linteg
da, onodak abe di ogali ya linteg da ta say awisek daida ay mamati en Cristo,
olay mo ammok ay adiak masapol ay onodan din linteg da ay sana.
21 Mo di it-itdoak abe et Gentil ay adi mangon-onod sin linteg di Judio, adiak
aben onodan din linteg ay sana ta way iyat ko ay mangawis en daida. Ngem
adi na layden ay kalien ay adiak patpatien di linteg Diyos, tan patpatiek met
din bilin Cristo.
22 Mo wadaak abe sin ipogaw ay daan maket-eng di pammati na, ibagay
ko di ogalik en daida ta say awisek daida ay mamati ay kosto. Isonga am-in
ay kalasin di ipogaw et amagek di kabaelak ay mangibagay sin awak ko en
daida ta say awisek di odom en daida ay mamati.
23 Am-amagek am-in dana ta maad-ado di mamati sin siged ay damag ta say
makibingayak abe sin bindisyon ay idawat Diyos babaen sin siged ay damag.
24 Nemnemen yo ay mo waday longba, ipakat am-in di makilonglongba din
kabaelan da ay managtag, ngem es-esa anggoy di mangabak ya maidawtan
si gon-gona. Isonga dakayo abe et ipakat yo din kabaelan yo ta say gon-oden
yo din gon-gona ay idawat Diyos.
25 Am-in ay makikontis et esten da ay mangitpe ya mangipakneg sin awak
da. Et mo daida, amagen da di ta makagon-od das gon-gona ay adi bomayag,†
ngem mo datako pay, say amagen tako ta say gon-oden tako di gon-gona ay
iwed patingga na.
26 Isonga mo si sak-en, tadtadonek di makilonglongba ay mandordoritso ay
managtag sin panpatinggaan di longbaan ay adi masangsangaw. Kamanak
aben boksinero ay adi maik-iksaw di despeg na.
27 Itpek di awak ko ta adiak on-onodan di lawa ay laylaydena into et mo si
sak-en ay nangaskasaba si odom et adiak maapolbalan.

10

Din Napasamak Sin Israelita Et Say Pan-adalan Tako Koma

1 Laydek ay nemnemen yo ay aag-i din napasamak sin aap-o tako ay
nangon-onod en Moses. Am-in da et sinalakniban ya inpangon din liboo ay
inpakoyog Diyos en daida. Laton abe ay dinan da am-in din makwani en
Baybay ay Mandalangdang.*
2 Et sin nalidoman da sin liboo ya nandanan da sin baybay, kaman da am-in
nanpabonyag ay naitapi en Moses, tan binigbig das sisya ay apo da.
3 Nangnangan da am-in sin tinapay ay indawdawat Diyos,†
4 ya nan-inom da am-in abe sin danom ay inpabala na sin bato.‡ Din
kaiarigan di bato ay sana et si Cristo, tan sisya met tet-ewa di nangadkadwa
en daida ay nangidawdawat sin kasapolan da.

† **9:25** Din gon-gona ay ginon-gon-od di makikontis sin timpon Pablo et bedbed ay naapid si sabsabong ono pingin di bebe ono olivo. * **10:1** Exodo 13:21-22; 14:21-29. † **10:3** Exodo 16:35. ‡ **10:4** Exodo 17:6; Bilbilang 20:11.

5 Ngem olay mo am-in da et pinadas da di, sinigaan Diyos din kaad-adoan
en daida, et siya di din begew ay naiwalang din awak da sin lugar ay magay
man-ili.§
6 Am-in dana ay napasamak en daida et pan-adalan tako koma ta say
siliban tako ta adi tako laylayden di lawa ay kaman daida*
7 ya adi tako aben mandaydayaw si sinan didiyos ay kaman din odom en
daida. Din inamag da et naisolat sin kalin Diyos ay kanana, “Tinmokdo din
kaipoipogaw ay mangan ya man-inom et pag dan pomika ay maitapi sin
nalabes ay ragragsak.”†
8 Adi tako aben daddaagen di baken takon asawa ay kaman din odom en
daida, tan begew sin nangiyatan das di, emey ay dowanpo ya tolo ay libo di
natey si esay agew.
9 Lawa abe mo padpadasen tako din anos di Apo ay kaman din inyat di
odom en daida ay kinat di eweg et natey da.‡
10 Adi kayo aben momayomayotmot, tan say inyat di odom en daida, et
pinsen di anghel ay inbaan Diyos.§
11 Am-in dadi ay napasamak en daida et ipaila da di iyat Diyos ay manosa
sin nakabasol ay ipogaw, et inpaisolat na ay mangidadaan en datako, tan nay
dandani di panpatinggaan di lobong.
12 Isonga din mangmangwani en napigsa di pammati na et silibana koma
into et mo bomasol.
13 Maga di pinadas yo ay solisog ay adi aben pinadpadas di odom ay
ipogaw. Et matalek si Diyos, tan adi na ipalobos en dakayo di solisog ay
adi yo kabaelan ay labanen, mo adi et idawat na en dakayo din kabaelan ay
kasapolan yo ta say mailisian yo di basol.
14 Isonga dakayo ay laydelaydek, addawian yo din makidaydayawan yo sin
sinan didiyos.
15 Ammo yo met ay mannemnem, isonga nemnemen yo kod mo kosto ono
baken din ibagak ay nay.
16 Sin makikumulgaran tako, mo man-inom tako sin wada sin tasa ay pan-
iyamanan tako en Diyos ya mangan tako abe sin napit-ipit-ing ay tinapay,
makilak-am tako sin bindisyon ay mapmapo sin dada ya awak Cristo, ay
baken siya?
17 Olay mo ad-ado tako, kaman takon es-esa begew sin panganan tako sin
es-esa ay tinapay.
18 Nemnemen yo din Israelita. Mo makikan da sin naidaton en Diyos, ipaila
da ay maitaptapi da ay manaydayaw en sisya, ay baken siya?
19 Ay laydek ay kalien en matmatago di sinan didiyos ya waday kaitkenan
di naidaton en daida mo di odom ay makan?
20 Baken, ngem tet-ewa pay dedan ay din idatdaton di pagano sin sinan
didiyos et baken si Diyos di pangidatdatonan da mo adi et dimonyo, et adiak
layden ay makikadkadwa kayo sin dimonyo.
21 Adi kabalin ay maitapi kayo ay makikan ya makiinom sin naidaton
sin dimonyo ya dowan kayo aben maitapi ay makikan ya makiinom sin
pangnemneman tako sin nateyan din Apo.
22 Ay baken inayan aya mo pan-imonen yo din Apo sin pangam-amagan
yos di? Ay kanan yo ngata en kaya yo ay mangabak en sisya?

---

§ **10:5** Bilbilang 14:29-30. * **10:6** Bilbilang 11:4. † **10:7** Exodo 32:6. ‡ **10:9** Bilbilang 21:4-6.
§ **10:10** Bilbilang 16:41-50.

23 Wada en dakayo di mangmangwani, “Naiwayaanak ay mangamag si
olay sino ay laydek.” Tet-ewa kayman ay naiwayaan tako, ngem adi maitur-
ong din am-in ay amagen tako sin pansigdan tako ya adi da aben papigsaen
din pammatin di iib-a tako.
24 Nemnemen koma di esa ya esa din pansigdan di iib-a na ay baken owat
din pansigdana et anggoy.*
25 Isonga mabalin ay isida yo di olay sino ay karni ay ilaklako da sin
markitan ay adi kayo manpopoot mo naidaton si sinan didiyos ono baken,
26 tan waday inpaisolat Diyos ay kanana, “Okan Apo Diyos din daga ya am-
in ay wadas na.”†
27 Mo wada abe di adi mamati ay mangayag en sik-a ta mangan kayo ya
laydem ay en makikan, mangan ka ay kosto, olay sino ay isango da ay adi ka
manpopoot mo naidaton si sinan didiyos.
28-29 Ngem into et mo waday makikan isdi ay mangwani en sik-a, “Naidaton
din makan ay nay sin timplo,” adim kanen begew en sisya, tan sin nemnem
na et basol. Tan sino ngata di silbi na mo ipapilit mo din wayawayam ay
mangan yan kanan di ib-am en basol?
30 Sino abey pansigdam mo ipapatim ay mangan sin nan-iyamanam en
Diyos ay din pantongpalana et palawlawaen dakas ib-am? Maga.
31 Isonga ilaen yo ta madayaw si Diyos begew sin am-in ay amagen yo, olay
din pangpanganan yo ya pan-in-inoman yo.
32 Adi kayo amagen di olay sino ay bomasolan di iib-a tako, olay mo Judio
da ono Gentil ono ipogaw Diyos.
33 Tadonen yos sak-en sin mamadpadasak ay mangibagay sin kabibiyag ko
sin am-in ay ipogaw. Tan din nemnemnemek et baken din pansigdak mo adi
et din pansigdan di iib-ak ta say maisalakan da.

11

1 Tadonen yo ngarud sak-en ay kaman met laeng din panadtadonak en Cristo.

Din Kosto Ay Amagen Di Babai Sin Simbaan

2 Idaydayaw kos dakayo tan nemnemnemen yos sak-en sin am-in ay am-
amagen yo ya on-onodan yo abe din tinawid tako ay mait-itdo ay inpasak en
dakayo.
3 Ngem wada pay di laydek ay maawatan yo et siya na. Si Cristo di pangolon
di am-in ay lalaki, din lalaki di pangolon di babai, ya si Diyos di pangolon
Cristo.
4 Begew sin olnos ay nay, mo man-gimong kayo yan waday lalaki ay
nansosokdong ay mankararag ono mangibaga sin inpaammon Diyos en
sisya, ibabainas Cristo ay pangolo na.*
5 Ngem mo waday babai ay mankararag ono mangibaga sin inpaammon
Diyos en sisya yan adi nansokdong, ibabaina din asawa na ay pangolo na,
tan mo adi nansokdong, kababain ay kaman nanpakalbo.
6 Isonga mo sigaan di babai ay mansokdong, agpos manpapokis ay kaman
book di lalaki. Ngem gapo ta kababain ay manpapokis ono manpakalbo,

---

* **10:24** Ilaen abe sin Filipos 2:4. † **10:26** Salmo 24:1. * **11:4** Doway olog din sigod ay Griego ay naosal isna–toktok ono pangolo–isonga kanan di odom en din kosto ay kaiologan di vv. 4-5 et *ibabaina din toktok na,* baken *ibabaina din pangolo na.*

mansokdong koma.†
7 Din begew ay adi koma mansokdong di lalaki sin simbaan et sisya din
kaipailaan di kalebbengan ya kinangaton Diyos, ngem din babai pay et
ipappaila na din panlebbengan di lalaki, isonga mansokdong koma.
8 Tan sin namarsuaan Diyos sin damo ay lalaki ya babai, baken napo sin
babai din lalaki mo adi et napo din babai sin lalaki.
9 Adi aben pinarsuan Diyos din lalaki para sin babai mo adi et din babai
para sin lalaki.‡
10 Isonga gapo ta siya di din kasasaad di babai, mansokdong koma ta ipaila
na ay manpaituray sin lalaki, tan olay din aanghel et boyboyaen da.
11 Ngem nemnemen yo ay sin naitatapian tako en Apo Jesus, adi mabalin
ay kanan di babai ay adi na masapol di lalaki. Adi aben mabalin ay kanan di
lalaki en adi na masapol di babai, tan man-asisapol da ay dowa.
12 Tan olay mo napo din damo ay babai sin lalaki, ngem manlogi isdi, maga
abe di lalaki ay adi ianak di babai. Siya abe ay am-iam-in ay wada, pati babai
ya lalaki, et napo da en Diyos.
13 Dakayo kod di mannemnem mo kosto mo adi mansokdong di babai mo
mankararag en Diyos mo man-gimong kayo.
14-15 Olay mo maibasar sin sigod ay pannemnem di ipogaw, maawatan
tako ay maibagay mo masokdongan di toktok di babai. Tan mo andoando
di book di lalaki, maibabain sisya, ngem mo andoando pay di book di babai,
say mangipapinpintas en sisya, tan say indawat Diyos en sisya ay panlingeb
di toktok na.
16 Mo waday mayad ay mangontra sin inbagak ay nay, kanak en siya di din
it-itdo mi ay ogali ya siya abe di ogali ay on-onodan am-in di gimgimong di
ipogaw Diyos.

Din Kosto Ay Maonodan Sin Pankumulgaran

17 Mo maipanggep abe sin nay ibilin ko en dakayo, adi mabalin ay dayawek
dakayo, tan mo man-gimong kayo ay mandayaw en Diyos, baken siged di
pantongpalana mo adi et lawa.
18 Omona, dinamag ko ay nagodwagodwa kayo kano mo man-gimong
kayo, et kamanak patien ay waday katet-ewa na.
19 Tan masapol ay waday kaman nidi ta maammoan mo sino en dakayo di
inapolbalan Diyos.
20 Ngem din pantongpalana et mo matopog kayo ay makikikan koma sin
pangnemneman yo sin nateyan Apo Jesus, baken baw sisya di nemnemne-
men yo.
21 Tan adi kayo kano man-asiseed ta mandededsan kayo koma ay mangan
mo adi et man-aagag di esa ya esa ay mangan si intakina ay adi na ibingay sin
iib-a na, isonga mabeteng kano di odom dowan et mandagaang pay laeng di
odom.§
22 Ay daetan! Ay maga aya di beey yo si panganan yo? Apay nga laslasoyen
yo din gimong di ipogaw Diyos ya pabainen yo din iib-a yo ay nabibiteg? Ay

† **11:6** Sin timpon Pablo, din sokdong et sinyal ay manpaituray di ipogaw sin esa ay nangatngato. Isonga baken bagay din lalaki mo mansosokdong sin simbaan, tan laydena ay kalien en ipababa na din awak na sin babai. Et mo say iyat na di, kaman baken si Cristo di panpaiturayana mo adi et din babai. Baken aben kosto mo adi mansokdong di babai, tan laydena ay kalien en las-iana din kalebbengan di lalaki. Ed idi abe, mo adi mansokdong di babai mo bomala sin beey na ono mo nanpakalbo, laydena ay kalien en babai ay lawa di kaistoryaana. ‡ **11:9** Genesis 2:18-23. § **11:21** Din sigod ay ogalin di mamati mo nan-gimgimong da et nakikikan da am-in sin intaktakin di esa ya esa, pag da aben mangan si tinapay ya man-inom si danom di obas ay pangnemneman da sin nateyan Apo Jesus.

namnamaen yo aya ay dayawek dakayo begew sin am-amagen yo ay nay? Ado paabe!
23 Tan din initdok en dakayo ay napo en Apo Jesus et siya na. Idi
mangmangan da sin labi ay nalipotana, nan-as tinapay
24 et nan-iyaman en Diyos. Asi na pag pit-ipit-ingen yan kanana, “Si naey di
awak ko ay maidaton para en dakayo. Amagen yo na ta say pangnemneman
yo en sak-en.”
25 Idi nakakan da pay, kaman nidi met laeng di inyat na sin tasa ay ina na
yan kanana, “Din tasa ay nay et say baro ay tolag Diyos ay siglotan di dadak.
Sin tonggal pangin-inoman yos na, amagen yo na ta say pangnemneman yo
en sak-en.”* Siya di din inbilin Apo Jesus.
26 Isonga sin tonggal pangpanganan yo sin tinapay ya pangin-inoman yo
sin tasa, ipaam-ammo yo din nateyan di Apo enggana sin kasinan omalian.
27 Siya di din begew ay mo waday maitapi ay makikan sin tinapay ya
makiinom sin wada sin tasa yan adi na nemnemen din kosto ay kaosalana,
bomasol en Apo tan laslasoyena din awak ya dada na.
28 Isonga din ipaon-ona koman di esa ya esa et osigena koma din awak na
mo kosto di nemnem na ta asi pag maitapi ay makikan ya makiinom.
29 Tan mo makikan ya makiinom dowan pay adi na maawatan din olog ya
banol di awak Cristo, madosas sisya begew sin pangiyatanas di.
30 Siya na din begew ay ad-ado di mansaksakit ya makmakapoy en dakayo
ya wada da abe di natey.
31 Mo inos-osig tako koma din awak tako, adi tako koma madosa.
32 Ngem mo dosaen din Apo si datako, say iyat na ay mamagbaga ono
manoplit en datako ta say adi tako makeddengan ay makidosa sin adi
mamati.
33 Isonga aag-ik, mo masinop kayo ay mangan ay manongpal sin inbilin
Apo Jesus, mansineseed kayo.
34 Mo wada abe di mandagaang, mangan koma on-ona sin beey na ta say
mo makigimong kayo, adi maiturong sin kadosaan yo. Mo maipanggep abe
sin odom ay laydek ay ibilin en dakayo, awni ta emeyak issa.

12

Nankinalasi Din Kabaelan Ay Indawat Din Ispirito Santo Ngem Es-esa Di Napoan Da

(Efeso 4:1-16)

1 Aag-i, mo maipanggep abe sin kabaelan ay idawdawat din Ispirito Santo,
laydek ay maawatan yo ay kosto.
2 Tan ammo yo ay sin pagano kayo pay laeng, nasangsangaw kayo ay
kankanayon, tan wada di nangiturturong en dakayo ta say daydayawen yo
di sinan didiyos ay adi makakali.
3 Ngem ed wani pay, laydek ay ammoan yo ay mangilasin sin ipogaw ay
iturturong din Ispirito Santo. Din iturturong na et adi na mabalin ay baosan
si Jesus ya din adi na iturturong et adi mabalin ay kanana en si Jesus din
Kangatoan ay Apo.
4 Nankinalasi di kabaelan ay maidawdawat en datako ay mamati, ngem
es-esa di mangidawdawat ay din Ispirito Santo.*

---

* **11:25** Din naisolat ay maipanggep sin maodi ay nakiokoban Jesus sin papasolot na et wada sin Mateo 26:26-30, Marcos 14:22-26 ya Lucas 22:14-20. Di maipanggep abe sin baro ay intolag Diyos et wada sin Hebreo 8:6-12. * **12:4** Wada abey listaan di kabaelan ay idawdawat Diyos sin mamati sin Roma 12:6-8, Efeso 4:11 ya 1 Corinto 12:28.

5 Nankinalasi abe di iyat tako ay mansilbi, ngem es-esa di pansilsilbian tako
ay si Apo Jesus.
6 Nankinalasi abe di pantongpalan di oblan Diyos sin biyag tako, ngem es-
esa si Diyos ay mangob-obla.
7 Waday kabaelan ay maidawat sin esa ya esa en datako ay mangipaila sin
kawadan di Ispirito Santo ta say badangan tako din iib-a tako ay mamati.
8 Idawat din Ispiriton Diyos si esa din kabaelan ay mangipaammo sin sirib
Diyos, ya sin esa abe, din kabaelan ay mangawat ya mangitdo si maipanggep
en Diyos.
9 Din Ispiriton Diyos met laeng di mangidawat si esa si napigsa ay pammati,
ya sin esa abe, din kabaelan ay mangaan si sakit.
10 Idawat na abe sin odom din kabaelan ay mangamag si milagro, sin
odom din kabaelan ay mangibaga sin inpaammon Diyos, ya sin odom abe
din kabaelan ay makailasin mo napo en Diyos din naibaga ono baken.† Sin
odom pay, idawat na din kabaelan ay mankali si nankinalasi ay kali ay adi
na ammo, ya sin odom pay, idawat na din kabaelan ay mangiolog sin kali ay
sana.
11 Ngem din Ispiriton Diyos anggoy di napoan di am-in dana ay kabaelan,
et sisya di mangibingay sin esa ya esa ay maibasar sin laydena.

Es-esa Din Awak Tako, Ngem Ad-adoy Parti Na

12 Din awak tako ay ipogaw et ad-adoy parti na, ngem es-esa pay dedan ay
awak. Iso na en Cristo ya din mamati en sisya.
13 Tan datako am-in, olay Judio ono Gentil ya olay bag-en ono baken bag-
en et nabonyagan tako ay naitapi sin es-esa ay awak babaen sin es-esa ay
Ispiriton Diyos, et din Ispirito ay nay di es-esa ay inawat tako am-in.
14 Nemnemen tako kasin din awak tako ay baken es-esa di parti na mo adi
et ad-ado.
15 Mo kaspangarigan kanan di siki, “Bakenak iman takkay, isonga bakenak
partin di awak,” ngem naitatapi pay dedan sin awak, olay mo say kanana di.
16 Et mo kanan aben di inga, “Bakenak iman mata, isonga bakenak partin
di awak,” ngem naitatapi pay dedan sin awak.
17 Mo mata et anggoy din awak, into ngin din para denge? Et mo inga et
anggoy din awak, into ngin din para songsong?
18 Ngem baken dedan kaman nidi din awak, tan in-olnos Diyos din am-in
ay partin di awak sin kosto ay kad-ana ay maibasar sin laydena.
19 Mo es-esa anggoy di parti na, ay siya mo makwani en awak?
20 Ngem din katet-ewa na et ad-adoy parti na, ngem es-esa ay awak.
21 Isonga adi mabalin ay kanan din mata sin takkay ono din toktok sin siki,
“Adiak kasapolan sik-a.”
22 Tan din partin di awak ay ibilang tako ay nakapkapoy mo din odom et
daida baw di namnamed ay kasapolan tako.
23 Din ibilang tako abe ay baken onay napateg ya din adi koma maila et siya
da din ay-ayowanan ya badoan tako ay kosto,
24 dowan din napintas di kailaana et adi da masapol ay maay-ayowanan
ay kaman nidi. Din begew ay kaman nidi di nangiolnosan Diyos sin partin di
awak tako et ta ay-ayowanan ya patgen tako ay kosto din ibilbilang tako ay
at-atik di pateg na
25 ta say adi mankinontra din partin di awak mo adi et man-oolnos da ay
manbinadang.

† **12:10** Din maipanggep sin kabaelan ay nay et wada abe sin 1 Tessalonica 5:20-21 ya 1 Juan 4:1.

26 Isonga mo mansakit di esa ay partin di awak, liknaen da am-in, et mo
madayaw abe di esa, makiragsak da am-in.
27 Din kaiologan di inbagbagak et datako ay mamati di maiarig sin awak
Cristo, et esa ya esa en datako di esa ay parti na.
28 Sin nay ay awak Cristo, waday dinotokan Diyos ay nankinalasi di obla
da. Omona, waday dinotokana ay aapostol; maikadwa, din pankalkaliana;
maikatlo, din man-it-itdo sin kalin Diyos; asi pag din mangam-amag si
milagro, din waday kabaelana ay mangaan si sakit, din mamadbadang sin
iib-a da, din mangipangpango ya mangol-olnos sin gimong, ya din waday
kabaelana ay mankali si nankinalasi ay kali ay adi da inadal.
29 Ay apostol da am-in ngata ono pankalkalian Diyos daida am-in? Ay man-
it-itdo da am-in sin kalin Diyos? Baken. Adi aben mabalin ay waday kabaelan
di am-in ay mangamag si milagro
30 ono mangaan si sakit ono mankali si nankinalasi ay kali ono mangiolog
sin layden din kali ay sana ay kalien.
31 Isonga gapo ta adi mabalin ay wada sin esa ya esa en datako din am-
in ay kabaelan ay idawdawat Diyos, laydelayden tako koma ay awaten din
napatpateg ay kabaelan.
Ngem ed wani, wada di ipaammok en dakayo ay addawi ay maymayat si
maonodan.

13

Din Layad

1 Olay mo makakaliak sin kalkalin di ipogaw ya olay kalin di aanghel, ngem
mo magay layad ko sin iib-ak, owat et ngalawngaw din ibagbagak ay kaman
din mankanangkang ay gangsa.
2 Et olay mo pankalkalian Diyos sak-en ya ammok din am-in ay mabalin ay
maammoan, pati din adi inpaammon Diyos sin odom ay ipogaw, ya olay mo
omanay di pammatik ay mangidenden si dontog, ngem mo magay layad ko,
maga polos di pateg ko.
3 Olay mo idawat ko din am-in ay bonag ko sin nabibiteg ya olay mo
ipalobos ko ay mapooan din awak ko, ngem mo adi maipoon sin layad ko
sin iib-ak, magay ganabek sin pangiyatak sidi.
4 Din ipogaw ay managlayad et naanos ya mabmabadang. Baken makaa-
pal. Adi na aben it-ek ono ipapangato din awak na.
5 Din ipogaw ay managlayad et baken naalas di ogali na ya adi na ipilit
din laydena. Baken nalaka ay bomonget ono masnit mo adi et nalaka ay
linglingana mo waday mangamag si lawa en sisya.
6 Din ipogaw ay managlayad et adi manragsak mo waday maamag ay lawa
mo adi et maragsakan sin kosto ya tet-ewa.
7 Din ipogaw ay managlayad et anosana din am-in ay ligat ay adi manmay-
mayotmot. Kankanayon ay waday talek na ya namnama na sin iib-a na ya
itoled na am-in ay adi madisdismaya.
8 Mo din kabaelan ay idawdawat din Ispiriton Diyos ay kaman din kabae-
lan di pankalkalian Diyos, din kabaelan ay mankali si nankinalasi ay kali
ay adi naadal ya din kabaelan ay mangammo si maipanggep en Diyos et
manpatingga da am-in, ngem mo din layad pay et magay panpatinggaana.
9 Tan din ammo tako ed wani et kolang ya din ibagbagan din pankalkalian
Diyos et adi omanay.
10 Ngem mo domateng din magay pankolangana, asi mamaga dana ay
kabaelan.

11 Kaspangarigan, sin kakitkittoy ko, kaman anak din inyaat ko ay mankali,
mannemnem ya manplano, ngem ed wani ay nakayak, tinaynak din ogalin
di anak.
12 Iso na en datako ay mamati, tan din pangila tako en Diyos ed wani et
nagabogab ay kaman takon man-is-ispiko si lawlawa ay ispiko, ngem sin
tapin di agew pay, ilaen takos sisya ay ropan ropa. Ed wani, adiak ammos
sisya ay kosto, ngem sin tapin di agew pay, magay kolang din pangam-
ammoak en sisya, tan mais-o sin nangaammoana en sak-en.
13 Isonga mantoltoloy dana ay tolo si eng-enggana: din pammati, din
namnama, ya din layad; ngem din kapapatgan sin tolo ay nay et din layad.

14

Napatpateg Din Kabaelan Di Pankalkalian Diyos Mo Din Makakali Si Kali Ay Adi Na Inadal

1 Ipakat yo ngarud di kabaelan yo ay manlilinayad, ya dowan yo aben
laydelayden ay mangawat sin nankinalasi ay kabaelan ay idawdawat din
Ispirito Santo, namnamed koma din kabaelan di pankalkalian Diyos.
2 Tan din mankalis kali ay adi na inadal et ang-anggay Diyos si ngal-
ngalatena ay baken ipogaw, tan adi da maawatan, tan din ab-abiik na* di
mangipakalkali en sisya sin adi ammon di odom ay ipogaw.
3 Ngem din pankalkalian Diyos et din iib-a na ay ipogaw di ngalngalatena,
isonga mabalin ay papigsaena din pammati da ya bagbagaanas daida ya
badanganas daida ay mangitoled sin ligat.
4 Isonga din mankalis kali ay adi na inadal et ang-anggay din mismo ay
pammati na si papigsaena, ngem din mangibaga sin inpaammon Diyos en
sisya et papigpigsaena din pammatin di iib-a na ay makigimgimong.
5 Laydek ay makaikali kayo am-in si kali ay adi yo inadal, ngem mas
laylaydek pay mo wada en dakayo am-in din kabaelan di pankalkalian Diyos.
Tan napatpateg din pankalkalian Diyos mo din mankalis kali ay adi na inadal
malaksig mo iolog na din inkali na ta say mabadangan din gimong.
6 Nemnemen yo na ay aag-ik. Mo emeyak issan kad-an yo ya mankaliak si
natken ay kali, sino ngata di pansigdan yo mo adiak aben ibaga en dakayo
di inpaammon Diyos en sak-en ono adiak itdo en dakayo din ammok ay
maipanggep en sisya?
7 Olay din pantoktokaran tako ay kaman din kolalleng ono gitara, mo nan-
iis-o di ganges na, magay iyat din manmannge ay mangilasin sin ayog na.
8 Kaman abe din tanggoyob ay osalen di soldado, mo baken nalawag di
bongog na, ay siya mo waday mansagana ay makigobat?
9 Iso na en dakayo. Mo os-osalen yo di kali ay adi kaaw-awatan, sino ngata
di makaawat sin ibagbaga yo? Kaman owat maidagem din kali yo.
10 Tet-ewa ay ad-adoy kalasin di kali sin daga ay nay ya waday olog da am-
in.
11 Ngem mo adiak maawatan din ikalkalin di kangalat ko, adi pay ibilang
kos sisya ay mangili ya siya abe din pangibilangana en sak-en.
12 Isonga dakayo ay silalayad ay mangawat sin kabaelan ay idawdawat din
Ispirito Santo et anapen yo koma din kabaelan ay mantongpal sin pomigsaan
di pammatin di iib-a yo.
13 Isonga din mankali si natken ay kali ay adi na inadal et mankararag
koma ta maidawtan si kabaelana ay mangiolog.

---

* **14:2** Di esa abe ay kaiologan nina sin Griego et: *...tan din Ispirito*…

14 Tan mo mankararagak si natken ay kali, din ab-abiik ko di mankararag,
ngem din nemnem ko et adi maitapi.
15 Intoy kosto ay iyat ko ngarud? Din iyat ko et mankararagak si kali ay
ipakalin din ab-abiik ko, ngem mankararagak abe sin kali ay maawatak.
Mankantaak si kali ay ipakalin din ab-abiik ko, ngem mankantaak abe sin
kali ay maawatak.
16 Tan kaspangarigan mo mankararag ka ay mandayaw ya man-iyaman
en Diyos, ngem osalem anggoy di natken ay kali ay ipakalin din ab-abiik mo,
intoy iyat ngin din ib-am ay makigimgimong ay mangwani en “Amen” sin
inkararag mo? Tan adi na iman maawatan din inbagam.
17 Isonga olay mo maymayat din kararag mo ay man-iyaman en Diyos, adi
polos mabadangan din ib-am.
18 Man-iyamanak en Diyos tan mo maipanggep sin mankalkaliak si kalkali
ay adiak inadal, abakek di olay sino en dakayo.
19 Ngem mo makigimongak, agpos et mo lima ay kali anggoy di ibagak sin
kali ay maawatan ta say maitdoan din iib-ak mo din sinpo ay libo ay kali sin
natken ay kali ay adi kaaw-awatan.
20 Aag-ik, baken koman kaman anak di iyat yo ay mannemnem si
maipanggep isna. Mo maipanggep kayman si lawa, mayat mo komaman
kayos anak, ngem mo maipanggep si nemnem yo, nanemneman kayo koma.
21 Nemnemen yo ngarud din inpaisolat Diyos ay kanana,
“Waday ibaak ay mapo sin addawi ay ili ay mankalis natken ay kali ta say
ibaga da sin kaipoipogaw ay nay din laydek ay maibaga, ngem olay
mo siya di din iyat ko, adi da pay dedan patien sak-en.”†
22 Din inpaisolat Diyos ay nay et say pangammoan tako ay din kabaelan di
mankali si natken ay kali et in-gagaran Diyos ay mansilbi ay sinyal para sin
adi mamati ay baken para sin mamati. Ngem din kabaelan di pankalkalian
Diyos et mansilbi ay sinyal para sin mamati. Baken para sin adi mamati di
kaosalana.
23 Isonga mo man-gimong kayo yan mankali kayo am-in sin nankinalasi ay
kali, sino ngin di nemnemen di bisita yo ay adi mamati? Adi pay kanan da en
naboge kayo!
24 Ngem mo ibagbaga yo am-in din inpaammon Diyos en dakayo yan wada
di bisita yo ay adi mamati, matamaan di konsensia na begew sin ibagbagan
di esa ya esa et maipaila en sisya din katet-ewa ay maipanggep sin basbasol
na,
25 pati din adi naibaga ay was nemnem na. Et pag mandokmog ay man-
babawi et mandayaw en Diyos ay mangwani, “Tet-ewa baw ay wadas Diyos
en dakayo.”

Masapol Ay Maolnos Di Maamag Mo Man-gimong Kayo

26 Sino ngarud di laydek ay kalien ay aag-ik? Mo man-gimong kayo, siya
na di amagen yo. Esa ya esa en dakayo et waday ikanta na ono itdo na ono
waday ibaga na ay inpaammon Diyos en sisya. Wada abe di mankalis natken
ay kali ay adi na inadal ya wada abey mangiolog sin inbaga na. Basta ilaen yo
ta din am-in ay maamag et mantongpal sin pomigsaan di pammati yo am-in
sin gimong.
27 Mo waday mankali si natken ay kali, masapol ay baken nasurok ay dowa
ono tolo di mankali ya masapol ay masaes-a da. Masapol abe ay waday
mangiolog sin kanan da.

† **14:21** Isaias 28:11-12. Sin timpon Isaias, indadaan Diyos sin polin Israel ay ibaa nan to di taga-Assyria ay manosa en daida, tan adi da pinatpati din inbagbagan di mamadto.

28 Ngem mo maga di mangiolog, masapol ay adi da mankali sin simbaan.
Awni ta ang-anggay da ta asi da makingalat en Diyos sin natken ay kali ay adi
maawatan.
29 Mo wada abey pankalkalian Diyos, masapol ay baken nasurok ay dowa
ono tolo di mankali ya dowan dadlon nemnemen di odom mo tet-ewa ay
mapmapo en Diyos din ibagbaga da.
30 Et mo kaspangarigan mankalkali di esa yan waday ipaammon Diyos sin
ib-a na ay tomotokdo, gominek koma din mankalkali ta say maiskat din ib-a
na.
31 Tan mo say iyat yo di et waday waya yo am-in ay mansososkat ay
mangibaga sin inpaammon Diyos en dakayo ta say maitdoan kayo am-in ya
mapapigsa di pammati yo.
32 Tan din pankalkalian Diyos et mabalin ay isaldeng da din ibagbaga da.
33-34 Tan din layden Diyos et baken magolo mo adi et naolnos.

Gominek koma di babbabai mo man-gimong kayo ay kaman aben din iyaat
da sin odom ay gimgimong di ipogaw Diyos. Adi maipalobos ay mankali da
mo adi et masapol ay manpaituray da sin lallalaki ay kaman met laeng din
naisolat sin linteg Diyos.
35 Mo waday layden da ay damagen, awni koma ta somaa da ta asi da
pooten en as-awa da, tan naalas mo mankali di babai mo man-gimong kayo.
36 Ay apaw kayo! Ay siya mo napo en dakayo din kalin Diyos? Ono mo
baken siya di di wadas nemnem yo, ay kanan yo ngata en dakayo anggoy di
nangawat sin kali na?
37 Mo wada en dakayo di mangwani en pankalkalian Diyos sisya ono
naidawtan sisya si odom ay kabaelan ay napo sin Ispirito Santo, bigbigena
koma ay din nay insolsolat ko en dakayo et bilin Apo Jesus.
38 Ngem mo adi na bigbigen, olay adi aben mabigbig sisya.
39 Isonga aag-i, din kasinopan di inbagbagak et silalayad kayo koma ay
maidawtan sin kabaelan di pankalkalian Diyos, ngem adi yo iparparit di
mankali si nankinalasi ay kali.
40 Ilaen yo ta din am-in ay maamag sin gimong yo et maikosto ya naolnos.

15

Din Kasin Natagoan Cristo Et Napateg Ay Tapin Di Siged Ay Damag

1 Ed wani ay aag-ik, ipanemnem ko en dakayo din inkaskasabak en dakayo
ed idi ay din siged ay damag. Siya di din pinati yo ed idi ya siya abe din
kaibasaran di pammati yo ed wani.
2 Et mo ipapasnek yo ay mamati sin nay siged ay damag, maisalakan kayo
malaksig mo baken kosto din naibasaran di pammati yo.

3 Et siya dana din kapapatgan ay naipaammo en sak-en* ay initdok met
laeng en dakayo. Natey si Cristo ta mapakawan din basbasol tako ay
maibasar sin inpaisolat Diyos.
4 Naikaot yan pag kasin tagoen Diyos sin maikatlo ay agew ay maibasar
met laeng sin inpaisolat Diyos.†
5 Pag manpaila en Pedro yan pag en daida am-in ay apostol na.
6 Asi pag manpaila ay namingpingsan sin nasurok ay limay gasot ay iib-
a tako ay mamati. Wada en daida di natey, ngem matmatago pay laeng din
kaad-adoan en daida ed wani.
7 Nanpaila abe en Santiago, pag kasin manpaila sin am-in ay apostol.

---

* **15:3** Isaias 53:5-12. Ilaen abe sin 1 Corinto 11:23 ya Galacia 1:12. † **15:4** Salmo 16:8-10.

8 Din naodi ay nanpailaana et si sak-en ay kamanak liton ay bigla ay
naianak sin bakenan timpo.
9 Say kanak di tan sak-en di kababaan ay apostol sin aapostol. Adiak
maikari ay maibilang ay apostol, tan pinalpaligat ko din namati ay ipogaw
Diyos.
10 Ngem begew sin seg-ang na, nanbalinak ay kaman nina, et maila ay
waday nantongpalan di seg-ang na, tan ad-ad-ado kayman di nantongpalan
di oblak mo din iib-ak ay aapostol. Ngem adiak kayman inam-amag babaen
si bikas ko mo adi et babaen sin seg-ang ya badang Diyos en sak-en.
11 Ngem magay kaitkenana mo sak-en di nangaskasaba ono daida, tan
man-iso di ikaskasaba mi am-in, et siya di din pinatpati yo.

Din Kasin Natagoan Cristo Di Pangammoan Tako Ay Kasin Aben Tagoen Diyos Din Am-in Ay Natey

12 Mo say ikaskasaba mi ngarud ay kasin tinagon Diyos si Cristo, apay nga
kanan di odom en dakayo en maga di kasin katagoan di natey?
13 Mo tet-ewa ay adi kasin matago di natey, laydena ay kalien ay adi kasin
natago si Cristo.
14 Et mo adi kasin natago si Cristo, magay silbin di ikaskasaba mi ya maga
abey silbin di pammati yo.
15-16 Baken anggay nidi mo adi et maammoan abe ay etek di inbagbaga
mi ay maipanggep en Diyos, tan inpaneknek mi ay tinago na kasin si Cristo.
Ngem mo tet-ewa ay adi na kasin tagoen di natey, baken aben tet-ewa ay
tinago nas Cristo.
17 Et mo adi na tinago si Cristo, maga polos di silbin di pammati yo ya deda
di basbasol yo.
18 Et siya abe ay din namati en Cristo ay natenatey, adi da ngarud
naisalakan mo adi et nalitaw da.
19 Mo tet-ewa dana ya din namnamaen tako begew en Cristo et manpat-
ingga sin biyag takos nan daga et anggoy, maga di mas kaseseg-ang ay ipogaw
mo adi si datako.
20 Ngem din katet-ewa na et natago kasin si Cristo, et siya di din dadlon
takon pangammoan ay kasin aben tagoen Diyos din am-in ay natey.
21 Din gapo ay matey di ipogaw et begew sin inamag di esa ay ipogaw ed
idi, et iso na abe sin kasin katagoan di natey, tan begew sin inamag di esa abe
ay ipogaw.
22 Tan matey am-in di naipoli en Adan et siya abe ay matago kasin am-in di
naitatapi en Cristo.‡
23 Ngem mailasin dedan din kasin natagoan Cristo, tan nangon-onas sisya
ay natago kasin. Et mo si datako ay ipogaw na et asi tako pay dedan omonod
sin agew ay kasinan omalian.
24-25 Asi pag domateng din kaodian ay timpo ay pangabakan Cristo sin am-
in ay kaibaw na ay waday kalebbengan da ono panakabalin da ay manturay.
Tan masapol ay manturay si Cristo enggana ay abakena din am-in ay kaibaw
na, asi na ipolang en Diyos Ama din kalebbengana ay manturay.
26 Din kaodian ay maabak et din pese ay kateyan di ipogaw.
27 Ammo tako ay olay din kateyan di ipogaw et abakena, tan kanan din
naisolat ay kalin Diyos, “Am-iam-in ay wada et inpaituray Diyos en sisya.”§
Maawatan tako dedan ay adi maitapis Diyos ay manpaituray en Cristo, tan
sisya dedan di nangipaituray sin am-in en sisya.

---

‡ **15:22** Wada pay di maipanggep en da Adan en Cristo sin Roma 5:12-21. § **15:27** Salmo 8:6. Ilaen abe sin Hebreo 2:8-9.

28 Ngem mo makdeng ay maipaituray am-in en Cristo ay Anak Diyos,
asi pag manpaituray sisya en Diyos ta say si Diyos din kangangatoan ay
mangituray sin am-in ay wada.
29 Nemnemen tako kasin din kasin katagoan di natey. Mo baken tet-ewa ay
matago da kasin, apay ngata ay waday manpabonyag para sin natey? Sino
ngin di kanan da en silbi na?
30 Et mo si dakami pay, ay siya mo iposposta min biyag mi si kankanayon
mo maga tet-ewa di kasin katagoan di natey?
31 Aag-i, dadlon tet-ewa ay sangsangoek di pese si inag-agew. Din katet-
ewa nina et kaman din katet-ewan di ragsak ko begew sin naitatapian yo en
Cristo Jesus ay Apo tako.
32 Palalo di ligat ay nilaklak-am ko isnan ed Efeso begew sin nangonkontra
en sak-en ay kaman maangat ay animal. Sino ngata di ginanab ko sin sana ay
ligat mo maibasar anggoy sin pannemnem di ipogaw? Maga et abe. Isonga
mo tet-ewa koma ay adi kasin matago di natey, agpos et mo onodan tako din
apat di ipogaw ay kanana, “Mangan tako, man-inom tako, tan mo matey tako
si bigat, say gedeng na di.”*
33 Siliban yo ta adi kayo maiet-etekan, tan tet-ewa din kankanan di ipogaw
en, “Mo makikadkadwa ka sin lawa ay ipogaw, madadael din siged ay
ogalim.”
34 Masapol ngarud ay mainemneman kayo ta dokogan yo san basbasol yo.
Kanak di ta manbain kayo koma, tan wada en dakayo di adi polos mangin
ammo en Diyos.

Din Awak Di Ipogaw Ay Matago Kasin
(2 Cor. 5:1-5)

35 Tan mo wada et di mansalodsod ay mangwani, “Intoy iyat ngin di natey
ay matago kasin? Intoy ison di awak da?”
36 Din mangisalodsod isdi et kaman way kolkolang na. Nemnemena koma
din mapasamak sin bin-i. Tan mo man-esek kas bin-i, adi somimit mo adi
madonot agan-o.
37 Mo is-ek mo abe di pagey ono odom ay bin-i, adi ka is-ek din ginmagabay
ay mola mo adi et din bin-i et anggoy.
38 Tan sigod ay ninemnem Diyos din ison di mola ay somimit sin bin-i, et
ipagabay na di am-in ay kalasin di bin-i ta say wada di maibagay ay tobo ya
baklang di esa ya esa.
39 Olay abe din lamlames di matmatago isnan daga et baken man-iis-o, tan
nankinalasi di lamlames di ipogaw ya animal ya titit ya nigay.
40 Natken abe di itsuran di wada ed daya sin wada isnan daga, isonga baken
man-iiso di kinapintas da.
41 Olay din wada ed daya et nankinalasi di kinapintas da, tan din sey-ang
di agew et natken sin selag di bowan ay natken abe sin kimmin di talaw. Olay
din tatalaw et baken nan-iiso di kimkimmi da.
42 Siya abe ay natken di awak tako ed wani mo din awak di ipogaw ay
tagoen Diyos kasin, tan din awak tako ed wani et matey yan madonot, ngem
din awak di ipogaw ay tagoen Diyos kasin et adi katkatey.
43 Din awak di natey et lawa di kailaana ya maga abey kabaelana, ngem
din awak di matago kasin et mapmapteng ya mabikas.
44 Waday awak tako ed wani ay maibagay sin biyag isnan daga, et siya abe
ay waday awak di matago kasin ay maibagay sin biyag ed langit.

---

* **15:32** Isaias 22:13.

45 Maikompas na met laeng sin inpaisolat Diyos ay kanana, “Din damo ay
ipogaw ay si Adan et naidawtan si biyag,”† ngem wada abe din makwani
en Naodi ay Adan ay si Cristo, et sisya di mangidawdawat si biyag ay iwed
patingga na.
46 Ngem nemnemen tako ay din nangon-ona ay naidawat en datako et din
naipogawan ay awak tako, asi pag maiskat din nailangitan.
47 Din damo ay Adan et napo sin daga ay nay, tan naamag si tapok, ngem
din maikadwa ay Adan ay si Cristo et napo ed langit.
48-49 Isonga datako abe ay naidagaan et isoen tako ed wani din napo sin
daga, ngem sin tapin di agew, am-in tako ay naitatapi sin napo ed langit ay si
Cristo et isoen tako abes sisya.
50 Aag-ik, din laydek ay kalien et masapol ay mabaroan din awak tako, tan
adi mabalin ay maitapi dana ay awak tako ay matey sin panturturayan Diyos
ay kad-an di adi katkatey.
51 Dengngen yo na, tan siya na din planon Diyos para en datako ay adi
naipaammo ed idi: adi tako matey am-in, ngem bigla ay mabaliwan tako
52 ay kaman din sinkakimkim di mata. Mapasamak na sin kaodian ay agew
ay kadngean din tanggoyob Diyos. Tan mo madnge din bongog di tanggoyob
ay sana, tagoen Diyos kasin din natenatey et idawtanas daida si awak ay adi
katkatey dowana aben baliwan datako ay matmatago pay laeng.
53 Tan din awak tako ay nay ay nalaka ay matey ya madonot et masapol ay
mabaliwan si awak ay adi katkatey ya adi kadondonot.
54 Mo maamag di, siya di din katongpalan din inpaisolat Diyos ay kanana,
“Dadlon maabak ya mamaga di pese.”‡
55 Isonga mabalin ay kanan tako, “Ay siya mo omabak di pese? Ay siya mo
waday panakabalina en datako?”§
56 Tan din pangaan di pese sin panakabalina et din panbasbasolan tako,
ya din pangabak di basol en datako et din adi tako panongpalan sin linteg
Diyos.*
57 Ngem man-iyaman tako en Diyos, tan idawdawat na en datako din
panakabalin tako ay mangabak sin basol ya pese begew sin inamag Jesu
Cristo ay Apo tako.†
58 Isonga laydelaydek ay aag-i, ipapasnek yo ay mamati ay adi kayo
masangsangaw si baken kosto ay maam-amag ya mait-itdo. Man-gaget kayo
ay mansilbi en Apo Jesu Cristo, tan ammo yo ay din am-in ay amagen yo para
en sisya et waday silbi na.

16

Din Kaolnongan Di Maibadang Sin Mamati Ed Jerusalem (Roma 15:22-29; 1 Cor. 8:13–9:5)

1 Mo maipanggep sin kaolnongan di maibadang sin ipogaw Diyos ed
Jerusalem, mayat mo onodan yo din inbilin ko sin gimgimong ed Galacia.
2 Dinominggo ay man-idolin koma di esa ya esa si idawat na insigon sin
sapol na ta say masensen di pilak ay maidawat et adi yo masapol ay olnongen
mo emeyak issa.
3 Mo domatengak pay, asiak ipaw-it sin ipogaw ay talken yo ta iey da ed
Jerusalem. Wada abe di solsolat ay idawat ko en daida ay pangiam-ammoak
en daida sin mamati ed Jerusalem.
4 Ngem mo pay agpos ay emeyak sidi, olay makiey da en sak-en.

† **15:45** Genesis 2:7. ‡ **15:54** Isaias 25:8. § **15:55** Hosea 13:14. * **15:56** Ilaen abe sin Roma 5:12 ya 7:7-13. † **15:57** Ilaen abe sin Roma 8:1-4.

Din Planon Pablo
(2 Cor. 1:15-24)

5 Din nemnemek ed wani et mandanak ed Macedonia ta man-itdoak sidi,
asiak en pasyalen dakayo.
6 Mabaybayag ngin di pakiteteeak en dakayo, siguro enggana ay makdeng
di pinag-aandap, asi mabalin ay bomadang kayo sin panbiyahiak sin olay
intoy emeyak.
7 Isonga adiak emey issa ed wani, tan mo say iyat ko di, sinkaattikan anggoy
di mabalin ay panpasyalak en dakayo, et laydek ay mabayagak sin kad-an yo
mo ipalobos di Apo.
8 Ed wani pay, manteteeak isnan ed Efeso enggana ay domateng din fiesta
ay makwani en Pentecostes,
9 tan olay mo ad-adoy komonkontra, ad-ado abey wayak ay mangamag si
obla ay nabanol di pantongpalana.
10 Mo somawang si Timoteo issa, sangailien yo ay kosto, tan man-ob-obla
para en Apo Jesus ay kaman met laeng sak-en.
11 Ilaen yo ta maga di manglaslasoy en sisya mo adi et badangan yo ay kosto
sin komaanana ay mantaoli isna ta say siged di nemnem na en dakayo, tan
sedsed-ek sisya ya din kakadwa na ay aag-i tako.
12 Mo maipanggep abe sin agi tako ay si Apollos, inamag ko din kabaelak ay
mangawis koma en sisya ay makiey sin odom ay aag-i tako ay en mamasyal
en dakayo. Kanana en emey issa mo waday waya na, ngem sigaana ay emey
ed wani.

Din Kakdengan Di Solat

13 Siliban yo, ipapasnek yo ay mamati ya ilaen yo ta natoled kayo ya
napigsa di pammati yo.
14 Ipaila yo din layad yo sin iib-a yo sin am-in ay am-amagen yo.
15 Aag-ik, ammo yo ay da Estefanas ay sinpamilya di damo ay namati ed
Akaya, et manlogis di enggana ed wani, inpapati da ay nansilsilbi sin ipogaw
Diyos. Pangaasi yo ngarud
16 ta manpaituray kayo sin kaman dana ay ipogaw ya olay sino abe ay
nagaget ay makiobla para en Apo Jesus.
17 Peteg di layad ko sin inmalian da Estefanas en Fortunatus ya si Akaicus,
tan naksayan di iliw ko en dakayo begew en daida.
18 Pinapigsa dan nemnem ko ay kaman met laeng di iyat da en dakayo mo
somaa das sa. Sapay koma ta bigbigen yo di kaman dadi ay ipogaw.
19 Din gimgimong sin probinsiya ay Asia et pakpakomostaan das dakayo.
Siya abe en da Aquila en Priscilla ya din odom ay mamati ay makigimgimong
sin beey da. Layden da ay ipaammo en dakayo din dakdake ay layad da en
dakayo begew sin nakies-esaan yo am-in en Apo Jesus.
20 Am-in di aag-i takos na et pakomostaan das dakayo. Manpinakomosta
kayo abe ay mangipaila ay manlilinayad kayo.
21 Sak-en si Pablo ay nangisolat sin nay kakdengan di solat ay inpaisolat ko.
Komosta kayo.
22 Mo waday ipogaw ay magay layad na en Apo Jesu Cristo, sapay koma ta
dosaen Diyos sisya. Omali ka ay Apo!
23 Sapay koma ta seg-angan Apo Jesus si dakayo.
24 Sapay koma abe ta liknaen yo am-in din layad ko en dakayo begew sin
nakies-esaan tako en Cristo Jesus.

Din Maikadwa Ay Solat San Pablo Sin Taga-Corinto

Maipanggep Sin Solat Ay Nay

Sin Damo ay Solat Pablo sin Taga-Corinto, binagbagaanas daida maipanggep sin nan-iibawan da ya odom ay problima da. Pinasyal na abes daida (2 Corinto 2:1; 12:14; 13:1-2), ngem siyang na ay tineteweng da din inbagbaga na, isonga peteg ay nansaksakit di nemnem na sin nantaoliana ed Efeso. Pag en mankasaba ed Troas ya ed Macedonia. Sin sinmawangana ed Macedonia, inabat nas Tito ay napo ed Corinto, et peteg di ragsak na sin nanngeana ay nanbabawi da ya sinmiged di nemnem da en sisya (2 Corinto 7:5-7). Sin kad-ana ed Macedonia, insolat na din solat ay nay.

Tolo di napateg ay linaon din solat ay nay. Din omona et inbagan Pablo di nemnem na en daida ed Corinto ya din ragsak na sin nanbabawian da. Inpalawag na abe din kabibiyag ya it-itdon di aapostol sin nansilsilbian da en Cristo. Maikadwa, inbaga na ay man-olnong da koma si maibadang sin mamati ed Jerusalem. Maikatlo, inkalintegana din kalebbengana ay esa ay apostol, tan wada pay laeng di naitatapi sin gimong ed Corinto ay nanglaslasoy sin kinaapostol na dowan da aben kankanan en daida di tet-ewa ay apostol.

Din Linaona

Din panlogian di solat 1:1-11
Din nemnem Pablo sin gimong ed Corinto ya din kabibiyag na ya it-itdo na ay esa ay apostol 1:12–7:16
Din maibadang sin mamati ed Jerusalem 8:1–9:15
Din nangikalintegan Pablo sin kalebbengana ay esa ay apostol 10:1–13:10
Din kakdengan di solat 13:11-14

Din Panlogian Di Solat

1 Sak-en si Pablo ay apostol en Cristo Jesus ay maibasar sin layden Diyos.
Din gait kos na et din agi tako ay si Timoteo.
Naey di solat mi en dakayo
ay ipogaw en Diyos ed Corinto ya pati am-in di ipogaw na sin probinsiya ay
Akaya.
2 Sapay koma ta wada en dakayo di seg-ang ya talna ay mapmapo en Diyos
ay Ama tako ya si Apo Jesu Cristo.

Din Mamadangan Diyos En Datako Sin Ligat Tako

3 Dayawen takos Diyos ay din Diyos ya Aman Jesu Cristo ay Apo tako,
tan sisya din managseg-ang ay Ama tako ay napoan di am-in ay badang ya
liwliwa.
4 Liwliwaenas datako sin am-in ay ligat tako ta say maammoan tako abe ay
mangliwliwa sin iib-a tako mo waday kompormi ay ligat da ya maibadang
tako en daida din badang Diyos met laeng en datako.
5 Tan din kaad-adon di mapalpaligatan tako ay kaman din ligat Cristo et
siya met laeng din kadakdaken di ibadang Diyos en datako begew sin nakies-
esaan tako en Cristo.
6 Isonga din ligat ay laklak-amen mi et maiturong sin pomigsaan di
nemnem yo ya kaisalakanan yo, ya din laklak-amen mi abe ay liwliwa et
maiturong sin pangammoan mi ay mangliwliwa en dakayo sin ligat tako ta
say mabalin ay an-anosan yo.

7 Isonga dakdake di namnama mi en dakayo, tan ammo mi ay mo
makilaklak-am kayo sin ligat mi, makilaklak-am kayo abe sin mamadbadan-
gan Diyos en dakami.
8 Dakayo ay aag-i, layden mi ay ammoan yo din nalabes ay ligat ay
pinadpadas mi sin probinsiya ay Asia. Palalo ay nadagsenan kami sin ligat
ay sana enggana ay adi kami makaitoled ya enggay magay namnama mi ay
matago.
9 Din katet-ewa na et kanan mi en enggay dinmateng din kateyan mi. Ngem
napasamak di ta baken din awak mi di pantalkan mi, mo adi et si Diyos ay
makabael ay manago si matey.
10 Et tet-ewa ay insalakanas dakami sin kaeegyat ay ligat mi, et
omisalakan to. Sisya di kanayon ay pannamnamaan mi ay mangitoltoloy ay
mangisalakan en dakami,
11 dalo et mo bomadang kayo si kararag yo. Et mo say iyat yo di, songbatan
Diyos din ad-ado ay kararag yo ya bindisyonanas dakami, et ad-ado di man-
iyaman en sisya.

Din Gapo Ay Binaliwan Pablo Din Plano Na (1 Cor. 16:5-9)

12 Manragsak kami ay mangwani en maga polos di ammo mi si inamag mi
ay nan-et-etek sin iib-a mi ay ipogaw, namnamed en dakayo. Tan inturturong
Diyos dakami ta naimposoan di am-in ay inam-amag mi ya inbagbaga mi,
isonga adi maipoon din ogali mi ay nay si naipogawan ay sirib mo adi et din
seg-ang Diyos.
13-14 Din insolsolat mi abe en dakayo et baken nalilingban di olog na mo adi
et nalaka ay mabasa ya maawatan. Ammok ay adi yo pay laeng maawatan ay
kosto di nemnem ya ogali mi, ngem sapay koma ta mataptapian di maawatan
yo ta say din ragsak yo en dakami et komaman din ragsak mi en dakayo sin
agew ay kasin omalian Jesu Cristo.
15 Gapo ta magay dowadowak ay maragsakan kayo en dakami, ninemnem
ko ay mamin dowaak koma ay en mamasyal en dakayo ta say mamin dowa
abe ay mabindisyonan kayo.
16 Din nay sigod ay planok et maspadak koma sin kad-an yo sin emeyak
ed Macedonia, asiak kasin pasyalen dakayo sin pantaoliak ta say bomadang
kayo sin panbiyahiak ed Judea.
17 Gapo ta adi natongpal din planok ay nay, kanan yo ngin en nalaka ay
mabalibaliwan nemnem ko, ngem adi. Adiak aben manpaplano ay kaman
din nailobongan ay ipogaw ay mangwani en “Aw,” kambaw din wadas tet-
ewa ay nemnem na et “Baken.”
18 Tan din ibagbaga mi en dakayo et dadlon tet-ewa ay kaman din katet-
ewan di kankanan Diyos.
19 Tan din Anak Diyos ay si Jesu Cristo ay inkaskasaba mi en da Silas
ya si Timoteo en dakayo et adi na balibaliwan di nemnem na mo adi et
tongtongpalena ay kosto din am-in ay ibagbaga na.
20 Et sisya din katongpalan di am-in ay inkarin Diyos, isonga begew en
sisya, awen tako ay tet-ewa din karkarin Diyos sin pangpangwanian tako en
“Amen,” et say kaidaydayawana.
21 Din Diyos ay nay di mangipapapigsa sin pammati tako en Cristo ya pinili
nas datako ay mansilbi en sisya.
22 Indawat na abe en datako din Ispirito Santo ay kaman malka ono
sinyal ay ipogaw nas datako, et din panteteana en datako di dadlon takon
pangammoan ay tongpalena din am-in ay inkari na en datako.

23 Ibagak ed wani din gapo ay adiak inmey issa ay mamasyal en dakayo.
Adiak inmey ta say waday waya yo ay mangibabawi sin basbasol yo ta adiak
masapol ay dosaen dakayo. Manbayosak ta domosa si Diyos mo baken tet-
ewa nan inbagak.
24 Ngem adiak layden ay kanan isna ay dakami di makaammo sin pammati
yo, tan enggay napigsa kayman di pammati yo. Layden mi anggoy ay
mamadang en dakayo ta say maragsakan kayo ay kosto.

2

1 Ninemnem ko ngarud ay adiak kasin pasyalen dakayo mo kaman din
nangon-ona ay namasyalak issa ay nansakitan di nemnem yo.
2 Tan sino aya di omiparagsak mo baken dakayo? Et intoy iyat yo aya ay
omiparagsak mo enggay nansakitek di nemnem yo?
3 Siya di din gapo ay nansolatak en dakayo ed idi imbis ay pasyalek komas
dakayo ay dagos, ta say mo emeyak issa, adi mansakit di nemnem ko begew
en dakayo ay mangiparagsak koma en sak-en. Tan magay dowadowak ay mo
manragsakak, say panragragsakan yo abe.
4 Isonga sin nansolatak en dakayo, peteg kayman ay nadadagsenanak ya
nanlolowa din matak begew sin palalo ay sakit di nemnem ko. Ngem laydek
ay ammoan yo ay adiak nansolat ta say pansakitek di nemnem yo mo adi et
ta ipailak din dakdake ay layad ko en dakayo.

Masapol Ay Mapakawan Din Nakabasol

5 Mo maipanggep sin nanbasol issa ay nansaksakitan di nemnem yo, baken
sak-en anggoy di nanbasolana mo adi dakayo, ngem baken dakayo am-in.
Kanak en baken dakayo am-in, tan adiak layden ay padagsenen di basol na.
6 Omanay din nanosaan di kaad-adoan en dakayo en sisya.
7 Din iyat yo koma ed wani et pakawanen yos sisya ya papigsaen yo
di nemnem na ta say adi mataptapian din sakit di nemnem na et say
kaabakana.
8 Isonga pangaasi yo ta ipaila yo kasin din layad yo en sisya.
9 Din esa ay gapo ay nansolatak en dakayo ed idi et ta padasek mo
managtongpal kayo.
10 Ngem ed wani, inammoak ay tinongpal yo din inbagak, isonga mo
pakawanen yos sisya, pakawanek abe. Din katet-ewa na et enggay
pinakawan ko sin pangiilaan Cristo para sin pansigdan yo, dalo et mo wada
tet-ewa di masapol ay pakawanek.
11 Inamag ko di ta say adi ietekan ya abaken Satanas si datako, tan dadlon
takon ammo din lawa ay panggep na.

Din Nandanagan Pablo Ed Troas

12 May, sin sinmawangak ed Troas ay mangikasaba sin siged ay damag ay
maipanggep en Cristo, mayat baw di gondaway ko ay indawat Apo en sak-en
ay mangiyat sidi.
13 Ngem gapo ta magas Tito ay mangabat koma en sak-en, peteg ay
nadandanaganak, isonga nanpakadaak sin aag-i takos di ta ikanayon ko ay
emey ed Macedonia.

Din Pantongpalan Di Oblan Da Pablo

14 Ngem dakdake pay dedan di iyaman ko en Diyos, tan begew sin nakies-
esaan mi en Cristo, kankanayon ay ipangpango nas dakami sin pangiilaan di

kaipoipogaw ay kaman kamin balod ay inabak Cristo.* Os-osalenas dakami
ay mangipaammo sin ipogaw sin kailiili si maipanggep en Cristo ay siya din
maiarig si nabanglo ay insinso.
15 Tan din pangikaskasabaan mi si maipanggep en Cristo et kaman na-
banglo ay insinso ay kapkapnekan Diyos ay songsongsongen di am-in ay
manmannge, mamati ya adi mamati.
16 Mo din ipogaw ay maisalsalakan et nabanglo di kasongsongana en
daida, tan maiturong sin biyag da ay iwed patingga na ay idawat Cristo.
Ngem mo din malitlitaw, man-agob en daida ay kaman din agob di natey,
tan din adi da mamatian et maiturong sin dosa da ay eng-enggana. Palalo ay
napateg din obla mi ay nay. Sino aya di makabael ay mangamag?
17 Ngem kabaelan mi kayman, tan inbaan Diyos dakami ya naimposoan
din am-in ay ibagbaga mi sin pangiilaana begew sin nakies-esaan mi en
Cristo. Baken kamin kaman din ad-ado ay mangit-itdo sin kalin Diyos ta say
bomaknang da.

3

Din Kabaelan Da Pablo Et Napo En Diyos

1 Kanan yo siguro en nay ay it-it-ek mi kasin din awak mi, ngem ay siya mo
masapol mi ay mangiyat sidi? Ay siya mo masapol mi di solat ay mangiam-
ammo sin awak mi en dakayo? Ay masapol abe ay waday ipasolat mi en
dakayo ta ipaila mis ipogaw sin odom ay il-ili ay em-emeyan mi? Siya iman
di di am-amagen di odom, ngem adi mi kasapolan.
2 Tan dakayo ay mismo di maiarig si solat ay kaipailaan di obla mi. Enggay
wada sin nemnem mi din laonen di solat ay sana, et nalaka abe ay basaen di
olay sino ay ipogaw ay mangammo en dakayo.
3 Maiila sin kabibiyag yo ay si Cristo di nangisolat babaen en dakami,
ngem baken tinta di naisolat mo adi din Ispiriton di matmatago ay Diyos.
Baken aben nadampilak ay bato ay kaman din naigolitan di linteg Moses di
nangisolatana, mo adi et sin nemnem yo.
4 Dadlon min patien ay tet-ewa dana, tan si Diyos di pantalkan mi ay
bomadbadang babaen en Cristo.
5 Ammo mi kayman ay maga di kabaelan mi mo bokbokod mi, tan din
kabaelan mi et mapmapo en Diyos.
6 Tan sisya di nanganay sin kabaelan mi ay mangit-itdo si maipanggep sin
baro ay intolag na sin kaipoipogaw. Din baro ay tolag ay nay et baken kaman
din naisolat ay linteg Moses, mo adi et maibasar sin oblan di Ispiriton Diyos.
Tan din pantongpalan din naisolat ay linteg et dosa ay iwed patingga na,
ngem din Ispiriton Diyos pay et idawdawat na di biyag ay iwed patingga na.

Din Nanlasinan Di Baro Ay Tolag Ay Init-itdon Da Pablo (Heb. 8:1-13)

7 Nemnemen tako din nangipailaan Diyos sin panakabalina sin nangidaw-
tana sin linteg na en Moses. Tan palalo ay nankonkoniniing di ropan Moses
sin nangidatngana sin linteg ay sana ay naigolit si bato sin Israelita. Olay
mo komapkapoy di koniniing di ropa na, nasili da pay dedan, et adi da
makaisin-eng en sisya.* Mo kaman nidi din panakabalin ay inpailan Diyos
sin nangidawtana sin linteg ay mantongpal sin dosa ay iwed patingga na,

* **2:14** Din pangarig ay nay et maibasar sin ogalin di Romano ed idi. Mo inabak dan kaibaw da, din nangabak ay ap-apon di soldado et inpango na din sosoldado ay inabak na sin kalsadan di ili ta boyaen di kaipoipogaw. Gapo ta si Pablo di esa ay nangonkontra en Cristo ed idi, ibilang na di awak na ay esa ay balod ay inabak Cristo. * **3:7** Exodo 34:29.

8 adi pay namnamed ay maila din kinadiyos na ya panakabalina sin
pangidawdawtana sin Ispirito na begew din siged ay damag ay ikaskasaba
mi.
9 Tan mo naila din koniniing di Diyos sin nangidawtana sin linteg ay
mangeddeng sin kaipoipogaw, namnamed ay maila din kinadiyos na begew
sin plano na ay mapalinteg di ipogaw.
10 Din katet-ewa na et kaman enggay namaga din kinangaton di linteg mo
is-o tako sin kinangaton di planon Diyos ay naiskat ed wani.
11 Tan mo waday kinangaton di nasokatan, nangatngato pay din naiskat ay
komakaman si eng-enggana.
12 Gapo ta say namnamaen mi di, natoled kami ay mangipalawag sin it-itdo
mi ay maga di linglingban mi.
13 Baken kamin kaman si Moses ay nilingbana din ropa na ta say adi ilaen
din Israelita sin komapkapoyan di koniniing na.†
14 Ngem kinmenteg di nemnem da et adi da inawatan din olog di na-
pasamak en Moses. Tan olay ed wani, kaman nalilingban di nemnem di Judio
mo basaen da din Daan ay Tolag, tan adi da maawatan din kosto ay olog na.
Et adi makaan din naililingeb enggana ay maitapi da en Cristo.
15 Aw, tet-ewa sa, tan olay ed wani, mo mabasa din insolat Moses, kaman
waday sokdong ay mangililingeb sin nemnem da.
16 Ngem mo waday mansagong en Apo, makaan din manglilingeb ay sana.‡
17 Din Apo ay inbagak isna et din Ispiriton di Apo, et olay sino ay pantetean
din Ispiriton di Apo et waday wayawaya na.
18 Isonga datako am-in ay mamati, et baken takon kaman si Moses ay
nalilingban di ropa na, mo adi et ipappaila tako ay kosto ay kaman ispiko
din kinadiyos en Apo Jesus dowan tako aben mabalbaliwan si kankanayon
ay somigsiged enggana ay komaman tako en sisya. Din mangitongtongpal
isna en datako et din Apo met laeng ay din Ispirito Santo.

4

Ipalawlawag Da Pablo Din Siged Ay Damag Ta Masilawan Di Wada Sin Mabolinget

1 Isonga gapo ta intalek Diyos en dakami din sigesiged ay obla ay nay begew
sin seg-ang na, adi kami madisdismaya.
2 Dinokogan mi din am-in ay am-amagen di ipogaw ay naitatabon ya
kababain ya maga di siksikapan mi. Adi mi aben soksokatan din kalin Diyos
mo adi et ipalawlawag mi ay kosto din tet-ewa. Am-amagen mi dana sin
pangiilaan Diyos ta say pangammoan di olay sino ay ipogaw ay siged di ogali
mi.
3 Tet-ewa kayman ay nalilibooan di nemnem di odom ta adi da maawatan
din siged ay damag ay ikaskasaba mi, ngem daida di madosa ay eng-enggana
4 ay adi mamati. Tan si Satanas ay diyos di lawa ay ipogaw isnan lobong et
ginodab na di nemnem da ta adi da ilaen din silaw ay mapmapo sin siged ay
damag ay mangibagbaga sin kinadiyos en Cristo. Tan si Cristo din kostokosto
ay kaipailaan di Diyos,
5 et sisya di ikaskasaba mi ay baken din awak mi. Din ibagbaga mi et si Jesu
Cristo di Apo ya dakami di mansilsilbi en dakayo begew en sisya.
6 Tan si Diyos di nangibilin ay "Awni et pomat-a"* ta say waday mansilsilaw
sin mabolinget. Et sisya met laeng di naninggaw sin nemnem mi ta ipaila na
babaen en dakami din kinadiyos na ay maila sin ropan Cristo.

† **3:13** Exodo 34:33. ‡ **3:16** Exodo 34:34. * **4:6** Genesis 1:3.

Intalek Diyos Nan Nabanol Ay Maitdo Sin Owat Ipogaw

7 Ngem mo dakami pay, maiarig kami sin banga ay magay banol na ay
naigtoan di nankababanol ay gameng, tan intalek Diyos din siged ay damag
ay nankababanol en dakami ay owat ipogaw. Inamag na di ta say maila ay
din panakabalina ay magay kaiisoana et baken napo en dakami mo adi et en
sisya.
8 Kankanayon ay maip-ipit kami ngem adi kami maab-abak. Namin ado
ay magay ammo mis pamosposan mi, ngem namnamaen mi ay ipaammon
Diyos din kosto ay amagen mi.
9 Palpaligaten di ipogaw si dakami, ngem adi tomaytaynan si Diyos. Mo
mamingsan, nganngani ay pomse da, ngem matmatago kami pay laeng.
10-11 Olay intoy em-emeyan mi, kankanayon ay sangsangoen mi di pese ay
kaman si Jesus begew sin naitatapian mi en sisya ta say maila sin matey ay
awak mi din biyag ay idawdawat na.
12 Isonga tet-ewa ay sangsangoen mi di pese, ngem din pantongpalana et
gon-oden yo di biyag ay iwed patingga na.
13 Wada di naisolat sin kalin Diyos ay kanana, “Namatiak en Diyos, isonga
waday inbagak.”† Kaman nidi met laeng di pammati mi, tan olay mo
mapalpaligatan kami, ibagbaga mi pay dedan di patpatien mi.
14 Tan ammo mi ay si Diyos ay nanago kasin en Apo Jesus et tagoena abes
dakami begew sin nakies-esaan mi en sisya. Iso na en dakayo ta say alaenas
datako am-in ay mamati ta maitapi tako en sisya sin kad-ana.
15 An-anosan mi am-in dana ay ligat, tan layden mi ay mantongpal sin pan-
sigdan yo ta say maad-ado di ipogaw ay makilak-am sin seg-ang Diyos. Tan
mo maad-ado da, maad-ado abe di man-iyaman en Diyos et say kadayawana.
16 Isonga adi kami madisdismaya, tan olay mo komapkapoy di awak tako,
inag-agew ay pomigpigsa din biyag ay wada en datako ay adi katkatey.
17 Tan din ligat ay laklak-amen tako et adi mabayag ya kaman magay
dagsena mo mais-o sin gon-oden tako sin tapin di agew. Tan din panton-
palan di ligat ay nay et din sigesiged ay biyag ed langit ay magay patingga na
ya magay kaiisoana.
18 Isonga din nemnemnemen tako et baken din maila tako isnan daga mo
adi et din daan takon maila ay wada ed langit, tan din maila isnan daga et
waday patingga da, ngem din adi maila et magay patingga da.

5

Din Baro Ay Awak Ay Namnamaen Di Mamati
(1 Cor. 15:35-58; Flp. 1:19-26)

1 Tan ammo tako ay mo matopi din tolda ay pan-iyanan tako isnan daga,
laydena ay kalien, din awak tako, sokatan Diyos si kosto ay beey tako ed
langit ay komakaman si eng-enggana ay adi amagen di ipogaw.
2 Ed wani kayman, kaman takon manbaybayeweng begew sin peteg ay
layad tako ay maiskat din baro ay awak tako
3 ta say wada ay dagos di ibadon di ab-abiik tako ta adi malalabosan mo
taynan tako din sigod ay awak tako.
4 Tet-ewa adi ay nadadagsenan tako isnan daga, isonga kaman takon
manbaybayeweng, ngem adiak kankanan en layden tako ay taynan din sigod
ay awak tako ay matey, mo adi et layden tako ay maiskat din baro ay awak
ay adi katkatey.

† **4:13** Salmo 116:10.

5 Si Diyos di nangisagana en datako ay mangon-od sina babaen sin Ispirito
na ay indawat na en datako. Et din Ispirito na di dadlon takon pangammoan
ay tongpalena din am-in ay inkari na.
6 Isonga napigsa di nemnem mi si owaoway. Ammo mi kayman ay mo
wada kami isnan daga, maga kami pay laeng sin kad-an di Apo,
7 tan din biyag mis nan daga et maibasar sin pammati, baken din maila.
8 Ngem napigsa pay dedan di nemnem mi. Agpos et mo taynan mi nan
awak mi isnan daga ta say en kami makitetee en Apo,
9 ngem olay mo wada kamis nan daga ono sin kad-ana ed langit, din
kapapatgan ay panggep mi et ta malaylaydan sisya en dakami.
10 Tan masapol ay sangoen tako am-in si Cristo ta okomenas datako ta say
magon-gonaan di esa ya esa ay maibasar sin inam-amag na sin kawada nas
nan daga, mo siged ono lawa.

Din Oblan Da Pablo Et Din Pangaw-awisan Das Ipogaw Ta Manbalin Das Gayyem En Diyos

(Roma 5:9-11; Col. 1:19-22)

11 Gapo ta ammo mi ay emegyat en Apo Jesus, isonga kankanayon ay
aw-awisen mi din ipogaw ay mamati sin ibagbaga mi. Ammon Diyos ay
naimposoan di panggep mi, et sapay koma ta ammo yo abe.
12 Baken min panggep ay it-it-ek di awak mi sin inbaga mi ay nay. Layden
mi anggoy ay waday pangit-ek yo en dakami ta say waday iyat yo ay
manongbat sin ipogaw issa ay mamatpateg sin kasasaad di ipogaw ay baken
din wada sin nemnem na.
13 Mo kaspangarigan waday mangwani en naboge kami, olay, tan para en
Diyos din am-in ay am-amagen mi. Et mo kanan di odom en kostokosto di
nemnem mi, ammo yo met dedan ay para en dakayo di obla mi.
14 Tan din layad Cristo di mangiturturong en dakami sin am-in ay am-
amagen mi, tan magay dowadowa mi ay mo natey di esa ay ipogaw ay si
Cristo para sin am-in, maibilang ay natey am-in di ipogaw.
15 Natey sisya para sin am-in ta datako ay matmatago et baken koma din
laylayden tako di on-onodan tako mo adi et din laylayden Cristo ay natey ya
natago kasin para en datako.
16 Isonga ed wani, adi kami bigbigen di olay sino ay ipogaw ay maibasar
sin kasasaad na isnan daga. Kaman nidi kayman di namigbigan mi en Cristo
ed idi, ngem nabaliwan di pannemnem mi en sisya ed wani.
17 Tan olay sino ay nakies-esa en Cristo et nanbalinen Diyos si baro ay
ipogaw. Din sigod ay nemnem na et nanpatingga, tan nasokatan si baro.
18 Si Diyos et anggoy di nangamag isna, tan kinaana din nanasalin en
datako en sisya babaen en Cristo ya intalek na en dakami din obla mi ay
mangaw-awis si ipogaw ta manbalin das gagayyem na.
19 Din ibagbaga mi et kinaan Diyos din nanasalin sin kaipoipogaw en sisya
babaen sin nateyan Cristo sin krus, adi na ibilbilang din basbasol da. Siya na
di intalek Diyos en dakami ay mait-itdo.
20 Isonga dakami di panakaawak en Cristo, et kaman si Diyos ay mismo
di mangaw-awis sin kaipoipogaw babaen sin ibagbaga mi. Man-ad-adawag
kami ngarud ay mangmangwani, “Pangaasi yo ta itay-on yo ay panbalinen
Diyos dakayo si gagayyem na.”
21 Tan siya na di inamag Diyos para en datako. Inbilang na ay si Cristo di
akin basol sin basbasol tako, olay mo maga polos di basol na, ta say ibilang
na abe ay wada en datako din kinalinteg na begew sin nakies-esaan tako en
Cristo.

6

1 Isonga gapo ta makiob-obla kami en Diyos, bagbagaan mis dakayo ta din
seg-ang Diyos ay inawat yo et waday kosto ay pantongpalana sin biyag yo.
2 Tan waday inpaisolat Diyos ay kanana,
“Dinngek din kararag mo sin timpo ay ninemnem ko ay maneg-ang en
sik-a, ya binadangak sik-a sin dinmatngan di kosto ay agew ay
pangisalakanak en sik-a.”*
Nemnemen yo ngarud na. Ed wani di kosto ay timpo ay pangawatan yo sin
seg-ang Diyos. Ed wani di kosto ay agew ay maisalakanan yo.

Din Naligat Ay Biyag Da Pablo

3 Siliban mi ta maga di am-amagen mi si kasnitan ono bomasolan di iib-a
mi ay ipogaw ta say maga di manglaslasoy sin obla mi ay nay.
4 Sin am-in ay am-amagen mi, ipappaila mi ay si Diyos di pansilsilbian
mi begew sin pangan-anosan mi sin am-in ay danag ya ligat ya kaeegyat ay
mapaspasamak en dakami.
5 Da naey di odom ay ligat ay nilaklak-am mi. Namin piga ay nasopsoplit
kami ya naibalbalod kami ya nagolgolo kami! Nan-ob-obla kami enggana ay
nabbanabbay kami, ya inan-anosan mi abe di dagaang ya poyat.
6 Mail-ila abe ay si Diyos di pansilsilbian mi begew sin nalinis ay ogali mi,
din pangammoan mi en Diyos, ya din anos ya seg-ang mi sin iib-a mi. Mail-ila
abe begew sin kabaelan mi ay idawdawat din Ispirito Santo, din naimposoan
ay layad mi,
7 din pangit-itdoan mi sin tet-ewa, ya din panakabalin Diyos ay ipappaila
na babaen en dakami. Wada abe di kinalinteg mi ay idawdawat Diyos ay
maiarig si kampilan ya kasay mi.
8 Din pansilsilbian mi en Diyos et waday mangipatpateg ya manglaslasoy
en dakami, waday omit-it-ek ya waday mangipalawlawa en dakami. Waday
mangmangwani ay makaetek kami, ngem tet-ewa met di ibagbaga mi.
9 Kankanan di odom en magay kaibilangan mi, ngem mandindinamag met
di ngadan mi. Kaman kamin matmatey sin pangilan di odom, ngem nay
ay matmatago kami pay laeng. Sinopsoplit aben Diyos dakami, ngem adi
pinompomse.
10 Wada di pansaksakitan di nemnem mi, ngem komakaman pay dedan di
ragsak mi. Nabibiteg kami pay, ngem ad-ado di pabakbaknangen mi. Maga
abe di sanikwa mi isnan daga, ngem oka mi pay dedan di am-in.
11 Ay aag-ik ay taga-Corinto, maga di wadas nemnem ko si adiak inbaga en
dakayo. Dakdake adi di layad ko en dakayo.
12 Baken met dakami di mangiimot sin layad mi mo adi et dakayo.
13 Isonga dakayo ay ibilang ko ay anak ko, pangaasi yo ta sobalitan yo din
dakdake ay layad mi en dakayo.

Adi Koma Makiasawa Ono Makisosyo Di Mamati Sin Adi Mamati

14 Adi kayo makias-asawa ono makisossosyo sin adi mamati tan adi kayo
mankakompasan. Ay mabalin aya ay man-oolnos di nalinteg ya nakillo ay
ipogaw? Ay siya mo mabalin ay mankakadwa di pat-a ya bolinget?
15 Maga polos di pan-es-esaan di nemnem da Cristo en Satanas, isonga
maga abe di pankokompasan di mamati ya adi mamati.
16 Ay maibagay aya mo maitapi di sinan didiyos sin timplon Diyos? Aga, et
siya abe en datako, tan datako din timplo ay panbebbeeyan di matmatago ay
Diyos. Tan kanan Diyos,

---

* **6:2** Isaias 49:8.

“Manbeeyak en daida ya kadkadwaek daida. Sak-en di bigbigen da ay Diyos
da ya daida di ipogaw ko.”†
17 Isonga kanan aben Diyos,
“Taynan yos daida ta maikakasin kayo en daida. Adi yo aben sagsag-enen di
kadodogis ta say awatek dakayo.‡
18 Tan mo say iyat yo di, maibilangak ay Ama yo ya maibilang kayo ay anak
ko.” Siya dadi din kanan din manakabalin ay Diyos.§

7

1 Patpatgek ay gagayyem, gapo ta inkarin Diyos dana en datako, dokogan
tako koma di am-in ay mangipakadodogis sin awak ya nemnem tako et
ipakat tako ay mangon-onod si dadlon nasantoan ay kabibiyag begew sin
pangipatpatgan tako en Diyos.

Din Pinmigsaan Di Nemnem Pablo Begew Sin Inbagan Tito

2 Pangaasi yo ta ipaila yo din layad yo en dakami, tan magay inamag mis
lawa en dakayo, maga abe di natnatken ay initdo mi ono lawa ay ogali ay
inpaila mi ay nasangawan yo, ya maga abe di sinowitik mi.
3 Adiak pabasbasolen si dakayo begew sin inbagak ay nay, tan tet-ewa din
enggay inbagak ay laydelayden mis dakayo. Isonga olay sino di mapasamak
en datako sin matatagoan tako ya olay abe mo matey tako, adi makmaksayan
nan layad mi en dakayo.
4 Peteg ay taltalkek ya it-it-ek kos dakayo. Olay mo palalo ay mapalpali-
gatan kami, pinmigsa di nemnem mi sin inmalian Tito ya peteg di ragsak mi
begew sin inbaga na.
5 Tan olay sin sinmawangan mi ed Macedonia, magay nan-ib-ibbayan di
nemnem ya awak mi begew sin kaad-adon di ligat ay nilaklak-am mi. Tan
wada da di nangonkontra en dakami ya wada abe di nandandanagan mi.
6 Ngem si Diyos ay mangipapigsa si nemnem di nadismaya ay ipogaw et
inpapigsa na di nemnem mi begew sin inmalian Tito.
7 Et baken anggoy din inmaliana di nangipapigsa sin nemnem mi mo adi et
olay pay din inpadamag na ay maipanggep sin nangiparagsakan yo en sisya.
Tan kanana en laydelayden yo kano ay mangila en sak-en ya peteg kano di
babawi yo sin lawa ay inamag yo ed idi. Kanana abe en enggay kano ay
silalayad kayo ay mangisakit ya mangikalintegan en sak-en, isonga nasepsep
ay naragsakanak.
8 Tan olay mo nasakitan di nemnem yo begew sin doy ay solat ko en
dakayo, magay babawik ed wani ay insolat ko di. Nanbabawiak kayman
sin nangammoak ay nasakitan kayo, olay mo sinkaattikan anggoy di sakit
di nemnem yo.
9 Ngem ed wani nay et ay maragragsakanak, baken gapo ta nansakitek
di nemnem yo mo adi et gapo ta nantongpal din sakit di nemnem yo sin
nanbabawian yo. Din sana ay sakit di nemnem yo et naibasar met laeng sin
layden Diyos ta say adi masakitan din pammati yo.
10 Tan din sakit di nemnem ay panlaydan Diyos et mantongpal sin pan-
gibabawian di ipogaw sin basbasol na ta say maisalakan sisya. Maga di
manbabawi manbegew sidi. Ngem din nailobongan ay sakit di nemnem et
mantongpal sin dosa ay eng-enggana.
11 Nemnemen yo din siged ay inamag Diyos begew sin sakit di nemnem
yo ay sana. Tan ed wani man-gaget kayo ay mangipaila ay kosto di inyat yo.

---

† **6:16** Levitico 26:11-12. Ilaen abe sin Naipaammo 21:3. ‡ **6:17** Isaias 52:11. § **6:18** Isaias 43:6; Jeremias 31:9.

Nanbonget kayo begew sin nababainan yo ya inmegyat kayo tan mo madosa kayo. Laylayden yo ay somiged kasin di pankakadwaan tako. Silalayad kayo abe ay nanosa ay kosto sin nakabasol. Begew sin am-in dana ay inamag yo, inpaila yo ay enggay maga di maipabasol en dakayo sin napasamak ay doy.
12 Et baken anggoy din nakabasol ono din nanbasolana di gapo ay nansolatak, mo adi et nansolatak ta say maipalawag en dakayo sin pangiilaan Diyos ay tet-ewa ay laylayden yo ya isaksakit yos dakami.
13 Isonga pinmigsa di nemnem mi tan maila mi ay natongpal dadi.
Ngem baken anggoy dadi si nanragsakan mi mo adi et namnamed ay naragragsakan kami sin nangilaan mi sin ragsak Tito, tan enggay tinmalna ay kosto di nemnem na begew en dakayo am-in.
14 Tan ed idi init-it-ek mis dakayo en sisya, et laton ay adiak napabainan begew sin inbagak. Tan nay ay napaneknekan ay tet-ewa din nangit-it-ekan mi en dakayo en sisya ay kaman met laeng din katet-ewan di am-in ay inbagbaga mi en dakayo.
15 Isonga masepsep ay laylayden Tito si dakayo ed wani, tan nemnemnemena ay malaylaydan kayo ay namati sin am-in ay inbaga na ya dadlon yo aben pinatpateg sisya sin sinmawangana issa.
16 Et peteg abe di ragsak ko, tan ammok ay mabalin ay talkek dakayo si kosto.

8

Din Gapo Ay Maga Koma Di Imotan Di Taga-Corinto Ay Bomadang Da Sin Makasapol

1 Aag-i, layden mi ay ammoan yo din siged ay nantongpalan di seg-ang Diyos sin gimgimong ed Macedonia.
2 Tan olay mo palalo ay napalpaligatan da ya palalo abe ay nabiteg da, adado di indawat da ay badang sin iib-a da ay mamati begew sin peteg ay ragsak da.
3 Mabalin ay paneknekak ay din indawat da et baken owat maibasar sin kabaelan da ay idawat mo adi et nasurok mo din kabaelan da. Et daida din akin nemnem ay nangidawat.
4 Din katet-ewa na et nanpakpakaasi da en dakami ta maidawtan das gondaway ay makibadang sin ipogaw en Diyos ed Jerusalem.
5 Din inyat da et sinurokan da din namnamaen mi, tan adi da indawat anggoy di pilak da, mo adi et nangon-onaen da ay nangitalek sin biyag da en Diyos ya pag en dakami, tan ammo da ay say layden Diyos ay amagen da.
6 Ngarud, gapo ta si Tito di nangipailogi ed idi ay man-olnong kayo si idawat yo, inawis mis sisya ay mantaoli issa ta badanganas dakayo ay mangikdeng sin inlogi yo ay sana ay kaipailaan di seg-ang yo.
7 Enggay kayman nabaknang kayos pammati. Nabaknang kayo abes pangam-ammoan yo en Diyos ya din kabaelan yo ay man-it-itdo. Nagaget kayo pay ay mansilsilbi en Diyos ya dakdake abe di layad yo en dakami. Ay adi mabalin aya ay ipaila yo ay nabaknang kayo abes seg-ang sin iib-a yo ta say badangan yos daida?
8 Baken kon bilin din inbagak ay nay. Laydek anggoy ay ipaammo en dakayo ay silalayad di odom ay bomadang ta say mo tadonen yos daida, say pangammoak ay naimposoan abe di layad yo.
9 Tan ammo yo din kadakdaken di seg-ang Jesu Cristo ay Apo tako. Olay mo palalo ay nabaknang sisya ed langit, binmiteg sisya para en datako sin nanbalinana si ipogaw, ta say bomaknang tako begew sin kinabiteg na ay sana.

10 Isonga siya na di pannemnem ko. Agpos et mo itoloy yo din enggay inlogi
yo ed taw-en, tan dakayo kayman di damdamo ay nannemnem ya dakayo
met laeng di damdamo ay nangilogi.
11 Ipapati yo ngarud ay manongpal sin plano yo insigon sin kabaelan yo.
Sapay koma ta din layad yo ay manongpal sin plano yo et maiiso sin layad yo
ay nanplano.
12 Tan mo man-idawat kayo insigon sin kabaelan yo, mapnek si Diyos sidi,
basta silalayad kayo ay mangidawat. Adi na namnamaen ay idawat yo din
adi yo kabaelan.
13 Adiak layden ay kanan en bomaknang koma di odom begew sin idaw-
dawat yo dowan kayo pay manpalpaligat.
14 Ngem gapo ta ad-ado di wada en dakayo ed wani, kosto mo badangan
yo din makasapol ta say mo dakayo di makasapol sin tapin di agew, mabalin
abe ay badangan das dakayo. Tan mo say amagen yo di, man-isos-o kayo.
15 Kaman din inpaisolat Diyos ay maipanggep sin nangol-olnongan di Judio
si makan ay napod langit ay kanana,
“Din nangolnong si ad-ado et maga di nabay-an en sisya, ya din nangolnong
si at-atik et inmanay en sisya.”*

Din Planon Da Pablo Ta Maga Di Manriri Maipanggep Si Kaolnongan Ya Kaipaw-itan Di Pilak
(1 Cor. 16:1-4)

16 Man-iyamanak en Diyos tan inis-o na din layad Tito ay bomadang en
dakayo sin layad ko.
17 Ammok ay tet-ewa na, tan nilayad na ay dagos din plano mi ay mangibaa
en sisya issa ya din katet-ewa na et sigod ay ninemnem na ay ena kasin
pasyalen dakayo begew sin peteg ay pangisaksakitana en dakayo.
18 Din ibaa mi ay kadwa na et din agi tako ay mamati ay patpatgen am-in
di gimgimong begew sin pangikaskasabaana sin siged ay damag.
19 Et baken anggoy nidi, tan sisya met laeng din dinotokan di gimgimong
ay makiey en dakami ay mangiey ed Jerusalem sin inolnong yo ya din odom
ay gimgimong. Amagen mi di ta say madayaw di Apo ya ta ipaila mi abe ay
silalayad kami ay bomadang sin iib-a mi.
20 Es-esten mi ay mangolnong ya manggen sin dakdake ay maibadang ay
sana ta say maga di mangwani en natnatken di panggep mi.
21 Tan layden mi ay kostokosto di amagen mi baken anggoy sin pangiilaan
Diyos, mo adi et sin pangiilaan aben di ipogaw.
22 Wada di esa pay ay agi tako ay ipakoyog mi en daida. Namin ado ay
inpanpaneknek na en dakami ay nagaget ay mansilsilbi en Diyos. Et ed wani,
namnamed ay laydelaydena ay makiey begew sin dakdake ay talek na en
dakayo.
23 Mo si Tito abe, makiob-obla en sak-en ay mansilsilbi en dakayo. Et mo
din iib-a na pay ay aag-i tako, daida iman din panakaawak di mamati sin
gimgimong, et madaydayaw si Cristo begew en daida.
24 Ipaila yo ngarud din layad yo en daida ta say maipaneknek en daida ya
sin gimgimong ay namili en daida ay naimposoan di layad yo ya tet-ewa abe
din inbagbagak ay nangit-it-ek en dakayo.

9

Din Siged Ay Pantongtongpalan Di Man-idawat

* **8:15** Exodo 16:18.

1 Ammok kayman ay adiak masapol ay mansolat en dakayo maipanggep
sin kaolnongan di maibadang sin ipogaw en Diyos ed Jerusalem.
2 Tan ammok ay laylayden yo ay bomadang, et siya na abe di init-it-ek ko
sin gimgimong ed Macedonia. Inbagbagak ay nakasasagana kayo ed Akaya
ay bomadang manlogi ed taw-en, et begew sin inbagbagak ay nay, naawis di
kaad-adoan en daida ay mangolnong abe si ibadang da.
3 Ngem ibaak pay dedan din dooy da ay aag-i tako ta badangan das dakayo
ta say maila ay baken owat kali ay magay dagsena din nangit-it-ekak en
dakayo ya ta maisagana din idawat yo ay kaman din inbagak.
4 Tan mo somawangak issa ay komoykoyog di aag-i tako ay taga-Macedonia
yan ammoen da ay daan maisagana din ibadang yo, palalo ay mabainanak
begew sin namnamak ay enggay naisagana, siya abe en dakayo.
5 Isonga ninemnem ko ay agpos et mo ipaon-onak dana ay aag-i tako ta
badangan das dakayo sin kaolnongan di inkari yo ta say maisagana ay kosto
mo somawangak issa. Tan mo say iyat tako di, maila ay maipoon sin layad
yo di idawat yo, ay adi kayo mapilit.
6 Nemnemen yo kod na. Din mangis-ek si at-atik et at-atik abe di apitena,
ngem din mangis-ek si ad-ado et ad-ado abe di apitena.
7 Isonga nemnemen koman di esa ya esa din laydena ay idawat, ta asi
na idawat begew sin ragsak na. Baken mayat mo mansakit di nemnem na
begew sin idawat na ono kanana en mapilpilit sisya. Tan laydelayden Diyos
di maragsakan ay man-idawat.
8 Et kabaelana ay mangidawat en dakayo si am-in ay kalasin di bindisyon
ta say kankanayon ay omanay di wada en dakayo sin am-in ay masapol yo
ya ad-ado pay di mabay-an ay maibadang yo si odom.
9 Kaman din inpaisolat Diyos ay maipanggep sin nalinteg ay ipogaw ay
kanana,
“Ad-ado di idawdawat na sin nabibiteg, isonga adi malinglinglingan di
kinasiged na ay eng-enggana.”*
10 Tan si Diyos ay mangidawdawat si bin-i sin man-esek ya din kanen di
ipogaw et sisya met laeng di mangidawdawat ya mangipaad-ado sin wada
en dakayo ta say mataptapian abe din siged ay am-amagen yo ay man-
idawdawat.
11 Pabaknangenas dakayo sin am-in ay kalasin di kinabaknang ta say ma-
balin abe ay ibingbingayan yos kankanayon din makasapol. Et ad-ado di
man-iyaman en Diyos mo awaten da din ipaw-it yo en dakami.
12 Isonga doway pantongpalan din nay ay panagsilbi yo. Maidawat sin
ipogaw en Diyos din kasapolan da ya masepsep abe ay maad-ado di man-
iyaman en Diyos.
13 Tan mo mapaneknekan din katet-ewan di pammati yo begew sin
panagsilbi yo ay nay, ad-ado di mandayaw en Diyos, tan maila da ay on-
onodan yo din siged ay damag ay maipanggep en Cristo ay ipodpodno yo ay
patpatien yo. Dayawen da abes sisya begew sin dakdake ay badang yo en
daida ya sin tapin di ipogaw.
14 Ikararagan da pay si dakayo dowan da aben laylayden ay ilaen dakayo
begew sin nakaskasdaaw ay seg-ang Diyos en dakayo.
15 Man-iyaman tako en Diyos sin indawat na en datako ay adi kabilang di
banol na.

10

Din Kaibasaran Di Kalebbengan Pablo

* **9:9** Salmo 112:9.

1 Wada kano di mangmangwani ay mabmabainak ya nakapoyak mo
wadaak en dakayo ngem natoledak ay mansolat mo addawi di kad-ak.
Isonga sak-en ay si Pablo et wada di kedawek en dakayo begew sin anos ya
kinababan di nemnem Cristo ay tadtadonek.
2 Pangaasi yo ta adiak masapol ay ipaila din toled ko mo emeyak issa. Tan
way toled ko met ket ay mangyamyam sin dooy da ay mangmangwani en
nailobongan di ogali ya panggep mi.
3 Tet-ewa kayman ay owat kamin ipogaw ay kaman si dakayo, ngem baken
naipogawan di iyat mi ay makigobat sin lawa.
4 Tan din armas ay os-osalen mi et baken din os-osalen di nailobongan ay
ipogaw mo adi et din napigsapigsa sin pangilan Diyos, tan kabaelan da ay
mangabak sin mangonkontra en sisya.
5 Isonga abaken mi din am-in ay agin kokosto ay rason ya nemnem di
nalalastog ay ipogaw ay manalsalin sin pangammoan da en Diyos ta say
mabaliwan di nemnem da ay maibasar sin layden Cristo.
6 Et mo ipaila yo ay tongtongpalen yo ay kosto si Cristo, asi mi dosaen di
olay sino ay manigaan ay manongpal en sisya.
7 Din pankolkolangan yo et patpatgen yo din kasasaad di ipogaw ay
maibasar sin maila yo. Tan wada da issa di mangmangwani en daida di kosto
ay panakaawak Cristo, ngem mo say kankanan da di, nemnemen da koma ay
dakami abe di kosto ay panakaawak Cristo.
8 Tan olay mo kaman palalo ay ad-ado di inbagbagak ay maipanggep
sin lebbeng mi, adiak mabain, tan din Apo di nangidawat en dakami ta
papigsaen mi di pammati yo, ay baken min dadaelen.
9 Say inbagak na ta adi yo kanan en padpadasek ay mangegyat en dakayo
begew sin solsolat ko.
10 Kankanan di odom en din solsolat ko et waday dagsen da ya ipaila da
din lebbeng ko, ngem mo wadaak issa, kaman magay pateg ko dowan aben
magay dagsen di ibagbagak.
11 Din mangmangwanis di et agpos mo nemnemen da ay din ibagbaga mi
sin solat mi et siya met laeng di itet-ewa mi mo somawang kamis sa.

Din Obla Ay Lebbengen Da Pablo Ay It-ek

12 Adi mi kayman layden ay mangis-o si awak mi sin dooy da ay mangit-it-
ek sin awak da. Kaman kolang di nemnem da! Tan din lokod da sin kinasiged
da et din ogali da met laeng.
13 Ngem mo dakami pay, waday kosto ay panpatinggaan di it-it-ek mi. Tan
maga di it-it-ek mi mo adi din obla ay intalek Diyos en dakami, et dakayo di
maibilang sin obla ay nay.
14 Isonga adi mi lablabsen din kosto ay biyang mi mo it-it-ek mi din obla
mi sin kad-an yo, tan dakami met di nangon-ona ay en nangikaskasaba sin
siged ay damag ay maipanggep en Cristo en dakayo.
15 Adi mi aben ibilbilang di oblan di odom ay obla mi ta say it-ek mi. Ngem
namnamaen mi ay pomigpigsa di pammati yo ta say makdeng di obla mi en
dakayo. Asi kayo mabalin ay tomolong en dakami
16 ta en kami ikasaba din siged ay damag sin naiad-addawi ay il-ili ay maga
pay laeng di man-it-itdo. Tan adi mi layden ay it-ek din inoblan di odom ay
mangwani en biyang mi di ay obla.
17 Onodan tako din inpaisolat Diyos ay kanana, “Mo waday mayad ay
mangit-ek si kompormi, it-ek na koma din inamag di Apo.”*

* **10:17** Jeremias 9:24. Ilaen abe sin 1 Corinto 1:31.

18 Tan din tet-ewa ay maapolbalan et baken din mangit-ek si awak na, mo
adi et din it-ek di Apo.

11

Din Nandanagan Pablo Ay Din Baken Tet-ewa Ay Aapostol Et Ietekan Da Din Mamati Ed Corinto
(1 Cor. 9:1-18)

1 Sapay koma ta anosan yo ay dengngen nan at-atik ay ibagak en dakayo.
Adi yo kod tetewengen, olay mo kamanak ipogaw ay waday kolkolang na.
2 Tan iimonak dakayo ay kaman din pangiimonan Diyos sin ipogaw na.
Tan maiarig kayo si balasang ay inkaising ko sin es-esa ay asawaena ay si
Cristo, isonga es-estek dakayo ta nalinis kayo sin agew ay pankasalan yo.
3 Ngem emegyatak into et mo masangaw kayo et taynan yo din naim-
posoan ay layad yo en Cristo ay kaman si Eva ay naietekan sin sikap di eweg.
4 Tan mo wada di somawang ay natken di ikaskasaba da ay maipanggep en
Jesus, adi yo met tetewengen daida. Nalaka kayo abe ay mangawat si ispirito
ay naitken sin Ispirito Santo ay sigod ay inawat yo. Ya nalaka kayo abe ay
mamati si damag ay kanan da en siged ngem naitken sin siged ay damag ay
inkaskasaba mi en dakayo. Ay apaw kayo! Apay nga an-anosan yos daida?
5 Kankanan da en daida kano di kangatoan ay aapostol, ngem ay siya mo
waday pangabak da en sak-en?
6 Bakenak kayman nalaing ay mankali, ngem adiak met mankolang sin
ammok ay maipanggep en Diyos. Ammo yo ay tet-ewa di, tan kankanayon
ay inpappailak en dakayo sin am-in ay init-itdok.
7 Inpababak iman di awak ko ay man-oblas katagoak ta say maipan-
gato kayo begew sin init-itdok. Adiak polos nanpalagbo en dakayo sin
nangikaskasabaak en dakayo sin siged ay damag ay napo en Diyos.* Ay basol
ko aya din nangiyatak sidi?
8 Din katet-ewa na et kamanak nangakew, tan sin nakiteteeak en dakayo,
inaw-awat ko din badang di odom ay gimgimong ta way iyat ko ay nansilbi
en dakayo.
9 Tan idi kolang di masapol ko, adiak nankedaw en dakayo, tan waday aag-
i tako ay napod Macedonia ay nangiali sin masapol ko.† Isonga adiak polos
pinalpaligat si dakayo et siya abe sin tapin di agew.
10 Maga abe di makaipasaldeng en sak-en ay mangit-ek sina, tan adiak
polos mankedaw si badang en dakayo ono odom ay ipogaw sin il-ili ed Akaya.
Tet-ewa di ay kaman din katet-ewan di ibagbagan Cristo ay wada en sak-en.
11 Sino ngin di gapo ay adiak mankedkedaw en dakayo? Ay tan kolang di
layad ko en dakayo? Ammon Diyos ay laydelaydek si dakayo!
12 Et itoltoloy ko ay adi mankedkedaw en dakayo ta say magay wayan
din dooy ay agin aapostol ay mangit-ek si obla da ay mangwani en magay
kaitkenan di am-amagen da sin am-amagen mi.
13 Tan da dooy ay ipogaw et manpaila da ay kaman dan tet-ewa ay aapostol
Cristo, ngem din katet-ewa na et agin aapostol da ay mangiet-etek si it-itdoan
da.
14 Adi tako koma masdaawan sidi, tan olay si Satanas et mabalin ay
manpaila ay kaman mankoniniing ay anghel Diyos.
15 Et mo kabaelana di, baken nakaskasdaaw mo din mansilsilbi en sisya
et manpaila da ay kaman nalinteg ay mansilsilbi en Diyos. Ngem din

* **11:7** 1 Corinto 9:3-18. † **11:9** Filipos 4:14-15.

mapasamak en daida sin tapin di agew et maibasar sin lawa ay inam-amag da.

Din Nangit-ekan Pablo Sin Ligat Na

16 Ibagak kasin ay adi yo koma nemnemnemen ay naong-ongak gapo ta
din awak ko di ibagbagak. Ngem olay mo say pannemnem yo en sak-en,
dengngen yo pay dedan nan at-atik ay it-it-ek ko, tan dinnge yo met din init-
it-ek di odom.
17 Din nay ay pangit-it-ekak sin awak ko et adi maibasar sin ogalin Jesus
mo adi et din ogalin di naong-ong.
18 Ngem gapo ta ad-ados sa di mangit-it-ek sin awak da ay maibasar si
napateg isnan daga, may kod ta sak-en abe.
19 Tan sana ay an-anosan yo di makiteteean di naong-ong ay ipogaw en
dakayo. Maragsakan kayo pay! Anna pay dis kinasirib yo!
20 Panbalbalinen das dakayo si bag-en da, ab-abosen dan gamgameng yo,
siksikapan das dakayo, ipangpangato dan awak da en dakayo, ya palalo ay
babbainan das dakayo, ngem an-anosan yo pay laeng si daida!
21 Palalo kayman di bain ko ay mangipodno ay kolang di toled ko ay
mangiyat sidi en dakayo.

Ngem mo maipanggep si toled da ay mangit-ek sin awak da–nay ay
mankalkaliak ay kaman naong-ong ay ipogaw–abakek si daida.
22 It-it-ek da ay Hebreo da, ay baken siya? May, Hebreoak abe. Kankanan
da en polin Israel daida, ay baken siya? Sak-en abe et esa ay polin Israel. Ay
si Abraham din apo da? Olay sak-en abe.
23 Kankanan da ay mansilsilbi da en Cristo, ay baken siya? Kamanak
naboge sin nay ay ibagbagak, ngem ipapatik pay dedan ay mangwani en
napatpateg din nansilsilbiak en Cristo. Tan addawi ay nagagetak ay man-
obla para en Cristo mo si daida. Ad-ad-ado di naibalbalodak. Adi kabilang di
nasopsoplitak. Namin ado ay nganngani ay mateyak.
24 Namin lima ay sinmopsoplit di gagait ko ay Judio si tolonpo ya siyam.
25 Namin tolo ay napat-oanak. Namingsan abe ay pinigpig das sak-en si
bato enggana ay mateyak koma. Sin nakiloglogan ak si bapor, namin tolo ay
nalned. Et sin namingsan, wadaak sin baybay ay nantaytay-apew si sin-agew
ya sinlabi.
26 Sin ad-ado ay nanbibiyahiak, ad-ado abe di nilaklak-am ko ay kaeegyat.
Wada di dakdake ay danom sin ginawang, wada di tollisan. Wada abe di
kaeegyat ay inam-amag di gagait ko ay Judio ya siya abe din Gentil ya agin
papati en Cristo. Wada pay di kaeegyat ay sinangsangok sin dadakke ay il-ili,
sin luglugar ay magay omili ya sin nakiloglogan ak si bapor.
27 Nan-ob-oblaak enggana ay nabbanabbayak. Namin ado ay adiak nasey-
seyep. Nadagdagaanganak ya nabigbigawak. Nasnaskawak abe tan kolang
di badok. Namin ado ay adiak nangnangan begew sin oblak.
28 Et baken anggoy dana, tan kankanayon ay madadagsenanak begew sin
pangisaksakitak sin am-in ay gimgimong.
29 Tan mo waday nakapoy di pammati na, makilikliknaak en sisya. Mo
wada abe di masolisog ay manbasol, palalo di sakit di nemnem ko.
30 Sigaak ay mangit-ek sin awak ko, ngem mo masapol ko ay mangiyat sidi,
it-ek ko di mangipailas kinakapoy ko.
31 Si Diyos ay din Diyos ya Aman Apo Jesus et ammo na ay baken etek di
ibagbagak. Madaydayaw sisya ay eng-enggana.
32 Dad-atek di esa ay napasamak ay nangipaila sin kinakapoy ko. Ed idi, sin
kawadak ed Damascus, din gobernador ay dinotokan Ari Aretas et laydena

ay mangipadpap en sak-en. Isonga inbaa na di sosoldado ay en mamantay sin segpan di ili.
33 Ngem waday binmadang. Nan-a das dakdake ay baskit, et inpabela da
sin tawa ta say panloganak. Pag dan oy-oyen sin nakayang ay batog ay kodal
di ili ta way iyat ko ay lomayaw.

12

Din Nangammoan Pablo Ay Omanay Di Seg-ang Diyos Sin Kinakapoy Na

1 Kapilitan ay itoloy ko ay mangit-ek sin awak ko, olay mo magay silbi na.
Isonga ibagak en dakayo ed wani din inpappailan Apo Jesus en sak-en ay
kaman iitaw ya din inpaam-ammo na abe en sak-en.
2-3 Waday napasamak sin mamati en Cristo ay am-ammok.* Manlogi sin
napasamakana enggana ed wani, inmey di sinpo ya opat ay tawen. Din doy
ay pasamak et naikayang ed langit sin kad-an Diyos.† Adiak kayman ammo
mo eng-enggay din ab-abiik na si inmey ono naitapi din awak na. Eng-enggay
Diyos si nakin ammos di. Ngem ammok ay naikayang din ipogaw ay doy ed
Paraiso,
4 et sin kawada nas di, waday dinnge na ay adi mabalin ay maibaga sin
kalin di ipogaw ya adi aben inpalobos Diyos ay maibaga.
5 Mo laydek koma ay it-ek di kaman nidi ay ipogaw begew sin naipaila en
sisya, lebbeng ko di, ngem mo maipanggep si biyag ko isnan daga, maga di
it-ek ko mo adi din mangipailas kinakapoy ko.
6 Ad-ado di mabalin ay it-ek ko mo laydek koma, et bakenak naong-ong mo
say iyat ko di, tan tet-ewa am-in di ibagbagak. Ngem iginek ko ta adi palaloen
di ipogaw ay mangipangpangato en sak-en. Tan laydek ay din pannemnem
da en sak-en et maibasar sin inam-amag ko ya inbagbagak ay inil-ila ya
dindinnge da ay mismo.
7 Gapo ta adi layden Diyos ay ipangpangatok di nemnem ko begew sin
peteg ay nakaskasdaaw ay naipappaila en sak-en, inpalobos na ay ibaan
Satanas di maiarig si sobe ay kanayon ay pomalpaligat.
8 Namin tolo ay nan-ad-adawagak en Apo Jesus ta pakaanena koma.
9 Ngem kanana en sak-en, “Omanay di seg-ang ko en sik-a ta maanosam
san ligat mo, tan kostokosto ay maipaila di panakabalin ko sin kinakapoy
di ipogaw.” Isonga begew sin songbat Apo Jesus ay nay, adiak itoltoloy
ay mankedaw ay pakaanena, mo adi et maragsakanak ay mamatpateg sin
kinakapoy ko ta say kankanayon en sak-en din panakabalin Cristo.
10 Isonga mo laklak-amek di kinakapoy ko, odom ay ligligat ono kaeegyat
ay paspasamak begew en Cristo, mapnekak. Mapnekak abe mo wada di
bomabbain ono pomalpaligat begew en Cristo. Tan mo liknaek di kinakapoy
ko, napigsaak abe begew sin pangipapigsaana en sak-en.

Din Layad Pablo En Daida Ed Corinto Ya Din Nandandanagana Ay Maipanggep En Daida

11 Kamanak ipogaw ay waday kolkolang na begew sin nay ay nangit-it-ekak
sin awak ko, ngem dakayo dedan di pinmilit. Tan dakayo koma di nangit-it-
ek en sak-en. Tan olay mo magay pateg ko, bakenak pay dedan nababa mo
din dooy da ay agin aapostol ay mangmangwani en daida kano di kangatoan.

---

* **12:2-3** Sigaan Pablo ay nangit-ek sin awak na, isonga sin nanad-atana sin iniitaw na ay nay, kaman natken ay ipogaw di inbagbaga na. Ngem maawatan tako sin versikulo 1 ya 7 ay din awak na met laeng di ibagbaga na. † **12:2-3** Din kanana sin Griego et: *...naikayang sin maikatlo ay langit.* Tolo ay langit di ibagbagan di Biblia. Din kababaan et din kad-an di liboo. Din maikadwa et din kad-an di agew, talaw ya bowan. Din maikatlo et din kad-an Diyos.

12 Tan inil-ila yo ay tet-ewa ay apostolak begew sin sinyal ya odom
ay nakaskasdaaw ay kaipailaan di panakabalin Diyos ay inan-anosak ay
nangam-amag sin nakiteteeak en dakayo.
13 Ay wada aya di siged ay inam-amag ko para sin odom ay gimgimong ay
adiak aben inamag para en dakayo? Maga di naitkenan di inam-amag ko en
dakayo mo adi et din nanigaak ay mamalpaligat en dakayo sin kasapolak.
Pangaasi yo ta pakawanen yo san basol ko!
14 Nakasaganaak ed wani ay en mamasyal kasin en dakayo, et siya na
di maikatlo ay emeyak issa. Adiak emey manpatagano en dakayo, tan din
gamgamgamak et baken din gameng yo mo adi et dakayo ay mismo. Tan
dakayo di kaman kon anan-ak, et baken din anan-ak di mansensensen si
pilak para en da ama da mo adi et baliktad.
15 Isonga peteg di ragsak ko ay maabosan si pilak ya bikas ya olay sino para
en dakayo. Ay makmaksayan aya di layad yo en sak-en begew sin nay palalo
ay layad ko en dakayo?
16 Mabalin siguro ay awen yo am-in ay adiak nankedkedaw si katagoak en
dakayo, ngem wada da di mangmangwani ay in-etekak dakayos sikap ko.
17 Intoy inyat ko aya ay nangiyat sidi? May kod ta ibaga yo. Ay sinowitik
kos dakayo babaen sin inbabbaak en dakayo?
18 Kaspangarigan, si Tito ay inawis ko ay emey en dakayo ya din agi tako
ay inbaak ay kadwa na, ay sinowitik da aya si dakayo? Ado paabe na! Et mo
kosto ngarud di panggep ya ogali da en dakayo, ay siya mo natken di panggep
ya ogalik?
19 Din wada ngin sin nemnem yo et inkalkalintegan mi din awak mi en
dakayo babaen sin inbagbaga mi. Ngem din katet-ewa na, inbagbaga mi
am-in sin pangiilaan Diyos begew sin nakies-esaan mi en Cristo, ya maga di
panggep mi mo adi et di pomigsaan di pammati yo ay gagayyem ko.
20 Emegyatak ay mo somawangak issa, datngak si dakayo ay mangam-
amag si adiak layden ay ilaen. Et mo say mapasamak di, adi yo aben layden
di amagek en dakayo. Madandanaganak ay datngak di man-iibaw ya man-
golgolo, ono wada di apal, bonget, imon, ya nalalastog di nemnem na. Ono
wada di mangipalawlawa si ib-a na ya man-apat.
21 Emegyatak ay mo omaliak kasin, ipidwan Diyos ay mangipabain en sak-
en begew sin am-amagen yo ay lawa. Emegyatak abe tan mo masakitan
di nemnem ko begew sin ad-ado ay nakabasol ed idi yan adi da pay laeng
ibabawi din kadodogis ay am-amagen da ay kaman din kamalala ya odom
ay naalas ay maamag.

13

Din Maod-odi Ay Indadaan Ya Inbilbilin Pablo Sin Mamati Ed Corinto

1 Siya na di maikatlo ay mamasyalak en dakayo. Nemnemen yo din
inpaisolat Diyos ay kanana,
“Mo waday mangidarum si ib-a na, masapol ay waday dowa ono nasurok ay
tistigo ay mangipaneknek sin katet-ewa na.”*
2 Sin naikadwa ay namasyalak en dakayo, indadaan ko sin nakabasol ed
idi pati din odom en dakayo ay nanbasbasol ay dadlonak dosaen daida
sin pantaoliak mo adi da pay laeng manbabawi. Et ipidwak ed wani ay
mangidadaan en daida olay mo magaak sin kad-an yo.
3 Layden yo ay ipaneknek ko en dakayo ay si Cristo di mankalkali babaen en
sak-en, ay baken siya? Ipailak ngarud di katet-ewa na sin enak panosaan sin

* **13:1** Deuteronomio 19:15.

mangam-amag si lawa. Tan baken nakapoy si Cristo ay manosa en dakayo
mo adi et ipaila na din panakabalina.
4 Tet-ewa kayman ay naila di kinakapoy Cristo sin nailansaana sin krus,
ngem din panakabalin Diyos di mail-ila ed wani sin matatagoana. Et siya abe
ay makilaklak-am kami sin kinakapoy na begew sin naitatapian mi en sisya,
ngem mo maipanggep si iyat mi en dakayo, ipaila mi din panakabalina ay
napo en Diyos begew sin makikadkadwaan mi en sisya sin matatagoana.
5 Baken koman dakami di bistigalen yo mo adi et din awak yo ta
paneknekan yo mo tet-ewa san pammati yo. Tan nalaka koma ay mailasinan
yo ay wadas Cristo Jesus en dakayo malaksig mo mapaneknekan ay maga
baw di pammati yo.
6 Et mo say amagen yo di, namnamaek ay maammoan yo abe ay tet-ewa ay
apostolak.
7 Ikarkararag mi en Diyos ay maga koma di am-amagen yo ay lawa. Ngem
din gapo ay ikarkararag mi di et baken ta mapaneknekan di kinaapostol mi.
Layden mi anggoy ay siged ya kosto di am-amagen yo, olay magay waya mi
ay mangipaneknek sin kinaapostol mi babaen sin panosaan mi en dakayo.
8 Tan adi kabalin ay kontraen mis dakayo mo on-onodan yo din tet-ewa ay
mait-itdo mo adi et masapol ay badangan mis dakayo.
9 Isonga maragsakan kami mo nakapoy di pangilan di ipogaw en dakami,
basta napigsa kayo. Tan din ikarkararag mi et komoskosto di ogali yo ya
olnos yo enggana ay magay kolang na.
10 Isonga insolat ko dana sin kawadak pay laeng isna ta adiak koma
masapol ay ipaila di kalebbengak ay indawat Apo en sak-en sin panosaak
en dakayo. Tan din kosto ay kaosalan di kalebbengak ay nay et ta papigsaek
di pammati yo ay bakenak dadaelen.

Din Kakdengan Di Solat

11 At-atik pay di laydek ay ibaga en dakayo ay aag-ik sin nay kakdengan
di solat ko. Esten yon ogali yo ta madiyosan kayo. Adi yo tetewengen din
inbagbagak en dakayo. Pan-es-esaen yo di nemnem yo ya man-oolnos kayo
tan mo say iyat yo di, wada en dakayo si Diyos ay napoan di layad ya talna.
12 Manpinakomosta kayo ay mangipaila ay manlilinayad kayo.
13 Am-in ay ipogaw en Diyos isna et pakpakomostaan das dakayo.
14 Sapay koma ta lak-amen yo am-in di seg-ang Apo Jesu Cristo ya din layad
Diyos ya din makikadkadwaan di Ispirito Santo en dakayo.

Din Solat San Pablo Sin Taga-Galacia

Maipanggep Sin Solat Ay Nay

Din siged ay damag ay inkaskasaban Pablo et mapalinteg di ipogaw sin pangiilaan Diyos begew sin pammati na en Jesu Cristo et anggoy. Sin ena nangikaskasabaan sin nay siged ay damag sin il-ilin di Gentil ed Galacia ay esa ay probinsiya ed Asia Minor, nanragsak da ay nangawat en sisya et ad-ado di namati. Ngem sin doy ay timpo, wada di bonggoy di Judio ay namati en Cristo, ngem baken kosto di init-itdo da maipanggep sin iyat di Gentil ay maisalakan. Idi nabaybayag, wada en daida di inmey ed Galacia ay nangonkontra sin initdon Pablo. Kanan da en baken tet-ewa ay apostol sisya, tan baken esa sisya sin sinpo ya dowa ay aapostol ay nakikadkadwa en Apo Jesus sin kawada nas nan daga. Kanan da abe en baken tet-ewa ay mapalinteg di ipogaw sin pangiilaan Diyos begew sin pammati et anggoy. Mo laydena ay maisalakan, masapol abe ay manpakogit ya onodana di odom ay linteg Moses. Kanan da abe en lawa di inkaskasaban Pablo ay maipanggep si wayawayan di namati en Cristo, tan mo napawayaan di ipogaw sin lebbeng di linteg, masepsep kano ay manbasbasol. Siya dana di init-itdon di Judio sin gimgimong ed Galacia.

Idi nadamag Pablo ay ad-ado di namati ay masangsangaw en dana ay baken kosto ay mait-itdo, insolat na din solat ay nay ta pantaolienas daida sin tet-ewa ay pammati da en Cristo. Sin nangon-ona ay dowa ay kapitolo, inkalintegana din kinaapostol na. Dinad-at na din nangayagan Diyos en sisya ay en mangikasaba sin siged ay damag sin Gentil, et pinaneknekana ay din init-itdo na et baken napo si nemnem di ipogaw mo adi et napo en Diyos. Inpanemnem na abe en daida ay olay din aapostol ed Jerusalem et binigbig da din kinaapostol na. Sin kapitolo 3 ya 4, inpalawag na ay din pangibilangan Diyos ay nalinteg di ipogaw et adi maibasar sin pangon-onodana sin linteg mo adi et din pammati na en Cristo et anggoy. Sin maod-odi ay kapitolo, sinongbatana din nangnangwani en lawa mo mapawayaan di ipogaw sin lebbeng di linteg. Kanana en inayan mo dokogan da din seg-ang Diyos en daida ta maibag-en da sin linteg Moses. Binagaana abe si daida ta manpaituray da sin Ispirito Santo ta say mabaroan di kabibiyag da ya adi da onodan din lawa ay laylayden di naipogawan ay nemnem da.

Din Linaona

Din panlogian di solat 1:1-10
Din nangikalintegan Pablo sin kinaapostol na 1:11–2:21
Din kaibasaran di pangibilangan Diyos ay nalinteg di ipogaw 3:1–4:31
Din wayawayan di mamati en Cristo ya din lebbeng da ay manpaituray sin Ispirito Santo 5:1–6:10
Din kakdengan di solat 6:11-18

Din Panlogian Di Solat

1 Sak-en si Pablo ay nadotokan ay apostol Jesu Cristo. Baken ipogaw di
nangdotok ono nangibaa en sak-en ay man-apostolak mo adi et si Jesu Cristo
ya si Diyos Ama ay nanago kasin en sisya.
2 Naey di solat ko en dakayo ay man-gimgimong sin il-ili ed Galacia. Din
gagait kos na ay mamati et maitapi da am-in en sak-en ay pakomostaan
dakayo.

3 Sapay koma ta wada en dakayo di seg-ang ya talna ay mapmapo en Diyos
ay Ama tako ya si Apo Jesu Cristo
4 ay nangidawat sin biyag na ta mapakawan din basbasol tako. Inamag
na di ay maibasar sin layden Diyos ay Ama tako ta say maisalakan ya
mapawayaan tako sin lawa ay wadas nan daga.
5 Madayaw komas Diyos ay eng-enggana. Amen.

Es-esa Di Tet-ewa Ay Siged Ay Damag. Madosa Si Eng-enggana Di Man-itdos Natken

6 Palalo ay nasdaawak en dakayo, tan dokdokogan yo kano ay dagos si
Diyos ay nangayag en dakayo begew sin seg-ang Cristo, et say onodan yo
kano di natken ay mait-itdo ay kanan yo en siged ay damag.
7 Din katet-ewa na et maga di odom si siged ay damag mo adi din
maipanggep en Cristo, ngem wada da kano di mangol-olaw en dakayo ay
mamadpadas ay mamaliw sin nay siged ay damag.
8 Idadaan ko en dakayo ay olay mo dakami ay mismo ono anghel ay napo
ed langit di en mangikasabas natken mo din siged ay damag ay inkasaba mi
en dakayo ed idi, sapay koma ta madosa ed infierno ay eng-enggana.
9 Siya na di inbaga mi en dakayo ed idi, ngem ipidwak pay dedan: mo
olay sino ay mangikaskasabas natken mo din siged ay damag ay sigsigod ay
inawat yo, sapay koma ta madosa ed infierno ay eng-enggana.
10 Mo nemnemen yo din nay inbagbagak, maawatan yo koma ay din an-
anapek et baken din pangapolbalan di ipogaw en sak-en mo adi et din
pangapolbalan Diyos. Baken abe din panlaydan pay laeng di ipogaw en sak-
en di gamgamgamek, tan mo doy ya siya di, adi mabalin ay maibilangak ay
mansilbi en Cristo.

Din Nangikalintegan Pablo Sin Katet-ewan Di Inkaskasaba Na Ya Din Kinaapostol Na

11 Aag-ik, laydek ay dadlon yon maawatan ay baken napos nemnem di
ipogaw din siged ay damag ay inkasabak en dakayo.
12 Tan baken ipogaw di nangammoak sin nay siged ay damag. Maga abe
di nangitdo en sak-en, mo adi et si Jesu Cristo ay mismo di nangipaammo en
sak-en.
13 Enggay dinnge yo din sigod ay kabibiyag ko sin nangon-onodak sin
ogalin di Judio. Ammo yo ay nalabes ay pinalpaligat ko din ipogaw Diyos ay
namati en Jesu Cristo, et inpakpakat ko din kabaelak ta say mamaga koma di
mamati en sisya.
14 Mo maipanggep abe sin pammati mi ay Judio, nanlaslasinak mo din
ad-ado ay gagait ko ay Judio ay katawenak, tan addawi ay nagagagetak ay
mangonod ya mangikalintegan sin ogali ay tinawid mi sin aap-o mi.
15 Ngem natken baw di panggep Diyos en sak-en, tan sigod ay pinili nas
sak-en sin daanak maianak, et begew sin seg-ang na, inmayag ta mansilbiak
en sisya.
16 Sin dinmatngan din timpo ay laydena ay ipaila en sak-en din Anak
na ta say ikasabak sisya sin Gentil, maga polos di ipogaw si inmeyak ay
nanpaitdoan.
17 Adiak aben inmey ed Jerusalem ay makingalat sin nangon-ona ay
aapostol mo sak-en, mo adi et inmeyak ay dagos ed Arabia. Asiak nantaoli
ed Damascus.
18 Idi nalabas di tolo ay tawen manlogi sin namatiak, inmeyak ed
Jerusalem ay mamasyal en Pedro et nakiteteeak en sisya si dowa ay dom-
inggo.

19 Ngem ang-anggay da Pedro en Santiago ay agin di Apo si inilak ay
aapostol. Magay odom.
20 Ammon Diyos ay tet-ewa dana ay insolat ko en dakayo, baken etek.
21 Asiak pag emey sin il-ili ed Syria ya ed Cilicia.
22 Sin timpo ay doy, din gimgimong di namati en Cristo ay wada ed Judea
et adi da pay laeng inil-ilas sak-en.
23 Nadamdamag da anggoy ay din namalpaligat en daida ed idi ta say
mamaga koma di mamati en Cristo et wada ed wani ay mangikaskasaba sin
pammati ay sana.
24 Isonga dinaydayaw das Diyos begew en sak-en.

2

Din Namigbigan Di Aapostol Ay Gait Da Ay Apostol Si Pablo Ya Din Nangapolbalan Da Sin Inkaskasaba Na

1 Idi nalabas di sinpo ya opat ay tawen, inmeyak kasin ed Jerusalem ay
nangikoykoyog en Barnabas. Intakin mi abe si Tito.
2 Inmeyak sidi tan inpailan Diyos en sak-en ay say amagek di koma. Idi
sinmawang kami, nakimitingak en daida anggoy ay maibilang ay papangolo,
et inlawag ko en daida din siged ay damag ay ikaskasabak sin kaipoipogaw
ay Gentil. Inamag ko di ta say ammoan da ay kosto di init-itdok tan into et
mo masayang din nangaskasabaak ed idi ya siya abe ed wani.
3 Din nantongpalana et inapolbalan da din inbagak, tan olay din kadwak
ay si Tito ay Gentil et adi da inpilit ay manpakogit.
4 Ngem wada et di agin papati en Cristo ay naitapi en dakami ta siimen da
din wayawaya tako begew sin nakies-esaan tako en Cristo Jesus. Kanan da
en manpakogit komas Tito, tan din panggep da et maibag-en tako kasin ay
mangonod sin linteg Moses.
5 Ngem adi mi polos intolok, olay sinkaattikan, ay matongpal din inbaga da
ta say adi masoksokatan din tet-ewa ay siged ay damag ay patpatien yo.
6 Kaman din inbagak, din doy ay maibilang ay papangolo–(magay lawa na
en sak-en mo sino di kasasaad da ed idi, tan magay panlaslasinen Diyos si
ipogaw ay maibasar sin kasasaad na)–magay intapi da sin it-itdok,
7-9 mo adi et inaw da ay kosto. Tan inammo da ay begew sin seg-ang
Diyos, intalek na en sak-en din kinaapostol ko ay mangikasaba sin siged
ay damag sin Gentil ay kaman met laeng din nangitalkana en Pedro sin
kinaapostol na ay mangasaba sin Judio. Din nangammoan das di et inila
da ay bininbindisyonan Diyos din nangaskasabaak sin Gentil ay kaman met
laeng din naminbindisyonana sin oblan Pedro sin Judio. Isonga din doy
ay maibilang ay way kalebbengana ay da Santiago en Pedro ya si Juan et
sinamano das dakami en Barnabas ay mangipaila ay nankikinaawatan kami
ay kosto. Din nantolagan mi et itoloy mi en Barnabas ay mangasaba sin
Gentil dowan da aben itoloy ay mangasaba sin Judio.
10 Intogon da anggoy en dakami ay itoltoloy mi ay bomadang sin nabibiteg
ay Judio, et siya met laeng ay inpakpakat kon kabaelak ay amagen.

Din Nangontraan Pablo En Pedro

11 Ngem sin inmalian Pedro ed Antiok, kinontrak sisya sin sangoanan di
kaipoipogaw, tan nalawag ay baken kosto din inamag na.
12 Tan sin kaal-ali na, kanayon iman ay nakiok-okob sin aag-i tako ay
Gentil. Ngem idi dinmateng day Judio ay inbaan Santiago, inin-inayad na

ay nangisaldeng et adi nakiok-okob sin Gentil, tan emegyat sin bonggoy di Judio ay nangipapilit ay maonodan din linteg Moses.*
13 Isonga din odom ay namati ay Judio et tinadon das Pedro, olay mo daida
ya si Pedro et ammo da am-in ay baken kosto di inam-amag da. Olay si
Barnabas et nasangaw ay manadon en daida.
14 Idi inammoak ay inam-amag da di maikontra sin tet-ewa ay mait-itdo
sin siged ay damag, kanak en Pedro sin sangoanan da am-in, “Olay mo Judio
ka, binaybay-am di odom ay ogalin di Judio ay kaman kan Gentil. Mo sik-a
ay Judio et inyat mo di, apay nga ipapilit mo ay onodan di Gentil di ogali tako
ay Judio?”
15 Asiak intoloy ay nangwani en daida am-in, “Naianak tako kayman ay
Judio; baken takon Gentil ay adi nangammo sin linteg Diyos.
16 Ngem ammo tako pay dedan ay adi mapalinteg di ipogaw sin pangiilaan
Diyos begew sin panongtongpalana sin linteg na mo adi et begew sin pam-
mati na en Jesu Cristo et anggoy. Isonga olay datako abe ay Judio et namati
tako en Cristo Jesus ta say ibilang Diyos ay nalinteg tako begew sin pammati
tako en Cristo, baken din panongtongpalan tako sin linteg. Tan maga polos
di mapalinteg sin pangiilaan Diyos begew sin panongtongpalana sin linteg.†
17 “Namnamaen tako ngarud ay mapalinteg tako sin pangiilaan Diyos
begew sin nakies-esaan takon Cristo. Ngem mo maibilang tako ay managba-
sol ay ipogaw ay kaman din Gentil begew sin talek takon Cristo, ay laydena
ay kalien en aw-awisen Cristo di ipogaw ay manbasol? Adi polos mabalin!
18 Tan din katet-ewa na et ipailak ay nakabasolak mo mansagongak ay
mangonod kasin sin linteg ay dinokogak ed idi.
19 Tan begew sin linteg ay adiak kabaelan ay onodan, inammoak ay
nakeddenganak ay matey ya maisina en Diyos. Isonga ibilang ko ay nateyak
mo maipanggep sin linteg ta say matagoak para en Diyos.
20 Tan maibilang ay nakikateyak en Cristo sin krus, isonga kaman baken
sak-en di matmatago ed wani mo adi et si Cristo di matmatago en sak-en. Tan
din biyag ko ed wani et maibasar sin pammatik sin Anak Diyos ay nangipaila
sin layad na en sak-en sin nangidawtana sin biyag na para en sak-en.
21 Adiak panbalinen ay magay silbin din seg-ang Diyos ay kaman din iyat di
mantaltalek sin linteg, tan mo doy ya mabalin koma ay mapalinteg di ipogaw
sin pangiilaan Diyos begew sin panongtongpalana sin linteg, adi pay sayang
ngarud di nateyan Cristo!” Siya din inbagak en daida ed Antiok.

3

Din Nangawatan di Taga-Galacia Sin Ispirito Santo Et Baken Begew Sin Nanongtongpalan Da Sin Linteg

1 Ay daetan kayo ay taga-Galacia! Kaman magay nemnem yo! Maiila
ay waday nangolaw en dakayo ta masangaw kayos natnatken ay mait-itdo.
Apay? Dadlon mi met inpalawag en dakayo di maipanggep sin nateyan Jesu
Cristo sin krus.
2 Nemnemen yo kod nan pootek en dakayo: ay inawat yo din Ispiriton
Diyos begew sin nanongtongpalan yo sin linteg Moses ono begew sin nama-
tian yo sin siged ay damag ay naikasaba en dakayo?
3 Ay daetan kayo! Kaman magay nemnem yo! Mo nilogian yo din biyag yo
ay Cristiano babaen sin panakabalin di Ispiriton Diyos, apay ay kankanan yo

* **2:12** Mo maibasar sin linteg Moses, maiparit ay makikan di Judio si baken Judio ay makwani en Gentil tan into et mo mangan si paniyew et maipakadodogis. † **2:16** Salmo 143:2.

en panbalinen yon awak yo si ipogaw ay magay pankolkolangana babaen sin
mismo ay kabaelan yo?
4 Ay maga ngatay silbin din ad-ado ay pinadpadas yo manlogi sin namatian
yo? Sapay koma ta wada.
5 Nemnemen yo mo sinoy gapo ay indawat Diyos en dakayo din Ispirito na
ya inam-amag na en dakayo di nakaskasdaaw. Ay begew sin nanongtong-
palan yo sin linteg Moses ono begew sin namatian yo sin siged ay damag ay
naikasaba en dakayo?

Din Pammatin Abraham Di Begew Ay Inbilang Diyos Ay Nalinteg Sisya (Roma 4:1-3)

6 Nemnemen yo abe din inpaisolat Diyos maipanggep en Abraham ay
kanana, “Pinatin Abraham din inbagan Diyos, isonga inbilang Diyos ay
nalinteg sisya.”*
7 Maawatan yo koma ngarud ay din kaipoipogaw ay way pammati na di
maibilang ay aan-ak Abraham.
8 Naipadto abe sin kalin Diyos ay mapalinteg di baken Judio sin pangiilaan
Diyos begew si pammati, tan siya na din olog di siged ay damag ay inbabagan
Diyos en Abraham ay naisolat abe sin kali na. Kanana, “Begew en sik-a,
mabindisyonan di kaipoipogaw sin am-in ay kailiili.”†
9 Isonga bindisyonan Diyos di am-in ay mamati ay kaman din namindisy-
onana en Abraham begew sin pammati na.

Din Nantongpalan Di Linteg Et Dosa

10 Ngem am-in ay mantaltalek sin panongtongpalan da sin linteg et madosa
da ay eng-enggana, tan wada di inpaisolat Diyos ay kanana, “Madosa ay eng-
enggana di olay sino ay adi manongtongpal si kanayon sin am-in ay bilbilin
ay naisolat sin linteg Diyos.”‡
11 Nalawag ngarud ay maga polos di mapalinteg sin pangiilaan Diyos
begew sin panongtongpalana sin linteg, tan waday inpaisolat Diyos ay
kanana, “Din ipogaw ay pinalinteg Diyos begew sin pammati na et wada en
sisya di biyag ay iwed patingga na.”§
12 Addawi abe ay natken di pammatin di ipogaw en Diyos mo din pangon-
onodana sin linteg, tan wada abe di inpaisolat Diyos ay kanana, “Din ipogaw
ay manongpal sin am-in ay bilbilin di linteg et waday biyag na ay iwed
patingga na.”*
13 Ngem maga di makatongpal sin am-in ay bilbilin di linteg, isonga
madosa tako am-in koma. Ngem laton tan sinobot Cristo si datako ay say
kasokat tako babaen sin nadosaana sin krus. Ammo tako ay dinosan Diyos
sisya, tan waday inpaisolat Diyos ay kanana, “Mo waday nakeddengan ay
matey ya maibay-at si kaiw, say kailaan di nanosaan Diyos en sisya.”†
14 Inamag Cristo di ta say babaen en sisya, maitongpal sin Gentil din
inkarin Diyos en Abraham ya awaten tako din inkari na ay Ispirito na begew
sin pammati tako.

Adi Mabalin Ay Waswasen Diyos Din Inkari Na En Abraham Begew Sin Linteg Moses Ay Inmonod

---

* **3:6** Genesis 15:6. † **3:8** Genesis 12:3. ‡ **3:10** Deuteronomio 27:26. § **3:11** Habakkuk 2:4. Ilaen abe sin Roma 1:17. * **3:12** Levitico 18:5. Ilaen abe sin Roma 10:5. † **3:13** Deuteronomio 21:22-23. Din ogalin di Judio ed idi, sin namsean das ipogaw ay nakeddengan ay matey, alaen dan awak na et isad-ang das kaiw ono posti ay sinyal ay dinosan Diyos sisya.

15 Aag-i, nemnemen yo nan pangarig ay kaiarigan di inkarin Diyos en
Abraham. Di ogali tako ay ipogaw mo waday tolagan ay enggay napirmaan
si kosto et adi mabalin ay labsingen ono tapian.
16 Siya abe sin inkarin Diyos en Abraham ya sin es-esa ay poli na. Es-esa
kanak, tan din kali ay poli ay inpaisolat Diyos et baken din ad-ado ay Judio
ay polin Abraham di laydena ay kalien mo adi et din es-esa ay poli na ay si
Cristo.
17 Din laydek ay maawatan yo maipanggep sin nay intolag Diyos ay kari
na et siya na. Nanlogi sin intolag na en Abraham enggana sin nangidawtana
sin linteg na en Moses, inmey di opat ay gasot ya tolonpo ay tawen. Isonga
adi mabalin ay waswasen ono adi tongpalen Diyos din intolag na ay kari na
babaen sin linteg ay inmonod, tan sigod ay insapata na ay tongpalena.
18 Natken abe din kaibasaran di ipatawid Diyos si ipogaw. Tan mo tawiden
da di idawat na begew sin panongtongpalan da sin linteg, laydena ay kalien
en adi maibasar din idawat Diyos sin nangikariana mo adi et din inam-amag
da. Ngem din katet-ewa na et indawat Diyos en Abraham gapo ta inkari na.

Din Silbin Di Linteg Moses

19 Sino ngarud di silbin di linteg? Apay nga inpaonod Diyos sin inkari na?
Indawat Diyos din linteg na ta say maammoan di ipogaw ay managbasol da
begew sin nanlablabsingan da sin linteg ay doy. Din panggep na et mantoloy
din linteg enggana sin omalian din polin Abraham ay si Cristo ay inbagbagan
din inkari na. Maila ay nabanbanol din inkari na mo din linteg, tan mo din
linteg et waday aanghel ay inbaan Diyos ay nangibaga en Moses, asi na ibaga
sin kaipoipogaw,
20 ngem mo din inkari na en Abraham, maga di inbaa na mo adi et sisya ay
mismo di nangibaga.
21 Ay layden nina ay kalien en maikontra din linteg sin inkarin Diyos?
Aga, adi kabalin! Adi da mankontra, mo adi et nantinken di panggep Diyos
ay nangipaammo. Tan mo indawat koman Diyos di linteg ay say mabalin
ay mangidawat si biyag, mabalin koma ay mapalinteg di ipogaw begew sin
panongtongpalan da sin linteg ay doy.
22 Ngem adi da kabaelan, tan kanan di inpaisolat Diyos en am-in ay ipogaw
et naibabalod das panakabalin di basol. Planon Diyos di ta say din inkari na
ay maibasar si pammatin di ipogaw en Jesu Cristo et maidawat anggoy en
daida ay mamati.
23 Sin daan domateng di timpo ay pamatian di ipogaw en Cristo, kaman
takon balod ay pinopokok ya sinisiliban di linteg enggana sin inmalian Cristo
ay pinatpati tako.
24 Mabalin abe ay maiarig di linteg si mamanbantay si anak,‡ tan kamanan
binanbantayan datako enggana sin inmalian Cristo ta say mapalinteg tako
sin pangiilaan Diyos begew si pammati.
25 Ngem ed wani, gapo ta inmali si Cristo, nakdeng di namanbantayan di
linteg en datako.
26 Nemnemen yo ngarud din kasasaad yo ed wani. Begew sin nakies-esaan
yo en Cristo Jesus babaen sin pammati yo en sisya, maibilang kayo am-in ay
nadakdake ay an-ak Diyos.

‡ **3:24** Din ogalin di nabaknang ay pamilya ay Romano ya Griego ed idi et waday bag-en da ay namanbantay si anak da nanlogi sin mantawen si enem enggana si sinpo ya enem. Din oblan di bag-en ay nay et it-itlod na din anak ay man-iskowila ya banbantayanas sisya ta adi masangaw si lawa ay ogali. Mo enggay nadakdake din anak ya maibilang ay nakay, nakdeng di oblan di mamanbantay.

27 Tan nabonyagan kayo am-in ay nakies-esa en Cristo, isonga kaman sisya
di inbado yo, tan maila din mayat ay ogali na sin kabibiyag yo.
28 Sin pangiilaan Diyos ngarud, maga di makwani en Judio ya baken Judio,
bag-en ya baken, lalaki ya babai, tan man-es-esa kayo am-in begew sin
nakies-esaan yo en Cristo Jesus.
29 Et mo naitatapi kayo en Cristo, maibilang kayo ay polin Abraham et
makitawid kayo sin inkarin Diyos en sisya.

4

Din Kasasaad Tako Ay An-ak Diyos

1 Naey di esa pay ay pangarig ay maipanggep sin inbagbagak. Mo waday
anak ay manawid sin sanikwan ama na, ngem kolang pay laeng di tawena,
kaman magay nanlasinanas bag-en, olay mo sisya di akin oka sin am-in ay
kinabaknang ama na.
2 Tan baken nawayaan ay mangamag si laydena mo adi et waday
makaammo en sisya ya wada abey nananngel sin kinabaknang ama na
enggana ay domateng din timpo ay inbagan ama na ay pangaana sin tawid
na.
3 Siya abe en datako. Sin daan takon maawatan di tet-ewa ay mait-itdo,
naibabag-en tako sin bilbilin isnan daga ay say sigod ay inon-onodan tako.*
4 Ngem idi dinmateng din kosto ay timpo ay inkeddeng Diyos, inbaa na din
Anak na ta ianak di babai. Naianak ay Judio ay nangon-onod sin linteg Moses
5 ta sobotena di naibabag-en si linteg ta say datako ay mamati et maibilang
tako ay nadakdake ay anan-ak Diyos.
6 Din nangipailaan Diyos ay anan-ak nas datako et inbaa na din Ispiriton
di Anak na ay mantetee sin nemnem tako. Begew en sisya, Ama di pangwani
tako en Diyos.
7 Isonga di esa ya esa en dakayo et baken kayon bag-en ed wani, mo adi et
anak Diyos. Et gapo ta nanbalinen Diyos dakayo si anan-ak na, tawidana abe
si dakayo.

Din Nangisaksakitan Pablo En Daida Ed Galacia

8 Ed idi sin adi yo inammoan si Diyos, naibabag-en kayos sinan didiyos.
9 Ngem ed wani ay inammoan yos Diyos–kanak koma en inammoanas
dakayo–apay nga sagsagongen yo kasin din doy ay bilbilin ay inon-onodan
yo† ay magay kabaelan da ay mangisalakan en dakayo ya magay idawdawat
da ay bindisyon? Ay layden yo aya ay maibag-en kasin en daida?
10 Kanak di, tan sana ay on-onodan yo din ogalin di Judio maipanggep si
banolen da ay agew, bowan, fiesta ya tawen.
11 Isonga madandanaganak maipanggep en dakayo, tan mo et magay
silbin di nanligligatak ay nan-it-itdo en dakayo.
12 Pangaasi yo ay aag-i ta tadonen yos sak-en, tan nanbalinak si kaman
dakayo ay Gentil ay nawayaan sin linteg Moses. Baken met lawa di inyat yo
en sak-en ed idi.
13 Nemnemen yo ay din gapo ay nakiteteeak en dakayo sin damo ay
nangikaskasabaak sin siged ay damag en dakayo et waday sakit di awak ko.
14 Et olay koma mo nasolsolisog kayo ay manglaslasoy ono manigaan en
sak-en begew sin sakit ko ay sana, baken say inamag yo di,‡ mo adi et

---

* **4:3** Di esa abe ay kaiologan nina sin Griego et: *...naibabag-en tako sin aanito ay manturturay isnan daga.* † **4:9** Di esa abe ay kaiologan nina sin Griego et: *...apay nga sagsagongen yo kasin din doy ay aanito…* ‡ **4:14** Di esa abe ay kaiologan nina sin Griego et: *Et olay mo napalpaligatan kayo begew sin sakit ko ay sana, adi yo nilaslasoy ono sinigaan sak-en,...*

sinangaili yos sak-en ay kamanak anghel en Diyos ono si Cristo Jesus ay
mismo.
15 Sinoy napasamak sin sana ay ragsak yo en sak-en? Paneknekak ay ed
idi, mo mabalin koma, inokit yo din mata yo ta idawat yo en sak-en.§
16 Apay ngarud ay ed wani, ibilang yos sak-en ay kaibaw yo? Ay begew sin
nangibagbagaak si tet-ewa en dakayo?
17 Da dooy ay man-it-itdos baken tet-ewa et kaman dan isaksakit si dakayo
sin pangaw-awisan da en dakayo, ngem baken kosto di panggep da, tan
layden da anggoy ay pandokogan yos sak-en ta say daida di isakit ya onodan
yo.
18 Kosto kayman di pangisakitan di ipogaw si ib-a na dalo et mo mayat
di panggep na, kaman din inyat yo en sak-en, ngem kanayon koma di
pangisaksakitan yo, baken anggoy sin kawadak en dakayo.
19 Laydelaydek ay an-ak ko, manpalpaligatak begew en dakayo ay ka-
manak ipidwa ay mangianak en dakayo, et itoloy ko ay manpalpaligat
enggana ay isoen yos kosto si Cristo.
20 Laydek ay wadaak koma issa ta mabalin ay manngalat tako, tan adiak
kayman ammo mo intoy kosto ay iyat ko en dakayo.

Din Kaiarigan Da Hagar En Sara

21 May kod, dakayo ay manglayad ay maibasar di kaisalakanana sin
pangon-onodana sin linteg Moses, nemnemen yo koma din kankanan di
linteg ay sana.
22 Tan naisolat sin kalin Diyos ay dodowa di inpotot Abraham ay lalaki. Di
esa et anak Hagar ay bag-en asawa na ya din esa et anak Sara ay asawa na ay
baken bag-en.*
23 Din anak di bag-en et baken nakaskasdaaw din naianakana, ngem din
anak asawa na et adi koma naianak mo baken begew sin inkarin Diyos en
daida.
24 Din nay ay napasamak et waday naoneg ay olog na, tan mabalin ay
maiarig din dowa ay babai sin dowa ay intolag Diyos sin kaipoipogaw. Di
esa ay tolagan et din linteg ay indawat Diyos en Moses sin dontog ay Sinai
ay wada ed Arabia. Din maiarig sin tolagan ay nay et si Hagar, tan bag-en si
Hagar ya din an-ak na, ya siya abe ay bag-en din an-ak di tolagan, laydena ay
kalien, din mangibasar si kaisalakanan da sin pangon-onodan da sin linteg.
25 Si Hagar et maiarig abe sin dontog ay Sinai ay napoan din linteg ya din
siyodad ay Jerusalem ed wani, tan din man-ili ed Jerusalem ya din am-in abe
ay Judio ay mantaltalek sin linteg Moses et maibabag-en da sin linteg ay doy.
26 Ngem din kaiarigan di babai ay baken bag-en et din nailangitan ay
Jerusalem† ay maiarig si ina tako ay mamati.
27 Tan waday inpaisolat Diyos ay kanana,

“Sik-a ay basig ay adi polos nanpaligat ay nan-anak, manragsak ka. Ipigsam
pay di kalim ay mangipaammo sin ragsak mo. Tan sik-a ay tinaynan di

§ **4:15** Kanan di odom en din sakit Pablo et sakit di mata, et siya din gapo ay inbaga na di. Kanan aben di odom en ogalin di kali et anggoy. Din laydena ay kalien et mo mabalin koma, indawat da en Pablo din kabanolan ay sanikwa da. * **4:22** Di maipanggep sin naianakan Ismael ay anak Hagar et wada sin Genesis 16:1-16. Di maipanggep abe en Isaac ay anak Sara et wada sin Genesis 21:1-7. † **4:26** Din olog di *siyodad ay Jerusalem ed wani* et din ipogaw ay Judio ay mantaltalek pay laeng sin linteg Moses, tan ed Jerusalem di kapatgan ay siyodad di Judio ya din relihion da. Din olog di *nailangitan ay Jerusalem* et din am-in ay ipogaw ay mamati en Jesu Cristo ay makwani en iglesian Diyos.

asawa na et ad-adon to di anak mo mo din babai ay makitetee di asawa
na."‡
28 Aag-i, datako ay mamati et waday kaiisoan tako en Isaac, tan naianak
sisya begew sin inkarin Diyos, et datako abe, maibilang tako ay anak Abra-
ham begew sin mismo ay inkarin Diyos.
29 Ed idi abe, din anak ay baken nakaskasdaaw din naianakana et pinaligat
nas Isaac ay naianak babaen sin panakabalin di Ispiriton Diyos. Siya abe ed
wani, tan din maibabag-en sin linteg et palpaligaten das datako.
30 Ngem nemnemen tako din inpaisolat Diyos ay kanana, "Pakaanem san
bag-en ya din anak na ay sana, tan adi mabalin ay makitawid di anak di bag-
en sin tawiden di anak di baken bag-en."§
31 Isonga aag-i, din kasinopan di inbagbagak et siya na: adi tako maibilang
ay an-ak di bag-en mo adi et an-ak di baken bag-en.

5

Din Wayawayan Di Mamati En Cristo

1 Winayaan Cristo si datako ta say waday tet-ewa ay wayawaya tako.
Ipapasnek yo ngarud ay ikalintegan din wayawaya yo. Adi yo ipalobos din
pangipabaklayan da en dakayo sin linteg Moses, tan manbalin kayo kasin si
bag-en.
2 Dengngen yo na, tan sak-en si Pablo ay nangibaga: mo manpakogit kayo
tan kanan yo en masapol ay amagen yo ta mapalinteg kayo sin pangiilaan
Diyos, maga polos silbin di inamag Cristo para en dakayo.
3 Dadlon ibagak kasin en dakayo ay mo waday en manpakogit, masapol
ngarud abe ay tongpalena din am-in ay bilbilin di linteg Moses.
4 Isonga din ipogaw ay gagait yo ay mamadpadas ay mapalinteg sin
pangiilaan Diyos begew sin panongtongpalan da sin linteg et enggay naisian
da en Cristo ya nandokogan da din seg-ang Diyos.
5 Ngem datako pay et namnamaen tako din pangibilangan Diyos ay nalin-
teg tako, et din Ispirito Santo di mamadbadang en datako sin panedsed-an
tako sin katongpalana babaen si pammati.
6 Tan mo naitatapi tako en Cristo, magay lawa na mo nakogit tako ono
adi. Din waday banol na et din pammati tako ay maipaila sin panglaylaydan
takos gagait tako.
7 Ed idi, mayat di nangon-onodan yo en Cristo. Sino ngata di nanangaw en
dakayo ta adi yo et patien di tet-ewa?
8 Din nangawisan da en dakayo et baken dedan napo en Diyos ay nangayag
en dakayo.
9 Siliban yo, tan tet-ewa din kanan di ipogaw en, "Olay at-atik ay labadura
et palbagena di intiro ay nailaokana."
10 Ngem olay mo tet-ewa di, talkek pay dedan dakayo begew sin nakies-
esaan tako en Cristo, isonga magay dowadowak ay adi yo onodan di baken

‡ **4:27** Isaias 54:1. Din inpadton Isaias isna et din nantaolian di Judio ed Jerusalem ay napo ed Babilonia (ilaen sin 2 Cronicas 36:15-23), isonga din olog di babai ay basig et din siyodad ay Jerusalem ay namaga di man-ili. Din layden Isaias ay kalien, nangatngato din dayaw di Jerusalem mo mantaoli din man-ili mo din sigod ay dayaw na. Mo si Pablo pay et natken di pangosalana sin pangarig ay nay. Dodowa di olog na. Di esa et maipanggep en da Hagar en Sara, tan si Sara et sigod ay basig, ngem ad-adoy polin di anak na mo si Hagar. Di esa abe ay kaiologana et maipanggep sin Judio ya din mamati en Cristo ay makwani en iglesia. Laydena ay kalien en sin tapin di agew, ad-ad-ado di mamati en Cristo ya ad-ad-ado di bindisyon Diyos en daida mo din Judio. § **4:30** Genesis 21:9-10.

kosto ay mait-itdo. Ammok abe ay dosaen Diyos din mangol-olaw en dakayo,
olay sino di kasasaad na.
11 Mo si sak-en, wada kano di mangmangwani en it-itdok ay masapol ay
manpakogit di Gentil mo mamati da, ngem nemnemen yo na ay aag-i. Mo
doy ya tet-ewa di, apay ngarud ay mapalpaligatak pay laeng? Tan mo it-itdok
koma ay masapol ay manpakogit di ipogaw, adi koma aben masmasnit di
Judio sin ikaskasabak maipanggep sin nateyan Cristo sin krus.
12 Mo pay da sana ay mangol-olaw en dakayo, mo nabanobanol en daida
di kogit, en da koma aben manpakapon!

Din Kosto Ay Kaosalan Di Wayawaya Tako

13 Mo si dakayo ay aag-i, inayagan Diyos dakayo ta mapawayaan kayo.
Ngem adi yo koma os-osalen din wayawaya yo ay pambal yo ay manongpal
sin lawa ay laylayden yo, mo adi et man-asisilbi kayo begew sin panlilinay-
dan yo.
14 Tan din bilbilin di linteg et naimomongsan da am-in sin es-esa ay bilin
ay nay: “Masapol ay laylaydem din ib-am ay kaman din pananglayad mo sin
awak mo.”*
15 Ngem mo itoltoloy yo ay man-iibaw ay kaman maangat ay aso ay man-
asikakat, siliban yo, tan din pantongpalana et man-asidadael kayo.

Din Lebbengen Tako Ay Manpaituray Sin Ispirito Santo

16 Siya na di pamagbagak en dakayo: itoltoloy yo ay manpaituray sin
Ispiriton Diyos, tan mo say amagen yo na, adi yo tongpalen din lawa ay
laylayden di naipogawan ay nemnem yo.
17 Tan din laylayden di naipogawan ay nemnem tako et maikontra sin
laylayden di Ispiriton Diyos. Din laylayden aben di Ispiriton Diyos et
maikontra sin laylayden di naipogawan ay nemnem tako. Mankikinontra
da, isonga adi tako makaamag sin layden tako ay amagen.
18 Ngem mo din Ispiriton Diyos di mangiturturong en dakayo, adi yo
masapol ay onodan din linteg.
19 Nalaka ay mailasin di am-amagen di ipogaw ay napo sin naipogawan ay
nemnem da. Siya dana: daddaagen dan baken dan asawa ya am-amagen da
di kadodogis ya naalas;
20 daydayawen da di sinan didiyos ya mansapsapo ya man-gengey da;
makaliget, makaibaw, makaapal ya makabonget da; nalalastog di nemnem
da, adi da mankikinaawatan ya mansisian da;
21 gamgamgamen da din baken dan oka, makabeteng da, maitaptapi das
nalabes ay ragragsak, ya am-amagen da di odom ay kaman dana. Indadaan
ko en dakayo ed idi ya ipidwak ay mangidadaan en dakayo ed wani: din
mangamaamag si kaman dadi et adi da maitapi sin panturayan Diyos.
22 Ngem din ogali ay pabelaen di Ispiriton Diyos et siya dana: layad, ragsak,
olnos, anos, mabmabadang, siged di am-amagena si iib-a na, matalek,
23 ibaba nan nemnem na ya itpe nan awak na. Din mangon-onod en dana
ay ogali et maga di amagena ay iparit di linteg.
24 Tan din ipogaw en Cristo Jesus et kaman enggay inlansa na din nai-
pogawan ay nemnem na sin krus, pati din am-in ay lawa ay laylaydena.
25 Gapo ta din baro ay biyag tako et napo sin Ispiriton Diyos, masapol abe
ay sisya di mangiturturong en datako.
26 Adi tako koma ipangpangato di awak tako, ya adi tako abe mankinarit
ya man-inapal.

---

* **5:14** Levitico 19:18.

6

Manbibinadang Tako Koma

1 Aag-i, mo maammoan yo ay wada di gait yo ay nasangaw si basol, dakayo
ay iturturong di Ispirito Santo et bagaan yos sisya ta pantaolien yo koma sin
kosto ay danan. Nainayad koma di iyat yo ay mamagbaga en sisya ya dowan
aben siliban di esa ya esa en dakayo tan into et mo masolisog kayo abe.
2 Manbibinadang kayo mo maligatan ono madagsenan kayo, tan mo say
iyat yo di, tongpalen yo din inbilin Cristo.*
3 Tan mo waday mangibilang ay waday kabaelana ono kaipogaw na ngem
baken tet-ewa, iet-etekana din mismo ay awak na.†
4 Masapol ngarud ay nemnemen di esa ya esa din awak na ta paneknekana
mo kosto di am-amagena. Tan mo kosto, mabalin ay maragsakan begew sin
mismo ay am-amagena ay adi na is-is-o sin am-amagen di iib-a na.
5 Tan esa ya esa et makaoway sin mismo ay am-amagena.
6 Din mait-itdoan sin kalin Diyos et masapol ay ibingayana din mangit-itdo
en sisya sin am-in ay siged ay wadan sisya.‡
7 Adi yo iet-etekan di awak yo. Adi mabalin ay masiksikapan si Diyos. Tan
din is-ek di ipogaw et siya abe din apitena.
8 Din mangis-eis-ek si panlaydan di naipogawan ay nemnem na et apitena
di dosa ay eng-enggana, ngem din mangis-eis-ek si panlaydan di Ispiriton
Diyos et apitena di idawat din Ispiriton Diyos ay biyag ay iwed patingga na.
9 Isonga adi tako koma madisdismaya sin pangam-amagan takos siged,
tan mo domateng di kosto ay timpo, wada abe di apiten tako mo adi tako
somadot.
10 Isonga basta wada pay laeng di waya tako, itoltoloy tako ay mangamag
si siged sin am-in ay ipogaw, namnamed din aag-i tako ay mamati.

Din Kakdengan Di Solat

11 Sak-en ay mismo di nangisolat sin nay kakdengan di solat. Ilaen yo din
kadakdaken di letra na!
12 Din mangipipilit ay manpakogit kayo et daida di manglayad ay mangi-
pailas kinasiged da sin pangilan di ipogaw. Di gapo ay ipilit da di et sigaan da
ay mapaligatan. Tan ammo da ay mo itdo da ay omanay din nateyan Cristo
sin krus, paligaten din gagait da ay Judio si daida.
13 Olay daida ay nakogit et adi da patpatien din am-in ay linteg Moses, ngem
layden da ay manpakogit kayo ta say mabalin ay it-ek da ay nanpakogit kayo
begew en daida.
14 Ngem mo sak-en pay, maga di it-ek ko mo adi din nateyan Jesu Cristo
ay Apo tako sin krus, tan begew sin nateyana ay sana, din banolen di
nailobongan ay ipogaw et namaga di banol na en sak-en, ya sak-en abe et
namaga di kowintak sin pangilan di nailobongan ay ipogaw.
15 Magay lawa na mo nanpakogit di ipogaw ono adi, tan din nabanol et din
nangipabalinan Diyos en datako si baro ay ipogaw.
16 Sapay koma ta wada di talna ya seg-ang ay mapmapo en Diyos sin am-in
ay mangon-onod sin kaibagbagak. Daida di tet-ewa ay ipogaw Diyos.
17 Manlogi ed wani, maga koma di pomaligat ay manglaslasoy sin it-
itdok, tan din awak ko ay nakibakibatan et say mangipaila ay tet-ewa ay
mansilsilbiak en Cristo.
18 Sapay koma ay aag-i ta wada en dakayo din seg-ang Jesu Cristo ay Apo
tako. Amen.

---

* **6:2** Din inbilin Cristo et wada sin Juan 13:34; 15:12. † **6:3** Roma 12:3; 1 Corinto 3:18. ‡ **6:6** Lucas 10:7; Roma 15:27; 1 Corinto 9:11,14; 1 Timoteo 5:17-18.

Din Solat San Pablo Sin Taga-Efeso

Maipanggep Sin Solat Ay Nay

Din solat ay nay et insolat Pablo sin gimong di mamati ed Efeso ya sin odom ay ili ed Asia Minor. Sin nangisolatanas na, naibabalod ed Roma begew sin nangikaskasabaana sin siged ay damag ay maipanggep en Apo Jesu Cristo.

Sin logian di solat na, ilawlawag Pablo di maipanggep sin planon Diyos ay mangolnos sin am-in ay wada isnan daga ya ed langit ta anggoy si Cristo si ap-apo da (1:10). Isonga bagbagaana abe din mamati ta pan-iisoen dan nemnem da begew sin naitatapian da am-in en Cristo ta say maikompas di kabibiyag da sin planon Diyos para en daida.

Osalen Pablo di papangarig ta ipaammo na din ison di pan-es-esaan tako ay mamati. Kanana en di am-in ay mamati et maiarig das partin di es-esa ay awak, et si Jesu Cristo din toktok din awak ay doy. Kanana abe en kaman beey din mamati, et si Cristo din kamanan tokod. Iarig na pay di sin-asawa en Cristo ya din mamati en sisya.

Wada abe di adalen takos na maipanggep si kosto ay ogalin di sin-asawa, anan-ak ya akin anak, ya din babag-en ya among da. Sin kakdengan di solat, wada abey adalen tako maipanggep sin idawdawat Diyos si mamati ay isalida da koma sin osalen Satanas ay mangietek en daida.

Din Linaona

Din panlogian di solat 1:1-2
Din kasasaad di mamati en Cristo 1:3–3:21
Din kabibiyag ay onodan koman di mamati 4:1–6:9
Din salidan di mamati 6:10-20
Din kakdengan di solat 6:21-24

Din Panlogian Di Solat

1 Sak-en si Pablo ay apostol en Cristo Jesus ay maibasar sin layden Diyos.
Naey di solat ko en dakayo ay ipogaw en Diyos ed Efeso ay mangipapasnek
ay mamati en Cristo Jesus.
2 Sapay koma ta wada en dakayo di seg-ang ya talna ay mapmapo en Diyos
ay Ama tako ya si Apo Jesu Cristo.

Din Nakaskasdaaw Ay Planon Diyos

3 Dayawen tako si Diyos ay din Diyos ya Aman Jesu Cristo ay Apo tako,
tan begew sin naitatapian tako en Cristo, indawat na en datako din am-in
ay naispiritoan ay bindisyon ay wada ed langit.
4 Tan sin daan kaparsuaan di lobong, enggay pinipilin Diyos datako ta
maitapi tako en Cristo ta say panbalinenas datako ay nasantoan ay ipogaw
ay magay basol na sin pangiilaana.
5 Begew sin layad na, sigod ay ninemnem na ay panbalinenas datako si an-
ak na babaen sin inamag Jesu Cristo, tan say laydena.
6 Isonga dayawen takos sisya begew sin nakaskasdaaw ay seg-ang ay
inpaila na en datako ay naitatapi sin laydelaydena ay Anak na.
7 Tan babaen sin dadan di Anak na ay sana, mawayaan tako, laydena ay
kalien, mapakawan din basbasol tako. Gon-oden tako am-in dana begew sin
peteg ay seg-ang Diyos

8 en datako ay magay kais-oana. Ad-ado abe di laing ay indawat na en
datako ta say dadlon takon maawatan di maipanggep en sisya ya din siged
ay kabibiyag ay onodan tako koma.
9 Tan inpaammo na en datako din plano na ay adi naipaammo ed idi ay
nemnem na ay matongpal begew en Cristo.
10 Et siya na di plano na: mo makdeng din am-in ay masapol ay mapasamak
yan domteng di kosto ay timpo, pag nan olnosen din am-in ay wada isnan
daga ya ed langit ta anggoy si Cristo si ap-apo da.
11 Am-amin ay mapaspasamak et maibasar sin sigod ay planon Diyos, et
siya abe sin namiliana en dakami ta manbalin kamis ipogaw na begew sin
naitatapian mi en Cristo. Say ninemnem na di nanlogi sin damo
12 ta madayaw din kinadiyos na begew en dakami ay nangon-ona ay
nantalek en Cristo.
13 Ya dakayo abe, idi dinnge yo din tet-ewa ay kali ay din siged ay damag
maipanggep sin kaisalakanan yo, namati kayo en Cristo et naitapi kayo en
sisya. Isonga minalkaan Diyos dakayo si ipogaw na idi indawat na en dakayo
din Ispirito Santo ay inkari na.
14 Yan din nakitetean din Ispirito Santo en datako et say dadlon takon
pangammoan ay tongpalen Diyos din pangipawaywayaana en datako ya
awaten tako din am-in ay inkari na sin ipogaw na ta say madayaw din
nakaskasdaaw ay kinadiyos na.

Din Kararag En Pablo

15 Isonga manlogi sin nanngeak sin pammati yo en Apo Jesus ya din layad
yo sin am-in ay ib-a yo ay ipogaw en Diyos,
16 adiak insalsaldeng ay man-iyaman en Diyos begew en dakayo dowanak
aben ikarkararagan dakayo.
17 Din kedkedawek en sisya ay din madayaw ay Ama tako ay daydayawen
aben din Apo tako ay si Jesu Cristo et siya na. Kedkedawek ay idawat koman
din Ispirito na en dakayo di sirib ya ipaammo na en dakayo di maipanggep
si kinadiyos na ta say ammoan yos sisya ay kosto.
18 Kedkedawek pay ay silawan Diyos di nemnem yo ta dadlon yon ammoan
din namnamaen tako begew sin namiliana en datako ya ta maawatan yo din
kaad-ado ya kinasiged di bindisyon ay inkari na sin ipogaw na
19 ya ta liknaen yo din kapigsan di panakabalina ay mamadbadang en
datako ay mamati. Din panakabalin ay nay et mais-o sin nakaskasdaaw ay
panakabalina ay iwed kais-oana
20 ay inpaila na sin kasinan nanagoan en Cristo ya sin nangipangatoana en
sisya ed langit ta patokdoena sin makannawana.
21 Say panturturayana ed wani, et nangatngato di turay na mo din am-iam-
in ay pangolo ya turay isnan daga ya din am-in ay adi kaila ed langit ay waday
turay na. Maga polos di waday kinangato na si nangatngato mo sisya ed wani
ya siya abe sin tapin di agew.
22 Inpangaton Diyos si Cristo ta sisya di mangituray sin am-in ay wada, et
sisya abe di dinotokan Diyos ay pangolon di am-in ay mamati.
23 Isonga datako am-in ay mamati en Cristo et maiarig tako sin awak na
ya sisya abe di maiarig sin toktok tako. Isonga datako ay mamati di kaman
mangomplito en Cristo dowan pay sisya met laeng di wada sin am-in ay lugar
ay mangomkomplito sin am-in ay wada.

2

Din Seg-ang Diyos

1 Ed idi, sin daan kayon namatian, kaman kayon nanatey maipanggep en
Diyos begew sin basbasol yo.
2 Tan inon-onodan yo din lawa ay ogalin di adi mamati yan pinatpati
yo din ap-apon di aanito ed daya ay mangiturturay met laeng en daida ay
mangipipilit ay adi manongtongpal en Diyos.
3 Olay abe si datako am-in ed idi et say inam-amag tako met laeng din
laylayden tako ay lawa. Olay mo sino di layden di awak tako ya din wada sin
nemnem tako et say inon-onodan tako. Isonga din sigod ay kasasaad tako et
maikari tako ay madosa ay ison din sigod ay kasasaad di am-in ay ipogaw.
4 Ngem peteg pay dedan di seg-ang ya layad Diyos en datako.
5 Olay mo kaman takon natey begew sin basbasol tako, indawat na en
datako di baro ay biyag begew sin naitapian tako en Cristo. Isonga din seg-
ang Diyos di begew ay naisalakan tako.
6 Et manbegew sin naitapian tako en Cristo ay natago, inpangato na abe si
datako ta makituray tako en Cristo ed langit.
7 Inamag Diyos dana ta say maila ay eng-enggana din kadakdaken di layad
ya seg-ang na ay inpaila na en datako begew en Cristo Jesus.
8 Tan din seg-ang Diyos et anggoy di begew ay naisalakan tako babaen sin
namatian tako en Cristo. Baken met begew sin inam-amag tako, mo adi et
sagot di Diyos.
9 Isonga magay begew si pangit-it-ekan tako sin awak tako, tan din
naisalakanan tako et baken manbegew sin siged ay inam-amag tako.
10 Tan si Diyos et anggoy di nangipabaro sin biyag tako begew sin naitapian
tako en Cristo Jesus ta say amagen tako koma din siged ay ninemnem na ed
idi ay amagen tako.

Nan-iso Di Judio Ya Gentil Begew Sin Naitatapian Da En Cristo

11 Isonga dakayo ay naianak ay Gentil et nemnemen yo din kasasaad yo
ed idi. Si dakayo et laslasoyen di Judio ay mangwani en adi nakogit, dowan
daida pay yan kanan da en naibilang da ay ipogaw en Diyos begew sin
nakogitan da (towali et din kogit yan owat inamag di ipogaw sin awak da).
12 Ngem tet-ewa pay dedan ay ed idi, naisisian kayo en Cristo. Naipopowira
kayo sin Israelita ay pinilin Diyos ay ipogaw na. Adi kayo aben nailak-
am isnan inpidwapidwan Diyos ay inkari sin ipogaw na ay omalin to di
mangisalakan en daida. Isonga maga di siged ay namnama yo sin nangon-
onodan yo sin sigod ay ogali yo, et addawi kayo pay laeng en Diyos.
13 Ngem ed wani, gapo ta naitatapi kayo en Cristo Jesus, dakayo ay addawi
ed idi et naisag-en kayo en Diyos ya en dakami ay ipogaw na begew sin dadan
Cristo ay inmayos sin nateyana.
14 Tan si Cristo ay mismo di kaibasaran di olnos tako ay Judio ya Gentil.
Nan-es-esaena di nemnem tako tan kinaana din poon di pan-asiligetan tako.
15-16 Tan sin nateyana sin krus, winaswas na din linteg di Judio ay nanlaon
si ad-ado ay bilbilin ta maanggoy sisya si on-onodan mi ay Judio ya dakayo
ay Gentil. Isonga ed wani, say kaolnosan tako tan pinabaro nas datako ay
nanbalinena ay kaman es-esa ay awak begew sin naitapian tako en sisya. Say
inamag na di ta isag-enas datako am-in en Diyos.
17 Aw, inmali si Cristo ta ikasaba na en dakayo ay naiaaddawi en Diyos ya
en dakami dedan ay naisasag-en en sisya din siged ay damag ay mabalin ay
maitapi tako en Diyos.
18 Isonga babaen en Cristo, makasag-en tako am-in en Diyos ay Ama tako,
tan es-esa din Ispiriton Diyos ay wada en datako.

19 Ngarud, dakayo ay Gentil et baken kayon mangili mo adi et naitapi kayo
ed wani sin odom ay ipogaw en Diyos ay iturturayana. Naitapi kayo abe sin
pamilyan Diyos.
20 Isonga dakayo abe et maiarig kayos partin di timplo ay am-amagen
Diyos. Din aapostol ya pankalkalian Diyos et daida di maiarig sin fondasyon
di timplo ay nay, ya si Cristo Jesus din kababanolan ay bato sin solin di
fondasyon ay mangipapakneg sin intiro ay timplo.
21-22 Sisya dedan di nananggen sin am-in ay partin di timplo ta makneg di
amag na. Et manbegew sin naitatapian yo en sisya, maibilang kayo sin amin
ay mamati ay sassaaden Diyos si nasantoan ay timplo ay panteteana babaen
sin Ispirito na.

3

Din Inpaoblan Diyos En Pablo Para Sin Gentil

1 Da dooy am-in di wadas nemnem ko sin pankarkararagak en Diyos, sak-
en ay naibabalod begew sin nansilsilbiak en Cristo Jesus para sin pansigdan
yo ay Gentil.
2 Siguro, dinnge yo met ay intalek Diyos en sak-en din oblak ay nay ay
mangipaammo en dakayo sin seg-ang na.
3 Tan inpaammon Diyos en sak-en din plano na ay adi naipaammo ed idi,
et siya met laeng nan at-atik ay inbagak sin solat ko ay nay.
4 Et mo basaen yo pay si kosto, ammoan yo din pangawat ko sin plano na
ay sana ay matongpal begew en Cristo.
5 Maga di nangam-ammo isna ed idi, ngem ed wani inpaammon din
Ispiriton Diyos en dakami ay aapostol ya pankalkalian Diyos ay pinili na ay
mansilbi en sisya.
6 Et siya na din inpaammo na. Begew sin namatian yo sin siged ay damag,
makilak-am kayo ay Gentil sin ad-ado ay bindisyon Diyos ay gon-oden mi
ay Judio et maibilang kayo sin am-in ay mamati ay maiarig sin awak Cristo.
Makibingay kayo abe sin inkarin Diyos ay idawat na sin am-in ay naitapi en
Cristo Jesus.
7 Et mo sak-en pay, dadlon sineg-angan Diyos, tan begew sin panakabalina,
intalek na en sak-en din nabanol ay obla ay mangikaskasaba sin nay siged ay
damag.
8 Olay mo sak-en di kababaan sin am-in ay ipogaw na, indawat na pay
dedan en sak-en din gondaway ay mangipaammo en dakayo ay Gentil sin
kinasiged di bindisyon Cristo* ay magay kais-oana.
9 Inbaa na abes sak-en ta ipalawag ko sin am-in ay ipogaw din iyat di plano
na ay matongpal. Tan si Diyos ay namarsua sin am-in ay wada et adi na
inpaam-ammos nabayag din nay plano na enggana ed wani
10 ta say maammoan ed wani begew en datako am-in ay mamati. Tan mo
ilaen di papangolon di anghel ya odom ay manakabalin ay adi kaila ed langit
din pantongpalan di planon Diyos maipanggep en datako ay mamati, asi dan
ammoan din kinasirib na ya din nankinalasi ay kaipailaana.
11 Din inamag Diyos ay nay et maibasar sin ninemnem na ed nabaon ay
amagen, et say tinongpal na babaen en Cristo Jesus ay Apo tako.
12 Isonga datako ay naitatapi en sisya et adi tako koman mabain ay
mankararag en Diyos, tan ammo tako ay dengngenas datako begew sin talek
tako en Cristo Jesus.

---

* **3:8** Di esa abe ay kaiologan nina sin Griego et: *...kinasiged Cristo*…

13 Isonga adi kayo kod madisdismaya begew sin mapalpaligatak para en
dakayo, tan say pansigdan yo met laeng.

Din Kakdengan Di Kararag En Pablo

14 Mo nemnemek am-in dana dowanak et mandokmog ay mankararag en
Diyos ay Ama tako
15 ay napoan di ngadan ono kinapamilyan di am-in ay pamilya† isnan daga
ya ed langit.
16 Et kedkedawek en sisya ta papigsaen din Ispirito na din nemnem yo
maibasar sin panakabalina ya kinangato na ay magay iso na
17 ta itoltoloy Cristo ay mantetee en dakayo begew sin pammati yo en sisya.
Kedkedawek abe ta pomigpigsa pay et din layad yo en Diyos ya sin iib-a yo
18 ta say mabalin koma ay maawatan yo ya din am-in ay ipogaw en Diyos
din pateg ya kadakdaken di layad Cristo en datako.
19 Adi kayman mabalin ay maawatan di ipogaw si kosto din layad na ay
nay, ngem sapay koma ta mataptapian din ammo yo ya likna yo sin layad na
ta somigsiged di ogali yo enggana ay komaman din ogalin Diyos ay magay
pankolangana.
20 Sapay koma ta madayaw si Diyos ay manakabalin am-in. Tan kabaelana
ay mangamag si addawi ay nasursurok mo olay sino ay kedawen tako ya olay
pay din nemnemen tako begew sin panakabalin di Ispirito na ay wada ay
man-ob-obla en datako.
21 Sapay koma ta dayawen tako am-in ay mamatis sisya ya ta madayaw
abe begew en Cristo Jesus. Sapay koma ta madayaw si Diyos si eng-enggana.
Amen.

4

Din Pan-es-esaan Di Nemnem Di Mamati Ay Awak En Cristo (1 Cor. 12:1-31)

1 Mo si sak-en ay naibabalod begew sin pansilsilbiak en Apo Jesus et
bagbagaak dakayo ta pangaasi yo koma ta maikompas din kabibiyag yo sin
planon Diyos para en datako ay inayagana.
2 Din iyat yo komas kankanayon et ibaba yo din awak yo ya naanos kayo.
Anosan yo abe din pankolkolangan di iib-a yo begew sin panlilinaydan yo.
3 Ipakat yo din kabaelan yo ay man-oolnos ta adi madadael din pan-es-
esaan di nemnem yo amin ay idawdawat din Ispirito Santo.
4 Am-in tako ay nakies-esa en Cristo et kaman takon es-esa ay awak ya
es-esa din Ispiriton Diyos ay wada en datako. Es-esa abe di namnama tako
begew sin nangayagan Diyos en datako.
5 Es-esa di Apo tako, es-esa di pammati tako, ya es-esa abe di nabonyagan
tako.
6 Es-esa pay di Diyos ay Ama tako am-in. Sisya di mangiturturay en datako
am-in, paam-amag na en datako am-in din laydena ay matongpal, ya dowan
aben mantetee en datako am-in.
7 Ngem sinassaes-an Cristo pay dedan ay nangidawat en datako si nanki-
nalasi ay laing ono kabaelan ay maibasar sin ninemnem na ay idawat.
8 Siya met laeng din inpaisolat Diyos maipanggep en Cristo ay kanana,

† **3:15** Di esa abe ay kaiologan nina sin Griego et: *...intiro ay pamilya na.* Sin kalin di Griego, waday kaiisoan din kali ay *ama* (pater) ya *pamilya* (patria). Isonga nalaklaka ay maawatan din kanan Pablo en si Diyos Ama di napoan di ngadan di am-in ay pamilya. Sin Griego abe, din olog di patria et am-in ay es-esa di naipolian da, kaspangarigan, esa ay pamilya, tribu ono nasyon.

“Idi nantaoli ed langit, inkoyog na di ad-ado ay inabak na, yan dowan waday
insagot na sin ipogaw na.”*
9 Sino ngarud di laydena ay kalien sin nangibagaana en nantaoli ed langit?
Laydena ay kalien en binmaba agan-o ay napod langit enggana sin kababaan
ay partin di lobong.
10 Yan din binmaba ay napod langit et sisya met laeng din nginmato kasin isdi
ta sisya di mawada sin olay sino ay lugar ay mangituray sin am-in ay wada.
11 Et sisya abe di nangisagot si nankinalasi ay kabaelan di ipogaw na.
Dinotokana din odom ay man-apostol ya din odom ay pankalkaliana. Din
odom et dinotokana ay en mangikaskasaba sin siged ay damag sin kailiili, ya
din odom pay yan pastor ay mangay-ayowan ya mangit-itdo sin mamati.
12 Indawat na dana ay kabaelan sin odom ay ipogaw na ta say maitdoan ya
maisagana din am-in ay ipogaw en Diyos ay mansilbi en sisya ya sin iib-a da.
Tan din pantongpalana et komkomneg din awak en Cristo ay kaiarigan tako
ay mamati
13 enggana ay man-iso din pammati tako ya din ammo tako ay maipanggep en
Cristo ay Anak Diyos. Asi tako mabalin ay maiarig si mabikas ay nakay et din
ogali tako, komaman din kamayat di ogalin Cristo ay magay pankolangana.
14 Et mo say iso tako, baken takon kaman anak ay nalaka ay balibaliwanan
nemnem na, tan adi tako dedan maietekan sin baken tet-ewa ay it-itdon di
nalaing ya maetek ay ipogaw.
15 Aw, adi tako koman owat mamatpati sin natken ay mait-itdo, mo adi et on-
onodan ya ibagbaga tako sin iib-a tako din tet-ewa ay mait-itdo begew sin
layad tako en daida ta say mais-o tako en Cristo ya komosto din kaitapian
tako en sisya ay maiarig sin toktok tako.
16 Et gapo ta sisya di maiarig sin toktok tako, makaammo dedan en datako ay
awak na et olnosena din am-in ay partin di awak na ay nay ta say kostokosto
din kaiamagana. Isonga mo tongpalen di esa ya esa din naidotok ay obla na,
pomigpigsa ya madakdakdake din awak. Et say isoen tako mo manlinayad
tako.

Mabaroan Koma Din Ogalin Di Mamati

17 Naey ngarud di layden din Apo ay ibilin ko en dakayo begew sin nakies-
esaan tako en sisya. Dadlon masapol ay pandokogan yo din ogalin di adi
mamati, tan din on-onodan da et din mapo sin nemnem da ay magay silbi
na.
18 Gapo ta makenteg di nemnem da, sigaan da ay mangammo si
maipanggep en Diyos, isonga mabolinget pay laeng di nemnem da et maga
en daida din biyag ay idawat Diyos.
19 Isonga enggay maga di bain da, tan olay mo sino ay layden di awak da ay
lawa ono kababain et dowan dan am-amagen ay adi da isaldeng.
20 Ngem mo dakayo pay et baken kaman dadi di inad-adal yo maipanggep
en Jesu Cristo,
21 tan sin nangon-onodan yo en sisya, nait-itdoan kayo met sin tet-ewa ay
mait-itdo ay naipaila met laeng sin biyag na.
22 Isonga masapol ay iwasit yo din sigod ay nemnem ya ogali yo, tan
say napoan di lawa ay layden ono aklong ay mangietek en dakayo et say
manadael en dakayo.
23 Et masapol ay dadlon mabaroan di nemnem yo.

---

* **4:8** Salmo 68:18.

24 Awaten yo ngarud din baro ay nemnem ay napo en Diyos ay mais-o en
sisya, tan mo say tongpalen yo di, maipaila sin kabibiyag yo di tet-ewa ay
kinalinteg ya kinasanto.
25 Adi kayo koman manlaslastog mo adi din tet-ewa et anggoy di ibagbaga
yo sin gagait yo, tan naitatapi tako am-in sin awak en Cristo.
26 Mo bomonget kayo, dowan yon siliban ta baken say bomasolan yo.
Dadlon yo aben pabaewen di nemnem yo. Adi yo itoltoloy din bonget yo sin
sin-agew
27 ta say magay wayan Satanas ay manolisog en dakayo.
28 Mo waday mangakew en dakayo, isaldeng na koma ta man-gaget et sisya
ay man-obla ta say waday kosto ay katagoana ya wada abe di ibadang na sin
mankolkolang.
29 Adi kayo koman mankalkali si olay at-atik ay lawa, mo adi et san ibaga
yo anggoy et din mamadang ya mangipapigsa sin nemnem di manmannge
insigon sin kasapolan di esa ya esa ta say pansigdana.
30 Et adi yo koman pansaksakiten di nemnem di Nasantoan ay Ispiriton
Diyos, tan sisya di indawat Diyos en dakayo ay kaman malka ono sinyal
ay ipogaw nas dakayo, et din panteteana en dakayo et say dadlon yon
pangammoan ay ipawayan ton Diyos dakayo si kosto.
31 Isonga liklikan yo koma di am-in ay sakit di nemnem, liget, ya bonget
sin iib-a yo. Adi kayo aben makiib-ibaw ya makisongsongbat ya adi yo
palawlawaen din iib-a yo. Maga koma abe di nemnem yo ay mamaligat si
iib-a yo.
32 Baken koman kaman dadi di iyat yo mo adi manbinadang ya man-asiseg-
ang kayo dowan kayo aben manpinakawan ay kaman din inyat Diyos ay
namakawan en dakayo begew en Cristo.

5

Din Kabibiyag Di Mantetee Sin Mapat-a

1 Isonga gapo ta dakayo di an-ak Diyos ay laydelaydena, sisya koma di
tadtadonen yo
2 ta say managlayad kayo ay kaman din pananglayad Cristo en dakayo. Tan
sisya et indawat na din awak na ay matey para en dakayo, yan din nateyana
et kaman mansengseng-ew ay naidaton en Diyos ay say kapnekana.
3 Isonga adi kayo koman makikamkamalala ya man-am-amag si odom ay
kalasin di kadodogis. Adi kayo aben man-gamgamgam si baken yon oka.
Tan olay din kaistoryaan anggoy din kaman dadi ay lawa et adi maibagay
en dakayo ay ipogaw en Diyos.
4 Adi aben maibagay en dakayo din ol-olay ay ngalat ay iwed silbi na ya din
kadodogis ay is-istorya maipanggep si babai, tan din iyat yo koma et man-
iyaman kayo en Diyos.
5 Tan ammo yo dedan ay maga di makikamkamalala ono mangam-amag
si odom ay kadodogis ay maitapi sin panturayan Cristo ya si Diyos. Iso na
abe din man-gamgamgam si bakenan oka, tan din kinagamgam na et say
kamanan diyos.
6 Adi kayo maiet-etekan sin manlaslastog ay mangibagbaga en baken lawa
di mangamag si kaman dadi ay basol, tan din kaman dadi ay maam-amag et
say begew ay dosaen Diyos din adi manongtongpal en sisya.
7 Isonga adi kayo makikadkadwa si kaman dadi ay ipogaw.

8 Tan ed idi, mabolinget kayman di nemnem yo, ngem ed wani nasilawan
pay begew sin nakies-esaan yo en Apo. Onodan yo ngarud din ogali ay
maibagay sin ipogaw ay mantetee sin mapat-a
9 ya amagen yo din am-in ay kalasin di mayat ya nalinteg ya tet-ewa ay
pantongpalan di nasilawan ay nemnem.
10 Adalen yo koma din panlaydan di Apo et say amagen yo.
11-12 Adi kayo maitaptapi sin am-amagen di mabolinget di nemnem na ay
magay silbi na, tan din am-amagen da ay sana ay adi da ipaam-ammos odom
et kababain, olay owat maistorya. Din amagen yo koma et ipaila yo en daida
din mayat ay ogali yo ta say pangammoan da sin kalawan di am-amagen da.
13 Tan mo masilawan din wada sin mabolinget, maila din iso na.
14 Et am-in ay dadlon masilawan et pomat-a. Siya met laeng din kankanan
din kansiyon ay mangwani,

“Ibangon mo, sik-a ay naseseyep,
Matago ka ay natey
Ta silawan Cristo di nemnem mo.”

15 Siliban yo ngarud din kabibiyag yo ta adi yo tadonen din ogalin di naong-
ong mo adi et din masirib ya nanemneman ay ipogaw.
16 Nakasagana kayo komas kankanayon ay mangamag si mayat, tan ed
wani, ad-ado din mangam-amag si lawa.
17 Isonga adi yo koman oong-ongen mo adi et nemnemen yo din layden di
Apo ay amagen yo.
18 Adi kayo manbetbeteng, tan domadael dedan sa, mo adi et mapno kayo
sin panakabalin di Ispirito Santo.
19 Tan mo sisya di mangiturturong sin nemnem yo, siya dana di iyat
yo: mo matotopog kayo, mannginalat kayo ay mangibagbaga sin Salmo,
naikansiyon ay kalin Diyos ya odom ay kankantan di mamati dowan kayo
et ikankanta ay mandayaw en Apo. Et baken din tepek yo anggoy di
mangikanta mo adi din nemnem yo abe.
20 Et man-iyaman kayo abe en Diyos Ama sin am-in ay mapaspasamak
begew sin talek yo en Apo tako ay si Jesu Cristo.
21 Di esa abe et manpinaituray kayo begew sin pamatpatgan yo en Cristo.

Pamagbaga Si Sin-as-awa
(Col. 3:18-19; 1 Ped. 3:1-7)

22 Dakayo ay babbabai, manpaituray kayo sin as-awa yo, tan say layden
din Apo ay iyat yo.
23 Tan din lalaki di pangolon di asawa na ay kaman met laeng si Cristo di
pangolon di am-in ay mamati en sisya ay maiarig sin awak na. Et si Cristo
abe dedan di mangisalakan sin am-in ay mamati.
24 Isonga dakayo ay babbabai et masapol ay dadlon kayon manpaituray sin
as-awa yo ay kaman din iyat tako ay mamati ay manpaituray en Cristo.
25 Dakayo abe ay lallalaki et masapol ay laydelayden yo din as-awa yo ay
kaman din pananglayad Cristo en datako am-in ay mamati. Tan din inyat na
et indawat na din biyag na para en datako
26 ta say panbalinenas datako ay nasantoan ay ipogaw en Diyos begew sin
nangowasana en datakos danom ya sin kalin Diyos.
27 Di begew ay say inyat na di et ta dadlon nasantoan tako ay iwed polos
basol tako ta say mo omalis sisya ay en mangayag en datako, peteg ay
kagkagam-is tako sin pangiilaana, tan maiwed polos pankolangan tako.

28 Isonga dakayo ay lallalaki et masapol ay laydelayden yo din as-awa yo
ay kaman din pananglayad yo sin awak yo. Mo say iyat yo di, din awak yo
met laeng di laylayden yo, tan nan-esa kayo dedan ay sin-as-awa.
29 Maga abe di ipogaw ay manigaan sin awak na mo adi et ayowanana. Et
kaman nadi din in-inyat Jesus en datako ay mamati,
30 tan ibilang na ay awak nas datako.
31 Wada di naisolat ay kalin Diyos ay kanana, “Say gapo na ay taynan di
lalaki da ama na en ina na ta ibeey na din asawa na, et manbalin das es-esa.”*
32 Wada di nabanol ya nalaed ay mait-itdo ay mabalin ay maawatan takos
na, et mo sak-en et iarig ko en Cristo ya din mamati en sisya.
33 Ngem wada pay dedan di laydena ay kalien maipanggep en dakayo ay
sin-asawa, et siya na. Sik-a ay lalaki et masapol ay laydelaydem din asawam
ay kaman din pananglayad mo sin awak mo. Sik-a pay abe ay babai, masapol
ay rispitoem si asawam.

6

Pamagbaga Si Anan-ak Ya Akin Anak (Col. 3:20-21)

1 Dakayo ay anan-ak, patien yo din ama yo ya ina yo begew sin nakies-
esaan yo en Apo Jesus, tan say kosto ay iyat yo koma.
2 Tan din bilin Diyos ay damo ay waday ikari na ay gon-gona sin manong-
tongpal et kanana en, “Dayawem da amam en inam
3 ta say lak-amem di siged ya ando ay biyag isnan daga.”*
4 Dakayo pay ay nakin anak et adi yo pabongbongeten di an-ak yo mo adi
et bilinen ya itdoan yo si kosto ay mannemnemnem mo intoy iyat Apo Jesus
mo sisya koma di akin anak.

Pamagbaga Si Babag-en Ya din Among Da (Col. 3:22-25; Tito 2:9-10; 1 Ped. 2:18-20)

5 Dakayo ay bag-en, patien yo koma din among yo isnan daga. Ibainan yos
daida yan ipakat yo din kabaelan yo ay mangamag sin ibaga da en dakayo ay
kaman din iyat yo koma mo si Cristo di mangibabbaa en dakayo.
6 Baken anggoy din pangiilaan din among yo en dakayo si pangsetan yo sin
obla yo ta say panlaydan da en dakayo, mo adi ibilang yo ay mansilbi kayo
en Cristo ya man-gaget kayos kankanayon ay mangamag sin layden Diyos.
7 Esten yo ngarud din obla yo dowan yo aben ganasen ay kaman si Cristo
di pansilsilbian yo ay baken owat ipogaw.
8 Tan ammo yo ay gon-gonaan din Apo din am-in ay ipogaw sin siged ay
amagen da olay mo bag-en sisya ono baken.
9 Dakayo pay abe ay among da et masapol ay siged abe di iyat yo sin babag-
en yo. Adi yo paeg-egyaten daida, tan ammo yo ay nan-iso kayo sin babag-
en yo sin pangilan di Apo ed langit ay apo tako am-in, et magay ipogaw si
idomdoma na.

Din Salida Ay Indawat Diyos

10 Siya na di kakdengan di ibagak en dakayo. Awaten yo din panakabalin
ay oka tako ay naitatapi en Apo Jesus ta say papipigsaen yo di pammati yo.
11 Osalen yo abe din am-in ay indawat Diyos ay salida ta say adi kayo
maabak sin lawa ay pangietek Satanas.

---

* **5:31** Genesis 2:24. * **6:3** Deuteronomio 5:16.

12 Tan baken ipogaw di kaibaw tako, mo adi din papangolo ya tuturay di
dimonyo ed daya ya din mankakekedse ay kaanianito ya din odom ay man-
akabalin ay adi kaila ay mangiturturay sin ipogaw ay deda sin mabolinget
isnan daga.
13 Siya di di begew ay masapol ay osalen yo din am-in ay salida ay indawat
Diyos ta say nakasagana kayo mo waday mapasamak si lawa. Tan mo say
iyat yo di, kokomneg kayo ay mangobat en Satanas enggana ay somaldeng di
gobat, et adi polos makaabak en dakayo.
14 Da naey ngarud di kaman armas ya badon di soldado ay kasapolan yo
ta say nakasagana kayo ay makigobat. Din ibilko yo et say pangibagaan yo
sin tet-ewa. Din ibado yo abe ay manalida sin pagew yo et din nalinteg ay
kabibiyag yo.
15 Din isapatos yo pay ay makapet sin pandad-anan yo et din siged ay
damag ay maipanggep sin talna ay idawdawat Diyos.
16 Din kasay yo et din pammati yo en Cristo. Say osalen yos kankanayon ta
komedyas ya mad-ep din manbidbidang ay pana ay bekasen Satanas.
17 Din ihelmet yo abe et din namnama yo ay maisalakan kayo. Ya din
kampilan yo et din kalin Diyos ay ipanemnemnem din Ispirito Santo en
dakayo.
18 Sin pangos-osalan yo am-in en dana, kanayon koma ay mankararag
kayo en Diyos ay mangikarkararag ya mankedkedaw sin ipanemnemnem di
Ispirito Santo en dakayo. Isonga adi kayo aben linglinglingan ay mankedaw
si tolong en Diyos para sin am-in ay ipogaw na, mo adi siliban yo ta man-gaget
kayo ay mangikararag en daida si kanayon.
19 Ikararagan yo kod abe si sak-en ta itdon Diyos din ibagak mo
mankasabaak ya ta tomoledak ay mangipaammo sin siged ay damag ay adi
naipaammo ed idi.
20 Tan inbaan Cristo si sak-en ay panakaawak na ta ipaammok din nay
siged ay damag, et say begew ay naibabalodak ed wani. Isonga ikarkararа-
gan yos sak-en ta tomoledak ay mangikasaba, tan say kosto ay iyat ko koma.

Din Kakdengan Di Solat

21 Si Tikicus di ibaak en dakayo ta ipaammo na din am-in ay mapas-
pasamak en sak-en. Sisya di esa ay laylaydek ay agi tako ya matalek ay
mansilbi en Apo.
22 Isonga ibaak sisya en dakayo ta ipadamag na din maam-amag en dakami
isna ya ta papigsaena di nemnem yo.
23 Sapay koma ay aag-i ta gon-oden yo di talna ay mapmapo en Diyos Ama
ya en Apo Jesu Cristo ya ta papigsaen da din pammati yo ta say mataptapian
abe din panlilinaydan yo.
24 Sapay koma abe ta seg-angan Diyos dakayo am-in ay komakaman di
layad na en Jesu Cristo ay Apo tako.

Din Solat San Pablo Sin Taga-Filipos

Maipanggep Sin Solat Ay Nay

Din solat ay nay et insolat Pablo sin damo ay gimong di mamati ay binangona sin probinsiya ay Macedonia ed Europa (Inam-amag 16:6-40). Sin nangisolatanas na, naibabalod begew sin nangikaskasabaana sin siged ay damag ay maipanggep en Apo Jesu Cristo.

Di esa ay gapo ay insolat na na et ta man-iyaman sin mamati ed Filipos sin badang ay inpaw-it da en sisya. Wada abe di inbaga na ay mangiparagsak en daida ya mangipapigsa sin pammati da tan into et mo sinmadot da begew sin naibabalodana ya din ligat abe ay nilaklak-am da.

Binagbagaanas daida ta tadonen da koma din nangipababaan Cristo sin awak na sin kawada nas nan daga ya ta nemnemen da koma din pansigdan di iib-a da ay baken owat din pansigdan da. Inpanemnem na en daida ay maisalakan da begew sin seg-ang Diyos ya din pammati da en Cristo et anggoy, isonga adi da koman pantaltalkan din linteg Moses ono ogali ay kanan di ipogaw ay siyat maonodan. Wada abey inbaga na en daida ay maipanggep sin natalna ay nemnem ay idawdawat Diyos sin mangikararag sin problima na en sisya ya din gon-gona ay awni et idawat Diyos sin am-in ay mamati en Cristo sin kaitapian da en sisya ed langit.

Din Linaona

Din panlogian di solat 1:1-11
Din kasasaad Pablo ed Roma 1:12-26
Din kabibiyag ay onodan koman di mamati 1:27–2:18
Maipanggep en da Timoteo en Epafroditus 2:19-30
Din poon di kinalinteg Pablo 3:1-15
Din man-it-itdos baken tet-ewa 3:16-21
Pamagbaga maipanggep si olnos ya talna 4:1-9
Din nan-iyamanan Pablo sin badang di taga-Filipos 4:10-20
Din kakdengan di solat 4:21-23

Din Panlogian Di Solat

1 Dakamis da Pablo en Timoteo ay mansilsilbi en Cristo Jesus, et naey
di solat mi en dakayo am-in ed issa Filipos ay ipogaw en Diyos begew sin
naitatapian yo en Cristo Jesus, pati din mangipangpangolo en dakayo ya din
mamadbadang en daida.
2 Sapay koma ta wada en dakayo di seg-ang ya talna ay mapmapo en Diyos
ay Ama tako ya si Apo Jesu Cristo.

Din Kararag En Pablo Para Sin Taga-Filipos

3 Mo nemnemek dakayo, man-iyamanak en Diyos ay pansilsilbiak.
4-5 Tan manlogi sin nanlogian di namatian yo enggana ed wani, binad-
badangan yos sak-en sin oblak ay mangipaam-ammo sin siged ay damag.
Isonga peteg di layad ko mo mankararagak para en dakayo.
6 Man-iyamanak abe tan dadlonak ammo ay itoltoloy Diyos din siged
ay am-amagena sin biyag yo enggana ay matongpal din plano na para en
dakayo sin agew ay kasin omalian Cristo Jesus.
7 Et kosto dedan mo siya di di nemnemnemek maipanggep en dakayo, tan
kankanayon ay inemnemnem kos dakayo. Tan nakilaklak-am kayo dedan
sin seg-ang ya badang Diyos en sak-en sin naibabalodak ya siya abe sin

nangipanpaneknekak sin katet-ewan di siged ay damag ay maipanggep en Cristo.
8 Ammon Diyos ay peteg di iliw ko en dakayo, tan laydelaydek dakayo ay
kaman din pananglayad Cristo Jesus en dakayo.
9 Siya na di ikarkararag ko en Diyos. Kedkedawek ay pomigpigsa pay et
koma din layad yo en sisya ya sin iib-a yo dowan aben mataptapian din
ammo yo maipanggep en Diyos ya din kabaelan yo ay mangilasin mo sino
di kosto ay amagen yo
10 ta say mabalin ay onodan yo din kasigedan. Tan mo siya di, pag siged di
ogali yo, et maga polos di maipabasol en dakayo sin agew ay kasin omalian
Cristo.
11 Badangan aben Jesu Cristo si dakayo ta ad-ado di siged ay pantongpalan
di nalinteg ay ogali yo ta say dayawen di ipogaw si Diyos ya bigbigen da din
kinasiged na.

Din Mayat Ay Nantongpalan Di Naibabalodan Pablo

12 Laydek ay ipaammo en dakayo ay aag-ik ay baken lawa din nantong-
palan di napasamak en sak-en mo adi et mayat, tan masepsepsep pay dedan
ay maam-ammoan din siged ay damag.
13 Tan inammoan din am-in ay sosoldado ay mamanbantay sin palasyo ya
din odom ay ipogaw isna ay magay odom si begew ay naibalodak mo adi
anggoy din nansilsilbiak en Cristo.
14 Begew abe sin naibabalodak, pinmigsa din talek di kaad-adoan ay aag-i
tako en Apo, isonga adi da emeg-egyat mo adi et masepsep ay tomoltoled da
ay mangibagbaga sin kalin Diyos.
15 Tet-ewa pay kayman ay wada di mangikaskasabas maipanggep en Cristo
begew sin apal da en sak-en, ngem wada pay abe di odom ay kosto di panggep
da.
16 Da naey yan mankaskasaba da begew sin layad da en sak-en, tan
maawatan da ay din gapo si naibalodak et tan dinotokan Diyos sak-en ay
mangipaneknek sin katet-ewan di siged ay damag.
17 Ngem da dooy ay omapal et baken naimposoan di iyat da ay
mangikasaba si maipanggep en Cristo, tan layden da ay mangingato sin
awak da ay daida koma di mangipangolo si ad-ado ay ipogaw, yan kanan da
en mo say iyat da di, sepsepen da din ligat ko sin naey ay balodan.
18 Ngem olay say am-amagen da di, tan mo lawa ono siged di panggep da,
basta maikaskasaba din maipanggep en Cristo et naragsakak met laeng.

Din Pansilbian Di Biyag Isnan Daga
(2 Cor. 5:6-10)

19 Baken anggoy nidi mo adi et itoltoloy ko abe ay manragsak, tan ammok
ay din naligat ay kasasaad ko ed wani et mantongpal pay dedan sin pan-
sigdak* begew sin kararag yo ya din badang di Ispiriton Jesu Cristo.
20 Di namnamaek ya di peteg ay laydek et iwed koma di panbainak en Diyos
mo adi omanay di toled ko ay mangikasaba sin kalin Diyos ed wani ay kaman
ed idi ta maitoltoloy ay madaydayaw koma si Cristo begew en sak-en ed wani
ay sibibiyagak ya olay mo mateyak.
21 Tan mo sak-en et iwed odom si panggep ko isnan kamatagok mo adi ta
madayaw si Cristo, ngem mo mateyak, sigsiged pay, tan emeyak sin kad-ana.
22 Ngem mo sibibiyagak, maitoloy ko din naey ay nabanol ay oblak. Isonga
mo sak-en koma di manpili, adiak ammo mo sino di kasigedan,

* **1:19** Dodowa pay di olog nina sin Griego: 1) *...mantongpal pay dedan sin maibolosak*; 2) *...mantongpal pay dedan sin maisalakanak.*

23 tan tet-ewa ay omolaw din dowa ay nay si nemnemnemek. Tan layde-
laydek ay komaanak koma isnan daga ay nay ta eyak makitee en Cristo, tan
addawi ay sigsiged di.
24 Ngem begew en dakayo, kasasapolan ay matagoak pay isnan daga.
25 Magay dowadowak isna, isonga ammok ay adiak matey ed wani mo
adi manteteeak isna ta bomadangak en dakayo ta say pomigpigsa koma di
pammati yo ya mataptapian abe di ragsak yo.
26 Laydek abe ay mantaoli issa ta mo makiteteeak kasin en dakayo, say
namnamed ay panaydayawan yo en Cristo Jesus begew en sak-en.
27 Ngem olay mo sino di mapasamak, ilaen yo ta maikompas di kabibiyag
yo sin siged ay damag ay maipanggep en Cristo. Ipapasnek yo ay mangiyat
sidi ta mo emeyak issa yan ilaek dakayo, mo maga pay ta dengdengngek
anggoy di maipanggep en dakayo, ammoak met laeng ay kanayon ay pan-
es-esaen din Ispirito Santo di nemnem yo dowan kayo aben mankokompas
ay mangipanpaneknek sin siged ay damag ay patpatien tako.
28 Maga koma di egyat yo en daida ay mangonkontra en dakayo, tan din
toled yo et say sinyal ay pangipailaan Diyos en daida ay madosa dan to si
eng-enggana. Et siya met laeng di pangammoan da ay maisalakan kayo.
29 Tan indawat Diyos en dakayo din gondaway ay mansilbi en Cristo, ngem
din iyat yo ay mansilbi en sisya et baken anggoy din pammati yo en sisya mo
adi din mapalpaligatan yo abe.
30 Et din laklak-amen yo ay ligat et mais-o sin inil-ila yo ay ligat ko ed idi ya
siya abe sin dengdengngen yo ay mapaspasamak en sak-en ed wani.

2

Tadonen Tako Koma Din Nangipababaan Cristo Sin Awak Na

1 Ammo yo ay pinmigsa di nemnem yo begew sin naitatapian yo en Cristo
yan rinmagsak kayo abe begew sin layad na en dakayo. Makikadkadwa kayo
abe sin Ispirito Santo yan ammo yo abe ay man-asiseg-ang.
2 Gapo ta tet-ewa am-in dana, pangaasi yo kod ta man-es-esa abe di
nemnem ya panggep yo ya ta tadonen yo am-in din panglaydanan Cristo en
dakayo ta say maragsakanak ay kosto.
3 Di panggep yo ay mangamag si olay sino et baken koman din kaingatoan
ono pansigdan di awak yo ono din kait-ekan yo, mo adi et ibaba yo di
nemnem yo ta say ibilang yo ay napatpateg di gagait yo mo din awak yo.
4 Nemnemen yo koma abe din pansigdan di gagait yo ay baken owat din
pansigdan yo et anggoy.
5 Tadonen yo koma di nemnem ya kabibiyag en Cristo Jesus.
6 Tan olay mo sigod ay wada en sisya din kosto ay kinadiyos en Diyos, adi
na inpapilit ay gon-oden din kosto ay kinangaton Diyos,
7 mo adi tinaynana et nanbalin si ipogaw. Et sin nanbalinana si ipogaw,
mais-o din kailaana sin kailaan di iib-a na ay ipogaw. Inbilang na abe ay bag-
en sisya,
8 et inpababa na di nemnem na ta tongpalena din panggep Diyos en sisya
olay mo say nakateyana. Di inyat na abe ay natey et kaeegyat ya kababain,
tan nailansa sin krus.
9 Isonga inpangaton Diyos sisya ta sisya di kangatoan sin am-in ay wada
10 ta say madayaw sisya. Tan din am-in ay wada ed langit ya isnan daga
ya olay din natenatey ya odom ay adi kaila et mandokmog da am-in ay
mandayaw en sisya

11 ay mangmangwani en si Jesu Cristo din Apo. Et say kaidaydayawan
Diyos Ama.*
12 Isonga naey di ibagak en dakayo ay gagayyem ko. Mo siya di di inam-
amag Cristo, masapol abe ay managtongpal kayo. Sin kawadak sin kad-an
yo, kanayon ay pinatpati yos sak-en, ngem ed wani ay kinmaanak en dakayo,
namnamed koma di iyat yo ay mamati sin nay ibagbagak. Itoltoloy yo ngarud
ay mangam-amag sin siged ay pantongpalan koman di pammati yo enggana
ay matongpal din pangisalakanan Diyos en dakayo dowan kayo et ibainan
sisya ay kosto.
13 Tan si Diyos met laeng di wada en dakayos kankanayon ay mangidaw-
dawat si layad yo ay mangamag sin laydena, et sisya abe di mangidawdawat
si kabaelan yo ay manongpal.
14 Sin am-in ay am-amagen yo, adi kayo manmaymayotmot ya makisong-
songbat
15 ta say maga di maipabasol en dakayo ay an-ak Diyos ya pag siged di ogali
yo. Tan olay mo makitetee kayo si lawa ya managbasol ay ipogaw sin nay ay
daga, maga koma pay dedan di pankolangan yo ta say maiarig kayos tatalaw
ay maningtinggaw sin labi,
16 dowan kayo et ipaam-ammo en daida din kalin Diyos ay pangaan das
biyag ay iwed patingga na. Tan mo say amagen yo di, peteg di ragsak ko
begew en dakayo sin agew ay kasin omalian Cristo, tan maipaila ay baken
sayang di inpakpakat ko ay obla.
17 Waday iarig ko en dakayo. Mo waday animal ay idaton di ipogaw
en Diyos, wada abey danom di obas ay isiit da ay tapin di daton ay sana.
May ngarud, din pammati yo et kaman say idaton yo en Diyos. Et gapo ta
dandani samet din pomsean da, maiarig abe di biyag ko sin danom di obas ay
makidaton en Diyos. Ngem olay mo say namnamaek, naragsakak pay dedan
dowanak aben makiragsak en dakayo.
18 Yan dakayo abe et makiragsak kayo koma en sak-en.

Maipanggep En Da Timoteo En Epafroditus

19 Mo ipalobos Apo Jesus, namnamaek ay adi mabayag yan ibaak si
Timoteo en dakayo ta say mo mantaolis sisya, say panragsakan di nemnem
ko begew sin ipadamag na maipanggep en dakayo.
20 Magay ammok si odom ay gait ko si tet-ewa ay mangisakit en dakayo mo
adis sisya et anggoy.
21 Tan am-in din odom et din pansigdan da anggoy di nemnemnemen da
ay baken din layden Jesu Cristo si amagen da.
22 Ngem si Timoteo pay et ammo yo met ay siged di ogali na, tan inil-ila yo
ay kaman kamin sin-ama sin nan-ob-oblaan mi ay nangikaskasaba sin siged
ay damag.
23 Namnamaek ngarud ay sisya di ibaak en dakayo ay dagos mo ammoak
din kakdengan di kasok.
24 Et sapay koma abe ta ipalobos din Apo ay adi mabayag yan mabalin ay
waday wayak ay enak aben pasyalen dakayo issa.
25 Ninemnem ko abe ay masapol ay pasaaen din agi tako ay si Epafroditus
ay kaoblaak ya gait ko ay soldadon Cristo. Sisya di inbaa yo en sak-en ay
bomadang sin am-in ay masapol ko,
26 ngem ipasaak en dakayo issa tan mailiw en dakayo yan peteg ay
madandanagan sin nangammoana ay dinnge yo ay mansakit sisya.

* **2:11** Isaias 45:23.

27 Tet-ewa ay palalo di sakit na, tan nganngani ay matey, ngem laton ay
sineg-angan Diyos sisya. Et baken sisya anggoy di sineg-angana mo adi sak-
en abe ta adi masepsep din sakit di nemnem ko mo matey sisya.
28 Isonga laydelaydek ay pantaolien sisya ta maragsakan kayo kasin mo
ilaen yo ya ta say tomalna abe di nemnem ko.
29 Peteg koma ngarud di ragsak yo ay mangawat en sisya, tan tet-ewa ay
agi tako begew sin naitatapiana en Apo. Din ipogaw ay ison Epafroditus et
mayat mo patgen yo,
30 tan mo sisya et istay matey begew sin nangam-amagana sin inpaoblan
Cristo en sisya, yan inposta nan biyag na ay mamadbadang en sak-en sin
kamaga yo.

3

Din Kinalinteg Ay Maipoon Sin Pammati En Cristo

1 Di esa pay ay ibagak en dakayo ay aag-i et manragragsak kayo koma
begew sin naitapian yo en Apo. Mo sak-en et adiak maom-oma ay mangipid-
wapidwa sin inbagbagak en dakayo, et say pansigdan yo ta adi kasangsan-
gaw di pammati yo.
2 Siliban yo koma di ipogaw ay mangam-amag si lawa ay iarig kos maangat
ya kadodogis ay aso. Ipapilit da ay mo adi kakogit di ipogaw, adi maisalakan.
3 Ngem di katet-ewa na et datako di ibilang Diyos ay nakogit ay baken
daida, tan mo datako et daydayawen tako si Diyos sin panakabalin di Ispirito
na. It-ek tako abe si Cristo Jesus. Adi tako pantaltalkan din kogit ya odom ay
linteg ono ogali ay kanan di ipogaw ay siyat maonodan.
4 Mo waday ipogaw si mabalin ay mantalek sin kaman dana, maga di
odom mo adi si sak-en. Olay mo sino di mangwani en waday inamag na ono
kabigbigana ay pantaltalkana ay say maisalakanana, namnamed en sak-en.
5 Tan dengngen yo na: nakogitak sin maikawao ay agew ko, tan naianakak
ay Judio ay polin Benjamin ay anak en Israel. Puroak abe ay Hebreo, tan
Hebreo da amak, ya Hebreo abe din kalik ya ogalik. Mo maipanggep abe
sin linteg ay indawat Diyos en Moses, in-inset ko ay nanongtongpal, tan
Fariseoak.
6 Palalo abe ay insaksakit ko din linteg mi ay sana enggana ay dadlonak
pinalpaligat din mamati en Jesus. Isonga mo maibasar sin linteg, peteg ay
nalintegak, tan maga met di nangipabpabasol en sak-en.
7 Ngem begew en Cristo, am-in dadi ay kanak en pansigdak ed idi et ibilang
ko ay maga baw di silbi na ed wani.
8 Et baken anggoy nidi mo adi ibilang ko ay iwed polos silbin di am-in mo
is-ok sin kinabanol di pakiam-ammoak en Cristo Jesus ay Apok, tan addawi
ay nabanbanol di mo olay sino ay odom ay banag. Begew en sisya, tinaynak
am-in dadi et ibilang ko ay owat basura ta say mabalin ay gon-odek din
pakikadkadwaak en Cristo
9 ya maitatapiak en sisya. Isonga din kinalinteg ko ed wani et baken
din maibasar sin nanongtongpalak sin linteg mo adi din kinalinteg ay
idawdawat Diyos begew sin pammatik en Cristo et anggoy.
10 Magay odom si panggep ko mo adi ta ammoak si Cristo ay kosto ya lak-
amek din panakabalin ay okan Cristo sin kasinan natagoan. Ngem baken
anggoy nadi mo adi ta lak-amek abe din ligat na ya maitapiak en sisya ay
matey.
11 Tan namnamaek dedan ay tagoen Diyos kasin si sak-en.

Din Gon-gona Ay Ipakpakat Pablo Ay Gon-oden

12 Adiak kanan en enggay indasak dana ya adiak aben kanan en enggay
maga di kolang ko. Ngem ipakat ko din am-in ay kabaelak ta tongpalek din
panggep Cristo sin nangipabalinana en sak-en ay ipogaw na.
13 Aag-i, tet-ewa kayman ay adiak pay laeng indasan na, ngem din am-
amagek ed wani et adiak nemnemnemen din inam-amag ko ed idi mo adi
imongsan kon nemnem ko sin daan matongpal ay planon Diyos para en sak-
en.
14 Ipakpakat ko din kabaelak ta domatengak sin maiarig si patinggan
di longbaan ta say gon-odek din gon-gona ay idawat Diyos sin am-in ay
inayagana ay maitapi en sisya ed langit begew en Cristo Jesus.
15 Kaman nidi koma di nemnem tako am-in ay naket-eng di pammati na.
Ngem into et mo wada di natken di nemnem na en dakayo, si Diyos di
mangipaammo sin kosto en sisya.
16 Ngem olay mo sino di wada sin nemnem di odom, din masapol en datako
am-in et ta itoltoloy tako ay mangonod sin inpaammon Diyos en datako ed idi
ay kosto.
17 Sapay koma ay aag-i ta man-es-esa di nemnem yo am-in sin panadtado-
nan yo en sak-en. Ilaen yo abe din mangon-onod sin kabibiyag ay inpail-ila
mi en dakayo ta daida abe di tadonen yo ay baken din odom.
18 Tan ad-ado da di mangonkontra en Cristo, tan laslasoyen da din
nateyana sin krus babaen sin lawa ay kabibiyag da. Namin ad-ado di
nangibagbagaak isna en dakayo ed idi, ngem ipidwak pay dedan ed wani
dowan aben mantedtedted di lowak ay mannemnemnem en daida.
19 Tan din pantongpalan di biyag da et madosadosa da ay eng-enggana sin
ed infierno. Tan din panbalbalinen da ay diyos da et din layden di awak da.
Et din it-it-ek da et din kababain ay am-amagen da. Din naimongsanan aben
di nemnem da et din wadas nan daga.
20 Ngem mo datako pay, ed langit di kosto ay ili tako, et siya abe di kapoan
din sedsed-en tako ay si Apo Jesu Cristo ay mangisalakan en datako.
21 Panbalinena din naey ay kaseseg-ang ya matey ay awak tako si kaman
din kagkagam-is ay awak na sin kasinan natagoan. Et mabalin ay amagena
di begew sin panakabalina ay mangawis si am-in ay wada ta manpaituray
da en sisya.

4

Din Maod-odi Ay Bilbilin Pablo

1 Isonga dakayo ay aag-ik, ipapasnek yo ay mamati en Apo. Laydelaydek
dakayo ya peteg abe ay mail-iliwak en dakayo, tan dakayo kayman dedan di
mangiparagragsak en sak-en ya dakayo pay di kaman gon-gonak sin oblak.
2 Dakayo ay da Evodia en Sintike, pangaasi yo koma ta mankinaawatan
kayo, tan kaman kayo dedan sin-agi begew sin nakies-esaan yo en Apo.
3 Sik-a abe ay matalek ay gait ko,* badangam kod da naey ay babbabai, tan
nagaget da iman ay nakiob-obla en sak-en sin nangikaskasabaak sin siged ay
damag, pati da Clemente ya din odom ay kaoblaak ay wada di ngadan da am-
in sin libro ay naisolatan di ngadngadan di waday biyag na ay iwed patingga
na.
4 Kanayon koma ay manragragsak kayo begew sin naitatapian yo en Apo.
Ipidwak kasin ay mangwani en manragsak kayo koma.
5 Ipaila yo din kinaanos yo sin am-in ay ipogaw, tan dandani din omalian
din Apo.

* **4:3** Di esa abe ay kaiologan nina sin Griego et: *Sik-a abe ay Syzygus ay matalek*… Din olog di *syzygus* sin kalin di Griego et gait.

6 Olay sino ay ligat di domateng en dakayo, maga koma di pandandanagan
yo mo adi et ikarkararag yo en Diyos ay mankedkedaw en sisya sin kasapolan
yo dowan kayo aben man-iyaman en sisya.
7 Tan mo say amagen yo di, wada en dakayo din talna ay idawdawat Diyos
ay adi mabalin ay las-ian di nemnem di ipogaw, et say kaman gowardiya ay
mamanbantay sin nemnem yo begew sin naitatapian yo en Cristo Jesus.
8 Din maodi ay ibagak en dakayo ay aag-i et kanayon koma ay nemnemne-
men yo din tet-ewa, din napateg, din kosto, din nasantoan, din kagkagam-is,
ya din madayaw. Yan olay mo sino pay di odom ay siged ono mait-ek et say
nemnemnemen yo koma.
9 Am-in abe ay inad-adal yo en sak-en ay inil-ila ya dindinnge yo et say
on-onodan yos kankanayon. Et din Diyos ay mangidawdawat si talna et say
maitatakdo en dakayo.

Din Nan-iyamanan Pablo Sin Badang Di Taga-Filipos

10 Peteg di layad ko sin naitatapiak en Apo, tan ed wani, waday waya yo
kasin ay binmadang. Nabayag kayman ay adi kayo binmadbadang, ngem
ammok kayman ay din gapo na et baken yon niliw-an si sak-en, mo adi et
magay waya yo ay mangipaila sin layad yo ay bomadang.
11 Adiak kanan na begew sin kakolang di masapol ko, tan inpaingsak ay
mapnek sin olay sino ay kasasaad ko.
12 Nilaklak-am ko ay nankolkolang ya siya abe ay nasobsobraan. Olay mo
sino di mapasamak en sak-en, olay mo madagdagaanganak ono mamabso-
gak ya mo kolang ono sobra di masapol ko, inaammok din iyat ko ay mapnek.
13 Kabaelak ay sangoen din am-in ay mapasamak begew sin naitatapiak en
Cristo ay mangipabikbikas en sak-en.
14 Ngem olay mo siya di, siged kayman dedan di inyat yo ay tomolong en
sak-en isnan maligligatak.
15 Dakayo ay taga-Filipos, ammo yo met ay din damdamon di
nangikaskasabaak sin siged ay damag en dakayo sin doy nanlobwatak
ed Macedonia et magay odom ay gimong di mamati si namadbadang en
sak-en mo adi dakayo et anggoy.
16 Olay sin doy kawadak ed Tessalonica et namidwa kayman ay inpawpaw-
it yo din kasapolak.
17 Ngem laydek ay ipaammo en dakayo ay baken din idawdawat yo di an-
anapek mo adi din kataptapian di gon-gona yo.
18 Ed wani, maga met di kasapolak mo adi et sobra, tan laton ay inawat ko
din am-in ay inpaw-it yo en Epafroditus. Et din inpaw-it yo ay sana et kaman
dan manseng-ew ay maidaton en Diyos ay kapnekana ya panlaydana.
19 Et si Diyos ay pansilsilbiak ay adi kaabos di kinabaknang na di mangi-
dawat en dakayo sin am-in ay kasapolan yo begew sin naitatapian yo en
Cristo Jesus.
20 Sapay koma ta daydayawen takos Diyos ay Ama tako si eng-enggana.
Amen.
21 Pakomostaak din am-in ay ipogaw en Diyos issa ay naitatapi en Cristo
Jesus. Din aag-i tako ay gait kos na et pakomostaan da abes dakayo,
22 pati din am-in ay ipogaw en Diyos isnan ed Roma, ngem namnamed din
man-ob-obla sin beey di Emperador.
23 Sapay koma ta seg-angan Apo Jesu Cristo si dakayo am-in.

Din Solat San Pablo Sin Taga-Colosas

Maipanggep Sin Solat Ay Nay

Din solat ay nay et insolat Pablo sin gimong di mamati ed Colosas ay esa ay ili ed Asia Minor ay naibanda sin belaan di agew ed Efeso. Baken si Pablo di namangon sin nay ay gimong, et adi na pinaspasyal si daida (2:1), ngem insaksakit na pay dedan et kanayon ay inkarkararaganas daida.

Nadamag Pablo ay waday nan-it-itdo si baken tet-ewa sin gimong ed Colosas. Din init-itdo da et mo layden di ipogaw ay maisalakan ya ammoan si Diyos ay kosto, adi omanay di pammati na en Cristo. Masapol kano ay tongpalena di odom ay ngilngilin ya bilbilin di ipogaw ya dayawena abe din aanghel.

Isonga insolat Pablo na sin gimong di mamati ta ipaammo na en daida din katet-ewa na ay maipanggep en Jesu Cristo. Kanana en si Jesus di nangipaparsuaan Diyos sin am-in ay wada, isonga nangatngatos sisya mo din am-in ay anghel ya odom ay adi kaila. Wada abe en sisya din am-in ay kinadiyos Ama na, et magay odom ay napoan din baro ay biyag di mamati mo baken sisya. Isonga masapol ay adi masangsangaw di mamati sin bilin ya ogalin di ipogaw mo adi si Cristo et anggoy di on-onodan ya pantaltalkan da.

Din Linaona

Din panlogian di solat 1:1-2
Din inkarkararag Pablo para sin mamati ed Colosas 1:3-14
Din kinangaton di saad Cristo ya din inamag na 1:15-23
Din nansilsilbian Pablo sin am-in ay mamati 1:24–2:5
Din kasasaad di mamati begew sin nakies-esaan da en Cristo 2:6-15
Pamagbaga ta adi tako masangsangaw si baken tet-ewa ay mait-itdo 2:16-23
Din sigod ya din baro ay biyag 3:1–4:6
Din kakdengan di solat 4:7-18

Din Panlogian Di Solat

1 Sak-en si Pablo ay apostol en Cristo Jesus ay maibasar sin layden Diyos.
Din gait kos na et din agi tako ay si Timoteo.
2 Naey di solat mi en dakayo ay ipogaw en Diyos ed Colosas ay matalek ay
aag-i mi ay naitatapi en Cristo. Sapay koma ta wada en dakayo di seg-ang ya
talna ay mapmapo en Diyos ay Ama tako.

Din Inkarkararag Pablo Para Sin Mamati Ed Colosas

3 Mo ikarkararagan mis dakayo en Diyos ay Aman Jesu Cristo ay Apo tako,
kanayon ay man-iyaman kami en sisya,
4 tan nadamag mi din maipanggep sin pammati yo en Cristo Jesus ya din
layad yo sin am-in ay ipogaw en Diyos.
5 Et din pammati ya layad yo ay sana et maipoon sin namnamaen yo ay
awaten yon to din indodolin Diyos ed langit para en dakayo. Inammoan yo
di maipanggep sin nay ay namnamaen yo sin nanngean yo ed idi sin tet-ewa
ay kali ay din siged ay damag.
6 Et din nay ay siged ay damag et mandindinamag ed wani sin am-in ay
ili isnan daga. Wada abey pantongtongpalana sin kabibiyag di ad-ado ay
manmannge ya mamatpati. Et kaman nidi met laeng di napadpadasan yo

manlogi sin nanngean yo si maipanggep sin seg-ang Diyos ya din nangammoan yo sin kosto ay kaiso na.
7 Din nangitdos na en dakayo et si Epafras ay esa ay laylayden mi ay gait.
Matalek sisya ay panakaawak mi ay nakisilsilbi en Cristo.
8 Sisya abe di nangibaga en dakami si maipanggep sin layad yo en dakami
ya sin iib-a yo ay idawdawat di Ispirito Santo.

9 Isonga manlogi sin nandamagan mis maipanggep en dakayo, adi mi
insalsaldeng ay mangikarkararag en dakayo. Kedkedawen mi en Diyos ta
din Ispirito na di mangidawat sin am-in ay sirib ya panakaawat en dakayo
ta say ammoan yo ay kosto din am-in ay laydena ay amagen yo.
10 Tan mo siya di, mabalin ay onodan yo din kabibiyag ay maikompas sin
kinasiged di Apo yan kanayon ay amagen yo din panlaydana. Et sapay koma
ta say omad-ado din am-in ay kalasin di siged ay am-amagen yo begew sin
pangam-ammoan yo en Diyos.*
11 Sapay koma abe ta din nakaskasdaaw ay panakabalin Diyos di mangipa-
pipigsa sin nemnem yo ta olay mo sino di mapasamak en dakayo, mabalin ay
maanosan yo dowan kayo aben maragragsakan.
12 Itoltoloy yo pay ay man-iyaman en Diyos ay Ama tako ay nangidawat en
datako si kalebbengan ay makibingay sin insasagana na para sin am-in ay
ipogaw na ay naitatapi sin panturayana ay mapat-a.
13 Tan insalakanas datako sin panakabalin Satanas ay manturturay sin
kad-an di mabolinget, et intapi nas datako sin panturayan di laydelaydena
ay Anak na
14 ay nangsobot en datako ta mawayaan tako, laydena ay kalien, ma-
pakawan din basbasol tako begew sin naitapian tako en sisya.

Din Kinangaton Di Saad Jesus Ya Din Inamag Na

15 Si Cristo di nangipaila mo sinoy ison Diyos ay adi kaila. Nawawadas sisya
sin daan kaparsuaan di lobong, et nangatngato mo din am-in ay pinarsuan
Diyos.
16 Tan sisya dedan di nangipaparsuaan Diyos sin am-in ay wada ed langit
ya isnan daga ay maila ya adi kaila pati din am-in ay papangolo ya tuturay di
aanghel ya odom ay adi kaila. Olay mo sino di wada et naparsua begew en
sisya ya para en sisya.
17 Sin daan kawadaan di olay sino, nawawadas sisya, et sisya dedan di
makaammo sin am-in ay wada ta say maoolnos da.
18 Sisya abe di makaammo en datako am-in ay mamati, isonga sisya di
maiarig sin toktok tako yan datako di kamanan awak. Sisya abe di napoan
din baro ay biyag tako, tan sisya di damo ay natago kasin ay adi kasin matey,
ta say sisya di kangatoan sin am-in.
19 Tan layden Diyos ay wada din am-in ay kinadiyos na sin Anak na.
20 Et ninemnem na ay isag-ena kasin en sisya din am-in ay wada isnan daga
ya ed langit babaen sin Anak na ay sana, isonga kinaana din nanasalin en
daida en sisya babaen sin dadan Cristo ay inmayos sin nateyana sin krus.

21 Olay dakayo ed idi et addawi kayo pay laeng en Diyos, et kinonkontra
yos sisya begew sin lawa ay ninemnemnem ya inam-amag yo.

---

* **1:10** Di esa abe ay kaiologan nina sin Griego et: *Et sapay koma ta say omad-ado din am-in ay kalasin di siged ay am-amagen yo ya mataptapian abe din pangam-ammoan yo en Diyos.*

22 Ngem ed wani, nanbalinen Diyos dakayo ay gagayyem na ay naisag-en
en sisya babaen sin nateyan di awak en Cristo ta say nasantoan ya nalinis
kayo sin pangiilaana† ya maga polos di maipabasbasol en dakayo.
23 Ngem masapol dedan ay ipapasnek yo ay mamati ay adi kayo
mandowadowa ya masangsangaw, ya adi kayo kaaw-awis ay omaddawi sin
namnama tako ay ibagbagan din siged ay damag. Tan din siged ay damag ay
dindinnge yo et iso na din nandindinamag sin intiro ay lobong, yan siya met
laeng din inkaskasabak sin nansilsilbiak en Cristo.

Din Nansilsilbian Pablo Sin Am-in Ay Mamati

24 Olay mo mapalpaligatak begew sin inkaskasabak ay nansigdan yo,
naragsakak pay dedan, tan din ligat ko ay nay et say tobtob di ligat ay
inanosan Cristo para sin am-in ay mamati ay maiarig ay awak na.
25 Tan dinotokan Diyos sak-en ay mansilbi sin am-in ay mamati, yan
intalek na en sak-en din obla ay mangipaammo ay kosto sin kali na ta say
pansigdan yo ay Gentil.
26-27 Din nay ay inpaam-ammok et adi naipaam-ammo manlogi ed nabaon
sin olay sino ay ipogaw, ngem ninemnem Diyos ay mangipaammo ed wani
en datako ay ipogaw na pati dedan dakayo ay Gentil. Et siya na din kagam-
is ya nakaskasdaaw ay inpaammon Diyos: mantetee si Cristo en dakayo, et
sisya di pannamnamaan yo ay makilak-am kayo sin sigesiged ay biyag sin
kad-an Diyos ed langit.
28 Isonga si Cristo di ikaskasaba mi sin am-in ay ipogaw. Osalen mi din
am-in ay sirib mi ay mamagbaga ya mangit-itdo sin am-in ay ipogaw ta say
mamagay pankolangan di pammati da sin pangiilaan Diyos mo adi et naket-
eng da koma sin naitatapian da en Cristo.
29 Ipakat ko din am-in ay kabaelak ta say matongpal dana ay mangos-osal
sin napigsa ay panakabalin ay idawdawat Cristo en sak-en.

2

1 Inbagak na en dakayo tan laydek ay ammoan yo ay ipakpakat ko din
kabaelak para en dakayo ay taga-Colosas ya taga-Laodicea ya din am-in ay
odom ay adi nangil-ila en sak-en.
2 Tan laydek ay pomigsa koma di nemnem yo ya man-es-esa kayo begew
sin pan-asilaydan yo ta say adi kayo mandowadowa mo adi dadlon kayon
maawatan din maipanggep si adi inpaammon Diyos ed idi, laydena ay
kalien, din maipanggep en Cristo.
3 Tan si Cristo di pangammoan tako sin am-in ay naidodolin ay sirib ya
nemnem en Diyos.
4 Inbagak dana en dakayo ta adi kayo kaiet-etekan si baken tet-ewa ay
ibagbagan di nalaing ay manpilosopo.
5 Tan olay mo adiak makitetee en dakayo issa, nemnemnemek pay dedan
si dakayo, et naragsaragsakanak sin nandamagak sin kinaolnos di nemnem
yo ya kapigsan di pammati yo en Cristo.

Din Kasasaad Di Mamati Begew Sin Nakies-esaan Da En Cristo

6 Gapo ta inawat yo din tet-ewa ay mait-itdo ay si Cristo Jesus din Apo,
masapol abe ay onodan yo di kabibiyag ay maibagay si ipogaw ay nakies-esa
en sisya.
7 Din pammati yo en sisya et kaman koman din kaiw ay andoando di lamot
na ono kaman din maam-amag ay beey ay makneg di tokod na. Onodan yo

† **1:22** Di esa abe ay kaiologan nina sin Griego et: *...ta say nasantoan ya nalinis kayo mo ipapika nas dakayo sin sangoanana.*

pay din naitdo en dakayo ay maipanggep en sisya ta say pomigsa pay et din pammati yo dowan kayo aben man-iyaman en Diyos si kanayon.
8 Siliban yo ta adi kayo kaaw-awis ay mangonod si baken tet-ewa ay mait-itdo ay magay silbi na, tan din kaman nidi ay mait-itdo ay mangietek si ipogaw et adi maibasar en Cristo mo adi et din ogali ay ninemnem di ipogaw ed idi ya din bilbilin isnan daga.*
9 Tan din katet-ewa na ay maipanggep en Cristo et nanbalin si ipogaw ngem wada pay dedan en sisya din am-in ay kinadiyos en Diyos.
10 Isonga nangatngato si Cristo mo din am-in ay adi kaila ay papangolo ya tuturay, et begew sin nakies-esaan yo en sisya, wada en dakayo din am-in ay kasapolan yo sin baro ay biyag yo.
11 Begew abe sin nakies-esaan yo en sisya, waday pinadasan yo ay sinyal ay ipogaw en Diyos dakayo. Din pinadasan yo ay nay et maiarig sin kogit, ngem baken din kogit ay amagen di ipogaw sin awak mo adi din pangaanan Cristo sin lawa ay nemnem yo begew sin nakies-esaan yo en sisya.
12 Tan idi nabonyagan kayo, kaman kayon naitapi ay naiponpon sin naiponponan Cristo yan naitapi kayo abe ay natago sin kasinan natagoan begew sin pammati yo sin panakabalin Diyos ay nanago met laeng en Cristo.
13 Ed idi, kaman kayon natey maipanggep en Diyos begew sin basbasol yo ya gapo ta dakayo ay Gentil et magay ammo yo maipanggep sin linteg Diyos. Ngem ed wani, intapin Diyos dakayo sin baro ay biyag ay indawat na en Cristo tan pinakawana din am-in ay basol tako.
14 Din inamag Diyos para en datako et maiarig isna: ina na din listaan di basol ono otang tako en sisya ay manbegew sin adi tako nanongtongpalan sin linteg na et inlansa na sin krus, laydena ay kalien, inwasit na din listaan pati din linlinteg ay nangipabpabasol en datako babaen sin nateyan Cristo sin krus.
15 Et babaen abe sin doy nateyana sin krus, kinaan Diyos din kalebbengan di manakabalin ay adi kaila yan inpaila na ay enggay naabak da sin pangi-ilaan di am-in ay wada.

Pamagbaga Ta Adi Tako Masangsangaw Si Baken Tet-ewa Ay Mait-itdo

16 Isonga adi yo koman patpatien din mangipabasbasol en dakayo ay mangmangwani en masapol ay onodan yo din ad-ado ay ngilngilin da ay kaman din maipanggep si makan ya mainom ya din ngilinen da ay agew ay tinawen ya din bemeskaan di bowan ya din Sabado ay pan-ibbayan da.
17 Tan am-in dana ay naitdo ed idi et kaman owat alidong ay mangon-ona sin akin alidong. Laydena ay kalien, say nangammoan di ipogaw ed idi ay wadan to di maisokat sin bilbilin ay sana. Ngem nay met ay dinmateng si Cristo ay din kosto ay kasokat na, isonga sisya koma di onodan tako.
18 Adi yo aben patpatien din manglaslasoy en dakayo ay mangipapilit ay ibaba yo din awak yo ay manongpal sin ngilngilin da ya maitapi kayo sin panaydayawan da sin aanghel. Da naey ay ipogaw et kanan da en waday naipaila en daida ay kaman iitaw ay say nanlasinan da, ngem din doy ay nangipangatoan das nemnem da et magay kosto ay kaibasarana, tan napo anggoy sin nailobongan ay nemnem da.
19 Naisian da en Cristo ay maiarig ay toktok tako ay mamati, ngem datako pay et naitatapi tako en sisya, tan datako di maiarig sin awak na. Yan makaammo din toktok sin am-in ay partin di awak ta awaten di esa ya esa

* **2:8** Di esa abe ay kaiologan nina sin Griego et: *...baken napo en Cristo mo adi et din ogali ay ninemnem di ipogaw ed idi ya din aanito ay manturturay isnan daga.* Ilaen abe sin Galacia 4:3,9.

din kasapolana ya kostokosto di kaiolnosan ya kaiamagan da am-in. Isonga madakdakdake din awak ay maibasar sin planon Diyos.

20 Dakayo ay mamati, begew sin naitapian yo ay natey sin nateyan Cristo,
napawayaan kayo sin bilbilin isnan daga.† Apay ngarud ay on-onodan yo
pay laeng din ogalin di nailobongan ay ipogaw? Apay nga patpatien yo din
bilbilin da ay kaman da naey:
21 "Adi yo eg-egnan dadi! Adi yo tamtaman dasa! Adi yo giwgiwiten
dana!"?
22 Tan din am-in ay makan ya odom ay ibagbagan din bilbilin da ay sana et
inamag Diyos ta osalen di ipogaw ta say maabos. Din napoan aben da doy ay
bilbilin ya it-itdo da et din nemnem di ipogaw et anggoy.
23 Kaman kayman wada di kinasiged din bilbilin da ay doy, tan din
mangon-onod sidi et esten da ay mandayaw si aanghel yan ipababa da din
awak da ay manongpal sin ogali da dowan da pay dadlon paligligaten din
awak da. Ngem din katet-ewa na et magay silbin dana ay manopap sin
laylayden di awak.‡

3

Din Sigod Ya Din Baro Ay Biyag

1 Gapo ta naitapi kayo ay natago sin kasin natagoan Cristo, patgen yo koma
din wada sin panturturayan Cristo sin makannawan en Diyos ed langit.
2 Say nemnemnemen yo koma di ay baken din wadas nan daga.
3 Tan kaman kayon natey maipanggep sin sigod ay biyag yo, yan din baro
ay biyag yo et adi maila ay kosto din iso na, tan naitapi kayo sin biyag Cristo
ay nakies-esa en Diyos ed langit.
4 Din sana ay biyag yo et say biyag en Cristo met laeng, isonga mo manpaila
kasin sisya, maitapi kayo abe en sisya ya makilak-am kayo sin kinasiged ya
kinangato na.
5 Isonga masapol ngarud ay pandokogan yo din sigod ay nemnem ya ogali
yo ay lawa ay kaman din kamalala ya odom ay kalasin di kadodogis, din
am-in ay layden di awak ay lawa, ya din kinagamgam, tan din gamgamen
di ipogaw et say kamanan diyos.
6 Tan din kaman dadi ay maam-amag et say begew ay dosaen Diyos din adi
manongtongpal en sisya.
7 Et isona di din kabibiyag yo sin daan kayon namatian.
8 Ngem ed wani masapol ay liklikan yo am-in dana: adi kayo bomong-
bonget, adi kayo mannemnemnem ay mamaligat sin iib-a yo, ya adi yo
palawlawaen daida. Adi yo aben pabelbelaen di kadodogis ay kali.
9 Adi kayo pay manlilinastog, tan enggay inwasit yo din sigod ay nemnem
ya ogali yo
10 yan inawat yo din baro ay nemnem ay indawat Diyos ay barbaroana si
kanayon ta komaman kayo en sisya ya ammoan yos sisya ay kosto.
11 Begew sin nay ay inamag Diyos, maga di kailasinan din am-in ay ipogaw
ay binaroana. Olay mo Judio ono Gentil, olay nakogit ono adi nakogit, olay
mangili ya boso, ya olay mo bag-en ono baken bag-en, nan-iso da am-in sin
pangilan Diyos, tan si Cristo et anggoy din napateg, et wadas sisya sin am-in
ay namati.

---

† **2:20** Di esa abe ay kaiologan nina sin Griego et: *...napawayaan kayo sin aanito ay manturturay isnan daga.* ‡ **2:23** Di esa abe ay kaiologan nina sin Griego et: *...magay silbin dana, mo adi et mantongpal da sin kapnekan di laylayden di awak.*

12 Isonga gapo ta dakayo din pinilin Diyos ay ipogaw na ay laylaydena,
onodan yo koma dana ay ogali: managseg-ang ya mabmabadang kayo ya
ipababa yo di nemnem yo dowan kayo aben naanos.
13 Anosan yo koma abe din pankolkolangan di iib-a yo yan manpinakawan
kayo mo waday panririan yo ono bomasol en dakayo ay kaman din inyat din
Apo ay namakawan en dakayo.
14 Din masapol abe ay itapi yo sin am-in dana ay siged ay ogali et layad, tan
mo man-asilayad kayo, magay kolang din pan-es-esaan di nemnem yo.
15 Sapay koma abe ta din talna ya olnos ay idawdawat Cristo di mangitur-
ong sin nemnem yo si kanayon, tan din begew ay intapin Diyos dakayo sin
es-esa ay awak en Cristo et ta lak-amen yo din talna ya olnos ay sana. Et adi
yo koman linglinglingan ay man-iyaman en sisya.
16 Kankanayon koma ay nemnemnemen yo din nabanol ay init-itdon
Cristo. Osalen yo abe din am-in ay sirib ay indawat na ay man-asiitdo ya
manbinagbaga. Kantaen yo din naikansiyon ay kalin Diyos ya odom ay
kankantan di mamati dowan kayo aben man-iyaman en Diyos sin nemnem
yo.
17 Olay mo sino ay am-amagen ya ibagbaga yo et nemnemnemen yo ay
dakayo din panakaawak Apo Jesus dowan kayo aben man-iyaman en Diyos
Ama begew en sisya.

Bilbilin Maipanggep Si Pamilya
(Efeso 5:22-33; 1 Ped. 3:1-7)

18 Dakayo ay babbabai et manpaituray kayo sin as-awa yo, tan say maiba-
gay sin mamati en Apo.
19 Dakayo abe ay lallalaki et masapol ay laydelayden yo din as-awa yo. Adi
yo aben ibongbonget daida mo adi et naanos kayo koma en daida.
20 Dakayo ay anan-ak, patien yo din ama yo ya ina yo si kankanayon, tan
say panragsakan Diyos yan siya abe di kosto ay amagen koman di mamati.
21 Dakayo pay ay aam-a da et adi yo palpalaloen din panyamyamyaman yo
sin an-ak yo ta adi da madisdismaya.

Bilbilin Maipanggep Si Bag-en Ya Din Among Da
(Efeso 6:5-9; Tito 2:9-10; 1 Ped. 2:18-20)

22 Dakayo ay bag-en, tongpalen yo din am-in ay ibagbagan din among yo
isnan daga. Et baken anggoy din pangiilaan da en dakayo si pangsetan yo
sin obla yo ta say malaydan da en dakayo, mo adi naimposoan koma din iyat
yo ay manongpal en daida begew sin pangibainan yo en Apo.
23 Olay mo sino di am-amagen yo, ipakat yo din kabaelan yo ay mangamag
ay kaman si Cristo di pansilsilbian yo ay baken owat ipogaw.
24 Tan ammo yo ay idawat din Apo en dakayo din gon-gona ay inkari na sin
ipogaw na, tan si Cristo din Apo ay tet-ewa ay pansilsilbian yo.
25 Mo wada abey mangamag si lawa, sobalitan Diyos ay kosto, tan magay
ipogaw si pabpaborana sin pangokomana en daida.

4

1 Dakayo pay abe ay among di bag-en et masapol ay siged ya kosto di iyat
yo en daida, tan ammo yo ay wada abe dedan di Apo yo ed langit.

Bilbilin Maipanggep En Daida Am-in Ay Mamati

2 Ipapasnek yo am-in ay mankararag si kanayon dowan yo aben esten ta
adi masangsangaw di nemnem yo sin ikarkararag yo, ya man-iyaman kayo
abe en Diyos.

3 Ikararagan yo abe si dakami ta idawat Diyos di wayawaya mi ay
mangikaskasaba si adi naipaammo ed idi ay maipanggep en Cristo, tan din
nangamagak sidi et siya dedan di begew ay naibabalodak ed wani.
4 Omikararag kayo ngarud ta kabaelak ay mangilawag ay kosto, tan say
kosto ay iyat ko koma.
5 Annadan yo di iyat yo en daida ay adi mamati ta magay kasnitan da en
dakayo dowan kayo aben nakasagana si kankanayon ay mangibaga en daida
si maipanggep en Cristo.
6 Kanayon koma abe ay omiparagsak di iyat yo ay mankali dowan aben
makaay-ayo di kadngeana ta say ammoan yo ay manongbat si kosto sin olay
sino ay mansalodsod en dakayo ta maibagay din songbat yo.

Din Kakdengan Di Solat

7 Si Tikicus di ibaak en dakayo ta ipaammo na din am-in ay mapaspasamak
en sak-en. Sisya di esa ay laylaydek ay agi tako ay matalek ay nakisilsilbi en
Cristo.
8 Isonga ibaak sisya en dakayo ta ipadamag na din mapaspasamak en
dakami isna ya ta paragsakena di nemnem yo.
9 Makeey abe din laylayden mi ay kailian yo ay si Onesimus ay matalek ay
agi tako. Daida di en mangipadamag en dakayo sin am-in ay mapaspasamak
isna.
10 Si Aristarkus ay gait ko ay balod ya si Marcos ay kasingsing en Barnabas
et pakomostaan das dakayo. (Enggay inawat yo di bilin ay maipanggep en
Marcos ay mo en manpasyal issa, awaten yo ay kosto.)
11 Si Jesus Justus et pakomostaana abes dakayo. Am-in ay Judio ay
mamati ay wadas na et anggoy din tolo ay nay di nakiob-obla en sak-en ay
mangibagbaga si maipanggep sin panturturayan Diyos. Ad-ado di badang
da en sak-en ay inmiparagragsak.
12 Si Epafras ay esa pay ay kailian yo ay mansilbi en Cristo et pakomostaana
abe si dakayo. Kanayon ay ipapasnek na ay mangikarkararag en dakayo ta
pomigsa koma di pammati yo ya magay pankolangan yo ta say dadlon yon
ammoan ya patien din am-in ay layden Diyos ay adi kayo mandowadowa.
13 Paneknekak ay nagaget sisya ay man-ob-obla para en dakayo ya para en
daida abe ed Laodicea ya ed Hierapolis.
14 Din gayyem mi ay si Doktor Lucas ya si Demas abe et pakomostaan das
dakayo.
15 Sak-en abe dedan et pakomostaak din iib-a tako ay mamati ed Laodicea
ya siya abe en Nimfa ya din gimong di mamati ay matoptopog sin beey na.
16 Mo makdeng ay maibasa en dakayo din nay ay solat, ipaw-it yo kod sin
gimong di mamati ed Laodicea ta basaen da abe. Asi yo aben alaen din solat
ko en daida ta say basaen yo issan ed Colosas.
17 Di esa pay et ibaga yo kod en Arkippus ay tongpalena koma din obla ay
naitalek en sisya begew sin nakies-esaana en Apo.
18 Sak-en si Pablo ay nangisolat sin nay kakdengan di solat ay inpaisolat
ko. Adi yo kod liwliw-an ay naibabalodak. Sapay koma ta seg-angan Diyos
dakayo am-in.

Din Damo Ay Solat San Pablo Sin Taga-Tessalonica

Maipanggep Sin Solat Ay Nay

Din ili ay Tessalonica et kapital di probinsiya ay Macedonia. Say inmeyan da Pablo sin kinmaanan da ed Filipos, et nangaskasaba das di sin sinagoga si toloy Sabado. Wada di at-atik ay Judio ya ad-ado ay Gentil ay namati. Asi et din Judio ay adi namati et ginolo da din intiro ay ili begew sin apos da, et kapilitan ay komaan da Pablo. Inmey da ed Berea et pag ed Athens. Sin kawada das di, nadamag da ay mapalpaligatan abe di namati ed Tessalonica, isonga inbaan Pablo din gait na ay si Timoteo ay en mangipapigsa sin pammati da dowan pay emey ed Corinto. (Mo layden ay basaen din tobtob nina, ilaen sin Inam-amag 17:1-15.) Sin kawada nas di, sinmawang da Timoteo en Silas ay napod Macedonia, et inpadamag Timoteo di maipanggep sin pammatin di taga-Tessalonica. Et pag mansolat si Pablo en daida ta papigsaena di nemnem ya pammati da.

Nan-iyaman en Diyos begew sin pammati ya layad da. Inpaammo na abe en daida di maipanggep sin kasin omalian Apo Jesus ya din mapasamak sin mamati ay natey. Gapo ta wada abey ipogaw ed Tessalonica ay nan-gibagbagas etek ay maipanggep sin gagaran da Pablo ay nangaskasabas di, inpalawag na di maipanggep sin gagara ya ogali da sin nantetean das di. Wada abey odom ay inbilina ta ammoan da din kabibiyag ay kapnekan Diyos.

Din Linaona

Din panlogian di solat 1:1
Din nan-iyamanan Pablo begew sin siged ay kabibiyag di taga-Tessalonica 1:2-10
Din siged ay ogalin da Pablo ed Tessalonica 2:1-12
Din napaligatan di mamati ed Tessalonica 2:13-16
Din nailiwan da Pablo sin mamati ed Tessalonica 2:17-20
Din nangibaaan da Pablo en Timoteo ed Tessalonica 3:1-13
Din kabibiyag ay kapnekan Diyos 4:1-12
Din maamag sin mamati ay natey 4:13-18
Din pansed-an tako sin kasin omalian Apo Jesus 5:1-11
Din maod-odi ay bilbilin da Pablo 5:12-28

Din Panlogian Di Solat

1 Sak-en si Pablo ay napoan din solat ay nay. Din gait ko abe ay nangisolat
et da Silas en Timoteo. Naey di solat mi en dakayo ay gimong di mamati issan
ed Tessalonica ay naitatapi en Diyos Ama ya si Apo Jesu Cristo. Sapay koma
ta itoloy Diyos ay manegseg-ang en dakayo ya ta natalna abe di biyag yo.

Din Nan-iyamanan Pablo Begew Sin Siged Ay Kabibiyag Di Taga-Tessalonica

2-3 Mo mankararag kami, adi mi linglinglingan ay ikararagan dakayo am-
in yan kanayon abe ay man-iy-iyaman kami en Diyos ay Ama tako begew en
dakayo, tan nenemnemen mi din siged ay am-amagen yo begew sin pammati
yo ya din gaget yo ay mansilbi en Diyos ay manbegew sin layad yo en sisya
ya din anos yo ay maipoon sin namnama yo en Jesu Cristo ay Apo tako.

4 Aag-i mi ay laylayden Diyos, man-iyaman kami abe tan ammo mi ay
pinilin Diyos dakayo.

5 Din nangammoan mi et sin nangikaskasabaan mi sin siged ay damag
en dakayo, baken anggoy din inbagbaga mi si dindinnge yo mo adi et
aben nakilikna kayo sin panakabalin di Ispirito Santo yan maga polos di
dowadowa tako ay maipanggep sin katet-ewan di naikaskasaba. Inila yo abe
din ogali mi sin nakitetean mi en dakayo, et ammo yo ay din pansigdan yo di
ninenemnem mi.
6 Di esa abe ay pangammoan mi ay pinilin Diyos dakayo et tinadtadon yos
dakami ya si Apo Jesus, tan olay mo palalo ay napalpaligatan kayo begew sin
pammati yo, peteg pay dedan di layad yo ay nangaw-awat sin kalin Diyos,
tan din Ispirito Santo di nangidawat sin layad yo ay sana.
7 Et siya na di gapo ay nanbalin kayo si nantadtadonan di am-in ay mamati
sin probinsiya ay Macedonia ya Akaya.
8 Tan nanlogi en dakayo, nandindinamag din kalin Diyos ay maipanggep
en Apo Jesus sin dowa ay probinsiya ay doy, ngem baken sidi anggoy, tan olay
sin odom ay kailiili, madamdamag din pammati yo en Diyos. Isonga maga di
masapol ay ibaga mi ay maipanggep en dakayo,
9 tan daida baw di mangidamdamag en dakami sin inyat yo ay nangawat
en dakami ya din nanokogan yo sin sinan didiyos ay managong ya mansilbi
sin tet-ewa ay Diyos ay matmatago.
10 Ibagbaga da abe din panedsed-an yo sin pantaolian din Anak na ay
si Jesus ay mapod langit. Sisya di kasin tinagon Diyos et sisya met laeng
di mangisalakan en datako sin kaeegyat ay panosaan ton Diyos sin kaipoi-
pogaw.

2

Din Siged Ay Ogalin Da Pablo Ed Tessalonica

1 Aag-i, dakayo ay mismo et ammo yo kayman dedan ay waday nantong-
palan di nanpasyalan mi issa.
2 Tan ammo yo ay olay mo pinmaligat da ya inminsolto da ed Filipos sin
daan kamin emeyan issa ya olay mo ad-ado abey nangontra en dakami issan
ili yo, wada pay dedan di toled ay indawat Diyos en dakami ay mangibaga
sin siged ay damag ay napo en sisya.
3 Tan pag tet-ewa di ibagbaga mi ay mangaw-awis si ipogaw. Din panggep
mi abe et baken ta siksikapan mis daida ya baken aben babai di nemnemne-
men mi,
4 mo adi et pinaneknekan Diyos ay matalek kami ay mangikaskasaba sin
siged ay damag. Say obla ay intalek na en dakami, isonga din laydena anggoy
di ibagbaga mi. Et baken din panlaydan di ipogaw en dakami di ipakpakat
mi di kabaelan mi ay gon-oden mo adi din panlaydan Diyos, tan sisya dedan
di nakin ammo sin wadas nemnem mi.
5 Et ammon Diyos ay adi mi in-inyat si owat abog sin nan-it-itdoan mi.
Baken aben agin-agin di inyat mi ay nan-itdo ta say bomaknangan mi. Ammo
yo abe dedan ay tet-ewa dana.
6 Et baken din pangidayawan yo ono din pangidayawan di natken ay
ipogaw en dakami di inan-anap mi,
7 olay mo waday kalintegan mi ay aapostol en Cristo ay manpaidayaw en
dakayo ya manpaalos si kasapolan mi, mo adi et nan-anos kami ay kaman
din iyat di ina ay manpaspasoso ya mangay-ayowan si kosto sin an-ak na.
8 Yan sin nangibagbagaan mi sin siged ay damag en dakayo, nakasagana
kami abe ay olay matey para en dakayo, tan peteg adi din layad mi en dakayo.
9 Adi yo ngata nemnemen di boway mi ay nan-ob-obla sin kawada mi issa,
tan baken kamin owat inkaskasaba en dakayo din siged ay damag ay napo

en Diyos, mo adi inpakat mi ay nan-oblas inag-agew ya olay sin labi ta waday katagoan mi ta say adi kayo maligatan ay nangisilap-oy en dakami.
10 Inil-ila yo yan ammon Diyos abe din ogali mi en dakayo ay mamati issa. Nasantoan ya nalinteg kami met ya maga abe di inam-amag mi si nadeldelawan mi.
11 Ammo yo abe ay kaman din iyat di ama sin an-ak na di in-inyat mi sin esa ya esa en dakayo.
12 Tan pinapipigsa mi di nemnem yo dowan mi aben binagabagaan ya binilibilin dakayo ta onodan yo di kabibiyag ay maibagay si ipogaw en Diyos, tan sisya di mangayag en dakayo ta maitapi kayo sin panturayana ya makilak-am kayo abe sin kinangato na.

Din Napaligatan Di Mamati Ed Tessalonica

13 Kanayon adi ay man-iyaman kami en Diyos, tan sin nanngean yo sin kalin Diyos ay inbagbaga mi, pinati yo, et adi yo inbilang ay owat kalin di ipogaw mo adi nailasinan yo di katet-ewa na ay siya di din kalin di Diyos. Et din kalin Diyos ay nay, itoltoloy na ay way pantongpalana sin biyag yo ay mamati.
14 Mail-ila ay namati kayo tet-ewa, tan din naamag en dakayo et iso na din naamag sin gimgimong di ipogaw en Diyos ed Judea ay naitatapi en Jesu Cristo. Tan mo daida, pinalpaligat din kailian da ay Judio, yan mo si dakayo abe et din kailian yo.
15 Judio di namsenamse sin mamadto ed nabaon, din poli da di namse en Apo Jesus, ya din iib-a da ay Judio met laeng di namalpaligat en dakami. Isonga din am-amagen da et dadlon maikontra sin layden Diyos, et kaman da aben kaibaw di am-in ay ipogaw,
16 tan padpadasen da ay manopap en dakami sin pangibagbagaan mi sin kalin Diyos sin Gentil ta maisalakan da. Et siya na di panaptapian da sin basbasol da enggana ay dadlon tomapog. Enggay kineddengan Diyos daida ay madosa ay kosto.

Din Nailiwan Da Pablo Sin Mamati Ed Tessalonica

17 Olay mo baken nabayag di naisianan mi en dakayo ay aag-i, peteg pay dedan di iliw mi en dakayo, et inpakat mi din kabaelan mi ay mantaoli issa ta kasin takon man-asiiila. Tet-ewa pay kayman ay olay mo addawi nan kad-an mi, wada kayo pay dedan sin nemnem mi.
18 Ngem layden mi pay dedan ay mantaoli issa. Et mo sak-en pay, namin ado ay pinadpadas ko ay emey issa, ngem tinopatopap Satanas dakami.
19 Di gapo ay layden mi pay laeng ay pasyalen dakayo, tan namnamaen mi ay ipapasnek yo ay mamati, isonga dakayo di panragsakan mi ya kaman aben gon-gona mi ay dadlon min banolen mo wada takon to sin kad-an Apo Jesus sin kasinan omalian.
20 Tet-ewa od adi na: dakayo di panragragsakan mi ya din gapon di madayawan mi.*

3

Din Nangibaaan Da Pablo En Timoteo Ed Tessalonica

1 Isonga idi enggay adi kami makaitpe sin nalabes ay iliw mi en dakayo, ninemnem mi ay agpos et mabay-an kami en Silas isnan ed Athens
2 ta dowan min ibaa issa din agi tako ay si Timoteo ay kaoblaan mi ay man-silbi en Diyos sin pangikaskasabaan mi sin siged ay damag ay maipanggep en

* **2:20** Di esa abe ay kaiologan nina sin Griego et: *...dakayo di panragragsakan mi ya din gapon di pandayawan mi en Apo Jesus.*

Cristo.* Inbaa mis sisya ta papigsaena ya badanganas dakayo sin pammati yo
3 ta say maga en dakayo di masangaw† begew sin mapalpaligatan yo ay
sana. Ammo yo met kayman ay intoding Diyos ay mapaligatan tako,
4 tan sin nakitetean mi en dakayo, indadaan mi ay domteng di ligat tako et
ammo yo kayman ay siya met laeng di napasamak.
5 Siya na di begew ay inbaak si Timoteo issa ta ammoak di maipanggep sin
pammati yo, tan adiak naanosan din nanedsed-an mis damag maipanggep
en dakayo yan nadandanaganak into et mo sinolisog Satanas dakayo et
magay pantongpalan di obla mi issa.
6 Ngem nay ay nantaolis Timoteo isna et mayat di inpadamag na
maipanggep sin pammati yo ya din layad yo en Diyos ya sin gait yo. Inbaga
na abe ay kanayon ay nemnemnemen yos dakami, yan din iliw yo en dakami
et kaman met laeng din iliw mi en dakayo.
7 Isonga aag-i, olay mo palalo ay maligligatan kami ya wada abey
mangipakaseseg-ang en dakami, napapigsa pay dedan di nemnem mi begew
sin dinamag mi ay maipanggep sin pammati yo,
8 et kaman nabaroan din biyag mi gapo ta ipapasnek yo ay mamati en Apo
Jesus.
9 Mo nemnemen mi abe din peteg ay ragsak mi sin sangoanan Diyos begew
en dakayo, maga di omanay ay kali si ibaga mi sin nalabes ay iyaman mi en
sisya.
10 Isonga inag-agew ya nilablabi, dadlon kamin mankararag en Diyos ta
kasin takon man-asiila ta say tapian mi din kolang pay laeng sin pammati
yo.
11 Sapay koma ta kaanen Diyos ay Ama tako ya si Jesus ay Apo tako din
manoptopap en dakami ta way iyat mi ay emey issa.
12 Sapay koma abe ta taptapian pay din Apo tako din layad yo sin iib-a yo
ya sin am-in ay ipogaw ta komaman din dakdake ay layad mi en dakayo.
13 Tan mo say iyat na di, pomigsa di nemnem yo ta say nasantoan kayo ya
maga di pankolangan yo sin pangiilaan Diyos ay Ama tako mo kasin omalis
Jesus ay Apo tako ay mangikoyog sin am-in ay ipogaw na.

4

Din Kabibiyag Ay Kapnekan Diyos

1-2 Wada pay di ibaga mi en dakayo ay aag-i. Ammo yo kayman din intogon
mi en dakayo ed idi begew sin kalebbengan ay indawat Apo Jesus en dakami
ay maipanggep si kabibiyag ay kapnekan Diyos. Et maila ay inawatan yo ay
kosto, tan siya met kayman di on-onodan yo. Ngem bagbagaan mi pay dedan
si dakayo begew sin kalebbengan mi ay napo en Apo Jesus: pangaasi yo ta
tapian yo pay et din siged ay ogali yo ay sana.
3 Tan din layden Diyos et din panbalinan yos nasantoan ay ipogaw. Isonga
masapol ay dadlon yon liklikan di panaddaagan yos baken yon asawa.
4 Dakayo abe ay lalaki, masapol ay ammoan yo di iyat yo koma ay man-ilas
asawa yo.* Mapteng ya nalinis koma di iyat yo.
5 Baken koman din ak-aklongan di awak yo di mangiturong en dakayo ay
kaman din iyat di ipogaw ay adi nangaammo en Diyos.

---

* **3:2** Din naisolat sin odom ay manuskrito sin Griego et *...si Timoteo ay kaoblaan Diyos sin kaikaskasabaan di siged ay damag ay maipanggep en Cristo.* † **3:3** Di esa abe ay kaiologan nina sin Griego et: *...maga en dakayo di mankeyat ay mamati...* * **4:4** Dodowa pay di kaiologan nina sin Griego: 1) *...masapol ay ammoan yo di iyat yo koma ay mangayowan si asawa yo.* 2) *...masapol ay ammoan yo di iyat yo koma ay mangitpe sin awak yo.*

6 Mo maipanggep isna ngarud, siliban yo ta say maga en dakayo di bomasol
si ib-a na. Adi yo sowsowitiken ay manpos si baken yon oka. Tan dosaen din
Apo di mangam-amag si kaman dadi ay basol ay siya met laeng din dadlon
min indadaan en dakayo ed idi.
7 Tan adi pinilin Diyos datako ta man-amag takos kadodogis mo adi et ta
onodan tako di nasantoan ay kabibiyag.
8 Mo sino ngarud di maneteweng sin inbagak ay nay, baken owat dakami
ay ipogaw di tetewengena mo adi et si Diyos, tan sisya di nangibaa sin Ispirito
na ay dadlon nasantoan en dakayo.
9 Mo maipanggep pay sin layad yo sin iib-a yo ay mamati, maga met di
masapol ay isolat mi en dakayo, tan enggay initdoan Diyos dakayo,
10 et siya met kayman di inyaat yo sin am-in ay aag-i tako sin intiro
ay probinsiya ay Macedonia. Isonga bagbagaan mi anggoy si dakayo ta
taptapian yo et pay.
11 Agpos abe mo ipapakat yo di kabaelan yo ay maoolnos yan adi kayo
makibibiyang sin am-amagen di gagait yo, mo adi et man-gaget kayo ay man-
obla ta say waday katagoan yo ay siya met laeng din intogon mi en dakayo
ed idi.
12 Tan mo say ogali yo di, rispitoen din adi mamati si dakayo yan adi
masapol ay mankedaw kayos kasapolan yo.

Din Maamag Sin Mamati Ay Natey

13 Aag-i, wada et pay di ipaammo mi en dakayo ta dadlon yon maawatan
di maipanggep sin mamati ay natey ta say adi mansakit di nemnem yo ay
kaman din ipogaw ay iwed namnama da.
14 Patien tako ay natey ya kasin natago si Jesus, et say gapo na ay patien
tako abe ay kasin tagoen Diyos din natey ay namati en sisya et ipakoyog na
en sisya sin kasinan omalian.
15-16 Naey di inpaammon Apo Jesus en dakami ay maipanggep sin oma-
liana ay sana. Bomabas sisya ay mapod langit ay mangibogaw si bilin
dowan aben mankali di kangatoan ay anghel ya madnge abe din bongog di
tanggoyob en Diyos. Ngem datako ay sibibiyag pay laeng sin agew ay doy, adi
tako on-onaan din mamati ay natey ay en mangabat en Apo Jesus, mo adi et
kasin dan matago agan-o,
17 asi tako am-in mabigla ay maikayang ay en mangabat en sisya sin liboo.
Et manlogis di, makitetee tako sin kad-ana ay eng-enggana.
18 Siya na ngarud di ipanemnem tako sin iib-a tako ay mangliwliwa en
daida.

5

Din Pansed-an Tako Sin Kasin Omalian Apo Jesus

1 Mo maipanggep pay sin timpo ay maamagan dana, maga di masapol ay
isolat mi en dakayo ay aag-i,
2 tan ammo yo od kayman ay bigla di omalian din Apo ay kaman din
domatngan di mangakew sin labi.
3 Sin agew ay doy, wada da di mangwani en natalna di biyag da ya maga
abe di pandandanagan da, asi et bigla ay domteng di dosa da ay kaman din
bigla ay panligligatan di babai sin pan-anakana. Et adi da polos makalsot sin
dosa ay doy.
4 Ngem dakayo pay ay aag-i, laton ay adi kayo masdaaw sin domtengan
din agew ay doy ay kaman din kasdaawan yo mo bigla ay somawang di
mangakew, tan baken din mabolinget di kad-an yo.

5 Tan sinilawan Diyos di nemnem tako am-in ay mamati, isonga baken din
mabolinget ono labi di kad-an tako mo adi et din mapat-a ono kaagawan.
6 Mo siya di, adi tako on-onodan din ogalin di adi mamati ay kaman dan
naseseyep, mo adi et mansasagana tako yan itpe tako aben awak tako.
7 Tan din labi di kaseyseypan di ipogaw ya din panbetbetengan di maka-
beteng.
8 Ngem datako pay et wada tako sin kaagawan, isonga itpe tako koma di
awak tako. Ipapasnek tako abe ay mamati ya mangipailas layad en Diyos
ya sin iib-a tako, tan din pammati ya layad tako et kaman din pansalida sin
pagew di soldado ta adi lesken di lawa. Itoltoloy tako abe ay mannamnama
sin kaisalakanan tako, tan din namnama tako ay nay et kaman helmet ay
mansalida sin toktok di soldado.
9 Tan adi met pinilin Diyos datako ta nam-osen tako di dosa na mo adi et ta
maisalakan tako begew en Apo Jesu Cristo.
10 Natey sisya para en datako ta say olay mo natey ono deda ay matmatago
tako sin kasinan omalian, makitetee tako en sisya.
11 Isonga itoltoloy yo san inyaat yo ay man-asiliwliwa ya manbinbinadang
ay mangipapapigsa sin pammati yo.

Din Maod-odi Ay Bilbilin Da Pablo

12 Wada pay di kedawen mi en dakayo ay aag-i. Agpos mo bigbigen yo
ay kosto di mangipangpangolo en dakayo ay mangikalkaligatan ay mangay-
ayowan ya mamagbaga en dakayo sin pangon-onodan yo en Apo Jesus.
13 Dadlon yo koman patgen daida yan ipaila yo abe din layad yo en daida
begew sin obla da. Maoolnos kayo koma.
14 Itogon mi abe en dakayo ay aag-i ay bagaan yo di manbolbolakbol,
papigsaen yo di nemnem di baken natoled ya madisdismaya, ya badangan
yo di nakapoy di pammati na. Ipaila yo di anos yo en daida am-in.
15 Mo wada abe di mangamag si lawa en dakayo, adi yo ibabbaes mo adi et
padasen yos kankanayon ay mangamag si siged sin iib-a yo ya sin am-in abe
ay ipogaw.
16 Naragsak kayo komas kanayon.
17 Kankanayon abe ay mankararag kayo.
18 Olay mo sino abe ay maamag en dakayo, man-iyaman kayo en Diyos, tan
siya dana di laydena ay onodan yo ay naitatapi en Cristo Jesus.
19 Adi yo toptopapen din layden di Ispirito Santo ay ipabaga en dakayo.
20 Adi yo aben laslasoyen din kanan di pankalkalian Diyos.
21 Ngem masapol ay penken yo di am-in ay mait-itdo ta ammoan yo mo tet-
ewa ay napo en Diyos. Dadlon yon onodan din siged
22 dowan yo pay addawian din am-in ay lawa.
23 Sapay koma ta si Diyos ay mangidawdawat si talna di mangipabalin en
dakayo si dadlon nasantoan. Sapay koma ta salsalaknibana din ab-abiik,
nemnem ya awak yo ta say maga polos di pankolangan yo sin kasin omalian
Jesu Cristo ay Apo tako.
24 Si Diyos ay nangayag en dakayo et amagena dana, tan matalek sisya.
25 Aag-i, ikararagan yo kod dakami.
26 Komostaen yo abe din am-in ay gait tako ay mamati issa ay mangipaila
ay manlilinayad kayo.
27 Begew sin kalebbengak ay napo en Apo Jesus, ibilin ko en dakayo ay
ibasa yo din solat ay nay sin am-in ay aag-i tako issa.
28 Sapay koma ta seg-angan Jesu Cristo ay Apo tako si dakayo.

Din Maikadwa Ay Solat San Pablo Sin Taga-Tessalonica

Maipanggep Sin Solat Ay Nay

Olay mo inawat din gimong ed Tessalonica din damo ay solat Pablo en daida, wada pay laeng di adi da inawatan ay kosto ay maipanggep sin kasin omalian Cristo, tan nasangsangaw da sin kanan di odom en enggay inmali kasin sisya. Isonga insolat Pablo din maikadwa ay solat ay nay ay mangipaammo en daida ay siyat bomala on-ona din makwani en Mangontra Sin Am-in Ay Linteg Diyos dowan aben masepsep din kinamanagbasol di ipogaw, asi mantaolis sisya.

Tinogon aben Pablo si daida ta ipapasnek da ay mamati ya mangam-amag si siged, olay mo mapaligatan da begew sin pammati da. Et binagbagaana abes daida ta adi da mansadsadot mo adi et man-gaget da ay man-obla ay kaman met laeng din inyat da Pablo.

Din Linaona

Din panlogian di solat ya din nan-iyamanan da Pablo begew sin pammatin di taga-Tessalonica 1:1-4
Din kosto ay pangokoman Diyos sin kaipoipogaw 1:5-12
Pamagbaga maipanggep sin kasin omalian Apo Jesus 2:1-17
Pamagbaga maipanggep si kararag ya sadot 3:1-15
Din kakdengan di solat 3:16-18

Din Panlogian Di Solat Ya Din Nan-iyamanan Da Pablo Begew Sin Pammatin Di Taga-Tessalonica

1 Sak-en si Pablo ay napoan din solat ay nay. Din gait ko abe ay nangisolat
et da Silas en Timoteo. Naey di solat mi en dakayo ay gimong di mamati issan
ed Tessalonica ay naitatapi en Diyos Ama ya si Apo Jesu Cristo.
2 Sapay koma ta wada en dakayo di seg-ang ya talna ay mapmapo en Diyos
Ama ya si Apo Jesu Cristo.
3 Masapol ay kanayon ay man-iyaman kami en Diyos begew en dakayo
ay aag-i, et kosto mo say iyat mi di, tan manamnamed ay pomigpigsa di
pammati yo ya dowan aben mataptapian di panlilinaydan di esa ya esa en
dakayo.
4 Isonga sin gimgimong di ipogaw en Diyos ay paspasyalen mi, it-it-ek
mi din anos yo ya din pangipapasnekan yo ay mamati olay mo peteg ay
mapalpaligatan kayo begew sin pammati yo ay sana.

Din Kosto Ay Pangokoman Diyos Sin Kaipoipogaw

5 Say kaipailaan di kostokosto ay pangokoman Diyos sin kaipoipogaw,
tan din pangan-anosan yos ligat gapo ta ipogaw en Diyos dakayo et maam-
amag en dakayo ta say ikeddeng Diyos ay maikari kayo ay maitapi sin
panturayana.
6 Kostokosto met di iyat Diyos ay mangokom, tan din mamalpaligat en
dakayo et paligatena abe si daida,
7 dowana pay pasaldengen din ligat tako ay mapalpaligat ed wani. Say
amagena di mo manpailas Apo Jesus sin kasinan omalian ay mapod langit
ay mangikoyog sin manakabalin ay aanghel na.*

* **1:7** Di esa abe ay kaiologan nina sin Griego et: *...mangikoykoyog sin aanghel na ay kaipailaan di panakabalina.*

8 Wada abey manbidbidang ay apoy ay manlikob en sisya. Omalis sisya ay
ena dosaen daida ay manigaan ay mangammo en Diyos ya adi mamatpati sin
siged ay damag ay maipanggep en Jesus ay Apo tako.
9 Din ison di dosa da et maisian da ay eng-enggana en Apo Jesus yan adi da
il-ilaen din nakaskasdaaw ay panakabalina.
10 Din omaliana abe sin agew ay doy et ta dayawen am-in ay ipogaw na ay
mamati ya masdaaw da sin kinadiyos na. Et maibilang kayo abe en daida,
tan pinati yo din kalin Diyos ay inbagbaga mi en dakayo.
11 Isonga kanayon ay ikarkararagan mis dakayo ta panbalinen Diyos
dakayo si ipogaw ay maikari sin nangayagana en dakayo. Sapay koma abe ta
iturong nas dakayo si panakabalina ta matongpal am-in di siged ay panggep
yo ya makdeng abe di am-in ay am-amagen yo begew sin pammati yo.
12 Tan mo say maamag di, madayaw si Jesus ay Apo tako begew en dakayo
yan madayaw kayo abe begew en sisya. Maamag am-in dana begew sin seg-
ang en Diyos tako ya si Jesu Cristo ay Apo tako.

2

Din Mangontra En Diyos

1 Wada pay di kedawen mi en dakayo ay aag-i maipanggep sin kasin
omalian di Apo tako ay si Jesu Cristo ya din masinopan tako sin kad-ana.
2 Baken koman nalaka ay magolo di nemnem yo ono madanagan kayo sin
pinalpalbo da ay wada di inpadto mi ono inbaga mi ono insolat mi ay enggay
dinmateng din agew ay kasin omalian din Apo.
3 Olay mo sinoy ibagbaga da, adi kayo maiet-etekan ay mamatis di, tan adi
mabalin ay domteng din agew ay doy engganay bomala di ad-ado ay ipogaw
ay mangontra en Diyos ya manpaila abe din mangontra sin am-in ay linteg
Diyos ay natodingan ay madosa ed infierno.
4 Kontraenas Diyos ya din am-in ay sinan didiyos ya olay mo sino abe ay
daydayawen di ipogaw yan pangangatoena din awak na mo si daida am-in.
Et en tomokdo sin Timplon Diyos ay mangwani en sisya ay mismo si Diyos.*
5 Adi yon samet nilinglingan am-in dana, tan inbagak met dedan en dakayo
sin kawadak issa.
6 Isonga ammo yo abe mo sino di manoptopap sin doy ay mangontra sin
am-in ay linteg Diyos ta adi manpaila engganas domateng din timpo ay
inkeddeng Diyos.
7 Wada da kayman ed wani di mangonkontra en Diyos, ngem adi pay laeng
maammoan din amagen ton din doy ay mangontra sin am-in ay linteg Diyos,
yan adi aben maamag engganas kaanen Diyos din manoptopap en sisya.
8 Mo makaan di, asi pag manpaila din doy ay mangontra. Pag omali si Apo
Jesus yan maila din mankoniniing ay kinadiyos na, et bigla ay maabak din
doy ay mangontra yan peslen Apo Jesus ay mamod-ok en sisya.
9 Ngem sin daan di kaabakana, gapo ta wada en sisya din panakabalin
Satanas, ipaila na di am-in ay kalasin di milagro ya nakaskasdaaw ay sinyal
10 ya am-in abe ay lawa ay mangietek en daida ay maisian en Diyos ay
madosa. Din begew ay madosa da et sinigsigaan da ay mamanol ya mamati
sin tet-ewa ay maipanggep en Apo Jesus ta maisalakan da koma.
11 Isonga iturong Diyos di nemnem da ta dadlon dan maietekan ya patien
da di baken tet-ewa
12 ta asi da am-in makeddengan ay madosa, tan adi da dedan pinati din
tet-ewa, mo adi et ginan-ganas da di basol.

---

* **2:4** Daniel 11:36.

Din Pinilin Diyos Ay Maisalakan

13 Ngem mo dakayo pay ay aag-i ay laylayden din Apo, masapol ay maniyaman kami en Diyos si kankanayon begew en dakayo. Tan nanlogi sin damdamo, pinipilin Diyos ay dakayon to di maisalakan begew sin pamatian yo sin tet-ewa ya din pangipanbalinan di Ispirito Santo en dakayo si nasantoan ay ipogaw na.
14 Inayaganas dakayo ay maisalakan babaen sin siged ay damag ay inkaskasaba mi en dakayo ta maibilang kayo sin mankoniniing ay kinadiyos en Jesu Cristo ay Apo tako.
15 Isonga aag-i, ipapasnek yo sin nemnem yo din tinawid tako ay mait-itdo ay init-itdo mi en dakayo sin kawada mi issa ya sin insolat mi en dakayo ta say dadlon yon onodan si kankanayon ay adi masangsangaw.
16-17 Sapay koma ta si Jesu Cristo ay Apo tako ya si Diyos ay Ama tako di mangipapigpigsa sin nemnem yo ya mamadang en dakayo ta pag siged di am-amagen ya kankanan yo. Tan inpailan Diyos din layad na en datako, yan begew sin seg-ang na en datako, indawat na abe di komakaman ay pomigsaan di nemnem tako ya din siged ay namnama tako.

3

Din Nankedawan Da Pablo Si Kararag

1 Wada pay di at-atik ay ibaga mi en dakayo ay aag-i. Ikararagan yo kod dakami ta maganno ay mandinamag din kalin di Apo ya ta banolen ya patien di ipogaw ay manmannge ay kaman din inyaat yo.
2 Ikararag yo kod abe ay salakniban Diyos dakami si lawa ay ipogaw, tan baken am-in ay ipogaw dedan et mamati da en Diyos.
3 Ngem olay, tan matalek din Apo, et sisya di mangipapigpigsa ya manalaknib en dakayo en Satanas.
4 Manbegew abe en sisya, namnamaen mi ay itoltoloy yo ay mangam-amag sin ibilbilin mi en dakayo.
5 Sapay koma ta iturong na di nemnem yo sin layad Diyos en dakayo ya din anos en Cristo.

Din Inbilin Da Pablo Ay Maipanggep Si Nasadot Ay Ipogaw

6 Naey di ibilin mi en dakayo ay aag-i begew sin kalebbengan mi ay napo en Apo Jesu Cristo. Adi kayo makipolpolapol sin iib-a yo ay mamati ay nasadot ay man-obla ay adi manongpal sin inbilin mi en dakayo.
7 Tan dakayo ay mismo et ammo yo met dedan ay tadonen yo koma din ogali mi sin nakitetean mi en dakayo. Tan adi kami met nasadot ay man-obla.
8 Maga abe di in-ina mis masapol mi si adi mi binaybayadan, tan inkalkaligatan mi ay nan-obla si inagew ya linabi ta say maga en dakayo di maligatan sin kasapolan mi.
9 Say inyaat mi di ta waday tadonen yo, olay mo waday kalintegan mi ay mankedaw en dakayo si kasapolan mi.
10 Tan sin deda kamis sa, inbilin mi en dakayo ay adi kayo pakpakanen din manigaan ay man-obla.
11 Say isolat mi na en dakayo tan wada kano en dakayo di manbolbolakbol ay baken dan man-gaget ay man-obla mo adi man-gaget da anggoy ay makibibiyang sin am-amagen di gagait da.
12 Begew sin kalebbengan mi ay napo en Apo Jesu Cristo, bagaan mi din ipogaw ay doy yan ibilin mi en daida ay neekan da koma ay man-obla ta say waday katagoan da.
13 Mo dakayo abe ay aag-i, adi kayo maom-oma ay mangam-amag si siged.

14 Mo wada pay di manigaan ay manongpal sin inbagbaga mi sin solat ay
nay, nemnemnemen yo mo sinos sisya dowan yo aben adi kapolpolapol ta
way iyat na ay mabainan.
15 Ngem adi yo pay ibilbilang ay kaibaw yo mo adi et agi yo ay masapol ay
mabagbagaan.

Din Kakdengan Di Solat

16 Sapay koma ta din Apo ay napoan di talna tako di kanayon ay mangi-
dawat en dakayos talna olay intoy mapasamak en dakayo. Sapay koma abe
ta kanayon ay wadas sisya en dakayo am-in.
17 Sak-en si Pablo ay nangisolat sin nay kakdengan di solat ay inpaisolat ko.
Siya nay iyaat ko sin am-in ay solat ko ta maammoan ay tet-ewa ay napo en
sak-en, tan maimatonan dedan din iyaat ko ay mansolsolat.
18 Sapay koma ta seg-angan Jesu Cristo ay Apo tako si dakayo am-in.

Din Damo Ay Solat San Pablo En Timoteo

Maipanggep Sin Solat Ay Nay

Si Timoteo et esa ay baro ay dinatngan Pablo sin nangaskasabaana sin sakop di Licaonia. Gapo ta naimposoan di pammati na en Cristo, inayagan Pablo ay makiey en sisya ay mamadang sin obla na ay mankasaba ya man-itdo. Di esa ay ili ay nangaskasabaan da et ed Efeso, et say nanaynan Pablo en Timoteo ta sisya di maiskat en Pablo ay man-itdo sin gimong di mamatis di. Idi binmaybayag din nanteean Timoteo isdi, pag mansolat si Pablo en sisya. Mantawen si Timoteo si tolonpo ono nasurok sin nansolatan Pablo en sisya.

Di esa ay napateg ay banag sin solat ay nay et maipanggep si nan-it-itdos baken tet-ewa. Binilin Pablo si Timoteo ta iparit na din pan-it-itdoan da (1:3), tan init-itdo da ay mo layden di ipogaw ay maisalakan, masapol ay paniyewen da di odom ay makan ya adi da aben mangas-asawa.

Wada abe di inbilin Pablo ay maipanggep si iyat di man-gimong ay mankararag ya mandayaw en Diyos, din ogalin di babbabai ay mamati, din kabibiyag di ipogaw ay pilien da si mangipangolo sin gimong ya din pilien da abe ay mamadbadang sin papangolo ay sana, ya din iyat di mamati sin iib-a da ay nabalo, papangolo ya babag-en. Wada abey odom ay inbilin Pablo en Timoteo ay maipanggep si iyat na ay mansilbis kosto en Cristo. Sin maodi ay kapitolo, wada abey inbaga na ay maipanggep sin mangipapakat ay bomaknang ya din tet-ewa ay kinabaknang.

Din Linaona

Din panlogian di solat 1:1-2
Maipanggep si nan-it-itdos baken tet-ewa 1:3-11
Din nan-iyamanan Pablo en Diyos begew sin seg-ang na 1:12-20
Pamagbaga maipanggep si man-gimong ya din papangolo da 2:1-16
Pamagbaga en Timoteo maipanggep sin pansilsilbiana en Cristo 4:1-16
Pamagbaga maipanggep sin nankinalasi ay ipogaw sin gimong 5:1–6:2
Din man-it-itdos natken ya din mayad ay bomaknang 6:3-10
Din maod-odi ay bilbilin Pablo en Timoteo 6:11-21

Din Panlogian Di Solat

1 Sak-en si Pablo ay apostol en Cristo Jesus, tan say inbilin Diyos ay
mangisalakan en datako ya si Cristo Jesus ay namnamaen tako ay mangamag
sin am-in ay sedsed-en tako.
2 Naey di solat ko en sik-a ay Timoteo ay ibilang ko ay tet-ewa ay anak kos
pammati. Sapay koma ta wada en sik-a di seg-ang ya talna ay mapmapo en
Diyos ay Ama tako ya si Cristo Jesus ay Apo tako.

Maipanggep Si Nan-it-itdos Baken Tet-ewa

3 Sin kinmaanak issa ay manpa-Macedonia, intogon ko en sik-a ay man-
tetee ka issan ed Efeso et nay ipidwak ay mangitogon, tan wada da issa di
mangit-itdos natnatken et masapol ay bilinem daida ta isaldeng da.
4 Bilinem abe ta adi da nemnemnemen si kanayon din daddad-at di ipogaw
ed nabaon ya din andoando ay lislistaan di ngadngadan di iiyon-a, tan
din kaman dadi et owat pan-iibawan di ipogaw. Maga di ibadang da sin
matongpalan di planon Diyos, tan din pangammoan ya pangon-onodan tako
sin planon Diyos et babaen sin pammati tako.

5 Say ibilin mo dana en daida ta mo patien da, waday kosto ay layad da sin
iib-a da, tan din napoan di layad ay nay et din siged ya nalinis ay nemnem ay
adi nataptapian si kadodogis ya din naimposoan ay pammati.
6 Wada di odom ay ipogaw ay nanaynan sin siged ay ogali ay nay, et say
begew ay nasangaw das diskotil ay magay silbi na.
7 Layden da ay mangitdo sin linteg Diyos, ngem di katet-ewa na et adi da
maawatan din ipapapilit da ay tet-ewa yan olay din kali ay ibagbaga da et adi
da ammo din laydena ay kalien.

8 Mo maipanggep pay sin linteg Diyos, ammo tako kayman ay siged din
linteg ay sana dalo et mo din pangos-osalan di ipogaw et din kosto ay
kaiosalana.
9 Maawatan tako koma ay baken din nalinteg ay ipogaw di gapo ay naama-
gan di linteg mo adi et din lawa ay ipogaw ay kaman dana: din managlabsing
si linteg ya adi manpaituray sin waday turay na, din manigaan ay mandayaw
en Diyos ya din makabasol, din baken relihioso ya din manglaslasoy si
maipanggep en Diyos, din manpeses ama na ono ina na ya din manpeses ib-a
na ay ipogaw,
10 din manaddaag si bakenan asawa, din lalaki ay manaddaag si ib-a na
ay lalaki, din manpap si ib-a na ay ipogaw ta ilako na ay maibag-en, din
makaetek ya mangisapatas baken tet-ewa, ya am-in di odom ay mangamag
si maikontra sin kosto ay mait-itdo. Para sin ipogaw ay kaman dana din
naamagan di linteg.
11 Din tet-ewa ay initdok ay nay ay maipanggep sin linteg et maibasar sin
sigesiged ay damag ay intalek din kangatoan ya madaydayaw ay Diyos en
sak-en.

Din Nan-iyamanan Pablo En Diyos Begew Sin Seg-ang Na

12 Man-iyamanak en Cristo Jesus ay Apo tako ay mangipapigpigsa en sak-
en ay mangamag sin nay ay obla, tan inbilang na ay matalekak ay ipogaw et
dinotokanas sak-en ay mansilbi en sisya.
13 Say inyat na di olay mo ed idi, pinalawlawak sisya dowanak aben
pinalpaligat ya inin-insolto. Ngem sineg-angan Diyos sak-en pay dedan, tan
ed idi adiak pay laeng mamati isonga adiak ammo ay lawa di inam-amag ko.
14 Peteg adi ay dakdake di seg-ang ay inpailan din Apo en sak-en, tan
indawat na en sak-en din pammati ya layad para en sisya ya sin gagait ko
ay siya met laeng di idawdawat na en datako ay naitatapi en Cristo Jesus.
15 Tet-etet-ewa din nay mait-itdo ya dadlon mapati: inmalis Cristo Jesus is-
nan daga ta say isalakana di nakabasol. Sak-en od kayman din kalawlawaan
en daida.
16 Et siya na met laeng di begew ay naseg-angan Diyos en sak-en, ta way
iyat Cristo Jesus ay mangipaila sin adi kaabos ay anos na en sak-en ay
kalawlawaan ay nakabasol. Inyat nas di ta say pannemneman di ipogaw ay
mamati en sisya sin tapin di agew ya mangawat si biyag ay iwed patingga na.
17 Isonga sapay koma ta mabigbig ya madayaw ay eng-enggana din Ari ay
iwed patinggan di panturayana, din es-esa ay Diyos ay adi katkatey ya adi
kaila. Amen.

18 Din inbilin ko ay nay en sik-a ay Timoteo ay anak ko et maibasar met
laeng sin naipadto ed idi ay maipanggep en sik-a. Adim linglinglingan din
naipadto ay sana ta say tomoled ka ay manglaban sin am-in ay lawa.

19 Sin panglablabanam si lawa, ipapasnek mo ay mamati ya dadlon mon
siliban ta nadalos di konsensiam, tan wada di ipogaw ay gapo ta tineteweng
da din konsensia da, dinadael dan pammati da.*
20 Din dowa en daida et da Himeneus en Alexander ay inpolang ko en
Satanas ta say pan-adalan da ay adi da palawlawaen si Diyos.

2

Maipanggep Si Kararag Sin Gimong

1 Naey pay di ibagak en sik-a. Di damo et masapol ay ikararagan tako di am-
in ay ipogaw yan mankedaw ya man-iyaman tako en Diyos para en daida.
2 Ikararagan tako abe din aari ya am-in di odom ay nangato di saad na
ta say natalna di biyag tako sin pansilsilbian tako en Diyos ya sin pangon-
onodan takos kosto ay ogali.
3 Tan siged mo say iyat tako di et siya abe di kapnekan Diyos ay
mangisalakan en datako.
4 Mapnek si Diyos sidi tan laydena ay maisalakan am-in ay ipogaw ya
maammoan da abe din tet-ewa ay mait-itdo.
5 Say laydena di tan es-esa di Diyos yan es-esa abe di makikali en sisya para
sin am-in ay ipogaw. Sisya din ipogaw ay si Cristo Jesus
6 ay nangidawat sin awak na ta say mangsobot sin am-in ay ipogaw.
Naamag di sin kosto ay timpo ay pinilin Diyos, et say nangipailaana ay
laydena ay maisalakan am-in ay ipogaw.
7 Siya na abe di begew ay dinotokanas sak-en ay mangaskasaba ya man-
apostol ta enak itdo en daida ay Gentil din tet-ewa ay mait-itdo ta say patien
da. Tet-ewa met na, baken etek.
8 Laydek pay ngarud ay sin am-in ay gimong di mamati, din lallalaki
di mangipangolo sin pankararagan yo, ngem masapol ay nasantoan da ya
maga abe di ibobonget da ono ib-ibawen da* mo ikayang dan takkay da ay
mankararag.

Din Ogali Ay Onodan Koman Di Babbabai Sin Gimong

9 Mo din babbabai abe, manbabado da koma si baken nangingina ya
maianam ay bado ay maibagay en daida. Adi da koma aben palaloen din
pangaltian da sin book da ya din pangiamagan da sin nabanol ay aritos ya
keke ya odom ay kaman da nay ay naamag si balitok ono odom ay nangina.
Tan din nemnemen da koma et baken din pangipailaan da sin kabasang da,
10 mo adi et din siged ay amag ay pangipailaan da sin pammati da, tan say
maibagay sin babbabai ay mangwani en mandayaw da en Diyos.
11 Igiginek koma abe din babbabai sin pan-ad-adalan da sin kalin Diyos yan
ibaba dan awak da sin man-it-itdo.
12 Adiak it-itlok ay din babbabai di mangitdo sin lallalaki ono mangipan-
golo en daida. Masapol ay igiginkan da.
13 Tan sin namarsuaan Diyos si ipogaw, pinarsua nas Adan agan-o, asi pag
si Eva.†
14 Yan baken si Adan di naietekan mo adi din babai, isonga sisya di nangon-
ona ay binmasol en Diyos.‡

---

* **1:19** Di esa abe ay kaiologan nina sin Griego et: *...gapo ta tineteweng da din konsensia da, tinaynan da din tet-ewa ay mait-itdo ay patien tako.* * **2:8** Di esa abe ay kaiologan nina sin Griego et: *...maga abe di ibobonget da ono dowadowa da…* † **2:13** Genesis 2:7,21-22. ‡ **2:14** Genesis 3:1-6.

15 Siya na di begew ay mapaligatan di babbabai ay man-anak,§ ngem
maisalakan da pay dedan* dalo et mo itoltoloy da ay mamati ya manglay-
layad sin iib-a da ya mangonod si nasantoan ay kabibiyag dowan da pay an-
annadan abe din am-amagen da.

3

Din Papangolon Di Mamati

1 Tet-ewa adi din kanan da ay din mayad ay manbalin si pangolon di
mamati et nabanol ay obla di laydena.
2 Gapo ta nabanol di ay obla, masapol ay maga di maipabasol sin pangolo.
Masapol abe ay es-esa di asawa na ya adi makibabbabai. Masapol ay
nanemneman ya naannad ay ipogaw ay makaitpe sin awak na. Masapol ay
managsangaili ya nalaing ay man-itdo.
3 Din ogali na abe et masapol ay baken makabeteng ya baken mabonget
ono makaibaw mo adi et naanos. Masapol ay adi na gamgamgamen di pilak.
4 Mo maipanggep abe sin pamilya na, masapol ay kosto di iyat na ay man-
golnos ya mamilin en daida ta say managtongpal di an-ak na ya rispitoen das
sisya ay kosto.
5 Tan mo adi na ammo ay mangolnos sin pamilya na, ay kabaelana aya ay
mangayowan sin gimong en Diyos?
6 Din pangolon di mamati et masapol abe ay baken ipogaw ay kapatpati na
tan into et mo ngomato di nemnem na et say begew si pangeddengan Diyos
en sisya ay madosa ay kaman din naamag sin Diablo.
7 Masapol abe ay mayat di ogali na sin pangilan di adi mamati tan into et
mo pis-oyen das sisya et say maknaana sin tagdey di Diablo.

Din Mamadbadang Sin Papangolon Di Mamati

8 Din mapili pay si mamadbadang sin papangolo et masapol met laeng ay
maikari da ay marispito ya baken makalkalopti di dila da. Masapol ay adi da
makabeteng ya adi da gamgamgamen di pilak.
9 Masapol abe ay dadlon dan patien din tet-ewa ay mait-itdo ay
maipanggep sin pammati ay inpaammon Diyos en datako dowan nadalos
abe di konsensia da.
10 Din pilien yo ay bomadbadang, masapol ay mapaneknekan da on-ona ta
mo maga di maammoan ay basol da, asi mabalin ay mansilbi da.
11 Din as-awa da abe et masapol ay maikari da ay marispito ya baken
aben manag-olit. Masapol abe ay naannad* ya matalek da sin am-in ay am-
amagen da.
12 Di esa abe ay masapol en daida ay mamadbadang et masapol ay es-esa di
as-awa da ya adi da makibabbabai. Masapol abe ay ammo da ay mangolnos
ay kosto sin an-ak da ya pamilya da.
13 Mo es-esten da abe din obla da ay mamadbadang, gon-oden da din
rispiton di iib-a da et wada abe di toled da ay mangibaga si maipanggep sin
pammati da en Cristo Jesus.
14 Sapay koma ta adi mabayag yan way iyat ko ay emey issa, ngem isolat ko
dana en sik-a pay dedan

---

§ **2:15** Kanan di odom en baken anggoy din pan-anakan da di maibagbagas na mo adi din ligat da abe ay iin-a. * **2:15** Di esa abe ay kaiologan nina sin Griego et: *...ngem makalosot da pay dedan…* * **3:11** Di esa abe ay kaiologan nina sin Griego et: *...Masapol abe ay adi da bemebeteng…*

15 into et mo mataktakak, ta say ammoem din kabibiyag ay onodan koma
din pamilyan di matmatago ay Diyos.† Siya dana din am-in ay ipogaw Diyos
ay nangitalkana sin tet-ewa ay mait-itdo ta ilaen da ay maitdo ay kosto ya adi
masoksokatan.
16 Ammo tako od am-in ay peteg ay nabanol din patpatien tako ay
maipanggep en Cristo Jesus. Adi naipaammo ed idi ngem inpaammon Diyos
en datako ed wani:
Nanpaila ay ipogaw, et pinaneknekan din Ispirito Santo ay maga polos
di pankolangana. Inil-ilan aben di aanghel. Naikaskasaba din
maipanggep en sisya sin kailiili, et wada da isnan lobong di namati
en sisya. Naikayang abes sisya ed langit ay madayaw.

4

Din Man-itdos Baken Tet-ewa

1 Nalawag din inpaammon din Ispirito Santo ay sin tapin di agew wada di
manaynan sin kosto ay pammati, tan patien da di makaetek ya nasikap ay
dimonyo et onodan da din it-itdo da.
2 Din mait-itdo ay nay et say it-itdon di agin sisiged ya makaetek ay ipogaw
ay enggay nadadael di konsensia da ay kaman naatongan si naldang ay
landok.
3 Din ipogaw ay nay et iparit da di mangasawa yan kanan da abe en
maiparit di odom ay makan, ngem si Diyos pay et pinarsua na dana ay
kalasin di makan ta say kanen tako ay mamati en Cristo ya mangammo sin
tet-ewa ay mait-itdo mo makaiyaman tako en sisya.
4 Tan siged am-in di pinarsuan Diyos, isonga maga koma di paniyewen tako
mo adi et awaten tako am-in ay idawdawat Diyos ay man-iy-iyaman en sisya.
5 Tan maibilang ay siged begew sin kalin Diyos ya din kararag tako.

Din Siged Ay Mansilbi En Cristo Jesus

6 Mo itdom dana sin iib-a ay mamati issa, siged di pansilsilbiam en Cristo
Jesus, et ipailam abe ay dadlon kan naawatan din tet-ewa ay maipanggep sin
pammati tako ya din siged ay mait-itdo ay inon-onodam.
7 Addawiam din doy ay daddad-at ed nabaon ay magay silbi na, tan baken
maipanggep sin tet-ewa ay Diyos, yan paingsaem ay mangadal ya mangonod
si nadiyosan ay kabibiyag.
8 Tan mo paknegen tako din awak tako, wada kayman di at-atik ay silbi na,
ngem mo paingsaen tako pay di nemnem tako ay mangonod si nadiyosan ay
kabibiyag, magay gedeng di pansigdan tako, tan gon-oden tako di baro ay
biyag ay mapmapo en Diyos, baken owat ed wani mo adi et sin tapin di agew
abe.
9 Tet-etet-ewa din nay inbagak ya dadlon mapati.
10 Say gapo na ay ipakat takon kabaelan tako ay mansilbi en Cristo, tan din
poon di namnama tako et din matmatago ay Diyos ay mangisalakan sin am-
in ay ipogaw, namnamed si datako ay mamati.
11 Say itdom am-in dana ay inbagak en sik-a en daida issa yan bilinem abes
daida ta onodan da.
12 Adi ka manbabbain mo waday manglaslasoy en sik-a begew sin ki-
naanak mo, mo adi et siged di iyat mo ay mankali ya siged abey ogalim ta
say tadonen di mamati. Ipailam abe en daida din layad mo sin iib-am, din
talek mo en Diyos, ya din kinamaiwed di kadodogis sin nemnem ya amag
mo ta siya abe di tadonen da.

† **3:15** Di esa abe ay kaiologan nina sin Griego et: *...din panbebeeyan di matmatago ay Diyos.*

13 Di laydek ay amagem engganas emeyak issa et estem ay mangibasbasa
sin kalin Diyos mo masinop kayo dowan ka aben mankaskasaba ya man-it-
itdo.
14 Adi ka baybay-an din kabaelan ay indawat din Ispirito Santo en sik-a ed
idi sin nangapayan di papangolon di mamati en sik-a ya din nangibagaan di
mamadto ay siya say kabaelam, mo adi et osalem din kabaelam ay sana.
15 Imongsan mon nemnem mo sin pangon-onodam en dana ay intogon ko
ta say ilaen am-in di ipogaw ay komoskosto di iyaat mo.
16 Dadlon kan siliban din ogalim ya din it-itdom, tan mo ipapasnek mo ay
mangiyat sina, baken din awak mo anggoy di isalakan mo mo adi et daida
abe ay manmannge en sik-a.

5

Maipanggep Si Nalasang, Papangolon Di Mamati Ya Bag-en

1 Mo wada di bomasol ay naknakay mo sik-a, adim bodbodtaken, mo adi
nainayad di iyat mo ay mamagbaga en sisya ay kaman mon say si ama. Din
lallalaki abe ay iiyogtan mo sik-a, ibilang mo ay kaman mon agi si daida.
2 Mo din babbabai pay ay pangpangoan mo sik-a, ibilang mo ay kaman
mon si ina, ya din iiyogtan abe mo sik-a, kaman mon agi si daida ay maga
di natken ay nemnem mo en daida.
3 Mo wada di babbabai ay nalasang, rispitoen yos daida yan badangan yo
abe mo iwed di toton-od das mangay-ayowan en daida.
4 Ngem mo wada di an-ak ono aap-o da, masapol ay maawatan dana ay
din pangon-onaen da koma sin pansilsilbian da en Diyos et din pangay-
ayowanan da sin nakin anak en daida ya sin apo da ay manobalit en daida,
tan say kapnekan Diyos.
5 Din nalasang ay maga polos di mangay-ayowan en sisya et namnamaena
ay si Diyos di mamadbadang en sisya, isonga itoltoloy na ay mankarkararag
ay mankedkedaw si badang Diyos si inag-agew ya linablabi.
6 Ngem din nalasang pay ay naimongsan di nemnem na sin pannam-
ayana, kaman natey ay maipanggep en Diyos olay mo matmatago pay laeng.
7 Say ibilin mo dana sin mamati issa ta maga di pangipabasbasolan di
odom ay ipogaw en daida.
8 Tan mo waday mamati ay manigaan ay mangayowan sin toton-od na,
namnamed din pamilya na, tinaynana din pammati na. Din kaman nadi ay
ipogaw et lawlawa di ogali na mo din adi namati, tan olay din adi namati,
ammo da ay mangayowan sin toton-od da.
9 Din nalasalasang ay ilista yo, masapol ay mantawen das enemapolo ya
nasurok yan namingsan anggoy ay nakiasawa da.*
10 Masapol abe ay madamdamag din siged ay inam-amag da ay kaman
dana: kosto di inyaat da ay nangay-ayowan sin an-ak da, managsangaili da,
inbaba dan awak da ay mansilbi sin ipogaw en Diyos,† binadbadangan da di
naligatan ay ipogaw, ya nagaget da ay nangam-amag si kompormi ay siged.
11 Mo din nalasang pay ay baken onay nabakes, adi yo itaptapis daida
sin listaan, tan mo pomigsa din layden di awak da mo din panggep da ay
mansilbi en Cristo, layden da kasin ay makiasawa.
12 Et mo say iyat da di, pabasolen di ipogaw si daida,‡ tan nilabsing da
dedan din sigod ay inkari da en Cristo.

---

* **5:9** Di esa abe ay kaiologan nina sin Griego et: *...yan adi nakilallalaki.* † **5:10** Din kanana sin Griego et: *inow-owasan da din sikin di ipogaw en Diyos.* ‡ **5:12** Dodowa pay di kaiologan nina sin Griego: 1) *...pabasolen di konsensia das daida,...*; 2) *...manbasol da,...*

13 Di esa abe ay begew ay adi yo koma itaptapis daida sin listaan et
ipaingsa da di sadot et owat dan lomikeliked sin kabeebeey dowan da
et aben mantaytayoktok ya makibibiyang sin am-amagen di iib-a da ay
mangingalngalawngaw si adi lemebbeng ay maibaga.
14 Isonga din pannemnem ko et agpos mo kasin makiasawa din
nalasalasang ay baken onay nabakes ta man-anak da yan asikasoen dan
beey da ta say magay wayan di kaibaw tako ay mamis-oy en datako.
15 Say itogon ko na, tan waday odom ay nalasang ay enggay nasangaw da
ay nangonod en Satanas.
16 Din maodi ay ibagak ay maipanggep sin nalasalasang et mo waday babai
ay mamati ay way toton-od na ay nalasang, sisya koma di mangayowan en
daida ta adi maligatan din gimong di mamati ta say way iyat di gimong ay
mangayowan sin nalasalasang ay magay toton-od na.
17 Maipanggep loman sin papangolo ay nas-et di pangipangoloan da sin
mamati et ibilang yo koma ay maikari da ay mabigbig ya malagboan ay kosto,
namnamed si daida ay nagaget ay mangaskasaba ya man-it-itdo.
18 Tan waday inpaisolat Diyos ay kanana, “Adim bosbosalan di baka ay
mangigatgatin ay mangirik si pagey ta way iyat na ay mangan.”§ Yan kanana
abe, “Din man-obla et maikari ay malagboan.”*
19 Mo waday ipabasol da sin pangolon di mamati, adi ka dengdengngen
malaksig mo waday dowa ono tolo ay ipogaw ay manistigo.
20 Ngem mo tet-ewa ay binmasol yan adi na dokogan, masapol ay bagba-
gaam sisya sin sangoanan di gimong ta emegyat di odom ay manadon en
sisya.
21 Bilinek sik-a sin pangiilaan Diyos ya si Cristo Jesus ya din nasantoan ay
aanghel ta patiem dana ay inbagbagak ay adi ka idomdoma di olay sino ay
ipogaw, mo adi pan-iisoem di nemnem mo en daida am-in.
22 Mo wada abey piliem si mansilbi en Cristo, adi ka maag-agagan ay
mangdotok en sisya. Tan mo waday basol na dowan ka et dotokan, mailak-
am ka dedan sin basol na. Estem ngarud din amagem ta addawiam din am-in
ay lawa.
23 Baken anggoy di danom si in-inomem, mo adi et man-inom ka abes sinat-
ik ay arak† para sin sakit di eges mo, tan namin ado ay nansaksakit ka.
24 Maipanggep loman sin mamiliam si mansilbi en Cristo, nemnemem ay
waday ipogaw ay naaammoan di basol na olay mo daan dan maidarum.
Wada abey naisassaot di basol na, ngem maammoan sin tapin di agew.
25 Iso na sin ipogaw ay mangam-amag si siged, tan waday siged ay amag
ay nalaka ay maammoan, wada abey adi maammoan ay dagos, ngem
maammoan dedan sin tapin di agew.

6

1 Naey abe di ibilin ko sin babag-en ay mamati. Masapol ay rispitoen da
ay kosto din among da tan into et mo wada di mangipalawlawa sin ngadan
Diyos ya din it-itdo tako begew sin kolang di rispito da.
2 Din bag-en abe ay mamati din among na et adi na koma kanan en gapo
ta agi na ay mamati, olay adi na rispitoen ay kosto. Es-estena koma ay
mansilbi en sisya, tan din mangon-gon-od sin obla na et ib-a na ay mamati
ay laylayden Diyos.

Din Man-it-itdos Natken Ya Din Mayad Ay Bomaknang

§ **5:18** Deuteronomio 25:4. Ilaen abe sin 1 Corinto 9:9. * **5:18** Lucas 10:7. † **5:23** Din arak di Judio et naamag si danom di obas.

Siya dana di itdom ya ibilin mo sin mamati issa.
3 Mo waday man-itdos natken ya adi na onodan din kosto ay mait-itdo ay
napo en Jesu Cristo ay Apo tako ay maiturong si nadiyosan ay kabibiyag,
4 siya di din ipogaw ay nalalastog di nemnem na dowan et maga di
ammo na. Din kaman dana ay ipogaw et natnatken di nalabes ay layad
da ay makidisdiskotil sin banag ay magay silbi na ya makisongsongbat si
maipanggep sin olog di kali. Din pantongpalan di kaman dadi ay ogali et
apos, mankokontra ay nemnem, lawa ay kali maipanggep si ib-a, lawa ay
sospitsa si ib-a,
5 ya kanayon ay ibaw, tan enggay lawa di nemnem da et inaddawian da din
tet-ewa ay mait-itdo. Kanan da en mo mamati da en Diyos, say bomaknangan
da.
6 Ad-ado kayman di ganaben di ipogaw ay mamati en Diyos dalo et mo
mapnek sin wada en sisya, ngem baken gamgameng.
7 Tan maga di inbel-ay takos nan lobong sin naianakan tako; maga met abe
di itakin tako sin komaanan tako.
8 Isonga basta waday omanay si kanen tako ya bado tako, mapnek tako.
9 Ngem din man-gamgamgam ay bomaknang, nalaka ay masolisog da et
kaman dan nakna sin ad-ado ay ak-aklongan da ay niloloko ay manadael en
daida. Yan din ak-aklongan da ay doy et kaman say manganod en daida sin
dosa ay iwed patingga na.
10 Tan din pangamgamgaman di ipogaw si pilak et siya na di poon di am-
in ay kalasin di lawa. Begew sin kinagamgam da ay nay, waday ipogaw ay
nanokog sin patpatien tako, et say nangaan das ad-ado ay sakit di nemnem
da.

Din Maod-odi Ay Bilbilin Pablo En Timoteo

11 Ngem mo sik-a pay ay mansilsilbi en Diyos, addawiam am-in dana et
ipakat mo di kabaelam ay mangonod si nalinteg ya nadiyosan ay kabibiyag
dowan ka aben ipapasnek ay mamati en Apo Jesus. Ipakat mo abe di
kabaelam ay manglaylayad en Diyos ya din iib-am, et mo mapaligatan ka,
anosam. Ilaem abe ta naanos ka sin iib-am.
12 Ipakat mo di kabaelam ay mamati ya mansilbi en Apo Jesus ay kaman
din atlit ay mayad ay mangabak ta say gon-odem di biyag ay iwed patingga
na. Tan pinili dakan Diyos ay mangon-od sin biyag ay nay sin nangibagaam
ed idi ay mamati ka en Apo Jesus sin sangoanan di ad-ado ay ipogaw.
13 Naey pay di ibilin ko en sik-a sin pangiilaan Diyos ay managtago sin am-
in ya si Cristo Jesus ay nangipaneknek si tet-ewa sin sangoanan Poncio Pilato.
14 Din ibilin ko et dadlon kan tongpalen din am-in ay bilbilin Diyos yan
silibam ta adi da mataptapian si baken tet-ewa ya ta maga di mangwani
en waday kolang na. Say amagem dana enggana ay domateng din agew ay
panpailaan en Jesu Cristo ay Apo tako.
15 Din makaammo sin panpailaana ta maitongpal sin kosto ay agew et din
madaydayaw ay Diyos. Ang-anggay na ay mangituray sin am-in, tan sisya
din kangatoan ay Ari sin am-in ay ari ya din kangatoan ay Apo sin am-in ay
apo.
16 Ang-anggay na si poon di biyag ay eng-enggana tan adi katkatey. Din
kad-ana abe et adi mabalin ay sag-enen di ipogaw, tan palalo ay somisili.
Maga polos di ipogaw si nangil-ila en sisya ya maga abe di makaila. Sapay
koma ta madayaw ya manturay sisya ay eng-enggana. Amen.
17 Ay Timoteo, bilinem din babaknang si wadas nan kalotaan ta adi da
pangangatoen nemnem da. Ibagam abe ay din pantaltalkan da koma et

baken din gamgameng da ay baken sigurado mo adi et si Diyos ay adi na
imotan ay mangidawdawat en datako sin am-in ta say ganasen tako.
18 Ibilin mo abe en daida ay man-amag das siged ta baknang da abes siged
ay amag. Adi da koma aben imotan di kinabaknang da mo adi et ibingayan
da koma din iib-a da.
19 Tan mo say iyat da di, wada di kinabaknang ay idolin da ed langit ay
maiarig si makneg ay fondasyon ono kaibasaran di namnamaen da sin tapin
di agew, et gon-oden da din tet-ewa ay biyag ay eng-enggana.
20 Timoteo, estem ay mangasikaso sin intalek Diyos en sik-a. Addawiam
din ngalat ay magay silbi na sin pangilan Diyos ya din mankinontra ay mait-
itdo ay kanan di odom ay ipogaw en laing, ngem nankamali da.
21 Tan wada da ay nangonod sidi ay naiksaw sin tet-ewa ay mait-itdo ay
patpatien tako.
Sapay koma ta seg-angan Diyos dakayo am-in.

Din Maikadwa Ay Solat San Pablo En Timoteo

Maipanggep Sin Solat Ay Nay

Sin nangisolatan Pablo sin maikadwa ay solat ay nay en Timoteo, nabayag ay naibabalod ed Roma begew sin pammati na en Cristo. Si Timoteo pay et wada pay laeng ed Efeso ay man-it-itdo sin gimong di mamatis di.

Sin solat ay nay, ad-adoy inbagan Pablo en Timoteo ay mangipapigsa sin nemnem na ta ipapasnek na ay mangaskasaba ya mangam-amag sin odom ay obla ay intalek Diyos en sisya, olay mo waday mamaligat en sisya ya mangontra sin init-itdo na.

Inpanemnem na abe en Timoteo din lawa ay ogalin di ipogaw sin maod-odi ay agew et binagaanas sisya ta addawiana din kaman dadi. Inbaga na abe ay adi koma maitaptapis Timoteo sin diskotil ay magay silbi na sin pangilan Diyos, mo adi et es-estena koma ay mangon-onod ya mangit-itdo sin tet-ewa ay mait-itdo ay napo en Diyos.

Din Linaona

Din panlogian di solat 1:1-2
Din nan-iyamanan Pablo begew en Timoteo ya din inbaga na en sisya ta ipapasnek na ay mansilbi en Diyos 1:3-20
Din ogalin di matalek ay mansilbi en Cristo 2:1-13
Din kabibiyag ay apolbalan Diyos 2:14-26
Din ogalin di ipogaw sin maod-odi ay agew 3:1-9
Pamagbaga ta ipapasnek Timoteo ay mamati ya mangitdo sin kalin Diyos 3:10–4:8
Maod-odi ay bilbilin 4:9-18
Din kakdengan di solat 4:19-22

Din Panlogian Di Solat

1 Sak-en si Pablo ay apostol en Cristo Jesus, tan say layden Diyos. Inbaa nas
sak-en ta enak ikaskasaba din biyag ay inkarin Diyos en datako ay naitatapi
en Cristo Jesus.
2 Naey di solat ko en sik-a ay Timoteo ay ibilang ko ay laylaydek ay anak
ko. Sapay koma ta wada en sik-a di seg-ang ya talna ay mapmapo en Diyos
ay Ama tako ya si Cristo Jesus ay Apo tako.

Din Nan-iyamanan Pablo Begew En Timoteo Ya Din Inbaga Na En Sisya Ta Ipapasnek Na Ay Mansilbi En Diyos

3 Nadalos di konsensiak sin pansilsilbiak en Diyos ay kaman din ap-ok
met laeng. Sin pankarkararagak en Diyos si inag-agew ya linablabi, adiak
linglinglingan ay mangikarkararag abe en sik-a ya man-iiyaman en Diyos
begew sin pammatim.
4 Nemnemnemek abe din nanlolowaan di matam sin nansianan ta ed idi,
isonga laydelaydek ay mangila en sik-a ta maragsakanak si kosto.
5 Adiak aben nilinglingan din naimposoan ay pammatim, et magay dowad-
owak ay kaman met laeng din pammatin Lois ay apom ya si Eunice ay inam
ay nangon-ona mo sik-a ay namati.
6 Ipanemnem ko ngarud en sik-a ay dadlon kan osalen din kabaelan ay
indawat Diyos sin nangapayak en sik-a.
7 Adi ka emeg-egyat ay mangosal, tan wada en datako din Ispirito Santo ay
indawat Diyos, yan din idawdawat din Ispirito Santo en datako et baken din

man-eneene ay nemnem, mo adi din kabaelan tako ay mansilbi en Diyos ya
mangipailas layad sin iib-a ya mangitpe sin awak.
8 Isonga adi ka manbabbain ay mangipaneknek si maipanggep en Apo
tako. Adi ka aben mababbain begew en sak-en ay naibabalod begew sin
pansilsilbiak en sisya, mo adi et anosam din ligat ay lak-amen tako begew sin
pangikaskasabaan tako sin siged ay damag. Anosam, tan laton ay papigsaen
dakan Diyos
9 ay nangisalakan en datako ya inayaganas datako ta datako di nasantoan
ay ipogaw na. Din nangiyatanas di et baken begew sin inam-amag tako, mo
adi begew sin plano na ay seg-anganas datako. Tan sin daan maparsuaan di
lobong, enggay ninemnem na ay mangipailas seg-ang en datako babaen en
Cristo Jesus.
10 Et ed wani inpaila na en datako din seg-ang na ay sana, tan inmali tet-
ewa si Cristo Jesus ay mangisalakan en datako. Kinaana din kabaelan di pese
yan inpaammo na ay mo mamati di ipogaw sin siged ay damag, waday biyag
da ay mapo en Diyos ay iwed patingga na.
11 Dinotokan Diyos sak-en ay man-apostol ta enak ikaskasaba ya it-itdo din
siged ay damag ay nay,
12 et siya di din begew ay mapalpaligatak. Ngem adiak met mabain isna,
tan am-ammok din taltalkek et dadlonak ammo ay waday panakabalina ay
manalaknib sin intalek na en sak-en* enggana ay domateng din agew ay
kasin omalian Cristo.
13 Mo man-itdo ka, dadlon kan tadonen din tet-ewa ay initdok en sik-a
dowan ka aben itoltoloy ay mangipaila sin pammati ya layad ay idawdawat
Cristo Jesus en datako ay naitatapi en sisya.
14 Babaen sin panakabalin di Ispirito Santo ay mantetee en datako, silibam
din nabanol ay mait-itdo ay intalek Diyos en sik-a ta adi polos masoksokatan.
15 Ammom ay istay am-in ay mamati ed Asia et binaybay-an das sak-en,
pati da Figelus en Hermogenes.
16 Ngem mo si Onesiforus pay, sapay koma ta seg-angan Diyos am-in daida
ay sinpamilya, tan namin ado ay inmiparagragsak. Adi aben mabain sin
nakakadinaak,
17 mo adi inmanaanap sin dinmatnganas nan ed Roma enggana ay dinteng
nas sak-en.
18 Ammom met abe din kadakdaken di badang na ed idi ed Efeso. Sapay
koma ta maseg-ang din Apo en sisya sin agew ay pangokomana sin kaipoi-
pogaw.

2

Din Ogalin Di Matalek Ay Mansilbi En Cristo

1 Sik-a pay ay anak ko, awatem din panakabalin ay oka tako ay naitatapi
en Cristo Jesus begew sin seg-ang na en datako ta say papipigsaem di
pammatim.
2 Ipasam abe sin matalek ay ipogaw din init-itdok ay dinngem ya dinngen
aben di odom ay ad-ado ay ipogaw ta way iyat da ay mangitdo sin odom.
3 Pakinam-os ka sin ligat ay domteng en datako ay mamati en Cristo Jesus
ay kaman din iyat di matalek ay soldado ay manganos si ligat.
4 Tadonem abe din iyat di soldado ay adi masangsangaw sin am-amagen
di sibilyan, tan laydena ay mapnek din apo na en sisya.

* **1:12** Di esa abe ay kaiologan nina sin Griego et: *...intalek ko en sisya...*

5 Nemnemem abe din atlit ay makilongba. Maga met di gon-gona na mo
adi na onodan din bilbilin sin longbaan.
6 Siya na abe di esa ay pangarig. Di nagaget ay mansiwsiwat si talon et sisya
koma di mangon-ona ay manga sin bingay na sin naapit.
7 Nemnemem si kosto dana ay inbagak en sik-a, et badangan dakan Apo
Jesus ta maawatam am-in.
8 Dadlon kan iigto sin nemnem mo din siged ay damag ay ikaskasabak ay
tinagon Diyos kasin si Jesu Cristo ay polin Ari David.
9 Gapo sin pangikaskasabaak sin siged ay damag ay nay, mapalpaligatak
ed wani ya nakakadinaanak abe ay kamanak tollisan. Ngem mo din kalin
Diyos pay, adi mabalin ay makadinaan.
10 Isonga an-anosak din am-in ay ligat ko ay nay para sin kaipoipogaw ay
pinilin Diyos ta say maisalakan da ya gon-oden da din sigesiged ay biyag ed
langit ay iwed patingga na.
11 Tet-ewa adi din maibagbaga,
"Mo kaman takon naitapi ay natey sin nateyan Cristo, maitapi tako abe en
sisya ay matago ed langit.
12 Mo ipapasnek tako ay mangan-anos si ligat, makituray tako en sisya, ngem
mo isaot tako din nangammoan tako en sisya, isaot na abes datako.
13 Mo baken takon matalek, matalek sisya pay dedan, tan adi mabalin ay adi
na tongpalen din inbaga na."

Din Kabibiyag Ay Apolbalan Diyos

14 Itoltoloy mo ay mangipanemnem sin inbagbagak sin mamati issa,
yan daddaanam daida sin pangiilaan Diyos ta adi da mansosongbat ay
maipanggep si owat kali, tan magay silbi na mo adi et dadaelena din
pammatin di manmannge.
15 Mo sik-a pay, ipakat mo din kabaelam ay mangit-itdo ay kosto sin tet-ewa
ay kalin Diyos ta maapolbalan ka sin pangiilaana ay kaman man-ob-obla ay
iwed panbainana sin am-amagena.
16 Adi ka maitaptapi sin niloloko ay tayoktok ay magay silbi na sin pangilan
Diyos, tan din mangam-amag sidi et masepsep ay omaddawi da en sisya.
17 Din it-itdo da abe et kaman bayang ay komarkaro ay maot-otoot. Di dowa
ay mangam-amag sidi et da Himeneus en Filetus.
18 Golgoloen da din pammatin di odom, tan naiksaw da sin tet-ewa yan it-
itdo da ay enggay natago din natey.
19 Ngem olay mo waday kaman dadi ay mangit-itdos etek, adi met masok-
sokatan din tet-ewa ay kalin Diyos, tan kaman makneg ay fondasyon ay adi
kaikiwkiweg, yan waday naisolat sidi ay kanana, "Ammon din Apo di ipogaw
ay oka na."* Di esa abe ay naisolat sidi, "Mo sino ay mangwani ay mamati en
Apo, masapol ay dokogana din lawa."
20 Sin dakdake ay beey di baknang, baken man-iso din kalasin di maos-osal.
Wada di balitok ya palata di amag na ay nabanol di kaiosalana, wada abey
kaiw ya linang di amag na ay para kompormi.
21 Siya abe sin ipogaw, mo addawiana di am-in ay lawa, osalen din Apo
sisya si para nabanol, tan maibagay ya nasasagana ay maosal si para am-in
ay siged ay maamag.
22 Isonga dokogam ngarud din laylayden di babbaro ay lawa, et ipakat mo
ay mangamag sin siged ya mangipapigsa sin pammatim. Ipakat mo abe ay
manglayad sin iib-am ya makiolnos si am-in ay nadalos di nemnem da mo
mankedaw das tolong en Apo.

* **2:19** Bilbilang 16:5.

23 Addawiam abe din niloloko ay diskotil di ipogaw ay kolang di ammo na,
tan maiturong dedan sin ibaw.
24 Yan din mansilbi en Apo, adi koma makiib-ibaw, mo adi et naasi di iyat
na koma sin am-in ay ipogaw. Masapol abe ay nalaing ya naanos ay man-itdo
25 dowan aben nainayad di iyat na ay mamagbaga ya mamilin en daida ay
mangontra sin tet-ewa ay mait-itdo ta balbalang baliwan Diyos di nemnem
da ta say ibabawi da din basol da ya ammoan da din tet-ewa ay mait-itdo.
26 Tan mo say maamag en daida, mailit-ingan da et lomisi da sin kaman
tagdey en Satanas ay nangna en daida ta patien da din laydena.

3

Din Ogalin Di Ipogaw Sin Maod-odi Ay Agew

1 Masapol ay nemnemem ay sin maod-odi ay agew wada di domteng ay
timpon di ligat.
2 Tan din ogalin di ipogaw et din awak da anggoy di nemnemnemen da,
man-gamgam das pilak, it-ek dan awak da ya nalalastog abey nemnem da.
Iyewen dan iib-a da, adi da patien da ama da en ina da, adi da ammo ay man-
iyaman ya adi da polos nemnemen si Diyos.
3 Olay din an-ak da ya nankapoan da et adi da laylayden. Mo wada abey
ililiget da, adi da polos pasinsiyaan. Palawlawaen dan iib-a da, adi da
makaitpe sin awak da ya natangsit da. Palalo ay kaliliget da din siged.
4 Makalipot da ya oway di iyaat da ay adi da nemnemen din losot na.
Nalabes ay nangato abe di nemnem da. Baken si Diyos di laylayden da mo
adi et din pan-ganasan da.
5 Agin dadayaw da en Diyos, ngem adi dan bigbigen din panakabalina ay
mamaliw sin lawa ay ogali da. Addawiam din kaman dadi ay ipogaw.
6 Tan wada en daida di em-emey sin kabeebeey ay mangaygayyem sin
manbeey ta asi da isapitan di babbabai ay nalaka ay maawis ta onodan da din
it-itdo da. Din babbabai ay nay et nadadagsenan da sin tinmapog ay basbasol
da, et nalaka ay maitodtodon da sin ad-ado ay kalasin di lawa ay layden da.
7 Kankanayon ay man-ad-adal das baro ay mait-itdo, ngem adi da
makailasin sin tet-ewa ay mait-itdo.
8 Din ipogaw ay maniksikap sin babbabai ay nay et pag kadodogis di
nemnem da, et magay kowintan di agin papammati da sin pangiilaan Diyos.
Konkontraen da din tet-ewa ay mait-itdo ay kaman da Jannes en Jambres ay
nangontra en Moses ed idi.
9 Ngem adi mabayag di pangaw-awisan das ipogaw, tan ammoan di
kaipoipogaw ay naloko da ay kaman met laeng din naamag en da Jannes en
Jambres.

Pamagbaga ta Ipapasnek Timoteo Ay Mamati Ya Mangitdo Sin Kalin Diyos

10 Ngem sik-a pay, laton ay inil-ilam yan inammoam din init-itdok ya din
ogalik ya din panggep ko sinan biyag ko. Ammom din ison di pammatik, anos
ya layad ko sin iib-ak ya din nangipapasnekak ay mangonod en Diyos.
11 Ammom abe din nalabes ay ligat ay ninamnam-os ko ay kaman din naa-
mag en sak-en ed Antiok, Iconium ya ed Listra. Ngem laton ay inmisalakan
din Apo sin am-in ay ligat ay nay ay nilak-am ko.
12 Et baken si sak-en anggoy di mapaligat, mo adi am-in da ay mayad ay
mangonod sin nadiyosan ay ogali begew sin naitatapian da en Cristo Jesus.
13 Dowan pay din ipogaw ay lawa ya din mangiet-etek si iib-a da et
masepsepsep din lawa ay am-amagen da, tan itoltoloy da ay mangietek sin
iib-a da dowan da et aben maietekan.

14 Ngem sik-a pay, itoltoloy mo ay mamati sin inad-adal mo ay dadlon kan
ammo ay tet-ewa, tan ammom dedan din nangitdo en sik-a.
15 Nanlogi abe sin kakitkittoy mo, nait-itdoan ka sin inpaisolat Diyos ay
mabalin ay maninggaw sin nemnem mo ta mamati ka en Cristo Jesus ya
maisalakan ka.
16 Am-in din inpaisolat Diyos et sisya di akin nemnem, et nabanol ay
maosal, tan itdo na en datako din tet-ewa, ipaammo na mo waday kamali
ya basol tako, bagaanas datako sin iyat di lawa ay ogali tako ay mabaliwan
et paingsaenas datako ay mangonod si nalinteg ay kabibiyag,
17 ta say maga polos di kolang tako ay mansilbi en Diyos mo adi
mansasagana tako ay mangamag si am-in ay kalasin di siged.

4

1 Wada di dadlonak ibilin en sik-a sin pangiilaan Diyos ya si Cristo Jesus ay
mangokom si am-in ay ipogaw, pati din matmatago ya din natey, et siya na.
Begew sin kasin omalian Cristo Jesus ay en manturay, ibilin ko ay
2 mansasagana kas kankanayon ay mangikasaba sin kalin Diyos. Ipapatim
ay mangikasaba mo layden di ipogaw ay mannge ono adi, mo maibagay
di timpo ono adi. Ipaammom en daida mo waday kamali ya basol da
yan bagaam daida ta ibabawi da koma. Papigsaem abe di nemnem da ay
mangamag si siged. Ilaem ta ipapasnek mo ay mangipailas anos sin pangit-
itdoam en daida.
3 Tan awni et domateng di timpo ay sigaan di ipogaw ay mannge sin tet-ewa
ay mait-itdo, yan gapo ta layden da ay mangonod sin lawa ay wadas nemnem
da, man-ayag das ad-ado ay ipogaw ay mangitdo sin layden da ay dengngen.
4 Isonga tetewengen da din tet-ewa ay mait-itdo dowan da pay onodan din
baken tet-ewa ay daddad-at di ipogaw ed nabaon.
5 Ngem mo sik-a pay, masapol ay natimbeng kas owaoway. Mo domateng di
ligat, anosam. Itoltoloy mo ay mangikaskasaba sin siged ay damag, ya estem
ay mangamag sin am-in ay obla ay intalek Diyos en sik-a.
6 Tan mo sak-en pay, maiarig di biyag ko si arak ay isiit da mo way animal
ay idaton da en Diyos, din laydek ay kalien et dinmateng din timpo ay
komaanak isnan daga.
7 Mo iarig ko abe din nansilsilbiak en Diyos sin longba, enggay inpakat ko
din kabaelak sin longba ay nay et pinospos ko din longbaan. In-inset ko abe
ay nangonod sin patpatien tako yan sinilsilibak ta adi masoksokatan.
8 Isonga wada di gon-gonak ay indodolin din Apo ay mangokom si kosto,
et say idawat na en sak-en sin agew ay pangokomana sin am-in ay ipogaw
begew sin nalinteg ay kabibiyag ko. Yan baken sak-en anggoy di gon-
gonaana, mo adi am-in da ay mail-iliw sin panpailaana.

Maod-odi Ay Bilbilin

9 Mo mabalin, dalasem ay omalis na,
10 tan si Demas et kataynan en sak-en et inmey ed Tessalonica begew tan
naimongsan di layad na sin biyag isnan daga. Mo si Cresente abe et inmey
ed Galacia, ya si Tito et inmey ed Dalmacia.
11 Ang-anggay Lucas si wada ay kadwak. Mo omali ka, dag-osem si Marcos,
tan mabalin ay tomolong sin oblak.
12 Inbaak si Tikicus ed Efeso.
13 Yan mo omali ka, dag-osem din obolkot ay inpayag ko en Carpus ed
Troas. Itapim abe din kalibrolibrok ya namnamed din nalopilop ay lalat ay
nasolasolatan.

14 Si Alexander ay manpanday et ad-adoy lawa ay inamag na en sak-en,
ngem si Diyos di makaammo ay manobalit en sisya insigon di inamag na.
15 Sipsipotam sisya tan napinget ay nangonkontra sin it-itdo tako.
16 Sin damo ay namistigalan da en sak-en, maga polos di ib-ak si bin-
madang sin insongsongbat ko. Tinmaynan da am-in. Sapay koma ta adi
ibilang Diyos ay basol da.
17 Ngem olay mo say inyat da di, laton ay adi tinmaytaynan din Apo, mo adi
et kinmadkadwa et inyaanas sak-en si panakabalin. Isonga waday wayak ay
nanongpal sin nangikaskasabaak sin siged ay damag, et dinngen am-in di
Gentil ay wadas di. Insalakana abes sak-en sin kaeegyat ay ligat ay maiarig
sin tepek di layon.
18 Yan ammok ay isalakan din Apo si sak-en sin am-in ay lawa enggana ay
iey nas sak-en sin panturayana ed langit. Sapay koma ta madaydayaw sisya
ay eng-enggana. Amen.

Din Kakdengan Di Solat

19 Pakomostaam da Priscilla en Aquila, ya siya abe en Onesiforus ya din
pamilya na.
20 Nataynan si Erastus ed Corinto, et si Trofimus pay, tinaynak ed Miletus
tan mansaksakit.
21 Ikalkaligatam ay omalis na ta asi pinag-aandap.
Da Eubulus, Pudens, Linus ya si Claudia ya am-in din odom ay mamati ay
wadas na, siya abe dedan ay pakomostaan daka.
22 Sapay koma ta kanayon ay kadkadwaen dakan Apo ya ta itoltoloy na ay
manegseg-ang en dakayo am-in.

Din Solat San Pablo En Tito
Maipanggep Sin Solat Ay Nay

Din solat ay nay et insolat San Pablo en Tito ay esa ay Gentil ay namati begew sin init-itdo na (1:4). Si Tito et dadlon matalek ya nagaget ay kaoblaan Pablo. Nakiey en da Pablo en Barnabas sin en da nakimitingan ed Jerusalem (Galacia 2:1), ya nabanol abe di inpaob-oblan Pablo en sisya ed Corinto. Sisya di inbaan Pablo isdi ay makaammo sin kaolnongan di pilak ay maibadang sin mamati ed Jerusalem (2 Corinto 8:6, 16-24), ya sisya abe di nangikalintegan sin kinaapostol Pablo sin gimong ed Corinto ta say somiged kasin di nemnem da en sisya (2 Corinto 7:5-7). Nakioblas Tito en Pablo sin nangikaskasabaan da sin siged ay damag ed Creta, et tinaynan Pablo isdi ta itoloy na ay mangit-itdo sin man-gimgimong.

Sin nangisolatan Pablo isna, kasasadot di kasasaad di gimgimong ed Creta. Ad-ado di nangit-itdos baken tet-ewa ay nanangsangaw si odom ay mamati (1:10-11), et maga pay laeng di nadotokan ay papangolon di gimgimong ay mangipalawag si tet-ewa ay mait-itdo. Naalinan abe din mamati sin lawa ay ogalin di iib-a da ed Creta ay kaman din kamalala ya sadot. Isonga insolat Pablo na en Tito ta ipaammo na en sisya din kosto ay iyat na ay mangolnos sin problima ay nay. Inpaammo na abe ay waday kalebbengan Tito ay say panakaawak na ta patien koma di taga-Creta din bilbilina ya it-itdo na (1:5).

Tolo di napateg ay linaon din solat ay nay. Din omona et inpanemnem Pablo en Tito din siged ay ogali ay on-onodan koma din madotokan ay papangolon di gimgimong, namnamed tan wada di nangit-itdos baken tet-ewa ya mangon-onod si kadodogis ay kabibiyag. Maikadwa, inbaga na din kosto ay maitdo sin nankinalasi ay ipogaw sin gimgimong ay kaman din nankakay, nankababkes, iiyogtan ay lallalaki, ya babag-en. Maikatlo, inpalawag na din kabibiyag ay onodan koma di am-in ay mamati begew sin naisalakanan da.

Din Linaona

Din panlogian di solat 1:1-4
Maipanggep si papangolon di gimgimong 1:5-9
Maipanggep si nangit-itdos baken tet-ewa 1:6-15
Bilbilin sin nankinalasi ay ipogaw sin gimgimong 2:1-15
Din kabibiyag ay onodan koma di am-in ay mamati 3:1-11
Maod-odi ay bilbilin ya kakdengan di solat 3:12-15

Din Panlogian Di Solat

1 Sak-en si Pablo ay dinotokan Diyos ay mansilsilbi en sisya. Esaak abe ay
apostol Jesu Cristo. Inbaa nas sak-en ta papigsaek din pammatin di pinilin
Diyos ay ipogaw na ya ta ipaammok en daida din tet-ewa ay maitdo ay napo
en Diyos ay mantongpal si nadiyosan ay kabibiyag.
2 Amagek dana ta say waday namnamaen da ay biyag si eng-enggana.
Si Diyos ay adi polos man-et-etek et inkari na din biyag ay nay sin daan
maparsuaan di lobong.
3 Et sin kosto ay timpo ay inkeddeng na, inpaammo na sin kaipoipogaw
babaen sin siged ay damag. Din siged ay damag ay nay di intalek na en sak-
en, et siya na din ikaskasabak, tan si Diyos ay mangisalakan en datako di
nangibilin en sak-en.

4 Naey di solat ko en sik-a ay Tito ay ibilang ko ay tet-ewa ay anak ko
begew sin pammati tako. Sapay koma ta wada en sik-a di seg-ang ya talna
ay mapmapo en Diyos Ama ya en Cristo Jesus ay mangisalakan en datako.

Maipanggep Si Papangolon Di Gimgimong (1 Tim. 3:1-7)

5 Din gapo si nanaynanak en sik-a ed Creta et ta say olnosem din daan
pay laeng maikosto ya mandotok kas papangolo sin esa ya esa ay gimong
sin kailiili issa. Adi ka linglinglingan din intogon ko ay maipanggep si
madotokan.
6 Din pangolon di gimong et masapol ay maga di maipabasol en sisya.
Masapol abe ay es-esa di asawa na ya adi makibabbabai. Olay din an-ak
na et masapol ay mamati ya managtongpal da ya maga di kadamagan da ay
mangam-amag si lawlawa.
7 Din gapo ay maga koma di maipabasol sin mangipangolo si gimong et
sisya di naitalkan di oblan Diyos. Isonga masapol ay baken nangato di
nemnem na, baken nalaka ay bomonget, ya baken makabeteng. Masapol abe
ay baken maisik ya adi man-gamgamgam si pilak,
8 mo adi et masapol ay managsangaili ya mananglayad si siged. Masapol
abe ay nanemneman ya naannad ay ipogaw ay makaitpe si awak na. Mas-
apol abe ay nalinteg ya nasantoan.
9 Mo maipanggep si pammati na, masapol abe ay dadlonan patien din tet-
etet-ewa ay init-itdo ta ay mabalin ay talken di ipogaw. Masapol ay dadlonan
patpatien ta say mabalin ay itdo na abe sin iib-a na ya bagbagaanas daida ya
ipaila na din nankamkamalian di mangonkontra si tet-ewa.

Maipanggep Si Nangit-itdos Baken Tet-ewa

10 Tan ad-ado di adi kabagaan ay ipogaw ay mangiet-etek si iib-a da babaen
sin it-itdo da ay magay banol na, namnamed di Judio ay namati.
11 Masapol ay maipasaldeng da, tan sangsangawen dan pammatin di ad-
ado ay ipogaw ya olay am-in ay miembron di odom ay pamilya begew sin
pangit-itdoan das baken lebbeng na ay maitdo. Kababain di panggep da ay
mangiyat sidi, tan owat pilak di gamgamgamen da.
12 Wada di kailian da ay mamadto ay kanana, “Nanlogi ed idi,
nadamdamag ay makaetek di taga-Creta. Makedse da ay kaman maangat ay
animal. Nasadot da ay man-obla ngem makaem da ay mangan.”
13 Siya di din kanan di kailian da ay taga-Creta, et tet-ewa iman. Isonga
dadlon kan ipaneknek en daida din nankamalian da ta say komosto di
pammati da
14 et adi da patpatien din daddad-at di Judio ya din bilbilin di ipogaw* ay
manigaan sin tet-ewa ay mait-itdo.
15 Mo din ipogaw ay nalinis di nemnem na et nalinis abe di pangibilangana
si am-in, ngem mo din kadodogis di nemnem na ay adi mamati et kadodogis
am-in en sisya, tan enggay kinmadodogis din nemnem na et adi na mailasin
di siged ya lawa.
16 Kankanan da en ammo das Diyos, ngem maiila ay baken tet-ewa begew
sin am-amagen da. Kaliliget Diyos daida, adi da patpatien sisya, ya maga
polos di kabaelan da ay mangamag si siged.

---

* **1:14** Ad-adoy bilbilin di Judio ay maipanggep si makan ya odom ay maos-osal ay ibilang da ay nalinis ono kadodogis. Ngem kanan Jesus en baken makan di mangipakadodogis si ipogaw mo adi din lawa ay wada sin nemnem na. Isonga mo enggay nalinis di nemnem di ipogaw, mabalin ay nalinis di pangibilangana si am-in ay makan ya kaman nidi. Ilaen sin Marcos 7:14-19 ya Colosas 2:20-22.

2

Bilbilin Sin Nankinalasi Ay Ipogaw Sin Gimgimong

1 Ngem sik-a pay ay Tito, itoltoloy mo ay mamagbaga sin mamati ta onodan
da di maibagay sin kosto ay mait-itdo.
2 Mo din nankakay, bagaam daida ta ten-en day inomen da ya odom ay am-
amagen da, ta maikari da ay marispito begew sin siged ay ogali da, ya ta itpe
day awak da. Bagaam abe ta napasnek ya kosto di pammati da, naimposoan
di layad da, ya peteg ay naanos da.
3 Mo pay din nankababkes, bagaam abe si daida ta onodan day nasantoan
ay kabibiyag ay maibagay sin pammati da. Bagaam abe si daida ta adi da
palawlawaen di iib-a da ono manbetbeteng, mo adi et siged di itdo da
4 sin babbabai ay iiyogtan da ta say maitdoan da si kosto ay iyat da ay
manglayad sin as-awa ya aan-ak da.
5 Bagaan da abe si daida ta itpe day awak da ya nalinis di ogali da. Masapol
abe ay asikasoen da di beey da, naanos da, ya manpaituray da sin as-awa da.
Tan mo onodan da dana ay ogali, adi malaslasoy din kalin Diyos ay it-itdo
tako.
6 Siya abe sin iiyogtan ay lallalaki, bagaam si daida ta it-itpe day awak da
sin am-in ay am-amagen da.
7 Sik-a abe et siged koma di ogalim si kanayon ta say siged kas tadonen di
iib-am. Sin pangit-itdoam, ilaem ta naimposoan di panggep mo ya maibagay
di iyat mo ay mankali sin napateg ay it-itdom.
8 Ilaem abe ta kosto di it-itdom ta say maga di manglaslasoy. Tan mo
kaman dana di iyat mo, mabainan di komonkontra, tan adi da mabalin ay
palawlawaen si datako.
9 Mo pay din babag-en et bagaam daida ta manpaituray da sin among da
sin am-in ay am-amagen da ta say mapnek di among da en daida. Adi da
koma makisongsongbat en daida
10 ono manman-a si sanikwa da, mo adi et ipaila da komas kankanayon ay
dadlon dan matalek ta say begew sin am-in ay am-amagen da, madaydayaw
din mait-itdo ay maipanggep en Diyos ay mangisalakan en datako.
11 Tan inpailan Diyos di seg-ang na ta maisalakan di am-in ay ipogaw.
12 Begew sin seg-ang na ay nay, it-itdoanas datako ay manokog sin am-in
ay mangiaddawi en datako en sisya ya am-in ay laylayden di nailobongan ay
ipogaw ta say itpe tako di awak tako ya onodan tako di nalinteg ya nadiyosan
ay ogali sin kawada takos nan lobong.
13 Siya dana di ogali ay onodan tako koma sin panedsed-an tako sin
omiparagsak ay namnamaen tako. Din namnamaen tako ay nay et din
kaipailaan di mankoniniing ay kinadiyos Jesu Cristo ay napateg ay Diyos tako
ya mangisalakan en datako.
14 Sisya di nangidawat sin awak na ay matey para en datako ta map-
awayaan tako sin am-in ay kabaelan di basol ya ta panbalinenas datako si
nasantoan ay ipogaw na ay silalayad ay mangamag si siged.
15 Siya dadi di itdom sin ipogaw issa dowan ka aben bagaan daida ta
onodan da ya ipaammom mo waday pankolangan da. Sin pangam-amagam
en dana, ipailam din am-in ay kalebbengam ta adi dakan laslasoyen.

3

Din Kabibiyag Ay Onodan Koma Am-in Di Mamati

1 Ipanemnem mo sin mamati issa ay masapol ay manpaituray da sin
tuturay ya odom ay waday kalebbengana en daida ta patien das daida.
Nakasagana da koma abe ay bomadang mo waday siged ay maamag.
2 Maga koma di palawlawaen da ya adi da koma makiib-ibaw mo adi et
naanos da ya kanayon ay patpatgen da din am-in ay ipogaw.
3 Tan olay datako ay mamati et kolang abe di nemnem takos maipanggep
en Diyos ed idi et baken takon managtongpal. Naiet-etekan tako et nasangaw
tako si baken kosto ya naibabag-en tako sin nankinalasi ay laylayden di awak
tako ya lawa ay ginan-ganas tako. Lawa di nemnem takos iib-a tako, nan-
inapal tako ya nanliniget tako.
4 Ngem si Diyos ay mangisalakan en datako et inpaila na di seg-ang ya layad
na
5 et insalakanas datako. Inmisalakan baken gapo sin inam-amag tako ay
siged mo adi et din seg-ang na. Insalakanas datako babaen sin nangowasana
en datako sin nangidawtan di Ispirito Santo en datakos baro ay biyag ya
namaroana en datako.
6 Indawat na en datako din Ispirito Santo ay maga polos di inimotana
babaen en Jesu Cristo ay mangisalakan en datako.
7 Inamag na di ta say waday namnama tako ay makitawid sin biyag ay eng-
enggana. Din kaibasaran di namnama tako ay nay et din nangibilangana ay
nalinteg tako begew sin seg-ang na.
8 Tet-etet-ewa dana ay inbagak ya dadlon mapati, isonga laydek ay dadlon
kan itdo sin namati en Diyos issa ta man-gaget das kanayon ay mangamag si
siged.
Sigesiged dana ay maitdo ya maiturong da sin pansigdan di am-in ay
ipogaw.
9 Ngem adi ka maitaptapi sin magay silbi na ay pansosongbatan di ipogaw
ay maipanggep sin lislistaan di ngadngadan di iiyon-a. Addawiam abe din
pan-iibawan da ay maipanggep sin linteg Moses, tan din kaman dana ay
ib-ibaw et magay siged ay pantongpalan da, tan maga di ibadang da sin
pammati tako.
10 Mo waday ipogaw ay mangit-itdos baken tet-ewa ay mangisissian si
mamati, bagaam sisya ta isaldeng na. Mo mamin dowa ay bagbagaam yan
adi na patien, adim kadkadwaen,
11 tan ammom ay din kaman nidi ay ipogaw et managbasol ay enggay
inmaddawi sin tet-ewa. Olay sisya et ammo na ay lawa di am-amagena.

Maod-odi Ay Bilbilin Ya Kakdengan Di Solat

12 Ibaak si Artemas ono si Tikicus ay emey issa. Mo somawang, ipakat mo
di kabaelam ay en omila ed Nicopolis, tan isdi di ninemnem ko ay en pantean
sin pinag-aandap.
13 Ipakat mo abe ay bomadang en Zenas ay abogado ya si Apollos mo
manlobwat das sa ta wada koma en daida din am-in ay kasapolan da sin
panbiyahian da.
14 Ilaem abe ta ingsaan din gagait tako ay mamati ay mangam-amag si siged
ta bomadang da sin tet-ewa ay makasapol si badang ta say waday siged ay
pantongpalan di biyag da.
15 Am-in ay gagait kos na et pakpakomostaan daka. Pakomostaan mi abe
din manglaylayad en dakami begew sin pammati tako.
Sapay koma ta seg-angan Jesu Cristo ay Apo tako si dakayo am-in.

Din Solat San Pablo En Filemon

Maipanggep Sin Solat Ay Nay

Si Filemon et esa ay baknang ed Colosas ay namati en Apo Jesus. Waday bag-ena ay manngadan si Onesimus ay linmayaw, et inmey ed Roma ay naibabalodan Pablo. Sin kawadan Onesimus isdi, namati begew sin init-itdon Pablo et nanbalin si napasnek ay Cristiano. Layden koman Pablo ay makitetees Onesimus en sisya, tan dakdake di badang na, ngem gapo ta maga di pamalobos Filemon, kanan Pablo en pantaoliena en among na. Isonga insolat na din solat ay nay ta kedawena ay pakawanen Filemon si Onesimus. Kedawena abe ay adi koma ibilang Filemon si Onesimus ay owat nan bag-en mo adi et agi na begew sin nakies-esaan da en Apo Jesus.

Din Linaona

Din panlogian di solat 1-3
Din nan-iyamanan Pablo begew en Filemon 4-7
Din kindaw Pablo maipanggep en Onesimus 8-22
Din kakdengan di solat 23-25

Din Panlogian Di Solat

1 Sak-en si Pablo ay naibabalod begew sin pansilsilbiak en Cristo Jesus. Din
gait kos na et din agi tako ay si Timoteo. Naey di solat mi en sik-a ay Filemon
ay laydelayden mi ay gayyem ya kaoblaan mi.
2 Iturong mi abe din solat ay nay en Apia* ay kababaian mi ya si Arkippus
ay gait mi ay soldadon Cristo ya pati daida am-in ay mamati ay makigimgi-
mong sin beey yo.
3 Sapay koma ta wada en dakayo di seg-ang ya talna ay mapmapo en Diyos
ay Ama tako ya si Apo Jesu Cristo.
4 Agi ay Filemon, kanayon ay man-iyamanak en Diyos sin pangikararara-
gak en sik-a,
5 tan madamdamag ko din pammatim en Apo Jesus ya din layad mo sin
am-in ay ipogaw en Diyos.
6 Ikarkararag ko ay begew sin nan-es-esaan tako sin pammati tako, matap-
tapian koma di pangawat mo sin amin ay bindisyon ay idawdawat Diyos en
datako begew sin panggep na ay madayaw si Cristo.
7 Man-iyamanak abe ay agik, tan palalo ay naragsaragsakanak ya pinmigsa
di nemnem ko begew sin layad mo sin ipogaw en Diyos. Tan inpapigsam di
nemnem da.

Din Kindaw Pablo Maipanggep En Onesimus

8 Isonga wada di kedawek en sik-a. Olay mo waday kalebbengak ay
indawat Cristo ay mangibilin si kosto ay amagem, baken sas iyat ko,
9 mo adi et manpakpakaasiak en sik-a begew sin layad. Amagek na olay
mo sak-en si Pablo ay enggay nakay† ya naibabalod pay begew en Cristo.
10 Pangaasim ta seg-angam si Onesimus ay nanbalin si anak kos pammati
sin naibabalodak.

---

* **1:2** Si Apia et asawan Filemon, ya si Arkippus et kanan di odom en pangolon di gimong ay natoptopog sin beey da. Kanan aben di odom en anak da Filemon en Apia sisya. † **1:9** Din naisolat sin odom ay manuskrito sin Griego et *...sak-en si Pablo ay panakaawak Cristo*... Sin Griego, es-esa ay letra di kailasinan di kali ay *nakay* ya *panakaawak*

11 Ed idi, kaman kayman magay badang na en sik-a, ngem ed wani, ad-ado
di maibadang na en daita ay dowa.‡
12 Nay ay pantaoliek en sik-a, sisya ay laydelaydek, ta makaoway ka en
sisya.
13 Laydek koma pay ay ipakodan sisya ta bomadang en sak-en sin kamai-
wed mo sin nay naibabalodak begew sin nangikaskasabaak sin siged ay
damag.
14 Ngem ninemnem ko ay baken kosto mo say iyat ko di tan nay maga
pay laeng di wayam ay mangipalobos. Tan adiak layden ay mapilpilit ka ay
mangamag si siged mo adi et mapo koma sin mismo ay nemnem mo.
15 Mabalin ay din gapo ay naisian si Onesimus en sik-a si sinkaattikan et ta
mantaoli ay maitapi en sik-a si eng-enggana.
16 Ngem manlogi ed wani, baken owat esa ay bag-en di pangilam koma en
sisya mo adi et nabanbanol mo esa ay bag-en. Tan ed wani, sisya di esa ay
laydelayden tako ay agi. Dakdake di layad ko en sisya, ngem namnamed ay
laydelaydem, baken owat begew sin kaipogaw na ngem gapo ta agim sisya
begew sin nakies-esaan yo en Apo Jesus.
17 Isonga mo tet-ewa ay ibilang mos sak-en ay kadwam ay mamati, awatem
sisya sin pantaoliana ay kaman din pangawatam koma en sak-en.
18 Mo wada di basol ono otang na en sik-a, olay sak-en di pansingilam.
19 Sak-en ay mismo di akin solat ya akin pirma isna ta say pangammoam
ay tongpalek din inbagak: “Sak-en si Pablo. Bayadak din otang Onesimus en
sik-a.” Adiak ngin masapol ay ipanemnem en sik-a ay otang mo en sak-en din
biyag mo ay eng-enggana.
20 Isonga agik, sapay koma ta patgam nan kedaw ko en sik-a begew sin
pammati ta en Apo Jesus. Omiparagsak ka koma ya papigsaem nan nemnem
ko, tan sin-agi ta begew sin nakies-esaan ta en Cristo.
21 Insolat ko dana en sik-a tan dadlonak namnamaen ay tongpalem din
kedaw ko ya nasursurok pay.
22 Wada pay di esa ay ibagak. Mo mabalin, isaganaam kod sak-en si
kowarto ay panteak. Tan namnamaek ay songbatan Diyos di karkararag yo
ta maipawayaak ay mamasyal en dakayo.

Din Kakdengan Di Solat

23 Si Epafras ay gait ko ay balod begew en Cristo Jesus et pakomostaanas
dakayo.
24 Siya abe sin kaoblaak ay da Marcos, Aristarkus, Demas ya si Lucas.
25 Sapay koma ta seg-angan Apo Jesu Cristo si dakayo am-in.

‡ **1:11** Din olog di ngadan Onesimus et *waday badang na.*

Din Solat
Sin Hebreo
Maipanggep Sin Solat Ay Nay

Din solat ay nay et naisolat sin esay gimong di Judio ono Hebreo ay mamati. Naisolat ta mapapigsa din pammati da, tan masepsep ay mapalpaligatan da, et nganngani ay taynan da din pammati da en Cristo ta mantaoli da sin relihion di Judio. Din inyat di nangisolat ay nangipapigsa en daida et inpaammo na din kinangaton di kasasaad Jesus.

Tolo di napateg ay inpalawag na ay maipanggep en Jesus. Din damo et Anak Diyos sisya ay magay nanlogiana ya patingga na. Gapo ta sisya din Anak Diyos, nangatngato mo din mamadto ya si Moses ya olay din aanghel. Maikadwa, nabanbanol di inamag Jesus mo din inam-amag di papadin di Judio, isonga sisya di naiskat en daida ay mangiaalagey si ipogaw en Diyos ay eng-enggana. Maikatlo, begew en sisya, maisalakan ay kosto di ipogaw, tan sisya din kosto ay natongpalan di og-ogalin di Judio ya din aanimal ay indatdaton da en Diyos.

Pag dad-aten din nangisolat din inam-amag di madayaw ay Judio ed nabaon begew sin pammati da ta say ipapasnek koman din mamasa ay mamati en Jesus, olay mo peteg ay mapalpaligatan da. Sin kakdengan di solat, binagbagaanas daida ta adi da omaddawi en Diyos mo adi et onodan da di kabibiyag ay panlaylaydana.

Din Linaona

Din kinadiyos Jesus ay Anak Diyos 1:1-3
Nangatngato si Jesus mo din aanghel 1:4–2:18
Nangatngato si Jesus mo da Moses en Josue 3:1–4:13
Din nanlasinan di kinapadin Cristo 4:14–7:28
Din nanlasinan di intolag Diyos ay siniglotan Cristo 8:1–9:28
Din nanlasinan di indaton Cristo 10:1-31
Din pateg di pammati 11:1-40
Din kabibiyag di mamati 12:1–13:19
Din kakdengan di solat 13:20-25

Din Kinadiyos Jesus Ay Anak Diyos

1 Ed nabaon, namin ado ay waday inpaammon Diyos sin aap-o tako
babaen sin nankalkaliana ay mamadto. Nankinalasi abe di inyat na ay
nangipaammo.
2 Ngem sin nay maod-odi ay agew pay, din nakikaliana en datako et din
Anak na. Din nay Anak na di nangipaparsuaana sin am-in ay wada ya sisya
di pinili na ay manawid sin am-in.
3 Maiila abe en sisya din am-in ay kinasiged ya kinangaton Diyos, tan sisya
din kostokosto ay kaipailaan di kinadiyos en Diyos. Sisya abe di mangol-
olnos ya manmanngel sin am-in ay wada, et din kali na anggoy di os-osalena
tan manakabalin. Idi nakdeng di inamag na ta malinisan din basbasol di
ipogaw, nantaoli ed langit et tinmokdo sin makannawan Diyos.

Nangatngato Din Anak Diyos Mo Din Aanghel

4 Isonga nanbalin ay nangatngato mo din aanghel. Siya abe din inpan-
gadan Diyos en sisya et madaydayaw mo din ngadan di aanghel.
5 Tan maga polos di anghel si nangibagaan Diyos en,

“Sik-a din Anak ko. Ed wani ipailak ay sak-en si Amam.”*
Adi aben inbagan Diyos maipanggep si olay sino ay anghel,
“Sin-ama kami.”†
6 Et sin nangibaaan Diyos sin besag ay Anak na sinan daga,‡ kanana,
“Dakayo ay aanghel ko, dayawen yo am-in sisya.”§
7 Siya na di kanan Diyos maipanggep sin aanghel,
“Din aanghel ko et ibabbaak daida ay kaman dagem ya apoy.”*
8 Ngem din kanana pay sin Anak na et,
“Sik-a ay Diyos, manturay ka ay eng-enggana. Nalinteg abe di iyat mo ay manturay.
9 Laylaydem din siged ya kalkaliget mo din lawa. Isonga sak-en ay Diyos mo et peteg di dayaw ya ragsak ay indawat ko en sik-a mo din iib-am.”†
10 Kanana abe,
“Sin damodamo, sik-a ay Apo di namarsua sin daga ya am-in abe ay wada ed daya.
11-12 Awni et mamaga da am-in, ngem sik-a pay et wada kas eng-enggana. Kaman dan bado ay domaan ya masokatan, tan awni et sokatam daida. Ngem mo sik-a pay, komakaman ka, tan magay pap-eng di biyag mo.”‡
13 Maga abe di olay esay anghel ay nangibagaan Diyos sin inbaga na sin Anak na ay kanana,
“Tomokdo ka sin makannawan ko ta dowanak ipagatin en sik-a am-in di kaibaw mo.”§
14 Sino ngarud di kasasaad di aanghel? Daida met din adi kaila ay mansil-silbi en Diyos, et ibabbaa nas daida ay en mamadang sin kaipoipogaw ay maisalakan.

2

Masapol Ay Patien Tako Din Inbagbagan Apo Jesus

1 Gapo ta kaman nidi din kinangaton di Anak Diyos, namnamed ay mas-apol ay patien tako din dindinnge tako ta say adi tako omaddawi sin tet-ewa.
2 Tan kapilitan ay tongpalen di ipogaw din linteg ay inpasan Diyos sin aanghel ed idi,* et olay sino ay nakalabsing et nilak-am na din lebbeng na ay dosa.
3 Mo kaman nidi di napasamak en daida ay adi nanongpal sin inbagan di aanghel, ay siya mo mailisian tako di dosa mo baybay-an tako din nabanobanol ay kaisalakanan di ipogaw ay inbagan Apo Jesus? Tan si Apo Jesus din damdamo ay nangibaga si maipanggep sin nay kaisalakanan tako, et din nannge en sisya, pinaneknekan da din katet-ewa na en datako.
4 Si Diyos abe et naitapi en daida ay nangipaneknek ay tet-ewa begew sin nakaskasdaaw ay inpaam-amag na ay sinyal ya nankinalasi ay milagro. Pinaneknekana abe begew sin kabaelan ay inpawaras na sin Ispirito Santo ay maibasar sin laydena.

Si Jesus Et Nanbalin Si Ipogaw Ta Isalakanas Datako

5 Din baro ay lobong ay ibagbaga mi ay maiskat, baken din aanghel di pinilin Diyos ay mangituray mo adi et ipogaw.
6 Tan say kalkalien din inpaisolat Diyos ay kanana,

---

* **1:5** Salmo 2:7; Inam-amag 13:33. † **1:5** 2 Samuel 7:14. ‡ **1:6** Mo maipanggep si ibilang Diyos ay besag na, ilaen sin 12:23. Mo maipanggep abe si lebbeng di besag, ilaen sin 12:16-17 ya Genesis 25:29-34 ya Genesis 27. § **1:6** Deuteronomio 32:43. * **1:7** Salmo 104:4. † **1:9** Salmo 45:6-7. ‡ **1:11-12** Salmo 102:25-27. § **1:13** Salmo 110:1; Inam-amag 2:34-35. * **2:2** Ilaen abe sin Inam-amag 7:38 ya Galacia 3:19.

“Ay Diyos, sino aya di kasasaad di ipogaw ta say nemnemnemem ya segseg-
angam daida?
7 Tan olay mo owat dan ipogaw, insaad mos daida si nababbaba si at-atik mo
din aanghel. Palalo abe ay indayaw mos daida ay kaman din dayaw di ari,
8 tan inpaituray mo en daida din am-in ay wada.”†
Din kananas na en inpaituray Diyos sin ipogaw din am-in ay wada et laydena
ay kalien en maga polos di adi da iturayan. Mail-ila kayman ay datako ay
ipogaw et adi tako iturturayan ed wani din am-in ay wada.
9 Ngem ammo tako ay natongpal na begew en Jesus. Tan sisya di naipababa
si at-atik mo din aanghel sin nanbalinana si ipogaw. Inamag na di ta say
matey sisya para sin am-in ay ipogaw begew sin seg-ang Diyos en datako.
Ngem ammo tako ay ed wani, indayaw Diyos sisya ay kaman din dayaw di
ari begew sin nateyana ay sana.
10 Si Diyos di namarsua sin am-in ya naparsua am-in ta say madayaw sisya.
Kostokosto ngarud di plano na ay nanbalinenas Jesus si kosto ay pangolo tako
babaen sin ligat ay nilak-am na, tan si Jesus di mangipangpango en datako
sin kaisalakanan tako. Inamag Diyos di ta say ad-ado di anak na ay ayagana
ed langit ay makilak-am sin kinangato na.
11 Si Jesus ay mangipabalin en datako si nasantoan ay ipogaw en Diyos ya
datako ay panbalinena si nasantoan et es-esa di Ama tako am-in, isonga adi
mabain si Jesus ay mangwani en aag-i nas datako.
12 Tan kanana en Diyos,
“Ibagbagak din maipanggep en sik-a sin aag-ik. Mankankantaak ay mangi-
daydayaw en sik-a sin kasinsinopan mi.”‡
13 Kanana abe, “Talkek si Diyos,” ya kanana pay, “Naeyak ay naitatapi sin aan-
ak Diyos ay intalek na en sak-en.”§
14 Gapo ta din aan-ak Diyos ay kankananas na et ipogaw da ay waday awak
da ay matey, nanbalin abes Jesus si ipogaw ay waday awak na ay kaman
daida ta waday iyat na ay matey. Inamag na di ta say begew sin nateyana,
dadlonan abaken din Diablo ay napoan di kateyan ya kaisianan di ipogaw
en Diyos
15 ya ipawaya na abe am-in daida ay kaman bag-en manlogi sin binmelaan
da begew sin egyat da ay matey.
16 Nalawag ay baken aanghel di badbadangana mo adi et datako ay ipogaw
ay maibilang ay aap-on Abraham.
17 Isonga masapol ay nanbalin sisya si kostokosto ay kaman datako ay aag-
i na ta say manbalin si kangatoan ay padi tako ay managseg-ang ya matalek
ay mangiaalagey en datako en Diyos. Ya din gapo ay nanbalin si kangatoan
ay padi tako et ta ikaro na din dosan di basbasol tako ta say mabalin ay
mapakawan din basbasol tako.
18 Et gapo ta pinadpadas na di ligat ya solisog, ammo na ay bomadang sin
am-in ay ipogaw ay manlak-am si solisog.

3

Nangatngato Si Jesus Mo Si Moses

1 Isonga aag-ik ay pinilin Diyos ay ipogaw na ya inayagana ay maitapi en
sisya ed langit, nemnemnemen takos Jesus, tan mo maipanggep sin pammati
ay ipodno tako, sisya din inbaan Diyos ay Apostol na ya din Kangatoan ay
Padi ay mangiaalagey en datako en Diyos.

† **2:8** Salmo 8:4-6. ‡ **2:12** Salmo 22:22. § **2:13** Isaias 8:17-18.

2 Matalek ay nanongtongpal en Diyos ay nangdotok en sisya ay kaman si
Moses ay matalek ay nansilsilbi sin am-in ay ipogaw sin pamilyan Diyos.
3 Ngem si Jesus et maibilang ay napatpateg mo si Moses ay kaman din
kinapateg di mangisaad si beey mo din beey ay saadena.
4 Tan am-in di beey et waday nangamag, ngem din nangamag sin am-in et
si Diyos.
5 Tet-ewa ay matalek si Moses ay nansilsilbi sin am-in ay iib-a na sin
pamilyan Diyos, ngem owat baan Diyos sisya ya din inam-amag na et owat
kaiarigan di ipaammon ton Diyos.
6 Ngem si Cristo pay, baken owat baan Diyos mo adi et Anak na ay matalek
ay makaammo sin pamilyan Ama na. Et datako di naitatapi sin pamilya
na ay sana dalo et mo itoltoloy tako ay natoled ya adi tako mabmabain sin
namnamaen tako.

Siliban Tako Ta Adi Tako Dokogan Si Diyos

7 Isonga masapol ay patien tako din inpaisolat di Ispirito Santo ay kanana,
“Ed wani, mo dengngen yo din kalin Diyos,
8 adi yo pakenkentegen di nemnem yo ay kaman din inyat di aap-o yo ay
nangonkontra en Diyos sin nandad-anan da sin lugar ay magay omili.
9 Tan olay mo inmey di opatapolo ay tawen ay nangil-ilaan da sin nakaskas-
daaw ay inam-amag na, pinadapadas da pay dedan sisya.*
10 Isonga binmonget si Diyos sin kaipoipogaw ay doy yan kanana,
‘Kankanayon ay masangsangaw das natken. Sigaan da ay mangonod sin
bilbilin ko.’
11 Isonga inkarik si bonget ko ay adiak polos pasgepen daida sin pan-illengan
ay insaganak.”†
Siya di din kanan Diyos.
12 Isonga aag-ik, siliban yo ta maga koma en dakayo di lawlawa di nemnem
na ay adi mamati en Diyos ta say maga en dakayo di manokog sin matmatago
ay Diyos.
13 Din amagen yo komas inag-agew enggana ay maabos di agew tako et
manbinagbaga kayo ta say maga en dakayo di maietekan si basol ay say
komentegan di nemnem yo.
14 Tan mo napasnek di pammati tako manlogi sin damo enggana sin maodi
ay agew, itoltoloy tako abe ay makikadkadwa en Cristo.
15 Nemnemen tako kasin din inpaisolat Diyos ay kanana,
“Ed wani, mo dengngen yo din kalin Diyos, adi yo pakenkentegen di nemnem
yo ay kaman din inyat di aap-o yo idi kinonkontra das Diyos.”
16 Sino da di nannannge sin kanan Diyos ngem kinonkontra da pay dedan?
Daida met din inpangon Moses sin kinmaanan da ed Egipto.
17 Et sino da di binmongetan Diyos si opatapolo ay tawen mo baken da doy
ay nanbasbasol ay natey sin lugar ay magay omili?
18 Sino da abe di nangibagaan Diyos ay adi na polos pasgepen sin pan-
illengan ay insagana na? Daida met din nanigaan ay nanongtongpal en
sisya.‡
19 Say pangammoan tako ay din begew ay adi da nakasgep sin pan-illengan
ay insaganan Diyos et din adi da namatian en sisya.

4

Adi Tako Makasgep Sin Pan-illengan Ay Insaganan Diyos Mo Adi Tako Mamati

* **3:9** Exodo 17:1-7. † **3:11** Salmo 95:7-11. ‡ **3:18** Bilbilang 14:1-35.

1 Ngem din inkarin Diyos ay waday insagana na ay pan-illengan, mabalin
pay laeng ay maitongpal en datako, isonga siliban tako koma into et mo wada
en datako di adi makasgep.
2 Tan dinnge tako din nay siged ay damag ay kaman met laeng din aap-
o tako, ngem mo daida pay et magay silbin di nanngean da, tan adi da
pinatpati.
3 Datako et anggay ay mamati di senggep sin pan-illengan ay sana, tan
kanan Diyos maipanggep en da doy ay adi namati,
"Isonga inkarik si bonget ko ay adiak polos pasgepen daida sin pan-illengan
ay insaganak."
Din katet-ewa na et naisasagana din pan-illengan ay sana manlogi sin
nangdengan Diyos sin obla na ay namarsuaana sin daga.
4 Tan wada di inpaisolat Diyos maipanggep sin maikapito ay agew ay kanana,
"Sin maikapito ay agew, nan-illeng si Diyos, tan enggay nakdeng din obla
na."*
5 Nemnemen yo kasin din inpaisolat Diyos ay inbagak ed kaonyan en adi na
polos pasgepen daida sin pan-illengan ay insagana na.†
6 Din kananas di en wada di pan-illengan ay insagana na, laydena ay kalien
ay wada di layden Diyos ay senggep. Et gapo ta adi sinenggep din nannge sin
siged ay damag ed idi gapo sin adi da namatian,
7 wada di esa ay timpo ay indawat Diyos sin kaipoipogaw ta say mawayaan da
ay senggep, et ed wani din timpo ay doy. Ammo tako di tan idi adi sinenggep
din doy ay ipogaw ed nabaon, nalabas di ad-adoy tawen, asi inpaisolat Diyos
en David din inbagak ed kaonyan ay kanana,
"Ed wani, mo dengngen yo din kalin Diyos, adi yo pakenkentegen di nemnem
yo."
8 Ammo tako abe ay din pan-illengan ay inkarin Diyos et baken din ili ed
Canaan ay nangipangoan Josue sin aap-o tako. Tan mo ed Canaan koma, adi
koma inbagan Diyos sin maod-odi ay agew ay wada pay di esa ay timpo.
9 Say pangammoan tako ay wada pay laeng di pan-illengan ay naisasagana
para sin ipogaw en Diyos ay kaman din nan-illengan Diyos sin maikapito ay
agew.
10 Tan olay sino ay senggep ay makiilleng en Diyos, man-illeng ay kosto sin
obla na ay kaman din inyat Diyos.
11 Isonga ipakat tako din kabaelan tako ay senggep sin pan-illengan ay
sana. Siliban tako ta say maga en datako di manadon sin aap-o tako ay adi
nakasgep begew sin adi da nanongpalan sin inbagan Diyos.
12 Tan din kalin Diyos et matmatago, tan manakabalin ya waday pantong-
palana. Matadtadem mo din katatademan ay kampilan ay doway tadem na
ay maibetbet enggana sin nansisilpoan di tong-a ya din otek da. Tan din kalin
Diyos et makasgep sin nemnem ya ab-abiik, et kabaelana ay mangilasin sin
am-in ay wada sin nemnem di ipogaw ay olay din naisasaot ay plano na ya
laydena.
13 Olay sino ay parsua et adi na maitabonan si Diyos. Kaman da am-
in nakalalabos sin pangiilaana, tan ammo na am-iam-in di maipanggep en
daida. Et sisya di panongbatan tako sin am-in ay inam-amag ya ninemnem
tako.

Si Jesus Din Kangatoan Ay Padi Tako

* **4:4** Genesis 2:2. † **4:5** Salmo 95:11.

14 Ipapasnek tako ngarud sin nemnem tako din pammati ay ipodno tako,
tan si Jesus ay Anak Diyos din Kangatoan ay Padi ay inmey sin kosto ay kad-
an Diyos ed langit ay mangiaalagey en datako.
15 Et din nay Kangatoan ay Padi tako, ammo na ay makiliklikna en datako
sin kinakapoy tako, tan din am-in ay kalasin di solisog ay laklak-amen tako
et nilak-am na abe, ngem mo sisya pay, adi polos nanbasbasol.
16 Isonga natoled tako koma ay omasag-en en Diyos ay managseg-ang, tan
mo manpakpakaasi tako en sisya, seg-anganas datako ya badanganas datako
sin oras ay kasapolan tako di badang.

5

1 Din madotokan ay kangatoan ay padin di Judio et mapili sin iib-a na ay
ipogaw ta say ialagey nas daida en Diyos. Sisya di mangidatdaton en Diyos
si animal ono odom ay daton ay idawdawat di iib-a na para sin basbasol da.
2 Maanosana din iib-a na ay masangsangaw ay adi da ammo ay baken kosto
di am-amagen da, tan olay sisya et wada abey pankolkolangana.
3 Isonga mo waday ena idaton para sin basbasol di kaipoipogaw, masapol
ay wada abey idatona para sin mismo ay basbasol na.*
4 Maga di mamili sin awak na ta alaena din nangato ay saad di kangatoan
ay padi mo adi et masapol ay si Diyos di mangayag en sisya ay kaman din
naamag en Aaron.†
5 Iso na abe en Cristo, adi na inpangato din awak na ta manbalin si
madayaw ay kangatoan ay padi mo adi et si Diyos di namili en sisya. Tan
kanan Diyos en sisya,
“Sik-a din Anak ko. Ed wani ipailak ay sak-en si Amam.”‡
6 Wada abe di esay inpaisolat na ay kanana,
“Padi ka ay eng-enggana ay kaman din kinapadin Melkizedek.”§
7 Sin kawadan Jesus isnan kalotaan, inpapasnek na ay nankarkararag
en Diyos ay man-og-oga ya mangipigpigsa sin kali na, tan ammo na ay
manakabalin si Diyos ay mangisalakan en sisya sin kateyana. Et dinngen
Diyos din kararag na, tan inbaba na din awak na ay manongpal sin layden
Diyos.
8 Olay mo Anak Diyos sisya, inadal na pay dedan ay manongpal en Diyos
begew sin napalpaligatana.
9 Et gapo ta tinongpal nas Diyos ay kostokosto, nanbalin si kapoan di
kaisalakanan ay eng-enggana di am-in ay mamati en sisya,
10 tan dinotokan Diyos sisya ay kangatoan ay padi ay kaman din kinapadin
Melkizedek.

Siliban Tako Ta Adi Tako Pandokogan Din Pammati Tako

11 Ad-ado pay di laydek ay ipaammo en dakayo maipanggep isna, ngem
naligat ay maiolog en dakayo, tan kinmenteg di toktok yo et baken kayon
alisto ay mangawat.
12 Olay mo nabayag kayo ay mamati ya dakayo koma di mangit-itdo sin
iib-a yo, masapol yo pay laeng di mangitdo kasin en dakayo sin kalalakaan
ay maipanggep en Diyos. Kaman kayon nanbalin si moyang ay masapol pay
laeng ay mansoso, tan adi makagaga si makan.
13 Din kaman nidi ay ipogaw, adi makailasin si kosto ya nalinteg ay ogali.
14 Ngem din maiarig sin naket-eng ay ipogaw ay makagaga si kosto ay
makan et din ipogaw ay naket-eng di pammati na ay makaawat sin naoneg

* **5:3** Levitico 9:7. † **5:4** Exodo 28:1. ‡ **5:5** Salmo 2:7. § **5:6** Salmo 110:4.

ay mait-itdo. Din kaman nidi ay ipogaw, inpapaingsa na din nemnem na ay makailasin si siged ya lawa.

6

1 Isonga olay adi tako ipidpidwa din kalalakaan ay mait-itdo ay
maipanggep en Cristo mo adi et adalen tako abe di naon-oneg ay mait-
itdo ta say maket-eng di pammati tako. Adi tako kasin adalen din maiarig sin
fondasyon di pammati tako ay kaman dana ay mait-itdo: din pandokogan
tako sin maam-amag ay magay silbi na* ta mansagong tako en Diyos,
2 din kaowasan di awak ya bonyag, din kaikapayan di takkay sin toktok
di ib-a, din kasin katagoan di natenatey, ya din pangokoman Diyos sin
kaipoipogaw ay magay patinggan di pantongpalana.
3 Din amagen tako koma mo ipalobos Diyos et adalen tako din naon-oneg
ay mait-itdo.
4 Tan din manokog sin kinakristiano da et adi da mabalin ay maawis kasin
ay manbabawi. Tan enggay nasilawan di nemnem da, nakagon-od da sin
indawat Diyos ya nakilak-am da sin Ispirito Santo.
5 Pinadpadas da abe din kinasiged di kalin Diyos ya niliklikna da din
panakabalin Diyos ay maipaila abe sin tapin di agew.
6 Mo nandokogan da am-in dana, adi mabalin ay manbabawi da kasin, tan
kaman da kasin ilanlansa din Anak Diyos sin krus et pababbainan das sisya
sin sangoanan di kaipoipogaw.
7 Maiarig da sin lawa ay lota. Tan din naeskan ay lota ay maodaodanan,
mo say gomabayan di molmola ay way silbi na sin akin daga, bindisyonan
Diyos din lota ay sana.
8 Ngem din lawa ay lota ay gomabayan di nabeas ya pagat et magay silbi
na, isonga baken mabayag yan dosaen Diyos tan pooana.
9 Ngem olay mo kaman dasa di inbagak en dakayo ay patpatgek ay aag-i,
ammok pay dedan ay sigsiged di kasasaad yo et maiturong sin kaisalakanan
yo.
10 Tan nalinteg si Diyos. Adi na linglinglingan din siged ay inam-amag yo
ya din layad yo en sisya ay intoltoloy yo ay mangipappaila enggana ed wani
sin namadbadangan yo sin iib-a yo ay mamati.
11 Din palalo ay laydek et ipapasnek abe di esa ya esa en dakayo ay
mannamnama sin katongpalan di inkarin Diyos enggana sin maodi ay agew.
12 Tan mo say amagen yo di, adi kayo somadsadot mo adi et tadonen yos
daida ay mangawat sin inkarin Diyos begew sin napasnek ay pammati ya
anos da.

Dadlon Tongpalen Diyos Din Inkari Na

13 Nemnemen takos Abraham, tan wada abey inkarin Diyos en sisya, et
insapata na ay tongpalena din inkari na. Gapo ta magay nangatngato mo
sisya, din awak na met laeng di nansapataana.
14 Kanana en Abraham, “Dadlonak bindisyonan sik-a yan paad-adoek din
polim.”†
15 Gapo ta inan-anosan Abraham ay nanseseed, naitongpal en sisya din
inkarin Diyos.

---

* **6:1** Di esa abe ay kaiologan nina sin Griego et: *...maam-amag ay maiturong sin kaisianan tako en Diyos ay eng-enggana...* † **6:14** Genesis 22:16-17. Nanlogi sin damdamo ay inkarin Diyos di en Abraham (Gen. 12:4) enggana sin naianakan Isaac (Gen. 21:5), inmey di dowanpo ya lima ay tawen. Et nalabas pay kasin di enemapolo ay tawen, asi binmela din aap-o na (Gen. 25:26).

16 Mo layden di ipogaw ay ipaammo sin iib-a na ay tet-ewa din ibagbaga na,
mansapata sin nangatngato mo sisya. Tan mo say amagena di, say patinggan
di pansosongbatan da.
17 Si Diyos abe et laydena ay dadlon ammoan din manawid sin inkari na
ay adi na polos soksokatan di nemnem na, isonga kinadwaana din inkari na
sin insapata na.
18 Inamag na di ta say wada di dowa ay adi kasoksokatan ay pangammoan
di ipogaw ay temet-ewa din inkari na, tan adi mabalin ay man-etek si Diyos.
Tan layden Diyos ay datako ay nanpasalaknib en sisya et wada dana ay dowa
ay pomigpigsaan di nemnem tako ta say ipapasnek tako ay mannamnama
sin inkari na.
19 Din namnama tako ay nay et say mangipakpakneg sin pammati tako,
tan sigurado ay matongpal. Begew sin namnama tako, kaman takon enggay
nakasgep sin kosto ay kad-an Diyos ay kaman din sinenggepan di kangatoan
ay padi sin Kasasantoan ay Kowarto sin Timplo ay nilingban di kurtina.‡
20 Say nangon-onaan Jesus ay makikalkali en Diyos para en datako, tan
sisya di nanbalin si kangatoan ay padi ay eng-enggana ay kaman din kina-
padin Melkizedek.

7

Din Kinapadin Melkizedek

1-2 Si Melkizedek ay nay et ari ed Salem. Padi abes sisya ay nansilbi en Diyos
ay Kangatoan. Din olog di ngadana et “nalinteg ay ari” ya din olog aben di
saad na et “arin di talna,” tan din olog di Salem et “talna.” Sin pantattaolian
da Abraham ay napo sin nangabakan da sin opat ay ari, en inabat Melkizedek
et binindisyonanas sisya. Pag idawat Abraham en sisya di inkasinpon di am-
in ay gamgameng ay tinaoli na sin nangabakanas gobat.*
3 Si Melkizedek et magay naisolat si maipanggep en da ama na en ina na ya
siya abe sin aap-o na. Adi aben kaammoan din naianakana ya din nateyana,
isonga sisya et kaman din Anak Diyos, tan magay panpatinggaan di kinapadi
na.
4 Nemnemen tako din peteg ay kinangaton Melkizedek. Omona, olay
si Abraham ay din madayaw ay poon tako ay Judio et indawat na en
Melkizedek di inkasinpon di tinaoli na sin nakigobatana.
5 Mo Levita komas Melkizedek, nalaka ay maawatan din begew ay in-
dawtan Abraham sisya, tan waday linteg di Judio ay kanana en din Levita
ay manbalin si padi et masapol ay idawdawtan din iib-a da ay Judio si
inkasinpon di ap-apiten da, olay mo polin Abraham daida am-in.
6 Ngem olay mo baken Levita si Melkizedek, indawtan Abraham pay dedan
si inkasinpo. Maikadwa, binindisyonan Melkizedek si Abraham, olay mo si
Abraham di nangikarian Diyos sin karkari na.
7 Et ammo tako am-in ay din waday kalebbengana ay mamindisyon et
nangatngato mo din bindisyonana.
8 Maikatlo, din Levita ay maidawdawtan si inkasinpo et ipogaw da am-in
ay matey, ngem si Melkizedek et magay naibaga si nateyana sin kalin Diyos
mo adi et kanana en komakaman din kinapadi na ay eng-enggana.
9 Maikap-at, olay da Levi ay maidawdawtan si inkasinpo et mabalin
ay kanan tako en naitapi da en Abraham ay nangidawat si inkasinpo en
Melkizedek,

---

‡ **6:19** Levitico 16:2. * **7:1-2** Genesis 14:17-20.

10 tan olay mo daan maianak si Levi sin nangabtan Melkizedek en Abraham, maibilang pay dedan ay nawawada sin awak Abraham, tan si Abraham di apo na.

Nasokatan Din Kinapadin Levi Sin Kinapadin Melkizedek

11 Din nangidawtan Diyos sin linteg na sin Judio et naibasar sin nandotokana sin Levita ay papadi ta say makaammo da sin datdaton ay inbilin di linteg. Ngem din oblan di papadi ay doy et adi inman-anay si mapalintegan di ipogaw, isonga masapol ay wada di esa ay padi ay maiskat ay kaman din kinapadin Melkizedek, baken din kinapadin Aaron ay esay apon Levi.
12 Et mo masokatan din kinapadin di mangiaalagey si ipogaw en Diyos, masapol abe ay masokatan din linteg ay maon-onodan.
13-14 Ammo tako ay enggay nasokatan dana tan din Apo tako ay ibagbagan din inpaisolat Diyos ay nay et baken polin Levi. Ammo tako am-in ay si Juda di nangipoli en sisya, et maga polos di polin Juda si nansilsilbi ay padi ay makaammo sin naidatdaton en Diyos. Maga abe di inbagan Moses maipanggep si polin Juda ay padi.
15 Nalaklaka pay ay maawatan tako ay enggay nasokatan din sigod ay kalasin di padi ya din linteg ay inon-onodan da mo nemnemen tako ay si Jesus ay kasokat da et natken ay kalasin di padi ay kaman din kinapadin Melkizedek.
16 Et din nanbalinan Jesus si padi et adi maibasar sin naipoliana ay kaman din inbilin di linteg mo adi et maibasar sin panakabalina ay maipoon sin biyag na ay eng-enggana.
17 Tan din inpaisolat Diyos maipanggep en sisya et kanana,
“Padi ka ay eng-enggana ay kaman din kinapadin Melkizedek.”†
18 Isonga nasokatan din sigod ay linteg, tan adi na kabaelan ay mangisag-en si ipogaw en Diyos et adi na mabalin
19 ay mamalinteg ay kosto si ipogaw. Et ed wani wada di sigsiged ay namnama tako, tan begew en Jesus ay poon di namnama tako, makasag-en tako en Diyos.
20-21 Di esa abe ay nanlasinan di kinapadin Jesus et wada di insapatan Diyos en sisya sin nanbalinana si padi, tan kanan Diyos,
“Sak-en ay Apo Diyos et isapatak ay padi ka ay eng-enggana. Adi polos kasoksokatan nan nemnem ko.”‡
Ngem sin nanbalbalinan di Levita si papadi, maga di insapatan Diyos.
22 Begew sin insapatan Diyos ay nay, mabalin ay ipaneknek Jesus ay dadlon matongpal din baro ay intolag Diyos sin ipogaw ay sigsiged mo din sigod.
23 Di esa pay ay nanlasinan di kinapadin Jesus sin ad-ado ay papadi ay Levita et adi da intoltoloy din obla da ay padi mo adi et nansososkat da, tan natenatey da am-in dedan.
24 Ngem si Jesus et adi katkatey, isonga komakaman din kinapadi na si eng-enggana.
25 Isonga kabaelana ay mangisalakan ay kostokosto sin am-in ay omasag-en en Diyos begew sin pammati da en sisya, tan matagotago ay eng-enggana ay makikalkali en Diyos para en datako.
26 Isonga si Jesus din kangatoan ay padi ay maibagay ay kosto en datako, tan nasantoan ya maga polos di pankolangana ono basol na. Naitken en datako ay managbasol ya naipangato abe ed langit ay magay kaison di kinangaton di saad na.

† **7:17** Salmo 110:4. ‡ **7:20-21** Salmo 110:4.

27 Si Jesus et baken kaman din tapin di kangatoan ay padi ay inag-agew ay
masapol waday idatdaton da en Diyos para sin basbasol da ya asi da abe man-
idaton para sin basbasol di kaipoipogaw. Tan si Jesus et namingsan anggoy
di nangidatonana sin awak na en Diyos para sin basbasol di kaipoipogaw.
Din nateyana ay sana et omanay si eng-enggana.
28 Tan mo maibasar sin linteg Moses, din madotokan ay kangatoan ay padi
et ipogaw da ay waday pankolkolangan da. Ngem mo maibasar sin insapatan
Diyos ay naod-odi mo din linteg, din nadotokan et din Anak na ay nanbalin
si padi ay magay pankolkolangana ay eng-enggana.

8

Din Nanlasinan Di Baro Ay Tolag Ay Siniglotan Cristo (2 Cor. 3:7-11)

1 Din laydek ay maawatan yo sin nay inbagbagak et wada din kangatoan
ay padi tako ay nay ay tinmotokdo sin makannawan di Kangatoan ay Diyos
ed langit ay makiturturay en sisya.
2 Et din kad-an di pansilsilbiana ay kangatoan ay padi et din tet-ewa ay kad-
an Diyos ay inamag Diyos met laeng, baken din makwani en Kasasantoan ay
Kowarto sin Tolda ay inamag di owat ipogaw ed idi.
3 Am-in ay kangatoan ay padi et madotokan da ay mangidatdaton en Diyos
si aanimal ya odom ay kalasin di daton ay idawdawat di ipogaw, isonga din
kangatoan ay padi tako et masapol abe ay waday idatona en Diyos.
4 Ngem baken din daga ay nay di pansilsilbiana, tan mo wada koma pay
laeng isnan daga, adi mabalin ay padis sisya, tan enggay nawawada di
papadi ay mangidatdaton si ibilbilin di linteg.
5 Ngem din pansilsilbian dadi et kaman owat dolowing ono alidong di kosto
ay wada ed langit. Ammo tako ay kaman owat alidong, tan idi nakasagana da
Moses ay mangiamag sin Tolda ay pandaydayawan da, tinogon Diyos sisya
ay nangwani, “Silibam ta din am-in ay iamag yo et maibasar sin inpailak en
sik-a sin dontog.”*
6 Ngem din obla ay intalek Diyos en Jesus et nangatngato mo din oblan di
sigod ay papadi, tan din baro ay intolag Diyos sin ipogaw ay siniglotan Jesus
et nangatngato abe mo din daan ay intolag na. Yan din gapo ay nangatngato
et sigsiged din karkarin Diyos ay kaibasarana.
7 Mo maga koma di kolang din damo ay tolag, adi koma masapol di esa ay
maiskat.
8 Ngem inpaammon Diyos ay waday kolang din tolag ay sana ya wada abey
nankolangan di ipogaw na, tan kanana,
“Domteng to di timpo ay man-amagak si baro ay tolagan sin ipogaw ed Israel
ya Juda.
9 Din nay baro ay tolagan et baken kaman din intolag ko sin aap-o da sin
nangitakkayak en daida sin nangikaanak en daida ed Egipto, tan adi da
tinongtongpal din doy ay intolag ko en daida, isonga binaybay-ak si daida.
10 Ngem sin domtengana di ay timpo, siya na di itolag ko sin polin Israel:
isolat ko din linteg ko sin nemnem da ta maigtos di, et sak-en di bigbigen da
ay Diyos da ya daida di ipogaw ko.
11 Isonga sin doy ay timpo, adi masapol ay itdoan dan aag-i da ya kailian da
ay mangwani en ammoan da komas Diyos, tan ammo da am-in sak-en, olay
din kababaan ay ipogaw ya olay abe din kangatoan.

---

* **8:5** Exodo 25:40.

12 Tan pakawanek din basbasol da et adiak kasin nemnemnemen din lawa
ay inam-amag da," kanan Apo Diyos.†
13 Begew sin nangibagaan Diyos isna ay wada di baro ay tolag, inpaammo na
ay enggay daan din damo. Et ammo tako ay olay sino ay namaga di kaosalana
tan enggay daan, et baken mabayag yan mamaga.

9

Din Inyat Di Ipogaw En Diyos Ay Nanaydayaw En Sisya Sin Tolda Ed Idi

1 Din damo ay intolag Diyos sin ipogaw na et waday bilbilina ay
maipanggep sin kosto ay iyat da ay mandayaw en sisya. Wada abe di in-amag
da ay Tolda ay pandaydayawan da en sisya isnan daga.*
2 Din Tolda ay nay et waday dowa ay kowarto na. Din damo ay masgep et
makwani en Nasantoan ay Kowarto. Say kad-an din silaw ya din lamisaan
ay naipatpatangan di tinapay ay naidatdaton en Diyos.
3 Nakurtinaan din segpan di kowarto ay doy. Wada abe di esa ay kurtina
ay nanasalin sin maikadwa ay kowarto ay makwani en Kasasantoan ay
Kowarto.
4 Din wadas di et din altar ay nabalitokan ay nangipoppooan das insinso
ya din Baol di Tolagan ay napakpakan si balitok. Din naigtos di et din koli ay
balitok ay napay-an si manna, din tinmobo ay sokod Aaron ya din dowa ay
nadampilak ay bato ay naigolitan di bilbilin Diyos.
5 Sin kaleb di Baol, wada di dowa ay napayakan ay sinan paparsua ay
makwani en kerubim ay sinyal di kawadan Diyos. Din nandedepa ay
payak da et pinapayongan da din kaleb di Baol ay naiwalwalsian di dada ta
malingban din basbasol di kaipoipogaw. Ngem olay adiak itoloy ed wani ay
mangiolog si maipanggep sin am-in dadi.
6 Kaman nidi di ison di Tolda ay nandaydayawan da en Diyos ed idi. Et din
papadi, inag-agew ay sengsenggep da sin damo ay kowarto ay manongtong-
pal sin obla da.
7 Ngem din maikadwa ay kowarto et din kangatoan ay padi anggoy di
makasgep sidi ya mamingsan anggoy si tinawen. Adi aben mabalin ay
senggep mo magay isgep na ay dada ay idatona en Diyos para sin basbasol
na ya para abe sin basbasol di ipogaw ay adi da ginagara.†
8 Babaen sin am-in dadi, ipaammon din Ispirito Santo ay adi mabalin ay
omasag-en di ipogaw sin kosto ay kad-an Diyos mo naon-onodan pay laeng
din sigod ay bilbilin maipanggep sin Nasantoan ya Kasasantoan ay Kowarto.
9 Am-in dadi et owat kaiarigan di natongpal ed wani begew en Cristo.
Tan din aanimal ya odom ay indatdaton di nanaydayaw en Diyos et adi da
makalinis sin nemnem di ipogaw.
10 Tan maibasar das bilbilin ay maipanggep sin awak anggoy ay kaman
din makan ya mainom ya din kosto ay kaowasan di kompormi. Masapol
ay natongtongpal dana enggana ay naiskat din baro ay tolag ay siniglotan
Cristo.

Si Cristo Di Naniglot Sin Baro Ay Tolag Babaen Sin Dada Na

11 Et nay enggay inmali si Cristo ay nanbalin si kangatoan ay padi tako, et
gon-gon-oden tako din siged ay bindisyon ay maibasar sin baro ay tolag ay
siniglotana. Et din pansilsilbiana ay din kosto ay kad-an Diyos ed langit et
nabanbanol ya sigsiged mo din Kasasantoan ay Kowarto sin Tolda, tan baken
ipogaw di nangamag ya baken aben naidagaan.

---

† **8:12** Jeremias 31:31-34. * **9:1** Exodo 25-27, 30; Levitico 24:1-9. † **9:7** Levitico 16.

12 Din sinenggepana isdi et baken babaen sin dadan di kalding ya bomaro
ay baka mo adi et babaen sin mismo ay dada na, et namingsan anggoy
din sinenggepana, adi masapol ay maipidwa, tan enggay tinongpal na din
masapol ay maamag ta say mapawayaan tako ya maisalakan tako ay eng-
enggana.
13 Wada kayman di silbin di dadan di kalding ya bomaro ay baka ya
siya abe din kaiwalsian di dap-on di napooan ay bomalasang ay baka,
ngem nansilbi anggoy dana ay manalos sin awak di ipogaw ay naibilang ay
kinmadodogis ta say mabalin ay makidaydayaw da kasin en Diyos.‡
14 Isonga mo kabaelan dana ay manalos sin awak di ipogaw, adi pay
addawi ay nabanbanol di pantongpalan din dadan Cristo. Tan kabaelan
din dada na ay manalos sin nemnem tako ay kinmadodogis begew sin
inam-amag tako ay magay silbi na ta say mabalin ay mansilbi tako sin
matmatago ay Diyos. Tan si Cristo ay maga polos di kolang na ono basol na
et indatona din awak na en Diyos begew sin panakabalin di Ispiriton Diyos
ay matagotago ay eng-enggana.
15 Isonga si Cristo di naniglot sin baro ay intolag Diyos ta say makatawid din
am-in ay inayagan Diyos sin inkari na ay magay patingga na. Et mabalin ay
tawiden da di, tan natey si Cristo ay mangsobot en daida ta say mapawayaan
da sin basbasol ay inam-amag da sin timpon di damo ay tolag.§
16 Ammo tako ay mo waday anongos ay bilbilin ay isolat di ipogaw
maipanggep si kabingayan di itawid na mo matey, masapol ay ma-
paneknekan ay tet-ewa ay natey.
17 Asi mabalin ay gon-oden din matawidan din naitawid en sisya. Tan
mo matmatago pay laeng din mangitawid, adi mabalin ay maitongpal din
bilbilina ay sana.
18 Isonga olay din damo ay intolag Diyos, adi koma natoloy mo magay dada
ay nangipaila ay waday natey.*
19 Tan din inamag Moses ed idi et inbaga na din am-in ay bilbilin di linteg
sin kaipoipogaw. Pag oma sin dadan di napalti ay aan-ak di baka et sinayaw
nas danom. Ina na abe di dotdot di karnero ay nakoloran si manbalanga et
inbotibot na si pingin di hisopo. Pag nan isawsaw sin dada et inwalsi na sin
nalopilop ay papil ay naisolatan din linteg ya sin kaipoipogaw.
20 Pag nan kanan, “Din dada ay nay di mangipaneknek sin intolag Diyos en
dakayo ay inbilina ay patien yo.”†
21 Pag na aben walsian din Tolda ya am-in ay inos-osal das di ay manay-
dayaw en Diyos.
22 Tan mo maibasar sin linteg, din kadaldalosan di istay am-in et masapol
di dada. Adi aben kabalin ay mapakawan di basbasol mo magay dada ay
omayos.
23 Isonga da naey ay owat kaiarigan di tet-ewa ay wada ed langit et masapol
ay nadaldalosan das dadan di napalpalti ay aanimal. Ngem masapol ay

‡ **9:13** Dowa ay kalasin di daton di maibagbaga isna. Din kalding ya bomaro ay baka et siya da di naidatdaton si tinawen para sin basbasol di kangatoan ay padi ya din kaipoipogaw. Mo din maipanggep sin dap-o, ilaen sin Bilbilang 19. Mo waday ipogaw ay maibilang ay kinmadodogis begew sin nangiwitana sin awak di natey, masapol ay mawalsian si danom ay natapian sin dap-on di napooan ay manbalanga ay bomalasang, asi pag maibilang ay nadalosan kasin. § **9:15** Din sigod ay kali ay Griego ay naosal isna ya sin omon-onod ay versikulo et doway olog na. Di esa et tolagan. Di esa abe et bilbilin ay insolat di ipogaw maipanggep sin kabingayan di itawid na. * **9:18** Din ogalin di Judio, mo waday nantolagan di doway ipogaw, waday paltien da ay pangipaneknekan da ay tongpalen da din nantolagan da. Ilaen abe sin Genesis 15 din inamag Diyos ay nangipaneknek ay tongpalena din inkari na en Abraham. † **9:20** Exodo 24:8. Ilaen abe din inbagan Apo Jesus sin Lucas 22:20.

sigsiged di naidaton ta madalosan din wada ed langit.
24 Tan din sinenggepan Cristo et baken din Kasasantoan ay Kowarto ay
inamag di ipogaw ay owat kaiarigan di kosto ay kad-an Diyos ed langit mo
adi et ed langit ay mismo. Et say kad-ana ed wani ay mangiaalagey en datako
en Diyos.
25 Din inamag Cristo et mailasin abe sin am-amagen di kangatoan ay padin
di Judio, tan mo daida, tinawen ay sengsenggep da sin Kasasantoan ay
Kowarto ay mangis-isgep si dadan di animal. Ngem mo si Cristo pay, adi na
inpidpidwa ay nangidaton sin awak na.
26 Tan mo doy ya say inamag na, namin ado koma ay nanligligat manlogi
sin naparsuaan di lobong. Ngem din katet-ewa na, namingsan anggoy di
inmaliana isnan daga sin nay maod-odi ay agew ta kaanena di basol babaen
sin nangidatonana sin awak na.
27 Tan kapilitan ay matey tako am-in ay ipogaw si mamingsan, et pag takon
maokom.
28 Siya abe ay namingsan anggoy di naidatonan Cristo ay nangikaro sin
basbasol di kaipoipogaw. Isonga mo omali kasin et baken manbegew sin
basbasol tako mo adi et omali ta isalakana ay kosto din am-in ay manesseed
en sisya.

10

Din Nanlasinan Di Indaton Cristo

1 Din linteg Moses et kaman owat alidong ono dolowing ay nangipappaila
sin ison di siged ay bindisyon ay idawat Cristo, ngem baken nan-iso sin
bindisyon ay doy. Isonga olay mo tinawtawen ay intoltoloy din nanaydayaw
en Diyos ay nangidatdaton si inbilin di linteg, adi polos mabalin ay manbalin
das ipogaw ay magay pankolkolangana begew sin nangam-amagan das di.
2 Tan mo doy ya tet-ewa ay nadalosan da ay kosto sin basbasol da, adi da
koma intoltoloy ay nan-idatdaton, tan adi da koma niliklikna pay laeng ay
waday basbasol da.
3 Ngem din katet-ewa na mo maipanggep sin da doy ay indatdaton da et
tinawen ay inpanemnemnem da en daida ay waday basbasol da.
4 Tan din dadan di bomaro ay baka ya kalding et adi polos mabalin ay
kaanena di basbasol.
5-6 Siya di din gapo ay sin inmalian Cristo sin daga, kanana en Diyos,
“Baken din napalpalti ay animal ya odom ay daton di laylaydem. Baken abe
din kapoppooan di aanimal ya odom ay daton para sin basbasol di
panragragsakam. Isonga waday awak ay insaganam para en sak-en.
7 Et naeyak ay Diyos ay manongpal sin laydem ay kaman din inpaisolat mo
maipanggep en sak-en sin nalopilop ay libro.”*
8 Nemnemen tako din olog di inbagan Cristo ay kaisolsolat ko. Din damo
ay inbaga na et adi laylayden Diyos din nankinalasi ay daton ay naidatdaton
en sisya. Baken say panragragsakana. Say kanana di, olay mo am-in dana ay
daton et maibasar da sin inbilin di linteg.
9 Pag nan kanan, “Naeyak ay manongpal sin laydem.” Din nangwanianas
di et say pangammoan tako ay sinokatana din sigod ay datdaton ta say isokat
na din nangidatonana sin awak na ay maibasar sin layden Diyos.
10 Et gapo ta tinongpal Jesu Cristo din layden Diyos ay sana, nanbalinenas
datako si nasantoan ay ipogaw en Diyos begew sin nangidatonana sin mismo
ay awak na ay adi masapol ay maipidwa.

* **10:7** Salmo 40:6-8.

11 Din papadin di Judio et inag-agew ay pomipika da ay mangam-amag sin
obla da. Inag-agew ay mamidwa da ay mangidatdaton sin iso na ay kalasin
di daton. Ngem maga polos di kabaelan din idatdaton da ay doy ay mangaan
si basbasol.
12 Ngem si Cristo pay, omanay si eng-enggana din es-esa ay indatona para
si basbasol, isonga en tinmokdo sin makannawan Diyos
13 ay manesseed sin kaabakan di kaibaw na ay ipagatin Diyos en sisya.
14 Tan begew sin es-esa ay indatona, nanbalinena am-in di nasantoan ay
ipogaw en Diyos si ipogaw ay magay pankolkolangan da ay eng-enggana.
15 Paneknekan din Ispirito Santo en datako ay tet-ewa dana begew sin
naisolat ay kalin Diyos ay kanana,
16 “Si naey di itolag ko en daida sin tapin di agew. Isolat ko din linteg ko sin
nemnem da.”
17 Pag nan itoloy ay mangwani,
“Adiak kasin nemnemnemen din basbasol da ya olay sino ay inam-amag da
ay lawa.”†
18 Ngarud, mo enggay napakawan dana, adi masapol ay wada kasin di
maidaton para sin basbasol.

Natoled Tako Koma Ay Somag-en En Diyos Begew En Cristo

19 Isonga aag-i, begew sin dadan Jesus ay inmayos sin nateyana, adi tako
emegyat ay senggep sin kosto ay kad-an Diyos ay maiarig sin Kasasantoan
ay Kowarto.
20 Tan begew sin nateyana ay maiarig sin nabisngitan di kurtina ay
nanalsalin sin segpan,‡ inamag Jesus di baro ay pandanan tako ay kaman
matmatago, tan din danan ay nay et sisya met laeng ay matmatago.
21 Isonga gapo ta wada di napateg ay padi tako ay makaammo en datako
am-in sin pamilyan Diyos,
22 omasag-en tako koma en Diyos ay naimposoan di nemnem tako ya
napasnek di pammati tako. Masapol abe ay nadadalosan din nemnem tako
ay kaman takon nawalsian si dadan Cristo ya kaman aben naowasan din
awak tako si nalinis ay danom.§
23 Ipapasnek tako abe sin nemnem tako din namnama ay ipodno tako. Adi
tako mandowadowa, tan matalek si Diyos ay manongpal sin inkari na.
24 Nemnemnemen tako abe mo intoy iyat tako ay manbinadang ta say
masepsep ay manlilinayad tako ya man-am-amag takos siged.
25 Adi tako baybay-an din makitoptopogan tako ay kaman din am-amagen
di odom, mo adi et papipigsaen tako din pammatin di iib-a tako, namnamed
tan maila tako ay omas-asag-en din agew ay kasin omalian Apo Jesus.

Adi Tako Laslasoyen Din Nateyan Jesus Mo Adi Et Ipapasnek Tako Ay Mamati

26 Tan mo enggay inammoan tako din tet-ewa ay maipanggep en Cristo yan
igagara tako pay dedan ay manbasbasol sin panokogan tako en sisya, magay
odom ay daton ay mabalin ay mangaan sin basbasol tako.
27 Magay odom ay masmas-ed mo adi et din kaeegyat ay pangokoman
Diyos en datako ya din kaeegyat ay apoy ay mamoppoo sin am-in ay man-
gonkontra en Diyos.

---

† **10:17** Jeremias 31:33-34. ‡ **10:20** Din nabisngitan di kurtinan di timplo et mabasa sin Marcos 15:38.
§ **10:22** Din bilbilin ay maipanggep sin kawalsian di papadi si dada et wada sin Exodo 29:21. Din maipanggep sin kaowasan di awak da et wada sin Exodo 29:4, 30:17-21, 40:30-32. Ilaen abe din inkarin Diyos ay wada sin Ezekiel 36:25.

28 Nemnemen tako din napasamak si olay sino ay dadlon nanokog sin
linteg Moses ed idi. Basta waday tolo ono dowa ay nanistigo sin basol na,
nakeddengan ay matey ay adi maseg-angan.*
29 Mo kaman nidi din dosan di nanokog sin linteg Moses, adi pay
madagdagsen di dosan di ipogaw ay manglaslasoy ya manokog sin Anak
Diyos ya mangibilang ay magay banol din dada na, olay mo din dada ay nay
di nangipaneknek sin intolag Diyos ya din nanalos en sisya ta manbalin si
nasantoan ay ipogaw en Diyos. Din ipogaw ay mangiyat sidi et sinsinitena
abe din Ispiriton Diyos ay pandanan di seg-ang na. Palalo ay madagsen din
lebbeng ay dosa na.
30 Tan ammo tako ay magay odom mo adi si Diyos di nangwani, “Sak-en di
way lebbeng na ay man-ibaes. Sak-en di manobalit.” Sisya abe di nangwani,
“Sak-en ay Apo di mangokom si ipogaw ko.”†
31 Isonga peteg ay kaeegyat di datngen din dosan di matmatago ya man-
akabalin ay Diyos.
32 Nemnemen yo di inyaat yo ed idi sin nasilawan di nemnem yo, tan olay
mo peteg ay napalpaligatan kayo, inan-anosan yo pay dedan et adi kayo
naabak.
33 Waday timpo ay naibabainan ya napalpaligatan yo sin pangiilaan di ad-
ado ay ipogaw. Mo mamingsan abe, olay mo baken dakayo di napalpaligat,
ngem inpappaila yo pay dedan ay nakikadkadwa kayo en daida.
34 Tan sinegseg-angan yo din iib-a yo ay naibabalod. Et sin namosan da sin
sanikwa yo, manragragsak kayo ay nangan-anos, tan inaammo yo ay wada
pay laeng en dakayo di sigsiged ya komakaman ay kalasin di sanikwa.
35 Isonga adi yo taytaynan din toled yo ay nay mo adi et itoltoloy yo, tan
dakdake di gon-gona yo mo say iyat yo.
36 Masapol ay ipapasnek yo ay man-anos ta say tongpalen yo din layden
Diyos ya gon-oden yo din inkari na.
37 Tan wada di inpaisolat Diyos ay kanana,
“Sinkaattikan anggoy yan somawang din omal-ali. Adi na baybayagen.
38 Din nalinteg ay ipogaw ko et maibasar din biyag da sin pammati da, ngem
mo waday mankeyat, adiak malaylaydan en sisya.”‡
39 Ngem mo datako pay, adi tako maibilang sin odom ay kaipoipogaw ay
mankeyat ya maisian en Diyos ay eng-enggana, mo adi et maibilang tako sin
kaipoipogaw ay mamati ya maisalakan.

11

Din Pateg Di Pammati

1 Sino ngarud di pammati? Di pammati et din kinapapasnek di nemnem
tako ay matongpal din namnamaen tako ya din dadlon takon pangammoan
ay wada tet-ewa din adi tako mail-ila.
2 Begew sin pammatin di aap-o tako ed nabaon, inapolbalan Diyos daida.
3 Begew abe sin pammati tako, maawatan tako ay naparsua din lobong ya
din am-in ay wada begew sin bilin Diyos,* isonga din mail-ila et adi naamag
sin mail-ila.
4 Nemnemen takos Abel. Begew sin pammati na, sigsiged di indatona en
Diyos mo si Cain.† Begew abe sin pammati na, inbilang Diyos ay nalinteg
sisya, et din pangammoan tako et inawat Diyos din indatona. Isonga olay mo

* **10:28** Deuteronomio 17:2-7. † **10:30** Deuteronomio 32:35-36. ‡ **10:38** Isaias 26:20; Habakkuk 2:3-4. Ilaen abe sin Roma 1:17 ya Galacia 3:11. * **11:3** Salmo 33:6,9. † **11:4** Genesis 4:3-10.

natey si Abel, wada pay laeng di ibagbaga na en datako begew sin pammati na.
5 Di esa abe ay namati et si Enok. Begew sin pammati na, adi natey mo adi
et inan Diyos sisya ay matmatago pay laeng. Isonga olay mo inanaanap das
sisya, adi da makadteng, tan inan Diyos dedan. Wada di inpaisolat Diyos ay
kanana en sin daan maas sisya, nalaylaydan si Diyos en sisya.‡
6 Et olay sino ay ipogaw, adi mabalin ay malaylaydan si Diyos en sisya mo
magay pammati na. Isonga din mayad ay omasag-en en Diyos et masapol
ay patiena ay wadas sisya ya masapol abe ay patiena ay gon-gonaana din
mangan-anap en sisya.
7 Nemnemen tako abes Noe. Begew sin pammati na, dadlonan pinatpati
din indadaan Diyos en sisya maipanggep sin mapasamak sin tapin di agew.
Olay mo magay inil-ila nas kaman nidi, pinati na pay dedan et nan-amag si
daong ta say maisalakan da ay sinpamilya.§ Begew sin pammati na ay nay,
inbilang Diyos ay nalinteg sisya, ngem mo din iib-a na pay ay adi namati,
naipaila ay naipaksaw da.
8 Si Abraham abe di esa ay nanongpal en Diyos begew sin pammati na. Tan
idi tinogon Diyos sisya ay emey sin esa ay ili ay okaenan to, pinati na ay dagos
et nanlobwat, olay mo adi na ammo mo intoy emeyana.*
9 Begew abe sin pammati na, inan-anosana ay manbebbeey si tolda ay
kaman mangili sin sana ay ili ay inkarin Diyos ay oka na. Et siya abe di inam-
amag Isaac ay anak na ya si Jacob ay apo na ay naibibilang met laeng en sisya
ay makitawid sin inkarin Diyos.
10 Inan-anosan Abraham din kaman nidi ay nanbebbeeyana, tan namna-
maena ay en makiili sin komakaman ay ili ed langit ay ninemnem ya inamag
Diyos.
11 Si Sara abe ay asawan Abraham et basig ay enggay nabakes, ngem begew
sin pammati na, indawat Diyos en sisya din kabaelan ay mawad-an, tan
inbilang na ay matalek si Diyos ay manongpal sin inkari na.†
12 Isonga olay mo adi koma makaipoli si Abraham tan enggay nakay,
inmad-ado pay dedan din polin di es-esa ay ipogaw ay nay ay kaman din
kaad-adon di bilang di talaw ono din adi kabilang ay darat sin benget di
baybay.
13 Am-in din ipogaw ay nay et namatpati da pay laeng en Diyos sin nateyan
da. Olay mo adi da inawat sin kamatago da din inkarin Diyos en daida,
kaman dan tinamtamang din maidawat to en daida, et naragragsakan da.
Isonga inpodno da ay owat dan mangili ay magay kosto ay ili da isnan daga.
14 Mo kaman nidi di inpodno da, say pangammoan tako ay nan-an-anap
das kosto ay ili da.
15 Et baken din sigod ay ili da ay tinaynan da din was nemnem da, tan mo
tet-ewa di koma, wada iman di waya da ay mantaoli.
16 Ngem baken tet-ewa, tan din laydelayden da ay emeyan et din sigsiged
ay ili ed langit. Isonga adi mabain si Diyos ay makwani en Diyos da. Ammo
tako ay tet-ewa di, tan wada di insagana na ay ili da ed langit.
17-18 Nemnemen tako din pammati ay inpailan Abraham sin namadasan
Diyos en sisya. Begew sin pammati na, nakasagana ay mamse sin bogbog-

‡ **11:5** Genesis 5:21-24. § **11:7** Genesis 6:13-22. * **11:8** Genesis 12:1-5. † **11:11** Genesis 18:11-14; 21:2. Din naisolat sin odom ay manuskrito sin Griego et: *Begew sin pammati na, indawat Diyos en sisya din kabaelan ay man-ipoli, olay mo enggay nakay sisya ya basig ya enggay nabakes si Sara ay asawa na, tan inbilang na ay matalek si Diyos ay manongpal sin inkari na.*

tong ay anak na ay si Isaac‡ ay idatona en Diyos, olay mo inkarin Diyos ay si Isaac di kapoan di poli na.
19 Tan ninemnemnem Abraham ay kabaelan Diyos ay manago kasin en Isaac. Et kamanan kasin tinago, tan mo adi koma inpasaldeng Diyos si Abraham, inpapati na koma ay mamse sin anak na ay sana.
20 Si Isaac abe et pinati na ay tongpalen Diyos din inkari na, et begew sin pammati na ay sana, binindisyonana din anak na ay da Jacob en Esau ay mangwani en wada di bindisyon ay idawat ton Diyos en daida.§
21 Et siya abe en Jacob, inpaila na din kaman nidi ay pammati, tan idi dandani ay matey, nanpag-en sin sokod na ay nanaydayaw en Diyos, et binindisyonana din doway apo na ay anak Jose.*
22 Si Jose abe et begew sin pammati na, idi dandani ay matey, inbaga na din komaanan ton di iib-a na ay Israelita ed Egipto et inbilina abe ay itakin dan tong-a na ta iponpon da sin ili ay emeyan da.†
23 Wada abey pammatin da aman Moses, isonga idi naianak sisya, adi da emegyat ay adi manongpal sin inbilin di ari ay siyat mapse din kaian-anak ay lalaki ay Judio mo adi et intabon das tolo ay bowan, tan inila da ay kagkagam-is ay moyang sisya.‡
24 Begew abe sin pammatin Moses sin naket-engana, sinigaana ay maibi-lang ay anak din nanagibi en sisya ay din anak Faraon ay ari da.§
25 Din gapo ay sinigaana di et banbanolena din kaitapiana sin ipogaw en Diyos ay mapalpaligatan mo din pan-gan-ganasanas basol ay sinkaattikan anggoy di kaganasana.
26 Tan olay mo nilaslasoy das sisya begew sin pammati na sin omali ay Messias, inbilang na ay nabanbanol din nalaslasoyana ay doy mo din pangon-odana sin am-in ay kinabaknang ed Egipto, tan ninemnemnem na din gon-gona ay maidawat en sisya sin tapin di agew.
27 Begew sin pammati na, tinaynana ed Egipto ay adi emegyat sin bonget di ari. Inan-anosana din ligat ay nilak-am na, tan kamanan inil-ila si Diyos ay adi kaila.
28 Begew abe sin pammati na, initdo na sin iib-a na ay Israelita din masapol ay amagen da sin fiesta ay makwani en Nalabas. Inbilina en daida ay manpalti das karnero ta iwalsi dan dada na sin nan-inigid di pantew da ta say mo omali din anghel ay mamse sin besag ay anan-ak ed Egipto, labsana din bebbeey di Israelita ay magay pespeslena ay besag.*
29 Begew sin pammatin di Israelita ay doy, dinan da din makwani en Baybay ay Mandalangdang ay kaman din iyat di ipogaw ay manmandan sin namgaan ay lota. Ngem idi inpadas din taga-Egipto ay mangonod en daida, nalned da am-in.†
30 Din pammati da met laeng di begew ay natekdag din nakayang ay batog ay kodal di siyodad ed Jerico idi nakdeng ay nilikeliked das pito ay agew.‡
31 Sin siyodad ay doy, wada di babai ay manngadan si Rahab ay mabay-bayadan di kinababai na. Ngem gapo ta namati en Diyos, sinangaili na din Israelita ay en nansiim sin ili na ya binadanganas daida. Isonga adi naitapi sin napsean di kailiana ay nanigaan ay mamati en Diyos.§

‡ **11:17-18** Genesis 22:1-14. Waday odom ay anak da Abraham, ngem maibilang si Isaac ay bogbogtong ay anak na, tan sisya anggoy di naianak ay katongpalan di inkarin Diyos. Ilaen abe sin Roma 9:7-9. § **11:20** Genesis 27:27-29. * **11:21** Genesis 47:31; 48:1-20. † **11:22** Genesis 50:24-25. ‡ **11:23** Exodo 1:22; 2:2. § **11:24** Exodo 2:10-12. * **11:28** Exodo 12:21-30. † **11:29** Exodo 14:21-31. ‡ **11:30** Josue 6:12-21. § **11:31** Josue 2:1-21; 6:22-25.

32 Ad-ado pay di mabalin ay ibagak maipanggep sin pammatin di aap-o
tako ed nabaon, ngem omanay ngin na, tan kolang di oras ko mo dad-atek
ay kosto din maipanggep en da Gideon, Barak, Samson, Jefta, David, Samuel,
ya din mamadto.*
33 Napateg en daida am-in di pammati, tan begew sin pammati da, wada
en daida di nangabak sin nakigobgobatan da sin odom ay il-ili, waday
nanturturay ay kosto, ya waday nangawat sin inkarin Diyos. Di odom et way
inpasaldeng da ay kaeegyat ay layon ta adi da mankat,†
34 di odom et adi da naatongan idi naitpig da sin napigsa ay apoy,‡ ya
di odom abe et inlisian da di ipogaw ay mamse koma en daida. Nakapoy
di odom, ngem nanbalinen Diyos si mabikas. Di odom pay et pinmigsa da
ay nakigobat et inpalayaw da din sosoldado ay napo sin odom ay ili ay en
nakigobat en daida.
35 Wada abe di babbabai ay natago kasin di natey ay an-ak da.§
Ngem wada abe di napalpaligat enggana ay natey da, tan sinigaan da ay
mangisaot sin pammati da ta mawayaan da koma. Tan din namnamaen da
et din sigsiged ay biyag ed langit sin kasin dan katagoan.
36 Wada da abe ay begew sin pammati da, palalo ay nalaslasoy da ya
nasoplisoplit da ya wada da abe di nakakadinaan ay naibabalod.
37 Di odom et pinigpig das bato enggana ay natey da, di odom et nilagadi da,
di odom pay et pinse das kampilan. Pinakaan day odom sin ili da ya nalabes
ay pinalpaligat das daida, isonga palalo ay kaseseg-ang da. Nanbabado das
owat kopkop di karnero ya kalding
38 et linmikeliked da sin luglugar ay magay omili ya sin kadondontogan ay
man-iy-iyan si liliyang ya os-osok. Ngem din katet-ewa na et adi maikari din
kaipoipogaw sin nay daga ay makikadkadwa en daida.
39 Am-in dana et inapolbalan Diyos begew sin pammati da, ngem adi da
pay dedan ginon-od din natongpalan di inkari na.
40 Tan wada di sigsiged ay planon Diyos ay adi na tongpalen din inkari
na en daida enggana ay maitapi tako ta say panbalinenas datako am-in si
ipogaw ay magay pankolkolangana.

12

Nemnemen Tako Din Ligat Ay Nilak-am Jesus

1 Mo si datako ed wani, maiarig tako sin makilonglongba ay boyboyaen am-
in da doy ay nangipaneknek sin kinapateg di pammati ed idi. Isonga tadonen
tako din amagen di makilonglongba ta kaanen tako di olay sino ay komawed
en datako, pati din basbasol ay kaman maiipket en datako. Ipapasnek tako
ay managtagtag sin longbaan ay initdon Diyos en datako
2 ay maimomongsan di nemnem tako en Jesus, tan sisya di mangipang-
pango en datako ya mangan-anay sin pammati tako. Begew sin ragsak
ay namnamaena, inanosana din nanligatana sin krus et adi na inkaskaso
din naibabainana, et ed wani wada ay tinmotokdo sin makannawan di
manturturay ay si Diyos.
3 Dadlon yon nemnemen din inyat Jesus ay nangan-anos sin palalo ay
nangonkontraan di managbasol ay ipogaw en sisya ta say adi kayo madis-
dismaya ya mankeykeyat.

---

* **11:32** Papangolo 6:11–8:32 (Gideon); 4:6–5:31 (Barak); 13:2–16:31 (Samson); 11:1–12:7 (Jefta); 1 Samuel 16:1–1 Aari 2:11 (David); 1 Samuel 1:1–25:1 (Samuel). † **11:33** Daniel 6:1-27. ‡ **11:34** Daniel 3:1-30. § **11:35** 1 Aari 17:17-24; 2 Aari 4:25-37.

4 Tan sin mamadpadasan yo ay mangabak si basol, maga pay laeng en
dakayo di inmayos di dada na begew sin pammati na.

Anosan Tako Di Ligat, Tan Say Osalen Diyos Ay Mangitdo En Datako

5 Ay nilinglingan yo ngata din inpaisolat Diyos ay mangipapigsa koma sin
nemnem yo ay an-ak na? Kanana,
"Anak ko, adim laslasoyen mo itdoan dakan Apo. Adi ka aben madisdismaya
mo bagaan daka.
6 Tan bagaan din Apo din laydelaydena, ya soplitena din am-in ay ibilang na
ay an-ak na."*
7 Isonga ibilang yo din ligat yo ay pamagbagan Diyos en dakayo et anosan yo,
tan say pangammoan yo ay ibilang Diyos dakayo ay an-ak na. Tan ay wada
aya di anak si adi bagbagaan di ama na?
8 Isonga mo adi kayo makilak-am sin pamagbagaan ya panopsoplitan Diyos
sin am-in ay an-ak na, laydena ay kalien ay baken kayon tet-ewa ay an-ak na.
9 Mo maipanggep si aam-a tako isnan daga, binagbagaan da iman si datako,
et nirispito takos daida begew sin nangiyatan das di. Isonga namnamed
koma ay manpaituray tako en Ama tako ed langit ta say matagotago tako.
10 Tan din aam-a takos nan daga et pigay tawen anggoy di namagbagaan da
en datako ay maibasar sin kanan da en kosto. Ngem din mamagbagaan Diyos
en datako et maibasar sin ammo na ay mantongpal sin pansigdan tako ay din
makilak-aman tako sin kinasanto na.
11 Tet-ewa kayman ay adi omiparagsak di pamagbaga ya soplit sin domat-
ngan da, tan mansakit, ngem mo maitdoan takos di, siged di panbanagana,
tan maiturong sin natalna ay nemnem ya nalinteg ay ogali.

Esten Takon Kabibiyag Tako Ta Adi Tako Masangsangaw

12 Isonga dakayo ay kaman nalalaylay di takkay na ya man-gaygayenggeng
di peweg na begew sin ligat yo, papigsaen yo di nemnem yo.
13 Mantoltoloy kayo sin kosto ay longbaan ay adi kayo masangsangaw ta
say din iib-a yo ay kaman manpilpilay di pammati da et waday kosto ay
tadtadonen da, et adi masepsep ay komapkapoy di pammati da mo adi et
pomigsa kasin.
14 Ipakat yo din kabaelan yo ay makiolnos si am-in ay ipogaw. Ipakat yo
abe ay mangon-onod si nasantoan ay kabibiyag, tan din baken nasantoan ay
ipogaw et adi na maila si Apo Diyos.
15 Man-asibantay kayo ta maga en dakayo di manokog sin seg-ang Diyos,
tan din kaman nidi ay ipogaw et maiarig sin mola ay manpait di lames na, et
mo gomabay sin kad-an yo, ad-ado di papaitena ay maalinan sin basol na.
16 Ilaen yo abe ta maga en dakayo di manaag si bakenan asawa ya maga di
manadon en Esau ay magay nemnem nas Diyos. Tan si Esau et sinokatana si
owat esa ay kinakan din lebbeng na ay besag ay tawidena koma ay maibasar
sin inbilin Diyos.†
17 Ammo tako ay idi nakdeng di, inbabawin Esau din inamag na tan
laydelaydena ay awaten din bindisyon ama na ay tapin di lebbeng na ay
besag. Ngem olay mo nanpakpakaasi en sisya ay nan-og-oga, adi mabalin,
tan magay inyat na ay mamaliw sin nantongpalan di inamag na.
18 Isonga aag-ik, ipapasnek tako ay mamati, tan addawi ay sigsiged din
baro ay intolag Diyos en datako mo din damo ay intolag na sin aap-o tako ed
idi. Tan din sinmag-enan tako en Diyos et baken kaman din aap-o tako. Tan

* **12:6** Proverbio 3:11-12. † **12:16** Genesis 25:27-34.

mo daida, sinmag-en da sin naila da ay dontog ay Sinai ay manbidbidang.
Pinadpadas da din palalo ay mabolinget ya din mapges ay dagem.
19 Dinnge da abe di tanggoyob ya din kaeegyat ay kalin Diyos. Sin
nanngean da sin sana ay kalin Diyos, nan-ad-adawag da ta adi maitoloy,
20 tan naabak das egyat begew sin inbilina ay mo waday olay animal ay
mangatin sin dontog, masapol ay pigpigen das bato enggana ay matey.‡
21 Palalo ay kaeegyat din mail-ila ya madmadnge, isonga olay si Moses et
kanana, “Manpayegpegak kayman si egyat ko.”§
22 Ngem mo datako pay, sinmasag-en tako sin dontog ay Zion ay din
Jerusalem ay wada ed langit. Sinmasag-en tako sin siyodad di matmatago
ay Diyos ay kad-an aben di kalibolibo ay aanghel ay makiragragsak ay
mandaydayaw en sisya.
23 Naitatapi tako sin am-in ay ibilang Diyos ay besag na ay din iib-a
tako ay mamati ay naisolat di ngadan da ed langit, pati din ab-abiik di
nalinteg ay ipogaw ed idi ay enggay nanbalinen Diyos si ipogaw ay magay
pankolkolangan da. Sinmasag-en tako abe sin Diyos ay mangokom sin am-
in ay ipogaw
24 ya en Jesu Cristo ay naniglot sin baro ay tolag. Din inmayos ay dada na
et sigsiged di laydena ay kalien mo din dadan Abel, tan din dadan Abel et
kaman nankedaw ay maibaes et anggoy.*
25 Ilaen yo ngarud ta adi yo tetewengen din kankanan Diyos. Tan mo
nadosa din aap-o tako ay nanigaan ay mannge sin inbagan Diyos en daida
ed Sinai isnan daga, namnamed ay madosa tako mo pandokogan tako din
ibagbaga na en datako ay mapo ed langit.
26 Tan sin nankalkalian Diyos ed idi ed Sinai, nanyegyeg. Ngem wada di
inkari na ay daan matongpal ay kanana, “Mamingsan pay yan ikiweg ko din
daga, et baken din daga anggoy mo adi et am-in abe ay wada ed daya.”†
27 Din kanana en mamingsan pay yan ikiweg na, laydena ay kalien en
mamaga dana ay naparsua ay mabalin ay maikiweg ta say ang-anggay din
adi kaikiwkiweg si komakaman.
28 Isonga man-iyaman tako en Diyos, tan maitaptapi tako sin panturayana
ay adi kaikiwkiweg, siya din dayawen tako ya patgen takos sisya ay kosto
maibasar sin laydena.
29 Tan din Diyos ay daydayawen tako et maiarig din panosaanas ipogaw si
kaeegyat ay apoy ay mamoo si am-in.

13

Maod-odi Ay Bilbilin

1 Itoltoloy yo ay manlilinayad ay kaman siag-i.
2 Ilaen yo abe ta manangsangaili kayo, tan wada da di nanangaili si kanan
da en iib-a da ay ipogaw, yan kambaw aanghel.*
3 Seg-angan yo din naibabalod ya din mapalpaligatan ay kaman kayon
makilaklak-am sin ligat da.
4 Banolen yo am-in koma din kasasaad di sin-asawa ta adi kayo
masangsangaw si baken yon asawa, tan dosaen Diyos din makikamkamalala
ya olay sino ay manaag si bakenan asawa.

---

‡ **12:20** Exodo 19:12-22; 20:18-21. § **12:21** Deuteronomio 9:19. * **12:24** Genesis 4:10. † **12:26** Haggai 2:6. * **13:2** Genesis 18:1-8; 19:1-3.

5 Adi kayo man-gamgamgam si pilak mo adi et mapnek kayo sin wada
en dakayo, tan kanan Diyos, “Adiak polos taytaynan ono pandokdokogan
dakayo.”†
6 Isonga adi tako mabain ay mangwani,
“Si Diyos di bomadang, isonga adiak emegyat. Sino aya di mabalin ay
amagen di owat ipogaw en sak-en?”‡
7 Nemnemen yo din nangipangpango en dakayo ed idi ay nangit-itdo sin
kalin Diyos en dakayo. Nemnemen yo din nantongpalan di biyag da ta say
tadonen yo din pammati da.
8 Tan si Jesu Cristo et adi manbalbaliw mo adi et man-iso ed idi ya ed wani
ya eng-enggana.
9 Isonga adi kayo masangsangaw si kompormi ay natnatken ay mait-itdo.
Tan din mangipapigsa si nemnem tako et din seg-ang Diyos, baken din
pangon-onodan takos bilbilin ay maipanggep si makan. Din nangon-onod
si kaman dadi ay bilbilin et adi da polos nabadbadangan sidi.
10 Isonga din mangipapasnek ay mangon-onod sin linteg Moses et magay
lebbeng da ay makilak-am sin bindisyon tako ay pantongpalan di naidato-
nan Jesus sin krus para si basbasol.
11 Magay lebbeng da ay makilak-am, tan olay mo maibasar sin linteg
Moses, adi da mangan sin aanimal ay maidaton para si basbasol. Tan
din aanimal ay mapalti et isgep din kangatoan ay padi di dada da sin
Kasasantoan ay Kowarto ta idatona en Diyos para si basbasol, ngem din
awak da pay et maiey sin away di ili ta mapooan da.
12 Isonga si Jesus abe ay natongpalan di datdaton ay doy, nanligat sin lasin
di ili ta panbalinena di kaipoipogaw si nasantoan ay ipogaw Diyos babaen si
dada na.
13 En tako ngarud maitapi en sisya sin lasin di ili, laydena ay kalien, taynan
tako din ogalin di Judio ta makilak-am tako sin napabainana.
14 Tan baken isnan daga di panbeeyan tako si eng-enggana mo adi et
naimomongsan di nemnem tako sin ili ay panbeeyan takon to.
15 Et din kanayon ay idatdaton tako koma en Diyos begew en Jesus et din
panaydayawan ya pan-iy-iyamanan tako en sisya. Siya da di din kosto ay
idatdaton di ipogaw ay mangipodno ay sisya din Apo.
16 Adi tako aben liwliw-an ay mangam-amag si siged ya mamadbadang sin
iib-a tako ay mankolkolang, tan siya da din datdaton ay panlaylaydan Diyos.
17 Patien yo din papangolo yo ya manpaituray kayo en daida, tan ay-
ayowanan das dakayo sin pammati yo. Es-esten da abe din obla da, tan
ammo da ay sangoen das Diyos ta ibaga da en sisya din inam-amag da. Isonga
patien yos daida ta say maragsakan da ay manongtongpal sin obla da. Tan
mo adi yo patpatien, masmasadot da, et dakayo met laeng di malogi.
18 Itoltoloy yo ay mangikarkararag en dakami, tan ammo mi ay nalinis
di konsensia mi et layden mi ay itoltoloy ay mangam-amag si kosto si
kankanayon.
19 Pangaasi yo abe ta ikararagan yos sak-en ta adi mabayag yan pantaolien
Diyos sak-en en dakayo.

Din Kakdengan Di Solat

20-21 Sapay koma ta si Diyos ay napoan di talna di mangidawat en dakayo
sin am-in ay kasapolan yo ay manongpal sin laydena. Sapay koma ta panba-
linenas datako am-in si ipogaw ay panlaylaydana begew en Jesu Cristo. Tan
gapo ta mapnek sisya sin dadan Jesus ay Apo tako ay nangipaneknek sin baro

† **13:5** Deuteronomio 31:6; Josue 1:5. ‡ **13:6** Salmo 118:6.

ay tolag ay magay patingga na, tinago na kasin sisya ta say sisya di napateg ay mangay-ayowan en datako ay kamanan karnero. Madaydayaw komas sisya ay eng-enggana. Amen.

22 Pangaasi yo ay aag-i ta anosan yo ay mangawat sin nay insolat ko ay mamagbaga ya mangipapigsa en dakayo, tan baken met andoando nan solat ko en dakayo.

23 Laydek ay ipaammo en dakayo ay naibolosan si Timoteo ed balodan. Mo somawang isna ay dagos, makiey en sak-en ay en mangila en dakayo.

24 Pakomostaak din mangipangpango en dakayo ya olay am-in di ipogaw en Diyos issa. Din iib-a tako ay mamati ay napod Italia et pakpakomostaan da abes dakayo.

25 Sapay koma ta wada en dakayo am-in di seg-ang ay mapmapo en Diyos.

Din Solat
Santiago
Maipanggep Sin Solat Ay Nay

Din nangisolat isna et si Santiago ay pangolon di mamati en Jesu Cristo ed Jerusalem. Insolat na sin Judio ay mamati ay en nakiili sin kailiili. Ad-ado ay banag di insolat nas na. Insolat na di maipanggep si nabibiteg ya babaknang, di ligat ya solisog, din pangidomdomaan di ipogaw si iib-a da, din pammati ya siged ay amag, din dila, din kinalaing ay mapo en Diyos, ya din gapoan di ib-ibaw, ya wada abey odom.

Di esa ay banag ay layden Santiago ay maawatan tako sin solat ay nay et magay silbin di pammatin di ipogaw mo owat sin kali et anggoy. Masapol ay maipaila sin amagena din katet-ewan di pammati na.

Din Linaona

Din panlogian di solat 1:1
Din kapadpadasan di pammati 1:2-8
Din nabibiteg ya babaknang 1:9-11
Din ligat ya solisog 1:12-27
Din panngean ya panongpalan si kalin Diyos 1:19-27
Adi idomdoma din waday kabigbigana 2:1-13
Din pammati ya siged ay iyat 2:14-26
Din dilan di ipogaw 3:1-12
Din kinalaing ay mapo en Diyos 3:13-18
Din nailobongan ay nemnem 4:1-17
Maod-odi ay pamagbaga 5:1-20

Din Panlogian Di Solat

1 Sak-en si Santiago ay mansilsilbi en Diyos ya en Apo Jesu Cristo. Naey di solat ko en dakayo ay Judio ay mamati en Cristo ay man-ili sin kailiili isnan daga. Komosta kayo?

Din Kapadpadasan Di Pammati

2 Aag-ik, mo lak-amen yo di nakalakalasi ay ligat, sapay koma ta peteg pay dedan di layad yo,
3 tan ammo yo ay din kapadpadasan yos ligat et say pomigsaan di pammati yo ta ipapasnek yo pay ay mamati.*
4 Ipapasnek yo ngarud ay mamati ay adi mankeykeyat, tan din pantong-palana et komoskosto di ogali yo enggana ay maga polos di pankolangana.
5 Ngem mo wada en dakayo di adi makin ammo sin kosto ay iyat na, mankedaw komas laing en Diyos et maidawtan sisya. Tan si Diyos et malmalayad ay mangidawat sin kedawen di am-in ay ipogaw. Adi na aben pabainen.
6 Ngem din mankedaw et masapol ay dadlonan patien ay idawat Diyos en sisya din kedkedawena ay adi mandowadowa, tan din mandowadowa et kaman din dalloyon sin baybay ay isebsebwag di dagem.
7 Din kaman nadi ay ipogaw, adi na koman kanan en waday idawat Diyos en sisya,
8 tan mandowadowa dedan, et olay sinoy am-amagena, balibaliwanan nemnem na.

---

* **1:3** Ilaen abe sin Roma 5:3-4 ya 1 Pedro 1:6-9.

Din Nabibiteg Ya Babaknang

9 Dakayo ay aag-i ay nabibiteg, peteg koma di layad yo, tan naipangato kayo
sin pangilan Diyos.
10-11 Dakayo abe ay babaknang, peteg koma abe di layad yo mo bomaba
kayo begew sin pammati yo en Cristo, tan din baknang et kaman din
sabsabong ay gomabgabay sin nabeas. Mo komayang din agew yan peteg
ay man-atong, makpit din molmola dowan mag-as din benga da, isonga
madadael din kinapintas da.† Siya abe di mapasamak sin baknang, tan sin
pangas-asikasoana sin nigosyo na, say domtengan di kateyana.

Din Ligat Ya Solisog

12 Nagasat di ipogaw ay maligligatan, ay mangipapasnek ay mangonod en
Diyos, tan mo mapaneknekan ay napasnek di pammati na, awatena din gon-
gona ay inkarin Diyos sin manglaylayad en sisya ay siya din biyag ay iwed
patingga na.
13 Mo wada pay en dakayo di maligligatan dowan masolsolisog, adi na
koman kanan en si Diyos di manolsolisog. Tan si Diyos et adi mabalin ay
masolisog yan baken aben sisya di manolisog si olay sino ay ipogaw.
14 Tan din kasolisogan di ipogaw et mapo sin lawa ay laydena ay maiarig
si tapan ay mangaw-awis en sisya.
15 Mo nemnemena pay ay mangamag sin laydena ay sana, say pan-gapoan
di basol, yan din pantongpalan di basbasol di ipogaw et pese ya maisianan
en Diyos si eng-enggana.
16 Isonga laylaydek ay aag-i, adi yo iet-etekan di awak yo ay mangibagbaga
ay si Diyos di manolsolisog en dakayo,
17 tan si Diyos ed langit di kapoan di am-in ay siged ya kosto. Sisya
abe dedan di namarsua sin am-in ay mansilaw ed daya, ngem olay mo
manbalbaliw di kailaan da, adi met manbalbaliw sisya.
18 Gapo ta siya nay ninemnem na, nanbalinenas datako ay an-ak na begew
sin namatian tako sin tet-ewa ay kali na ta say datako di kangatoan sin am-in
ay parsua na.

Din Panngean Ya Panongpalan Si Kalin Diyos

19 Nemnemen yo na ay aag-ik. Alistoan tako koma ay mandenge dowan
tako aben siliban di iyat tako ay mankali. Adi tako aben nalaka ay bomonget,
20 tan din bonget, adi dedan maiturong sin nalinteg ay kabibiyag ay layden
Diyos.
21 Dokogan yo ngarud di am-in ay kadodogis ya odom ay kalasin di lawa
ay nemnemnemen ya am-amagen yo, yan ibaba yo pay et di nemnem yo ay
manongpal sin kalin Diyos ay inigto na sin nemnem yo ay say mabalin ay
mangisalakan en dakayo.
22 Adi yo dengdengngen din kalin Diyos et anggoy, mo adi et tongpalen yo
abe, tan mo dengdengngen yo et anggoy yan adi yon tongpalen, adi pay iet-
etekan yo din awak yo.
23 Tan din mandengdenge sin kalin Diyos ngem adi na tongtongpalen,
kaman din man-is-ispiko ay isinsin-eng na din kaipogaw na.
24 Asi et mo makaispiko yan komaan, owat sinkaattikan yan kambaw
kaliw-an ay dagos mo intoy iso na.
25 Ngem din mangipapati ay mannemnemnem dowana pay tongpalen din
siged ay linteg Diyos ay mangipawaya si ipogaw, siya di din bindisyonan
Diyos sin amin ay am-amagena, tan adi na dedan owat dindinnge yan asi
na pag linglingan.

---

† **1:10-11** Isaias 40:6-7.

26 Mo wada pay di mangwani en relihioso dowan oway di kalkaliena, din
mismo ay awak na di iet-etekana tan magay silbin dedan di kinarelihioso na.
27 Tan din mangon-onod sin tet-ewa ya kosto ay relihion sin pangilan Diyos
ay Ama tako et din mamadbadang si nangoso ya nalasang sin maligligatan
da yan adi maal-alinan si ogali ay maikontra sin layden Diyos.

2

Adi Idomdoma Din Waday Kabigbigana

1 Aag-i, mo mamati kayo sin madaydayaw ya kangatoan ay Apo tako ay si
Apo Jesu Cristo, adi yo idomdoma din waday kabigbigana.
2-3 Kaspangarigan, mo emey di baknang ay nansisingsing si balitok ya
nanbabado si kagam-is sin simbaan yo yan kanan yo en sisya, “Omali kas
na ta itokdom sin siged ay tokdoan ay nay.” Yan mo domateng abe di nabiteg
ay nanbabado si nalkenalkeban, ngem kanan yo pay en sisya, “Olay ialagey
mos di ono itokdom isdi sin det-a,”
4 adi pay lawa san nemnem ya panggep yo, tan binigbig yo din esa begew
sin kinabaknang na.
5 Nemnemnemen yo kod na ay aag-i. Pinilin Diyos di nabibiteg sin
pangilan di ipogaw ta manbalin das baknang si pammati ya maitapi da sin
panturayana ay inkari na sin manglaylayad en sisya.
6 Ngem dakayo pay et laslasoyen yo din nabibiteg. Sino aya din mamalpali-
gat ya mangidardarum en dakayo mo adi et din babaknang?
7 Ay baken daida dedan di mangipalawlawa sin madayaw ay ngadan Jesu
Cristo ay naitapian tako?
8 Wada di nabanol ay linteg Diyos ay inpaisolat na ed nabaon ay kanana,
“Masapol ay laylaydem din gait mo ay kaman din pananglayad mo sin awak
mo.”* Mo dadlon yon on-onodan din linteg ay nay, kosto kayman di iyat yo.
9 Ngem mo adi yo pan-iisoen di nemnem yo sin iib-a yo mo adi et idom-
doma yo din waday kabigbigana, bomasol kayo tan nilabsing yo met din
linteg Diyos ay sana.
10 Tan mo waday nangon-onod sin am-in ay linteg Diyos malaksig di esa
anggoy, nakabasol dedan sisya, isonga kamanan nilabsing am-in.
11 Tan din Diyos ay nangibilin en, “Adi ka makikamkamalala,” inbilina
abe en, “Adi ka manpese.”† Isonga kaspangarigan, mo laton ay adi kayo
nakibabbabai ono nakilallalaki ngem pinomse kayos ib-a yo, nakalabsing
kayo pay dedan sin linteg.
12 Isonga siliban yo din am-in ay ibagbaga yo ya am-amagen yo, tan awni
et okomen Diyos dakayo ay maibasar sin linteg ay mangipawaya si ipogaw
sin basol.
13 Tan din adi maseg-ang si ib-a na, adi aben seg-angan Diyos mo okomenas
sisya. Ngem mo din managseg-ang pay, magay ieg-egyat na sin pangokoman
Diyos.

Din Pammati Ya Din Siged Ay Iyat

14 Aag-i, mo waday mangwani en mamati en Jesu Cristo ngem maga di am-
amagena ay mangipaila ay tet-ewa, sino aya di silbi na? Ay mabalin aya ay
maisalakan sisya babaen sin kaman nidi ay pammati?
15 Kaspangarigan, mo waday agi tako ay mankolang di bado na ya kanena

* **2:8** Levitico 19:18. † **2:11** Exodo 20:13-14; Deuteronomio 5:17-18.

16 yan wada en dakayo di mangibaga en sisya, “Adi ka madandanagan issa,
sapay koma ta adi ka kaskaw ya mangan kas kosto,” dowan adi na idawtan,
sino aya di silbin din inbaga na ay sana?
17 Iso na abe sin pammati. Mo owat maibagbaga et anggoy yan adi
maipaila sin am-amagen tako, magay silbi na abe.
18 Ngem wada ngata di mandiskotil ay mangwani, “Nakalakalasi met di
iyat di ipogaw ay mamati, tan di esa et waday pammati na anggoy, ngem
din esa pay, din siged ay iyat na anggoy di wada.” Mo way mangwani issa,
naey abe di isongbat ko. “May kod ay, mo mamati ka et anggoy, intoy iyat
mo ngin ay mangipaila sin katet-ewan di pammatim? Tan mo sak-en pay,
paneknekak din pammatik sin am-amagek.”
19 Patiem kayman ay es-esa di Diyos, et siged kayman sa. Ngem olay abe din
dimonyo, say patien da di met laeng yan manpayegpeg das egyat da begew
sin panosaan ton Diyos en daida.
20 Ay naong-ong ka si ipogaw! Ay siyatak dadlon paneknekan en sik-a ay
magay silbin di pammati mo maga di siged ay iyat si kailaana?
21 Nemnemem kod si Abraham ay ap-apo tako ed nabaon. Inbilang Diyos
ay nalinteg sisya begew sin nanongpalana en sisya sin nangipatangana sin
anak na ay si Isaac sin altar ta idatona en Diyos.‡
22 Baken samet naligat ay maawatan ay nantimpoyog din pammati na ya
inamag na. Din inamag na di nangipaila sin katet-ewan di pammati na.
23 Et say natongpalan din inpaisolat Diyos ay kanana, “Pinatin Abraham
din inbagan Diyos, isonga inbilang Diyos ay nalinteg sisya.”§ Say gapo na
abe ay makwani en gayyem Diyos sisya.
24 Isonga say pangammoan tako ay ibilang Diyos ay nalinteg di ipogaw
begew sin am-amagena, baken begew sin pammati na et anggoy.
25 Kaman aben si Rahab ay hostess ed nabaon. Inbilang Diyos ay nalinteg
sisya begew sin siged ay inamag na sin Judio ay inbaan Diyos ay mansiim sin
ili na. Tan sinangaili nas daida et initdo na abe en daida din pandanan da ay
lomayaw.*
26 Din maawatan tako komas na et siya na: din pammati ay magay kailaana
si siged ay amag et kaman natey tan magay silbi na. Kaman aben din awak
di ipogaw ay enggay naisian di ab-abiik na, tan siya abe ay natey.

3

Din Dilan Di Ipogaw

1 Aag-i, agpos mo at-atik en dakayo di manplano ay man-itdo sin kalin
Diyos, tan ammo yo ay madagdagsen din dosa mi ay man-it-itdo mo manka-
mali kami mo din mait-itdoan.
2 Am-in tako ay ipogaw, mamin ado dedan ay mankamali tako, namnamed
sin iyat tako ay mankali. Ngem into et mo waday ipogaw ay makaitpe sin dila
na ta magay pankolangana sin kankanana, maga polos di pankolangana, tan
kabaelana ay mangitpe abe sin amin ay partin di awak na.
3 Kaspangarigan, mo bokadoan tako din tepek di kabayo ta say tongpale-
nas datako, mabalin ay iturong tako sin layden tako ay emeyan.
4 Kaman aben din bapor, tan olay mo dakdake ya maidogos sin mapges
ay dagem, din mangiturong sin layden di mangimaniho ay emeyan et din
landok ay kitkittoy sin likodana.

---

‡ **2:21** Genesis 22:1-14. § **2:23** Genesis 15:6. Ilaen abe sin Roma 4:3. * **2:25** Josue 2:1-21.

5 Siya abe sin dilan di ipogaw, tan olay kitkittoy, dakdake pay dedan di
kabaelana.
Nemnemen tako din iyat di apoy. Olay kitkittoy sin kailogiana, annawa ay
dontog di pooana.
6 Siya abe di kaiarigan din dila tako, tan say partin di awak tako ay poon di
ad-ado ay kalasin di lawa ay mangipalawlawa sin kaipogaw tako. Din lawa
ay nay et napo dedan en Satanas, et say kaman mamoo sin intiro ay biyag
tako.
7 Kabaelan di ipogaw ay mangipaayew sin am-in ay kalasin di parsua pati
atap ay animal, titit, mankodkodap ya din wada sin baybay, yan wada iman
di ipogaw ay nangipaayew sin am-in ay kaman dana.
8 Ngem maga met pay laeng di ipogaw ay makatiped sin dila na, tan din dila
et kaman napnos kedet. Nakasasaganas kankanayon ay mangibagas lawa.
9 Siya din os-osalen tako ay mandayaw en Apo Diyos ay Ama tako, ngem
siya dedan abe di os-osalen tako ay mangipalawlawa si iib-a tako, olay mo
pinarsuan Diyos daida ay kaman sisya met laeng di iso da.
10 Es-esa ay tepek di pankalkalian tako, et mo mamingsan daydayawen
takos Diyos, ngem mo mamingsan dowan tako aben iy-iyewen din ib-a tako.
Aag-ik, baken koman kaman nadi di maam-amag.
11 Ay siya mo waday olay esay obbog ay bomalbalaan di siged ya mantab-
ang ay danom?
12 Maga abe di igos ay manlames si olivo, yan maga abey poon di obas ay
manlames si igos. Baken aben din baybay di kapoan di siged ay danom. Say
tadonen koma din dila tako ta adi manlaok di siged ya lawa ay kali.

Din Kinalaing Ay Mapo En Diyos

13 Mo wada en dakayo di nanemneman ya manakaawat, ipaila na koma
din kinalaing na sin siged ay ogali na ya din pangibabaanas awak na sin
pangam-amaganas siged.
14 Ngem mo makaapos ya naimot kayo ya din kaipangatoan di awak yo din
wadas nemnem yo, olay adi yo it-it-ek din kinalaing yo, tan mo say iyat yo di,
konkontraen yo din katet-ewa na.
15 Din kaman nadi ay kinalaing et baken si Diyos ed langit di napoana, tan
baken nadiyosan mo adi et nailobongan ya nadimonyoan.
16 Basta mo waday ipogaw ay makaapos ya mangipakat ay manpangato,
say kad-an di golo ya am-in ay kalasin di lawa.
17 Ngem mo si Diyos di kapoan din kinalaing di ipogaw, pag siged di
nemnem na, naolnos, naanos, adi na ipapilit din laydena, managseg-ang, ad-
adoy siged ay am-amagena, magay idomdoma na sin iib-a na, ya adi man-
agin-agin.
18 Din daida ay naoolnos dowan da aben segsegagen din iib-a da ay man-
iibaw, kaman dan man-esek si talna ya olnos, et mo gomabay din inis-ek da
ay sana, din nalinteg ay kabibiyag di lames na.

4

Din Gapoan Di Ib-ibaw

1 Tan sinoy poon od di pan-iibawan ya pansosongbatan yo? Maipoon met
sin ad-ado ay layden yo ay ganasen di mangriribok sin siged ay nemnem yo.
2 Tan wada di layden yo ay okaen, ngem adi yon maa, isonga nakasagana
kayo ay pomse. Man-apal kayo abe, ngem adi yo magon-od, isonga man-
iibaw ya mansosongbat kayo. Ngem di begew ay adi yo magon-od et adi kayo
od mankedaw en Diyos.

3 Ngem olay mo mankedaw kayo, adi na pay dedan idawat, tan lawa dedan
di panggep yo ay mankedaw. Layden yo ay osalen si pan-ganasan yo et
anggoy.
4 Ay daetan kayo pay ay adi matalek ay mangonod en Diyos! Ay adi yo
ammo ay mo laydelayden yo din wadas nan daga et konkontraen yos Diyos?
Isonga olay sino ay mangagagara ay mangonod sin kinaogali ay maikontra
sin layden Diyos, panbalinena din awak na ay kaibaw na.
5 Adi yo koma kanan en magay silbin din inpaisolat Diyos ay kanana,
"Din Ispirito ay inbaan Diyos ay mantetee en datako et man-imon mo baken
si Diyos anggoy di maimongsanan di layad tako."
6 Naligat na ay tongpalen, ngem ad-ado abe di seg-ang ya badang na en
datako ta say onodan takos sisya ay kosto. Gapo ta say iyaat na, wada abey
inpaisolat na ay kanana,
"Konkontraen Diyos din mangipapangato si nemnem na, ngem segseg-
angana din napakombaba."*
7 Manpaituray kayo ngarud en Diyos. Kontraen yo abe si Satanas ta say
itagtaganas dakayo.
8 Mo sag-enan yos Diyos, somag-en abe en dakayo. Dakayo ay makabasol,
dokogan yo din basbasol yo ta malinisan di kabibiyag yo. Dakayo abe ay
nagogodwa di nemnem na, ipaes-esa yo di nemnem yo ay mangonod en
Diyos.
9 Mansakit koma di nemnem yo, manladingit ya man-oga kayo koma begew
sin basbasol yo. Isaldeng yo san iyaat yo ay masis-iyek ya manragragsak
begew sin basbasol yo ta say isokat yo din ladingit ya bain.
10 Tan mo ibaba yo din awak yo sin pangiilaan Diyos, ipangato na abes
dakayo.

Din Manpinalawlawa

11 Aag-i, adi kayo man-asipalawlawa, tan din mangipalawlawa si gait na,
kamanan palawlawaen abe din linteg Diyos ay mangwani en manlilinayad
tako koma. Yan din mangipalawlawa sin linteg Diyos et say kailaana ay adi
na tongtongpalen din linteg ay sana, mo adi et ibilang na ay magay kowinta
na.
12 Si Diyos et anggoy di nangidawat en datako sin linteg yan sisya anggoy
di waday turay na ay mangokom en datako. Maga abe di odom ay makabael
ay mangisalakan ya manosa en datako. Mo siya di, maga met di turay tako
ay ipogaw ay mangokom sin ib-a tako ay mangibaga ay lawas sisya.

Adi Pangon-onaen Din Amagen Sin Tapin Di Agew

13 May kod, mo wada en dakayo di mangwani, "Ed wani ono si bigat yan
emey kami si natken ay ili ta mannigosyo kamis di si esay tawen ta say
pomilak kami." Nemnemnemen yo nan kanak.
14 Ay ken inaammo yo di mapasamak si bigat? Aga! Tan din biyag tako et
maiarig si liboo ay maila ed wani ngem sinkaattikan yan kamaga.†
15 Isonga agpos et mo kanan yo koma en, "Mo say ipalobos Apo Diyos,
matagotago kami ta siya na yan siya di di amagen mi."
16 Ngem kambaw nalalastog met di nemnem yo dowan yo aben it-it-ek di
am-amagen yo. Lawa am-in din pangit-ekan di ipogaw sin kaman nidi.
17 Ngarud, din ipogaw ay nangin ammo si kosto ay iyat na koma ngem adi
na ipapati ay amagen et manbasol.

---

* **4:6** Proverbio 3:34. † **4:14** Proverbio 27:1.

5

Din Naidadaan Sin Babaknang

1 Dakayo abe ay babaknang, dengngen yo nan kanak. Man-anog-og kayo
koma begew sin kaeegyat ay ligat ay awni et domteng en dakayo.
2 Iwed met silbin di kinabaknang yo, tan awni man et madadael din bonag
yo ya mabootan din indodolin yo ay bado.
3 Malatian abe din balitok ya palata yo, yan din lati na et say kailaan
di basol yo ay man-gamgamgam. Din pantongpalana et madosa kayo ed
infierno, isonga din lati et kaman apoy ay mangan sin awak yo. Enggay
inmad-ado kayman din gamgameng yo sin nay ay maod-odi ay agew yan nay
et ay dandani din pangokoman Diyos sin kaipoipogaw.
4 Et si Diyos ay manakabalin am-in, inil-ila na met din kinayyawan yo ay
pilak ay inlaglagbo yo koma en daida ay nakipolpoldiya ay nakian-ani sin
payew yo. Dinnge na abe din adawag da.
5 Peteg kayman ay manam-ay ya naganas di biyag yo isnan daga, et maiarig
kayos baka ay owat man-al-alab ta say lomames, ngem adi na ammo ay
nganngani ay mapalti.
6 Ay daetan pay san inyaat yo, tan indardarum ya pinpinse yo di ipogaw ay
magay basol na, dowan magay kabaelan da iman ay mangontra en dakayo.
Siya sa anggoy di ibagak en dakayo ay babaknang.

Din Anos Ya Kararag

7 Mo dakayo abe ay aag-i, masapol ngarud ay anosan yo din ligat yo
enggana ay omali din Apo. Nemnemen yo di mantaltalon. Naanos da iman
ay mansesseed si odan ta asi da man-esek ya mantonod. Asi da pay anosan ay
mansesseed enggana ay maom din pagey ay nabanol en daida, asi da anien.
8 Isonga dakayo abe, man-an-anos kayo ya papigsaen yo di nemnem yo, tan
nganngani din omalian din Apo.
9 Adi kayo man-asiririri ay aag-i, ta adi kayo makeddengan ay madosa, tan
dandani dedan di domatngan din mangokom.
10 Nenemnemen yo din mamadto ay nangibagbaga sin inpaammon Apo
Diyos en daida ta say tadonen yo, tan olay mo napalpaligatan da, inan-
anosan da pay iman.
11 Ibilang tako pay ay naragsak ed wani am-in din kaman dadi ay nangi-
papasnek ay mangonod en Diyos. Kaspangarigan, dinnge yo am-in din
maipanggep sin kinaanos en Job ed nabaon. Olay palalo ay napalpaligatan,
intoltoloy na pay dedan ay mamati, et idi nakdeng, asi naammoan din mayat
ay planon Diyos para en sisya.* Tan si Diyos et dadlon managseg-ang ya
makiliklikna.
12 Wada pay di ibagak en dakayo ay aag-i ay dadlon napateg. Mo waday
ibaga yo, adi kayo mansapsapata. Adi yo isapsapata ed langit ono din daga
ono kompormi ay odom. Basta ibaga yo en “Aw” mo awen yo yan “Maga” mo
sigaan yo, ta adi dosaen Diyos dakayo.
13 Mo wada en dakayo di maligligatan, mankararag koma. Mo wada abe di
naragsak, mankanta koma ay mandayaw en Diyos.
14 Et mo wada pay en dakayo di mansaksakit, paayag na koma din pa-
pangolon di mamati ta ikararagan das sisya dowan dan aplosan si lana ay
mangos-osal sin ngadan Apo Jesus.
15 Yan din kararag da ay sana ay maibasar sin talek da en Apo Jesus et say
mangaan sin sakit na ta mailatonan, tan agasan din Apo sisya. Mo binmasol
pay sisya et dowan pakawanen Diyos.

---

* **5:11** Job 1:21-22; 2:10.

16 Isonga mo binmasol kayo, ipodno yo sin iib-a yo ay mamati ta ikararagan
das dakayo ta mailatonan kayo. Tan din kararag di nalinteg ay ipogaw et
napigsa tan waday pantongpalana.
17 Nemnemen yos Elias. Ipogaw sisya ay kaman datako met laeng, ngem idi
inpapasnek na ay nangikararag ay adi omod-odan, naegew tet-ewa si tolo ya
kagodwa ay tawen.
18 Asi pag kasin mankararag ay omodan, et nan-odan tet-ewa et ginmabay
din molmola.†
19 Nemnemen yo na ay aag-i. Mo wada en dakayo di omaddawi sin kosto
ay mait-itdo ono ogali ay layden Diyos yan wada en dakayo di mamagbaga
en sisya ay mangipataoli sin kosto,
20 dakdake iman di tolong na sin nakabasol ay sana, tan say maisalakanana
ta adi maisian en Diyos, yan din ad-ado abe ay basbasol na et mapakawan da.

† **5:18** 1 Aari 17:1; 18:42-45.

Din Damo Ay Solat
San Pedro
Maipanggep Sin Solat Ay Nay

Din solat ay nay et insolat San Pedro si mamati en Jesu Cristo ay man-ili sin lima ay probinsiya ed Asia Minor. Din kapatgan ay panggep na ay nangisolat et ta papigsaena di nemnem da, tan palalo ay napalpaligatan da begew sin pammati da. Isonga inpanemnem na en daida din sigesiged ay namnama da ay naibasar sin nateyan, natagoan ya kasin omalian Jesu Cristo. Tan ammo na ay mo nemnemen da din namnamaen da ed langit, maanosan da di ligat da. Inpanemnem na abe en daida ay onodan da koma di nasantoan ay kabibiyag ya manpaituray da sin waday kalebbengana en daida.

Din Linaona

Din panlogian di solat 1:1-2
Din nangisalakanan Diyos en datako 1:3-12
Din kabibiyag ay onodan tako koma begew sin nangisalakanan Diyos en datako 1:13–2:3
Din kasasaad tako begew sin sinmag-enan tako en Cristo 2:4-10
Din panpaiturayan tako sin waday kalebbengana en datako 2:11–3:7
Din amagen tako koma mo mapalpaligatan tako 3:8–4:19
Pamagbaga sin papangolo ya odom ay mamati 5:1-11
Din kakdengan di solat 5:12-14

Din Panlogian Di Solat

1 Sak-en si Pedro ay apostol en Jesu Cristo. Naey di solat ko en dakayo
ay ipogaw Diyos ay mangili isnan lobong ay man-ili ed Pontus, Galacia,
Cappadocia, Asia ya ed Bitinia.
2 Pinilin Diyos Ama dakayo ay maibasar sin sigod ay ninemnem na ay
panbalinenas dakayo si nasantoan ay ipogaw na babaen sin Ispirito Santo.
Ninemnem na di ta say patien yos Jesu Cristo ya malinisan kayo babaen sin
dada na. Sapay koma ta masepsep ay lak-amen yo di seg-ang ya talna.

Din Namnama Tako Begew Sin Naisalakanan Tako

3 Dayawen takos Diyos ay din Diyos ya Aman Jesu Cristo ay Apo tako. Tan
begew sin dakdake ay seg-ang na, indawat na en datako di baro ay biyag
babaen sin kasin natagoan Jesu Cristo. Isonga wada di namnamaen tako ay
dadlon matongpal,
4 et siya na di tawiden tako ay adi kadaddadael, adi kamanmansaan ya adi
kakeskesayan di banol na, ay naidodolin ed langit.
5 Idodolin Diyos para en dakayo enggana ay tongpalena din insasagana na
ay kaisalakanan yo, et salsalaknibanas dakayo si panakabalina begew din
pammati yo enggana ay ipaila na din katongpalana sin maodi ay timpo.

Din Ragsak Tako Begew sin Naisalakanan Tako

6 Manragsak kayo begew am-in dana, olay mo masapol kayman ay nam-
osen yo di nankikinalasi ay ligat si sinkaattikan.
7 Di gapo ay laklak-amen yo dana ay ligat et ta mapaneknekan di katet-
ewan di pammati yo. Tan olay balitok ay adi komakaman si eng-enggana
et masapol ay maipadas si apoy ta mapaneknekan mo tet-ewa ay balitok.
Isonga masapol abe ay mapaneknekan di pammati yo, tan nabanbanol mo

din balitok. Et mo maila di katet-ewan di pammati yo, apolbalan, dayawen
ya bigbigen Diyos dakayo sin agew ay panpailaan Jesu Cristo.
8 Adi yo inil-ilas sisya, ngem laydelayden yo pay dedan. Olay ed wani,
adi yo maila, ngem mamati kayo pay dedan en sisya. Isonga peteg ay
maragragsakan kayo si ragsak ay magay kaikaliana ya magay kaiisoana,
9 tan enggay gon-gon-oden yo din kaiturongan di pammati yo ay siya din
kaisalakanan yo.

Din Naipadtoan Di Naisalakanan Tako

10 Waday inpadpadton di mamadto ed idi ay maipanggep sin nay ay
kaipailaan di seg-ang Diyos ay siya din pangisalakanana en dakayo. Ngem
adi da naawatan di inpadpadto da, mo adi et dadlon dan ninemnenemnem
mo sinoy laydena ay kalien.
11 Tan olay mo si daida di nankalkalian di Ispiriton Cristo sin nangipad-
toana sin nanligligatan Cristo ya din inmonod ay naipangatoana, inanaanap
da pay dedan ta say ammoen da koma di timpo ay katongpalana ya din iyat
na ay matongpal.
12 Et inpaammon Diyos en daida ay din inbagbaga da et adi mantongpal sin
pansigdan da ed idi mo adi et din pansigdan yo ed wani. Tan din inbagbaga
da ay sana et siya abe din inbagbagan di nangikaskasaba sin siged ay damag
en dakayo babaen sin panakabalin di Ispirito Santo ay inbaan Diyos ay
napod langit. Olay din aanghel et laydelayden da ay maawatan dana ay
kosto.

Nasantoan Koma Di Kabibiyag Tako

13 Gapo sin nay ay nangisalakanan Diyos en dakayo, isagana yo ngarud di
nemnem yo ay mangamag si laydena ya ten-en yo di am-in ay amagen yo.
Dadlon yon ipasnek sin nemnem yo din siged ay namnamaen yo ay idawat
Diyos en dakayo sin panpailaan Jesu Cristo.
14 Managtongpal kayo koma ay anan-ak Diyos. Adi yo on-onodan din lawa
ay laylayden yo ed idi sin adi yo inammoan si Diyos,
15 mo adi et onodan yo komas kankanayon di dadlon nasantoan ay
kabibiyag ay kaman din kinasanton Diyos ay nangayag en dakayo.
16 Tan waday inpaisolat Diyos ay kanana, “Masapol ay nasantoan kayo, tan
sak-en et nasantoanak.”*

Patgen Tako Koma Si Diyos

17 Nemnemen yo ay din Diyos ay bigbigen yo ay Ama sin pankarkararagan
yo et sisya abe di mangokom. Et okomena di am-in ay ipogaw ay maibasar
sin inam-amag di esa ya esa ay magay panlaslasinena. Isonga patgen yo ya
egyatan yo komas sisya sin kawada yos nan daga.
18 Tan sinobot nas dakayo ta mapawayaan kayo sin magay silbi na ay
kabibiyag ay tinawid yo sin aap-o yo. Et ammo yo ay din inisbot na en dakayo
et baken palata ono balitok ay mamaga di banol na,
19 mo adi et din nabanol ay dadan Cristo ay maiarig si karnero ay maga
polos di kolang na ay maidaton en Diyos.
20 Sin daan maparsuaan di lobong, pinilin Diyos sisya ay mangsobot sin
kaipoipogaw, ngem adi naipaila para sin pansigdan yo enggana sin nay
maod-odi ay agew.
21 Begew en sisya, taltalken yos Diyos ay nanago kasin ya nangipangato en
sisya. Isonga si Diyos di kaimongsanan di pammati ya namnama yo.

Manlilinayad Tako Koma

* **1:16** Levitico 11:44-45; 19:2.

22 Gapo ta enggay dinalosan yo di nemnem yo begew sin nanongpalan yo
sin tet-ewa ay mait-itdo, nawada di naimposoan ay layad yo sin aag-i yo ay
mamati. Ipapasnek yo ngarud ay manlilinayad sin am-in ay nemnem yo.
23 Tan naianak kayo kasin, et din baro ay biyag yo et baken napo si ipogaw
ay matey mo adi et napo en Diyos ay adi katkatey. Nanbalinenas dakayo si
an-ak na babaen sin kali na ay mangidawdawat si biyag ya komakaman si
eng-enggana.
24 Siya na abe di inpaisolat Diyos ay kanana,
"Am-in ay ipogaw et kaman dan logam, ya din dayaw da et kaman din
sabsabong na. Tan din logam et makpit, ya din sabsabong na et mag-
as,
25 ngem din kalin di Apo et komakaman si eng-enggana."†
Din nay ay kalin di Apo et siya na di siged ay damag ay naikaskasaba en
dakayo.

2

Bigawen Tako Koma Di Naispiritoan Ay Gatas

1 Isonga gapo ta wada di baro ay biyag yo, dokogan yo di am-in ay lawa
ya am-in ay etek ya sikap. Liklikan yo abe di am-in ay panggep ya amag ay
baken naimposoan ya am-in ay apal ya lawa ay kali maipanggep si gagait yo.
2 Maiarig kayos kaian-anak ay moyang, isonga tadonen yo koma di ogalin
di moyang ay manlalayad ay mansossosos kanayon. Bigawen yo koma di
naispiritoan ay gatas ay din tet-ewa ay kalin Diyos ta say domakdake kayo
isnan pammati yo enggana ay matongpal di kaisalakanan yo.
3 Tan enggay pinadas yo din kinasiged ya seg-ang di Apo.*

Maiarig Si Cristo Ya Din Mamati En Sisya Si Matmatago Ay Bato

4 Somag-en kayo ngarud sin poon di biyag ay si Cristo ay maiarig si
matmatago ay bato ay mangipakneg sin beey. Din bato ay nay et sinigaan
di kaipoipogaw, ngem sisya di pinilin Diyos, et nabanol ya madaydayaw sin
pangila na.
5 Begew sin somag-enan yo en sisya, maiarig kayo abe si matmatago
ay batbato, tan maos-osal kayo ay maisassaad si naispiritoan ay timplo.
Mansilsilbi kayo abe ay nasantoan ay papadin Diyos ay mangidatdaton en
sisya si naispiritoan ay daton† ay kapkapnekana babaen en Jesu Cristo.
6 Ammo tako ay tet-ewa dana, tan waday inpaisolat Diyos ay kanana,
"Ilaen yo, waday pinilik ay kababanolan ay bato ay insaad ko ed Zion ay
mangipakneg sin beey. Olay sino ay mamati en sisya et adi polos
mababainan."‡
7 Isonga mo si dakayo ay mamati et makilak-am kayo sin kinangaton Cristo.
Ngem mo si daida ay adi mamati, nemnemen da koma din inpaisolat Diyos
ay kanana,
"Din bato ay sinigaan din man-isassaad si beey et say nanbalinen Diyos ay
kabanolan ay bato ay mangipakneg sin beey."§
8 Nemnemen da koma abe din inpaisolat Diyos ay kanana,
"Siya na din bato ay kaskasnitan ya kaisokbaan di ipogaw."*
Maisokba da tan adi da patpatien din kalin Diyos, et siya na abe di planon
Diyos para en daida.

Din Kasasaad Di Ipogaw Ay Pinilin Diyos

---

† **1:25** Isaias 40:6-8. * **2:3** Salmo 34:8. † **2:5** Mo maipanggep si idaton tako en Diyos, ilaen abe sin Roma 12:1 ya Hebreo 13:15. ‡ **2:6** Isaias 28:16; Roma 9:33. § **2:7** Salmo 118:22; Lucas 20:17. * **2:8** Isaias 8:14; Roma 9:33.

9 Ngem dakayo pay di “napili ay pamilyan Diyos” ya din “grupon di papadi
ay mansilsilbi sin Ari tako.” Dakayo abe di “iturturayana ay naidadaton
en sisya,” tan dakayo din “ipogaw ay pinilin Diyos ay oka na.”† Sisya di
nangayag en dakayo ta komaan kayo sin mabolinget ta say masilawan kayo
sin nakaskasdaaw ay pat-a na. Et pinili nas dakayo ta say ipaammo yo din
sigesiged ay inam-amag na.
10 Ed idi, baken ipogaw Diyos si dakayo, ngem ed wani, ipogaw nas dakayo.
Ed idi, adi kayo aben nakilaklak-am sin seg-ang na, ngem ed wani, laklak-
amen yo.‡

Din Panpaiturayan Tako Sin Waday Kalebbengana En Datako (Roma 13:1-7; Tito 3:1)

11 Gagayyem ko, gapo ta mangili kayo isnan daga ya sinkaattikan anggoy
di pan-iyanan yos na, pangaasi yo ta dokogan yo din lawa ay laylayden di
naipogawan ay nemnem yo ay mangobgobat en dakayo.
12 Kanayon koma ay on-onodan yo di siged ay kabibiyag sin pangiilaan
di kailian yo ay adi mamati. Tan mo say iyat yo di, olay mo pabasbasolen
das dakayo ed wani ay mangwani en man-am-amag kayos lawa, ilaen da
pay dedan din siged ay am-amagen yo, et dayawen das Diyos sin agew ay
omaliana.
13 Begew en Apo tako, manpaituray kayo sin am-in ay ipogaw ay waday
kalebbengana en datako. Manpaituray kayo sin Emperador ay din kanga-
toan ay manturay
14 ya siya abe sin gogobernador ay ibabbaa na ta en da dosaen di manga-
mag si lawa ya dayawen di mangamag si siged.
15 Tan layden Diyos ay maipasaldeng din taytayoktok di baken nanemne-
man ay ipogaw begew sin am-amagen yo ay siged.
16 Ipaila yo begew sin kabibiyag yo ay nawaya kayo ay ipogaw, ngem adi
yo os-osalen din wayawaya yo ay pambal yo ay mangamag si lawa, mo adi et
osalen yo ay mansilbi en Diyos.
17 Patgen yo koma ay kosto din am-in ay ipogaw, laydelayden yo din aag-i
yo ay mamati, egyatan yo si Diyos, ya patgen yo din emperador.

Pamagbaga Sin Mababbaa (Efeso 6:5-9; Col. 3:22-25; Tito 2:9,10)

18 Mo si dakayo ay mababbaa, manpaituray kayo sin among yo ya dadlon
yon rispitoen daida. Say amagen yo na koma sin siged ya naanos ay among
yo ya olay abe sin among ay makedse.
19 Tan mo anosam di mapalpaligatam ay magay gapo na begew sin
pangnenemnemam en Diyos, malaylaydan si Diyos sidi.
20 Tan mo despegen daka begew sin nangamagam si lawa yan anosam din
dosam ay sana, adi ka dedan maikari ay madayaw. Ngem mo paligaten daka
begew sin nangamagam si siged yan anosam, siya di din panlaydan Diyos.
21 Tan inayagan Diyos dakayo ta say onodan yo di kaman nisa ay kabibiyag.
Tan nanligligat si Cristo para en dakayo, et inpaila na din kabibiyag ay
tadonen yo koma.
22 Adi polos nanbasbasol, ya maga polos di etek na.
23 Idi nilaslasoy das sisya, magay lawa si insongsongbat na. Idi pinalpaligat
da, adi na aben ineg-egyat daida si dosa, mo adi et intalek na am-in en Diyos
ay mangokom si kosto.

---

† **2:9** Din nay opat ay titolo et naibaga sin Daan ay Tolag (Exodo 19:5-6; Deuteronomio 7:6) maipanggep sin Judio ono polin Israel ay ipogaw Diyos. Din layden Pedro ay kalien et din mamati en Cristo di maibilang ed wani ay tet-ewa ay Judio sin pangilan Diyos. ‡ **2:10** Hosea 2:23.

24 Si Cristo ay mismo di nangikaro sin basbasol tako sin nateyana sin krus
ta say isaldeng tako ay manbasol ya onodan tako di nalinteg ay kabibiyag.
Begew sin sogsogat na, nailatonan tako.
25 Tan ed idi, nasangaw kayo ay kaman kakarnero ay lomikeliked, ngem
nay ay nantaoli kayo sin mangay-ayowan ya mamanbantay en dakayo.§

3

Pamagbaga Si Sin-as-awa
(Efeso 5:22-23; Col. 3:18-19)

1 Dakayo pay ay babbabai ay naasawaan, manpaituray kayo abe sin as-
awa yo ta say mo wada en daida di adi mamati sin kalin Diyos, maawis da
ay mamati begew sin siged ay ogali yo. Olay mo maga di ibaga yo, mamati da
pay dedan,
2 tan ilaen da din nalinis ay kabibiyag yo ya din pamatpatgan yo en Diyos.
3 Din kinapintas yo et adi koma maibasar sin al-alti ay os-osalen di bab-
babai ay kaman din pangaltian da sin book da, din pangiamagan da sin
nangina ay gading ya keke, ya din pangibadoan das nangina,
4 mo adi et maibasar koma sin wadas nemnem yo. Tan din kinapintas ay
adi kakaan ay nabanobanol sin pangiilaan Diyos et din kinapintas di naanos
ya natalna ay ipogaw.
5 Siya dadi din ogali ay inon-onodan di nasantoan ay babbabai ed idi ay
nantalek en Diyos. Pinapintas dan awak da sin nanpaiturayan da sin as-awa
da.
6 Kaman nidi di ogalin Sara ed nabaon ay pinatpati nas Abraham ya
binigbig nas sisya ay among na. Maibilang kayo ay an-ak na mo kosto di am-
amagen yo ya adi kayo emeg-egyat.
7 Dakayo abe ay lallalaki et masapol ay patpatgen ya ay-ayowanan yo ay
kosto din as-awa yo, tan nakapkapoy da mo si dakayo. Patgen yo abes daida,
tan makitawid da en dakayo sin biyag ay iwed patingga na ay idawdawat
Diyos. Onodan yo dana ta say maga di manopap sin karkararag yo.

Din Amagen Tako Koma Mo Mapalpaligatan Tako

8 Naey di kasinopan di inbagbagak. Pan-es-esaen yo am-in di nemnem yo
ya makiliklikna kayo sin iib-a yo. Manlilinayad kayo ay kaman siag-i, man-
asiseg-ang kayo ya ibaba yo di awak yo.
9 Mo waday mangamag si lawa en dakayo, adi yo ibabbaes. Mo wada
abey mankalis lawa, adi yo songsongbatan si lawa, mo adi et mankedaw
kayo en Diyos ta bindisyonanas daida. Tan inayagan Diyos dakayo ta say
bindisyonana abe si dakayo.
10 Tan waday inpaisolat Diyos ay kanana,
"Mo layden di ipogaw ay ganasen di biyag na ya maragsakan, masapol ay adi
mankalis lawa ya adi man-et-etek.
11 Masapol ay dokogana di lawa ta din siged di am-amagena, ya masapol abe
ay ipakat na di kabaelana ay makiolnos si gagait na.
12 Tan kankanayon ay il-ilaen din Apo di nalinteg ay ipogaw ya dengdengn-
gena din karkararag na, ngem dadlonan konkontraen di ipogaw ay mangam-
amag si lawa."*
13 Mo silalayad kayo ngarud ay mangamag si siged, ay wada aya di
mangamag si lawa en dakayo?

---

§ **2:25** Isaias 53:5-7,9. * **3:12** Salmo 34:12-16.

14 Ngem olay mo mapaligatan kayo begew sin pangam-amagan yos kosto,
nagasat kayo pay dedan. Isonga adi kayo emeg-egyat sin mamalpaligat en
dakayo ya adi kayo madandanagan,
15 mo adi et dadlon yon patgen ya bigbigen si Cristo ay say nasantoan
ay Apo.† Kanayon ay mansasagana kayo ta mo waday manpoot en dakayo
maipanggep sin kaibasaran di namnama yo ay Cristiano, mabalin ay song-
batan yo. Ngem ilaen yo ta nainayad di iyat yo ay manongbat ay mangipailas
kosto ay rispito.
16 Kanayon koma ay nalinis di nemnem yo ta say mo waday mangi-
palawlawa en dakayo begew sin siged ay ogali yo ay Cristiano, mabainan da
sin lawa ay kali da.
17 Tan mo layden Diyos ay mapaligatan kayo, agpos et mo din ligat yo et
manbegew sin pangam-amagan yos siged mo din pangam-amagan yos lawa.
18 Tan si Cristo abe et nanligat ya natey begew sin basbasol tako. Nam-
ingsan anggoy di nateyana, adi masapol ay maipidwa. Sisya ay nalinteg et
natey para en datako ay managbasol ta say isag-enas datako en Diyos. Pinse
da din awak na, ngem din ab-abiik na et natatago.
19 Inmey din ab-abiik na sin kad-an di naibabalod ay ab-abiik di natenatey‡
et waday inbaga na en daida.
20 Dana ay naibabalod et daida din adi namati en Diyos sin timpon Noe ed
nabaon. Sin timpo ay doy ay nangam-amagan Noe sin daong, inan-anosan
Diyos ay naneseed sin mamatian koman di ipogaw en sisya, ngem at-atik di
adi nalned sin nalbengan di daga, tan wao da anggoy di sinenggep sin daong
et naisalakan da sin danom.
21 Din danom ay doy et siya di din kaiarigan di bonyag. Tan begew sin
nanpabonyagan yo, isalakan Diyos dakayo babaen sin kasin natagoan Jesu
Cristo. Et din olog di nanpabonyagan yo et baken din naamsan di awak yo
ta makaan di logit mo adi et din nankararagan yo en Diyos ta linisana di
nemnem yo.§
22 Enggay nantaolis Cristo ed langit, et wada sin makannawan Diyos ay
mangiturturay sin am-in ay aanghel ya odom ay adi kaila ay parsua ay waday
saad na ono panakabalina.

4

Din Nabaliwan Ay Kabibiyag Tako

1 Gapo ta nanligligat ya natey si Cristo isnan daga, saganaen yon nemnem
yo ay matey abe maipanggep si basol. Tan din ipogaw ay natey maipanggep
si basol et enggay sigaana ay manbasol.*
2 Saganaen yo ngarud di nemnem yo ta say manlogi ed wani enggana sin
kateyan yo, adi yo on-onodan din lawa ay laylayden di ipogaw mo adi et din
laylayden Diyos.
3 Tan enggay palalo di sinayang yo ay timpo ed idi ay nangam-amag sin
laylayden di magay Diyos na ay am-amagen. Tan ed idi, inam-amag yo di
ol-olay ay kadodogis ya kababain ay laylayden di awak yo. Nanbetbeteng

† **3:15** Isaias 8:12-13. ‡ **3:19** Kanan di odom en din naibabalod ay nay et din ab-abiik di natenatey sin timpon Noe. Kanan aben di odom en daida di lawa ay aanghel (ilaen sin Genesis 6:1-4, 2 Pedro 2:4, ya Jude 6). § **3:21** Di esa abe ay kaiologan nina sin Griego et: *...mo adi et din inkari yo en Diyos begew sin nalinis ay nemnem yo.* * **4:1** Di esa abe ay kaiologan nina sin Griego et: *Gapo ta napalpaligatan si Cristo isnan daga, saganaen yon nemnem yo ay makilak-am abe si ligat. Tan din ipogaw ay napalpaligatan et enggay sigaana ay manbasol.* Ilaen abe sin Roma 6:1-11; Colosas 2:12; 3:3.

kayo, naitaptapi kayo sin nalabes ay ragragsak, ya magay bain yo sin nanaydayawan yo si sinan didiyos.
4 Isonga ed wani, nasdaaw di adi mamati et palawlawaen das dakayo, tan
adi kayo maitaptapi sin nalabes ay lawlawa ay am-amagen da.
5 Ngem masapol ay sangoen das Cristo ta say ibaga da en sisya di inam-
amag da, tan nakasaganas sisya ay mangokom sin am-in ay ipogaw ay
matmatago ya siya abe din natenatey.
6 Siya na din gapo ay naikasaba abe din siged ay damag en daida ay natey.
Tan olay mo nilak-am da din dosan di am-in ay ipogaw et natey da, sigod ay
naikasaba en daida din siged ay damag ta say matagotago din ab-abiik da ay
kaman si Diyos.

Pamagbaga Begew Sin Dandani Ay Panpatinggaan Di Am-in

7 Dandani di panpatinggaan di am-in, isonga nanemneman kayo koma ya
ten-en yo di am-amagen yo ta say siged di pankarkararagan yo.
8 Din kapatgan ay amagen yo koma et ipapasnek yo ay manlilinayad, tan
mo manlilinayad kayo, adi yo nemnenemnemen din basbasol di gagait yo†
mo adi et man-inanos ya manpinakawan kayo.
9 Mansinangaili kayo ay adi manmaymayotmot.
10 Mo pay din kabaelan ay intalek Diyos sin esa ya esa ay namati, osalen yo
ay manbibinadang ay kaman kayon matalek ay baa ay makaammo ay man-
ibingay sin nankinalasi ay bindisyon Diyos.
11 Din mangasaba et nemnemena koma ay din kalin Diyos di ikaskasaba
na. Din mansilsilbi si gagait na et man-gaget koma ay mansilbi ay mamigbig
ay si Diyos di mangidawdawat si bikas na. Sin am-in ay am-amagen yo,
ilaen yo ta madayaw si Diyos begew en Jesu Cristo. Sisya di madaydayaw
ya manakabalin ay manturturay si eng-enggana. Amen.

Din Pannemnem Di Mamati En Cristo Mo Mapaligatan

12 Gagayyem ko, adi kayo masmasdaaw sin palalo ay mapalpaligatan yo ay
mangmangwani en natnatken di mapaspasamak en dakayo. Tan dinmateng
din ligat ay sana ta say mapaneknekan di pammati yo.
13 Isonga manragsak kayo koma mo mapalpaligatan kayo ay kaman din
ligat Cristo ta say peteg di ragsak yo sin agew ay kaipailaan di mankoniniing
ay kinadiyos na.
14 Nagasat kayo abe mo malaslasoy kayo begew sin pammati yo en Cristo,
tan say pangammoan yo ay mantetee din manakabalin ay Ispiriton Diyos en
dakayo.
15 Ngem sapay koma ta mo mapaligatan kayo, baken koma manbegew sin
nangamagan yos lawa ay kaman di manpeses biyag, mangakew, makalabs-
ing si linteg ono makibibiyang si am-amagen di iib-a na.
16 Ngem mo mapaligatan kayo begew sin pammati yo en Cristo, adi kayo
manbabbain mo adi et dayawen yos Diyos, tan maibilang kayo ay ipogaw
Cristo.
17 Tan enggay iloglogin Diyos ay mangokom sin am-in ay ipogaw, et
pangon-onaenas datako ay naitatapi sin pamilya na. Mo din ligligat tako ay
nay di panlogiana, adi pay kaeegyat di mapasamak en daida ay manigaan ay
mamati sin siged ay damag ay napo en Diyos.
18 Siya abe din inpaisolat Diyos ay kanana,
“Mo naligat di kaisalakanan di nalinteg ay ipogaw, ay siya mo maisalakan di
ipogaw ay magay nemnem nas Diyos ya din managbasol?”‡

† **4:8** Proverbio 10:12. ‡ **4:18** Proverbio 11:31.

19 Isonga mo mapaligatan kayo ay maibasar sin layden Diyos, ipapasnek yo
ay mangam-amag si siged ya italek yo di awak yo en Diyos. Tan sisya di
namarsua en dakayo et matalek ay manongpal sin inkari na.

5

Pamagbaga Sin Papangolo Ya Odom Ay Mamati

1 Wada di laydek ay ibaga en dakayo ay papangolon di mamati, tan sak-
en abe et esaak ay pangolo. Esaak abe ay nangila sin nanligatan Cristo ya
makilak-amak sin kinangato na ay maipaila sin tapin di agew.
2 Siya dana di itogon ko en dakayo. Esten yo ay mangay-ayowan sin
mamati sin kad-an yo, tan kaman dan karneron Diyos ay intalek na en
dakayo. Manragsak kayo koma ay mangay-ayowan en daida ay adi kayo
mapilpilit, tan say layden Diyos. Adi yo aben am-amagen di obla yo begew sin
pangamgamgaman yos owat pilak, mo adi et begew sin layad yo ay mansilbi
en Diyos ya din gagait yo.
3 Adi yo aben ipilit di layden yo sin ipogaw ay naitalek en dakayo, mo adi
et siged koma di ogali yo ta say waday kosto ay tadonen da.
4 Et mo manpailas Jesu Cristo ay din kangatoan ay pangolon di mamati,
idawtanas dakayo si gon-gona ay komakaman si eng-enggana ay siya din
makilak-aman yo sin kinangato na.
5 Dakayo abe ay iiyogtan, masapol ay manpaituray kayo sin papangoan yo.
Am-in kayo ay mamati et masapol ay ibaba yo din awak yo sin gagait yo ta
man-asisilbi kayo. Tan wada di inpaisolat Diyos ay kanana,
“Konkontraen Diyos din mangingato si nemnem na, ngem segseg-angana din
mangibaba si nemnem na.”*
6 Ibaba yo ngarud di awak yo en Diyos ay manakabalin ta say ipangato nas
dakayo sin agew ay pinili na.
7 Isoko yo abe en Diyos din am-in ay dandanag yo, tan isaksakit ya ay-
ayowananas dakayo.
8 Ten-en yo di am-amagen yo ya siliban yo. Tan din kaibaw tako ay din
Diablo et maiarig si manngangaed ay layon ay lomikeliked ay mangan-anap
si kanena.
9 Kontraen yos sisya babaen sin napasnek ay pammati yo, tan ammo yo ay
din mapalpaligatan yo et kaman aben din ligat ay laklak-amen di aag-i yo ay
mamati sin kailiili isnan daga.
10 Adi mabayag nan mapalpaligatan yo yan panbalinen Diyos dakayo si
ipogaw ay magay pankolkolangana. Papigsaenas dakayo ta napasnek di
pammati yo ay adi kaikiwkiweg. Tan sisya din managseg-ang ay Diyos ay
nangayag en dakayo ay makilak-am sin kinangato na ay iwed patingga na
begew sin nakies-esaan yo en Cristo.
11 Sisya di manakabalin ay manturturay si eng-enggana. Amen.

Din Kakdengan Di Solat

12 Din namadang en sak-en ay nangisolat sin aptik ay solat ay nay et si Silas
ay ibilang ko ay matalek ay agi tako. Insolat ko na ta papigsaek di pammati
yo ya ipaneknek ko en dakayo ay din linaklak-am yo et din tet-ewa ay seg-
ang Diyos. Ipapasnek yo sin nemnem yo din seg-ang na ay sana ta adi yo
linglinglingan ono dokdokogan.
13 Din iib-a yo ay mamati ay wada ed Babilonia ay pinilin aben Diyos et
pakomostaan das dakayo. Siya abe en Marcos ay ibilang ko ay anak ko.

---

* **5:5** Proverbio 3:34.

14 Manpinakomosta kayo ay mangipaila ay manlilinayad kayo. Sapay
koma ta natalna di nemnem yo am-in ay nakies-esa en Cristo.

Din Maikadwa Ay Solat
San Pedro
Maipanggep Sin Solat Ay Nay

Din solat ay nay et insolat San Pedro sin mamati en Jesu Cristo, siguro din wada sin kailiili ed Asia Minor (1 Pedro 1:1; 2 Pedro 3:1). Din panggep na ay nangisolat et ta kontraena din oblan di nangit-itdos baken tet-ewa ya din kadodogis ay ogali ay nantongpalan di init-itdo da. Isonga binagaanas daida ta adi da masangsangaw si baken kosto ay mait-itdo mo adi et masepsep ay lak-amen da din seg-ang Apo Jesu Cristo ya taptapian da din pangam-ammoan da en sisya (3:17-18).

Di esa ay init-itdo da et adi kano mantaolis Cristo, tan enggay nabayag yan daan di pantaoliana. Sinongbatan Pedro si daida ay nangwani en dadlon mantaolis Cristo. Din gapo ay nabayag yan daan di pantaoliana et naanos si Diyos sin managbasol ay ipogaw. Laydena ay waday waya da ay mangibabawi sin basbasol da ta adi da madosa mo adi et maisalakan da.

Nabanol din solat ay nay en datako, tan papigsaena din namnama tako ay mantaolis Cristo. Paneknekana abe ay din Biblia et baken napo sin nemnem di ipogaw mo adi et napo en Diyos, tan din mamadto ya odom ay nangipaisolatan Diyos sin kali na et inturturong di Ispirito Santo din inbagbaga da (1:20-21; 3:15-16).

Din Linaona

Din panlogian di solat 1:1-2
Din siged ay ogali ay itapi tako sin pammati tako ay mangipaneknek sin nangayagan Diyos en datako 1:3-11
Din kaibasaran di tet-ewa ay pammati tako 1:12-21
Din mangit-itdos baken tet-ewa 2:1-22
Din kasin omalian Jesu Cristo 3:1-18

Din Panlogian Di Solat

1 Sak-en si Simon Pedro ay mansilsilbi en Jesu Cristo. Esaak abe ay
apostol na. Naey di solat ko en dakayo ay naidawtan si pammati ay magay
kaitkenana sin pammati mi, begew sin kinalinteg Jesu Cristo ay Diyos tako
ya mangisalakan en datako.
2 Sapay koma ta masepsep ay lak-amen yo di seg-ang ya talna begew sin
pangammoan yo ay mismo en Diyos ya en Jesus ay Apo tako.

Din Siged Ay Ogali Ay Itapi Tako Sin Pammati Tako Ay Mangipaneknek Sin Nangayagan Diyos En Datako

3 Babaen sin panakabalina ay siya abe din panakabalin Diyos, indawat
na en datako din am-in ay kasapolan tako ay mangonod si nadiyosan ay
kabibiyag. Mabalin ay say onodan tako di, begew sin nangammoan tako en
sisya ay nangayag en datako babaen sin mismo ay kinangato ya kinasiged
na.*
4 Begew sin nay ay kinangato ya kinasiged na, waday indawat na en
datako ay nangilisi sin kadadaelan di awak ya nemnem ay nantongpalan
di lawa ay laylayden di ipogaw isnan lobong. Din indawat na en datako
et din nankababanol ya nankapapateg ay inkari na ta say babaen en dana,
makilak-am tako sin kinadiyos na.

---

* **1:3** Di esa abe ay kaiologan nina sin Griego et: *...sisya ay nangayag en datako ta makilak-am tako sin kinangato ya kinasiged na.*

5 Isonga ipakat yo din kabaelan yo ta tapian yo din pammati yo si siged ay
ogali. Din itapi yo abe sin siged ay ogali yo et din pangammoan yo sin kosto
ay amagen yo.
6 Din itapi yo abes di et din pangitpean yo sin awak yo, ya din itapi yos di
et anos. Din anos yo et tapian yo koma abe si nadiyosan ay ogali,
7 ya din nadiyosan ay ogali yo et tapian yo abe si layad sin aag-i yo ay
mamati. Maodi, tapian yo din layad yo ay sana si layad para sin am-in ay
ipogaw.
8 Tan mo maad-ado en dakayo dana ay siged ay ogali, mantongpal sin kosto
ay pangammoan yo en Jesu Cristo ay Apo tako.†
9 Ngem mo waday ipogaw ay adi mangon-onod en dana ay ogali, kaman
nagodab ono ipogaw ay asag-en di pangila na. Tan enggay nilinglingana ay
naowasan din sigod ay basbasol na.
10 Isonga aag-i, dadlon yon ipakat din kabaelan yo ay mangon-onod si siged
ay kabibiyag ta say mapaneknekan din namilian ya nangayagan Diyos en
dakayo. Tan mo say amagen yo di, adi kayo polos maisokba,
11 mo adi et maragsakan si Diyos ay mangipasgep en dakayo sin komaka-
man ay panturturayan Jesu Cristo ay Apo tako ya mangisalakan en datako.

Din Kaibasaran Di Tet-ewa Ay Pammati Tako

12 Isonga olay mo enggay ammo yo dana ya ipapasnek yo ay mangon-onod
sin tet-ewa ay nait-itdo en dakayo, kanayon pay dedan ay ipanemnem ko
dana en dakayo babaen sin solat ay nay.
13 Din pannemnem ko et lebbeng ko ay mangamag sidi ed wani ay mat-
matagoak pay laeng.
14 Tan ammok ay dandani di panaynanak sin awak ko ay nay ay maibasar
met laeng sin inpaammon Apo Jesu Cristo en sak-en.
15 Ipakat ko ngarud din kabaelak ta say olay mo komaanak isnan daga,
wada pay di komakaman ay pangnenemneman yo en dana ay inbagak.
16 Tan din inpaammo mi en dakayo maipanggep sin panakabalin Jesu
Cristo ay Apo tako ya din kasinan omalian et adi naibasar sin baken tet-
ewa ay daddad-at di nalaing ya nasikap ay ipogaw. Tan dakami ay mismo
di nangila sin kinangato na ya kinadiyos na.
17-18 Tan dakami di gagait na sin nasantoan ay dontog sin nangidayawan
Diyos Ama en sisya ya nangipailaana sin mankoniniing ay kinadiyos na.
Dakami ay mismo di nannge sin kalin di manakabalin ay Diyos ay napod
langit ay kanana, “Si naey di laydelaydek ay anak ko. Sisya di kakapnekak.”‡
19 Isonga napaneknekan en dakami ay dadlon tet-ewa din inbagbagan di
mamadto ay naisolat ed nabaon. Et kosto mo patien yo din inbagbaga da,
tan kaman silaw ay manilsilaw sin mabolinget ay lugar. Ipapasnek yo ay
patpatien enggana ay bomala din batakagan ya pomat-a, laydena ay kalien,
enggana sin agew ay kasin omalian Cristo ay manilaw ay kosto sin nemnem
yo.
20 Nemnemen yo na, tan dadlon napateg: maga di naipadto ay inpaisolat
Diyos ay inbagan di mamadto si bokbokod na.§
21 Tan maga di naipadto ay napo sin nemnem di ipogaw, mo adi et din
Ispirito Santo di nangiturturong en daida sin nangibagaan das kali ay napo
en Diyos.

---

† **1:8** Di esa abe ay kaiologan nina sin Griego et: *...waday kosto ay pantongpalan din pangammoan yo en Jesu Cristo ay Apo tako.* ‡ **1:17-18** Din dad-at ay maipanggep sin naamagan nina et wada sin Mateo 17:1-9, Marcos 9:2-10 ya Lucas 9:28-36. § **1:20** Di esa abe ay kaiologan nina sin Griego et: *...maga di naipadto ay inpaisolat Diyos ay mabalin ay iolog di ipogaw si bokbokod na.*

2

Din Mangit-itdos Baken Tet-ewa (Jude 1:4-16)

1 Ngem wada abe di baken tet-ewa ay mamadto ay nanpaila sin kaipoi-
pogaw ed idi. Et siya abe ay mawada di nasikap ay mangitdos baken tet-ewa
ay maitatapi en dakayo. Man-itdo das etek ay makadadael si pammati, ya
olay din Apo tako ay nangsobot en daida et dokogan da. Gon-gona da ngarud
din bigla ay kadosaan da.
2 Ngem ad-ado pay dedan di mangonod sin kadodogis ay kabibiyag da, et
begew en daida, mapalawlawa din tet-ewa ay mait-itdo ay on-onodan tako.
3 Begew sin pangamgamgaman das pilak, sikapan dana ay mangit-itdos
baken tet-ewa si dakayo ay mangidaddad-at si mapo si nemnem da et anggoy,
et osalen das dakayo ay pan-ganansiyaan da. Ngem adi yo kankanan en
naseseyep di mangokom en daida, tan enggay kineddenganas daida ed
nabaon et naisasagana din dosa da.
4 Ammo tako ay madosa da, tan olay din aanghel ay nanbasol ed nabaon
et dadlon dinosan Diyos si daida, tan initpig nas daida sin mabolinget ay
lugar ed dallem,* et inbalod nas di ta say panedsed-an da sin agew ay
pangokomana en daida.
5 Dinosan aben Diyos din kaipoipogaw ay magay nemnem da en sisya ay
matmatago sin timpon Noe ed nabaon, tan nilbeng na din daga et nalned
da. Ngem mo si Noe ay nangikaskasaba ay onodan da koma di nalinteg ay
kabibiyag et insalakan Diyos sisya ya pito pay ay ipogaw.
6 Nemnemen yo abe din nanosaan Diyos sin man-ili ed Sodoma ya Go-
morra. Tan pinooan Diyos daida ya din il-ili da enggana ay dinmap-o da ta
say maidadaan sin am-in ay magay nemnem nas Diyos.
7-8 Ngem insalakanas Lot ay nakiili en daida,† tan inag-agew ay nadadagse-
nan ya nasaksakitan di nemnem din doy ay nalinteg ay ipogaw begew sin
kadodogis ya lawlawa ay inam-amag di makedse ay kakailiana ay inil-ila ya
dindinnge na.
9 Am-in dadi ay napasamak ed nabaon et pangammoan tako ay ammon
Diyos ay mangisalakan si nadiyosan ay ipogaw ay mapalpaligatan. Et ammo
na abe ay mangibalod si lawa ay ipogaw ta say madosa da sin agew ay
pangokomana en daida.
10 Namnamed ay madosa din mangon-onod sin kadodogis ay laylayden di
awak da ya manglaslasoy sin kalebbengan di nangatngato mo daida.
Da dooy ay mangit-itdos baken tet-ewa et magay rispito da ya ipipilit dan
layden da. Adi da aben emegyat ay mangipalawlawa si manakabalin ay adi
kaila ay parsua.
11 Olay din aanghel ay nangatngato di panakabalin da mo daida et adi da
palawlawaen din nakabasol ay gagait da sin sangoanan di Apo.
12 Ngem dana ay ipogaw et palawlawaen da din adi da maawatan. Kaman
dan atap ay animal ay adi nanemneman. Din panturongan di biyag dana ay
animal et makna ya mapse da. Et siya abe en daida, tan madosa da ay eng-
enggana.
13 Nam-osen da din ligat ay gon-gonan di lawa ay inam-amag da. Din gan-
ganasen da et din panongtongpalan da sin lawa ay laylayden di awak da,
olay mo kaagawan pay laeng. Maiarig das mansa ay mangipalawlawa si

* **2:4** Din kanana sin Griego et: *Tartarus.* Mo maibasar sin ogalin di Griego, ed Tartarus di mabolinget ay lugar ay kaibalodan di nakabasol ay didiyos da ay wada ed dallem mo ed Hades. † **2:7-8** 6-7 - Genesis 19:1-16,24.

nalinis ay bado, tan maitaptapi da en dakayo mo mangan ya mankumulgar kayo, ngem dowan da et itoltoloy ay man-gan-ganas sin nalabes ay panra-gragsakan da.
14 Ak-aklongan da di olay sino ay babai ay il-ilaen da, et olay mamin piga ay manbasbasol da, adi da met laeng kapkapnek. Nalaing da abe ay mangawis si ipogaw ay baken napasnek di pammati na ta masolisog da ay manbasol. Enggay naingsa da ay man-gamgam si baken dan oka. Awni man et dosaen Diyos daida!
15 Tinaynan da din nalinteg ay danan et nasangaw da, tan tadtadonen da din ogalin Balaam ay anak Bosor‡ ay nang-aw ay mangamag si lawa begew sin layad na ay malagboan.
16 Ngem din dangki ay nangakabayoana ay adi koma makakalis kalin di ipogaw et niyamyamanas sisya ta adi na itoloy din plano na ay kaman planon di naboge ay ipogaw.
17 Da naey ay mangit-itdos baken tet-ewa et waday kabolingetan ay lugar ay insaganan Diyos ay pantean das eng-enggana. Tan maiarig das obbog ay natdok ono liboo ay itaytayaw di mapges ay dagem.
18 Ad-ado abe di ibagbaga da ay mayat di kadngeana, ngem magay dagsena. It-itdo da ay baken lawa ay onodan din laylayden di awak, et say pangawis da ay manbasol din kapatpati na ay ipogaw ay kataytaynana sin lawa ay gagait ya ogali na.
19 Ikarkari da ay mawayaan di ipogaw mo on-onodana din it-itdo da, ngem din katet-ewa na et daida ay mismo di naibabag-en sin basbasol ay mangipakadodogis ya manadael en daida. Tan di ipogaw et manbalin si bag-en di olay sino ay mangabak en sisya.
20 Mo enggay nanlisi di ipogaw sin kadodogis ay kabibiyag di kaipoi-pogaw isnan lobong begew sin nangammoana en Jesu Cristo ay Apo tako ay mangisalakan en datako, ngem mantaoli ay maibag-en kasin ya maabak sin sigod ay basbasol na, lawlawa din maodi ay kasasaad na mo din sigod.
21 Agpos mo adi na koman inammoan din danan ay maiturong sin ma-palintegan di ipogaw mo din nangammoana, asi na pay pandokogan din nasantoan ay bilbilin ay naitdo en sisya.
22 Din naamag en sisya et paneknekana din katet-ewan di dowa ay prover-bio ay kanana, “Kanen kasin di aso din in-ota na”§ ya “Olay mo amsem di kaong, en kasin mantabbak.”

3

Din Kasin Omalian Jesu Cristo

1 Gagayyem ko, siya na din maikadwa ay solat ko en dakayo. Sin dowa ay solat ay nay, waday inpanemnem ko en dakayo ta say nalinis ya naimposoan di nemnem yo.
2 Laydek ay nemnemen yo din inbagbagan di nasantoan ay mamadto ed nabaon ya din bilbilin di Apo tako ya mangisalakan en datako ay inpaammo na en dakayo babaen sin aapostol ay nangit-itdo en dakayo.
3 Nemnemen yo na tan dadlon nabanol: mo domateng di maod-odi ay agew, wada di manlaslasoy ay mangon-onod sin laylayden da ay lawa. Siyekan das dakayo
4 ay mangwani, “Inkarin Jesus ay mantaoli, ay baken siya? Intoy kad-ana ngarud? Enggay natey din aap-o tako yan daan pay laeng omali.

‡ **2:15** Din naisolat sin odom ay manuskrito sin Griego et: … *anak Beor.* Si Beor di kosto ay ngadan ama na. Ilaen sin Bilbilang 22-24. § **2:22** Proverbio 26:11.

Nanlogi sin naparsuaan di lobong enggana ed wani, iso met laeng ay magay
nanbalbaliw.”
5 Siya di din kankanan di manlaslasoy, ngem igagara da ay linglingan din
inyat Diyos ed nabaon. Tan ed nabaon, pinarsuan Diyos din daga ya din
wada ed daya babaen sin bilina. Danom di inosal na ay nangamag sin daga
et nabonsian din daga ay napo sin danom.
6 Babaen abe sin bilina, linbeng na din sigod ay daga si danom, et nalned
di kaipoipogaw ya nadadael din daga.
7 Babaen met laeng sin bilina, banbantayana din daga ay wada ed wani ya
din wada ed kayang enggana sin agew ay tinodingana ay pooana, siya abe na
din agew ay pangokomana sin kaipoipogaw ay magay nemnem da en sisya
ta madosa da ay eng-enggana.
8 Ngem adi yo linglinglingan na ay gagayyem ko. Sin pannemnem Diyos,
din kabayag di es-esa ay agew et kaman sinlibo ay tawen, ya din kabayag di
sinlibo ay tawen et kaman aben es-esa ay agew.*
9 Mo maibasar sin pannemnem di odom, naladaw din Apo ay manongpal
sin inkari na, ngem baken tet-ewa di. Din katet-ewa na et peteg ay naanos en
dakayo, tan laydena ay maga koma di madosa mo adi et manbabawi koma
di am-in ay ipogaw sin basbasol da.
10 Ngem domateng pay dedan din agew ay omalian di Apo, et bigla di
omaliana ay kaman din domatngan di mangakew. Sin agew ay doy, wada di
napigsa ay agodood et maomas ed daya. Matenaw abe din agew, din bowan
ya din tatalaw sin apoy, ya siya abe ay mapooan† din daga ya din am-in ay
wadas nan daga.
11 Mo kaman nidi di kadadaelan di am-in, masapol ay nasantoan ya
nadiyosan di kabibiyag yo
12 sin panedsed-an yo sin agew ay pangokoman Diyos sin kaipoipogaw.
Amagen yo koma abe din kabaelan yo ta say goman-gano din domatngana.
Tet-ewa ay sin agew ay doy, mapooan ed daya et matenaw din am-in ay
wadas di si apoy.
13 Ngem mo si datako et namnamaen tako ay tongpalen Diyos din inkari
na, et mawada di baro ay daya ya baro ay daga ay pag nalinteg di ogalin di
am-in ay mantetees di.‡
14 Isonga gagayyem, gapo ta siya na din sedsed-en yo, ipakat yo din
kabaelan yo ta say nalinis kayo ay magay pankolkolangan yo sin pangiilaan
Diyos ya ta siged di pakikadkadwaan yo en sisya.
15 Nemnemen yo ay din gapo ay naanos di Apo et laydena ay waday wayan
di ipogaw ay maisalakan. Siya abe dana di insolat din laydelayden tako ay
agi ay si Pablo en dakayo ay maibasar sin laing ay indawat Diyos en sisya.
16 Et sin am-in ay solat na ay nangibagaanas na, kaman nidi met laeng
di inbagbaga na. Wada kayman di naligat ay maawatan sin solsolat na. Et
din ipogaw ay kolang di ammo da ya baken napasnek di pammati da et
balbaliwan da din kosto ay laydena ay kalien ay kaman aben din iyat da si
odom ay inpaisolat Diyos. Begew sin pangam-amagan das di, madosa da ay
eng-enggana.
17 Ngem mo si dakayo ay gagayyem, enggay indadaan ko en dakayo di
maipanggep sin lawa ay ipogaw ay mangit-itdos baken tet-ewa. Siliban yo
ngarud ta adi kayo masangaw sin nankamkamalian da et omaddawi kayo
sin napasnek ay pammati yo,

---

* **3:8** Salmo 90:4. † **3:10** Din naisolat sin odom ay manuskrito sin Griego et: *...maomas din daga ya din am-in ay wadas nan daga.* ‡ **3:13** Isaias 65:17; Naipaammo 21:1.

18 mo adi et taptapian yo din siged ay ogali ay kailaan din seg-ang Jesu
Cristo ay Apo tako ya mangisalakan en datako. Taptapian yo abe din
pangammoan yo en sisya. Sapay koma ta madayaw sisya ed wani ya eng-
enggana. Amen.

Din Damo Ay Solat
San Juan
Maipanggep Sin Solat Ay Nay

Din nangisolat isna et si Juan ay esay pasolot Jesus ay nakikoykoyog en sisya sin kawada na isnan daga. Insolat na sin mamati ay man-ili sin kailiili ed Asia Minor. Enggay nakay sisya sin nangisolatanas na.

Di gapo ay insolat na na et tan wada da di naisian sin gimgimong di mamati (2:19) di nan-it-itdo si baken tet-ewa maipanggep en Jesu Cristo. Init-itdo da ay din am-in ay mantetee isnan daga et maalinan si lawa. Isonga adi kano mabalin ay nanbalin si Cristo si tet-ewa ay ipogaw. Init-itdo da abe ay si Jesus et baken din Messias ono Cristo ay Anak Diyos. Et baken anggoy din init-itdo da si naipaksaw mo adi aben din am-amagen da, tan kanan da en olay adi pandokogan di mamati din basbasol da ya olay adi da manlilinayad.

Isonga dadlon paneknekan Juan sin mamasas na ay si Jesu Cristo din Anak Diyos ay nanbalin si ipogaw. Ipidwapidwa na abe ay mangwani ay din ipogaw ay manglaylayad en Diyos et masapol ay laylaydena abe di gagait na ya on-onodana din bilbilin Diyos.

Ad-ado pay di mabasas na ay mangiparagsak sin nemnem tako ay mamati: din nakaskasdaaw ay layad Diyos para en datako, din iyat tako ay malinisan sin am-in ay kadodogis, din iyat tako ay mangabak sin wadas nan daga ay maikontra en Diyos, ya din pangammoan tako ay wada en datako di biyag ay iwed patingga na.

Din Linaona

Din panlogian di solat 1:1-4
Din mantetee sin mapat-a ya sin mabolinget 1:5–2:29
Din nalinteg ay kabibiyag di an-ak Diyos 3:1-10
Din panlilinaydan di an-ak Diyos 3:11-24
Din kailasinan di tet-ewa ya baken tet-ewa 4:1-6
Din layad Diyos ya din layad di mantetee en Diyos 4:7–5:5
Din nangipaneknek ay Anak Diyos si Jesu Cristo 5:6-12
Din mabalin ay dadlon ammon di mamati sin Anak Diyos 5:13-21

Din Kali Ay Poon Di Biyag

1-2 Sin solat ay nay, waday ibaga mi en dakayo maipanggep sin makwani en Kali ay poon di biyag ay iwed patingga na. Nawawadas sisya sin kad-an Diyos Ama manipod sin damodamo, ngem nanpaila ay ipogaw sinan daga, isonga inil-ila mi ay kosto. Dindinnge mi abe din kali na yan kinapkapay mis sisya.

3 Din sana ay inil-ila mi ya dindinnge mi et say ipaneknek mi en dakayo sin solat ay nay ta maitapi kayo sin kaikadkadwaan mi en Diyos ay Ama tako ya si Jesu Cristo ay Anak na

4 ta say maragsakan tako ay kosto.

Din Mantetee Sin Mapat-a Ya Sin Mabolinget

5 Naey din dindinnge mi sin Anak Diyos ay sana et say ipaammo mi en dakayo: si Diyos et kaman silaw, tan maga polos di mabolinget en sisya.

6 Isonga mo kanan tako en makikadkadwa tako en sisya ngem asi et mantetee tako sin mabolinget, man-et-etek tako, tan adi maikompas din am-amagen tako sin tet-ewa ya kosto ay layden Diyos.

7 Ngem mo mantetee tako pay sin kad-an di mapat-a ay kaman din iyat
Diyos, siged di makikadkadwaan tako sin iib-a tako ay mamati ya dowan pay
maow-owasan am-in di basbasol tako begew sin dadan Jesus ay Anak na.
8 Mo kanan tako en magay basol tako, iet-etekan tako din awak tako yan
adi tako awen din katet-ewa na.
9 Ngem mo ipodno tako en Diyos din basbasol tako, pakawanena da nay ay
basbasol tako yan linisanas datako sin am-in ay kadodogis. Matalek sisya ay
mangiyat sidi et kosto pay abe mo say iyat na.
10 Ngem mo kanan tako pay en adi tako binmasbasol, panbalinen tako ay
maetek si Diyos, et adi naiigto din kali na sin nemnem tako.

2

Si Cristo Di Mangiaalagey En Datako En Diyos

1 Dakayo ay anak ko, insolat ko na en dakayo ta adi kayo manbasbasol.
Ngem mo wada en datako di bomasol, laton ay wadas Jesu Cristo ay maga
polos di basol na ay makikali en Diyos Ama para en datako.
2 Yan si Cristo met laeng di nangikaro sin dosan di basbasol tako ta say
mabalin ay mapakawan da, yan baken din basbasol tako anggoy mo adi et
din basbasol di am-in ay ipogaw.

Din Bilbilin Diyos

3 Mo tongtongpalen tako din bilbilin Diyos, say dadlon takon pangammoan
ay am-ammo takos sisya.
4 Isonga mo waday mangwani en am-ammo na si Diyos dowan pay adi na
on-onodan din bilina, makaetek sisya et maga en sisya din tet-ewa ay mait-
itdo.
5-6 Ngem mo din mangon-onod pay sin kalin Diyos, sisya di magay
pankolangan di layad na en Diyos. Mo wada ngarud di mangwani en
naitatapi en Diyos, masapol ay tadonenas Jesu Cristo. Et mo say iyat tako,
say dadlon takon pangammoan ay tet-ewa ay naitatapi tako en Diyos.
7 Gagayyem ko, baken baro ay bilin di ipaammok en dakayo, tan manlogi
sin namatian yo en Jesu Cristo, dindinnge yo din bilin ay mangwani en
masapol ay manlinayad tako.
8 Ngem kaman baro pay dedan din bilin ay nay, tan nail-ila din kosto ay
natongpalana sin inam-amag Cristo ya siya abe sin kabibiyag yo ed wani.
Tan enggay makakkaan din mabolinget ya tomingtinggaw din kosto ay silaw.
9 Mo waday mangwani en wada sin mapat-a dowan pay iligliget na di gait
na, deda met laeng sin mabolinget.
10 Ngem din manglaylayad sin ib-a na et mantetee sin mapmapat-a, isonga
maga en sisya di bomasolana.*
11 Ngem din mangiligliget pay sin ib-a na, din mabolinget di panteteeana ya
dad-anena. Adi na ammo din em-emeyana, tan ginodab dedan din bolinget
sisya.
12 An-ak ko, insolat ko na en dakayo tan enggay napakawan din basbasol
yo begew en Cristo.
13 Nansolatak abe en dakayo ay aam-a, tan am-ammo yos sisya ay
nawawada nanipod sin damodamo. Ya dakayo abe ay babbaro, nansolatak
en dakayo tan inabak yo si Satanas.
14 Ipidwak kod loman din gapo si nansolatak en dakayo. Mo dakayo ay an-
ak ko, nansolatak en dakayo, tan am-ammo yo din Ama tako. Dakayo abe

* **2:10** Dodowa pay di olog nina sin Griego: 1) *...maga en sisya di bomasolan di gait na*; 2) *...maga di bomasolana isdi.*

ay aam-a, tan am-ammo yos sisya ay nawawada nanipod sin damodamo. Dakayo pay abe ay babbaro, tan mabikas kayo, naiigto sin nemnem yo din kalin Diyos ya inabak yo abe si Satanas.

15 Adi yo koman laylayden din ogali ay maikontra sin layden Diyos ya din
wadas nan daga, tan mo say laylayden yo dana, maga abe di layad yo en Diyos
ay Ama tako.
16 Tan am-in din kaman da nay: din lawa ay laylayden di nakabasol ay
ipogaw, din pangamgamgaman da si il-ilaen da, ya din pangit-it-ekan da sin
sanikwa ya kasasaad da et baken si Diyos ay Ama tako di kapkapoan da mo
adi et mapos nan daga.
17 Yan din daga ya am-in ay lawa ay an-anapen di kaipoipogaw et manka-
mamaga, ngem din mangamag pay sin layden Diyos et waday biyag na si eng-
enggana.

Din Mangontra En Cristo

18 Laylaydek ay an-ak ko, dandani din kasin omalian Cristo. Ammo tako ay
omali on-ona din Mangontra en Cristo, yan nay ed wani enggay inmad-ado
din mangonkontra en sisya, isonga say pangammoan tako ay dandani din
kasinan omalian.
19 Da doy ay mangonkontra, naitatapi da en datako ed idi, ngem baken dan
tet-ewa ay ib-a tako ay mamati, isonga kinmaan da. Mo tet-ewa ay iib-a takos
daida, adi da koman kinmaan. Ngem panggep Diyos ay komaan da ta say
dadlon maila ay maga en daida di kosto ay ib-a tako.
20 Ngem mo dakayo pay, wada en dakayo din Ispirito Santo ay indawat
Cristo, isonga ammo yo am-in din tet-ewa ay mait-itdo.
21 Di gapo ay insolat ko na en dakayo et baken din adi yo nangammoan sin
tet-ewa, mo adi et begew tan inaammo yo yan ammo yo abe ay maga polos
di etek ay mapo sin tet-ewa ay mait-itdo.
22 Sino ngarud di maetek mo baken din mangwani en si Jesus et baken din
si Cristo ay inbaan Diyos? Din mangibagas na et sisya di mangontra en Cristo,
et baken din Anak Diyos anggoy di adi na bigbigen mo adi et si Diyos abe.
23 Tan olay sino ay adi mamigbig sin Anak Diyos, adi na dedan am-ammo
din si Ama na, ngem mo din mamigbig pay sin Anak Diyos ay adi mangisaot,
wada abe en sisya si Diyos Ama.
24 Ipasnek yo ngarud sin nemnem yo din tet-ewa ay mait-itdo ay dindinnge
yo manlogi sin namatian yo. Tan mo say iyat yo di, kankanayon ay wada kayo
en Diyos ya en Jesu Cristo ay Anak na,
25 tan siya na met laeng di biyag ay iwed patingga na ay inkarin Cristo en
datako.
26 Insolat ko na en dakayo maipanggep en daida ay mamadpadas ay
manangsangaw en dakayo sin tet-ewa ay mait-itdo.
27 Ngem ammok pay kayman ay kanayon ay wada en dakayo din Ispirito
Santo ay indawat Cristo, isonga adi yon masapol di odom ay mangitdo en
dakayo. Tan it-itdo na en dakayo din am-in ay masapol ay ammoan yo yan
pag tet-ewa din it-itdo na. Onodan yo ngarud din it-itdo na ay sana yan
itoltoloy yo pay ay mamati en Cristo.
28 Siya adi ay an-ak ko, ipapasnek yo ay mamati en sisya ta say magay pan-
egyatan ya panbainan yo sin kasinan omalian.
29 Ammo yo kayman ay nalinteg si Diyos,† isonga maawatan yo koma abe
ay an-ak en Diyos am-in da dooy ay mangam-amag si siged ya kosto.

† **2:29** Di esa abe ay kaiologan nina sin Griego et: *...nalinteg si Cristo*…

3

Din Nalinteg ay Kabibiyag di An-ak Diyos

1 Nemnemen tako din peteg ay layad Diyos en datako, tan begew sin nay
nakaskasdaaw ay layad na, ibilang na ay an-ak nas datako, et siya pay di si
datako. Ngem din adi mamati et adi da bigbigen ay an-ak nas datako, tan adi
da aben binigbig si Diyos ay Ama tako.
2 Gagayyem ko, an-ak Diyos datako ed wani, ngem daan takon maawatan
si kosto din panbalinan tako sin tapin di agew, ngem ammo tako pay kayman
ay sin kasin omalian Cristo, mais-o tako en sisya, tan dadlon takon ilaen din
iso na.
3 Am-in ay ipogaw ay mannamnama en da naey, ipapasnek na ay pandoko-
gan din lawa ta nadalos di biyag nas kankanayon ay kaman si Cristo met
laeng.
4 Olay sino ay bomasol et nilabsingana din linteg Diyos, tan din basol et din
panlabsingan si linteg met laeng.
5 Ammo yo ay inmalis Cristo isnan daga ta kaanena din basbasol di ipogaw,
yan sisya pay et maga polos di basol na.
6 Isonga olay sino ay naitatapi en Cristo, adi na itoltoloy ay manbasbasol,
tan din mangitoltoloy ay manbasbasol et adi namati en Cristo ya adi na polos
inammoan sisya.
7 Patpatgek ay an-ak ko, siliban yo ta adi kayo kaiet-etekan. Olay sino ay
manganayon ay mangamag si siged, nalinteg di ay ipogaw ay kaman si Cristo
met laeng.
8 Ngem din mangitoltoloy pay ay manbasbasol et naitatapi en Satanas ay
din Diablo, tan mo din Diablo et binmabasol manlogi sin damodamo. Et siya
na di begew ay inmali din Anak Diyos isnan daga, ta say dadaelena din am-
amagen di Diablo.
9 Isonga din ipogaw ay tet-ewa ay anak Diyos et adi na itoltoloy ay manbas-
basol, tan din nemnem Diyos di wada en sisya. Begew sin nanganakan Diyos
en sisya, adi mabalin ay itoltoloy na ay manbasbasol.
10 Din pangilasinan tako sin an-ak Diyos ya din an-ak di Diablo et siya na:
di ipogaw ay baken anak en Diyos et daida di adi mangam-amag si siged ya
di adi manglaylayad si iib-a da.

Din Pananglayad Tako Sin Iib-a Tako

11 Din tet-ewa ay mait-itdo ay dindinnge yo manlogi sin namatian yo et siya
na: masapol ay manlinayad tako.
12 Baken din ogalin Cain koma di tadonen yo, tan mo si Cain et ipogaw
Satanas et pinse na din iyogtana ay si Abel. Sinoy begew si namseana? Tan
lawa di inam-amag na ngem mayat pay di inam-amag din iyogtana.*
13 Isonga adi kayo masmasdaaw ay aag-i mo kaliliget di adi mamati si
dakayo.
14 Olay, tan ammo tako ay adi tako maisian en Diyos ay kaman ed idi, mo adi
et manlogi ed wani waday biyag tako ay iwed patingga na. Ammo tako ay tet-
ewa di, tan laylayden tako din aag-i tako ay mamati. Din adi manglaylayad
si ib-a na ay ipogaw et kaman nanatey pay laeng, tan deda ay naisisian en
Diyos.
15 Tan din mangiliget si agi na et kaman met laeng din pomepese, et ammo
tako dedan ay din pomepese, maga en sisya din biyag ay iwed patingga na.

---

* **3:12** Genesis 4:1-8.

16 Din pangammoan tako sin ison di tet-ewa ay layad et indawat Jesu Cristo
din biyag na para en datako. Isonga datako abe, nakasagana tako koma ay
mangidawat sin biyag tako para sin aag-i tako.
17 Ngem mo wada di ipogaw yan ammoana ay waday agi na ay mankolang
di kasapolana dowanan adi seg-angan, ay siya mo laydelaydena si Diyos?
18 Dakayo ay an-ak ko, din pananglayad tako sin iib-a tako et baken koman
owat sin kali et anggoy, mo adi et naimposoan koma yan maipaila sin am-
amagen tako.
19-20 Mo say iyat tako di ay manlinayad, say pangammoan tako ay tet-
ewa ay naitatapi tako en Diyos. Et olay mo omipabasol di nemnem tako,
mabalin pay dedan ay patalnaen tako di nemnem tako ta adi tako mabain
ay mankararag en sisya. Tan ammo tako ay nangatngato di nemnem Diyos
mo din nemnem tako yan pag nan ammo di am-in. Ammo na ay naitatapi
tako en sisya.
21 Isonga gagayyem ko, mo adi pay laeng omipabasbasol di nemnem tako,
natoled tako ay somag-en en Diyos sin pankararagan tako en sisya.
22 Et olay sino di kedawen tako en sisya, idawat na tan patpatien tako din
bilbilina ya am-amagen tako din kapnekana.
23 Et naey di inbilina en datako: masapol ay mamati tako sin Anak na ay
si Jesu Cristo ya manlinayad tako ay kaman met laeng din inbilin Cristo en
datako.
24 Din manongtongpal sin bilbilin Diyos et mantetee en Diyos yan mantetee
abes Diyos en sisya. Di pangammoan tako ay mantetee si Diyos en datako et
wada en datako din Ispirito Santo ay indawat na.

4

Din Pangilasinan Tako Sin Tet-ewa Ya Baken Tet-ewa

1 Dakayo ay gagayyem ko, adi kayo mamatpati sin am-in ay mangwani
en pankalkalian Diyos daida, mo adi et polbalen yo ay kosto mo tet-ewa ay
napo en Diyos din ibagbaga da, tan ad-ado da ay maetek ay mangwani en
pankalkalian Diyos daida ay binmala sin kailiili isnan daga.
2 Din pangilasinan yo mo din Ispiriton Diyos di napoan di ibagbaga da et
siya na: mo bigbigen da ay si Jesus din si Cristo ay nanbalin si ipogaw, din
Ispiriton Diyos di napoana.
3 Ngem mo adi da pay bigbigen ay si Jesus din si Cristo ay nanbalin si
ipogaw, baken din Ispiriton Diyos di wada en daida, mo adi et din nemnem
ay mais-o sin Mangontra en Cristo. Dindinnge yo ay omalis sisya yan enggay
mait-itdo ed wani din maikonkontra en Cristo.
4 Ngem mo dakayo pay ay an-ak ko, an-ak en Diyos dakayo et inabak yo
din maetek ay sana, tan laton ay adi da in-etekan dakayo. Tan napatpateg
din Ispiriton Diyos ay wada en dakayo mo si Satanas ay mangiturturay en
daida ay adi mamati.
5 Mo din man-it-itdos etek et on-onodan da di kabibiyag ay maikontra sin
layden Diyos, et din it-itdo da, maikompas sin kabibiyag da ay sana, isonga
laylayden di adi mamati ay manmannge en daida.
6 Ngem mo datako pay, an-ak en Diyos datako, isonga din mayad ay
manmannge sin it-itdo tako et din iib-a tako ay nangaammo en Diyos, ngem
din baken an-ak en Diyos et sigaan da ay manmannge. Siya di di esay
pangammoan tako mo intoy napoan di mait-itdo, mo napo sin Ispirito Santo
ay poon di tet-ewa ono si Satanas ay poon di etek.

Din Layad En Diyos

7 Gagayyem ko, manlinayad tako tan si Diyos di napoan di layad. Isonga
din manglaylayad sin ib-a na, siya di din anak en Diyos ay mangammo en
sisya.
8 Ngem din magay layad na sin ib-a na, adi na aben ammo si Diyos, tan si
Diyos et managlayad.
9 Et din nangipailaana sin layad na en datako et inbaa na din bogbogtong
ay Anak na isnan daga ta say mabalin ay gon-oden tako di biyag ay iwed
patingga na begew en sisya.
10 Siya na din ison di layad ay magay kolkolang na: baken din layad tako
en Diyos, mo adi et din layad ay inpailan Diyos en datako sin nangibaaana
sin Anak na ta ikaro na din dosan di basbasol tako ta say mapakawan da.
11 Gagayyem ko, mo say inyat Diyos di ay nanglayad en datako, datako abe
et man-asilayad tako koma.
12 Tan olay mo maga di ipogaw si nakaila en Diyos, ngem mo man-asilayad
tako, mantetees Diyos en datako et maila sin biyag tako din layad Diyos ay
magay kolkolang na.
13 Din dadlon takon pangammoan ay mantetee tako en Diyos yan mantetee
abes sisya en datako et indawat na en datako din Ispirito na.
14 Dakami abe kayman, inil-ila mi si Jesus, isonga mabalin ay ipaneknek
mi ay inbaan Diyos din Anak na isnan daga ta sisya di mangisalakan sin
kaipoipogaw.
15 Et olay mo sino ay mamigbig ay si Jesus din Anak Diyos et mantetee en
Diyos ya mantetee abe si Diyos en sisya.
16 Isonga datako ay mamigbig en Jesus et niliklikna tako din layad Diyos en
datako et say pantaltalkan tako.

Managlayad si Diyos. Isonga din ipogaw ay kankanayon ay manglaylayad
en Diyos ya sin iib-a na et mantetee en Diyos ya mantetee abe si Diyos en
sisya.
17 Et mo say ison di biyag tako di, mataptapian din layad tako enggana ay
magay kolkolang na, et magay pan-egyatan tako sin agew ay pangokoman
Diyos sin ipogaw, tan din ogali tako isnan daga et kaman din ogalin Cristo
met laeng.
18 Basta mo waday layad et adi mabalin ay mataptapian si egyat, tan din
layad ay magay kolkolang na et topapena din egyat. Isonga din ipogaw
ay emegyat begew tan nemnemnemena din dosan Diyos, say kailaana ay
kolang pay laeng di layad na.
19 Manlayad tako tan nangon-ona ay nilayad Diyos datako.
20 Mo waday mangwani en laylaydena si Diyos dowan pay kaliliget na din
ib-a na et makaetek sisya. Tan mo magay layad na si ib-a na ay il-ilaena, adi
mabalin ay laylaydena si Diyos ay adi na inila.
21 Din inbilin Diyos en datako et siya na: din manglaylayad en Diyos et
masapol ay laylaydena abe din ib-a na.

5

Din Iyat Tako Ay Mangabak Sin Maikontra En Diyos

1 Olay mo sino di mamati ay si Jesus din inbaan Diyos ay makwani en Cristo,
anak Diyos sisya. Yan din manglaylayad sin ama, laylaydena abe din an-ak
na.
2 Isonga mo laylayden tako si Diyos ya tongtongpalen tako din bilbilina, say
pangammoan tako ay laylayden tako abe din iib-a tako ay an-ak Diyos.

3 Tan din pananglayad tako en Diyos et din panongpalan tako sin bilbilina.
Yan din bilbilina et baken aben naligat ay tongpalen,
4 tan olay mo sino ay anak Diyos et ab-abakenas kankanayon din wadas
nan daga ay maikontra en Diyos. Yan din pangabak tako et din pammati tako.
5 Tan maga di makaabak sin wadas nan daga ay maikontra en Diyos
malaksig din mamati ay si Jesus din Anak Diyos.

Din Mangipaneknek Si Maipanggep En Jesu Cristo

6-8 Sin inmalian Jesu Cristo sin nay daga et wada di tolo ay nangipaneknek
ay Anak Diyos sisya. Din esa et din nanpabonyagana si danom. Ngem baken
anggoy din nanpabonyagana di nangipaneknek mo adi aben din dada na
ay inmayos sin nateyana. Din maikatlo pay, din Ispirito Santo, et tet-ewa
am-in din kankanana. Din tolo ay nay et nan-iiso din inpaneknek da ay
maipanggep en Jesu Cristo.
9 Patien tako kayman din ipaneknek di ipogaw, ngem mo say patien tako di,
namnamed koma ay patien tako din tolo ay nay ay nangipaneknekan Diyos
sin maipanggep sin Anak na, tan nabanbanol dedan din kankanan Diyos.
10 Mo sino ngarud di mamati sin Anak Diyos et naiigto sin nemnem na
din inpaneknek Diyos ay maipanggep en sisya, ngem din adi mamati pay
sin inbagan Diyos et panbalinenas Diyos ay maetek, tan adi na patpatien din
inbaga na.
11 Din inbaga na et siya na: indawat na en datako di biyag ay iwed patingga
na, yan din poon di biyag ay nay et din Anak na.
12 Isonga din naitatapi sin Anak Diyos et wada en sisya din biyag ay iwed
patingga na, ngem din adi pay naitapi sin Anak na, adi na aben gon-oden din
biyag ay nay.
13 Insolat ko dana en dakayo ay mamati sin Anak Diyos ta say ammoan yo
ay wada en dakayo di biyag ay iwed patingga na.
14 Wada abey toled tako ay mankararag en Diyos, tan dadlon takon ammo
ay olay mo sino ay kedawen tako en sisya ay maikompas sin laydena et
dengngena.
15 Et mo ammo tako ay dengngena din kedawen tako, ammo tako abe ay
enggay oka tako.
16 Mo ilaen tako di ib-a tako ay manbasbasol, dowan tako et ikararagan ta
idawat Diyos en sisya di biyag ay iwed patingga na. Din laydek ay kalien et
ikararagan tako dalo et mo din basol na et din kalasin di basol ay mabalin
ay mapakawan isonga adi maiturong sin dosa ay iwed patingga na. Tan
wada met di basol ay adi mabalin ay mapakawan, ngem adiak kanan en say
ikararagan tako di koma.
17 Tet-ewa kayman ay basol am-in di maamag ay lawa, ngem wada pay
dedan di basol ay mabalin ay mapakawan isonga adi maiturong sin dosa ay
iwed patingga na.
18 Isonga wada di tolo ay ammo tako. Din damo et ammo tako ay maga
di anak Diyos ay mangitoltoloy ay manbasbasol, tan salsalakniban din Anak
Diyos ay si Jesu Cristo, et magay iyat Satanas ay mangiwit en sisya.
19 Maikadwa, ammo tako ay olay mo iturturayan Satanas din am-in ay adi
mamati, ngem datako pay yan an-ak Diyos.
20 Maikatlo, ammo tako ay inmali din Anak Diyos sin nay daga et sini-
lawana din nemnem tako ta say ammoan tako din tet-ewa ay Diyos. Isonga
naitatapi tako sin tet-ewa ay Diyos tan naitatapi tako sin Anak na ay si Jesu
Cristo. Sisya din tet-ewa ay Diyos met laeng ya din poon di biyag ay iwed
patingga na.

21 Laylaydek ay an-ak ko, dadlon yon addawian di sinan didiyos.

Din Maikadwa Ay Solat
San Juan
Maipanggep Sin Solat Ay Nay

Siya na di solat Juan sin esa ay Ina ay pinilin Diyos ya sin an-ak na. Waday mangwani en da naey di siin-a ay am-ammon Juan. Di odom et kanan da en din layden nina ay kalien et esay gimong di mamati ya din naitatapis di.

Olay mo aptik din solat ay nay, nabanol pay dedan din mabasas na. Kananas na en masapol ay manlinayad din mamati dowan da aben silsiliban ta adi da maiet-etekan si baken tet-ewa ay mait-itdo.

Din Linaona

Din panlogian di solat 1-3
Pamagbaga maipanggep si layad 4-6
Pamagbaga maipanggep si man-it-itdos baken tet-ewa 7-11
Din kakdengan di solat 12-13

1 Patgek ay Ina,

Sak-en si Juan ay esa ay pangolon di mamati. Naey di solat ko en sik-a ay pinilin Diyos ya sin an-ak mo abe. Naimposoan din layad ko en dakayo, et baken sak-en anggoy di manglaylayad en dakayo mo adi et am-in abe ay mangin ammo sin tet-ewa ay mait-itdo.

2 Manlinlinayad tako tan naiigto sin nemnem tako din tet-ewa ay mait-itdo ay komakaman sin nemnem tako ay eng-enggana.

3 Mo itoloy tako ay mangon-onod sin tet-ewa ay mait-itdo ya manlinlinayad tako, gon-oden tako di badang, seg-ang ya talna ay mapmapo en Diyos ay Ama tako ya si Jesu Cristo ay Anak na.

4 Peteg di ragsak ko sin nangammoak ay on-onodan din odom ay an-ak mo din tet-ewa ay mait-itdo ay inbilin Ama tako ay si Diyos.

5 Ngem wada pay et di laydek ay ibaga en dakayo: masapol ay manlinayad tako. Baken baro ay bilin na, tan say dindinnge tako manlogi sin damo.

6 Mo tet-ewa pay ay manlaylayad tako, tongpalen tako din bilbilin Diyos. Yan din bilina ay inammoan tako sin damo et masapol ay manlinayad tako.

7 Say inpanemnem ko na en dakayo, tan ad-ado di binmala ed wani ay mangiet-etek sin kaipoipogaw. Baken tet-ewa din it-itdo da, tan adi da bigbigen ay nanbalin si Jesu Cristo si tet-ewa ay ipogaw sin inmaliana sin nay daga. Din kaman dadi et maetek da ay ipogaw ay mangonkontra en Cristo.

8 Siliban yo ngarud ta adi maiaw-awan din kosto ay init-itdo mi en dakayo, tan mo say iyat yo di, adi makolkolangan din gon-gona ay gon-oden yo sin tapin di agew.

9 Olay mo sino ay ipogaw, mo adi na itoltoloy ay mangonod sin init-itdon Cristo mo adi et sursurokana, adi na am-ammo si Diyos. Ngem din mangipapati pay ay mangonod sin init-itdon Cristo et wada en sisya si Diyos Ama ya din Anak na abe.

10 Isonga mo waday emey en dakayo si natken di it-itdo na, adi yo ipaspasgep sin beey yo. Olay adi yo aben pakomkomostaan.

11 Tan mo say amagen yo di, badbadangan yos sisya sin lawa ay am-amagena.

12 Ad-ado pay di laydek ay ibaga en dakayo, ngem adiak intapi sin solat ay nay, tan mo mabalin koma, enak pasyalen dakayo. Asi tako manngangalat ay kosto yan peteg di layad tako ay man-asiiila.

13 Din an-ak di agim ay babai ay pinilin aben Diyos et pakpakomostaan das
dakayo. Anggay ninas mabalin ay ibagak.

Din Maikatlo Ay Solat
San Juan
Maipanggep Sin Solat Ay Nay

Siya na di solat Juan sin esay gayyem na ay manngadan si Gaius ay nangipangpangolo si esa ay gimong di mamati. Dinaydayaw Juan sisya tan pinakpakana iman din mangaskasaba ay manlikliked sin kailiili. Wada abey indadaan Juan en sisya maipanggep sin lawa ay ogalin di esa ay ipogaw ay manngadan si Diotrefes.

Din Linaona

Din panlogian di solat 1-4
Din pangidayawan Juan en Gaius 5-8
Din lawa ay inam-amag Diotrefes 9-10
Din siged ay inam-amag Demetrius 11-12
Din kakdengan di solat 13-15

1-2 Patgek ay Gaius,
Sak-en ay nangisolat isna et si Juan ay esa ay pangolon di mamati. Naim-posoan din layad ko en sik-a ay gayyem ko. Sapay koma ta mayat di biyag mo issa ya napigsa abe di awak mo ay kaman din kapigsan di pammatim.
3 Waday aag-i tako ay inmal-alis na, et inbagabaga da ay ipapasnek mo ay mangonod sin tet-ewa ay mait-itdo. Am-in kano di am-amagem yan maikomkompas sin mait-itdo ay sana. Isonga peteg ay naragsakanak,
4 tan magay kamamayatan si panragsakak mo adi din nanngeak ay on-onodan din an-ak ko din tet-ewa ay mait-itdo.
5 Sigesiged di in-inyat mo sin aag-i tako ay nan-iy-iyan issa, tan olay mo sangaili da anggoy kayman, inay-ayowanam kanos daida ay kosto pay dedan.
6 Sin kawada das na, dinaddad-at da abe sin gimong di mamati din siged ay pananglayad mo en daida. Mo waday kaman dana ay kasin maspad issa, pangaasim ta itoltoloy mo kod ay mamadbadang en daida yan idawat mo en daida din kasapolan da sin danan. Mo mabalin abe, ilaem ta maibagay din badang mo en daida sin nabanol ay pansilsilbian da en Diyos.
7 Tan sin en da pangikaskasabaan si maipanggep en Apo Jesus, adi da manman-a si kasapolan da sin ipogaw ay adi mamati.
8 Isonga masapol ay datako ay mamati di mamadang en daida ta say makibingay tako sin obla da ay mangipaam-ammo sin tet-ewa ay mait-itdo.
9 Wada di insolat ko ed idi sin gimong di mamati issa, ngem adi inkaskason Diotrefes tan adi na bigbigen din turay mi. Laydena gamin ay sisya di manpangolo issa.
10 Ngarud, mo emeyak issa, enak ibaga en dakayo din lawa ay am-amagena sin baken tet-ewa ay ipabpabasol na en dakami. Et baken anggoy dana si am-amagena, tan adi na aben paspasgepen din aag-i tako ay mamati ay em-emey sin ili yo yan iparparit na pay din mayad ay mangipasgep en daida dowanan pakaanen sin gimong di mamati.
11 Gayyem ko, adi ka tadtadonen din lawa mo adi din siged. Tan din mangam-amag si siged et sisya di anak Diyos, ngem din mangam-amag pay si lawa et addawi pay laeng di nemnem na en Diyos.
12 Mo si Demetrius et pag mayat di ibagbagan di ipogaw maipanggep en sisya. Din kabibiyag na abe et paneknekana din kinasiged na, tan

maikokompas din am-amagena sin tet-ewa ay mait-itdo. Dakami abe et paneknekan mis sisya en dakayo, yan ammom ay tet-ewa di ibagbaga mi.
13 Ad-ado pay di laydek ay ibaga en sik-a, ngem adiak intapi sin solat ay nay
14 tan mo mabalin koma, adi mabayag yan enak ilaen sik-a. Asi ta manngalat si kosto.
15 Sapay koma ta natalna di biyag mo. Pakpakomostaan daka sin am-in ay gagayyem mo isna. Saes-aem ay pakomostaan kod din gagayyem takos sa. Anggay ninas mabalin ay ibagak.

Din Solat
San Jude
Maipanggep Sin Solat Ay Nay

Din solat ay nay et insolat Jude ay iyogtan Santiago sin gimong ono gimgimong di mamati ay adi tako ammo di kad-an da. Din gapo ay insolat na na et wada di naitapi en daida ay nangit-itdos baken tet-ewa. Kankanan da en olay onodan di mamati di kadodogis ay kabibiyag, tan laton pay dedan ay pakawanen Diyos daida begew sin seg-ang na. Isonga nansolat si Jude sin gimong ta ipalawag na en daida din lawa ay ogalin di agin papati ay doy ya din dosa da. Binagaana abes daida ta esten da ay mangonod sin tet-ewa ay mait-itdo ay napo en Diyos.

Din Linaona

Din panlogian di solat 1-2
Din panggep di solat 3-4
Din nanosaan Diyos sin nanbasbasol ed nabaon 5-7
Din ogalin di nangit-itdos baken tet-ewa ya din dosa da 8-13
Din inpadton Enok maipanggep sin kaokoman ya kadosaan da 14-16
Din inpadton di aapostol ay wada di agin papati 17-19
Pamagbaga ay esten di mamati ay mangonod si kosto ay mait-itdo ya ogali 20-23
Kararag ay pamindisyon ya pandayaw en Diyos 24-25

Din Panlogian Di Solat

1 Sak-en si Jude ay iyogtan Santiago di nangisolat isna. Esaak ay mansilsilbi
en Jesu Cristo. Naey di solat ko en dakayo ay inayagan Diyos Ama. Dakayo di
laydelaydena ya salsalaknibana enggana sin kasin omalian Jesu Cristo.
2 Sapay koma ta masepsep ay lak-amen yo di seg-ang, talna, ya layad ay
mapmapo en Diyos.

Din Panggep Di Solat: Waday Naitatapi Sin Gimong Ay Agin Papati

3 Laydelaydek ay gagayyem, nansolatak koma en dakayo maipanggep sin
kaisalakanan tako am-in ay mamati, tan say laydelaydek ay ibaga en dakayo.
Ngem adiak intoloy ay nangisolat sidi, tan ninemnem ko ay masapol ay
bagaak dakayo ta ipakat yo din kabaelan yo ay mangonod ya manalaknib
sin pammati tako ay enggay intalek Diyos en datako ay ipogaw na ta adi
mataptapian ono masoksokatan.
4 Tan wada da kano di magay nemnem das Diyos ay naitapi en dakayo
ay nangisassaot sin lawa ay panggep ya ogali da. Balbaliwan da din tet-
ewa ay maipanggep sin seg-ang Diyos, tan kanan da en olay kano amagen
di mamati di kompormi ay laylayden di awak da ay lawlawa ya kadodogis,
tan laton kano ay masemaseg-ang si Diyos. Adi da aben bigbigen di tet-ewa
ay maipanggep en Jesu Cristo ay eng-enggay nas Apo ay pansilsilbian tako.
Naipadto sin naisolat ay kalin Diyos ed nabaon din kadosaan da.

Din Nanosaan Diyos Sin Nanbasbasol Ed Nabaon

5 Enggay kayman inammoan yo di am-in ay enak ibaga en dakayo ay
maipanggep si nanosaan Diyos sin nanbasbasol ed nabaon, ngem laydek pay
dedan ay ipanemnem en dakayo. Nemnemen yo ay insalakan Apo Diyos din
ipogaw na sin nangipangoana en daida ay kinmaan ed Egipto, ngem asi na
pag dosaen din adi namati et natey da.

6 Nemnemen yo abe din aanghel ay adi napnek sin saad ay indawat Diyos
en daida mo adi et tinaynan da din kosto ay nanbeeyan da ed langit. Begew
sin nangamagan das di, kinadinaan Diyos daida si kadina ay adi kakaan et
inbalod na sin kad-an di mabolinget ed dallem enggana sin nabanol ay agew
ay pangokomana en daida.
7 Nemnemen yo abe din man-ili ed Sodoma ya Gomorra ya din nandin-
mang ay il-ili.* Din basbasol da et mais-o sin nanbasolan di aanghel ay doy
ay nanaddaag si baken dan lebbeng ay daddaagen,† tan dinaddaag da di
baken dan asawa, ya din lallalaki en daida et inak-aklongan da ay daddaagen
din iib-a da ay lalaki. Isonga pinooan Diyos daida ya din il-ili da, et siya di
din maidadaan en datako ay din adi mamati et dosaen Diyos si apoy ay adi
kadkad-ep.

Din Ogalin Di Nangit-itdos Baken Tet-ewa Ya Din Dosa Da

8 Ngem kaman nidi pay dedan di am-amagen dana ay mangit-itdos baken
tet-ewa. Maiarig das man-iitaw, tan kaman adi da ammo di am-amagen da.
Pakadodogisen dan awak da, adi da bigbigen di nangatngato mo daida, ya
palawlawaen da di aanghel.
9 Olay pay din kangatoan ay anghel ay si Miguel et adi na intoled ay
nangiyat sidi. Tan sin nan-ibawan da en Satanas ay maipanggep sin way
lebbeng na ay manga sin bangkay Moses, adi na pinalawlawas sisya, mo adi
et kanana, “Si Apo Diyos di makaammo ay mangyamyam en sik-a.”‡
10 Ngem dana ay ipogaw et palawlawaen da di olay sino ay adi da
maawatan. Kaman dan animal ay adi nanemneman, tan din maawatan da
et din liknan di awak da et siya met laeng di manadael en daida.
11 Kaseseg-ang da tan kaeegyat di dosa da! Tan tadtadonen da din lawa
ay ogalin Cain,§ ipapati da abe ay manbasol ay kaman din nasangawan
Balaam* begew sin pangamgamgaman das pilak, ya konkontraen da abe di
papangolo da ay kaman din nangontraan Kora en Moses ed idi.† Awni man
et madosa da ay eng-enggana ay kaman met laeng din dosan Kora.
12 Din naitatapian da en dakayo mo mangan ya mankumulgar kayo et
maiarig si mansa ay mangipalawlawa si nalinis ay bado. Magay egyat da en
Diyos sin nalabes ay iyat da ay mangan ya man-inom, mo adi et din awak da
et anggoy di nemnemnemen da. Maiarig das liboo ay itaytayaw di dagem ay
magay egen da ay odan. Kaman da aben kaiw ay adi manlames sin kosto ay
panlamsana ono kaiw ay baken owat namgaan mo adi et nagabot abe.
13 Maiarig da pay si dadakke ay dalloyon sin baybay ay mangisabosabo si
kadodogis ay osab na sin benget na, tan kankanayon ay am-amagen da di
kababain. Di esa abe ay kaiarigan da et managtagtag ay talaw ay nasangaw
sin kosto ay pandanan da. Isonga waday kabolingetan ay lugar ay insaganan
Diyos ay kaibalodan das eng-enggana.

Din Inpadton Enok Maipanggep Sin Kaokoman Ya Kadosaan Di Mangit-itdos Baken Tet-ewa

14 Si Enok ay naikan-em ay pankaapon Adan et waday inpadto na ay
maipanggep en daida. Kanana, “Ilaen yo, awni et omali din Apo ay
mangikoykoyog si kalibolibo ay nasantoan ay aanghel na

---

* **1:7** Genesis 19:1-24. † **1:7** Kanan di odom en din aanghel ay doy et dinaddaag da di babbabai isnan daga. Ilaen abe sin Genesis 6:2-4 ya 2 Pedro 2:4. ‡ **1:9** Daniel 10:13,21; 12:1. § **1:11** Genesis 4:1-8; 1 Juan 3:12. * **1:11** Bilbilang 22-24; 31:16; 2 Pedro 2:15-16. † **1:11** Bilbilang 16:1-35.

15 ta ena okomen di am-in ay ipogaw. Keddengana am-in di nakabasol ay
magay nemnem das Diyos begew sin am-in ay inam-amag da ay lawa ya am-
in ay kasisinit ay inbagbaga da sin pangonkontraan da en sisya." Siya din
inpadton Enok.
16 Din ipogaw ay nay et kanayon ay manmaymayotmot da ya adi da polos
mapmapnek. Din on-onodan da et din lawa ay laylayden da. It-it-ek day
awak da dowan da aben bolboladasen iib-a da ta maa dan layden da.

Din Inpadton Di Aapostol Ay Wada Di Agin Papati

17 Ngem dakayo ay gagayyem, adi yo linglinglingan din inpadton di aapos-
tol Jesu Cristo ay Apo tako.
18 Kanan da en dakayo, "Mo domateng di maod-odi ay agew, wada di
manlaslasoy ay manongtongpal sin laylayden da ay lawa."
19 Daida di mangodwagodwa en dakayo.‡ On-onodan da din naipogawan
ay nemnem da, tan maga en daida din Ispiriton Diyos.

Pamagbaga Ay Esten Di Mamati ay Mangonod Si Kosto Ay Mait-itdo Ya Ogali

20 Ngem dakayo pay ay gagayyem, itoltoloy yo ay papigpigsaen di pam-
matin di iib-a yo babaen sin pangad-adalan yo sin dadlon nasantoan ay mait-
itdo ay patpatien tako. Ipapasnek yo abe ay mankarkararag, ya ilaen yo ta
din Ispirito Santo di mangiturturong en dakayo sin pankarkararagan yo.
21 Adi yo pandokdokogan ono linglinglingan din layad Diyos en dakayo, mo
adi et anosan yo ay manseseed sin agew ay pangon-odan yo si biyag ay iwed
patingga na ed langit begew sin seg-ang Jesu Cristo ay Apo tako.
22 Maseg-ang kayo sin mandowadowa ta papigsaen yo din pammati da.
23 Mo din masangsangaw et awisen yos daida ay mamati, tan mo say iyat
yo di, kaman yon gamdoten ay mangisalakan en daida sin apoy. Mo pay din
managbasol et seg-angan yo abes daida, ngem kaliliget yo din basbasol da,
tan kaman logit ay manmansa, et dadlon yon siliban tan mo maalinan kayo.

Kararag ay Pamindisyon Ya Pandayaw En Diyos

24-25 Sapay koma ta madayaw si eng-enggana din es-esa ay Diyos ay
mangisalakan en datako babaen en Jesu Cristo ay Apo tako. Kabaelana ay
manalaknib en dakayo ta adi kayo maisokba ay manbasol, et awni et maga
polos di pankolangan yo mo ipapika nas dakayo sin sangoanana, et peteg di
ragsak yo ay mangisin-eng sin mankonkoniniing ay kinadiyos na. Madayaw
sisya, tan sisya di kangatoan ya manakabalin ay Diyos ay magay gedeng di
kalebbengana manlogi sin damodamo ya ed wani ya eng-enggana. Amen.

‡ **1:19** Di esa abe ay kaiologan nina sin Griego et: *Daida di mangilalasin si awak da en dakayo.*

Din Inpaammon
Jesu Cristo En San Juan
(PALTIING)
Maipanggep Sin Libro Ay Nay

Din Inpaammon Jesu Cristo en Juan maipanggep di mapasamak sin tapin di agew et naisolat sin timpo ay napalpaligatan di Cristiano begew sin pammati da en Apo Jesu Cristo. Din kapatgan ay panggep Juan ay nangisolat isna et ta papigsaena di nemnem da ta say ipapasnek da ay mamati olay mo napalpaligatan da.

Din kaad-adoan ay linaon din libro ay nay et din inpail-ilan Jesu Cristo en Juan ay kaman iitaw ay waday olog da am-in. Siguro din Cristiano sin timpon Juan et naawatan da din layden dana ay iitaw ay kalien, ngem ed wani, naligat di odom ay maawatan et baken nan-iso di pangawat di ipogaw sin olog da. Olay mo siya di, maawatan din olog di odom ay simbolo ono pangarig ay insolat Juan. Kaspangarigan, din layden di mata ay kalien et panangammo, din sakngod et panakabalin ya kalebbengan, ya din siki et kinabaked. Nalaka abe ay maawatan din kapatgan ay maibagbagas na ay siya din dadlon pangabakan Diyos sin am-in ay kaibaw na babaen en Cristo ya din pangon-gonaana sin matalek ay ipogaw na ay makitetee en sisya si eng-enggana. Sin maod-odi ay kapitolo, wada di omiparagsak ay maipanggep sin baro ay langit ya daga ay amagen Diyos ya din baro ay siyodad ay Jerusalem ay mapo ed langit.

Din Linaona

Din panlogian di solat 1:1-8
Din damo ay naipaila en Juan ay kaman iitaw 1:9-20
Din solsolat sin pito ay gimgimong 2:1–3:22
Din kadayawan Diyos ed langit 4:1-11
Din nalopilop ay papil ya din karnero 5:1-14
Din pito ay naiipket sin nalopilop ay papil 6:1–8:1
Din pito ay tanggoyob 8:2–11:19
Din babai, dragon ya dowa ay kaeegyat ay animal 12:1–13:18
Din karnero ya din 144,000 ay sinobot na 14:1-5
Din kaapitan di kaipoipogaw sin daga 14:6-20
Din pito ay mallokong ay napnos dosa 15:1–16:21
Din babai ay nangakabayos kaeegyat ay animal 17:1-18
Din nabakasan di Babilonia ya naabakan di am-in ay kaibaw Diyos 18:1–20:10
Din maodi ay pangokoman Diyos sin kaipoipogaw 20:11-15
Din baro ay langit, baro ay daga ya baro ay Jerusalem 21:1–22:5
Din kakdengan di solat 22:6-21

Din Panlogian Di Solat

1 Din linaon din libro ay nay et din inpaammon Jesu Cristo maipanggep sin
dandani ay mapasamak. Si Diyos di nangipaammo en sisya ta say ipaammo
na abe sin kaipoipogaw ay mansilsilbi en sisya. Isonga inbaan Cristo di
anghel na ta ipaammo na en sak-en ay si Juan ay mansilsilbi en sisya.
2 Insolat ko din am-in ay naipaila en sak-en, et paneknekak ay siya dana di
tet-ewa ay kalin Diyos ay inpaammon Jesu Cristo.

3 Nagasat di ipogaw ay mangibasa sin naipadto ay naisolat isna, ya nagasat
abe di mannge ya mamati, tan dandani di katongpalana.
4-5 Naey di solat ko en dakayo ay man-gimgimong sin pito ay gimong sin
probinsiya ay Asia. Sapay koma ta wada en dakayo di seg-ang ya talna ay
mapmapo en Diyos ya din Ispirito na ya si Jesu Cristo. Si Diyos et wada
ed wani, wada ed idi ya wada si eng-enggana. Din Ispirito na ay wada sin
sangoanan di trono na et pito di kaipailaan di panakabalina.* Si Jesu Cristo
et sisya din matalek ay mangipaneknek si maipanggep en Diyos. Sisya abe
di damo ay natago kasin ay adi kasin natey ya din mangituray sin am-in ay
tuturay isnan lobong. Laydelaydenas datako, et pinawayaanas datako sin
basbasol tako babaen sin dada na ay inmayos sin nateyana.
6 Intapi nas datako sin panturayana ta makituray tako en sisya, et nanbali-
nena abe si datako si papadi ay mansilsilbi en Diyos ay Diyos na ya Ama na.†
Sapay koma ta madaydayaw ya manturturay si eng-enggana. Amen.
7 Nemnemen yo na. Omali si Jesus ay maikoyog sin liboo, et ilaen di am-in
ay ipogaw. Olay din nangilansa en sisya sin krus et ilaen das sisya. Et palaloy
sakit di nemnem di am-in ay ipogaw isnan daga begew en sisya. Dadlon tet-
ewa na.
8 Si Apo Diyos ay manakabalin am-in ay wada ed wani, wada ed idi
ya wadas eng-enggana et kanana, “Sak-en di makwani en Alfa ya Omega,
laydena ay kalien, sak-en di logian ya panpatinggaan di am-in.”‡

Din Damo Ay Naipaila En Juan Ay Kaman Iitaw

9 Sak-en si Juan ay agi yo ay mamati. Begew sin nakies-esaan tako en Jesus,
makilaklak-amak sin pangan-anosan yo sin ligat yo ya sin makiturayan yo en
sisya. Din napasamak en sak-en ed idi et kineddengan das sak-en ay maiey
ed Patmos ay kitkittoy ay ili ay linilikob di baybay. Say inamag da di begew
sin nangikaskasabaak sin kalin Diyos ya sin mait-itdo ay inpaammon Jesus.
10 Sin esa ay Dominggo ay agew di Apo, inpaiitaw din Ispiriton Diyos sak-
en, et dinngek di napigsa ay kali sin edegak ay kaman bongog di tanggoyob.
11 Kanana, “Isolat mo din ilaem ta ipaw-it mo sin pito ay gimgimong
ay wada ed Efeso, Esmirna, Pergamum, Tiatira, Sardis, Filadelfia ya ed
Laodicea.”
12 Idi dinngek din kali ay sana, nanwingiak ta ilaek mo sino di mangalkali
en sak-en, et inilak di pito ay balitok ay patangan di silaw.
13 Sin nan-gawaan da, wada di kaman ipogaw di kailaana ay nanbabado si
nagayad. Wada abe di balitok ay naibibilko sin pagew na.
14 Din book na et mankikilat ay kaman kapes ono andap, ya din mata na et
kaman manbidbidang ay apoy.
15 Din siki na et mankonkoniniing ay kaman natanig ay gambang ay naoto
si apoy ya nalaslasan, ya din kali na et kaman din ganayaas di nakayang ay
manpaypayasapas ay danom.§
16 Sin makannawan ay takkay na, wada di pito ay talaw ay iin-genana, ya
wada abe di matadem ay kampilan ay doway tadem na ay bomalbala sin
tepek na. Din ropa na abe et somili ay kaman din agew sin alas dosi.
17 Sin nangilaak en sisya, natokangak sin sangoanana ay kamanak natey.
Ngem inkapay nan sak-en din makannawan ay takkay na yan kanana, “Adi
ka emegyat, tan sak-en di omona ya maodi.*

---

* **1:4-5** Sin libro ay nay, maipidwapidwa din numero ay pito. Din olog di pito sin pannemnem di Judio et kosto kosto, komplito, magay kolang na. † **1:6** Exodo 19:6. ‡ **1:8** Alfa di damo ay letra sin abakadan di Griego. Omega di maodi ay letra. § **1:15** 13-15 - Daniel 7:9,13; 10:5-6. * **1:17** Isaias 44:6.

18 Sak-en di matatago, tan olay mo nateyak, ilam, nay matmatagoak si eng-enggana. Sak-en abe di makaammo sin pese ya wada en sak-en di sosi ay panbokat ed Hades ay kad-an di natey.
19 Isolat mo ngarud din am-in ay ipailak en sik-a ay mapaspasamak ed wani ya mapasamak sin tapin di agew.
20 Din pito ay talaw ay inilam sin makannawan ay takkay ko ya din pito ay balitok ay patangan di silaw et adi naipaammo di olog na ed idi, ngem nay ipaammok en sik-a ed wani. Din pito ay talaw et daida di aanghel ay mamanbantay sin pito ay gimgimong. Din pito abe ay patangan di silaw et daida di pito ay gimgimong."

2

Din Pamagbaga Sin Gimong Ed Efeso

1 "Din isolat mo sin anghel ay mamanbantay sin gimong ed Efeso et siya na. 'Sak-en di nananggen sin pito ay talaw sin makannawan ay takkay ko ya manmandan sin nan-gawaan di pito ay balitok ay patangan di silaw. Siya na di ibagak en dakayo.
2 Ammok di kabibiyag yo. Nagaget kayo ay man-obla para en sak-en ya naanos kayo. Kinonkontra yo abe din it-itdon di lawa ay ipogaw, tan pinadpadas yo di mangmangwani en aapostol da, et inammoan yo ay man-et-etek da.
3 Ammok ay inan-anosan yo di napalpaligatan yo begew en sak-en, et inpapasnek yo ay namati ay adi nankeykeyat.
4 " 'Ngem wada di panigaak sin kabibiyag yo et siya na. Adi yo laylayden sak-en ya din gagait yo ay kaman koma din sigod ay layad yo.
5 Masapol ngarud ay nemnemen yo din napigsa ay layad yo sin damo. Manbabawi kayo ta amagen yo kasin din inam-amag yo sin damo. Tan mo adi kayo manbabawi, emeyak issa ta kaanek din patangan di silaw yo sin kosto ay kad-ana.
6 Ngem wada pay di panlaydak en dakayo, tan kaliliget yo din am-amagen di Nicolaita* ay kaliliget ko met laeng.
7 Dakayo ay manmannge, nemnemen yo din ibagbagan di Ispiriton Diyos sin gimgimong. Di ipogaw ay mangabak si lawa et idawat ko en daida di kalebbengan ay mangan sin lames di kaiw ay mangidawat si biyag ay gomabgabay ed Paraiso ay kad-an Diyos.' "

Din Pamagbaga Sin Gimong Ed Esmirna

8 Pag nan kanan, "Din isolat mo abe sin anghel ay mamanbantay sin gimong ed Esmirna et siya na. 'Sak-en di omona ya maodi. Sak-en abe di natey ya natago kasin. Siya na di ibagak en dakayo:
9 Ammok ay mapalpaligatan ya nabibiteg kayo, ngem din katet-ewa na et nabaknang kayo. Ammok abe ay palawlawaen di Judio si dakayo, ngem olay mo kankanan da en Judio da, baken dan tet-ewa ay ipogaw Diyos mo adi et gimong di ipogaw Satanas.
10 Adi kayo emegyat sin ligat ay nganngani ay lak-amen yo. Awni man et padasen din Diablo si dakayo, tan ipabalod na di odom en dakayo et mapaligatan kayos sinpo ay agew. Ngem ipapasnek yo ay mamati en sak-en olay mo say kateyan yo, et idawat ko en dakayo di korona ay siya din biyag ay iwed patingga na.

---

* **2:6** Din makwani en Nicolaita et daida di nan-it-itdo ay mabalin ay tongpalen di Cristiano din laylayden di awak na ya pantapiena di pammati na en Cristo ya ogalin di pagano.

11 Dakayo ay manmannge, nemnemen yo din ibagbagan di Ispiriton Diyos
sin gimgimong. Di ipogaw ay mangabak si lawa et adi da maitapi ay madosa
si eng-enggana sin makwani en maikadwa ay kateyan di ipogaw.' "

Din Pamagbaga Sin Gimong Ed Pergamum

12 Pag nan kanan, "Din isolat mo abe sin anghel ay mamanbantay sin
gimong ed Pergamum et siya na. 'Sak-en di waday matadem ay kampilana
ay doway tadem na. Siya na di ibagak en dakayo:
13 Ammok ay panturturayan Satanas di ili yo, ngem olay mo siya di,
itoltoloy yo pay dedan ay mamati en sak-en. Ammok abe din naamag en
Antipas ay matalek ay nangikaskasabas maipanggep en sak-en. Olay mo
pinse das sisya issa ay ilin Satanas, adi yo dinokogan di pammati yo en sak-
en.
14 " 'Ngem wada di at-atik ay panigaak sin kabibiyag yo, tan wada da di
naitatapi en dakayo ay mangon-onod sin initdon Balaam ed idi. Si Balaam et
initdo na en Balak di amagena ta masolisog di Israelita ay manbasol. Isonga
inawis nas daida ay makikan si naidaton si sinan didiyos ya manaag si baken
dan asawa.†
15 Siya abe en dakayo, tan wada en dakayo di mangon-onod sin it-itdon di
Nicolaita.
16 Manbabawi kayo ngarud, tan mo adi kayo manbabawi, adi mabayag yan
emeyak issa, et osalek din kampilan ay bomalbala sin tepek ko ay mangobat
en daida.
17 Dakayo ay manmannge, nemnemen yo din ibagbagan di Ispiriton Diyos
sin gimgimong. Di ipogaw ay mangabak si lawa et idawtak daida sin
naitatabon ay makan ay makwani en manna. Idawtak abe di esa ya esa en
daida si mankilat ay bato ay nasolatan si baro ay ngadan, et magay nakin
ammo sin ngadan ay sana mo adi din ipogaw ay naidawtana.' "

Din Pamagbaga Sin Gimong Ed Tiatira

18 Pag nan kanan, "Din isolat mo sin anghel ay mamanbantay sin gimong
ed Tiatira et siya na. 'Sak-en din Anak Diyos ay kaman manbidbidang ay apoy
di mata na ya kaman nalaslasan ay gambang di koniniing di siki na. Siya na
di ibagak en dakayo.
19 Ammok din kabibiyag yo, isonga ammok din layad ya pammati yo, din
pansilsilbian yo sin gagait yo ya din anos yo sin maligligatan yo. Ammok abe
ay sigesiged di am-amagen yo ed wani mo sin damo.
20 " 'Ngem wada pay dedan di panigaak sin kabibiyag yo, tan inpalpalobos
yo din naitatapian din sana ay babai ay si Jezebel‡ en dakayo. Kankanana
en pankalkalian Diyos sisya, ngem begew sin it-itdo na, aw-awisena din
mansilsilbi en sak-en ta daddaagen da di baken dan asawa ya mangmangan
das makan ay naidaton sin sinan didiyos.
21 Indawat ko en sisya di waya ay mangibabawi sin basbasol na, ngem
sigaana ay pandokogan din panaddaagana si bakenan asawa.
22 Isonga palalo ay pansakitek sisya ta adi makabangon sin katri na. Palalo
abe ay paligatek din nakibasbasol en sisya mo adi da ibabawi din naitatapian
da sin kadodogis ay ogali na.
23 Peslek abe din maibilang ay aan-ak na ay mangon-onod en sisya. Et siya
din pangammoan di am-in ay gimgimong ay sak-en di dadlon nangaammo
si nemnem ya laylayden di ipogaw. Et gon-gonaak di esa ya esa en dakayo ay
maibasar sin inam-amag na.

---

† **2:14** Bilbilang 22:5,7; 31:16. ‡ **2:20** 1 Aari 16:31.

24 “ ‘Ngem di odom en dakayo issa ed Tiatira et adi kayo nasangsangaw sin
lawa ay it-itdo na ay sana ya magay inadal yo sin kanan da en naoneg ay mait-
itdo ay napo en Satanas. Isonga adiak tapian din on-onodan yo ay bilbilin.
25 Ibagak anggoy en dakayo ay itoltoloy yo ay mamati sin tet-ewa enggana
ay omaliak.
26 Di ipogaw ay mangabak si lawa ya itoltoloy da ay mangamag si laydek
enggana sin kateyan da et iyaak daidas kalebbengan ay makituray en sak-en
sin kailiili
27 ay kaman din kalebbengan ay indawat Amak en sak-en. Isonga maga di
makaabak en daida mo adi et dadlon dan abaken di adi mamigbig sin turay
da ay kaman dan gepaken di linang ay banga si landok.§
28 Idawat ko abe en daida din batakagan ay maila sin gabis.
29 Dakayo ay manmannge, nemnemen yo din ibagbagan di Ispiriton Diyos
sin gimgimong.’ ”

3

Din Pamagbaga Sin Gimong Ed Sardis

1 Pag nan kanan, “Din isolat mo sin anghel ay mamanbantay sin gimong ed
Sardis et siya na. ‘Sak-en di kad-an di Ispiriton Diyos ay pito di kaipailaan di
panakabalina. Sak-en abe di nananggen sin pito ay talaw. Siya na di ibagak
en dakayo. Ammok di kabibiyag yo. Ammok ay sin pangilan di ipogaw,
waday naispiritoan ay biyag yo, ngem sin pangilan Diyos, natey kayo.
2 Ibangon yo ngarud ta papigsaen yo din nakapoy ay pammati yo ay nabay-
an ay dandani ay mamaga. Tan inammok ay adi omanay di am-amagen yo
si kapnekan Diyos ko en dakayo.
3 Nemnemen yo ngarud din nait-itdo en dakayo ed idi ay inawat yo.
Masapol ay say patien yo di dowan yo aben ibabawi din basbasol yo. Tan
mo adi yo igibek, somawangak ay kaman mangakew sin labi ay manosa en
dakayo, et maetnga kayo, tan adi yo namnamaen din oras ay omaliak.
4 “ ‘Ngem wada pay di at-atik en dakayo issan ed Sardis ay adi namansaan
di bado na. Sin tapin di agew, makikadkadwa da en sak-en ay manbabados
mankilat, tan maikari da ay mangiyat sidi.
5 Di ipogaw ay mangabak si lawa et manbabado da abes mankilat ay
kaman si daida. Adiak polos kaanen ngadan da sin libro ay naisolatan di
ngadngadan di waday biyag na ay iwed patingga na, mo adi et ipodnok ay
ipogaw kos daida sin sangoanan Amak ya din aanghel na.
6 Dakayo ay manmannge, nemnemen yo din ibagbagan di Ispiriton Diyos
sin gimgimong.’ ”

Din Pamagbaga Sin Gimong Ed Filadelfia

7 Pag nan kanan, “Din isolat mo abe sin anghel ay mamanbantay sin gi-
mong ed Filadelfia et siya na. ‘Sak-en di matalek ya nasantoan ay nananggen
sin sosin di ilin Ari David. Mo bokatak, maga di makain-eb, et mo in-eb ko,
maga di makabokat.*
8 Ammok di kabibiyag yo. Ammok ay at-atik anggoy di kabaelan yo, ngem
olay, tan pinatpati yo din inbagbagak ya adi yo insassaot ay mamati kayo en
sak-en. Isonga wada di maiarig si segpan ay binokatak para en dakayo ay
maga di makain-eb.
9 “ ‘Dengngen yo na. Waday Judio issa ay kaman dan naitatapi sin gimong
Satanas, tan kankanan da en ipogaw Diyos daida, ngem etek da, tan baken

§ **2:27** 26-27 - Salmo 2:8-9. * **3:7** Isaias 22:22.

tet-ewa. Awni et pilitek daida ay emey mandokmog sin sangoanan yo, et say
pangammoan da ay laydelaydek dakayo.
10 Gapo ta pinatpati yo din bilin ko ay anosan yo din mapalpaligatan yo,
ilisik dakayo sin kaeegyat ay ligat† ay domateng sin intiro ay lobong ay
panligatan di ipogaw ay adi mamati.
11 Dandani di omaliak, isonga ipapasnek yo ay mangonod sin tet-ewa ay
mait-itdo ta say maga di mangaan sin korona ay gon-gona yo.
12 Di ipogaw ay mangabak si lawa et panbalinek sisya si tokod sin timplon
Diyos, laydena ay kalien, komakaman sidi ay adi polos komakkaan. Malkaak
abes sisya sin ngadan Diyos ay Apok ya din ngadan di ilin Diyos ay din baro
ay Jerusalem ay bomaba ay mapo en Diyos ed langit. Malkaak abes sisya sin
baro ay ngadan ko.
13 Dakayo ay manmannge, nemnemen yo din ibagbagan di Ispiriton Diyos
sin gimgimong.' "

Din Pamagbaga Sin Gimong Ed Laodicea

14 Pag nan kanan, "Din isolat mo abe sin anghel ay mamanbantay sin
gimong ed Laodicea et siya na. 'Sak-en di makwani en Amen, tan matalekak
ya tet-ewa am-in di ipaneknek ko ay maipanggep en Diyos. Sak-en abe di
poon di am-in ay pinarsua na. Siya na di ibagak en dakayo.
15 Ammok di kabibiyag yo. Maiarig kayos danom ay man-at-atong ay
baken man-atong ono mantetek. Laydek ay man-atong ono mantetek kayo
koma,‡
16 ngem gapo ta man-at-atong kayo, itogpak dakayo.
17 Kankanan yo en baknang kayo ay wada en dakayo di am-in ay kasapolan
yo, ngem adi yo ammo ay din katet-ewa na et kaseseg-ang kayo. Tan tet-ewa
ay nabibiteg kayo, magay bado yo, ya nagodab kayo.
18 Bagbagaak ngarud dakayo ta sak-en di panlakoan yos natanig ay balitok
ay nalinisan si apoy ta say tet-ewa ay bomaknang kayo. Sak-en koma abe
di panlakoan yos mankilat ay ibado yo ta say adi kayo mabainan begew sin
nalalabosan yo. Sak-en koma abe di panlakoan yos agas ay iagas yo sin mata
yo ta say makaila kayo kasin.§
19 Am-in ay laydelaydek et bagbagaak ya sopsoplitek daida, isonga ibabawi
yo san basbasol yo ta onodan yos sak-en ay kosto.
20 Dengngen yo, wadaak ay pinmipika sin kad-an di segpan ay mantogtog-
tog. Mo waday mannge sin kalik et bokatana, senggepak et makiokobak en
sisya.
21 Di ipogaw ay mangabak si lawa et iyaak daidas kalebbengan ay mak-
itokdo en sak-en ay manturay ay kaman abe din nakitokdoak en Amak ay
manturay sin nangabakak en Satanas.
22 Dakayo ay manmannge, nemnemen yo din ibagbagan di Ispiriton Diyos
sin gimgimong.' "

---

† **3:10** Di esa abe ay kaiologana sin Griego et: *...ayowanak dakayo sin kaeegyat ay ligat...* ‡ **3:15** Wada di dowa ay ili ay nadamdamag begew sin danom da ay asag-en ed Laodicea. Ed Hierapolis, wada di obbog ay bemelaan di man-atong ay danom ay en nan-am-amsan di ipogaw ta makaan sakit da. Ed Colosas abe, wada di mantetek ay danom ay mam-is. Ngem din danom da ed Laodicea et man-at-atong ya mantab-ang. Isonga kanan di odom en din layden Cristo ay kalien et waday silbin di man-atong ay danom ya siya abe sin mantetek, ngem din man-at-atong ay danom ay kaiarigan din gimong ed Laodicea et magay silbi na. § **3:18** Maibagay din inbagan Apo Jesus en daida ed Laodicea, tan nadamdamag da begew sin ad-ado ay bangko ya nigosyo da, din napintas ay lopot ay mangitit ay inam-amag da, ya din agas di mata ay inlaklako das odom ay il-ili.

4

Din Kadayawan Diyos Ed Langit

1 Nakdeng pay di, tinamang ko di segpan ay nabobokatan ed langit.
Dinngek abe din kali ay sigod ay dindinngek ay kaman bongog di tanggoyob
ay mangmangwani en sak-en, “Omali kas na ta ipailak en sik-a din maamag
sin tapin di agew.”
2 Inmipaiitaw din Ispiriton Diyos ay dagos, et inilak di tronon di ari ay
waday tinmotokdo.
3 Din kailaan di tinmotokdo et mankonkoniniing ay kaman din nabanol ay
bato ay makwani en haspe ya karnelia. Wada di badkong ay maata di kolor
na ay kaman din bato ay makwani en esmeralda ay nangaabonga sin trono.*
4 Sin nanlikdan di trono, wada abe di dowanpo ya opat ay kasin trono ay
tinmotokdoan di dowanpo ya opat ay pangolo. Nanbabado das mankilat ya
nankokorona das balitok.
5 Wada abe di silsilap di kimat ya man-agodood ay kido ay mapmapo
sin naigagawa ay trono, et sin sangoanana, wada di pito ay manbidbidang
ay silaw ay siya din kaiarigan di Ispiriton Diyos ay pito di kaipailaan di
panakabalina.
6 Sin sinagang na abe, wada di kaman baybay ay naamag si salming ay
mankoniniing ay kaman kristal.†

Sin sag-en di opat ay benget di trono, wada di opat ay matmatago ay parsua
ay pag namataan di awak da, sin sango ya siya abe sin edeg da.
7 Din omona ay parsua et kaman layon di kailaana, din maikadwa et
kaman baka, din maikatlo et waday ropa na ay kaman ropan di ipogaw, ya
din maikap-at et kaman dakdake ay titit ay mantaytayaw.
8 Napapayakan da am-in si sag-eenem, ya pag namataan di awak da,
pati sin dallem di payak da.‡ Inagew ya linabi, adi da isalsaldeng ay
mankankanta ay mangmangwani,

“Dadlon nasantoan si Apo Diyos ay manakabalin amin. Maga polos di
makaiso sin kinasanto na. Wadas sisya ed idi, wada ed wani ya wada
abe si eng-enggana.”§

9 Dana ay opat ay matmatago ay parsua et bigbigen da din kinapateg di
tinmotokdo sin trono ay matmatago si eng-enggana, et daydayawen ya pan-
iy-iyamanan das sisya. Et mo say am-amagen da di,
10 mandokmog ay manyakog-ong din dowanpo ya opat ay pangolo sin san-
goanan di tinmotokdo sin trono ay matmatago si eng-enggana, et dayawen
da abes sisya. Ipayag da abe din korona da sin sangoanana ay mangmang-
wani,
11 “Sik-a ay Apo ya Diyos mi, maikari ka ay bigbigen mi din kinapateg ya
panakabalin mo ya dayawen mis sik-a. Tan sik-a di namarsua sin am-
in. Begew sin panggep mo, naparsua ya matmatago da.”

5

Din Nalopilop Ay Papil Ya Din Karnero

1 Pagak ilaen ay din tinmotokdo ay manturay et waday iin-genana ay papil
ay nalopilop sin makannawan ay takkay na. Nasosolatan din nanbinas-il ya
waday pito ay kaman istam ay naiipket sin benget na ta adi maoklag.*

---

* **4:3** 2-3 - Ezekiel 1:26-28. † **4:6** Ezekiel 1:22. ‡ **4:8** 6-8 - Ezekiel 1:5-6,10-18. § **4:8** Isaias 6:2-3.
* **5:1** Ezekiel 2:9-10.

2 Inilak abe di anghel ay dakdake di panakabalina ay nangipigsa sin kali na
ay nangwani, “Sino di maikari ay manglatlat en dana ay naiipket ta oklagena
din papil?”
3 Ngem olay ed langit ono sin daga ono ed dallem ay kad-an di natey, maga
polos di waday kalebbengana ay mangoklag ta basaena.
4 Isonga inmogaogaak, tan magay dinatnganas maikari ay mangoklag.
5 Ngem pag kanan di esa sin dooy ay papangolo en sak-en, “Adi ka man-og-
oga, tan ilam, wada di makwani en Layon ay polin Juda ya polin aben David.
Inabak nas Satanas, isonga kabaelana ay latlaten din naiipket sin papil ta
oklagena.”†
6 Sin nangwanianas di, inilak di anak di karnero ay pinmipika sin gawan di
opat ay matmatago ay parsua ya din papangolo ay nanlilikob sin trono. Din
kailaan di Karnero et kaman waday namse en sisya ed idi. Pito di sakngod
na ya pito abey mata na ay siya din Ispiriton Diyos ay pito di kaipailaan di
panakabalina ay naibaa sin am-in ay ili isnan lobong.
7 Inmey din Karnero sin kad-an di trono, et ina na din nalopilop ay papil
sin makannawan ay takkay di tinmotokdo.
8 Sin nangaanas di, din opat ay parsua ya din dowanpo ya opat ay
pangolo et nandokmog da ay nanyakog-ong sin sangoanana. Esa ya esa ay
pangolo et waday arpa ay kotkotingtingena ya waday iin-genana ay balitok
ay mallokong ay napnos insinso ay siya din karkararag di ipogaw Diyos.
9 Nankanta das baro ay kanta ay nangwani,
“Sik-a di maikari ay manga sin nalopilop ay papil ya manglatlat sin naiipket
sin benget na. Tan pinse daka, et din dadam di inbayad mo sin
kaipoipogaw ta waday manbalin si ipogaw Diyos ay mapo sin am-in
ay nasyon ya grupo ay nankinalasi di kali ya kodil da.
10 Intapim daida sin panturayam ta makituray da en sik-a sin daga ya
nanbalinem abe si daida si papadi ay mansilsilbi en Diyos tako.”
11 Nantamangak kasin et dinngek di kalin di kalibolibo ay aanghel ay
adi kabilang ay nanlilikob sin trono ya sin matmatago ay parparsua ya
papangolo.
12 Inpigsa dan kali da ay nangikankanta,
“Din Karnero ay pinse da et maikari ay mabigbig di kalebbengana, kin-
abaknang na, sirib na ya panakabalina. Sisya koma di madayaw ya
maipangato ya mait-ek.”
13 Pagak dengngen din pankankantaan di am-in ay wada ed langit ya sin
daga, sin dallem ay kad-an di natey ya sin baybay. Am-in di pinarsuan Diyos
et mankankanta da ay mangmangwani,
“Sapay koma ta din tinmotokdo sin trono ya din Karnero et mait-ek, maipan-
gato, madayaw ya mabigbig di kalebbengan da si eng-enggana.”
14 Pag songbatan din opat ay matmatago ay parsua yan kanan da, “Amen.”
Dowan pay din papangolo et kasin dan nandokmog ay nanyakog-ong ay
nanaydayaw sin Karnero ya sin tinmotokdo sin trono.

6

Din Nalatlatan Di Nangon-ona Ay Enem Ay Naiipket

1 Idi manboyboyaak, linatlat din Karnero din omona sin pito ay naiipket,
et waday dinngek ay kaman kido ay kalin di esa sin opat ay matmatago ay
parsua. “Omali ka et,” kanana.

† **5:5** Genesis 49:9; Isaias 11:1,10.

2 Sin nangisisin-engak, kasawang di mankilat ay kabayo ay waday nangakabayo ay nananggen si pana ay igobat na. Naidawtan sisya si korona et kadipos ay mangaabak si kaibaw na.
3 Pag latlaten din Karnero din maikadwa ay naiipket, et dinngek din kalin di maikadwa ay parsua ay nangwani, “Omali ka et.”
4 Kabala et di esa ay kabayo ay manbalanga, et din nangakabayo et naiyaan si kalebbengan ay mangaan si talna isnan daga ta say man-gogobat ya man-asipse di ipogaw. Naidawtan abe si ando ay kampilan.
5 Pag latlaten din Karnero din maikatlo ay naiipket, et dinngek din kalin di maikatlo ay parsua. “Omali ka et,” kanana. Idi manboyboyaak, kabala et di mangitit ay kabayo. Din nangakabayo en sisya et waday iin-genana ay timbangan.
6 Asiak dinnge di kali ay kaman napo sin gawan di opat ay matmatago ay parsua ay kanana, “Awni et waday betil sin daga, isonga din lagbon di ipogaw si sin-agew et omanay anggoy si kanena sin doy ay agew, begas ono tigi. Ngem adi yo panginnginaen di mantika ya danom di obas.”
7 Pag latlaten din Karnero din maikap-at ay naiipket, et dinngek din kalin di maikap-at ay parsua ay nangwani, “Omali ka et.”
8 Il-ilaek pay et kabala di inmoopsat ay kabayo. Din nangakabayo et manngadan si Pese ya din kakoyog na ay omon-onod et si Hades ay siya din kad-an di natey. Naidawtan das kalebbengan ay mamse si inkap-at di ipogaw isnan daga babaen si gobat, betil, sakit ya atap ay aanimal.
9 Pag latlaten din Karnero din maikalima ay naiipket, et inilak sin dallem di altar di ab-abiik di kaipoipogaw ay napsenapse begew sin nangon-onodan da sin kalin Diyos ya sin mait-itdo ay inpaammon Apo Jesus.
10 Kanan da ay nangibogaw, “Ay Apo Diyos ay manakabalin, nasantoan ya matalek ka. Ay daetan pay di kabayag di pangokomam sin adi mamati ay kaipoipogaw sin daga ta man-ibaes ka sin namse en dakami?”
11 Et pag dan naidawtan am-in si nagayad ay bado ay mankilat ya naibaga en daida ay man-ibbay da pay si sinkaattikan engganas komosto di bilang di aag-i da ay mansilsilbi en Diyos ay peslen di ipogaw ay kaman abe din napsean da.
12 Idi nanboyboyaak pay, linatlat din Karnero din maikan-em ay naiipket. Wada et di napigsapigsa ay yegyeg. Binmolinget din agew ay kaman mangitit ay lopot ya din bowan et dinmalangdang ay kaman dada.
13 Natekdag abe din katalatalaw sin daga ay kaman din daan maom ay lames di kaiw ay pogopogen di napigsa ay pewek.
14 Dowan aben nandowa din daya et nalopilop ay kaman nalopilop ay papil ay mabitlag ya magodwa ay malopilop kasin. Am-in abe din dontog ya din il-ili ay linilikob di baybay et naikiweg ya naidenden da.
15 Inmegyat et am-in di ipogaw isnan daga. Din aari ya odom ay tuturay, din papangolon di sosoldado, din babaknang ya odom ay waday kabaelan da, ya am-in di odom ay ipogaw ay bag-en ono baken bag-en et en da am-in nantabon sin liliyang ya sin kad-an di batbato sin dontog.
16 Et nan-adawag da ay nangnangwani sin dontog ya batbato, “Magday kayo paabe ta tab-okan yos dakami* ta say adi omila din tinmotokdo sin trono ya mailisian mi din kaeegyat ay panosaan din Karnero en dakami.
17 Tan dinmateng din nabanol ay agew ay panosaan da en dakami ya adi kami polos makaitoled!”

* **6:16** Hosea 10:8; Lucas 23:29-30.

7

Din Sin-gasot Ya Opatapolo Ya Opat Ay Libo Ay Ipogaw Diyos

1 Idi nakdeng di, inilak di opat ay anghel ay pinmipika sin opat ay solin
di lobong ay mangipapakod sin opat ay kapoan di dagem ta say adi polos
madageman din daga ya baybay ya siya abe sin kakaiw.
2 Daida di inyaan Diyos si panakabalin ay manadael sin daga ya sin baybay.
Asiak et inila di esa ay anghel ay komaykayang ay napo sin belaan di agew
ay nananggen sin malkan di matmatago ay Diyos. Binogawana din opat ay
iib-a na ay anghel yan kanana,
3 "Adi yo dadaelen din daga ono din baybay ono din kakaiw enggana ay
malkaan mi din kikitong di mansilsilbi en Diyos tako."
4 Idi nakdeng ay minalkaan da, naibaga en sak-en din kabibilang di ipogaw
ay namalkaan: sin-gasot ya opatapolo ya opat ay libo da am-in ay naipoli sin
sinpo ya dowa ay an-ak Israel.
5-8 Sagsisinpo ya dowa ay libo di namalkaan ay naipoli sin tonggal esa ay
anak Israel ay da Juda, Ruben, Gad, Aser, Naftali, Manasses, Simeon, Levi,
Issakar, Zebulun, Jose ya si Benjamin.

Din Adi Kabilang Ay Ipogaw Ay Nanbabados Mankilat

9 Idi nantamangak kasin, kambaw et wada di ad-ado ay ipogaw ay adi
kabilang ay napo sin am-in ay nasyon ya grupo ay nankinalasi di kali da ya
kodil da. Pinmipika da sin sangoanan di trono ya din Karnero. Nanbabado
das nagayad ay mankilat ya waday iin-genan da ay tobon di kaiw ay palma
ay kailaan di ragsak da.
10 Inpigsa dan kali da ay nangwani, "Din nangisalakan en datako et din
Diyos tako ay tinmotokdo sin trono ya din Karnero."
11 Wada abe din am-in ay aanghel ay nanlilikob sin trono ya din papangolo
ya din opat ay matmatago ay parsua. Nandokmog da ay nanyakog-ong sin
sangoanan di trono, et dinaydayaw das Diyos
12 ay nangwani, "Siya sa a! Man-iyaman tako en Diyos ay pansilsilbian
tako. Bigbigen tako din sirib, kalebbengan ya panakabalina. Sapay koma
ta madayaw ya maipangato ya mait-ek sisyas eng-enggana. Amen!"
13 Pinoot di esa ay pangolo en sak-en, "Ay ammom mo sino dana ay
nanbabados mankilat ya din napoan da?"
14 "Adiak ammo, apo. Ibagam kod," kanak ay sinombat.
Pag nan kanan, "Da naey di nakilak-am sin timpon di kaeegyat ay ligat.
Linabaan dan bado da sin dadan di Karnero ta komilat.
15 Siya di din gapo ay wada da sin sangoanan di tronon Diyos ay mansilsilbi
en sisya sin timplo na si inagew ya linabi. Din wada sin trono et kanayon ay
kadkadwaena ya banbantayanas daida.
16 Adi da polos kasin madagdagaangan ya mabigbigaw, ya adi da aben
masgitan ono mapaligatan si odom ay man-atong.
17 Tan din Karnero ay wada sin kad-an di trono et sisya di mangay-ayowan
en daida, et ipangpango nas daida sin kad-an di ob-obbog ay bemelaan di
danom ay mangidawat si biyag.* Ponasan aben Diyos di lowa da, et adi da
kasin man-og-oga."

8

Din Nalatlatan Di Maikapito Ay Naiipket

* **7:17** Salmo 23:1-2.

1 Idi linatlat din Karnero din maikapito ay naiipket sin nalopilop ay papil,
ginmiginek din am-in ay wada ed langit si kagodwan di oras.
2 Asiak inila din pito ay anghel ay pinmipika sin sangoanan Diyos. Naidaw-
tan das pito ay tanggoyob.

Din Balitok Ay Naipapay-an Di Insinso

3 Pag somawang di esa ay anghel ay nananggen si balitok ay naipapay-an
di insinso, et en pinmipika sin kad-an di nabalitokan ay altar ay nangipop-
pooan das insinso ay wada sin sangoanan di trono. Naidawtan sisyas ad-ado
ay insinso ta maitapi sin karkararag di am-in ay ipogaw Diyos ay maipoo sin
altar ay maidaton en Diyos.
4 Et din asok di insinso ay napo sin ineegnan di anghel et naitapi sin
karkararag di ipogaw Diyos ay komaykayang sin sangoanana.
5 Pag kasin alaen din anghel din naipaypay-an di insinso et pinno nas man-
ganggangab ay oling ay napo sin altar, et initpig na sin daga. Pag et man-
agodood di kido ya mankimat dowan aben manyegyeg.

Din Nangon-ona Ay Enem Ay Tanggoyob

6 Pag et mansagana din doy pito ay anghel ay mananggoyob.
7 Nananggoyob din damo ay anghel, et pag nan-odan si dalalo ya apoy
ay nalalaokan si dada. Et napooan di inkatlon di daga, pati din inkatlon di
kakaiw ya am-in ay lologam.
8 Pag aben mananggoyob din maikadwa ay anghel, et wada di kaman
dakdake ay dontog ay manbidbidang ay naitpig sin baybay. Di inkatlon di
baybay et nanbalin si dada,
9 et natey di inkatlon di matmatagos di. Nadadael abe di inkatlon di
bapbapor.
10 Asi pag mananggoyob din maikatlo ay anghel, et wada di dakdake ay
talaw ay manbidbidang ay natekdag ay napod daya et naiponta sin inkatlon
di ginawang ya obbog.
11 Din talaw ay doy et manngadan si Manpait. Di nantongpalana et pinmait
din inkatlon di danom, et ad-adoy natey ay ipogaw begew sin nangin-inoman
das di.
12 Pag aben mananggoyob din maikap-at ay anghel, et napontaan di
inkatlon di agew, bowan ya tatalaw ta say namaga di inkatlon di silaw da.
Isonga manbolinget sin inkatlon di kaagawan ya inkatlon di labi.
13 Intoltoloy ko ay nanboyboya, et inilak di dakdake ay titit ay mantay-
tayaw ed kayang. Inpigsa nay kali na ay nangwani, “Inayan! Inayan! Inayan
di mapasamak sin am-in ay manbeey sin daga mo mananggoyob din tolo pay
ay aanghel.”

9

1 Pag et mananggoyob din maikalima ay anghel, et inilak di talaw ay
enggay natekdag sin daga. Din talaw ay nay et naidawtan sin sosi ay
panbokat sin balodan ed dallem.
2 Idi binokatana, kabala di naposkol ay asok ay kaman din napo sin
dakdake ay poo. Sinalinana din agew, et binmolinget din daga.
3 Wada abe di dodon ay nakibala sin asok, et binmaba da sin daga.
Naidawtan das kabaelan ay manted ay kaman gayaman.
4 Naibilin en daida ay adi da dadaelen din logam ya kakaiw ya odom ay
molmola, mo adi et sakitan da anggoy di kaipoipogaw ay adi namalkaan di
kitong da sin malkan Diyos.

5 Ngem adi da napalobosan ay mamse sin ipogaw ay doy mo adi et
paligaten da anggoy si lima ay bowan. Din kapigsan di sakit di ted da et
kaman din palalo ay sakit ay nam-osen di ipogaw ay tinedan di dakdake ay
gayaman.
6 Isonga sin oneg di lima ay bowan ay doy, laydelayden dadi ay ipogaw ay
matey koma ya padasen da ay mansegang, ngem adi da kabaelan.
7 Din kailaan di dodon ay doy et kaman dan kabayo ay nakasagana ay en
makigobat. Nankakalogong das kaman korona ay balitok, ya din ropa da et
kaman ropan di ipogaw.
8 Din book da et anaanando ay kaman book di babai, ya din bab-a da et
kaman bab-an di layon.
9 Nasasalidaan di pagew da si kaman salida ay landok. Din ganges di payak
da et kaman din danegdeg di ad-ado ay kalisa ay goygoyoden di kabayo ay
managtagtag ay en makigobat.
10 Waday ted da sin iko da ay kaman ted di gayaman ay say kad-an di
kabaelan da ay mamaligat si ipogaw si lima ay bowan.
11 Din ari da et magay odom mo adi din anghel ay makaammo sin balodan
ed dallem. Din ngadana sin kalin di Hebreo et Abaddon ya sin kalin di Griego
et Apolyon, laydena ay kalien, Manaddadael.
12 Siya na di nakdengan di omona ay kaeegyat ay ligat. Wada pay di dowa
ay domateng.
13 Pag mananggoyob din maikan-em ay anghel, et dinngek di kali ay napo
sin opat ay solin di nabalitokan ay altar ay wada sin sangoanan Diyos.
14 Kanan din kali ay sana sin maikan-em ay anghel, “En ka obaden din opat
ay anghel ay nababalod sin kad-an di dakdake ay ginawang ay Eufrates.”
15 Et ena inobad, tan naisagana da para sin nay ay kostokosto ay tawen ya
bowan, agew ya oras ay en da pamsean sin inkatlon di kaipoipogaw.
16 Naibaga en sak-en ay din kabibilang di sosoldado da ay nangakabayo et
doway gasot ay milyon.
17 Kaman nina di kailaan di kabayo ya nangakabayo ay naipaila en sak-
en ay kaman iitaw. Din salidan di pagew da et tolo di kolor na. Wada
di mandalangdang ay kaman apoy, asul ay kaman din nabanol ay bato ay
makwani en safiro, ya mansila ay kaman asufre. Mo din kabayo et kaman
toktok di layon di toktok da, ya bomalbala di apoy, asok ya asufre sin tepek
da.
18 Natey di inkatlon di kaipoipogaw begew en da dooy ay pomse ay siya din
apoy, asok ya asufre ay binmalbala sin tepek da.
19 Tan din kabaelan din doy ay kabayo ay pomse et wada sin tepek da.
Inosal da abe din iko da ay manakit si ipogaw, tan natoktokan di iko da ay
kaman toktok di eweg.
20 Ngem din ipogaw ay nabay-an ay adi natey sin doy ay ligat et adi da
pay dinokogan din nanaydayawan da sin aanito ya sin sinan didiyos ay
inam-amag da ay mismo ay balitok, palata, gambang, bato ya kaiw. Adi da
dinokogan olay mo din didiyos da ay doy et adi da makaila, makadnge ya
makadan.
21 Adi da aben inbabawi din odom ay lawa ay inam-amag da ay kaman din
namnamsean das ipogaw, nansapsapoan ya nan-genggengeyan da, nanad-
daagan das baken dan asawa, ya nangak-akewan da.

10

Din Anghel Ya Din Kitkittoy Ay Papil

1 Pagak ilaen di esa ay manakabalin ay anghel ay bomabbaba ay napod
langit. Nagagaleyan si liboo ya nanbebedbed si abonga. Din ropa na et somili
ay kaman din agew ya din siki na et kaman manbidbidang ay apoy.
2 Nan-eegen si kitkittoy ay papil ay naooklag. Din makannawan ay siki na
et in-gagatina sin baybay ya din kannigid sin lota.
3 Nanbogaw ay kaman din napigsa ay ngaed di layon, et nan-agodood din
pito ay kido ay sinombat.
4 Inlogik koma ay mangisolat sin kanan di kido, ngem wada et di kali ay
dinngek ay napo ed langit ay nangwani, “Igiginek mo, adim isolsolat din
inbagan di pito ay kido.”
5 Asi et din doy ay anghel ay pinmipika sin baybay ya sin daga et inkayang
na din makannawan ay takkay na,
6 et nansapata en Diyos ay matmatagos eng-enggana ay namarsua ed daya
ya sin daga ya sin baybay ya sin am-in ay wadas di. Kanana, “Awni man et
adi kasin mataktak di mapasamak,
7 tan mo mananggoyob din maikapito ay anghel, matongpal din planon
Diyos ay inbaga na sin mamadto ay nansilsilbi en sisya ngem adi na in-
paammo sin odom ay ipogaw.”
8 Asiak kasin dinnge din doy ay kali ay napod langit ay nangwani, “En ka
alaen din naooklag ay papil ay iin-genan din anghel ay sana ay pinmipika sin
baybay ya sin daga.”
9 Isonga inmasag-enak sin anghel yan kindaw ko din kitkittoy ay papil.
“Alaem ta kanem,” kanana. “Din katamtamana et mam-is ay kaman danom
di anig, ngem awni et mansakit eges mo sin pait na.”
10 Isonga inak din papil ay sana ay iin-genana et kinan ko. Et tet-ewa ay
mam-is di katamtamana ay kaman danom di anig, ngem sin nangokmonak,
nansakit eges ko.
11 Pag waday nangibaga en sak-en, “Masapol ay kasin kan ipadto di
mapasamak sin ad-ado ay nasyon ya grupon di ipogaw ay nankinalasi di kali
da ya sin aari da.”

11

Din Dowa Ay Nangipaneknek Sin Inpaammon Diyos

1 Asi pag waday nangidawat en sak-en si pa-o ay panlokod. Kanana en
sak-en, “En ka lokoden din timplon Diyos ya din altar, et bilangem din
manaydayaw en sisya sin timplo.
2 Ngem bay-am din diya, adi ka loklokoden, tan naipolang sin Gentil ay
mangipakadodogis sin nasantoan ay ili si opatapolo ya dowa ay bowan.
3 Ngem wada abe di dowa ay tistigok ay ibaak ay en mangipaneknek si
maipanggep en sak-en. Manbabado das sako,* et ibaga da din ipaammok en
daida sin oneg di sinlibo ya doway gasot ya enemapolo ay agew ay doy.”
4 Din dowa ay tistigo ay nay et daida din naiarig ed nabaon si doway kaiw
ay olivo ya din doway patangan di silaw ay wada sin sangoanan Diyos ay
Apon di kaipoipogaw isnan daga.
5 Mo waday mamadas ay manakit en daida, bomala di apoy sin tepek da ay
mamoo en sisya, et siya din kateyan di am-in ay kaibaw da ay mamadas ay
manakit en daida.
6 Naiyaan da abes kabaelan ay mangipatiyagew ta adi polos man-od-odan
sin timpo ay pangibagbagaan da sin inpaammon Diyos en daida. Wada

* **11:3** Din mamadto ed idi et nanbabado das sako, namnamed din mamadto ay nangikaskasaba ay masapol ay manbabawi. Din sako abe et sinyal di sakit di nemnem.

abey kabaelan da ay mangipabalin si obbog si dada ya kabaelan da abe ay mamaligat si kaipoipogaw isnan daga si kompormi ay ligat olay mamin piga, mo say layden da.

7 Mo makdeng di pangibagbagaan da sin inpaammon Diyos en daida,
bomala din kaeegyat ay animal ay mapo sin balodan ed dallem et makigobat
en daida. Abakena ya peslenas daida†
8-9 sin kalsadan di dakdake ay ili ay nailansaan met laeng din Apo da
sin krus. Din ili ay doy et maiarig ed Sodoma ya ed Egipto. Pag emey di
toloy agew ya kagodwa yan mabaybay-an di awak da sin kalsada ay doy
dowan pay boyboyaen di ipogaw ay napo sin am-in ay nasyon ya grupo ay
nankinalasi di kali da ya kodil da. Et adi da itolok ay maiponpon da.
10 Di adi mamati ay manbeey isnan daga et manfiesta da ya man-asidawat
das rigalo begew sin ragsak da sin nateyan da, tan palalo ay pinalpaligat din
nay dowa ay pankalkalian Diyos si daida.
11 Ngem idi nakdeng din tolo ay agew ya kagodwa, sinenggep en daida di
leng-ag ay mangidawat si biyag ay napo en Diyos, et binmangon da. Et peteg
ay emegyat din nangila.
12 Pag wada di napigsa ay kali ay napo ed langit ay dinnge da ay dowa ay
nangwani, "Omali kayos na." Et nakingato da sin liboo ay emey ed langit ay
iilaen din kaibaw da.
13 Pag et wada di napigsa ay yegyeg ay namakas sin inkasinpon din doy
ay siyodad, et natey di pito ay libo ay ipogaw. Palaloy egyat di nabay-an, et
dinaydayaw da din kinangaton Diyos ay wada ed langit.
14 Siya na di nakdengan di maikadwa ay kaeegyat ay ligat.‡ Wada pay di
esa ay dandani ay domateng.

Din Maikapito Ay Tanggoyob

15 Pag mananggoyob din maikapito ay anghel, et wada di napigsa ay
kali ed langit ay nangwani, "Manlogi ed wani, magay odom si manturay
isnan lobong mo baken anggoy din Apo tako ya din Messias ay inbaa na, et
manturay si eng-enggana."
16 Asi pag din dowanpo ya opat ay pangolo ay tinmotokdo sin sangoanan
Diyos et nandokmog da ay nanyakog-ong yan dinaydayaw das sisya
17 ay nangwani,

"Apo Diyos ay manakabalin am-in ay wada ed idi ya siya abe ed wani,
man-iyaman kami en sik-a, tan nay inpailam din nakaskasdaaw ay
panakabalin mo et inlogim ay manturay.
18 Din mangonkontra en sik-a et palaloy bonget da, ngem ed wani, dinmateng
din timpo ay panosaam en daida, tan ed wani din timpo ay pangokomam
sin am-in ay natey. Ed wani abe din timpo ay gon-gonaam din mamadto ay
mansilsilbi en sik-a ya din am-in ay ipogaw mo ay mamatpateg en sik-a ay
din nababa ya siya abe din nangato, dowan ka pay dadaelen di nanaddadael
si ipogaw isnan daga."§
19 Pag mabokatan din timplon Diyos ed langit, et mailas di din Baol di
Tolagan. Pag et wada di kaeegyat ay kimat ya man-agodood ay kido dowan
aben manyegyeg ya napigsa di dalalo.

---

† **11:7** Daniel 7:7,21. ‡ **11:14** Din maikadwa ay kaeegyat ay ligat et din kabayo ay naibaga sin 9:13-21. Din maipanggep sin kitkittoy ay papil ya sin dowa ay tistigo (10:1–11:13) et baken tapin di maikadwa ay kaeegyat ay ligat. § **11:18** 15-18 - Din linaon din versikulo ay nay et kasinopan di daan mapasamak ay maibagbaga sin omon-onod ay kapitolo. Sin pannemnem di papangolo et enggay dinmateng din timpo ay ibagbaga nas na, tan sigurado ay matongpal.

12

Din Babai Ya Din Dragon

1 Idi nakdeng di, wada di nakaskasdaaw ay sinyal ay maila ed daya. Tan
nanpaila di babai ay pinmipika sin bowan ay nanbabados somili ay kaman
din agew. Nankokoronas sinpo ya dowa ay talaw.
2 Makaan-anak sisya, isonga nan-ad-adawag begew sin sakit di eges na.
3 Wada abe di esa ay sinyal, tan nanpaila di dakdake ay dragon* ay
manbalanga ay pito di toktok na ay nakokoronaan da am-in ya sinpo di
sakngod na.
4 Sineppat na di inkatlon di talaw sin iko na et naitpig da sin daga. Pag emey
sin sangoanan di babai ay makaan-anak ta say kanena koma din anak na mo
bomala.
5 Ngem sin binmalaan di anak na ay lalaki, waday nangamdot ay nangiey
en sisya sin kad-an Diyos ay manturturay, tan awni et sisya di mangituray
sin am-in ay nasyon, et dadlonan abaken di adi mamigbig sin turay na.
6 Mo din babai pay et linmayaw ay emey sin lugar ay magay man-ili ay
insaganan Diyos ay panteteana ta say maay-ayowanan sidi si sinlibo ya
doway gasot ya enemapolo ay agew.
7 Asi pag bomtak di gobat ed langit, tan si Miguel ya din gagait na ay
aanghel et ginobat da din dragon ya din gagait na abe ay aanghel.
8 Et naabak din dragon ya din gagait na, isonga pinakaan das daida ed
langit, tan magay kalebbengan da ay mantetee pay sidi.
9 Isonga naitpig sisya ya din aanghel na sin daga. Din dakdake ay dragon ay
doy et sisya met laeng di nanpaila ay eweg ed nabaon ay manngadan abe si
Satanas ono din Diablo. Sisya di nangiet-etek sin kaipoipogaw isnan lobong.
10 Asiak dinnge di napigsa ay kali ed langit ay nangwani,
"Nay ay natongpal din nangisalakanan Diyos si kaipoipogaw. Dinmateng
din agew ay pangipailaana sin panakabalina ay manturay ya siya
abe ay inpailan din Messias ay inbaa na din kalebbengana. Tan din
nangipabpabasol sin aag-i tako sin sangoanan Diyos si inagew ya
linabi et naitpig sisya ay napod langit.
11 Inabak din aag-i tako begew sin dadan di Karnero ay inmayos sin nateyana
ya begew abe sin siged ay damag ay pinaneknekan da. Adi da nankeykeyat
mo adi et intoltoloy da ay namati olay mo say kateyan da.
12 Isonga manragsak kayo am-in ay wada ed langit, ngem kaseseg-ang kayo
ay wada sin daga ya sin baybay, tan binmaba si Satanas sin kad-an yo, et
palaloy bonget na, tan ammo na ay at-atik di nabay-an ay timpo na."
13 Idi naammoan din dragon ay naitpig sisya sin daga, kaatiko sin babai ay
nangianak sin lalaki ay doy.
14 Ngem naidawtan din babai si dowa ay payak di dakdake ay titit ta say
makatayaw sin lugar ay magay man-ili ay insaganan Diyos ay panteteanas
tolo ay tawen ya kagodwa† ta isdi di maay-ayowanana ya mailisiana sin eweg
ay siya din dragon.
15 Isonga intogpan din eweg di ad-ado ay danom ay kaman ginawang ta say
maianod koma din babai.
16 Asi et binadangan din lota din babai ay sana, tan nantekang et kamanan
inokmon din danom ay intogpan din dragon.

---

* **12:3** Daniel 7:7. Ad-adoy dad-at di ipogaw ed nabaon ay maipanggep si kanan da en dragon. Sin pannemnem di taga-Egipto, din dragon et kaman dakdake ay bowaya. Sin pannemnem aben di odom, kaman andoando ay boklat ay nanbeey sin baybay. Din kaiarigana et si Satanas. † **12:14** Daniel 7:25; 12:7.

17 Pag palaloy bonget din dragon sin babai, et inmey nakigobat sin odom
ay aan-ak na ay siya da din mangon-onod sin bilbilin Diyos ya sin mait-itdo
ay inpaammon Jesus.
18 En pinmika sin benget di baybay.

13

Din Kaeegyat Ay Animal Ay Napo Sin Baybay

1 Pagak ilaen di kaeegyat ay animal ay bomalbala sin baybay. Pito di toktok
na ya sinpo di sakngod na. Nakokoronaan din am-in ay sakngod na, ya
nasosolatan di esa ya esa ay toktok na si ngadan Diyos ay bakenan lebbeng
ay osalen.
2 Din kailaana et kaman leopard, ngem din dapana et kaman dapan di
bear* ya din tepek na et kaman tepek di layon. Din dragon et indawat na
sin kaeegyat ay animal di panakabalina ya din nangato ay kalebbengana ay
manturay.
3 Sin esa ay toktok na, waday kibat di sogat ay annawa ay ipse na koma,
ngem laton ay napey-an, isonga nasdaaw di kaipoipogaw isnan daga et inon-
onodan das sisya.
4 Dinaydayaw da din dragon, tan sisya di nangidawat sin kalebbengan di
kaeegyat ay animal, ya dinaydayaw da abe din doy kaeegyat ay animal ay
nangnangwani, “Sino ngata di makaiso sin nay kaeegyat ay animal? Sino
ngata di makaabak en sisya?”
5 Inpalobos Diyos ay manturay din doy kaeegyat ay animal si opatapolo ya
dowa ay bowan ya mankalis natangsit ay manglaslas-i en sisya.
6 Isonga inos-osal na din ngadan Diyos ay bakenan lebbeng ay osalen
dowana aben palawlawaen din ngadan Diyos ya din panbebbeeyana ya siya
abe da din manbeey ed langit.†
7 Naipalobos abes sisya ay en mangobat sin ipogaw Diyos et abakenas
daida, ya naiyaan sisyas kalebbengan ay mangituray sin am-in ay nasyon
ya grupo ay nankinalasi di kali da ya kodil da.‡
8 Isonga am-in ay ipogaw isnan daga et dayawen da din kaeegyat ay
animal ay doy malaksig din naisolat di ngadan da sin libro ay naisolatan di
ngadngadan di waday biyag na ay iwed patingga na. Sin daan maparsuaan
di lobong, naisosolat di ngadan da sin libro ay doy ay okan din Karnero ay
napse ay naidaton.
9 Dakayo ay manmannge, nemnemen yo na.
10 Di natodingan ay maibalod et maibalod da ngarud, ya din natodingan
ay matey si kampilan et peslen da ngarud si kampilan. Isonga masapol ay
anosan di ipogaw Diyos din ligat ay lak-amen da ya ipapasnek da ay mamati.

Din Kaeegyat Ay Animal Ay Napo Sin Lota

11 Pagak ilaen di esa abe ay kaeegyat ay animal ay bomalbala sin lota.
Dodoway sakngod na ay kaman sakngod di anak di karnero, ngem din kali
na et kaman kalin di dragon.
12 Wada en sisya din am-in ay kalebbengan din nangon-ona ay kaeegyat
ay animal, et inos-osal na ay nansilsilbi en sisya. Et pinilit na ay dayawen di
am-in ay ipogaw isnan daga din nangon-ona ay sana ay napey-an di sogat na
ay ipse na koma.

---

* **13:2** 1-2 - aniel 7:3-6. Din leopard et kaman tigre ngem nalabalabangan. Din bear (*oso* sin Ilocano) et dakdake ay animal ay anaanando di koko na. † **13:6** Di esa abe ay kaiologan nina sin Griego et: *...din ngadan Diyos ya din panbebeeyana ay siya da din manbeey ed langit.* ‡ **13:7** 5-7 - Daniel 7:8,21,25; 11:36.

13 Din maikadwa ay animal et nakaskasdaaw di sinyal ay inam-amag
na, tan inpatekdag na di apoy sin daga ay napo ed daya sin pangiilaan di
kaipoipogaw!
14 Isonga in-etekana din adi namati ay kaipoipogaw isnan daga begew sin
nakaskasdaaw ay sinyal ay naipalobos ay ipaila na sin pansilsilbiana sin
nangon-ona ay animal. Et tinogonas daida ay mangamag si sinan animal
ay pandayaw da sin nangon-ona ay animal ay nasogatan si kampilan ngem
matmatago pay dedan.
15 Naipalobos abe sin maikadwa ay animal ay panleng-agena din sinan
animal ta say makakali ya keddengana ay matey di am-in ay nanigaan ay
mandayaw en sisya.
16 Pinilit abe din maikadwa ay animal ay mamalkaan di am-in ay ipogaw
sin makannawan ay takkay da ono sin kitong da. Olay din nangato ay ipogaw
ya din nababa, din babaknang ya nabibiteg, din bag-en ya baken bag-en et
pinilit na ay mamalkaan da.
17 Inamag na di ta say maga polos di ipogaw si man-ilako ono manlako
mo adi namalkaan sin ngadan di nangon-ona ay kaeegyat ay animal ono din
numero ay sinyal di ngadana.
18 Masapol di nalaing ay ipogaw ay mangammo sin olog di numeron din
kaeegyat ay animal. Din waday laing na et mabalin ay pasalena din olog
di numero, tan din numero et say naitatabonan di ngadan di ipogaw. Din
numero et enem ay gasot ya enemapolo ya enem.

14

Din Karnero Ya Din 144,000 Ay Sinobot Na

1 Idi nantamangak kasin, kambaw et wada din Karnero ay pinmipika sin
dontog ay Zion, ya wada abe di sin-gasot ya opatapolo ya opat ay libo ay
ipogaw ay nakipipika en sisya ay nasolatan di kitong da sin ngadana ya sin
ngadan aben Ama na.
2 Dinngek abe di kali ay napod langit ay kaman din ganayaas di nakayang
ay manpaypayasapas ay danom ono din man-agodood ay kido. Kaman aben
din ganges di ad-ado ay arpa ay makotkotingting.
3 Pinmipika din sin-gasot ya opatapolo ya opat ay libo ay ipogaw ay
manasagang sin trono ya sin opat ay matmatago ay parsua ya papangolo.
Mankankanta da si baro ay kanta ay magay odom si nakin ammo mo adi et
daida anggoy, tan daida di nasobot sin daga.
4 Daida abe di adi nangipakadodogis sin awak da maipanggep si babai, tan
dadlon dan nalinis si kankanayon. On-onodan da din Karnero olay intoy
em-emeyana. Nasobot da ay mailasin sin kaipoipogaw, et naidadaton da en
Diyos ya sin Karnero ay kaman din damo ay maani ay maidaton en Diyos.
5 Adi da polos nan-et-etek, tan maga polos di pankolangan da.

Din Tolo Ay Anghel

6 Pagak ilaen di esa abe ay anghel ay mantaytayaw ed kayang. Waday siged
ay damag ay komakaman si eng-enggana ay ena ibaga sin kaipoipogaw sin
am-in ay nasyon ya grupo isnan daga ay nankinalasi di kali da ya kodil da.
7 Inpigsa nan kali na ay nangwani, “Patgen yos kosto si Diyos ya bigbigen
yo din kinangato na, tan dinmateng din timpo ay pangokomana sin kaipoi-
pogaw. Dayawen yo din nangamag ed daya ya sin daga, din baybay ya din
obbog ya ginawang.”
8 Wada di maikadwa ay anghel ay inmonod ay nangwani, “Nabakas!
Nabakas din madamdamag ay siyodad ay Babilonia, tan din man-ilis di et

bineteng da din kaipoipogaw sin am-in ay nasyon sin napigsa ay arak da, laydena ay kalien, inaw-awis das daida ay mangonod sin kadodogis ay ogali da ay maiturong sin kadosaan da."
9 Wada abe di maikatlo ay anghel ay inmonod sin dowa ay nangon-ona. Inpigsa na abe din kali na ay nangwani, "Mo wada di mandayaw sin kaeegyat ay animal ya din sinan animal ay kais-iso na ya namalkaan din kitong ono takkay da si malkan din kaeegyat ay animal,
10 man-inom da abe sin napigsa ay arak Diyos ay adi nadanoman, laydena ay kalien ay nam-osen da din palalo ay bonget na ya kaeegyat ay dosa ay insagana na ay adi natapian si seg-ang. Mapaligatan da sin manbidbidang ay asufre sin pangiilaan di nasantoan ay aanghel ya din Karnero.
11 Kanayon ay komaykayang di asok ay mapmapo sin apoy ay kad-an di panpalpaligatan da si eng-enggana. Inagew ya linabi, adi omon-onina di ligat da, tan daida di nanaydayaw sin kaeegyat ay animal ya din sinan animal ay kais-iso na, ya namalkaan da abe sin ngadan din kaeegyat ay animal."
12 Begew dana ay mapasamak, din ipogaw Diyos ay manongtongpal sin bilbilina ya mantaltalek si kanayon en Jesus et masapol ay ipapasnek dan pammati da ay adi mankeykeyat.
13 Pagak dengngen di kali ay napod langit ay nangwani, "Isolat mo na: Manlogi ed wani, di ipogaw ay matey ay nakies-esa en Apo Jesus et peteg ay nagasat da."
"Tet-ewa adi na," kanan din Ispiriton Diyos. "Tan say pan-illengan da sin naligat ay obla da, tan magon-gonaan da sin siged ay inam-amag da."

Din Kaapitan Di Kaipoipogaw Sin Daga

14 Idi nantamangak kasin, wada di mankilat ay liboo. Wada di tinmotokdos di ay kaman ipogaw di kailaana ay nankokoronas balitok ya nananggen si matadem ay kompay.
15 Pag bomala di esa ay anghel sin timplo et inpigsa na ay nangwani sin tinmotokdo sin liboo, "Alaem san kompay mo ta en ka man-ani, tan pinag-aani ed wani. Enggay naom di maani ay siya din kaipoipogaw sin daga."
16 Isonga inmey nankompay din tinmotokdo sin liboo et nakdeng di ani.
17 Asi pag bomala di esa abe ay anghel sin timplo ed langit, et wada abey iin-genana ay matadem ay kompay.
18 Yan pag wada di esa ay anghel ay napo sin kad-an di altar ay say makaammo sin apoy. Binogawana din gait na ay nananggen si matadem ay kompay yan kanana, "Alaem san kompay mo ta en ka pogasen din namengyet ay lames di obas sin daga, tan enggay naom da."
19 Isonga inwasawas nan kompay na ay namogas sin am-in ay lames di obas et intep-a na sin dakdake ay panpespesan ay siya din kaiarigan di kaeegyat ay panosaan Diyos si ipogaw.
20 Napespesan din binoras na sin panpespesan di obas ay wada sin lasin di ili, et manipod sidi, inmayos di dada si toloy gasot ya dowanpo ay kilometro ya enggana sin bagang di kabayo di kaadalem na.

15

Din Pito Ay Anghel Ya Din Maodi Ay Ligligat

1 Idi nakdeng pay di, inilak di esa abe ay nakaskasdaaw ay sinyal ed langit. Wada di pito ay anghel ay naitalkan di pito ay ligligat. Da naey di maodi ay ligat, tan daida di panpatinggaan di dosa ay ipadateng Diyos isnan daga.
2 Pagak ilaen di kaman baybay ay naamag si salming ay natapian si apoy. Wada di pinmipikas di ay siya da di nangabak sin kaeegyat ay animal, tan

adi da dinaydayaw din sinan animal ay kais-iso na ya adi da aben intolok
ay mamalkaan da sin numero ay sinyal di ngadana. Nan-eegen das arpa ay
indawat Diyos,
3 et kinankanta da din kantan Moses ay nansilbi en Diyos ed idi ay siya abe
din kantan di Karnero. Kanan da,
"Apo Diyos ay manakabalin am-in, nabanol ya nakaskasdaaw di inam-amag
mo. Sik-a ay Apon di am-in ay il-ili et kosto ya nalinteg di am-in ay am-
amagem.
4 Maga polos di adi mamigbig en sik-a ay Apo. Maga di adi mangidayaw sin
ngadan mo. Tan sik-a anggoy di dadlon nasantoan. Masinop di ipogaw ay
mapo sin am-in ay ili sin sangoanam ta say dayawen daka, tan inil-ila da am-
in din nalinteg ay inam-amag mo."
5 Idi nakakanta da, inilak ay nabokatan din Kasasantoan ay Kowarto sin
timplo ed langit ay kad-an din naisosolat ay bilbilin Diyos.
6 Et binmala sin timplo din doy pito ay anghel ay naitalkan di pito
ay ligligat. Nanbabado das nangina ay mankilat ay bado ay nalinis ya
mankoniniing ya wada abey balitok ay naisisikget sin pagew da.
7 Pag din esa sin opat ay matmatago ay parsua et inwaras na sin pito ay
anghel ay doy di pito ay mallokong ay napnos dosa ay napo en Diyos ay
matmatagos eng-enggana.
8 Pag mapno din timplo si asok ay sinyal di dayaw ya panakabalin Diyos,
isonga maga di nakasgep isdi enggana ay nakdeng din pito ay ligat ay
naitalek sin pito ay anghel.

16

Din Pito Ay Mallokong Ay Napnos Dosa

1 Asiak pag dengngen di napigsa ay kali ay napo sin timplo ay kanana sin
pito ay anghel, "En kayo isodag sin daga din dosa ay napon Diyos ay wada sin
pito ay mallokong."
2 Isonga inmey din omona ay anghel ay en mangisodag sin naigto sin
mallokong na sin daga. Et din ipogaw ay namalkaan si malkan di kaeegyat
ay animal ya nanaydayaw sin sinan animal ay kais-iso na et naboyoyan da si
kaeegyat ya dadakke ay boyoy.
3 Pag emey din maikadwa ay anghel et ena insodag din wada sin mallokong
na sin baybay. Et nanbalin din danom si dada ay kaman din dadan di natey,
et natey am-in di wadas di.
4 Asi pag emey din maikatlo ay anghel ay en mangisodag sin naigto sin
mallokong na sin ginawang ya ob-obbog, et nanbalin das dada.
5 Et pag kanan din anghel ay makaammo sin danom, "Sik-a ay nasantoan
ay wada ed idi ya wada ed wani, kosto di inkeddeng mo ay dosa.
6 Tan din dosdosaem et pinse da din ipogaw mo pati din mamadto ay
inbaabaam et binmolos dada da, et ed wani, dada di ipainom mo en daida.
Gon-gona da ngarud!"
7 Dinngek abe di kali ay napo sin altar ay nangwani, "Ay Apo Diyos ay
manakabalin am-in, tet-ewa iman din kanan di anghel ay sana, tan kosto ya
nalinteg di am-amagem ay manosa si ipogaw."
8 Pag en isodag din maikap-at ay anghel din wada sin mallokong na sin
agew, et napalobosan din agew ay omat-atong, isonga naatongan di ipogaw
sin palalo ya kaeegyat ay atong na.
9 Ngem olay mo naatongan da sin kaeegyat di atong na ay sana, adi da
inbabawi din basbasol da ta dayawen da komas Diyos ay makaammo sin doy
kaeegyat ay ligligat, mo adi et pinalawlawa dan ngadana.

10 Asi pag en isodag din maikalima ay anghel din naigto sin mallokong na
sin tronon di kaeegyat ay animal, et binmolinget din il-ili ay panturturayana.
Kinakinat di ipogaw din dila da sin palaloy sakit da,
11 et pinalawlawa das Diyos ed langit begew sin sakit ya boyoy da, ngem
adi da inbabawi din lawa ay inam-amag da.
12 Pag en isodag din maikan-em ay anghel din naigto sin mallokong na sin
dakdake ay ginawang ay Eufrates, et natdok danom ta say maisasagana di
pandanan di aari ya din sosoldado da ay mapo sin belaan di agew.
13 Asiak pag ilaen di tolo ay lawlawa ay anito ay kaman bakbak di kailaan
da. Binmala di esa sin tepek di dragon, di esa sin tepek di kaeegyat ay animal,
ya di esa abe sin tepek di makaetek ay mamadto.
14 Dana ay aanito et didimonyo ay waday kabaelan da ay mangamag si
milagro, et en da pasinop din manturturay sin am-in ay ili isnan daga ta en
da gobaten si Apo Diyos ay manakabalin am-in sin nabanol ay agew na.
15-16 Siya di, inpasinop da din tuturay ya din sosoldado da sin lugar ay
makwani en Armageddon sin kali ay Hebreo. Isonga kanan Apo Jesus,
“Dengngen yo na. Bigla di omaliak ay kaman din omalian di mangakew. Na-
gasat di adi kaseyseyep ay manbabado ay nakasagana, tan adi mabainan sin
omaliak ay kaman soldado ay nanlalabos ay siyat bomangon ay manbado,
asi en makigobat.”
17 Idi nakdeng di, pag en isodag din maikapito ay anghel din wada sin
mallokong na sin dagem, et wada di napigsa ay kali ay napo sin trono sin
timplo ay nangwani, “Nakdeng!”
18 Pag et mansilap di kimat ya mankido. Wada abe di kaeegyat ay yegyeg.
Maga di makaiso sin kapigsan di yegyeg ay nay manlogi sin naparsuaan di
ipogaw isnan daga, tan si naey di kapipigsaan.
19 Nantolo din dakdake ay siyodad ya nabakas abe din am-in ay siyodad
isnan daga. Isonga tet-ewa ay adi nilinglingan Diyos ay manosa sin man-ili
sin dakdake ay siyodad ay Babilonia, mo adi et inpainom na en daida din
am-in ay arak ay kaiarigan din kaeegyat ay dosa ay pantongpalan di bonget
na.
20 Am-in di kinittoy ay ili ay linilikob di baybay et nalned da, ya am-in abe
di dontog et namaga da.
21 Nandalalo abe si dadakke ay emey ay limapolo ay kilo di kadagsen da, et
napontaan di ipogaw isnan daga. Ngem din nantongpalana et pinalawlawa
das Diyos begew sin dalalo, tan palalo ay kaeegyat din ligat ay sana.

17

Din Babai Ay Nangakabayo Sin Kaeegyat Ay Animal

1 Idi nakdeng di, inmasag-en di esa sin pito ay anghel ay nananggen sin
pito ay mallokong yan kanana en sak-en, “Omali ka ta ipailak en sik-a din
kadosaan di madamdamag ay babai ay malaklakoan di kinababai na. Sisya
di tinmotokdo sin kad-an di kaginaginawang.
2 Din manturturay isnan daga et dinaddaag das sisya, ya olay abe din
kaipoipogaw isnan daga et kaman dan nabeteng sin arak na ay siya din
kadodogis ay ogali na ay inon-onodan da.”
3 Pag kasin omipaiitaw din Ispiriton Diyos, et in-ey din anghel sak-en sin
lugar ay magay man-ili. Inilak sidi din babai ay nangakabayos kaeegyat ay
animal ay manbalanga ay pito di toktok na ya sinpo di sakngod na. Din awak
na abe et nasosolatan si ngadngadan Diyos ay bakenan lebbeng ay osalen.
4 Din badon di babai et manbalanga ya asul ay kaman badon di turay.
Naaltialtian abes sisya si balitok ya nankababanol ay bato ya perlas. Waday

iin-genana ay tasa ay balitok ay napnos omipaloya ya kadodogis ay inam-amag na.
5 Din ngadana ay naoneg di olog na et naisosolat sin naibebedbed sin
kitong na. Kanana, “Babilonia ay madamdamag, inan di babbabai ay
malaklakoan di kinababai da, ya poon di am-in ay kadodogis ay maam-amag
sin daga.”
6 Inilak ay nabeteng din babai si dadan di ipogaw Diyos ay natey begew sin
pammati da en Jesus.
Sin nangilaak en sisya, peteg ay nasdaawak,
7 ngem kanan din anghel en sak-en, “Apay nga nasdaaw ka? Ibagak en sik-
a din olog di babai ay sana ya din kaeegyat ay animal ay nangakabayoana ay
pito di toktok na ya sinpo di sakngod na.
8 Din animal ay inilam et nawada ed idi, ngem maga ed wani. Sin tapin
di agew, bomala ay mapo sin balodan ed dallem, ngem asi pag maiey sin
kadosaana ay eng-enggana. Din kaipoipogaw sin daga ay maga di ngadan
da sin libro ay naisolatan di ngadngadan di waday biyag nas iwed patingga
na ay naisolat sin daan kaparsuaan di lobong et masdaaw da mo ilaen da din
kaeegyat ay animal ay sana. Masdaaw da tan nawada ed idi, maga ed wani,
et mawada kasin.”
9 Pag itoloy din anghel ay nangwani, “Masapol di nalaing ya nanemneman
ay ipogaw ay makaawat isna. Din olog di pito ay toktok et pito ay dontog ay
tinmotokdoan din babai.
10 Ya di esa ay olog na et pito ay ari. Enggay nakaan di lima en daida,
manturturay di esa ed wani, ya wada pay di esa ay omali ay manturay sin
tapin di agew, ngem sinkaattikan anggoy di panturayana.
11 Din doy ay nawada ed idi ya maga ed wani et maibilang ay maikawao
ay ari, ngem esa met laeng sin doy pito. Awni et emey sin kadosaana ay eng-
enggana.
12 “Din sinpo ay sakngod ay inilam et daida di sinpo ay ari ay daan pay
laeng manturay, ngem maiyaan das kalebbengan ay makituray sin kaeegyat
ay animal si es-esa ay oras.
13 Gapo ta es-esa di panggep da, ipolang dan panakabalin ya kalebbengan
da sin kaeegyat ay animal.
14 Pag dan gobaten din Karnero, ngem din Karnero ya din matalek ay
mangon-onod en sisya ay pinili na ya inayagana et abaken das daida, tan
sisya di kangatoan ay Apo sin am-in ay apo ya kangatoan ay Ari sin am-in
ay ari.”
15 Intoloy din anghel ay nangwani en sak-en, “Din kaginaginawang ay
inilam ay kad-an din babai ay malaklakoan di kinababai na ay tinmotokdo
et daida di nasyon ya grupo ay nankinalasi di kali da ya kodil da.
16 Waday agew ay domateng ay kaliliget din kaeegyat ay animal ya din
sinpo ay sakngod din babai ay sana. Alaen da din am-in ay sanikwa na ya
panlabosen das sisya. Isida da abe din lamlames na, et pag dan pooan din
nabay-an.
17-18 Din babai ay doy ay inilam et din dakdake ay siyodad ay mangituray
sin am-in ay ari isnan daga. Napasamak dana en sisya, tan si Diyos di
nangiturong si nemnem da ay manongpal sin panggep na. Siya din gapo
ay inpolang da sin kaeegyat ay animal din kalebbengan da ay manturay
enggana ay matongpal din am-in ay inbagan Diyos.”

18

Din Nabakasan Di Babilonia

1 Idi nakdeng di, inilak di esa ay anghel ay bomabbaba ay napod langit.
Dakdakey kabaelana, et nasilawan din daga sin koniniing na.
2 Kanana ay nangibogaw, “Nabakas! Nabakas din madamdamag ay
siyodad ay Babilonia. Nanbalin si pantetean di dimonyo, pipinad-ing ya
kompormi ay aanito. Am-in abe ay kalasin di titit ay maibilang ay kadodogis
ya lawlawa et man-ob-obong das di ed wani.
3 Tan bineteng na din kaipoipogaw sin am-in ay nasyon sin napigsa ay
arak na, laydena ay kalien, inaw-awis nas daida ay mangonod sin kadodogis
ay ogali na ay maiturong sin kadosaan da. Din manturturay isnan daga et
dinaddaag das sisya, ya din mannignigosyo isnan lobong et binmaknang da
sin nalabes ay gamgam na ay bomakbaknang,” kanana.
4 Pagak dengngen di esa pay ay kali ay napod langit ay kanana, “Dakayo ay
ipogaw ko, komaan kayos sa, taynan yo din ili ay sana tan into et mo maitapi
kayo sin panbasbasolana ya makilak-am kayo abe sin kadosaana.
5 Tan ad-ado di basol na ay kaman dan nantotoon enggana ed langit, et adi
linglinglingan Diyos din lawa ay inam-amag na.
6 Isonga magon-gonaan sisya et madosa ay kosto sin lawa ay sana. Din
am-in ay inam-amag na ay namalpaligat si ipogaw et maisobalit en sisya.
Din kapigsan di arak ay inpainom nas odom, siya met laeng din kapigsan di
maipainom en sisya.*
7 Din kaad-adon di kinabaknang na ya pangipapangatoana sin awak na et
siya abe din kaad-adon di ligat ya sakit di nemnem na. Kananas nemnem
na, ‘Naeyak ay reyna ay manturay. Ay siya mo manladingitak ay kamanak
nabalo?’
8 Isonga domateng en sisya di mandededsan ay ligligat, et bigla ay lak-
amena di pese, sakit di nemnem ya betil, et pag mapooan, tan din manosa
en sisya et si Apo Diyos ay manakabalin.” Siya di din inbagan di kali ay napo
ed langit.
9 Isonga din manturturay isnan daga ay nakidaddaag en sisya ya nakigan-
ganas sin kinabaknang na et palaloy sakit di nemnem da et ladingitan das
sisya mo tamangen da din asok ay napo sin kapoppooana.
10 Begew sin egyat da ay makidosa en sisya, pomipika da sin addawi yan
kanan da, “Ay inayan pay! Palalo ay kaseseg-ang din doy madamdamag
ay siyodad ay Babilonia! Olay mo dakdake di ay siyodad, ngem bigla di
nadosaana, tan owat es-esay oras yan nabakas!”
11 Siya abe ay ogaan ya ladingitan di mannignigosyo isnan dagas sisya, tan
enggay namaga di manlakos ilaklako da.
12 Maga di manlako sin balitok, palata, nabanol ay bato, ya perlas da.
Siya abe sin nankangingina ay lopot ay ilaklako da ay kaman din asul ya
manbalanga di kolor na. Maga abe di manlako sin nabanglo ay kaiw da ya
din kompormi ay naamag sin sawing di elefante, nankababanol ay kakaiw,
gambang, landok ya kagam-is ay bato ay makwani en marbel.
13 Maga abe di manlako sin cinnamon, nabanglo ay lana, insinso, mirra
ya frankincense da. Siya abe sin lako da ay inom, mantika, kamayatan ay
arina, trigo, baka ya karnero, kabayo ya kalisa, ya olay ipogaw ay ilaklako
da ay para bag-en.
14 Am-in ay mannignigosyo et kanan da en sisya, “Maga polos di man-ilako
en sik-a sin nangina ay prutas ay inak-aklongam. Namaga en sik-a di makan
ay naligat ay maa ya di nangina ay al-altin di babaknang, et adim kasin maa.”

* **18:6** Din kanana sin Griego et: *madobli di maisobalit en sisya* ya *madobli di kapigsan di maipainom en sisya*, ngem ogalin di kali. Di laydena ay kalien et dadlon madosas sisya ay maibasar sin inam-amag na.

15 Siya di din kanan di man-ilaklako ay binmaknang sin nannignigosyoan
da sin siyodad ay sana. Begew sin egyat da ay makidosa en sisya, pomipika
da sin addawi. Man-oga ya manladingit da
16 ay mangwani, “Ay inayan pay! Palalo ay kaseseg-ang din doy
madamdamag ay siyodad! Tan ed idi, nanbabado di man-ilis di si nangina ay
mankilat ya asul ya manbalanga. Peteg ay naaltialtian das balitok, nabanol
ay bato ya perlas.
17 Ngem sin oneg di es-esa ay oras, nadadael am-in dana ay kinabaknang
da!”
Am-in abe ay kapitan di bapor ya din man-ob-obla ya makiloglogan sidi,
ya am-in abe ay manman-as katagoan da sin baybay et pomipika da abe sin
addawi
18 ay mamoyboya sin asok ay mapo sin kapoppooana. Sin pangilaan das
di, ipigsa dan kali da ay mangwani, “Maga polos di siyodad ay makaiso sin
kinapateg di siyodad ay nay!”
19 Sapowakan dan toktok das tapok dowan dan man-og-oga ya manlad-
ladingit ay mangwani, “Ay inayan pay! Palalo ay kaseseg-ang din doy
madamdamag ay siyodad! Din kinabaknang na di inbaknang aben din am-
in ay waday bapor na. Yan doy iman ay nabakas sin oneg di es-esa ay oras!”
kanan da.
20 Dakayo ay wada ed langit, manragsak kayo. Dakayo ay ipogaw Diyos,
aapostol ya mamadto, manragsak kayo abe, tan din nangidaruman din
siyodad ay sana en dakayo et binaliktad Diyos, et inokom na ya dinosa nas
daida.
21 Pag wada di mabikas ay anghel ay kabidking sin dakdake ay bato ay
kaman kadakdak-an ay losongan, et initpig na sin baybay ay nangwani,
“Kaman nina di mapasamak sin napateg ay siyodad ay Babilonia, tan dadlon
mabakas et adi kasin maisaad.
22 Isonga magan to sin doy ay siyodad di mankankanta, mankotkotingting,
mankolkolalleng ya mantangtanggoyob. Maga abe di maan-anap ay nalaing
ay mangamag si kompormi, ya maga abe di manbaybayo.
23 Maga di matetengan kasin ay silaw ya maga di mankasal. Siya dadi din
dosan di Babilonia, tan din man-ilaklakos di et nalalastog di nemnem da ay
nangwani en daida di kababaknangan isnan daga, ya din man-ilis di abe et
sinangaw da di kaipoipogaw sin daga si etek da.
24 Di esa ay gapo ay madosa di Babilonia et isdi di inmayosan di dadan
di am-in ay mamadto ya odom ay ipogaw Diyos. Aw, am-in ay namati ay
napsenapse isnan daga et madatngan di dada da sin siyodad ay doy,” kanan
din anghel.

19

Din Nanragsakan Di Wada Ed Langit

1 Idi nakdeng di, dinngek di napigsapigsa ay kali ay kaman kalin di palalo
ay ad-ado ay ipogaw ay nankankanta. Kanan da,
“Dayawen takos Diyos ay Apo tako! Bigbigen takos sisya ay manakabalin ay
nangisalakan en datako ya ipangato takos sisya,
2 tan kosto ya nalinteg di iyat na ay mangokom. Tan kineddengana ay
madosa din madamdamag ay babai ay malaklakoan di kinababai na ay
nangaw-awis si kaipoipogaw ay maitapi sin kadodogis ay ogali na. Inbaes
Diyos din mansilsilbi en sisya ay pinse na.”
3 Kasin dan inpigsa din kali da ay nangwani, “Dayawen takos Diyos, tan
komaykayang si eng-enggana din asok ay napo sin kapoppooan din babai.”

4 Pag din dowanpo ya opat ay pangolo ya din opat ay matmatago ay parsua et
nandokmog ay nanyakog-ong ta dayawen das Diyos ay tinmotokdo sin trono
da. Kanan da, “Siya sa! Dayawen takos Diyos!”

Din Kasal Di Karnero

5 Pag wada di kali ay napo sin kad-an di trono ay nangwani, “Dakayo ay
mansilsilbi ya mamatpateg en Diyos, olay mo nangato ono nababa kayo et
dayawen yo am-in din Diyos tako.”

6 Pagak dengngen di napigsapigsa ay kali ay kaman din kalin di ad-
aad-ado ay ipogaw. Din kapigsa na et kaman din ganayaas di nakayang
ay manpaypayasapas ay danom ono man-agodood ay kido. Kanan da ay
nangikanta,

“Dayawen takos Diyos ay Apo tako ay manakabalin am-in, tan inlogi na ay
manturay.

7 Manragsaragsak tako ya dayawen tako din kinangato na, tan ed wani di
kasal di Karnero. Din makiasawa abe en sisya et nakasasagana,

8 tan inbabado na din nangina ay mankilat ay naidawat en sisya ay
mankoniniing ya nalinis.”

Din olog di mankilat ay bado et din siged ay inam-amag di ipogaw Diyos.

9 Pag kanan din anghel en sak-en, “Isolat mo na: Nagasat di ipogaw ay
naayagan ay makikikan sin kasal di Karnero.” Pag nan itoloy ay nangwani,
“Siya dana di tet-ewa ay kalin Diyos.”

10 Sin nangwanianas di, nandokmogak ay nanyakog-ong sin sangoanana
ay mandayaw koma en sisya. Ngem kanana, “Dakey! Si Diyos anggoy di
dayawem! Tan sak-en abe di esa ay mansilsilbi en Diyos ay kaman met laeng
sik-a ya din aag-im ay mangon-onod sin tet-ewa ay mait-itdo ay inpaammon
Jesus. Tan din inpaibagbagan di Ispiriton Diyos sin mamadto et napo met
laeng sin inpaammon Jesus.”

Din Nangabakan Di Nangakabayos Mankilat Ay Kabayo

11 Pagak ilaen ay nabobokatan ed langit, et kabala di mankilat ay kabayo
ay waday nangakabayo ay manngadan si Matalek ya Tet-ewa. Nalinteg di
iyat na ay mangokom ya nalinteg abe di iyat na ay mangobat sin kaibaw na.

12 Din mata na et kaman manbidbidang ay apoy ya ad-adoy korona sin
toktok na. Naisolat abe en sisya di ngadana, ngem magay nangaammo sin
olog na mo adis sisya et anggoy.

13 Nanbabados nagayad ay naisiblaw si dada, ya din inpangadan da en
sisya et Kalin Diyos.

14 Din ad-ado ay sosoldado ed langit et inmon-onod da en sisya. Nangak-
abayo da abes mankilat ay kabayo ya nanbabado das mankilat ay nangina
ay maga polos mansa na.

15 Din makwani en Kalin Diyos et waday matadem ay kampilan ay bomal-
bala sin tepek na ay osalena ay mangabak sin kailiili. Sin pangiturturayana
en daida, dadlonan dosaen di olay sino ay adi mamigbig sin turay na. Ipaila
na din kaeegyat ay liget di manakabalin ay Diyos si basol, tan din panosaana
en daida et kaman din pamespesan di ipogaw si obas ta someset danom na.

16 Sin bado na ya sin opo na, naisolat din ngadan ay nay: “Kangatoan ay
Ari sin am-in ay ari ya kangatoan ay Apo sin am-in ay apo.”

17 Asiak inila di anghel ay pinmipika sin siney-angan di agew. Inpigsa nay
kali na ay nangibogaw sin am-in ay titit ay mantaytayaw ed kayang, “Omali
kayo ta masinop kayo ay mangisida sin ad-ado ay ipakan Diyos en dakayo.

18 Omali kayo ay makikan sin awak di aari, sosoldado ya ap-apo da, kabayo
ya nangakabayo, ya am-in ay ipogaw ay manigaan en Diyos ay bag-en ya
baken bag-en, nangato ya nababa."
19 Pagak ilaen ay nasisinop din kaeegyat ay animal ya din manturturay
isnan daga ya din sosoldado da ta en da gobaten din nangakabayo sin
mankilat ay kabayo ya din sosoldado na.
20 Ngem nadpap din kaeegyat ay animal ya din makaetek ay mamadto ay
nangipaila ed idi si nakaskasdaaw ay sinyal sin nansilsilbiana sin animal ay
doy. Dana ay sinyal di nangietekana sin ipogaw ay namalkaan si malkan di
kaeegyat ay animal ya nanaydayaw sin sinan animal ay kais-iso na. Dana ay
dowa ay matmatago pay laeng et naitpig da sin annawa ay lebeng ay kad-an
di manbidbidang ay asufre.
21 Am-in abe ay sosoldado da et napse da sin kampilan ay bomalbala sin
tepek di nangakabayo sin mankilat ay kabayo. Et pag mangamangan din
nasisinop ay titit enggana ay nabsonabsog da.

20

Din Sinlibo Ay Tawen

1 Pagak ilaen di anghel ay bomabbaba ay napod langit ay nananggen si
dakdake ay kadina ya din sosi ay panbokat sin balodan ed dallem.
2-3 Dinpap na din dragon ay magay odom mo adi din nanpaila ay eweg ed
nabaon ay din Diablo ay manngadan abe si Satanas. Kinadinaanas sisya et
initpig na sin balodan ed dallem. Pag nan itelbek ya minalkaana din segpan
ta say magay iyat na ay en mangietek sin kaipoipogaw sin kailiili enggana ay
makdeng di sinlibo ay tawen. Mo pay ta makdeng di, masapol ay maipalobos
kasin, ngem sinkaattikan anggoy.
4 Pagak ilaen di tinmotokdo sin totrono ay naiyaan das kalebbengan ay
mangokom. Inilak abe din ab-abiik di napsenapse begew sin nangibagba-
gaan da sin kalin Diyos ya sin mait-itdo ay inpaammon Jesus. Daida di adi
nanaydayaw sin kaeegyat ay animal ya din sinan animal ay kais-iso na, ya
adi da aben namalkaan si malka na sin kitong ono takkay da. Natago da kasin
et makituray da en Cristo si sinlibo ay tawen.
5 Siya na di omona ay katagoan kasin di ipogaw. Din odom ay natenatey et
adi da kasin matago enggana ay makdeng din doy ay sinlibo ay tawen.
6 Din makilak-am sin omona ay katagoan kasin di natey et nagasat ya peteg
ay mabindisyonan da, tan adi da polos makiligat sin maikadwa ay pese mo
adi et papadi da ay mansilbi en Diyos ya en Cristo, et makituray da en sisya
si sinlibo ay tawen.

Din Kaabakan Ya Kadosaan Satanas

7 Mo makdeng din sinlibo ay tawen, maibolos si Satanas sin naibalodana,
8 et ena ietekan din makwani en Gog ya Magog ay din kaipoipogaw sin
kailiili sin opat ay solin di lobong. Ipasinop nas daida ta en da makigobat.
Di kaad-ado da et kaman din adi kabilang ay darat sin benget di baybay.
9 Mandad-an da sin annawa ay labaw di daga ta en da likoben din siyodad
ay laylayden Diyos ay pankampoan di ipogaw na. Ngem pag wada di apoy ay
mapod langit ay mamoo en daida.
10 Et si Satanas pay ay nangietek en daida et maitpig sin annawa ay lebeng
ay kad-an di manbidbidang ay asufre ay enggay naitpigan din kaeegyat
ay animal ya din makaetek ay mamadto, et mapalpaligatan das inagew ya
linabi si eng-enggana.

Din Maodi Ay Pangokoman Diyos Sin Kaipoipogaw

11 Idi nakdeng di, inilak di dakdake ay mankilat ay trono ya inilak abe din
tinmotokdos di. Pag maomas din daga ya din wada ed daya ay kaman dan
ilayawan sisya, et adi da kasin mail-ila.
12-13 Inilak abe din am-in ay natey ay nangato ya nababa ay pinmipika da
sin sangoanan di manturay. Wadas di di am-in ay napo ed Hades ay kad-
an di natey, pati am-in ay inan di baybay. Nabitlag din libro ay naisolatan
di ngadngadan di waday biyag na ay iwed patingga na. Nabitlag abe din
lilibro ay naisolatan di inam-amag di kaipoipogaw, et naokom di esa ya esa
ay maibasar sin inam-amag na ay naisolat sin lilibro ay doy.
14 Pag maiwasit di pese ya din sigod ay kad-an di natey ed Hades sin
annawa ay lebeng ay kad-an di manbidbidang ay apoy. Siya na din makwani
en maikadwa ay pese.
15 Et mo sino di magay ngadana sin libro ay naisolatan di ngadngadan
di waday biyag na ay iwed patingga na et naiwasit sin doy kad-an di
manbidbidang ay apoy.

21

Din Baro Ay Daya Ya Baro Ay Daga

1 Pagak ilaen di baro ay daya ya baro ay daga, tan enggay naomas din
nangon-ona ay daya ya daga, ya namaga abe di baybay.
2 Inilak abe din nasantoan ay siyodad ay din baro ay Jerusalem ay bomab-
baba ay napo en Diyos ed langit. Dadlon nasasagana ay kaman babai ay
nanbabados kagakagam-is ay en mangabat sin mangasawa en sisya.
3 Dinngek abe di napigsa ay kali ay napo sin trono ay nangwani, “Ed wani,
wada din panbeeyan Diyos sin kad-an di ipogaw, et makitetee en daida.
Sisya ay mismo et bigbigenas daida ay ipogaw na et kadkadwaenas daida,
ya bigbigen da abes sisya ay Diyos da.*
4 Ponasana din am-in ay lowa da, et maga kasin di matey, maga abe di
manladingit ya man-oga, ya maga abe di sakit, tan am-in dana ay wada ed
idi et namaga.”
5 Pag kanan din tinmotokdo sin trono, “Ilam, pabarbaroek am-in di wada.”
Kanana abe en sak-en, “Isolat mo dana ay inbagak, tan tet-ewa ya dadlon
mapati.”
6 Pag nan kanan, “Dadlon matongpal am-in dana. Sak-en di makwani en
Alfa ya Omega, laydena ay kalien, sak-en di logian ya panpatinggaan di am-
in. Idawat ko sin nabigaw ay ipogaw di libre ay danom ay napo sin obbog ay
mangidawat si biyag ay iwed patingga na.
7 Di ipogaw ay mangabak si lawa et tawidena am-in dana. Bigbigenas sak-
en ay Diyos na et bigbigek abes sisya ay anak ko.
8 Ngem din ipogaw ay adi mangipapasnek ay mamati begew sin egyat nas
ligat, din magay pammati na, din kadodogis di ogali na, din makapese, din
manaddaag si bakenan asawa, din mansapo ya man-gengey, din manay-
dayaw si sinan didiyos, ya am-in ay man-et-etek et mantetee da am-in sin
annawa ay lebeng ay kad-an di manbidbidang ay asufre. Siya na di makwani
en maikadwa ay pese.”

Din Baro Ay Jerusalem

9 Pag omali di esa sin doy pito ay anghel ay wada di pito ay mallokong da
ay napno sin pito ay kaodian ay ligat. Kanana en sak-en, “Omali ka ta ipailak
en sik-a din babai ay asawaen din Karnero.”

---

* **21:3** 2 Corinto 6:16.

10 Pag omipaiitaw din Ispiriton Diyos, et in-ey din anghel sak-en sin toktok
di nakayakayang ay dontog et inpaila na en sak-en din nasantoan ay siyodad
ay Jerusalem ay bomabbaba ay napo en Diyos ed langit.
11 Somisili ay kaman din koniniing di Diyos ay mismo, ya din silsilap na
et kaman din koniniing di kristal ono din kabanolan ay bato ay makwani en
haspe.
12 Din batog ay kodal di ili et nakayang ya makneg. Waday sinpo ya dowa
ay segpan ay banbantayan di sinpo ya dowa ay anghel, et nasosolatan din
segpan ay sana sin ngadngadan di sinpo ya dowa ay anak Israel.
13 Sagtotolo di segpan sin nan-inigid–sin belaan di agew ya diposan di
agew, sin makin amyanan ya makin abagatan.
14 Din fondasyon di batog di ili et sinpo ya dowa ay bato ay dadakke ay
naisosolatan di ngadngadan din sinpo ya dowa ay apostol di Karnero.
15 Din anghel ay nangalkali en sak-en et waday iin-genana ay balitok ay
panlokod ta lokodena din ili ay sana, pati din batog na ya segpan.
16 Nadapig din ili ay nan-iso di kaando na ya kaannawa na. Idi linokod din
anghel, doway libo ya opat ay gasot ay kilometro di kaando na ya kaannawa
na ya siya abe sin kakayang na.
17 Linokod na abe din batog di ili, et enemapolo ya enem ay metro di
kakayang na. Din metro ay lokod ay inosal din anghel et nan-iso sin metro
ay iloklokod di ipogaw.
18 Naamag din siyodad si natanig ay balitok ay mankoniniing ay kaman
salming, ya din batog na et naamag si haspe.
19 Din bato ay fondasyona et naaltialtian si am-in ay kalasin di nabanol ay
bato. Din omona ay bato et naaltian si haspe, din maikadwa et safiro, din
maikatlo et kalsedonia, din maikap-at et esmeralda,
20 din maikalima et sardonika, din maikan-em et karnelia, din maikapito et
krisolito, din maikawao et berilo, din maikasiyam et topasio, din maikasinpo
et krisoprasio, din maikasinpo ya esa et hasinto, ya din maikasinpo ya dowa
et amatista.
21 Din sinpo ya dowa abe ay segpan et naamag si sanes-a ay perlas, ya din
kalsadan di ili et nasamintoan si natanig ay balitok ay mankonkoniniing ay
kaman salming.
22 Magay inilak ay timplo sin siyodad ay doy, tan si Apo Diyos ay manaka-
balin am-in ya din Karnero et daida ay mismo di timplo na.
23 Adi aben masapol di pat-an di agew ya bowan, tan masilawan din
siyodad sin koniniing Diyos ya din Karnero.
24 Din kaipoipogaw sin daga et masilawan da sin pat-a na, ya am-in di
tuturay et iey dan kinabaknang da ta isgep das di.
25 Nabobokatan si kanayon din am-in ay segpan di ili, tan adi da main-in-eb
si kaagawan dowan adi polos malablabi.
26 Maiey sidi din kinabaknang ya kinadayaw di kaipoipogaw sin kailiili.
27 Ngem maga polos di makasgep si ibilang Diyos ay kadodogis ay kaman
din mangam-amag si kababain ya din makaetek, tan anggoy din naisosolat
di ngadan da sin libron di Karnero ay nailistaan di waday biyag na ay iwed
patingga na di mabalin ay senggep.

22

1 Pag ipailan din anghel en sak-en din ginawang ay napoan di danom ay
mangidawat si biyag. Din ginawang ay nay et mankonkoniniing ay kaman
kristal, et mapmapo sin tronon Diyos ya din Karnero

2 ay man-oy-oyang sin gawan di kalsadan di ili. Sin bebenget di ginawang,
wada di kakaiw ay mangidawat si biyag. Manlames da si mamin sinpo ya
dowa si tinawen ay mamingsan si binowan. Din tobo da abe et pangagas di
kaipoipogaw sin kailiili ta say adi da mansaksakit.
3 Maga kasin di dosdosa ay inbagan Diyos ed nabaon.* Din tronon Diyos
ya din Karnero et wada da sin siyodad ay doy, ya din mansilsilbi en Diyos et
dayawen das sisya.
4 Ilaen da din ropa na, ya din ngadana et maisolat sin kitong da.
5 Adi kasin malablabi, et adi da masapol di silaw ya agew, tan si Apo Diyos
di manilsilaw en daida. Et makituray da en sisya si eng-enggana.
6 Pag kanan din anghel en sak-en, "Tet-ewa ya dadlon mapati am-in dana
ay naibaga en sik-a. Tan si Apo Diyos ay nangidawat sin Ispirito na ay
mangiturong sin nemnem di mamadto et sisya abe di nangibaa en sak-en
ay anghel na ta ipaammok en dakayo ay mansilsilbi en sisya din masapol ay
dandani ay mapasamak."

Din Kasin Omalian Jesus

7 Kanan Jesus, "Dengngen yo na. Dandani di omaliak. Nagasat di ipogaw
ay mangon-onod sin naipadto sin libro ay nay."
8 Sak-en si Juan ay nannannge ya nangil-ila en dana ay naisolat isna. Sin
nanngeak ya nangilaak, nandokmogak ay nanyakog-ong sin sangoanan di
anghel ay nangipaila en sak-en ta dayawek komas sisya.
9 Ngem kanana en sak-en, "Dakey! Si Diyos anggoy di dayawem! Tan sak-
en abe di esa ay mansilsilbi en Diyos ay kaman met laeng sik-a ya din iib-am
ay mamadto ya din am-in ay manongtongpal sin naisolat sin libro ay nay."
10 Pag nan itoloy ay nangwani, "Adim igiginek mo adi et ibagam din
naipadto ay naisolat sin libro ay nay, tan dandani di katongpalana.
11 Et mo domateng din timpo ay doy, din mangam-amag si lawa ya
kadodogis et masapol ay itoltoloy da ay mangam-amag si lawa ya kadodogis.
Din mangam-amag pay si siged ya din nasantoan di kabibiyag na et masapol
ay itoltoloy da ay mangam-amag si siged ya mangon-onod si nasantoan ay
kabibiyag."
12 Kanan Jesus, "Dengngen yo na. Dandani di omaliak. Et mo omaliak, ialik
di gon-gona ay idawat ko si esa ya esa ay maibasar sin inam-amag na.
13 Sak-en di makwani en Alfa ya Omega, tan sak-en di omona ya maodi.
Sak-en abe di logian ya panpatinggaan di am-in."
14 Nagasat di ipogaw ay manlabas bado da, tan waday kalebbengan da ay
senggep sin segpan di ili ya mangan si lames di kaiw ay mangidawat si biyag.
15 Ngem din mangam-amag si lawa ay maiarig si nalogit ay aso, din
mansapo ya man-gengey, din manaddaag si bakenan asawa, din makapese,
din manaydayaw si sinan didiyos, ya am-in ay makaetek ya agin sisiged et
adi da makasgep sidi.
16 Kanan aben Jesus, "Sak-en si Jesus ay nangibaa sin anghel ko ay
mangipaneknek sin katet-ewa dana en dakayo ta asi yo aben ipaammo sin
gimgimong. Sak-en di polin David ya din makwani en batakagan ay napigsa
di silaw na sin gabis."
17 "Omali ka," kanan din Ispiriton Diyos ya din ipogaw na ay maiarig sin
asawaen din Karnero. "Aw, omali ka," kanan koma aben di mandengdenge.
Olay sino ay nabigaw et omali koma ta man-inom sin libre ay danom ay
mangidawat si biyag.

---

* **22:3** Genesis 3:17-19.

Din Kakdengan Di Solat

18 Naey di idadaan ko en dakayo am-in ay nannannge sin naipadto sin libro
ay nay: Mo waday manaptapi sin naisolat isna, tapian aben Diyos din dosa
na sin ligligat ay maibagbagas na.
19 Mo wada abey mangeskesay sin naipadto sin libro ay nay, kaanen aben
Diyos din kalebbengana ay makikan sin lames di kaiw ay mangidawat si
biyag ya din kalebbengana ay manbeey sin nasantoan ay siyodad ay naibaga
sin libro ay nay.
20 Din mangipaneknek ay tet-ewa am-in dana et kanana, “Tet-ewa ay
dandani di omaliak.”
Siya sa koma. Omali ka ay Apo Jesus.
21 Sapay koma ta wada en dakayo am-in din seg-ang Apo Jesus. Amen.